תוספתא

סדר זרעים

מסכת ברכות פרק א

א,א מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שבני אדם נכנסין לאכול פיתן בערבי שבתות דברי רבי מאיר וחכמים אומרים משעה שהכהנים זכאין לאכול בתרומתן סימן לדבר צאת הכוכבים ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר (נחמיה ד) וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים.

א,ב רבי שמעון אומר פעמים שאדם קורא אותה שתי פעמים בלילה אחת קודם שיעלה עמוד השחר ואחת משיעלה עמוד השחר ונמצא יוצא [בה] ידי חובה של יום ושל לילה.

א,ג רבי אומר ארבע משמרות הוי הלילה עונה אחת מעשרים וארבע לשעה והעת אחת מעשרים וארבע לעונה והרגע אחת מעשרים וארבע בעת ר' נתן אומר ג' אשמורות בלילה שנא' (שופטים ד) ראש האשמורת התיכונה אין תיכונה אלא שיש לפניה ולאחריה.

א,ד מאימתי קורין את שמע בשחרית אחרים אומרי ' כדי שיהא <ממנו> [רואה] חבירו ברחוק ד' אמות ומכירו מצותה עם הנץ החמה כדי שיהא סומך גאולה לתפלה ונמצא מתפלל ביום אמר רבי יהודה פעם אחת הייתי מהלך אחר ר "ע ואחר ר"א בן עזריה הגיע זמן קריאת שמע כמדומה אני שנתייאשו מלקרות אלא שעוסקין בצרכי צבור קריתי ושניתי ואח"כ התחילו הן וכבר נראתה חמה על ראשי ההרים.

א,ה החתנים וכל העוסקין במצות פטורין מק"ש ומן התפלה ומן התפילין שנאמר (דברים ו) בשבתך בביתך פרט לחתנים ובלכתך בדרך פרט לעסוקין במצות.

א,ו מעשה בר' ישמעאל ובר' אלעזר בן עזריה שהיו שרוין במקום אחד והיה ר ' ישמעאל מוטה ור' אלעזר זקוף והגיע זמן ק "ש ונזקף ר ' ישמעאל והטה רבי אלעזר אמר לו רבי ישמעאל מה זה אלעזר אמר לו ישמעאל אחי אומרים לאחד מפני מה זקנך מגודל אמר להם יהיה כנגד המשחיתים אני שהייתי זקוף הטיתי אתה שהיית מוטה זקפת אמר לו אתה הטיתה [לקיים] כדברי בית שמאי אני נזקפתי לקיים דברי בית הלל ד "א שלא יראו התלמידים ויקבעו כדבריך הלכה לדורות.

א,ז למה אמרו אחת ארוכה ואחת קצרה מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר אינו רשאי להאריך לחתום אינו רשאי שלא לחתום שלא לחתום אינו רשאי לחתום לפתוח בברוך אינו רשאי שלא לפתוח בברוך שלא לפתו ח בברוך אינו רשאי לפתוח בברוך לשוח אינו רשאי שלא לשוח שלא לשוח אינו רשאי לשוח.

א,ח אלו ברכות שמקצרין בהן המברך על הפירות ועל מצות ברכת הזמן וברכה אחרונה [שבק"ש] ושבבהמ"ז אלו ברכות שמאריכין בהן ברכת תענית וברכות של ראש השנה וברכות יוה"כ מברכות של אדם ניכר אם בור הוא אם תלמיד חכם הוא.

א,ט אלו ברכות שאין חותמין בהן [בברוך] המברך על הפירות ועל המצות ברכת <המזון> [הזימון] וברכה אחרונה שבברכת המזון ר "י הגלילי היה חותם בברכה אחרונה שבבהמ"ז ומאריך בה.

א,י אלו ברכות שפותחין בהן בברוך כל הברכות כולן פותחין בברוך ח וץ מן הברכה הסמוכה לשמע וברכה הסמוכה לברכה אחרת שאין פותחין בהן בברוך.

א,יא אלו ברכות ששוחין בהן ברכה ראשונה תחלה וסוף ובמודים תחלה וסוף והשוחה בכל ברכה וברכה מלמדין אותו שלא ישחה ואין עונים עם המברך רבי יהודה היה עונה עם המברך (ישעיהו ו) קדוש קדוש קדוש ה ' צבאות מלא כל [הארץ כבודו] (יחזקאל ג) וברוך כבוד ה' ממקומו כל אלו היה ר' יהודה אומר עם המברך.

א,יב מזכירין יציאת מצרים בלילות אמר ר ' אלעזר בן עזריה הריני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא שנאמר (דברים טז) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות אלו דברי בן זומא וחכ"א ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא לימות המשיח אמר להם בן זומא לחכמים וכי מזכירים יציאת מצרים לימות המשיח הרי הוא אומר (ירמיהו כג) לכן הנה ימים באים נאם ה ' וגו' אמרו לו לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתאמר יציאת מצרים מוסף על המלכיות ומלכיות עיקר ויציאת מצרים טפילה כיוצא בו (בראשית לה) ולא יקרא שמך עוד יעקב וגו ' לא שתעקר שם יעקב ממנו אלא שתהא שם יעקב מוסף על ישראל ישראל עיקר ויעקב טפילה.

א,יג כיוצא בו (ישעיהו מג) אל תזכרו ראשונות אל תזכרו ראשונות אלו עול מלכיות וקדמוניות אל תתבוננו אלו עול מצרים הנני עושה חדשה עתה תצמח הלא תדעוה אלו מלחמת גוג משל למה הדבר דומה לאחד שהיה מהלך בדרך ופגע בו זאב וניצל ממנו והיה מספר מעשה הזאב חזר ופגע בו ארי וניצל ממנו והיה מספר מעשה ארי ופ גע בו נחש וניצל ממנו שכח מעשה שניהם והיה מספר מעשה נחש כך ישראל צרות אחרונות משכחות את הראשונות.

א,יד כיוצא בו (בראשית יז) שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה בתחלה היא שרי לאומתה עכשיו היתה שרה לכל האומות שנאמר כי שרה שמה כיוצא בו (שם) לא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם בתחלה הרי אתה אב לכל אדם ולבסוף הרי אתה אב לכל העולם שנאמר (שם) כי אב המון גוים נתתיך.

א,טו אע"פ שחוזר וקרא אברהם אברם אינו לגנאי אלא לשבח ליהושע הושע אינו לגנאי אלא לשבח הוא אברם עד שלא נדבר עמו הוא אברם משנדבר עמו הוא הושע עד שלא נכנס לגדולה הוא הושע משנכנס לגדולה משה משה אברהם אברהם יעקב יעקב שמואל שמואל כולן לשון חבה לשון זרוז . הן הן עד שלא נדבר עמהן והן הן משנדבר עמהן הן הן עד שלא נכנסו לגדולה והן הן משנכנסו לגדולה.

א,טז כיוצא בו (תהילים עו) ויהי בשלם סכו וכי מה ראה הקב "ה להחזיר לה שם הראשון לפי שהוא אומר (ירמיהו לב) על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה עד היום הזה להסירה מעל פני יכול אף עכשיו הרי היא בחמה תלמוד

לומר (תהילים סח) ההר חמד אלהים לשבתו הרי היא בחמדה ובתאוה מלמד שכפר לה חורבתה שאין שכינה חוזרת עד שת עשה הר שנאמר (דברים ט) ההר הטוב הזה והלבנון. ויהי בשלם סכו מצינו כשהיא שלם קרויה הר שנאמר (בראשית כב) ויקרא אברהם שם המקום ה' יראה וגו' ואומר (תהילים קלט) זכור ה' לבני אדום מאימתי משנעקרו יסודותיה ממנה האומרים ערו ערו עד היסוד בה.

מסכת ברכות פרק ב

ב,א הקורא את שמע צריך להזכיר יציאת מצרים באמת ויציב רבי אומר צריך להזכיר בה מלכות אחרים אומרים צריך להזכיר בה מכת בכורות וקריעת ים סוף.
ב,ב הקורא את שמע צריך שיכוין את לבו רבי אחאי אומר משום רבי יהודה אם כוון לבו בפרק ראשון אע"פ שלא כוון את לבו בפרק אחרון יצא.
ב,ג הקורא את שמע למפרע לא יצא וכן בהלל וכן בתפלה וכן במגלה.
ב,ד הקורא את שמע וטעה והשמיט בה פסוק אחד לא יחזור ויקרא את הפסוק בפני עצמו אלא מתחיל באותו פסוק וגומר עד סוף וכן בהלל וכן במגלה וכן בתפלה . הנכנס לבית הכנסת ומצאן שקראו חצייה וגמר עמהן לא יחזו ר ויקרא מראשה עד אותו מקום אלא מתחיל מראש וגומר עד סוף וכן בהלל וכן בתפלה וכן במגלה.
ב,ה הקורא את שמע וטעה ואינו יודע היכן טעה חוזר לראשה טעה באמצע הפרק חוזר לראש הפרק טעה בין כתיבה ראשונה לאחרונה חוזר לכתיבה ראשונה.
ב,ו כותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקי ן לקרות שמע ואין מפסיקין לתפלה ר ' אומר כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק "ש ר ' חנינא בן עקיבה אומר כשם שמפסיקין לק"ש כך מפסיקין לתפלה א "ר אלעזר ברבי צדוק כשהיה רבן גמליאל ובית דינו ביבנה היו עסוקים בצרכי צבור לא היו מפסיקין שלא להסיע מלבן.
ב,ז הכתף אע"פ שמשאו על כתפו הרי זה קורא אבל בשעה שפורק וטוען לא יקרא לפי שאין לבו מתכוין בין כך ובין כך לא יתפלל עד שיפרק.
ב,ח פועלין קורין בראש האילן ומתפללין בראש הזית או בראש התאנה ושאר כל האילנות יורדין למטה ומתפללין בעל הבית בין כך ובין כך יורד למטה ומתפלל פועלין קורין את שמע ומברכין לפניה ולאחריה אוכלין את פתן ומברכין לפניה ולאחריה ומתפללין שלש פעמים שמונה עשרה אבל אין <יורדין> [מורידין] לפני התיבה.
ב,ט השושבינין וכל בני החופה פטורין מן התפלה ומן התפילין כל שבעת הימים וחייבין בק"ש רבי שילא אומר חתן פטור וכל בני החבורה חייבין.
ב,י קברו את המת ועמדו בשורה שורה הרואה את הפנימית פטורה ושאינה רואה את הפנימית חייבת רבי יהודה אומר אם אין שם אלא שורה אחת העומדים שם לשם כבוד חייבין לשם אבל פטורין ירדו להספד הרואין את הפנימית פטורין וי"א ושניים להם ושאין רואין את הפנימית חייבין הסופד וכל העוסקים בהספד מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה מעשה שהפסיקו רבותינו לקריאת שמע ולתפלה.

ב,יא בעל קרי חולה שנתן עליו תשעה קבין מים הרי זה קורא אבל אינו מוציא א ת הרבים ידי חובתן עד שיבא בארבעים סאה רבי יהודה אומר ארבעים סאה מכל מקום.

ב,יב הזבין והזבות והנדות והיולדות מותרין לקרות בתורה ולשנות במשנה במדרש בהלכות ובאגדות ובעלי קריין אסורין בכולן ר ' יהודה אומר <אבל> שונה הוא בהלכות הרגילות ובלבד שלא יציע את המשנה.

ב,יג בעל קרי שאין לו מים לטבול הרי זה קורא את שמע ואינו משמיע לאזנו ואינו מברך לפניה ולא לאחריה דברי רבי מאיר וחכ "א קורא את שמע ומשמיע לאזנו ומברך לפניה ולאחריה אמר ר' מאיר פעם אחת היינו יושבין לפני ר ' עקיבה בבית המדרש והיינו קורין את שמע ולא היינו משמיעי ם לאזנינו מפני קסדור אחד שהיה עומד על הפתח אמר לו אין שעת הסכנה ראיה.

ב,יד הרי שהיה עומד בשדה ערום או [שהיה] עושה מלאכתו ערום הרי זה מכסה את עצמו בתבן ובקש ובכל דבר וקורא אף על פי שאמרו אין שבחו של אדם להיות יושב ערום זה מכסה עצמו בתבן ובקש ובכל דבר וקורא אע"פ שאמרו כשברא הקב "ה את האדם לא בראו ערום שנא ' (איוב לח) בשומי ענן לבושו וערפל חתולתו ענן לבושו זה השפיר וערפל [תחולתו] זה השליא הרי שהיתה מטפחת של בגד ושל עור חגורה לו על מתניו הרי זה קורא בין כך ובין כך לא יתפלל עד שיכסה לבו.

ב,טו לא יכניס אדם את ראשו לתוך קובו ויקרא את שמע ואם היתה אפורוסתו חגורה לו מבפנים הרי זה מותר.

ב,טז שנים [שהיו] ישנים בטלית אחת אינן רשאין לקרות את שמע אלא זה מתכסה בכסותו וקורא וזה מתכסה בכסותו וקורא ואם היו בניו ובני ביתו קטנים הרי זה מותר.

ב,יז קטן שיכול לאכול כזית פורשים מ צואתו וממי רגליו ד' אמות אין פורשין אלא משל אדם ומשל כלבים בזמן שנתן לתוכן עורות.

ב,יח גרף של רעי ועביט של מי רגלים עמו בבית הרי זה מרחיק ארבע אמות וקורין שלפני המטה נותן לתוכו מים כל שהוא וקורא ואם לאו לא יקרא ר ' זכאי אומר אם נתן לתוכו רביעית מים יקרא וא ם לאו לא יקרא רשב "ג אומר שלפני המטה לא יקרא שלאחר המטה יקרא ר ' שמעון בן אלעזר אומר אפילו כל הבית כולו כעשר אמות וגרף של רעי מונח לתוכו לא יקרא עד שיכניסנו או יניחנו תחת המטה.

ב,יט לא יכנס אדם במבואות המטונפות ויקרא את שמע ולא עוד אלא כשהוא קורא הרי זה מפסיק עד שיצא מרשות כל אותו מקום ויקרא לא יעמוד אדם ויתפלל וצריך לנקביו שנאמר (עמוס ד) הכון לקראת אלהיך ישראל.

ב,כ לא יטול את המים במקום שמתפלל אלא א"כ מרחיק ד' אמות יבשו או נבלעו הרי זה מותר.

ב,כא הנכנס לבית המרחץ במקום שבני אדם עומדין לבושין יש שם מקרא ות פלה ואין צריך לומר שאילת שלום נותן את תפיליו ואינו צריך לומר שאינו חולץ את תפיליו מקום שבני אדם עומדין לבושין וערומין יש שם שאילת שלום ואין שם מקרא ותפלה ואינו חולץ את תפיליו ואינו נותן לכתחלה מקום שבני אדם עומדין ערומין אין שם שאילת שלום וא "צ לומר מקרא ות פלה וחולץ את תפיליו ואינו צריך לומר שאינו נותן <לכתחלה>.

ב,כב הלל הזקן אומר אל תראה ערום אל תראה לבוש אל תראה עומד אל תראה יושב אל תראה שוחק אל תראה בוכה שנאמר (קוהלת ג) עת לבכות ועת לשחוק.

מסכת ברכות פרק ג

ג,א כשם שנתנה תורה קבע לקרות שמע כך נתנו חכמי ם קבע לתפלה מפני מה אמרו תפלת השחר עד חצות שכן תמיד של שחר [היה] קרב עד חצות רבי יהודה אומר עד ד ' שעות שכן תמיד של שחר קרב והולך עד ד ' שעות ומפני מה אמרו תפלת מנחה עד הערב שכן תמיד של בין הערבים [היה] קרב עד הערב ר ' יהודה אומר עד פלג המנחה שהרי תמיד של בין הערבים קרב והולך עד פלג המנחה ומפני מה אמרו תפלת הערב אין לה קבע שהרי אברין ופדרין קרבין והולכין כל הלילה ומפני מה אמרו תפלת מוספין כל היום שהרי קרבן מוספין קרב והולך כל היום רבי יהודה אומר עד שבע שעות שהרי קרבן של מוסף קרב והולך עד שבע שעות.

ג,ב ואיזה ה יא מנחה גדולה משש שעות ומחצה ולמעלה וכמה הוא פלג המנחה אחת עשרה שעות חסר רביע תפלת הערב אין לה קבע רבי יוסי אומר עת נעילת שערים אמר ר"א בר יוסי אבא היה מתפלל עם נעילת שערים המתפלל תפלת המוספין בין משקרב תמיד של שחר בין עד שלא קרב תמיד של שחר יצא.

ג,ג ר' יהודה אומר אם שגורה תפלתו בפיו סימן יפה הוא לו ואם לאו סימן רע הוא לו.

ג,ד הוא אומר כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו כל שרוח עצמו נוחה <הימנו> בשלו סימן יפה לו אין רוח עצמו נוחה בשלו סימן רע לו.

ג,ה בן עזאי אומר כל שלקה בגופו מפני חכמתו סימן יפה לו כל שלקה בחכמתו מפני גופו סימן רע לו הוא היה אומר כל שנטרפה דעתו מפני חכמתו סימן יפה לו וכל שנטרפה חכמתו מפני דעתו סימן רע לו.

ג,ו המתפלל צריך שיכוין את לבו אבא שאול אומר סימן לדבר (תהילים י) תכין לבם תקשיב אזנך.

ג,ז א"ר יהודה כשהיה רבי עקיבה מתפלל עם הצבור היה מקצר בפני כולן כשהיה מתפלל בינו לבין עצמו היה אדם מניחו בצד זה ובא ומצאו בצד אחר מפני הכריעות והשתחויות שהיה עושה.

ג,ח יכול יתפלל כל היום כולו כבר פירש דניאל (דנייאל ו) וזמנין תלתא ביומא הוה ברך על ברכוהי יכול יתפלל לכל רוח שירצה ת "ל (שם) וכוין פתיחן ליה בעיליתיה נגד ירושלם יכול משבא לגולה הוחל ת"ל (שם) כל קבל דהוה עביד מן קדמת דנא.

ג,ט יכול יהא משמיע קולו בתפלתו פירש בחנה (שמואל א א) וחנה היא מדברת על לבה יכול יהא כוללן בבת אחת פירש דוד (תהילים נה) ערב ובקר וצהרים ערב זו תפלת ערבית בוקר זו תפלת שחרית וצהרים זו תפלת מנחה יכול שואל הוא צרכיו ואח "כ מתפלל ויסתלק פירש שלמה (מלכים א ח) לשמוע אל הרנה ואל התפלה רנה זו רנה וכן הוא אומר (תהילים לג) רננו צדיקים בה' תפלה זו בקשה.

ג,י אין אומרין ד"א אמת ויציב אבל אומרין ד"א תפלה אפילו כסדר וידוי יוה"כ.
ג,יא היה מהלך במקום סכנה ולסטים מתפלל תפלה קצרה איזו היא תפלה קצרה רבי אלעזר אומר עשה רצונך בשמים ותן נחת ליראיך בארץ והטוב בעיניך עשה ברוך שומע תפלה ר' אלעזר בר צדוק אומר שמע צעקת עמך ישראל ועשה מהרה בקשתן ברוך שומע תפלה אחרים אומרים צרכי עמך ישראל מרובין ודעתן קצרה יהי רצון מלפניך ה ' אלהינו שתתן לכל אחד ואחד צרכיו ולכל גויה וגויה כדי מחסורה ברוך שומע תפלה אמר רבי אלעזר בר צדוק אבא היה מתפלל תפלה קצרה בערבי שבתות ומאהבתך ה' אלהינו ועל הכוס אומר אשר קדש את יום השבת ואינו חותם.
ג,יב כבוד יום כבוד לילה כבוד יום קודם לכבוד לילה אם אין לו אלא כוס אחד קדושת היום קודמת לכבוד יום ולכבוד לילה לילי שבתות ולילי ימים טובים יש להם קדושת היום על הכוס ויש להם הזכרת היום בברכת המזון שבת ור "ח וחולו של מועד ויו "ט יש בהם הזכרת היום בברכת המזון ואין להם קדושת היום על הכוס.
ג,יג לא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים ולא שאלה בברכת השנים מחזירין אותו לא אמר הבדלה בחונן הדעת אומרה על הכוס ואם ל א אמר מחזירין אותו רבי יוסי אומר אף מי שלא הזכיר ברית בברכת הארץ מחזירין אותו.
ג,יד כל שאין בו מוסף כגון חנוכה ופורים ערבית שחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה ואומר מעין המאורע בהודאה ואם לא אמר מעין המאורע <אין> מחזירין אותו וכל שיש בו מוסף כגון ר "ח וחולו של מ ועד שחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה ואומר קדושת היום בעבודה רבי אליעזר אומר בהודאה ואם לאו מחזירין אותו ובמוספין מתפלל שבע ואומר קדושת היום באמצע שבת ויום הכפורים מתפלל שבע ואומר קדושת היום באמצע רבן שמעון ב "ג ורבי יוחנן בן ברוקא אומרים כל מקום שמתפלל שבע אומ רים קדושת היום באמצע.
ג,טו ויו"ט של ראש השנה שחל בשבת ב "ש אומרים מתפלל עשר ובית הלל אומרים מתפלל תשע יום טוב שחל להיות בשבת ב "ש אומרים מתפלל שמונה ואומר של שבת בפני עצמו ושל יום טוב בפני עצמו ומתחיל בשל שבת וב "ה אומרים מתפלל שבע מתחיל בשל שבת ומסיים בשל ש בת ואומר קדושת היום באמצע ר ' נתן אומר אף חותם ברוך מקדש את השבת וישראל והזמנים.
ג,טז סומא ומי שאינו יכול לכוין את הרוחות מכוונים לבן לפני המקום ומתפללין שנא ' (מלכים א ח) והתפללו אל ה ' היה עומד בחו "ל יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל שנא ' (שם) והתפללו אל ה' דרך ארצם היה עומד בא"י יכוין את לבו כנגד ירושלים שנא' (שם) והתפללו אל העיר הזאת העומדים בירושלים מתפללין כנגד בית המקדש שנא ' (שם) והתפללו אל הבית הזה העומדים במקדש יכונו את לבן כנגד בית קדשי הקדשים שנא ' (שם) והתפללו אל המקום הזה נמצאו העומדין לצפון פניהם לדרום העומדים בדרום פניהם לצפון העומדים במזרח פניהם למערב העומדים למערב פניהם למזרח ונמצאו כל ישראל מתפללין למקום אחד.
ג,יז לא יעמוד [אדם] לא ע"ג מטה ולא ע "ג כסא ולא ע "ג ספסל ולא ע "ג מקום גבוה ויתפלל שאין גבהות לפני המקום שנא' (תהילים קל) ממעמקים קראתיך ה' אם היה זקן או חולה הרי זה מותר.

ג,יח היה רוכב על גבי החמור אם יש לו מי שיאחז את חמורו ירד למטה ויתפלל ואם לאו ישב במקומו ויתפלל ר' אומר בין כך ובין כך יתפלל במקומו ובלבד שיהא לבו מכוון.
ג,יט היה משכים לצאת לדרך נוטל שופר ותוקע לולב ומנענע מגילה וקורא בהן [ומתפלל] ולכשיגיע זמן קריאת שמע קורא וכן מי שהיה משכים לישב בקרון או בספינה מביאין לו לולב ומנענע מגילה וקורא בה ולכשיגיע זמן ק "ש קורא רשב"א אומר בין כך ובין כך קורא ק"ש ומתפלל.
ג,כ היה עומד בסרטיא ובפלטיא הרי זה עובר פני חמור ופני חמר ופני קדר אינו מפסיק אמרו עליו על ר ' חנינא בן דוסא שהיה עומד ומתפלל נשכו ערוד ולא הפסיק הלכו תלמידיו ומצאו מת ע"פ חורו אמרו אוי לו לאדם שנשכו ערוד אוי לו לערוד שנשכו לבן דוסא.
ג,כא אין עומדין להתפלל [לא] מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך ד בר של חכמה וכן לא יפטר אדם מחבירו לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך דברים בטלים ולא מתוך קלות ראש אלא מתוך דבור של חכמה שכן מצינו בנביאים הראשונים שסיימו את דבריהם בדברי שבח ותנחומין.
ג,כב הכותב את השם אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו היה כותב חמשה שמות או ששה כיון שגמר אחד מהם משיב שאלת שלום.
ג,כג מקום שנהגו לומר ברכת אבלים בשלש אומרי' בשלש בשתים אומרים בשתים אחת אומרים אחת מקום שנהגו לומר ברכת אבלים בשלש כולל את הראשונה בתחיית המתים וחותם בה מחיה המתים שניה בתנחומי אבלים וחותם [בה] מנחם עמו בעירו שליש ית בגמילות חסדים ואינו חותם.
ג,כד המפטיר בבית עולמים אינו חותם.
ג,כה שמונה עשרה שאמרו חכמים כנגד שמונה עשרה אזכרות שבהבו לה ' בני אלים וכולל של מינים בשל פרושין ושל גרים בשל זקנים ושל דוד בירושלים ואם אמר אלו לעצמן ואלו לעצמן יצא.
ג,כו עונין אמן אחר ישרא ל המברך ואין עונין אמן אחר כותי המברך עד שישמע כל הברכה כולה.

מסכת ברכות פרק ד

ד,א לא יטעום אדם כלום עד שיברך שנא ' (תהילים כד) לה' הארץ ומלואה הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה מעל עד שיתירו לו כל המצות לא ישתמש אדם בפניו ידיו ורגליו אלא לכבוד קונהו שנא' (משלי טז) כל פעל ה' למענהו.
ד,ב דבש תמרים ויין תפוחים וחומץ סתוניות מברכין עליהם כדרך שמברכין על המוריים.
ד,ג יין חי מברכין עליו בורא פרי העץ [ונוטלין] הימנו לידים נתן לתוכו מים מברכין עליו ב"פ הגפן [ואין נוטלין] הימנו לידים דברי ר ' אליעזר וחכ"א אחד זה ואחד זה מברכין עליו ב"פ הגפן ואין נוטלין הימנו לידים.

ד,ד הביאו לפניו מיני תרגימא מברך עליהן בורא מיני כיסנין.
ד,ה על הזרעים הוא אומר בורא מיני זרעים על הדשאים הוא אומר בורא מיני דשאים ועל הירקות הוא אומר בורא פרי האדמה רבי יהודה אומר ברוך מצמיח האדמה בדברו ר"מ אומר אפי' ראה את הפת ואמר ברוך שברא את הפת זו כמה נאה פת זו הרי זו ברכתה אפילו ראה תאנים ואמר ברוך [מי] שברא תאנים הללו כמה [הן] נאות זו היא ברכתן ר' יוסי אומר כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות לא יצא רבי יהודה אומר כל שנשתנה מברייתו [ושנה ברכתו] יצא.
ד,ו הכוסס [את החיטים] מברך עליהן בורא מיני זרעים אפאן ובשלן בזמן שהפרוסות קיימות מברך עליהן המוציא לחם מן הארץ וג ' ברכות אין הפרוסות קיימות מברך עליהן בורא מיני מזונות ומברך ברכה אחת מעין שלש אחריהן.
ד,ז הכוסס [את] האורז מברך עליהן בורא פרי האדמה אפאן ובשלן אע"פ שהפרוסות קיימות מברך עליהן בורא מיני מזונות ואין מברך עליהן כלום אחריו זה הכלל כל שתחלתו המוציא מברך אחריו ג' ברכות.
ד,ח כיצד סדר הסעודה אורחין נכנסין ויושבין על גבי ספסלים וע "ג קתדראות עד שיכנסו כולן נכנסו כולן ונתנו להם לידים כל אחד ואחד נוטל ידו אחת מזגו להם את הכוס אחד ואחד מברך לעצמו הביאו להם פרפריות כל אחד ואחד מברך לעצמו עלו והסיבו נתנו להם לידים אע "פ שנוטל ידו אחת נותן לשתי ידיו מזגו להם את הכוס אע "פ שבירך על הראשונה מברך על השניה הביאו לפניהם פרפריות אע "פ שבירך על הראשונה מברך על השניה ואחד מברך לכולן [הביאו לאחד] שלש פרפריות אין [לו] רשות ליכנס רבן שמעון בן גמליאל אומר מנהג גדול היה בירושלים פורסין מטפחות על גבי פתח בזמן שהמטפחות פרוסים אורחין נכנסין נסתלקו אין רשות לאורחין ליכנס ועוד מנהג אחר היה בירושלים מוסר סעודה לטבח נתקלקל דבר בסעודה ע ונשין את הטבח הכל לפי כבוד בעה"ב והכל לפי האורחין.
ד,ט הלכה בסעודה יוצא [להסך את רגליו] נוטל ידו אחת יצא לרצות את חבירו והפליג נוטל ב' ידיו להיכן הוא נוטל בא ומיסב במקומו ונוטל [והטפיח] ומחזר על האורחין.
ד,י שאלו את בן זומא מפני מה בא להן יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו אמר להם מפני שאין בית הבליעה פנוי הביאו לו אורז ויין מברך על האורז ופוטר את היין צנון ונובלות מברך על הצנון ופוטר את הנובלות מליח ופרוסה מברך על המליח ופוטר את הפרוסה ר' חנינא בן גמליאל אומר מליח הבא בתחלה לפני המזון ופת הבא עם המליח לאחר המזון טעונה ברכה לפניה ולאחריה רבן שמעון בן גמליאל אומר פרוסות סימן גדול לאורחין כל זמן שהאורחין רואין את הפרוסות יודעין שדבר אחר בא [אחריהם ככר שלם] יודעין שאין דבר אחר [בא להם] בסעודה אחריהם.
ד,יא [דגן וקטניות] מברכין על הדגן שהוא מן המובחר כיצד ש למה של גלוסקין ושלמה של בעל הבית מברך על שלמה של גלוסקין פרוסה של גלוסקין ושלמה של בעל הבית מברך על השלמה של בעל הבית פת חטין ופת שעורין מברך על של חטין פרוסה של חטין ושלמה של שעורים מברך על פרוסה של חטין פת כוסמין ופת שעורין מברך על שעורים והלא כוסמין יפי ן מן [השעורין] אלא שהשעורין ממין שבעה והכוסמין אינם ממין שבעה זה הכלל כל שהוא מין שבעה ומין דגן רבן גמליאל אומר מברך אחריו שלש ברכות וחכ"א ברכה אחת מעין שלש.

ד,יב מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו מסובין ביריחו הביאו לפניהם כותבות ואכלום ונתן רבן גמליאל רשות לברך קפץ רבי עקיבה וברך ברכה אחת מעין שלש אמר לו רבן גמליאל עקיבה מה לך אתה מכניס ראשך בין המחלוקת אמר לו למדתנו רבינו אחרי רבים להטות אע"פ שאתה אומר כך וחביריך אומרים כך הלכה כדברי המרובין.

ד,יג רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל כל שהוא מין שבעה ואינו מין דגן [ודגן שלא עשאן פת רבן גמליאל אומר מברך אחריו שלש ברכות וחכ"א ברכה אחת מעין שלש. כל שאינו [משבעת המינין] ולא ממין דגן כגון פת אורז ופת דוחן רבן גמליאל אומר ברכה אחת מעין שלש וחכ"א אין מברכין [כלום].

ד,יד מעשה ברבי טרפון שהיה יושב בצילו של שובך בשבת במנחה הביאו לפניו דלי של צונן אמר להן רבי טרפון לתלמידיו השותה מים לצמאו כיצד מברך אמרו לו [למדנו] רבינו אמר להם בורא נפשות וחסרונן אמר להן אשאל אמרו לו [למדנו] רבינו אמר להן הרי הוא אומר (בראשית לז) וישבו לאכל לחם וגו' והלא [הלין דרכן של ערביים] להיות נושאין אלא עורות ריח רע ועטרן אלא שנתנו את הצדיק ההוא בין דברים החביבין והלא דברים ק"ו ומה אם בשעת כעסן של צדיקים [מרחמין] עליהן בשעת הרחמים על אחת כמה וכמה.

ד,טו כיוצא בו (ויקרא י) ויקרבו וישאום בכתנותם והלא דברים ק"ו ומה בשעת כעס של צדיקים מרחמין עליהן בשעת הרחמים על אחת כמה וכמה כיוצא בו (מלכים א יג) לא אכל האריה את הנבלה ולא שבר את החמור ומה אם בשעת כעסן וכו'.

ד,טז אמר להם אשאל אמרו לו [למדנו] רבינו אמר להם מפני מה זכה יהודה למלכות אמרו לו מפני שהודה בתמר מעשה בארבעה זקנים שהיו יושבין בבית שער של ר' יהושע אלעזר בן מתיא חנינא בן חכינאי ושמעון בן עזאי ושמעון התימני והיו עסוקין במה ששנה להן ר"ט אמר להן ר"ע מפני מה זכה יהודה למלכות מפני שהודה בתמר הוסיפו הן מעצמן (איוב טו) אשר חכמים יגידו ולא כחדו מאבותם להם לבדם נתנה הארץ אמר להם וכ י נותנין שכר על העבירה אמרו לו אלא מפני מה זכה יהודה למלכות מפני שהציל את אחיו מן המיתה שנא' (בראשית לז) ויאמר יהודה [אל אחיו] מה בצע [כי נהרוג] וכתיב (שם) לכו ונמכרנו לישמעאלים אמר להן דיה להצלה שתכפר על המכירה אלא מפני מה זכה יהודה למלכות מפני הענוה שנא ' (בראשית מד) ועתה ישב נא עבדך [וגו' אף] שאול לא זכה למלכות אלא מפני הענוה שנא ' (שמואל א ט) פן יחדל אבי מן האתונות ודאג לנו שקל עבדו בו אבל שמואל אינו כן אלא (שמואל א י) נטש אביך את דברי האתונות ודאג לכם לאמר מה אעשה לבני [וכשהוא] בורח מן השררה [מה הוא אומר] (שמואל א יא) וישאלו [עוד] בה' [הבא עוד הלום איש] ויאמרו הנה הוא נחבא אל הכלים אמר להם ולא ערב הוא וסופו של ערב לצאת ידי ערבותו . אלא מפני מה זכה יהודה למלכות [אמרו להם] למדנו רבינו אמר להם מפני שקידש שמו של הקב "ה שכשעלו שבטים ועמדו על הים זה אומר אני יורד וזה אומר אני יורד קפץ שבטו של יהודה [וירד בתחלה וקדש] שמו של הקב"ה ועל אותה השעה הוא אומר (תהילים סט) הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש וגו' וכן הוא אומר (תהילים קיד) בצאת ישראל ממצרים וגו ' היתה יהודה לקדשו יהודה קדש שמו של הקב"ה על הים [ולפיכך] ישראל ממשלותיו.

ד,יז עקרו להביא את החתן ואת הכלה הניחו שם זקן או חולה אין צריכין לברך למפרע וכשהן חוזרין אין צריכין לברך לכתחלה לא הניחו שם זקן או חולה צריכין לברך למפרע וכשהן חוזרין צריכין לברך לכתחלה.

ד,יח בעל הבית שהיה מיסב ואוכל קראו חבירו לדבר עמו אין צריך לב רך למפרע וכשהוא חוזר א "צ לברך לכתחלה הפליג צריך לברך למפרע וכשהוא חוזר צריך לברך לכתחלה.

ד,יט פועלין שהיו עודרין בתאנים וגודרין בתמרים ומוסקין בזיתים אף על פי שמפסיקין ואוכלין מפסיקין ואוכלין אין צריך לברך למפרע וכשהן חוזרין אין צריכין לברך לכתחלה הפליגו צריכין לברך למפרע וכשהן חוזרין צריכין לברך לכתחלה.

מסכת ברכות פרק ה

ה,א לא יאכל אדם ערב שבת מן המנחה ולמעלה כדי שיכנס לשבת בתאוה דברי ר ' יהודה ר' יוסי אומר אדם אוכל והולך עד שתחשך מפסיקין לשבתות דברי ר ' יהודה ר' יוסי אומר אין מפסיקין.

ה,ב מעשה ברבן שמע ון בן גמליאל ורבי יהודה ורבי יוסי שהיו מסובין בעכו וקדש עליהם היום אמר לו רבן שמעון בן גמליאל לר ' יוסי ברבי רצונך [נפסוק] לשבת אמר לו בכל יום אתה מחבב דברי בפני יהודה עכשיו אתה מחבב דברי יהודה בפני (אסתר ז) הגם לכבוש את המלכה עמי בבית אמר לו א "כ לא נפסוק ש מא תקבע הלכה לדורות אמרו לא זזו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי.

ה,ג [אורחין שהיו מסובין אצל בעה"ב וקדש עליהם היום עקרו עם חשיכה לבית המדרש חזרו ומזגו להם את הכוס אומרים עליו קדושת היום] דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אוכל והולך עד שתחשך.

ה,ד [מזגו לו] כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון ומזכיר של שבת בבהמ "ז ובשני אומר עליו קדושת היום.

ה,ה כיצד סדר ההסיבה בזמן שהן שתי מטות גדול מיסב בראש [של ראשונה] ושני לו למטה הימנו ובזמן שהן שלש מטות גדול מיסב [בראש של אמצעית] שני לו למעלה הימנו שלישי לו למטה הימנו כך היו מסודרין והולכין.

ה,ו כיצד סדר [נטילת ידים] עד חמשה מתחילין מן הגדול מחמשה ואילך מתחילין מן הקטן עד שמגיע לחמשה וחוזר ומתחיל מן הגדול ולמקום שמים אחרונים חוזרין שם ברכה חוזרת.

ה,ז סדר למזיגת הכוס בתוך המזון מתחיל מן הגדול אחר המזון מתחילין מן המברך רצה לחלוק כבוד לרבו או למי שגדול ממנו הרשות בידו.

ה,ח ב' ממתינין זה את זה בקערה ג ' אין ממתינין המברך פושט ידו ראשון רצה לחלוק כבוד לרבו או למי שגדול ממנו הרשות בידו.

ה,ט לא ישוך אדם מן הפרוסה ויחזירנה בקערה מפני סכנת נפשות.

ה,י לא ישתה אדם מן הכוס ויתננו לחבירו לפי שאין דעת הבריות שוות.

ה,יא א' משמש את השנים ה"ז אוכל עמהן ג' אינו אוכל עמהן עד שיתנו לו רשות.
ה,יב בא להם מתיקה בתוך המזון מברך על המזון ופוטר את המתיקה.
ה,יג ר' מונא אומר משום רבי יהודה פת הבאה בכסנין אחר המזון טעונה ברכה לפניה ולאחרי'.
ה,יד מים ראשונים רשות אחרונים חובה מים ראשונים רצה להפסיק מפסיק אחרונים [רצה להפסיק] אינו מפסיק.
ה,טו הכל חייבין בברכת המזון כהנים לוים וישראלים וגרים ועבדים משוחררין חללין וממזרין נתינין סריס אדם סריס חמה פצוע דכא וכרות שפכה כולן חייבין ומוציאין את הרבים ידי חובתן טומטום ואנדרוגינוס חייבין ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן.
ה,טז אנדרוגינוס מוציא את מינו ואינו מוציא שאינו מינו טומטום אינו מוציא לא [מינו ולא] שאינו מינו.
ה,יז מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא [את] מינו ולא [את] שאינו מינו.
ה,יח נשים ו עבדים וקטנים פטורין ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן . באמת אמרו אשה מברכת לבעלה [בן] לאביו עבד לרבו.
ה,יט [קטן שיכול לאכול כזית מזמנין עליו ושאין יכול לאכול כזית] אין מזמנין עליו [אין] מדקדקין בקטן.
ה,כ בין שאמר נברך בין שאמר ברכו אין תופסין אותו על כך הנקדנין תופסין על כך בעשרים נחלקו ובלבד שלא יהא בהן אחד שמפטירין [אותו] מן הזמון.
ה,כא [רבן שמעון בן גמליאל אומר] עלו והסיבו [טובל עמהן אע"פ שלא אכל עמהן כזית דגן הרי] אלו מזמנין עליו.
ה,כב עובד כוכבים המברך בשם עונין אחריו אמן כותי המברך בשם אין עונין אחריו אמן עד שישמע את הברכה כולה.
ה,כג היה מקריב זבחים בירושלים אומר ברוך שהגיענו לזמן הזה כשהוא מקריבם אומר בא"י אקב"ו להקריב זבחים כשהוא אוכלם אומר בא"י אקב"ו לאכול זבחים.
ה,כד עשרה שהיו אוכלין אע "פ שכ ולן אוכלין מככר אחד כל אחד ואחד מברך לעצמו ישבו לאכול אע"פ שכל אחד ואחד אוכל מככרו אחד מברך לכולן.
ה,כה פועלין שהיו עושין מלאכה אצל בעל הבית הרי אלו מברכין לאחריה שתים כיצד מברך ברכה ראשונה כתקנה [וכולל] שניה של ירושלים בשל ארץ וחותם בשל ארץ בד"א בעושין ב שכרן אבל אם היו עושין עמו בסעודה או שהיה בעל הבית [מברך עליהן] הרי אלו מברכין כתקנן . ארבעה דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר כך מברך על היין שהיום גורם ליין שיבא וכבר קדש היום ועדיין לא בא ובית הלל אומרים מברך על היין ו אח"כ מברך על היום שהיין גורם לקדושה שתאמר דבר אחר ברכת היין תדיר וברכת היום אינו תדיר תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם והלכה כב"ה.
ה,כו ב"ש אומרים נוטלין לידים ואח "כ מוזגין את הכוס שאם אתה אומר מוזגין תחלה [את הכוס] שמא נטמאו משקין שבאחורי הכוס מחמת ידיו ויחזרו ויטמאו את הכוס וב"ה אומרים אחורי הכוס לעולם טמאין [דבר אחר אין נטילת ידים אלא סמוך לסעודה].

ה,כז מוזגין את הכוס ואח "כ נוטלין לידים שאם אתה אומר נוטלין תחלה שמא יטמאו משקין של ידים מחמת הכוס ויחזרו ויטמאו את הידים אלא מוזגין את הכוס ואח "כ נוטלין לידים.

ה,כח ב"ש אומרים מקנח ידו במפה ומניחה על השולחן שאם אתה אומר על הכסת שמא נטמאו משקין שבמפה מחמת הכסת ויחזרו ויטמאו את הידים ובית הלל אומרים ספק משקים לידים טהור דבר אחר אין נטילה לחולין מן התורה אלא מקנח ידו במפה ומניחה על הכסת שאם אתה אומר על השולחן שמא יטמ או משקין שבמפה מחמת השולחן ויחזרו ויטמאו את האוכלין.

ה,כט ב"ש אומרים מכבדין את הבית מפני אבוד אוכלין ואח "כ נוטלין לידים ובה "א [היה] שמש תלמיד חכם ומלקט פירורין שיש בהן כזית נוטלין לידים ואח "כ מכבדין את הבית.

ה,ל הביאו לפניו שמן ויין ב "ש אומרים כוס יין בש מאלו ושמן ערב בימינו מברך על השמן ואחר כך [מברך] על היין ובית הלל אומרים אוחז היין בימינו [ושמן] בשמאלו מברך על היין ושותהו וחוזר ומברך על השמן וטוחה בראש השמש אם היה שמש תלמיד חכם טחו בכותל לפי שאין שבח לתלמיד חכם שיצא מבושם.

ה,לא א"ר יהודה לא נחלקו ב"ש וב"ה על ברהמ"ז שבתחלה ועל הבדלה שבסוף ועל מה נחלקו על המאור ועל הבשמים שב "ש אומרים על המאור ואח "כ [בשמים] ובית הלל אומרים בשמים ואח"כ מאור.

ה,לב הנכנס לביתו במוצאי שבת מברך על היין ועל המאור ועל הבשמים ואח "כ אומר הבדלה ואם אין לו אלא כוס אחד מניחו אחר המז ון ומשלשלן כולן לאחריו ואומר הבדלה במוצאי שבת ובמוצאי יו "ט ובמוצאי יום הכפורים ובמוצאי שבת ליו "ט ובמוצאי יו "ט לחולו של מועד הרגיל אומר הבדלות הרבה ושאינו רגיל אומר אחת או שתים.

ה,לג בית המדרש ב"ש אומרים אחד מברך לכולן וב"ה אומרי' כל אחד ואח' מברך [בפני עצמו].

ה,לד היה לו נר טמון בחיקו או בפנס או שראה את השלהבת ולא נשתמש [לאורה אינו מברך עליה עד שיהא רואה את] השלהבת ומשתמש לאורה.

ה,לה עששית שלא כבתה מברך עליה נר של נכרי אינו מברך עליה ישראל שהדליק מנכרי ונכרי שהדליק מישראל מברך עליה מאימתי מברך משתחשך לא בירך משתחשך יברך כל הלילה לא בירך כל הלילה לא יברך מעתה.

ה,לו האש והכלאים אינן מששת ימי בראשית אבל [חשובין] מששת ימי בראשית ר' יוסי אומר אש גיהנם שנבראת ביום שני אינה כבתה לעולם שנא' (ישעיהו סו) ואשם לא תכבה האש והבשמים שבמרחץ אינו מברך עליהן.

ה,לז היה עומד בחנות של בשמים כל היום אינו מברך אלא פעם אחת היה נכנס ויוצא נכנס ויוצא מברך על כל פעם ופעם.

מסכת ברכות פרק ו

ו,א ברכת הזימון [נ"א המזון] מן התורה שנא' (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת זו ברכת הזימון וברכת את ה ' אלהיך זו ברכה ראשונה על הארץ זו ברכת הארץ ה טובה זו ירושלים וכה"א (דברים ג) ההר הטוב הזה אשר נתן לך זה הטוב והמטיב.

ו,ב ומנין שכשם שאתה מברך לאחריו כך אתה מברך לפניו ת"ל (דברים ח) אשר נתן לך משעה שנתן לך ומנין שאף על ההרים ועל הגבעות תלמוד לומר על הארץ ומנין שאף על התורה ועל המצות ת "ל אשר נתן לך ול הלן הוא אומר (שמות כד) ואתנה לך את לוחות האבן.

ו,ג רבי אומר מנין שכשם שאתה מברך על הטובה כך אתה מברך על הרעה ת "ל אשר נתן ה' אלהיך [אשר נתן לך] דיינך בכל דין שדנך בין במדת הטוב בין במדת הפורענות.

ו,ד הרואה ע"ז בארץ ישראל אומר ברוך ארך אפים מקום שנעקרה ממנ ו ע"ז אומר ברוך שעקר ע"ז מארצנו יהי רצון מלפני ה ' שתעקר ע"ז בכל מקומות ישראל ותשיב לב עובדיה [לעובדיך] ובחוצה לארץ אין צריך לומר כן מפני שרובה נכרים ר "ש אומר אף בחו"ל צריך לומר כן מפני שעתידין להתגייר שנא' (צפניה ג) אז אהפוך וגו'.

ו,ה הרואה אוכלוסין אומר ברוך חכם הרזים שאין פרצופותיהן דומין זה לזה ואין דעתם [דומה זו לזו] בן זומא ראה אוכלוסין בהר הבית אמר ברוך חכם הרזים וברוך שברא כל אלו לשמשני כמה יגע אדם הראשון ולא טעם מלוגמא אחת עד שחרש וזרע וקצר ועמר ודש וזרה וברר וטחן והרקיד ולש ואפה ואח "כ אכל ואני עו מד שחרית ומוצא כל אלו לפני. [כמה יגע אדם הראשון ולא לבש חלוק אחד עד שגזז וליבן וניפץ וצבע וטווה וארג ותפר ואח "כ לבש ואני עומד שחרית ומוצא כל אלו לפני] כמה אומניות שוקדות ומשכימות ואני עומד שחרית ומוצא כל אלו לפני וכן היה בן זומא אומר אורח טוב מה הוא אומר זכור בעל הבית לטוב כמה מיני יינות הביא לפנינו כמה [מיני] גלוסקאות הביא לפנינו כמה מיני חשובות הביא לפנינו כל מה שעשה לא עשה אלא בשבילי אורח רע מה הוא אומר וכי מה אכלתי לא פת אחת אכלתי ולא חתיכה אחת אכלתי לא כוס אחד שתיתי כל מה שעשה לא עשה אלא בשביל אשתו וב ניו על אורח טוב מהו אומר (איוב לו) זכור כי תשגיא פעלו אשר שוררו אנשים.

ו,ו הרואה את הכושי ואת הגיחור ואת הלווקן ואת הקיפח ואת הננס ואת הדרניקוס אומר ברוך משנה הבריות את החגר ואת הקיטע ואת הסומא ומוכי שחין ואת פתויי ראש ואת הבהקנין אומר ברוך דיין האמת.

ו,ז ראה בני אדם נאין ואילנות נאין אומר ברוך שברא בריות נאות.

ו,ח הרואה את הקשת בענן אומר נאמן בבריתו ברוך זוכר הברית.

ו,ט היה הולך בבית הקברות אומר ברוך יודע מספר כולכם הוא יודע הוא עתיד לדון הוא עתיד להקימכם ברוך מחיה מתים במאמרו.

ו,י את החמה ואת הלבנה ואת הכוכבים ואת המזלות כסדרן אומר ברוך עושה בראשית ר' יהודה אומר המברך על החמה זו דרך אחרת וכן היה רבי יהודה אומר הרואה את הים תדיר ונשתנה בו דבר צריך לברך.

ו,יא היה ר"מ אומר הרי הוא אומר (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו' בשני יצריך ביצר טוב וביצה "ר בכל נפשך אפי ' נוטל את נפשך וכה "א (תהילים מד) עליך הורגנו כל היום ד "א בכל נפשך בכל נפש ונפש שברא בך שנאמר (תהילים קיט) תחי

נפשי ותהללך ואומר (תהילים לה) כל עצמותי [תאמרנה] בן עזאי אומר תן נפשך על מצותיו.

ו,יב יש דברים שהן תפלות שוא כ יצד כונס מאה כורין ואומר יהי רצון שיהו מאתים כונס מאה חביות ואומר יהי רצון שיהיו מאתים הרי זו תפלת שוא אבל מתפלל הוא שתכנס בהן ברכה ולא שתכנס בהן מארה.

ו,יג דוסתאי ברבי ינאי אמר משום ר "מ הרי הוא אומר ביצחק (בראשית כו) וברכתיך והרבתי את זרעך דרש יצחק הואיל ואין ברכה שורה אלא במעשה ידיו עמד וזרע שנא ' (שם) ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא [וגו' מאה מנין מאה שערים מאה דגנים ומאה דגנים ששערום מאה פעמים ונמצא על אחת מאה במה ששיערו].

ו,יד העושה כל המצות צריך לברך העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהגיענו לזמן הזה נכנס לישב בה אומר ברוך לישב בסוכה ומשברך עליה יום ראשון שוב לא יברך.

ו,טו העושה לולב לעצמו אומר ברוך שהגיענו לזמן הזה וכשהוא נוטלו אומר על נטילת לולב וצריך לברך עליו כל שבעה. העושה ציצית [לעצמו] אומר ברוך שהגיענו וכשהוא מתעטף אומר להתעטף [בציצית] העושה תפילין [לעצמו] אומר ברוך שהגיענו וכשהוא מניחן אומר [אשר קדשנו] להניח תפילין. מאימתי מניחן בשחרית לא הניחן בשחרית מניחן כל היום.

ו,טז השוחט צריך ברכה לעצמו ברוך על השחיטה המכסה דם צריך ברכה לעצמו על כסוי הדם.

ו,יז המל צריך ברכה לעצמו על המילה אבי הבן צריך ברכה לעצמו ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו והעומדין אומרים כשם [שהכנסיתו לברית כן תכניסהו] לתורה לחופה ולמעשים טובים המברך אומר אשר קידש ידיד מבטן וחוק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית קודש על כן בשכר זאת אל חי חלקנו צורנו צוה להציל ידידות שארנו משחת למען בריתו אשר שם בבשרנו ברוך כורת הברית.

ו,יח המל [גרים אומר] במצותיו וצונו למול את הגרים להטיף מהן דם ברית שאלמלא דם ברית לא נתקיים שמים וארץ שנא ' (ירמיהו לג) אם לא בריתי יומם ולילה וגו ' ברוך כורת הברית. המל את העבדים אומר ברוך על המילה המברך אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו למול את העבדים ולהטיף מהן דם ברית וכו'.

ו,יט היה [מהלך להפריש תרומה ומעשרות אומר [ברוך אשר קדשנו] להפריש תרומה ומעשר מאימתי מברך עליהן משעה שמפרישן.

ו,כ עשרה שהיו עושין עשר מצות כל א' [ואחד] מברך לעצמו היו עושין כולן מצוה אחת אחד מברך לכולן יחיד שהיה עושה עשר מצות מברך על כל אחת ואחת היה עושה מצוה כל היום אינו מברך אלא אחת היה מפסיק ועושה מפסיק ועושה [מברך] על כל אחת ואחת.

ו,כא הנכנס לכרך [מברך] שתים אחת בכניסתו ואחת ביציאתו בן עזאי אומר ארבע שתים בכניסתו ושתים ביציאת ו בכניסתו מהו אומר יהי רצון מלפניך ה ' אלהי שאכנס בשלום נכנס בשלום אומר מודה אני לפניך ה ' אלהי שהכנסתני בשלום כן יהי רצון מלפניך שתוציאני לשלום יצא לשלום אומר מודה אני לפניך ה ' אלהי שהוצאתני לשלום כך יהי רצון מלפניך שאגיע למקומי [בשלום].

ו,כב הנכנס לבית המרחץ מתפלל שתים אחת בכניסתו ואחת ביציאתו בכניסתו מהו אומר יהי רצון מלפניך ה ' אלהי שתכניסני לשלום ותוציאני לשלום ואל יארע בי דבר קלקלה ואם יארע בי דבר קלקלה יהא מיתתי כפרתי עלי והצילני מזה ומכיוצא בזה לעתיד לבוא יצא לשלום אומר מודה אני לפניך ה ' אלהי שיצאתי ל שלום כן יהי רצון מלפניך ה ' אלהי שאגיע לביתי לשלום.

ו,כג ר' יהודה אומר שלש ברכות צריך לברך בכל יום ברוך שלא עשני גוי ברוך שלא עשני אשה [ברוך] שלא עשני בור . גוי (ישעיהו מ) כל הגוים כאין נגדו אשה אין אשה חייבת במצות בור שאין ירא חטא ולא עם הארץ חסיד משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לעבדו לבשל לו תבשיל הוא לא בשל לו תבשיל מימיו סוף שמקדיח את התבשיל ומקניט את רבו לחפות לו חלוק והוא לא חיפת לו חלוק מימיו סוף שמלכלך את החלוק ומקניט את רבו.

ו,כד לא יכנס אדם [בהר הבית במעות הצרורות לו בסדינו ובאבק שעל רגליו בא פונדתו החגורה לו] מבחוץ שנאמר (קוהלת ד) שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים.

ו,כה ולא יעשה קפנדריא ורקיקה מק "ו שאין [בו] דרך בזיון אמרה תורה כך על אחת כמה וכמה [וקל וחומר שיש בו דרך בזיון ר ' יהודה בר' יוסי] אומר אינו צריך הרי הוא אומר כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק בא וראה על אחת כמה וכמה קלין וחמורין בדבר אם לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לא כ"ש לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ו,כו הפותח ביו"ד וה"א וחותם ביו"ד וה"א הרי זה חכם באל"ף למ"ד וחותם ביו"ד וה"א ה"ז בינוני באל"ף למ"ד וחותם באל"ף למ"ד הרי זה בור ביו"ד וה"א וחותם באל"ף למ"ד הרי זו דרך אחרת.

ו,כז כל חותמי הברכות שבמקדש היו אומרים עד העולם משקלקלו המינים ואמרו אין עולם אלא אחד התקינו שיהו אומרים מן העולם ועד העולם . ומודיעין שהעולם הזה בפני העוה"ב כפרוזדור לפני החדר.

ו,כח אין עונין אמן במקדש שנאמר (נחמיה ט) קומו וברכו את ה' אלהיכם מן העולם ועד העולם [ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה] מנין על כל ברכה [וברכה] תלמוד לומר ומרומם על כל ברכה ותהלה על כל ברכה וברכה תן לו תהלה.

ו,כט בראשונה [שהיתה תורה משתכחת מישראל היו זקנים מבלעין אותה שנא ' (רות ב) והנה בועז בא [ואומר (שופטים ו) ה' עמך גבור החיל].

ו,ל הלל הזקן אומר [בעת] מכניסין פזר [בעת] מפזרין כנס [בשעה] שאתה רואה תורה חביבה [על ישראל] והכל שמחין בה הוי את מפזר שנא ' (משלי יא) יש מפזר ונוסף עוד ובשעה שאתה רואה תורה שכוחה מישראל ואין הכל משגיחין [עליה הרי] את מכנס שנא' (תהילים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך.

ו,לא ר"מ אומר אין לך אדם מישראל שאינו עושה מצות בכל יום קורא שמע מברך לפניה ולאחריה אוכל את פתו מברך לפניה ולאחריה מתפלל שלש פעמים של שמונה עשרה ועושה שאר מצות מברך עליהן [וכן היה] ר' מאיר אומר אין לך א דם מישראל שאין שבע מצות מקיפות אותו תפילין בראשו ותפילין בזרועו מזוזה [לפתחו] ארבע ציציות מקיפות אותו ועליהן אמר דוד (תהילים קיט) שבע ביום הללתיך נכנס למרחץ מילה בבשרו שנאמר (תהילים ח) למנצח על השמינית מזמור לדוד ואומר (תהילים לד) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם.

מסכת פיאה פרק א

א,א אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה פאה יש לה שיעור מלמטה ואין לה שיעור מלמעלה . העושה כל שדהו פאה אינה פאה.

א,ב אלו הדברים נפרעין מן האדם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא על ע "ז ועל ג"ע ועל שפיכת דמים ועל לשה"ר כנגד כולם.

א,ג זכות יש לה קרן ויש לה פירות שנא ' (ישעיהו ג) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו עבירה יש לה קרן ואין לה פירות שנא ' (שם) אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו ומה אני מקיים ויאכלו מפרי דרכם אלא עבירה שעושה פירות יש לה פירות ושאינה עושה פירות אין לה פירות.

א,ד מחשבה טובה [מצרפה למעשה] מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה שנא' (תהילים סו) און אם ראיתי בלבי [לא ישמע ה '] ומה אני מקיים (ירמיהו ו) הנה אנכי מבי א רעה פרי מחשבותכם אלא מחשבה טובה שעושה טובה המקום מצרפה למעשה ושאינה עושה טובה] אין הקב"ה מצרפה למעשה.

א,ה נותן אדם פאה בתחילת השדה ובאמצע ובסוף ואם נתן בין בתחלה [בין באמצע] [בין בסוף] יצא ר"ש אומר אם נתן בין בתחלה בין באמצע בין בסוף הרי זו פאה וצריך שיתן בסוף כשיעור ר ' יהודה אומר אם שייר [לו] קלח אחד סומך [לו] משום פאה ואם לאו אינו נותן אלא משום הפקר בד"א בזמן שנתן את הפאה ומבקש להוסיף.

א,ו לא נתן מן הקמה [יתן מן העמרים לא נתן מן העמרים [יתן] מן הגדיש לא נתן מן הגדיש [יתן] מן הכרי עד שלא מירח ואם מירח מעשר ונותן.

א,ז אר"ש מפני ארבעה דברים אמרה תורה לא יתן אדם פאה אלא בסוף [שדהו] מפני גזל עניים ומפני ביטול עניים ומפני מראית העין מפני הרמאים מפני גזל עניים כיצד שלא יראה שעה שאין [שם] אדם ויאמר [לעני בא וקח] לך פאה מפני ביטול עניים כיצד שלא יהו עניים יושב ין ומשמרין כל היום [ואומרים] [עכשיו נותן פאה] אלא מתוך [שנתנה] בסוף הולך ועושה מלאכתו בא ונוטלה באחרונה מפני מראית העין שלא יהו עוברין ושבין אומרין ראו [פלוני שקצר שדה] ולא נתן [ממנה] פאה [שהרי אמרה] תורה (ויקרא יט) לא תכלה פאת שדך מפני הרמאין כיצד שלא [יהו אומרין] כבר נתננו ד"א שלא יניח [מן] היפה ויתן הרע.

א,ח הירק אע"פ שלקיטתו כאחת אין מכניסו לקיום התאנין אע "פ שמכניסן לקיום אין לקיטתן כאחת.

א,ט ר' יוסי בר יהודה אומר רטיבות תמרה פטורין מן הפאה שאין ראשון ממתין לאחרון. ר"א בר צדוק אומר [השיזפין חייבין בפאה] אחרים אומרים אף בנות שוח.

א,י אלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית ודרך היחיד ודרך הרבים ושביל היחיד ושביל הרבים הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים הבור והניר והזרע אחר וקוצר לשחת [ושלשה] תלמים של פתיח ואמת המים שאינה יכולה להקצר כאחת א "ר יהודה אם עומד באמצע [וקוצר] מכאן ומכאן מפסיק ואם לאו אינו מפסיק אכלה חגב אכלה גובאי קרסמוה נמלים ושברתה הרוח או בהמה הכל מודים שאם חרש מפסיק ואם לאו אינו מפסיק.

א,יא קצר חציה ומכר את הקציר קצר חציה והקדיש את הקציר נותן מן המשויר על הכל.

א,יב מדרגות שגבהן עשרה טפחים נותן פאה מ כל אחת ואחת ואם היו ראשי שורות מעורבין נותנין פאה מאחת על הכל.

א,יג המארג חייב בתחלתו חייב בסופו היו לו ארבע וחמש גפנים בוצרן ומכניסן נתן לתוך ביתו פטור מן הפרט ומן השכחה ומן הפאה וחייב בעוללות ואם שייר נותן מן המשויר על מה ששייר המודל נותן מן המשויר על מ ה ששייר א "ר יהודה בד "א במודל בשוק אבל במודל בתוך ביתו נותן מן המשויר על הכל.

א,יד היה מקטף ומכניס לתוך ביתו אפילו כל שדהו פטור מן הלקט שכחה ופאה וחייב במעשרות.

א,טו הכותב נכסיו לבניו והניח לאשתו קרקע כל שהוא אבדה כתובתה א "ר יוסי בד "א בזמן שקבלה עליה לשם כתובתה אבל לא קבלה עליה לשם כתובתה מה שנתן נתן וגובה כתובתה משאר נכסין.

א,טז הכותב נכסיו לעבדו יצא בן חורין שייר קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין ר "ש אומר האומר כל נכסי נתונין לפלוני עבדי חוץ מאחד [מרבוא שבהן לא אמר כלום חוץ מעיר פלונית חוץ משדה פלונית אף על פי שאין שם אלא אותה שדה ואותה העיר זכה עבד זה בנכסים וקנה עצמו בן חורין וכשנאמרו דברים לפני ר ' יוסי אמר (משלי כד) שפתים ישק משיב דברים נכוחים.

מסכת פיאה פרק ב

ב,א נטל מקצת פאה וזרק על השאר אין לו בה כלום ר ' מאיר אומר קונסין אותו ונוטלין הימנו זו וזו.

ב,ב בעל הבית שנתן פאה לעניים ובא עני אחד ונטלה מאחוריהן הרי זה זכה [שני עניים שהיו מכתשין על העמוד ובא עני אחד ונטלו מאחוריהן ה "ז זכה] שאין עני זוכה בלקט בשכחה ובפאה ובסלע של מציאה עד שתפול לתוך ידו.

ב,ג פועלין שהיו קוצרין בתוך קופותיהן הרי אלו מעבירין אותן.

ב,ד לא יטול בעל הבית לקט מן העניים על מנת ללקט מן העמרים ר "י אומר שחרית בעל הבית צריך שיאמר כל מה [שלקטו] העניים מן העמרים הרי זה הפקר ר ' דוסא אומר לעתותי ערב [וחכ"א הפקר אונסין הפקר שאין אחריות לרמאין].

ב,ה בעל הבית [שנתן פאה לעניים אמרו לו תן לנו מצ ד זה ונתן להם זה וזה הרי זה פאה].
ב,ו פועלין שהיו עושין אצל בעל הבית אינן רשאין לגמור את כל השדה אלא משיירין כדי פאה ואינה פאה עד שיפרשנה בעל הבית לשם פאה.
ב,ז עני שראה כדי פאה בין בתבואה בין באילן אינו רשאי ליגע בה ואסורה משום גזל עד שתוודע לו שהיא פאה.
ב,ח נכרי [שמסר] קמתו לישראל ליקצר חייב בפאה ישראל [שמסר] קמתו לנכרי פטור מן הפאה.
ב,ט ישראל ונכרי שהיו שותפין בקמה חלקו של ישראל חייב וחלקו של נכרי פטור רבי ישמעאל אומר ישראל ונכרי שהיו שותפין בקמה פטור מן הפאה אימתי בזמן שהנכרי ממחה אבל אין הנכרי ממחה חייב בפאה.
ב,י [נכרי] שמת ובזבזו ישראל את נכסיו המחזיק במחובר לקרקע חייב בכל בתלוש מן הקרקע פטור מן הכל החזיק בקמה פטור [מן הלקט ומן השכחה ומן הפאה וחייב] במעשרות.
ב,יא הלקט והשכחה והפאה של נכרי חייב במעשרות אימתי בזמן שהנכרי ממחה אבל אין הנכרי ממחה הפקר נכרי הפקר ופטור מן המעשרות.
ב,יב בעל הבית שנתן פאה לעניים אין רשאי שיאמר להן טלו זרע ותנו פשתן טלו תמרים ותנו מכבדות נשרו ואח"כ הפרישן אינו חייב משום פאה אלא זרע בלבד.
ב,יג ארבע מתנות בכרם פרט שכחה ופאה ועוללת שלש בתבואה לקט שכחה ופאה שתים באילן שכחה ופאה כל אלו אין בהן משום טובה ואפילו עני שבישראל מוציאין את שלו מידו ושאר מתנות כהונה כגון הזרוע והלחיים והקיבה יש בהן משום טובה וניתנין לכל כהן שירצה.
ב,יד אין מוציאין לא משל כהן לכהן ולא משל לוי ללוי.
ב,טו איזהו לקט זה הנושר בשעת הקציר ובשעת התלישה רבי יוסי אומר אין לקט אלא הנושר בשעת הקצירה בלבד שנאמר (ויקרא יט) ולקט קצירך לא תלקט.
ב,טז שבולת שבקמה הרי היא של בעל הבית שבקציר הרי היא של עניים חציה בקמה וחציה בקציר נוטל ומשליכה [לאחוריו] שספק לקט לקט.
ב,יז חורי נמלים אסורין משום גזל ואם הפקירן בעל הבית מותרין משום גזל [רבי שמעון בן אלעזר אומר אם היו פקדון אסורין משום גזל].
ב,יח בעל הבית שנתן [כליבה] לעני למלאות לו מים אין בו משום לקט שכחה ופאה וחייב במעשרות.
ב,יט עניים המח זרין בין הגרנות מעשרין ונותנין להם הצנועים מוציאין בידם מעות [בדברים הנאכלים] ונותנים דבר מועט כדי שיאכלנו עד שלא יגיע לעיר ושאר כל מתנות עניים שבשדות שאין העני מקפיד עליהן הרי אלו של בעה"ב.
ב,כ מאימתי שורפין קשין שבשדות בשדה האילן עד עצרת בשדה הלבן עד ראש השנה בשדה בית השלחין מיד דברי רבי יהודה וחכמים אומרים בשדה לבן עד העצרת בשדה אילן עד ראש השנה מפני גזל אדם ובהמה בשדה בית השלחין מיד.

ב,כא המרביץ את שדהו עד שלא נכנסו עניים לתוכו אם היה היזקו מרובה על של עניים מותר ואם היזק עניים מרובה על שלו אסור . רבי יהודה אומר בין כך ובין כך מלקט ומניח על גבי הגדר והעני בא ונוטל את שלו.
ב,כב השיבלין שבקשין ושבשדות הרי אלו של בעה"ב אמר ר"ע בזו נהגו בעלי בתים עין יפה.

מסכת פיאה פרק ג

ג,א [המקבל שדה לקצור לא ילקט בנו אחריו ר ' יוסי אומר] ילקט בנו אחריו האריסין והחכירות והמוכר קמתו לקצור [מלקט בנו אחריו] היו שם עניים שאין ראוין אם יכול בעל הבית למחות בידם ממחה ואם לאו מניחן מפני דרכי שלום.
ג,ב אין שוכרין פועלי נכרים לפי שאינן בקיאין בלקט.
ג,ג אין נותנין מעשר עני לעניי נכרים אבל נותנין להן חולין מתוקנין לשם טובה.
ג,ד בעל הבית שהיה עומד בעיר ואמר יודע אני שהפועלין שוכחים את העומר [במקום פלוני] ושכחוהו הרי זו שכחה היה עומד בשדה ואמר יודע אני שהפועלים שוכחים את העומר ושכחוהו אין זה שכחה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון אפילו אחרים עוברין בדרך וראו [את] העומר ששכחוהו פועלין אינו שכחה עד שישכחוהו כל אדם.
ג,ה רבי יהודה אומר העושה כל שדהו עומרין [ומעמר] בהן [כמעמר] לגדיש לחררה [לגדיש] מודים ב"ש ובית הלל שאם הפקיר לאדם ולא לבהמה לישראל ולא לנכרים שזה הפקר.
ג,ו אמר ר' אליעזר שאלתי את ר' יהושע על אלו עומרים נחלקו בית שמא י וב"ה אמר לי התורה הזאת על אלו העומר הסמוך לגפה ולגדיש לבקר ולכלים ושכחו וכשבאתי שאלתי את ר' אליעזר ואמר לי מודים באלו [שאין] שכחה ועל מה נחלקו על העומר שהחזיקו בו להוליכו לעיר ונתנו בצד גפה או בצד גדר שב "ש אומרים אינה שכחה מפני שזכה בו וב"ה אומרים שכחה ו כשבאתי והרציתי הדברים לפני ר ' אלעזר בן עזריה אמר לי אלו הדברים שנאמרו למשה מסיני.
ג,ז העומר [שהחזיק בו] להוליכו לעיר ונתנו על גבי חבירו ושכח [שניהם התחתון שכחה והעליון אינו שכחה ר ' שמעון אומר] שניהם אין שכחה התחתון מפני שמכוסה והעליון מפני שזכה בו.
ג,ח שדה שעומריה מעורבבין ועמר ושכח אחד מהם אין שכחה עד שיעמר [את] כל [סביביו].
ג,ט העומר שכנגדו מוכיח כיצד מי שהיו לו עשר שורות של עשרה עשרה עמרים ועמר אחד מהם לצפון ולדרום ושכח אין שכחה מפני שנידון כמזרח וכמערב.
ג,י שתי כריכות המובדלות זו מזו שכחה שלש אין שכ חה [שני עמרין המובדלין זה מזה שכחה שלשה אין שכחה] שתי גפנים המובדלות זו מזו שכחה שלש אין שכחה שני גרגרין פרט שלשה אינן פרט שתי שבלים המובדלות כדרכן לקט שלש אינן לקט אלו דברי בית הלל [ר' יוסי אומר חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל שבאת רשות עני לאמצע כגון

התבואה והכרם אין מצטרפין וכל שלא באת רשות עני לאמצע כגון פירות האילן הרי אלו מצטרפין].

ג,יא אימתי אמרו קמה מצלת את העומר בזמן שלא נטלה מבינתים הא אם נטלה מבינתים הרי זו אינה מצלת קמת חבירו מצלת על שלו של חיטין על של שעורין של נכרי על של ישראל דר "מ וחכמים אומר ים אין מצלת אלא על שלו וממין על מינו רבן שמעון בן גמליאל אומר כשם שהקמה מצלת את העומר כך העומר מציל את הקמה ודין הוא ומה אם קמה [שהורע] כח עני בה הרי היא מצלת את העומר עומר [שיפה] כח עני בו אינו דין שיציל את הקמה אמר לו רבי מה [לקמה שמצלת את העומר שהרי יפה כח עני בו יציל עומר את הקמה שהרי הורע כח עני בה].

ג,יב יפה כח עני בקמה יתר מבעומר ובעומר יתר מבקמה [הקמה] יש בה לקט שכחה ופאה מה שאין כן בעומר [העומר שיש בו סאתים ושכחו אינו שכחה הקמה אינו שכחה] עד שיהא בו סאתים.

ג,יג החותך כריכות ועתיד לעמרן וכן אגודי השום והבצלין אין להם שכחה . המעמר מפני הדליקה ומפני אמת המים אין להם שכחה מפני [שעתיד] לאבדן מעשה בחסיד אחד ששכח עומר בתוך שדהו ואמר לבנו צא והקריב עלי פר לעולה ופר לשלמים אמר לו אבא מה ראית לשמוח בשמחת מצוה זו [יותר] מכל מצות שבתורה אמר לו כל מצות שבתורה נתן [להם המקום] לדעתנו זו שלא לדעתנו שאילו [עשינוהו ברצון לפני המקום לא באת מצוה זו לידינו [אלא] הרי הוא אומר (דברים כד) כי תקצור וגו ' קבע לו הכתוב ברכה והלא דברים קל וחומר מה אדם שלא נתכוין לזכות וזכה מעלין עליו כאילו זכה המתכוין לזכות וזכה על אחת כו "כ כיוצא בו (ויקרא ה) ואם נפש כי תחטא ועשתה וגו ' והביא איל תמים וגו' והלא דברים קל וחומר מה אם מי שלא נתכוין לחטוא וחטא מעלין עליו כאילו חטא המתכוין לחטוא וחטא על אחת כמה וכמה.

ג,יד כל זית שיש לו שם בשדה כזית נטופה בשעתו ושכחה אינו שכחה במה דברים אמורים בזמן שלא התחיל בו אבל אם התחיל בו ושכחו הרי זה שכחה עד שיהא בו סאתים.

ג,טו [חבית שהוא נגד] ג' שורות של שני מלבנין ושכחו אין שכחה בד "א בזמן שאין מכירו אבל בזמן שמכירו רץ אחריו ונוטלו אפי' מאה [ומאה].

ג,טז המפקיר את כרמו עשירים נוטלין את האשכולות וע ניים נוטלין את האשכולות ואת העוללות איזהו עוללות כל שאין [לה] לא כתף ולא נטף יש לה כתף ואין לה נטף נטף ואין לה כתף הרי היא של בעל הבית ואם לאו הרי היא של עניים איזהו כתף פסיגין המחוברים בשדרה זו על גבי זו נטף הענבים המחוברות בשדרה ויורדות.

ג,יז נכרי שמכר כרמו לישראל לבצור חייב בעוללות וישראל שמכר כרמו לנכרי לבצור פטור מן העוללות.

ג,יח ישראל ונכרי שהיו שותפין בכרם חלקו של ישראל חייב ושל נכרי פטור רבי שמעון אומר ישראל ונכרי שהיו שותפין בכרם פטור מן העוללות.

ג,יט [המקדיש את כרמו לא הקדיש את העוללות שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו].

ג,כ בן לוי שנתנו לו ענבים [והיו בהן עוללות] אין חושש שמא של עניים הן.

ג,כא הנוטע כרם להקדש פטור [מן הערלה ומן הרבעי וחייב בשביעית מאימתי אדם רשאי לבצור כרמו בשביעית] משיודע הפרי שכבר נתחייב הכרם בגדולי עוללות.

ג,כב איזהו שכחה בעריסין גדולים כל שאינו יכול לפשוט את ידו וליטלה בעריסין קטנים כשיעבור הימנו בדלית ובדקל משירד ממנו ושאר כל האילן משיפנה וילך לו בד "א בזמן שלא התחיל בו אבל אם התחיל בו ושכחו אין שכחה עד שיבצור את כל סביביו.

מסכת פיאה פרק ד

ד,א רבי יהודה אומר מקום שדורכין את העוללות נאמן עני לומר יין זה של עוללות הוא לקט זה לקטתיו אני ואחי [אני] וקרובי אבל אין נאמן לומר מפלוני נכרי לקחתי מאיש פלוני כותי לקחתי עניי כותים כעניי ישראל אבל עניי נכרים אין מאמינים להם בכל דבר.
ד,ב אין פוחתין לעני בשנת מעשר עני מחצי קב חטין או קב ש עורין בד"א על הגורן אבל בתוך ביתו נותן לו כל [שדהו] ואינו חושש ושאר מתנות כהונה ולויה נותן כל שהוא ואינו חושש רצה מציל מחצה ונותן מחצה אבא יוסי [בן דוסתאי] אומר משום ר "א רצה נותן לפניהם שליש ומניח שתי ידות לקרוביו.
ד,ג כהנים ולוים שהיו עומדין על הגורן ובא ו כהנים אחרים ועמדו אינן יכולין להוציא מידן אמר רבן שמעון בן גמליאל נהגו כהנים עין יפה שלא להוציא את אחיהם ריקנין אבל מקמצין ונותנין להם ר "ש בן אלעזר אומר אם באו עד שלא תחזור חלילה עומדין על העקוב ונוטלין.
ד,ד נשים ועבדים אין חולקין להם על הגורן אבל נותני ן להם מתנות כהונה ולויה לשם טובה.
ד,ה רשב"ג אומר כשם שהתרומה חזקה לכהונה בחילוק גרנות כך מעשר ראשון חזקה ללוים בחילוק גרנות החולק בבית דין אין לו חזקה לכהונה.
ד,ו שתי חזקות בא "י נשיאות כפים וחילוק גרנות ובסוריא ועד מקום ששלוחי ר "ח מגיעים נשיאות כפים אבל לא חילוק גרנות ובבל כסוריא ר "ש בן אליעזר אומר אף באלכסנדריא בראשונה כשהיה שם ב"ד.
ד,ז חומר בקדשי מקדש שאין בקדשי גבול ובקדשי הגבול שאין בקדשי מקדש קדשי הגבול קטנים חולקין בהן וטמאין חולקין בהן וחולקין אותן בטומאה וחולקין מנה כנגד מנה קדשי מקדש חייבין באחר יותן ליטפל בהן ולהביאן לבית הבחירה קדשי הגבול ניתנין לכל חבר קדשי מקדש [אין נותנין אלא לאנשי משמר בלבד].
ד,ח אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום מככר בפונדיון מארבע סאין בסלע לן נותנין לו פרנסת לינה שמן וקטנית שבת נותנין לו מזון שלש סעודות שמן וקיטנית דג וי רק בד"א בזמן שאין מכירין אותו אבל בזמן שמכירין אותו אף מכסין אותו היה מסבב על הפתחים אין נזקקין לו לכל דבר.
ד,ט תמחוי כל היום קופה מערב שבת לערב שבת תמחוי לכל אדם קופה לאנשי אותה העיר אם שהה שם שלשים יום הרי הוא כאנשי העיר לקופה [ולכיסוי ששה חדשים לעניי] העיר שנים עשר חודש.
ד,י עני שנתן פרוטה לקופה ופרוסה לתמחוי מקבלין אותה ממנו אם לא נתן אין מחייבין אותו ליתן [נתנו לו חדשים והחזיר להן שחקים מקבלין אותה ממנו אם לא נתן אין

מחייבין אותו ליתן] היה משתמש בכלי מילת נותנין לו כלי מילת מטה נותנין לו מטה עיסה נותנין לו <כלי> עיסה פת נותנין לו פת להאכילו בתוך פיו מאכילין לו בתוך פיו שנא' (דברים טו) די מחסורו אשר יחסר לו אפי' עבד אפי' סוס לו זו אשה שנא' (בראשית ב) אעשה לו עזר כנגדו מעשה בהלל הזקן שנתן לעני בן טובים סוס שהיה מתעמל בו ועבד שהיה משמשו שוב מעשה באנשי הג ליל שהיו מעלין לזקן אחד ליטרא [אחת] בשר ציפורי בכל יום.

ד,יא היה משתמש בכלי זהב מוכרן ומשתמש בכלי כסף בכלי כסף מוכרן ומשתמש בכלי נחושת בכלי נחושת מוכרן ומשתמש בכלי זכוכית אמרו משפחת בית נבלטא היתה בירושלים והיתה מתיחסת על בני ארנן היבוסי העלו להם חכמים של ש מאות שקלי זהב ולא רצו להוציאן חוץ מירושלים.

ד,יב [האומר איני מתפרנס משל אחרים שוקדין עליו ומפרנסין אותו ונותנין לו לשום מלוה וחוזרין ונותנין לו לשום מתנה דר "מ רש"א אומרין לו הבא משכון כדי לגוס את דעתו].

ד,יג היה אומר איני מתפרנס משל עצמי שוקדין עליו ומ פרנסין אותו ונותנין לו לשם מתנה וחוזרין וגובין [לו] לשום מלוה.

ד,יד המסמא את עינו והמצבה את כריסו והמעבה את שוקיו אין נפטר מן העולם עד שיהא לו כן.

ד,טו גבאי צדקה אין רשאין לפרוש זה מזה אפילו נתן לו חבירו מעות שהוא חייב לו אפילו מצא מעות בדרך אינו רשאי ליטלן שנאמר (במדבר לב) והייתם נקיים מה ' ומישראל אבל פורשים זה מזה לתוך חצר או לתוך חנות וגובין.

ד,טז מעשר <עני> [שני] אין פורעין ממנו מלוה וחוב ואין משלמין ממנו את הגמולים ואין פודין בו שבוים ואין עושין בו שושבינות וא ין נותנין ממנו דבר לצדקה אבל משלחין ממנו דבר של גמילות חסדים וצריך להודיע ונותנין אותו לחבר עיר בטובה.

ד,יז אמר ליתן ונתן נותנין לו שכר אמירה ושכר מעשה [אמר ליתן ולא הספיק בידו ליתן נותנין לו שכר אמירה כשכר מעשה] לא אמר ליתן אבל אמר לאחרים תנו נותנין לו ש כר על כך שנא' (דברים טו) כי בגלל הדבר הזה יברכך ה ' אלהיך וגו' לא אמר לאחרים תנו אבל מניח לו בדברים טובים מנין שנותנים לו שכר על כך שנאמר כי בגלל הדבר הזה וגו'.

ד,יח מעשה במונבז המלך שעמד ובזבז את כל אוצרותיו בשני בצורת אמרו לו אחיו אבותיך גנזו אוצרות והוסיפו על [של] אבותם ואתה עמדת ובזבזת את כל אוצרותיך שלך ושל אבותיך אמר להם אבותי גנזו אוצרות למטה ואני גנזתי למעלה שנא ' (תהילים פה) אמת מארץ תצמח וגו ' אבותי גנזו [אוצרות] במקום שהיד שולטת בו ואני גנזתי אוצרות במקום שאין היד שולטת בו שנאמר (תהילים פט) צדק ומשפט מכון כסאך וגו' אבותי גנזו אוצרות שאין עושין פירות ואני גנזתי אוצרות שעושין פירות שנאמר (ישעיהו ג) אמרו צדיק כי טוב [וגו'] אבותי גנזו אוצרות של ממון ואני גנזתי אוצרות של נפשות שנא ' (משלי יא) פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם אב ותי גנזו אוצרות לאחרים ואני גנזתי לעצמי שנא' (דברים כד) ולך תהיה צדקה לפני ה' אלהיך אבותי גנזו אוצרות בעוה"ז ואני גנזתי לעוה"ב שנא' (ישעיהו נח) והלך לפניך צדקך צדקה וגמילת חסדים שקולין כנגד כל

מצות שבתורה אלא שהצדקה בחיים וגמ "ח בחיים ובמתים צדקה בעניים גמי לות חסדים בעניים ובעשירים צדקה בממונו גמילות חסדים בממונו ובגופו.
ד,יט א"ר יהושע בן קרחה מנין שכל המעלים [את] עיניו מן הצדקה כאילו עובד ע "ז שנאמר (דברים טו) השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר ולהלן הוא אומר (דברים יג) יצאו אנשים בני בליעל מקרבך מה בלי על האמור להלן ע"ז אף בליעל האמור כאן ע"ז.
ד,כ א"ר אלעזר בר יוסי מנין שהצדקה וגמילות חסדים שלום גדול ופרקליט גדול בין ישראל לאביהם שבשמים שנאמר (ירמיהו טז) כה אמר ה' אל תבא בית מרזח וגו' חסד זו גמילות חסדים ורחמים זו צדקה מלמד שהצדקה וגמילות חסדים שלום ופר קליט גדול בין ישראל לאביהם שבשמים.

מסכת דמאי פרק א

א,א הקלין שבדמאי השיתין והרמון והעוזרדין חזקתן בכל מקום פטורין ואם היו משתמרין חייבין אם כחס על שדהו פטורה ר ' יוסי אומר שיתין [שבציפורן] חייבות מפני שהן משתמרות ר' יוסי בר יהודה אומר הנובלות הנמכרות עם התמרות חייבות וחכ "א עד שלא יטילו שאור פטורות משיטילו שאור חייבות.
א,ב בראשונה היה חומץ שביהודה פטור מפני שחזקתו מן התמד עכשיו שחזקתו מן היין חייב.
א,ג [הברכות] והסייפות בגנה חייבות בבקעה פטורות אלו הן [הברכות] עד שלא יושיבו שומא הסייפות משיקפלו המוקצעות רבי אלעאי אמר משום ר ' אליעזר [הבכרות] לעולם חייבות מפני שהן משתמרות.
א,ד כזיב עצמה פטורה מן הדמאי חזקת ארץ ישראל חייב עד שיודע שהוא פטור חזקת חו"ל פטור עד שיודע [לך] שהוא חייב חזקת בעלי בתים ישראל שבסוריא אין מפרישין עליהן דמאי ואם בידוע שרוב הפירות שלהן הרי אלו חייבין.
א,ה אמר שלי הן חייב לעשר מעושרין הן נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר היה מוכר פירות בשנת מעשר שני ואמר של מעשר שני הן נאמן היה מוכר פירות בשנת מעשר עני ואמר מעשר שני [זה] אין נאמן [היה מוכר פירות בשנת מעשר שני ואמר מעשר עני נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר].
א,ו היה מוכר פירות בשביעית ואמר של ערב שביעית הן חייב במעשר וחייב בביעור [היה מוכר פירות בערב שביעית ואמר של מוצאי שביעית הן פטור מן המעשר ופטור מן הביעור] [כל דבר ששתיקתו פטורה נאמן להחמיר לפיכך פירושו להקל פטור].
א,ז פירות ארץ ישראל שרבו על פירות חוצה לארץ הרי אלו חייבין פירות חו "ל שרבו על פירות ארץ ישראל הרי אלו פטורין דברי רבי מאיר וחכ "א [אף] דברים התדירין כגון

האגוזים ודורמסקניות [ופסלקאות] פטורין ושאר כל הדברים חייבין א"ר נראין דברי רבי מאיר בדבר שאינו קבוע ודברי חכמים בדבר הקבוע.

א,ח הלוקח מן החמרת בצור ומן המוגירות בצידן [פטור] מן המוגירות בצור ומן החמרת בצידן [חייב] ר' יוסי בר' יהודה אומר הלוקח מן המוגירות בצור ואין צריך לומר מן החמרת מחמר אחד בצור חייב [ר' יהודה] אומר חמרת היורדת לכזיב חייב מפני שחזקתו מן הגליל וחכ"א הרי היא בחזקת פטורה עד שתיודע לך מהיכן היא.

א,ט הלוקח מן הספינה ביפו ומן הספינה בקסרי חייב ר' יהודה אומר כיפת הישוב וכיפת אנטיפרס ושוק של פטרוס בראשונה היו דמאי מפני שחזקתן מהר המלך עכשיו רבותינו אמרו כל עיירות הכותים שעל יד הדרך [כגון] התבואה והקטניות שלהן דמאי מפני שהן של ישראל [משתמשין ביהודה] ושאר כל פירותיהן ודאי.

א,י אוצר של ישראל ונכרים מטילין לתוכו אם רוב נכרים ודאי ואם רוב ישראל דמאי מחצה על מחצה ודאי ד"ר מאיר וחכ"א אפילו כולם נכרים וישראל אחד מטיל לתוכו דמאי א"ר יוסי בד"א באוצר של יחיד אבל באוצר של מלכים הולכים אחר הרוב א"ר יהודה בד"א באוצר של ישראל ונכרים אבל אוצר ישראל וכותים הולכים אחר הרוב א"ל [אחרי שהוריתה לנו] על אוצרות של יבנה שלפני מלחמה שהיא דמאי ורובן כותים אבל אוצר שמטיל בו מחו"ל לארץ כגון אוצרות של [דנב] חייב לפי חשבון א"ר יהושע בן קביסאי כל ימי הייתי קורא מקרא הזה (במדבר יט) והזה הטהור על הטמא ולא מצא [ידיו] אלא באוצר של יבנה בלבד ומאוצרה של יבנה למדתי שטהור אחד מזה אפי' על מאה טמאים.

א,יא הלוקח פירות לאכילה ונמלך למכרן לא ימכרנו לנכרי ולא יאכילם לבהמת אחרים ולא לבהמת עצמו אא"כ עושה כיוצא בו מי שנפלו לו פירות בירושה או שנתנו במתנה לא ימכרם לנכרי ולא יאכילם לבהמת אחרים ולא לבהמת עצמו אא"כ עישר.

א,יב לוקחין שדה זרועה מן הנכרי בין [לפני] [שצימחה] ובין עד שלא צימחה וכן מישראל במוצאי שביעית ואינו חושש לוקחין זרע אחד דבר שזרעו כלה ואחד דבר שאין זרעו כלה.

א,יג אין זורעין את הטבל ואין מחפין את הטבל ואין עושין עם הנכרי בטבל ישראל ששכח וזרע את הטבל עד שלא צימחה [פטור] שכבר אבדה הלוקח לבהמה לחיה ולעופות פטור מן הדמאי.

א,יד לא יקשור אדם ישראל בהמתו אצל בהמתו של נכרי שאם [אכלה בהמתו מאליה אין מחייבין אותו להחזירה.

א,טו משכיר ישראל בהמתו לנכרי ופוסק עליה על מנת שהנכרי זנה ובלבד שלא יאמר לו כך וכך שעורין תהא מטיל לפניה כך וכך עמיר תהא מטיל לפניה.

א,טז נכרי שאמר לישראל תן שמן ע"ג מכתי בודאי אסור ובדמאי מותר נפל על גבי בשרו משפשפו ואינו חושש.

א,יז נכרי שנתן שמן ע"ג טבלא של שיש להתעגל עליה משעמד מותר לישראל לישב אחריו.

א,יח הלוקח יין [ליתן] לתוך המורייס ויין לעשותו אילנתות וכרשינין לעשותן טחינין חייב בדמאי ואצ"ל בודאי הן עצמן פטורין מן הדמאי הלוקח יין ושמן ליתן ע"ג חטטין [וכרשינין לעשותן טחינין] חייב בדמאי ור"ש בן אלעזר פוטר וכן היה ר"ש בן אלעזר

אומר הלוקח כרשינין לעשותן טחינין פטור מן הדמאי הלוקח יין ליתן [לתוך הקילור] וקמח לעשותו מלוגמא [ורטיה] פטור מן הדמאי וחייב בודאי והן עצמן פטורין מן הודאי.
א,יט הלוקח קמח לעורות פטור מ ן הדמאי וחייב בודאי [ושל ודאי שנתן] לתוכו עורות מותר ליתן לתוכו עורות אחרים.
א,כ שמן ערב ב"ש מחייבין וב"ה פוטרין א"ר נתן לא היו ב"ה פוטרין אלא בשל פלייטון בלבד אחרים אומרים משום ר' נתן מחייבין היו ב"ה בשמן וורד תשלומי תרומה וחומשה וחומש חומשה מותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות ותוספת הבכורים ר"ש בן יהודה אומר משום ר "ש ב"ש מחייבין וב "ה פוטרין וכולן שקרא שם למעשר [שני] עליהן מה שעשה עשוי.
א,כא [כפת] המרחץ פטורה מן הודאי ואין צריך לומר מן הדמאי ר ' שמעון בן גמליאל אומר אף אינו מטמא טומאת [משקה].
א,כב שמן שהגרדי סך באצבעותיו חייב שהסורק נותן לצמר פטור מן הדמאי לפיכך שמן של שביעית נותנין ממנו לגרדי ואין נותנין ממנו לסורק.

מסכת דמאי פרק ב

ב,א אורז במקומו מותר שבתחילת אנטכיא ר ' אליעזר בר' יוסי אומר אורז [שבתחילת] אנטכיא מותר הוא עד בורו.
ב,ב המקבל עליו ארבעה דברים מקבלין אותו להיות חבר שלא ליתן תרומות ומעשרות לעם הארץ ושלא יעשה טהרות אצל עם הארץ ושיהא אוכל חולין בטהרה.
ב,ג המקבל עליו להיות נאמן מעשר את שהוא אוכל ואת שהוא מוכר ואת שהוא לוקח ואין מתארח אצל עם הארץ דברי רב י מאיר וחכמים אומרים המתארח אצל עם הארץ נאמן אמר להם ר' מאיר על עצמו אינו נאמן יהא נאמן על [אלו] מימיהן של בעלי בתים לא נמנעו מלהיות אוכלין זה אצל זה ואעפ"כ פירותיהן שבתוך בתיהן מתוקנין.
ב,ד עם הארץ שקבל עליו כל דברי חבירות ונחשד על דבר אחד נחשד על כולן ד ר"מ וחכמים אומרים אין חשוד אלא על אותו דבר בלבד.
ב,ה גר שקבל עליו כל דברי התורה ונחשד על דבר אחד אפילו על התורה כולה הרי הוא כישראל מומר.
ב,ו עם הארץ שקבל עליו כל דברי חבירות חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו גר שקבל עליו כל דברי תורה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו ר' יוסי בר' יהודה אומר אפילו דבר קטן מדקדוקי סופרים.
ב,ז כהן שקבל עליו כל עבודת כהונה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו בן לוי שקבל עליו כל עבודת לויה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו שנאמר (ויקרא ז) המקריב את דם השלמים וגו' אין לי אלא זריקת דם והקטר חלבים מנ ין ליציקות ובלילות תנופות והגשות הקמיצות והקטרות המליקות והקבלות והזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה וטהרת מצורע ונשיאות כפים מבפנים ומבחוץ ת "ל (שם) בני אהרן כל עבודה שהיא בבני אהרן [אמר ר"ש] יכול אין דוחין אותן אלא ממתנות מקדש בלבד מנין אף ממתנות גבולין ת "ל

(דברים יח) ראשית דגנך [תירושך ויצהרך] וגו' מפני מה (שם) כי בו בחר ה' כל המקבל עליו שירות יש לו במתנות כל שאין מקבל עליו שירות אין לו במתנות בזמן שהכהנים עושין רצונו של מקום מה נאמר בהם (ויקרא ו) חלקם נתתי אותה מאשי משלהן הן נוטלין ואין נוטלין משלי ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מה נאמר בהם (מלאכי א) מי גם בכם ויסגור דלתים וגו'.

ב,ח וכולן שחזרו בהן אין מקבלין אותן עולמית דברי ר"מ ר' יהודה אומר חזרו בפרהסיא מקבלין אותן במטמונות אין מקבלין אותן ר"ש ור' יהושע בן קרחה אומרים בין כך ובין כך מקבלין אותן שנאמר (ירמיהו ג) שובו בנים שובבים וגו'.

ב,ט הבא לקבל עליו אם היה נוהג מתחלה בצינעא מקבלין אותו ואחר כך מלמדין ואם לאו מלמדין אותו ואחר כך מקבלין אותו ומלמדין אותו והולכין ומקבלין לכנפים ואחר כך מקבלין לטהרות [אם] אמר איני מקבל עלי אלא לכנפים בלבד מקבלין אותו קבל עלי ו לטהרות ולא קבל עליו לכנפים אף על הטהרות אינו נאמן עד מתי מקבלין ב"ש אומרים למשקין שלשים יום לכסות שנים עשר חודש ובה"א זה וזה לשלשים יום.

ב,י הבא לקבל עליו אפילו תלמיד חכם צריך לקבל עליו אבל חכם היושב בישיבה אין צריך לקבל עליו שכבר קבל עליו משעה שישב אבא שאול אומר אף ת"ח אין צריך לקבל עליו ולא עוד אלא אף אחרים מקבלין בפניו חבורה אין בניו ועבדיו צריכין לקבל בפני חבורה אלא מקבלין בפניו חבורה ר"ש בן גמליאל אומר אינו דומה חבר שקלקל לבן חבר שקלקל.

ב,יא בן חבר שהיה הולך אצל אבי אמו עם הארץ אין אביו חושש שמא מאכילו [בטהרות אם יודע שמאכילו בטהרות הרי זה אסור] ובגדיו טמאים מדרס.

ב,יב בת ע"ה שנשאת לחבר אשת ע"ה שנשאת לחבר עבדו של ע"ה שנמכר לחבר צריכין לקבל עליהן בתחלה בת חבר שנשאת לעם הארץ אשת חבר שנשאת לעם הארץ עבדו של חבר שנמכר לעם הארץ הרי הן בחזקתן עד שיחשדו ר"ש בן אליעזר אומר צריכין לקבל עליהן בתחלה וכן היה ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ מעשה באשה אחת שנשאת לחבר והיתה <קומטת> [קומעת] על ידו תפלין נשאת למוכס והיתה קושרת על ידו קשורין בנו של חבר שהיה למוד אצל עם הארץ עבדו של חבר שהיה למוד אצל עם הארץ הרי הן בחזקתן עד שיחשדו. בנו של עם הארץ שלמוד אצל חבר [עבדו של עם הארץ שהיה למוד אצל חבר] כל זמן שהן אצלו הרי הן כחבר יצאו מאצלו הרי הן כעם הארץ.

ב,יג לא יאמר אדם חבר לעם הארץ הולך ככר זו ותן לפלוני חבר שאין משלחין טהרות ביד עם הארץ חבר שאמר לו עם הארץ הולך ככר זו והולך לפלוני ע"ה לא יתן לו שאין מוסרין טהרות לעם הארץ.

ב,יד עם הארץ שאמר לחבר תן לי ככר זה ואוכלנו יין זה ואשתנו לא יתן לו שאין מאכילין טהרות לעם הארץ היה נדור מן הככר ואמר לו תן לי ואוכלנו אבטיח שניקר ואמר [לו] תן לי ואוכלנו יין ונתגלה ואמר לו תן לי ואשתנו לא יתן שאין מאכילין את האדם דבר האסור לו כיוצא בו לא יושיט ישראל אבר מן החי לבני נח ולא כוס יין לנזיר שאין מאכילין את האדם דבר האסור לו ועל כולן אין מברכין עליהן ואין מזמנין עליהן ואין עונין אחריהן אמן.

ב,טו נשאלין לעם הארץ על טהרותיו ובלבד שלא יאמר לו צא אכול צא שרוף אלא אומרים לו אם כזה שאלת טמא ואם כזה שאלת טהור.

מסכת דמאי פרק ג

ג,א העיד רבי יוסי בן המשולם משום ר ' נתן אחיו משום ר ' אלעזר חסמא שאין עושין טהרות לעם הארץ לא יעשה לו [עיסתו של תרומה] בטהרה אבל עושה לו עיסתו של חולין בטהרה מפריש ממנה חלה ונותן [לתוך כפישה] ועם הארץ בא ונוטל זו וזו לא יעשה לו [זיתים של תרומה] בטהרה אבל עושה לו זיתים של חולין בטהרה מפריש מהן תרומה ונותן לתוך כליו של חבר ועם הארץ בא ונוטל את שתיהן.

ג,ב כשם שאין נותנין תרומה אלא לכהן חבר כך אין משלמין קרן וחומש אלא לכהן חבר האוכל תרומת עם הארץ משלם קרן וחומש לכהן חבר וחבר נוטל דמיו ומפייס [את עם הארץ].

ג,ג תרומת חבר ותרומת עם הארץ שנתערבה כופין את עם הארץ למכור את חלקו [וחולק כהן עם] ישראל ישראל עם כהן כותי במקום כותי מפני שה וא כמציל מידו אבל לא בארץ מפני שמחזיקין בכהונה אף בארץ ישראל מקום שמכירין בו שהוא כותי מותר לחלוק הימנו.

ג,ד אוכל כהן ישראל עם כהן כותי בזמן שעושה בטומאה אבל בזמן שעושה בטהרה הרי זה לא יאכל עמו מפני שמאכילו בשר בכור טהור ומשקה אותו יין רבעי טהור.

ג,ה בראשונה היו אומרים חבר שנעשה גבאי דוחין אותו מחבורתו חזרו לומר כל זמן שהוא גבאי אינו נאמן פירש מגבאותו הרי זה נאמן.

ג,ו חבר שהיה חוכר מעם הארץ עיקרי תאנים ודליות של ענבים מעשר ונותנין לו ואין נותן לו אלא משלו.

ג,ז בן חבר שהיה הולך אצל אבי אמו עם הארץ אין אביו חושש שמא מאכילו דברים שאינן מתוקנין היו בידו פירות אינו חושש שמא אינן מתוקנין הן אם אמר לו האכילני מעשר ומאכילו.

ג,ח לא ישתמש חבר במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של ע "ה אא"כ היה מתוקן תחת ידו אפילו אינה אלא מינקת אחת של יין לפיכך חבר ששימש במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של ע"ה הרי זה חזקה למעשרות.

ג,ט חבר שהיה יושב במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של ע "ה אפילו רואין אותו נוטל ואוכל מיד נוטל ושותה מיד אין לו חזקה למעשרות שמא עישר בלבו היה בנו מיסב אצלו מעשר עליו אחר אין מעשר עליו בני במקום אחר מעשר עליו.

ג,י בן חבר שהיה מיסב במשתאו של ע "ה בסעודתו של ע "ה אפילו רואין אותו נוטל ואוכל מיד נוטל ושותה אין לו חזקה למעשרות שמא עישר בלבו אע "פ שאמרו כל אלו תקלה לאחרים הן אם היה שותף עמו בחנות הרי זה חזקה למעשרות.

ג,יא עם הארץ שהיה מ שתמש בחנות של חבר אע "פ שחבר יוצא ונכנס הרי זה מותר ואינו חושש שמא החליף.

ג,יב היה הוא נאמן ואשתו אין נאמנת לוקחין ממנו ואין מתארחין אצלו ואע "פ שאמרו הרי הוא כשרוי עם הנחש בכפיפה אשתו נאמנת והוא אינו נאמן מתארחין אצלו ואין לוקחין הימנו הוא נאמן ואחד מבניו נאמן ואחת משפחתו נאמנת לוקחין ואוכלין על פיהן ועושין לו ואוכל בשביעית ובטהרות אינן רשאין לעשות כן.

ג,יג הנחתומין לא חייבו אותן חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה ופטורין מן השני בד "א במוכר בחנותו על פתח חנותו אבל המוכר בפלטר או בחנות הסמוכה [לחנותו] חייב בשני.

ג,יד את שדרכו למוד בגסה ומדדו [בין בגסה ובין בדקה דקה טפילה לגסה את שדרכו לימדד בדקה ומדדו בין בדקה בין בגסה טפילה גסה לדקה].

ג,טו אלו דברים הנמכרין בגסה מיני תבואה וקטניות [דרכו לימדד בדקה] דברי ר' מאיר וחכ"א דברים שדרכן לימדד בדקה ומדדן בגסה מש פיעה ומוכרן [דמים אם מדדן בדקה הרי זה חייב רבי נחמיה אומר הנמכר בדקה הרי הוא בדקה בגסה הרי הוא בגסה] ר' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אומר הנמכר בדקה הרי זה חייב אפילו לא מכר לו אלא סאה ורובע צריך לעשר את הרובע [ר"ש ב"ג אומר משום רבי יוסי קליעה של שום וסלי תאנים וסלי ענבים וקופה של ירק] לימין במדה גסה מלימין ולמטה במדה דקה ובלח הין [במדה] גסה מהין ולמטה [במדה דקה וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר משום ר ' יוסי קליעה של שום הרי הוא במדה גסה].

ג,טז לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד בעל הבית בין כך ובין כך צריך ל עשר דברי רבי מאיר וחכ "א אחד סיטון ואחד בעה "ב מותר למכור ולשלוח לחבירו וליתן לו במתנה.

ג,יז [המשלח] בין לעם הארץ ובין לחבר צריך לעשר רבן שמעון בן גמליאל אומר לעם הארץ צריך לעשר לחבר צריך להודיע אמר רבן שמעון בן גמליאל מעשה ששלח <לו> [לי] ר' יוסי ברבי אתרוג גדול מציפורי ואמר זה בא בידי מקסרי ולמדתי ממנו שלשה דברים אחד שהיה ודאי ושהיה טמא ושלא היה בידו אלא זה בלבד שאילו היה בידו אחר היה מעשר ממנו עליו.

ג,יח הלוקח מן התגר ואמר זה מתוקן וזה אינו מתוקן אף על המתוקן אינו נאמן את שדרכו לימכר דמאי נאמן.

ג,יט חבר שהיה מוכר משפיע ומתוקן ונתמנה לו דבר שהוא דמאי צריך להודיע שכל דבר שהוא של דמאי צריך להודיע <לכל> ר"ג היה מאכיל את פועליו דמאי ומודיע ואם בידוע [של בעל הבית] מאותו המין אין צריך להודיע.

ג,כ גבאי קופה אין גובין ומכריזין ביום טוב כדרך שגובין ומכריזין בחול א בל גובין בצנעא בתוך חיקן ומחלקין על כל שכונה ושכונה.

ג,כא גבאי צדקה בשביעית מדלגין על פתחיהן של אוכלי שביעית דברי ר "מ וחכ"א אין צריכין לדקדק באוכלי שביעית אפילו פת נתנו להם מקבלין אותם הימנו שלא נחשדו [מתנות] אלא מעות וביצים בלבד אם היתה עיר כולה של אוכלי שביעית אין צריכין לדקדק באוכלי שביעית הכהנים [גובין] בטהרה צריכין לדקדק באוכלי שביעית.

מסכת דמאי פרק ד

ד,א הלוקח ירק מן השוק הרי זה בורר כל היום כולו ואינו חושש משגמר בלבו אסור להחזיר אין יכול מפני שצריך לעשר ולעשר אין יכול מפני שמחסר [מנין] וליטול אחד ולהניח אחד אין יכול שמא יבא אחד [ויטול] ונמצא מעשר מן המתוקן על שאינו מתוקן.

ד,ב הרוצה להחזיר עלי ירק להקל ממשאו לא ישליך עד שיעשר ר ' יוסי אומר בודאי אסור ובדמאי מותר.

ד,ג המוצא פירות בדרך ונטלן לאכלן ונמלך להצניע לא יצניע עד שיעשר רבי יוסי אומר בודאי אסור ובדמאי מותר.

ד,ד קניבת ירק שבגנה הרי זו מותרת של בעל הבית ושבתוך ביתו הרי זו אסורה שעל גבי אשפה [בכל מקום] הרי זו מותרת רבי יוסי אומר כרוב שלקטו [לקנב את האספרגוס שבו] ולהשליך הרי זה מותר לקטו לאכלו ונמלך [להצניע לא יצניע] עד שיעשר.

ד,ה ודאי שתקנו דמ אי ודמאי שתקנו ודאי לא עשה ולא כלום [דברי רבי יעקב ר ' יוסי אומר ודאי שתקנו דמאי לא עשה כלום] דמאי שתקנו ודאי מעשרותיו מעשרות ותרומתו אין תרומה שאין תרומה אחר תרומה.

ד,ו כל העיר מוכרין ודאי ואחד דמאי לקח ואינו [נודע] מאיזה מהן לקח הרי זו אסור מפריש [תרומה ומעשר] ונותנן לכהן והשאר שלו הטבל והמתוקן שנתערבו ואבד אחד מהן נוהג במשויר ודאי מפריש תרומה ותרומת מעשר [ונותנן] לכל כהן שירצה.

ד,ז כל העיר מוכרין מתוקן ואחד מוכר שאין מתוקן ולקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח ה"ז אסור כל העיר מוכרין בשר שחוטה ואחד מוכר בשר נבל ה ולקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח ה"ז אסור כל העיר מוכרין יין טהור ואחד מוכר יין טמא ולקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח הרי זה אסור בד "א בזמן שלקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח אבל הלוקח מן השוק הולכין אחר הרוב.

ד,ח פירות לא הלכו בהן חכמים [לא] אחר הטעם ולא אחר הריח ולא אחר המראה ולא אחר הדמים אלא אחר הרוב בלבד.

ד,ט זיתים [משיחסום] בבד ובבודידה דברי ר"מ וחכ"א אין הבד והבודידה שוין לא בעיר ולא במדינה רבו בעיר ולא רבו במדינה בעיר מותר במדינה אסור . רבו במדינה ולא רבו בעיר במדינה מותר בעיר אסור . רבו בהר ולא רבו בבקעה ב הר מותר ובבקעה אסור . רבו בבקעה ולא רבו בהר בבקעה מותר ובהר אסור . רבו לחנוני ולא רבו לבעל הבית לחנוני מותר לבעל הבית אסור . רבו לבעל הבית ולא רבו לחנוני לבעל הבית מותר ולחנוני אסור. זה הכלל כל שרבו לו מותר לא רבו לו אסור רבו ונתמעטו חזר השוק ליושנו א"ר יוסי מעשה שנכנס [גורן א'] של פול במירק ובאו ושאלו את רבי עקיבה והתיר להן את השוק אמר לו [רבי] נתמעטו [חוזר] השוק ליושנו ר' שמעון אומר אפילו לא נכנס אלא גורן אחד בעיר הנחתומין מותרין מפני שהן רצין אחר החדש.

ד,י מצרפין פירות חוצה לארץ על פירות הארץ כדי שירבו על פירות [הארץ] לפוטרן מן המעשרות מצרפין פירות חוצה לארץ על פירות שניה כדי שירבו על פירות שלישית לפוטרן מן מעשר שני מצרפין מפירות חוצה לארץ על פירות שלישית כדי שירבו על פירות רביעית לפוטרן מן המעשר [עני] מצרפין פירות ערב שביעית כדי שירבו על פירות שביעית ל פטרן מן הביעור מצרפין [מפירות] חוצה לארץ על פירות שביעית כדי שירבו על פירות מוצאי שביעית לפוטרן מן המעשרות.

ד,יא אמר לו [מכרו לו] יין ישן אמר לו של אשתקד הוא נאמן להחמיר של ארבע ושל חמש שנים הוא נהג בו כשעת [לקיחתו] בין להקל בין להחמיר.

ד,יב חזקת תגר בכל מקום דמאי ואחד הנכרי ואחד הישראל ואחד הכותי במה דברים אמורים בזמן שמביאין לו מישראל אבל מביאין לו מן הנכרי ומן הכותי חזקתו ודאי איזהו תגר כל שהביא ושנה ושלש.

ד,יג הלוקח מן התגר [ואומר] זה מתוקן וזה אינו מתוקן ודאי זה אינו מעשר מוציא עליו שני מעשרות לפוטרן מן התרומה שאין תרומה אחר תרומה.

ד,יד המפקיד פירות אצל עם הארץ ה "ז בחזקתן למעשרות ולשביעית אם היו של טבל עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר וקורא שם לתרומה ומעשר שבהן אם היו של מעשר טבל עושה אותן תרומת מעשר [על מקום] אחר או קורא שם לתרומת מע שר שבהן אם היו של מע "ש מחללן על המעות [והמעות] מחללן על השני אלו נטלתים והנחתי לך ישנים תחתיהן מתוקנין תחתיהן אם אתה מאמינו שנטל מאמינו שנתן ואם אי אתה מאמינו שנתן אל תאמינו שנטל בד"א בזמן שהניח ובא ומצא [את] אותו המין שהניח אבל הניח עגרון ומצא קסרי או קסר י ומצא עגרון הרי זה חושש להן משום מעשרות ומשום שביעית.

ד,טו המפקיד פירות אצל כותי הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית ואם היו של טבל עושה אותן [תרומה ומעשר] על מקום אחר וקורא שם [התרומה ומעשר] שבהן ואם היו של מעשר טבל עושה אותן תרומת מעשר על מקום אחר וקורא שם לתרומת מעשר שבהן ואם היו של מעשר שני מחללין על המעות [והמעות] מחללין על השני אמר לו נטלתי והנחתי לך ישנים תחתיהן ומתוקנין הרי זה [אינו] חושש [להם] משום מעשרות ומשום שביעית.

ד,טז המפקיד פירות אצל הנכרי הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית רבי שמעון בן גמליאל ור' שמעון אומרים עשו פירות ישראל את פירות הנכרי הזה דמאי.

ד,יז המשלח ביד עם הארץ וביד כותי אינו חושש משום מעשרות ולא משום שביעית המשלח ביד הנכרי הרי זה חושש [משום מעשרות] ומשום שביעית אבל חמרי נכרים המורידים מן הגורן לעיר אינו חושש לא משום מעשרות ומשום שביעית מפני שהן בחזקת המשתמר.

ד,יח הטוחן אצל עם הארץ או אצל הכותי אינו חושש משום טומאה הטוחן אצל הנכרי הרי זה חושש משום טומאה.

ד,יט מפקידין תרומה אצל ישראל עם הארץ ואין מפקידין תרומה אצל כהן ע "ה מפני שלבו גס בה.

ד,כ טוחנין ומרקידין אצל אוכלי שביעית ואצ ל עושין בטומאה אבל אין טוחנין לא לאוכלי שביעית ולא לעושין בטומאה.

ד,כא המשלח פירות לחבר ונמלך להחזיר נוהג בהן כמות שהן אבא שאול אומר חושש אני שמא חולפן רשב "ג אומר היה לו אריס שיודע לתקן והוא אין מאמינו על המעשרות והביא לו פירות משלו ואומר שלך הן מתוקנין ה ן נאמן ר' אומר אינו נאמן שהחשוד על דבר לא דנו ולא מעידו.

ד,כב נותן אדם לשכונתו תבשיל לבשל ועיסה לאפות לו ואינו חושש לשאור ותבלין שבהן משום מעשרות ומשום שביעית במה דברים אמורים בזמן שנתן להן שאור ותבלין לא נתן להן שאור ותבלין הרי זה חושש לשאור ותבלין משום מעשרות ומשום שביעית.
ד,כג נותן אדם לפונדקית תבשיל לבשל לו ומנחת הקדרה בפניו אם מנערת אפילו בין הנכרי אינו חושש.

מסכת דמאי פרק ה

ה,א הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן שואלו בשבת ואוכל ביום טוב ואוכל בשבת שאלו בחול לשבת למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר שואלו בשבת לשבת הבאה לא יאכל עד שיעשר.
ה,ב היה מוכר פירות בערב שבת עם חשיכה אמר מתוקנין הן הלוקח ממנו למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר.
ה,ג תרומת מעשר דמאי שחזרה למקומה ר "ש שזורי אומר אף בחול שואל ו ואוכלו על פיו יתר על כן אמר רבי שמעון שזורי הפריש תרומה ומעשרות ונגנבו הפירות הולך ושואלו ובא ואוכל על מה שהפריש שכשם שאימת שבת על עם הארץ כך אימת דימוע על ע"ה.
ה,ד ע"ה שאמר זה טבל וזה תרומה זה ודאי וזה דמאי אע "פ שאמרו החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו לא נחשדו ישראל על כך.
ה,ה נכרי שהיה צווח ואומר באו וקחו לכם פירות עזק הן פירות ערלה הן פירות רבעי הן אין נאמן מפני שהוא כמשבח מקחו אבל אם אמר לו מאיש פלוני כותי לקחתים מאיש פלוני נכרי לקחתים משלי הבאתים נאמן להחמיר דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר אין נאמן שדברי הנכרי לא מעלין ולא מורידין.
ה,ו האומר למי שאין נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא מעשר וממי שהוא נאמן אין נאמן מאיש פלוני הרי זה נאמן ר ' יוסי אומר אין נאמן שמא מצא אחר קרוב הימנו מודה ר' יוסי באומר צא אכול את הככר ואני נותן דמיה צא שתה רביעית [יין] ואני נותן את דמיה שהוא נאמן.
ה,ז הנכנס לעיר והיתה תרומה בתוך ידו ואין מכיר שם אדם וכן מי שעמד על הגורן והיתה תרומה בתוך ידו ואין מכיר שם אדם הרי זה נשאל לחברים ולעמי הארץ דברי רשב"ג רבי אומר אין נשאלים על התרומה אלא לחברים בלבד.
ה,ח היה עומד בתוך סיעה של בני אדם ואמר מי כאן נאמן מי כאן מעשר אמר לו אחד [אני] נאמן מעשר הוא הרי זה נאמן אמר לו שהוא מעשר בפניו נאמן שלא בפניו אין נאמן בד"א בזמן שאין מכיר שם אדם אבל אם היה מכיר שם אדם לא יטול אלא מן המומחה [בד"א בזמן שלא שהה שם שלשים יום אבל שהה שם שלשים יום לא יטול אלא מן המומחה] בד"א בתרומות ומעשרות אבל בשביעית ובטהרות אין נאמן.
ה,ט הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר וחלה כאחד נוטל כדי תרומה ותרומת מעשר וחלה וכמה הם אחד מעשרים האומר אחד ממאה ממה שיש כאן [הרי זה בצד זה מעשר

ושאר מעשר סמוך לו] ועוד א' מארבעים ושמנה ממה ש יש כאן הרי זה בצד זה חולין והשאר תרומה על הכל מאה חולין שיש כאן הרי זה בצד זה מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו והשאר חלה מעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות ר "ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה בד "א בזמן שכולן מפרישין נוטל חלה מכולן אבל מקצתן מפרישין ומקצתן אין מפרישין נוטל חלה מכל אחד ואחד.

ה,י פועלין שהיו יושבין ואוכלין והותירו פרוסות וכן אורחין שהיו מסובין ואוכלין והותירו פרוסות ונתנום לשמש או שהיו אחרים מלקטין תחתיהן מעשר מכל א ' וא' שחק את הפת ועשאה פירורין או גרוגרות ועשאו ד בילה מעשר מא ' על הכל אמר ר ' יהודה בד"א בשנת [שבוע] אבל בשאר שנים מעשר מכל א' וא'.

ה,יא הלוקח מן העני וכן עני שנתנו לו פרוסות פת וגרוגרות מעשר מכל א ' וא' בתמרים [בעמקים] מעשר מא ' על הכל במקומות אחרים מעשר מכל א ' וא' בגרוגרות בשנת [שבוע] מעשר מא' על הכל בשאר [שני שבוע] מעשר מכל אחד ואחד.

ה,יב [הלוקח מן הפלטר מעשר מכל דפוס ודפוס ואם היה מביאן וצוברן לפניו נוטל מעשר מכל קישות וקישות ומכל אגודה ואגודה ומכל תמרה ותמרה] הלוקח מן חנוני וחזר ולקח ממנו שניה אע"פ שמכיר את החבית שהיא היא לא יעשר מזה על זה.

ה,יג הלוקח מן הסיטון ונמלך להחזיר [לא] יחזיר בד"א בשל דמאי אבל בשל ודאי הרי זה אסור לקח הימנו באיסר ירק באיסר גלוסקין באיסר רימונין ונמלך להחזיר לא יחזיר עד שהוא מתקנן בשל דמאי ואצ"ל בשל ודאי.

ה,יד הטבל שנתערב בחולין הרי זה אוסר כל שהוא אם יש לו פרנסה ממקום אחר מו ציא לפי חשבון ואם לאו נוטל [את כל] החולין כדי תרומת מעשר [שבטבל וכן מעשר טבל שנתערב בחולין ה "ז אוסר כל שהוא ואם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו נוטל את החולין כדי תרומת מעשר שבמעשר טבל].

ה,טו ירק של חולין שבשלן בשמן שאינו מתוקן הרי זה אוסר כל שהו אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו דבר הנבלל בולל ונוטל דבר שאינו נבלל נוטל מן הקלח ומן [החתיכה] ומן הביצה.

ה,טז אומר אדם לחבירו [ולפועליו] צאו ואכלו בדינר זה ושתו בדינר זה ואינו חושש לא משום מעשרות ולא משום שביעית ולא משום יין נסך אבל אם אמר צאו ואכלו את הככר ואני נותן דמיה צאו ושתו רביעית ואני נותן דמיה הרי זה חושש משום שביעית ומשום מעשרות ומשום יין נסך.

ה,יז הנותן צמר לצבע נכרי אינו חושש שמא צבעו בחומץ של יין נסך אם בא לבית החשבון אסור.

ה,יח לא יתן אדם תרומת ביתו לשומר ביתו ולא בכורי צאנו לרועה צאנו אם נתן להם שכרן רצה נותן להם לשם טובה לא יתן ישראל בהמתו לטבח כהן לשחוט ולא לרועה כהן לרעות לו אא"כ נותן להם שכרן.

ה,יט רשאי ישראל שיאמר לכהן הילך סלע זה ותן תרומה לבן בתי כהן תן בכור ל בן בתי כהן ר"ש בן אלעזר אומר אני אומר [אף במתנות מקודש בכהנים כן כיצד הרי עלי מאתים זוז] כל מתנות כהונה רשאי שיאמר לו הילך סלע זה ותנם לבן בתי כהן.

ה,כ ישראל שמכר את זיתו בששים לוג טבלים ואמר לו כהן תנם לי בששים לוג מתוקנין [ומעשרות שלי מעשרות שלו ואינו ח ושש לא משום שביעית ולא משום רבית ולא משום מחלל את הקדשים.

ה,כא מפרישין תרומת מעשר ממקום היוקר למקום הזול או ממקום הזול למקום היוקר כיצד היו לו תשעה כורין ביהודה ואחד בגליל או ט ' כורין בגליל ואחד ביהודה אומר כור שביהודה עשוי תרומת מעשר על ט ' כורין שבגליל א ו כור שבגליל עשוי תרומת מעשר על ט' כורין שביהודה יתר על כן אמרו יש לו שני חברים אחד ביהודה וא ' בגליל ולו שני כורין א' ביהודה וא' בגליל אומר לזה שביהודה בא וטול לך כור שבגליל ולזה שבגליל בא וטול לך כור שביהודה וחוזר ונוטל מהם כשער הזול.

ה,כב אין פודין מעשר שני במקום היוקר כשער הזול אין פודין מבן לוי במקום היוקר כשער הזול.

ה,כג כהנים ולוים שהיו מסייעין בין הגרנות אין נותנין להם תרומות ומעשרות בשכרן ואם נתנן [הרי אלו חולין] שנאמר (במדבר יח) ואת קדשי בני ישראל לא תחללו [כבר הן חולין] ואמר (מלאכי ב) שחתם ברית הלוי אמר ה' צבאות יתר על כן אמרו תרומתן אין תרומה ומעשרותיהן אינן מעשרות ולא עוד אלא שבקשו חכמים לקונסן להיות פירותיהן צריכין להפריש תרומה משלהן ועליהן הכתוב אומר (מיכה ג) ראשיה בשחד ישפטו וכהניה וגו' לפיכך הביא עליהן המקום שלש פורעניות כנגד שלש עבירות שבי דם שנאמר (שם) לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו'.

ה,כד מעשרין משל ישראל על של כותי ומשל כותי על של ישראל [ומשל ישראל על של נכרי ומשל נכרי על של ישראל] ומן הכל על הכל דברי רבי מאיר רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אומרים [מעשרין] משל ישראל על של ישראל ומשל כותים על של כותים [ומשל נכרים על של נכרים] אבל לא משל ישראל על של כותים ולא משל כותים על של ישראל [ולא משל נכרים על של ישראל ולא משל ישראל על של נכרים] א"ר שמעון שזורי מעשה שנתערבו לי פירות טבלין באתי ושאלתי את ר ' טרפון אמר לי צא וקח פירות מן השוק ועשר עליהן ר "א אוסר אף משל כותים כשם שעשו פירות ישראל דמאי אחר רובן ואין [תורמים] ומעשרין מזה על זה כך עשו פירות כותים ודאי אחר רובן ואין [תורמים] ומעשרין מזה על זה.

ה,כה רשב"ג אומר במקום שעשו פירות כותים [דמאי] כגון ירק שבכפר עותני מעשר מהן על הטבלין אבל לא מן הטבלין עליהן. בד"א בלוקח מן השוק אבל המוצא פירות בתוך ביתו או ששילח לו חבירו פירות נוהג בהן דמאי.

ה,כו ר"ש אומר שלש גזירות בדמאי מעשה שנתכנסו רבותינו לעיירות של כותים שעל יד הירדן והביאו לפניהם ירק קפץ ר ' עקיבה ועשרו ודאי אמר לו רבן גמליאל עקיבה היאך מלאך לבך ל עבור על דברי חבירך או מי נתן לך רשות לעשר אמר לו וכי הלכה קבעתי בישראל ירק שלי עשרתי אמר לו תדע [לך שקבעת הלכה] בישראל שעשרת ירק שלך כשהלך רבן גמליאל לביניהן עשה תבואות וקטניות דמאי ושאר כל פירותיהן ודאי כשחזר ר' גמליאל לביניהן וראה שנתקלקלו עשה כל פירותיהן ודאי.

ה,כז [עציץ נקוב חייב במעשרות תרומתן אין מדמעת] ואין חייבין עליהן חומש.

מסכת דמאי פרק ו

ו,א המקבל שדה מן [הנכרי מעשר] ונותן לו אמר רשב"ג מה אם ירצה [הנכרי הזה שלא לעשר פירותיו] אלא חולק ונותן לו [בפניו].

ו,ב [החולק] שדה מן הנכרי מעשר ונותן לו [ר"ש אומר תורם ונותן לו לפיכך אם חזר הנכרי ונתגייר או שמכר לישראל מעשר ונותן לו שכר ממנו שדה מעשר ונותן לו מה בין שוכר לחוכר השוכר במעות והחוכר בפירות.

ו,ג החוכר שדה מן הנכרי מעשר ונותן לו לפיכך אם חזר [ישראל ולקחה ממנו] או שמכרה לישראל אחר נוהג בה דמאי.

ו,ד [החוכר שדה מן הכותי מעשר ונותן לו] ושוקל ואוצר שוקל לקטרון מעשר ונותן לו.

ו,ה לא יאמר ישראל לכותי ולנכרי ולמי שאינו נאמן על המעשרות הילך מאתים זוז ושקול תחתי מן האוצר אלא אומר לו פוטרני מן האוצר וכן לא יאמר אדם לחבירו הילך מאתים זוז ועול תחתי לאומנות אלא אומר לו פוטרני מן האומנות.

ו,ו המקבל שדה מישראל תורם ונותן לו רבי מאיר אומר מעשר ונותן לו ר ' יהודה אומר אם נתן לו מאותה השדה ומאותו המין תורם ונותן לו משדה אחרת וממין אחר מעשר ונותן לו וחכ"א אם מאותה שדה נתן לו בין מאותו המין בין ממין אחר תורם ונותן ל ו אם משדה אחרת נתן לו בין מאותו המין בין ממין אחר מעשר ונותן לו קבל הימנו זרע ליתן לו פירות בגורן מעשר ונותן לו מקום שחולקין על הגורן חולק לו בפניו קבל הימנו מעות ליתן לו פירות [הכל מודים שמעשר] ונותן לו.

ו,ז ישראל שקבל שדה מחבירו לקצור שבלין כרמו לבצור ב ענבים זיתיו למסוק בזיתים נותן לו כמות שהן שדהו לקצור בחטין כרמו לבצור ביין זיתיו למסוק בשמן מעשר ונותן לו.

ו,ח העיד רבי יוסי בן המשולם משום ר ' נתן אחיו שאמר משום ר ' אלעזר בן חסמא המקבל שדה אבותיו מן הנכרי למוסקו לזיתים נותן לו כמות שהן.

ו,ט חבר ועם הארץ שירשו את אביהן עם הארץ [אין] רשאי שיאמר לו טול אתה חטים שבמקום פלוני ואני חטים שבמקום פלוני אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני [אלא חולקין בשוה אפילו חבר חולק לו בפניו] חבר אוכל את היבש ושורף את הלח מפני שאמרו כל טהרותיו של עם הארץ נשרפות.

ו,י ירשו את אביהן חבר רשאי שיאמר טול אתה חטין שבמקום פלוני ואני חטין שבמקום פלוני אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני אע"פ שאמרו חבר שמת והניח בנים חברים ועמי הארץ לא יוריש טהרותיו לעמי הארץ אלא לחברים בלבד הניח מעשר שני אין רשאי שיאמר לו טול אתה חטים ואני אטול שעורים אתה יין ואני שמן אלא אומר לו טול אתה מעות של חטים ואני מעות של שעורין טול אתה מעות של יין ואני מעות של שמן.

ו,יא חבר ומי שאינו נאמן על המעשרות שלקחו פירות שירשו או שנשתתפו רשאי שיאמר לו טול אתה חטין ואני שעורין אתה יין ואני שמן שכל דבר שמותר למוכרו דמאי רשאי לעשות כן לקחו גדיש של תבואה עביט של ענבים ומעטן של זיתים זה מעשר את שלו וזה מעשר את שלו אם לקחו ואח "כ שתפו צריך לעשר על הכל זה הביא [שהרי] שבלין שלו וזה הביא [שהרי] שבלין שלו זה הביא סלי זיתים משלו וזה הביא סלי זיתים

משלו זה הביא סלי ענבים משלו וזה הביא סלי ענבים משלו או שבצרו את כרמיהם בתוך גת אחת אחד מעשר ואחד שאינו מעשר המעשר מעשר את שלו ודאי וחצי חלקו של חבירו דמאי.

ו,יב גר ונכרי שירשו את אביהן נכרי רשאי שיאמר לו טול [אתה] צלמים ואני כלים אתה יין ואני פירות אונקלוס הגר חלק מאחיו והחמיר על עצמו הוליך חלקו לים המלח ירשו את המרחץ רשאי שיאמר לו תהא שבת בחלקך וחול בחלקי.

ו,יג ישראל ונכרי שלקחו ביתו של נכרי אין רשאי שיאמר לו טול אתה צלמים ואני כלים אתה יין ואני פירות לקחו [את המרחץ] אין רשאי שיאמר לו תהא שבת בחלקך וחול בחלקי ואם התנה עמו מתחלה על מנת לעשות כן מותר.

ו,יד עיר שיש בה ישראל ונכרים שומרי ישראל ושומרי נכרים מתוקנין ושאין מתוקנין שומרין מתקנין ושומרין אין מתקנין רשאין לומר זה לזה צפון העיר בחלקנו ודרומו בחלקכם אם באו [לבית החשבון] אסור.

מסכת דמאי פרק ז

ז,א ישראל שקבל שדה מישראל וכהן מכהן ולוי מלוי חולקין ביניהם ישראל וכהן שקבל שדה מלוי או ישראל ולוי שקבל שדה מכהן רשאין להתנות ביניהן שהמעשר לאמצע.

ז,ב ישראל שקבל שדה מכהן תרומה לכהן מעשר ראשון ומעשר שני חולקין ביניהם קבל שדה מלוי מעשר ראשון תרומה ומעשר שני חולקים ביניהן לוי שקבל שדה מכהן תרומה לכהן ומעשר ראשון ומעשר שני חולקין ביניהן כהן שקבל שדה מלוי מעשר ראשון ללוי תרומה ומעשר שני חולקין ביניהם ישראל שקבל שדה מכהן אמר לו על מנת שהמעשר שלי על מנת שהמעשרות שלך על מנת שהמעשרות שלי ושלך [אסור] כהן שקבל שדה מישראל על מנת שהמעשרות שלי [מותר] על מנת שהמעשרות שלך [אסור] על מנת שהמעשרות שלי ושלך אם קבל עליו כדרך המקבלים מותר ואם לאו אסור.

ז,ג ישראל שקבל שדה [מכהן אמר ע "מ שאטול את המעשרות ואתנם לפלוני אסור ישראל שקבל שדה מכהן אמר על מנת שאטול אני ואתה ונותנם לפלוני מותר] כהן ולוי ששכרו ושחכרו מכהן ומלוי המעשרות לשוכר ולחוכר.

ז,ד כהן ולוי [שמכרו] פירות שדה [לישראל] במחובר לקרקע מעשרות שלהן בתלוש מן הקרקע עד שלא מירחו מעשרות שלהן משמירחו מעשרות שלו מפריש תרומה ומעשר ונותן לכהן והשאר שלו.

ז,ה [מכר הוא להן] פירות עד שלא מירחו מעשרות הרי אלו שלו משמירחו מעשרות הרי אלו שלהן מפריש תרומה [ותרומת מעשר] ונותנן לכל כהן שירצה.

ז,ו ישראל שקבל מעות מכהן ליקח בהן פירות למחצית שכר אמר לו פחתו או הותירו הרי הן שלי מעשרות שלך [אסור] כהן שקבל מעות [מישראל] ליקח בהן פירות למחצית שכר אמר לו פחתו או הותירו הרי הן [שלי מעשרות שלך] אם נתן לו שכרו מותר ואם לאו אסור.

ז,ז ישראל שקבל שדה מכהן תרומה לכהן מכרה לישראל חולקין ביניהם קבל שדה מישראל חולקין ביניהן מכרה לכהן חולקין קבל שדה מבת ישראל חולקין ביניהן נשאת לכהן חולקין ביניהן קבל שדה מבת כהן תרומה לבת כהן נשאת לישראל חולקין ביניהן נתארמלה או נתגרשה חזרה לתחלתה.

ז,ח פרתו של כהן שהיתה שומא אצל ישראל וילדה בכור הבכור לכהן דברי רבי יהודה וחכ"א הבכור לשניהן אמר להן רבי יהודה אי אתם מודים בפירות שדה שהן שלו אמרו לו שדה גופה שלו ופרה גופה לשניהן אף פרה אם היתה גופה שלו בכור לכהן.

ז,ט הנותן שדהו בקבלה לכותי [ולנכרי ולמי שאינו נאמן על המעשרות] אע"פ שאינו רשאי לעשות כן אע "פ שלא בא לעונת המעשרות צריך לעשר על ידו משבאו לעונת מעשר הנותן שדהו בקבלה לעם הארץ עד שלא באו לעונת המעשרות צריך לעשר על ידו משבאו לעונת המעשרות [אין] צריך לעשר [על ידו] כיצד הוא עושה עומד על הגורן ונוטל ואינו חושש [למה] שאכלו שאין אחריות לרמאין.

ז,י כהן שמכר שדה לישראל ע "מ שהמעשרות שלו לעולם ומת אין [לו] במעשרות על מנת שמעשרות [לבני] ומת מעשרות לבנים על מנת שהמעשרות שלי כל זמ ן ששדה לפניך מכרה לאחר אע"פ שחזרה ולקחה ממנו אין לו במעשרות כלום.

ז,יא ישראל שקבל שדה מכהן אמר לו ע "מ שהמעשרות שלי ארבע או חמש שנים מותר לעולם אסור שאין כהן עושה כהן וכן בן לוי שהיה חייב מעות לישראל לא יהא גובה מאחרים ומפריש עליו שאין לוי עושה לוי.

ז,יב מפריש ישראל בין ברשות לוי בין ברשות עני ועושה חשבון באחרונה דברי רבי מאיר ר' יהודה ור' יוסי ור' שמעון אוסרין אלא אם כן נותן לו [עישור].

ז,יג כהן שמכר שדה לישראל אמר לו על מנת שהמעשרות שלי ארבע וחמש שנים אין רשאי ליטע כרם ולזורעה [חטים] ולעשותה שדה קנים לעולם רשאי ליטעה כרם ולזורעה [חטים] ולעשותה שדה קנים.

מסכת דמאי פרק ח

ח,א עם הארץ שאמר [לחבירו] קח לי אגודת ירק אחד גלוסקין אחד ר ' יוסי אומר אין צריך לעשר ר ' יהודה אומר צריך לעשר רבן שמעון בן גמליאל אומר אם החליף את המעה צריך לעשר.

ח,ב חמשה שאמרו לאחד צא והבא לנו עשר גלוסקין עשר אגודות של ירק הביא לכל אחד ואחד בפני עצמו [חברין שבהן] אין צריכין לעשר אלא על חלקן בלבד הביא להן מעורבין חבירין שבהן צריכין לעשר על הכל נתנו לו אחת יתירה ר ' יהודה אומר לשליח ר' [יוסי] אומר לאמצע.

ח,ג המזמין את חבירו שיאכל אצלו והוא אין מאמינו על המעשרות אומר מערב שבת מה שאני עתיד להפריש מחר הרי הוא מעשר זה מעשר עשוי עליו] ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו מעשר שני בצפונו או בדרומו ומחלל על המעות א"ר יהודה היאך זה מעשר דבר שלא בא לתוך ידו מודה ר ' יהודה בהולך ולו קח ממקום

שלקח זה מזגו את הכוס אמר מה שאני עתיד לשייר בשולי הכוס ה "ז מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו מעשר שני [בצפון או בדרום] ומחולל על המעות.

ח,ד פועל שהיה עושה אצל בעל הבית והוא אינו מאמינו על המעשרות ר ' יוסי אומר תנאי ב"ד הוא שתהא תרומת מעשר משל בעה"ב ותרומת מעשר [שני] משל פועל.

ח,ה הלוקח יין מבין הכותים מערב שבת ושכח ולא הפריש אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשרה הבאין אחריהן מעשר ראשון ותשעה הבאין אחריהן מעשר שני מיחל ושותה מיד דברי רבי מאיר ר' יהודה ור' יוסי ור' שמעון אוסרין אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה [שאם יבקע הנוד ששתה] זה טבל אמר להם לכשיבקע.

ח,ו היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו והוא בבית המדרש או בשדה אומר שני תאנים שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשר הבאות אחריהן מעשר ראשון ותשע הבאות אחריהן מעשר שני היו ד מאי אומר מה שאני עתיד להפריש מחר הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו מעשר שני [בצפון או בדרום] ומחולל על המותר.

ח,ז נוטל תרומה ותרומת מעשר ומניחה במקום המוצנע אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה.

ח,ח לא יטיף [אדם שמן] לא לתוך נר חדש ולא לתוך המדורה ולא לתוך דבר המאביד [אבל קורא שם לתרומת מעשר שבה עד שלא תגיע לארץ] כיוצא בו מי שהיו לו עשר חביות של מעשר טבל טמא [ושל מעשר טבל טהור] ראה אחת מהן שנשפכה או שנתגלתה אומר הרי זו עשוייה תרומת מעשר על תשע אלו בשמן אסור מפני [נכסי] כהן ואם אמר הרי זו תרומת מעשר לא אמר כלום.

ח,ט ראה אחד שהפריש תרומה ומעשרות ואמר הריני כמה שאמר זה דבריו קיימין ר ' יוסי אומר בסמוך [תנאי ב"ד] הוא.

ח,י [המרבה במעשרות מעשרותיו מתוקנין ופירותיו מקולקלין הממעיט במעשרות מעשרותיו מקולקלין ופירותיו מתוקנין].

ח,יא הקורא שם לשולי חבית לא ישתה מפיה לפיה לא ישתה משוליה מפני שהמשקין מעורבין אבל הקורא שם לשולי מגורה אוכל מפיה לפיה אוכל משוליה.

ח,יב היו לפניו שתי כלכלות של טבל בזו מאה ובזו מאה נטלה תרומתן ואומר מעשרות זו בזו הראשונה מעושרת [של זו בזו ושל זו בזו אין הרא שונה מעושרת] נוטל שני תאנים שני עישורין ועשורו של עישור מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחברתה קורא שם נוטל עשרים תאנים מאיזה מהן שירצה בזו מאה ובזו מאתים [אם מקטנה הוא נוטל נוטל אחת עשרה ואם מגדולה נוטל נוטל את כולה לא השלים בזו מאה ובזו אלף אם מקטנה הוא נוטל נוטל חמש עשר ואם מגדולה הוא נוטל נוטל את כל הששים] מכאן ואילך לפי החשבון.

ח,יג היתה בידו כלכלה של פירות שאינה מתוקנת נוטל שני תשיע הא ותשיע הא של תשיע בין שהטבל מרובה על החולין ובין שהחולין מרובה על הטבל נוטל את כל החולין כדי תרומת מעשר שבטבל בין שהמעשר טבל מ רובה על החולין בין החולין מרובין על המעשר טבל נוטל את כל החולין כדי תרומת מעשר שבמעשר טבל [מאה ושמונים טבל

נוטל תשעים ושנים חסר עישור אחד מאה ומעשר נוטל תשעים ושלשה חסר שני עישורים] מכאן ואילך לפי החשבון.
ח,יד המפקיד לוג טבל אוכל עליו תשעים ותשע [הוא אומר לוג שבשולי הבית הרי הוא חולין ושאר תרומה על הכל] נטל לאכול נטל לשתות אומר לוג שבשולי חבית עשוי [תרומת] מעשר על [מנין] שבחבית ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו מעשר שני בצפונו או בדרומו מחולל על המעות [כיצד] המפקיד לוג מעשר אוכל עליו תש עים [אומר לוג שמן שבשולי חבית הרי הן חולין ושאר תרומה על הכל] נטל לאכול ונטל לשתות אומר מעשר בדרומו עשוי תרומת מעשר על [מנין] שבחבית גמרן ודאי נותנן לכהן ספק גמרן ספק לא גמרן מעשר עליהן וקורא שם למעשרותיהן כיצד קורא שם למעשרותיהן אם היו של טבל אומר מעשרן ב דרומן ותרומת מעשר בדרום דרומן אם היו של מעשר טבל אומר תרומת מעשר בדרום דרומן.
ח,טו מי שהיו לו שתי חביות אחת של מעשר טבל טמא ואחת של מעשר טבל טהור מביא שני לוגין וממלא מזה תרומת מעשר על שתיהן ומזה כדי תרומת מעשר על שתיהן הולך אצל הראשון ואומר אם זה מין טמא אין בדברי כלום ואם זה מין טהור עשוי [כדי] תרומה ומעשר על שתיהן והולך אצל השני ואומר אם זה מין טמא אין בדברי כלום ואם זה מין טהור [מזה] עשוי [תרומה ומעשר] על שתיהן וקורא שם לראשון וחוזר וקורא שם לשני נמצאו חביות מתוקנין הלגינין א ' של מעשר טבל טמא וא ' של מע שר טבל טהור שותה מזה וטובל ושותה מזה וטובל ושותה משניהם כאחת [צריך טבילה באחרונה].
ח,טז מי שהיו לו שתי חביות אחת של מעשר טבל טמא ואחת של חולין טהורין מביא שני לגינין וממלא מזו כדי תרומת מעשר [עליה] ומזה כדי תרומת מעשר הולך אצל הראשון ואומר אם זה מין טמא אין בדברי כלום ואם זה מין טהור עשוי כדי תרומת מעשר [עליה] והולך אצל השני ואומר אם זה מין טמא אין בדברי כלום ואם זה מין טהור עשוי כדי תרומת מעשר עליה קורא שם לראשון וחוזר וקורא שם לשני נמצאו חביות מתוקנות והלגינין אחד של מעשר טבל טמא ואחד של חולין טהורים שות ה מזה וטובל ושותה מזה וטובל [שתה משניהן כאחת צריך טבילה] באחרונה.

מסכת כלאיים פרק א

א,א כל הזוגות שמנו חכמים [מין במינו] אינן כלאים זה בזה ושאר ירקות השדה וירקות הגינה מין במינו אינן כלאים זה בזה.
א,ב השבת והגופנין הכוסבר והכרפס אע "פ שדומין זה לזה כלאים זה בזה הקשואין [והדלועין] והאבטיחין והמלפפונות אינן כלאים זה בזה ותורמין ומעשרין מזה על זה דברי ר' מאיר ר' יהודה ור' שמעון אומרים כלאים זה בזה ואין תורמין ומעשרין מזה על זה הוסיף רבי עקיבה השום והשומנית והבצל והבצלצו ל והתורמוס והפלוסלום א "ר שמעון לא היה ר"ע שונה אלא [בשני זוגות] אלו אלא התורמוס והפלוסלום אינן כלאים זה בזה.

א,ג בתחום אריח היו מרכיבין תפוח על גבי [אוזרד] מצאן תלמיד אחר אמר להם אסורין אתם הלכו וקצצום ובאו ושאלו ביבנה אמרו יפה אמר אותו תלמיד בשוקי של ציפ ורי היו מרכיבין קריסתמין על גבי עוגס מצאן תלמיד אחד אמר להן אסורין אתם הלכו וקצצום ובאו ושאלו ביבנה אמרו מי פגע בכם אינו אלא מתלמידי שמאי.

א,ד רבי נחמיה אומר דלעת ארמית ומצרית ויונית כלאים עם הרמוסה ה ' דברים נאמרו בדלעת יונית אסורה לסכך על גבי זרעים עוקצה טפח אוסרת כל שהיא ומביאה את הטומאה וחוצצת בפני הטומאה והנודר מן הדלועין אין אסור אלא בדלעת יונית בלבד.

א,ה תרנגול טווס ותרנגול פסאני אע "פ שדומין זה לזה כלאים זה בזה ר ' יהודה אומר פרדה שתבעה זכר אין מרביעין עליה לא מן הסוס ולא מן החמור אלא מן הפרד שור ושור הבר חמור וחמור הבר חזיר וחזיר הבר אע"פ שדומין זה לזה כלאים זה בזה.

א,ו חמשה דברים נאמרו בשור הבר אסור משום אותו ואת בנו וחלבו אסור וקרב לגבי מזבח וחייב במתנות וניקח בכסף מעשר לזבחי שלמים אבל לא לבשר תאוה והרי הוא כבהמה לכל דבר ר' יוסי אומר זהו תאו האמור בתורה ומותר משום אותו ואת בנו וחלבו מותר ופסול לגבי מזבח ופטור מן המתנות וניקח בכסף מעשר לבשר תאוה אבל לא לזבחי שלמים והרי הוא כחיה לכל דבר וחכ"א תאו בריה לעצמו שור הבר בריה לעצמו.

א,ז אין נוטעין שרביט של רמון ולא עקצים של רמון [בצד] סדן של שקמה ואין נות נין זמורה בין שתי קורות כדי שתרבע ביניהן ואין נותנין שני מינין בשפופרת אחת כדי שיבלעו זה מזה ואין מרכיבין זיתים ברכב של תמרה מפני שהוא אילן באילן ואין מרכיבין קשות על גבי [האזמאזמא] ולא תרד על גבי ירבוז מפני שהוא ירק בירק.

א,ח אין מרכיבין כשות על גבי [תאנא] מפני שהוא ירק באילן רבי יהודה מתיר ירק באילן אילן בירק רבן שב"ג מתיר משום ר' יהודה בן אגרא איש כפר עכו.

א,ט הנותן מינה של תורמוס בצד מינה של דלעת כדי שתבקע [הארץ] מפניה חייב הזורע דבר המצמיח על גבי בצים ועל גבי חילת חייב על גבי סלע ועל גבי אמת המים פטו ר [ודבר שאין מצמיח בין ע"ג בצים בין ע"ג חילת בין ע"ג סלע ובין ע"ג אמת המים פטור].

א,י הזורע והמנכש והחופה עובר בלא תעשה ר "ע אומר אף המקיים עובר בלא תעשה וזורעין זרע וזרעוני אילן [כאחד] הזורע חרצנים עם החטים הרי זה לוקה את הארבעים.

א,יא כל סאה שיש בה רובע זרע ממין אחר ימעט בד "א בדברים הנופלים שלשה וארבע קבין [סאה במאה] זרעוני הגינה מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל למינו בין שנפל לתוך אחרים בין שנפלו אחרים לתוכה.

א,יב היתה שדהו זרועה חטין ונמלך לזרעה שעורין לא יזרע עד שיופך לא [הפך ימתין] עד שתתלע עד כמה הי א מתלעת עד [מקום] שישהה שלשה ימים במקום הצינה [ג' חדשים] אבל לא במקום הגריד [שמקצת] היום ככולו אין מחייבין אותו להיות חריש דק אלא חורש חריש גסה כתלומי הרביעה רבן שמעון אומר זנב הסוס היתה נקרית סוף עפרה נוגע בעפרה של זו אם צימחה והוריד לתוכה בהמה וליקטתו הרי זה מותר.

א,יג נטועה ונמלך לזורעה [מגביה] עד פחות מטפח וזורע ואח "כ משריש [גורע] עד פחות מטפח ובא ומצא עלין ע "ג תבואה מותר לשעבר ואסור לעתיד לבא עוקר איזה מהן שירצה ומקיים איזה מהן שירצה.

א,יד שדה שעלו בו עשבים אין מחייבין אותו להפך אלא חורש [בשעה שמחפה והופך ומכסה ונוטל את הגס מלפני פועלין ואין בזה משום [מכסה].

מסכת כלאיים פרק ב

ב,א הרוצה לעשות שדהו שורות של תבואה [ושורות] של מינין הרבה עושה שלשת תלמין מפולשין מראש שדה ועד סופו ר "א בר"ש ואבא יוסי בן חנן איש יוני אומר [דין] אורך חמשים אמה [כמה רחבה] מלא עול השרוני דומה לעול של כרמים תחלתו כשעור הזה אע"פ שאין סופו כשיעור הזה.

ב,ב היו לו שתי שדות אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורים [היה חורש ומכניס חטים] בתוך שדה שעורים או [שעורים] בתוך שדה חטים מותר מפני שחטים נראות כסוף שדה [לשעורים] ראב"י אומר אפילו חטה אחר חטה נכנסת לתוך שדה שעורים או שעורה אחר שעורה. נכנסת לתוך שדה חטים מותר מפני שחטין נראות כסוף שדה לחטין ושעורין נראות כסוף שדה לשעורין.

ב,ג היו לו שתי [שורות] אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורים מותר לעשות ביניהם תלם להיות זורע אחת חטה ואחת שעורה היתה חטה אחת מובלעת בתוך שדה שעורין או שעורה אחת מובלעת בתוך שדה חטין אסור.

ב,ד היו לו שתי שדות אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורין אין מותר לעשות ביניהן תלם של מין א' ובפשתן מותר מפני שרוצה לבדוק את שדהו ובלבד שיהא תלם [מפריש] מראש שדה ועד ראשו ר' אלעזר ב"ר שמעון ואבא יוסי חנן איש יוני אומרין [דין] אורך חמשים אמה ר' אומר מותר אדם לעשות בתוך שדהו שורה של חרדל כמה הוא אורך השורה י' אמות ומחצה.

ב,ה אין מקיפין חרדל חריע אלא לחיסית בלבד דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר לכל מקיפין חרדל חריע חוץ מן התבואה רשב "ג אומר לערוגות קטנות של ירק מקיפין אותו חרדל חריע.

ב,ו הסומך לשרשי אילן שיבשו שהן גבוהין מעשרה טפחים ואילן שאין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים זורע תחתיו זרע וסומך לו מין אחר מבחוץ היו [מושכות מן הגדר שלשה טפחים לא יפחות משלשה תלמים מפולשין כד י שיהו נראין כשורה] דרך היחיד ודרך הרבים וגדר שהוא נמוך מי' טפחים עולה למדת בית רובע אבל הגבוה עשרה טפחים אין עולה למדת בית רובע.

ב,ז כמה היא מדת בית רובע עשר אמות [ומחצה] על עשר אמות [ומחצה] מרובעת ר' יוסי אומר אפילו אורכה כשנים ברחבה.

ב,ח עבודת ירק בירק אחר ששה טפחים רואין אותה כאילו היא טבלא מרובעת אפי ' אין שם אלא קלח אחד נותנין לה עבודתה ששה טפחים בין מן האמצע ובין מן הצדדין היו קלחין נוטין לו לארבע רוחותיה מותר מפני שנראית כסוף שדה.

ב,ט החרדל והפולין והשיפין אע"פ שזרען לירק אין זורעין אותן בערוגה פו לין הגמלונין ופול המצרי בזמן שזרען לזרע זורעין אותן בערוגה לירק [אין] זורעין אותן בערוגה ושאר ירקות שדה וירקות גינה אע"פ שזרען לזרע אין זורעין אותן בערוגה.

ב,י מותר אדם לעשות בתוך שדהו תלמיות קטנות של טפח טפח וליתן לתוכן ג ' ג' מינין א' [מכן וא' מכן] ואחד באמצע מותר אדם לעשות בתוך שדהו ערוגיות קטנות של ששה ששה טפחים וליתן לתוכן חמשה חמשה מינין ארבע על ארבע רוחות הערוגה ואחד באמצע ומותר אדם לעשות בתוך שדהו גומא קטנה שהיא עמוקה טפח וליתן לתוכה ארבעה מינין והופכין לארבע רוחותיה ומותר אדם לעשות בתוך שדהו תלם לה יות נוטע קישואין ודלועין אבטיחים ומלפפונות ופול [המצרי] והופכן אלו לצד זה ואלו לצד זה ובלבד שלא יהא בינו לבין חברו ששה טפחים.

ב,יא הנוטע שתי שורות של קשואין שתי שורות של דלועין שתי שורות של אבטיחים ושתי שורות של מלפפונות וב' שורות של פול המצרי אפילו כל שדהו מותר.

ב,יב [הקוצר] בכדי שניהם ר ' ישמעאל אומר י ' אמות ר ' עקיבה אומר שמונה אמות מעשה היה בכפר פגי [יהודה] ועשה רבי נחמיה כדברי רבי ישמעאל.

ב,יג [שורה של דלועין בירק אורך ו ' טפחים ורוחב מלואו] אחד שורה של קישואין ואחד שורה של ירק אחד בתבואה אורך עשר אמות ומחצה על רוחב ששה טפחים ושורה של ירק בירק אורך ששה טפחים ורחבו מלואו של דלועין בירק ובין שורה לחברתה י "ב אמה [וכן בתבואה של תבואה] בירק א' מראש השדה ועד ראשו [של רוחב] שלשה תלמים של פתיח.

ב,יד אחת שורה של קישואין ואחת שורה של דלועין ואחת שורה של אבטיחים ואחת שורה של מלפפונות ואחת שורה של פול המצרי [מקיים] קלח אחד לזרע [וצריך] לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים ורחבה ארבע.

ב,טו נכרי שהרכיב [הפרסק] על גבי עובש אע "פ שאין ישראל רשאי לעשות כן נוטל הימנו וחוזר ונוטען במקום אחר הרכיב תרד ע "ג ירבח אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות כן נוטל הימנו זרע וזורע במקום אחר.

ב,טז ישראל שקיים כלאים בתוך שדהו אין אחיו הכהנים נכנסין לתוכה אלא רואין אותו כציון בית הקברות אין עושין עם הנכרי ' בכלאים אבל עוקרין עמו כלאים מפני שממעט את התפלה.

ב,יז אין עושין עם הנכרי בכלאים ובעיירות המובלעות כגון בית ענה אימא וחברותיה עושין עם הנכרי בכלאים כשם שהכלאים בארץ כך הכלאים [בחוצה] לארץ.

מסכת כלאיים פרק ג

ג,א איזו היא קרחת הכרם כרם שחרב אמצעו ונשתיירו ארבע וחמש גפנים בין מארבעה רוחות ובין משלשה רוחות ובין משתי רוחות זו כנגד זו.

ג,ב איזו מחול הכרם בין שני כרמים דברי רבי יהודה וחכ "א אם אין שם אלא שתים עשרה אמה לא יביא זרע לשם היו שם שתים עשרה אמה נותנין לו עבודתו וזורע את המותר.

ג,ג יש במחיצת הכרם להקל ולהחמיר כיצד מחיצה סמוכה לגפנים זורע חוצה לה עד שמגיע לעיקר מחיצה שאילו אין שם נותנים לכרם ארבע אמ ות וזורע את המותר היתה

משוכה אחת עשרה אמה לא יביא זרע לשם שאילו אין שם מחיצה נותן לכרם ארבע אמות וזורע את המותר.

ג,ד מחיצת הכרם שנפרצה אומרים לו גדור גדרה ונפרצה אומרים לו גדור אם נתייאש הימנה ה"ז קדש וחייב באחריותה כמה תהא מטעתה ג ' כנגד ג' נטלה אחת מן הח יצונות כמה יהא ביניהן שתים כנגד שתים מארבע אמות ועד שמונה והזנב מארבע אמות ועד שמונה היו שתים כנגד שתים מארבע אמות ועד שמונה והזנב פחות מד ' אמות או יתר על שמונה או שתים כנגד שתים מארבע אמות עד שמונה או יתר על שמונה והזנב מארבע אמות עד שמונה הרי זה אינו כרם עד שיהיו שתים כנגד שתים מארבע אמות עד שמונה והזנב מד' אמות ועד שמונה.

ג,ה כוורת מכוון ונוף אין מכוון הרי זה כרם נוף מכוון וכוורת אין מכוון ה "ז אינו כרם היו דקות ולא היו מכוונות סיעתו ונעשו מכוונות ה "ז כרם כיצד יודע אם היו מכוונות אם לאו מותח את החוט לעיק ר גפנים אם היו כולן נוגעות בחוט הרי זה כרם אחת נכנסת ואחת יוצאת הרי זה אינו כרם.

ג,ו [ר"ש אומר חריץ כנטוע כהלכתו או שהיה מוקף כשובך הזה עגול ה "ז אינו חריץ] כרם שנטוע ערבוביא אם יש בו לכוין שתים כנגד שלש ה "ז כרם ואם לאו אינו כרם זה היה מעשה ובאו ושאלו את ר"ג א"ל צאו ושאלו את יוסי בן גילאי שהוא בר ובקי בהלכות הכרם יצאו ושאלוהו אמר להן אם יש בו לכוין שתים כנגד שלש ה "ז כרם ואם לאו אינו כרם ר"ש אומר כרם שנטוע על פחות מד' אמות או יותר על שמונה אמות ה"ז אינו כרם.

ג,ז כרם שנטוע כהלכתו ושורה אחת [יוצאה ממנו] כשהוא מודד נותן לכרם ד ' אמות ולשורה [ארבעה] טפחים היה נטוע כהלכתו וגפנים החיצונין [מראין מבינתים] כשהוא מודד [מבפנים] נותן לכרם ארבע אמות ולגפנים ששה טפחים.

ג,ח גפן שנטוע במדרגה נותנין לה עבודתה הזרעים והירקות שנטועין במדרגה נותנין להן עבודתן היו [להן] שתי שדות זו למעלה מזו התחתונה נטועה כרם והעליונה אין נטועה כרם זורע את העליונה עד שמגיע [לעיקר התחתונה] העליונה נטועה כרם והתחתונה אין נטועה כרם זורע את התחתונה ואת המדרגה עד שמגיע לעיקר גפנים.

ג,ט גפן שנטוע בנקע עמוק עשרה ורחב ד' נותנין לה עבודתה למטה פחות מכן נותנים לה עבודתה למעלה.

ג,י חריץ שעובר בכרם עמוק עשרה ורוחב ארבעה ר ' אלעזר אומר זורעין בתוכה שלשה זרעונין אחד מכאן וא ' מכאן ואחד באמצע ר "א בן יעקב אומר נראין דברי ר "א בחריץ מבורץ.

ג,יא הנוטע ירק בכרם או המקיים הרי זה מקדש ארבעים וחמשה גפנים אימתי בזמן שנטועות על ארבע ארבע או על חמש חמש היו נטועות על שש שש או על שבע שבע הרי זה מקדש שש עשרה אמה לכל רוח [עגולות לא מרובעות] ר"ש בן אלעזר אומר תוקע בארץ ומודד שש עשרה אמה לכל רוח עגולות לא מרובעות מפני שנראית כקרן טבלא ר"ש בן יהודה אומר משום ר "א בר שמעון הזורע וסיערתו הרוח לאחריו מותר מפני שהוא אונס סיערתו הרוח לפניו אסור.

ג,יב בעה"ב שקיים ירקות שדה בכרם אסור לו ואסור לכל אדם אחר מ "מ שקיים ירקות שדה בכרם אסור לו ומותר לכל אדם.

ג,יג הלשישות והלביצין [והברכוייר] והבולפסין והכרכום והקינרה והחמיתה והתלמית והסיאה והאזוב והקורנית והקשואין והדלועין והאבטיחין והמלפפונות ופול המצרי מיני זרעים הרי הן [כלאים בכרם] האירוס והקיסוס ושושנת המלך מיני זרעים ואינן כלאים בכרם רבי דוסתאי בן יהודה אומר מיני דשאים [הרי הן מיני] כלאים החשיפה [והאיטן] והגמי וכל הגדלין באפר מיני דשאים [הרי הן] כלאים בכרם הקנים והחבין והוורד והאטדין מין אילן ואינן כלאים בכרם זה הכלל כל המוציא [עליה] מעקרו ה"ז ירק וכל שאין מוציא עליה מעקרו ה"ז אילן.

ג,יד החצב ר' ישמעאל אומר כלאים וחכ "א אין כלאים כשות ר "ט אומר אין כלאים וחכ"א כלאים א"ר טרפון אם כלאי ם בכרם תהא כלאים בזרעים ואם אין כלאים בזרעים לא תהא כלאים בכרם [צלף בית שמאי אומרים כלאים ובה "א אין כלאים] אלו ואלו מודים שחייב בערלה.

מסכת כלאיים פרק ד

ד,א רבן גמליאל ובית דינו התקינו שיהו מרחיקין ארבע אמות מעיקר גפנים [לגדר] העושה מחיצה לכרם גבוהה עשר ה ורחבה ארבעה בטל ארבע אמות שבכרם העושה מחיצה לגפן [עמוקה] עשרה ורחבה ארבעה בטל ששה טפחים שבגפן.

ד,ב בכל עושין מחיצה באבנים ובמחצלות בקשים ובקנים ובקולחות אפי ' ג' חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה ובלבד שלא יהא בין [קנה] לחבירו ג' טפחים כדי שיכנס הגדי ר"א אומר [חריץ שהעבירו על גבי הריפין הרי הריפין] כמחיצה ובלבד שלא יהא בינו לבין חבירו כמלואו ר ' יהודה אומר [חריץ שהעבירו ע"ג קנים והרי קנים] כמחיצה צריך שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה טפחים כדי שיכנס הגדי רבי יוסי אומר אם היו קנים מדוקרנין ועשה להם פאה מלמעלה מותר.

ד,ג נמצאת אומר ג ' מדות במחיצה כל שפחות משלשה צריך שלא יהא בינו לחבירו שלשה טפחים כדי שלא יכנס הגדי וכל שהן שלשה משלשה עד ארבעה צריך שלא יהא בינו לבין חבירו כמלואו כדי שלא יהו פרוצות כבנין היו יתירות על בנין אף כנגד הבנין אסור כל שהן ארבעה מארבעה ולמעלה צריך שלא יהא בינו לבין חבירו כמלואו כדי שלא יהא פרוץ כעומד [אם העומד כפרוץ] כנגד העומד מותר כנגד הפרוץ אסור אם היה עומד מרובה על הפרוץ אף כנגד הפרוץ מותר ובלבד שלא תהא פרצה יתירה על עשר אמות אם היו קנים מדוקרנין ועשה להם פיאה מלמעלה אפילו יתירה על עשר אמות מותר.

ד,ד כל מחיצה שעשויה שתי ואין עשויה ערב ערב ואין עשויה שתי הרי זו מחיצה ר ' יוסי בר' יהודה אומר אין מחיצה אלא עד שתהא עשויה שתי וערב מעשה שהלך ר ' יהושע אצל ר' ישמעאל בכפר [עזין] הראהו גפן שמודלה על מקצת תאנה אמר לו מה אני להביא זרע תחת המותר אמר לו מותר שאין אדם מבטל תאנתו מפני גפנו העלהו משם לבית המגונים והראהו גפן שמודלה על מקצת קורה ובו סדן של שקמה ובו קורות הרבה אמר לו תחת קורה זו אסור והשאר מותר שאני רואה שכל קורה וקורה באילן אילן בפני עצמו ר' ישמעאל בן אלעזר אומר אם היה [מפציע] בין קורה לחברתה כאילו אילן אחד.

ד,ה אלו הן פסקי [חריץ חריץ] שחרב אמצעו ונשתיירו בו חמש גפנים מכאן וחמש גפנים מכאן אם אין שם שמונה אמות לא יביא זרע לשם שמונה אמות ועוד נותנין לו עבודתו וזורע את המותר כמה הוא ועוד אחד [מששה טפחים] באמה.
ד,ו העושה מחיצה לכרם גבוה עשרה ואין רחבה ארבעה לא ביטל את ד ' אמות שבכרם העושה מחיצה לגפן גבוה עשרה ואינה רחבה ארבעה לא ביטל ששה טפחים שבגפן].
ד,ז זמורה של גפן שהיתה מודלה ע "ג תבואה אפילו היא מאה אמה כל הגפן [כולה] אסורה היא ופירותיה תבואה שנטעה תחת הגפן מחזיר ואינו מקדש הגפנים והירקות שנוטין לתוך הגפן אבא שאול אומר ר"ע אומר יחזיר ובן עזאי אומר יספר.
ד,ח היו שרשין יוצאין בתוך ד ' אמות שבכרם הכל מודים שיעקר שרשי פיאה יוצאין בתוך ד' אמות שבכרם [אפילו] למטה משלשה טפחים מותר.
ד,ט המבריך את הגפן בארץ [אם אין] על גביו עפר אלא כל שהוא מותר לזרוע מ כאן ומכאן ואסור לזרוע על גביו הבריכה שבסלע אע "פ שאין עפר על גביו אלא שתי אצבעות מותר לזרוע על גבה דברי ר "מ ר' יוסי אומר שלש אצבעות [רשב"ג אומר בית שמאי אומרים עשר אמות ובית הלל אומרים ו' טפחים].
ד,י תבואה שהשרישה הרי זו אסורה ומקדשת ומתקדשת גפנים שהשרישו הרי אלו אסורין ומקדשין אבל אין מתקדשין עד שיעשו כפול הלבן מקצתם עשו כפול הלבן ומקצתן לא עשו את שעשו כפול הלבן אסורין ואת שלא עשו כפול הלבן מותרין.
ד,יא המעביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף מאתים אסור אבל אין מתקדש עד שיניחנו תחת הגפן ר"ש אומר אין בין עציץ נקוב לשאינו נקוב אלא הכשר זרעים בלבד.

מסכת כלאיים פרק ה

ה,א כלאי הכרם מותרין משום גזל ופטורין מן המעשר כלאי זרעים אסורין משום גזל וחייבין במעשרות.
ה,ב סוס שילדה מין חמור מותר עם אמו ואם היה אביו חמור אסור עם אמו חמור שילדה מין סוס מותר עם אמו [ואם היה אביו סוס אסור עם אמו] רחל שילדה מין עז מותר עם אמו אם היה אביו עז אסור עם אמו עז שילדה מין רחל מותר עם אמו אם היה אביו רחל אסור עם עמו ואין קרב לגבי מזבח כוי מטילין עליו שני חומרין.
ה,ג אין קושרין את הסוס לצדי הקרון ולא לאחר הקרון ולא את הלבדקים לגמלים ר ' מאיר מתיר אם היו מסייעין בירידה ובעליה הכל מודים שהוא אסור.
ה,ד לא יקשור סוס לפרד ופרד לחמור וחמור לערוד מפני שמנהגין זה את זה אם עשה כן ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרין ר ' יהודה אומר בני סוסה ובני חמורה [כאחד] אסורין זה עם זה וחכמים אומרים כל הפרדות מין אחד הן אס י הבבלי אומר אסור לרכוב על גבי הפרדה מקל וחומר ומה אם במקום שמותר ללבוש שני חלוקות כאחד הרי הוא אסור בתערובתן מקום שאסור לנהוג שתי בהמות אינו דין שיהא אסור בתערובתן אמרו לו הרי הוא אומר (מלכים א א) והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו אל

גיחון אמר להן אין משיבין מתקוע אמרו לו הרי הוא אומר (מלכים א טו) <ויעש דוד הישר> בעיני ה' ולא סר מכל אשר צוהו רק בדבר אוריה החתי.
ה,ה כלב מין חיה ר"מ אומר מין בהמה מה הפרש בין ר"מ וחכמים אלא שהכותב חייתו לבנו ר"מ אומר כתב לו כלב וחכ"א לא כתב לו כלב הכותב בהמתו לבנו ר"מ אומר לא כתב לו כלב וחכמים אומרים כתב לו כלב כלב כופרי מין חיה.
ה,ו הירודין והנעמות הרי הן כעופות לכל דבר [שאין] בהמה טמאה יולדת מן טהורה ולא טהורה מן טמאה ולא גסה מן דקה ולא דקה מן גסה ולא אדם מן כולן ולא כולן מן אדם כל שיש בישוב יש במדבר הרבה יש במדבר שאין בישוב כל שיש ביבשה יש בים הרבה יש בים שאין ביבשה אין מין חולדה בים.
ה,ז החוסם את הפרה והמזווג את הכלאים פטור שאין לך שהוא חייב אלא הנוהג והמנהיג בלבד.
ה,ח צמר הגמלים וצמר הרחלים [אסור] בד"א בזמן שטרפן זה בזה והביא פשתן ביניהם [וטרף] אבל העושה חלוק שכולל צמר הגמלים וכולל צמר הארנבים וארג בו חוט אחד של צמר בצד זה וחוט אחד של פשתן בצד זה אסור בגד שיש בראשו אחד כלאים לא יתכסה בצד השני אף על פי שהכלאים מונח בארץ.
ה,ט חלוק של צמר שנפרם ופירפו בחוט של פשתן ושל פשתן שנפרם ופירפו בחוט של צמר [אם] תופרן אסורין משום כלאים ויוצאין בהן בשבת.
ה,י לובש אדם שתי חלוקות זו על גב זו אע"פ שפונדתו חגורה עליו [מבחוץ ובלבד שיתן] את המשיחה ויקשור [בה] בין כתיפיו בלארי נשים אין בהן משום כלאים [ואם תופרן] מקבלות את הטומאה ואסורות משום כלאים מטפחות תיבה אין בהן משום כלאים מטפחות ידים ומטפחות ספרים ומטפחות ספוג אין בהם משום כלאים רבי אליעזר אוסר דברי ר"מ ר' יהודה אומר ר"א מתיר וחכמים אוסרין.
ה,יא לא יתן את המרדעת על כתיפו אפילו להוציא עליה את הזבל ור"א ב"ר שמעון מתיר בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לנכרי ולא יעשנו מרדעת לחמור ר"ש ב"א אומר לא יעשה [הימנו אימרא המפורסמת] אבל יעשה הימנו תכריך למתים.
ה,יב [עיפו] של צמר שנתנו בפשתן מותר עשה שני ראשיו בצד אחד אסור צמר שנתנו בפשתן להיות אורג עליו הרי זה אסור שבשעה [שהיה לגזוז] היה נטוה אמר ר"ש בן אלעזר למה נקרא שמו שעטנז מפני שמליז [את] אביו שבשמים עליו.
ה,יג ר' חנניה בן גמליאל אומר לא יקשור סרק של צמר ושל פשתן לחגור בו את מתניו אע"פ שהרצועה באמצע הפוקרית והציפה אין בהם משום כלאים ואם תפרן מקבלין טומאה ואסורין משום כלאים פשתן שצבעו בחרת לא ימכרנו לנכרי ולא יעשנו אימרא לפשתן המפורסמת בכרים ובכסתות הרי זה מותר.
ה,יד איינטכלינית מלוגמא ורטייה אין בהן משום כלאים המת והבהמה והאוהלין והאכסליס והאסטמא וקלע ואילון ובגדי כהנים ובגדי כהן גדול אין בהן משום כלאים בגדי כהן גדול היוצא בהן למדינה חייב ובמקדש בין לשרת ובין שלא לשרת פטור מפני שהן ראוין לעבודה.

מסכת שביעית פרק א

א,א שלשה אילנות בתוך בית סאה הרי אלו מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן ובלבד שתהא מטעתן ממטע עשרה ל בית סאה דברי ר ' מאיר ורבי יהודה ור ' יוסי ור' שמעון אומרים אין חורשין להם אלא צרכן כמה ריוח יהא ביניהן רבן שמעון בן גמליאל אומר כדי שיהא בקר עובר בכליו רבן גמליאל ובית דינו התקינו שיהו מותרין בעבודת הארץ עד ראש השנה.

א,ב אילן העומד בבית קביים ושנים העומדים בבית ארבע קבים אין חורשין להם אלא צרכן ג' אילנות של שלשה בני אדם והשדה של אחר אע"פ שבעל השדה חורש מפני צורך שדהו ה"ז מותר זקנה [ונראית כנטיעה ונטיעה ונראית] כזקנה מה בין זקנה לנטיעה זקנה עד עצרת נטיעה עד ראש השנה זקנה מעין שלשה ונטיעה [עשרה] ושדה קנים נדו ן כנטיעה.

א,ג שלשה קשואין שלשה דלועין וארבע נטיעות הרי אלו מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן ובלבד שתהא מטעתן עשרה לבית סאה כמה ריוח יהא ביניהן רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שתחתיו וחוצה לו מלא צמד וכליו.

א,ד איזו היא נטיעה ר' יהושע אומר בת חמש בת שש בת שב ע אמר רבי מפני מה אמרו בת חמש בת שש ובת שבע אלא [מדיני] גפנים בני חמש תאנים בני שש וזיתים בני שבע.

א,ה מוכרין ומוציאין זבלים ערב שביעית מישראל החשוד על השביעית [ומן הנכרי] ומן הכותי אפי' בשביעית מותר עד מתי מותר לזבל כל זמן שמותר לחרוש מותר לזבל.

א,ו משקין את הנטיעות עד ראש השנה רבי יוסי בן כיפר אומר משום ר ' אליעזר ב"ש אומרים משקה על הנוף ויורד על העיקר ב "ה אומרים על הנוף ועל העיקר אמרו ב "ה לב"ש אם אתה מתיר לו מקצתו תתיר לו את הכל אם אין אתה מתיר לו הכל אל תתיר לו מקצת.

א,ז ומכוונין את הנטיעות עד ראש השנה רבי יהודה אומר אם היו מבורכות לפני שביעית נוטלן אף בשביעית אלו הן עוגיות אלו בדידין שבעיקרי אילנות מוותרין [ומשמשין] בקנים מקום שנהגו לוותר ולשמש לפני החג מוותרין ומשמשין לפני החג לאחר החג מותרין ומשמשין לאחר החג.

א,ח פגי ערב שביעית שנכנסו לשביעית ר' יהודה אומר מקום שנהגו לסוך אין סכין מפני שהיא עבודה מקום שלא נהגו לסוך סכין ושל שביעית שיצאו למוצאי שביעית [מותר] הכל שוין שאין סכין אותן ואין מקנחין אותן וכן היה ר ' יהודה אומר הלוקח פגים מחבירו בשאר שני שני שבוע אף במקום שנהגו לסוך סכין לא יקנח שרף בעיקר מפ ני שמתרין אבל מקנחו בעלין.

א,ט תאנה שנתקלפה אין טוחין אותה בטיט שהיא מלאכתה אין תולין תחומין בתאנה ואין מרכיבין בתאנה מפני שהיא עבודה ר ' שמעון בן אלעזר אומר במועד צוררו בשביעית יופך.

א,י סוקרין את האילן בסיקרא וטוענין אותו באבנים ואין חושש לא משום שביעית ולא משום דרכי האמורי מסלקין מקוצין מקוטפין מסתתין ומצדדין ומגמזין עד ר "ה ונוטל את הרואה רשב"א אומר אין [סכין] את הפגים בשביעית.

א,יא חורשין שדה בית השלחין ומשקין אותן ל ' יום לפני ר "ה רבי אומר עד לפני ר "ה שלשה ימים כדי שיטע וישריש.
א,יב אין בודקין את הזר עים [בגללים] ובעציץ אבל בודקין אותן [באדמה ובעציץ ומשיירת] משביעית למוצאי שביעית ומקיימין את העלויים שבגג אבל אין משקין אותן.

מסכת שביעית פרק ב

ב,א מרביצין שדה בערב שביעית כדי שתעלה ירקות בשביעית ולא עוד אלא אף בשביעית ומרביצין אותה כדי שתעלה ירקות למוצאי שביעית.
ב,ב בצלים שנכנסו מערב שביעית לשביעית מרביצין עליהן מים כדי שיהו נוחין ליעקם הלוף שהעלה תמרות בשביעית לא יטלו הימנו בשביעית מפני מראית העין [בצלים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיצאו משביעית למוצאי שביעית מרביצין עליהן מים כדי שיהו נוחין ליעקר].
ב,ג הנוטע והמבריך והמרכיב שלשים יום לפני ר "ה עלתה לו שנה ומותר לקיימן בשביעית פחות מכן לא עלתה לו שנה ואסור לקיימן בשביעית פירות נטיעה זו אסורין עד חמשה עשר בשבט אם ערלה ערלה אם רבעי רבעי.
ב,ד פול המצרי שמנע ממנו מים שלשים יום לפני ר "ה מתעשר לשעבר ומותר לקיימן בשביעית ואם לאו אסור לקיימן בשביעית ומתעשר לשנה הבאה בד "א בשל שקיא אבל בשל בעל שמנע הימנו שתי מרבעות דברי ר "מ וחכ"א שלש ר' יוסי בן כיפר אמר משום רבי שמעון שזורי בד "א בזמן שזרעו לירק וחשב עליו לזרעו אבל אם זרעו מתחלה לזרע ומקצתן השריש לפני ראש השנה ומקצתן השריש לאחר ר "ה אין מעשרין [הימנו על מקום אחר ולא ממקום אחר עליו] אלא כונס גרנו לתוכו ומעשר הימנו עליו נמצא מעשר מן החדש על החדש ומן הישן על הישן מעשר עני ומעשר שני [לפי חשבון] נוטל את העישור ועושה אותו מעשר עני [ומעשר שני] אם זרעו מתחלה לזרע וירק או שזרעו לזרע וחשב עליו לירק זרעו מתעשר לשעבר וירקו משעת לקיטתו.
ב,ה [אמר רבן שמעון בן גמליאל לא נחלקו ב "ש וב"ה על הגמור שהוא לשעבר ועל שלא הנץ שהוא לעתיד לבא על מה נחלקו על התורמל שבית שמאי אומרים לשעבר ובית הילל אומרים לעתיד לבא] נמצאת אומר שלש מדות בירק פול המצרי שזרעו לירק אע "פ שהשריש לפני ראש השנה ולקטו לאחר ר "ה מתעשר ובשעת לקיטתו עשורו ומתעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו אם עשה קצוצין גמורים לפני ר "ה זרעו מתעשר לשעבר וירקו בשעת לקיטתו עשורו השבת והכסבר שזרעו לירק אף על פי שהשרישו לפני ר "ה ולקטן לאחר ר"ה מתעשרין ובשעת לקיטתן עשורן ומתעשרין מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו אם הביאו שליש לפני ר"ה זרעו מתעשר לשעבר וירקו בשעת לקיטתו].
ב,ו [השבת שזרעה לזרע מתעשרת זרע ופטורה זירין וירק זרעה זירין מתעשרת זרע וזירין וירקה פטור זרעה ירק מתעשר זירין וירק].

ב,ז כל ירקות שזרען לזרע בטלה דעתו ירקן חייב וזרען פטור [התאנה] והקטניות שזרען לזרע בטלה דעתו זרען חייב וירקן פטור הפול והשעורין והתלתן שזרען לירק בטלה דעתו זרען חייב וירקן פטור השחליים והגרגיר שזרען לזרע מתעשרין ירק וזרע.

ב,ח רבן שמעון בן גמליאל אומר בצלים הקיצוני ן שרבצן לפני ראש השנה מתעשרין לשעבר ומותרין בשביעית ואם לאו אסורין בשביעית ומתעשרין לשנה הבאה היתה שניה ונכנסה שלישית אין מודכין ואין מונעין מהן מים כדי שיהא מעשר [עני] היתה שלישית ונכנסה רביעית מודכין ומונעין מהן כדי שיהא מעשר [שני] ומותר לדכן ברגל וכן כל אדם נוהגין.

ב,ט כל ירקות שהשקן לפני ראש השנה מותר לקיימן בשביעית אם היו רכין אסור לקיימן בשביעית מפני מראית העין אין מחייבין אותו לשרש את הלוף אלא מניחן כמות שהיא אם צומח למוצאי שביעית מותר אין מחייבין אותו לשרש את הקונדס אבל גוזזה בעלים אם צמחה למוצאי שביעית מותרת.

ב,י התבואה והקטניות שהביאו שליש לפני ראש השנה מתעשרין לשעבר ומותרין בשביעית ואם לאו אסורין בשביעית ומתעשרין לשנה הבאה רבי שמעון שזורי אומר [מתחלה] פול המצרי שזרעו [עמיר] וכן פולין הגמלונין [וכל] כיוצא בהן מתעשרין לשעבר ומותרין בשביעית ואם לאו אסורין בשביעית ומתעשרין לשנה הבאה אמר בן עזאי לפני ר' עקיבה משום ר' יהושע אף משהשרישו חזר ר' עקיבה להיות שונה כדברי בן עזאי.

ב,יא אין מלקטין עשבים מגבי זבל אבל מלקטין ממנו קישושות נותנין עליו קש או תבן כדי שירבה נותנין עליו מים כדי שיפרח ועודרין אותו כדי שיתפח.

ב,יב אין מוסיפין לא על המשפלות ולא על האשפות דברי רבי מאיר ר ' יהודה אומר מוסיפין על המשפלות ואין מוסיפין על האשפות רבי שמעון אומר אף על האשפות ובלבד שלא יפחות משלש אשפתות [לבית סאה].

ב,יג המדייר את שדהו עושה סהר לבית סאתים נתמלאת עוקר מתוך הסהר ו עושה אשפתות בתוך שדהו כדרך המזבלין [וחוזר ועושה סהר אחר] אמר ר' יהודה בד"א בזמן שהיתה צאנו מועטת אבל אם היתה צאנו מרובה אפי ' בית כור אפי' בית כוריים מותר ר' שמעון בן [אלעזר] אומר תוקע יתד באמצע ומקיף לה ארבע סהרים מארבע רוחותיה.

ב,יד היתה כל שדהו בית סאתי ם לא יעשה כולה סהר אלא משייר הימנה מקצת מפני מראית העין דברי רבי מאיר רבי יוסי מתיר עוקר מסהר זה ונותן לתוך סהר אחר ובלבד שלא יחזיר לראש דברי רבי מאיר וחכמים מתירין עוקר מסהר זה ונותן לתוך סהר אחר ובלבד שלא יהא בינו לחבירו בית שמונה סאין דברי ר ' דוסתאי ברבי יהודה רבי יוסי בן כיפר אמר משום ר ' אליעזר בית סאתים ובית סאתים [זה חולב וזה] גוזז לתוכה ומכניס ומוציא בדרך עליה.

ב,טו בכל עושין סהרין באבנים ומחצלות בקש בקנים ובקילחות אפילו שלשה חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו שלשה טפחים כ די שיכנס הגדי.

ב,טז אין מדיירין לא בשבתות ולא בימים טובים ולא בחולו של מועד אפי ' בטובה אם באו מאליהן אין מסייעין אותן ואין מותר להושיב שומר ולנער את הצאן אם היו מדיירין

לשבתות לחדשים [ולמועדים] מותר להושיב שומר ולנער את הצאן רבי אומר מדיירין בשבת בטובה ביו"ט במזונו בחולו של מועד אפילו נוטל שכרו.

מסכת שביעית פרק ג

ג,א לא יפתח אדם מחצב בתחלה בתוך שדהו עד שיהו שלש מרביות שהן שלש על שלש על רום שלש אמר רבי יהודה בד "א בזמן שמתכוין לעשות שדה אבל בזמן שאין מתכוין לעשות שדה אפילו דבר [מרובה] מותר אמר רשב "ג בד"א בזמן שאין מתכוין לעשות שדה אבל בזמן שמתכוין לעשות שדה אפילו כל שהוא אסור.

ג,ב סלע שצף על גבי הארץ ואיגד יוצא ממנה אם יש בו כשיעור הזה מותר ואם לאו אסור אבנים תושבות שהמחרישה מזעזעתן אם יש בהן שתים של משוי שנים שנים הרי אלו ינטלו ר ' נחמיה אומר בונין מדרגות על גבי גאיות בערב שביעית ובשביעית סומך להם עפר ונותנן על גבי גאיות.

ג,ג מסקלין דרך רשות הרבים דברי רבי יהושע רבי עקיבה אומר כשם שאין לו רשות לקלקל כך אין לו רשות לסקל ואם סקל יוציא לים או לנהר או למקום הטרשין מסקלין מפני דרך היחיד ומפני דרך הרבים ומפני ד רך הספק ועושין ספיחים שבראש גגות ומקיימין אותו ואין חוששין לא משום שביעית ולא משום עבודת הארץ.

ג,ד זיתי ערב שביעית שנכנסו לשביעית מסלקין מקומן ממלאין נקעין שתחתיהן עפר ועושין עוגיות לגפנים מזו לזו ולא עוד אלא אף זיתי שביעית שיוצאים למוצאי שביעית מותר לעשות כן.

ג,ה בראשונה היו אומרים מלקט אדם זיתים מתוך שלו כדרך שמלקט מתוך של חבירו את הגס הגס חזרו להיות נותנין זה לזה בטובה התקינו שיהו מביאין מן המצוי ומן הקרוב והלב יודע אם לעקל ואם לעקלקלות בראשונה היו אומרים מלקט אדם צרורות וחרסין מתוך שלו כדרך שמלקט מתוך של חבירו את הגס הגס משרבו עוברי עבירה חזרו לאיסור.

ג,ו שדה שניטייבה אין זורעין אותה במוצאי שביעית איזו היא שדה שניטייבה [כל זמן] שבני אדם חורשין חמש והוא חורש שש שש והוא חורש שבע שמאי הזקן אומר אילו היתה שעה פנויה גוזרני עליה שלא תזרע ב"ד של אחריו גזרו עליה שלא תזרע.

ג,ז אין חוכרין נירין מישראל החשוד על השביעית אבל לוקחין הימנו שדה זרועה שלא גזרו אלא עד מקום שהן יכולין לזרוע המקבל שדה מן הנכרי פוסק עמו על מנת שהנכרי זורעה הנכרי והכותי שחרשו אין עושין אותן בית הפרס שלא גזרו אלא עד מקום שהן יכולין לגזור אין מגדלין בהמה דקה אבל מגדלין בהמה גסה שלא גדרו אלא גדר שיוכל לעמוד.

ג,ח הקוצץ קורה של שקמה הרי זה לא יחליק ולא ידריג אלא מציין כדי שתהא קיצתה שוה ר' יהודה אומר מקום שנהגו לדרג יחליק לחליק ידריג [הרי זה] מגביה טפח וקוצץ [טפח] וכן היה רבי יה ודה אומר הלוקח בתולה של שקמה מחבירו בשאר שני שבוע הרי זה מגביה עשרה טפחים וקוצץ נמצאת אומר שלש בתולות הן בתולת אדם בתולת אדמה

בתולת אילן בתולת אדם כל שלא נבעלה מימיה בתולת אדמה כל שלא נעבדה מימיה רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שאין בה חרס בתולת אילן כל שלא נקצצה מימיה.

ג,ט אין עוקרין גדר שבין שתי שדות אחד גדר של עצים ואחד גדר של אבנים בד "א בזמן שמתכוין לעשות שדה אבל עצים מותר המשרש עיקר חרוב וסדן שקמה לעצים מותר ולשדה אסור.

ג,י מחפריות שנוטל מהן אילן הרי זה לא יכסם בעפר אבל מכסם באבנים או בקש הקוצץ בקנים הרי זה מגביה טפח וקוצץ רשב"ג אומר מקום שנהגו לקוץ יחתוך לחתוך יקוץ ה "ז מגביה טפח וקוצץ.

ג,יא אין [מטינין] את הקנים בחיצות הקנים מפני שהיא מלאכתן רשב "ג מתיר וכן היה רשב"ג אומר מותר אדם ליטע אילן סרק כדי לעשות סייג.

ג,יב בשביעית אין מלמדין את הפרה אלא בחילת ב לבד רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בתוך שדה חבירו מותר ובלבד שלא יסמוך לה מענה אבא שאול אומר מגדר בחרשין וגוממין מעם הארץ ובלבד שלא יקוץ בקורדום.

ג,יג פגין של ערב שביעית אין חולקין אותן בשביעית [ובסייפות מותר] מפני שהיא מלאכתן בקור ובכפניות מותר מאימתי אדם רשאי לקוץ את האילן בשאר שני שבוע משיבא לעונת המעשרות.

ג,יד אין מוכרין שדה אילן לחשוד על השביעית אלא אם כן פוסק עמו על מנת שאין לו באילן רבי שמעון מתיר מפני שהוא אומר לו אני מכרתי את שלי צא ותבע את שלך.

מסכת שביעית פרק ד

ד,א ר' יהודה אומר הפרסאות שביעית שלהן מוצאי שביעית שהן עושין לשתי שנים אמר לו הרי הן אצלך בטבריא ואינן עושות אלא בנות שנתן הטומן את הלוף בשביעית רבי אומר דרך ארץ טמנו בעציץ כדי שלא יצמח אע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר (ירמיהו לב) ונתתם בכלי חרס למען יעמדו ימים רבים.

ד,ב הלוף שעברה עליו שביעית רבי אליעזר אומר אם שהה שלש שנים נותן לעניים רביע אם שהה שתי שנים נותן לעניים שליש שנה אחת נותן לעניים מחצה מאימתי מותר אדם ליקח הלוף במוצאי שביעית מכל מקום ר ' יהודה אומר מיד א"ר יהודה מעשה והיינו בעין כושי והיינו אוכלין לוף במוצאי החג של שביעית על פי רבי טרפון אמר לו רבי יוסי משם ראיה עמכם הייתי ומוצאי פסח היה.

ד,ג אין מוכרין פירות שביעית לחשוד על השביעית אחד זרעים הנאכלין ואחד זרעים שאינן נאכלין ב"ש אומרים לא ימכור לו שדה בשביעית וב"ה מתירין.

ד,ד ואיזו היא ארץ ישראל מנהר דרומה של כזיב ואילך סמוך לעמון ומואב ארץ מצרים שתי ארצות הן או נאכל ונעבד או לא נאכל ולא נעבד עיירות ארץ ישראל הסמוכות לספר מושיבין עליהן שומר כדי שלא יפוצו נכרים ויבוזו פירות שביעית.

ד,ה עיירות המותרות בתחום [גיתו] ונאסרו כגון ציר וציי ר ונשמי וזיזיון ויגרי טב [ודגב] חורבתא וברכה דבית חרב . עיירות האסורות בתחום צורא שנץ וכצת ופומא

ציבא וחניתא עיליתא וחניתא ארעיתא דאשמיעא ובית מזיל כריא ועמק מזיל . עיירות שחייבות במעשרות בתחום ציציתה ועינישת ועין תרעא ורומברך עין יערים וכפר יערים דכב חצפי א וכפר צמח ר ' התיר כפר צמח . תחום ארץ ישראל פרשת אשקלון ואומר מגדל שרשינה ידור ושורא דקיסרא שורא דעכו וריש מייא דגעתין וזעתין גרמא וכברתא וכזניתא וקצטרי דגלילה [וקובעאיא] דראתין ומלתא דכור וטריי רבתא ותפני ' וסנפתה [וסחרתא] דיתר וממציא דגתא ומדפ' וטרחש' ונחלה דיפצאל ועולשתא ואולם רבתא ומגד חרוב [ונקבתא] דעיון ומישא ותקרא כרבא סינגורא ותרנגלא עייליא דקסרין וקנת ורכה וטרכתא דמתחת לבצרת ויגר שהדותא ונמרים מלח דחראי ויבקא וחשבון ונהלא ורפח [וחונבא] ועמון ומואב ורקם גאה ונגנייה דאשקלון ודרך הגדולה ההולכת למדבר.

ד,ו מודה ר' עקיבה שאין זורעין ואין חורשין ואין מנכשין בסוריא לפי שאין כיוצא בהן [מותר] בארץ שכל כיוצא בו מותר בארץ עושין אותו בסוריא אין עושין אותו במחובר בקרקע בסוריא אבל עוקרין ואוגד על ידיהן ובלבד שלא יהא הוא מלקט והן אוגדין על ידיו בוצרין ודורך על ידי הן מוסקין ואוטם על ידיהן בד "א במוציא פירות לחבירו מתוך ביתו או ששלח לו חבירו פירות אבל הלוקח לו מן השוק הרי זה [מלקט ביד] ואינו חושש.

ד,ז בצלים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיצאו משביעית למוצאי שביעית אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין אמר ר ' יוסי מע שה שזרעו כרם גדול בצלים בציפורי למוצאי שביעית זרעוהו שעורין והיו פועלין יורדין ומנכשין בתוכו ומביאין ירק בתוך קופותיהן ובא מעשה לפני ר ' יוחנן בן נורי ואמר אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין.

ד,ח אוכלין עלי ירק מן האפיל על הבכיר מן הרחוק על הקרוב הותר מקום אחד הותרו כל המקומות הלוף והשום והבצלים הותרו יבשים הותרו לחין לא הותרו יבשים עד שתגיע הגורן אין מינו מתיר [את] מינו ואין מתירין את מינן אלא ע "פ חכם וכולן למוצאי שביעית חייבות במעשרות.

ד,ט ירק שנטעו בערב ראש השנה של שביעית הרי זה לא יטול ממנו בשביעית עד [שיתיר את החדש] ר' שמעון בן אלעזר אומר נוטל הימנו שלו ומכניס לתוך ביתו אע "פ שאין כיוצא בהן נמכר בשוק.

ד,י בראשונה היו אומרים אין כובשין ואין מייבשין יבשת וכבשת מחוצה לארץ לארץ אין מביאין ירקות מחו "ל לארץ רבותינו התירו שיהו מביאין ירקות מחוצה לארץ לארץ וכשם שמביאין ירקות מחו "ל לארץ כך מביאין תבואה וקטניות מחו "ל לארץ רבי ובית דינו התירו ליקח ירק במוצאי שביעית מיד.

ד,יא פירות שביעית שבאו לארץ אין מוכרין אותם לא במדה ולא במשקל ולא במנין אלא הרי הן כפירות הארץ.

ד,יב מביאין שחלים [וקרומלים] מחוצה לארץ לארץ אבל לא [מארץ לחו "ל לאכול עליהן] בארץ אין מביאין ענבים מחו "ל לארץ ודורכין אותן בארץ ולא זיתים מחו "ל לארץ ועוטנין אותן בארץ ולא הוצני פשתן מחו "ל לארץ ושורין אותן בארץ מביאין גרוגרות וצמוקין [והוצני פשתן] מחו"ל [ושורין] אבל לא מחו "ל לארץ לעשותן בארץ רבי התיר שיהו מביאין אותו מחו"ל לעשותן [לארץ סמוך לח"ל].

ד,יג כל אילן שחנטו פירותיו קודם חמשה עשר בשבט הרי הן לשעבר לאחר חמשה עשר הרי הן לעתיד לבא ר ' נחמיה אומר בד "א באילן שעושה שתי בריכות בשנה אבל אילן שאינו עושה אלא ברך אחת כגון הזתים והתמרים והחרובין אע "פ שחנטו פירותיו קודם ט"ו בשבט כאילו לא חנטו אלא לאחר חמשה עשר בשבט.

ד,יד ר"ש אומר מהוצאת עלין עד הפגים חמשים יום מן הפגים ועד שיהיו נובלות חמשים יום ומשהן נובלות עד התאנים חמשים יום רבי אומר כולן ארבעים ארבעים יום וכולן קודם הזמן הזה הרי הן לשעבר לאחר הזמן הזה הרי הן לעתיד לבא.

ד,טו מעשה בר' עקיבה שלקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו כדברי ב "ש וכדברי ב"ה ר' יוסי בר"י אומר כדברי רבן גמליאל וכדברי ר "א [בר יוסי אבטליס] העיד משום חמשה זקנים שאתרוג כשעת לקיטתו למעשר ורבותינו נמנו עליו באושא שאתרוג כשעת לקיטתו למעשר ולביעור.

ד,טז ר"ש אומר אתרוג שנכנס מערב שביעית לשביעית או שיצא משביעית למוצאי שביעית פטור מן המעשרות ופטור מן הביעור שאין לך דבר שחייב במעשרות אלא דבר שגדל בחובה ונלקט בחובה אין לך דבר שחייב בביעור אלא דבר שגדל בשביעית ונלקט בשביעית.

מסכת שביעית פרק ה

ה,א פירות שביעית שיצאו לחוצה לארץ מבערן במקומן דברי רבי ר "ש בן אלעזר אומר מביאן לארץ ומוכרן בארץ שנאמר (ויקרא כה) בארצך תהיה כל תבואתה לאכול.

ה,ב אין מביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ אמר רבן שמעון בן גמליאל אני ראיתי את שמעון בן כהנא שהיה שותה יין של תרומה בעכו ואמר זה בידי מקלקליא וגזרו עליו שישתהו בספינה.

ה,ג עלה תמכה והרחבינה עלי ורד ועלי מלת יש להן שביעית ולדמיהן שביעית ויש להן ביעור ולדמיהן ביעור עיקר המלפפים עיקר ורד ועיקר מלת אין להן שביעית ולא לדמיהן שביעית אין להם ביעור ולא לדמיהן ביעור ר ' מאיר אומר דמיהן מת בערין בראש השנה אמרו לו להם אין ביעור ק "ו לדמיהן אמר להם מחמיר אני בדמים יותר מן העיקר שמן של שביעית מדליקין בו מכרו ולקח בו שמן אחר אין מדליקין בו.

ה,ד הלשישות והלביצין [והירענה] והבורית והאוהל יש להן שביעית ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור עיקר חרוב ועיקר [האבה] ועלי האוג והפרחבילה [והאורז] אין להם ביעור ולא לדמיהן ביעור . דין [ובצר וזרע סטין נזרעין במוצאי שביעית מפני שהוא מלאכתן].

ה,ה הצבעין והפטמין לוקחין מורסן מ"מ ואין נמנעין אין מוכרין אותה מחרוזות אבל מוכרין אותן איברין איברין ע"ג מטות.

ה,ו לא יהא מביא כלבים [צופדין] וחולדות הסנאין וחתולין וקיפוד למכרן לנכרי [ולשכב] עליהן אבל מורייס וגבינת בית אונייקי והפת והשמן שהן מותר למוכרן לנכרי [ולשכב] עליהן.

ה,ז לא יהא לוקט ירקות שדה ומוכר בשוק אבל הוא לוקט ובנו מוכר על ידו ר"ש בן אלעזר אומר אף ישכור פועלים ויכניס לתוך ביתו.
ה,ח לקח הבכור למשתה בנו או לרגל ולא צריך לו מותר למוכרו רבי אומר אומר אני שלא ימכור אלא בדמיו לולבי האלה והבטנה והאטדים והאדל ר "מ אומר [ללולבין עם העלים] אין ביעור וחכ "א לעלים עם הלולבין] יש ביעור ר ' שמעון אומר ללולבין אין ביעור אבל לעלים יש ביעור מפני שנשרו מאביהן וכולן שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיצאו משביעית למוצאי שביעית נידונין כאילן חוץ מן האדל שנידון כירק העיד יהודה בן ישעיה הבשם לפני ר' עקיבה משום ר' טרפון שיש לקטף שביעית עלי זיתים ועלי קנים ועלי חרובין אין להן ביעור לפי שאין כלין.
ה,ט הוורד חדש שכבשו בשמן ישן ילקט את הוורד והשמן מותר ישן בחדש חייב בביעור החרובין חדשין שכבשן ביין ישן [ילקט את החרובין והיין מותר] ישנין בחדש חייבין בביעור.
ה,י רבי אליעזר אומר חבילי איזוב והפיאה והקורנית שהכניסן לעצים אין מסיקין בהן למאכל בהמה מסיקין בהן ר ' שמעון אומר אף קלחין של בית השלחין שיבשו אסורין בהנאה.
ה,יא חציר וירקות שדה שלקטן להטין בהן אין רשאי להטין בהן למאכל בהמה רשאי להטין בהן עידית שלקטה למאכל בהמה הרי זה צריך לבער נתנה תחת הכר הרי היא כמבוערת תבן של שביעית אין נותנין אותו לתוך הכר ולא לתוך הטיט אם נתנוהו אחרים הרי הוא כמבוער.
ה,יב תנור שהסיקו בתבן ובקש של שביעית יוצן מוכרין אוכלי אדם ואוכלי בהמה ליקח בהן אוכל אדם ואין מוכרין אוכלי בהמה ליקח בהן אוכלי בהמה ואצ "ל אוכלי אדם ליקח בהן אוכלי בהמה.
ה,יג פירות שביעית אין מאכילין אותן לבהמה ולחיה ולעופות אם הלכה בהמה מאליה לתחת תאנה ואוכלת בתאנים לתוך חרוב ואוכלת בחרובין אין מחייבין אותה להחזירה משום שנאמר (ויקרא כה) בארצך תהיה כל תבואתה לאכול.
ה,יד מאכילין את אכסניא פירות שביעית ואין מאכילין לא את הנכרי ולא את השכיר פירות שביעית ואם היה שכיר שבת שכיר חודש שכיר שנה שכיר שבוע או שקצצו מזונותיו עליו מאכילין אותו פירות שביעית.
ה,טו אין ב"ד פוסקין לאשה פירות שביעית אבל ניזונית היא משל בעלה ספיחין של שביעית אין תולשין אותן ביד אבל חורש כדרכו ובהמה רועה כדרכה.

מסכת שביעית פרק ו

ו,א שביעית נתנה לאכילה לשתיה ולסיכה לאכול דבר שדרכו לאכול ולשתות דבר שדרכו לשתות ולסוך דבר שדרכו לסוך כיצד לאכול דבר שדרכו לאכול אין מחייבין אותו לאכול קנובת של ירק ולא פת שעפשה ולא תבשיל שעבר צורתו כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות אין מחייבין אותו להיות גומע אניגרון ואסנגרין ולשתות יין בשמריו.

ו,ב החושש בגרונו לא יערערנו שמן אבל נותן שמן הרבה לתוך אניגרון ובולע החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ ויהא פולט אבל מגמע ובולע ומטביל כדרכו ואינו חושש.
ו,ג כיצד לסוך דבר שדרכו לסוך סך אדם שמן ע "ג מכתו ובלבד שלא יטול במוך ויתן ע"ג מכתו החושש בראשו וכל מי שעלו בו חטטין סך את השמן ואין סך יין וחומץ שהשמן דרכו לסיכה יין וחומץ אין דרכן לסיכה.
ו,ד יין של שביעית שנפל לתוך המורייס צריך לבער ר "א ב"ר שמעון אומר הרי הוא כמבוער נותן אדם דבילה וגרוגרות לתוך התבש יל כדרך שנותן את התבלין ולא יסחטם להוציא מהן משקין ובתבלין מותר מפני שהיא מלאכתן צורר את התבלין ונותנן לתוך התבשיל אם בטל טעמן מותרים ואם לאו אסורין.
ו,ה אין עושין את היין אלונתית ואת השמן ערב ואם עשה את היין אלונתית ואת השמן ערב סך את השמן ואין סך מיין וחומץ שהשמן דרכו לסיכה ויין וחומץ אין דרכן לסיכה.
ו,ו לא יתן אדם שמן של שביעית על גבי טבלא של שייש להתעגל עליה רבן שב "ג מתיר של שביעית אין סכין אותו בידים טמאות נפל על בשרו משפשפו אפי' בידים טמאות.
ו,ז שמן של שביעית אין חוסמין בו תנור וכירים ואין סכין בו מנעל וסנדל לא יסוך את רגלו שמן והוא בתוך מנעל ולא יסוך את רגלו והוא בתוך סנדל אבל סך את רגלו ונותנה למנעל סך את רגלו ונותנה לסנדל סך אדם את עצמו שמן של שביעית ומתעגל ע "ג קטבליא חדשה ואינו חושש.
ו,ח אין מפטמין שמן של שביעית אבל לוקחין שמן ערב לסיכה מ"מ שמן של שביעית אין נותנין אותו לתוך המדורה ר' יוסי אומר צובע בו עציץ ונותנו לתוך מדורה מסיקין בגפת ובזגין של שביעית אבל אין מדליקין באגוזים ואין מסיקין בזיתים.
ו,ט אין מוכרין פירות שביעית לא במדה ולא במני ן ולא במשקל ולא יהא [ממלא את החבית] ומוכרה כמות שהיא כלכלה ומוכרה כמות שהיא אלא אומר לו חבית זו אני מוכר לך בדינר כלכלה זו אני מוכר לך בטריסית.
ו,י [לא ימלא את הכלכלה] ויוצא ומוכרה בשוק אף בשאר שני שבוע אסור שזו דרך הרמיות.
ו,יא ב"ש אומרים אין מוכרין פיר ות שביעית במעות אלא [פירות] כדי שלא יקח בהן קרדום וב "ה מתירין אין מוכרין פירות שביעית לחשוד על השביעית אלא מזון שלש סעודות בד"א בדבר המתקיים אבל דבר שאין מתקיים אפילו מאה סעודות מותר.
ו,יב אין מוכרין ואין לוקחין מן הכותי ומן הנכרי פירות שביעית אחרים אומרי ם מוכרין לכותי עד ארבע אסרות.
ו,יג הלוקח מן הנחתום ככר בפונדיון ואמר לו שאלקט ירקות שדה ואביא לך מותר ר ' יהודה ור' נחמיה אוסרין.
ו,יד חמשה שהיו מלקטין ירק לא יהא אחד מוכר לכולם אלא אחד מהן מוכר שלו ושלהן ה' אחין שהיו מלקטין ירק אחד מוכר על ידי כולן ובלבד שלא יעשוהו פלטר.
ו,טו חנוני שהיה [מבשל] ירק של שביעית לא יהא מחשב שכרו מירק אלא מחשב הוא מיין ומשמן שכר בטלה.
ו,טז לא יאמר אדם לחבירו העלה את הפירות אלו לירושלים לחלק אלא אומר לו העלם שנאכלם בירושלים ושנשתה אני ואתה וכן לא יאמר אדם לעני הילך סלע זו והבא לי לקט

היום הבא לי שכחה היום הבא לי פיאה היום אלא אומר לו בלקט שתביא היום בפיאה שתביא היום.

ו,יז וכן מי שהיתה בידו סלע של שביעית ומבקש ליקח בה חלוק הולך אצל חנוני ואומר לו תן לי בזה פירות ונותן לו והלה אומר לו הרי פירות האלו נתונין לך במתנה [והוא נותן לו חלוק במתנה] פירות שביעית אין לוקחין בהן מים ומלח [ר' יוסי אומר לוקחין בהם מים ומלח].

ו,יח פירות שביעית אין נותנין אותן לא לתוך המשרה ולא לתוך הכבוסה ר"י אומר נותנין אותן לתוך הכבוסה החמרין והגמלין והספנין שהיו עושין בשביעית שכרן [משביעית].

ו,יט זיתים של שביעית אין עושין אותן בקתבי רבן שמעון בן גמליאל מתיר רבן גמליאל ובית דינו התקינו שיהיו עושין אותן [בקתבי] ר' יהודה אומר טוחנן ברחים שלא נטחן בה בשאר שני שבוע ר' שמעון אומר כותש ומקפה בעריבה.

ו,כ ענבים של שביעית אין דורכין אותן בגת אבל דורכין אותן בעריבה רבי יהודה אומר דורכין [באצבע] בחבית תאנים של שביעית אין עושין אותן [גרוגרות] אבל עושין אותן [דבילה] ר' יהודה אומר ממעך ומנגב ביד.

ו,כא מפררין רימונין לעשותן [פריך] וסוחטים ענבים לעשותן צמוקים אין לוקחין תרומה בדמי שביעית שלא יביאוה לידי פסול ור' שמעון מתיר.

מסכת שביעית פרק ז

ז,א אין מחללין מעשר על פירות שביעית ואם חללו יאכלו כחמור שבהן פירות שביעית ופירות מעשר [עני] שנתערבו יאכלו כחמור שבהן פירות שביעית שלקח בהן דברים אחרים יאכלו כחמור שבהן פירות מעשר שני שלקח בהן דברים אחרים יאכלו כחמור שבהן.

ז,ב חומר בשביעית שאין במעשר שני ובמעשר שני שאין בשביעית שהשביעית עשה בה את המופקר כשמור ופסולת אוכלין כאוכלין ואוכלי אדם [כאוכלי בהמה] וקליפי אגוזים וקליפי רמונין כיוצא בהן מה שאין כן במעשר שני.

ז,ג שביעית מתחללת על הכל ומעשר שני אין מתחלל אלא [באותו מין] בלבד שביעית מתבערת מכל מין ומין ומעשר שני [אין מתבער אלא באותו מין בלבד] שביעית היא ודמיה אסורין ומעשר שני או הוא או דמיו אסורין שביעית אין לוקחין בה זבחי שלמים מה שאין כן במעשר שני.

ז,ד חומר במעשר שני שמעשר שני קונה את הקנקן ואוסר דמיו עירובין ספק ערו בו כל שהוא וטעון חומש וטעון וידוי ואסור לאונן ולא הותר לאכילה אלא בפדיון ואין מדליקין בו את הנר מה שאין כן בשביעית.

ז,ה אחד שביעית וא ' מעשר שני מחללין אותו על חיה ועוף ועל בהמה בעלת מום בין חיים ובין שחוטין דברי רבי וחכמים אומרים לא אמרו אלא בזמן שהן שחוטין.

ז,ו אחד שביעית ואחד מעשר שני אין פורעין מהן מלוה וחוב אין משלמין מהן גמולין ואין פודין בהן שבוין ואין עושין בהן שושבינות ואין פוסקין מהן צדקה אבל [משלחין] מהן דבר של גמילות חסדים וצריכין להודיע ונותנין אותן לחבר עיר בטובה.

ז,ז שלש ארצות לביעור יהודה ועבר הירדן והגליל שלשתן של שלש שלש ארצות למה הוזכרו ההר העמק והשפלה לפי שאין אוכלין מבהר על שבעמק ולא מבעמק על שבהר אלא הר והורו עומק ועומקו שפלה ושפלתו.

ז,ח ובסוריא לא אמרו שלש ארצות אלא אוכלין מן הראשון עד שיכלה האחרון שבה ר"ש אומר לא אמרו שלש ארצות אלא ביהודה ושאר כל ארצות אוכלין והולכין עד שיכלה מבית אל ומגדרה של קסרין איזה הוא הר שלה זה הר המלך שפלה זו שפלת [לוד] עומק שלה מעין גדי ועד יריחו.

ז,ט איזה הוא עומק שבגליל כגון גנוסר וחברותיה רשב "א אומר איזה הוא הר שבעבר הירדן כגון חרים [וכגבור גדור] וחברותיה שפלה שלה חשבון וכל עריה שבמישור דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון עומק שלה כגון בית נמרה רמתה וחברותיה רשב "ג אומר סימן להרים מילין סימן לעמקים דקלים סימן לנחלים קנים סימן לשפלים שקמים אע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (מלכים א י) ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרוב.

ז,י אוכלין מבית המלך עד שיכלה מבית אל אע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (בראשית מט) בנימין זאב יטרף זו ארצו שחוטפת בבוקר יאכל עד זו יריחו שמוקדמת ולערב יחלק שלל זה בית אל שמאחרת אוכלין [ברגליה] עד שיכלו [אגוטרי] ובני גליל העליון עד שיכלו לופסי בית דגן וחברותיה בגליל התחתון [עד] שיכלו [איזניות של מען אנא].

ז,יא אוכלין בתאנה עד שיכלו [בני בית] פגי אמר ר' יהודה לא הוזכרו פגי בית אוני אלא למעשרות בלבד פגי בית אוני ואהיני [עובניא] חייבין במעשרות ואין אוכלין על הספיחין שבעכו ר' יוסי אומר אוכלין על הספיחין שבעכ ו ועל הדיפרא אבל לא על [שיפוניות] ר' יהודה אומר אף על [שיפוניות] ר' יוסי אומר דיפרה שביכרה עד [שיכלה] הקיץ אוכלין עליה.

ז,יב אוכלין בענבים עד שיכלה דליות [שבאשכול] אם יש אפיל מהן אוכלין עליהן ושאר כל ארצות אחד לזיתים ולתמרים אוכלין בזיתים עד שיכלה האחרון שבתקוע ר "א בן יעקב אומר אף על גוש חלב כדי שיהא עני יוצא ולא יהא מביא רובע בין מראשו ובין מתחתיו אוכלין בתמרים עד שיכלה האחרון שבצוער רשב "ג אומר אוכלין על מה שבכיפין ואין אוכלין על מה שבשיצין ושאר כל פירות האילן כגון העגוסים והקרוסטמילין [והפרישין] והעוזרדין אוכלין ממה שבהר על שבעמק וממה שבעמק על שבהר רשב "א אומר [כולן כחרובין] אוכלין עליהן עד שתרד רביעה שניה אוכלין על הירק של בית שלחין לפי שאינו כלה.

ז,יג שורשי קולסי כרוב שיבשו אסורין בהנאה ר "ש אומר קולסי כרוב אע "פ שיבשו אוכלין עליהן כיוצא בו מגביב ויבש צריך לבער.

ז,יד מאימתי פורשין משבילין שבשדות משתרד רביעה שניה א "ר יוסי בד "א בזמן שהשנים כתקנן עכשיו [שנתקנסו] שנים אפי' לא ירד אלא גשם אחד בלבד צריך להלך רבן שב"ג אומר גשמים שירדו ז' ימים זה אחר זה ולא פסקו יש בהן כדי רביעה שניה.

מסכת שביעית פרק ח

ח,א בראשונה היו שלוחי בית דין יושבין על פתחי עיירות כל מי שמביא פירות בתוך ידו נוטלין אותן ממנו ונותנין לו מהן מזון שלש סעודות והשאר מכניסין אותו לאוצר שבעיר.
ח,ב הגיע זמן תאנים שלוחי בית דין שוכרין פועלין ועודרים אותן ועושים אותן דבילה ומכניסין אותן לאוצר שבעיר הגיע זמן ענבים שלוחי ב "ד שוכרין פועלין ובוצרין אותן ודורכין אותן בגת וכונסין אותן בחביות ומכניסין אותן לאוצר שבעיר הגיע זמן זיתים שלוחי בית דין שוכרין פועלין ומוסקין אותן ועוטנין אותו בבית הבד וכונסין אותן בחביות ומכניסין אותן לאוצר שבעיר ומחלקין מהן ערבי שבתות כל אחד ואחד לפי ביתו.
ח,ג הגיע זמן שעת הביעור עניים אוכלין אחר הביעור אבל לא עשירים דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחר הביעור ר "ש אומר עשירים אוכלין מן האוצר אחר הביעור.
ח,ד מי שיש לו פירות שביעית הגיע שעת הביעור מחלק מה ן לשכניו ולקרוביו וליודעיו ומוציא ומניח על [פתח] ביתו ואומר אחינו בית ישראל כל מי שצריך ליטול יבא ויטול חוזר ומכניס לתוך ביתו ואוכל והולך עד שעה שיכלו.
ח,ה הקפת החנות משמטת דברי ר ' יהודה וחכ"א אינה משמטת אמר רבי נראין דברי ר ' יהודה בכותב מעות ודברי חכמים בכותב פירות.
ח,ו כתובת אשה פגמה וזקפה הרי זו משמטת פגמה ולא זקפה זקפה ולא פגמה הרי זו אינה משמטת.
ח,ז המלוה את חבירו על המשכון אע "פ שהחוב מרובה על המשכון הרי זו אינו משמט המלוה את חבירו על המשכון או בשטר שיש בו אפותיקי הרי זה אינו משמט.
ח,ח וכשם שהשביעית משמטת מלוה כך שביעית משמטת שבועה שנאמר (דברים טו) וזה דבר דבר שהשביעית משמטתו משמטת שבועתו ודבר שאין השביעית משמטתו אין משמטת שבועתו ר' שמעון אומר הוא משמיט ואין יורשין משמיטין שנאמר (שם) שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו.
ח,ט רבי יהודה או מר פרוזבול המקושר דיינין חותמין מבפנים והעדים מבחוץ אמרו לו אין מעשה ב"ד צריכין קיום.
ח,י חמשה שלוו בשטר אחד כל מי שיש לו קרקע כותבין עליו פרוזבול וכל מי שאין לו קרקע אין כותבין עליו פרוזבול רשב "ג אומר אפי ' אחד שיש לו קרקע כותבין עליו פרוזבול ללוה קרקע ול מלוה אין קרקע כותבין עליו פרוזבול לו אין קרקע ולערבין לו קרקע [ולחייבין לו קרקע] כותבין עליו פרוזבול עציץ נקוב כותבין עליו פרוזבול ושאינו נקוב אין כותבין עליו פרוזבול ר ' שמעון אומר אף שאינו נקוב כותבין עליו פרוזבול ר ' חוצפית אומר כותבין לאשה על נכסי בעלה.
ח,יא אימתי כותבין פרוזבול ערב ראש השנה של שביעית כתבו ערב ראש השנה של מוצאי שביעית אע "פ שחוזר וקרעו לאחר מכן גובה עליו והולך אפילו לזמן מרובה רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מלוה שלאחר פרוזבול הרי זה אינו משמט.
ח,יב הגזלן ושהלוה מעותיו ברבית שעשו תשובה והחזי רו גזילן אין מקבלין מהן כל המקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו.

מסכת תרומות פרק א

א,א רבי יהודה אומר חרש שתרם תרומתו תרומה אמר ר ' יהודה מעשה בבניו של ר' יוחנן בן גודגדה שהיו חרשים והיו כל הטהרות שבירושלים נעשות על גבם אמרו לו משם ראיה טהרות אין צריכות מחשבה ונעשות על גב חרש שוטה וקטן תרומות ומעשרות צריכות מחשבה ר' יצחק אומר משום ר' אליעזר תרומת חרש לא תצא לחולין מפני שהוא ספק יש בו דעת ספק אין בו דעת כי צד עושין בית דין ממנין לו אפוטרופוס והוא תורם והם מקיימין על ידיו רבן שמעון בן גמליאל אומר איזהו חרש [כל] שהיה חרש מתחלתו אבל פקח שנתחרש הוא תורם והן מקיימין על ידיו.

א,ב שומע ואינו מדבר זה הוא אלם מדבר ואינו שומע זה הוא חרש זה וזה הרי הן כפקח לכל דבר.

א,ג איזהו שוטה היוצא יחידי בלילה והלן בבית הקברות [ומקרע] את כסותו והמאבד את מה שנותנים לו פעמים שוטה ופעמים חלים [זה הכלל] כל זמן שהוא שוטה הרי הוא כשוטה לכל דבר חלים הרי הוא כפקח לכל דבר.

א,ד ר' יהודה אומר קטן שהניחו אביו במקשה [הוא] תורם ואביו מקיים על ידו תרומתו תרומה אמרו לו לא הוא שתרם אלא אביו שאימן אחריו.

א,ה כיצד תורם את שאינו שלו הרי שירד לתוך שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם אינו חושש משום גזל תרומתו תרומה כיצד ידוע אם חושש משום גזל אם לאו הרי שבא בעה "ב ומצאו ואמר לו כלך אצל יפות נמצאו יפות אינו חושש משום גזל [ואם לאו הרי זה חושש משום גזל] ואם היה בעה "ב מלקט ומוסיף עליהן בין כך ובין כך אינו חושש משום גזל.

א,ו הגנב והגזלן והאנס תרומתן תרומה ומעשרותיהן מעשר והקדשן הקדש אם היו בעלים מרדפין אחריהן אין תרומתן תרומה ואין מעשרותיהן מעשר ואין הקדשן הקדש בעלי [בתים] סיקריקון תרומתן תרומה ומעשרותיהן מעשר והקדשן הקדש.

א,ז הבן והשכיר והעבד והאשה תורמין על מה שהן אוכלין אבל לא יתרמו על הכל שאין אדם תורם דבר שאינו שלו הבן בשל אביו והאשה בעיסתה הרי אלו תורמין מפני שתרמו ברשות.

א,ח אריס שתרם ובא בעה "ב ועכב אם עד שלא תרם עכב אין תרומתו תרומה ואם משתרם עכב תרומתו תרומה אבל אין רשאי להוציא מעשר אלא על חלקו בלבד.

א,ט פועל שתרם את הגורן אין תרומתו תרומה ואם אמר לו בעל הבית כנוס לי גרני תרומתו תרומה שאין הגורן נכנס אלא אם כן נתרם.

א,י פועלים שתרמו את הבור אין תרומתן תרומה ואם היה בור קטן ואחרים משתמשין בו תרומתן תרומה.

א,יא רשאי בעל הבית [להפקיד] מעשר טבל כדי תרומת מעשר שבמעשר ר ' יוסי אומר בעל הבית שתרם את המעשר מה שעשה עשוי.

א,יב אפטרופין תורמין ומעשרין על נכסי יתומים מוכרין בת ים שדות וכרמים בהמה עבדים [ושפחות] להאכיל ליתומים ולעשות להן סוכה ולולב וציצית וכל מצות האמורות בתורה ולקנות להן ס "ת נביאים וכתובים דבר הקצוב מן התורה אבל אין פודין עליהן שבוין ואין פוסקין עליהן צדקה בבית הכנסת דבר שאינו קצוב מן התורה ואינן רשאין להוציא עבדים בני חורין אבל מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן בני חורין רבי אומר אומר אני שנותן דמיו ופודה את עצמו.

א,יג אין מוכרין ברחוק ליקח בקרוב ברע ליקח ביפה אין דנין לחוב ולזכות להכניס להוציא ליתומין אלא אם כן נטלו רשות מבית דין וצריכין אפטרופין לחשב עם היתומין באחרונה דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר אין ליתומין אלא מה שהניחו להם אפטרופין מוכרין עבדים ליקח בהן קרקעות אין ב "ד עושין אפטרופין נשים ועבדים בתחלה ואם מינה אותן אביהן בחייו עושין אפטרופין.

א,יד רשב"א אומר יתומים שסמכו אצל בעל הבית או שסמכם אבי הם או שסמכום בית דין מעשר ומאכילן מפני תיקון העולם וכן היה רשב "א אומר יתום בן לוי שגדל אצל בעל הבית מעשה ומאכילו מפני תיקון העולם היה למוד אצל לוי או כהן או עני הרי זר [מאכילו] משלו אם היה בן אשתו כהן או לוי או עני הרי זה [מאכילו] מחלקן.

א,טו קטן שאמר לאחד בשוק האכילני מעשר מחלקו מאכילו מפני תיקון העולם אם היה חייב לו מזונות או שעשה עמו כדי מזונותיו מאכילו משלו ועושה לו בחלקו סגולה.

א,טז לא יתרום בעה"ב מעשר ויטול רשות מן הלוי ולא את הזרוע והלחיים והקבה ויטול רשות מן הכהן אבל מלוה אותן להיות מפריש עליהן מחלקן.

א,יז מכירי כהונה ולויה אינן רשאין לעשותן כן בדברים האובדין מותר מפני שהוא כמשיב אבדה.

א,יח רבי אלעזר אומר מי שבא בדרך ובידו תאנים וענבים ומלפפונות שאין יכולין להגיע לעיר משליכן לתוך הנקע או לתוך הסנאין היה עובר בין הכותים ובין הנכרים ובידו דברים שאין יכולין להגיע לעיר מניחן ע "ג סלע ר ' יוסי אומר [נותנן בפונדתו עד שיסריחו].

א,יט נכרי שתרם של [חברים] ושל ישראל אפילו ברשות אין תרומתו תרומה מעשה בפינא בישראל אחד שאמר לנכרי תרום לי גרני ותרמה וחזרה תרומה לגורן ובא מעשה לפני רבן גמליא ל ואמר הואיל והנכרי תרם אינה תרומה ר ' יצחק אומר נכרי שתרם את של ישראל והבעלים מקיימין על ידיו תרומתו תרומה.

מסכת תרומות פרק ב

ב,א המוכר פירות לחבירו ואמר לו פירות שמכרתי לך טבלים הן בשר בכור הוא יין נסך הוא שורת הדין אין נאמן ר' יהודה אומר לא נחשדו ישראל על כן אלא הכל לפי מה שהוא איש.

ב,ב היה מקריב עמו זבחים ואמר לו נתפגלו היה עושה עמו טהרות ואמר לו נטמאו לא נחשדו ישראל על כן אבל אמר לו זבחים שהקרבתי עמך באותו היום נטמאו שורת הדין אין נאמן ר' יהודה אומר לא נחשדו ישראל על כן אלא הכל לפי מה שהוא איש.
ב,ג השוחט את הפסח על בני [חבורה] ואמר שלא לשמו שחטתיו שורת הדין אין נאמן ר' יהודה אומר עד שלא [יתחיל] בו נאמן משהתחיל בו אינו נאמן.
ב,ד אין תורמין ממין על שאינו מינו אבל אמרו כל מיני חיטין אחד כל מין אופילין ואגוזים ושקדים ורמונים אחד תורמין ומעשרין מזה על ז ה היו לו תאנים שחורות ולבנות בתוך ביתו וכן שני מיני חיטין תורמין ומעשרין מזה על זה ר ' יצחק אומר משום רבי אליעזר בית שמאי אומרים אין תורמין וב"ה אומרים תורמין.
ב,ה כיצד אין תורמין מן החדש על הישן אין תורמין מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה ולא מפירות שנה שעברה על פירות שנה זו אבל שדה שנעשה שתי בריכות בשנה וכן שדה בית השלחין תורמין ומעשרין מזה על זה לקט ירק בערב ראש השנה עד שלא בא השמש וחזר ולקט משבא השמש אין תורמין ומעשרין מזה על זה מפני שזה חדש וזה ישן.
ב,ו [היתה שניה ונכנסה לשלישית הראשון מתעשר מעשר שני והשני מתעשר מעשר עני לקט אתרוג בערב חמשה עשר בשבט עד שלא בא השמש וחזר ולקט אחר משבא השמש אין תורמין ומעשרין מזה על זה מפני שזה חדש וזה ישן] היתה שלישית ונכנסה לרביעית הראשון מתעשר מעשר עני והשני [מתעשר] מעשר שני.
ב,ז כיצד אין תורמין מן התלוש על המחובר אמר פירות תלושין [אלו] עשוין תרומה ומעשרות על פירות מחוברין אלו או פירות מחוברין [אלו] עשוין תרומה ומעשרות על פירות תלושין אלו לא אמר כלום אבל פירות תלושין אלו עשוין תרומה ומעשרות על פירות מחוברין אלו לכשיתלשו הרי זה אוכל מהן עראי ועושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר עד שיתלשו נתלשו דבריו קיימים.
ב,ח כיוצא בו מי שהיה בא בדרך והיתה בידו כלכלה של פירות שאינן מתוקנין אומר הרי זה עשויה תרומה ומעשר על פירות שיש לי בתוך ביתי לכשיגיע לעיר הרי זה אוכל ממנה עראי ועושה אותה תרומה ומעשר על מקום אחר עד שיגיע לעיר הגיע לע יר דבריו קיימין נאכלו פירות או נגנבו או שאבדו עד שלא הגיע לעיר כלכלה בטבלה משהגיע לעיר דבריו קיימין יתר על כן א "ר אליעזר בן יעקב [פירות ערוגה זו עשויין תרומה ומעשרות על פירות ערוגה [זו] לכשתביא שליש ותיעקר].
ב,ט כיצד אין תורמין מפירות הארץ על פירות חוץ לא רץ אין תורמין מפירות ארץ ישראל על פירות סוריא ולא מפירות סוריא על פירות [א"י] ישראל שקנה שדה בסוריא הרי הוא כקונה [בפרוזדור שבירושלים תורם ומעשר עליה.
ב,י ישראל ונכרי שקנו שדה בסוריא הרי [הן כטבל וכמעשר] שנתערבו זה בזה דברי רבי רשב"ג אומר חלקו של ישראל חי יב חלקו של נכרי פטור ישראל שקנה שדה בסוריא אע"פ שחזר ומכרה לנכרי חייבת [במעשר ובשביעית שכבר נתחייבה אבל האריסין והחכירות ובתי אבות נכרי] שמשכן שדהו לישראל אע "פ שעשה [לו] ישראל נימוסות עליה פטורה מן המעשרות [ופטורה מן השמטה].
ב,יא איזו היא הארץ ואיזו היא ח וצה לארץ כל ששופע מטור אמנון ואילך ארץ ישראל מטור אמנון ולפנים חוצה לארץ נסין שבים רואין אותן כאילו חוט מתוח מטור אמנון עד

נחלי מצרים מחוט ולפנים ארץ ישראל מחוט ולחוץ חוצה לארץ ר ' יהודה אומר כל שהוא כנגד ארץ ישראל הרי הוא כא "י שנא' (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול נסין שבצדדין רואין אותן כאילו חוט מתוח מקפלריא עד אוקיינוס מנחל מצרים עד אוקיינוס מחוט ולפנים ארץ ישראל מחוט ולחוץ חוצה לארץ.

ב,יב ספינה הבאה מחו"ל והיו בה פירות מחוט ולפנים אם היא גוששת חייבת לפי חשבון והיוצא לחוץ לארץ אין חייבת לפי חשבון ר' אליעזר אומר עפר ארץ ישראל כל [שהוא] חייב [לפי חשבון].

ב,יג אבל ערלה וכלאי הכרם שוין לנכרים בארץ ישראל בסוריא ובחוצה לארץ אלא שר ' יהודה אומר אין לנכרי כרם רבעי בסוריא וחכ "א יש לו אמר ר ' יהודה מעשה בשביון ראש בית הכנסת של כזיב שלקח נכרי רבעי בסוריא ונתן לו דמיו ובא ושאל את רבן גמליאל שהיה עובר ממקום למקום ואמר לו המתן עד שנהיה בהלכה אמר לו משם ראיה אף הוא שלח לו ביד שליח חרש מה שעשית עשית אבל לא [תשנה] לעשות כן.

ב,יד אין תורמין מן התבואה שלא הביאה שליש כיצד יודע אם הביאה שליש אם לאו אם [זורעה ומצמחת] הדבר ידוע שהביאה שליש אם זורעה ואינה מצמחת הדבר ידוע שלא הביאה שליש.

מסכת תרומות פרק ג

ג,א מפני מה אמרו אלם לא יתרום מפני שאין יכול לברך מפני מה אמרו סומא לא יתרום מפני שאין יכול לבור את היפה מן הרע מפני מה אמרו שיכור לא יתרום מפני שאין בו דעת אע "פ ש אמרו שיכור מקחו מקח וממכרו ממכר מתנתו מתנה ונדרו נדר הקדשו הקדש עבר עבירה שחייב עליה [חטאת] מחייבין אותו סקילה [מחייבין אותו] כללו של דבר שיכור הרי הוא כפקח לכל [דבר] מפני מה אמרו בעל קרי לא יתרום מפני שאינו יכול לברך מפני מה אמרו ערום לא יתרום מפני שאינו יכול לברך אבל מכסה את עצמו בתבן ובקש ובכל דבר ומברך.

ג,ב היה הולך להפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר עני מאימתי מברך עליהן משהפרישן הפרישן אם עתיד לקרות להם שם אין בהן קדושה עד שיקרא להם שם ואם אין עתיד לקרות להם שם כיון שהפרישן נתקדשו.

ג,ג ר' יהודה אומר מוד ד אדם את טבלו ומכניסו לתוך ביתו ובלבד שלא יתרום במדה [ובמשקל מונה] אדם את טבלו ומכניסו לתוך ביתו ובלבד שלא יתרום [במנין] ר' יוסי בר יהודה אומר לא [במדה ולא] במדוד ולא במשקל ולא בשקול ולא במנין ולא במנוי אמרו לו מעשה שהיינו מלקטים תאנים אחר אביך ואמר לנו הי ו מונין א "ר שמעון בן אלעזר מעשה בזקן א' בערדסקית שהיה שוקל את כלכלתו מלאה וחוזר ושוקלה ריקנית והיה ר ' מאיר משבחו.

ג,ד התורם את הכלכלה ונמצאו פירות בצדי כלכלה הרי אלו תרומה מפני שבלבו לתרום על הכל.

ג,ה היה לפניו תאנים ורמונים אין מחייבין אותו להיות יושב ו מעשר בין בדקה בין בגסה אלא תורם כדרכו [בבינוני].

ג,ו התורם את הגורן צריך שיכוין את לבו על מה שבקשין על מה שבתבן על מה שבצדדין [על מה שבגורן] התורם את הגת צריך שיכוין את לבו על מה שבחרצנין ועל מה שבזגין התורם את הבור צריך שיכון את לבו על מה שבגפת אם לא כיו ן תנאי ב "ד הוא [שיתרום] על הכל.

ג,ז ר' יוסי אומר כל בית הגרנות תפוסה אחת כיצד גת א' לשתי בורות [שתי גיתות לבור אחת] שתי גיתות לשתי בורות בזמן שכולם תפוסה אחת תורמין ומעשרין מן זה על זה [נטמא אחד מהן תורם מן הטהור שבו על הטמא שבו אין כולם תפוסה אחת אין תור מין ומעשרין מזה על זה] נטמא אחד מהם לא יתרום מן הטהור שבו על הטמא שבו וכן היה רבי יהודה אומר כל בית הבד קורה אחת כיצד קורה אחת לשתי בורות שתי קורות לבור א' שתי קורות לשתי בורות בזמן שכולם תפוסה אחת תורמין ומעשרין מזה על זה נטמא אחת מהם תורם מן הטהור שבו על הטמא שבו אין כולם תפוסה אחת אין תורמין ומעשרין מזה על זה נטמא אחד מהם לא יתרום מן הטהור שבו על הטמא שבו.

ג,ח היה מלקט כפי ירק ומניח בגנה תורם מאחת על הכל הביא מין [אחד] ביניהם תורם מכל אחד ואחד הביא ממינים הרבה מקופה כרוב מלמעלה וכרוב מלמטה ומין אחד באמצע לא יתרום מן העליון לתחתון אלא א"כ הקף.

ג,ט חמשה צבורין בגורן תורם מאחד על הכל אמר ר ' יהודה אימתי בזמן שעיקר הגורן קיים אין עיקר הגורן קיים תורם מכל א ' ואחד הכניס פירותיו לתוך ביתו אע "פ שהן מפוזרין תורם מאחד על הכל שתי מגורות בעליה אחת תורם [מכל אחד ואחד] שקי תבואה ועגולי דבילה ודוגיות של גרוגרות כולם בהקפה אחת תורמין ומעשרין מזה על זה.

ג,י מאימתי תורמין את הגורן משתעקר האלה צבר מקצת הגורן תורם מן הצבור על שאינו צבור.

ג,יא מאימתי תורמין את הגת משיהלכו בה שתי וערב מאימתי מטמאין בית שמאי אומרים משניטל מעשר ראשון בית הלל אומרים משניטל מעשר שני אמר ר ' יהודה הלכה כדברי בית שמאי אלא שנהגו הרבים כדברי ב "ה וחכ "א מוציאין תרומה ומעשרות ומטמאין את הגת מיד.

ג,יב [אימתי] תורמין את הזתים משיטעינו ור ' שמעון אומר משיטחנו ר ' יוסי בר יהודה אומר מביא זיתי ם בקופה ונותן לתוך הממל ומהלך בהן שתי וערב אמרו לו אינו דומה ענבים לזיתים ענבים רכות ונותקות את יינן זיתים קשים ואינן נותקין את שמנן.

ג,יג אין תורמין שמן על הזיתים הנכתשין ולא יין על ענבים הנדרכות אם תרם תרומתו תרומה ויחזור ויתרום הראשונה מדמעת בפני עצמה וחייבין עליה חומש אבל לא שניה וצריך להוציא עליהן תרומה ומעשרות ר ' יוסי אומר בית שמאי אומרים תורמין וב "ה אומרין אין תורמין ומודים שאם תרם שצריך לתרום שניה.

ג,יד התורם זיתים על זיתים העתידין להכתש ענבים על ענבים העתידים לידרך תרומה ויחזור ויתרום הראשונה מדמעת שניה אין מדמעת הראשונה חייבין עליה חומש שניה אין חייבין עליה חומש [וצריך לקרות להם שם חזר ועשה זיתים הראשונים שמן וענבים ראשונות יין תרומה ואין צריך לתרום שניה] התורם זיתים שמן על זיתים לאכילה [הרי

זה תורם על השמן הראוין לעשות דברי רבי ר ' שמעון בן גמליא ל אומר תורמין על אוכלין] חוץ מגרעיניהן מודים [בקליפין שתורמין על] אוכלין חוץ מגרעיניהן.
ג,טו התורם ענבים לעשותן צמוקין תאנים לעשותן גרוגרות רמונים ועתיד לעשותן כרי תרומה ואין צריך לתרום שניה ר ' אליעזר אומר [ב"ש אומרים] אין צריך לתרום שניה [וב"ה] אומרים צר יך לתרום שניה אמרו [ב"ה לב "ש] הרי הוא אומר (במדבר יח) וכמלאה מן היקב לא תרם זה מן היקב אמרו להם [ב"ש] הרי הוא אומר (ויקרא כז) וכל מעשר וגו' אם אומר אתה צריך לתרום שניה אף הוא לא קיים קודש לה'.
ג,טז תורמין מן הערמה [מן המוץ] על הכרי אבל לא מן הכרי על הערמה.
ג,יז המכניס שבלין לתוך ביתו לעשותם מלילות הרי זה תורם שבולין בן לוי שנתמנו לו שבלין [ועתיד לעשותן גורן ענבים ועתיד לעשותן יין זיתים ועתיד לעשותן שמן שכשם] שתרומת ראשית מן הגורן ומן היקב כך תרומת מעשר מן הגורן ומן היקב.
ג,יח ר' אליעזר אומר תורמין מן הטה ור על הטמא אר "א מעשה שנפלה דליקה [בגורני כפר סגנא] ותרמו מן הטהור על הטמא אמרו לו משם ראיה אלא שתרמו מהן עליהן ר ' אלעזר אמר משום ר "א תורמין מן הטהור על הטמא אף בלח כיצד מי שכבש זיתים בטומאה ומבקש לתרמן בטהרה מביא משפך שאין בפיו כביצה ומניחו על פי חבית ומבי א זיתים ונותן לתוכו ותורם ונמצא תורם מן הטהור על הטמא ומן המוקף אמרו לו אין קרוי לח אלא יין ושמן בלבד ר ' יוסי אומר התורם מן הטמא על הטהור בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אמר ר' יוסי מה נשתנה זה מן התורם מן הרע על היפה.
ג,יט מפרישין [תרומה ומעשרות] מן הטמא על הטמא ומן הטהור על הטהור [ומן הטמא על הטהור אבל לא מן הטהור על הטמא] ר' נחמיה אומר אין מפרישין מן הטמא על הטמא אלא בדמאי בלבד אמרו לו הרי אומר (במדבר יח) ונתתם ממנו את תרומת ה ' לאהרן הכהן.

מסכת תרומות פרק ד

ד,א התורם והמעשר בשבת בין בשוגג בין במזיד מעשרותיו מעשרות והמטביל כלים בשבת בין בשוגג בין במזיד עלו לו ידי טבילה.
ד,ב תורמין חטין על הפת אבל לא הפת על חטין [אלא לפי חשבון] תורמין תאנים על הגרוגרות [במדה] וגרוגרות על תאנים [במנין] אבל לא תאנים על הגרוגרות [במנין] ולא גרוגרות על תאנים [במדה] רשב"ג אומר סלי תאנים וסלי גרוגרות כולן שוין תורמין ומעשרין מזה ע "ז א "ר ישמעאל בר ' יוסי אבא היה נוטל י ' גרוגרות מן המוקצה על תשעים תאנים שבכלכלה.
ד,ג תורמין גלופסין על זיתי שמן ולא זיתי שמן על הגלופסין [ר' יהודה אומר אף זיתי שמן על הגלופסין] תורמין יין צלול על ש אינו צלול ולא שאינו צלול על הצלול ר ' יהודה אומר אף שאינו צלול על הצלול ובלבד שיתרום מן היפה.

ד,ד תורמין יין שאינו מבושל על המבושל ולא המבושל על שאינו מבושל רשב "ג אומר אף המבושל על שאינו מבושל וכן היה רשב"ג אומר יין מבושל אין בו משום גלוי ואין בו משום יין נסך.

ד,ה ירק שדרכו להשתמר יום א' תורמין עליו יום א' שני ימים תורמין עליו שני ימים ג' [ימים] תורמין עליו ג' ימים הקשואין והדלועין והטרכסמין ותרדין שדרכן להשתמר יום אחד תורמין עליהן יום אחד החזרין והכרישין והלפת והכרוב שדרכן להשתמר שני ימים תורמין עליהן שני ימים הקפלוטות והמלפפות שדרכן להשתמר שלשה ימים תורמין עליהן ג' ימים זה הכלל כל שנשמר תורמין עליו ר ' נחמיה אומר לא יתרום מן התותים שליקט בשחרית על תותים שליקט בין הערבים וכן היה רבי יוסי אומר אין לך מר בקישות אלא הפנימי שבה הרי זה מוסיף על חיצון שבה ותורם.

ד,ו התורם את הבור ונמצא מגולה אבטיח ונמצא נקור תרומה ויחזור ויתרום ר ' ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו תורמין יין על חומץ ואין תורמין חומץ על יין [אלא לפי חשבון].

ד,ז התורם חבית של יין ונמצאת של חומץ אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה ואם משתרמה החמיצה הרי זו תרומה ספק תרומה ויחזור ויתרום דברי רבי [יוסי] שר' [יוסי] אומר יין וחומץ שני מינין וחכ"א מין אחד.

ד,ח היה בלבו לתרום [יין על יין מה שבידו חומץ אין תרומתו תרומה מה שבידו יין היין תורם] ויחזור ויתרום את החומץ היה בודק את החבית להיות מפריש עליה והולך ונמצאת של חומץ עד שלשה ימים ודאי מכאן ואילך ספק אבל יין מגיתו מפרישין עליה בחזקת שהוא יין כל ארבעים יום.

ד,ט האומר תרומת הכרי הזה בצפונו מחציו כלפי צפון מדומע דברי רבי וחכ "א עושה אותו כמין [כ"י] ר"ש ב"ג] אומר נוטל את התרומה בצפון צפונו.

ד,י המקדים תרומה לבכורים מעשר ראשון לתרומה ומעשר שני לראשון אע "פ שעובר בלא תעשה מה שעשה עשוי ראשון לא יאכל עד שיצא שם שני עליו שני לא יאכל עד שיצא עליו [תרומה שאין תרומה מעכבת את הבכורים] כיוצא בו העושה עסה מן הטבל בין שהקדים חלה לתרומה בין שהקדים תרומה לחלה מה שעשה עשוי חלה לא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ותרומה לא תאכל עד שיוציא עליה חלה.

ד,יא היה הולך להפריש תרומה בשעת הפרשתו אמר הרי זה מעשר ראשון הרי זה מעשר ראשון היה הולך להפריש מעשר ראשון בשעת הפרשתו אמר הרי זה מעשר שני ה"ז מעשר שני היה הולך להפריש מעשר [שני] בשעת הפרשתו אמר הרי זה מעשר עני הרי זה מעשר עני נתכוין לומר מעשר שני ואומר מעשר עני מעשר עני ואומר מעשר [ראשון] לא אמר כלום מעשר ראשון ואמר מעשר שני [דבריו קיימים] ר"י אומר אם לשום מעשר עני מתכוין לא אמר כלום אי משום שני [לראשון] דבריו קיימין.

ד,יב נכרי שתרם תרומתו תרומה בד "א על הגורן [הפריש תרומה ונתנה לכהן מעשר ראשון ונתנו ללוי מעשר עני ונתנו לעני פירותיו מתוקנות המכניס] פירותיו לתוך ביתו פירותיו מקולקלין [ישראל החשוד שמכניס פירותיו לתוך ביתו פירותיו מקולקלין הכותי כנכרי דברי רבי רשב"ג אומר הכותי כישראל].

ד,יג [נכרי שהפריש בכור פטר חמור וחלה מודיעין אותו שאינו חייב עובדין בו וגוזזין אותו ואח"כ מקבלין הימנו וחלה נאכלת לזרים] הוציא תרומה מתוך ביתו נוהג בהן טבל

ותרומה דברי רבי רשב "ג אומר אין נוהג בה אלא תרומה [גדולה] בלבד הוציא מעשר ראשון מתוך ביתו נוהג בו טבל ומעשר ראשון דברי רבי רשב "ג אומר אין [נוהג בו אלא מעשר בלבד הוציא מעשר שני מביתו אמר פדוי הוא לא אמר כלום פדאוהו לכם נוהג בו טבל ומעשר שני דברי רבי רשב "ג אומר אין נוהג בו אלא מעשר שני בלבד] ישראל החשוד והוציא מעשר שני מתוך ביתו ואמר פדוי הוא [לכם לא אמר כלו ם פדאוהו לי ופדאוהו לכם דבריו קיימין] והכותי כנכרי דברי ר' רשב"ג אומר כותי כישראל.

ד,יד כותי שתרם ונתנה לכהן תרומתו תרומה רשב "א אומר תרומה ויחזור ויתרום אמרו לו מה נשתנה זו מכהן שתרם ונתנה לפני בהמתו אמר להם הפרשה היא זו שזו נתרמה בקדושה וזו לא נתרמה בקדושה.

ד,טו היתה לו ערמה מורחת רצה לעשותה תרומה על מקום אחר עושה נטלה תרומתה אם רצה לעשות אותה מעשר ראשון על מקום אחר עושה ניטל מעשר ראשון רצה לעשות אותו מעשר שני על מקום אחר עושה נוטל מעשר [שני] רצה לעשות אותה מעשר עני על מקום אחר עושה ואם אמר הריני תורם ומחשב אם תעלה בידי אחד מששים תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה תרם ועלה בידו אחד מששים תרומתו תרומה אלא [שתרם] במדה.

מסכת תרומות פרק ה

ה,א היה לוקט דלעת להיות מפריש עליה והולך והיה רושם ואומר עד כאן תרומה דברי רבי ר' [שמעון] אומר תורם ומחשב כמו שלמוד.

ה,ב היה צריך להפריש מעשר ובחמש עשרה חביות של יין מעלה את הראשונה ואומר זו תרומה את השניה ואומר הרי זו תרומה דברי רבן שמעון בן גמליאל רבי אומר מעלה כולן לגב הבור ואומר הרי זו תרומה.

ה,ג מי שהיו פירותיו במגורה [נותן] סאה לבן לוי וסאה לעני מפריש שמונה סאין ואוכלן בין שהיתה אותה [סאה] קיימת בין שלא היתה אותה [סאה] קיימת מפריש עליה ואוכל דברי רבי מאיר וחכ "א אם היתה אותה [סאה] קיימת מפריש עליהן תרומה והולך ואם לאו אין מפריש אלא לפי חשבון.

ה,ד שיעור תרומה בש "א עין יפה משלשים והבינונית מארבעים והרעה מחמשים ב "ה אומרים עין יפה אחד מארבעים בינונית מחמשים והרעה מששים [ר' ישמעאל אומר מחצה חולין ומחצה תרומה ובלבד שיהו חולין מרובין על התרומה].

ה,ה האומר לשלוחו צא תרום תורם בבינונית [אחד מחמשים צא תרום] אחד מחמשים פיחת עשרה או הוסיף עשרה תרומת ו תרומה ואם נתכוין להוסיף אחד אין תרומתו תרומה.

ה,ו נתכוין לתרום א ' מעשרה ועלה בידו מעשרים משלשים ומארבעים ומחמשים ומששים תרומתו תרומה נתכוין לתרום אחד מששים ועלה בידו מחמשים מארבעים משלשים מעשרים מעשרה אין תרומתו תרומה ואם אמר הריני תורם [תורם ומחשב ותורם] ועלה בידו אחד מששים תרומתו תרומה ואין צריך להוסיף מששים ואחד צריך

להוסיף רבי אומר רובו של אחד כמוהו עד כמה מוסיף אפילו אחד על אחד רבן שמעון בן גמליאל אומר כמו שלמוד ר ' יהודה אומר תוספת תרומה ניטלת מן הטהור על הטמא ואינה מדמעת ואין חייבין עליה חומש בד"א בזמן שנתכוין לתרום אחד מששים ועלה בידו מששים ואחד אבל אם אמר הריני תורם [ומחשב] זו היא תרומה ודאית.

ה,ז [ר' ישמעאל ורבי שמעון שזורי אומרים] כל תרומה שאין מקפידין כגון תרומת הכליסין והחרובין [ניטלת אחד מששים] ותרומה טמאה [ניטלת] אחד מששים אלו ניטלין אחד מש שים גידולי תרומה וערובי תרומה ותרומה שנטמאת בשגגה ובאונס ותרומת הקדש ותרומת חוצה לארץ הקצח והכליסין והחרובין וגמזיות ותורמסין ושעורין אדומיות ותרומת עציץ ותרומת אפטרופוס.

ה,ח אמר ר' יוסי מנין לתרומה שהיא אחד מחמשים שנאמר (במדבר לא) וממחצית בני ישראל תקח אחד אחוז מן החמשים וגו' אף ממה שאחזתי לך ממקום אחר הרי הוא כזו מה זו אחד מחמשים אף זו אחד מחמשים מנין שאם תרם ועלה בידו אחד מששים שתרומתו תרומה שנאמר (יחזקאל מה) זאת התרומה אשר תרימו ששית האפה מחומר החטים וששיתם האיפה מחומר השעורים ר' ישמעאל [בר' יוסי אומר] מערי הלוים.

ה,ט ר' יוסי אומר [תשלומי תרומה] חומשה וחומש חומשה הרי הן כתרומה לחייב עליהן מיתה קרן וחומש לאוסרן בפחות ממאה לעלותו במאה ואחד רבי שמעון אומר במאה מקל וחומר מה מצינו בתרומת מעשר אחד מעשרה אף זו א ' מעשרה אמר לו לא אם אמרת בתרומת מעשר שניטלה קוד ש מקודש ולא נקרא שם איסור עליה תאמר בזו שניטלה קודש מחול ונקרא שם איסור עליה.

ה,י ערלה וכלאי הכרם עולין באחד ומאתים ר ' שמעון אומר מאתים [אין צריך להוסיף וכן היה ר' שמעון אומר כל תרומה שאין הכהנים מקפידין עליה אין צריך להוסיף] תרומה ערלה וכלאי הכרם ספיקן מותר ספק נאכלו ספק נגנבו ספק אבדו ספק נפלו לחולין ספיקן מותר.

ה,יא רבי יהודה אומר רמונין מתוקין [אסורין] כל שהן כיצד נפל אחד מהן לתוך הרבוא כולן אסורין נפל מרבוא לתוך רבוא אחרת כולן אסורין רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון נפל אחד מהן לתוך הרבוא כולן אסורין נפל מרבוא לתוך שלשה משלשה למקום אחר [ספיקן אסור מפני שספק דמוע] אמר ר' יהודה בן בבא אחד [מן הראוין להוראה] שאם יבאו לידי חליפות תרדין אומר אני שיעלה באחד ומאה ולא עוד אלא שב"ד צריכין למנות על כולן שיעלו באחד ומאה.

ה,יב נתפצעו אגוזים נתפרדו רמונין נ תפתחו חביות נתחתכו דלועין נתפרסו ככרות יעלו באחד ומאתים נפלו ואח"כ נתחתכו בין בשוגג בין במזיד הרי אלו לא יעלו דברי ר ' מאיר [ור' יהודה ור' שמעון אומרים] בין בשוגג בין במזיד יעלו ר' יוסי אומר בשוגג יעלו במזיד לאן יעלו וכן היה רבי יוסי אומר תרומה סתומה שנתערב ה בפתוחות [ונתפתחו ופתוחה בפתוחות] הרי אלו יעלו שלא אמרו אלא סתומה שבסתומות [כשתמצא לומר] כלל שר' אליעזר אומר בידוע לא תעלה בשאין ידוע תעלה ר ' יהושע אומר בין בידוע בין בשאין ידוע [תעלה דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר רבי אליעזר אומר בין בידוע בין בשאינו ידוע תעלה ר' יהושע אומר בין בידוע בין בשאין ידוע] לא תעלה ר ' עקיבה אומר בידוע לא תעלה שאין ידוע תעלה.

ה,יג ליטרא קציעות שדרסה ע"פ חבית ואין ידוע באיזה חבית דרסה [דרסה] ע"פ כוורת ואין ידוע באיזו כוורת דרסה [דרסה] בעיגול דבלה ואין ידוע באיזה עיגול דרסה ר ' אליעזר אומר רואין את העליונות כאילו פרודות אם יש שם מאה וא ' לטרות תעלה ואם לאו לא תעלה ר ' יהושע אומר אם יש [שם] מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין דברי ר ' מאיר ר' יהודה אומר ר ' אליעזר אומר אם יש שם מאה פומין תעלה ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותר ין ר' יהושע אומר אע"פ שיש שם ג ' מאות פומין לא תעלה דרסה בעיגול ואין ידוע היכן דרסה הכל מודים שתעלה.

ה,יד סאה תרומה שנפלה על פי המגורה רואין אותה כאילו היא חטין ע "פ שעורין [לקלפה] רשב"ג אומר במשתמר תעלה באחד ומאה.

ה,טו תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה מדמע ת למקום אחר אינה מדמעת דברי ר"א וחכ"א בין למקומה בין למקום אחר מדמעת רש"א בין למקומה בין למקום אחר אינה מדמעת.

ה,טז כשם שהתרומות עולות מתוך החולין באחד ומאה בין בלול בין שאינו בלול כך טמאה תעלה מתוך הטהורה [בא' ומאה] בין בלול בין שאינו בלול ר' יוסי אומר בבלול לא תעלה בשאינו בלול תעלה נפלה לתוך החולין טמאים הכל מודים שתעלה.

ה,יז קישות של תרומה שנתערבה במאה קישות של חולין וכן פרוסות של לחם הפנים שנתערבו במאה פרוסות של חולין הרי אלו יעלו ר' יהודה אומר לא יעלו אם נגעו פרוסות זו בזו טמאו זו בזו ואם היה אוכל פסול שנפסל בטבול יום הכל מודים שיעלו.

ה,יח הטבל שנתערב בחולין הרי זה אוסר כל שהוא אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו ר ' אלעזר בן ערך אומר קורא שם לתרומת מעשר שבו ועולה בא ' ומאה וכן מעשר טבל שנתערב בחולין הרי אוסר כל שהוא אם יש לו פרנסה ממקום א חר מוציא לפי חשבון ואם לאו רבי אליעזר בן ערך אומר קורא שם [על תרומת] מעשר שבו ועולה באחד ומאה [ואם היה טבל מעשר ראשון ומעשר שני הרי זה אסור שלא התירו ספק מדומע אלא לדבר שיש לו מתירין] רבי שמעון אומר כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש והחדש לא נת נו חכמים שיעור וכל דבר שאין לו מתירין כגון ערלה וכלאי הכרם נתנו חכמים להם שיעור [אמרו לו והלא שביעית אין לה מתירין ולא נתנו לה חכמים שיעור] אמר להם שביעית אינה אוסרת כל שהוא אלא לביעור אבל לאכילה אינה אוסרת אלא בנותן טעם.

מסכת תרומות פרק ו

ו,א סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה חולין הרי אלו מדומעין אין חייבין עליהן קרן וחומש ואין משלמין מהן קרן וחומש ממקום אחר אלא לפי חשבון.

ו,ב סאה תרומה שנפלה למאה והגביהה אם היו של טבל עושים אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר או קורא שם לתרומת מעשר שבהן אם היו של מעשר טבל עושה א ותן [תרומה ומעשרות] על מקום אחר או קורא שם לתרומת מעשר שבהן אם היו של מעשר

שני מחללן על המעות בדמי תרומה חוץ מדמי תרומה שבהן אם היו של חדש ימתין עד שיבא הפסח ויתננו לכהן.

ו,ג סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה ונדמעו אם היו של טבל עושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר או קורא שם לתרומת מעשר שבה [היתה של מעשר טבל עושה תרומה ומעשרות על מקום אחר או קורא שם לתרומת מעשר שבה] ואם היו של מעשר שני מחללן על המעות בדמי תרומה חוץ מדמי תרומה שבהן אם היו של חדש ימתין עד שיבא הפסח ויתננו לכהן.

ו,ד [סאה תרומה שנפלה למאה שביעית הרי אלו יעלו פחות מכן ירקבו].

ו,ה סאה תרומה טמאה שנפלה למאה סאה תרומה טהורה בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין אמרו ב "ה לב"ש טהורה אסורה לזרים וטמאה אסורה לכהנים מה טהורה עולה אף טמאה תעלה אמרו להם בית שמאי לא אם אמרת בטהורה שהיא עולה מתוך החולין להאכיל לזרים תאמרו בטמאה שאין עולה מתוך החולין ליאכל לכהנים [אמרו להם בית הלל הרי טמאה שנפלה לתוך החולין תוכיח שאין עולה מתוך החולין להאכיל לזרים והרי היא עולה] אמרו להם בית שמאי אם אמרתם בחולין שהתירו היתר מרובה תאמרו בתרומה שהתירה היתר מועט אמרו להם ב "ה וכי במה החמיר ה תורה באוכלי תרומה לזרים או באוכלי תרומה לכהנים באוכלי תרומה לזרים טהור שאכל את הטהור וטהור שאכל את הטמא וטמא שאכל את הטהור וטמא שאכל את הטמא כולם במיתה ובאוכלי תרומה לכהנים טהור שאכל את הטהור כמצותיו טהור שאכל את הטמא בעשה וטמא שאכל את הטהור וטמא שאכל את הטמא בלא תעשה והלא דברים קל וחומר ומה אם במקום שהחמירה תורה באוכלי תרומה לזרים הרי הוא עולה מתוך החולין להיאכל לזרים מקום שהקילה תורה באוכלי תרומה לכהנים אינו דין שתעלה מתוך החולין להאכיל לכהנים [אחר] שהודו ר' אליעזר אומר תרום ותרקב וחכ"א אבדה במעוטה.

ו,ו סאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה [ור' שמעון מתיר] אמר רבי [אלעזר בר'] שמעון בד"א בזמן שלא ידע בה ואח "כ נפלה אבל אם ידע בה ואחר כך נפלה אחרת הרי זו מותרת שכבר היה לה להעלות.

ו,ז [הקמחין והסלתות מעלין זה את זה דברי ר ' נחמיה וחכ"א אין מעלין זה את זה לוג מים שנפל לתוך תשעים ותשעה יין ואח "כ נפל לוג שמן מעלין זה את זה דברי ר ' נחמיה וחכמים אומרים אין מעלין זה את זה].

ו,ח סאה ערלה שנפלה למאתים ידע בה ואח "כ נפלה אחרת הרי זו מותרת [לפחות מכן הרי זו אסורה] עד שירבה אסור על המותר.

ו,ט סאה תרומה שנפלה למאה ואח "כ נפלו לתוכה חולין כל שהן הרי זו מותרת סאה תרומה שנפלה למאה אין מוציאין זוגין שבה [פחות מכן מוציאין זונין שבה] לוג יין צלול שנפלו לתוך מאה לוגין עכורין אין מוציאין שמרים שבהן [פחות מכן מוציאין שמרים שבהן] לוג יין עכור שנפל [לתוך מאה] לוגין צלולין [אין] מוציאין שמרים שבו.

ו,י שאור שבלל לו בשאור אחר והחמיץ בו את העיסה אם אין באיסור נותן טעם מותר חטין בשעורים יבור טחנן בנותן טעם [גריסין בעדשים יבור בשלן בנותן טעם] ר' יוסי אומר גריס של פול וגריס של טפיח הרי אלו מין אחד וכן היה רבי י וסי אומר שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה שתיהן מותרות.

ו,יא שתי קופות [בשתי מגורות שתי מגורות בשתי עליות שתי מגורות בעליה אחת הרי אלו יעלו [ר' יהודה אומר לא יעלו] ר' שמעון אומר אפילו הן בשתי עי ירות מעלות זו את זו בזו מאה ובזו אין מאה הריני אומר לתוך מאה נפלה אחת מדומעת ואחת שאינה מדומעת הריני אומר לתוך מדומעת נפלה.

ו,יב שתי קופות בזו ארבעים [סאה] ובזו אין ארבעים סאה נפלה סאה לתוך אחת מהן וידוע לאיזה מהן נפלה ואח "כ נפלה שניה ואין ידוע לאיזה מקום נפלה הריני יכול לתלות ולומר למקום שנפלה הראשונה שם נפלה שניה נפלה סאה תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזהו מהן נפלה ואח "כ נפלה שניה ואין ידוע לאיזו מהן נפלה אינו יכול לתלות ולומר למקום שנפלה שניה שם נפלה ראשונה.

ו,יג [היו לפניו שתי קופות אחת של חטים ואחת של שעורים נפלה אחת מהן ואבדה אחת מהן ואין ידוע איזו נפלה ואיזו אבדה שתיהן מותרות].

ו,יד שתי קופות אחת של תרומה טמאה ואחת של תרומה טהורה נפלה [סאה] תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזו מהן נפלה הריני אומר לתוך [של] טמאה נפלה [וטהורה לא תאכל בטהרה עד שתתחשב ש אין בכל עיסה ועיסה כביצה שתי קופות אחת של תרומה טמאה ואחת של חולין טהורין נפלה סאה תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזו מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה טמאה נפלה] וחולין טהורין לא יאכלו בטהרה עד שיתחשבו שאין בכל עיסה ועיסה כביצה אחת של תרומה טהורה ואחת של חול ין טהורין נפלה [סאה] תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזו מהן נפלה שתיהן [מותרות] אם יש בהם לעלות זו את זו מעלות זו את זו ולא יאכלום בטהרה עד שיתחשבו שאין בכל עיסה ועיסה כביצה.

ו,טו היו לפניו שתי קופות אחת של תרומה ואחת של חולין ולפניהן שתי סאין אחת של תרומה ואחת של חולין ונפלו משתיהן לתוך שתיהן ואין ידוע אם מזו לתוך זו ואם מזו לתוך זו הריני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה חולין לתוך חולין נפלו אם היה טבל מעשר ראשון ומעשר שני הרי זה אסור שלא התירו ספק מדומע אלא [שיש] לו מתירין.

ו,טז הפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ואין ידוע איזהו הרי זה מודד את התרומה את הראשונה ואת השניה.

מסכת תרומות פרק ז

ז,א רבי שמעון אומר הסך שמן של תרומה שוגג משלם את הקרן ואינו משלם את החומש האוכל תרומה נקורה והשותה יין מגולה משלם קרן וחומש נזיר ששתה יין של תרומה שוגג משלם [את הקרן ואינ ו משלם את החומש] אכל תרומה ביום הכפורים משלם קרן וחומש יין וחומץ משלם קרן וחומש.

ז,ב האוכל תרומה טמאה משלם דמי עצים לכהן אבא שאול אומר כל דבר שיש בו שוה פרוטה חייב [בתשלומין] אמרו לו לא אמרו שוה פרוטה אלא בהקדש בלבד.

ז,ג [אחד האוכל ואחד השותה ואחד הסך] אכל וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין שתה

חזר ושתה חזר ושתה אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי [שתית רביעית] מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין [כשם שאכילה בכזית כך שתיה בכזית] אכילה ושתיה אין מצטרפין אכל כזית אפילו מחמשת המינין הרי אלו מצטרפין אכל כחצי זית ונודע לו וחזר ואכל כחצי זית <אחר> ממין אחר הרי אלו אין מצטרפין.

ז,ד כשם שאין נותנין תרומה אלא לכהן חבר כך אין משלמין קרן וחומש אלא לכהן חבר האוכל תרומת עם הארץ משלם קרן וחומש לכהן חבר וח בר נוטל דמים ומפייס את עם הארץ.

ז,ה תרומת חבר ותרומת עם הארץ שנתערבו כופין את עם הארץ למכור את חלקו.

ז,ו האוכל תרומה [טהורה] משלם מן החולין הטהורים שילם מן החולין הטמאין [מהו] סומכוס אומר בשוגג תשלומיו תשלומין במזיד אין תשלומיו תשלומין וחכ "א בין בשוגג בין במזיד תשלומיו תשלומין ויחזור וישלם מן הטהורין.

ז,ז ישראל [שנתנו] לו תרומה מבית אבי אמו ואכלה וכן בעל הבית שגבה בחובו וכן לאשה בכתובתה משלם קרן וחומש לכהן חבר וחבר נותן להם דמים.

ז,ח הגונב תרומת הקדש ולא אכלה משלם את הקרן ואין משלם את החומש וכפל אין בה שנאמר (שמות כב) ישלם [שנים] לרעהו ולא להקדש אכלה משלם [שני קרנים וחומש] קרן וחומש מן החולין והן נעשין [קדש כתרומה] קרן [נותן] לגזבר וחומש לבעלים בקרן מועלין בחומש זה אין מועלין חומש שני תרומה [נותן] לגזבר [וחומש לבעלים] רבי מאיר מחייב בקופה שניה בחלה רבי י וסי פוטר וחכמים אומרים מדומע פטור מן החלה ספק מדומע נאכל משום דמע וחייב בחלה.

ז,ט ר' אליעזר אומר [משלמין] ממין על שאינו מינו ובלבד שישלם מן היפה על הרע כיצד אכל שעורים [ומשלם] חטים גרוגרות [ומשלם תמרים תבא לו ברכה ר ' עקיבה אומר אין משלמים רק ממין על מינו ר' אליעזר אומר כשם שמשלמין מן החדש על הישן כך משלמין ממין על שאינו מינו.

ז,י האוכל את הטבל משלם מן הלקט ומן השכחה ומן הפאה מן התבואה שלא הביאה שליש דברי ר ' אליעזר ר"ע אומר אין משלמין דבר שלא בא לעונת המעשרות א "ר נתן היה ר' אלעזר אומר ימתין עד [שתבא] שבת ויצא לחצר ויגמור.

ז,יא רבי יהושע אומר דם שעל הככר גורר את מקומו ואוכל את השאר נמצא בין שניו [משפשף] ואינו חושש.

ז,יב האוכל את הנמלה ואת הכנה שבתבואה חייב את הזיז שבעדשים ואת יתושין שבכליסין ואת התולעים שבתמרים ושבגרוגרות פטור פירשו וחזרו חייב את התולעים שבעיקרי אלנות ואת הקפה שבירק חייב יבחושין שביין ושבחומץ הרי אלו [אסורין] ר' יהודה אומר [מסנין] את היין ואת החומץ המברך על החמה הרי זה דרך אחרת.

ז,יג הציר והחומץ והמורייס והשמן והדבש מותרין משום גלוי ור ' שמעון אוסר אר "ש אני ראיתי ששתה נחש ציר בצידון אמרו נחש שוטה היה ואין מביאין ראיה מן השוטים.

ז,יד משמרת אסורה משום גלוי רבי נחמיה אומר אם היתה תחתונה מכוסה אע "פ שעליונה מגולה הרי זו מותרת מפני שארס של נחש דומה לספוג ועומד במקומו.

ז,טו עיסה שלשה במים מגולין אפילו היא של תרומה תשרף ואין צריך לומר של חולין ר' נחמיה אומר אפאה הרי זו מותרת מפני שארס של נחש כלה באור.

ז,טז מי כבושין ומי שלקות מי תורמוסין אין בהם משום גלוי מים ששרה בהן כבושין שלקות ותורמוסין אם יש בהם נותן טעם מותרים ואם לאו אסורים מים שהדיח בהן עובטין ודרמסקניות לחולה אין בהם משום גלוי מים שנתגלו וחיממן אסורין משום גלוי מים חמין כל זמן שמעלין הבל אין בהם משום גלוי.

ז,יז מים מגולין לא ישפכם ברשות הרבים ולא יגבל בהן את הטיט ולא ישקה מהן נכרי ולא בהמת אחרים אבל משקה הוא בהמת עצמו מים מגולין לא ירבו ץ בהן את הבית ולא ירחץ בהן פניו ידיו ורגליו אחרים אומרים לא אמרו אלא בזמן שיש בו סריטה וכמה הן בקרקעות ארבעים סאה אחרים אומרים מאתים בין מכונסין בין מפוזרין ר ' נחמיה אומר כדי שתהא חבית של שייטין מתמלא.

ז,יח מעין כל זמן שהוא מושך אין בו משום גלוי אמר ר ' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה מעשה שהלך ר' יוחנן בן ברוקה אצל ר ' יוחנן בן נורי לבית שערים ומצא גבי שאין בו שלשה לוגין ושחה ושתה ממנו יין בין בכלים בין בקרקע אסור.

ז,יט מעשה ונמצא נחש מת בבור יין ובאו ושאלו את רבי יהודה בן בבא והתיר להם את הבור [יין תוסס כל זמן שהוא תוסס אין בו משום גלוי וכמה תוסס ג' ימים].

ז,כ לגין שהניחו בשידה [בתיבה הרי זה] אסור בדקן והניחן הרי זה מותר לגין [בתיקן] הרי זה אסור בדק והניח ה "ז מותר נתנו בבור אפילו עמוק מאה אמה הרי זה אסור נתנו במגדל אפילו גבוה מאה אמה הרי זה אסור בטרקלין אפילו מ צויר מסוייד הרי זה אסור מכסין ולא פוקקין ואם היה פקק [ה"ז מותר] כמה יהא בנקב כדי שתכנס בו אצבע קטנה של קטן נקורי [תבשיל] וקלח של כרוב וכל דבר שיש בו לחה אסור ר "ש בן מנסיא אומר יזרוק את הניקור ואוכל את השאר פטריות אסורות מפני סכנת נפשות נקר בתאנה ונעשית גרוגרת בתמרה ונעשית יבשה שתיהן מותרות ראה צפור שנקרה בתאנה ועכבר מנקר באבטיח שניהן אסורין שאני אומר שמא נקורין היו אבטיח שניקר ואכלו ממנו עשרה בני אדם השאר הרי זה אסור וכן חבית שנתגלתה ושתו הימנה עשרה בני אדם השאר הרי זה אסור.

ז,כא אין [מערבין] תרומות טהורות תלויות זו בזו אבל [מערבין] תרומה שנטמאת בולד הטומאה עם תרומה שנטמאת באב הטומאה אף על פי שמוסיפין טומאה על טומאתה [אם אמר תלויה טהורה] היא הרי זו טהורה אם אמר הריני מניחה עד שאשאל עליה ה "ז [טמאה] נולד [לככר] ספק טומאה [ובתוך ידו ספק טומאה שעל גבי השלחן] נוטלה ומניחה במקום המוצנע.

ז,כב חבית שנשברה בגת [התחתונה והעליונה] טמאה הכל מודים שתרד [ותדמע ואל ידמענה] ביד.

ז,כג סיעה של בני אדם שאמרו להם נכרים תנו לנו א ' מכם ונהרגהו ואם לאו הרי אנו הורגין את כולן יהרגו כולן ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל אבל אם ייחדוהו להם כגון שיחדו לשבע בן בכרי יתנוהו להם ואל יהרגו א "ר יהודה בד"א בזמן שהוא [מבפנים והן] מבחוץ אבל בזמן שהוא מבפנים והם מבפנים הואיל והוא נהרג והן נהרגין יתנוהו להן ואל יהרגו כולן וכן הוא אומר (שמואל ב כ) ותבא האשה אל כל העם בחכמתה וגו' אמרה להם הואיל והוא נהרג ואתם נהרגין תנוהו להם ואל תהרגו כולכם ר "ש אומר כך אמרה [להם] כל המורד במלכות [בית דוד] חייב מיתה.

מסכת תרומות פרק ח

ח,א הזורע [פשתן] של תרומה עד שלא הביא שליש יופך משהביא שליש יקיים דברי ר"מ ר' יהודה אומר בשוגג עד שלא הביא יופך משהביא שליש יקיים במ זיד זה וזה [יופך].

ח,ב הזורע תוספת של תרומה וסאה עולה מתוך מאה גדוליהן חולין גדולי הקדש חייבין עליהן] קרן וחומש על מקום אחר אלא לפי חשבון וחייבין בחלה הידים והטבול יום אין פוסלין בהן [כדרך שפוסלין] בחולין הדש כיצד יעשה מביא קפיפה ותולה בצואר בהמה ונותן לתוכה חולין ר"ש אומר נותן לתוכה כרשינין והן יפות לה מהכל.

ח,ג מאה לגינין של תרומה ואחד של חולין כולן מותרין בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה לא יעלה שאין קרקע עולה באחד ומאה תלש יעלה ובלבד שלא יתכוין ויתלוש ר' שמעון אומר אף יתכוין ויתלוש ויעלה באחד ומאה.

ח,ד ליטרא מעשר ראשון שנטעה והרי בה כעשר לטרין חייבת בתרומה במעשר ראשון ובמעשר שני [ובמעשר ראשון שבה עושה אותה] תרומה ומעשרות על מעשר ראשון [שנטע] ליטרא מ "ש שנטעה והרי בה כעשר לטרין חייבת בתרומה ובמעשר ראשון ובמעשר שני חוזר [ומודד] את מעשר שני שנטע.

ח,ה המנכש עם הנכרי בחסית אע"פ שפירותיו טבל [לא יאכל מפירותיהן עראי] ר"ש בן אלעזר אומר במוצאי שביעית עם ישראל מותר.

ח,ו [המפריש חבילי תלתן של מעשר הרי זה פודה את העץ ואת הזרע] רבי נתן בר יוסף אומר שתילי בצלים עד ג' שנים אסורין מכאן ואילך מותרין.

ח,ז תלתן שנפלה בבור של מים ר "מ אוסר ור' יהודה מתיר אר "ש בד"א בזמן ששקעה אבל לא שקעה הרי זו מותרת.

ח,ח תפוח שרסקו ונתנו תוך העיסה וחימצה ר ' יוסי אומר אין חימוצו חמץ אחד נותן טעם לשבח וא' נותן טעם לפגם זה וזה אסור דר "מ רש"א לשבח אסור לפגם מותר כגון החומץ שנפל לגריסין וגריסין שנפלו לתוך הבור של מים תמרים שנפל על גביהן יין גרוגרות שנפל על גביהן שמן [הרי זה] אסור ור"ש מתיר.

ח,ט [שאור של תרומה שנפל לתוך העיסה והגביהו ואח "כ נתחמץ מותר שאור של שביעית שנפל לתוך העיסה ידע בו ואח "כ נתחמץ מותר] שאור של תרומה ושל שביעית שנפל לתוך העיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו וחימצו אסור לזרים ר ' אליעזר בר' שמעון מתיר לזרים היה בזה כדי לחמץ ובזה כדי לחמץ ונצטרפו וחימצו אסור לכהנים ר' אליעזר בר' שמעון מתיר לכהנים.

ח,י יין של תרומה שנפל על גבי [יין] וכן שמן של תרומה שנפל על הפירות ידיחן והן מותרין [וכן] על גבי יין יקפה אותו והיין מותר נפל על גבי ציר יקפנו כדי שיבטל טעם שומן שבו.

ח,יא כלים שסכן בשמן טמא וחזר וסכן בשמן טהור או שסכן בשמן טהור וחזר וסכן בשמן טמא ר' אליעזר אומר אחר הראשון אני בא וחכ "א אחר האחרון שר' אליעזר אומר יהא אדם סך את כליו שמן טמא וחוזר וסכן בשמן טהור כשהן מוציאין אין מוציאין אלא מן הראשון וחכ"א יהא אדם סך את כליו שמן טהור וחוזר וסך שמן טמא כשהן מוציאין

אין מוציאין אלא מן האחרון כלים שסכן שמן טמא ונגבם משתמש בהן בטהרה חזרו ויצאו מהן משקין טמאין.
ח,יב קדירה שבשל בה בשר לא יבשל בה חלב [בישל בה <בשר> חולין לא יבשל בה תרומה] תרומה לא יבשל בה חולין ואם בשלן ה"ז בנותן טעם.
ח,יג היו לפניו שתי קדירות אחת של תרומה ואחת של חולין ולפניו מדוכה אחת של תרומה נתן לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נתן [הרי אני אומר לתוך של חולין נתן] היו לפניו שתי מדוכות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניו קדירה אחת של חולין נתן מאחת מהן ואין ידוע מאיזה מהן נתן הריני אומר מתוך של חולין נתן היו לפניו שתי קדירות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהן שתי מדוכות אחת [של תרומה וא'] של חולין נתן משתיהן ואינ ו יודע אם מזו לתוך זו ואם זו לתוך זו הריני אומר תרומה לתוך תרומה נתן וחולין לתוך חולין נתן ואם היה טבל מעשר ראשון ומעשר שני הרי זה אסור שלא התירו ספק [דמוע] אלא בדבר שיש לו מתירין.
ח,יד חתיכה אסורה שנתערבה בחתיכות אפילו הן אלף כולן אסורות הרוטב בנותן טעם אם נמחה ה "ז בנותן טעם חתיכה של חטאת שנתערבה במאה חתיכות של חולין וכן פרוסה של לחם הפנים שנתערבה בק ' פרוסות של חולין הרי אלו יעלו [ר' יהודה אומר לא יעלו] חתיכה של חטאת טמאה שנתערבה בק ' חתיכות של חטאת טהורה וכן פרוסה של לחם הפנים [טמא שנתערבה בק' פרוסות של ל חם הפנים] טהור הרי אלו יעלו רבי יהודה אומר לא יעלו וכן בחלות תודה טבל ויין נסך מין במינו כל שהוא ושלא במינו בנותן טעם ושאר כל האיסורין בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם.

מסכת תרומות פרק ט

ט,א דג טמא שכבשו עם דג טהור [וכן] גרב שמחזיק סאתים שבו משקל עשרה [זוז ביהודה] שהן עשר סלעים בגליל דג טמא צירו אסור רבי יהודה אומר רביעית בסאתים ר ' יוסי אומר א' מששה עשר בו א "ר שמעון בן מנסיא אין לך גרב שמחזיק סאתים [שאין בו] משקל עשרה [זוז] ביהודה שהן י' סלעים בגליל דג טמא שאין בו רביעית א "ר יוסי בר יהודה בד"א בזמן ששולה ומניח לפניו ומצא בו כשיעור הזה אבל אם היה נוטל וזורק ראשון אע"פ שמצא בו יתר מכשיעור הזה מותר.
ט,ב דג טמא שכבשו עם דג טהור מדיחו ומותר דג טמא מליח ודג טהור תפל אסור דג טהור מליח ודג טמא תפל מותר דג טמא שבשלו עם דג טהור רואין אותו כאילו הוא קפלוט אם יש נותן טעם אסור ואם לאו מותר.
ט,ג אלו הן מיני חסיות הלוף והשום והבצלים והקפלוטות ר ' יהודה אומר אין לך מיני חסיות אלא קפלוט בלבד.
ט,ד ר' יוסי אומר כובשין בצלין של תרומה בחומץ של חולין ואין כובשין בצלין של תרומה בחומץ של תרומה ואין צריך לומר בצלים של חולין בחומץ של תרומה ר ' עקיבה אומר כל המתבשלין זה עם זה מותרין עם הבשר בשר בבשר אסור [וכולן שנתבשלו זה

עם זה הרי אלו] אסורין רבי אליעזר אומר כבד אוסרת ונאסרת רבי ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אומר שלוקה אוסרת ואינה נאסרת [מתובלת] אוסרת ונאסרת.

ט,ה ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות אם יש בהן בנותן טעם אסורות ואם לאו מותרות ביצים ששלקן ומצא באחת מהן אפרוח אם יש בהן בנותן טעם אסורות ואם לאו מותרות גיעולי ביצים מותרין באכילה ביצים מוזרות נפש יפה תאכל מצא באחת מ הן דם זורק את הדם ואוכל את השאר.

ט,ו אוכל אדם דגים וחגבים בין חיין ובין מתים ואינו חושש יין של תרומה שנפל לתוך המורייס אסור לזרים ר' אליעזר בר' ישמעאל מתיר לזרים.

ט,ז נותן אדם דבילה וגרוגרות לתוך המורייס כדרך שנותן את התבלין לא יסחטם להוציא מהן משקין בתב לין מותר מפני שהן מלאכתן צורר את התבלין ונותנן לתוך התבשיל אם בטל טעמן מותרין ואם לאו אסורין.

ט,ח אין עושין את היין אלונתית ואת השמן ערב [ואם עשה את היין אלונתית ואת השמן ערב] סך את השמן ואין סך יין [וחומץ] השמן דרכו לסיכה יין [וחומץ] אין דרכן לסיכה.

ט,ט דבש תמרים ר' אליעזר אומר חייב במעשרות א "ר נתן מודה ר' אליעזר שפטור מן המעשרות אבל אומר היה ר' אליעזר שלא יאכל מן הדבש עד שיתקן [את] התמרים מודה ר' אליעזר שאם תקן התמרים ודובשן באספמיא שמותר דבש תמרים [ר' אליעזר] מטמא משום משקה א "ר נתן מודה ר ' אליעזר שאין זה מטמא משקה על מה נחלקו על שנתן לתוכו מים שר"א מטמא משום משקה וחכ"א הולכין אחר הרוב.

ט,י זיתים של תרומה טהורים יעשו שמן טמאים לא יעשו שמן ענבים בין טמאות בין טהורות לא יעשו דברי ר ' מאיר ר' יעקב אומר מודה ר "א לר' יהושע בזיתים טהורין שיעשו שמן על מה נחלקו על זיתים טמאים שר' אליעזר אומר לא יעשו ור' יהושע אומר יעשו וענבים טהורות יעשו וטמאות לא יעשו א "ר יהודה מודה ר ' יהושע לר' אליעזר בזיתים [טהורים] ובענבים טהורות שיעשו על מה נחלקו על הטמאים שר "א אומר לא יעשו ורבי יהושע אומר יעשו אמר רבי לא נחלקו ר "א ורבי יהוש ע על זיתים טהורין שיעשו ועל [ענבים טמאים שלא יעשו על מה נחלקו על זיתים טמאים ועל] ענבים טהורות שר"א אומר לא יעשו.

ט,יא תרומה ניתנה לאכילה ולשתיה ולסיכה לאכול דבר שדרכו לאכול ולשתות דבר שדרכו לשתות ולסוך דבר שדרכו לסוך כיצד לאכול דבר שדרכו לאכול אין מחייבי ן אותו לאכול קנובות של ירק ולא פת שעיפשה ולא תבשיל שעברה צורתו ר ' חנינא סגן הכהנים אומר תרומה שנפסלה מלאכול אדם והכלב יכול לאכלה מטמא טומאת אוכלין ושורפין [אותה במקומה] כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות אין מחייבין אותו להיות גומע אניגרון [וסניגרון] ולשתות יין בש מריו החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ ויהא פולט אבל מגמע ובולע ומטבל כדרכו ואינו חושש החושש בגרונו לא יערענו בשמן אבל נותן שמן הרבה לתוך אניגרון ובולע כיצד לסוך דבר שדרכו לסוך סך אדם שמן ע "ג מכתו ובלבד שלא יטול במוך ובמטלית ויתן על גבי מכתו החושש בראשו וכ ל מי שעלו לו חטטין סך את השמן ואינו סך יין וחומץ שהשמן דרכו לסיכה יין וחומץ אין דרכן לסיכה.

ט,יב יין של תרומה אין עושין אותו אלונתית ואין עושין אותו אנומלין ולא יתן משירי הכוס בידיו והאשה לא תדיח בו את בנה רשב "ג אומר יין של תרומה שנטמא או שנתגלה שופך ושונה ואינו חושש.

מסכת תרומות פרק י

י,א גרעיני זיתים גרעיני תמרים וגרעיני חרובין כולן אע "פ שאין מכונסין אסורין ושאר כל הגרעינין מכונסין אסורין שאין מכונסין מותרין.

י,ב קליפי פולין ושומשמין יש בהן אוכל אסורין אין בהן אוכל מותרין קליפי מלפפין אע"פ שאין בהן אוכל אסורין [קליפי אתרוג אסורין] גרעיני אתרוג מותרין אתרוג אסורין מפני שהקאות אוכלת קליפי אבטיח ומעי אבטיח וקנובת ירק של תרומה ר ' דוסא מתיר לזרים וחכמים אוסרין ר ' יעקב אומר משמו הבכרות והסייפות אסורות באמצע קיץ מותרות.

י,ג כשם שאסורות לאכול בתרומה [כך אסורות] בטבל ובמעשר טבל ובמעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ובמעשר שני והקדש שלא נפדו המצולות והרקבונות של תרומה אסורות העלו אבק מותרות סובין של חדשות אסורות של ישנות מותרות עד מתי חדשות אסורות כל זמן שבני אדם רגילין לחבוט בין הגרנות ר' אחא אומר ל' יום.

י,ד תלתן של תרומה שחפה בה בת כהן ראשה אין רשאה בת ישראל לחוף אחריה אבל [מעגלת] שערה בשערה.

י,ה קטניות של תרומה אין עושין אותו טחינין ר' שמעון מתיר בכרשינין.

י,ו כמה יהא בתרומת מעשר של דמאי ויוליכנה לכהן אחד משמונה שבשמינית בד "א בשל דמאי אבל בשל ודאי [הרי] אפילו כל ש הוא אסור בד "א [בטהורה אבל] בטמאה אפילו כל שהוא וכן אתה אומר בתרומות מעשר שבשאר כל הפירות אם יש בה כשיעור הוא נותנה לכהן ואם לאו משליכה באור ושורפה.

י,ז פרתו של ישראל שילדה בכור מאכילה כרשינין של תרומה רבן שמעון בן גמליאל אומר ולא עוד אלא שזכו לה כרשינין נותן אדם כרשיני תרומה לתוך שובכו ואינו חושש.

י,ח עבד כהן שברח ואשת כהן שמרדה הרי אלו אוכלין בתרומה [ולא] יצא הרוצח מחוץ לגבול עיר מקלטו בחזקת שכהן גדול קיים.

י,ט בקרו של כהן שהיה עומד אצל בקרו של ישראל וכן כליו של כהן שהיה נארג אצל כליו של ישראל הרי זה מד ליק עליהן שמן שריפה ישראל שהיה יושב בחנותו של כהן הרי זה ממלא לו את הנר שמן שריפה עולה לעליה ויורד לדור לעשות צרכיו של כהן ולא לעשות צרכיו של ישראל אם היה שותף עמו בחנות הרי זה מותר וכן כהן שהיה מיסב בתוך ביתו של ישראל הרי זה מדליק לו את הנר שמן שריפה אע "פ שעמד כהן והלך לו אין מחייבין אותו לכבותו עד שיתכבה מאיליו ישראל שנכנס לתוך ביתו של כהן להדליק לו את הנר ומבקש לילך טובל לו פתילה בשמן שריפה וכן בת ישראל שנכנסה אצל בת כהן ומבקשת לילך טובלת לה פתילה בשמן שריפה בת כהן שהיתה בידה נר מלא שמן שריפה בערב שבת עם חשיכה הרי זו נותנת לתוכו חולין כל שהוא ומדליקו.

י,י סך כהן עצמו שמן של תרומה ומביא בן בתו ישראל ומעגלו על גביו סך כהן עצמו שמן של תרומה ונכנס למרחץ ואין הזר נמנע מלשמשנו אע "פ שניסך הימנו לא יתן כהן שמן של תרומה על גבי טבלא של שיש להתעגל עליהם רשב"ג מתיר.

י,יא שמן של תרומה אין סכין אותו בידים טמאות נפל על גבי בשר משפשף אפי ' בידים טמאות שמן של תרומה אין חוסמין בו תנור וכירים ואין סכין בו מנעל וסנדל לא יסוך את רגליו והוא בתוך המנעל ולא יסוך את רגליו והוא בתוך הסנדל אבל סך את רגלו ונותנה למנעל סך את רגלו ונו תנה לסנדל סך הכהן עצמו שמן של תרומה ומתעגל על גבי קטובליא חדשה ואינו חושש.

י,יב שמרים של [תרומה] ראשון אסור ושני מותר ר ' מאיר אומר שני בנותן טעם ושל מעשר ראשון ושני אסור שלישי מותר [ור' יהודה אומר בנותן טעם ושל חדש ראשון ושני ושלישי אסור ורביעי מותר רבי מ איר אומר רביעי בנותן טעם שמרי נכרים שיבשו אסורין בהנאה.

י,יג [התמד] של זב ושל זבה ראשון ושני טמא שלישי טהור בד "א בזמן שנתן לתוכו מים אבל לא נתן לתוכו מים אפילו עד עשירי טמא רבי אליעזר בן יעקב אומר שלישי אע "פ שלא נתן לתוכו מים טהור.

י,יד לוקחין ושואלין מי מי רגלים מכל מקום ואין חוששין שמא של נדות הן שלא נחשדו בנות ישראל להיות מכנסות מימי רגליהם בשעה שהן נדות.

י,טו אין מערבין תרומת תבואה וקטנית כאחד אבל מערבין שומשמין באפילים בעדשים וכל דבר שדרכו ליכבד משחרבה יהודה מהרה תבנה התחילו לערב תבואה בתבואה וקטניות בקטניות אבל לא תבואה בקטניות ולא קטניות בתבואה.

י,טז כהן שנתנו לו תרומה ומצא בו דברים אחרים הרי אלו אסור שמשלימין לבית הדמע.

י,יז אין מביאין תרומה מן הגורן לעיר ומן המדבר לישוב אבל במקום שחיה אוכלתה ובהמה אוכלתה התקינו שיהא מביא ונוטל שכרו מכהן מפני [חלול השם].

י,יח עשרה אין חולקין להם בין הגרנות אלו הן חרש שוטה וקטן טומטום ואנדרוגינוס נשים ועבדים וערל וטמא והנושא אשה שאינה הוגנת לו וכולן [נותנין] להם תרומה מתוך הבית <חוץ> מן הטמא והנושא אשה שאינה הוגנת לו.

מסכת מעשרות פרק א

א,א [גרנן למעשרות חייב עליו משום טבל משתיגמר מלאכתו ומלאכת מכנסתו].

א,ב כל שתחלתו אוכל וסופו אוכל כגון ירק חייב בתחלתו וחייב בסופו כל שתחלתו אוכל ואין סופו אוכל כגון המקיים זרע ליר ק חייב בתחלתו ופטור בסופו כל שאין תחלתו אוכל [אבל סופו] אוכל כגון פירות אילן פטור בתחלתו וחייב בסופו ר ' ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו אפילו לא הביא איש אלא גרגיר אחד באשכול כל האשכול כולו ה "ז חייב.

א,ג [האלסרין] והאפרסקין והאסטרובלין משיעשו קליפה האגוזין השקדין משיעשו מגורה רבי יהודה אומר משיעשו קליפה באיזו קליפה אמרו בקליפה תחתונה שעל גב

אוכל נהוראי בן שוניא אומר משום ר "ש תפוחין קטנים פטורין [תפוחי נמלא] חייבין בין גדולים בין קטנים ר' ישמעאל ברבי יוסי אמר משם אביו שקדים המרים חייבין בין קטנים בין גדולים שקדים מתוקין משתפרוש קליפתן החיצונה ר ' ישמעאל פוטר את המלפפונות בקטנן [משיקרחו].

א,ד הסיאה והאיזוב והקורנית משיניצו וכל האובים אדומין משיניצו היתה שניה ונכנסה שלישית הרי הן של שלישית היתה ערב שביעית ונכנסה שביעית הרי הן של שביעית רשב"ג אומר לא נחלקו ב "ש וב"ה על הגמור שהוא לשעבר ועל שלא הנץ שהוא לעתיד לבא על מה נחלקו על [האונין] שב"ש אומר לשעבר וב "ה אומר לעתיד לבא [היה מקפיץ] ראשון ראשון ומשליק ראשון ראשון כיון שגמר כל צרכו הרי זה חייב.

א,ה תורמין קשואין ודלועין אע "פ שלא [קיפץ] אבטיחין ומלפפונות אע "פ שלא ש לק מלפפונות שעתידין לעלותן מן היורה אינו חייב עד שיעלם מן היורה ירק שנאגדו בשדה ועתיד [לעשותן צינק לשלוק כיון שאגדו] הרי זה חייב.

א,ו המלקט בשדה כיון שליקט כל צרכו הרי זה חייב המלקט בשדה כיון שליקט היה עתיד] לקלוע בשום ולאגד בבצל אינו חייב עד שיקלע ויאגוד שבלין הפולטות מן הגורן ומחפורות של כרי וקצצין של קטניות כיון שנתמרח הגורן לא יאכל עד שיעשר קטניות משיכבור נוטל מתחת כברה ואוכל.

א,ז המקדיש את הבור עד שלא שילה וקופה ומששלה וקיפה <בא גיזבר> ופדאו חייב הקדישו עד שלא שילה וקיפה ובא גזבר ושילה וקיפה ואח "כ פדאו הואיל ובשעת חובתו פטור [היין] משיקפה אע"פ שקיפה קולט מן הגת העליונה ומן הצינור ושותה.

א,ח [הצינור] השמן משירד לעוקל אע "פ שירד נוטל מן העוקל ומן המלול ומבין הפסין ונותן [לחמיתה] ולתמחוי אבל לא יקבל [בכלי] להיות משתמש ממנו והולך היה אוכל והותיר וחשיכה בל יל שבת מותר א "ר שמעון בן אלעזר בד "א בזמן שאכל והותיר וחשיכה בליל שבת אבל לא יתכוין ויתן לתוך אנגרון הרבה בשביל שיותיר ויכניס לתוך ביתו.

א,ט המקפה בעריבה והמקפה בכלי נותן [להמיתה] ולתמחוי המערה ממיחם למיחם ומאלפס לאלפס ומקדרה לקדרה מותר ליתן לשני ואסור ליתן לראשון.

א,י הסוחט ענבים [בתוך] ידו ה"ז פטור [בתוך הכוס] ה"ז חייב.

א,יא הבדדין המדליקין מבד לבד אין חוששין משום גזילו של בעל הבית שכך נהגו.

א,יב היה דש בחבית [ומעלה במגורה נשברה החבית ונפתחה המגורה אסור לאכול מהן עראי רבי יוסי מתיר מפני שהתחתונות צריכות לעליונות.

מסכת מעשרות פרק ב

ב,א החמרין ובעלי [הגתים] שהיו עוברין ממקום למקום אוכלין ופטורין עד שמגיעין לאותו מקום אם ייחד להן בעל הבית בית בפני עצמן אם לנין שם חייבין לעשר ואם לאו פטורין מלעשר.

ב,ב מעשה שהלך ר ' יהושע אצל רבי יוחנן בן זכאי לברור חיל והיו בני עיירות [מוציאין] להם תאנים אמר מה אנו לעשר אמר להם אם לנין אנו אנו חייבין לעשר ואם לאו פטורין מלעשר הגיעו למקום לינה אפי ' שתי שעות צריכין לעשר ר ' מאיר אומר הגיעו למקום שביתה אפי' ביום השני [פטורה] מלעשר.

ב,ג התורם גרוגרות ועתיד לדורסן תמרים ועתיד לדושן רבי אליעזר אומר לא יאכל מהן עראי וחכ"א אוכל מהן עראי מודה רבי אליעזר לחכמים בתורם שבלין ועתיד לעשותן גורן ענבים ועתיד לעשותן יין שיאכל מהן עראי ומודים חכמים לרבי אליעזר בכלכלה [של תרומה] עד שלא נגמרה מלאכתה שלא יאכל ממנה עראי ור' שמעון מתיר מק"ו ומה אם בשעה שיש עליה זיקת שלשה מעשרות אוכל הימנה ארעי שעה שאין עליה אלא זיקת שני מעשרות אינו דין הוא שיאכל הימנה עראי.

ב,ד הלוקח גרוגרות ועתיד לדורסן תמרים ועתיד לדושן רבי מאיר אומר לא יאכל מהן עראי ומעשרן דמא י וחכמים אומרים אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי מודה רבי מאיר לחכמים בלוקח שבלין ועתיד לעשותן גורן ענבים ועתיד לעשותן יין זיתים ועתיד לעשותן שמן שאוכל מהן עראי ומודים חכמים לרבי מאיר בפירות שאין צריכין גמר מלאכה שלא יאכל מהן עראי.

ב,ה הבוצר כרמו לשוק שאם לא מצא להן שוק מחזירן לגת זיתים לשוק אם לא מצא להן שוק מחזירן לבד אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי.

ב,ו אמר לו צא ולקט לך תאנים מן התאנה אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי צא ומלא לך כלכלה זו אוכל מהן עראי ומעשרן דמאי בד "א בעם הארץ אבל בחבר אוכל ואין צריך לעשר דברי רבי רשב "ג אומר בד"א בעם הארץ אבל בחבר לא יאכל עד שיעשר שלא נחשדו חברין תורמין שלא מן המוקף א "ר <יהודה> [רואה אני את] דברי מדברי [רשב"ג] מוטב יתרמו חבירין שלא מן המוקף ואל יאכילו את עמי הארץ טבלים.

ב,ז אמר לו צא ולקט לי תאנים מן התאנה אוכל ואינו חושש משום גזל צא ומלא לי כלכלה זו הרי זה חושש משום גזל בין כך ובין כך מוציא עליה תרומה ומעשרות משל בעל הבית ואינו חושש.

ב,ח אמר לו צא ולקט לך עשרים תאנים מתוך שלי ואני אמלא כרסי מתוך שלך המלקט במנין חייב הממלא כריסו פטור רבי אליעזר ב "ר צדוק אומר המצרף שלש תאנים בתוך פיו פטור ארבע הרי זה חייב אמר לו צא ולקט לך כלכלה גדולה אין פחותה מסאה בינונית אין פחותה מתרקב קטנה אין פחותה מקביים.

ב,ט המביא תאנים מן השדה לאכלן בחצר שפטורה מן המעשרות שכח והכניסו לתוך ביתו מוציאן לחצר ואוכל מהן עראי.

ב,י המביא תאנים מן השדה לאוכלן [בחצר שפטור ה מן המעשרות שכח והעלן לראש הגג אפילו בתוך] ביתו אוכל מהן עראי המביא תאנים מן השדה לאכלן בראש גגו [שכח והכניסן לתוך חצר חבירו] לא יאכל עד שיעשר רבי יוסי ב "ר יהודה אומר מעלן לראש הגג ואוכל.

ב,יא המוציא את פועליו לשדהו אין רשאי להאכילן אלא אם כן עישר והן אי נן רשאין לאכול אלא אם כן עישרו ואם היה בעל הבית מוציא ונותן לפניהן בעין יפה אוכלין ואין צריכין לעשר.

ב,יב האומר לחבירו הילך איסר זה ותן לי בו חמש תאנים אוכל אחת אחת ופטור אם צרפן חייב [אם] היה בעל הבית מוציא ונותן לו [אוכל ואין צריך לעשר] דברי ר"מ ר' יהודה אומר בין כך ובין כך אוכל אחת אחת ופטור ואם צרף חייב.

ב,יג הלוקח גרוגרות מן המוקצה לא יאכל עד שיעשר דר "מ [א"ר] יהודה בד"א בליקט מתוך שלו אבל בליקט מתוך של חבירו אוכל ואין צריך לעשר.

ב,יד פועלין שהיו מנכשין בשדה ומעדרין בשדה לא יאכלו מן הזית ומן התאנה אא"כ נתן להן בעה"ב רשות [לפיכך אם] נתן להם בעה "ב רשות אוכלין ומצטרפין ופטורין בד "א בזמן שאין להם [עילוי] מזונות אבל אם יש להן [עילוי] מזונות אוכלין ופטורין ואם צירפו חייבין.

ב,טו פועלין שהיו עודרין בתאנים וגודרין בתמרים ומוסקין בזיתים אוכלין ופטורין שהתורה נתנה להן רשות לא יספות במלח ויאכל אא "כ נתן לו בעה "ב רשות ולא יאכל בהן פתו אלא א"כ נתן לו בעה"ב רשות.

ב,טז השוכר את הפועל לנכש בבצלים מקרטם עלה עלה ואוכל לא יאחז קלח בידו [ויאכל] אלא מקרטמו במחובר [ובקרקע] ואוכל.

ב,יז פועלין שהיו עוקרין בבצלים ואוגדין בבצ לים אוכלין ופטורין שהתורה נתנה להן רשות.

ב,יח מצא כריכות ברשות היחיד אסורות משום גזל וחייבות במעשרות ברשות הרבים מותרות משום גזל ופטורות מן המעשרות והאלומות בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים אסורות משום גזל וחייבות במעשרות.

ב,יט מצא תבואה ממורחת העשויה כרי אסורה משום גזל מפוזרת מותרת משום גזל בין כך ובין כך עושה אותה תרומה ומעשרות [על פירות של בעל הבית] ואינו חושש מצא כלכלה מחופה אסורה משום גזל וחייבת במעשרות [כיצד הוא עושה] עושה אותה דמים.

ב,כ מצא קציצות לא יהא קוצץ והולך בהן לפי שנחשדו רוב אדם עליהן היתה לו ערימה של בצלים ושל גרוגרות ושל חרובים בראש גגו בורר ואוכל בורר ומניח על השלחן בורר ומשליך לפני בהמתו ר "ש בן אלעזר אומר אין בהמה אוכלת עראי בחצר וכולן שהכניסן מן השדה לעיר לא יאכל מהן עראי לפי שאין סופו להחזיר את המותר לעולם [יהא מאכיל] פקיעי עמיר עד שיעשה חבילות.

ב,כא ר"ש בן אלעזר אומר משום ר "ע כל שאחד פותח ואחד נועל [כגון שני שותפין שנים דיורין] הגגות פטורין אע"פ שהן של חצר חייבת מעלין לראש הגג ואוכל.

ב,כב בית הכנסת ובית התלמוד אם יש בהן בית דירה אין אוכל בהן עראי ואם לאו אוכל בהן עראי האוריות והאוצר ות שבשדה העשויות למכנס אוכל בהן עראי לבית דירה אין אוכל בהן עראי רבי נחמיה אומר חצר [הנעדרים] הרי היא כגנה ואוכל בה עראי.

ב,כג סוכת היוצרים אחרים אומרים משום רבי נתן הפנימית חייבת והחיצונה פטורה תאנה [שעומדת בגנה ונוטה לחלון] אוכל כדרכו ופטור אם ליקט והני ח על השלחן אפילו אחת חייב.

ב,כד אילן שמקצתו נטוע בארץ ומקצתו בחוצה לארץ הואיל ומקצתו נטוע בארץ כאילו כולו נטוע בארץ דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר [חצר] הנטוע בארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל [חצר] הנטועה בחוצה לארץ הרי הוא כחו"ל.

מסכת מעשרות פרק ג

ג,א רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון המהבהב בשדה ה "ז חייב השוחק את השום ואת השחלים בשדה הרי זה חייב.

ג,ב תינוקות שטמנו תאנים לשבת שחורות ומצאו לבנות לבנות ומצאו שחורות הרי אלו אסורות [מפני שספקן אסור ספקן אסור ספק] מוכנן אסור.

ג,ג כלכלת השבת ב "ש פוטרים וב"ה מחייבין רבי יהודה אומר הלל לעצמו היה אוסר [המלקט כלכלה לשלוח לחבירו לא יאכל עד שיעשר רבי יהודה אומר הלל לעצמו היה אוסר].

ג,ד [המעביר תאנים ממקום למקום ועברה עליהן שבת למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר] ר' יהודה אומר הלל לעצמו היה אוסר.

ג,ה סופי תאנים וב הן תאנים מכבדות תמרה ובהן תמרים הכניסום תינוקות או פועלין פטורין הכניסם בעל הבית חייבין הכניס שבלין לתוך ביתו לעשותן עסה פטור [לאוכלן מלילות] רבי מחייב ורבי יוסי ב"ר יהודה פוטר.

ג,ו המקליף שעורין שתים פטור שלש חייב ובחטים שלש פטור ארבע חייב אמרו לרבי אליעזר אע"פ שמחזירן למעטן הזה הרי הוא כמחזירן למעטן אחר.

ג,ז כסבר שזרעה לזרע וחשב עליה לירק מתעשרת זרע וירק חרדל שזרעו לירק וחשב עליו לזרע מתעשר זרע וירק נהגו בירקות היתר דברי ר "א אמר רבי יהושע בן קבוסאי מימי לא [גס לבי לומר לאדם] צא ולקט תמרות של [חרדל וכבוש] והוי פטור מן המעשרות.

ג,ח המטליא לא נהגו בה חכמים היתר לא למעשרות ולא לשביעית כשהוא תורם תורם מכל אחד ואחד שאין תורמין ממין על שאינו מינו.

ג,ט העוקר שתלים [מתוך שלו] ליטען בחוצה לארץ ולזרע ולהפקיר ולמוכרן לנכרי ה"ז חייב מפני שמוציאן מידי מעשרות ר ' יהודה אומר משום ר ' אליעזר בן עזריה המשלח לחבירו שתלין ואטונין [והוצני פשתן מעשרן ודאי מפני שנחשדו רוב אדם עליהן] וחכ"א הרי הן ככל הפירות ואין מעשרן אלא דמאי.

ג,י בצלים שהשרישו [זה בזה] בקופות הרי זה בחזקתן למעשרו ת ולשביעית אם היו טמאים לא עלו ידי טומאתן ומותר לתלוש מהן בשבת השרישו [זה בזה] בקרקע עלייה הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית ואם היו טמאין עלו ידי טומאתן ואסור לתלוש מהן בשבת [ואם תלש פטור] נפלה עליהן מפולת והן מגולין הרי אלו כנטועין בשדה אסורין בשביעית וחייבין במעשרות.

ג,יא [גומות] הלוף בורר גסה גסה [ומניח בתוך ידו] דקה דקה הרי זה פטור [בארץ] ובכלי ה"ז חייב אר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב "ש וב"ה על הבורר בארץ שהוא פטור ועל הבורר בכלי שהוא חייב על מה נחלקו על הבורר ביד שב"ש מחייבין וב"ה פוטרין.

ג,יב המפקיר שדהו [שנים ושלשה] ימים יכול לחזור בו אם אמר הרי שדי מופקרת יום אחד שבת אחד חודש אחד שנה אחת שבוע אחת עד שלא זכה [הוא] בין הוא בין אחר יכול לחזור בו משזכה [בינו לבין] אחר אינו יכול לחזור בו וקושר את בהמתו על גבי הפקר אבל לא על גבי לקט שכחה ופאה אבל עוקר ומשליך לפניה.

ג,יג [סופת] תאנים ומשמר שדהו מפני ענבים ענבים ומשמר שדהו מפני ירק אם היו פועלין עוברין ביניהן אם היה בעה "ב מקפיד עליהן הרי אלו חייבין [ואם לאו הרי אלו פטורין].

ג,יד הזורה תבנו סתם ולקחו אחר [אפילו] להוציא הימנו פטור א "ר שמעון בן גמליאל מודין בית שמאי ובית הלל שלא ימכור אדם גדיש של תבואה ועביט של ענבים ומעטן של זיתים אלא לחבר ולעושה בטהרה מוכר לו חטים אע "פ שיודע בו שאינו גובל עיסתו בטהרה וכן בן לוי שנתמנו לו [עריסין ועושין בזיתים] הרי זה מפריש עשור זיתים ושמן טבל מתוך ביתו [אם אמר] מה שזיתים האלו ראויין לעשות מעשר בדרומן ותרו "מ בדרום דרומן.

ג,טו הלוקח שדה ירק בסוריא עד שלא באו לעונת המעשרות פטור משבאו לעונת המעשרות חייב מלקט כדרכו ופטור דברי רבי עקיבה וחכ "א אף משבאו לעונת המעשרות חייב לפי חשבון מודים חכמים לרבי עקיבה שאם מכר לו תבואה לקצור וענבים לבצור וזיתים למסוק שלוקט כדרכו ופטור.

ג,טז איזה שום בעל בכי כל שאין לו אלא [זור] אחד מקיף את [העומד איזה הוא בצל של רכפה כל שאין עוקצו בצל מעוך לתוכו] רשב"ג אומר כל שאין לו אלא קליפה אחת.

ג,יז אלו הן גריסין הקלקין אלגוסין המרובעין רבן שמעון בן גמליאל אומר אין [לך] מרובע מששת ימי בראשית אלו הן עדשין מצרים [אלו] שגלגליהן חדין רבן שמעון ב "ג אומר כל שאין [בו צרור] רמ"א אף [הקלקל שעקציהן קטנין והלקטיהן] מרובין ר' יוסי אומר אף [הקנטין] שלמטה מהן כגון אלו צרכי חכמים ליתן בהן סימן לפי שאין כיוצא בהן בארץ ישראל אבל האלר סין והאפרסקין והאצטרבילין לא צרכו חכמים ליתן בהן סימן לפי שכיוצא בהן בארץ ישראל.

ג,יח פירות לא הלכו בהן חכמים לא אחר הטעם ולא אחר הריח ולא אחר המראה ולא אחר הדמים אלא אחר הרוב בלבד ושאר זרעוני גינה כגון זרע קשואין ודלועין וזרע לפת וצנונות שאין נאכלין פטורין מן המעשרות ונלקחין מכל אדם בשביעית ר' יהודה אומר לא אמרו אלא זרעוני גינה בלבד רבי יוסי אומר אף זרעוני שדה כגון זרע אסטים [ובקיא].

מסכת מעשר שני פרק א

א,א מעשר שני אין מוכרין אותו ואין ממשכנין אותו ואין מהרהינין אותו ואין מחליפין אותו ולא שוקלין כנגדו דינרי זהב אפי ' לחלל עליהן מעשר שני אחר ולא יתנם לשולחני להתגאות בהן ולהלוותן [להתעטר] בהן אם בשביל שלא יעלו חלודה הרי זה מותר.

א,ב כיצד אין מוכרין אותו לא יאמר לו הילך מאתים ותן לי מנה כיצד אין ממשכנין אותו לא יכנס לביתו וימשכננו מעשר שני שלו כיצד אין מהרהינין אותו לא יאמר לו הילך מעשר זה ויהא בידך ותן לי עליו חולין כיצד אין מחליפין אותו לא יאמר לו הילך יין ותן

לי שמן הילך שמן ותן לי יין אלא אומר לו הילך יין מפני שאין לי שמן והלה אומר לו הילך שמן מפני שאין לי יין נמצאו מחליפין ואין מחליפין ועושין טובה זה עם זה.

א,ג מעשר שני אין נותנין אותו לא ע"ג צינית ולא ע"ג [זוית] ואין עושין אותו קמיע.

א,ד אין מחללין מע"ש על אסימון ורבי דוסא מתיר אבל פרוטות קטנות הנתונות [סימן] במרחץ הכל שוין שאין מחללין אותו עליהן.

א,ה אין מחללין אותו לא על מטבע [מדור] ולא על מטבע שאינו יוצא ולא על המעות שאין ברשותו כיצד היו לו מעות כזביות וממעות ירושלמיות אין מחללין אותו עליהן אם חלל לא קנו [עליהן] מעשר אבל מטבע [היוצא משם] מלכים הראשונים מחללין אותו עליהן אין מחללין [אותו] לא על מעות שכן בבבל ולא על מעות שבבבל אבל אם היה כן והיו לו מעות [בבבל] מחללין אותו עליהן כיצד אין מחללין על המעות שאין ברשותו היו לו מעות [בקיסטרא] ובית המלך או שנפל [טומוניתן] כיסו לבור אע"פ שידוע שהוא שם אין מחללין אותו עליהם ואם חלל לא קנה מעשר.

א,ו [כיוצא בו] מי שבא בדרך ובידו מעות וראה אנס בא כנגדו לא יאמר [הרי הן מחוללים על מעות שיש לי בתוך ביתי אם עשה] כן דבריו קיימים היה טעון כדי יין וכדי שמן וראה אותם שנשתברו לא יאמר הרי הן עשויין תרומה ומעשרות על פירות שיש לי בתוך ביתי [אם עשה כן הרי זה אסור].

א,ז לוקחין חיה ועוף לבשר התאוה [אבל לא לזבחי שלמים] משגזרו שיהא בשר התאוה מטמא את הידים אמרו אין לוקחין חיה לבשר התאוה אבל לוקחין עוף לבשר התאוה ר' אלעזר בן יהודה אומר איש אכלים אף העוף לבשר התאוה שכל הגת שנעשה ע"ג בשר התאוה טמאה לקודש וטהור לתרומה.

א,ח הלוקח חבית בירושלים פתוחה צריך לאכול כנגד הקנקן סתומה אין צריך לאכול כנגד הקנקן בד"א בשל יין אבל בשל ציר חומץ ושל מורייס ושל שמן ושל דבש בין פתוחה בין סתומה אין צריך לאכול כנגד הקנקן.

א,ט ריתכאות של תמרה ותורסות של תמרה אין אוכל כנגדן אם היו קופות הרי זה אוכל ושאר כל הדברים אין אוכל כנגדן] לא כנגד החרצנין ולא כנגד הזגין ולא כנגד הגפת.

א,י הלוקח צבי בירושלים א"צ לאכול כנגד העור שחוט צריך לאכול כנגד העור.

א,יא אין משכירין בתים בירושלים מפני שהן של שבטים ר"א בר"ש אומר א"ף לא המטות עורות של קדשים בעלי אושפיזין באין ונוטלין אותן בזרוע.

א,יב לולבי הזרדין והחרובין עד שלא ימתיקו אין נקחין בכסף מעשר משימתיקו נקחין בכסף מעשר אבל הלוף והחרדל ותורמסין ושאר כל הנכבשין בין משימתיקו בין עד שלא ימתיקו נקחין בכסף מעשר.

א,יג [בנות] חריע נקחות בכסף מע"ש ואין מטמאות טומאת אוכלין [חלות חריע] א"ר יוסי בא רבי יוחנן בן נורי אצל חלפתא אמר לו חלות חריע מה הן שילקחו בכסף מעשר אמר לו לא ילקחו אמר לו אף אני אומר כן אלא שעקיבה אומר [ילקחו].

א,יד קור ניקח בכסף מעשר ואין מטמא טומאת אוכלין [כפניות נקחות בכסף מעשר ומטמא טומאת אוכלין] רבי יהודה אומר קור הרי הוא כעץ לכל דבר אלא שניקח בכסף מעשר כפניות הרי הן כפירות לכל דבר אלא שפטורות מן המעשרות ר"ש אומר משום ר"א כרכום אין ניקח בכסף מעשר לפי שאין בו טעם אלא למראה א"ר יהודה בן גרוש

[מפני] ר"א ש ל בית אבא היו [מוכרין צירי בירושלים אי נמי אמר שמא דגין מוכרין עמו].
א,טו הלוקח בהמה לזבחי שלמים בשוגג יחזרו דמיה למקומן במזיד תעלה ותאכל במקום בזמן הזה תמות א "ר יהודה בד "א בזמן שמתכוין ולקחה מתחלה לשום שלמים אבל במתכוין להוציא מעות של מעשר שני לחולין בין בשוגג בין במזיד יחזרו דמים למקומן אם היתה בהמה בעלת מום בין בשוגג בין במזיד יחזרו דמים למקומן אם היו פירות טמאין בין בשוגג בין במזיד יחזרו דמים למקומן.
א,טז לוג יין שנפל לתוכו לוג דבש והרי בו ב ' לוגין השבח לפי חשבון תבשיל של מעשר שני שתבלו בתבלין של חולי ן השבח לפי חשבון ושל חולין שתבלו בתבלין של מעשר שני אל יוציא מעשר שני שלו לפדיון קפלוט של מעשר שני ושל חולין [שניתבלו] זה עם זה השבח לפי חשבון.
א,יז היתה לו עיסה של מעשר שני ואפאה השבח [לפי חשבון] ניפלה הפת ונקדח התבשיל הפגם לשני בורר את החטים וטוחנן ומרק ידן דיים שיפדה כשער החטים ר ' יוסי אומר מקום שמחשבין את ההוצאה פודין את החטים ואין פודין את הככרות מקום שאין מחשבין את ההוצאה אף פודין את הככרות.
א,יח שמן של מע"ש וראשי בשמים של חולין שנתערבו השבח לפי חשבון זה הכלל אמר ר' יוסי כל המותיר במדת שבחו ניכר השבח לפי חשבון לא הותיר במדת שבחו ניכר השבח לשני.

מסכת מעשר שני פרק ב

ב,א תלתן של תרומה שחפה בה בת כהן ראשה אין בת ישראל רשאי לחוף אחריה אבל מענגת [בה] בשערה.
ב,ב תלתן של מעשר יאכל צומחניות של תרומה ב "ש אומרים כל מעשיה בטהרה וב "ה אומרים כל מעשיה בטומאה חוץ מחפיפתה דברי רבי מאיר ר ' יהודה אומר ב"ש אומרים כל מעשיה בטהרה חוץ מחפיפתה וב"ה אומרים כל מעשיה בטומאה חוץ משרייתה.
ב,ג כרשינין של מעשר שני יאכלו צמחונין של תרומה ב"ש אומרים שורין בטהרה ושפין ומאכילין בטומאה [וב"ה אומרים שורין ושפין בטהרה ומאכילין בטומאה] דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר ב"ש אומרים שורין ושפין בטהרה ומאכילין בטומאה ובית הלל אומרים כל מעשיהן בטומאה א "ר יוסי זו משנת ר "ע לפיכך הוא אומר יתננו לכל כהן וחכמים לא הודו לו.
ב,ד אין שורין תמרים להוציא מהן שכר תמרים ולא צמוקים להוציא מהן מי צמוקים אבל שוחקן ועושה אותן טרימה בתבלין מותר מפני [שמלאכתן] צורר את התבלין ונותנן לתוך התבשיל אם בטל טעמן מותרין ואם לאו אסורין.
ב,ה אין עושין את היין אלונתית ואת השמן ערב סך את השמן ואין סך יין וחומץ שהשמן דרכו לסיכה יין וחומץ אין דרכן לסיכה.

ב,ו מעות חולין ומעות הקדש שנתפזרו מה שלקט לקט להקדש אחד מעות במעות פירות בפירות רמונין ברמונין וכל דבר [שדרכו] ליבלל אבל דבר [שאין דרכו] ליבלל מה שלקט לקט לשניהם ומה שהותיר הותיר לשניהם.

ב,ז סלע של מע "ש ושל חולין שנתערבו מביא בסלע מעות בן עזאי אומר בשתים סלע של חולין ושל הקדש ש נתערבו בורר את היפה שבהן ואומר אם הקדש הוא הרי הוא הקדש ואם לאו הקדש בכל מקום שהוא מחולל על זה ושניה הרי היא מותרת וסלע של מע"ש ושל הקדש בכל מקום שהוא מחולל על זה נוטל את השניה ומחלל את המעות עליה סלע של מע "ש ושל חולין ושל הקדש שנתערבו [מביא בסלע מעות ואומ ר סלע של מעשר שני בכל מקום שהוא מחוללת על המעות האלו] בורר את היפה שבהן ואומר אם הקדש הוא הרי הוא הקדש ואם לאו הקדש בכל מקום שהוא מחולל על זה נוטל את השניה ומחלל את המעות עליה ושלישית הרי זו מותרת מפני שאמרו מחללין נחושת על הכסף וכסף על הזהב כסף על הנחושת מדוחק אבל לא זהב על הכסף ר "א ב"ר שמעון אומר כשם שמחללין כסף על נחושת כך יחללו זהב על כסף אמר לו רבי מפני מה מחללין כסף על נחושת שכן מחללין כסף על הזהב [לא] יחללו זהב על הכסף שאין מחללין זהב על הנחושת ר "א ברבי שמעון [אומר] מעשר שני של זהב מחללין אותו על המע ות שבירושלים בד"א בשל [דמאי אבל בשל] ודאי [הרי זה אסור אף בדמאי מחללין אותו אוכלין על אוכלין].

ב,ח מעשר שני של זהב שעשאו כלים אין לו פדיון אם היה של כסף הרי זה מותר מעשר שני של דמאי שנתערב בשל ודאי יאכלו כחמור שבהן.

ב,ט חומר בהקדש שאין במעשר שני ובמע "ש ש אין בהקדש הקדש מתחללת על הכל מעשר שני אין מתחלל אלא על המעות בלבד הקדש [אין עולה מכאן ואין מע "ש עולה מכאן ואילך ושלא מכאן ואילך] הקדש נכנס לירושלים ויוצא מע "ש נכנס לירושלים ואין יוצא חומר במע"ש [מבהקדש] שמע"ש קונה את הקנקן אוסר דמיו ועירוביו ספק עירובו כל שהוא אסור לאונן וטעון [חומש] וטעון וידוי ולא הותר לאכילה אלא בפדיון ואין מדליקין בו את הנר משא"כ [בהקדש חומר בהקדש שההקדש חל על הכל ומועלין בו ולא הותר לאכילה אלא בפדיון משא"כ במע"ש].

ב,י רמ"א אין מחללין כסף ופירות על הכסף אא "כ יש עמו פרוטרוט וחכמים מתירין רבי יעקב אומר משמו שלשה דינרין כסף ודינר [ה' מעות וה' פירות] ר"ש בן אלעזר אומר שמאי הזקן אומר יניחנה בחנות ויאכל כנגדה.

ב,יא היו לו שתי מגורות אחת של תרומה ואחת של מעשר שני ומצא ביניהן פירות קרוב לתרומה יפלו לתרומה למע "ש יפלו למעשר שני מחצה על מחצה מטיל ין אותו לשני חומרין ר' יוסי ב"ר יהודה אומר תיבה שנשתמשו בה חולין ומעשר שני ומצא בתוכה מעות אם רוב הניחו חולין חולין אם רוב הניחו מע "ש מע"ש אמר להם רבי שמעון הרי שלמים שיש בהן חזה ושוק שהן אסורין לזרים ר "ש בן יהודה אומר משום ר ' יוסי כך אמרו ב"ה לבית שמאי אי אתם מודים בפירות שלא נגמרה מלאכתן [שאם יפדה מעשר שני שלו יאכל] בכל מקום אף פירות שנגמרה מלאכתן [שיכול להפקירן להוציאן מידי תרומה ומעשר תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן] כיוצא בהן אמרו להן [ב"ה לב"ש לא אם אמרת בפירות שלא נגמרה מלאכתן שאין יכול לעשות להפקירן להוצ יאן מידי תרומה

ומעשרות] אמרו להן בית הלל אף פירות שנגמרה מלאכתן יכול [לעשותן תרומה ומעשרות על מקום אחר ד"א אין חייבין תרומה ומעשרות אלא עד שירימו].

ב,יב אילן שעומד בפנים ונופו נוטה לחוץ יש למעשר שני שלו פדיון החזיר נופו לפנים אין למע "ש שלו פדיון היה עומד בחוץ ונופו נוטה לפנים אין למעשר שני שלו פדיון החזיר נופו לחוץ יש למעשר שני שלו פדיון.

ב,יג בתים שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ פתחיהן לחוץ וחללן לפנים ב "ש אומרים אין פודין בהן מעשר שני כאילו הן מבפנים ואין אוכלין בהם קדשים קלים כאילו הן בחוץ וב"ה אומרים מכנגד ה חומה ולפנים כלפנים ומכנגד החומה ולחוץ כלחוץ א "ר יוסי זו משנת ר' עקיבה משנה ראשונה בית שמאי אומרים אין פודין בהן מעשר שני כאילו הן מבפנים ואין אוכלין בהן קדשים קלין כאילו הן מבחוץ וב "ה אומרים הרי הן כלשכות את שפתחה לפנים כלפנים ואת שפתחה לחוץ כלחוץ.

ב,יד לשכה בנויה בקדש ופתחה לחול תוכה חול וגגה קודש אוכלין בה קדשי קדשים ואין שוחטין בה קדשים קלים ואין חייבין עליה משום טומאה בנויה בחול ופתחה לקודש אע "פ שאין מקיימין כן תוכה קודש וגגה חול אוכלין בה קדשי קדשים ושוחטין בה קדשים קלים וחייבין עליה משום טומאה בנויה בקודש ופתוחה לחול ולקודש כולה קודש בנויה בחול ופתוחה לקודש ולחול כולה חול בנויה בקודש ובחול ופתוחה לקודש ולחול כגון בית המוקד תוכן וגגותיהן מכנגד הקודש ולקודש קודש ומכנגד החול ולחול חול [אם לאכילת קדשים הכל הולך אחר פתחה אם לענין טומאה מכנגד חומה ולפנים הכ ל הולך אחר פתחה].

ב,טו היתה בנויה בחומת [ירושלים] אוכלין בה קדשי קדשים [ואין שוחטין] בה קדשים קלים היתה בנויה בחומת [עזרה שוחטין] בה קדשים קלים ואין פודין בה מעשר שני.

ב,טז בית הבנוי בחומה רבי יהודה אומר כאילו הוא מבחוץ רש"א כאילו הוא מבפנים.

ב,יז כל הלשכות כולן בנויות בקודש ר' יוסי אומר תחומי ארץ ישראל שבכתובים נידונין כחוצה לארץ ר' אלעזר ב"ר יוסי אומר נידונין כארץ ישראל.

ב,יח מעשר שני שנכנס לירושלים ונטמא בין שנטמא באב הטומאה ובין שנטמא בולד הטומאה בין מבפנים בין מבחוץ בש "א הכל יפדה ויאכל בפנים ובה "א הכל יפדה ויאכל מבחוץ חוץ משנטמא באב הטומאה דברי ר "מ ר' יהודה אומר בש "א הכל יפדה ויאכל בפנים חוץ מה שנטמא באב הטומאה בחוץ ובה "א הכל יפדה ויאכל בחוץ חוץ מה שנטמא בולד הטומאה מבפנים ר"א אומר נטמא באב הטומאה בין מבפנים בין מבחוץ יפדה ויאכל בחוץ נטמא בולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ יפדה ויאכל בפנים ר "ע אומר נטמא בחוץ בין באב הטומאה בין בולד הטומאה יפדה ויאכל בחוץ נטמא בפנים בין באב הטומאה בין בולד הטומאה יפדה ויאכל בפנים אמר ר "ש בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שנטמא באב הטומאה בחוץ שיפדה ויאכל בחוץ ועל שנט מא בולד הטומאה בפנים שיפדה ויאכל בפנים על מה נחלקו על שנטמא באב הטומאה בפנים ובולד הטומאה בחוץ שב "ש אומרים נפדה במקום ויאכל במקום וב"ה אומרים נפדה במקום ויאכל בכל המקומות.

ב,יט הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה רבי יהודה אומר יקבר אמרו לו לרבי יהודה מחמיר בט פילה יתר מן העיקר אמר להם מצינו שהחמירו בטפילה יתר מן העיקר שהתמורה חלה על בעל מום קבוע הקדש אין חל על בעל מום קבוע אמרו לו ממקום

שבאתה מה להלן תמימין אין נפדין ובעלי מומין נפדין אף כאן טהורין לא יפדו טמאין יפדו.

ב,כ המשאיל קנקנין למע"ש [אע"פ שגפם לא קנה מעשר] בד"א בשל יין אבל של ציר ושל חומץ ושל מורייס של שמן ושל דבש בין גפם בין שלא גפם קנה מעשר בין גפם בין שלא גפם עולים באחד ומאה בין גפם בין שלא גפם [מקדשין בכל שהן] אימתי אמרו קנה מעשר בזמן שכולה מעשר אבל אם הפקיד לתוכה רביעית של חולין אע "פ שגפם לא קנה מעשר.

ב,כא אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על הדורך [באמצע חבית] שמפתח ואין צריך לערות על מה נחלקו על הדורך בגת שב "ש אומרים מפתח ומערה לגת וב "ה אומרים מפתח ואין צריך לערות.

מסכת מעשר שני פרק ג

ג,א המוליך פירות מעשר שני ממקום היוקר למקום הזול או ממקום הזול למקום היוקר פודהו כשער מקומו אמר ר' יהושע בן קרחה בד"א בשל דמאי אבל בשל ודאי פודין אותו כשער הזול.

ג,ב פודין מעשר שני כשער הזול כמו שחנוני לוקח [ולא כמו שהוא מוכר ר"ש בן אלעזר אומר כמו שחנוני לוקח באותו המין] הפורט [דינר כסף] למעשר שני כמו שחנוני לוקח ולא כמו שהוא מוכר המצרף דינר [זהב] למעשר שני כמו ששולחני פורט ולא כמו שהוא מצרף היה מוליכו ממקום למקום ומשתכר עליו על שויו רבע דברי ר ' יהודה [רא"א] עד דינר מע"ש [אין לו דמים דין הוא] שיאמר הוא וחומשו מחולל על איסר זה.

ג,ג מעשר שני שאין דמיו ידועים נפדה ע "פ שלשה לקוחות ולא ע "פ שלשה שאין לקוחות אפילו אחד מהן נכרי ואפילו אחד מהן בעלים כופין את הבעלים לפתוח ראשון [אם] אמר הרי הוא שלי [באיסר] יכול לחזור בו זה חומר בהקדש מבמעשר שני.

ג,ד אין פודין מע"ש אכסרה [אלא מעות] כיצד היו לו פירות מרקיבין ומעות מחלידין לא יאמר כמה אדם רוצה ליתן בצבור זה וכמה אדם רוצה ליתן בכרי זה אלא אומר כמה אדם רוצה ליקח לו מעות בסלע וכמה אדם רוצה ליקח לו מעות בדינר.

ג,ה [סלע] כמה תהא חסרה ולא יהיו מחללי ן עליה מע "ש לסלע ארבע איסרות ולדינר איסר דברי ר"מ ר' יהודה אומר לסלע ארבע פונדיאות ולדינר פונדיון רש "א סלע שמונה פונדיאות ודינר שני פונדיאות יתר על כן מחללה בשוויה [סלע] עד שקל ובדינר עד רובע פחות מכן אפי ' איסר אין רשאין להחל עליה היתה יוצא לסימון בסלע ולמ טבע בשקל לסימון בשקל ולמטבע בסלע אין למע"ש אלא כשער המטבע.

ג,ו המוכר פירות לחבירו ונמצאו טבלים רץ אחריו לתקנן לא מצאו בידוע שהן קיימין צריך לעשר על ידו אם בידוע שאין קיימין אין צריך לעשר על ידו ספק שהן קיימין ספק שאינן קיימין מעשר עליהן וקורא שם למעשרותיהם.

ג,ז המוכר פירות לחבירו המוכר אומר טבלים מכרתי לך והלוקח אומר מתוקנין מכרת לי כופין את המוכר לתקן [את שלו] הרי שלקחו של בית המלך את גרנו אם מחמת החוב צריך לעשר על ידו אם מחמת אונס אין צריך לעשר על ידו.

ג,ח האוכל פירות מעשר בין בשוגג בין במזיד יזעק לשמי ם דברי [רבי ר"ש בן גמליאל] אומר בשוגג יזעק לשמים במזיד יחזרו דמים למקומן.

ג,ט [האוכל טבל] של חבירו משלם לו דמי [מעשר] טבלו דברי רבי ר' יוסי ב"ר יהודה אומר דמי חולין שבו.

ג,י ישראל שאכל פירותיו בטבלו אף ע "פ שמתחייב בהן לשמים אין לכהן בהן כלום שנאמר [בהן תרומה] אין לכהן בהן אלא עד שירימו וכן בן לוי שאכל מעשרותיו בטבלו אע"פ שמתחייב בהן לשמים אין לכהן בהן כלום שנאמר בהן (במדבר יח) וזה אשר ירימו לה' אין לך בהן אלא עד שירימו.

ג,יא המביא פירות מן הגורן לעיר הפריש תרומה ונתנה לכהן מעשר ראשון ונתנו ללוי מעשר עני [ונתנו לעני] אין מחשב עמהן דמי הבאה אבל אם קרא להן שם בגורן הרי זה מחשב עמהן דמי הבאה.

ג,יב המוכר פירות לחבירו ואמר לו פירות שמכרתי לך טבלין הם בשר בכור הוא יין נסך הוא מה שאכלו אכלו ויחזיר להן את הדמים ר "ש בן אלעזר אומר דבר שהנפש קצה בו מה שאכלו אכלו ויחזיר להן את [השאר] דבר שאין הנפש קצה בו מה שאכלו אכלו וינכה להן מן הדמים.

ג,יג אין פודין מע "ש בירושלים בזמן הזה ואין [מפרישין] מע"ש בירושלים בזמן הזה [ואין מחללין מע "ש בירושלים בזמן הזה ואין מוכרין מע "ש בירושלים בזמן הזה] ואין מוציאין מע"ש בירושלים בזמן הזה ואם הוציא הרי אלו ירקבו [מחללין] מעות על פירות בירושלים בזמן הזה ב "ש אומרים זה וזה מעשר שני וב "ה אומרים המעות כמות שהיו והפירות כמות שהיו.

ג,יד ב"ה אומרים מפריש אדם מעשר ראשון של דמאי ותורמו ואוכלו ואין צריך להפריש שני בש "א צריך להפריש שני [הורם השני הו רם הראשון] הורם הראשון לא הורם השני והלכה כדברי [ב"ש].

ג,טו ראה אחד שהפריש מעשר שני נאמן על הראשון דברי ר ' אליעזר וחכמים אומרים נאמן על הראשון נאמן על השני אינו נאמן על השני אינו נאמן על הראשון.

ג,טז הפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ואכלן על אותו המין נ אמן על מין אחר אינו נאמן דברי ר "א וחכ"א אף על אותו המין אינו נאמן לא כל הימנו שיתקין את עצמו ויבא ויקלקלנו.

ג,יז האומר מע"ש שבחפץ זה מחולל על איסר זה ולא קבע לו מקום ר "ש אומר קרא שם וחכמים אומרים עד שיאמר לצפונו או לדרומו מעשה ברבן שמעון בן גמליאל ור ' יהודה ור' יוסי שנכנסו אצל בעה "ב לכזיב אמרו [לא] נדע היאך בעה"ב הזה מתקן את פירותיו כיון שהרגיש בהן הלך והביא לפניהן דלוסקיא מלא דינרי זהב אמרו לו היאך אתה מתקן את פירותיך אמר להם כך וכך אני אומר מעשר שני שבחפץ זה מחולל על איסר זה אמרו לו צא ואכול את פירותיך השתכרת במעות אבדת נפשות.

ג,יח חבר שמת והניח פירות אפילו באותו היום כנסן הרי הן בחזקת מתוקנין.

מסכת מעשר שני פרק ד

ד,א הפודה מעשר שני שלו הרי זה חייב בחומש אחד הכונס מתוך שלו ואחד הלוקח מן הכותי ומן הנכרי פירות טבלים אחד שירש ואחד שניתן לו במתנה ה "ז חייב בחומש כיצד חייב בחומש הפודה [בסלע] נותן חמשה דנרין ר "א ב"ר שמעון אומר הפודה בשקל נותן חומשה של סלע הפודה במעשר אם רצה לדקדק ידקדק כיצד חלל על הסלע ונמצאת רעה על הטריסית ונמצאת רעה יחליף.

ד,ב מערימין על מעשר שני לפוטרו מן החומש כיצד אומר אדם לבנו ולבתו הג דולים לעבדו לשפחתו העברים הילך מעות אלו ופדה בהן את מעשר זה אבל לא יאמר לו פדה לי בהן את מעשר זה אמר רבי יהושע בן קרחה בראשונה היו נוהגין כך משרבו הרמאין אומר אדם לחבירו הרי הפירות האלו נתונין לך במתנה וחוזר ואומר לו הרי הן מחוללין על פירות שיש לי בבית ובל בד שלא יאמר לו הרי הן מחוללין על מעות שיש לי בתוך הכיס עד שיזכה בעל הבית לתוך ידו או עד שישכור לו [את] מקומו.

ד,ג מפקיד אדם מעשר שני שלו אצל חבר ושל דמאי אצל עם הארץ אבא חלקיה מן קרויה אומר בראשונה היו עושין כן חזרו לומר אפילו חבר אין מפקידין אצלו שאין את ה יודע מי עומד אחריו.

ד,ד נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש ר "א אומר חילל וחכ "א לא חילל אמר רבי נראין דברי רבי אליעזר בשבת ודברי חכמים בחול.

ד,ה מי שלא קרא שם [לתרומת מעשר] של דמאי ר"א אומר יאכל וחכ"א לא יאכל אמר רבי יוסי נראין דברי רבי אליעזר בשבת ודברי חכמים בחול.

ד,ו שני אחין ושני שותפין אב ובנו פודין זה לזה מעשר שני ונותנין זה לזה מעשר עני אמר רבי יהודה תבא מארה לאדם שנותן מעשר עני לאביו [אמרו לו מה אלו היו] שניהם עניים.

ד,ז אשתו פודה לו את המעשר [כדברי] רבי שמעון בן אליעזר אשתו [אין] פודה לו את המעשר.

ד,ח כל אלו שאמרו פודין זה לזה מעשר שני נותנין זה לזה מעשר עני מודה ר ' שמעון בן אלעזר באשתו שאע"פ שפודה לו את המעשר שאין נותנין לה מעשר עני.

ד,ט מפרישין תרומת מעשר על פירות עם הארץ אע "פ שעושה תקלה לבאין אחריו כיצד הוציא פירות מתוך ביתו ואמר ל ו הפרש על אלו לא הפריש אלא עד מקום שהוא לוקח מחללין מעשר שני על מעות ע "ה אע"פ שעושה תקלה לבאים אחריו כיצד הוציא מעות מתוך ביתו ואמר לו חלל על אלו לא חלל אלא עד מקום לוקח ופורט לו דינר לאלתר אם מחמת החוב מותר ואם מחמת מלוה ה"ז אסור עד שילך לתוך ביתו ויחזור.

ד,י קטן שמוכר בשוק מפרישין עליו מע "ש כיצד נתן לו טריסית בין שהיא ביד הלוקח בין שהיא ביד המוכר בין שהיא באונקלין מפריש עליו והולך וחוזר ומביאו נטל הימנו דינר מפריש עליו והולך ולא עוד אלא שאדם מוציא דינר מתוך ביתו מפריש עליו והולך וחוזר ומביאו לו באחרונה ואומר לו על זה חללתו.

ד,יא לקח הימנו עשרה דנרין של זהב לא יחלל על כולן אלא על אחד מהם לקח הימנו עשרה כורין של חטין לא יפריש על כל המגורה אלא על אחד מהם לקח הימנו י ' חביות

של יין לא יפריש על כל האוצר אלא על אחת מהן לקח הימנו עשר אגודת של ירק לא יפריש על כל האונקלי אלא על אחת מהן שלא להפחית את השוק בעיניו.
ד,יב מוכר מעשר שני לשם חולין לא ימכרנו לשם מעשר מפני שפגם את המעשר יש לו חולין ומעשר שני מעורבין זה בזה ומבקש למוכרן מוכר ראשון ראשון ונותן לתוך האונקלי נתנן כולן בכרך נוטל דמיהן בכרך אלו שרוצה מוכר לשם חו לין ואלו שרוצה מוכר לשם מע"ש.
ד,יג האומר מעשר שני מחולל על סלע שתעלה בידי מכיס זה ועל דינר שיעלה בידי מכיס זה רבי יוסי אומר לא חילל וחכ "א חילל מודה ר ' יוסי לחכמים באומר מעשר שני מחולל על סלע חדשה שתעלה בידי מכיס זה ועל דינר חדש שיעלה בידי מכיס זה שזה חילל מודים חכמים לרבי יוסי באומר מעשר שני מחולל על סלע שהיתה ביד בני ועל דינר שהיה ביד בני שלא חלל שאני אומר שמא לא היתה בידו באותה שעה.
ד,יד האומר מעשר שני מחולל על סלע [שאפריש] מן הדינר ועל טריסין שאפרוט מן הסלע פורט [לו] דינר ונוטל הימנו [סלע סלע] ונוטל הי מנו טריסית נותן אדם לחבירו טריסית טברית ונוטל הימנו צפורית צפורית ונוטל הימנו שני פונדיון פונדיון ונוטל הימנו שני אסרין [בד"א בשל דמאי אבל בשל ודאי הרי זה אסור אף בדמאי מחללין אותו נחושת על נחושת נותן אדם לחבירו גולני ' ונוטל הימנו דינר ונוטל הימנו פונדיון] אמר ר' יוסי בד"א בדמאי ובדוחק אבל בודאי ובריוח הרי זה אסור.
ד,טו היה עובר ממקום למקום ובידו מעות אם עתיד לחזור למקומו מחללן כשער מקומו ואם לאו מחללן [בשויהן כשער] אותו מקום.
ד,טז הפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ולא קרא להן שם ר ' יוסי אומר נתקדשו ר' יהודה אומר לא נתקדשו ר ' מאיר אומר אם עתיד לקרות להן שם אין בהן קדושה עד שיקרא להן שם אם אין עתיד לקרות להן שם כיון שהפרישן נתקדשו.
ד,יז פדה הימנו מעשר בסלע ולא הספיק [למושכו] עד שעמד בשתים מה שפדה פדה ומדת הדין ביניהם פדה ממנו מעשר בשתים ולא הספיק למושכו עד שעמד בסלע מה שפדה פדה ומדת הדין ביניהם [שמע"ש פדייתו היא משיכתו ר ' שמעון ב"ג ור' ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקא אומרים אף הקדש פדייתו היא משיכתו].
ד,יח המניח איסר ואכל עליו חציו והלך למקום אחר והרי הוא יוצא בפונדיון יאכל עליו עוד איסר המניח פונדיון ואכל עליו חציו והלך למקום אחר והרי הוא יוצא באיסר יאכל עליו [פלג] זה הכלל עד שלא פדאו מה שהשביח השביח לפי חשבון ומה שפגם פגם לפי חשבון אחר שפדאו מה שהשביח השביח לשני ומה שפגם פגם לשני.

מסכת מעשר שני פרק ה

ה,א מצא כלי וכתוב עליו אל "ף דל"ת ריש תי"ו הרי זו תרומה יו "ד מ"ם הרי זה מעשר פ"א שי"ן הרי זה שני וחכ "א כולן שמות אדם הן אבל מצא חבית מלאה פירות וכתוב עליה תרומה ה "ז תרומה מעשר הרי זה מעשר א "ר יוסי אפי ' מצא חבית מלאה פירות וכתוב עליה תרומה הרי אלו חולין שאני אומר אשתקד היתה מלאה תרומה ופינה וחזר

ומלאה חולין מודה ר' יוסי שאם כתוב בחרס ונתון על גבי חבית בנייר ונתון ע"פ עגול אם תרומה ה"ז תרומה אם מעשר ה"ז מעשר.

ה,ב מצא כלי חרס וכתוב עליה [קו"ף] קרבן [הוא] קרבן ומה שבתוכו קרבן דברי רבי מאיר וחכ"א אין דרך אדם להיות מקדיש כלי חרס מצא כלי מתכות כתוב עליו קרבן אם היה ריקן אסור להשתמש בו עד שיודע שהוא של הקדש ונפדה.

ה,ג מצא כלי חרס וכתוב עליה קרבן ה"ז קרבן מצא כלי חרס וכתוב עליה מעשר ה"ז מעשר [עוד] לשם יוסף לשם שמעון לא אמר כלום לעלות ולאוכלו בירושלים הרי אלו חולין מעשר סתם מטילין עליו שני חומרין.

ה,ד האומר מעשר שני [יש] לי בבית ונמצא בעליה בעליה ונמצא בבית בכיס ונמצא בדלסקים בדלסקים ונמצא בכיס הרי אלו [מעשר שני] מעשר שני [יש לי] והלך ומצאו בין בבית בין בעליה בין בכיס בין בדלסקים הרי אלו [חולין] כיס מע"ש יש לי בתוך הבית [הלך] ומצא שם ב' ג' כיסין הגדול מע"ש ושנים הקטנים חולי ן לא יאכל מן קטנים עד שיחללם על הגדול.

ה,ה שמונה של זהב יש לי בכיס והלך ומצא שמנה דינרי זהב הרי אלו מע"ש שמונה דינרי זהב יש לי בכיס והלך ומצא שמנה של זהב הרי אלו חולין שמנה של חולין יש לי בכיס והלך ומצא חמשים סלע או מאתים זוז מאתים זוז או חמשים סלע ואח"כ מצא שמנה דינרי זהב הרי אלו מעשר שני שמונה דינרי זהב יש לי בכיס והלך ומצא חמשים זוז או מאתים זוז מאתים זוז או חמשים סלע אח"כ מצא שמנה הרי אלו חולין הרי שם מנה ומצא מאתים חולין ומעשר שני מעורבין זה בזה דברי רבי וחכ"א הכל חולין מאתים ומצא מנה מנה מונח ומנה מוטל דברי רבי וחכ"א הכל חולין.

ה,ו היה חולה ומשותק אמרו לו היכן מעשר שני שלך הראן באצבעו כך וכך הן שמא במקום פלוני הן הרכין בראשו בודקין אותו ג' פעמים אם אמר על לאו לאו ועל הן הן דבריו קיימין היה מצטער היכן מעשר שני של אבא בא בעל חלום אמר לו כך וכך הן במקום פלוני הן זה היה מעשה ומצאו שם מעות ובאו ושאלו את החכמים ואמרו הרי אלו חולין שדברי חלומות לא מעלין ולא מורידין.

ה,ז האומר לבניו אפילו אתם מתים אל תגעו בזוית זו הלכו ומצאו שם מעות הרי אלו חולין ראו את אביהן שהטמין מעות בשידה בתיבה במגדל ואמר של פלוני הן של מעשר שני הן אם כמערים לא אמר כלום אם כמתכוין לעדות דבריו קיימין אמר להם אחד אני ראיתי את אביכם שהטמין בשידה בתיבה ובמגדל [לא אמר כלום] במקום פלוני בשידה פלונית [דבריו קיימין] זה הכלל כל המצוי להם [לא אמר כלום] כל שאין מצוי להם דבריו קיימין.

ה,ח אמר לו כו בס טלית זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו נאמן הוא הפה שאסר הוא הפה שהתיר אם יש עדים שהיה של אביו ואומר לקחתיה הימנו אינו נאמן.

ה,ט אחרים אומרים סוקרין אותו בסיקרא בית ע"ז מפחמין אותו בפחמין בית מנוגע מטילין עליו אפר מקלה מקום הרוג מציינין אותו בדם עגלה ערופה מציינין אותו במגורה של אבנים.

ה,י כרם רבעי עולה לירושלים מהלך יום לכל צד בד"א בכרם שיש בו חמשה גפנים אבל כרם שאין בו ה' גפנים ושאר כל האילן הרי זה נפדה סמוך לחומה רשב"ג אומר אחד כרם שיש בו חמשה גפנים ואחד כרם שאין בו חמשה גפנים הרי זה עולה לירושלים ומחלק

הימנו לשכיניו ולקרוביו ולמיודעיו ומעטר בו את השוק אמר ר "ש אין בזה עיטור השוק אלא פודהו בשער הזול ודמיו נאכל כמעשר שני משחרב הבית בית דין הראשון לא אמרו בו כלום בית דין האחרון גזרו שיהא זה נפדה סמוך לחומה מעשה בר "א שהיה לו כרם בצד כפר טבי במזרח [ולא רצה לפדותו אמרו תלמידיו רבי משגזרו] שיהא זה נפדה סמוך לחומה [אתה צריך לפדותו] עמד ר"א ובצרו ופדאו ושאר כל האילן [נטע רבעי] כמעשר שני.

ה,יא כרם רבעי בש"א אין לו חומש ואין לו ביעור ובה"א יש לו [חומש] בד"א בשביעית אבל בשאר שני שבוע [יש לו חומש ויש לו ביעור דברי רב י רבן גמליאל אומר אחד שביעית ואחד שני שבוע] בש"א אין לו חומש ואין לו ביעור ובה "א יש לו בש "א אין גוממין אותו ובה"א גוממין [אותו] בש"א אין פודין אותו ענבים אלא יין ובה"א יין וענבים [אבל] הכל מודים שאין פודין במחובר לקרקע בש "א אין נוטעין אותו ברביעית שהרביעית שלו חל להיות בשביעית וב"ה מתירין.

ה,יב אילן שנטעו בערב ראש השנה של שביעית אין מעשר שני שלו מתבער אלא בשביעית המקדיש מעשר שני שלו הרי זה פודה על מנת ליתן להקדש את שלו ולמעשר שני את שלו.

ה,יג רבי יוסי אומר (דברים כו) בערתי הקדש מן הבית זו חלה [וגם] נתתיו ללוי זו מעשר ראשון לגר ליתום ולאלמנה זו מעשר עני [ואכלו בשעריך ושבעו] זו מעשר שני ד"א כיון שהפרשתו מן הבית אין אתה זקוק לו.

ה,יד כל העוסקין במצות פיהם פתוח בתפלה לפני המקום שנא ' (איוב כב) ותגזר אומר ויקם לך וגו' ואומר (ישעיהו לח) ויסב חזקיהו פניו וגו ' ויאמר אנא ה' זכר נא וגו' ואומר (דברים כו) השקיפה ממעון קדשך וגו' זו מקום השקפה שנאמר (תהילים פה) אמת מארץ תצמח וגו' מן השמים מאוצר טוב שבשמים שנאמר (דברים כח) יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים וברך את עמך הכל בכלל הברכה (שם) ברוך אתה בעיר את ישראל הכל בזכות ישראל שנאמר (דברים לג) וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב ואת האדמה בזכות המזבח שנאמר (שמות כ) מזבח אדמה תעשה וגו' אשר נתת לנו הכל [לפי] מתנות שנא' (דברים ו) ובתים מלאים כל טוב וגו ' כאשר נשבעת זו שבועה של אברהם שנאמר (בראשית כב) ויאמר בי נשבעתי נאום ה ' יען כי וגו ' לאבותינו [הכל] בזכות שבטים שנאמר (חבקוק ג) שבועות מטות אומר סלה ארץ זו ארץ עצמה מפאת קדים עד פאת ים דן אחד מפאת קדים ועד פאת ים ראובן אחד מפאת קדים עד פאת ים נפתלי אחד זבת חלב ודבש מלמד שהמעשר ות נותנין טעם וריח [ושמן ודגן] בפירות רבי שמעון בן אלעזר אומר טהרה נטלה את הטעם ואת הריח מעשרות נטלו את השמן ואת הדגן.

מסכת חלה פרק א

א,א רבי יוחנן בן נורי אומר אף הקרמית חייבת בחלה רבי ישמעאל בר ' יוסי אומר משם אביו איזהו חלוט הנותן קמח לתוך חמין המעיסה חמין לתוך קמח וחכ "א אחד זו ואחד זו הנעשית באילפס ובקדירה פטורה הנעשית בתנור חייבת.

א,ב המלוי של ישראל ופועלי נכרים עושין בתוכו חייב בחלה המלוי של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכו פטור מן החלה העושה עיסה לרבים חייב בחל ה העושה עיסה לאכלה בצק חייב בחלה.

א,ג קמח קלוי שגבלו ועשאו עיסה חייב בחלה עיסת ארנונא חייבת בחלה מפני שחייב באחריותה עד שעה שימסור עיסת מעשר שני בירושלים חייבת בחלה ספק מדומע חייב בחלה דברי ר "מ ור' יוסי פוטר וחכ "א מדומע פטור מן החלה ספק מדומע נאכל משום דמע וחייב בחלה.

א,ד א"ר אלעאי שאלתי את ר ' יהושע חלות תודה ורקיקי נזיר מה הן בחלה אמר לי פטורות וכשבאתי ושאלתי את רבי אליעזר אמר לי עשאן לעצמו פטור למכור בשוק חייב וכשבאתי והרצתי דברים לפני רבי אלעזר בן עזריה אמר לי הברית אלו דברים נאמרו מהר חורב.

א,ה רבי י הודה אומר עיסת כלבים מעצמה ניכרת עשאן [ככרין] חייבת עשאה למודין פטורה.

א,ו כהן ששייר קמח בעסק עיסתו וכן האשה ששיירה קמח בעיסתה הקמח והשאור מצטרפין לחמשת רבעים לאסור את העיסה א "ר יהודה מפני מה אמרו בעל הבית אחד מעשרים וארבע מפני שעינו יפה בעיסתו נחתום א ' מארבעים ושמונה מפני שעינו צרה בעיסתו וחכ"א לא מן השם הוא זה אלא בעל הבית עיסתו מעוטה ואין בה כדי מתנה לכהן נחתום עיסתו מרובה ויש בה כדי מתנה לכהן.

א,ז הלוקח מן הנחתום ומן האשה שעושה למכור בשוק צריך להפריש חלת דמאי מן בעל הבית ומן המתארחין אצלו א "צ להפריש ח לת דמאי ניטלת אחד מארבעים ושמונה ר "ש אומר אפילו לא עלה בידו אלא אחד מששים יצא.

א,ח מי שאין יכול לעשות עיסתו בטהרה יעשנה קבין ואל יעשנה בטומאה ר "ע אומר יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין שכשם שקורא על הטהורה כך קורא על הטמאה על זו קורא חלה לשם ועל זו קורא חלה לשם אבל קבין אין בהן חלק לשם אמרו לפני ר "ע אין אומרים לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה עמוד וקלקל בשביל שתתקן.

א,ט ר"א אומר חלה ניטלת מן הטהור על הטמא אמרו לפני רבי ישמעאל הלא פלוני יש בדרום והיה מורה כהוראה הזאת אמר להם לבוש שלבש בו אבא וציץ שנתן בין עיניו אם לא אלמד בו לכל מורה הוראות אמרו לו בשם רבי אליעזר אמר להם אף הוא יש לו במה יתלה.

א,י האשה [שהפקידה] עיסתה או שמכרתה או שנתנתה במתנה פטורה עד שתתגלגל בחטים ותטמטם בשעורים אין חייבת בחלה עד שיהא [בדגן] כשיעור גלגלה בחטים וטמטמה בשעורים אע"פ שאין בכל אחד ואחד אלא כזית חייבת בחלה.

א,יא נולד לעיסה ספק טומאה עד שלא גלגלה תעשה [בטהרה] משגלגלה תעשה [בטומאה] וחלתה תלויה באיזה ספק אמרו בדבר הספק לחלה וכן פירות שנולד להן ספק טומאה עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו [בטהרה] משנגמרה מלאכתן יעשו [בטומאה] ותרומתן תלוי' באיזה ספק אמרו בדבר הספק לתרומה.

א,יב גר שנתגייר והיתה לו עיסה נעשה עד שלא קרמו פניה חייבת משקרמו פניה פטורה דברי ר"ע רבי יוחנן בן נורי אומר עד שלא תתגלגל בחטים ותטמטם בשעורים חייבת גלגלה בחטים וטמטמה בשעורים פטורה אחרים אמרו משם רבי יהודה בן בתירה משתעשה מקרצות.

מסכת חלה פרק ב

ב,א העושה עיסה מן החטים ומן האורז רבן שמעון בן גמליאל אומר אין חייבת בחלה עד שיהא בדגן כשיעור ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח עד שיהא [בה] כשיעור.

ב,ב הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה חלתה ונותן לתוך עיסה שהורמה חלתה הרי זה מביא קמח ממקום אחר ומצרפו לחמשת רבעים [לחייב עליו] לפי חשבון.

ב,ג קב מכאן וקב מכאן וקב חדש באמצע קב מכאן וקב מכאן וקב שעורים באמצע הרי אלו מצטרפין הוסיפו עליהן קב מכאן [וקב מכאן] וקב של אשה אחרת באמצע וקב מכאן וקב מכאן וקב דבר שנטלה חלתו באמצע הרי אלו מצטרפין קב מכאן וקב מכא ן וקב הנכרי באמצע קב מכאן וקב מכאן וקב אורז באמצע קב מכאן וקב מכאן וקב [מרובה] באמצע אין מצטרפין קב חטין וקב שעורין וקב כוסמין הרי אלו מצטרפין כשהוא תורם תורם מכל אחד ואחד שאין תורמין ממין על שאינו מינו חצי קב חטים וחצי קב שעורים וחצי קב כוסמין נוטל מן הכו סמין אמר ראב"י הנוטל חלה מן הקב למה הוא דומה לתורם תבואה שלא הביאה שליש שאין תרומתו תרומה חזרו לומר לא כך ולא כך שהרי הקב הזה [מצטרף הוא] עם אחרים.

ב,ד קמח טמא שנתערב בקמח טהור ואין בטמא כשיעור כשהוא נוטל אומר ה"ז חלה חוץ מן הטמא שיש בו חטים טמאות שנתערבו בחטים טהורות ואין בטמאות כשיעור כשהוא תורם אומר הרי זו תרומה חוץ מן הטמאות שבהן.

ב,ה אמר רבי אליעזר ב"ר צדוק אע"פ שהיה רבן גמליאל פוטר את אריסות בסוריא אוסר היה מלארס אם ארס הרי זה פטור ובלבד שלא יהא הוא מלקט והן אוגדים על ידו הוא בוצר והן דורכים על ידו הוא מוסק והן עוטנין על ידו אלא הן מלקטין והוא אוגד על ידיהן הן בוצרין והוא דורך על ידיהן הן מוסקין והוא עוטן על ידיהן וכן היה רבי אלעזר ב"ר צדוק אומר לא היה רבן גמליאל מחייב בסוריא אלא חלה אחת בלבד.

ב,ו הלוקח מן הנחתום בסוריא צריך להפריש חלת דמאי דברי רבן גמליאל וחכ"א אין צריך להפריש חלת דמאי מנהר דרומה של כזיב ואילך שתי חלות דמאי ר"ש אומר אם לא תרם את האחד כשיעור לא יאכל מן השני.

ב,ז חלות הנכרים [בחוצה לארץ] ותרומת הנכרים בחו"ל מזריעין אותו שאינו חייב בחלה נאכלת לזרים.

ב,ח עשרים וארבע מתנות כהונה ניתנו לאהרן ולבניו בכלל ובפרט ובברית מלח אלו הן עשר במקדש וארבע בירושלים ועשר בגבולין עשר במקדש חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור וחטאת העוף ואשם תלוי ולוג שמן של מצורע שתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר ארבע בירושלים הבכורה והבכורים והמורם מתודה ואיל נזיר ועורות קדשים

עשר בגבולין תרומה ותרומת מעשר וחלה ראשית הגז הזרוע והלחיים והקיבה ופדיון הבן ופדיון פטר חמור והחרמים ושדה אחוזה וגזל גר כל אלו נתנו לאהרן ולבניו בכלל ופרט וברית מלח לחייב על הכלל ולחייב על הפרט ליתן שכר על כלל וליתן שכר לפרט העובר עליהן כעובר משום כלל ומשום פרט.

ב,ט איזו היא הארץ ואיזו היא חו "ל כל השופע מטורי אמנון ואילך ארץ ישראל מטורי אמנון ולהלן חוצה לארץ הניסין שבים רואין אותן כאילו חוט מתוח מטורי אמנון ועד נחל מצרים מחוט ולפנים ארץ ישראל מלחוט ולחוץ חוצה לארץ ר ' יהודה אומר כל שהוא כנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל שנא ' (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול הניסין שבצדדין רואין אותן כאילו חוט מתוח מקפלריא ועד אוקיינוס מנחל מצרים ועד אוקיינוס מחוט ולפנים ארץ ישראל מחוט ולחוץ חוצה לארץ.

ב,י ספינה שהיא באה מחוצה לארץ לארץ והיתה בה עיסה עד שלא קרמו פניה חייבת משקרמו פניה פטורה.

מסכת עורלה פרק א

א,א הנוטע לסייג לקורות ולעצים פטור מן הערלה אמר רבן שמעון בן גמליאל בד "א בזמן שנטע לסייג ולקורות ולעצים דבר הראוי להם אבל נטע לסייג ולקורות לעצים דבר שאין ראוי להם חייב בערלה נטעו לעצים וחשב עליו לאכילה מאימתי מונה לו משעת נטיעתו.

א,ב הנוטע לרבים חייב ור ' יהודה פוטר ר "ש בן אלעזר אומר משמו הנוטע לרבים חייב בערלה העולה לרבים פטור מן הערלה.

א,ג הנוטע בספינה בעציץ ובראש הגג חייב בערלה נז רעו בעציץ שאינו נקוב נשבר וחזר וזרען בעציץ נקוב אם יכול לחיות חייב ואם לאו פטור כיצד יודע אם יכול לחיות ואם לאו חופר לו גומא בארץ ונוטעו בה אם יכול לחיות חייב ואם לאו פטור.

א,ד אילן העולה בין מן הגזע ובין מן השרשים חייב רבי יהודה אומר העולה מן הגזע חייב מן השרשים פטור הקדישו ואח "כ נטע פטור נטע ואח "כ הקדיש ופדאו מאימתי מונה לו משעת נטיעתו.

א,ה נכרי שהרכיב עץ מאכל על גבי עץ סרק מונה לו משעת נטיעתו רבי יוסי אומר נוטעים יחור של ערלה ואין נוטעים אגוז של ערלה מפני שהוא פרי ואין מרכיבין כפניות של ערלה רבי שמעון בן אלעזר אומר סמני ערלה עולה באחד ומאתים צובע בהן בבלול והולכין אחר הרוב.

א,ו ר' שמעון בן אלעזר אומר בשר בחלב מותר בהנאה בעלי מומין אסורין כל שהן רבי יוסי אומר בעלי מומין יבקר.

א,ז תנור שהסיקו בקליפי ערלה אם חדש יותץ אם ישן יוצן אפה ובשל בגחלים מותר אפה בכולן מותר חוץ מעצי אשירה אפר בגדים שנתנגעו ועפר בתים שנתנגעו אסורין בהנאה.

א,ח ספק ערלה בארץ ישראל אסור בסוריא בחוצה לארץ מותר כיצד כרם ושדה שנטע ירק וירק נמכר חוצה לו ספיקו בארץ ישראל אסור בסוריא ובחוצה לארץ מותר רבי יהודה אומר אף זה ספיקו בסוריא אסור א יזהו ספיקו מותר כרם שנטע ירק ושדה ירק בצידו וירק נמכר חוצה לו ספיקו בארץ ישראל אסור בסוריא ובחוצה לארץ מותר הרי שנמצא נטיעה קטנה בתוך שדהו ספיקו בא "י אסור בסוריא ובחוצה לארץ מותרת ר ' אליעזר בר' יוסי אומר משום ר ' יוסי בן דורמסקית שאמר משם ר ' יוחנן בן נורי ש אמר משם רבי אליעזר הגדול אין ערלה בחוצה לארץ.

מסכת ביכורים פרק א

א,א אין מביאין בכורים קודם לעצרת ואם הביא ימתין עד שתבא עצרת ויקרא עליהן.

א,ב הקונה אילן אחד בתוך של חבירו הרי זה מביא ולא קורא מפני שלא קנה קרקע דברי ר"מ וחכ"א לא מביא ולא קורא.

א,ג רבי יהודה אומר כל הגרים כולן מביאין ולא קורין בני קיני חותן משה מביאין וקורין שנאמר (במדבר י) והיה כי תלך עמנו וגו'.

א,ד ר' יוסי אומר היה ר "מ אומר כהנים מביאין ולא קורין מפני שלא נטלו חלק בארץ ואני אומר כשם שנטלו לוים כך נטלו כהנים בין מדבר מרובה בין מדבר מועט.

א,ה הפריש את בכוריו ומכר את שדהו מביא ואינו קורא והשני מהו להביא מאותו המין אינו מביא ממין אחר מביא וקורא ר' יהודה אומר אף מאותו המין מביא וקורא.

א,ו הרי שהפריש את בכוריו וקרא עליהן וחזר וקנה שדה אחרת ונת בכרו לו מחמשת המינין אע"פ שנתן לתוכן מאותו המין מביא ולא קורא שאין אדם קורא פעמים בשנה.

א,ז ר' יהודה אומר עד באר הגולה חייב באחריותן מבאר הגולה אינו חייב באחריותן ר ' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון שנים אין חייבין עליהן חומש.

א,ח רבן שמעון בן גמליאל אומר אין מביאין בכורים מתמרים חוץ מן התמרים שביריחו ואין קורין אלא על הכותבות בלבד ר ' שמעון בן אלעזר אומר רימוני עמקים מביאין וקורין.

א,ט חומר בתרומה שאין במעשר שני ובכורים ובמעשר שני שאין בתרומה שהתרומה אין ניטלת אלא מן המוקף ואין נ יטלת אלא מן הגמור ואין ניטלת מן הטהור על הטמא ומדמעת וחייבין עליה חומש ונוהגת בכל הפירות מה שאין כן בבכורים ונוהגת בשאר שנים מה שאין כן במעשר שני.

א,י חומר במעשר שני שמע "ש קנה את הקנקן ואוסר דמיו ועירוביו וספק עירובו כל שהוא אסור לאונן [וטעון חומש] וטעון וידוי ולא הותר לאכילה אלא בפדיון ואין מדליקין בו את הנר מה שאין כן בתרומה.
א,יא חומר בתרומה ובמעשר שני שאין בבכורים שהתרומה ומעשר שני נוהגין בעמון ומואב מה שאין כן בבכורים חומר במעשר שני ובכורים שאין בתרומה שמע "ש ובכורים טעונין הבאת מקום וטעונין וידוי ואס ורין לאונן ורבי שמעון מתיר וחייבין בביעור רבי שמעון אומר בכורים פטורין מן הבעור רבי יוסי אומר מע "ש טעון וידוי וביכורים טעונין וידוי מה מע"ש טעון ביעור אף ביכורים טעונין ביעור אמר לו ר ' שמעון מה למעשר שני שטעון ביעור שכן דמיו טעונין ביעור תאמר בבכורים שאין דמיהן טעונין ביעור.
א,יב וכן היה ר ' שמעון אומר [בכורים לא אמרו גידוליהן] לאכול בירושלים מעשר באיזה מעשר אמרו [בדבר שזרעו כלה נכנס לירושלים ויוצא] בשאין בו שו "פ [ובשאין לו פדיון] ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בכורים אין חייבים עליהם במחובר לקרקע.

מסכת ביכורים פרק ב

ב,א כוי כיצד דומה לחיה דמו טעון כסוי [כמו החיה] רבי אליעזר אומר חייבין על חלבו אשם תלוי כיצד שוה לחיה ולבהמה [מפסיד] בו חבור כחיה וכבהמה ונוהג בו גיד הנשה כחיה וכבהמה אם אמר הריני נזיר [שזה חיה ובהמה ה "ז נזיר] ר' יוסי אומר כוי בריה לעצמו ולא יכלו חכמים להכריע עליו אם חיה אם בהמה.
ב,ב אנדרוגינוס יש בו דרכים שוה לאנשים ויש בו דרכים שוה לנשים ויש בו דרכים שוה לאנשים ולנשים ויש בו שאינו שוה לא לאנשים ולא לנשים.
ב,ג דרכים ששוה [בהן] לאנשים מטמא בלובן כאנשים נושא אבל לא נושא כאנשים ואין מתייחד עם הנשי ם כאנשים ואינו נתזן עם הבנות כאנשים [ואין מטמא למתים כאנשים] ועובר על בל תקיף [ועובר על בל] תשחית כאנשים וחייב בכל המצות האמורות בתורה כאנשים.
ב,ד דרכים ששוה לנשים מטמא באודם כנשים ואין מתייחד עם האנשים כנשים ואין זוקק ליבום כנשים ואין חולק עם הבנים כנשים ואין [חולק] בקדשי קדשים כנשים ופסול לכל עדות שבתורה כנשים ואם נבעל בעבירה פסול [מן הכהונה] כנשים.
ב,ה דרכים ששוה [בהן] לאנשים ולנשים חייבין על נזקו [בין איש בין אשה] ההורגו במזיד נהרג בשוגג גולה לערי מקלט [אמו יושבת עליו בדם טוהר כאנשים] וכנשים ומביאה על יו קרבן כאנשים וכנשים [ונוחל בכל נחלות כאנשים וכנשים חולק בקדשי הגבול כאנשים וכנשים ואם אמר הריני נזיר שזה איש ואשה הרי זה נזיר].
ב,ו דרכים [שלא] שוה [בהן לא] לאנשים [ולא לנשים] אין חייבין על [חטאתו] ואין שורפין על טומאתו ואין נערך לא כאנשים [ולא כנשים] אין נמכר לעבד עברי לא כאנשים [ולא כנשים] אם אמר הריני נזיר שאין זה איש ואשה הרי זה נזיר ר ' יוסי אומר אנדרוגינוס בריה [לעצמו ולא יכלו חכמים להכריע עליו] אם איש הוא [אם] אשה [הוא] אבל טומטום אינו כן אלא או ספק איש או [ספק] אשה.

ב,ז כיצד מפרישין את הבכורים יו רד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה אשכול שבכר קושרן במשיחה ואומר הרי אלו בכורים ר "ש אומר חוזר וקורא אותן בכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע.

ב,ח מצוה להביאם בשבעה כלים ואם הביאן בכלי א ' יצא כיצד הוא עושה מביא שעורין ונותן למטה ודבר אחר על גביהן חטין [מלמטן ודבר א חר] על גביהן זיתים על גביהן תאנים למעלה מכולן ומקיפין להם אשכולות של ענבים מבחוץ לא היו עולין יחידים אלא פלכים פלכים לא היו מהלכים כל היום כולו אלא שתי ידות ביום חזני בית הכנסת עולין עמהם ולנין ברחובה של עיר לא היו נכנסים לבתים מפני אהל טומאה וטעונה עולה ושלמים לא היו מתעסקין בהליכה כדרך שמתעסקין בהן בחזירה זמן עצי הכהנים והעם בתשעה באב וטעונין לינה לא היו מתעסקין בהן כדרך שמתעסקין בבכורים כל הדרך כולה הרשות בידו ליתנן לעבדו או לקרובו עד שמגיע להר הבית הגיע להר הבית אפי ' אגריפס המלך נוטל את הסל על כתיפו ונכ נס עד שמגיע לעזרה הגיע לעזרה דברו הלוים בשיר ארוממך ה ' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהילים ל) הגוזלות שעל גבי הסלים היו עולות <ומה> שבידן נותנים לכהנים.

ב,ט תוספת הבכורים מין במינו ועיטור הבכורים מין בשאינו מינו תוספת הבכורים נאכלת בטהרה ופטורה מן הוידוי ואין צריך לומר מן הדמאי עיטור הבכורים ממין על מינו מדבר שהוא חייב בבכורים פטור מן הודאי ואין צריך לומר מן הדמאי עיטור הבכורים מין בשאינו מינו דבר שאין חייב בדמאי ואין צריך לומר בודאי עיטור הבכורים ממין על מינו דבר שאין חייב בבכורים או מעמון ומואב אפילו דבר שחייב בבכורים אין מקבלין הימנו.

ב,י המוכר ספר תורתו אינו רואה סימן ברכה לעולם כותבי ספרים תפילין ומזוזות הן ותגריהן ותגרי תגריהן וכל העוסקין שלא לשם שמים אינן רואין סימן ברכה לעולם אם היו עוסקין לשם שמים הרי הן בכלל ברכה תגרי שמיטה ומגדלי בהמה דקה וקוצצי אילנות טובות אינן רואין סימן ברכה לעולם העסוקין לגבוה אם היו עסוקין לשם שמים הרי הן בכלל ברכה.

תוספתא

סדר מועד

מסכת שבת פרק א

א,א ארבע רשויות לשבת רשות היחיד רשות הרבים איזהו רשות היחיד חריץ שעמוק עשרה ורוחב ארבעה וכן גדר שגבוה עשרה ורוחב ארב עה זו היא רשות היחיד גמורה איזו היא רה "ר סרטיא ופלטיא ומבואות המפולשין זו היא רה "ר גמורה אין מוציאין מרה"י זו לרה "ר זו ואין מכניסין מרשות הרבים זו לרשות היחיד זו ואם הוציא והכניס בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ונסקל אחד המוציא ואחד המכניס ואחד המושיט ואחד הזורק חייב.

א,ב אבל הים והבקעה [והכרמלית] והאסטוונית והאסקופה אינן לא [רה"י ולא רה "ר] אין נושאין ונותנין [לתוכן] ואם נשא ונתן פטור אין מוציאין לא מתוכן לרה "ר ולא מרה"ר לתוכן ואין מכניסין מתוכן לרה "י [ומרשות] היחיד לתוכן ואם הוציא והכניס פטור חצר של רבים ומבואות שאין מפולשין עירבו מותרין לא עירבו אסורין.

א,ג אדם עומד על האסקופה [נותן לבעל הבית ובעל הבית נותן לו נותן לעני והעני נותן לו נטל מבעה "ב ונתן לעני מן העני ונתן לבעה "ב] שלשתן פטורים אחרים אומרים אסקופה משמשת שתי רשויות כל זמן שפתח פתוח כלפנים פתח נעו ל כלחוץ היתה גבוה י' טפחים ורחבה ארבעה הרי זה רשות [לעצמו].

א,ד כשם שמפסיקין לקריאת שמע כך מפסיקין [לקריאת מגילה] לקריאת הלל ולתקיעת שופר ולנטילת לולב ולכל מצות האמורות בתורה.

א,ה לא יצא החייט במחטו [ע"ש סמוך לחשיכה] שמא ישכח ויצא ולא נגר בקיסם [שבצוארו] ולא צבע בדוגמא [שבאזנו] ולא שולחני בדינר שבאזנו ולא סורק במשיחה [שבצוארו אם] יצאו כולן פטורין דברי ר "מ רי"א אומן דרך אומנותו חייב ושאר כל אדם פטורין הסוחר לא יצא בכסות המקופלת ומונחת על כתיפו לרה "ר ואם יצא ה "ז חייב לא יצא אדם במעות הצרורין לו בסדינו לרה"ר ואם יצא הרי זה חייב.

א,ו יוצאין בתפילין עם חשיכה וקורין בכתבי הקודש עם חשיכה אבל אין קורין בלילי שבת לאור הנר [אפי'] גבוה ממנו ואפילו בבית אחר ואפילו עשרה בתים [זה לפנים מזה] אבל מסתכל לתוך הקערה ואינו חושש רשב "ג אומר תינוקות מתקנין פרשיותיהן בלילי שבת לאור הנר א"ר ישמעאל פעם אחת [קראתי] לאור הנר ובקשתי להטותו אמרתי כמה גדולים דברי חכמים שאומרין אין קורין בלילי שבת לאור הנר ר ' נתן אומר הטהו ודאי וכתב על פנקסו ישמעאל בן אלישע הטה את הנר בשבת לכשיבנה בהמ"ק יביא חטאת.

א,ז אר"ש בן אלעזר בא וראה עד היכן פרצה טהרה שלא [גזרו] הראשונים לומר לא יאכל טהור עם הנדה שהראשונים לא היו אוכלין עם הנדות אלא אמרו לא יאכל הזב עם

הזבה מפני הרגל עבירה [שבית] שמאי אומרים לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ וב "ה מתירין.
א,ח אלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיהו בן [גרון] כשעלו לבקרו נמנו ורבו ב"ש על ב "ה ושמונה עשר דבר גזרו בו ביום והיה אותו היום קשה להם לישראל כיום שנעשה בו העגל רא"א בו ביום גדשו סאה ר ' יהושע אומר בו ביום מחקו סאה [שכל זמן שהמדה מלאה אדם נותן לתוכה לסו ף מוציאה מה שבתוכה] בו ביום אמרו כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע ונמנו ורבו ב "ש על ב "ה בו ביום אמרו השוכח כלים תחת הצינור בע"ש עם חשיכה ונמנו ורבו ב"ש על ב"ה.
א,ט אמרו ב"ש לב"ה אי אתם מודים שאין צולין בשר וביצה בע "ש עם חשיכה אלא כדי שיצולו אף דיו סמנין וכרשינין וכיוצא בהן אמרו להם ב "ה אי אתם מודים שטוענים קורות בית הבד ותולין עיגולי הגת ע "ש עם חשיכה אף דיו סמנין וכרשינין וכיוצא בהן אלו עמדו בתשובתן ואלו עמדו בתשובתן אלא שב "ש אומרים (שמות כ) ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך שתהא כל מלאכתך גמורה מע "ש ובה"א (שמות כג) ששת ימים תעשה <מלאכה> [עושה] אתה כל ששה.
א,י בש"א אין מוכרים לנכרי ולא טוענים עמו ולא מגביהים עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב וב"ה מתירין איזהו מקום קרוב עד שיגיע לבית הסמוך לחומה ר "ע אומר כדי שיצא מן הפתח וקדש עליו היום אמר [ר"א ברבי] צדוק של בית ר"ג היו מוליכין כלי לבן שלהן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת וצבועים בע "ש לפי דרכנו למדנו שהלבנים קשים לכבסן יותר מן הצבועים.
א,יא פותקין מים לגינה בע "ש עם חשיכה והיא שותת והולכת [בשבת] נותנין קילור לעין ואיספלנית ע"ג המכה בע"ש עם חשיכה והן מתרפאין והולכין [בשבת] נותנין גפרית תחת הכלים בע"ש והן מתגפרין והולכין [בשבת נותנין] מוגמר על גבי גחלים בערב שבת עם חשיכה [ואין נותנין חטים לרחיים של מים אלא כדי שיטחנו].

מסכת שבת פרק ב

ב,א מדליקין בפתילה מחורכת [ולא בסמרטוטין ואף על פי שמחורכין] כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן ביו"ט חוץ משמן שריפה מפני מה אמרו אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב לפי שאין שורפין לא [תרומות] ולא קדשים ולא חמץ ביום טוב.
ב,ב כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת מותר לעשותן מדורה בין ע "ג הארץ ובין על גבי [מנורה בין להתחמם כנגדן בין להשתמש לאורה לא אסרו] אלא לעשותן פתילה לנר בלבד.
ב,ג רשב"א אומר אין מדליקין בצרי ר' ישמעאל אומר כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו ר' ישמעאל [בר"י] בן ברוקה אומר אין מדליקין אלא ביוצא מן הפרי ר "ט אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד עמד ר ' יוחנן בן נורי על רגליו ואמר מה יעשו אנשי בבל שאין להם אלא שמן שומשמין מה יעשו אנשי מדי שאין להם אלא שמן אגוזים מה יעשו אנשי אלכסנדריא שאין להם אלא שמן צנונות מה יעשו אנשי קפוטקיא שאין להם לא זה

ולא זה אין לך אלא מה שאמרו [מדליקין בשמן פקועות ובנפט ר"ש שזורי אומר מדליקין בשמן דגים ובעטרן] סומכוס אומר כל היוצא מן הבשר אין מדליקין בו חוץ משמן דגים ר"ש בן אלעזר אומר כל היוצא מן העץ אין בו משום שלש על שלש ומסككין בו חוץ מן הפשתן.

ב,ד כרך דבר שמדליקין בו ע"ג דבר שאין מדליקין בו אין מדליקין בו רשב"ג אומר של בית אבא היו כורכין פתילה ע"ג אגוז ומדליקין בה.

ב,ה א"ר יהודה כשהיינו שרויין בעליית בית נתזה בלוד היינו נוקבין שפופרת של ביצה וממלאין אותה שמן ונותנין אותה על הנר בע"ש עם חשיכה שיהא שוהה ודולק בלילי שבת [היו שם זקנים ולא אמר אחד מהן] דבר אם חברה בסיד ובגפסיס בע"ש מותר.

ב,ו נותנין טיט וחרסית תחת הנר בע"ש עם חשיכה כדי שיהא שוהה ודולק בלילי שבת נותנין גרגר של מלח וגריס של פול על פי הנר בע"ש עם חשיכה כדי [שיהא שוהה ודולק בלילי שבת] מעלין בדיופי ומטיפין מן האדק לחולה בשבת.

ב,ז החותה בגחלים חייב חטאת ר"ש בן אלעזר אומר משם ר"א ב"ר יצחק חייב שתי חטאות מפני שמכבה את העליונות ומבעיר את התחתונות החותה גחלים להתחמם כנגדן פטור.

ב,ח כלים שנטמאו באב הטומאה אין מטבילין אותן בין השמשות ר"ש שזורי אומר אף בחול אין מטבילין אותן בין השמשות מפני שצריכין הערב שמש [וכלים] שנטמאו בולד הטומאה מטבילין אותן בין השמשות [כלל אר"ש בן אלעזר דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אין עושין אותו בין השמשות ודבר שאין חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת עושין אותו בין השמשות].

ב,ט ר' נתן אומר אף מפני נדרים נשים מתות בשעת לידתן ר' יוסי אומר שלשה הן דבקי מיתה מסורין לנשים רשב"ג אומר הלכות הקדש [וחטאות ומעשר] הן גופי תורה ומסורין [להם] לע"ה [שלשתן להעשות] מדליקין את הנר מערבין וטומנין את החמין.

מסכת שבת פרק ג

ג,א כירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין לה ואין מקיימין עליה עד שתהא גרופה וקטומה גחלים שעממו או [שהדליק] עליהן נעורת של פשתן הרי הן כקטומות שתי כיריים המתאימים אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה [ואינה קטומה מקיימין] על גבי גרופה וקטומה ואין [מקיימין] ע"ג שאינה גרופה וקטומה ומה הן [מקיימין] עליה ב"ש אומרים אין מקיימין עליה כלום וב"ה אומרים חמין אבל לא תבשיל עקר את המיחם הכל מודים שלא יחזיר דברי ר"מ רי"א בש"א חמין אבל לא תבשיל וב"ה אומרים חמין ותבשיל עקר בש"א לא יחזיר ובה"א יחזיר.

ג,ב השוכח [תבשיל] ע"ג כירה וקדש עליו היום בשוגג יאכל במזיד לא יאכל בד"א בתבשיל שלא בשל כל צרכו וחמין שלא הוחמו כל צרכן אבל תבשיל שבשל כל צרכו וחמין שהוחמו כל צרכן הרי אלו מותרין מפני שרע להן ר"י אומר חמין שהוחמו כל צרכן

הרי אלו מותרין מפני שרע להן אבל תבשיל שבשל כל צרכו כל המצטמק ויפה לו כגון כרוב ופול ובשר טרוף אסור וכל המצטמק ורע לו מותר.
ג,ג המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי ר "מ ר' יהודה אומר בשוגג יאכל [במוצאי] שבת במזיד לא יאכל ר ' יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל [במוצאי] שבת לאחרים ולא לו במזיד לא יאכל לא [לו ולא לאחרים כלל אמר] ר' ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקה דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועשאו בשבת בין בש וגג בין במזיד אסור לו ולאחרים ודבר שאין חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועשאה בשבת בשוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו במזיד לא לו ולא לאחרים.
ג,ד השוחט בשבת בשוגג יאכל למוצאי שבת במזיד לא יאכל פירות שלקטן בשבת בשוגג [יאכלו] למוצאי שבת במזיד לא [יאכלו].
ג,ה התורם והמעשר בשבת בין בשוגג בין במזיד מעשרותיו מעשר המטביל כלים בשבת בין בשוגג בין במזיד עלו ידי טבילה.
ג,ו הנוטע בשבת בשוגג יקיים במזיד יעקור ובשביעית בין בשוגג בין במזיד יעקור מפני מה אמרו הנוטע בשבת בשוגג יקיים במזיד יעקור ובשביעית בין בשוגג בין במזיד יעקור [מפני] שמונין לשביעית ואין מונין לשבתות ד "א נחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבתות ר ' יהודה אומר חלוף הדברים בשבת בין בשוגג בין במזיד יעקור בשביעית בשוגג יקיים במזיד [יעקור] רבן שמעון בן גמליאל אומר מגלגלין ביצים ע "ג [סיד] רותח [ואין] מגלגלין ביצים על גבי עפר רותח.

מסכת שבת פרק ד

ד,א לא תמלא אשה קדרה עסיות ותורמוסין ותתן לתוך התנור בע "ש עם חשיכה אם נתנה למוצאי שבת אסורין [עד כדי] שיעשו לא ימלא נחתום חבית מים ויתן לתוך התנור בע"ש עם חשיכה ואם נתן למוצאי שבת אסורין עד כדי שיוחמו.
ד,ב מרחץ שסתמו [נקבין שלו] מע"ש למוצאי שבת רוחץ בו מיד סתמו [נקבין שלו] מערב יו"ט נכנס ביו "ט ומזיע ויוצא ומשתטף בצונן א "ר יהודה מעשה במרחץ של בני ברק שסתמו נקבין שלו מעיו "ט והיה ר "ע ור"א בן עזריה נכנסין ומזיעין בתוכו ויוצאין [ורוחצין] בצונן אלא שהיו חמין שלו מחופ ין בנסרים משרבו עוברי עבירה חזרו לאסור האמבטאות שבכרכים מטיילין בהן בשבת.
ד,ג אין משתטפין לא בחמין ולא בצונן דברי ר "מ ור"ש מתיר ורבי יהודה אומר בצונן אבל לא בחמין א"ר יהודה מעשה [בביתוס] בן זונין שהיו ממלאין לו כלי של צונן מערב שבת ונותנין עליו בשבת כדי שייקר.
ד,ד ממלא אדם חבית של מים ונותנה כנגד המדורה לא שיחמו אלא שתפיג צינתן ממלא אדם צלוחית שמן ונותנה כנגד המדורה לא [שתחם] אלא כדי שתפיג צינתו רשב "ג אומר האשה מדיחה ידה בשמן ומחממתה כנגד הנר וסכה את בנה סך אדם את עצמו שמן ומתחמם כנגד המדורה ואינו חושש סכין כל מיני סיכות [אבל אין מושחין את המעיין ואין חונקין בשבת].

ד,ה מיחם אדם אלונתית ונותן על [מעיו ולא] יתן עדשה מלאה חמין על מעיו ממלא אדם כוס של יין ונותנו על פי מיחם לא שיחם אלא כדי שתפיג צינתו ממלא כוס מים ונותן לתוך הספל בין להחם ל ו את הצונן בין לצנן לו את החמין המערה ממיחם למיחם מאלפס לאלפס ומקדרה לקדרה מותר לשני ואסור ליתן לראשון.

ד,ו חבית של טבל שנשברה מביא כלי ונותן תחתיה [נתמלא] אסור לטלטלו עביט של ענבים ומעטן של זיתים שמשכו אין מסתפקין מהן ביו"ט ואצ"ל בשבת.

ד,ז חבית שנשברה ב ראש הגג מביא כלי ומניח תחתיה ולא יהא מביא כלי אחד וקולט כלי [אחד ומסלק] אם יש שם אורחים מביא כלי אחד וקולט כלי [אחר ומסלק]. נותן אדם כלי תחת הדלף בשבת נתמלא שופך ושונה ואינו חושש.

ד,ח גרף של רעי ושל מימי רגלים נוטלו ושופכו ונותן לתוכו מים ומחזירו למקומו.

ד,ט [מטלטלין] נר חדש אבל לא ישן דברי רבי יהודה ר"מ אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו באותה שבת ר "ש אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת כבה מותר לטלטלו אבל כוס וקערה ועששית שכבו לא יזיזם ממקומן ר "א בר"ש אומר מסתפקין מנר [הכבה] ומנר המנטף [נר] שעל גבי טבלא מטה את הטבלא והנר נופל ומחזיר את הטבלא למקומה.

ד,י אין מטלטלין את המנורה בשבת ר"א ב"ר שמעון מתיר אין מגרדין לא מנעלים ישנים ולא סנדלין ישנים אבל [סכין ומקנחין] אותן אין סכין לא מנעלים חדשים ולא סנדלין חדשים ולא יסוך את רגלו והוא בתוך המ נעל ולא יסוך את רגלו והוא בתוך הסנדל אבל סך הוא את רגלו [ונותנה למנעל סך את רגלו ונותנה לסנדל] סך אדם עצמו שמן ומתעגל על גבי [טבלא] חדשה ואינו חושש.

ד,יא סכין ומדיחין ומפרכסין באדם אבל לא בבהמה זה חומר בבהמה שאין באדם מפספסין את [הכיפין] ובלבד שלא יתלוש [גיזי] צמר שבהפתק אין מטלטלין אותן אם התקינן בעל הבית להיות משתמש בהן מטלטלין אותן.

ד,יב אין טומנין את החמין בתחלה בשבת אבל מוסיפין עליהן כלים רבי שמעון בן גמליאל אומר נוטל את הסדין ונותן את הגלופקרין נוטל את הגלופקרין [ונותן] את הסדין וכן היה רשב"ג אומר לא אסרו להטמין אלא מיחם שחממו בו מערב שבת אבל מפנה הוא לתוך מיחם אחר או לתוך קיתון אחר ומטמין.

ד,יג הטמין וכסה בדבר הניטל בשבת או שהטמין בדבר שאין ניטל בשבת וכסה בדבר הניטל בשבת ה "ז נוטל ומחזיר הטמין וכסה בדבר שאין ניטל בשבת או שהטמין בדבר הניטל בשבת וכסה בדבר שאין ניטל בשבת אם מגולה מקצתו נוטל ואם לאו אינו נוטל ר ' יהודה אומר נעורת של פשתן דקה הרי הן כזבל.

ד,יד טומנין מיחם על גבי מיחם וקדרה על גבי קדרה ומיחם על גבי קדרה וקדרה על גבי מיחם וטח פיהם בבצק לא שיוחמו אלא כדי שיהו שמורין.

ד,טו וכשם שאין טומנין ה חמין בתחלה בשבת כך אין טומנין [לא את השלג ולא] את הצונן אין מרסקין את השלג שיזובו מימיו אבל מרסק הוא לתוך הכוס או לתוך הקערה ואינו חושש.

מסכת שבת פרק ה

ה,א רבי ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו הסוס והפרד [והדלובקוס] והגמל נמשכין באפסר רחלות יוצאות כבונות למילת שחוזות [שיעלה עליהן זכר] כבולות שלא [יעלה עליהן זכר].

ה,ב לא יצא חמור באוכף שלו [אע"פ] שקשור בו ר"ג אומר יוצא חמור באוכף שלו בזמן שקשור בו לחממו ובלבד שלא יקשור בה את [המוסרה] ויפסיל את הרצועה תחת זנבו.

ה,ג לא יצא גמל במטוטלת [התלויה בחטרתו שלא יכנס בה] הרוח אבל יוצא הוא [הקשורה בחטרתו שתכנס] בו הרוח עקוד שלא יכוף ידו א' ורגלו א' ויקשור [רגלו אחת רגול] שלא יכוף שתי ידיו זו לזו שתי רגליו זו לזו ויקשרנו.

ה,ד הסוס יוצא בשיר וכל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר ומזין עליהן וטובלין במקומן ובלבד שיהו מחולחלים ומכניס אפילו י' חבלים לתוך ידו ובלבד שלא יכרוך ע"ג ידו ולא ישלשל חבלים מידו יותר מטפח.

ה,ה לא יצא הסוס בזנב שועל ולא בזהורית שבין עיניו לא תצא פרה בחוסם [שלה] ולא סייחין בקרסטלין [שלהם] ולא עזים בכיסין [של דדיהן] לא תצא בהמה בסנדל ולא בקמיע אע"פ שמומחה זה חומר בבהמה שאין באדם אבל יוצאה היא באגד שע"ג מכה ובקשישין שע"ג שבר ובשליא המדולדלת ופוקקין לה זוג ומטיילת בו בחצר.

ה,ו לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאת חייבת חטאת דברי ר"מ וחכ"א לא תצא ואם יצאת פטורה ר"א אומר יוצאה אשה בעיר של זהב בטוטפת [ובסרביטין] בזמן שהן תפורין.

ה,ז לא תצא אשה באסטמא ואם יצאת הרי זה חייבת שלשה דברים נאמרו באסטמא אין בה משום כלאים ואין מטמאה בנגעים ואין יוצאין בה בשבת ר' שמעון בן אלעזר אומר אף אין בה משום עטרות לכלה כלל אמר רשב"א כל נוי שלמטה משערה יוצאין [בו] למעלה משערה אין יוצאין [בו].

ה,ח לא ינעול אדם סנדל [מסומר] ויטייל בתוך הבית אפילו ממטה למטה אבל נוטלו ומכסה בו את הכלים ר"א בר"ש אוסר נשרו רוב מסמרותיו ונשתיירו בו ד' וחמש ר' אומר עד שבע [או שחפהו בעור מלמעלה או שעשה לו מסמרין הרבה מלמטה או שעשה לו טס או יתד כדי שיהלך עליו] ולא תהא הארץ אוכלתו מותר.

ה,ט איזה קמיע מומחה כל שרפא ושנה ושלש אחד קמיע של כתב ואחד קמיע של עקרין יוצאין בו ואצ"ל שנכפה אלא אפי' שלא יכפה ואין צריך לומר דבר שיש בו סכנה אלא אפי' דבר שאין בו סכנה [וקושרו] ומתירו בשבת ובלבד שלא יתננו לתוך השיר או לתוך הטבעת ויצא בו מפני מראית העין קמיע שאין מומחה אע"פ שאין יוצאין בו בשבת מטלטלין אותו בשבת.

ה,י לא תצא אשה במפתח שבאצבעה לרשות הרבים ואם יצתה הרי זו חייבת חטאת ר"א פוטר בכובלת [וחכמים פוטרין בצלוחית] של פלייטין בזמן שיש בה בוסם הא אם אין בה בוסם הרי זו חייבת כללו של דבר כל שהוא משום תכשיט לא תצא ואם יצתה הרי זו פטורה כל שאינו משום תכשיט לא תצא ואם יצאת הרי היא חייבת אבל יוצאת היא בסבכה [מוזהבת] ובטסין [ובצפויין] ובחליות שלה במנעלים ובקורדוקיסין המוזהבין יוצאה באבן תקומה ואם נפלה תחזיר פורפת לכתחלה בדבר הניטל בשבת.

מסכת שבת פרק ו

ו,א יוצא אדם בקיסם שבשיניו [ושבסנדלו] לרשות הרבים אם נפל לא יחזיר ואצ "ל שלא [יתן] בתחלה בשבת ר ' אליעזר אומר קב של קיטע אם יש בו בית קבול [כתיתין] יוצאין בו ואם לאו אין יוצאין בו הגדמין טמאין ואין יוצאין [בהן].

ו,ב יוצאין בפיקרין וב ציפה אימתי בזמן שצבען בשמן וכרכן במשיחה לא צבען בשמן ולא כרכן במשיחה אין יוצאין בהן ואם יצאו בהן מע "ש אע"פ שלא צבען בשמן ולא כרכן במשיחה [יוצאין בהן].

ו,ג יוצאין במוך ובספוג שע "ג מכה ובלבד שלא יכרוך עליהן חוט או משיחה יוצאין בקליפת השום ובקליפת הבצל שע"ג מכה [אם] נפל לא יחזיר ואצ"ל שלא [יתן בתחילה] בשבת יוצאין באגד שעל גבי מכה וקושרו ומתירו בשבת ואספלנית שפרשה מן האגד מחזירה יוצאין באספלנית ובמלוגמה וברטיה שע "ג המכה [ואספלנית] לא יחזיר ואצ "ל שלא יתן בתחלה בשבת [נוטלה] ומכסה בה הכלים לא יתקננה משבת למוצאי שבת שאין מתקינין מקדש לחול ר ' יהודה אומר אם החליקה מלמטה מחליקה מלמעלה ואם החליקה מלמעלה מחליקה מלמטה מגלה מקצת אספלנית מכאן ומקנח את המכה וחוזר ומגלה מקצת אספלנית מכאן ומקנח את המכה לא [יקח] האספלנית מפני שבא לידי מירוח והממרח בשבת חייב חטאת.

ו,ד לא יצא [אדם] בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו זה וזה [אינן] מקבלין טומאה לא יצא [אדם] בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו זה וזה אין מקבלין טומאה. לא תצא בהמה בזוג שבצוארה [אבל יוצאה היא] בזוג שבכסותה [זה וזה מקבלין טומאה זה חומר בבהמה שאין באדם לא תצא בהמה] בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה זה וזה אין מקבלין טומאה.

ו,ה מטלטלין עצי בשמים [להניף ולהריח בהם לחולה מוללו ומריח בו לא יקטמנו להריח בו ואם קטמו פטור] ולא יקטמנו לחצות בו שיניו ולא לפתוח [בו] את הדלת [מפני שהוא מתקן כלי] ואם קטמו חייב חטאת.

ו,ו [הרטנין] יוצאין בסודרין שלהן ולא [הרטנין] בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדברו חכמים בהווה א "ר יהודה מעשה בהורקנוס בנו של ר "א שיצא בסודר שלו [לרשות] הרבים אלא שהיתה נימא כרוכה לו על אצבעו אמרו חכמים לא היה צריך.

ו,ז הרועין יוצאין בשקי ן שלהן ולא הרועים בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדברו חכמים בהווה א"ר יהודה מעשה בר' טרפון שיצא בלילי שבת לבית המדרש ונתנו לו סדין ואחזו בשתי ידיו ויצא בו מפני הגשמים יוצאין [בסגור] ביריעה ובחמילה [בסקרוטיא] ובקטבוליא מפני הגשמים אבל לא בתיבה ולא בקופה ולא במחלצת מפני הגשמים.

מסכת שבת פרק ז

ז,א אלו דברים מדרכי האמורי המספר קומי והעושה בלורית [והמגבה] לגרגרן והמגררת בנה [בין] המתים והקושר [מטולטלת על יריכו וחוט אדום על אצבעו והמונה ומשליך

צרורות לים או לנהר הרי זה מדרכי] האמורי המספק והמטפח והמרקד לשלהבת ה "ז מדרכי האמורי.

ז,ב נפלה [פת ממנו] אמר החזירו לי שלא תאבד ברכתי הניחו נר על הארץ שיצטערו המתים [אל תניחו נר על הארץ שלא יצטערו המתים] נפלו ממנו ניצוצות ואמר אורחין לנו היום ה "ז מדרכי האמורי היה מתחיל במלאכה ואמר יבוא פלוני שידיו קלות ויתחיל בה יבוא זה שרגליו קלות ויעבור לפנינו הרי זה מדרכי האמורי האומר [בחבית או בעיסה] יבוא פלוני שידיו מבורכות ויתחיל [בה] הרי זה מדרכי האמורי.

ז,ג הפוקק את החלון בסירה והקושר ברזל בכרעי המטה של חיה והעורך לפניה שולחן הרי זה מדרכי האמורי אבל פוקקין את החלון [בגלופרין] או בעמיר ונותנין לפניה ספל של מים וקושרין לה תרנגולת שתהא לה לצוות [ולא] מדרכי האמורי האומר שחטו תרנגול זה שקרא [בערב] שחטו תרנגולת זו [שהיא קורא] כזכר האכילוה כרבלתא שהיא קורא כזכר ה "ז מדרכי האמורי [קרא עורב ואמר לו צרח קרא עורב ואמר לו חזור לאחוריך] הרי זה מדרכי האמורי.

ז,ד האומר אכול תמרה חזרת זו שתהא זוכרני בה [אל תאכילני פני ברקי' תישן] בארונו של מת [שתראני] בלילה אל [תישן] בארונו של מת שלא תראני בלילה הפך את חלוקך שתהא חולם חלומות טובות אל תהפוך את חלוקך כדי שלא תהא חולם חלומות שב על [המכביד] שתהא חולם חלומות אל תשב על [המכביד] שלא תהא חולם חלומות ה "ז מדרכי האמורי.

ז,ה האומר אל תשב על המחרישה שלא תכבד עלינו מלאכה [אל תשב על המחרישה שלא תשבר] הרי זה מדרכי האמורי ואם בשביל שלא תשבר [ודאי] הרי זה מותר האומר אל תפשל [ידך לאחורך] שלא נאסר עלינו מלאכה ה"ז מדרכי האמורי.

ז,ו [התוסס אור] בכותל ואומר חדא ה "ז מדרכי האמורי אם מפני ניצוצות [הרי זה] מותר השופך מים לרשות הרבים ואמר חדא ה "ז מדרכי האמורי אם מפני עוברין ושבין ה"ז מותר הזורק ברזל לבין הקברות ואמר חדא [ה"ז מדרכי האמורי אם מפני חרשין ה "ז מותר].

ז,ז הנותן מקל של אוד וברזל תחת ראשו ה "ז מדרכי האמורי אם בשביל לשמרה [הרי זה] מותר המצוחת לתנור שלא [תנפל] הפת והנותנת קסמין באזני קדרה שלא תהא מרתחת ושופעת לאחוריה הרי זה מדרכי האמורי אבל [נותנת] קסמין של תות וזכוכית בקדרה בשביל שתבשל מהרה אבל אסרו חכמים בזכוכית מפני סכנת נפשות.

ז,ח המשתקת לעדשים [והמצננת לאורז והמטפחת לנר] ה"ז מדרכי האמורי נפל נחש ע"ג מטה ואמר עני הוא וסופו להעשיר עוברה היא יולדת זכר בתולה היא נישאת לאדם גדול הרי זה מדרכי האמורי.

ז,ט המושבת אפרוחין ואמרה איני מושבתן אלא בבתולה איני מושבתן אלא ערומה איני מושבתן אלא בשמאל איני מושבתן אלא בי תרי והמקדש בתרי והמשלח בתרי והאומר הוסיפו על השולחן ה "ז מדרכי האמורי [הנותנת] ביצים ועשבים בכותל וטחה בפניהם ומונה [שבעה] ואחד ה"ז מדרכי האמורי.

ז,י הכוברת אפרוחים בכברה [והנותנת ברזא] בין האפרוחים הרי זה מדרכי האמורי אם מפני הרעמים [ואם] מפני הברק הרי זה מותר.

מסכת שבת פרק ח

ח,א האומר [יממיא ומציא] ה"ז מדרכי האמורי ר' יהודה אומר אומרין ימיא ומציא האומר דגן [קררן] ה"ז מדרכי האמורי ר' יהודה אומר [דגון על שם דגון] עבודת כוכבים שנא' (שופטים טז) לדגון אלהיהם. האומר דני דני ה"ז מדרכי האמורי ר' יהודה אומר [על שם דן] עבודת כוכבים שנאמר (עמוס ח) חי אלהיך דן וחי אלהיך באר שבע. השואל במקלו ואומר אם אלך ואם לא אלך הרי זה מדרכי האמורי אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר (הושע ד) עמי בעצו ישאל ומקלו יגיד לו.

ח,ב האומר מרפא הרי זה מדרכי האמורי ר' אלעזר ברבי צדוק אומר [אין אומרים מרפא מפני ביטול תורה של בית ר"ג] לא היו אומרים מרפא [מפני דרכי האמורי].

ח,ג האומר יתיר ונותר הרי זה מדרכי האמורי ר' יהודה אומר לא יהא לו בביתו יתיר ונותר האומר אשתה ואותיר ה"ז מדרכי האמורי שתו והותירו לא מדרכי האמורי [שתו והותירו חמרא לחייכון] לא מדרכי האמורי מעשה בר' עקיבה שעשה משתה לבנו על כל חבית וחבית שפתח [אומר חמרא לחיי רבננא ולחיי תלמידיהון].

ח,ד האומר לאו לאו [ה"ז] מדרכי האמורי אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר (איוב כא) [ויאמרו לאל סור ממנו וגו'] הקושר חוט [ע"ג] אדום ר"ג אומר אינו מדרכי האמורי ור"א בר צדוק אומר הרי זה מדרכי האמורי אל תעבור שלא תפסוק אהבתנו הרי זה מדרכי האמורי ואם מפני [כבוד] ה"ז מותר.

ח,ה איזהו מנחש האומר נפלה מקלי מידי נפלה פתי מפי קרא לי איש פלוני מאחרי קרא לי עו רב נבח בי כלב עבר נחש מימיני ושועל משמאלי ופסק צבי את הדרך לפני אל תתחיל בי שהרי שחרית הוא ור"ח הוא ומוצאי שבת הוא.

ח,ו איזהו מעונן רבי ישמעאל אומר זה המעביר על העין ר"ע אומר אלו [נותני עתים] כגון אלו [שאומרים] היום יפה לצאת היום יפה ליקח היום חמה נחפית ל מחר גשמים יורדין [כדון] אלו שהן אומרין למודי ערבית שביעית [להיות יפות ועקודות קטנות] להיות רעות [וחכמים אומרים אלו אוחזי העינים].

ח,ז סוקרין את האילן בסיקרא וטוענין אותו באבנים ואין חוששין [לא] משום שביעית ולא משום דרכי האמורי.

ח,ח ממשיכין יין ושמן בצנור ות לפני חתנים [ולפני כלות] ולא מדרכי האמורי מעשה ביהודה והילל בניו של ר"ג שנכנסו לכבול והמשיכו אנשי העיר לפניהם בצנורות יין ושמן.

ח,ט שורפין על המלכים ולא מדרכי האמורי שנאמר (ירמיהו לד) בשלום תמות ובמשרפות וגו' כשם ששורפין על המלכים כך שורפין על הנשיאים א בל לא על הדיוטות ומה הן שורפין עליו מטתו וכלי תשמישו מעשה שמת ר"ג הזקן ושרף עליו אונקלוס הגר יותר משבעים מנה.

ח,י עוקרין על המלכים ולא [משום דרכי] האמורי כל עקור שיש בו טריפה אסור באכילה ומותר בהנאה שאין בו טריפה מותר באכילה ואצ"ל בהנאה איזהו עקור שיש בו טריפה מן הארכובה ולמעלה שאין בו טרפה מן הארכובה ולמטה [מבעיתין לעוות] ולפוקה ולא מדרכי האמורי עמד עצם בגרונו נותן על [ראשו] מאותו המין.

ח,יא אלו דברים המותרין היה מתחיל במלאכה נותן שבח והודאה לפני המקום בחבית [או בעיסה מתפלל הוא] שתכנס בהן ברכה ואל תכנס בהן מארה מעבירין על גבי [מעיין] בשבת רשב"ג אומר בדבר הנוטל בשבת לוחשין על [העין ועל הנחש ועל העקרב] ואין לוחשין בדבר שדים ר' יוסי אומר אף בחול אין לוחשין בדבר שדים וכן היה ר ' יוסי אומר אין לך בכל הכרכים רעים [מסורמיין] שכל זמן שאדם רע קוראין אותו [סורמי] אין לך בכל הנכרים קשה יותר מאמוריים שכל [האדם] קשה קוראין אותו אמורי.

ח,יב ר' נהוראי אומר אין לך אדם בכל הכרכים מתון [יתר מסדומיים] וכן מצינו שחזר לוט על כל המקומות ולא מצא מתונה כסדום שנא' (בראשית יג) אברם ישב בארץ [כנען] וגו' [ר"ש בן גמליאל] אומר אין לך בכל עממין מתון יותר מאמוריים וכן מצינו שהאמינו במקום [דגלו] לאפריקי ונתן להם המקום ארץ שיפה כארצם והיתה א "י [נקרית] על שמן.

מסכת שבת פרק ט

ט,א הגוזז מן הבהמה מן החיה ומן [העופות] אפילו מן השלח מלא הסיט כפול הרי זה חייב [יש חולקים בחזיר בין חטטרתו לשאר גופו].

ט,ב המיסך [שלשה] חוטין בתחלה ה "ז חייב ר ' יהודה אומר אף [השרביט] והמדקדק ע"ג אריג כל שהוא ה"ז חייב הצד חלזון והפוצעו [הרי זה חייב שתי חטאות].

ט,ג כל אבות מלאכות שבתורה עשאן כו לם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת כל המקלקלין פטורין חוץ מן החובל ומבעיר בשבת.

ט,ד גר שנתגייר [בין העו"ג ועשה מלאכה בשבת ר "ע מחייב] ומונבז פוטר והדין נותן שיהא פטור הואיל ושוגג חייב חטאת ומזיד חייב כרת מה מזיד אינו חייב עד שיבא לכלל ידיעה אף שוגג [לא יהא] חייב עד שיבא לכלל ידיעה אמר לו ר "ע מוסיף אני על דבריך מה מזיד אינו חייב עד שיבא לכלל ידיעה בשעת מעשה אף שוגג לא יהא חייב עד שיבא לכלל ידיעה בשעת מעשה א"ל כ"ש שהוספתה אם בא לכלל ידיעה בשעת מעשה אף הוא אינו שוגג אלא מזיד.

ט,ה השוכח את התורה ועבר עבירות הרבה [חייב על כל אחת ואחת כיצד] היה יודע שיש חלב ואמר אין זה חלב שחייבין עליו היה יודע שיש דם ואמר אין זה דם שחייבין עליו חייב על כל אחת ואחת ר "ש בן אלעזר אומר כל שהוא כיוצא בו כשר להצניעו והוכשר [לו] להצניעו והצניעו ובא אחר והוציאו הרי זה חייב [ואי אפשר לו לה צניעו יכול להוציאו אפשר לו להצניעו ומצניעו] ובא אחר והוציאו הרי זה חייב.

ט,ו המוציא מורסן לאכילה כגרוגרת לבהמה כמלא פי הגדי [ולצבוע] כדי לצבוע בו בגד קטן לולבי זרדין והחרובין עד שלא ימתיקו [כגרוגרות] משימתיקו [כמלא פי הגדי] אבל הלוף והחרדל והתורמוסין ושאר כל הנכבשין בין משימתיקו ובין עד שלא ימתיקו כגרוגרות שמן כדי סיכת אבר קטן ר "ש בן אלעזר אומר קטן בן יומו הוצין כדי לעשות אוזן לכפיפה מצרית סיב אחרים אומרים כדי ליתן ע"פ משפך לסנן בו את היין.

ט,ז המוציא יין [כדי גמיעה ר' יהודה אומר] כדי מזיגת הכוס יבש כזית דברי ר' נתן חלב כדי גמיעה ר"א אומר אם של בהמה כדי גמיעה אם של אשה כדי ליתן [ע"פ קלור] מים כדי גמיעה ר' יהודה אומר כדי לשוף בהן את הקלור דם ושאר כל המשקין ברביעית רשב"ג אומר דם כדי לכחול עין אחת שכך כוחלין לברקית ר"ש ב"א אומר [שמם ר"מ] דם כדי לכחול עין אחת שכך כוחלין [לחרוד].

ט,ח המוציא קשר [המוכסין] עד שלא הראהו למוכס חייב משהראהו למוכס פטור ר' יהודה אומר אף משהראהו למוכס חייב מפני שמשמרו [להראותו לבעל המוכס].

ט,ט המוציא [שטר פרוע] ויש בו במקום הלובן כדי לכתוב שתי אותיות [ובכולו] כדי לכרוך ע"פ צלוחית קטנה של פלייטין ה"ז חייב ר' יהודה אומר אף המוציא שטר פרוע כל שהוא [ה"ז] חייב מפני שמשמרו [להראותו לבעלי חובים] שטרי מקח וממכר שטרי דיתקאות [אפותקאות] ומתנות כל שהן ה"ז חייב.

ט,י [קלף] דוכסוסטוס כדי לכתוב עליו את המזוזה יריעה [כדי לכתוב עליו פרשה] קטנה איזו היא [פרשה קטנה זו שמע] שיער לגבל בו את הטיט טיט כדי לעשות פי כור של צורפי זהב פיחמין כדי לעשות מהן צינורא קטנה ר' יהודה אומר כדי ליתן על פי מולידה קטנה.

ט,יא המוציא [כליו] מקופלין ומונחין על כתיפו וסנדליו וטבעותיו בקומצו ה"ז חייב [ואילו] היה מלובש בהן פטור המוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו ה"ז פטור [שאילו] הוציאן כמות שהן חייב חול עפר ואפר שיעורן כזבל רבי ישמעאל [ב"ר] יוחנן בן ברוקא אומר עפר כדי לכסות בו דם צפור קטנה איזו היא [דם] צפור קטנה זה דרור חול הגס כדי ליתן על [מלא] פי [הכף סיד] א"ר נראין דברי ר"ע בחול [דק] ודברי חכמים בחול [גס] סיד כדי לסוד קטנה שבבנות ר' יהודה אומר כדי לעשות כלכל רבי נחמיה אומר כדי לעשות אנדפי א"ר נראין דברי ר' יהודה בזמן שהוא [כביצה] ודברי רבי נחמיה בזמן שהוא [חביט].

ט,יב קנה כדי לעשות קולמוס מגיע לקשרי אצבעותיו [בולמס] לעשות [הימנו] צלוחית קטנה של פלייטין זכוכית אחרים אומרים כדי לפצוע שתי נימין [כאחד] צרור ואבן ר"א בן יעקב אומר משקל עשרה דנרים [רבי אלעזר אומר כדי לעשותו מסיפס].

ט,יג מנין למאדים בשבת שהוא חייב שנאמר (שמות כה) אלים מאדמים איזו היא חבורה כל שיצא ממנה דם נצרר הדם אע"פ שאין יכול לצאת ה"ז חייב.

ט,יד מנין לדם שהוא משקה שנאמר (במדבר כג) ודם חללים ישתה מניין ליין שהוא משקה שנאמר (דברים לב) ודם ענב תשתה חמר מנין לדבש שהוא משקה שנאמר (שם) ויניקהו דבש מסלע וגו' מנין לשמן שהוא משקה שנאמר (ישעיהו כה) משתה שמנים משתה שמרים מנין לחלב שהוא משקה שנאמר (שופטים ד) ותפתח את נאד החלב ותשקהו מנין לטל שהוא משקה שנאמר (שופטים ו) וימץ טל מן הגזה וגו' מנין לדם נדה שהוא משקה שנא' (ויקרא יב) ממקור דמיה ואומר (זכריה יג) ביום ההוא יהיה מקור נפתח [לבית דוד] וגו' מנין לדמעת העין שהוא משקה שנאמר (תהילים פ) ותשקמו בדמעות שליש מנין למי האף שהוא משקה שנאמר (ירמיהו ט) ועפעפינו יזלו מים.

ט,טו מנין לזרוע שהוא יד שנאמר (שופטים טו) ותהיינה העבותים אשר על זרועותיו כפשתים וימסו אסוריו מעל ידיו. מנין למי שאחזו בולמוס שמאכילין אותו דבילה קעילית שנאמר (שמואל א ל) ויתנו לו פלח דבלה וגו'.

ט,טז המוציא שני [נסרים] כאחד הרי זה חייב תורי דקל א ' זמורה [אחת] לנטיעה שתים לבהמה כמלא פי הגדי לעצים כשיעור העצים חבילי אזוב הסיאה והקורנית שהכניסן לאכילה כגרוגרת לבהמה כמלא פי הגדי לעצים כשיעור העצים להזאה כשיעור הזאה גרעינין לנטיעה שתים לבהמה כמלא פי חזיר כמה מלא פי חזיר אחת אחרים אומרים [לחשבון] חמש. המוציא מאבני בית מנוגע מעציו ומעפרו כל שהוא ה "ז חייב [כחל] רשב"א אומר אם לרפואה כדי לכחול עין אחת אם לתכשיט כדי לכחול שתי עינים.
ט,יז המוציא [מין] בהמה [מין] חיה [מין עופות] בין חיים ובין מתים ה "ז חייב ר ' נתן אומר מתים חייב חיים פטור.

מסכת שבת פרק י

י,א המוציא שני נימין מזנב הסוס ומזנב הפרה ה "ז חייב מפני [שמתקינן לכשפים] המוציא שני [זפין מן הקש] שבחזיר ה"ז חייב ר "ש ב"א אומר אפילו אחד יש חולקין חטרתו לשאר גופו.
י,ב המוציא מצמר גפן ומצמר כלך מצמר גמלים ומצמר ארנבים ומצמר חיה שבים ושאר כל הנטוין כולם [מלא] הסיט כפול ה "ז חייב הבגד השק והעור כשיעור [לטמאן] כך שיעור להוציאן.
י,ג המוציא בין כלים גדולים [ובין] כלים קטנים הרי זה חייב המוציא גחלת כל שהוא [ה"ז] חייב שלהבת כל שהיא ה "ז [חייב] ברזל רשב"א אומר כדי לעשות ממנו דרבן נחושת כדי לעשות ממנו צינורא קטנה נעורת של פשתן כדי לעשות ממנה פתילה קטנה לנר משיחה ר' נתן אומר כדי לקשור בה בין כתיפיו מוכין כדי ליתן בתוך כדור קטנה כמה כדור קטנה כאגוז ארגמן כדי לטול ממנו דוגמא לאירא [סטיס] וקוץ ופואה כדי לצבוע בהן בגד קטן כמה בגד קטן פי סבכה.
י,ד המתכוין להוציא בפונדתו ופיה למעלה והוציא בפונדתו ופיה למטה בתוך פונדתו והוציא בין פונדתו לחלוקו [ובשפת חלוקו פטור] המתכוין להוציא בפונדתו ופיה למטה ר' יהודה מחייב אמר ר ' יהודה אני [אומר] דבר אחד והן אומרים דבר א ' אני אומר להם אי אתם מודים במתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו שהוא פטור ואם נתכוין והוציא לאחריו שהוא חייב והם אמרו לי אי אתה מודה במוציא [באחר ידו ואחר רגלו] בפיו ובמרפקו שהוא פטור שלא הוציא כדרך המוציאים אני לא מצאתי תשובה לד בריהם והם לא מצאו תשובה לדברי.
י,ה שנים אוחזין במלגז ולוגזין בכרכר ושובטין בקולמוס וכותבין בקנה והוציאוהו לרשות הרבים [שניהם פטורין] בעגול של דבלה והוציאו לרשות הרבים בקורה והוציאוהו לרה"ר שניהם פטורים ר ' יהודה אומר אם אין אחד יכול להוציאה והוציאוהו שנים חייבין ר "ש אומר אע "פ שאין אחד יכול להוציאה והוציאוהו שנים פטורין שאין שנים חייבין על [מלאכה] אחת.
י,ו שנים שעשה אחד מהם מלאכה ואין ידוע איזה הוא יביאו שניהם חטאת בשותפות ויתנו עליה ותאכל דברי ר "ש ור' יוסי פוטר מודה ר' יוסי שזה מביא אשם תלוי וזה מביא

אשם תלוי ומודה ר ' יוסי בשנים שהיה אחד מהם מחוסר כפרה ואין ידוע איזה [הוא] שיביאו חטאת בשותפות ויתנו עליה ותאכל.

י,ז הוציא כחצי גרוגרת וחזר והוציא כחצי גרוגרת בהעלם אחד חייב בשני העלמות פטור נאכל הראשון עד שלא הוציא השני בין בהעלם אחד [ובין] בשני העלמות פט ור הוציא כחצי גרוגרת ונתנו [בתוך ד' אמות] וחזר והוציא כחצי גרוגרת [ונתנו] בתוך ארבע אמות [אחרות] אם העבירן דרך [עליו] חייב ואם לאו פטור.

י,ח הנוטל מלא הזוג משערו [ה"ז] חייב ר' אליעזר אומר אפי ' [אחד הבורר] שחורות מבין לבנות ולבנות מבין שחורות חייב.

י,ט ר"ש בן אליעזר אומר צפורן שפרשה רובה וציצין שפרשו רובן [ונטלן בשבת פטור נטלן] בכלי [ה"ז] חייב.

י,י החולב והמחבץ והמגבן כגרוגרת והמרבץ [והמרחיץ והסך] והרודה חלות דבש בשבת חייב חטאת [וביו"ט] לוקה ארבעים דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים בין בשבת בין ביו "ט אינו [חייב] אלא משום שבות ר ' שמעון בן אלעזר אומר [משום ר' אליעזר הכוחלת והגודלת] והפוקסת לעצמה פטורה לאחרות חייבת וכן היה ר "ש בן אלעזר אומר משום ר' אליעזר [לא תקנח אשה פניה בבגד שיש בו סרק].

י,יא התולש בין בימינו ובין בשמאלו ה "ז חייב [באחת] ידו ברגלו בפיו ובמרפקו או שהיה מהלך על גבי הארץ ונתזו צרורות מתחת רגליו ונפל ע"ג עשבים ותלש פטור מהלך אדם ע"ג עשבים וע"ג צרורות בשבת ואינו חושש.

י,יב התולש עולשין לאכול כגרוגרת לבהמה כמלא פי [הגדי] לתקן הארץ כל שהן אם נתכוין בכולן חייב שתים אם היה מתעסק ותלש פטור המזרד זרדין ל אכילה כגרוגרת לבהמה כמלא פי הגדי לתקן [אילן] כל שהן אם מתכונין בכולן חייב שתים אם היה מתעסק וזירד פטור.

י,יג החופר החורש והחורץ מלאכה אחת הן הדש [והכותש והנופט] מלאכה אחת התולש והקוצר והבוצר והמוסק והגודר [והעודר] מלאכה אחת המכבש והסוחט מלאכה אחת ר ' ישמעאל ב "ר יוחנן בן ברוקה אומר [צבעים קבעו] סחיטה מלאכה בפני עצמה הבורר [והטוחן והמרקד] והלש והאופה לאכילה [בכגרוגרת] לבהמה כמלא פי [הגדי] לצבוע כדי לצבוע בו קטן ושאר כל הדברים כשיעור לטומאתן כך שיעור להוציאן התולש כנף מן העוף [הקוטמו] והמורטו חייב שלש חטאות.

י,יד אין יונקין מבהמה טהורה ביו "ט [ואצ"ל בשבת אבא שאול אומר יונקין היינו מבהמה טהורה ביו "ט] לא תקל אשה מדדיה ותחליב לתוך הכוס או לתוך הקערה ותניק את בנה אין יונקין לא מן הנכרית ולא מבהמה טמאה ואם היה דבר של סכנה מותר שאין כל דבר עומד בפני פיקוח נפש חוץ מע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים.

מסכת שבת פרק יא

יא,א הזורק מרשות הרבים לרשות הרבים ורשות היחיד באמצע [בתוך ד' אמות פטור חוץ לד' אמות חייב].

יא,ב שתי סרטאות זו על גבי זו [זרק] מן העליונה לתחתונה חוץ לארבע אמות חייב [לתוך] ד' אמות פטור זרק מן [האסרטא] לדיר ולסהר [למוקצה] ולחצר אפילו [הן] בבקעה ה"ז חייב הזורק מן החנות דרך סטיו לפלטיא [פטור] מן החנות לסטיו ומסטיו לפלטיא [חייב].

יא,ג שתי בקעות זו על גבי זו זרק מן התחתונה לעליונה ומן העליונה לתחתונה [בתוך ארבע אמות] פטור [חוץ לד ' אמות חייב אסתרטא] ע"ג בקעה וזרק מן [האסתרטא] לבקעה פטור ר"ש אומר אם יש במקום שזרק עומק עשרה טפחים [ה"ז] חייב.

יא,ד [מבוי ששוה לרשות היחיד ועשויה מדרון לרשות הרבים אם יש גבוה י ' טפחים בתוך ד' אמות אין צריך לחי וקורה] רה"ר השופע לרשות היחיד ה רי הוא כרשות היחיד שוה [לרשות הרבים ועשוי מדרון לרשות היחיד] אם יש גובה עשרה טפחים בתוך ד ' אמות אין צריך לחי וקורה רה "י [ששופע] לרה"ר הרי הוא כרשות הרבים שוה לכאן ולכאן [וגבוה מן האמצע] אם יש גובה י ' טפחים בתוך ד ' אמות אין צריך לחי וקורה [רשות היחיד השופע לרה"י הרי הוא כרשות היחיד לרשות הרבים הרי הוא כרשות הרבים].

יא,ה תל ברשות הרבים ר ' חנניא ב"ג אומר אם יש גבוה י ' טפחים בתוך ד "א [ונטל הימנו ונתן על גביו] וחייב פחות מכן בתוך ד ' אמות פטור חוץ לד "א חייב גג ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה ונטל הימנו ונתן ע "ג חייב פחות מכן [בתוך ד"א] פטור [חוץ לד"א חייב] עמוד ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה ונטל הימנו ונתן ע"ג חייב פחות מכן [בתוך ד' אמות] פטור [חוץ לארבע אמות חייב].

יא,ו מנורה ברשות הרבים גבוהה עשרה ופרח שבראשה [רוחב] ד' ונטל הימנה ונתן על גבה חייב היה פחות מכן בתוך ד "א פטור חוץ לד "א חייב עגלה ברשות הרבים גבוהה י ' טפחים אחד הפורק ואחד הטוען הרי זה חייב.

יא,ז הזורק בכותל למעלה מעשרה טפחים והלכה וישבה [לה בבור] שהוא ד ' על ד ' [טפחים] ה"ז חייב שאין מטלטלין מרשות לרשות כגון אלו שמשחקין בכדור ברה "ר ויצאה [כדור] מתחת ידו של א ' מהן חוץ לד "א חייב קופה ברה "ר גבוהה י ' טפחים וכן גומא אין מטלטלין מתוכן לרה "ר ולא מרה "ר לתוכן אבל יורד לתוכן ואוכל פחות מכן תוך ד"א פטור חוץ לד"א חייב לשון ים [שנכנס] לחצר אין ממלאין ממנו בשבת אלא א"כ עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים בד "א בזמן שנכנס בפרצה שהיא יתירה על י ' אמות אבל הנכנס בפתח א"צ כלום סלע [שבים] גבוה י' טפחים אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מים לתוכו פחות מכן ה"ז מותר ובלבד שיהא [כבית] סאתים.

יא,ח הזורק מן הים ליבשה ומן היבשה לים [ומן הים לספינה ומספינה לים ומספינה] לחברתה פטור זרק מן [האסתרטא] לים פטור רש "א אם יש במקום שזרק [עמוק] י' טפחים ה"ז חייב ובבור אפילו [עומק] מאה אמה ה"ז חייב ספינה שבים גבוהה י ' טפחים אין מטלטלין לא מתוכה לים ולא מים לתוכה ר ' יהודה אומר עמוקה עשרה ואינה גבוהה עשרה מטלטלין מתוכה לים אבל לא מים לתוכה.

יא,ט ספינות קשורות זו בזו מערבין ומטלטלין מזו לזו הותרו [חזרו לאיסורן] חזרו וקשרום בין אנוסין בין שוגגין בין מזידין בין מוטעין חזרו להתירן מחצלות פרוסות ברה"ר מערבין ומטלטלין מזו לזו [הוקפלו חזרו לאיסורם] חזרו ופרסוה בין אנוסין בין

שוגגין בין מזידין בין מוטעי ן חזרו להתירן שכל מחיצה שנעשה בשבת בין שוגגין בין מזידין בין אנוסין בין מוטעין הרי זו מחיצה.
יא,י בתים שבספינה חייבין בערוב [ושאר ספינות] שאין להם בתים הרי הן כשרוין בחצר לווחין שבספינה אין מטלטלין אותם אם היו מכסין בהן פירות או כלים הרי הן ככסוי כלים ומטלטלין אותן.
יא,יא לא יתלה אדם בשרשי אילן למעלה [מי'] טפחים ויורד וטובל אא "כ היו רגליו נוגעות בארץ אבל נתלה בחבל הקשור בסלע או בספינה [ויורד] וטובל.
יא,יב הזורק מרשות היחיד לרה "ר ונזכר לאחר שיצתה מידו קלטה אחר או קלטה כלב או שנשרפה ר' מחייב וחכמים פוטרין מודה רבי לחכמים שאם זרק מרה "ר לרשות היחיד שהוא פטור עד שעה שתנוח.
יא,יג זה הכלל כל חייבי חטאות אין חייבין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה [תחלתן זדון וסופן שגגה] תחלתן שגגה וסופן זדון פטורים עד שתהא תחלתן וסופן שגגה אם יש בשגגה של אחד מהם כדי לעשות מלאכה [חייב כ יצד] היה יודע שהוא שבת והזיד במלאכה זה הוא מזיד האמור בתורה אם היה מתעסק פטור שגג בשבת והזיד במלאכה או שהיה יודע שהוא שבת ונתכוין לעשות בה מלאכה אבל לא היה יודע שעל אותה מלאכה חייב חטאת זה הוא שוגג האמור בתורה.

מסכת שבת פרק יב

יב,א הבונה כל שהוא ה"ז חייב ר' יוסי אומר אחד [נותן] את האבן ואחד [נותן] את הטיט הנותן את הטיט ה"ז חייב [הנוטל] את האבן ונתנה ע"ג [דמות] והתקינה לבנין אע"פ שלא נתן עליה את הטיט ה"ז חייב והרי היא כקרקע לכל דבר.
יב,ב המכה בפטיש אחד טפיחה גדולה ואחד טפיחה קטנה ה "ז חייב רשב "ג אומר אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב שכן מרדדין טסין לעבודת המשכן.
יב,ג הקודח [והגורד] והקוצץ כל שהוא ה "ז חייב ר "ש אומר עד שיקדיח את כולו עד [שיגדור את כולה] עד שיקוץ את כולו [הצר צורה] עד שיצור את [כולה הצובע את העור] עד שיצבע את כולה [המעבד את העור] עד שיעבד את כולו המכבה [ומבעיר] ה"ז חייב הנותן שמן בנר אע "פ שיש בו שמן ה "ז חייב טלטלו ממקום למקום פטור הטהו על צדו ה"ז חייב היו לפניו שני נרות דולקין נתכוין לכבות את [זה] וכבה את [זה ה"ז חייב] שני נרות [כבין] נתכוין להבעיר את [זה] והבעיר את [זה ה"ז חייב א ' כבה וא' דולק נתכוין לכבות את הדולק והבעיר את הכבה להבעיר את הכבה וכבה את הדולק ה "ז פטור נתכוין וכבה את הדולק והבעיר את הכבה בנשימה אחת חייב ב' חטאות].
יב,ד א' נתן את האור וא' נתן את העצים ואחד נתן את הקדרה וא ' נתן את המים וא' נתן את הבשר וא' נתן את התבלין ובא [אחר] והגיס כולן חייבין א' [נתן] את הקדרה וא' נתן את המים וא' נתן את הבשר וא' נתן את התבלין וא' [מביא] את האור [וא' נתן את העצים] ובא [אחר] והגיס שנים האחרונים חייבין.

יב,ה הסורט סריטה אחת ע "ג שני נסרים [כאחת] ה"ז חייב א "ר יוסי לא חייבו שתי אותיות אלא משום רושם שכן רושמין על קרשי המשכן לידע [איזהו בן] זוגו כתב אות אחת בראש [יריעה מכן] ואות אחת בראש [יריעה מכן אם כשמדביקן זו לזו והן נראין אחת] חייב ואם לאו פטור כתב אות אחת [ובא אחר וכתב אות אחת] ובא אחר וכתב אות אחת אפי' כל השם כולו אפי ' כל [הספר] כולו פטור [כתב אות אחת והשלים את השם] אות אחת והשלים את הספר חייב.

יב,ו המקרע על העור כתבנית כתב פטור [רשם] על העור כתבנית כתב חייב כתב בקליפי אגוזין בקליפי רמונים בדם [הקרוש] בחלב [הקרוש] על עלה זית ועל עלה חרוב ועל עלה דלעת ועל כל דבר שהוא של קיימא חייב על עלה חזרין ועל עלה כרשין ועל עלה בצלים ועל עלה ירקות ועל כל דבר שאינו של קיימא פטור זה הכלל כתב דבר שהוא של קיימא על דבר שאינו של קיימא או דבר שאינו של קיימא על דבר שהוא של קיימא פטור אינו חייב עד שיכתוב דבר שהוא של קיימא על דבר שהוא של קיימא.

יב,ז הכותב אות אחת גדולה אף על פי שיש במקומה כדי לכתוב שתי אותיות פטור המוחק אות אחת גדולה אם יש במקומה כדי לכתוב שתי אותיות חייב אמר רבי מנחם בר ' יוסי זה חומר במוחק [שאין בכותב ובכותב שאין במוחק חומר בכותב מבמוחק] הכותב לקלקל חייב והמוחק לקלקל פטור נפלה דיו ע "ג ספר ומחקה שעוה ע"ג פנקס ומחקו אם יש במקומה כדי לכתוב שתי אותיות חייב והמוחק לקלקל פטור אין לך שחייב אלא המוחק על מנת לכתוב והמוחק [ע"מ] לתקן כל שהוא ה"ז חייב.

יב,ח הכותב אות אחת [ועשאן שתי אותיות] ב' אותיות ועשאן אות אחת הרי זה חייב נתכוין לכתוב אות א ' ונעשה בידו שתי אותיות ב ' אותיות [ונעשה בידו] אות אחת ה "ז פטור [כתב] שני נקודין ובא אחר וגמרן ועשאן שתי אותיות האחרון חייב כתב על הזוית מבפנים חייב מבחוץ פטור המצייר בקליפי פולין [ובקליפי] תורמסין פטור.

יב,ט המסרט על בשרו ר "א מחייב וחכמים פוטרין אמר להם ר "א והלא בן [סיטרא] לא למד אלא בכך אמרו לו [ומפני] שוטה אחד נחייב את כל הפקחין.

יב,י אחד אוחז בקולמוס ואחד אוחז בידו וכותב האוחז בקולמוס [חייב האוחז בידו וכותב פטור] נתכוין לסייעו האוחז בקולמוס [פטור] והאוחז בידו וכותב [חייב] שוגג אוחז בקולמוס ומזיד אוחז בידו וכות ב [חייב] מזיד אוחז בקולמוס ושוגג אוחז בידו וכותב [פטור] קטן אוחז בקולמוס וגדול אוחז בידו וכותב חייב גדול אוחז בקולמוס וקטן אוחז בידו וכותב פטור.

יב,יא מודה ר "א לחכמים שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת אות אחת בשבת ואות אחת ביו"ט אות אחת בשבת ואות אחת ביום הכפורים שהוא פטור שאין ב' ימים מצטרפין למלאכה אחת.

יב,יב אחד נתן את הדיו ואחד נתן את המים וא ' נתן את הקנקנתום שנים האחרונים חייבין אחד נתן את הדיו וא ' נתן את הקנקנתום ואחד נתן את המים [וא' נתן את הדיו שנים האחרונים חייבין א ' נתן את הדיו וא ' נתן את הקנקנתום ואחד נתן את המים] האחרון חייב א' נתן את הקנקנתום ואחד נתן את הדיו ואחד נתן המים האחרון חייב א' נתן את הדיו וא' נתן את המים [א' נתן את המים] ואחד נתן [את הדיו א' נתן את המים וא' נתן את הקמח א' נתן את הקמח] ואחד נתן את המים אחד נתן את המים ואחד נ תן את [העפר]

א' נתן את [העפר] וא' נתן את המים האחרון חייב דברי ר ' יוסי [ר'] יהודה אומר אינו חייב אלא עד שיגבל.

מסכת שבת פרק יג

יג,א האורג שני חוטין [ע"ג הנס] וע"ג האימרא ה "ז חייב ר ' אלעזר אומר אפי ' אחד האורג שני חוטין ע "ג שפה על [רחב] שלשה בתים ה "ז חייב [האורג שלשה חוטין בתחלה ה"ז חייב] למה זה דומה לצלצל קטן שארג בו שני חוטין על רוחב שלשה בתים והאורג שלשה [בתים] מתחלה ה"ז חייב.

יג,ב שנים שצדו את הצבי שניהן פטורין שאין שנים חייבין על מלאכה אחת צדו הראשון והניחו שניהם חייבין צדו הראשון ונתנו לשני הראשון חייב והשני פטור.

יג,ג הצד צבי בחצר שיש לה שני פתחים פטור נעל הראשון את הפתח [בא שני] ונעל [את] הפתח השני חייב והראשון פטור חזר הראשון ופתח ונעל הראשון חייב על צידה [שניה].

יג,ד הצד צבי חיגר חולה [קטן] פטור הצד [את] הישן חייב הצד יוני שובך יוני עלייה וצפרין שקננו בטפיחין ובבירה וכל דבר שמחוסר צידה חייב אווזין ותרנגולין ויוני הרדסיות וכל דבר שאין מחוסר צידה פטור הצד זבובין ויתושין חייב ור ' יהודה פוטר הצד חגבים בשעת הטל פטור בשעת השרב חייב אלעזר בן מהבאי אומר אף בשעת השרב אם היו מקלחין פטור.

יג,ה הצד בהמה חי ה ועוף מאפר [שברשות אדם] אם היו מחוסרין צידה חייב לאפר [שברשות אדם אע"פ שמחוסרין] צידה פטור הפורס מצודה ע "ג בהמה חיה ועוף [אע"פ שנכנסין לתוכה פטור לבהמה חיה ועוף] אם היו נכנסין לתוכה חייב המפרק בהמה ועוף מן המצודה פטור.

יג,ו שנים שישבו על הפתח שניהם פטורי ן שאין ידוע איזה מהן קודם ישבו זה ראשון וזה שני הראשון חייב והשני פטור ישב אחד על הפתח ובא אחר וצדו מבפנים היושב על הפתח חייב והצדו מבפנים פטור ישב אחד על הפתח ובא אחר וישב מבפנים ובא אחר וישב לו מבחוץ היושב על הפתח חייב ושנים האחרונים פטורין ישב אחד על הפ תח ונמצא צבי בתוכו אע "פ שמתכוין לישב עד שתחשך פטור מפני שקדמה צידה למחשבה [אין לך שיהא חייב אלא המתכוון לצוד אבל קדמה צידה למחשבה פטור] למה זה דומה לנועל את [המגדל] ונמצא צבי בתוכו ולמתכסה בטלית ונמצא צפורית בתוכה אע "פ שמתכוין לישב עד שתחשך פטור מפני שקדמה צידה למחשבה אין לך שחייב אלא המתכוין לצוד אם קדמה צידה למחשבה פטור.

יג,ז אין לועסין [מוסתכין] בשבת אימתי בזמן שמתכוין לרפואה אם מפני ריח הפה ה "ז מותר. לא [יטוף] אדם סם יבש בשניו אימתי בזמן שמתכוין לרפואה אם מפני ריח הפה הרי זה מותר.

יג,ח החושש בשניו לא יגמע בהן יין וחומץ ופולט אבל מגמע ובולע ומטביל כדרכו ואינו חושש החושש בגרונו לא יערענו בשמן אבל נותן שמן הרבה לתוך אניגרון ובולע החושש

בראשו וכן מי שעלו בו חטטים סך הוא את השמן ואינו סך יין וחומץ שהשמן דרכו לסיכה יין וחומץ אין דרכן [לסיכה] סך אדם שמן ע "ג מכתו ובלבד שלא יטול במוך ובמטלית ויתן ע"ג מכתו.

יג,ט עושין אלונתית לחולה בשבת אימתי בזמן שטרפה מע "ש לא טרפה מע "ש אסורה שאין טורפין [בתחלה] בשבת אין טורפין יין ושמן לחולה בשבת [ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ טורפין יין ושמן לחולה בשבת] ארשב"א פעם אחת חלה ר ' [מאיר] ובקשנו לעשות לו ולא הניחנו אמרנו לו תבטל דבריך בחייך אמר לנו אע "פ שאני אומר כן לא מלאני לבי [מימי] לעבור על דברי חבירי.

יג,י [שותין] מי זבלין מי דקלין וכוס עקרין ומדיח בהן פניו ידיו ורגליו לא ידיח בהן את הסנדל ר' יוחנן הסנדלר מתיר רבי שמעון בן גמליאל אומר האשה רוחצת בנה ביין אע "פ שמתכוונת לרפואה.

יג,יא רוחץ אדם במי טבריא אבל לא במי [הגדר] ולא במי המשרה ולא במי של סדום אימתי בזמן שמתכוין לרפואה אבל אם [לעלות] מטומאה לטהרה ה"ז מותר לא יתן אדם מים ע"ג ספוג ויתן ע "ג מכתו אבל נותן הוא ע "ג רגליו והן יורדין לספוג נותן אדם מוך יבש וספוג יבש ע"ג מכתו אבל לא גמי יבש ולא כתיתין יבשין ע"ג מכתו.

יג,יב נותנין מים לתוך קמח [קלי] ובלבד שלא יגבל נותנין שומשמין ואגוזין לתוך הדבש ובלבד שלא [יגבל מפרפרין] גלוסקין לחולה בשבת ובלבד שלא יגבל אבל מחבץ הוא מעשה קדרה ואוכל.

יג,יג מודים חכמים לר"א שאין עושין אהלים בתחלה ביו "ט ואצ"ל בשבת על מה נחלקו על המוסיפין שר"א אומר אין מוסיפין ביו "ט ואצ"ל בשבת וחכ"א מוסיפין בשבת ואצ "ל ביו"ט.

יג,יד ר"א [בר"ש] אומר [המרכיב] קנה [של] מנורה חייב [לשלם] ושל סיידין פטור [ר' סימאי אומר קרן עגול ה חייב ופשוטה פטור] נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל או שנשמט רוב הרגל ה"ז יחזיר ובלבד שלא יקשור.

יג,טו סנדל [שנפסקה] א' מאזניו או אחד מתרסיותיו יוצאין בו שתים אסור מפני משוי שבת נפסק [עקיבו] או שניטל חוטמו או שנחלק לשנים אסור מפני משוי שבת נשמט חוטמו הרי זה יחזיר ובלבד שלא יקשור.

יג,טז [הדגין] והגבינין והמסודרין ע "ג קנים וע "ג עלין מפרק ואוכל ובלבד שלא יחזיר חותל של [תמרה] ופטליא של גרוגרות מקרע ואוכל ובלבד שלא יקשור זה הכלל כל קשר שהוא של קיימא ויכול להתירו [בא' מידיו] או שאינו של קיימא ואין יכול להתירו בא' מידיו אין חייבין עליו עד שיהא קשר של קיימא ואין יכול להתירו בא' מידיו.

יג,יז חבל הקשור בפרה קושרו באבוס והקשור באבוס קושרו בפרה חבל שבתוך הבית מטלטלין אותו [שבהפתק] אין מטלטלין [אותו]. אם התקינו בעה"ב להיות משתמש [בו] מטלטלין [אותו].

יג,יח חבל דלי ש נפסק אין קושרין אותו אלא עונבים אותו [מפצעין באגוזים ומפרדין ברמונים ומחתכין בנבלה משבת לאותה שבת אבל לא משבת למוצאי שבת מפני שהוא כמתקן מקודש לחול ר ' יוסי אומר] מפצעין באגוזים ומפרדין ברמונים ומדיחין בכבושין ביוה"כ עם חשיכה ואינו חושש שהוא כמתקן מקודש לחול.

יג,יט מדיחין כלים משבת לאותה שבת אבל לא משבת זו לשבת אחרת כיצד אכל בהן בלילי שבת מדיחן שיאכל בהן לשחרית [לשחרית] מדיחן שיאכל בהן [לסעודה לסעודה] מדיחן שיאכל בהן למנחה [למנחה לא ידיחם] מעתה הכוסות מדיחן כל היום כולו מפני שאין קבע לשתיה מדיחין עשרה כוסות שאם ירצה ישתה באחד מהן [מציעין עשר מטות שאם ירצה מסב באחת מהן] של בית ר "ג לא היו מקפלין כלי לבן שלהן מפני שהן מחליפין.

מסכת שבת פרק יד

יד,א אע"פ שאמרו אין קורין בכתבי הקדש אבל שונין [בהן] ודורשין בהן ואם צריך לו דבר לבדוק [אבל נוטל ובודק] ר' נחמיה אומר מפני מה אמרו אין קורין בכתבי הקודש מפני שטרי הדיוטות שיאמרו בכתבי הקדש אין קורין ק"ו בשטרי הדיוטות.

יד,ב היו כתובין תרגום בכל לשון מצילין אותן וגונזין אותן א "ר יוסי מעשה [שהלך ר'] חלפתא אצל רבן גמליאל לטבריא ומצאו שהיה יושב על שולחנו של ר ' יוחנן [בן נוזף] ובידו ספר איוב תרגום והיה קורא בו אמר לו רבי חלפתא זכור הייתי ברבן גמליאל הזקן אבי אביך שהיה יושב על גב מעלה בהר הבית והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי תגנזו תחת הנדבך באותה שעה שלח רבן גמליאל וגנזו ר ' יוסי בר יהודה אומר ערבה של טיט כפה עליו [ר' אומר] שתי תשובות בדבר דטיט לא היה בהר הבית [דבר אחר] וכי מאבדין [אותן] ביד אלא מניחין [אותה] במקום התורפה והן מתאבדין מאליהן.

יד,ג היו כתובין בסם בסיקרא בקומוס בקנקנתום מצילין אותן וגונזין אותן הברכות אע"פ שיש בהן מאותיות השם ומענינות הרבה שבתורה אין מצילין אותן אלא נשרפין במקומן מכאן אמרו כותבי ברכות כשורפי תורה ומעשה באחד שהיה כותב ברכות ואמרו עליו לפני ר' ישמעאל והלך ר' ישמעאל לבודקו כשהיה עולה בסולם הרגיש בו נטל טומוס של ברכות ונתנו לתוך ספל של מים [כלשון] הזה א"ל ר' ישמעאל עונש האחרון קשה מן הראשון.

יד,ד הגליונים וספרי מינים אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפין במקומן הן ואזכרותיהן ר' יוסי הגלילי אומר בחול קודר את אזכרותיהן וגונזן ושורף את השאר אמר רבי טרפון אקפח את בני שאם יבואו לידי [שאשרפם ואת האזכרות שבהן] שאפי' הרודף רודף [אחרי נכנסתי לבית ע "ז ולא נכנסתי לבתיהן שעובדי ע "ז] אין מכירין [אותו] וכופרין [בו] והללו מכירין וכופרין בו ועליהן אמר הכתוב (ישעיהו נז) ואחר הדלת והמזוזה שמת זכרונך [וגו'] אמר ר' ישמעאל מה אם להטיל שלום בין איש לאשתו [אמר המקום ספר] שנכתב בקדושה ימחה על המים [ספרי מינים] שמטילין איבה בין ישראל לאביהם שבשמים על אחת כמה וכמה שימחו הן ואזכרותיהן ועליהן אמר הכתוב (תהילים קלט) הלא משנאיך ה ' אשנא וגו' כשם שאין מצילין אותן מפני הדליקה כך אין מצילין אותן לא מן המפולת ולא מן המים ולא מכל דבר המאבד אותן.

יד,ה [טלית שאחז] האור בראשו [א'] נוטלה ומתכסה בה אם כבתה כבתה כלי שאחז האור בראש אחד [נוטלו] ומשתמש בו אם [כבה כבה] ספר שנפל לתנור מטמא את

התרומה מכבין להציל [כתבי קודש אבל לא לתרומה] יפה כח הקדש מכח התרומה שהקדש מציל כולה תרומה אין [מצלת] אלא כדרך שמציל [מחולין].
יד,ו מצילין מיום טוב לשבת אבל לא [משבת זו לשבת אחרת ולא] משבת ליום טוב ולא משבת ליום הכפורים ולא מיום הכפורים לשבת ואצ "ל מיום טוב לחול [ולא יציל] ואח"כ יזמין אלא [יזמין ואח "כ יציל] הציל פת נקיה אין רשאי להציל פת הדראה פת הדראה רשאי להציל נקייה ואין מערימין בכך רבי יוסי בר יהודה אומר מערימין בכך.
יד,ז אין מצילין את המת מפני הדליקה אמר ר' יהודה בן לקיש שמעתי שמצילין את המת מפני הדליקה שכח פת בתנור וקדש עליו היום מצילין ממנו מזון ג ' סעודות ואומר לאחרים בואו והצילו לכם בלב ד שלא יעשה [עמהם] חשבון [לאחר שבת]. הרודה רודה בסכין אבל לא במרדה.
יד,ח ר"ש בן [ננס] אומר פורסין עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחז בהן את האור מפני שהוא מחרך [וחכמים לא הודו לו].
יד,ט נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה מעשה שנפלה דליקה בחצרו של יוסף בן סימאי בשיחין ובאו אנשי [קצטרה] של צפורי לכבותה ולא הניחן [ירד ענן וכיבה] אמרו חכמים לא היה צריך אע "פ כן למוצאי שבת שלח להם סלע לכל אחד ולאפרכוס שבהן שלח חמשים [דינר].
יד,י אין משכירין כלים לנכרי בערב שבת וברביעי ובחמישי מותר אין משלחין איגרות ביד נכרי בערב שבת וברביעי ובחמישי מותר אמרו עליו על יוסף הכהן שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם.
יד,יא מלא מים להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל ואם בשביל ישראל אסור ליקט עשבים להאכיל בהמתו מאכיל אחריו ישראל [אם] בשביל ישראל אסור בד "א בנכרי שאין מכירו אבל נכרי שמכירו [ה"ז] אסור מפני שמרגילו ועושה עמו לשבת אחרת וכולם שעשאן ישראל בין אנוסין בין שוגגין בין מזידין בין מוטעין ה"ז אסור.
יד,יב אין מפליגין בים הגדול פחות מג ' ימים קודם לשבת בד "א ביורד לדבר הרשות אבל ביורד לדבר מצוה אפילו בערב שבת מותר ופוסק עמו על מנת ל שבות דברי רבי רשב"ג אומר [מצור] לצידן אפילו בערב שבת מותר.
יד,יג ספינה הבאה בים אין עולין מתוכה ליבשה אא "כ היו בתוך התחום עד שלא חשכה מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באין בספינה וקדש עליו היום אמרו לרבן גמליאל מה אנו לירד אמר להם [צופה] הייתי והיינו בתוך התח ום עד שלא חשכה אלא שנטרפה הספינה פעמים הרבה באותה שעה עשה נכרי [סיקלא] לירד בו אמרו לו מה [אנו] לירד אמר להם הואיל ולא בפנינו עשה מותרין אנו לירד בו וירדו בו [הזקנים].
יד,יד מלבן של מטה ושל ערסה ונקליטי [המטה] לווחים של סקבים וכרעי שולחן ויד של סכין הרי ז ה לא יחזיר ואם החזיר פטור ובלבד שלא יתקע ואם תקע חייב חטאת רשב"ג אומר אם היו רפין נוטל ומחזיר.
יד,טו מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק מטלטלין את הקרקש ואת הפינקס לתינוק בשבת אין מקרקשין לא את הזוג ולא את הקרקש לתינוק בשבת מטלטלין את הפינקס ואת המראה ל כסות בהן את [הכלי] ואין רואין במראה ואם היתה קבועה בכותל מותר אין מטלטלין לא את המקבת ולא את המקדח ולא את [הקשתנית] לא יכה במקבת

על גבי מפסלת ולא יקדיח [בקשתנית] כדרך שעושה בחול כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה הרי הן ככל הכלים ומטלטלין אותן.
יד,טז כיפה בין חקוק ובין שאינו חקוק מטלטלין אותו בשבת ולא אמרו חקוק אלא לענין טומאה מדוכה אם יש בה שום מטלטלין אותה ואם לאו אין מטלטלין אותה רשב "ג אומר מדוכה קטנה הנתנת ע "ג שולחן הרי היא כקערה ומטלטלין אותה ר ' יוסי אומר צרור [המקורזל] כזית כאגוז וכביצה נוטלו ומקנח בו [את] רגליו ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו מלא היד.

מסכת שבת פרק טו

טו,א בראשונה היו אומרים שלשה כלים ניטלין בשבת מקצוע של דבילה [זומא לסיטרא] של קדרה וסכין קטנה שעל גבי השולחן חזרו להיות מוסיפין והולכין עד שאמרו כל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן המסר הגדול וית ד של מחרישה רשב "ג אומר אף [העוגין] של ספינה ר ' יוסי אומר אף צפורן גדולה ר ' נחמיה אומר אפילו טלית אפילו תרווד אין ניטלין אלא לצורך רשב "ג אומר ב "ש אומרים אין ניטלין אלא לצורך וב "ה אומרים לצורך ושלא לצורך.
טו,ב דלת [שידה] תיבה ומגדל נוטלין ולא מחזירין דלת לו ל [ובית] תרנגולין [לא] נוטלין ולא מחזירין מטה שנשברה היא ושבריה ניטלין בשבת [מרקוש שנשבר] הוא ושבריו ניטלין בשבת מגופת חבית שנשברה היא ושבריה ניטלין בשבת [ולא] יספות ממנה שבר לא לסמוך בה כרעי מטה ולא לכסות בה את הכלים זרקה לאשפה היא ושבריה אין ניטלין בשבת שברי תנור ישן אין ניטלין בשבת דברי ר ' מאיר ר' יוסי אומר ניטלין העיד ר' יוסי משום ר' אליעזר בן יעקב על שברי [התנור] ישן שניטלין בשבת ועל כסויו שאין צריך בית יד אין נוטלין במוט [בשבת] אבל [נוטלין] בשנים שלשה וארבעה אסור.
טו,ג קנה שהתקינו בעה"ב להיות פותח ונועל בו אם היה קשור ותלוי פותחין ונועלין בו [ואם לאו אין פותחין ונועלין בו] רשב"ג אומר מתוקן אע "פ שאינו קשור ואע "פ שאינו תלוי מקל שעשה בראשו מסמר להיות נוטל בו את הפת [מאיפופירות] הרי היא כדוקרן ומטלטלת בחצר.
טו,ד מטלטלין את המשליא להעלות בה דלי או קיתון כ לכלה לישב עליה תרנגולת בהמה שנפלה לתוך הבור עושין לה פרנסה במקומה בשביל שלא תמות.
טו,ה אין מפנין את האוצר בתחלה בשבת אבל עושה בו שביל כדי שיהא נכנס [ויוצא].
טו,ו חצר גדולה שירד בה גשמים והיה בה בית [האבל] או בית המשתה מביא תבן בקופה ומרדד ובלבד שלא ירדד בידו ובקופה כדרך שעושה בחול נסרים של בית אומן אע"פ [ששפין] ואע"פ שמתוקנין מטלטלין אותן.
טו,ז חבלים של טבחין וטומוס של שטרות ועורות שאינן עבודין אם התקינן בעל הבית מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן ר ' יוסי אומר עורות עבודין ו שאינן עבודין מטלטלין אותן אבל גיזי צמר ואניצי פשתן ולשונות של ארגמן ומוכין אין מטלטלין אותן.

טו,ח מטלטלין את החדש בשבת ומטלטלין מעשר שני בירושלים אבל לא בגבולין מעלין את המדומע בא' ומאה ר' שמעון בן אלעזר אומר נותן עיניו באחד מהן ואוכל את השאר.
טו,ט שברי ערבה לכסות בהן את [החבית ושל זכוכית לצוק לתוכה מקפה] ר' יהודה אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן שברי ערבה לצוק [לתוכן מקפה ושל זכוכית לצוק] לתוכן שמן לתינוק חבית [שנתגלתה] ואבטיח שניקר נוטלן ומניחן במקום המוצנע.
טו,י מטלטלין את החצב מפני שהוא מאכל צביים ו את החרדל שהוא מאכל יונים רבן שב"ג אומר מטלטלין שברי זכוכית מפני [שהן] מאכל נעמיות [אמר לו] ר' נתן א"כ יטלטלו חבילי זמורות מפני שהוא מאכל פילין זה הכלל כל שהוא מן המוכן מטלטלין [אותו] וכל שאינו מן המוכן אין מטלטלין [אותו] מים שנתגלו מטלטלין מפני שהן ראוין לבהמה דברי ר"מ רשב"א אומר כל עצמן אסור לקיימן מפני סכנת נפשות.
טו,יא חבילי קש [וחבילי עצים] וחבילי זרדין אם התקינן למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן רשב "ג אומר אם ניטלין באחת יד מטלטלין [אותו] ואם לאו אין מטלטלין אותן.
טו,יב חבילי איזוב הסי אה [הקורנית] שהכניסן לעצים אין אוכל מהן בשבת למאכל בהמה אוכל מהן קוטם ואוכל ובלבד שלא יקטום בכלי מולל ואוכל ובלבד שלא ימלול בכלי הרבה דברי ר ' יהודה וחכ "א מולל בראשי אצבעותיו ואוכל ובלבד שלא ימלול [בידו] הרבה כדרך שעושה בחול וכן בחמיתה וכן בפגים וכן [בשאר] כל התבלין.
טו,יג שחלים שטרפן מערב שבת נותן לתוכן חומץ ושמן ואין [טורף] אלא מערב [וממשך] את החמיתה ונותן לתוכן חרדל ששחקו מערב שבת מביא דבש ונותן לתוכו ואין טורף [אלא מערב] שום שרסקו מערב שבת מביא גריסין ונותן לתוכו ואין טורף אלא מערב אין כותשין את המלח במ דוך של עץ אבל [מרסק] הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואינו חושש אין מרסקין דבלה וגרוגרות וחרובין לפני זקנים בשבת אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואין חושש.
טו,יד המולל מלילות מע"ש מנפח על יד על יד ואוכל אבל לא בקנון ולא בתמחוי המולל מלילות מערב יו "ט מנפח ב קנון ובתמחוי אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה כדרך שעושה בחול ר' דוסתאי בר' ינאי אמר משום ר "א מוללין את המלול ומציעין את המוצע ואופין את האפוי ומבשלים את המבושל.

מסכת שבת פרק טז

טז,א אין עוקרין בהמה חיה ועוף מרשות היחיד ואצ"ל מרשות הרבים אבל דוחין בהן עד שיכנסו כופין את הסל בפני האפרוחים שיעלו ושירדו עליה ואסור לטלטלו.
טז,ב כיצד מסייעין את הבהמה בי "ט נופחין [בחוטמיו] ונותנין דד לתוך פיו ואוחז בולד שלא יפול רשב"ג אומר מרחמין היינו על בהמה טהורה ביו "ט קושרין את הטבור ר ' יוסי אומר נוהגין היינו אף חותכין טומ נין את השליא כדי שלא יוצן הולד כגון בספל של שמן ובכסות ובקופה של תבן ומהלקטין למילה ר' יהודה אומר אם לא הלקיט חייב מיתה וכורך

עליה חוטי צמר וחוטי פשתן ובלבד שלא יקשור ומזלף עליה את החמין ולא עוד אלא שאדם מזלף את החמין ע"ג מכתו.

טז,ג כל זמן שעוסק במילה חוז ר אף על [הציצין] שאין מעכבין את המילה פירש אין חוזר אלא על ציצין המעכבין בלבד.

טז,ד [בן ז' דוחין עליו את השבת בן ח ' אין דוחין עליו את השבת ספק בן ז ' ספק בן ח' אין דוחין עליו את השבת בן ח ' הרי הוא כאבן ואין מטלטלין אותו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו אין גודר ט ומאה מן המת לא באדם ולא בכלים אין מטמא לא בזיבה ולא בצרעת אין זוקק ליבום ואינו פוטר מן היבום ואינו מאכיל בתרומה ואין פוסל [בתרומה] ואינו נוחל ואינו מנחיל פירש ממנו אבר הרי הוא כאבר מן החי ובשר הרי הוא כבשר מן החי זה הכלל כל זמן שהוא חי אינו לא כחי ולא כמת מת הרי הוא כמת לכל דבר ואיזהו בן ח ' כל שלא כלו לו חדשיו ר' אומר סימניו נכרין בו צפורניו ושערו שלא גמרו וכדרך שבן ח ' באדם נפל כך בן ח ' בבהמה גסה נפל וכן ד ' בדקה ר"ש אומר כל ששהה שלשים יום באדם אינו נפל שנא ' (במדבר יח) ופדויו מבן חודש תפדה וכל ששהה ח ' ימים ב בהמה אינו נפל שנאמר (ויקרא כב) ומיום השמיני והלאה ירצה וגו').

טז,ה [ניסת לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי ר ' רשב"ג אומר] לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא היתה יולדת זכרים והן נמולים ומתים מלה ראשון ומת שני ומת שלישי [לא תמול דברי רבי רשב"ג אומר] שלישי תמול רביעי לא תמול מעשה בד' אחיות בצפורי שמלה ראשונה ומת שניה ומת שלישית ומת [בא] מעשה לפני רשב "ג ואמר רביעית לא תמול אמר ר' נתן כשהייתי במדינה של קפוטקיא היתה שם אשה אחת שהיתה יולדת זכרים והן נימולין ומתים מלה ראשון ומת שני ומת שלישי הביאתו לפני ראיתיו שהיה ירוק נסתכלתי בו ולא מצאתי בו דם ברית אמרו לי מה אנו למולו אמרתי להם המתינו לו עד שיכנס בו דם המתינו לו ומלוהו וחיה והיו קורין אותו נתן הבבלי על שמי].

טז,ו [המשוך צריך שימול ר ' יהודה אומר משוך לא ימול מפני שהוא מסוכן אמרו לו הרבה מלו בימי בן כוזיבא והיו ל הם בנים ולא מתו שנאמר (בראשית יז) המול ימול אפי' מאה פעמים ואומר (שם) את בריתי הפר לרבות את המשוך].

טז,ז מי שנולד מהול וגר שנתגייר מהול ותינוק שעבר זמנו ושאר כל הנימולין אין מלין אותן אלא ביום ר "א בר"ש אומר [בזמנן] אין מלין [אותן] אלא ביום עבר [זמנן מלין אותן] בין ביום בין בלילה רשב "ג אומר אם היה מסורבל בבשר רואין אותו בשעה שמתקשה אם נראה ערל מלין אותו ואם לאו אין מלין אותו.

טז,ח [א"ר יוסי מנין למילה שהיא במקום פרי שנאמר (ויקרא יט) וערלתם ערלתו את פריו ואומר (בראשית יז) וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו מ מקום שהולד ניכר אם זכר אם נקבה משם מלין אותו] אר"ש ב"א לא נחלקו ב "ש וב"ה על מי שנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית מפני שהיא ערלה כבושה על מה נחלקו על גר שנתגייר כשהוא מהול שב"ש אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובה"א א"צ.

טז,ט אר"ש לא נחלקו ר"א ור' יהושע על מי שהיה לו למול אחר שבת ומלו בשבת שהוא חייב על מה נחלקו על מי שהיה לו למול בע "ש ומלו בשבת שר "א מחייב חטאת ור ' יהושע פוטר אמר לו ר"א אי אתה מודה במי שהיה לו למול אחר שבת ומלו בשבת שהוא חייב שהחליף [את] זמנו אף מי שהיה לו למול בע "ש ומלו בשבת יהא חייב שכן הח ליף את זמנו אמר לו ר' יהושע לא אם אמרת במי שהיה לו למול אחר שבת ומלו בשבת שהוא

חייב שאינו בקום מול תאמר במי שהיה לו למול ע "ש [ומלו] בשבת יהא חייב שכן בקום מול אמר לו ר "א נותר יוכיח שמאמש בקום אכול ואם אכלו למחר ה "ז חייב אמר לו ר ' יהושע לא אם אמרתי בנותר [שאינו] בקום אכול בו ביום תאמר במילה שכל [היום] בקום מול.

טז,י מפקחין על ספק נפשות בשבת והזריז ה "ז משובח וא"צ ליטול רשות מב "ד [כיצד] נפל לים ואין יכול לעלות טבעה ספינתו בים ואינה יכולה לעלות יורדין ומעלין אותו משם וא"צ ליטול רשות מב"ד נפל לבור ואין יכול לעלות עוקרין לו חוליא ויורדין ומעלין אותו משם וא"צ ליטול רשות מב "ד תינוק שנכנס לבית ואין יכול לצאת שוברין דלתות הבית ואפילו היו של אבן ומוציאין אותו משם וא"צ ליטול רשות מב"ד מכבין ומפסיקין לדליקה בשבת והזריז ה"ז משובח וא"צ ליטול רשות מב"ד.

טז,יא מי שנשכו נחש קורין לו רופא ממקום למקום ושוחטין לו תרנגולת וגוזזין לו כרשינין אוכל וא"צ לעשר ד"ר רשב"ג אומר צריך לעשר.

טז,יב מחמין חמין לחולה בשבת בין להשקותו ובין לרפאותו ואין אומרין המתינו לו שמא יחיה אלא ספיקו דוחה שבת ולא ספק שבת זו אלא ספק שבת אחרת ואין אומרים [יעשו] דברים בנכרים ובקטנים אלא בגדולים שבישראל אין אומרים יעשו דברים הללו ע"פ נשים ע"פ נכרים אלא מצטרפין דעת ישראל עמהן.

טז,יג א"ר יוסי מנין לפקוח נפש שדוחה [את השבת] שנא' (שמות לא) את שבתותי תשמרו יכול במילה ועבודה ופיקוח נפש ת "ל אך חלק פעמים שאתה שובת פע מים שאי אתה שובת ר "א אומר מילה דוחין עליה השבת מפני מה מפני שחייבין עליה כרת לאחר זמן והרי דברים ק "ו ומה אם על אבר אחד ממנו דוחה את השבת דין הוא שידחה השבת על כולו אמרו לו ממקום שבאת מה להלן ודאי ולא ספק אף כאן ודאי ולא ספק א "ר עקיבה וכי במה החמירה תורה בע בודה או בשבת החמירה בעבודה יתר משבת שהעבודה דוחה את השבת ואין שבת דוחה אותה והרי דברים ק "ו ומה עבודה שדוחה את השבת ספק נפשות דוחה אותה שבת שעבודה דוחה אותה אינו דין שספק נפשות דוחה אותה הא למדת שספק נפשות דוחה את השבת.

טז,יד ר' אחא אמר משום ר "ע הרי הוא או מר (שמות כב) אם במחתרת ימצא הגנב וגו ' בעל הבית מהו ודאי או ספק הוי אומר ספק אם הורגין נפש להחיות נפש בספק דין הוא שידחו את השבת להחיות נפש בספק הא לא נתנו מצות לישראל אלא לחיות בהן שנאמר (ויקרא יח) אשר יעשה אותם האדם וחי בהן וחי בהן ולא שימות בהן אין לך דב ר עומד בפני פיקוח נפש חוץ מע "ז וגילוי עריות ושפיכות דמים בד "א שלא בשעת הגזירה אבל בשעת הגזירה אפילו [מצוה] קלה שבקלות אדם נותן נפשו עליה שנא ' (ויקרא כב) ולא תחללו את שם קדשי [וגו'] ואומר (משלי טז) כל פעל ה' למענהו.

מסכת שבת פרק יז

יז,א אמר ר' יהודה אימתי אמרו נותנין לתלויה ביו "ט בזמן שנתן לתוכה מעיו "ט לא נתן לתוכה מעיו"ט לא יתן לתוכה ביו "ט רבן שמעון בן גמליאל אומר טורף אדם חבית יינה

בשמריה ונותן לתלויה ביו "ט מסננין את הביצה בסודרין ובכפיפה מצרית נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס ר"א בן יעקב אומר מערין לכברה בשבת.

יז,ב אין שורין את החלתית בשבת ר' יוסי אומר בצונן מותר בחמין אסור אין מזלחין את הבית בכל מיני זלחין אבל ממלא חבית מים ושופך ושונה ואינו חושש גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי דברי ר' דוסא וחכ"א כאן וכאן מסלקין לצדדין.

יז,ג הקש שישן עליו מע "ש מנענעו בשבת לא ישן עליו מע "ש לא ינענעו בידו בשבת . מכבש בעלי בתים שהתירו להיות נוטל הימנו את הכלים נוטל את המקל ואת הלווחים ומחזירן [לשידה] מפני שהן כלים כל שיש בו דברים הניטלין ודברים שאין ניטלין נוטלו [ונוטלן] הימנו ומחזירו למקומו.

יז,ד ב"ה אומרים מגביהין מעל השולחן עצמות וקליפין ב "ש אומרים מסלק את הטבלא כולה ומנערה זכריה בן אבקילוס לא היה נוהג לא כדברי ב "ש ולא כדברי ב"ה אלא נוטל ומשליך לאחר המטה אמר רבי יוסי ענוותנותו של ר ' זכריה בן אבקילוס שרפה את ההיכל.

יז,ה [מקלחין] בזנב הסוס ובזנב הפרה ובזנב שועל ובמפה של קוצין ובשיער של שועל ובלבד שלא יקנח בידו ובמפה כדרך שעושה בחול.

יז,ו פירות שנתפזרו מלקט אחד אחד ואוכל נתערבו לו פירות בפירות בורר ואוכל בורר ומניח על השולחן בורר ומשליך לפני בהמתו בדק אלו בפ "ע ואלו בפני עצמן או שליקט מתוכן עפר וצרורות ה"ז חייב.

יז,ז פגה שטמנה בתבן וכן חררה שטמנה בגחלים אם מגולה מקצתה נוטל וא"ל אינו נוטל אלעזר בן תדאי אומר תוחבן בשפוד או בסכין ונוטלן בשבת.

יז,ח אין מטבילין את המים ביו "ט ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן בשבת דברי ר' וחכ"א מטבילין את המים ביו "ט <ואין> ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרן אבל לא להטבילן כלים שנטמאו באב הטומאה אין מטבילין אותן ביו "ט ואצ"ל בשבת אבל ממלא הוא כוס [או] דלי או קיתון לשתות ומחשב עליהן ומטבילן טובל כדרכו מטומאה חמורה ואצ"ל מטומאה קלה.

יז,ט קורע אדם את העור שעל פי [החבית] של יין ושל מורייס ובלבד שלא יתכוין לעשות זינוק אין פותחין לפסין סתומות רבן שמעון בן גמליאל מתיר.

יז,י אין סכין את הכלים בשביל ליפותן אם לנאותן להשתמש בהן מותר לא יתן אדם שמן ע"ג טבלא של שייש להתעגל עליה לפי שאין סכין ואין נופחין ואין מדיחין את הקרקע ביו"ט ואצ"ל בשבת.

יז,יא הרוחץ במערה ובמי טבריא ונסתפג אפי ' בעשר אלונטיאות לא יביאם בידו וכן י ' בני אדם [כמדה] הזאת ואם צריך להם ממתין להם עד שינגב [ונוטלן] ובא לו לא יתן אדם שמן על גבי ראשו וילך למרחץ אבל סך כל גופו ומקנח כל גופו אבר אבר מוליך אדם שמן הרבה באלונטיות הרבה למרחץ וסך כל גופו אבר אבר ומקנח כל גופו אבר אבר ואינו חושש רשב "ג אומר טרקלין שהסיק מערב שבת מטייל ביום שבת לא הסיקו מע"ש [אין מטיילין בו ביום שבת].

יז,יב אין מגרדין במגרדת ביו "ט ואצ "ל בשבת רבן שמעון בן גמליאל מתיר וכן היה רשב"ג אומר שאם היו ידיו מלוכלכות בטיט ובצואה מגרדן כדי שלא יטנפו [את] כליו.

יז,יג הרוחץ בחמי טבריא לא יזלפו עליו אחרים אבל מזלף הוא ע "י עצמו רשב"א אומר אף לא יזלף הוא ע"י עצמו מפני שמרבה הבל ומכבה את הקרקע אבל רוחץ כדרכו ועולה.
יז,יד רשב"א אומר ב"ש אומרים אין הור גין את המאכולת בשבת וב "ה מתירין וכן היה רשב"א אומר ב "ש אומרים אין פוסקין צדקה לעניים בשבת בבית הכנסת אפילו להשיא יתום ויתומה ואין משדכין בין איש לאשתו ואין מתפללין על החולה בשבת וב"ה מתירין.
יז,טו המפלה את כליו ה "ז מולל וזורק ובלבד שלא יהרוג אבא שאול אומר נוטל וזורק ובלבד שלא ימלול לא יפלה אדם את כליו ברשות הרבים מפני הכבוד ר ' יהודה אומר אף בחול אין עושין אפקטוזין ברה"ר מפני הכבוד.
יז,טז לא ישטיח אדם כליו ברשות הרבים לנגבן אפילו מן הזיעה אין רצים בשבת כדי להתעמל אבל מטייל כדרכו אפילו כל היום [כולו] ואינו חושש. בהמה שאכלה פירות הרבה מטיילין אותה בחצר בשביל שלא תמות.
יז,יז אין מבקרין את המומין ביו "ט ואצ "ל בשבת אם לבו ביום מבקרין את המומין בשבת ואצ"ל ביו"ט.

מסכת שבת פרק יח

יח,א כתב המהלך תחת הצורות ותחת הדיוקנאות אין מסתכלין בו ולא עוד אלא אף בחול אין מס תכלין בדיוקנאות משום שנאמר (ויקרא יט) אל תפנו אל האלילים וגו ' ר' יוסי הגלילי אומר אם ראית צדיק שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך הקדים על [ידיו] שלשה ימים או אחר על [ידיו] שלשה ימים כדי שתצא עמו בדרך מפני שמלאכי שלום מלוין אותו שנא' (תהילים צא) כי מלאכיו יצוה לך וגו' ואם ראית רשע שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך הקדים עליו שלשה ימים או אחר עליו שלשה ימים כדי שלא תצא עמו לדרך מפני שמלאכי שטן מלוין אותו שנא ' (תהילים קט) הפקד עליו רשע וגו'.
יח,ב רשב"א אומר השושבינין וכל בני חופה מפיסין על מנותיהן שאם הות ירו מחזירין לשידה מפיס אדם את אורחיו ואורחיו מפיסין זה עם זה כדי שיטול חלקו תחלה לא שיטול שלו ושל חבירו מונה אדם את אורחיו כמה בפנים כמה בחוץ וכמה מנות צריך שיתקן להם מן הכתב שעל גבי הכותל אבל לא מן הטבלא ולא מן הפנקס כדרך שהוא עושה בחול.
יח,ג מחשב אדם [יציאתו] כמה הוציא בתוך ביתו וכמה הוציא לפועלין וכמה הוציא [לאחוריו] מן הכותל שהוא לשעבר אבל לא מן הכותל שהוא לעתיד לבא מוציא אדם ממה שיש לו בתוך ביתו ונותן לפני האורחין כגון אגוזים תמרים וקליות ר ' אלעזר אומר או חסר או יתר.
יח,ד המכתבין שבכרכים אין קורין בה ן אם היה דבר שהוא צורך מדינה מותר כל חשבונות שהוא צריך להן בין שעברו ובין לעתיד לבא אין מחשבין [אותן] בשבת חשבונות שאין אלא מה בכך מחשבין [אותן] בשבת.

יח,ה לא יטייל אדם על שפת של [המדינה] כדי שתחשך ויכנס וירחוץ ולא על התחום כדי [שיתחשך] ויביא פירות אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירות בידו ואינו חושש.
יח,ו לא יאמר אדם לחבירו הנראה שתעמוד עמי לערב ר ' יהושע בן קרחה אומר אומר אדם לחבירו הנראה שתעמוד עמי לערב אין מחשיכין על התחום להביא את הבהמה אם היתה חוץ לתחום קורא לה והיא באה.
יח,ז מחשיכין על התחום לפקח על עסק י כלה זה הכלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים ואומר לו אם לא מצאת במקום פלוני הבא ממקום פלוני אם לא מצאת במנה הבא במאתים רבי יוסי בר ' יהודה אומר ובלבד שלא [יאמר] לו סכום [ממכר].
יח,ח נכרי שהביא חלילין בשביל ישראל בשבת לא יספוד בהן אותו ישראל אבל ישראל אחר מותר עשו לו ארון וחפרו לו קבר לא יקבר [בהן] אותו ישראל אבל ישראל אחר מותר.
יח,ט פירות שיצאו חוץ לתחום וחזרו בשוגג יאכלו במזיד לא יאכלו ר ' נחמיה אומר חזרו למקומן יאכלו למקום אחר לא יאכלו החזירן חש "ו בין למקומן בין למקום אחר הרי אלו יאכלו.
יח,י כלים ששבתו בעיר וכן כלים של אחרים ששבתו בתוך העיר הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים אמה לכל רוח מה שהביא נכרי מחוץ לתחום לא יזיזם ממקומן.
יח,יא נותנין כלי מיקר וכלי מתכות ע "ג [כריסיו] של מת ופוקקין לו את נקביו ועליו אמר שלמה (קוהלת יב) עד אשר לא ירתק וגו ' רשב"א אומר הרוצה לאמץ את עיני המת בשבת נופח יין [בחוטמין] ונותן שמן בשני ריסי עיניו והן [מתאמצות] מאליהן וכן היה רשב"א אומר אפי ' קטן בן יומו חי מחללין עליו את השבת ואפילו דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת שכ"ז שאדם חי עוסק במצות לפיכך מחללין עליו את השבת מת בטל מן המצות לפיכך אין מחללין עליו את השבת וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר אפילו קטן בן יומו חי אין משמרין אותו [לא מן החולדה ולא מן העכברים שהכלב רואה אותו ובורח] ואפילו עוג מלך הבשן מת משמרים א ותו מן החולדה ומן עכברים שכל זמן שאדם חי מוראו מוטל על הבריות שנאמר (בראשית ט) ומוראכם וחתכם יהיה וגו ' מת בטל מוראו מן הבריות.
יח,יב מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לנכרי ואם אין עמו נכרי מניחו על החמור הגיע לחצר החיצונה נוטל את הכלים הניטלים בשבת ושאינם ניטלין מתיר את החבלים והשקים נופלים ר"ש אומר אם היה עליו שליף מלא נכנס תחתיו ומפרקו בד"א בנכרי המכירו אבל בנכרי שאין מכירו מהלך אחריו עד שמגיע לביתו.
יח,יג איזו המראה כל שמרביצו [ופוקס] את צוארו ונותן מים וכרשינין כאחד איזהו [הוא] הלעטה כל [שמאכילו] מעומד ונותן מים בפ"ע וכרשינין בפ "ע מהלקטין אווזין ותרנגולין ויוני הרדסיאות נותנין לפניהן מים ואצ "ל [שמלקיטין] אין מהלקיטין ליוני שובך וליוני עליה ולצפורין שקננו [בטפיחין] ובבימה ואין נותנין לפניהן מים ואצ"ל שאין מהלקטין.
יח,יד נדרי שבת מפירין אותן בשבת מפני מה אמרו נ דרי שבת מפירין אותן בשבת שאם חשיכה ולא הפר אינו יכול להפר.

יח,טו המשמר זרעים מפני עופות ומקשאות מפני [חיה] משמר כדרכו בשבת ובלבד שלא יספק ולא ירקד ולא יטפיח כדרך שעושה בחול.
יח,טז השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה ולשמור לו את התינוק לא יתן לו שכרו של שבת לפיכך אין אחריותו עליו בשבת אם היה שכיר שבת שכיר חודש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכרו של שבת לפיכך אחריותו עליו בשבת לא יאמר לו תן לי שכרי של שבת אלא אומר לו תן לי שכרי של עשרה ימים.
יח,יז לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספ קין ולא מטפחין ולא מרקדין ברשות היחיד ואצ"ל ברשות הרבים.

מסכת עירובין פרק א

א,א מבוי שגבוה מעשרים אמה [יתר] מפתחו של היכל [ה"ז צריך למעט כיצד ממעט נותן עליו קורה מעשרים ולמטה הרחב מי' אמות יתר] מפתחו של היכל [ה"ז] צריך למעט כיצד ממעטו עושה לו פס וממעטו עד [י' אמות] מבוי שיש לו צורת [פתח] אע"פ שרחב מי' אמות [הרי זה] אין צריך למעט.
א,ב ר"א אומר הכשר מבוי בלחיים מעשה בר "א שהלך אצל [יוסף] בן פרידה לאובלין [וראה לו מבוי] שאין לו אלא לחי אחד אמר לו עשה [לו שניה אמר לו את ה חוזר לסותמו] אמר לו יסתם [מה ראיה לשבת] בכך.
א,ג ר"ש בן גמליאל [אומר] כל מבוי שפחות מי ' אמות ה"ז אין צריך כלום הרחב מי ' אמות מעמיד פס באמצע ונותן קורה על אחד מהן ודיו.
א,ד [היו שתי קורות קטנות יוצאות מן הכותל מובדלות זו מזו ומקבלות אריח לרחבו טפח רשב"ג אומר יושב לארכו ג' טפחים].
א,ה [היתה] אחת למעלה ואחת למטה ר "י בר"י אומר רואין את [התחתונה כאילו היא עולה למעלה והעליונה כאילו היא יורדת למטה ובלבד שלא תהא התחתונה למטה מי ' טפחים והעליונה למעלה מעשרים אמה].
א,ו [היתה זו יוצאת מכותל זה וזו יוצאה מכותל זה או שהיתה יוצאת מכותל זה ואין מגעת בכותל אחר או שהיתה רחבה מראשה אחד וקצרה מראשה אחד אם יש שם שלשה טפחים ה"ז צריך למעט רשב "ג אומר ארבע היתה יוצאה מכותל זה ומגעת בכותל אחר אם גבוהה הימנו ג ' טפחים ה"ז צריך למעט] עשויה מדרון ומקבלת אריח בנוי [היושב] כדרכו עליה אין צריך להגביה צד השני [אם] לאו צריך להגביה צד השני.
א,ז מבוי המקורה מרוח אחת והדלה עליו את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסום מרוח אחרת אין צריך כלום [עשה לחיים למבוי גבוהין מן הארץ ג ' טפחים או משוכין מן הכותל ג ' טפחים הרי זה צריך למעט אבני בנין היו יוצאות מן ה כותל ובין זו לזו ד' טפחים אין צריך לחי וקורה אותו מקום].

א,ח כותל שצדו אחד כנוס מחבירו [ושוה מבפנים ונראה פס מבחוץ שוה מבחוץ ונראה פס מבפנים נידון כלחיים] היתה קרן זוית זו יוצאה מכותל זה וקרן זוית יוצאה מכותל זה נדונית כלחיים [העמיד לחי וקורה באמצע מבוי אין לו אלא עד מקום לחי וקורה].
א,ט עושין פסין לבוריות ארבעה דיומדין נראין כשמונה היתה אבן [אחת] מרובעת רואין [אותה שאם תחלק ויש בה ששה טפחים מצד זה וששה טפחים מצד זה כדיומדין נידונית כפסין] ר' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אומר היתה עגולה רואין אותה שאם תחקק ו יש בה ו' טפחים מצד זה וששה טפחים מצד זה כדיומדין נידונית כפסין.
א,י [כמה] יהא ביניהן כמלא שתי רבקות [שהן שלש בקר] שהן כעשר אמות דברי ר ' מאיר ר' יהודה אומר כי"ג [וכי"ד] אמה [וכמה יהיו קרובין לבאר כמלא ראשה ורובה של פרה כמה יהא רחוקים מן הבור אפי ' בית כור ו אפי' בית] כורים [מותר ובלבד שירבה בפסין] ר' יהודה אומר בית סאתים מותר [יתר על בית] סאתים אסור אמרו [לו] לר' יהודה אי אתה מודה בדיר וסהר [במוקצה ובחצר שאם רצה לרבות ירבה] אמר להם זו מחיצה ואלו פסין [אף זו רצה לעשות מחיצה גבוהה י ' טפחים עושים ואם רצה לרבות ירבה] רשב"א אומר באר [שהוא] בית סאתים על בית סאתים [אין] מותר [להרחיב עליה אלא כמלא] ראשה ורובה של פרה [בלבד].
א,יא היתה גבוהה מג ' רוחותיה ונמוכה מרוח אחת רואין את הנמוך כאילו הוא פתח ובלבד שלא יהא [נמוך] יתר על הגבוהה היתה נמוכה משלש רוחותיה וגבוהה מרוח אחת אין צריך לעשות מחיצה אלא לגבוה בלבד היה שם אילן או גדר או מחיצת הקנים [נידונית] כפסין.
א,יב [היתה] חצר פתוחה לביניהם מותר לטלטל מחצר לפסין ומפסין לחצר היו שתים שתיהן אסורות ומו תר לטלטל בין הפסין ר ' יהודה [בן בבא] אומר אין עושין פסין אלא [לבור] הרבים בלבד ר"ע אומר לכל עושין פסין חוץ מבור היחיד בלבד.

מסכת עירובין פרק ב

ב,א שיירה [ששרתה] בבקעה והקיפוה [בגמלים ובעביטין ובאכיפות ובסכין ובקנין ובקשין ובקילחות] אפי' ג' חבלים זה למעלה מזה מטלטלין בתוכה ובלבד שלא [יהיה] בין גמל לגמל כמלא גמל [ובין עביט לעביט כמלא עביט] ובין איכוף לאיכוף כמלא איכוף [ובין] קנה לחבירו שלשה טפחים [כדי שיכנס הגדי].
ב,ב [כל שהוא שלשה טפחים ומשלשה עד ארבעה צריך של א יהא בינו לחבירו ג' טפחים כדי שיכנס הגדי כל שהוא ארבעה מד ' ולמעלה צריך שלא יהא בינו לחברו כמלואו אלא אם רצה מביא יתידות שהן גבוהות עשרה טפחים ומשקען בארץ ומביא שלשה חבלים שעביין יתר על טפח או ארבעה אע "פ שלא היה עביין יתר על טפח ומקיפה להן בחוץ אע"פ שיש שם פרצות אינו כלום ובלבד שלא תהא פרצה יתירה על עשר אמות].
ב,ג שיירה ששרתה בתל גבוה עשרה טפחים ובנקע עמוק עשרה טפחים ובגנה מוקפת גדר גבוה עשרה טפחים מטלטלין בתוכה ובלבד שימלאו את כולה ולא שיירו בה בית סאתים אם אין בכולה בית סאתים מטלטלין [לתוכה] אע"פ שלא ימל או את כולה היתה

גבוהה משלש רוחותיה ונמוכה מרוח אחת רואין את הנמוך כאילו [היה] פתח ובלבד שלא יהא נמוך [יתר] על הגבוה היתה נמוכה משלש רוחותיה וגבוה מרוח אחת אין צריך לעשות מחיצה אלא לגבוה בלבד.

ב,ד אחד שיירה ואחד יחיד [עושין להם מחיצה ר' יהודה אומר לא ירבה ליחיד יתר מבית סאתים ואין שיירה פחותה משלשה] אחד שיירה ואחד מחנה [מה בין שיירה למחנה] אלא אוהלים שבשיירה חייבין בעירוב שבמחנה פטורין מן העירוב [ושאר שאין] להם אוהלים הרי הן כשרוין בחצר מחנה היוצא למלחמת הרשות מותרין [לגזול] עצים יבשין [ור'] יהודה בן תימא אומר [שורין] בכל מקום [ומקום שנהרגין] שם נקברין.

ב,ה רבי אליעזר אומר הגנה והקרפף [שהיא שבעים] ושירים על שבעים ושירים [מוקפת] גדר גבוה י' טפחים וכן אם [היה ארכה כשנים ברחבה מטלטלין בתוכה בשבת יתר] אמה אחת אין מטלטלין בתוכה [בשבת] וכן היה רבי אליעזר אומר קרפ ף הסמוך לעיר ויש בארכו שבעים ושירים אין מטלטלין בתוכה [בשבת] ר"ש אומר אפי ' עשר קרפיפות זה לפנים מזה [והיה] אחד מהן בית דירה או [שהיה] א' מהן סמוך לעיר מטלטלין בכולן.

ב,ו בורגנין שבשדה בית סאתים מותר יתר על בית סאתים אסור אבל דיר [או סהר] או מוקצה [או חצר אפי' יתר מבית סאתים מותר אפילו] בית עשרה כורין מותר כלל אמר רשב"א כל אויר [שהוא תשמיש] לבית דירה כגון דיר [או סהר או חצר או מוקצה] אפילו בית חמשת כורין [ואפילו] בית עשרה כורין מותר וכל בית דירה [שהוא תשמיש] לאויר כגון בורגנין [שבשדה] בית סאתים מותר יתר [על בית] סאתים אסור.

ב,ז מערבין במעשר שני בירושלים [אבל לא] בגבולין הנודר מן [הפת] מערבין לו בה אימתי בזמן [שנדר שלא לטעמה] ואם הקדישה הרי זה אסור שאין מערבין בהקדש.

ב,ח א"ר מאיר לא נמנעו [בנות] ישראל מלשלח עירוביהן ביד [בניהן וביד בנותיהן] הקטנים כדי לחנכן במצות אמר לו ר' יהודה משם ראיה [באומרת לחברתה קבלי הימנו] נתנו לקוף והוליכו נתנו [ע"ג בהמה והוליכתו עירובו עירוב].

ב,ט נתנו ע"ג קורה שהיא גבוהה י ' טפחים עירובו עירוב רבי יהודה אומר אם היתה ד ' עירובו עירוב ואם לאו אין עירובו עירוב נתנו באילן למעלה מעשרה ט פחים אין עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב ואסור ליטלו בתוך שלשה מותר ליטלו נתנו בכלכלה ותלאה באילן למעלה מעשרה טפחים [אין עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים] עירובו עירוב [ואסור ליטלו] דברי ר' וחכ"א כל שאסור ליטלו אין עירובו עירוב [אחד העירוב וא' כל הכלים].

ב,י שרשי אילן [שהן גבוהין] מן הארץ שלשה טפחים או שיש חלל תחתיהן שלשה טפחים אע"פ [שהן שוין לארץ מרוח אחת לא ידרוס ויעבור עליהן ממקום למקום ולא] ישב עליהן [ולא יסמוך עליהן] לפי שאין עולין באילן ואין נתלין באילן ואין [נסמכין באילן ולא יעלה לאילן] מבעוד יום כדי שתחשך וישב שם כל [אותו] היום אחד אילן ואחד כל [הבהמה] אבל [שיח] בור ומערה וגדר [מטפס ועולה מטפס ויורד ואפי '] מאה אמה.

ב,יא נתנו במגדל [נעל] בפניו ואבד המפתח ה "ז עירוב ר "א אומר [אם] בעיר [אבד] עירובו עירוב [אם] בשדה [אבד] אין עירובו עירוב מודין ח כמים לר"א בבני חצר ובני מרפסת שגבו את עירוביהן ונתנוהו בבית אע "פ [שבידוע] שאין המפתח במקומו עירובו

עירוב א"ר יוסי [אבטולס העיד משים חמשה זקנים שספק העירוב כשר] איזהו ספק [העירוב] שהוא כשר עירב בתרומה ספק מבעוד יום [נטמא] ספק משחשכה [נטמא עירב] בפירות ספק מבעוד יום נתקנו ספק משחשכה נתקנו [עירובו עירוב] אבל עירב בתרומה [ספק טמאה] ספק טהורה [עירב בפירות ספק מתוקנין ספק אין מתוקנין] אין עירובו עירוב.

מסכת עירובין פרק ג

ג,א ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על [עירובו אלא בשני דברים אומרים] בא חכם למזרח עירובו למזרח [בא] למערב עירובו למערב בא לכאן ולכאן [למקום שירצה הולך לא בא לכאן ולכאן הריני כבני עירי] ר' יהודה אומר [אילו] היה אחד מהן רבו ילך אצל רבו שניהם רבותיו ילך אצל [מי שרגיל] אצלו אם היה רגיל אצל שניהם ילך [אצל איזה מהן] שירצה.

ג,ב מתנה אדם על עירובו ואומר ע ירובי לשבת זו ולא לשבת אחרת לשבת אחרת ולא לשבת זו [עירובי] לשבתות ולא לימים טובים לי"ט ולא לשבתות לשבת ולא ליוה"כ ליום הכפורים ולא לשבת.

ג,ג האומר לחבירו ערב לי בתמרים וערב [עליו] בגרוגרות בגרוגרות וערב [עליו] בתמרים במגדל וערב [עליו] בשובך בשובך וערב [עליו] במגדל בבית וערב [עליו] בעליה בעליה וערב [עליו] בבית אין עירובו עירוב אבל א "ל סתם ערב לי וערב [עליו] בין בתמרים בין כגרוגרות בין במגדל בין בשובך [בין בעלייה] בין בבית עירובו עירוב.

ג,ד עירבו זה לצפון וזה לדרום <זה> מהלך לצפון בעירובו של זה בדרום ובדרום בעירובו של זה בצפון אם מצעו את התחום אל יזוז ממקומו עירב לצפון וחזר ועירב לדרום ביטל האחרון את הראשון טעה ועירב לב ' רוחות כמדומה [שמותר בשתיהן מהלך בצפון בערובו של זה בדרום ובדרום בעירובו של זה בצפון אם מצע] את התחום [אל] יזוז ממקומו.

ג,ה נכרים [שבאו] על עיירות ישראל [יוצאין עליהן בזיין ומחללין עליהן את השבת אימתי בזמן שבאו על עסקי נפשות לא באו על עסקי נפשות] אין יוצאין עליהן [בזיין] ואין מחללין עליהן את השבת [באו לעיירות הסמוכות לספר אפילו ליטול את התבן ואפי ' ליטול את הקש יוצאין עליהן בזיין] ומחללין עליה ן את השבת בראשונה היו מניחין [זיינן] בבית הסמוך לחומה פעם אחת [חזרו עליהן והיו נדחקין ליטול את זיינן והרגו זה בזה התקינו שיהא כל אחד ואחד מחזיר לביתו].

ג,ו [מחנה היוצאת] למלחמת הרשות אין צרין על [עיר] של נכרים פחות מג' ימים קודם [שבת] ואם התחילו [אפי' בשבת] אין מפסיקין וכן היה שמאי [הזקן] דורש (דברים כ) עד רדתה ואפילו בשבת.

ג,ז עיר שהקיפוה נכרים או נהר וכן ספינה המיטרפת בים וכן יחיד שהיה נרדף מפני [נכרים ומפני לסטים] ומפני רוח רעה הרי אלו מחללין את השבת ומצילין את עצמן.

ג,ח הרועים והקייצין והבורגנין ושומרי פירות בזמן שדרכן ללון בעיר אף על פי [שחישכו] חוץ לתחום הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים אמה לכל רוח ובזמן שדרכן ללון בשדה אין להם אלא אלפים אמה בלבד.

ג,ט מי [שיצא לילך לעיר שמערבין בה והחזירו חבירו ובין זו לזו כד' אלפים אמה חסר א' הואיל והחזיק בדרך מות ר לילך] דברי ר' יהודה יתר על כן אמר [ר' יהודה אפילו החזירו חבירו מן הדרך ללון בעיר משכים והולך לתוך ביתו] החזירו מן העיר הרי הוא כאנשי העיר.

ג,י רשות שבת כך הוא עומד אדם במקומו ואומר שביתתי במקומי שנאמר (שמות טז) שבו איש תחתיו כמה תחתיו מלא קומתו ופשוט ידיו [הרי ד' אמות ר'] יהודה אומר גופו ג' אמות ואמה כדי [שיהא נוטל חבית מראשותיו ונותן למרגלותיו ממרגלותיו ונותן למראשותיו חוץ לד' אמות יש לו אלפים אמה] לכל רוח מרובעות לא עגולות רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר עגולות ולא מרובעות.

ג,יא השובת בתל גבוה י' טפחים ובנקע עמוק עשרה טפחים ובגנה מוקפת גדר גבוה עשרה טפחים מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח השובת בעיר אפילו גדולה כאנטוכיא מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה [על גגה] אין לו אלא ד' אמות בלבד.

ג,יב הנותן את ערובו [בעיבורה] של עיר לא עשה כלום נתנו חוץ [לתחום] אמה א' משתכר [באותה] אמה ומפסיד את כל העיר מפני שמדת העיר עולה [למדת] התחום האומר שביתתי ע"ג אילן ע"ג [הגנה] בתל גבוה י' טפחים לא [יתר] לבית סאתים פחות מי' טפחים לא [יתר] מד' אמות ובנקע עמוק מי' [לא יתר מבית] סאתים פחות מי' טפחים לא [יתר] מד' אמות ובגנה מוקפת גדר גבוה י' טפחים [לא יתר] מבית סאתים פחות מי' טפחים [לא יתר] מד' [אמות] ומודד עד שמגיע לאותו מקום בא לאותו מקום מהלך את כולה וחוצה [לו] אלפים אמה אימתי בזמן שהיה בתוך אלפים אמה שלו לא היה בתוך אלפים אמה שלו אין לו אלא ד' אמות בלבד.

ג,יג האומר שביתתי בצד אילן בצד חרוב בצד גנה לא אמר כלום עד שיקנה לצפונו או לדרומו ד' אמות [קנה לצפון או לדרום] ד"א [נעקר] האילן [נעקר] החרוב [נעקר] הגנה אם מכיר את מקומו ה"ז מותר ואם לאו [ה"ז] אסור ר' יוסי אומר היו שנים א' מכיר וא' שאינו מכיר [הואיל וא' מהן מכיר שניהן מותרין].

ג,יד האומר שביתתי במקום פלוני בשדה פלוני במקום שאזכה בו משתחשך לא אמר כלום שאין מערבין משתחשך זו היא שאמרו העני מערב ברגליו א' עני וא' עשיר ובלבד שלא יצא [מן העיר] ויאמר שביתתי [במקומי שלא התירו אלא למהלך בדרך] דברי ר"מ רבי יהודה אומר א' עני וא' עשיר [היוצא מן העיר ואמר] שביתתי במקומי [זה] הוא עיקרו של עירוב.

ג,טו [אבל התירו] לבעה"ב לשלח [את] עירובו ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו בשביל להקל עליו א"ר יהודה מעשה [בבית ממל ובבית גוריון ברומא] שהיו מחלקין גרוגרות [לעניים שהיו שני בצורת והיו עניי שיחין יוצאין ומערבין ברגליהן ונכנסין ואוכלין משחשכה].

מסכת עירובין פרק ד

ד,א ר' אליעזר אומר יו"ט הסמוך לשבת בין [מלפניו ובין מלאחריו] מערב אדם יום אחד לצפון ויום אחד לדרום יום אחד לצפון ויום אחד כאנשי אותה העיר מודה ר "א שאין מערבין חצי היום לצפון וחצי היום לדרום שאין חולקין יום אחד וחכ "א כשם שאין חולקין יום אחד כך אין חולקין [שני] ימים אמר להם ר"א אי אתם מודים במערב ברגליו ביום ראשון שצריך לערב ברגליו ביום [השני] נאכל עירובו [עד שלא חשיכה] אין יוצא עליו ביום [השני] אמרו לו אבל אמר להם הללו ב' ימים הן אמרו לו אי אתה מודה שאין מערבין מיו"ט לחבירו אמר להם אבל אמרו לו הללו יום אחד [הוא] עירב ברגליו ביום הראשון [צריך לערב] ברגליו ביום [השני] נאכל עירובו [עד שלא חשיכה] אין יוצא עליו ביום [השני] דברי רבי רבי יהודה אומר הרי זה חמר גמל רבן שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל [ב"ר] יוחנן בן ברוקה [אומר] ערב ברגליו [ביום הראשון אין צריך לערב ברגליו ביום השני] נאכל עירובו [עד שלא חשכה יוצא עליו ביום השני] מודים חכמים לר"א [בשני ימים טובים של ר"ה שמערב אדם יום אחד לצפון ויום אחד לדרום יום אחד לצפון ויום אחד כאנשי אותה העיר] ור' יוסי אוסר [שקדושת שניהם אחת הוא] אמר להם ר' יוסי אי אתם מודים שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה שנוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש.

ד,ב [הרי שהיתה בידו כלכלה של פירות וצריך לתקנו היום הוא אומר אם יו "ט הוא אין בדברי כלום ואם לאו קורא שם לתרומה ומעשרות שבה ואוכלה ור' יוסי אוסר מודה רבי יוסי] בב' ימים טובים של גליות.

ד,ג כיצד מעברין את הערים ארוכה כמות שהיא [ועגולה] עושין לה זוית מרובעת אין עושין לה זוית היתה [עשויה כמין קשת כמין גם] רואין אותה כאילו היא שוה היתה [רחבה מראשה אחד וצ רה מראשה אחד רואין את מקום הצר כאילו מלא בתים וחצירות מכניס לאמצע מרביע כנגדו ומודד הימנו ולהלן] אלפים אמה.

ד,ד [היה בית אחד יוצא הימנה כמין פיגם לרוח אחד רואין כנגדו כאילו מלא בתים וחצירות מרביע כנגדו ומודד הימנו להלן אלפים אמה היו שני בתים יוצאין הימנו כמין שני פיגמין לשתי רוחות רואין כנגדן כאילו הן מלאין בתים וחצירות מרביע כנגדן ומודד מהן אלפים אמה].

ד,ה [מרבע מרביע] עולם נותן צפונה לצפון [עולם] ודרומה לדרום [עולם אמר ר' יוסי אם אין יכול לרבעה כמין עולם ירבענה כמין התקופה מקום שחמה יוצאה ביום קצר ושוקעת ביום קצר זה הוא פני דרום] ביום ארוך ושוקעת ביום ארוך זה הוא פני צפון [תקופת ניסן תקופת תשרי חמה יוצאת] בחצי מזרח ושוקעת בחצי מערב שנאמר (קוהלת א) הולך אל דרום וסובב אל צפון הולך אל דרום ביום וסובב אל צפון בלילה סובב סובב הולך הרוח [ועל סביבותיו שב הרוח זה הוא מזרח ומערב].

ד,ו אלו שמתעברין עמה נפש [שהוא ד'] על ד' אמות [ר' יהודה אומר כתלים וזיזין מתעברין עמה הגשר] והקבר שיש בהן בית דירה [בית] עבודת כוכבים שיש [בו] בית דירה [לכומרין האוריות והאוצרות שבשדה שיש] בהן בית דירה [בור שיח ומערה וגדר ובורגנין שבתוכה ובית שבים הרי אלו מתעברין עמה] נפש שנפרצה משתי רוחותיה אילך ואילך [הגשר] והקבר שאין [בהן] בית דירה [אין אלו מתעברין עמה שובך שבתוכה ובית] שבספינה אין אלו מתעברין עמה.

ד,ז כמה יהיו [קרובות] לעיר ויהיו מתעברין עמה שבעים ושירים על שבעים ושירים שהן מאה וארבעים וא' ושליש ר' יהודה אומר [חוץ לשבעים ושירים היה שם] דבר מועט [לא] נתנו חכמים שיעור כמה הן שבעים [ושירים] בית סאתים כחצר המשכן.
ד,ח היה מודד והגיע המדה לבית אפי' בית לפנים מן הבית אפי' מגדל לפנים [מן] המגדל מכניסן לאמצע ומרביע כנגדן ומודד כנגדו ולהלן אל פים אמה היה מודד והגיע המדה למערה אין מכניס את כל המערה אלא מכנגד פתחה של מערה א ' מערה וא' מגדל מה בין מערה למגדל גג המערה הרי הוא כארץ וגג המגדל הרי הוא כעיר בד "א במדת העיבור אבל במדת התחום אפי ' כלתה מדתו בחצי ביתו אין לו אלא חצי ביתו אר "ש יכולני אני שיהו עולין מטבריא לצפורי ומצור לצידון מפני מערות ומגדלות שביניהם.
ד,ט המודד מודד חוץ לקרפיפה של עיר לכל עיירות [נתנו לו] קרפף דברי ר"מ וחכ"א לא [נתנו] קרפף אלא בין שתי עיירות אם יש לזו שבעים ושירים ולזו שבעים ושירים מכניסם לאמצע ומרבע כנגדן ומודד [מהן] ולהלן אלפים אמה היו שלשה מגדלים והאמצעי מובלע [בנתיים] אם אין בין שנים החיצונים מאה וארבעים וא ' ושליש מכניסן לאמצע ומרבע כנגדן ומודד [מהן] ולהלן אלפים אמה היו עשוין [שורה ואחרים] ביניהם אם אין בין שורה החיצונה מאה וארבעים ואחד ושליש מכניסן לאמצע ומרבע כנגדו ומודד [מהן] ולהלן אלפים אמה.
ד,י [ריבע את העיר ועשאה כמין טבלא מרובעת ועשה ומרבע כנגדן את תחומה כטבלא מרובעת אין מודד את האמצע מפני שהוא מפסיד למזרחה אלא מודד לקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחה צפונה אלפים אמה ומודד לקרן מערבית דרומית ונותן למערבה דרומה אלפים אמה וחוזר ומרבע ועושה תחומה כטבלא מרובעת נמצאת העיר מושכתו ארבע מאות אמה אילך וארבע מאות אמה אילך].
ד,יא כיצד מקדרין בהרים התחתון כנגד לבו והעליון כנגד פרסותיו מקדיר ועולה מקדיר ויורד רואה את ההר כאילו בקוע לפניו דברי ר ' וחכ"א אין מקדרין בהרים היו לפניו [הרי מישור] מודד את המישור [ונשכר] ומניח את ההר הר וגאיות מודד את הגאיות [ונשכר] ומניח את ההר.
ד,יב היה מודד והגיע לגיא אם יכול להבליע [בתוך חמשים אמה יבליע ואם לאו חוזר ומודד עד מקום שהוא יכול להבליע ומבליע בתוך חמשים אמה] אם היה גיא מעוקם ואין יכול להבליעו מקדיר ועולה מקדיר ויורד [וצופה כנגד מדתו ומודד] היה מודד והגיע [מדה] לכותל אין אומרים [יקוב] את הכותל אלא אומד הכותל וצופה [כנגד מדתו] ומודד א' מודד בחבל וא' צופה בעיניו בין בהר בין בים בין במישור אחד מדת העבור ואחד מדת התחום אלא [שמדת] התחום מודד בחבל.
ד,יג אין מודדין לא בחוט ולא [בחבל של גמי] אלא במשיחה והמודד מותח בכל כחו [ומודד והולך בא] א' ואמר ע"כ תחום שבת נאמן מעשה בזקן אחד רועה שבא לפני ר ' ואמר [לו] זכור הייתי שהיו בני מגדל [גדרים ועדרים] לחמתה עד חצר החיצונה הסמוכה לגשר והתיר רבי שיהיו בני מגדל יו רדין לחמתה עד חצר החיצונה סמוכה לגשר ועוד התיר רבי שיהיו בני [הגדר יורדין לחמתה ועולין לגדר ובני חמתה לא היו עולין לגדר].

מסכת עירובין פרק ה

ה,א הנותן עירובו בסוף אלפים אמה של תחום אם היה ביתו סמוך לחומה יכנס [אם] לאו לא יכנס נתנו [חוץ לתחום] אמה אחת אם היה בתוך אלפים אמה שלו עירובו עירוב ואם לאו אין עירובו עירוב.

ה,ב בראשונה היו בני טבריא מהלכין את כל חמתה ואין בני חמתה באין אלא עד מקום הכיפה עכשיו בני טבריא ובני חמתה חזרו להיות עיר אחת.

ה,ג אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה [ואין אנשי] עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה אימתי בזמן שהיו בתוך אלפים אמה שלהן לא היו בתוך אלפים אמה שלהן אין להם אלא אלפים אמה בלבד [ואנשי עיר קטנה אין להם אלא אלפים אמה בלבד].

ה,ד עיר של רבים שחרבה ונשתיירו בה גדודיות גבוהות עשרה טפחים אף על פי שאין צורות פתחי' ניכרים הרי זו מתעברת להיות כעין עיר של יחיד ונעשית של רבים [ודרך] הרבים עוברת בתוכה כיצד מערבין אותה [נותן] לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן [ומערבין] ונושאין ונותנין באמצע ואין מערבין אותה לחצאין אלא או כולה או מבוי בפני עצמה [עיר] של רבים והרי היא של רבים ו אין לה אלא פתח אחד מערבין את כולה.

ה,ה סוכת החג רבי יהודה מחייב [בעירוב] ובמזוזה וחכמים פוטרין ר ' יהושע אומר מערבין [בככר] שלם אפי' הוא כאיסר אפי' לא ניטל [הימנו אלא] כדי דמוע וחלתו יתר ע"כ ה"ז אסור.

ה,ו מי שיש לו ה' חצירות בעיר א' אם היה משתמש בכולן ה"ז אוסר את כולן ואם לאו אין אוסר אלא מקום דירתו בלבד א "ר יהודה מעשה בבן [נשיא] שהיו לו ה ' חצירות באושא [ולא היה אוסר אלא מקום דירתו בלבד].

ה,ז ה' חבורות מקצת שרוין בחדרים ומקצת שרוין בעליות טרקלין שלהן כחצר לבתים שנים ששותפין זה לזה בין ביין בין בשמן אינן צריכין לערב היו ג ' זה שותף לזה ביין וזה שותף לזה בשמן צריכין לערב רש "א א' יין וא' שמן אין צריכין לערב אלעזר בן תדאי אומר אסורין עד שיערבו.

ה,ח אב [ובניו] נשיו וכלותיו [ועבדיו ושפחותיו בזמן שאין עמהן דיורין בחצר אין] צריכין לערב מבוי שלהן בין כך וכך [צריך לחי] וקורה.

ה,ט עם הארץ שהיו מוליכין אצלו עירוב מוליך לו כהן ככר תרומה ויושב ומשמרו ומחשיך עליו ואוכלו ובא לו ובשביעית ה"ז מותר שלא נחשדו על השביעית.

ה,י בית שמניחין בו עירוב א "צ להפריש ככר מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום אם היה שם רבו או [אדם] גדול או שהיה משיא את בנו ורצה לנהוג בו כבוד הרשות בידו מצוה על אדם לבטל רשות אם היה אדם גדול הרשות בידו.

ה,יא אנשי חצר ששכח א' מהן ולא עירב עליו לבטל [רשות] אם היה בית האבל או בית המשתה ורצו לבטל רשותו הרשות בידו.

ה,יב ג' שהיו שרוין בחצר ומת אחד [מהן ונפלה ירושה לאחד מן השוק עד שלא חשכה אינו אוסר משחשכה ה"ז אוסר היה לא' מן השוק בית באותה חצר ומת נפלה ירושה לא ' מבני חצר עד שלא חשכה ה "ז] אוסר משחשכה [אין] אוסר הרי ששכח ולא עירב וחזר והוציא בין בשוגג בין במזיד הרי זה אוסר דברי ר"מ ר' יהודה אומר במזיד אוסר בשוגג אינו אוסר [מי שבטל רשותו וחזר והוציא בין בשוגג בין במזיד הרי זה אוסר].

ה,יג א' שלא עירב נותן [רשות] לאחד שעירב ושנים שעירבו נותנין [רשותן] לאחד שלא עירב ושנים שלא עירבו נותנין רשותן לשנים שעירבו או לא ' שלא עירב אבל [אין] א' שעירב נותן רשותו לא ' שלא עירב [ולא] שנים שעירבו נותנין רשותן לשנים שלא עירבו [ולא] שנים שלא עירבו נותנין רשותן לשנים שלא עירבו שכ "ז שהיו שנים שרויין בחצר ושכח א' מהן ולא עירב ה"ז אוסר.

ה,יד ישראל [המחלל את השבת בפרהסיא אין <צריך> [יכול] לבטל רשות וישראל שאינו מחלל את השבת בפרהסיא <צריך> [יכול] לבטל רשות ישראל נותן רשות ומבטל רשות ובנכרי עד <שעה> שישכור] כיצד [מבטל רשות] אומר רשותי [נתונה] לך רשותי מבוטלת לך ואין צריך לזכות.

ה,טו [חצר] של נכרי הרי הוא כדיר של בהמה מותר להכניס ולהוציא מחצר לבת ים [ומבתים לחצר וכלים ששבתו בחצר מותר לטלטלן בחצר היה ישראל א ' שרוי בתוכה ה"ז אוסר מפני שהיא כחצרו] ראב"י אומר לעולם [אינו אוסר עד שיהו] ב' ישראלים אוסרין זה על זה והלכה כדבריו.

ה,טז הגוסס אע"פ שאינו יכול לחיות ה "ז אוסר קטן אף על פי שאין יכול לאכול כזית ה"ז אוסר קסדור הבא לעיר עד ל ' יום הרי זה אוסר מיד [אימתי בזמן שייחדו לו בית דירה לא ייחדו לו בית דירה] או שאין עמהן דיורין [בחצר] אין אוסר אכסנאי [לעולם] אין אוסר.

ה,יז אנשי חצר ששכח א ' מהן ולא עירב והיתה לו אכסדרה על פתחו בזמן שמגופפת מותרת לו ואסורה לכל בני חצר אם [אין] מגופפת אסורה לו ואסורה לכל בני [חצר] כלים ששבתו בחצר מותרין לטלטל בחצר אנשי חצר ששכחו ולא עירבו אסור [להכניס ולהוציא] מחצר לבתים ומבתים לחצר וכלים ששבתו בחצר מותרין [לטלטל בחצר].

ה,יח [חמשה חצירות פתוחות למבוי] אסור להכניס ולהוציא מחצר למבוי [וממבוי לחצר כלים ששבתו בחצר מותרין לטלטל בחצר שבמבוי אסורין ר "ש מתיר וכן היה ר"ש אומר מותר להכניס ולהוציא ממבוי לחצר ומחצר לגג ומגג לקרפף שכל זמן ששכחו ולא עירבו כולן רשות אחת הן אמר רבי כשהייתי לומד תורה אצל ר "ש בתקוע היינו מוליכין שמן באלונטית מחצר לגג ומגג לקרפף ומקרפף לקרפף אחר עד שמגיעין אנו למעין והיינו רוחצין שם א "ר מעשה בשעת סכנה שהיינו מעלין ס "ת מחצר לגג ומגג לגג אחר והיינו קורין בו] אמרו לו אין שעת הסכנה ראיה.

ה,יט שתי חצירות זו לפנים מזו החיצונה של רבים והפנימית של יחיד חיצונה צריכה עירוב ו הפנימית אין צריכה עירוב [הפנימית] של רבים והחיצונה של יחיד הפנימית צריכה עירוב והחיצונה אינה צריכה עירוב ר "ע אוסר את החיצונה שדריסת הרגל אוסרתה [וחכ"א אין דריסת הרגל אוסרתה] היו שתיהן של רבים ונתנו את ערובן בחיצונה ושכח א' בין מן החיצונה בין מן הפנימית ולא עירב שתיהן אסורות נתנו עירובן בפנימית ושכח א' מן הפנימית ולא עירב [הפנימית אסורה] מן החיצונה ולא עירב שתיהן אסורות דברי ר"ע וחכ"א [הפנימית מותרת והחיצונה] אסורה אחד שתי חצירות זו לפנים מזו ואחד ג ' דיוטאות זו למעלה מזו בד "א בזמן שדרך הפנימית לצאת על החיצונ ה ועל מקצתה ודרך העליונה לירד על התחתונה ועל מקצתה חמש חצירות פתוחות לבית שער ושכחו ולא ערבו מותרין בחצירות ואסורין בבית שער חמש דיוטאות פתוחות לאלקט ושכחו ולא נשתתפו מותרין [בדיואטות ואסורין באילקטו].

מסכת עירובין פרק ו

ו,א שיתוף מבוי כיצד מניח אדם חבית של יין ושל שמן ושל [תבואה] ושל גרוגרות ושל [זיתים] בין משלו בין משל חבירו [ואומר הרי זו לכל בני מבוי] היתה משלהן א"צ לזכות היתה משלו מגביהה מן הארץ ואומר זכיתי לכם ולכל שנתוספו [עליהם] נתוספו עליהן מזכה ואין צריך להודיע א "ר יהודה מעשה והיינו שרויין בית ג לודה בלוד והיינו מבשלין קדרה של עדשים וא' עומד על פתח [מבוי] ואומר זכיתי לכם בקדרה של עדשים היין כדי לשתות בו [מזון] שתי סעודות והשמן כדי לאכול בו מזון שתי סעודות [והחומץ] כדי לטבל בו [מזון] שתי סעודות תחלתו וסופו כשיעור הזה רבי שמעון אומר תחלתו כשיעור הזה אף על פי שאין סופו כשיעור הזה כלה החפץ מודיע וא"צ לזכות.

ו,ב אר"ש ב"א פעם א' [היינו יושבין לפני ר "מ בערדסקין ואמר אחד] ערבתי בבצלים והושיבו ר"מ בד"א שלו וכן היה רשב "א אומר מערבין לחולה ולאסטניס [ולקטן במזונו ולרעבתן בבינוני] של כל אדם.

ו,ג אין משתתפין [לא] באוצר ולא במבוי אא "כ יחד לו מקום האנשים שנשתתפו שלא לדעת הנשים שיתופן שיתוף ונשים שנשתתפו שלא לדעת [אנשים] אין שיתופן שיתוף [ומשתתפין במבוי ואם רצו לערב מערבין בחצרות אבל אין רשאין להשתתף משתתפין במבוי ומערבין בחצרות שלא לשכח עיקר העירוב] דברי ר "מ וחכ "א או מערבים או משתתפים.

ו,ד [שיתוף מבוי צריך שיהא עמהם במבוי עירוב חצירות צריך שיהא עמהם בחצר] שנים ששותפין זה לזה [בין ביין בין] בשמן צריך [שיהא] עמהן במבוי אמר ר"מ מפני מה אמרו אין מערבין לאדם אלא [לדעתו] לפי שאין רוצה שישתתפו אחרים עמו בחלקו אבל אם [היתה] לו תבשיל או עיסה אצל חבירו זכה לו תבשילו.

ו,ה המערב ע"י בני עירו שילכו עמו לבית האבל או לבית המשתה וקבלו עליהן [שיבאו ה"ז מערב עליהן] בקופות של תמרים ובקופות של גרוגרות ובקופות של זיתים אם יש מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד יבואו ואם לאו לא יבואו קבלו [כליהן] זה אחר זה הראשונים שיש להם יבאו אחרונים לא יבואו.

ו,ו [מערב] על ידי עצמו לרוח אחת כל ימות השנה ואמר רציתי אלך רציתי לא אלך [רצה] מבעוד יום [מותר משחשיכה אסור שאין מערבין משתחשך המערב] ע"י עצמו לשתי רוחות לכל ימות השנה ואמר למקום שארצה אלך רצה מבע "י עירובו עירוב משחשיכה הרי זה חמר גמל.

ו,ז לא יערב אדם ע"י בנו ובתו הגדולים וע "י עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו אלא מדעתן אבל מערב הוא ע "י [בנו ובתו הקטנים וע "י] עבדו ושפחתו הכנענים [בין מדעתן בין שלא מדעתן וכולן שערבו לעצמן או שערבו אחרים על ידיהן יוצאין בשל עצמן חוץ מן האשה מפני שהאשה יכולה] למחות על ידי בעלה.

ו,ח עבד עברי ומי שחציו עבד וחציו בן חורין יוצאין [בשל] עצמן עבד של שני שותפין יוצא [בעירוב] שניהן מהלך בצפון [בעירובו של זה בדרום ובדרום בעירובו] של זה

בצפון ואם מיצעו את התחום אל יזוז ממקומו קטן ש צריך לאמו יוצא בעירוב אמו ושאין צריך לאמו [מערבים עליו מזון שתי סעודות בעירובי תחומין].

ו,ט כותל חצר שנפרץ מארבעה טפחים עד עשר אמות מותר מפני שהוא כפתח יתר מכאן כנגד הפרצה אסור נפרצו בו פרצות הרבה אם העומד מרובה על הפרוץ מותר [אם] הפרוץ מרובה על העומד כנג ד עשרה בתים בטלה [מחיצה] שתי חצירות זו [לפנים מזו בין זו לזו ד' טפחים] מערבין שנים ואין מערבין אחד היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים [ממעטה] באבנים בכפתים ובסולם הצורי או שהביא נסר שרוחב ארבעה טפחים וקבעו בה מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד פחות מכן מערבין אחד ו אין מערבין שנים היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים עושין לה מחיצה גבוהה חמשה טפחים ומבטלה.

ו,י כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד מיעטו באבנים בכפתים ובסולם הצורי או שהביא נסר [שרוחב] ארבעה טפחים וקבעו בה מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד פחות מכן מערבין אחד ואין מערבין שנים.

ו,יא [מים] שבין שתי חצירות גבוהה עשרה טפחים מערבין שנים ואין מערבין אחד אלו מאכילין מכאן ואלו מאכילין מכאן נתמעט התבן מעשרה טפחים [שניהן אסורין] אלא אם רצה סותם את פתחו ומבטל את רשותו הוא אסור וחבירו מותר וכן בכותל של תבן [מבין] שתי חצירות.

ו,יב ר"מ אומר סילונות שבכרכין מחזיקין סאתים אע "פ שהן נקובין שופכין לתוכם מים בשבת וחכמים [אוסרין עד שיפוקו] אחרים אומרים ביב שקמור ד ' אמות ברשות הרבים שופכין לתוכו מים בשבת עוקה שבחצר מחזקת סאתים אף על פי שנתמלאת מ ע"ש שופכין לתוכה בשבת אחת עוקה ואחת גסטרא [מחזיקין] סאתים אף על פי שנתמלאו מע"ש שופכין לתוכן.

ו,יג הגג ומרפסת החצר והאכסדרא מצטרפין לד ' אמות הבית והעלייה החצר והגג אין מצטרפין לד' אמות [דיוטה שהיא] מאה אמה לא ישפוך על פי הביב אבל שופך [הוא] לגג [והן] יורדין לביב אין עושין לה צנור אבל עושין לה מזחילה שלא יאמרו צנורו של פלוני מקלח מים בשבת.

ו,יד צנור המקלח לרשות הרבים א ' מים וא' יין קולט בין ביד בין בכלי ושותה ובלבד שלא יצרף פיו עם פי החבית אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים וישתה אבל מצרף הוא פיו לצנור למטה מעש רה טפחים ושותה לא יצרף אדם ידו עם הכותל ועם המזחילה אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים ושותה אבל מצרף הוא ידו לצנור [למעלה] מעשרה טפחים ושותה [אם] יש פי צנור ארבעה על ארבעה טפחים אסור שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ו,טו בור ברשות הרבים [אין] בינו לכותל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם בני חצר מותרין ובני עלייה אסורין אם יש בינו [לכותל] ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם בני חצר אסורין ובני עלייה מותרין באר שלפני החלון משלשל וממלא הימנו בשבת ובלבד שלא יהא בינו [לכותל] ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם אם יש בפי הבאר ד ' על ד' [טפחים] בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת.

ו,טז [בור שבין שתי חצירות משלשל וממלא הימנו בשבת ובלבד שלא יהא בינו לכותל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם אם יש בפי הבור ארבעה על ארבעה טפחים אסור שאין מטלטלין מרשות לרשות].

ו,יז אמת המים שלפני [חלון] משלשל וממלא הימנו בשבת ובלבד שלא יהא בינה לכותל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם זה היה מעשה באמה של פרטלי ' ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ואמר הואיל ואין בינה לבין הכותל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת.
ו,יח אמת המים שעוברת בחצר אין ממלאין ממנה בשבת אא "כ עשו לה מחיצה גבוהה י' טפחים בכניסה וביציאה עשו לה בכניסה ולא ביציאה ביציאה ולא בכניסה אין ממלאין הימנה בשבת [אא"כ עשו לו מחיצה גבוהה י ' טפחים בכניסה וביציאה] היתה רחבה מראשה אחד וצרה מראשה אחד ה"ז מרחיב את מקום הצר ואין צריך לעשות מחיצה אלא לרוחב [בלבד] וכן אתה מוצא בביבין המקשקשין תחת הבתים ותחת החצירות.
ו,יט ר' יהודה אומר [כתלים שעל גביהן] נדונין כמחיצה אמר ר ' יהודה מעשה באמת המים שהיתה באה מאבל לצפורי [והיינו ממלאין ממנה על פי זקנים בשבת אמר לו מפני שלא היתה] עמוקה עשרה ורחבה ד'.
ו,כ גזוזטרא שהיא למעלה מן [הים] אין ממלאין הימנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה י' טפחים למטה מן המים אע"פ שהמים צפין על גבה אין בכך כלום ר' מאיר אומר אף מלמעלה רבי חנניא בן [עקיבה אומר גזוזטרא שהיא למעלה מן הים גבוהה עשרה טפחים נוקבה וממלא ממנה בשבת].

מסכת עירובין פרק ז

ז,א פתחי [גנות] שיש להן בית שער מבפנים פותחין ונועלין בהן מבפנים מבחוץ פותחין ונועלין בהן מבחוץ מכאן ומכאן פותחין ונועלין בהן מכאן ומכאן וכן פתחי חנויות ברה "ר ר' [מאיר] אומר בזמן [שבית המנעול] למטה מעשרה [נוטל את המפתח מן האסקופה ונותנו למנעול ופותח ומטלטלו בתוך חבית ומחזירו למנעול ונועל ומניחו במקומו ובזמן שבית המנעול למעלה מי ' טפחים מביא את המפתח מערב שבת ונותנו למנעול ופותח ומטלטלו בתוך הבית ומחזירו למנעול ונועל ומניחו במקומו וחכ "א אף בזמן שמנעול למעלה מעשרה טפחים נוטל את המפתח מן האס קופה ונותנו למנעול ופותח ומטלטלו בתוך הבית ומחזירו למנעול ונועל ונוטלו ומניחו בחלון שעל גב שקוף אם יש בפי חלון ארבעה על ארבעה אסור שאין מטלטלין] מרשות לרשות.
ז,ב החרים [והפסקן] וספינה ברה"ר גבוהין י' טפחים אין מטלטלין לא מתוכן לרה"ר ולא מרה"ר לתוכן אבל יורד לתוכן ואוכל פחות מכן בתוך ד' אמות מותר חוץ לד' אמות אסור אמת המים ברה "ר עמוקה י ' טפחים וכן גומא אין מטלטלין מתוכה לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכה אבל יורד לתוכה ושותה אם היו המים מועטים מזליף לתוך ידו ושותה היו שנים זה מעמיד לחברו והלה שותה וזה [מעמיד] לחברו והלה שותה פחות מכן בתוך ד' אמות מותר חוץ לד' אמות אסור.
ז,ג אילן ברה"ר גבוה י ' טפחים אם אין [גופו] גבוה מן הארץ שלשה טפחים מטלטלין תחתיו היה גבוה משלש רוחותיו ונמוך מרוח אחת רואין את הנמוך כאילו הוא פתח ובלבד שלא יהא נמוך יתר על הגבוה.

ז,ד חורבה ברה"ר עמוקה י' טפחים חלון שעל גבה שופכין לתוכה מים בשבת היו שנים שתיהן אסורות שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת היתה א ' והיא של רבים אסורה עד שיערבו.

ז,ה אשפה ברה"ר גבוהה י' טפחים חלון שעל גבה זורקין לה בשבת היו שתים שתיהן אסורות שאין שני רשויות [משתמשות ברשות אחת] היתה אחת והיא של רבים אסורה עד שיערבו.

ז,ו בני חצר ובני מרפסת [שעירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן] כל שגבוה עשרה טפחים למרפסת פחות מכן לחצר בד "א בזמן שהן של רבים ועירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן או שהיו של יחידים [ושכחו ולא עירבו] אבל אם היו של רבים ושכחו ולא עירבו [הגג והמרפסת והחצר והאכסדרה] כולן רשות אחת הן.

ז,ז חצר גדולה שנפרצה לרה "ר ונשתיירו בה גדודיות גבוהות י ' טפחים עד עשר אמות מותר מפני שהוא כפתח פחות מכן מותרין לאותה שבת ואסורין לעתיד לבא דברי [ר' מאיר וחכ "א אם מותרין לאותה שבת מותרין לעתיד לבא וא ם אסורין] לעתיד לבא אסורין לאותה שבת וקטנה שאינה אלא כעשר [אמות נפלה] דפנה לרה"ר ונשתייר כפס [מכן ומכן מותר נטלו כולן מותרים] לאותה שבת [ואסורין] לעתיד לבא דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר [אם מותרין לאותה שבת מותרין לעתיד לבא ואם אסורין לעתיד לבא אסורין] לאותה שבת.

ז,ח חלון שמקצתה בתוך עשרה ומקצתה למעלה מעשרה מערבין שנים ואין מערבין אחד היתה כולה למעלה מעשרה ומיעטה באבנים [בכפתים ובסולם הצורי או שהביא] נסר שרוחב ד' טפחים וקבעה בה מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד פחות מכן מערבין א ' ואין מערבין שנים היתה רחבה מראשה אחת [וצרה] מראשה אחר הרי זה מרחיב את מקום הצר חלון [שהיה] ד' על ד' טפחים עושה לה מורביות ומבטלה כיוצא בו מי שהיו לו חנויות פתוחות לרה"ר ופתוחות [לחצירו] אם אין שם אלא דבר מועט מביא ומטלטל [מזו לזו] היתה חצר ובה דיורין עירבו מותרין לא עירבו אסורין.

ז,ט אחד חלון שבין שני בתים ואחר חלון שבין שתי חצירות [ואחד חלון שבין שתי עליות] וא' חלון שבין שני גנות וא ' חלון שבין שני דיורין וגשרים ונפשות ורשות הרבים המקורה מטלטלין תחתיהן בשבת דברי רבי יהודה וחכמים אוסרין יתר על כן אמר ר ' יהודה [שתי חצירות זו כנגד זו ברשות הרבים נותנין] לחי מכאן ולחי מכאן או קורה [מכן וקורה מכן ומערבין ונושאין ונותנין באמצע וחכמים אומרים] אין מערבין רה "ר בכך מודין חכמים לר ' יהודה במעשה [גינסר שזה פותח] דלת קרפיפו [וסותם] רה"ר וזה [פותח] דלת קרפיפו [וסותם] רה"ר שמערבין ונושאין ונותנין באמצע ש כל מחיצה [שנעשית] לשבת בין אנוסין בין שוגגין בין מוטעין בין מזידין ה "ז מחיצה החזירו [פתחים] למקומן חזרו לאיסורן חצר שגגותיה מבוצרין כל אחד ואחד רשות לעצמו.

ז,י כל גגות העיר רשות אחת הן אסור [לעלות ולירד מחצר לגגות ומגגות לחצר וכלים ששבתו בחצר מותרין לטלטל בחצר ושבגגות מותרין לטלטל בגגות] דברי ר"מ וחכ"א כל אחד ואחד רשות לעצמו אמר להם ר "מ אי אתם מודים באנשי חצר ששכחו ולא עירבו שאסור להכניס ולהוציא [מחצר] לבתים ומבתים לחצר וכולן ששבתו בחצר מותרין לטלטל בחצר מה נשתנה גג מחצר אמרו לו [לא] אם אמרת בחצר שאין תחתי ה דיורין [אמר להם אף חצר פעמים שיש תחתיה דיורין] אמרו לו [לא] אם אמרת בחצר שאין כל

א' וא' מכיר את שלו תאמר בגגות שכל א' וא' מכיר את שלו אמר להם הרי שהיתה חלוקה או שהיתה עשויה פספס לא כל א ' וא' מכיר את שלו ארשב "א ע"כ היתה תשובה ר "ש אומר הגג והמרפסת החצר והאכסדרה כולן רשות אחת הן.

מסכת עירובין פרק ח

ח,א שתי חצירות אחת פתוחה לצפון ואחת לדרום וגגותיהן שוין [הגגות] רשות לעצמן והחצירות כל אחת ואחת רשות [לעצמה] היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים ומיעטה באבנים ובכפתים ובסולם הצורי או שהביא נסר [שרחב] ארבעה טפחים [וקבעו] בה מערבין שנים אם רצו מערבין אחת פחות מכן מערבין שנים ואין מערבין אחד.
ח,ב שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברה "ר [בין] זו לזו ארבעה טפחים מערבין ב ' ואין מערבין א' פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים שלש דיוטאות זו למעלה מזו וזו למעלה מזו [עליונה] והתחתונה של אחד ואמצעית של [אחד] לא ישלשל מן העליונה [לתחתונה] דרך האמצעית שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות אבל משלשל הוא [מן התחתונה לעליונה] שלא בדרך אמצעית משלשל אדם קדרה של בשר ונותנה ע "ג [הזיז] שרוחב ד' טפחים היתה חלון באמצע שהיא ד ' על ד' טפחים אסור שאין משלש לין מרשות לרשות דרך רשות.
ח,ג צנור המקלח לרשות הרבים אחד יין ואחד שמן קולט בין ביד בין בכלי ומכניס לתוך ביתו היה עומד ברשות היחיד ופשט ידו לרשות הרבים והיא מלאה אוכלין ומשקין מכניסה אצלו היה עומד ברשות הרבים ופשט ידו לרשות היחיד והיא מלאה אוכלין ומשקין מוציאה אצלו גמל שראשו ורובו בפנים אובסין אותו בפנים [בחוץ אובסין אותו בחוץ] אותן כלים שפותחין ונועלין בהם שבקרקעות אסורין אחרים אומרים אף שבקרקעות פותחין ונועלין בהם.
ח,ד הכוהה ברה"ר וכל [מי] שנתלש רוקו בפיו לא יהלך [ד' אמות] עד שירוק.
ח,ה שתי מטהרות זו על גב זו נוטל את הפקק מבנתים ומשיקן ומחזיר את הפקק למקומו ר"ש בן מנסיא אומר שתי בריכות אחת של חמין ואחת של צונן נוטל את הפקק מבנתים כדי שירדו חמין לתוך הצונן וצונן לתוך החמין ובלבד שלא יחזיר את הפקק למקומו ולא עוד אלא שנוטל את הפקק כדי שיצא ו [מים] וילכו להם ואם בשביל שתינגב אסור ופוקקין את הביב בסודרין ובכל דבר המטלטל כדי שלא יציפו המים את האוכלין ואת הכלים אין פוקקין את הביב כדי שירדו המים לבור ר' מנחם איש [גליא] אומר צנור שעלו בו קוצים וקישושיות דורסן ברגל בצנעא כדי שיצאו המים וילכו להם.
ח,ו חבילה של עצים וסוכה של קוצין [שעשאן דלת לפרצה ולחצר] אם היו קשורות ותלויות פותחין ונועלין בהם אם לאו אין פותחין ונועלין בהן אחרים אומרים היתה כבושה באבנים מראשה אחד אין רשאי ליגע בהן נתלו בה קוצין [ודופקנין] מפשר בידו בצנעא ובלבד שלא יקרע ושל בהמה דורס ברגליו מחצלות פרושות על פתחי חנויות ברה"ר אם היו קשורות ותלויות פותחין ונועלין בהם ואם לאו אין פותחין ונועלין בהם עשה להם ציר של קנים ושל שבלין ושל כל דבר פותחין ונועלין בהם בשבת ואצ "ל

ביו"ט [דלת שיש לה ציר פותחין ונועלין בשבת ואצ "ל ביו"ט] נשברו ציריה אין פותחין ואין נועלין בה ביו "ט ואצ "ל בשבת דלת הנגררת ומחצלת הנגררת [וקנקנין] פותחין ונועלין בהם בשבת ואצ"ל ביו"ט.

ח,ז היה יושב וקורא בספר על האסקופה ונתגלגל [ספר] מידו ולפנים ולחוץ גוללו מכאן ומכאן ומניחו [אבית הגוף] אבל מפתח אינו כן אלא בזמן [שבית מנעולה] מעשרה [טפחים] נוטל את המפתח מן האסקופה [ונותנו למנעול] ופותח ונוטל כלי [בתוך] הבית ומחזירו [למנעולה] ונועל [ונוטלו ומניחו] בחלון שעל גב שקוף אם יש בפי [חלון] ד' על ד' טפחים אסור שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ח,ח מלבן של ספקלריא וטריסין של [חלונות] פותחין ונוע לין בהן אם היו נשמטים אסורים נגר נשמט אסור נקמז מותר ר' יהודה אומר נקמז אע"פ [שאין גשמים].

ח,ט נגר נגרר אם היה קשור ותלוי פותחין ונועלין בו ואם לאו אין פותחין ונועלין בו ר ' יהודה אומר קשור אע "פ שאינו תלוי איזהו נגר [כל שקשור ותלוי וראשו א ' מונח בארץ מותר במקדש ואסור במדינה ר ' יהודה אומר אף במדינה מותר [איזהו הוא] במדינה [אסור] כל שאינו לא קשור ולא תלוי [נוטלו ומניחו בזוית].

ח,י המוצא תפילין מכניסן זוג זוג [ר' יהודה] אומר שנים שנים אחד האיש ואחד האשה אחד חדשות ואחד ישנות רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות המוצא ספר בשדה יושב ומשמרו ומחשיך עליו ונוטלו ובא לו [ובסכנה מניחו] והולך לו אם היו גשמים יורדין [ה"ז מתעטף בעור וחוזר] ומכסה אותו.

ח,יא מי שיצא לרה"ר ונזכר שיש תפילין בראשו מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו אם היה בהמ"ד נוטלן ומניחן במקום המוצנע מחזירין ציר התחתון של דלת שידה תיבה ומגדל ואין מחזירין ציר העליון של בור של יציע ושל דות [ה"ז לא יחזיר] ואם החזיר חייב חטאת.

ח,יב נימת כנור שנפסקה קושרין אותה קשרה [ונפסק] אין קושרין אותה אר "ש בן אלעזר והלא אם קושרין אותה אין לה קול אלא משלשל [מלמעלה ועונב מלמטה].

ח,יג כהן שעלתה [לו] יבלת [במתניו] חבירו חותכה לו בשניו במקדש אבל לא במדינה אם בכלי כאן וכאן אסור.

ח,יד אין ממלאין בעדשה בשבת אם כחס על חבל ועל [משיחה] ה"ז מותר אין ממלאין מבאר הקר בגלגל ביו "ט וכשעלו בני הגולה [וחנו עליה התירו להם נביאים שביניהם להיות ממלאין מבור הקר בגלגל ביו "ט ולא כל בור ודות הקר] התירו אלא אותו בור שחנו עליה בלבד.

ח,טו הלכות שבת [חגיגות ומעילה כהרין תלוין] בשערה [מקרא מועט והלכות מרובות] ואין להם על מה שיסמכו.

ח,טז מכאן אמר ר ' יהושע צבתא בצבתא [מתעבדא צבתא דקמייתא מה הוית] הא לאו בריה [הות].

ח,יז הדינין והעבודות הטהרות והטמאות והעריות ומוסף עליהן [ערכין וחרמים] והקדשות ומעשר שני מקרא מרובה [מדרש] והלכות מרובות ויש להן על מה שיסמכו אבא יוסי בן חנן אומר אלו שמונה מקצוע תורה גופי הלכות.

מסכת פסחים פרק א

א,א אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה אלא לאור הנר [לפי שבדיקת הנר יפה מרובה] אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (צפניה א) והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות ואומר (משלי כ) נר אלהים נשמת אדם.

א,ב בית שמאי אומרים שתי שורות על פני כל המרתף שורה החיצונה הרואה את הפתח [העליונה] הרואה את הקורה [אבל שלמטה הימנה ושלפנים] הימנה אין צריך בדיקה ב"ה אומרים [שורה החיצונה היא] העליונה הרואה את הפתח ואת הקורות שלמטה הימנה אבל שלפנים הימנה אין צריך לבדוק.

א,ג חורי הבית העליונים [ותחתונים] היציע [והדות וגג הבית] וגג המגדל [בית התבן בית הבקר ובית העצים ובית האוצרות אוצרות של] יין ואוצרות [של] שמן [ואוצרות של תבואה] אין צריך לבדוק רשב "ג אומר מטה [החוצצת] את כל הבית [והיו תחתיה עצים ואבנים] בודק [את] צד החיצון ואין צריך לבדוק [את] צד הפנימי.

א,ד היוצאין [בו] בשיירא [והמפרשין] בספינה לפני שלשים יום אין צריך לבדוק בתוך ל' יום בודק ומשכים והולך לדרכו.

א,ה ר' יהודה אומר משום רבן גמליאל [שתי] חלות של תודה פסולות מונחות על [גב] האצטבא כל זמן [שהם מונחות] כל העם אוכלין חולין ניטלה אחת מהן כל העם אוכלין תרומה ניטלו שתיהן שורפין אלו ואלו [שורפין תרומה תלויה טמאה וטהורה] כאחת דר"מ [וחכ"א תלויה בפני עצמה וטהורה בפ "ע וטמאה] בפ"ע אר"ש לא נחלקו ר "א ור' יהושע על הטהורה ועל הטמאה [ששורפין זו בעצמה וזו בעצמה] על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה שר "א אומר תשרף זו [בעצמה וזו בעצמה] ור' יהושע אומר שתיהן כאחת א"ר יוסי אין הנידון [זה] דומה לראיה [בשר] שנטמא בולד הטומאה [עם בשר] שנטמא באב הטומאה [שניהן טמאין] אלא שזה טמא טומאה חמורה וזה טמא טומאה קלה [וכן שמן] שנפסל בטבול יום [ובנר] שנטמא בטמא מת [שניהם טמאים אלא שזה טמא טומאה חמורה וזה טמא טומאה קלה ואני אומר ששורפין תרומה שנטמאת בולד טומאה] עם תרומה שנטמאת באב הטומאה אע "פ שמוסיפין [לה] טומאה על טומאתה [ותלויה וטמאה אומר אני שהתלויה אם נשרפת עם הטמאה נמצאת זו מטמאתה ב "ש אומרים אין שורפין בשר טהור עם בשר טמא וב"ה מתירין].

א,ו בראשונה היו אומרים אין מוכרים חמץ לנכרי ואין נותנין לו במתנה אלא כדי שיאכל עד שלא הגיע שעת ביעור עד שבא רבי עקיבה ולימד [שמוכרין ונותנין במתנה] אף בשעת הביעור א "ר יוסי אלו דברי בית שמאי ואלו דברי בית הלל הכריע רבי עקיבה לסייע דברי בית הלל.

א,ז האוכל חמץ אחר חצות וחמץ שעבר עליו הפסח הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת דברי ר' יהודה [וחכמים אומרים] כל שאין בו כרת אין בו [בלא תעשה] האוכל כזית חמץ בפסח חייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועל לא הודע אשם תלוי.

א,ח האוכל תרומת חמץ בפסח [אין משלם דמי עצים לכהן] אמר רבי יוחנן בן נורי נמתי לו לרבי עקיבה מפני מה האוכל תרומת חמץ בפסח אין משלם דמי עצים לכהן [מה] נשתנית זו משאר ימות השנה שבשאר ימות השנה משלם דמי עצים לכהן אמר לו לא אם אמרת בשאר ימות השנה שאע"פ שאין לו בה היתר אכילה יש לו בה היתר [עצים תאמר בזו] שאין לו בה היתר אכילה ולא היתר [עצים] למה זה דומה לתרומת תותים [ואבטיחים ומלפפונות שנטמאות] שאין לו בה היתר אכילה ולא היתר [עצים בד "א בתרומה שהפרישה חמץ קודם לפסח לשום תרומה אבל המפריש] תרומת חמץ בפסח [אינה תרומה].

א,ט האוכל קדש חמץ בפסח אינה תרומה האוכל ק דש חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש [ואשם ודאי] ואשם תלוי במזיד פטור [בד"א בקדש שהפרישו חמץ קודם לפסח שהוא קדש אבל המקדיש] חמץ בפסח אינו קדש.

א,י אחד האוכל אחד [ממחה ושותה] אכל וחזר ואכל [אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד] סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפים ו אם לאו אין מצטרפין שתה וחזר ושתה אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי [שתיית רביעית] מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין כשם שאכילה בכזית כך שתיה בכזית ושתיה ואכילה אין מצטרפין אכל כזית אפי' מחמשת [מינין] הרי אלו מצטרפין אכל כחצי זית ונודע לו וחזר ואכל כחצי זית אחר אפי' ממין אחד אין מצטרפין.

א,יא חמץ של נכרים מותר אחר הפסח מיד רשב "ג ור' ישמעאל [בר'] יוחנן בן ברוקה אומרים אף של הקדש מותר אחר הפסח מיד.

מסכת פסחים פרק ב

ב,א חמץ של כותים מאימתי מותר אחר הפסח של בעלי בתים אחר שלש שבתות של אפייה ושל נחתומים בכפרים עד ג ' ימים ובכרכין עד שלשה תנורין רשב "א אומר כשאמרו של בעלי בתים אחר ג ' שבתות של אפייה אם היה [בעל הבית או שמשיא את בנו] ואפה בשלשה תנורים זה אחר זה מותר ושאמרו של נחתומין בכפרים עד ג ' ימים ואם נדחק ואפה בשלשה תנורים זה אחר זה אפי ' ביום א' מותר ר"ש אומר אף כשאמרו [של נחתומין] בכרכים עד ג ' [תנורים] אסור עד ג ' ימים [שמשחרית] היה בודק [לו] שאור כל אותו היום בד"א בזמן שלא עשו פסחיהן עם ישראל או שהקדימו יום אחד אבל אם עשו פסחיהן עם ישראל או שעכבו [אחר ישראל] יום אחד חמצו מותר אחר הפסח מיד.

ב,ב מצה של כותים מותרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ורבי אליעזר אוסר לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצוה רשב "ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה [כותים] הרבה מדקדקין בה יותר מישראל.

ב,ג חמצן של עוברי עבירה מותר אחר הפסח מיד מפני שמחליפין את השאור [המלוי] של ישראל ופועלי נכרים [עושין בתוכו ומצאו בו חמץ] אחר הפסח אסור בהנאה ואצ "ל באכילה.

ב,ד חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכו ומצאו בו חמץ אחר הפסח מותר באכילה ואצ"ל בהנאה <חנות של ישראל ופועלי נכרים [עושין בתוכה ומצאו בו חמץ] אחר הפסח אסור בהנאה ואצ "ל באכילה חנות של נכרים ופועלי ישראל [עושין בתוכה ומצאו בה חמץ] אחר הפסח מותר באכילה ואצ"ל בהנאה>.

ב,ה נכרי שהלוה את ישראל על חמצו ואמר לו אם לא באתי קודם הפסח הרי [הוא] מכור לך אחר הפסח מותר באכילה ואצ "ל בהנאה ישראל שהלוה את הנכרי על חמצו ואמר לו אם לא באתי קודם [לפסח] הרי [הוא] מכור לך אחר הפסח אסור בהנאה ואצ "ל באכילה.

ב,ו נכרי שבא לביתו של ישראל [וחמץ] בידו אין זקוק לבער הפקידו אצלו חייב לבער ייחד לו בית בפני עצמו אין זקוק לו ישראל ונכרי שהיו באין בספינה וחמץ ביד ישראל ה"ז מוכרו לנכרי ונותנו במתנה וחוזר ולוקח ממנו [לאחר] הפסח ובלבד שיתנו לו במתנה גמורה.

ב,ז רשאי ישראל שיאמר לנכרי עד שאתה לוקח במנה [קח במאתים שמא אצטרך ואבא] ואקח ממך אחר הפסח.

ב,ח משכיר ישראל חמורו לנכרי להוליך עליה חמץ ממקום למקום מצא חמץ בדרך אם רבה חמץ מותר ואם לאו אסור.

ב,ט מעשה ברבן גמליאל שהיה [מהלך מעכו לכזיב מצא גלוסקין בדרך אמר לעבדו טבי טול אתה גלוסקין ראה] נכרי אחר אמר לו [מגבאי טול גלוסקין רץ אחריו אמר לו ר "א מה טיבך] א"ל מהעיירות הללו של בורגנין [אני אמר לו מה] שמך אמר לו [מגבאי] אמר לו מכירך ר "ג מימיו א "ל לאו [מכאן] למדנו שכוון ר "ג ברוח הקודש [למדנו שלשה דברים למדנו שהחמץ של נכרי אחר הפסח מותר מיד ואין מעבירים על האוכלים והולכין אחר רוב הולכי דרכים הגיע לכזיב בא אחד ושאל לו את נדרו א "ל לשעמו כלום שתינו רביעית יין האיטלקי אמרו לו הן אמר לו אם כן תטייל עמנו עד שיפי ג יינו הלך עמהן] עד שהגיע לסולמה של צור [כיון שהגיע לסולמה של צור] ירד מן החמור ונתעטף וישב והתיר לו [את] נדרו [ודברים הרבה למדנו באותו היום למדנו שרביעית יין משכרת והדרך מפיגה את היין ואין מורין שתויי יין ואין מפירין נדרים לא רוכבים ולא מהלכים ולא עומדין אלא עטופין ויושבין].

ב,י רבי יוחנן בן נורי אומר אף הקרמית אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח יוצאין במעשר שני בירושלים אבל לא בבכורים [מה הפרש] בין מעשר שני לבכורים מעשר שני יש לו היתר אכילה בגבולין [ובכורים אין להם היתר אכילה בגבולין].

ב,יא יוצאין ברקיק השרוי [ומבושל] שלא נמוח דברי ר ' מאיר ר ' יוסי אומר יוצאין ברקיק השרוי [אבל לא] במבושל אף על פי שלא נמוח יוצאין בסופגנין הנעשים באור ואין יוצאין בסופגנים הנעשים בחמה [אין] עושין סופגנים בחמה בפסח.

ב,יב יוצאין [בסריקין בין מצויירין ובין שאין מצויירין] ואין עושין סר יקין מצויירין בפסח א"ר יהודה שאל בייתוס בן זונן לחכמים מפני מה אין עושין סריקין [מצויירין] בפסח אמרו לו מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן אמר להם [א"כ יעשו בדפוס] אמרו לו יאמרו כל הסריקין אסורין [סריקי בייתוס מותרין] רבי יוסי [אומר] עושין סריקין כמין רקיקין ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות.

ב,יג אין יוצאין לא בחלוט ולא במעיסה ולא בסופגנין ולא [בדובשנין] ולא באסקריטין אבל ממלא כריסו מהן ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה יוצאין במצה מתובלת בין שנתבלה באלפס בין שנתבלה בקדרה יוצאין בחררה ובמצה ישנה ובלבד שעשאה מתחלה לשם פסח.

ב,יד רבי יהודה בן בתירא אומר יוצאין בחזרת ובחרדל . [ר' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקא] אומר כל שיש לו שרף אין יוצאין בו [ר' יהודה אומר כל שמכסיף יוצאים] יוצאים בהם בין לחים בין יבשים ואין יוצאין בהן [יבשין] ר"מ אומר אף יוצאין בהן יבשין [ר' צדוק אומר אף] יוצאין בהן [כבושין].

ב,טו החזרת והמצה והפסח לילי יו "ט [הראשון חובה ושאר ימים] רשות ר"ש אומר לאנשים חובה לנשים רשות הלל הזקן היה [כרכן] שלשתן זה בזה ואוכלן מאימתי אוכלן משתחשך לא אכלן משתחשך אוכלן כל הלילה לא אכלן כל הלילה לא יאכלם מעתה החזרת והמצה והפסח אין מעכבין זה את זה.

מסכת פסחים פרק ג

ג,א בצק שבסדקי עריבה [עשאו לחיזוק אין חוצץ ואם לאו הרי זה חוצץ] אם יש כזית במקום אחד בין כך ובין כך [חייב לבער] היה כחצי זית מכאן וכחצי זית מכאן וכמין חוט באמצע אם נטלין שלשתן כאחד הרי זה צריך לבערם ואם לאו א"צ לבער.

ג,ב עריבת העבדנין שנתן [לתוכן קמח ג' ימים קודם הפסח הרי זה צריך לבער אחרים אומרים כיון שנתן לתוכה עורות א "צ לבער] הקלור והאספלנית והרטייה שנתן לתוכה קמח אין צריך לבער [מלוגמא שנסרחה א "צ לבער] [המסית] שנתן לתוכה קמח ה "ז אסור חלות בצק שעפשו או שיבשו הרי אלו אסורים.

ג,ג [חמרן] שירד לתוך הבור הרי [הוא] כמבוער ר' יוסי בר' יהודה אומר קמח [קלי] שירד לתוכה דלף אין בו משום חמץ.

ג,ד השורה חטים ושעורים במים והחמיצו הרי אלו אסורות רבי יוסי אומר השורה שעורין במים ונתבקעו הרי אלו אסורות ובחומץ בין כך ובין כך מותר מפנ י שהחומץ צומתן.

ג,ה אין לשין את המצה ברותחין מפני שהן חולטין ולא בפושרים מפני שמחמיצין אבל לשין [אותן] בצונן אין לשין את המצה בשאר משקין ואם לש [אופה מיד ור "מ אוסר] אבל מקטפין אותה בכולן.

ג,ו מי תשמישו של נחתום שופכין אותן במקום האשבורן ואין שופכין אותן במקום <קטפרוס> מפני שמתכנסות ובאות לידי חמוץ.

ג,ז האשה שכינסה מי תשמישו של נחתום ללוש בהן [למוצאי יו"ט] הרי אלו אסורין יתר על כן היו נשים נוהגות שלא היו לשין במוצאי יו "ט בחמין שהוחמו ביו "ט אמר לו ר "א לר' יהושע היאך אתה אומר שמפרישין חלה בטומאה ביו "ט והכתו ב אומר (שמות יב) שאור לא ימצא בבתיכם אמר לו ר' יהושע [הרי הוא אומר אך אשר יאכל לכל נפש] אמר ליה ר"א עדיין הדבר שקול מי מכריעו א "ר יהושע אני אכריע כשאני עושה בידי נמצאתי

עובר על לא תעשה והרי הוא בידי כשאני מניחה כמו שהיא נמצאתי עובר על ל "ת ואינו בידי.

ג,ח וחכמים אומרים ג' נשים [עסוקות בבצק] אחת לשה ואחת [מקטפת אחת] אופה לשה היא מקטפת [ואחרת] לשה תחתיה מקטפת היא אופה [ואחרת] מקטפת תחתיה [הואיל ושלשתן עוסקות בה וכולן חוזרין חלילה] אינו בא לידי חמוץ כמה הוא שיעור העיסה רבי ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקא אומר בחיטין עד שלשת קבין ובשעורין עד ארבעת קבין וכל זמן שהאשה עסוקה בו אינו בא לידי חמוץ רבי נתן אומר משום ר"א חלוף הדברים.

ג,ט ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת [ואופה] לו מצה מערב שבת תרומה טהורה וטמאה מבערין אותן מלפני השבת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בזמנן תרומה טהורה וטמאה מבערין בשבת אמר רבי אלעזר בר ' צדוק תרומה מלפני השבת שאוכליה מועטין וחולין בשבת שאוכליהן מרובין אמר רבי אלעזר בר ' צדוק פעם אחת [היינו יושבין לפני רבן גמליאל בבית המדרש בלוד ובא זונין הממונה ואמר] הגיע עת לבער החמץ [הלכתי] אני ואבא לבית רבן גמליאל וביערנו את החמץ.

ג,י איזה הוא [צופה] הרואה ואינו מפסיק מכאן אתה אומר ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת ארוסין בבית חמיו ונזכר שיש לו חמץ בתוך הבית אם יש לו שהות כדי שיחזור חוזר ואם לאו אינו חוזר ר ' שמעון בן אלעזר אומר כל סעו דה שאינה [לשום] מצוה אין חבר רשאי לאכול הימנה . אם [עובר את הצופים] שורפו במקומו ואם לאו חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה הוי לא אמרו לחזור אלא להקל עליו עד כמה הן חוזרין בן בתירה אומר עד כשני ביצים ולא מצינו לו חבר רצה לשורפו לפני בירה מעצי עצמו או על גגו מעצי המערכה אין שומעין לו.

ג,יא מקום שנהגו להחזיר את הקדושין מחזירין מקום שנהגו שלא [להחזיר] אין מחזירין מקום שנהגו לעשות מעמד ומושב עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין אין מעמד ומושב פחות מז ' פעמים מקום שנהגו לשאול שלום אבלים בשבת שואלין מקום שנהגו שלא לשאול אין שואלין מקום שנהגו להיות אבלים הולכין לאחר המטה הולכין מקום שנהגו שלא להלך אין הולכין מקום שנהגו להדליק [את] הנר [לילי יום] הכפורים מדליקין מקום שנהגו שלא להדליק אין מדליקין רבי שמעון בן אלעזר אומר מדליקין בפונדקאות ובבית המים אלו שאמרו מדליקין ואלו שאמרו אין מדליקין [לא אמרו אלא מפני] הרגל עבירה.

ג,יב מקום שנהגו לעשות מלאכה במחובר לקרקע עד חצות עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין.

ג,יג מאימתי ארבעה עשר אסור במלאכה רבי אליעזר בן יעקב אומר מאור ארבעה עשר ר' יהודה אומר משתנץ החמה אמר רבי אליעזר בן יעקב היכן מצינו שמקצת היום אסור במלאכה ומקצתו מותר אמר לו [רבי יהודה] הוא יוכיח [על עצמו] שמקצתו [אסור בחמץ ומקצתו מותר].

ג,יד וחכמים אומרים אף מקום שאמרו אין עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות [עושין] ג' אומניות עושין החייטין והספרין והכובסין החייטין שכ ן מצינו הדיוט תופר כדרכו במועד הספרין שכן נזיר ומצורע ומי שעלתה לו מכה בראשו מספרין במועד הכובסין שכן הבאין [מחוף הים וממדינת הים] מכבסין במועד ר ' יוסי ברבי יהודה אומר

אף הרצענין שכן עולי רגלים מתקנין מנעליהן וסנדליהן [במועד זבל שבאמצע] מסלקין אותו לצדדין שברפת ושבחצר [מוציאין אותו] לאשפה.
ג,טו ששה דברים עשו אנשי יריחו שלשה ברצון חכמים ושלשה שלא ברצון חכמים מרכיבין דקלים [בערבי פסחים] כל היום [כולו] וכורכין את שמע וקוצרין לפני העומר ברצון חכמים ואלו שלא ברצון חכמים [מתירין גמזיות של הקדש ואוכלין נשורין בשב ת ונותנין פאה לירקות א "ר יהודה] אם ברצון חכמים [הן] עושין יהו כל אדם עושין כן [אלא שלשה מיחו בידן ושלשה] לא מיחו בידן [אלו] שלא מיחו בידן מרכיבין דקלים [בערבי פסחים] כל היום וכורכין את שמע וקוצרין וגודשין לפני העומר [ולא מחו בידן אלו] שמיחו בידן [מתירין] גמזיות של הקדש ואוכלין נשורין בשבת ונותנין פאה לירק.
ג,טז כיצד כורכין את שמע אומרים שמע ישראל ולא היו מפסיקין רבי יהודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו וגו'.
ג,יז כיצד נותנין פאה לירק [לא] היו נותנין אלא ללפת ולקפלוט מפני שלקיטתן [כאחד ר' יוסי] אומר אף לכרוב אמר רבי יוסי מעשה בבנו של נבו [היו] שנתן [אביו] פאה ללפת ובא ומצא עניים על פתח גינתו אמר להם בניי לא נחוש לדברי חכמים השליכו מה שבידכם והשליכו ונתן כפלים במעשר ולא [היתה] עינו צרה אלא שחש לדברי חכמים.
ג,יח כיצד אוכלין נשורין בשבת שהיו פותחין גגותיהן [ופרדסותיהן] לעניים [שהיו] בשני בצורת והיו עניי ישראל נכנסין ואוכלין נשורין [מותרות] תמרים בשבת כיצד מתירין גמזיות הקדש [אמרו להן חכמים אי אתם מודים לנו שגידולי הקדש אסורין] אמרו [להן] אבותינו [כשהקדישו] לא הקדישו אלא [לקורות] עצמן מפני שבעלי אגרוף באין ונוטלין אותן בזרוע.

מסכת פסחים פרק ד

ד,א הביא אשמו ולא הביא גזילו לא יהא ממרס בדמו עד שיביא גזילו אלא תעובר צורתו ויוצא לבית השריפה הביא אשמו ולא הביא מעילתו לא יהא ממרס בדמו עד שיביא מעילתו אלא תעובר צורתו ויצא לבית השריפה מצורע שהביא חטאתו קודם לאשמו לא יהא [אחד] ממרס בדמה עד שיביא אשמו אלא תעובר צורתה ותצא לבית השריפה.
ד,ב כל הקדשים שהקריבן קודם תמיד של שחר או שעכבן אחר תמיד של בין הערבים [הרי אלו] פסולין שאין לך קודם תמיד של שחר אלא קטורת [ואין לך מתעכב] אחר תמיד של בין הערבים אלא קטורת ופסח בערבי פסחים ומחוסרי כפרה כדי [שיאכלו בפסחים לערב ר' ישמעאל ב"ר] יוחנן בן ברוקה אומר מחוסרי כפרה [מביאין קרבנותיהן עם תמיד של בין הערבים כדי שיאכלו בקדשים לערב].
ד,ג שחטו לשמו ומירק שלא לשמו כשר מפני שהוכשר בשחיטה כיצד שלא לאוכליו שחטו לחולה ולזקן [שאין] יכולין לאכול כזית כיצד שלא למנוייו [שחטו לבני] חבורה אחרת שחטו למולין ולערלין [ולטמאין ולטהורין] כשר אבא שאול [פוסל] והדין נותן שיהא פסול הואיל [וזמן] פוסל [וערלה פוסלת] מה [הזמן] עשה בו מקצתו ככולו אף ערלה נעשה בה מקצתה ככולה או כלך לדרך זו הואיל [וטומאה] וערלה פוסלת מה

טומאה [לא] עשה בה מקצתה ככולה אף ערלה לא נעשה בה מקצתה ככולה נראה למי דומה דנין דבר [שנוהג] בכל הזבחים מדבר [שנוהג] בכל הזבחים ואל יוכיח זמן [שאינו נוהג] בכל הזבחים או כלך לדרך זו דנין דבר שלא הותר מכללו מדבר שלא הותר מכללו ואל תוכיח טומאה [שהותר] מכללה.

ד,ד השוחט את הפסח על החמץ בארבעה עשר עובר בלא תעשה [פסח] עצמו כשר ויוצא בו ידי חובתו בפסח אחד השוחט ואחד הזורק וא ' המקטיר בד"א [שיש חמץ לאחד מבני חבורה אין חמץ לאחד מבני חבורה] פטור אבל המולק את העוף מבפנים על החמץ בי"ד עובר בלא תעשה.

ד,ה ר"ש אומר <כשר> הפסח בי"ד לשמו חייב מפני שהוא כשר שלא לשמו פטור מפני שהוא פסול [ובמועד לשמו פטור מפני שהוא פסול שלא לשמו חייב מפני שהוא כשר] אימתי בזמן שהן ראויין לבא [פסח] אבל אין ראויין [לבא] פסח בין לשמו בין שלא לשמו [חייב מפני שהוא] כשר [אמר רבי שמעון פסח בארבעה עשר לשמו כשר שלא לשמו פסול בחולו של מועד לשמו פסול שלא לשמו כשר ואימתי בזמן שראוי להביא פסח אבל אין ראוי להביא פסח בין לשמו בין שלא לשמו כשר].

ד,ו [שחטו אחרים לשמו] בארבעה עשר ר ' אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר אמר רבי יהושע ומה בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו כשרו אחרים לשמו [י"ד] שכשר לשמו אינו דין שיכשרו אחרים לשמו אמר לו רבי אליעזר [לא אם אמרת] בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו כשר הוא לשם אחרים [י"ד שכשר לשמו אינו דין שיכשר הוא לשם שמו ולשם אחרים וכן אתה אומר מפני מה כשרו] אחרים [לשמו] בשאר ימות השנה שכן כשר [הוא] לשם אחרים [יכשרו אחרים לשמו בי"ד שאינו כשר] לשם אחרים אמר לו ר ' יהושע הורעת כח פסח [ואתה נותן] כח לשלמים חזר ר"א ודנו דין אחר מצינו [שהמקדיש פסח באו שלמים ולא מהמקדיש] שלמים בא פסח ומה פסח [שמהקדישן באו שלמים אינו כשר לשם שלמים שלמים שאין מהקדישן בא פסח דין הוא שלא יכשרו לשם פסח אמר לו רבי יהושע חטאת תוכיח שאין מהקדישה באו שלמים וכשרה לשם שלמים אף אתה אל תתמה על השלמים שאע "פ שאין מהקדשן בא פסח שיכשרו לשם פסח] אמר לו ר"א לא אם אמרת בחטאת שכן כשרה לשמה [בשאר ימות השנה] תאמר בפסח שאינו כשר לשמו [בשאר ימות השנה] הואיל ואין כשר לשמו בשאר ימות השנה אם שחטו אחרים לשמו בי"ד ה"ז פסול.

ד,ז השוחט את הפסח לאוכלו בי "ד כשר לאוכלו נא [שלוק] ומבושל כשר השוחט את הפסח על בני [חבורה] ואמר שלא לשמו שחטתיו שורת הדין אין נאמן ר ' יהודה אומר עד שלא [יתחילו] בו נאמן משהתחילו בו אינו נאמן.

ד,ח הפסח ששחטו [בשחרית] בי"ד שלא לשמו ר ' יהושע מכשיר כאילו נשחט בשלשה עשר [בן] בתירא פוסל כאילו נשחט בין הערבים אמר רבי יהושע הואיל ושלשה עשר אינו ראוי ובי "ד שחרית אינו ראוי מה שלשה עשר אם שחטו שלא לשמו כשר אף י"ד שחרית אם שחטו שלא לשמו כשר השיב לסייע דברי בן בתירא [לאו] אם אמרת בשלשה עשר שאין מקצתו ראוי תאמר בי "ד שחרית שמקצתו ראוי הואיל ומקצתו ראוי אם שחטו שחרית [בי"ד] שלא לשמו פסול.

ד,ט פסח ראשון בשלשה [בתים ואין השני בשלשה בתים נשחט תמיד] של בין הערבים מקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות ובא לו אצל פסח קרעו [והוציא] את אימוריו אפילו

של ארבעה ושל חמשה נתנו במיגס והקטירו על גבי המזבח ובשבת [מלביש בגויתו ומניחו] ויוצא ר' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אומר י "ד שחל להיות בשבת לא היה מפשיט אלא עד מקום חזה כהן הקרוב אצל המזב ח שופך שפיכה [אחת] כנגד היסוד [פסול] הלוים עומדין על דוכנן וגומרין הלל בשורה אם גמרו שנו ואם שנו שלשו ואע "פ שלא שלשו מימיהן [א"ר יהודה מימיהן] של כת שלישית לא הגיעו לאהבתי כי ישמע ה ' מפני שעמה מועטין והיא היתה נקראת כת [עצלנין].

ד,י כמעשהו בחול כך מעשהו ב שבת אלא שהיו הכהנים מדיחין את העזרה שלא ברצון חכמים כיצד מדיחין את העזרה היו פוקקין אותה ומרגילין לה אמת המים עד שנעשית נקיה כחלב רבי יהודה אומר כוס היה ממלא [מדמי התערובות וזרקו] זריקה אחת על גבי המזבח שאם [נתערב] דמן של אחד מהן נמצא [זה מכשיר אמרו לו והל א אין מתקבל] בכלי ודם שאינו מתקבל בכלי פסול לגבי מזבח דבר אחר שהוא דם התמצית ודם התמצית פסול לגבי מזבח אמר להם [אם כן] למה פוקקין את העזרה [והיו כהנים מפקיעין בדם עד ארכובותיהן אמרו לו שבח הוא לכהנים שיהיו מפקיעין בדם] עד ארכובותיהן רבי אליעזר בן יעקב אומר כת שלישית הלכה וישבה לה בעזרת [הנשים].

ד,יא פעם אחת חל י "ד להיות בשבת שאלו את הלל הזקן פסח מהו שידחה את השבת אמר להם וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה [את השבת] הרבה מג' מאות פסחים יש לנו [בשנה ודוחין] את השבת חברו עליו כל העזרה אמר להם תמיד קרבן צבור דוחה א ת השבת אף פסח קרבן צבור דוחה את השבת דבר אחר נאמר [בתמיד] (במדבר כח) מועדו ונאמר [בפסח] (במדבר ט) מועדו [מה תמיד שנאמר בו מועדו] דוחה את השבת אף [פסח שנא' בו מועדו] דוחה את השבת ועוד ק "ו ומה תמיד שאין חייבין עליו כרת דוחה את השבת פסח שחייבין עליו כרת אינו דין שידחה את השבת ועוד מקובלני מרבותי שפסח דוחה את השבת [ולא פסח ראשון אלא פסח שני ולא פסח צבור אלא פסח יחיד] אמרו לו מה יהא [על העם] שלא הביאו סכינין ופסחים למקדש אמר להם [הניחו להם רוה "ק עליהן] אם אין נביאים הן בני נביאים הן מה עשו ישראל באותה שעה מי שפס חו טלה טמנו בצמרו גדי קשרו בין קרניו והביאו סכינין ופסחים למקדש [ושחטו את פסחיהן] בו ביום מנו את הלל [נשיא והיה מורה] להם בהלכות הפסח.

ד,יב פעם אחת בקש אגריפס המלך לידע [כמה] מנויין של [אוכלוסין] ואמר להם לכהנים הפרישו לי כוליא מכל פסח ופסח והפרישו לו שש מאות אלף זוגות של כוליות כפלים כיוצאי מצרים ואין לך כל פסח ופסח שלא היו עליו יותר מעשרה מנויין חוץ מטמא ושהיה בדרך רחוקה בו ביום נכנסו ישראל בהר הבית ולא היה מחזיקן והיה [נקרא פסח מעוכין].

מסכת פסחים פרק ה

ה,א רבי אליעזר אומר כשם שהשחיטה דוחה את השבת כך מכשירי שחיטה ידחו את השבת כלל אמר רבי עקיבה כל מלאכה שאפשר [לה לעשות] מערב שבת אינו דוחה את השבת [ושא"א לה לעשות] מערב שבת דוחה את השבת אמר לו רבי אליעזר אמורי צבור

יוכיחו שהן כשרין למוצאי שבת [ודוחין] את השבת [בזמנן מה] לי מכשירי שחיטה אחר שחיטה ומה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה אמר ר "ע מה למכשירי שחיטה אחר שחיטה שדוחה [שבת] שכן דחתה [שחיטה] את השבת ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה את השבת [שכן לא דחתה שחיטה] את השבת ועוד שמא יארע בו פסול ונמצא חלל את השבת ולא עשה.

ה,ב פסח בא מן הצאן ואינו בא מן הבקר בא מן [הכשבים] ומן העזים בא מן הזכרים ואינו בא מן הנקבות בא בן שנה ואינו בא בן שתים ואינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות ואינו נאכל אלא למנוייו ואינו נאכל אלא צלי וחייבין עליו משום שבירת עצם.

ה,ג חגיגה הבאה עמו באה מן הצאן ומן הבקר ומן [הכשבים] ומן העזים מן הזכרים ומן הנקבות ובאה בת שנתה [בת] שתים ונאכלת לשני ימים ולילה אחד ואין חייבין עליה משום שבירת [העצם] חגיגה הבאה עמו היא נאכלת תחלה כדי שיהא פסח נאכל על השובע [חגיגה הבאה עמו] יוצא בה [ידי חובתו] משום שמחה ואין יוצא [ידי חובתו] משום חגיגה רשב "א אומר חגיגה העולה עמו על השלחן ותבשילין העולים עמו על השלחן הרי אלו מתבערין עמו.

ה,ד י"ד שחל להיות בשבת אחד דברים שהן ראויין לבא פסח ואחד דברים שאין ראויין לבא פסח ושחטן לשום פסח [והשוחט] לשם חטאת צבור [לשם] עולות [ופסח ששחטו בשבת שלא לשמו] פטור דברי ר"מ אמר רבי שמע ון לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על דברים שאין ראויין לבא פסח ושחטו לשם פסח [והשוחט] לשם חטאת צבור [לשם] עולת צבור שהוא חייב על מה נחלקו על דברים שהן ראויין לבא פסח ושחטם לשם פסח שר"א מחייב חטאת ור' יהושע פוטר.

ה,ה השוחט את התמיד בשבת שלא לשמו חייב אמר ר בי יוסי שמעתי שהשוחט [תמיד] בשבת שאינו מבוקר [שחייב] חטאת ויחזור ויביא תמיד אחר להכשירו [חוץ מן הנשחט] שנאמר (במדבר כח) [תמימים] יהיו לכם ונסכיהם כשהן מבוקרין תמידין כשאינן מבוקרין אינן תמידים.

ה,ו שחטו ונודע שמשכו בעלים את [ידן] או שמתו או שנטמאו הרי זה חייב רבי [ישמעאל בר'] יוחנן בן ברוקה אומר אם יש לו שהות כדי שידע הרי זה חייב ואם לאו הרי זה פטור חטאת צבור ששחטן בשבת שלא לשמן הרי זה חייב ויקטיר אמורין לערב.

ה,ז חטאת יחיד ועולת יחיד ששחטן בשבת לשמן וזרק דמן שלא לשמן חייב שהורצו הבעלים השוחט שתי [חטאות] לצבור ואין צריכין אלא אחת חייב על האחרונה שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת חייב על האחרונה.

ה,ח רבי יהודה אומר כשם של עץ אין נשרף כך של מתכת אין מרתיח אמרו לו [אין דומה העץ למתכת מתכת] חם מקצתו חם כולו [של עץ אע "פ שחם] מקצתו [לא] חם כולו.

ה,ט פסח שסכו יין ושמן אע"פ שמנטף מלמעלה למטה אין בו משום בישול בשלו ואחר כך צלאו צלאו ואח"כ בשלו הרי זה אסור אין מולגין את הראש ואת הכרעים ואין טופלין אותן בחרסית ובאדמה אבל מפספסין אותן באור.

ה,י הפסח צולין אותו שלם ואין צולין אותו חתיכות רצה מנתחו ומטילו אבר אבר ע"ג גחלים [אין] צולין שני פסחים בתנור אחד מפני [תערובות] אפי' זה גדי וזה טלה מפני

הרגל אבל צולין ארבעה וחמשה פסחים בארבעה וחמשה תנורין זה אצל זה ואין חוששין ה' חבורות שנתערבו פסחיהן נאמן אחד מבני [חבורה] לומר פסח זה אחד של אותה חבורה הוא פסח אין נאכל א לא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות ואין חייבין עליו משום נותר ואין מחשבה פוסלת בו משום פגול עד שיעלה עמוד השחר.

מסכת פסחים פרק ו

ו,א אימתי אמרו הפסח נאכל בטומאה בזמן שבא מתחלתו בטומאה שחטו בטהרה [ונטמא הצבור] יזרק הדם [בטומאה] ואל יאכל הבשר בטומאה [שחטו בטהרה ונטמא הדם יזרק הדם בטומאה ואל יאכל הבשר בטומאה.

ו,ב הצבור והכהנים טהורין וכלי שרת טמאין עושין אותו בטומאה] אימתי פסח בא בטומאה בזמן שרובו של צבור טמאין היו חציין טהורין וחציין טמאין הטהורין עושין את הראשון והטמאין עושין את השני היחיד מכריע את הפסח לעש ותו בטומאה [דברי רבי יהודה רבי אליעזר בן מתתיה אומר אין היחיד מכריע את הפסח לעשותו בטומאה] שנא' (דברים יז) לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריך רבי שמעון אומר [חציין טהורין וחציין טמאין הטהורין] עושין לעצמן והטמאין עושין לעצמן [אמרו לו] אין חולקין את הצבור אלא או כולו עושין בטהרה או כולו עושין בטומאה.

ו,ג ר' יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר [מהן] כזית בשר [וכזית] חלב זורק את הדם [עליו כחצי] זית בשר [וכחצי] זית חלב אין זורק [הדם עליו בעולה אפילו לא נשתייר ממנה אלא כחצי] זית בשר [וכחצי] זית חלב זורק את הדם [עליה] מפני שכולה [ראויה להקטרה] ובמנחה אפי' [כל המנחה קיימת ולא נשתייר מן הזבח כזית בשר וכזית חלב אין זורק את הדם עליה] ובפסח אם יש כזית לכל אחד ואחד זורק ואם לאו לא יזרוק.

ו,ד רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנטמא [בשר] וחלבים קיימין זורק את הדם על החלבים נטמאו [חלבים] והבשר קיים זורק את הדם על הבשר אבל [פסח] אינו כן אע"פ שנטמא [בשר] וחלבין קיימין אין זורק את הדם על החלבים שלא בא מתחלתו אלא לאכילה נטמאו [חלבים] והבשר קיים אם יש כזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק.

ו,ה כל קרבנות צבור והיחיד הציץ מרצה על טומאת הדם [ועל] טומאת הגוף חוץ מנזיר ועושה פסח [שהציץ מרצה על טומאת הדם ואין מרצה על טומאת הגוף] ואם נטמא טומאת התהום ה"ז מרצה כיצד היה הולך לשחוט את פסחו ואמרו לו מת היה עמך בבית שנכנסת בו או תחת אבן שישבת [עליה] ונודע לו בין משעשה פסחו ובין עד שלא עשה פסחו צריך לעשות פסח שני אבל אמרו לו קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת [בו] או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו עד שלא עשה את פסחו צריך לעשות פסח שני וכן נזיר שהיה הולך להביא קרבנותיו ואמרו לו מת היה עמך בבית שנכנסת [לו] או תחת אבן שישבת עליה ונודע לו בין [שהביא ק רבנותיו] [ובין] עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה אבל אמרו לו קבר תהום היה עמך בבית שנכנסת לו או תחת אבן

שישבת עליה ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה משהביא קרבנותיו אין צריך להביא קרבן טומאה.

ו,ו שחטו ונודע עד שלא משכו בעלים את [ידם] או שמתו או שנטמאו ישרף מיד רבי ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקה אומר אם יש שהות [כדי] שידע ישרף מיד ואם לאו תעובר צורתו ויצא לבית השרפה זה הכלל אירע פסול בגופו ישרף מיד בדם או בבעלים תעובר צורתו ויצא לבית השרפה.

ו,ז [השורף את העצמות] והמחתך בגידים ובקרנים ובטלפים אינו עובר בל "ת העצמות והגידין הרכים הרי הן כבשר לכל דבר השובר את העצם בפסח טהור הרי זה לוקה ארבעים ופסח עצמו כשר ויוצא בו ידי חובתו בפסח פסח כשר חייבין עליו משום שבירת עצם פסח פסול אין חייבין עליו משום שביר ת עצם רבי יעקב אומר היתה לו שעת הכושר ונפסל חייבין עליו משום שבירת עצם לא היתה לו שעת הכושר ונפסל אין חייבין עליו משום שבירת [העצם ר"ש אומר אע "פ שהיתה לו שעת הכושר ונפסל אין חייבין עליו משום שבירת העצם] רבי ישמעאל ב "ר יוחנן בן ברוקה אומר אפילו לא נפסל בו א לא אבר אחד בלבד אין חייבין עליו משום שבירת [העצם].

ו,ח השובר את העצמות לאכול כזית מוח מן המוח שבראש ושבקוליא אינו עובר בלא תעשה והמוח עצמו כשר ויוצא בו ידי חובתו בפסח וחייבין עליו משום פגול משום נותר ומשום טמא ומטמא במשא [וכעדשה] במגע כללו של דבר המוח הרי הוא כבשר לכל דבר אכל ממנו כזית נא ומבושל עד שלא חשיכה הרי זה פטור משחשיכה הרי זה חייב כזית צלי עד שלא חשיכה לא פטר עצמו מבני חבורה משחשיכה פטר עצמו מבני חבורה.

ו,ט המוציא כזית בשר מבית לבית ומחבורה לחבורה בשעת אכילה [הרי זה חייב] שנאמר (שמות יב) לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה וגו' אע"פ שנאמר בבית אחד יאכל אוכלין אותו בחצרותיהן ובגגותיהן מה תלמוד לומר בבית אחד יאכל בחבורה אחת רבי שמעון אומר הרי שהיו יושבין ואוכלין וראו נחש או עקרב הרי אלו עוקרין את פסחיהן ואוכלין אותו במקום אחר שנא ' (שם) על הבתים אשר יאכלו אותו בהם א"כ למה נאמר בבית אחד יאכל שלא יהא שתי חבורות אוכלות זו כנגד זו כשהיה שמש עומד למזוג קופץ את פיו ומחזיר את פניו ולועס עד שמגיע אצל חבורתו ובולע כדי שלא יראה אוכל משני פסחים אם אין שם אלא חבורה אחת אוכל בכל הבית כולו ואינו חושש.

מסכת פסחים פרק ז

ז,א ארבעה עשר שחל להיות בערב שבת משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה ועושין לו למודין ונותנין עליו מע"ש [נותנו] על גביו כיסוי ונוטלו בשבת ובלבד שלא יחזיר ואם החזיר ה"ז חייב מפני שבא לידי מירוח והממרח בשבת [הרי זה] חייב חטאת מבקרו ועודהו בתנור אם נצלה נוטלו ואם לאו [ממתינין] לו [עד שיצלה נצלה החיצון ולא נצלה הפנימי קולף ואוכל] עד שמגיע לנא.

ז,ב הפסח מחזירין אותו שלם ואין מחזירין [אותו] חתיכות דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר בשבת בין כך ובין כך אסור [בי"ט] בין כך ובין כך מותר אמר רבי אלעזר ברבי

שמעון לא נחלקו ב "ש וב"ה על הפסח שמחזירין אותו שלם ואין מחזירין אותו חתיכות על מה נחלקו על האברים שבית שמאי אומרים מחזירין ובה"א [אין] מחזירין.

ז,ג יתום ששחטו עליו [אפטרופין] יאכל [ממקום] שהוא רוצה הומנה על אחד מהן אוכל [ממקום] שהומנה הומנה על שני פסחים [אוכל] מאיזה מהן [שנשחט בו] ראשון רבי שמעון אומר לעולם ממנין על הפסח עד שישחט ומושכין ידיהן ממנו עד שיזרוק עליו הדם.

ז,ד לא ישחוט אדם על [ידי] בנו ובתו הגדולים [וע"י] עבדו ושפחתו העברים ועל [ידי] אשתו אלא מדעתן אבל שוחט הוא על [ידי] בנו ובתו הקטנים ועל [ידי] עבדו ושפחתו הכנענים בין מדעתן ובין שלא מדעתן וכולן ששחטו לעצמן [או ששחט] רבן עליהן [אוכלין משל עצמן חוץ מן העבד שאוכל משל רבו] עבד עברי ומי שחציו עבד וחציו בן חורין אוכלין משל עצמן עבד של שני שותפין אוכל משל שניהן הומנה על אחד מהן אוכל ממקום שהומנה הומנה על שני פסחים אוכל מ איזה [מהן] שנשחט ראשון [או ששחטו] שניהם כאחד אוכל משל [רבו] שכח רבו מה אמר לו שניהם יצאו לבית השריפה וצריכין לעשות פסח שני רבי נתן אומר אין צריכין לעשות פסח שני שכבר נזרק הדם עליהן.

ז,ה בני חבורה שנמנו על הפסח אם יש כזית לכל אחד ואחד יאכלו ואם לאו לא יאכל ו נמנו עליו זה אחר זה הראשונים שיש להם יאכלו והאחרונים לא יאכלו וצריכין לעשות פסח שני דברי רבי רבי נתן אומר אין צריכין לעשות פסח שני שכבר נזרק עליהן הדם בני חבורה שרצו [להמנות] אחרים על [פסחן] הרשות בידן רצו [להמשך ולהמנות אחרים על פסחן הרשות בידם רצה] להמשך ולהמנות אחרים על חלקו הרשות בידו לעולם נמשכין והולכין ובלבד שנשתייר אחד מחבורה ראשונה דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר בין מחבורה ראשונה בין מחבורה אחרונה ובלבד שלא יניחו את פסחו כמות שהוא בני חבורה [רצו] להמנות אחרים על חלקן הרשות בידם [המעות] חולין רצו להמשך להמנות אחרים על חלקן הרשות בידם [המעות] חולין.

ז,ו [הממנה אחרים על חלקו הרשות בידו המעות חולין רצה להמשך להמנות אחרים על חלקו הרשות בידו המעות חולין] הממנה אחרים על חגיגתו המעות חולין רצה להמשך ולמנות אחרים על חגיגתו המעות חולין.

ז,ז המוכר עולתו ושלמיו לא עשה כלום [המעות גזל ביד בעלים] ואצ"ל בחטאת ואשם בני חבורה שמתו מקצתן או שנטמאו מקצתן השאר אוכלין ואין חוששין בני חבורה שהיה [אחד בהן שהיו] ידיו [רפות] רשאין לומר לו טול חלקך [שלך] ולא מפני שהוא פסח אלא [אף בני חבורה שעשו חבול והיה בהן אחד שהיו ידיו ר פות] רשאין לומר לו טול חלקך [שלך] רצו לעשות עמו טובה בא ואוכל [מהן] מצורע מוסגר שוחטין עליו בשביעי מוחלט שוחטין עליו בח' יולדת שוחטין עליה ביום מ' לזכר [ויום] פ' לנקבה וכולן שנטמאו בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים הרי הן כמפקח הגל וצריכין לעשות פסח שני רבי [ישמעאל ב"ר] יוחנן בן ברוקה אומר [פעמים שהן כמפקח הגל ופעמים שאין מפקח הגל כיוצא בהן כיצד היה גל ארוך בדק בצד זה ונמצאת טומאה בצד השני הרי הן כיוצא בו וצריכין לעשות פסח שני וכולן שנטמאו לפני זריקת דמים הרי הן כיוצא בהן וצריכין לעשות פסח שני].

ז,ח היה טמא בשעת שחיטה וטהור בשעת זריקה טהור בשעת שחיטה וטמא בשעת זריקה הרי זה אינו אוכל וצריך לעשות פסח שני חולה בשעת שחיטה ואינו יכול לאכול כזית

[חלים בשעת זריקה ויכול לוכל כזית] חלים בשעת שחיטה ויכול [לוכל כזית חולה] בשעת זריקה ואינו יכול [לוכל] כזית הרי זה אינו אוכל וצריך לעשות פסח שני לעולם אינו יוצא ידי חובתו עד שיהא חלים בשעת שחיטה ובשעת זריקה וכולן ספק נזרק עליהם דם ספק לא נזרק עליהן דם ספק יש [בהן] כזית לכל אחד ואחד ספק אין [בהן] ספק טמאין ספק טהורין פטורין מלעשות פסח שני זה הכלל כל הספיקות פטורין מלעש ות פסח שני רבי יוסי בר' יהודה אומר שומרת יום כנגד יום שנזרק עליה דם ואח "כ ראתה הרי זה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני שכבר יצתה בזריקה אבל ערל שנזרק עליו דם ואח"כ מל ה"ז אינו אוכל וחייב לעשות פסח שני.

ז,ט אמר [ר"א בר צדוק מודים בית שמאי ובית הלל בערל זר שמקבל הזאה ואוכל] על מה נחלקו על ערל נכרי שבית שמאי אומרים טובל ואוכל פסחו לערב ובה "א הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר אחד נכרי שמל ואחד שפחה שטבלה רבי אליעזר בר צדוק אומר [שטרדיוטות ושומרי] צירין [היו] בירושלים שטובלין ואוכלין פסחיהן לערב.

ז,י בני חבורה שנטמ א אחד מהן ואין ידוע איזה הוא צריכין לעשות פסח שני צבור שנטמא אחד מהן ואין ידוע איזו הוא עושין אותו בטומאה בני חבורה שהומנה אחד עמהן אפילו מן הצדקה הרי זה חולק עמהן בעורות בני חבורה שטעו ואכלו פסחיהן [של] חביריהם אומרים להם אכלו [את] שלנו ואכלו [את] שלהם ונמצאת יבלת בעורו של אחד מהן צריכין לעשות פסח שני עשו פסח שני וטעו ואכלו את פסחיהן של חבריהן אומרין להם אכלו את שלכם אכלו [את] שלהן [ונמצאת] יבלת בעורו של אחד מהן צריכין לעשות פסח שני נמצאו אוכלין ארבעה פסחים וידי חובתן לא יצאו חמש חבורות שנתערבו פסחיהן [ונמצאת] יבלת בעורו של אחד מהן [צריכין לעשות פסח שני].

מסכת פסחים פרק ח

ח,א [אלו עושין את השני הזבין והזבות הנדות והיולדות האנוסין והשוגגין והמזידין והמצורעים ובועלי נדות ומי שהיה טמא או בדרך רחוקה] א"כ למה נאמר (במדבר ט) טמא או בדרך רחוקה [שבא הכתוב] לפטרו מן הכרת רבי עקיבה אומר נאמר טמא [נפש] ונאמר [דרך] רחוקה מה טמא [נפש רוצה לעשות ואין יכול אף דרך רחוקה רצה לעשות ואין יכול] ר"א אומר נאמר רחוק מקום במעשר ונאמר רחוק מקום בפסח מה רחוק מקום האמור במעשר חוץ למקום אכילתו אף רחוק מקום האמור בפסח חוץ למקום אכילת ו רבי יוסי בר' יהודה אומר חוץ למקום עשייתו א "ר יוסי לפיכך נקוד על ה ' [כלומר] לא מפני שהיא רחוקה ודאי אלא מאסקופת העזרה ולחוץ רבי יוסי הגלילי אומר דרך רחוקה שומע אני מהלך יום אחד או מהלך שני ימים [או ג' ימים] כשהוא אומר ובדרך לא היה הוי מאסקופת העזרה ולחוץ קרוי דרך.

ח,ב גר שנתגייר בין שני פסחים צריך לעשות פסח שני דברי רבי ר ' נתן אומר אין צריך לעשות פסח שני שכבר לא נתחייב בראשון [ניתן להם] לישראל לבנות בית הבחירה היחיד עושה פסח שני ואין הצבור [עושה] פסח שני רבי יהודה אומר אף הצבור [עושה] פסח שני [אמר רבי יהו דה מעשה בחזקיהו המלך שמיעשה] את הצבור לעשות פסח שני

שנאמר (דברי הימים ב ל) כי מרבית העם רבת מאפרים וממנשה ומיששכר ומזבולון לא הטהרו וגו' ר"ש אומר לא מפני [שהעשיה את הצבור] לעשות פסח שני אלא מפני שעבר ניסן בניסן שאין מעברין אלא אדר ר "ש בר' יהודה אומר משום ר"ש אף מפני [שהעשיה] את הצבור לעשות פסח שני אין עושין חבורה של נשים ועבדים וקטנים שלא להרבות [את] התיפלה.

ח,ג אלו דברים שבין ראשון לשני הראשון בג ' [כתים] ואין השני בג ' [כתים] הראשון דוחה את הטומאה ואין השני דוחה את הטומאה הראשון חייבין עליו כרת [השני] אין חייבין עליו כרת דברי רבי רבי [נתן] אומר אף השני חייבין עליו כרת רבי חנניה בן עקביא אומר אם עשו את השני אין חייבין [כרת] על הראשון לא עשו את השני חייבין [כרת] על הראשון הראשון טעון חגיגה ואין השני טעון חגיגה הראשון נוהג כל שבעה והשני יום אחד.

ח,ד אלו דברים ששוה בהן הראשון לשני הראשון נאמר בו (שמות יב) שה תמים זכר בן שנה והשני כיוצא בו הראשון נאמר בו (שם) אל תאכלו ממנו נא ובשל והשני כיוצא בו הראשון דוחה את השבת והשני דוחה את השבת הראשון טעון לינה והשני טעון לינה ר "י אומר אין השני טעון לינה אלא כיצד הוא עושה נכנס ושוחט את פסחו בעזרה ויוצא ומספיד את אביו בבית פגי.

ח,ה בזמן שהפסח נאכל בטומאה טמא מת נכנס לעזרה ואוכלו זבים וזבות נדות ויולדות הרי אלו לא יכנסו ואם נכנסו הרי אלו חייבין רבי אליעזר אומר אם נכנסו הרי אלו פטורין שנאמר (במדבר ה) וישלחו מן המחנה כל צרוע ו כל זב וגו' בשעה שטמא נפש חייב זבין ומצורעין חייבין בשעה שאין טמא נפש חייב אין זבין ומצורעין חייבין בזמן שהפסח בא בטומאה טמא מת נכנס לעזרה ושוחט זבים וזבות נדות ויולדות הרי אלו לא ישחטו ואם שחטו הרי אלו חייבין ר "ש אומר משום רבי יהושע אם שחטו הרי אלו פטורין שנאמר (ויקרא ז) כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה ' וגו' הנשחט לטהורין חייבין עליו משום טומאה הנשחט לטמאים אין חייבין [עליו] משום טומאה.

ח,ו פסח ראשון שוחטין על האשה בפני עצמה [והב' עושה טפלה אצל אחרים] דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר פסח שני שוחטין על האשה בפני עצמה ואצ "ל פסח ראשון [ר"א בר' שמעון אומר פסח ראשון עושה טפלה אצל אחרים ואין עושין פסח שני] אמרו לו מעשה ביוסף הכהן שהעלה את [בתו] לעשות פסח שני והחזירוה שמא יקבע הדבר חובה [אמר] לא שמא יקבע הדבר חובה אלא שאין האשה עושה פסח שני.

ח,ז אלו דברים שבין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו [בעשור] שחיטתו בי"ד אין חייבין עליו כרת פסח [דורות חייבין עליו כרת פסח] מצרים לא נהגו בו דקין ותבלולין [אתנן ומחיר] משא"כ בפסח דורות פסח מצרים נאמר בו (שמות יב) ולקח הוא ושכנו מה שאין כן בפסח דורות ר"ש אומר אומר אני אף בפסח דורות כן וכל כך למה כדי שלא יניח אדם שכנו הקרוב אל ביתו וילך ויעשה את פסחו אצל חבירו לקיים מה שנא ' (משלי כז) טוב שכן קרוב מאח רחוק פסח מצרים לא היה טעון דמים וחלבים לגבי מזבח מה שאין כן בפסח דורות פסח מצרים נאמר בו (שמות יב) והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות מה שאין כן בפסח דורות פסח מצרים נאמר בו (שם) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר מה שאין כן בפסח דורות פסח מצרים כל אחד ואחד שוחט בתוך ביתו פסח

דורות כל ישראל שוחטין במקום אחד פסח מצרים מקום אכילה שם היתה לינה פסח דורות אוכלין במקום אחד ולנין במקום אחר אחד פסח מצרים ואחד פסח דורות מי שהיו לו עבדים שלא מלו ושפחות שלא טבלו מעכבין אותו מלאכול בפסח ראב "י אומר אומר אני בפסח מצרים הכתוב מדבר.

ח,ח אלו דברים ששוה בהן פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים בג ' כתות ופסח דורות כיוצא בו פסח מצרים נאמר ב ו (שמות יב) שה תמים זכר בן שנה פסח דורות כיוצא בו פסח מצרים נאמר בו (שם) ולא תותירו ממנו עד בקר פסח דורות כיוצא בו רבי יוסי הגלילי אומר אומר אני שלא נאסר חמץ במצרים אלא יום אחד שנאמר (שמות יג) לא יאכל חמץ היום פסח מצרים טעון שיר ופסח דורות טעון שיר.

מסכת פסחים פרק ט

ט,א פסח שנתערב בחולין יקריב חולין לשם פסח והרי הן כשני זבחים שנתערבו שנים שנתערבו פסחיהן זה מושך לו אחד וזה מושך לו אחד זה ממנה עמו אחד מן השוק וזה ממנה עמו אחד מן השוק זה בא אצל זה וזה בא אצל זה וכן הוא אומר אם שלי הוא [פסח זה ידיך משוכות] משלך ונמנית על שלי ואם שלך [פסח זה ידי משוכות משלי ונמניתי] על שלך.

ט,ב ב' של ג' ג'. ג' של ד' ד'. ד' של ה' [ה'. ה'] של ו' ו'. ו' של ז' ז'. ז' של ח' ח'. ח' של ט' ט'. ט' של י' י' ממנין להן אחד מכל חבורה וחבורה ומחבורה אחרונה שנים מפרישין פסח אחד [ואמרו] כל שהוא שלו פסח זה ידינו משוכות משלנו ונמנינו על שלו [ג' של ב' ב' ד' של ג' ג' ה' של ד' ד' ו' של ה' ה' ז' של ו' ו' ח' של ז' ז' ט' של ח' ח' י' של ט' ט' נמשכין להן אחד מכל חבורה וחבורה ומפרישין פסח א ' ואומרים כל מי שהוא שלו פסח זה ידינו משוכות משלנו ונמנינ ו על שלו נמצאו] אוחזין את הטפלה ומניחין את העיקר אמר להם ואמרו לו [אוכלין מן] הראשון לא [אמרו] להם ולא אמרו לו אינן אחראין זה לזה מכאן אמרו יפה שתיקה לחכמים ק "ו לטפשים וכן הוא אומר (משלי יז) גם אויל מחריש חכם יחשב [ואצ"ל חכם מחריש] ואוטם שפתיו נבון.

ט,ג נתערב בעולה ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה שבהן פסח ובדמי [פסח אחר קרב עולה יביא בדמי היפה] שבהן עולה [קרב פסחו יביא בדמיה עולה אחרת] נתערבו בתודה ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי [יפה שבהן תודה קרב] פסחו יביא בדמיו פסח אחר [קרבו] תודתו יביא [בדמיה] תודה אחרת נתערבו בחטאת ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי [יפה] שבהן פסח [ובדמי] היפה שבהן חטאת קרב פסחו יביא בדמיו פסח אחר קרבה חטאתו יביא בדמיה חטאת אחרת ובאשם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן פסח ובדמי יפה שבהן אשם קרב פסחו יביא בדמיו פסח אחר קרב אשמו יביא בדמיו אשם אחר נתערבו בשלמים [שניהם] ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה שבהן פסח [ובדמי] היפה שבהן שלמים קרב פסחו יביא בדמיו פסח אחר קרבו שלמים יביא בדמיו שלמים אחרים שלמים שנתערבו בשלמים הבאים מחמת הפסח ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא [בדמי] היפה שבהן שלמים ויאכלו ליום

ולילה עד חצות ובדמי היפה שבהן שלמים אחרים ויאכלו לב ' ימים ולילה אחד בן עזאי אומר שלמים הבאין מחמת [הפסח] הרי הן כפסח לכל דבר אלא שהן נאכלין ליום ולילה נתערבו בבכור [שניהם] ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור רש"א זה ישחט לשם מה שהוא וזה ישחט לשם מה שהוא ושניהם יאכלו כפסח וכמנוייו של פסח [נתערב במעשר שתיהן ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כמעשר רש "א זה ישחט לשם מה שהוא וזה ישחט לשם מה שהוא ושניהם יאכלו כפסח וכמנוייו של פסח] בכור ומעשר שנתערבו זה בזה [שניהם] ירעו עד שיסתאבו רש "א זה ישחט לשם מה שה וא [וזה ישחט לשם מה שהוא ושניהם יאכלו] כאחד מפני שמתן [דמן] שוה וכן היה ר "ש אומר באשם [ושלמים שנתערבו זה בזה ולא הודו חכמים לר"ש במביא] קדשים לבית הפסול בד"א בזמן שנתערבו חיים אבל [בזמן שנתערבו] שחוטין יאכלו כחמור שבהן נתערבו בפסולי מוקדשין או בחולין שנשחטו בעזרה תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה.

ט,ד המפריש פסחו ואבד [והפריש אחר תחתיו] ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון והרי הן שניהן עומדין יביא איזה מהן שירצה כדברי חכמים ר ' יוסי אומר מצוה להביא [את] הראשון ואם היה השני מן המובחר יביאנו והשני ירעה עד שיסתאב וי מכר ויביא בדמיו שלמים לששה עשר המפריש [מעות] לפסחו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולא הספיק ליקח בהן פסח עד שנמצאו מעות הראשונים יביא מאלו ומאלו פסח ויקריב והשאר יביא בה שלמים לששה עשר המפריש מעות לפסחו ואבד והפריש פסח תחתיהן ולא הספיק להקריבו עד שנמצאו מעות המע ות יביא בהן פסח ויקריב והפסח ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים לששה עשר [המפריש פסחו ואבד והפריש מעות תחתיו ולא הספיק ליקח בהן פסח עד שנמצא פסח פסח יקרב והמעות יביא בהם שלמים לששה עשר].

ט,ה המפריש פסחו ואבד והפריש [אחר] תחתיו [והקריבו] ואח"כ נמצא [ראשון] הוא עצמו יקרב שלמים לששה עשר . המפריש מעות לפסחו [ואבדו] והפריש מעות אחרות תחתיהן ולקח בהן פסח אחר והקריבו ואח "כ נמצאו מעות הראשונות יביא בהן שלמים לששה עשר.

ט,ו הפסח שנמצא בשלשה עשר ירעה עד שיסתאב בי "ד יקרב [שלמים] רא"א קודם חצות [יהא רועה] עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים [הוא עצמו] לאחר חצות יקרב שלמים הפסח שלא קרב בראשון יקרב בשני לא קרב בשני יקרב בשלישי מעות שלא קרבו בראשון יקרבו בשני לא קרבו בשני יקרבו בשלישי חגיגה שלא קרבה בראשון תקרב בשני לא קרבה בשני תקרב בשלישי.

ט,ז המפריש מעות לפסחו ומת אם היה בנו ממונה יביאם אחריו לשם פסח ואם לא יביאם שלמים לששה עשר המפריש פסחו ומת אם היה בנו ממונה עמו יביאנו [אחריו] לשם פסח [אם לאו] יביאנו שלמים לששה עשר.

ט,ח תמורת [הפסח] ולד תמורת [הפסח] ולדן ולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהן של מים ר "א אומר ולדות עצמן יקרבו שלמים תמורת שלמים ולד תמורת שלמים [ולדן] ולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהן שלמים רא "א [ולדן] עצמן יקרבו שלמים המפריש נקבה לעולתו [לפסחו] ולאשמו עושה תמורה רבי שמעון אומר לעולתו עושה תמורה לפסחו ולאשמו א ין עושה

תמורה [אלא אין לך דבר העושה תמורה אלא דבר הרועה ומסתאב א "ר רואה אני את דברי רבי שמעון בפסח שהמקדיש פסח יביא שלמים].
ט,ט המפריש נקבה לפסחו [תרעה] עד שתסתאב ותמכר [ויפלו דמיה לפסח] ר"ש בן יהודה אומר משום ר "ש תמכר שלא במום ילדה [זכר] ירעה עד שיסתאב ו ימכר ויביא בדמיו פסח ר"א אומר הוא עצמו יקרב [פסח].

מסכת פסחים פרק י

י,א ערבי פסחים סמוך למנחה לא יאכל אדם עד שתחשך אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב ולא יפחתו לו מארבע כוסות של יין [שיש בהן כדי רביעית בין חי בין מזוג בין חדש בין ישן רבי יהודה אומר ובלבד שיהא טעם יין ומראה].
י,ב מזגו לו כוס ראשון בש "א [יברך] על היום ואח "כ יברך על היין שהיום גורם ליין שיבוא וכבר קדש היום ועדיין לא בא ובה "א מברך על היין ואח "כ מברך על היום שהיין גורם לקדוש היום שתאמר דבר אחר ברכת היין תדירה ברכת היום אינה [תדירה] והלכה [כדברי ב"ה].
י,ג מצוה על האדם לשמח בניו ובני ביתו ברגל במה משמחן ביין [כדכתיב (תהילים קד) ויין ישמח לבב אנוש וגו'] רבי יהודה אומר [נשים] בראוי להם וקטנים בראוי להם.
י,ד השמש [מכביש בבני מעים] ונותן לפני האורחין [אע"פ] שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר (ירמיהו ד) נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים המקרא את ההלל הם הולכין אצלו [וקוראין] והוא אין הולך אצלם המקרא את בניו ובנותיו קטנים צריך להיות עונה עמהן במקום שעונים באיזה מקום הוא עונה הגיע לברוך הבא [אומר] עמהן בשם ה ' הגיע לברכנוכם [אומר] עמהן מבית ה'.
י,ה בני העיר שאין להם מי שיקרא את ההלל [הולך] לבית הכנסת [וקורא] פ' ראשון [והולכין] ואוכלין ושותין וחוזרין וגומרין את כולו ואם א "א להם כן גומרין את [כולו הלל] אין פוחתין ממנו ואין מוסיפין עליו ר "א בן פרטא [היה פושט בו] דברים ר' [היה] כופל [בו] דברים.
י,ו ר"א אומר חוטפין מצה לתינוקות בשביל שלא יישנו ר ' יהודה אומר משמו אפילו לא אכל אלא פרפרת אחת אפילו לא טבל אלא חזרת אחת חוטפין מצה לתנוקות בשביל שלא יישנו עד היכן הוא אומר ב "ש אומרים עד אם הבנים שמחה [וב"ה] אומר עד חלמיש למעינו מים וחותם בגאולה אמרו ב "ש וב"ה [וכי] כבר יצאו [שמזכירין] יציאת מצרים אמרו להם ב "ה אפילו הוא ממתין עד קרית הגבר הרי אלו לא יצאו עד שש שעות ביום היאך אומר את הגאולה ועדיין לא נגאלו.
י,ז [המצה החזרת והחרוסת] אע"פ שאין חרוסת מצוה ר ' אליעזר בר' צדוק אומר מצוה במקדש מביאין לפניו גופו של של פסח [מעשה ואמר להם ר"א ב"ר לתגרי לוד בואו וטלו לכם תבלי מצוה].
י,ח אין מפטירין אחר הפסח [אפיקומן] כגון [אגוזים] תמרים [וקליות] חייב אדם [לעסוק בהלכות הפסח] כל הלילה אפילו בינו לבין בנו אפילו בינו לבין עצמו אפילו בינו

לבין תלמידו מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו מסובין בבית ביתוס בן זונין בלוד והיו [עסוקין בהלכות הפסח] כל הלילה עד קרות הגבר הגביהו מלפניהם ונועדו והלכו [להן] לבית המדרש איזו היא ברכת הפסח ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול הפסח איזו ברכת הזבח ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול הזבח.

מסכת שקלים פרק א

א,א בחמשה עשר בו שלוחי בית דין יוצאין ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות [שחולחלו] בימות הגשמים [פי' למועד סמוך לעולי רגלים] כדי שיהו מתוקנין [בשלשה] רגלים [אלו]. בחמשה עשר בו שלוחי בית דין יוצאין וחופרין בורות שיחין ומערות ומתקנין את המקואות ואת אמת המים כל מקוה שיש בו ארבעים סאה כשר להקוות עליו ושאין בו מ' סאה ממשיכין לו את אמת המים ומשלימין בו ארבעים סאה כדי שיהא כשר להקוות עליו בחמשה עשר בו שלוחי בית דין יוצאין ומפקירין את הכלאים שהפקר ב "ד הפקר ופטור מן המעשרות מצא כלאים בכרם מותר משום גזל ופטור מן המעשרות בשדה אסור משום גזל וחייב במעשרות בחמשה עשר בו שלוחי בית דין יוצאים ומציינין את מקום הטומאה כדי שלא יהו הרבים נתקלין בו אין מציינין לא [על] הסלע ולא [על] הגריד אלא על אבן קבועה אין [מניחין] את הציון במ קום הטומאה אלא במקום טהרה סמוך לטומאה והמאהיל עליו טמא מצא אבן אחת מצויינת אף על פי שאין מקיימין [כן] המאהיל עליה טהור מצא שתים המאהיל ביניהן טמא על גביהן טהור אין מציינין לא על [בשר] המת ולא על [עצמות המת] שאין מטמאין באהל אין מציינין אלא על השדרה ועל הגולגולת שמטמאין באהל.

א,ב משישבו במקדש התחילו למשכן [משכנו] ישראל על שקליהן כדי שיהו קרבנות צבור קריבין מהן משל לאחד שעלתה לו מכה ברגלו והיה הרופא כופתו ומחתך בבשרו בשביל לרפאותו כך אמר המקום משכנו את ישראל על שקליהן כדי שיהו קרבנות [צבור] קריבין מהן מפני ש קרבנות צבור מרצין ומכפרין בין ישראל לאביהן שבשמים וכן מצינו בתרומת שקלים ששקלו בני ישראל במדבר שנאמר (שמות ל) ולקחת את כסף הכפורים מאת בני ישראל וגו'.

א,ג לוקחין מן הנכרים קרבנות צבור בכסף ומקבלין מהם עולות ושלמים עופות ומנחות עצים ולבונה ומלח דברי רבי יוסי הגלילי אמר לו ר "ע אפי' אתה יושב ודורש כל היום אין מקבלין מהן אלא [עולה] ושלמים בלבד. אין מקבלין מהן נדבה להקדש בדק הבית ואם הקדישו הקדישן הקדש.

א,ד אפוטרופסין ששקלו על ידי יתומין הרי אלו חייבין בקולבון השוקל שקל חייב בקולבון דברי רבי מאיר וחכמים אומרים השוקל שקל פטור מן הקולבון השוקל שני דנרין חייב בקולבון הנוטל סלע ונוטל שקל חייב שני קולבונות דברי רבי מאיר וחכמים אומרים קולבון אחד.

א,ה כמה הוא קולבון מעה כסף אחד מעשרים וארבעה כסף לסלע דברי רבי מאיר וחכמים אומרים חצי מעה [של ארבעה אסרות] קולבנות הללו מה היו עושין להם נופלים לשקלים דברי רבי מאיר רבי אלעזר אומר לנדבה רבי שמעון שזורי אומר רקועי זהב צפוי לבית קדש הקדשים בן עזאי אומר השולחנין באין ונוטלין אותן בשכרן.

א,ו המפריש שקלו ואבד והפריש אחר תחתיו ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון והרי שניהן עומדין זה וזה שקלים הראשון יפול לחדתין והשני יפול לעתיקין המפריש שקלו [להוציאו] הרי זה מעל המוציא שקלו של חבירו הרי זה מעל לקח בו קיני זבין קיני זבות יולדות המביא את חטאתו אשמו מן ההקדש השוקל שקלי זוזין מן ההקדש כיון שלקח מעל דברי רבי [שמעון] וחכמים אומרים לא מעל עד שיזרקו הדמים.

א,ז אין מביאין מנחות ונסכים ומנחות תודה ולחמה [של] תודה מן הטבל ומן התרומה ומן המעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו וממעשר שני והקדש שלא נפדו מן המדומע מן החדש ומפירות שביעית ואם הביא הרי אלו פסולין ואין צריך ל ומר מן הערלה וכלאי הכרם.

א,ח מותר יין ליין מותר שמן לשמן מותר מלח למלח מותר עצים לעצים מותר לבונה ללבונה מותר בזיכין לבזיכין מותר נזירין לנזירין מותר מצורעין למצורעין אם אמר לנזיר זה למצורע זה מותרו נדבה מותר עניים לעניים מותר שבויין לשבויין אם אמר לעני ז ה לשבוי זה מותרו שלו מותר מתים למתים מותר המת ליורשיו רבי נתן אומר מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו ר' נתן אומר מותר המת בונין לו נפש ע"ג קברו או יזלח לו זלח לפני מטתו אין פודין כסות בכסות ואין פודין שבוי בשבוי ואין ממחין ביד הפרנסין על כך.

מסכת שקלים פרק ב

ב,א איזהו פרס הפסח פרס העצרת פרס החג רבי יוסי בר רבי יהודה אומר אין פחות מחמשה עשר יום קודם לרגל.

ב,ב למה כותבין על הקופות אלף בית גימל מפני שמתחילין ומוציאין מן הראשונה שלמה ראשונה מוציאין מן השניה שלמה שניה מוציאין מן השלישית שלמו שלשתן הגיע זמן תרומה לתרום תורמין מן החדשה ואם לאו תורמין מן הישנה.

ב,ג [נכנס] לתרום את הלשכה היו מפשפשין בו בכניסה וביציאה ומדברין עמו משעה שנכנס ועד שעה שיצא לקיים מה שנא ' (במדבר לב) והייתם נקיים מה' ומישראל ואומר (דברים ו) ועשית הישר והטוב בעיני ה' הטוב בעיני [שמים] והישר בעיני [אדם] דברי ר' עקיבה ר' ישמעאל אומר [אף] הישר בעיני [שמים] ואומר (משלי ג) ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם הכריעו חכמים לקיים דברי ר ' ישמעאל שנאמר (דברים יב) כי תעשה הישר בעיני ה' [ואין כאן טוב ואומר (יהושוע כב) אל אלהים ה' אל אלהים ה' הוא יודע וישראל הוא ידע].

ב,ד תרם את הראשונה ואמר הרי [זו] מארץ ישראל על כל ישראל וחיפה בקטבליאות מפני שאנשי סוריא באין ושוקלין עליה תרם את השניה ואמר הרי זו מעמון וממואב

ומכרכין [המוקפין] לארץ ישראל וחיפה בקטבליאות מפני שאנשי בבל באין ושוקלין עליה תרם את השלישית וא מר הרי [זו] מבבל וממדי ומדינות הרחוקות מארץ ישראל על כל ישראל ולא היה מחפה זו היתה עשירה מכולם שהיו בה איסטראות של זהב ודריאבונות של זהב שמנו קטבליאות ונתערבו השיריים ולא היתה מערבו בשל אשתקד שמא יצטרכו לתרום ונמצאו תורמין מן הישנה.

ב,ה תורמין על המשכון ו על הגבוי ועל העתיד לגבות דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר תורמין על המשכון ועל הגבוי אבל לא על העתיד לגבות רשב "א אומר לא היו [עושין] אלא באחרונה שמא יצטרך אחד [מבני ארץ] ישראל ונמצא שוקל עם בבל ומועלין בהם כל שנתן עברה שנתן אין מועלין בהן אלו ואלו נופלים ללשכת בדק הבית.

ב,ו הנשים היו אורגות בפרוכת בית גרמו היו עושין מעשה לחם הפנים בית אבטינס היו עושין מעשה הקטורת נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.

ב,ז הסירות והיעים והמזמרות והמזרקות וכלים שהכהנים נאותון בהן באין מתרומת הלשכה מזבח הזהב וכלי שרת בגדי כהנים ובגדי כהן גדול ועץ ארז ואזוב ושני תולעת באין [משירי] הלשכה כבש פרה אבא שאול אומר כהנים גדולים עושין אותו משל עצמן בנאו הראשון ולא שמש עליו ומת אע "פ שלא שמש עליו אין חבירו משמש עליו אלא סותרו ובונה אחר תחתיו ויותר מששים ככרות של זהב יוצאים עליו . פר הבא על כל המצות ושעיר י עבודת כוכבים בתחלה היו מגבין להם דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר מתרומת הלשכה היו קריבין.

ב,ח כל קרבנות צבור [קריבין] באחד בניסן בא חדש בזמנו קריבין מן החדש ואם לאו קריבין מן הישן נתנדבו מעצמן כשרין ובלבד שימסרום לצבור הפרנסים שהותירו מעות לעניים לא יקחו בהן פירות למחצית שכר מפני הפסד עניים אבל לוקחין בהן משער הזול לשער היוקר איזה הוא קייץ המזבח שלוקחין את העולות ומקיצין בהן המזבח.

ב,ט המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוין לקרבנות צבור [ינתנו] לאומנין בשכרן דברי רבי עקיבה אמר לו בן עזאי אינה היא המדה הפועל [שעושה] מלאכה בהקדש בין במנה בין במאתים לא יאמר תנו לי פרה זו במנה וטלית זו בחמשים זוז שאין הקדש מתחלל על המלאכה אלא על המעות בלבד כיצד היו עושין מפרישין מהן שכר האומנין ומחללין אותן על מעות האומנין ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותן מתרומת הלשכ ה.

ב,י המקדיש נכסיו [והיתה] בהן בהמה ראויה לגבי מזבח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי צבור זבחי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית ר ' [יהושע] אומר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן עולות ר' יוסי ור"ש אומרים דברי רבי יהושע הן הן דברי ר' אליעזר.

ב,יא אחד לשלשים יום משערין את הלשכה כל מי שמכר להן יינות שמנים וסלתות ואמר תנו לי מעות מן המטבע היוצא במדינתי אין שומעין לו ואם נשפכו בעזרה נשפכו לו אם יש לו להביא מתוך ביתו ה"ז מביא שלא היו אלו אלא למי שאין לו.

ב,יב אחד לשלשים יום תורמין את הלשכה כל מי שמכר יינות שמנים וסלתות רצה לחזור בו בתוך ל' אין שומעין אלא הולך אצל גזבר וגזבר מעמידו אצל שלחני רצה אומר לו תן לי מיד בפחות מעכשיו אין בו משום רבית ולא מפני שהוא קדש אלא אף המוכר

חפץ לחבירו על מנת ליתן לו מכאן ועד כל י "ב חודש רצה אומר לו תן לי בפחות מעכשיו אין כאן משום רבית.

ב,יג אחת לל' יום פותחין את הלשכה כל שמכר להם יינות שמנים וסלתות אומר להם תנו לי מן המטבע היוצא במדינתי אין שומעין לו אלא הולך אצל גזבר וגזבר קודח ונותן לו מן המטבע העולה בידו לפי חשבון רצה מעמידו אצל שולחני ושולחני נוטלן ממנו ונותן לו מן מטבע היוצא במדינתו לפי חשבון כל המטבעות היוצאין בירושלים.

ב,יד אלו הן הממונין שהיו במקדש יוחנן בן גודגדא על נעילת שערים בן טוטפת על המפתחות בן דופאי על הלולב בן ארזא על הדוכן בנימין על התנורין שמואל על החביתין ובן מקליט על המלח בן פלח על העצים.

ב,טו ג' גזברין מה הן עושין [בהן] היו פודין את הערכין ואת החרמים ואת ההקדשות [ואת מעשר שני] וכל מלאכת הקדש בהן היתה נעשית שבעה אמרכלים מה הן עושין שבעה מפתחות העזרה בידן רצה אחד מהן לפתוח אינו יכול עד [שיתכנסו] כולן [נתכנסו כולן] אמרכלין פותחין וגזברין נכנסין ויוצאין ולפי כבוד [הנכנסין] היו יוצאין א"ר יהודה למה נקרא שמו אמרכל מפני שמר על הכל היו כשרין בכהנים [בלוים] ובישראלים מי שיש [לו] בן ואח בן קודם [אח ובן] אח קודם כל הקודם בנחלה קודם בשררה ובלבד שינהג כמנהג אבותיו.

ב,טז ד' חותמות היו במקדש חוטא היה מביא לוגו עמו חוטא דל כדברי בן עזאי היה מביא לוגו עמו. כשם שהיה לשכת חשאין במקדש כך היתה בכל עיר ועיר מפני שעניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי.

ב,יז שלש עשרה השתחואות היו במקדש רבי יהודה אומר כנגד שער השתחואה כנגד פרצה שחייה ושאר השתחואות שבמקדש שעל גבי קרבן חובה [היו קבע היו] כאן וכאן לא היתה שחייה אלא כריעה ופשיטה בלבד.

ב,יח ר"א אומר ארון גלה לבבל שנאמר (מלכים ב כ) לא יותר דבר אמר ה ' ואין דבר אלא דברות שבו . ר"ש אומר הרי הוא אומר (דברי הימים ב לו) ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה ' אלו הן כלי חמדת בית ה ' זה ארון רבי יהודה בן לקיש אומר ארון במקומו נגנז שנאמר (מלכים א ח) ויאריכו הבדים ויראו ראשי הבדים מן הקדש אל פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה.

מסכת שקלים פרק ג

ג,א שלשה עשר שופרות היו במקדש וכתוב עליהן תקלין חדתין תקלין עתיקין קינין וגוזלי עולה עצים ולבונה זהב לכפורת ששה לנדבה תקלין חדתין שבכל שנה ושנה ועתיקין שלא שקל אשתקד שוקל שנה הבאה אלו ואלו נופלין לשופרי לשכה.

ג,ב קינים האומר הרי עלי קן מביא דמי קינו ונותן לשופר הביא בפחות אין מקבלין הימנו הביא מותר כהן נוטל דמי קינו ונותן לשופר ומותר אל יפול לשופר של נדבה כהנים מקבלין אותן ולוקחין בהן קינין ומקריבין אותן חציין חטאות וחציין עולות האשה שנתנה דמי קינה לשופר אוכלת בזבחים לערב רבי יהודה אומר לא היה שופר לקינים

מפני התערובות אלא האומר הרי עלי תורין מביא ונותן לשופר [של תורין] בני יונה [מביא ונותן לשופר] של בני יונה.

ג,ג עצים האומר הרי עלי עצים מביא דמי שני גיזרי עצים ונותן לשופר כהנים מקבלין אותן ולוקחין בהן עצים ומקריבין אותן לגבי מזבח ניאותין בהן ואין מועלין בהן ואם הקריבן בחוץ פטור אבל אם אמר הרי עלי שני גזירי עצים אלו לגבי מזבח מביא שני גזירי עצים ונותן לשופר כהנים מקבלין אותן ממנו ומקריבין אותן לגבי מזבח ואין ניאותין בהן אבל מועלין בהן ו אם הקריבן בחוץ חייב דברי רבי וחכמים אומרים אם הקריבן בחוץ פטור אלו ואלו נופלין ללשכת דיר העצים.

ג,ד לבונה האומר הרי עלי לבונה מביא דמי מלא קומץ לבונה ונותן לשופר כהנים [מקבלין] אותן ולוקחין בהן לבונה ומקריבין אותה לגבי מזבח.

ג,ה זהב האומר הרי עלי זהב מבי א דמי דינר זהב ונותן לשופר [מקבלין] אותן כהנים ולוקחין בהן זהב ועושין אותו ריקועי זהב לבית קדשי הקדשים.

ג,ו ששה לנדבה כנגד מותר חטאות ואשמות ומותר קיני זבות וקיני יולדות [ומותר] קרבן נזיר ומצורע האומר מנה [זו] לנדבה סלע זו לנדבה מביא ונותן לשופר של נדבה כ הנים [מקבלין אותם] ולוקחין בהן עולות הבשר לשם והעורות של כהנים.

ג,ז מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר ובהר הבית חולין ובירושלים בשאר ימות השנה חולין ובשעת הרגל הכל מעשר אמר רבי יוסי אלו דברי בית שמאי ובית הלל אומרים לעולם מעשר חוץ מן הנמצאים בהר הבית בשאר ימות השנה [שהן] חולין.

ג,ח בשר שנמצא בעזרה מחרוזות מותר שאין עושין בשר הקדש מחרוזות שעל גבי אשפה בכל מקום אסור.

ג,ט נכרי שהביא שלמיו [נותנן] לישראל ישראל אוכלן נתנן לכהן הכהן [אכלו] גר שמת ובזבזו את נכסיו ואחר כך נודע שהן של הקדש מוציאין מידן.

ג,י אמר ר' יוסי [שהאוכל] קדשי קדשים לאחר זריקת דמים משלם את הקרן ואין משלם את החומש רבי ישמעאל [ב"ר] יוחנן בן ברוקה אומר משלם קרן וחומש לכהנים וכהנים לוקחין בהן שלמים ומקריבין אותן לגבי מזבח.

ג,יא פרוכת ארכה ארבעים אמה ורחבה עשרים אמה והיתה נארגת תכלת וארגמן [תולעת] שני ושש משזר מעשה חושב אחרת היתה שם ארכה עשרים אמה ורחבה עשר [אמות] והיתה נארגת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רוקם והיתה פרוסה על פתחו של היכל מבחוץ רבי יהודה אומר זו שמוציאין אותה מבפנים [היה] מקופלת אחד לשנים ושנים לארבעה היתה פרוסה על פת חו של היכל מבחוץ אמרו לו מי ששימש בקדושה חמורה [יחזור לשמש] בקדושה קלה דבר אחר בזו כתוב (שמות כו) מעשה חושב ובזו כתוב (שם) מעשה רוקם רבי נחמיה אומר מעשה חושב שני פרצופות מעשה רוקם פרצוף אחד אלא שמוציאין אותה מבפנים היתה מקופלת אחד לשנים ושנים לארבעה והיתה נתונה בעלייה כנגד התחתונה שנאמר (שם) והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש וגו' ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר שתי פרוכת היו שם אחת פרוסה ואחת מקופלת נטמאה פרוסה פורסין את המקופלת בערב יום הכפורים מכניסין את החדשה ומוציאין את הישנה.

ג,יב בשר קדשי [הקדשים] שנטמא בין באב הטומאה [בין] בולד הטומאה בין מבפנים בין מבחוץ בש"א הכל ישרף בפנים חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ ובה "א הכל ישרף

בחוץ חוץ משנטמא בולד הטומאה מבפנים ר "א אומר [מה] שנטמא באב הטומאה בין מבפנים בין מבחוץ ישרף בחוץ ושנטמא בולד הטומאה בין בחוץ בין בפנים ישרף בפנים רבי יהודה אומר כדברי בית שמאי ור"ע אומר כדברי בית הלל.

ג,יג איברי תמיד שאמרו [ניתנין] למטה ניתנין מחצי כבש ולמטה במזרח ושאמרו ניתנין למעלה ניתנין מחצי כבש ולמעלה במערב רבי חנניא בן עקשיא אומר אלו ואלו ניתנין מחצי כבש ולמטה אלא שהתמידין במערב ומוספין במזרח ו של ראשי חדשים ניתנין תחת כרכב המזבח מלמטה איזה הוא כרכב המזבח בין קרן לקרן מקום הילוך רגלי הכהנים אילך.

ג,יד גר מעוכב לאכול בזבחים עד שיביא קינו הביא פרידה אחת אוכל בזבחים לערב כל חייבי קינין שבתורה חציין חטאות וחציין עולות חוץ מקינו של גר שאע "פ שהן חובה שתיהן עולות רצה להביא חובתו מן הבהמה יביא הביא עולות בהמה [לכפוריו] יצא מנחות ונסכים לא יצא לא אמרו קן אלא להקל עליו הביא לצרעתו יחזור ויביא לכפרתו לנזירתו יחזור ויביא לכפרתו קינו של גר אין נוהגת אלא בפני הבית וצריך להביא מעכשיו רבי שמעון אומר אין צריך להביא מעכשיו מפני תקלה.

ג,טו מפני מה אמרו שקלים אין נוהגין אלא בפני הבית לפי שאין תורמין מן הישנה ומפני מה אמרו בכורים אין נוהגין אלא בפני הבית משום שנא ' (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה ' אלהיך כל זמן שיש לך בית יש לך בכורים אין לך בית אין לך בכורים.

ג,טז כהן גדול אין נכנס לעזרה לעבודה אא "כ נמשח שבעה ונתרבה שבעה אע "פ שלא נמשח שבעה ונתרבה שבעה ועבד עבודתו כשרה כהן הדיוט אין נכנס לעזרה לעבודה אלא א"כ הביא עשירית האיפה משלו ועובדה בידו אע "פ שלא הביא עשירית האיפה משלו ועובדה בידו ועבד עבודתו כשרה בן לוי אי ן נכנס לעזרה לעבודה אלא א "כ למד חמש שנים שנאמר (במדבר ח) זאת אשר ללוים מבן חמש ועשרים שנה ולהלן הוא אומר (במדבר ד) מבן שלשים שנה אם נאמר מבן חמש ועשרים למה נאמר מבן שלשים ואם נאמר מבן שלשים למה נאמר מבן חמש ועשרים אלא כל אותן שנים שמבן חמש ועשרים ועד בן שלשים היה למד מכאן ואילך מקריבין אותו לעבודה מכאן אמרו כל שאינו מראה סימן טוב במשנתו בתוך חמש שנים שוב אינו מראה ר ' יוסי אומר שלש שנים שנאמר (דנייאל א) ולגדלם שנים שלש.

ג,יז זקן אין מושיבין אותו בלשכת הגזית אא "כ נעשה דיין בעירו משנעשה דיין בעירו מעלין ומושיבין אותו בהר הבית משם מעלין ומושיבין אותו בחיל משם מעלין ומושיבין אותו בלשכת הגזית.

מסכת יומא פרק א

א,א למה מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת [פרהדרין] פירש רבי יהודה בן בתירה [שאם] תמצא אשתו ספק נדה [ויבא עליה] ונמצא טמא שבעת ימים רבי יהודה [היה קורא אותה] לשכת בלווטין.

א,ב כל הלשכות שבמקדש פטורות מן המזוזה חוץ מלשכת פרהדרין מפני שהוא בית דירה לכהן גדול שבעת ימים בשנה אמר רבי יהודה וכי לא היה שם בית דירה אלא זו בלבד אלא כל שהוא בית דירה חייב כל שאינה בית דירה פטורה.

א,ג כל הלשכות שבמקדש רשות היחיד לשבת ורשות [הרבים] לטומאה חוץ מלשכת היין ושמן שיש להם שני פתחים [זו כנגד זו] אבא שאול היה קורא אותה לשכת בית שמניא ר' יהודה אומר כל לשכה שבמקדש שיש לה שני פתחים זה כנגד זה כגון שער עזרה רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה.

א,ד למה מפרישין כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול ישמש תחתיו וכהן גדול חוזר לכהונה גדולה וזה ששימש תחתיו כל מצות כהונה גדולה עליו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר אע"פ שאמרו כל מצות כהונה גדולה עליו אינו כשר לא לכהן ג דול ולא לכהן הדיוט אמר רבי יוסי מעשה ביוסף בן [אילים מצפורי ששימש תחת כהן גדול שעה אחת ולא היה כשר לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט כשיצא] אמר למלך פר ושעיר [שקרבו] היום משל מי [היו משלי או משל כהן גדול] ידע המלך על מה אמר לו [מה זה בן אילים] לא דייך ששימשת [תחת כהן גדול] שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם אלא שאתה מבקש ליטול לך כהונה גדולה באותה שעה ידע [בן אילים] שהוסע מן הכהונה גדולה.

א,ה כיצד כהן גדול נוטל חלק בראש אומר זו חטאת שלי זה אשם שלי חלה אחת משתי חלות ארבע וחמש חלות מלחם הפנים רבי אומר אומר אני שיהא [זה] נוטל מחצה שנאמר (ויקרא ב) [והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו שיהא אהרן שקול כנגד בניו] בד"א בקדשי מקדש אבל בקדשי הגבול אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט חולקין בשוה.

א,ו מצות כהן גדול להיות גדול מאחיו בנוי בכח בעושר בחכמה [ובמראה] אין לו מנין שיגדלוהו אחיו [שנאמר] (ויקרא כא) והכהן הגדול מאחיו שיגדלוהו אחיו אמרו עליו על פינחס איש חבתה שעלה גורלו להיות כהן גדול והלכו אחריו גזברין ואמרכלין ומצאוהו כשהוא חוצב ומלאו [אחריו] את המחצב דנרי זהב א "ר חנניא בן גמליאל [לא] סתת היה והלא חתנינו היה ומצאוהו כשהוא חורש כמה שנאמ ר באלישע (מלכים א יט) שנים עשר צמדים והוא בשנים העשר משרבו מלכים [התקינו] להיות מעמידין כהנים [והיו מפרישין] אותם בכל שנה ושנה.

א,ז למה פירש ובוכה מפני שצריכים [להשביעו] ולמה צריכין להשביעו שכבר היה מעשה [בביתוס] אחד שהקטיר עד שהוא [בחוץ ויצאתה] ענן הקטור ת והרתיח את כל הבית שהיו [ביתוסין] אומרים יקטיר עד שהוא בחוץ שנאמר (ויקרא טז) [וכסה ענן הקטרת] אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר (שם) [וכסה ענן הקטרת] מלמד שנותן בה מעלה עשן הא [אם] לא נתן בה מעלה עשן חייב מיתה כשיצא אמר לאביו כל ימיכם הייתם דורשין ואין אתם עוש ין עד שעמדתי ועשיתי אני אמר לו אע "פ שאנו דורשין אין אנו עושין ושומעין לדברי חכמים תמיהני עליך אם תאריך ימים לא שהה שלשה ימים [עד שנתנו בקברו].

א,ח איזו היא אצבע צרדה זו אצבע גדולה של ימין בפה [ולא] בנבל ולא בכנור מה היו אומרים (תהילים קכז) שיר המעלות לשלמ ה אם ה' לא יבנה בית וגו' לא היו ישנים כל

הלילה אלא שקורין כנגד כהן גדול [כדי] לעסקו בתורה כך היו נוהגין בגבולין אחר חורבן הבית זכר למקדש אבל חוטאין [היו].

א,ט כיצד מפיסין ללשכת הגזית מקיפין ועומדין [ככוליור] הממונה בא ונוטל מצנפתו של אחד מהן יודעין שממנו פייס מתחיל. לא היו מוציאים שתים אלא [אחת] אחת היחידים שבהן מוציאין שתים ולא היו מונין את היתירה רבי יהודה אומר לא היה פייס למחתה אלא מי שזכה בקטורת אומר לזה שעמו [אף אתה על המחתה] ר"א בן יעקב אומר לא היה פייס [לחלבי שעיר] אלא מי שהיה מעלה אברים לכבש מעלה אותן לגבי [מזבח].

א,י מעשה בשני כהנים שהיו רצין ועולין בכבש [דחף] אחד מהן את חבירו לתוך ד "א נטל סכין ותקע לו בלבו בא רבי צדוק ועמד על מעלות האולם ואמר שמעוני אחינו בית ישראל הרי הוא אומר (דברים כא) כי ימצא חלל וגו ' ויצאו זקניך ושופטיך ומדדו בואו ונמדוד על מי ראוי להביא עגלה על ההיכל או על העזרות געו כל העם אחריו בבכיה ואח"כ בא אביו של תינוק אמר להם אחינו אני כפרתכם עדיין בני מפרפר וסכין לא נטמא ללמדך שטומאת סכין קשה להם לישראל יותר משפיכות דמים וכן הוא אומר (מלכים ב כא) וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאוד עד אשר מלא את ירושלים פה לפה מכאן אמרו בעון שפיכות דמים שכינה נעלית ומקדש נטמא.

א,יא אמר להם הממונה בואו והפיסו מי שוחט מי זורק מי מדשן את [המזבח] הפנימי מי מדשן את המנורה מי מעלה אברין לכבש הראש והרגל [ושתי ידים] העוקץ והרגל החזה והגרה ושתי [דפנות] הקרבים והסולת [החביתים] והיין אלו דברי ר "ש איש המצפה ר ' יוסי אומר הראש והרגל ושתי ידים החזה והגרה [ושתי דפנות העוקץ והרגל] אמר בן עזאי לר"ע משום ר' יהושע דרך הלוכו היה קרב הראש והרגל החזה והגרה [ושתי ידים ושתי] דפנות העוקץ והרגל [שלשה עשר זכין] בו פעמים ארבעה עשר פעמ ים חמשה עשר.

א,יב איל קרב באחד עשר כבשי צבור בשמונה שאין עמהן חביתין פר קרב בעשרים וארבעה הראש והרגל שנים אוחזין ברגל ומעלין אותה לגבי מזבח שלשה אוחזין ומקריבין אותה לגבי מזבח בד "א בקרבנות הצבור אבל קרבנות יחיד כל הרוצה להקריב מקריב מעשה בבניה של מרתה בת בייתוס שהיה אחד מהם נוטל שתי יריכות בשתי אצבעותיו משור לקוח באלף דנרין והיה מהלך עקב בצד גודל ומעלה אותן לגבי מזבח.

א,יג מהו אומר על פני המזרח עד שבחברון [פעמים שתימור חמה עולה כדרכו תימור לבנה פושה על פני כל המזרח] אבא יוסי בן חנן אומר [ברק בורקי].

א,יד כהן גדול שיוצא [מן העזרה] לדבר עם חבירו ומפליג טעון טבילה שאלו את בן זומא מה טעם לטבילה זו אמר להן אם הנכנס מקודש לקודש מקום [שאין ענוש] כרת טעון טבילה הנכנס מחול לקודש [מקום שענוש] כרת אינו דין שיטעון טבילה ר ' יהודה אומר לא היתה טבילה זו אלא מפני [הצורך פעמים שטומאה] ישנה בידו מתוך שהולך לטבול נזכר שהוא טמא וחוזר ובא לו.

א,טו כהנים שלא <טבלו ולא> קדשו ידיהם ורגליהם וכן כהן גדול שלא טבל ולא קדש ידיו ורגליו בין עבודה לעבודה ובין בגדים לבגדים ועבדו עבודתן כשרה אבל כהנים שלא [טבלו ולא] קדשו ידיהם ורגליהם וכן כהן גדול [שלא טבל ולא] קדש ידיו ורגליו מן [הכיור] ועבדו עבודתן פסולה אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט ששמשו שחרית שלא רחצו

ידיהם ורגליהם חייבין מיתה שנאמר (שמות ל) בבאם אל אהל מועד וגו ' היה עומד ומקריב כל הלילה טעון קדוש ידים ורגלים רבי אומר הלינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים ר' אלעזר בר"ש אומר אפילו עוסק בעבודה כל שבעת [הימים] אין הלינה פוסלת בקדוש ידים ורגלים.

א,טז חמש טבילות היו שם באותו היום כולם בקודש בבית [הפרוות] חוץ מן הראשונה שהיתה בחול על גב שער המים ובצד לשכתו היתה רבי יהודה אומר [עששית] של ברזל היו מרתיחין מערב יום הכפורים ומטילין לתוך הצונן בשביל שתפיג צינתן.

א,יז הכל [ששים] מנה אלו נוטל מן ההקדש אם רצה להוסיף מוסיף משלו מעשה בישמעאל בן פאבי שעשתה לו אמו כתונת ממאה מנה והיה עומד ומקריב על גבי המזבח שוב מעשה בר' אלעזר בן חרסום שעשתה לו אמו כתונת משתי ר בוא והיה עומד ומקריב על גבי המזבח והורידוהו אחיו הכהנים מפני שנראה מתוכה ערום האשה שעשתה כתונת לבנה כשרה ובלבד שתמסרנה לצבור אחד בגדי כהן גדול ואחד בגדי כהן הדיוט באין מתרומת הלשכה.

מסכת יומא פרק ב

ב,א כיצד הוא מתודה [אומר] אנא השם עויתי פשעתי חטאתי לפנ יך אני וביתי אנא השם כפר נא על העונות ועל הפשעים ועל החטאים שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו ' ואומר (שם) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם דברי רבי מאיר וחכ"א עונות אלו הזדונות פשעים אלו המרדים חטאים אלו השגגות [מאחר שמתודה] על הזדונות ועל המרדים חוזר ומתודה על השגגות אלא [כיצד] מתודה אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אנא השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד [וגו'] שכן מצינו דרך כל המתודין דוד אמר (תהילים קו) חטאנו עם אבותינו העוינו והרשענו שלמה אמר (מלכים א ח) חטאנו עוינו רשענו דניאל אמר (דנייאל ט) חטאנו [ועוינו] והרשענו ומרדנו אלא מהו שמשה אומר (שמות לד) נושא עון ופשע וחטאה [ונקה אלא כך היה מתודה חטאתי ועויתי ופשעתי לפניך].

ב,ב בא לו למזרח העזרה [ולצפון] המזבח הסגן בימינו וראש [ב"ד בשמאלו שני שעירים היו שם פניהם] כלפי העם ואחוריהם כלפי הקדש כהן גדול פניו כלפי הקדש עשרה פעמים מזכיר את השם בו ביום ששה לפר שלשה לשעיר ואחד לגורלות וקלפי היתה שם ובה שני גורלות של אשכרוע [היו] ועשאן בן גמלא של זהב ומזכירין אותו לשבח.

ב,ג בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור שנים עשר כהנים מקדשין ממנו שמתחלה לא היו בו אלא שנים [ושנים] כהנים מקדשין הימנו ומזכירין אותו לשבח מונבז ה מלך עשה כל ידות הסכינין של יום הכפורים זהב ומזכירין אותו לשבח הילני המלכה אמו עשתה נברשת של זהב שעל פתח ההיכל אף היא עשתה טבלא של זהב שפרשת סוטה כתובה

[עלה שבשעה שחמה זורחת היו נצוצות יוצאין הימנה ויודעין שחמה זורחת כל] השערים שהיו שם נשתנו להיות של זהב חו ץ משערי נקנור מפני שנעשה בהן נס וי "א מפני שנחושתן [מצהיב] ר"א בן יעקב אומר נחושתא קלניתא [והיה] יפה כזהב.

ב,ד [מהו נס שנעשה בהן אמרו כשהיה נקנור מביאו מאלכסנדריא שבמצרים] עמד עליהן נחשול שבים לטבען ונטלו אחד מהן והטילוהו לים [ובקשו להטיל את השני ולא הניחן נקנור אמר להם אם אתם מטילין את השני הטילוני עמו היה מצטער ובא עד שהגיע לנמל של יפו כיון שהגיע לנמילה של יפו היה מבעבע ועולה מתחת הספינה וי "א אחת מהן חיה שבים בלעה אותה וכיון שהגיע ניקנור לנמילה של יפו פלטתו והטילתו ליבשה ועליהן מפורש בקבלה (שיר השירים א) קורות בתינו ארזים וגו').

ב,ה של בית גרמו היו בקיאין במעשה לחם הפנים ולא רצו ללמד שלחו חכמים והביאו אומנים מאלכסנדריא [שבמצרים שהיו אופין כיוצא בהן אלא שאין בקיאין לרדותה של בית גרמו היו מסיקין את התנור מבחוץ והיא נירדית מבפנים של אלכסנדרין לא היו עושין כן ויש אומרים זו היתה מתעפשות] וכשידעו חכמים בדבר אמרו [לא ברא המקום את העולם אלא לכבודו] שנאמר (ישעיהו מג) כל הנקרא בשמי [וגומ'] שלחו להן ולא באו עד שכפלו להן [שכרן] שנים עשר מנה היו נוטלין בכל יום [חזרו להיות נוטלין ארבעה ועשרים] דברי ר"מ רבי יהודה אומר [עשרים וארבעה היו נוטלין] בכל יום [חזרו להיות נוטלין] ארבעים ושמונה אמרו להם חכמים מה ראיתם שלא ללמד אמרו יודעין היו בית אבא שבית [המקדש] עתיד ליחרוב [ולא רצו ללמד שלא יהו עושין] לפני עבודת כוכבים כדרך שעושין לפני המקום ובדבר הזה היו מזכירין אותן לשבח [שלא] נמצאת פת נקייה ביד בניהן [וביד בנותיהן מעולם] שלא יאמרו מלחם הפנים [הן] ניזונין לקיים מה שנאמר (במדבר לב) והייתם נקיים מה' ומישראל.

ב,ו של בית אבטינס היו בקיאין בפטום הקטורת [במעלה] עשן ולא רצו ללמד שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים [שהיו מפטמין כיוצא בהן] אלא שאין בקיאין במעלה עשן של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה עד הקורות ואח "כ פושה ויורדת למטה של אלכסנדרין היתה פושה מיד וכשידעו חכמים בדבר אמרו [לא ברא המקום את העולם אלא לכבודו] שנאמר (משלי טז) כל פעל למענהו שלחו אליהם חכמים [לא] באו עד שכפלו להם שכרם י "ב מנה היו נוטלין בכל יום חזרו להיות נוטלים כ "ד דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר כ "ד היו נוטלין בכל יום חזרו להיות נוטלין מ "ח מנה אמרו להם חכמים מה ראיתם שלא ללמד אמרו להם יודעין היו בית אבא שבית [המקדש] עתיד ליחרוב [ולא רצו ללמד שלא יהו מפטמים] לפני עבודת כוכבים כדרך שמפטמים לפני המקום [ובדבר הזה היו] מזכירין אותם לשבח שלא יצאה מהן אשה מבושמת [מעולם] ולא עוד אלא כשהיו נושאים [אשה] ממקום אחר [היו פוסקים ע "מ] שלא תתבשמי כדי שלא יהו ישראל אומרים [מפטום הקטורת] מתבשמות לקיים מה שנאמר (במדבר לב) והייתם נקיים מה' ומישראל.

ב,ז אמר ר "ע [סח לי שמעון בן ליגא] אני ותינוק אחד מבני בניהם [היינו מלקטים עשבים בשדה ראיתיו] ששחק ובכה אמרתי לו [על] מה בכית אמר לי על כבוד בית אבא שגלה [אמרתי לו על] מה שחקת אמר לסוף שעתיד הקב"ה [לשמח את בניו אמרתי לו מה] ראית אמר מעלה עשן כנגדי אמרתי לו [הראו] לי אמר לי שבועה היא בידינו שאין מראין אותו לכל אדם . אמר רבי יוחנן בן נורי פעם אחת הייתי מהלך בדרך [מצאני זקן

אחד ואמר לי משל בית אבטינס אני בתחלה כשהיו בית אבא צנועין היו מוסרין מגילותיהן זה לזה עכשיו הילך מגילה זו והזהר בה שהיא מגילת סמנים] וכשבאתי והרצתי [דברים] לפני ר' עקיבה אמר לי מעתה אסור לספר בגנותן של אלו מכאן אמר בן עזאי משלך יתנו לך בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך [אין שכחה לפני המקום אין] אדם נוגע במוכן לחבירו.

ב,ח [אגדים] בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד אמרו לו חכמים מה ראית שלא ללמד אמר להן יודעין היו בית אבא שבית המקדש עתיד ליחרוב [ולא רצו ללמד שלא יהו אומרין לפני עבודת כוכבים כדרך שעושין] לפני המקום. בן קמצר היה יודע את הכתב ולא רצה ללמד אמרו לו מה ראית שלא [ללמדם אלו] מצאו תשובה לדבריהם בן קמצר לא מצא תשובה לדבריו הם בקשו להרבות כבודם ולמעט כבוד שמים לפיכך כבודן נתמעט וכבוד [שמים נתרבה] ולא נמצא להם שם טוב וזכר טוב [על הראשונים נאמר (משלי י) זכר צדיק לברכה ועל אלו נאמר (שם) ושם רשעים ירקב].

ב,ט טרף בקלפי והעלה שני גורלות אחד בימינו ואחד בשמאלו אם בימינו עלה היו כל ישראל שמחין ואם בשמאלו עלה לא היו [כל ישראל] שמחין שאלו את רבי עקיבה מהו [לשנותן] משמאל לימין אמר להם אל תתנו מקום [לרדות אחריהם] ר' יהודה אומר משום ר"א הסגן וכהן גדול [מושיטין ב' ימיניהן כאחד] אם בימינו של כהן גדול [עלה] הסגן אומר אישי כהן גדול הגבה ימינך אם בימינו של סגן [עלה] ראש בית אב אומר לו [אישי כהן גדול הגבה שמאלך] ונתנן על ב' השעירים הוא אומר לה ' והסגן אומר לחטאת רבי ישמעאל אומר לא היה צריך לומר חטאת אמרו לו והלא כבר נאמר ועשהו חטאת.

ב,י בכל יום ב' כהנים נכנסין אחד בכף ואחד במחתה היום נוטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו בד "א בקטורת של לפני ולפנים אבל בקטורת של מזבח הזהב הרי הוא כקטורת של שאר ימות השנה בכל יום היתה כבידה והיום קלה בכל יום היתה קצרה והיום ארוכה כדי שתהא זרועו מסייעת בכל יום לא היה לה [ושתיק] היום היה לה [ושתיק] דברי בן הסגן בכל יום היו שם שתים מערכות והיום שלש אחת למערכה גדולה ואחת למערכה קטנה ואחת שמוסיפין לקטורת שלפני ולפנים דברי רבי יהודה רבי יוסי מוסיף אחת לקיום האש רבי מוסיף אחת לאברים ופדרים שלא נתעכלו [מבערב].

ב,יא נכנס ומהלך בהיכל עד שנמצא עומד בין מזבח הזהב ולמנורה [והמזבח לפנים ממנו] שלחן נתון בצפון משליש הבית ולפנים משוכה מן הכותל שתי אמות ומחצה מזבח [הזהב] ממוצע בנתיים כנגד ב ' בדי ארון ומשוך כלפי [מזבח] וכולם היו נתונין מחצי הבית ולפנים מהלך בהיכל עד שמגיע לבין שתי ה פרוכת המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים וביניהן אמה זה מקום הדביר שעשה שלמה רבי יוסי אומר לא היה שם אלא פרוכת אחת שנאמר (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם אמרו לו מה ת"ל (שם) בין הקדש ובין קודש הקדשים אמר להם [בין קדש העליון לקדש התחתון דבר אחר בין נוב לגבעון לשילה לבית עולמים החיצונה] פרופה מן הדרום [והפנימית] מן הצפון מהלך ביניהן עד שמגיע לצפון [הגיע לצפון הפך] פניו לדרום מהלך לשמאלו עם הפרוכת עד שמגיע לארון ודחף את הפרוכת במתניו ונתן המחתה בין ב ' הבדים וצבר את הקטורת על גבי גחלים ונתמלא [הבית] עשן יוצא ובא לו דרך כניסתו ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון ולא היה מאריך שלא להבעית את ישראל [מעשה בכהן גדול אחד שהאריך] אמרו לו מה ראית

להאריך אמר להם [מתפלל אני] עליכם ועל מקדש אבותיכם שלא יחרב אמרו אעפ "כ אין אתה רשאי לשנות.

ב,יב אבן היתה [מימות הנביאים] הראשונים ושתייה ה יתה נקראת גבוהה מן הארץ ג ' אצבעות שמתחלה היה [עליה ארון] נתון משניטל הארון מעליה היו [מקטירין] קטורת שלפני ולפנים רבי יוסי אומר ממנה [נשתת] העולם שנאמר (תהילים נ) מציון מכלל יופי אלהים הופיע.

ב,יג צנצנת המן וצלוחית של שמן המשחה ומקלו של אהרן שקדיה ופרחיה וארגז שהשיבו פלשתים כבוד לאלהי ישראל היו כולם בבית קדש הקדשים משנגנז הארון נגנזו עמו ב' בדי ארון היו יוצאים מן הארון עד שמגיעין לפרוכת שנאמר (מלכים א ח) ויאריכו הבדים יכול לא יהו נראים מתוכה ת "ל (שם) ויראו ראשי הבדים וגו ' יכול [שקרעו את הפרוכת ת"ל (שם) ולא יראו החוצה אמור מעתה האריכו הבדים והגיעו לפרוכת ודחקו את הפרוכת] [היו נראין מתוכה ועליהם מפורש בקבלה] (שיר השירים א) צרור המור דודי לי בין שדי ילין.

ב,יד נוטל את הדם ממי [שממרס] בו נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה [ממנו] על [הפרוכת] כנגד ב' בדי ארון אחת למעלה ושבע למטה ולא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף [רבי יהודה אומר משום ר"א כך] היה מונה אחת אחת ואחת אחת ושתים [אחת ושלש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע] ואח"כ היה מהלך [לשמאלו] עד הפרוכת ולא היה מגיע לפרוכת אם הגיע הגיע אמר ר ' אליעזר ב"ר יוסי אני ראיתיה ברומי [שהיה עליה] טיפי דמים [ואמרו לי אלו מדמים] של יום הכפורים.

מסכת יומא פרק ג

ג,א בא לו להקיף את המזבח מהיכן הוא מתחיל מקרן מזרחית צפונית מערבית מערבית דרומית דרומית מזרחית מקום שמתחיל בחטאת על [המזבח החיצון שם] היה גומר על מזבח הפנימי [על כולן הוא נותן ממטה למעלה חוץ מזו שהיתה לפניו שהיה נותן ממעלה למטה] רבי יהודה אומר [משם] ר"א במקומו [היה] עומד ומחטא ועל כולן [הוא נותן ממטה] למעלה חוץ מזו [שהיתה] לפניו [שכנגד אלכסון] שהיה נותן מלמעלה למטה.

ג,ב הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים לא היה מזה לא על האפר ולא על הגחלים אלא על גגו של מזבח [והיה נכפפת] על הקיר על כל הזייה טבילה נתן על הקרן [מכן ומכן] כשר מן הקרן ולפנים פסול.

ג,ג שינה מתן קרנות פסול אם חסר אפילו אחת מן המתנות פסול הקדים מתן שבע למתן ארבע יחזור ויתן מדם [מתן שבע על] מתן ארבע עד שלא גמר את המתנות שבפנים יצא ושפך שירי הדם ליסוד מערבי של מזבח החיצון ושל מזבח החיצון היה שופך אל יסוד דרומי רש "א אלו ואלו ליסוד מערבי אלו ואלו מתערבין [באמה] ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהם ד"ר מאיר וחכ"א אין מעילה בדמים.

ג,ד כל מעשה יום הכפורים האמורים על הסדר הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום חוץ מן הוצאת כף ומחתה שאם הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי א "ר יהודה [בד"א בדברים הנעשים בפנים בבגדי לבן אבל בדברים הנעשים בחוץ בבגדי זהב אע "פ שהקדים] מעשה לחבירו [מכל הנעשים] מה שעשה עשו י נתן מקצת המתנות [בפנים] ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל בתחלה [מבפנים] ר"א ור"ש אומרים ממקום שפסק [גמר את המתנות שעל הפרוכת שבפנים ונתן מקצת מתנות שבחוץ על המזבח ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל בתחלה מבחוץ] ר"א ור"ש אומרים ממקום שפסק [גמר את המתנות שבחוץ ונתן מקצת מתנות על המזבח] ונשפך הדם יביא דם אחר ויתחיל בתחלה [על המזבח] ר"א ור"ש [אמרו ממקום שפסק גמר את המתנות שעל גבי המזבח] ונשפך הדם אין מתן [היסוד] מעכב וכולן מטמאין בגדים ונשרפין בבית הדשן דברי ר "א ור "ש וחכמים אומרים אין מטמאין בגדים ואין נשרפין בבית הדשן [אלא האחרון הגומר את המלאכה בלבד].

ג,ה אמר רבי יוסי זה סימן כל היוצא מבפנים [להנתן בחוץ] נוטל מן הסמוך לפנים [וכל הנוטל מבפנים להנתן בחוץ נותן על הסמוך לפנים] נתן מדם הפר בפנים [בחוץ] מדם השעיר בפנים [בחוץ] הפנימים עלו לו והחיצונים לא עלו לו נתן מקצת המתנות [שבפנים ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל בתחלה על הפרוכת נתן מקצת המתנות על] המזבח ונשפך הדם אע"פ שלא נתן כנגד היסוד יצא שנאמר (ויקרא טז) וכלה מכפר אם כפר כלה דברי ר"ע רבי יהודה אומר אם כלה כפר אין מתן היסוד מעכב וכולן כנגד היסוד יצאו שנאמר (שם) וכלה מכפר.

ג,ו פר ושעיר של יום הכפורים [שאבדו והפריש] אחרים תחתיהן ולא הספיק להקריבן עד שנמצאו הראשונים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת הצבור מתה רבי יהודה אומר תמות ועוד אמר רבי יהודה נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם. ב' שעירי יום הכפורים מצותן ב הגרלה [אע"פ] שלא הגריל עליהן רשאי לשנותן [בדברים אחרים] משהגריל עליהן אין רשאי לשנותן [בדברים אחרים] פסח שלא קרב בראשון יקרב בשני לא קרב בשני יקרב [בשלישי] מעות שלא קרבו בראשון [יקרבו] בשני לא קרבו בשני [יקרבו בשלישי] חגיגה שלא קרבה בראשונה תקרב [בשני] לא קרבה בשני תקרב בשלישי לא קרבה בשלישי תקרב [להבא] שעירי הרגל שלא קרבו ברגל יקרבו בר "ח לא [קרבו] בר"ח יקרבו ביום הכפורים לא קרבו ביום הכפורים יקרבו לרגל [שבא] ושמתחלה לא [הוקדשו] לקרבנות צבור אלא על מנת לקרב על המזבח החיצון.

ג,ז מת שעיר המשתלח עד שלא זרק [הדם של ראשון] אע"פ שלא התודה עליו יצא שנאמר (ויקרא טז) יעמד חי עד מתי יהא זקוק להיות חי עד וכלה מכפר את הקדש דברי ר' יהודה ר"ש אומר עד שעת וידוי.

ג,ח רבי יוסי אומר כך הוא אומר חטאו עוו פשעו לפניך עמך בית ישראל . כבש עושין מפני אלכסנדרין שהיו מתלשין בשערו ואומרין לו טול וצא טול וצא יקירי ירושלים מלוין אותו עד סוכה ראשונה [מפני שעשר] סוכות בתוך שנים עשר מילין היו דברי ר "מ רבי יהודה אומר תשע סוכות בתוך עשרה מילין היו רבי יוסי אומר חמש סוכות בתוך עשרה מילין היו מערבין מזו לזו א"ר יוסי בן ר' יהודה יכולני אני לעשותן שתי סוכות.

ג,ט שאלו את ר"א הרי שחלה שעיר המשתלח מהו להרכיבו אמר להם יכול הוא להרכיב את אחרים חלה משלחו מהו לשלחו ביד אחר אמר להם כך תהיו בשלום [ואני דחאו] ולא מת מהו שירד אחריו וימיתנו אמר להם כך יהא אויבי מקום וחכ "א חלה שעיר מרכיבו חלה משלחו ביד אחר [דחאו] ולא מת ירד אחריו וימיתנו.

ג,י שעיר המשתלח אע"פ שאין מטמא בגדים מטמא אוכלין ומשקין דברי ר"מ וחכ"א אין מטמא אוכלים ומשקים מפני שהוא חי ואין חי מטמא אוכלין ומשקין מאימתי מטמא בגדים משיצא מחומת ירושלים דברי ר ' מאיר ור' יהודה אומר משעה שיגיע לצוק ר "ש אומר משעת דחייתו לצוק.

ג,יא פרים הנשרפים אע"פ שאין מטמאין בגדים מטמאין אוכלין ומשקין [דברי רבי מאיר ושעיר המשתלח אין מטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא חי ואין חי מטמא אוכלין ומשקין] מאימתי מטמאין בגדים משיצאו מחומת [העזרה] דברי ר"מ רבי יהודה אומר [לאור] ר"ש אומר משיצית האור ברובן.

ג,יב היכן שורפין אותן בבית הדשן הגדול חוץ לירושלים לצפונה של ירושלים חוץ לשלש מחנות [וזקופין] של כהנים היו מעמידין סביבות המערכה מפני דוחק העם כדי שלא יהו קופצים לראות ונופלין לתוך המדורה אחד השורף ואחד המסייע בשעת שריפה מטמאין בגדים אבל המסדר את המערכה ומצית את האור [לאלתר] אין מטמא בגדים.

ג,יג שמונה ברכות מברך <עליהן> באותו יום על התורה כדרך שמברכין על התורה בבית הכנסת על העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העון כסדרן ועל המקדש ברכה בפני עצמו [ועל ישראל ברכה בפני עצמן] ועל הכהנים ברכה בפני עצמן ושאר תפלה תחנה ובקשה שעמך ישראל צריכין להוושע מלפניך וחותם בשומע תפלה כל העם קורין [שלהן] כדי להראות חזיתן לרבים.

ג,יד ר"א אומר [כך סדר קרבנות] היו מקריבין פר העולה ושעיר הנעשה בחוץ היו קריבין עם תמיד של שחר ואחר כך פר ושעיר הנעשה בפנים ואחר כך אילו ואיל העם ואחר כך שבעת כבשים תמימים ר ' עקיבה אומר פר העולה ושבעת כבשים תמימים היו קריבין עם תמיד של שחר שנאמר (במדבר כח) מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד וגו' ואח"כ פר ושעיר הנעשה בפנים ואחר כך שעיר ה נעשה בחוץ שנאמר (במדבר כט) מלבד חטאת הכפורים ועולת התמיד ומנחתה ונסכיהם ואחר כך אילו ואיל העם רבי יהודה אומר משום ר"א אחד קרב עם תמיד של שחר וששה קריבין עם תמיד של בין הערבים.

ג,טו [יום טוב עושה] לאוהביו ומעשה [בשמעון] בן קמחית שיצא לדבר עם המלך [ערבית] ונתזה צינורא מפיו ונפלה על בגדיו נכנס אחיו ושמש תחתיו בכהונה גדולה ראתה אמן של אלו שני כהנים גדולים [בו] ביום.

מסכת יומא פרק ד

ד,א יום הכפורים אסור באכילה [ברחיצה] ובשתיה ובסיכה ובנעילת [סנדל ותשמיש המטה] אפילו באנפיליא של בגד קטנים מותרין בכולן ואסורין בנעילת הסנדל מפני מראית העין.

ד,ב תינוקות סמוך לפירקן מחנכין אותן בפני שנה ובפני שתים בשביל שיהו רגילין במצות ר"ע היה מפטיר [מבה"מ] בשביל תינוקות שיאכילום אבותיהם מעשה בשמאי הזקן שלא רצה להאכיל את בנו וגזרו עליו חכמים והאכילוהו בידו.

ד,ג האוכל ביום הכפורים ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה שבארץ ישראל חייב רבי שמעון בן אלעזר אומר אפילו ככותבת הנמרין אכל עלה קנים עלה גפנים עלה תאנים ועלה חרובין וכל דבר שאין ראוי לאכילה פטור עלה חזרים עלה כרשין עלה בצלי ם עלה ירקות וכל דבר שראוי לאכילה חייב.

ד,ד אכל [חזר ואכל חזר] ואכל אם יש מתחילת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין שתה [חזר ושתה] אם יש מתחילת שתיה ראשונה [ועד] סוף שתיה אחרונה כדי [שתיית רביעית] מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין כשם שאכילה [בכזית] כך שתיה [בכזית אכילה ושתייה אין מצטרפין] השותה ציר ומוריס פטור ר"א אומר [השותה מלא לוגמיו חייב].

ד,ה מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו הקל הקל כיצד היו לפניו טבל ושביעית מאכילין אותו שביעית טבל ונבלה מאכילין אותו נבלה [נבלה] ותרומה מאכילין אותו תרומה תרומה ושביעית מאכילין אותו שביעית עד שיאורו עיניו מניין היו יודעין שיאורו עיניו כדי שיכיר בין יפה לרע.

ד,ו רבי יהודה אומר עוברה שהריחה שביעית תוחבין לה בכוש הריחה תרומה תוחבין לה בכוש לא ינעול אדם מנעל מסומר ויטייל בתוך הבית אפילו ממטה למטה [ורשב"ג מתיר וכן היה] רשב"ג אומר אם היו ידיו מלוכלכות בטיט ובצואה מדיחן במים כדי שלא יטנפו כליו היה הולך להקביל פני אביו פני רבו [פני תלמידו] עובר כדרכו אפילו עד צוארו ואינו חושש.

ד,ז הזבין והזבות טובלין בלילי יום הכפורים הנדות והיולדות [טובלין] כדרכן בלילי יום הכפורים בעלי קריין טובלין כדרכן בלילי יום הכפורים ר ' יוסי בר ' יהודה אומר מן המנחה ולמעלה לא [יטביל] אלא עד שתחשך ר ' יוסי אומר כהנים טובלין כדרכן עם חשיכה כדי שיאכלו בתרומה לערב.

ד,ח חטאת ואשם ודאי מכפרין על מה שכתוב <להם> מיתה ויום הכפורים מכ פרין עם התשובה תשובה מכפרת על עבירות קלות על עשה ועל לא תעשה חוץ (שמות כ) מלא תשא ואלו הן עבירות חמורות כריתות ומיתות בית דין ולא תשא עמהן רבי יהודה אומר כל שהוא מלא תשא ולמטה תשובה מכפרת וכל שהוא מלא תשא ולמעלה ולא תשא עמהן תשובה [תולה] ויום הכפורים מכפר.

ד,ט רבי ישמעאל אומר ארבעה חלוקי כפרה הן עבר על מצות עשה ועשה תשובה אין זז ממקומו עד שמוחלין לו שנאמר (ירמיהו ג) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם עבר על מצות לא תעשה ועשה תשובה תשובה תולה ויום הכפורים מכפר שנאמר (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' עבר על כריתות ומיתות בית דין מזיד ועשה תשובה תשובה ויום הכפורים תולין ויסורין שבשאר ימות השנה ממרקין שנאמר (תהילים פט) ופקדתי בשבט פשעם וגו ' אבל מי שנתחלל בו שם שמים מזיד ועשה תשובה אין כח בתשובה לתלות ולא [יום הכפורים] לכפר אלא תשובה ויום הכפורים מכפרין שליש ו יסורין מכפרין שליש ומיתה ממרקת עם היסורין ועל זה נאמר (ישעיהו כב) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון מלמד שיום המיתה ממרק.

ד,י חטאת אשם ומיתה ויום הכפורים [כולן] אין מכפרין אלא עם התשובה שנאמר (ויקרא כב) אך בעשור וגו' אם שב מתכפר לו ואם לאו אין מתכפר לו ר "א אומר (שמות לד) ונקה מנקה הוא לשבים ואין מנקה [לשאין] שבים רבי יהודה אומר מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה [תשובה מכפרת עם המיתה] ויום המיתה הרי הוא כתשובה.

ד,יא כל המזכה את הרבים אין מספיקין בידו לעבור עבירה שלא יהו תלמידיו נוחלין את העולם והוא יורד לשא ול שנאמר (תהילים טז) כי לא תעזוב נפשי לשאול וגו ' וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה שלא יהו תלמידיו יורדין לשאול והוא נוחל את העולם שנאמר (משלי כח) אדם עשוק בדם נפש וגו ' מגלגלין זכות על ידי זכאי לעמוד הימנו פרשיות של זכות [הרבים] הראויות לעמוד הימנו וחובה על ידי חייב לעמוד פרשיות של חובה הראויות לעמוד הימנו.

ד,יב מפרסמין את החניפין מפני חילול השם שנאמר (יחזקאל ג) ובשוב צדיק מצדקו ועשה עול ונתתי מכשול לפניו הוא ימות לפרסמו ר ' יוסי אומר חוטא אדם פעם שתים ושלש מוחלין לו ארבע אין מוחלין לו שנאמר (שמות לד) נשא עון ופשע וחטאה ונקה עד כאן מנקה מכאן ואילך אין מנקה שנאמר (עמוס ב) כה אמר ה' על שלשה פשעי ישראל וגו' ואומר (איוב לג) [הן] כל אלה יפעל אל פעמים שלש וגו ' ואומר (משלי כה) הוקר רגלך מבית רעיך וגו'.

ד,יג מצות וידוי ערב יום הכפורים עם חשיכה אבל אמ רו חכמים מתודה אדם קודם שיאכל וישתה שמא תטרף דעתו [בתוך] אכילה ושתיה ואע "פ שהתודה קודם [שיאכל וישתה] צריך שיתודה לאחר אכילה ושתיה שמא אירע דבר קלקלה בסעודה ואע "פ שהתודה לאחר שאכל ושתה צריך שיתודה ערבית ואף ע "פ שהתודה ערבית צריך שיתודה שחרית <שמא אירע דבר ק לקלה בסעודה > ואע"פ שהתודה שחרית צריך שיתודה [במוסף] ואע"פ שהתודה [במוסף] צריך שיתודה במנחה ואף על פי שהתודה במנחה צריך שיתודה בנעילה שמא יארע בו דבר קלקלה כל היום כולו.

ד,יד היכן הוא אומרו [אחר תפלה] והעובר לפני התיבה אומרה ברביעית ר ' מאיר אומר מתפלל שבע וחותם בוידוי וחכמים אומרים מתפלל שבע ואם רצה לחתום בוידוי חותם וצריך לפרוט את החטא דברי רבי יהודה בן בתירה שנאמר (שמות לב) אנא חטא העם הזה חטאה גדולה וגו' ר"ע אומר אין צריך א "כ למה נאמר ויעשו להם אלהי זהב אלא כך אמר המקום מי גרם להם שיעשו להם אלהי זהב אני הוא שהרביתי להם זהב.

ד,טו דברים שהתודה עליהן ביום הכפורים שעבר אין צריך להתודות עליהן [ליום] הכפורים הבא [אא"כ עשה כנגדן עבר עליהן צריך שיתודה עליהן] לא עבר עליהן והתודה עליהן על זה נאמר (משלי כו) ככלב שב על קיאו וגו' ראב"י אומר הרי זה משובח שנאמר (תהילים נא) כי פשעי אני אדע וגו ' ר"א ב"ר שמעון אומר חומר בשעיר שאין ביום הכפורים [וביום] הכפורים שאין בשעיר שיום הכפורים מכפר בלא שעיר ושעיר אין מכפר אלא עד יום הכפורים חומר בשעיר שהשעיר מכפר מיד ויום הכפורים עם חשיכה.

מסכת סוכה פרק א

א,א סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה ורבי יהודה מכשיר אמר רבי יהודה מעשה [בסוכת הילני בלוד שהיתה גבוהה יתר] מעשרים אמה והיו זקנים נכנסין ויוצאין [אצלה] ולא [אמר אחד מהן דבר אמרו לו מפני שהיא אשה ואין אשה חייבת בסוכה] אמר להם והלא שבעה בנים [תלמידי חכמים היו לה וכולן שרויין בתוכה].

א,ב [סוכה] שחמתה מרובה מצלתה פסולה בד "א מלמעלה אבל מן הצדדין אפילו כולה מלאה חמה כשרה סיכך על גבי מטה ועל גבי אילן שהן גבוהים י ' טפחים אם היתה צלתה מרובה מחמתה כשרה ואם לאו פסולה [סוכת הרועים סוכת הקייצין וסוכה גזולה פסולה].

א,ג סיככה בחבלים ובפקיעי עמיר [כשרה] סיככה בהוצני פשתן כשרה באניצי פשתן פסולה [בקוצים ובדוקרנים] אע"פ שדבקן זה בזה [כשרה סיככה בשבולין אם היה הקש מרובה על הדגן כשרה ואם לאו פסולה ר"י בר' יהודה אומר] סככה בבלאי כלים [כשרה].

א,ד [מסככין בנסר ים דברי רבי יהודה וחכמים אוסרין עד שיהא בינו לחבירו כמלואו אמר רבי יהודה מעשה בשעת סכנה שהיינו זוקפין סולמות ומסככין על גביהן נסרים וישנים תחתיהן אמרו לו] אין שעת הסכנה ראיה [אבל הכל מודים שאם יש בנסר ארבעה טפחים שיהא בינו לבין חבירו כמלואו . תלה בה אגוזים אפרסקאות ורמונים וגלוסקאות פרכילי ענבים ועטרות של שבלים כשרה לא יאכל מהן אפילו ביו "ט האחרון של חג ואם התנה עליהן שיאכל מהן בחג מותר].

א,ה חצר גדולה שמוקפת עמודין הרי עמודין כדפנות עושה אדם [את חברו] דופן כדי שיאכל [ושישתה] ושיישן ולא עוד אלא שאדם זוקף את המטה ופורס עליה סדין כדי שלא תכנס [חמה] לא על האוכלים ולא על המת מודים חכמים לר "א שאין עושין [אהלים] בתחלה ביו"ט ואצ"ל בשבת [על מה נחלקו על המוסיפין] שר"א אומר אין מוסיפין ביו"ט ואצ"ל בשבת וחכ "א מוסיפין בשבת ואצ "ל ביו"ט. מעשה בר"א [שהיה מיסב בסוכתו] של יוחנן [בן אלעזר בקיסריו] והגיעה חמה אמר לו מהו [לפרוס] עליה סדין אמר לו אין לך כל שבט ושבט שלא העמיד [נביא] הגיעה חמה לחצי [סוכה] אמר לו מהו [לפרוס] עליה סדין אמר לו אין לך כל שבט ושבט [שלא העמיד שופט] שבט יהודה ובנימין העמידו מלכים על פי נביאים הגיע חמה [לרגליו של ר"א נטל את הסדין ופרסו ע"ג סוכה והפשיל את רגליו ר"א והלך לו].

א,ו [העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה אל הכותל] מודה ר"א שאם [יש בגבהן טפח או שהיתה גבוהה מן הארץ] טפח שהיא כשרה.

א,ז מחצלת של [חשיפה] ושל גמי גדולה מסככין בה קטנה אין מסככין בה של קנים ושל חלף גדולה מסככין בה ארוכה אין מסככין בה ר ' ישמעאל ברבי יוסי אמר [משם אמו אף ארוכה] מסככין בה וכן היה ר' דוסא אומר כדבריו.

א,ח סיכך על גבי עגלה שהיא גבוהה עשרה רבי יוסי ברבי יהודה אומר משום רבי יוסי הישן תחת העגלה כישן תחת המטה.

א,ט העמיד ארבע קורות וסיכך על גביהן רבי יעקב אומר רואין אותן [שאם יחקקו ויש בהן טפח על טפח על רום טפח כשרה ואם לאו פסולה] וחכ"א שתים כהלכתן שלישית אפילו טפח ר "ש אומר [שלישית] כהלכתן ורביעית אפילו טפח רשב "א אמר משום רבי מאיר שתים בידי אדם ואחת באילן כשרה ועולין לה ביו"ט.

מסכת סוכה פרק ב

ב,א שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה אע "פ שאמרו אין שבחו של אדם להניח [את] ביתו ברגל מעשה ברבי אלעי שהלך [אצל ר"א ללוד] אמר לו [מה זה] אלעי [אי אתה משובתי הרגל לא אמרו אין שבחו של אדם להניח ביתו] ברגל משום שנאמר (דברים טז) ושמחת בחגך.

ב,ב חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה ולא חולה מסוכן אלא אפי ' חש בראשו [אפילו] חש [בעינו ואמר רשב"ג מעשה וחשתי] בעיני בקיסרין והתיר לי רבי יוסי [בר ר'] לישן אני [ושמשי] חוץ לסוכה [אמר רבי כשהיינו באין אני ור "א בר' צדוק אצל רבי יוחנן בן נורי לבית שערים ו היינו אוכלים תאנים וענבים חוץ לסוכה וכן היה רבי אומר כל סוכה שאין בה ד "א על ד "א פסולה וחכ "א אין מחזקת אלא ראשו ורובו בלבד כשרה . מעשה באנשי ירושלים שהיו משלשלין מטותיהן בחלונות שגבוהין עשרה ומסככין על גביהם וישנים תחתיהן פסל היוצא חוץ לסוכה נידון כסוכה].

ב,ג שומרי העיר ביום פטורים מן הסוכה ביום וחייבין בלילה שומרי העיר בלילה פטורין בלילה וחייבין ביום שומרי העיר בין ביום בין בלילה פטורין בין ביום בין בלילה [הולכי דרכים פטורין ביום וחייבין בלילה] שומרי גנות [ופרדסות פטורין בלילה וחייבין ביום].

ב,ד אמר רבי א לעזר ברבי צדוק כשהייתי למד [אצל יוחנן בן החרבית ראיתיו שהוא אוכל פת חרבה שהיו שני בצורת באתי ואמרתי לאבא ואמר לי הילך זיתים הולכתי לו זיתים ונטלן והסתכל בהן וראה שהן לחין אמר איני אוכל זיתים לחין באתי ואמרתי לאבא אמר לי לך אמור לו מנוקבת היתה כדברי בית הלל אלא שסתמוה שמרים להודיעך שהיה אוכל חולין בטהרה שאע "פ שהוא מתלמידי בית שמאי לא היה נוהג אלא כדברי ב "ה לעולם הלכה כדברי ב "ה הרוצה להחמיר על עצמו לנהוג כדברי ב "ש וכדברי ב "ה עליו נאמר (קוהלת ב) הכסיל בחושך הולך התופס קולי ב "ה וקולי ב "ש הרי זה רשע אלא כדברי ב"ש בקוליהון ובחומריהון או כדברי ב"ה בקוליהון ובחומריהון].

ב,ה היה אוכל [בסוכה] וירדו [עליו] גשמים והלך לו אף על פי שפסקו [גשמים] אין מחייבין אותו לחזור עד שיגמור היה ישן בסוכה וירדו [עליו] גשמים והלך [אע"פ שפסקו גשמים] אין מחייבין אותו לחזור עד [שיעור].

ב,ו מפני ד' דברים מאורות לוקין מפני כותבי פלסתר [ומפני מעידי] עדות שקר ומפני מגדלי בהמה דקה ומפני קוצצי אילנות טובות . [מפני] ד' דברים נכסי בעלי בתים ישראל נמסרין למלכות מפני כובשי שטרות ומפני מלוי ברבית ומפני שפוסקין צדקה [ואין נותנין ושסיפק בידו] למחות ואין ממחין.

ב,ז בזמן שהמאורות לוקין סימן רע לעולם משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושכללם והתקין [בהם את הסעודה ואחר כך הכניס את האורחין כעס עליהן אמר לשמש טול את הנר מלפניהם] ונמצאו כולן יושבין בחשיכה היה ר "מ אומר בזמן שהמאורות לוקין סימן רע לשונאיהם של ישראל משל לסופר שנכנס לבית הספר ואמר הביאו לי רצועה מי הוא דואג מי שלמוד להיות לוקה בזמן שהחמה לוקה סימן רע לעכו "ם לבנה לוקה סימן רע

לשונאיהם של ישראל שהעכו"ם מונין לחמה [וישראל מונין ללבנה] בזמן שלוקה במזרח סימן רע ליושבי מזרח במערב סימן רע ליושבי מערב באמצע סי מן רע לכל העולם בזמן שנהפכו [זיויה] כמין דם פורענות של חרב בא לעולם [פורענות של דבר ושל] רעב בא לעולם [בזמן שלקו בכניסתן פורענות שוהה לבא ביציאתן פורענות ממהרת לבא] וי"א חלוף הדברים [אין] לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלוה שלה לוקין שנא' ובכל אלהי מצרים וגו' בזמן שישראל עסוקין בתורה אין דואגין מכל שנאמר (ירמיהו י) כה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו וגו'.

ב,ח [לולב העשוי כמין חרות או שנפרצו רוב עליו פסול ערבה] של בעל ושל הרים [כשרה] א"כ למה נאמר (ויקרא כג) ערבי נחל פרט [לצפצף].

ב,ט [איזהו צפצף העשוי כמין מסר אי זו היא ערבה כשרה] קנה שלה אדום ועלה [ארוך איזו היא ערבה פסולה] קנה שלה לבן ועלה שלה עגול הדס וערבה שנקטמו תמרות [העולות מתוכן] כשירות [שיעור הדס וערבה שלשה טפחים ולולב ד' טפחים רבי טרפון אומר באמה של חמשה טפחים].

ב,י ארבעה מינין הללו כשם שאין פוחתין [מהם] כך אין מוסיפין עליהם [אם אין לו אתרוג לא יטול עמו רמון פריש] ולא דבר אחר היו כמושין כשרין יבשין פסולין ר' יהודה אומר אם היו יבשין כשרין אמר רבי יהודה מעשה באנשי כרכין שהיו מורישין לולביהן [לבניהן] בשעת הדחק אמרו לו אין שעת הדחק ראיה.

ב,יא לולב בין אגוד ב ין שאינו אגוד כשר ר' יהודה אומר אגוד כשר ושאינו אגוד פסול לא יאגדנו ביו"ט אבל נוטל הימנו שרביט ואוגדו אין אוגדין את הלולב אלא במינו דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אפילו במשיחה א"ר [מעשה באנשי] ירושלים שהיו אוגדין [לולביהן בגימונות] של זהב אמרו לו [משם ראיה א ף הן] היו אוגדין אותו [במינו] מלמטה.

ב,יב אמר ר"א בר צדוק כך היו [אנשי ירושלים נוהגין נכנס לבית הכנסת לולבו בידו עמד לתרגם ולעבור לפני התיבה לולבו בידו עמד לקרות בתורה ולישא את כפיו מניחו בארץ יצא מבית הכנסת לולבו בידו נכנס לבקר את החולים ולנחם אבלים לולב ו בידו נכנס לבית המדרש נותנו לבנו או לשלוחו ומחזירו לתוך ביתו].

ב,יג [יום טוב הראשון של חג אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו אלא אם כן נותנו לו במתנה גמורה מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באים בספינה ולא היה עמהן לולב לקח ר"ג לולב [בדינר] כיון שיצא בו י די חובתו נתנו לחברו במתנה וחברו לחברו עד שיצאו כולן ידי חובתן והחזירוהו לו רבי יוסי אומר יו"ט הראשון של חג כיון שיצא בו ידי חובתו אסור לטלטלו].

מסכת סוכה פרק ג

ג,א לולב דוחה את השבת בתחלתו וערבה בסופו [מעשה וכבשו עליה בייתוסין אבנים גדולים מערב שבת הכירו בהם עמי הארץ ובאו וגררום והוציאום מתחת אבנים בשבת] לפי שאין בייתוסין מודים שחבוט ערבה דוחה שבת.

ג,ב ערבה הלכה למשה מסיני אבא שאול אומר מן התורה שנאמר וערבי נחל [שתים ערבה ללולב וערבה למזבח] רבי אליעזר בן יעקב אומר כך היו אומרין ליה וליך המזבח ליה וליך המזבח י"ח יום בשנה ולילה אחת קורין בהן] את ההלל ואלו הן שמונת ימי [חג ושמונת ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ולילו ויו"ט של עצרת].

ג,ג למה נקרא שמו שער המים שבו מכניסין צלוחית של מים [של ניסוך] בחג ראב"י אומר [בו] (יחזקאל מז) מים מפכים [מלמד שמפכפכין ויוצאין כמו הפך הזה] ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית וכה "א (שם) [בצאת האיש קדים וקו בידו] וימד אלף באמה ויעבירני במים מי אפסים [מלמד שאדם עובר במים עד קרסוליו וימד אלף ויעבירני במים מי ברכים מלמד שאדם עובר במים עד ברכיו ד "א מי ברכ ים [מים] שמתברכין והולכין] וימד אלף ויעבירני [במים] מי מתנים [מלמד שאדם עובר בו עד מתניו] וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור יכול לא יעברנו ברגל אבל יעברנו [בסחו] ת"ל כי גאו המים מי שחו המים מי שחו יכול לא יעברנו בסחו אבל יעברנו בספינה קטנה [ת"ל כי גאו המים מי שחו מלשוט יכול לא יעברנו בספינה קטנה אבל יעברנו בספינה גדולה] ת"ל (ישעיהו לג) בל תלך בו אני שיט יכול לא יעברנו בספינה גדולה אבל יעברנו בבורני גדולה ת "ל (שם) וצי אדיר לא יעברנו ואומר (זכריה יד) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים וגו ' יכול יתערבו בם מעיינות [אחרים] ת"ל (זכריה יג) ביום ההוא יהיה מקור נפתח וגו ' [מקום] אחד לחטאת ולנדה [לאן] הולכין לים הגדול [לימה] של טבריא [לימה] של סדום כדי לרפאות את מימן שנאמר (יחזקאל מז) ויאמר אלי המים האלה יוצאין אל הגלילה הקדמונה [וירדו אל הערבה ובאו הימה אל הימה וגו ' המים האלה יוצ אין אל הגלילה הקדמונה] זה ימה של סדום וירדו אל הערבה זה ימה של טבריא ובאו הימה אל הימה המוצאים ונרפאו המים זה הים הגדול ואומר (שם) כל נפש חיה אשר ישרוץ אל כל אשר יבא שם נחלים יחיה והיה הדגה רבה מאוד כי באו שמה המים האלה וירפאו וחי כל אשר יבא שמה ואומר [והיה] ועמדו עליו דוגים ואומר בצאתיו וגבאיו ואומר ועל הנחל יעלה על שפתו וגו ' מלמד שכל מימי בראשית עתידין להיות יוצאין כמפי הפך הזה וכך היתה הבאר שהיתה עם ישראל במדבר דומה לסלע מלא [כברה] מפרפרת ועולה כמפי הפך הזה עולה עמהן להרים ויורדת עמהן לגאיות מקום שישראל שורין הוא שורה כנגדן במקום גבוהה כנגד פתחו של אהל מועד נשיאי ישראל באין וסובבין אותה במקלותיהן ואומרים עליה את השירה (במדבר כא) עלי באר ענו לה עלי באר והמים מבעבעין ועולין כעמוד למעלה וכל אחד ואחד מושך במקלו איש לשבטו ואיש למשפחתו [שנא' (שם) באר חפרוה שרים וגו' וגם היא סובבת את כל מחנה ישראל ומשקה את כל הישימון] שנאמר (שם) ונשקפה על פני הישימון והיא נעשה נחלים שנאמר (תהילים עח) ונחלים ישטפו הן יושבין באיספקאות ובאין זה אצל זה שנאמר (תהילים קה) הלכו בציות נהר העולה דרך ימין [עולה] דרך ימין [העולה] דרך שמאל [עולה] דרך שמאל [כן מים מתמצין הימנה היא] נעשית נחל גדול והולכין לים הגדול ומביאין [משם] כל חמדת העולם שנאמר (דברים ב) זה ארבעים שנה [ה' אלהיך עמך] לא חסרת דבר.

ג,ד שני ספלים של כסף היו [בראשו של מזבח] אחד של מים ואחד של יין מערבי של מים [הרי דרך] הרגילה [למזרחי] של יין עירה של מים בתוך של יין או של יין בתוך של מים יצא רבי יהודה אומר של סיד היו אלא [שהיו משחירין] מפני היין ומנוקבין כמין שני חוטמין דקין שבהן יורדין [לסיוון שבנאו משבנה שלמה את ההיכל הן יורדין לשית

ומבקעין אותו] ונבלעין בתוכו שנאמר בקדש הסך שע שה לו [המקום] שיבלע בקדושה רבי יוסי אומר [שית היה נקוב לתהום] שנאמר (ישעיהו ה) אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו [וגו'] ויעזקהו ויסקלהו [ויטעהו שורק] ויבן מגדל בתוכו זה היכל יקב חצב בו זה מזבח וגם יקב [חצב בו זה השית] ר"א בר צדוק אומר לול קטן היה בין [האולם למזבח למערבו של כבש ואחד לששים או] לשבעים שנה פרחי כהונה יורדין לשם ומלקטין משם יין קרוש [כעיגולי דבלה מעלין] ושורפין אותו בקדושה שנאמר (במדבר כח) בקדש הסך נסך כשם שניסוכו בקדושה כך שריפתו בקדושה.

ג,ה מאימתי מנסכין [אותן] עם איברי [תמיד שכבר היה מעשה בביתוסי] אחד שניסך על רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהן [ונפגמה קרנו של מזבח ובטלה עבודה עד שהביאו גוש אחד של מלח ונתנו עליו כדי] שלא יראה מזבח פגום שכל מזבח שאין לו לא [קרן] ולא יסוד [פסול] רבי [יוסי בר'] יהודה אומר אף הסובב.

ג,ו ניסוך המים כל ז' רבי יהודה אומר כל שמנה אלא שר' יהודה אומר בלוג היה מנסך כל ח' וחכ"א שלשה לוגין נמצאת אומרו המרבה במים ממעט בימים והמרבה בימים ממעט במים.

ג,ז מי החג חייבין עליהן משום [פגול נותר] וטמא לפיכך אם לנו או שנטמאו יוצא לבית השריפה אבל חבית וצלוחית עצמן מועלין בהן מפני [שהן גופן הקדש א"ר עקיבה אמרה תורה הבא עומר שעורים בפסח שהוא פרק שעורין כדי שתתברך עליך תבואה הבא חטים בכורים בעצרת שהוא פרק אילן כדי שיתברכו עליך פירות אילן הבא ניסוך המים בחג כדי שיתברכו עליך גשמים] ואומר (זכריה יד) והיה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלים להשתחוות למלך ה' צבאות ולא עליהם יהיה הגשם ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם.

מסכת סוכה פרק ד

ד,א בראשונה [כשהיה שמחת בית השואבה אנשים רואים מבפנים ונשים רואות מבחוץ וכשראו בית דין שהן באין לידי קלות ראש עשו שלש] גזוזטראות בעזרה כנגד שלש רוחות [ששם נשים יושבות ורואות בשמחת בית השואבה ולא היו מעורבין].

ד,ב חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין לפניהם באבוקות [ואומרין לפניהם] דברי תשבחות [מה היו אומרים אשרי מי שלא חטא וכל מי שחטא ימחל לו] ויש מהן [שהיו] אומרים אשרי [ילדותי] שלא ביישה את [זקנותי אלו אנשי] מעשה ויש מהן [שהיו] אומרים [אשריך זקנותי שתכפרי על ילדותי] אלו בעלי תשובה הלל הזקן אומר למקום שלבי אוהב לשם רגלי מוליכות אותי אם אתה תבא לביתי אני אבא לביתך אם אתה לא תבא לביתי אני לא אבא לביתך שנאמר (שמות כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך.

ד,ג [מעשה ברבן שמעון בן גמליאל שהיה מרקד בשמנה אבוקות של אור ולא היה אחד מהן נוגע בארץ וכשהוא משתחוה מניח אצבעו בארץ על גבי הרצפה שוחה ונושק וזוקף מיד אמר רבי יהושע בן חנניא כל ימי שמחת בית השואבה לא היינו רואים שינה משכימין

אנו לתמיד של שחר משם לבית הכנסת משם לבית המדרש משם למוספין משם לאכילה ושתייה ומשם לבה"מ משם לתמיד של בין הערבים משם לשמחת בית השואבה].

ד,ד [אמר רבי יהודה כל שלא ראה בדפלסכיון של אלכסנדריא של מצרים לא ראה כבוד לישראל מימיו כמין בסלקי גדולה היתה סטיו לפנים מסטיו פעמים היה שם כפלים כ יוצאי מצרים ושבעים ואחת קתדראות של זהב היו שם כנגד ע ' וא' זקן כל אחת מעשרים וחמש ריבוא ובימה של עץ באמצע וחזן הכנסת עומד והסודרין בידו החל לקרות והלה מניף בסודרין והיו עונין אמן על כל ברכה וברכה ולא היו יושבין מעורבבין אלא זהביים בפני עצמן וכספיים בפני עצמן וגרדיים בפני עצמן וטרסיים בפני עצמן ונפחיים בפני עצמן וכל כך למה כדי שיהא אכסניא בא ונטפל לאומנתו ומשם פרנסה יוצאה].

ד,ה ולוים בכנורות [ובנבלים] וכל כלי שיר מהן אומרים (תהילים קלד) שיר המעלות הנה ברכו וגו' [יש מהן] שהיו אומרים (שם) שאו ידיכם קדש וגו' וכשנפטרין זה מזה היו אומרים (שם) יברכך ה' מציון וגו' וראה בנים וגו' שתי חצוצרות בידם קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו רבי יהודה אומר אין פחות משבע ולא יותר על עשרה שלש לפתיחת שערים האומר על פתיחתן אינו אומר על נעילתן האומר על נעילתן אינו אומר על פתיחתן שלש [לפני מזבח האומר לפני מזבח אינו אומר למעלה העשירי האומר למעלה העשירי אינו אומר לפני מזבח].

ד,ו [כיצד] ג' להבטיל את העם מן המלאכה חזן הכנסת נוטל חצוצרת ועולה לראש הגג גבוה שבעיר [נטל לקרות] הסמוכין לעיר בטלין הסמוכין לתחום מתכנסי ן ובאין לתוך התחום ולא היו נכנסין מיד אלא ממתינין עד שיבואו כולן ויתכנסו כולן בבת אחת [מאימתי הוא נכנס משימלא לו חבית ויצלה לו דגה וידליק לו את הנר].

ד,ז [כיצד] ג' להבדיל בין קדש לחול חזן הכנסת נוטל חצוצרת ועולה לגג גבוה שבעיר נטל לקרות מעבירין ממנו תבשיל [מגבי כירה] וטומנין לו מיחם ומדליקין לו את הנר גמר מלקרות אפילו מיחם בידו אין [טומנין אלא מניחו בארץ אפילו נר בידו אין נותנו על גבי מנורה אלא מניחו על גבי הארץ חזן הכנסת מניח חצוצרת בתוך הגג ויורד ובא לו ר "י אומר רצה להדליק אחר כן מדליק אמרו לו נתת דבריך לשיעורין אלא מקום היה בראש הגג ששם חזן הכנסת מניח חצוצרת].

ד,ח יו"ט שחל להיות בערב שבת תוקעין ולא מבדילין [אחר] שבת מבדילין ולא תוקעין כיצד תוקעין תוקע פשוטה ואינו מריע החליל דוחה את השבת [בתחלתו] דברי רבי יוסי ברבי יהודה וחכ"א אינו דוחה [אפילו את יו"ט].

ד,ט כל המשמרות שונות ומשלשות בפרים חוץ משתים [האחרונות] ששונות ולא משלשות ר"א בן פרטא ור "א בן יעקב אמרו לא היה פייס לחלבי שעיר אלא מי שמעלה [אברים לכבש] הוא מעלה את חלבי שעיר אבא יוסי בן חנן אומר לא היה פייס לראשי משמרות ושאר כל [המשמרות] חוזרות חלילה ר' [חנניא] בן אנטיגנוס אומר לא היה פייס אלא ליום טוב הראשון [של חג] בלבד ושאר כל ימי החג חוזרות חלילה כיצד מפיסין נכנסין ללשכת הגזית [ומקיפין ועומדין ככולייר הממונה בא ונוטל מצנפתו] של אחד מהם ויודעין שממנו פייס מתחיל [לא] היו מוציאין ב ' ב' אלא אחד אחד [היחידים שבהן מוציאין שתים ולא היו מונין להם את היתירה].

ד,י רבי יהודה אומר לא היה פייס למחתה אלא [מי] שזכה בקטורת אומר לזה שעמו [אף אתה למחתה] יו"ט אחרון של חג פייס לעצמו זמן לעצמו רגל לעצמו קרבן לעצמו [שיר

לעצמו] ברכה לעצמו שנאמר (מלכים א ח) ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך יכול לא היו טעונין לינה ת "ל (דברי הימים ב ז) ביום עשרים ושלשה לחודש השביעי שלח את העם וילכו לאהליהם הא כיצד נפטרו מבעוד יום והשכימו והלכו להם.

ד,יא התמידין [הנדרים] והנדבות והבכורות והמעשרות ומוספי שבת חטאת [צבור] ועולותיהן ועולות חוב ה של יחיד עבודתן ואכילתן במשמר הקבוע שתי הלחם עבודתן ואכילתן בכל המשמרות מפני שהן [באות חובת הרגל לחם הפנים עבודתן במשמר הקבוע ואכילתו בכל המשמרות כיצד הוא עושה נותן חצי חלה לכל משמר ומשמר והן מתחלקין ביניהן ר' יהודה אומר [זה היה מחלק לחם הפנים יוצא ועומד] על הרובד שבאולם מפריש ומניח מפריש ומניח וכל אחד ואחד בא ונוטל חלקו ולבעלי מומין שבכהונה מוציאין להם חלקם [לחוץ] מפני שאין יכולין להכנס בין האולם ולמזבח.

ד,יב משמר היוצא מקריב תמיד של שחר ומוספין הנכנס מקריב תמיד של בין הערבים [ולחם] הפנים מפני מה משמר הנ כנס חולק בצפון מפני שקרוב לעבודה עשרים וארבע טבעות היו שם כנגד עשרים וארבע משמרות כהונה עשרים וארבע חלונות היו שם כנגד עשרים וארבע משמרות.

ד,יג בלגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה [קבועה וחלונה סתומה] מפני מרים בת בלגה [שנעשית מומרת] ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי נכר ים וכשנכנסו נכרים להיכל [באתה וטפחה על גגו של מזבח אמרה לו] לוקיס לוקיס אתה החרבת ממונם של ישראל ולא עמדת להם בעת צרתם ויש אומרים [מפני עכוב משמרות נכנס ישבב תחתיה לפיכך בלגה נראית יוצאה לעולם וישבב נראית נכנס לעולם כל השכנים הרעים לא קבלו שכר חוץ מישבב שהוא שכנה של בלגה וקבל שכר].

מסכת ביצה פרק א

א,א ביצה שנולדה ביו"ט אחרים [אמרו] משום ר"א תאכל היא ואמה עגל שנולד ביו "ט מותר [לשחטו ביו"ט מפני שהוא מתיר את עצמו אפרוח שנולד ביו"ט מותר לשחטו ביו"ט מפני שהוא מתיר את עצמו].

א,ב השוחט [תרנגולת] ומצא בה ביצים גמורות [הרי אלו מותרות]. ביצה שיצאה רובה מערב יו"ט [אע"פ שנגמרה ביו"ט הרי זו מותרת] נולדה בשבת תאכל ביו"ט ביו"ט תאכל בשבת רבי יהודה אומר בשם רבי אליעזר עדיין מחלוקת במקומה כשם שאסורה לאכול כך אסורה לטלטל כשם שספיקה אסור כך ספק מוכן אסור נתערבה במאה כולם אסורות.

א,ג ב"ש אומרים שאור בכזית וחמץ בככותבת [בית הלל אומר] זה וזה בכזית איזהו שאור המחמץ את אחרים [חמץ שנתחמץ מידי אחרים] מאימתי קרוי שאור משיפסל [מלאכול לכלב] אפר שהסיקו ביו "ט אין מכסין בו [ביו"ט] לפי שאינו מן המו כן היה לו עפר בתוך ביתו להטיח בו גגו סיד לסוד בו ביתו [אין] מכסין בו.

א,ד ר' יוסי אומר כוי [אין] שוחטין אותו ביו "ט מפני שהוא ספק ואם שחטו אין מכסין את דמו [א"ר יוסי] ומה מילה שודאה דוחה [את השבת] אין ספיקה דוחה את יו "ט כסוי הדם שאין ודאו דוחה [את השבת] אינו דין [שלא יהא ספיקו] דוחה [את] יו"ט אמרו לו [שופרות שבגבולין יוכיחו שאין ודאן דוחה את השבת וספיקן] דוחה [את] יו"ט [הן יוכיחו לכסוי הדם שאע"פ שאין ודאו דוחה את השבת שיהא ספיקו דוחה את יו "ט] השיב ר"א [בנו של ר "א] הקפר [מה למילה שאין ספיקה דוחה את יו "ט שאין ודאה דוחה את לילי יום טוב תאמר בכסוי הדם שודאו דוחה את לילי יו "ט הואיל וודאו דוחה את לילי יום טוב דין הוא שיהא ספיקו דוחה את] יו"ט אמר רבי אבא זה אחד מן הדברים [שהיה] רבי חייא [אומר] אין לי תשובה והשיב ר"א.

א,ה אמר רבי שמעון בן אלעזר מודים ב "ש [לב"ה] שמוליכין את הסולם משובך לשובך [על מה נחלקו על החזירו שב "ש אוסרין וב "ה מתירין] ר' יהודה אומר עזריה אומר מטלטלין את הסולם בד "א בסולם של שובך אבל בסולם של עלייה אסור [לטלטל אפילו בעלייה] רבי דוסא אומר [מטין אותו] מחלון לחלון אחרים [אמרו] משום ר' דוסא אף מדדין בו.

א,ו רבי שמעון אומר בש "א לא יטול אדם גוזל עד שיקשור [בה"א] עד שינענע [והמקשר והמנענע בבורות בשיחין ובמערות מותר ובאילן אסור המקושרים והמנענעים] בכל מקום אסורין משום גזל.

א,ז [זימן בתוך הקן ומצא לפניה אסורין על פתחה מותרין] אמר רשב"א מודים ב "ש וב"ה [שאם זימן בתוך הקן ומצא] לפני הקן [שהן] אסורין בד"א ביוני שובך ויוני עלייה וציפרים שקננו בטפיחים ובבירה אבל אווזין ותרנגולין ויוני [הרדסיאות אין] צריכין זימון מפני שהן ברשות אדם [וחיה שקננה בפרדס צריכה זימון מפני שאינה ברשות אדם].

א,ח אמר רשב"א מודים ב"ש וב"ה שמסלקין את התריסין ביום טוב [על מה נחלקו על החזרה שבית שמאי אוסרין וב "ה מתירין מודים שאם קצב על העלי שאסור לטלטלו מודים שאין מולחין עורות ביו"ט אבל מולחין עליו בשר לצלי].

א,ט אמר רשב"ג מודים ב"ש וב"ה שמוליכין כלים מלאים לצורך וריקנין למלאותן על מה נחלקו ע ל ריקנים שלא לצורך שב "ש אוסרין וב "ה מתירין [יוצא אדם במפתח שבאצבעו לרשות הרבים ואינו חושש דלת שיש לה ציר פותחין ונועלין בה בשבת ואצ "ל ביו"ט נשבר צירה אין פותחין ואין נועלין בה ביו"ט ואצ"ל בשבת].

א,י אמר רבי יהודה [מודים ב"ש וב"ה שמוליכין את המתנות שהורמו ביום טוב עם המתנות שהורמו מעיו "ט על מה נחלקו על המתנות שהורמו מעיו "ט בפני עצמן שב "ש אוסרין וב"ה מתירין אמרו ב"ש גזירה שוה] חלה ומתנות מתנה לכהן ותרומה מתנה לכהן כשם שאין מוליכין את התרומה כך [לא יול יכו] את המתנות אמרו להם ב "ה לא אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה [תאמרו במתנות שהוא זכאי בהרמתן רבי יוסי אומר מודים ב "ש וב"ה שמוליכין את המתנות ביו "ט על מה נחלקו] על התרומה שב "ש אומר אין מוליכין ובית הלל [מתירין אמרו בית הלל גזירה שוה] חלה ומתנות מתנה לכהן והתרומה מתנה לכהן כשם שמוליכין את המתנות כך [יוליכו] את התרומה אמרו להם ב"ש לא אם אמרתם במתנות [שהוא זכאי בהרמתן תאמרו] בתרומה שאינו זכאי בהרמתה

אחרים אומרים [מודים ב"ש וב"ה שאין מוליכין את התרומה לכהן ביו "ט על מה נחלקו על המתנות שב"ש אוסרין וב"ה מתירין].

א,יא הלש עיסה ביו "ט בין טמאה [ובין] טהורה מותר לטלטלה ומותר להפריש ממנה חלה לשה מערב יו"ט ושכח ולא הפריש אסור לטלטלה ואסור להפריש ממנה חלה.

א,יב [אמר ר"מ מודים ב "ש וב"ה שהתבלין נידוכין במדוך של עץ ומלח עמהן על מה נחלקו על המלח בפני עצמו שבש"א בפך ובעץ פרור לצלי ובה"א לכל דבר והפלפלין הרי הן כתבלין ב "ש אומרים מוליכין תבלין ומדוך אצל מדוכה ולא מדוכה אצלן ובה "א מוליכין זה אצל זה וזה אצל זה ואין חוששין].

א,יג [ב"ש אומרים מוליכין סכין וטבח אצל בהמה ולא בהמה אצלו ובה "א מוליכין זה אצל זה וזה אצל זה ואין חוששין אין עושין טיסני ואין כותשין במכתשת ביום טוב ואין כותשין את המלח במדוך של עץ אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואין חושש אין מרסקין דבלה וגרוגרות וחרובין לפני הזקנים בשבת אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואינו חושש המולל מלילות מע"ש מנפח [על יד על יד] ואוכל אבל לא בקנון [ולא בתמחוי] המולל מלילות מעיו "ט [מנפח בקנון ובתמחוי] אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה כדרך [שעושה] בחול [המולל מלילות בשבת מנפח על יד על יד ואוכל אבל לא בקנון ולא בתמחוי].

א,יד הבורר קטנית ביו "ט ר' יהודה אומר בש "א אם היו צרורות מרובין על האוכלין בורר את האוכלין ומניח את [הצרורות] ובה"א בורר איזה מהן שירצה אמר ר "א ברבי צדוק של בית רבן גמליאל היו [ממלאין דלי עדשים ומציף מים ושולה והצרורות יורדין למטה והאוכלין למעלה.

א,טו רבי יוסי אומר מוליכין מנעל שחור ולא מנעל לבן מפני שצריך אומן] ר"ש אומר משלחין חטין מפני שהן מאכל עסיסיות פול מפני שהן מאכל [לודין] שעורין מפני שהן [ראויות לבהמה].

מסכת ביצה פרק ב

ב,א יום טוב שחל להיות [ערב] שבת אין מערבין לא [בחצירות ולא בתחומין דברי רבי וחכ"א מערבין בחצירות אבל לא בתחומין] מערבין בפת לשבת ובתבשיל ליו "ט תבשיל שאמרו אפילו צלי אפילו שלוק אפילו קולייס [שנתן עליו] חמין מערב יום טוב.

ב,ב העושה תבשיל מעיו "ט אופה ומבשל [עליו לשבת] ומטמין עליו את החמין ורשאי לאוכלו מבעוד יום ורשאי ליתנו במתנה [ותחלתו וסופו אין לו שיעור] רשאין בני חצר לעשות תבשיל ולאפות ולבשל ע ליו לשבת ורשאין לעשות לו שתוף למבוי הרי ששכח ולא עירב אחרים שערבו מותרים לעשות לו הוא עצמו [ששכח ולא עירב] מותר למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הנר.

ב,ג אמר רבי שמעון מודים ב "ש וב "ה [שהן] שני תבשילין על מה נחלקו על [הדג והביצה] שעליו שב"ש אומרים תבשיל [אחד] וב"ה אומרים שני תבשילין [מודים] שאם בישל שני מינין בקדרה או שפרפר ביצה על גבי הדג או [שחתך קפלוט] תחת הדג שהן

שני תבשילין אין אופין מיום טוב למוצאי יו "ט אבל [ממלא כולה קדרה] בשר אפילו לא [אכל ממנו] אלא דבר מועט וממלא לו מיחם מים אפילו לא שתה [הימנו] אלא כוס אחד אבל האופה אינו אופה אלא כדי צרכו רשב "א אומר [ממלאה אשה את] התנור פת מפני שהפת [יפה כל זמן] שהתנור מלא.

ב,ד אין עושין לא לאכילת כותי ולא לאכילת כלבים [ביו"ט] מעשה בשמעון התימני שלא [יצא] בלילי יום טוב לבית המדרש [לשחרית] מצאו [רבי] יהודה בן בבא אמר לו מפני מה לא באתה לבית המדרש אמר לו מצוה אחת אירע לי [ועשיתיה] בלשות של נכרים נכנסה לעיר [והיו] מתיראין שמא [יצהיבו] את בני העיר עשינו להם עגל והאכלנום והשקנום [וסכנום כדי שלא יצהיבו את בני העיר] אמר לו תמיהני עליך אם לא יצא שכרך בהפסדך שהרי [אמרו א ין עושין לא לאכילת כותים ולא לאכילת כלבים ביו"ט].

ב,ה אמר רשב"ג מודים היו בית שמאי שאין כהן טובל לתרומתו בו ביום אבל [מטביל הוא] מגב לגב ומחבורה לחבורה [ביו"ט] כיצד מגב לגב הרוצה לעשות גתו על גב בדו ובדו על גב [עיסתו הרי זה טובל בו ביום] כיצד מחבורה לחבורה רצה [שלא] לעשות [בדו על גב עיסתו] של חבירו הרי זה מטביל את כליו אין מטבילין [את המים ביו"ט] ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן [בשבת] דברי רבי וחכמים אומרים מטבילין את [המים ביו"ט] ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרן [אבל לא להטבילן].

ב,ו כלים שנטמאו באב הטומאה אין מטבילין אותו ביו "ט ואין צריך לומר בשבת אבל ממלא הוא [כוס] דלי [או קיתון] לשתות וחושב עליהן ומטבילן וטובל כדרכו מטומאה חמורה ואצ"ל מטומאה קלה.

ב,ז אין משתטפין בחמין שהוחמו ביו "ט ואצ"ל בשבת אבל [מרחיץ] הוא פניו [וידיו] בחמין שהוחמו מע"ש בשבת ואצ"ל בחמין שהוחמו מעיו "ט ביו"ט רשב"ג אומר טרקלין שהסיקה מעיו"ט מטייל בה ביו "ט לא הסיקה מעיו "ט לא יטייל בה ביו "ט [אבל מרגילין ביו"ט ואין מרגילין בחול בבכור ובפסולי המוקדשין ועושין] כל צרכי מילה דברים שאי ן עושין [לה] בשבת עושין [לה] ביו"ט שוחקין [לה] כמון וטורפין [לה] יין ושמן רשב "ג אומר ובלבד שלא יקרע [לה] סמרטוטין בתחלה.

ב,ח של בית ר"ג לא היו זוקפין את המנורה [בלילי יו"ט] ומעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו מסובין ברומי ונפלה מנורה בלילי יו "ט ועמד רבי עקיבה ו זקפה אמר ליה רבן גמליאל עקיבה מה לך [שאתה] מכניס ראשך בין המחלוקת אמר לו [רבי למדתנו] אחרי רבים להטות אף על פי שאתה אוסר והן מתירין הלכה כדברי המרובין רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל מטלטלין את המנורה ביום טוב אבל אין זוקפין אותה.

ב,ט של בית רבן גמליאל היו מכבדין בין המטות אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק פעמים הרבה אכלנו בבית רבן גמליאל ולא ראינו שהן מכבדין בין המטות אלא סדינין היו פורסין מערב יום טוב כשאורחין [נכנסין מסלקין אותן אמר לו רבי אם כן בשבת מותר לעשות כן].

ב,י של בית רבן גמליאל היו מכניסין את המוגמר ב מגופה אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק פעמים הרבה אכלנו בבית רבן גמליאל ולא [ראיתים] שהיו מכניסין את המוגמר במגופה אלא ערדסקאות [היו מעשנין בערב יום טוב כשאורחין נכנסין היו פותחין אותן] אמרו לו אם כן אף בשבת מותר לעשות כן.

ב,יא איזהו גדי מקולס כולו צלי ראשו וכרעיו וקרבו בישל [ממנו] כל שהוא שלק [ממנו] כל שהוא אין זה גדי מקולס עושין גדי מקולס ביו "ט הראשון וביו "ט האחרון של [החג] עגל מקולס [ביום טוב] הראשון של פסח אבל לא גדי מקולס אמר רבי יוסי תודוס איש רומי הנהיג [את בני רומי] ליקח טלאים בלילי פסחים [ועושין אותן] מקולסין אמרו לו אף הוא קרוב להאכיל קדשים בחוץ מפני שקורין אותן פסחים.

ב,יב של בית רבן גמליאל היו שוחקין את הפלפלין ברחיים שלהן אמר רבי אלעזר בר צדוק פעם אחת היה אבא מיסב לפני רבן גמליאל והביאו לפניו אנגרין [ואפסנרות] ועליהן פלפלין שחוקות ומשך אבא את ידו מהן אמרו לו אל תחוש להן מערב יו "ט הן שחוקות איזהו קירוד [אלו] קטנים שעושין חבורה קרצוף [אלו הן] גדולים שאין עושין חבורה רבי שמעון אומר גורר אדם מטה כסא וספסל [קתדרא] אצלו בשבת ואין צריך לומר ביום טוב דלת [הגוררת מחצלת הגוררת וקנקלא הגורר] פותחין ונועלין בהם בשבת ואצ"ל ביו"ט.

מסכת ביצה פרק ג

ג,א ביברין של חיה [ושל עופות] ושל דגים אין צדין מהם ביו "ט ואין נותנין לפניהן מזונות אבל צדין מהן מעיו "ט ונותנין לפניהם מזונות רשב "ג אומר לא כל הביברין שוין זה הכלל מחוסר צידה אסור שאין מחוסר צידה מותר.

ג,ב שוחטין מן הנג רין אבל לא מן המצודות ולא מן המכמורות רבי שמעון בן אלעזר אומר כל שפרסוהו מעיו "ט ובא ומצאו מקולקל [מותר הדבר ידוע שניצודו מעיו "ט מצאו כמות שהיה אסור הדבר ידוע שניצודו ביו"ט].

ג,ג אותו [ואת בנו שנפל] לבור רבי אליעזר אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו והשני עושה לו פרנסה במקומו [בשביל] שלא ימות רבי יהושע אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ואין שוחטו ומערים ומעלה את השני [על מנת לשחוט] רצה לשחוט רצה שלא לשחוט אחד מהן הרשות בידו.

ג,ד בכור שנפל לבור רבי שמעון אומר אע "פ שמומו ניכר מערב יום טוב ולא התירו מומחה אין שוחטין אותו ביום טוב לפי שאינו מן המוכן עושין פרנסה לנחיל של דבורים [בשביל שלא יברחו] אבל אין צדין אותן בתחלה כיצד אין נמנין על הבהמה בתחלה ביום טוב לא יאמר [לו] הריני עמך בסלע הריני עמך בב ' אלא אומר לו הריני עמך למחצה ולשליש ולרביע וחכמים אומרים אין משגיח ין בכף מאזנים כל עיקר אבל שוקל ומניח ואם היה טבח אומן אל ישקול בידו מפני שידו כמשקל אבל חותך בכלי ונותן לזה ולזה.

ג,ה הולך אדם אצל טבח הרגיל אצלו ואומר לו תן לי [יד] או ירך אחת אצל נחתום הרגיל ואומר לו תן לי ככר אחד או גלוסקא אחת אצל פטם הרגיל אצלו ואומר לו תן לי גוזל אחד [או תרנגולת אחת] אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר לו תן לי חמשים אגוזין עשרה [ביצים עשרים רמונין] ובלבד שלא [יאמר לו סכום] מקח רשב "א אומר ובלבד שלא [יאמר לו סכום] מנין.

ג,ו לא יתן אדם לפני בניו ולפני בהמתו לא במדה ולא במשקל ולא במניין אבל קודח בסאה או בתרקב ונותן לפני בהמתו קודח [במניקות] ונותן לפני בניו ובלבד שלא יתכוין לכך אמרו עליו על רבי אלעזר בר צדוק ועל אבא שאול בן בטנית שהיו חנוונים בירושלים כל ימי חייהם והיו ממלאין מדותיהם מערב יום טוב ונותנין ללקוחות ביום טוב רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר אף בחולו של מועד עושין כן מפני ביטול בית המדרש וחכמים אומרים אף בחול עושין כן מפני מצוי המדות אף הוא כינס ג ' מאות [כדי שמן וחבירו שלש מאות כדי יין ממיצוי המדות והעלום לגזברין אמר להם אין] אתם זקוקין לכך אמרו להם [אין רצונן בהן] אמרו להן הואיל והחמרתם על ע צמכם [משל צבור הן יעשו בהן צרכי הרבים].

ג,ז אין נוטלין עצים מן הסוכה אפילו ביום טוב האחרון של חג אם אמר לכשארצה אטול הרי זה מותר אין מביאין עצים לא בחבל ולא בקופה ולא במחצלת אבל מביא במטפחת ובחיקו.

ג,ח אמר רשב"א לא נחלקו ב "ש וב"ה על המכונסין שבקרפף [שיביאו] ועל המפוזרין שבשדה [שלא יביאו] על מה נחלקו על המפוזרין שבקרפף ועל [מכונסין] שבשדה שבית שמאי אומרים לא [יביאו] וב"ה אומרים [יביאו אמר רבי נתן לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מפוזרין שבקרפף ועל מכונסין שבשדה שיביאו על מה נחלקו על המפוזרין שבשדה שבית שמאי אומרים לא יביאו ובית הלל אומרים יביאו].

ג,ט המטה והכסא והספסל וקתדרא ועריסה שנתפרקה וכן קורה שנשברה וכן סואר של קורות [שנשבר] אין מסיקין מהן ביום טוב לפי שאינו מן המוכן אגוזין ושקדין [שאכל] מערב יום טוב מסיקין בקליפיהן ביו"ט אגוזין ושקדין עצמן אין מסיקין [מהן] ביו"ט לפי שאינו מן המוכן מודים חכמים לרבי מאיר בחותמות [שבקרקעות שמפקפק ומתירין ומפקיעין אבל לא חותכין ובשבת מפקפקין ומתירין אבל לא מפקיעין ולא חותכין ושבכלים] בשבת [מתיר] ואצ"ל ביו"ט קורע אדם את ה עור שעל פי [חבית] של יין ושל מורייס ובלבד שלא יתכוין לעשות זינוק.

ג,י אין [פותחין] לפסין סתומין ורשב "ג מתיר אין מכבין את הבקעת לחוס עליה אם בשביל שלא יעשו הבית או בשביל שלא תקדיח [את] התבשיל מותר לא יתן אדם אבל על גבי בקעת כדי לשוברה אבל מכניסה בחור ושובר ה אין עושין פחמין ביום טוב אפילו לאותו היום אבל ממתיקין את החרדל בגחלת אין מנפחים במפוח אבל נופחים [השפופרת] אין עושין את השפוד ואין מחדדין אותו אין פוצעין את הקנה לצלות בו מליח אבל פוצעין את האגוז במטפחת ואינו חושש [משום קריעה].

ג,יא התנור והכירים [חדשים] הרי הן ככל הכלים ומטלטלין אותן אבל אין סכין אותן שמן ואין [סוחטין אותן במטלית] ואין מפיגן בצונן כדי לחסמן [אם] בשביל לאפות בהן מותר אין יוצאין בכסא אחד [האנשים ואחד הנשים] ולא סומא במקלו ולא רועה בתרמילו רבי אליעזר בר' ישמעאל אומר אף אין מנהיגין את הבהמה במקל ביו"ט.

ג,יב רבי אליעזר אומר נוטל אדם קיסם לחצות בו שיניו וחכ "א לא יטול אלא [מן האבוס שלפני בהמה ובלבד שלא יקטמנו לחצות בו שיניו אם קטמו בשבת חייב חטאת ביו "ט לוקה ארבעים] ר"א אומר מגבב מן החצר ומדליק ובלבד שלא יעשה צבורין ור "ש מתיר [שכל שבחצר מוכן].

ג,יג מולגין את הראש ואת הכרעים [ואין] טופלין אותם לא בחרסית ולא באדמה [אבל מפספסין אותן באור ואין מספרין את הראש ואת הכרעים] ואין מספרין את הירק בתספורת [אבל מספר הוא את הקרנה] ואת העכביות [מסיקין] ואופין בפורני [מחמין] חמין באנטיכי ואין מסיקין את הפורני לאפות בו בתחלה.
ג,יד ששה דברים נאמרו בפתילה ג ' להחמיר וג' להקל אלו שלשה להחמיר אין [עושין אותה מתחלה] ואין מהבהבין אותה באור ואין חותכין אותה לשנים אלו [שלשה] להקל שורין אותה בשמן וממעכין אותה ביד [וחותכה באור לשתי נרות].

מסכת ביצה פרק ד

ד,א [האוכל תאנים מערב יום טוב והותיר והעלן לראש הגג לעשותן גרוגרות לא יאכל מהן ביו"ט לפי שאינן מן המוכן האוכל ענבים מערב יום טוב והותיר והעלן לראש הגג לעשותן צמוקין] לא יאכל מהן ביום טוב לפי שאינן מן המוכן . סוכי תאנים ובהן תאנים מכבדות [תמרה ובהן תמרה] הכניסן לעצים אין [אוכל] מהן ביום טוב למאכל בהמה אוכל מהן ביום טוב ומתחילין באוצר [תחלה] ומשילין פירות דרך ארובה ביו "ט אין משלשלין [אותן] דרך חלונות אבל מורידין אותן דרך סולמות.
ד,ב ארבע רשויות וארבע מצות הן האורג שני חוטין בין בבגדי קדש בין בבגדי הדיוט והכותב שתי אותיות בין בכתבי קדש בין בכתבי הדיוט בשבת חייב חטאת [ביו"ט] לוקה ארבעים והאורג חוט אחד בין בבגדי קודש בין בבגדי הדיוט והכותב אות אחת בין בכתבי [הקדש] בין בכתבי הדיוט בשבת חייב חטאת ביו "ט לוקה ארבעים דברי ר "א וחכ"א בין בשבת [בין] ביו"ט אינו [חייב] אלא [משום] שבות.
ד,ג [אלו הן משום שבות] לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין ואלו הם משום רשות לא דנין ולא מקדשין ולא חולצין ולא מייבמין ואלו הן משום מצוה לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מגביהין תרומה ומעשרות וכל אלו ביו "ט [וק"ו בשבת] ואין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד [כולם שעשאוה] ישראל בין אנוסין בין שוגגין בין מזידין בין מוטעין מה שעשה עשוי בשבת ואצ"ל ביום טוב.
ד,ד הבהמה והכלים כרגלי הבעלים המוסר בהמתו לבנו או לרועה הרי [אלו] כרגליו כלים המיוחדים לאחד מן האחים שבבית הרי אלו כרגליו ושאינן מיוחדים למקום שכולן הולכין מהלך בצפון [כרגלי משל] זה בדרום בדרום [כרגלי משל] זה בצפון אם מצעו את התחום לא יזוז ממקומו.
ד,ה חמור כרגלי [חמר] פרה כרגלי [איכר] בהמה כרגלי הרועה ר ' דוסא אומר הלוקח בהמה [מחבירו בעיו"ט אע"פ שלא מסרה לו אלא ביו "ט הרי היא כרגלי הלוקח והמוסר בהמה לרועה] מן הרועה אע "פ שלא הודיע עליה לרועה הרי היא כרגלי הרועה הלוקח בהמה מחבירו מערב יו"ט כרגלי הלוקח ביו"ט כרגלי המוכר.
ד,ו הלוקח בשר מן הטבח מעיו "ט כרגלי הלוקח וביו "ט כרגלי המוכר השואל חלוק מחבירו מעיו"ט כרגלי השואל ביו "ט כרגלי המשאיל שנים ששאלו חלוק אחד לילך בו

שחרית לבית המדרש [ואחד לילך בו לסעודת הערב ביו "ט] כרגלי המשאיל. האשה ששאלה מחברתה תבלין מים ומלח מערב יום טוב כרגלי השואלת ביו "ט כרגלי המשאלת [נתנתה] לעיסתה הרי אלו כרגלי שתיהן רבי יהודה פוטר במים מפני שנבלעין בעיסה.
ד,ז הגחלת כרגלי הבעלים [והשלהבת] בכל מקום חמשה דברים נאמרו בגחלת גחלת של הקדש מועלין בה שלהבת לא נהנין ולא מועלין בה גחלת של עבודת כוכבים אסורה [שלהבת] מותרת המוציא גחלת לרשות הרבים חייב שלהבת פטור המודר הנאה מחבירו אסור בגחלתו ומותר בשלהבתו מברכין על השלהבת ואין מברכין על הגחלת.
ד,ח בור של שני שבטים משלשל וממלא הימנו בשבת . בור שבין שני תחומין אין ממלאין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוה עשרה טפחים הנהרות ומעיינות המושכין הרי הן כרגלי כל אדם.
ד,ט מי שהיו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני [אנשי] אותה העיר לבא אצלו לא יביאו לו מפירותיו אא "כ היו רגליו מעורבות לשם ואם יש שם אפוטרופוס מביאין על פי אפוטרופוס. מי שזימן אצלו אורחים לא יוליכו בידיהן מנות אלא אם כן זיכה להם אחר במתנותיהן מעיו"ט מה הן מוציאין מבית [המשמר] חתיכה וגלוסקמא ומצה מתובלת רבן שמעון בן גמליאל אומר מקום שנהגו לחלק אגוזין וקליות יוליכו בנו ובתו הקטנים מוליכן עמו לבית האבל ולבית המשתה ולבית השמחה במקום שנהגו לא יתן אדם ממנתו לבנו ולבתו של בעל הבית [משום איבה].
ד,י אין חפין ואין מתגרדין ביו "ט ואין שפין כלי כסף [בקרתקין] ואין מדיחין את הכלים בנתר ביום טוב אבל מדיחין אותן במלח ובמורסן בשבת ואצ "ל ביו"ט. אלו הן מדבריות היוצאות בפסח ונכנסות ברביעה בייתות אלו שלנו בתוך התחום רבי אומר אלו ואלו היוצאות חוץ לתחום אע"פ שלא נכנסו לתוך התחום אלא משחשיכה מותר [לשחוט מהן] ביום טוב אלו הן מדבריות הרועות באפר לעולם.

מסכת ראש השנה פרק א

א,א ניסן ראש השנה למלכים ולרגלים [לחדשים] ולתרומת שקלים ויש אומרים אף לשכירות בתים כיצד למלכים מת באדר ועמד אחר תחתיו [באדר] מונין שנה לזה ולזה [מת] בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן מונין שנה לזה ולזה מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן הראשונה נמנית לראשון והשניה נמנית לשני.
א,ב כיצד לרגלים אחד הנודר ואחד המעריך ואחד המקדיש אינו עובר משום בל תאחר עד שיעברו עליו רגלי [שנה] כולה ר"ש אומר שלש רגלים כסדרן וחג המצות ראשון וכן היה ר"ש אומר פעמים שהן ג ' ופעמים שהן ד ' פעמים שהן חמשה כיצד נדר לפני הפסח עד שיעברו עליו הפסח ועצרת והחג [נדר] לפני עצרת עד שיעברו עליו עצרת והחג והפסח והעצרת והחג [נדר] לפני החג עד שיעברו עליו החג והפסח ועצרת והחג.

א,ג כיצד לחדשים [אע"פ] שנאמר בחודש הראשון ובחודש השני אין מתחילין [למנות] אלא [מניסן] שנאמר (שמות יב) החדש הזה לכם ראש חדשים.
א,ד כיצד לתרומת שקלים כל קרבנות צבור קריבין בא ' בניסן אם בא [חדש] בזמנו קריבין מן החדשה ואם לאו קריבין מן הישנה.
א,ה כיצד לשכירות בתים המשכיר בית לחבירו לשנה [שכר הימנו] שנים עשר חודש מיום ליום אם אמר לשנה זו אפילו לא שכר ממנו אלא באחד באדר אין לו אלא עד אחד בניסן.
א,ו באחד באלול ר"ה למעשר בהמה רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי אמר רבי שמעון בן עזאי הואיל ואלו אומרים באחד באלול ואלו אומרים באחד בתשרי יהא האלוליים מתעשרין לעצמן כיצד נולדו ה ' באב וה' באלול ה' באלול וה' בתשרי אין מצטרפין ה' בתשרי וה' באב הרי אלו מצטרפין.
א,ז תשרי ראש השנה לשנים ולשמיטין וליובלות לנטיעה ולירקות ולמעשרות ולנדרים כיצד לשנים ולשמיטין וליובלות אין מתחי לין למנות לשנים ולשמיטין וליובלות אלא מתשרי כיצד לנטיעה אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב ל ' יום לפני ראש השנה עלתה לו שנה ומותר לקיימן בשביעית פחות מכאן לא עלתה לו שנה ואסור לקיימן בשביעית ופירות נטיעה זו אסורים עד חמשה עשר בשבט אם ערלה ערלה אם רבעי רבעי.
א,ח כיצד לירקות ליקט ירק בערב ראש השנה עד שלא בא השמש וחזר וליקט משבא השמש אין תורמין ומעשרין מזה על זה מפני שזה חדש וזה ישן היתה שניה [ונכנסה] שלישית הראשון מתעשר מעשר שני והשני מתעשר מעשר עני ליקט אתרוג בערב ט "ו בשבט עד שלא בא השמש וחזר וליקט [אחר] משבא השמש אין תורמין [ואין מעשרין] מזה על זה מפני שזה חדש וזה ישן היתה שלישית ונכנסה רביעית הראשון מתעשר מעשר [שני] והשני מתעשר מעשר [עני].
א,ט כיצד לנדרים המודר הנאה מחבירו לשנה [נדר הימנו] שנים עשר חדש מיום ליום אם אמר לשנה זו אפילו לא נדר הימנו אלא באחד באלול אין לו אלא עד א' בתשרי.
א,י בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון שנא ' (תהילים לג) היוצר יחד לבם וגו' ואומר (תהילים פא) תקעו בחודש שופר ואומר (שם) כי חק לישראל הוא וגו ' קדשוהו ב"ד הדין נכנס לפני ו ואם לאו אין הדין נכנס לפניו וכן אתה מוצא בעומר של מן אם בא חדש בזמנו [מיד הוא כלה ואם לאו] מתעכב [הוא] לג' ימים.
א,יא אמר ר"ע אמרה תורה הבא שעורין בפסח שהוא פרק שעורין כדי שתתברך [עליך] תבואה הבא חטים ובכורים בעצרת שהוא פרק אילן כדי שיתברכו [עליך] פירות אילן [הבא ניסוך המים] בחג כדי שיתברכו [עליך] מי גשמים אמרו לפני [מלכיות זכרונות] ושופרות מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיבא זכרונכם לטובה [אמרו לפני] שופרות כדי שתעלה תפלתכם בתרועה לפני.
א,יב הכל נידונין בר "ה וגזר דינו נחתם ביוה "כ דברי ר "מ ר' יהודה אומר הכל נידונין בר"ה וגזר דינו של כל אחד ואחד נחתם בזמנו בפסח על [תבואה] בעצרת על פירות האילן בחג על המים וגזר דינו של אדם נחתם ביום הכפורים רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר (איוב ז) ותפקדנו לבקרים.

א,יג על ששה חדשים השלוחין יוצאין [רבי] התקין ש יהו יוצאין אף על אדר [השני] מפני הפורים.

א,יד בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם פעם אחת שכרו בייתוסין שני עדים לבא להטעות את [חכמים] לפי שאין [בייתוסין] מודים שתהא עצרת אלא [בא'] בשבת בא אחד ואמר עדותו והלך לו ובא השני ואמר עולה הייתי במעלה אדומים [וראיתיו] רבוץ בין שני סלעים ראשו דומה לעגל אזניו [דומות] לגדי קרניו [דומות] לצבי וזנבו מונחת בין ירכותיו [ראיתיו] ונרתעתי ונפלתי לאחורי והרי מאתים זוז צרורין לי [בפינדוני] אמרו לו מאתים זוז [נותנין] לך במתנה והשוכרך ימתח על העמוד מה ראית ליזקק לכך אמר להם מפני ששמעתי שבייתוסין מבקשין להטעות את חכמים אמרתי מוטב אלך אני ואודיע את חכמים.

א,טו אם [אינן] מכירין אותו משלחין עדיו עמו אפילו בשבת מעשה ברבי נהוראי שבא עם העד [בשבת] לאושא והעיד בו . בראשונה היו משיאין משואות בראשי [ההרים] הגבוהים בהר המשחה בסרטבא [ובצרופנה בתבור בחורן בבית דלתיה] רשב"א אומר אף [בהרי מכמא ותבור] וחברותיה.

א,טז מאימתי משיאין על החדש לאור עבורו כיצד חל להיות ערב שבת ושבת משיאין עליו למוצאי שבת ואם בא בזמנו משיאין עליו ואם לאו אין משיאין עליו על כל ראשי חדשים היו משיאין משואות אמר אחד לפניה [ראיתיו] לא אמר כלום לאחריה דבריו קיימין לצפונה לא אמר כלום לדרומה דבריו קיימין אחד אומר [ראיתיו] גבוה שתי מרדעות ואחד אומר שלשה עדותן קיימת אחד אומר שלשה ואחד אומר חמשה אין מצטרפין זה עם זה אבל מצטרף הוא עם אחרים אחד אומר ראיתיו מוטה וא' אומר ראיתיו זקוף אין מצטרפין זה עם זה אבל מצטרף הוא עם אחרים ראיתיו חציו בענן לא אמר כלום חציו [בעשיש] לא אמר כלום חציו במים [דבריו קיימים] ר"א בר צדוק אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר קדשוהו שמים וכן היה ר "א בר צדוק אומר אין השלוחין יוצאין לסוריא עד שישמעו מפי בית דין למחר.

א,יז למה לא נתפרשו שמותן של זקנים שלא יהא כל אחד ואחד אומר הריני בא להקיש את ר' פלוני לאלדד ומידד [הריני בא להקיש את] רבי פלוני לנדב ואביהוא וכן הוא אומר (שמואל א יב) ה' אשר עשה את משה ואת אהרן ואומר (שם) וישלח ה' את ירובעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל ירובעל זה גדעון בדן זה שמשון יפתח כמשמעו ואומר (תהילים צט) משה ואהרן בכהניו וגו ' שקל הכתוב שלשה קלי עולם בין שלשה גדולי עולם ללמדך שבית דינו של ירובעל לפני המקום כבית דינו של משה ובית דינו של יפתח גדול לפני המקום כבית דינו של שמואל להודיעך שכל מי שנתמנה פרנס על הצבור אפילו קל שבקלים שקול כאביר שבאבירים וכן הוא אומר (דברים יז) ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אין לך אלא שופט שבדורך ואומר (קוהלת ז) אל תאמר מה היה וגו'.

מסכת ראש השנה פרק ב

ב,א קדשו את החדש בזמנו ונמצאו עדים זוממין הרי זה מקודש קדשוה ו בלילה אינו מקודש קדשוהו אנוסין שוגגין מזידין ומוטעין הרי זה [מקודשת] קדשוהו לפני זמנו או לאחר עיבורו פחות משלשים יום יותר על שלשים יכול יהא [מקודשת] תלמוד לומר (שמות יב) חדש אין פחות משלשים יום לא נראית לבנה לשני ימים יכול יקדשוהו לאחר שני ימים תלמוד לומר יום אין לו אלא יום אחד בלבד.

ב,ב בתעניות תוקעין שלש של שלש שלש ובמסעות שלש של שלש שלש על כל דגל ודגל דברי רבי יהודה וחכ "א שלש על כל מטה ומטה במה הן תוקעין בחצוצרות שעשה משה רבי יהודה אומר בר "ה תוקעין בשל זכרים וביובל בשל יעלים נתנו חכמים את המצוי למצוי ואת שאינו מצוי לשאינו מצוי.

ב,ג שופר שקצרו כשר [גורדו] בין מבפנים בין מבחוץ כשר צפהו זהב מבפנים פסול מבחוץ כשר צפהו במקום פיו או שהוסיף עליו כל שהוא אפילו במינו פסול נקב וסתמו אפילו במינו אם מעכב את התקיעה פסול ואם לאו כשר נתן שני שופרות זה בתוך זה ותקע אם קול הפנימי שמע יצא אם קול [חיצון] שמע לא יצא כמה הוא שיעור שופר כדי שיאחז בידו אחת ויתקע.

ב,ד הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים לוים וישראלים גרים ועבדים משוחררין חללים נתינים ממזרים חרש שוטה וקטן סריס אדם וסריס חמה פצוע דכה וכרות שפכה כולן חייבין ומוציאין א ת הרבים ידי חובתן . טומטום ואנדרוגינוס חייבין ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן אנדרוגינוס מוציא את מינו ואינו מוציא [לשאינו] מינו טומטום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו נשים ועבדים וקטנים פטורין ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן.

ב,ה התוקע ומתעסק והתוקע ומתלמד והמלמד את בנו והמלמד את תלמידו אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא . רועה שהרביץ את צאנו אחורי בית הכנסת וכן חולה שהיה מוטל אחורי בית הכנסת ומי שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופ ר או קול מגילה אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא אף על פי שזה שמע וזה שמע זה כיון לבו וזה לא כוון לבו זה שכוון לבו יצא וזה שלא כוון לבו לא יצא שאין הכל הולך אלא אחר כוונת הלב שנאמר (תהילים י) תכין לבם תקשיב אזנך ואומר (משלי כג) תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרנה וגו'.

ב,ו ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה שכל עיר שרואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא שלשה דברים אלו בתוכה תוקעין בה וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד.

ב,ז רבי אלעזר בר צדוק אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר קדשוהו שמים [ר"ש בן אלעזר אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר חודש שלפניו קידשו] שמעון בן הסגן אומר אם באו עדים מן המנחה ולמעלה תוקעין היו אבל אין [מוספין קרבין] עד שיקדשו החדש אמר ר' יהושע בן קרחה דברים אלו התקינן רבן יוחנן בן זכאי משחרב בית המקדש לכשיבנה הבית במהרה יחזרו דברים אלו ליושנם.

ב,ח רבי יהודה אומר רבי אלעזר (ויקרא כג) שבתון זו קדושת היום זכרון אלו זכרונות תרועה אלו שופרות מקרא קודש קדשהו אמר לו רבי עקיבה מפני מה לא נאמר שבתון שבות [שכן הוא פוגע בשביתה ראשון אלא] זכרון אלו זכרונות תרועה אלו שופרות מקרא קדש קדושת היום.

ב,ט מקום שנהגו לומר כדברי ר ' עקיבה אומר כדברי ר "ע כדברי ר' יוחנן בן נורי אומר [כדברי רבי יוחנן] רשב"ג אומר קדושת היום עם הזכרונות אמר רשב "ג מה מצינו בכל מקום אומרה [ברביעית] אף כאן אומרה [ברביעית] רבי אומר מה מצינו בכל מקום אומרה [עם אמצעית] אף כאן אומרה וכשקדשו את השנה באושא ביום הראשון עבר ר ' יוחנן בן ברוקא ואמר כדברי רבי יוחנן בן נורי אמר רשב "ג לא היינו נוהגין כן ביבנה ביום השני עבר רבי [חנניה] בנו של רבי יוסי הגלילי ואמר כדברי רבי עקיבה ואמר רשב"ג כך היינו נוהגין ביבנה.

ב,י אין פוחתין מעשרה מלכיות ומ עשרה זכרונות ומעשרה שופרות [אם] אמר שלש מכולם יצא אין מזכירין זכרון ומלכות ושופר של פורענות מתחיל בתורה ומשלים בנביא ר' יוסי אומר אם היתה פורענות של עו"ג מזכירין אותה בפ"ע המתחיל מתחיל בשל תורה ומסיים בשל תורה [ואומר] של נביאים ושל כתובים באמצע אין אומרים [מלכיות עם הזכרונות] ולא זכרונות עם השופרות ואם אמר לא אמר כלום וצריך לאומרה שניה.

ב,יא פקדונות כזכרונות שנאמר (בראשית כא) וה' פקד את שרה וגו ' [ואומר (שמות ג) פקד פקדתי אתכם וגו '] רבי יוסי אומר אומרן עם הזכרונות רבי יהודה אומר לא [היה אומרן] עמהן זכרון שי ש [עמו] תרועה כגון (ויקרא כג) זכרון תרועה מקרא קדש רבי יוסי אומר אומרן עם הזכרונות ועם השופרות רבי יהודה אומר לא היה אומרן אלא עם הזכרונות בלבד תרועה שאין עמה [זכרון] כגון (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם ר' יוסי אומר עם השופרות רבי יהודה אומר לא היה אומרן [עמהם] מלכות שיש עמה [שופר כגון (תהילים צח) בחצוצרות וקול שופר וגו '] רבי יוסי אומר אומרה עם המלכיות ועם השופרות רבי יהודה אומר לא היה אומרה אלא עם השופרות בלבד (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה ' הוא האלהים וגו' רבי יוסי אומר אומרן עם [מלכיות] רבי יהודה אומר לא היה אומרן [עמהן מלכיות שאין עמה שופר כגון] (תהילים מז) זמרו לאלהים זמרו וגו ' כי מלך כל הארץ אלהים [זמרו משכיל מלך אלהים על גוים] רבי יוסי אומר [אומרן עם המלכיות] רבי יהודה אומר [לא היה אומרן] (תהילים כד) שאו ש ערים ראשיכם וגו ' מי זה מלך הכבוד [וגו' שאו שערים ראשיכם מי הוא זה מלך הכבוד ה ' צבאות] וגו' ר' יוסי אומר [כל אחד ואחד בפני עצמו רבי יהודה אומר אומרן כולן כאחד] זכרונות האמורות [בענין בקשה] רבי יוסי אומר אומרן כולן כאחד רבי יהודה אומר ראשונים בפני עצמן ושניי ם בפני עצמן . שופרות האמורות בענין גדעון ובענין יהושע ר ' יוסי אומר אומרן כל אחד ואחד בפני עצמו רבי יהודה אומר האמורין בשעת מעשה לעצמן בשעת פקידה לעצמן.

ב,יב סדר תקיעות שלש של שלש שלש שיעור תקיעה כשלש תרועות שיעור תרועה כשלש יבבות שמע שש תקיעות [ושלש] תרועות אפילו בסירוגין אפילו כל היום כולו יצא [שמע תקיעה מזה ותקיעה מזה ותרועה מזה תקיעה מזה ותרועה מזה אפילו בסירוגין אפילו כל היום כולו יצא שמע תקיעות וברכות בין שהקדים תקיעות לברכות ובין שהקדים ברכות לתקיעות יצא] תקע והריע ותקע וחזר והריע ותקע אין בידו אלא אחת תקע והריע ותקע בנשימה אחת לא יצא מתלמדין לתקוע בשבת [אין] מעכבין את הנשים ואת הקטנים מלתקוע בשבת [ואצ"ל] ביום טוב.

ב,יג יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת בית שמאי אומרים מתפלל עשר ובית הלל אומרים מתפלל תשע יום טוב ש חל להיות בשבת בית שמאי אומרים מתפלל שמונה

ואומר של שבת בפני עצמה ושל יום טוב בפני עצמה ומתחיל בשל שבת ובית הלל אומרים [מתפלל שבע מתחיל] בשל שבת ומסיים בשל שבת [ואומר] קדושת היום באמצע אמרו בית הלל לבית שמאי והלא במעמד כולכם זקני בית שמאי ירד חוני הקטן ואמר שבע ואמרו [לו] כל העם נחת רוח [היה] לך אמרו להם בית שמאי מפני שהיתה שעה ראויה לקצר אמרו להם בית הלל אילו היתה שעה ראויה לקצר היה לו לקצר בכולם.

ב,יד רבן גמליאל אומר שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן וחכמים אומרים כל אחד וא' מוציא [את] עצמו [אמר להן אם כן למה מורידין אותו לפני התיבה אמרו לו כדי להוציא את מי שאינו יודע אמר להם] אם כן למה מתפללין כל אחד ואחד לעצמו [אמרו לו] מפני ששליח צבור מתקין את עצמו אמר להם א "כ למה מורידין אותו לפני התיבה אמרו לו להוציא את מי שאינו יודע אמר להם כשם שהוא מוציא את מי שאינ ו יודע כך הוא מוציא את מי שיודע.

מסכת תענית פרק א

א,א שואלין את הגשמים עד שיצא ניסן שנאמר (יואל ב) ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון [וגו'] דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יורה במרחשון ומלקוש בראשון בניסן אמר להם ר ' מאיר הואיל ואילן עושה פירות לשנים עשר ותבואה לששה חדשים מה מצינו באילן שנא' [בו] (יחזקאל מז) לחדשיו יבכר אף תבואה לחמשה עשר יום הא למדת שיורה ומלקוש [בניסן].

א,ב מאימתי שואלין את הגשמים משהגיע זמנה של רביעה אם היתה שנה חסירה נותנין לה חסרונה [אם] לאו הולכין אחר סדרן דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם הולכים אחר סדרן אם היתה שנה מעוברת נותנין לה עיבורה.

א,ג איזו היא רביעה ראשונה [ר"מ אומר בכירה לשלשה בינונית לשבעה אפילה לשבעה עשר רבי יהודה אומר הבכירה לשבעה בינונית לי "ז אפילה לכ"ג רבי יוסי אומר הבכירה לי"ז בינונית לעשרים ושלשה אפילה לר "ח כסלו] וכן היה רבי יוסי אומר אין היחידים מתענין [אלא מר"ח].

א,ד איזו [היא] רביעה שניה משהגיע זמנה של רביעה דברי ר "מ וחכ"א משתרד רביעה רבי יוסי אומר כל התלוי ברביעה משתגיע זמנה של רביעה וכל שאין תלוי ברביעה משתרד רביעה שני ה רבן שמעון בן גמליאל אומר גשמים שירדו שבעה ימים זה אחר זה [ולא פסקו יש בהן כדי רביעה שניה כמה גשמים יורדין ויהא בהן כדי רביעה מלא כלי של שלשה טפחים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר ראשונה טפח שניה טפחיים ורביעה שלשה טפחים אמר רשב "א אין לך כל טפח וטפח שיורד מל מעלה שאין הארץ פולטת כנגדו טפחיים וכן הוא אומר (תהילים מב) תהום אל תהום קורא וגו ' למה נקרא רביעה שרובעת את הארץ].

א,ה [כל שאמרו אוכלין ושותין מבעוד יום אסורין במלאכה ברחיצה ובסיכה בנעילת הסנדל בתשמיש המטה היום אסור במלאכה והלילה מותר מנין שהיום הולך אחר ה לילה שנאמר (אסתר ד) לך כנוס את כל היהודים וגו' כל אלו שאמרו אוכלין ושותין משחשיכה מותרין במלאכה ברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל בתשמיש המטה] אוכלין ושותין עד [שיאיר המזרח] דברי ר' ר"א בר"ש אומר עד קרות הגבר [ישן ועמד אסור מיד כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל י צא מן הכרך נועל הגיע לכרך חולץ וכן אתה אומר במנודה ובאבל].

א,ו איזהו יחיד רשב "א אומר כל הרוצה לעשות יחיד [עצמו] עושה ת"ח [אינו] עושה [אא"כ מינהו ב "ד על צבור] רשבג"א דבר שהוא של צער הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה ות"ח עושה ותבא עליו ברכה דבר שהוא של שבח לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה ות"ח עושה אא"כ מינהו ב"ד על הצבור.

א,ז רשב"א משום ר "מ וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו חצי תשרי מרחשון וחצי כסלו זרע חצי כסלו וטבת [וחצי שבט] חורף חצי שבט ואדר וחצי ניסן קור חצי ניסן אייר וחצי סיון קציר חצי סיון תמוז וחצי אב קיץ חצי אב אלול וחצי תשרי חום רבי יהודה היה מונה ממרחשון ר"ש מונה מתשרי.

א,ח סדר תעניות כיצד מוציאין את התיבה לרחובה של עיר ונותנין עליה אפר מקלה ולא היו מתעלפין עליה אלא אחד יושב ומשמרה כל היום זקן שבהם אומר לפניהם דברי כבושין בניי יתבייש אדם מחבירו ואל יתבייש אדם ממעשיו [מוטב] יתבייש אדם מחבירו וממעשיו ואל יהא הוא ובניו [מציבין] ברעב וכן הוא אומר (ישעיהו נח) למה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע מה הוא משיבו הן ביום צומכם וגו' [הן לריב ומצה תצומו וגו' הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו וגו ' אלא איזה צום שאנ י רוצה בו פתח חרצובות רשע וגו ' אם יהא שרץ בידו של אדם אפילו טובל בשילוח ובכל מי בראשית אינו טהור לעולם השליך שרץ מידו עלתה לו טבילה בארבעים סאה וכן הוא אומר (משלי כח) ומודה] ועוזב ירוחם ואומר (איכה ג) נשא לבבנו אל כפים [וגו'].

א,ט אומר לפניהם כ "ד י "ח [בכל יום ושש היה מוסיף שביעית משום סומכוס אמרו משפיל הרמים היכן אמרו] בין גואל ישראל לרופא חולים עונין אמן על כל ברכה וברכה [תוקעין ומריעין ותוקעין כך] היו נוהגין בגבולין במקדש [מה הן] אומרין ברוך [אתה] ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם [ואין] עונין אמן במקדש מנין שאין עונין אמן במקדש שנאמר (נחמיה ט) קומו וברכו את ה ' אלהיכם [וגו' מנין על כל ברכה וברכה ועל כל תהלה ותהלה שנאמר] (שם) ומרומם על כל ברכה ותהלה על כל ברכה ברכה [ועל כל תהלה תהלה].

א,י על [הראשונה] הוא אומר ברוך ה ' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך גוא ל ישראל והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו [וגו'] וחזן הכנסת אומר [להם] תקעו הכהנים תקעו וחוזר ואומר [להם] מי שענה את אברהם בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע [קול צעקתכם ביום הזה תוקעין ומריעין . על] השניה הוא אומר ברוך ה ' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך זוכר הנשכחות והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו [חזן] הכנסת אומר [להם] הריעו בני אהרן הריעו [וחוזר] ואומר [להם] מי שענה את [משה ואבותינו] על ים סוף הוא יענה אתכם וישמע [קול צעקתכם ביום הזה תוקעין ומריעין ותוקעין אחת [תקיעה ואחת תרועה עד שגומר את כולם כן] הנהיג רבי חלפתא

בציפורי ורבי חנינא בן תרדיון בסכני וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו לא היו נוהגין כן אלא בשערי מזרח [בלבד].

מסכת תענית פרק ב

ב,א ארבעה משמרות עלו מן הגולה ידעיה חרום פשחור ואימר עמדו נביאים שבירושלים [ועשאום] עשרים וארבעה משמרות ובללום והטילום לתוך הקלפי ובא ידעיה ונטל חמש והוא הרי כאן שש בא חרום ונטל חמש והוא הרי שש בא פשחור ונטל חמש והוא הרי שש בא אימר ונטל חמש והוא הרי [שש] וכך התנו עמהם הנביאים שאפילו [יהויריב] עולה מן הגולה לא [יהא אחד מהן נדחה מפניו אלא יעשה טפלה לו] עמדו ראשי משמרות וקבעו את עצמן בבתי אבות.

ב,ב כל משמר שיש בו ארבעה חמשה ששה שבעה שמונה תשעה משמר שיש בו ארבעה שלשה מקריבין שני ימים ואחד מקריב יום אחד משמר שיש בו חמשה שלשה מקריבין שני ימים ושנים מקריבין יום אחד משמר שיש בו ששה חמשה מקריבין חמשה ימים ואחד מקריב שני ימים משמר ש יש בו שבעה כל אחד ואחד מקריב יומו משמר שיש בו שמונה ששה מקריבין ששה ימים ושנים מקריבין יום אחד משמר שיש בו תשעה חמשה מקריבין חמשה ימים וארבעה מקריבין שני ימים [ויש] מהן שקבעו עצמן [לעולם] הבא בשבת בא בשבת לעולם לאחר השבת לאחר השבת לעולם יש מהן [שמגדילין] פעם אחת בחודש יש מהן [שמגדילין] פעם אחת בשבת יש מהן [שמגדילין] פעם אחת בשבוע ויש מהם [שמגדילין בכל משמר ומשמר].

ב,ג [כל שמכיר את משמרתו ואת בית אב שלו והוא מבתי אבות קבועין אין אסור אלא אותו יום בלבד כל שמכיר את משמרתו ואין מכיר את בית אב שלו והוא מבתי אבו ת קבועין אסור כל אותה שבת כל שאין מכיר לא את משמרתו ולא את בית אב שלו והוא מבתי אבות קבועין אסור כל חודש רבי אומר אומר אני שיהא זה אסור לעולם אלא שתקנתו קלקלתו].

ב,ד מפני מה אנשי משמר מותרין לשתות יין בלילות אבל לא בימים [שאם] תכבד העבודה על אנשי בית אב [יסמכו עליהן] אנשי בית אב לא ביום ולא בלילה מפני שהן [תדירין בעבודה].

ב,ה אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין לספר ולכבס בין משחרב הבית ובין עד שלא חרב הבית רבי יוסי אומר משחרב הבית מותרין מפני שאבל הוא להם יום שני וחמישי הוחדו לתענית צבור ובהן בתי דינים יושבין בע יירות ובהן נכנסין לבתי כנסיות וקורין ובהן [מפסיקין] למקרא מגילה.

ב,ו מה בין תענית צבור לתענית יחיד [תענית צבור אוכלין ושותין מבעוד יום מה שאין כן בתענית יחיד] תענית צבור אסורין במלאכה ברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה מה שאין כן בתענית יחיד תענית צ בור נכנסין לבתי כנסיות מה שאין כן בתענית יחיד תענית צבור מוציאין את התיבה לרחובה של עיר מה שאין כן בתענית יחיד תענית צבור מתפללין עשרים וארבע ברכות מה שאין כן בתענית יחיד תענית צבור כהנים

נושאים כפיהם ארבעה פעמים ביום משא "כ בתענית יחיד תענית צבור אין מפסיק ין לימים טובים הכתובים במגילה מה שאין כן בתענית יחיד מעשה וגזרו תענית בחנוכה בלוד [אמרו לו לרבי אליעזר וסיפר לרבי יהושע ורחץ אמר להם ר ' יהושע] צאו והתענו על מה שהתעניתם כל זמן שהיה רבן גמליאל קיים היתה הלכה נוהגת כדבריו לאחר מיתתו של רבן גמליאל בקש רבי יהו שע לבטל את דבריו עמד רבי יוחנן בן נורי על רגליו ואמר חזי אנא בתר רישא גופא אזיל כל זמן שהיה רבן גמליאל קיים היתה הלכה נוהגת כדבריו עכשיו שמת אתם מבקשים לבטל את דבריו אמר רבי יהושע אנו שומעין לך נקבעה הלכה כדברי רבן גמליאל ולא ערער אדם על דבריו.

ב,ז [בשבתות ובימים טובים מותר להתענות לפניהם ולאחריהן מפני מה אלו אסורין ואלו מותרין אלו מדברי תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק אלו דברי סופרין] ודברי סופרין צריכין חיזוק אבא יוסי בן דוסאי [אמר] משם רבי יוסי הגלילי נשבע שיתענה בערב שבת הרי זה שבועת שקר.

ב,ח ותשעה באב שחל להיות בערב שבת אוכל אדם כביצה ושותה כביצה כדי שלא יכנס לה כשהוא מעונה דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר [הרי זה] מתענה ומשלים אמר לו רבי יוסי אי אתה מודה בתשעה באב שחל להיות אחר השבת שאוכלין ושותין מבעוד יום מה לי [ליכנס] לה מעונה מה לי [יצא] הימנה מעונה אמר לו לא אם אמרת בזה שאוכלין ושותין כל היום תאמר בזה שאין אוכלין ושותין אלא משחשכה.

ב,ט [כשם שמתריעין על הגשמים בשאר שני שבוע כך מתריעין עליהם בשביעית מפני פרנסת אחרים ומתריעין על האילן] בפרוס הפסח [ועל] הבורות ועל השיחין ועל המערות בפרוס החג א ם אין להם [מה שישתו] מתריעין עליהן מיד [איזו הוא] מיד שלהן [יום] שני [ויום חמישי] ועל כולן אין מתריעין עליהן אלא [באותה הפרכיא בלבד].

ב,י [דבר שיש בו הפסק אפילו שלשה מתים ביום אחד זה אחר זה אין זה דבר דבר שאין בו הפסק אפי' שלשה מתים בג' ימים זה אחר זה ה"ז דבר אסכרה אם מתים בה מתריעים עליה אם לאו אין מתריעין עליה מתריעין על הגובאי כל שהוא מפני שהיא מכה מהלכת ר"ש בן אלעזר אומר אף על החגב חרב העוברת ממקום למקום אפי ' חרב של שלום מתריעין עליה ואין צריך לומר חרב של פורעניות ואין לך חרב של שלום יותר משל פרעה נכה ושטפה את הצדיק ההוא זה יאשיהו (דברי הימים ב לה) וישלח אליו מלאכים לאמור מה לי ולך וגו' ואלהים אמר לבהלני מפי הקדוש אני עולה חדל לך זה לשון עבודת כוכבים] ולא הסב יאשיהו פניו ממנו כי להלחם בו התחפש וגו ' ויורו המורים למלך יאשיהו וגו' [היו מתאבלין על יאשיהו וג ו'] ויקונן ירמיהו על יאשיהו היכן פירושו של דבר (איכה ד) רוח אפינו משיח ה ' וגו' [ועל כולם אין מתריעין עליהן אלא באותה הפרכיא בלבד היה בסוריא אין מתריעין עליהן].

ב,יא עיר שהקיפוה עובדי כוכבים או נהר [וכן] ספינה המטורפת בים [וכן] יחיד הנרדף מפני עובדי כוכבים ומפני ליסטים ומפני רוח רעה כולם אין רשאין לסגף [את] עצמן בתענית שלא לשבר את כחן וכן היה ר ' יוסי אומר אין היחיד רשאי לסגף את עצמו בתענית [שמא יפול על הצבור ויהיו צריכים לפרנסו] מעשה ואמרו לחסיד אחד התפלל וירדו גשמים התפלל וירדו גשמים א "ל כשם שהתפללת [וירדו] גשמים כך התפלל [וילכו] להם אמר להם צאו וראו אם [עומד] אדם בקרן אפיל [ומקשקש את רגלו בנחל קדרון] אנו מתפללין שלא ירדו גשמים אבל בטוחים אנו שאין המקום מביא מבול לעולם

שנא' (בראשית ט) ולא יהיה עוד המים למבול וגו ' (ישעיהו נד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי וגו' רמ"א מבול של מים אין אבל מבול של אש ושל גפרית יש כדרך שהביא על הסדומיים שנאמר (בראשית יט) וה' המטיר על סדום וגו ' רבי יהודה אומר מבול של כל בשר אין אבל מבול של יחידים יש כיצד נפל לים טבעה ספינתו בים ומת הרי הוא מבולו רבי יוסי אומר מבול של מים אין אבל מבול ש ל דבר לעובדי כוכבים לימות המשיח יש שנא' (זכריה יא) ואקח את מקלי את נועם וגו' מהו אומר ותופר ביום ההוא.

ב,יב העוברות והמיניקות מתענים בט"ב וביוה"כ ובג' תעניות של צבור ושאר תעניות לא היו מתענות ולא שיענגו [את] עצמן בתפנוקין אלא שאוכלות ושותות כדי קיום הולד [הרי] שהיה מתענה על החולה [ונתרפא על הצרה ועברה הרי זה משלים תעניתו הרי שהיה מתענה ושכח ואכל ושתה משלים את תעניתו ההולך ממקום שמתענין למקום שאין מתענין הרי זה משלים תעניתו הנכנס לעיר ומצאו שמתענין הרי זה מתענה עמהן איזהו] הלל הגדול (תהילים קלו) הודו לאלהי האלהים הודו לאדוני האדונים וגו'.

מסכת תענית פרק ג

ג,א בשלשה פרקים נושאין כפיהן ד ' פעמים ביום [בשחר] בחצות במנחה [ובנעילה] דברי ר' מאיר וחכמים אומרים במנחה ובנעילה לא היה שם נשיאת כפים שנאמר (דברים יח) לעמוד לשרת בשם ה ' הוא ובניו מקיש בניו [לו] מה הוא מע ומד ונשיאות כפים בבוקר אף בניו מעומד ונשיאות כפים בבוקר.

ג,ב שמונה משמרות תקן משה לכהונה ושמונה ללוים משעמד דוד ושמואל הרואה עשאום כ"ד משמרות כהונה וכ "ד משמרות [לויה] שנאמר (דברי הימים א ט) המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם אלו משמרות כהונה ולויה עמדו נביא ים שבירושלים וקבעו שם כ"ד מעמדות כנגד כ"ד משמרות כהונה ולויה שנאמר (במדבר כח) צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי אי אפשר לומר כל ישראל אלא מלמד ששלוחו של אדם כמותו.

ג,ג הגיע זמן המשמר כהנים ולוים עולים לירושלים וישראל שבאותו משמר שאין יכולים לעלות לירושלים מתכנסים לעריהן וקורין [מעשה] בראשית ובטלים מן המלאכה כל אותה שבת רשב "א אומר כהנים ולוים וכלי [שיר והעם] מעכבין [את העבודה באחד בניסן אין בו מנחה ונעילה משום שיש בו קרבן מוסף וקרבן עצים].

ג,ד פרשה גדולה קורין אותה בשנים וקטנה ביחיד בשחרית ובמוסף ד ברי ר"מ וחכמים אומרים כל שיש בו מוסף קורין בו מוסף וכל שאין בו מוסף אין קורין בו מוסף בשחרית ובמוסף נכנסין [לבתי כנסיות וקורין במנחה קורין על פה רי "א אין היחיד קורא ע"פ אלא נכנסין לבתי כנסיות וקורין על פה כדרך שקורין את שמע].

ג,ה מה ראו זמן עצי כהנים והעם לימנות [שכשעלו] בני הגולה לא מצאו עצים בלשכה [עמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן ומסרו לצבור וכן התנדבו עמהן הנביאים שאפילו לשכה מלאה עצים ואפילו עצים משל צבור ועמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן לא יהא

קרבן מתקרב אלא משלהם תחלה] שנאמר (נחמיה י) והגורלות הפלנו על קרבן עצים [ואומר (עזרא ו) כי עזרא הכין לבבו וגו'].

ג,ו אותן ימים אסורים בהספד [ובתענית בין משחרב הבית ובין עד שלא חרב הבית] רבי יוסי אומר משחרב הבית מותרין מפני שאבל הוא להם אמר רבי אלעזר בר צדוק אני הייתי מבני סנאב בן בנימין וחל ט ' באב להיות בשבת ודחינו הו לאחר השבת והיינו מתענין ולא משלימים.

ג,ז [מהו] בני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות [שבשעה שהושיבו מלכי יון פרדסאות על הדרכים שלא לעלות לירושלים כדרך שהושיב ירבעם כל מי שהוא כשר וירא חטא באותו הדור היה נוטל את הבכורים ומחפן כמין קציעות ומניחן בכלים ונטל את הסל ואת העלי על כתפו ועלה כשהגיע לאותו משמר א "ל לאן אתה הולך א "ל לעשות שתי קציעות הללו שני כפין של דבלה במכתשת הלז שבפני בעלי זה שעל כתפי כיון שעבר מאותו משמר מעטרן ומעלן לירושלים].

ג,ח [מה הוא אומר בני סלמאי הנטופתי שבשעה שהושיבו מלכי יון פרדסאות על הדרכים שלא לעלות לירושלים כדרך שהושיב ירבעם בן נבט כל מי שהוא ירא חטא וכשר באותו הדור היה מביא שני גזרי עצים ועושה אותן כמין סולם ומניחן על כתפו ועולה כשהגיע לאותו משמר אמר לו לאן אתה הולך א "ל ליטול ב ' גוזלות משובך הלז שבפני בסולם זה שעל כתפו כיון שעבר מאותו מ שמר מפרקן ומעלן לירושלים] ולפי שמסרו עצמן על התורה ועל המצות [לפיכך] נמצא להם שם טוב וזכר טוב בעולם ועליהם [הוא אומר] (משלי י) זכר צדיק לברכה ועל ירבעם בן נבט וחביריו [הוא אומר] (שם) ושם רשעים ירקב.

ג,ט [ר' יוסי אומר] מגלגלין זכות ליום זכאי וחובה ליום חיי ב כשחרב הבית בראשונה [מוצאי שבת היה] ומוצאי שביעית היה ומשמרתו של יהויריב היתה [וט"ב היה וכן בשנייה והלוים עומדין על דוכנן ואומרים] (תהילים צד) וישב עליהם את אונם [וגו'] למחר כשיבנה הבית מה הוא אומר (דברי הימים א טז) ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם (תהילים עב) עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו וגו'.

ג,י [בתשעה בחודש הובקעה העיר בשניה ובראשונה ובז ' בו אם נאמר (ירמיהו נב) בז' בחודש למה נאמר בט ' בחודש אם נאמר בט ' בחודש למה נאמר בז ' בחודש אלא בז ' בחודש כיבשו האומות את ההיכל] ונטלו את העמודים ואת הים ואת המ כונות [והיו מקרקרים] שביעי שמיני ותשיעי [עד שפנה יום] וכה"א (שם) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב לעתותי ערב הציתו בו את האור ונשרף עם שקיעת החמה בעשור לחודש.

ג,יא כל שהוא [מסעודת] ט' באב אסור לאכול בשר ולשתות יין [ואסור לאכול שני תבשילים] ואסור לרחוץ [ולסוך וכל] שאינו מסעודת ט' באב מותר לאכול בשר ולשתות יין ומותר לאכול שני תבשילין [ומותר] לרחוץ [ולסוך] רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו כל שעה שמותר לאכול מותר לרחוץ [פניו ידיו ורגליו] ואין שאילת שלום לחברים בט"ב ולהדיוט בשפה רפה מתקנין [מט"ב לט"ב] עבר ט"ב [מותרין בכולם.

ג,יב ט"ב שחל להיות בשבת אוכל אדם כל צרכו ושותה כל צרכו ומעלה על שולחנו כסעודת שלמה בשעתו ואין מונע מעצמו כלום.

ג,יג אותן ימים עתידין להיות ימים טובים לישראל שנאמר (זכריה ח) כה אמר ה' צום הרביעי וגו' וכל המתאבלים עליה בעולם הזה שמחים ה ם עמה לעולם הבא שנאמר (ישעיהו סו) שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה וגו'.

מסכת מגילה פרק א

א,א כרכין המוקפין מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר רבי [יהודה] בן קרחה אומר מימות אחשורוש אמר רבי יוסי ברבי יהודה היכן מ צינו לשושן הבירה [שמוקפת] חומה מימות יהושע בן נון [אלא] (אסתר ט) משפחה ומשפחה מדינה ומדינה עיר ועיר הסמוכין לכרך [ונראין עמו הרי הן כיוצא בו].

א,ב היוצאין [בשיירא] ומפרשין בספינה קורין בארבע עשר חל להיות בערב שבת [כרכין המוקפין חומה] מקדימין ליום הכניסה ו עיירות גדולות קורין בו ביום רבי יוסי אומר [אומר אני שלא יקדמו בני כרכין לבני עיירות אבל קורין עמהן] בו ביום חל להיות בשבת כפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בערב שבת [ומוקפין חומה לאחר שבת] רבי אומר אומר אני הואיל ונדחו עיירות [גדולות] ממקומן י דחו ליום הכניסה.

א,ג אמר רבי יהודה אימתי [מקום שנכנסין בשני ובחמישי אבל מקום שאין נכנסין לא בשני ולא בחמישי] הואיל ומסתכלין בה אין [מסתכלין בה] אלא בזמנה.

א,ד מקרא מגילה ותרומת שקלים מקדימין ולא מאחרין ספק מילה וזמן עצי כהנים ט"ב חגיגה והקהל מאחרין ולא מקדימין . אע"פ שאמרו מקדימין [ולא מאחרין קורין את המגילה] וגובין ומחלקין בו ביום שאין עיניהם [של עניים] נשואות אלא ליום מקרא מגילה שנאמר (אסתר ט) והימים האלה נזכרים ונעשים [וגו' ועוד] לקיים את השמחה בזמנה.

א,ה מגבת פורים ל פורים ומגבת העיר לאותה העיר אין מדקדקין במגבת פורים אבל לוקחים את העגלים ושוחטין ואוכלין אותן והמותר [אל] יפול לכיס של צדקה ר "א אומר מגבת פורים [אל יעשה ממנו עני רצועה לסנדלו].

א,ו רבי מאיר אומר [הלוה מעות מחבירו] ליקח בהן פירות אל יקח בהן כלים כלים אל יקח בהן פירות [מפני שגונב דעת המלוה] רבי שמעון בן אלעזר אומר משום ר "מ [הלוה מעות מחבירו] ליקח בהן חלוק אל יקח בהן טלית טלית אל יקח בהן חלוק [מפני שגונב דעת מלוה].

א,ז קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה [שנה צריכין לקרותה] באדר השני שכל מצות שנוהגות [באדר הש ני נוהגות באדר הראשון] ר"א בר' יוסי אומר [משום רבי זכריה בן הקצב] אין [צריכין לקרותה באדר השני שכל מצות הנוהגות באדר שני אין נוהגות באדר ראשון חוץ מהספד ותענית שנוהגין בזה ובזה שטרות שבזה ובזה בראשון כותבין אדר ואדר שני נכתב תניין].

א,ח אין בין יום טוב לש בת אלא אוכל נפש [בלבד] ר' יהודה [אומר] אף מכשירי אוכל נפש רבי נחוניא בן הקנה [אומר יום הכפורים הרי הוא כשבת לתשלומין] אין בין שלשה תעניות שניות לשבע אחרונות אלא תרועה ונעילת חנויות בלבד [אין בין מודר הנאה מחבירו סתם למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש].

א,ט אין בין נזיר סתם לנזיר ל' [אלא] שהנזיר סתם מגלח ליום [שלשים ואחד] ואם גלח ביום ל' [לא] יצא נזיר ל' מגלח ליום ל' ואחד [אם] גלח ביום ל' יצא וזה וזה מצותן לגלח [ליום] ל' ואחד. אין בין דם המת לדם תפיסה אלא שדם המת נזיר מגלח עליו ו חייבין על טומאת מקדש וקדשיו דם תפיסה אין נזיר מגלח עליו ואין חייבין על טומאת מקדש וקדשיו.

א,י אין בין כזית מן המת למת אלא שכזית מן המת פתחו בטפח והמת פתחו בד ' טפחים אין בין כזית מן המת לעצם כשעורה אלא טומאת אהל בלבד . אין בין אבר מן המת לאבר מן החי אלא שא בר מן המת [הבשר] הפורש ממנו טמא ואבר מן החי [הבשר] הפורש ממנו טהור.

א,יא אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן אין בין זב לזבה אלא שהזב טעון ביאת מים חיים זבה אין טעונה ביאת מים חיים [אין בין זבה לנדה אלא קרבן אין בין קרבן זבה ליולדת אלא הבאת קרבן אין בין נדה לשומרת יום כנגד יום אלא ספירת שבעה בלבד].

א,יב אין בין בית [המוסגר] לבית המוחלט אלא שהבית [מוסגר מטמא בתוכו] והמוחלט מתוכו ומאחוריו [זה וזה מטמא בביאה] אבנים שיש בהן נגע מטמאות מאחוריהן אין בין נדרים לנדבות אלא שהמקדיש נדרים לבדק הבית ואבדו ח ייב באחריותן נדבות אין משלם אלא טובת הנאתו בלבד.

א,יג אין בין במות יחיד לבמות צבור אלא כל שנדר ונדב קרב בבמות יחיד [כל] שאין נדר ונדב קרב בבמת צבור . אין בין שילה לירושלים אלא שבשילה בנין אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה.

א,יד אין בין כהן [משוח בשמן המשחה] המשמש לכהן משוח שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה [אין בין מרובה בבגדים משמש למרובה בגדים שעבר אלא פר הבא על כל המצות אין בין כהן משוח שעבר למרובה בבגדים שעבר אלא פר הבא על כל המצות] אין בין כהן מרובה בבגדים משמש לכהן משוח שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה אין בין כהן משוח משמש לכהן מרובה בבגדים שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה ופר הבא על כל המצות.

מסכת מגילה פרק ב

ב,א הקורא את המגילה למפרע לא יצא וכן בהלל [וכן בתפלה] וכן בקריאת שמע הקורא את המגילה [וטעה] והשמיט בה פסוק אחד לא יחזור ויקרא אותו הפסוק בפני עצמו אלא מתחיל מאותו הפסוק וגומר עד סוף וכן בהלל [וכן בתפלה] וכן בקריאת שמע נכנס לבית

הכנסת ומצאן שקראו חציה וגמר עמהן לא יחזור ויקרא מראשה ועד אותו מקום אלא מתחיל מראשה וגומר עד סוף וכן בהלל [וכן בתפלה] וכן בקריאת שמע.

ב,ב קראה בלילה לא יצא יד י חובתו א"ר יוסי מעשה בר' יוחנן בן נורי שקראה בצפורי בלילה אמר לו אין שעת הסכנה ראיה קראה על פה לא יצא ידי חובתו אמר [רשב"א] מעשה בר' מאיר שהלך [לאסיא] לעבר [את] השנה [לא מצא] שם מגילה כתובה עברית [כתבה מפיו וחזר] וקרא מתוכה קראה בין עומד בין יושב בין מוטה בין שהעמיד לה [תורגמן] בין שבירך לפניה [ובין שבירך] לאחריה לאחריה ולא בירך לפניה לא בירך לפניה ולא לאחריה יצא אר"ש מעשה בר"מ שקראה בבית הכנסת בטבעין מיושב והיו בני הכנסת יושבין כיון [שנגמרה] מקצתה נתנה לאחר וברך עליה.

ב,ג קראה בלעז הלעוזות יוצאין ידי חוב תן קראה אשורית שומעין [ושאין שומעין] יוצאין י"ח לעולם אין יוצאין ידי חובתן עד שתהא כתובה אשורית בלשון עברי על הספר ובדיו.

ב,ד הכל חייבין בקריאת [מגילה] כהנים לוים וישראלים [ועבדים] משוחררין חללין נתינים [וממזרים] סריס אדם וסריס חמה פצוע דכא וכרות שפכה כול ן חייבין ומוציאין את הרבים י "ח אנדרוגינוס מוציא מינו ולא את שאינו מינו טומטום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו מי שחציו עבד וחציו בן חורין אין מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו נשים ועבדים וקטנים פטורין ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן . אמר רבי יהודה קטן הייתי [וקריתי לפני ר' טרפון בלוד וקלסני] א"ר קטן הייתי וקריתיה [לפני ר' יהודה באושא והיו שם זקנים ולא אמר אחד מהן דבר] אמרו לו אין מביאין ראיה מן המתיר [מכאן ואילך הנהיגו שיהו קטן קורין אותה לרבים].

ב,ה מצות מגילה מתחלתה ועד סופה דברי רבי מאיר ר ' יהודה אומר מאיש יהודי ר' יוסי אומר (אסתר ג) מאחר הדברים האלה ר "ש בן [אלעזר] אומר (אסתר ו) מבלילה ההוא אבל הכל מודים [שמצותה לגמור עד סוף].

ב,ו כל יום הנף אסור בחדש כל יום השביעי חייב בסוכה וכל יום השביעי כשר ללולב כל יום השמיני כשר למילה וכל הלילה כשר לקצי רת העומר ולהקטיר חלבים ואיברים זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום ודבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה [אבל אין] חייבין עליהן משום נותר ואין מחשבה פוסלת בהן משום פגול עד שיעלה עמוד השחר.

ב,ז ר' מנחם בר' יוסי אומר [בני הכנסת לא יקחו את הרחבה] א"ר יהודה בד "א בזמן שלא התנו עמהן פרנסי אותה העיר אבל אם התנו עמהן פרנסי העיר רשאין לשנותה לכל דבר שירצו.

ב,ח העושה תיבה ומטפחות לספר עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי לישתמש בהן הדיוט ומשנשתמש בהן גבוה אין רשאי לישתמש בהן הדיוט וכלים שנשתמש גבוה אל ישתמש בהן הדיוט אבל משאיל אדם מטפחתו לספר וחוזר ולוקחה ממנו מטפחת ספרים משנין אותם מספרים לספרים אבל לא לדברים אחרים.

ב,ט העושה מנורה ונר לבית הכנסת עד שלא נשתקע שם הבעלים מהן [רשאי] לשנותן לדבר אחר משנשתקע שם הבעלים מהן אין רשאי לשנותן לדבר אחר [יחיד שפסק צדקה בעירו נותנה לעניי עירו בעיר אחרת נותנה לעניי עיר אחרת הפרנסים שפסקו צדקה בעירן נותנין אותה לעניי עירן בעיר אחרת נותנין אותה לעניי עיר אחרת] הפוסק צדקה

עד שלא זכו בה הפרנסין רשאי לשנותה לדבר אחר משזכו בה הפרנסין אין רשאי לשנותה לדבר אחר אלא מדעתן.

ב,י [נכרי ש הקדיש קורה לבית הכנסת וכתוב עליה לשם בודקין אותו אם אמר לשם הקדש נדרתי גונזין אותו ואם אמר לשם בית הכנסת נדרתי גורדין מקום השם וגונזין אותו ומשתמשים במותר] כלי גבוה עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי לישתמש בהן הדיוט משנשתמש בהן גבוה אין רשאי לישתמש בהן הדיוט וכלי ם שנעשו מתחלתן להדיוט אין עושין אותן לגבוה אבנים וקורות שחצבן מתחלה להדיוט אין בונין [אותו] בהר הבית אבני היכל ועזרות שנפגמו אין להם פדיון וטעונין גניזה אמר רבי יהודה מעשה ברבי אלעזר ברבי צדוק שלקח בית הכנסת של אלכסנדריא שהיתה בירושלים והיה עושה בה כל חפצו לא אסרו אלא [שלא יהא] שם הראשון קרוי עליו.

ב,יא בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש לא יכנס להן לא בחמה מפני החמה ובצינה מפני הצינה ובגשמים מפני הגשמים ואין אוכלין בהן ואין שותין בהן ואין ישנין בהן ואין מטיילין בהן ואין ניאותין בהן אבל קורין ושונין ודורשי ן בהן בהספד של רבים מספיד בהן אמר רבי יהודה בד "א בישובן אבל בחורבנן מניחין אותן ומגדלין בהן [העשבים] מפני עגמת נפש.

מסכת מגילה פרק ג

ג,א ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין פ ' שקלים ומפטירין (מלכים ב יב) פ' שקלים שביהוידע הכהן איזו היא שבת ראשונה כל שר "ח אדר ח ל להיות בתוכה אפילו בע "ש בשניה זכור ומפטירין (שמואל א טו) כה אמר ה ' צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל איזו היא שבת שניה כל [שפורים חל] להיות בתוכה ואפילו בע "ש בשלישית פרה אדומה ומפטירין (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם איזו היא שבת שלישית כל שסמ וכה לפורים מאחריו רביעית החודש הזה לכם ראש חדשים ומפטירין (יחזקאל מה) כה אמר ה' בראשון באחד לחודש איזו היא שבת רביעית כל [שר"ח] ניסן [חל] להיות בתוכה ואפי' בע"ש.

ג,ב היתה פ' שקלים סמוכה לאדר בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וחוזרין וכופלין אותה וכן בשניה וכן בשלישית וכן ברביעית וכן בפורים שואלים הלכות [הפסח] בפסח והלכות עצרת בעצרת הלכות [החג] בחג בבית הועד שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רשב"ג אומר שתי שבתות.

ג,ג יו"ט [הראשון] של פסח קורין [פרשת (ויקרא כג) הנף שבתורת כהנים] ושאר [כל] ימות הפסח [מדלגין מעניינות הפסח הכתובין בתורה בעצרת] (דברים טו) שבעה שבועות [וי"א] בחדש השלישי בר "ה (ויקרא כג) [דבר אל בני ישראל לאמר] בחדש השביעי [באחד לחודש וגו '] וי"א (בראשית כא) וה' פקד את שרה ביוה "כ קורין אחרי מות ומפטירין (במדבר כט) בעשור שבחומש הפקודים [ביו"ט] הראשון של חג קורין (ויקרא כג) [דבר אל בני ישראל לאמר] בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה חג הסוכות וגו '

בשני (במדבר כט) ביום השני בשלישי ביום השלישי [ברביעי וביום הרביעי בחמישי וביום החמישי בששי וביום הששי בשביעי וביום השביעי בשמיני וביום השמיני].

ג,ד בר"ח של חנוכה [קורין] (במדבר כח) ובראשי חדשיכם מקום [שפוסקין בשבת בשחרית משם מתחילין] במנחה במנחה [משם מתחילין] בשני בשני [משם מתחילין] בחמישי בחמישי [משם מתחילין בשבת הבאה ר' יהודה אומר מקום שפוסקין בשבת בשחרית משם מתחילין לשבת] הבאה.

ג,ה ביו"ט חמשה ביוה "כ ששה בשבת שבעה [אם רצו להוסיף אל יוסיפו] דברי ר' ישמעאל רבי עקיבה אומר ביום טוב חמשה ביוה "כ [ששה ובשבת שבעה ואם רצו להוסיף מוסיפין] הכל עולין למנין שבעה אפילו [אשה אפילו קטן אין מביאין את האשה לקרות ברבים].

ג,ו בית הכנסת שאין להם מ י שיקרא אלא אחד עומד וקורא ויושב אפילו שבעה פעמים בית הכנסת של לעוזות אם יש להם מי שיקרא עברית פותחין עברית וחותמין אם [אין להם מי שיקרא אלא אחד אין קורא אלא אחד].

ג,ז אין עושין מעמד ומושב פחות משבעה פעמים ואין אומרים ברכת אבלים פחות מעשרה [ואין מעמד פחות מעשרה] ואין אבלים מן המנין אין אומרים ברכת חתנים פחות מעשרה וחתנים מן המנין אומרים ברכת חתנים בין בסעודת אירוסין בין בסעודת נשואין בין בחול בין בשבת רבי יהודה אומר אם באו פנים חדשות אומרים ברכת חתנים ואם לאו אין אומרים ברכת חתנים.

ג,ח אימתי מסיעין על החד ש לאור עיבורו כיצד חל להיות ערב שבת ושבת מסיעין עליו למוצאי שבת אמר רבי אלעזר ברבי צדוק כך היו חבורות שבירושלים נוהגין אלו לבית המשתה ואלו לבית האבל אלו לסעודת אירוסין ואלו לסעודת נשואין אלו לשבוע [בן] ואלו לליקוט עצמות שבוע הבן וליקוט עצמות שבוע הבן קודם לליקוט עצמות בית המשתה ובית האבל בית המשתה קודם לבית האבל רבי ישמעאל היה מקדים בית האבל לכולם שנאמר (קוהלת ז) טוב ללכת אל בית אבל [וגו'] רבי מאיר אומר [משום ר' עקיבה] מה תלמוד לומר (שם) והחי יתן אל לבו עבד דיעבדון לך לווייה דילוון לך ספוד דיספדונך קבור דיקברונך.

ג,ט אין קורין בתורה פחות משלשה פסוקין [בכרך אחד] אם היתה פרשה של ארבע ושל חמשה הרי זה קורא את כולה היתה פרשה של חמשה וקרא שלשה והניח את השנים העומד אחריו לקרוא קורא אותן שנים ועוד שלשה בפרשה אחרת אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה הרי זה קורא את כולה א ין מפטירין בנביא פחות משלשה פסוקים [בכרך אחד] אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה [פסוקין] הרי זה קורא את כולה המקצר הרי זה משובח [אם היתה פרשה קטנה] כגון (ישעיהו נב) כה אמר ה' חנם נמכרתם [קורא אותה בפני עצמה].

ג,י אין משיירין בסוף הספר אלא כדי שיקראו שבעה שיי ר כדי שיקראו ששה קורא אותן ששה ועוד שבעה בחומש [אחד] אין משיירין בסוף התורה אלא כדי שיקראו שבעה שייר כדי שיקראו ששה וקראו אותן ששה חוזר הענין וקורא אותן שבעה.

ג,יא מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה [ואין] מדלגין מנביא לנביא ובנביא של שנים עשר [מדלגין] ובלבד שלא ידלג מסוף הספר [לראשו].

ג,יב [מכרכין תורה במטפחות תורה וחומשין במטפחות חומשין תורה וחומשים במטפחות נביאים אבל לא נביאים במטפחות תורה וחומשין ונותנין תורה על גבי תורה וחומשין] ע"ג חומשין [תורה] וחומשין על גבי נביאים [אבל לא נביאים על גבי תורה וחומשין].

ג,יג א' קורא בתורה וא' מתרגם לא יהא א' קורא ושנים מתרגמין ולא שנים קורין וא' מתרגם ולא שנים קורין ושנים מתרגמין אחד קורא בנביא וא' מתרגם א' קורא ושנים מתרגמין אבל לא שנים קורין וא' מתרגם ולא שנים קורין ושנים מתרגמין אחד קורא מגילה וא' מתרגם א' קורא ושנים מתרגמין שנים קורין וא' מתרגם שנים קורין ושנים מתרגמין קטן מתרגם על ידי גדול אבל אין כבוד שיתרגם גדול על ידי קטן שנאמר (שמות ז) ואהרן אחיך יהיה נביאך חזן הכנסת לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים וכן ראש בהכ"נ לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים שאין אדם [מבזבזהו בידיו] לעצמו חזן הכנסת העומד לקרות אחד עומד ומחזן לו עד שעה שיקרא.

ג,יד כיצד היו זקנים יושבין פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קודש כשמניחין את התיבה פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי קדש [כשהכהנים נושאים כפיהם פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קדש] חזן הכנסת [פניו כלפי קדש] וכל העם פניהם כלפי קדש שנאמר (ויקרא ח) ותקהל העדה אל פתח אהל מועד. אין פותחין פתחי בתי כנסיות אלא למזרח שכן מצינו בהיכל שהיה פתוח למזרח שנא' (במדבר ג) והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה אין בונין אותו אלא בגובהה של עיר שנא' (משלי א) בראש הומיות תקרא.

ג,טו איזו היא קימה שאמרה תורה (ויקרא יט) מפני שיבה תקום עומד מפניו בתוך ארבע אמות איזה הוא הדור שאמרה תורה (שם) והדרת פני זקן לא עומד במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו נוהג בו מורא ויראה [משא ומתן בכניסה] וביציאה [והן] קודמין לכל אדם שנאמר (דברים א) ואתן אותם ראשים עליכם היוצא למלחמת הרשות חופר ויושב חופר ומכסה שנאמר (דברים כג) וחפרת בה ושבת וגו'. המסיך את רגליו פניו כלפי העם המטיל את המים אחוריו כלפי קדש אמר רבי יוסי בד"א מן הצופין ולפנים אבל מן הצופין ולחוץ אין צריך.

ג,טז הפורס על שמע והמברך ע ל [הפירות ועל] המצות הרי זה לא יענה אחר עצמו אמן אם ענה הרי זה דרך בורות אין עונין אמן לא יתומה ולא קטופה בן עזאי אומר העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים קטופה יתקטפו ימיו ארוכה יאריך ימים ושנים.

ג,יז פוחח פורס על שמע ומתרגם רשב"ג אומר יהא זהיר בעצמו שלא יתגלה סומא פורס על שמע ומתרגם ר' יהודה אומר כל שלא ראה מאורות מימיו לא יפרוס על שמע אמרו לו הרבה דרשו במרכבה ולא ראו אותה מעולם כהן שיש בו מום בפניו בידיו וברגליו הרי זה לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו ואם היה חבר עיר ה"ז מותר הרי שהיה [עוטף במעפורת ובפילדים] אין כבוד שיקרא ויתרגם ויעבור לפני התיבה וישא את כפיו.

ג,יח התולה מזוזתו בתוך פתחו סכנה ואין בה מצוה נתנה במקל ותלאה אחר הדלת סכנה ואין בה מצוה של בית מונבז המלך היו עושין כן בפונדקאות.

ג,יט יש נקראין ומתרגמין נקראין ולא מתרגמין לא נקראין ולא מתרגמין מעשה בראשית נקרא ומתרגם מעשה לוט ושתי בנותיו נקרא ומתרגם מעשה יהודה ותמר נקרא ומתרגם מעשה עגל ראשון נקרא ומתרגם הקללות שבתורה נקראין ומתרגמין לא יהא אחד מתחיל

ואחד גומר אלא המתחיל הוא גומר את כולן אזהרות ועונשין שבתורה נקראין ומתרגמין [מעשה אמנון ותמר נק רא ומתרגם] מעשה אבשלום בפלגשי אביו נקרא ומתרגם מעשה פלגש בגבעה נקרא ומתרגם (יחזקאל כב) הודע את ירושלים נקרא ומתרגם ומעשה באחד שהיה קורא לפני רבי אליעזר הודע את ירושלים ומתרגם אמר לו צא והודיע תועבותיה של אמך [המרכבה] קורין אותה לרבים. מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם ומעשה ברבי [חנניה] בן גמליאל שהיה [קורא בעכו] (בראשית כה) וילך ראובן וישכב את בלהה וגו' ויהיו בני יעקב שנים עשר ואמר למתרגם אל תתרגם אלא אחרון מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם אלו הן מעשה עגל השני (שמות לב) מן ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה עד וירא משה את העם כי פרוע הוא וגו' ועוד כתוב אחר (שם) ויגוף ה' את העם וגו' מכאן אמר רבי שמעון בן אלעזר אין אדם רשאי להשיב על הקלקלה שמתשובה שהשיב אהרן למשה [פרשו האפיקורסים מעשה דוד ובת שבע לא נקרא ולא מתרגם] והסופר מלמד כדרכו.

ג,כ כל המקראות הכתובות לגנאי קורין אותן לשבח [כגון (דברים כח) אשה תארש ואיש אחר ישגלנה] כל מקום שכתוב ישגלנה קורין אותו ישכבנה [כגון (שם) בשחין מצרים ובעפולים] כל מקום שכתוב בעפולים קורין אותו בטחורים וכגון (מלכים ב ו) ורובע [הקב דביונים בחמשה כסף (ישעיהו לו) לאכול את צואתם ולשתות את מימי רגליהם (מלכים ב י) וישימם למוצאות עד היום] רבי יהושע בן קרחה אומר וישימם [למוצאות] קורין אותו ככתבו מפני שהוא גנאי.

ג,כא כתב הנכתב ליחיד מכנין אותה לרבים לרבים אין מכנין אותה ליחיד רבי יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף הרי זה מגדף. תורגמן העומד לפני חכם אינו רשאי לא לפחות ולא להוסיף ולא לשנות אלא אם כן יהיה אביו או רבו.

מסכת מועד קטן פרק א

א,א מעין היוצא בתחלה משקין ממנו שדה בית הבעל דברי רבי מאיר [וחכמים אומרים] אין משקין [ממנו] אלא שדה בית השלחין שחרבה רבי אלעזר בן עזריה אומר [אין משקין ממנו ואין] ממלאין ומשקין בקילון ואפילו מן הבריכה שנתמלאת בקילון אבל בריכה [שניטפה] משדה בית השלחין [משקין הימנה רבי שמעון בן מנסיא אומר שתי בריכות זו על גבי זו לא יזלף מן העליונה לתחתונה ומשקה] אבל משקה הוא מן העליונה לתחתונה [רשב"א אומר ערוגה שמקצתה נמוך ומקצתה גבוהה לא יזלף מן הנמוך שבה על הגבוה שבה וישקה] אבל מזלף הוא מן הגבוה שבה על הנמוך שבה ומשקה מרביצין שדה בית השלחין במועד.

א,ב אלו הן עוגיות [אלו הן ברירין שבעיקרי] אילנות מותרין [ומשמשין] בקנים דבר האבד עושין אותו במועד דבר שאינו אבד אין עושין אותו במועד מוכר אדם עוגתו של מים לנכרי ומחליף עמו משבת למוצ"ש ואינו חושש.

א,ג אין חופרין בורות שיחין ומערות במועד אבל מחנכין ומתקנין אותן אמר רבי נראין דברי רבי יהודה במועד ודברי חכמים בשביעית כיצד [היה ר' יהודה אומר בשדה לבן] שלא כדרכו תוחב בשפוד ומכה בקרדום ומרדד אדמה תחתיו [אמר] רשב"א [וכי באיזו שדה לבן היה ר' יהודה אומר בשדה סמוכה לשדה בית השלחין ולא בשדה הסמוכה לשדה בית האילן מחריבין חורי נ מלים במועד כיצד מחריבין חורי נמלים רשב "ג אומר נוטל אדם] עפר מחורו של זה ונותן לחורו של זה והן [מחנקין] זה את זה מרביצין מים על גבי פשתן מפני [העקרב] ונחיל של דבורים [שברח מחזירין אותו] למקומו.

א,ד מי שהיה כותלו [גוהה] לרשות הרבים סותרו ובונה אותו מפני סכנ ת נפשות חומת העיר שנפרצה גודרין אותה גדרוה ונפרצה אין גודרין אותה אם היתה סמוכה לספר סותרה ובונה כדרכו.

א,ה רואין את הנגעים להקל [אבל לא] להחמיר [דברי רבי מאיר] רבי יוסי אומר [אם נזקקין לו להקל נזקקין לו להחמיר] אמר רבי נראין דברי רבי מאיר במוסגר ודברי ר ' יוסי במוחלט איזה הוא חינוך הקברות [מרחיב בה ומאריך] בה איזו היא נברכת זו היא בקיע מודה ר' [יוסי] בסיד שיכול [לגמרו שסדין אותו] במועד.

א,ו אין מקדשין נשים במועד רבי יהודה מתיר שמא יקדמנו אחר ברחמים ממאנין ומגרשין וחולצין ומייבמין במועד.

א,ז מלקט אדם עצים ועשבים בין מתוך שלו בין מתוך של חבירו ובלבד שלא יעשה אומן וטוחנין במועד דבר האבד עושין אותו במועד דבר שאין אבד אין עושין אותה במועד בד"א בתלוש אבל במחובר אף דבר האבד אין עושין אותו במועד אין לו מה יאכל קוצר [מעמר ודש] ובלבד שלא ידוש בפרות.

א,ח לוקחים מן העובדי כוכבים שדות בתים וכרמים בהמה [עבדים] ושפחות מפני שהוא כמציל מידם וכותב ומעלה בערכאין ואם היה כהן מטמא להם [ולא עוד אלא] לדון עליהם בחוצה לארץ וכשם שמטמא בחוצה לארץ כך מטמא בבית הקברות ומטמא [לתלמוד תורה ומטמא לישא] אשה רבי יהודה אומר אם יש שם ממי [שילמוד] הרי זה לא יטמא ואם לאו הרי זה מטמא רבי יוסי אומר [אע"פ שיש שם ממי שילמוד] הרי זה מטמא שאין מכל אדם זוכה ללמוד אלא ממי שזוכה לו.

מסכת מועד קטן פרק ב

ב,א כל אלו שאמרו [מגלחין במועד] מותר לספר בתוך שלשים יום של אבל אף על פי שהתירו לו [לספר] לא [יספר] ברשות הרבים [אבל מספר הוא בצנעה בתוך ביתו].

ב,ב כל אלו שאמרו מכבסין במועד מותר לכבס בתוך שלשים יום של אבל אע "פ שהתירו לו לכבס לא יוליך כליו לכובס אבל מכבס הוא בצנעה בתוך ביתו כשם שאסור לספר ולכבס כך אסור ליטול צפרנים דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר וכן הי ה רבי יהודה אומר הבאין מחוף הים וממדינת הים אסורין [לכבס ולספר וחכמים מתירין אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בזמן שלא נטל רשות ודברי חכמים בזמן שנטל.

ב,ג אין כותבין שטרי אריסות וקבלנות במועד רבי יהודה מתיר שמא יקדמנו אחר כותב אדם חשבונותיו במועד ומחשב אדם יצ יאותיו במועד ומקבלין קיבולת במועד למוצאי מועד ובלבד שלא [ימנה ולא] ימדוד [ולא ישקול] כדרך שעושה בחול.
ב,ד הקובר את מתו שני ימים קודם הרגל [מפסיק את כל הרגל ומונה חמשה] אחר הרגל [ורבים מתעסקין בו] ומלאכתו נעשית על ידי אחרים [עבדיו ושפחותיו עושין בצנעה אצל אחרים ג' ימים קודם לרגל מונה שבעה אחר הרגל ארבעה ראשונים רבים מתעסקין בו שלשה אחרונים אין רבים מתעסקין בו לפי שאין הרגל עולה לו שיתעסקו בו הרבים ומלאכתו נעשית ע"י אחרים עבדיו ושפחותיו עושין בצנעה אצל אחרים].
ב,ה שבעה ימים קודם [לרגל] מספר בערב הרגל אם לא ספר בערב הרגל אסור לספר עד שיעברו עליו שלשים יום [שאף] על פי שאין הרגל עולה לספירת שבעה עולה לספירת שלשים [מי שקיים] כפיית המטה שלשה ימים קודם [לרגל לא יכפה אחר הרגל ר"א בן יעקב אומר אפילו יום אחד ר "א בר' שמעון אומר בש "א] ג' ימים ובה"א אפילו [שעה אחת ובערב שבת] זוקף את מטתו ובמוצאי שבת כופה אפילו לא נשתייר לו אלא יום אחד בלבד [אין] אבל רשאי להתאבל בתוך המועד אבל נוהג בצנעה בתוך ביתו.
ב,ו שותין מי זבלים ומי דקלים וכוס עקרין במועד שבראשונה היו אומרים אין שותין מי זבלין ומי דקלין וכוס עקרין במועד עד שבא ר "ע ולמד ששותין [מי זבלין ומי דקלין וכוס עקרין] במועד מקיזין דם לבהמה לחיה ולעופות ואין מונעין רפואה מן הבהמה במועד בהמה שתבעה [את הזכר] אין מרביעין אותה אבל מורידין אותה לבקרות חמורה [שתובעת את הזכר] מרביעין אותה בשביל שלא תצטנן ושאר כל הבהמות מורידין אותן לבקרות [ואין מרביעין במועד ואין מרביעין בחול בבכור ובפסולי המוקדשין].
ב,ז דנין דיני ממונות ודיני נפשות ודיני קנסות ושורפין את הפרה ועורפין את העגלה ורוצעין עבד עברי ופודין את הערכין ואת החרמים ואת ההקדשות ואת מעשר שני ומפרקין מנעל מן האמוס ובלבד שלא יחזיר מכבש של כובשים שהתירו קודם למועד אין מחזירים לו ואין צריך לומר שאין [נוטל הימנו של בעלי בתים נוטלו] הימנו ואין צריך לומר שמחזירו חנויות פתוחות לסטיו פותח ונועל כדרכו לרשות הרבים פותח אחת ונועל אחת.
ב,ח ערב יום טוב האח רון של חג יוצא ומעטר את השוק בשביל יום טוב האחרון של חג יושבין על ספסל של כותים בשבת [שבראשונה היו אומרים אין יושבין על ספסל של כותים בשבת] ומעשה ברבן גמליאל שהיה יושב על ספסל של כותים בשבת בעכו אמרו לו [לא היו נוהגין להיות יושבין על ספסל של כותים בשבת] ולא רצה לומר להם מותרין אתם אלא עמד והלך לו מעשה ביהודה והלל בניו של רבן גמליאל שנכנסו לרחוץ בכבול אמרו להם לא [היו] נוהגין להיות רוחצין שני אחין כאחד [לא רצו] לומר להם מותרין אתם אלא נכנסו ורחצו זה אחר זה [שוב מעשה] ביהודה והלל בניו של רבן גמליאל שהיו יוצאין בקורדקיסין [של זהב בשבת בבירי אמרו להם לא היו נוהגין כן להיות יוצאין בקורדקיסין של זהב בשבת לא] רצו לומר להם מותרין אתם אלא שלחום ביד עבדיהם.
ב,ט חכם שמת הכל קרוביו הכל קורעין הכל חולצין והכל סופדין והכל מברין עליו [ואפי'] ברחובה של עיר אין מוליכין חליל ין לבית האבל [אלא] לבית המשתה ולבית השמחה במקום שנהגו איזהו הספד זה שעל הלב שנאמר (ישעיהו לב) על שדים סופדים טיפוח בידים קילוס זה פישוט זרועות.

מסכת חגיגה פרק א

א,א הטמא פטור מן הראייה שנאמר (דברים יב) ובאת שמה והבאתם שמה בראוי ליכנס לעזרה [יצא טמא שאין ראוי ליכנס לעזרה].

א,ב יוחנן בן דהבאי אומר משום ר ' יהודה אף הסומא [שנאמר יראה פרט לסומא השיב רבי על דברי יוחנן בן דהבאי הכריעו חכמים לסייע דברי רבי יהודה] (שמואל א א) וחנה לא עלתה כי אמרה לאשה עד יגמל וגו'.

א,ג קטן שאין צריך לאמו חייב בסוכה קטן שצריך לאמו יוצא בעירוב אמו ושאינו צריך לאמו מערבין עליו מזון שתי סעודות בעירובי תחומין [יודע] לנענע חייב בלולב יודע להתעטף חייב בציצית יודע לדבר אביו מלמדו שמע ותורה ולשון קודש ואם לאו ראוי לו שלא בא לעולם יודע לשמור תפיליו אב יו לוקח לו תפילין [כיצד בודקין אותו מטבילין אותו ונותנין לו חולין לשם תרומה] יודע לשמור גופו אוכלין על גופו טהרות יודע לפרוש [חוקו] חולקין לו על הגורן יש בו דעת לישאל ספיקו ברשות היחיד טמא ברשות הרבים טהור יודע לשחוט שחיטתו כשירה יכול לאכול כזית דגן פורשין מצואתו וממימי רגליו ארבע אמות כזית צלי שוחטין עליו [את] הפסח רבי יהודה אומר לעולם אין שוחטין [את] הפסח [עליו] [אא"כ יודע] הפרש אכילה [אמר לו] איזו הפרש אכילה כל שנותנין לו ביצה ונוטלה אבן וזורקה.

א,ד תינוקות שהביאה שתי שערות חייבת בכל מצות האמורות בתורה או חולצת או מתיבמת וכן תינוק שהביא שתי שערות חייב בכל המצות האמורות בתורה ראוי להיות בן סורר ומורה נתמלא זקנו ראוי ליעשות שליח צבור לעבור לפני התיבה ולישא את כפיו אבל אין חולק בקדשי מקדש עד שיביא שתי שערות רבי אומר אומר אני עד שיהא בן עשרים שנה שנאמר (עזרא ג) ויעמידו את הלוים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה'.

א,ה בש"א מרובה מדת ראייה ממדת חגיגה ראייה כולה לגבוה מה שאין כן בחגיגה ובה"א מרובה מדת חגיגה ממדת ראייה חגיגה נוהגת לפני [דבור ולאחר דבור] מה שאין כן בראייה שלש מצות נוהגות ברגל אלו הן ראייה ח גיגה ושמחה יש בראייה מה שאין בשתיהן [ובחגיגה] מה שאין בשתיהן ובשמחה מה שאין בשתיהן ראייה כולה לגבוה משא"כ בשתיהן חגיגה נוהגת לפני הדבור ולאחר הדבור משא "כ בשתיהן שמחה נוהגת באנשים ונשים ונוהגת כל שבעה מה שאין כן בשתיהן.

א,ו איזו היא ראייה אלו עולות הבאות לראייה איזו היא חגיגה אלו שלמים הבאין לחגיגה אם יש לו להביא מתוך ביתו [הרי זה מביא] ואם לאו משתתף הוא עם אחרים ובלבד שלא יפחות מכשיעור זה וזה קרויין חגיגה.

א,ז אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו ב "ש וב"ה על [עולות הבאות לעולם] שלא יביא אלא מן החולין ועל שלמים הבאין בשאר ימות השנה שאם רוצה לסמוך מן המעשר

סומך על מה נחלקו על [חגיגת] יום טוב [עצמו] שבש"א יביא הכל מן החולין ובה"א יביא חובתו מן החולין ואם רצה לסמוך מן המעשר סומך ושאר [כל] ימות השנה יביא חובתו מן החולין.

א,ח ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים ונדבות ובמעשר בהמה כהנים בחטאת ואשם בבכור בחזה ובשוק אבל לא בעופות ולא במנחות [נזיר יוצא באלו בין בשלו בין בשל אחרים] ובלבד שיאכל מן הזבח כל שבעה.

א,ט אין מביאים תודה בחג המצות מפני החמץ שבה ולא בעצרת מפני שהוא יום [טבוח] אבל מביא בחג הסוכות ויוצא בה ידי חובתו רבי שמעון אומר אין מביאין תודה בחג הסוכות שכל שבא בחג המצות בא בחג השבועות ובחג הסוכות תודה שאינה באה בחג המצות אינה באה לא בחג השבועות ולא בחג הסוכות ר "א בר"ש אומר [תודה באה] בחג הסוכות ויוצא בה ידי חובתו משום שמחה ואין יוצא בה [ידי חובה] משום חגיגה.

א,י עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו על זה נאמר (קוהלת א) מעוות לא יוכל לתקן [וגו'] ר' שמעון בן מנסיא אומר גנב [אדם] יכול שיחזיר גניבו גזל יכול שיחזיר גזילו בא על אשת איש פסלה [מתחת ידי] בעלה נטרד [והלך] מן העולם ועל זה נאמר מע וות לא יוכל לתקן ר "ש בן יוחאי אומר אין אומרים בקרו גמל זה שמא יש בו מום בקרו חזיר שמא יש בו מום אין מבקרין אלא [כל תמימים] ואיזה זה תלמיד חכם [שפירש] מן התורה ועל זה נאמר מעוות [לא יוכל לתקן ואומר (תהילים לז) לוה רשע ולא ישלם רבי יהודה בן לקיש] אומר עליו ה וא אומר (משלי כז) כצפור נודדת מקינה ואומר (ירמיהו ב) מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וגו'.

א,יא היתר נדרים פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו אבל חכם מתיר לפי חכמתו הלכות שבת חגיגות ומעילות כהררין [תלויין] בשערה מקרא מועט והלכות מרובות אין להם על מה ש יסמכו מכאן היה רבי יהושע אומר צבתא בצבתא מתעבדא צבתא קדמיתא [מאי הות הא ליי] ברייה הות. הדינין העבודות הטהרות והטמאות והעריות מוסף עליהן הערכין והחרמים וההקדשות מקרא מרובה מדרש והלכות מרובות יש להן על מה שיסמכו אבא יוסי בן חנן אומר אלו שמונה מקצעי תורה גופי הלכות.

מסכת חגיגה פרק ב

ב,א אין דורשין בעריות בשלשה אבל דורשין בשנים [ולא] במעשה בראשית בשנים אבל דורשין ביחיד ולא במרכבה ביחיד אא "כ היה חכם מבין מדעתו מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה רבי אלעזר בן ערך מחמר אחריו אמר לו רבי שנה פרק אחד במעשה מרכבה אמר לו לא [כן אמרתי לך מתחלה שאין שונין] במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו אמר לו מעתה ארצה לפניך אמר לו אמור פתח רבי אלעזר בן ערך ודרש במעשה מרכבה ירד רבי יוחנן בן זכאי מן החמור ונתעטף בטליתו וישבו שניהם על גבי אבן תחת הזית והרצה לפני ו עמד ונשקו ואמר ברוך ה ' אלהי ישראל אשר נתן בן לאברהם אבינו שיודע להבין ולדרוש בכבוד אביו שבשמים יש נאה דורש ואין נאה מקיים נאה מקיים ואין נאה דורש [אלעזר בן ערך] נאה דורש ונאה מקיים אשריך

[אברהם] אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלציך [שיודע להבין ולדרוש בכבוד אב יו שבשמים] רבי יוסי ברבי יהודה אומר רבי יהושע הרצה לפני רבן יוחנן בן זכאי [רבי עקיבה] הרצה לפני רבי יהושע חנניא בן חכינאי הרצה לפני רבי עקיבה.

ב,ב ארבעה נכנסו לפרדס בן עזאי ובן זומא אחר ורבי עקיבה אחד הציץ ומת אחד הציץ ונפגע אחד הציץ וקיצץ בנטיעות ואחד על ה בשלום וירד בשלום בן עזאי הציץ ומת עליו הכתוב אומר (תהילים קטו) יקר בעיני ה ' המותה לחסידיו בן זומא הציץ ונפגע עליו הכתוב אומר (משלי כה) דבש מצאת אכול דייך [וגו'] אלישע הציץ וקיצץ בנטיעות עליו הכתוב אומר (קוהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו ' רבי עקיבה עלה בשלום וירד בשלום עליו הכתוב אומר (שיר השירים א) משכני אחריך נרוצה [וגו'] משלו משל למה הדבר דומה לפרדס של מלך ועלייה בנוייה על גביו מה עליו [על אדם] להציץ ובלבד שלא יזוז [את עיניו] ממנו. ועוד משלו משל למה הדבר דומה [לאיסתרא] העוברת בין שני דרכים אחד של אור ואחד של שלג הטה לכאן נכוה [באור] הטה לכאן נכוה משלג מה עליו על אדם להלך באמצע ובלבד שלא יהא נוטה לא לכאן ולא לכאן . מעשה ברבי יהושע [שהיה מהלך באסתרטא והיה בן זומא בא כנגדו] הגיע אצלו ולא נתן לו שלום אמר לו [מאין ולאן] בן זומא אמר לו צופה הייתי במעשה בראשית ואין בין מים העליונים למים התחתונים אפילו טפח שנאמר (בראשית א) ורוח אלהים מרחפת על פני המים ואומר (דברים לג) כנשר יעיר קנו [וגו'] מה נשר זה טס על גבי קינו נוגע ואינו נוגע כך אין בין מים העליונים למים התחתונים אפילו טפח אמר להם רבי יהושע לתלמידיו כב ר בן זומא מבחוץ לא היו ימים מועטים עד שנסתלק בן זומא.

ב,ג כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו [כאלו לא] בא לעולם מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור [יכול] קודם למעשה בראשית תלמוד לומר (דברים ד) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ יכול [עד שלא נבראו סדרי תקופות תלמוד לומר (שם) ולמקצה השמים ועד קצה השמים מה תלמוד לומר למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ מן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ אתה דורש ואי אתה דורש] מה למעלה מה למטה מה היה ומה עתיד להיות.

ב,ד מימיהן לא נחלקו אלא על הסמיכה חמשה זוגות הן שלשה מזוגות הראשונים שאמרו [שלא] לסמוך ושנים מזוגות האחרונים שאמרו לסמוך [שלשה] היו נשיאים ושנים [מהן] אבות בית דין דברי רבי מאיר [רבי יהודה אומר שמעון בן שטח נשיא] יהודה בן טבאי אב ב"ד אמר רבי יוסי בתחלה לא היתה מחלוקת בישראל אלא בית דין של שבעים ואחד [היה] בלשכת הגזית [ושאר] בתי דינים של עשרים ושלשה [היו בעיירות ארץ ישראל ושני בתי דינים של שלשה שלשה היו בירושלים אחד בהר הבית ואחד בחיל] נצרך אחד מהם הולך אצל בית דין שבעירו אין בית דין הולך אצל בית דין הסמוך לעירו [אם] שמעו אמרו להם אם לאו הוא ומופלא שבהן באין לבית דין שבהר הבית [אם] שמעו אמרו להם ואם לאו הוא ומופלא שבהם באין לבית דין [שבחיל אם שמעו אמרו להם אם לאו אלו ואלו באין לבית דין] שבלשכת הגזית ובית דין שבלשכת הגזית אע "פ שהוא של שבעים ואחד אין פחות מעשרים ושלשה נצרך אחד מהם לצאת רואה אם יש שם עשרים ושלשה יוצא ואם לאו אין יוצא עד שיהו שם עשרים ושלשה היו יושבין מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים ובשבתות ובימים טובים נכנסין לבית המדרש שבהר הבית [נשאלה הלכה] אם שמעו אמרו להם ואם לאו עומדין במנין אם רבו המטמאין טימאו אם רבו

המטהרין טיהרו משם הלכה יוצא רווחת בישראל משרבו תלמ ידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן [הרבו] מחלוקת בישראל [ונעשו כשתי תורות ומשם היו יושבין ובודקין] כל מי שהוא חכם [ועניו] ושפוי וירא חטא ופרקו טוב [ורוח] הבריות נוחה הימנו [עושין אותו] דיין בעירו משנעשה דיין בעירו מעלין ומושיבין אותו בהר הבית ומשם מעלין ומושיב ין אותו בחיל ומשם מעלין ומושיבין אותו בלשכת הגזית ושם יושבין ובודקין יחסי כהונה ויחסי לויה כהן שנמצא בו פסול לובש שחורין ומתעטף שחורין יוצא והולך לו ושלא נמצא בו פסול לובש לבנים ומתעטף לבנים נכנס ומשמש עם אחיו הכהנים ויום טוב היו עושין שלא נמצא פסול בזרעו של אהרן ומביא עשירית האיפה משלו ועובדה בידו אף על פי שאין המשמר שלו אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט שעבדו עד שלא הביאו עשירית האיפה שלהן עבודתן כשרה.

ב,ה איזו היא סמיכה שנחלקו עליה בית שמאי אומרים אין סומכין ביום טוב ושלמים החוגג בהן סומך עליהן מערב יום טוב [בית הלל אומרים מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהן] אמרו בית הלל לבית שמאי ומה אם בשעה שאי אתה מותר לעשות להדיוט אתה מותר לעשות לגבוה שעה שאתה מותר לעשות להדיוט אין דין שיהא מותר לעשות לגבוה אמרו להם בית שמאי נדרים ונדבות יוכיחו [שמותרין לעשות להדיוט ואין מו תרין לעשות] לגבוה אמרו להם בית הלל לא אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין זמנן קבוע תאמרו בחגיגה שזמנה קבועה אמרו להם בית שמאי אף חגיגה פעמים [שאין זמנה] קבוע שמי שלא חג ביום טוב הראשון של חג חוגג את כל הרגל ויום טוב האחרון אבא שאול היה אומר בלשון אחרת משום בית הל ל ומה אם [בשעת] שכירתך סתומה כירת רבך פתוחה [בעת] שכירתך פתוחה [לא תהא כירת] רבך פתוחה דבר אחר שלא יהא שולחנך מלא ושולחן רבך ריקן.

ב,ו מעשה בהלל הזקן שסמך על העולה בעזרה וחברו עליו תלמידי בית שמאי אמר להם באו וראו שהיא נקבה וצריכין אנו לעשותה זבחי שלמים ה פליגן בדברים והלכו להם מיד גברה ידן של ב "ש ובקשו לקבוע הלכה כמותן והיה שם בבא בן בוטא שהוא מתלמידי בית שמאי [ויודע שהלכה כדברי בית הלל] בכל מקום [והלך] והביא את כל צאן קדר והעמידן בעזרה ואמר כל מי שצריך להביא עולות ושלמים יבוא ויטול באו ונטלו [את הבהמה והעלו עולות] וסמכו עליהן בו ביום נקבעה הלכה כדברי בית הלל ולא [ערער אדם בדבר] ושוב מעשה [בתלמיד אחד] מתלמידי בית הלל שסמך על העולה בעזרה מצאו תלמיד אחד מתלמידי בית שמאי אמר לו מה זה סמיכה אמר לו מה זה שתיקה שתקו בנזיפה.

ב,ז עצרת שחל להיות בשני או בחמישי או ב ששי או באחד מכל ימות השבת בית שמאי אומרים יום טבוח [ביום של אחריה] בית הלל אומרים אין יום טבוח ומעשה שמת [אלכסנדר] בלוד ובאו אנשי עיירות להספידו אמר להם ר"ט צאו אין מספידין ביו"ט.

מסכת חגיגה פרק ג

ג,א איזו חזקה כל שעקר את רגליו [במים] עודהו [רגליו במים טבל לקל שבהן והוחזק לחמור שבהן מה שעשה עשוי] הטובל על מנת לעלות מטומאה לטהרה הרי זה טהור [בכולם] הטובל אם נתכוון טהור אם לאו טמא אבל המטביל את ידיו בין כך ובין כך ידיו טהורות רבן גמליאל היה אוכל על טהרת חולין כל ימיו והיתה מטפחתו מדרס לקדש אונקלוס הגר היה אוכל על טהרת הקדש כל ימיו והיתה מטפחתו מדרס לחטאת.

ג,ב חומר בקודש מבתרומה שמטבילים כלים כוסות בתוך כוסות תמחויין בתוך תמחויין בתרומה אבל לא בקודש [בקדש נותן] לתוך הסל או לתוך גורגותני [ומטביל אבא שאול אומר כך היו עושין בתרומה אבל לא בקדש] אחוריים ותוך ובי ת הצביעה בתרומה אבל לא בקדש אמר רבי יוסי זה לשון כפול כל שיש לו אחוריים ותוך יש לו בית הצביעה כל שאין לו אחוריים ותוך אין לו בית הצביעה.

ג,ג הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש כיצד היו סנדליו טמאין ונושא חבית של תרומה על [כתפיו אין] עושין כן [במקדש] בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש ולא כמדת הקדש מדת התרומה מרובה מדות הקדש ממדות התרומה שבקדש מטביל ומנגיב ואחר כך קושר ובתרומה קושר ואחר כך מטביל אחד קדשי מקדש ואחד קדשי הגבול בכך.

ג,ד כלים הנגמרים בטהרה אפילו בעזרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה כיצד סולת שנתערבה ונגע טבול יום במקצתה פסל את כולה בתרומה לא פסל אלא מקום מגעה הקרקע אינו מצרף לא את הקודש ולא את התרומה הכלי מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה הרביעי בקדש פסול והשלישי בתרומה ובתרומה אם נטמאת אחת מידיו חברתה טהורה ובקדש מטביל את שתיהן כאחת אין מט ביל את הטהורה בפני עצמה ואת הטמאה בפני עצמה אלא מטביל שתיהן כאחת.

ג,ה הטובל [את] אחת מהן ועשה טהרות כל הטהרות [שנעשו בטהרה עד שלא יטביל] שניהם טמאות שהיד מטמא את חברתה לטמא בקדש דברי רבי רבי יוסי בר ' יהודה אומר לפסול בקודש אוכלים אוכלין נגובין בידים סואבו ת בתרומה אבל לא בקדש אמר רבי חנינא בן אנטיגנוס וכי יש נגובין בקדש אלא תוחב את החררה בכוש או בקיסם ואוכל עמה זית או בצל בתרומה אבל לא בקדש.

ג,ו חומר בקדש מבתרומה ומבחטאת שהכל נאמנין על החטאת ואין הכל נאמנין לא על הקדש ולא על התרומה חומר בחטאת שהטהור [לקודש ולתרומה] טמא לחטאת יש מינין לקדש ולתרומה ואין מינין לחטאת אונן אסור במעשר ומותר בתרומה ובפרה טבול יום אסור בתרומה ומותר במעשר ובפרה מחוסר כפרה אסור בפרה ומותר במעשר ובתרומה.

ג,ז אמר רבי יוסי מנין לרביעי בקדש שהוא פסול ודין הוא ומה מחוסר כפורים שאין פסול בתרומה פוסל רביעי שהוא פסול בתרומה אינו דין שיפסול בקדש למדנו לשלישי מן הכתוב ולרביעי מקל וחומר.

ג,ח אמר ר' נחמיה מפני מה הכל נאמנין <לא> על הקדש ולא על התרומה שלא יהא כל אחד ואחד אומר הריני בונה [מזבח] לעצמי הריני שורף פרה לעצמי שנאמר (במדבר יח) ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח יכול אף [לתרומת מעשר וחלה] ת"ל ולמבית לפרוכת מה מבית לפרוכת מיוחד שאין לדעתן של ישראל יצאת תרומה [ותרומת מעשר] וחלה שיש לדעתן של ישראל רבי יהודה אומר הרי הוא אומר (במדבר

יט) והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה שהכל נאמ נין על שמירתה ספק רשות עם הארץ מדרסו והסיטו טהורין לחולין וטמאין לתרומה.

ג,ט ממלאין ומקדשין מי חטאת [בכל מביאין מי חטאת ועפר חטאת] ממקום למקום עם הארץ שאמר טהור לחטאת מקבלין אותו כלים הללו טהורין לחטאת מקבלין אותן הימנו טבל להזות ולא הזה הרי זה אוכל בתרומות לערב ראו בידיו מי חטאת ואפר חטאת אוכלין על גביו טהרות ועל גב בגדיו ועל גבי סנדליו.

ג,י עם הארץ שהביא כלים לחטאתו חבר לוקח הימנו לחטאתו ולתרומתו הביא לתרומתו אין חבר לוקח הימנו לא לחטאתו ולא לתרומתו הביא לחטאתו ולתרומתו של חטאת חבר לוקח הימנו [לחטאתו ול תרומתו] לתרומתו אין חבר לוקח הימנו לא לחטאתו ולא לתרומתו חבר שאמר לעם הארץ הבא כלים לחטאתו חבר לוקח הימנו לחטאתו ולתרומתו לתרומתי אין חבר לוקח הימנו לא לחטאתו ולא לתרומתו . הביא לחטאתי ולתרומתי של חטאת חבר לוקח הימנו בין לו בין לאחר ובלבד שלא יערים ואם הער ים הרי אלו טמאין עם הארץ שאמר כלים אלו הבאתים לחטאתי ונמלכתי עליהן לתרומתי הואיל ונתייחדו ברשות עם הארץ שעה אחת הרי אלו טמאין.

ג,יא מן המודיעים ולפנים נאמנין על כלי חרס [דקים] לקודש מן המודיעים לחוץ אין נאמנין ביהודה נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה א בל לא על התרומה בשעת הגתות והבדים אף על התרומה וקודם לגתות והבדים שבעים יום נאמנין על הקדש ועל המדומע ועל הקנקן אבל לא על התרומה בשעת הגתות והבדים אף על התרומה נאמנין על היין בשעת היין ועל השמן בשעת השמן אבל לא [על היין בשעת השמן ולא על השמן בשעת היין] עברו הגתות והבדים חזרו לאיסורן הביאו לו חבית של תרומה לא יקבלה הימנו אלא אם כן אמר לו יש לי [בתוכה] רביעית קדש הביאה לגת הבאה אף על פי שמכירה שהיא היא לא יקבלה ממנו . מעשה ברבי טרפון שהיה מהלך בדרך מצאו זקן אחד אמר לו מפני מה בריות מרננות אחריך והלא כל [דבריך אמת וישר הן] אלא שאתה מקבל תרומה בשאר ימות השנה מכל אדם אמר רבי טרפון אקפח את בני אם לא הלכה בידי מרבן יוחנן בן זכאי שאמר לי מותר אתה לקבל תרומה בשאר ימות השנה מכל אדם עכשיו מרננות אחרי גוזר אני עלי שאיני מקבל תרומה בשאר ימות השנה מכל אדם אלא אם כן יש [לו] בתוכה רביעית קדש.

ג,יב הגבאין שנכנסו לבית וכתבו עליו מבחוץ כל שבבית טהור נאמנין על טהרת החטאת ואין נאמנין על טהרת תרומה ובירושלים נאמנין על טהרת כל הכלים לקדש אבל לא לתרומה ובשעת הרגל אף [על התרומה] הלוקח כלים מאומני עם הארץ והמוכר כלים לאומני עם הארץ נאמנין על טהרת החטאת ואין נאמנין על טהרת תרומה.

ג,יג שלחן שנטמא מטבילין אותו בזמנו ואפילו בשבת מעשה [והטבילו] את המנורה ביום טוב והיו [צדוקין] אומרים באו וראו פרושין שמטבילין לאור הלבנה.

תוספתא

סדר נשים

מסכת יבמות פרק א

א,א אימתי אמרו אם מתו או נתגרשו צרותיהן מותרות בחיי הבעל אבל לאחר מיתת הבעל צרותיהן אסורות מיאנו בחיי הבעל צרותיהן מותרות לאחר מיתת הבעל צרותיהן חולצות ולא מתיבמות וכולן שנמצאו איילונית או שהיו נשואות לאחרים בין בחיי הבעל ובין לאחר מיתת הבעל צרותיהן מותרות [כל היכולה למאן ולא מיאנה ומת צרתה חולצת ולא מתיבמת] כיצד אם מתו הן צרותיהן מותרות היתה בתו או אחת מכל העריות הללו [נשואה] לאחיו ולו אשה אחרת מתה בתו ואחר כך מת אחיו צרתה מותרת מת אחיו ואח"כ מתה [בתו] צרתה אסורה הלכה צרת בתו ונשאת לאחיו השני ולו אשה אחרת מת אחיו ואח"כ צרתה אע"פ שבתו קיימת צרת צרתה מותרת מתה צרת צרתה ואח "כ מת אחיו אע"פ שבתו קיימת צרתה אסורה אפילו הן מאה נמצאת אומר כל זמן שאחין מרובין צרות מרובות אחין מועטין צרות מועטות כשם שאם מתו או מיאנו או נתגרשו או נמצאו איילונית או שהיו נשואות לאחרים צרותיהן מותרות כך צרת צרותיהן שמתו או שמיאנו או [נתגרשו] או שנמצאו איילונית או שהיו נשואות לאחרים צרותיהן מותרות כשם שפוטרות מן הנשואין כך פוטרות מן האירוסין בד "א באשה שאין לה בה קידושין אבל באשה שיש לה בה קדושין צרותיהן חולצות ולא מתיבמות דברי ב "ה ב"ש מתירין את הצרות לאחין.

א,ב שש עריות חמורות מאלו מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות אמו ואשת אביו ואחות אביו ואחותו מאביו ואשת אחיו מאביו ואשת אחי אביו שאין צרה אלא מאח נישאו לאחין שלא בעבירה צרותיהן פטורות הלכו צרות אלו ונשאו ב "ש אומרים הן פסולות והולד פסול וב "ה אומרים הן כשירות והולד כשר נתיבמו ב "ש אומרים הן כשירות והולד כשר וב "ה אומרים הן פסולות והולד ממזר א "ר יוחנן בן נורי בא וראה היאך הלכה זו רווחת בישראל [לקיים] כדברי ב"ש הולד ממזר [כדברי] ב"ה [אם לקיים] כדברי ב "ה הולד פגום [כדברי] ב"ש אלא בואו [נתקן] שיהו הצרות חולצות ולא מתיבמות [ולא הספיק] לגמור את הדבר עד שנטרפה [שעה] אמר רשב "ג מה נעשה לצרות הראשונות שאלו את רבי יהושע [בני צרות מה הן אמר להם למה] אתם מכניסין ראשי בין שני הרים גדולים [בין] ב"ש [ובין ב"ה] שירוצו את ראשי אלא מעיד אני על משפחת בית עלובאי מבית [צבאים] [ועל משפחת] בית קופאי מבית מקושש [שהן] בני צרות ומהם כהנים והיו מקריבין [לגבי מזבח] א"ר טרפון תאב אני שיהא לי צרת הבת ואשיאנה לכהונה א"ר אליעזר אע"פ שנחלקו בית שמאי [כנגד ב"ה] בצרות מודים שאין הולד ממזר [שאין ממזר] אלא [מן האשה שאסורה] איסור ערוה [וחייבין עליה] כרת.

א,ג אע"פ שנחלקו ב "ש [כנגד ב "ה] בצרות [ואחיות] ובספק אשת איש ובגט ישן [והמקדש את האשה] בשוה פרוטה [והמגרש] את אשתו ולנה עמו בפונדק לא נמנעו ב"ש לישא [נשים] מב"ה ולא ב "ה מב"ש אלא נהגו האמת והשלום ביניהן שנא ' (זכריה ח) האמת והשלום אהבו. אע"פ שאלו אוסרין ואלו מתירין לא נמנעו עושין טהרות אלו ע "ג אלו לקיים מה שנא' (משלי כא) כל דרך איש זך בעיניו ותוכן לבות ה' רש"א מן הספק לא היו נמנעין אלא מן הודאי לעולם הלכה [כדברי ב "ה הרוצה] להחמיר על עצמו לנהוג כחומרי ב"ש וכחומרי ב "ה [על זה נאמר] (קוהלת ב) הכסיל בחושך הולך התופס קולי ב"ש וקולי ב "ה רשע [אלא] אם כדברי ב "ש כקוליהן וכחומריהן [אם] כדברי ב "ה כקוליהן וכחומריהן.

מסכת יבמות פרק ב

ב,א כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. שני אחים בעולם [אחד] ומת אחד מהם בלא ולד ועמד השני ולא הספיק לעשות מאמר [ביבמתו עד שנולד להן א ח ואח"כ מת] הראשונה [יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו [שניה] או חולצת או מתיבמת עשה מאמר ולא הספיק לכונסה עד שנולד להם אח ואח "כ מת או שנולד להם אח ועשה בה מאמר ולא הספיק לכונסה עד שמת הראשון [שניה תצא] משום אשת אחיו שלא היה בעולמו [והראשונה] חולצת ולא מת יבמת ר"ש אומר ביאתה או [חליצה] של אחת מהן פוטרת צרתה [אם] חלץ לבעלת מאמר [חולץ לראשונה] כנסה ומת [ונולד להן] אח ואח"כ כנסה ומת שתיהן פטורות מן החליצה ומן היבום דברי ר "מ ר"ש אומר הואיל [ולא נאסרה אחת מהן עליו ובא ומצא שתיהן בהיתר ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה].

ב,ב איזו הוא מאמר הרי את מקודשת לי בכסף בשוה כסף ובשטר איזהו שטר אני פב "פ מקבל אני עלי פלונית יבמתי לזון ולפרנס כראוי ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון כשם שהקדושין אין קונין באשה אלא מדעת שניהם כך מאמר אין קונה ביבמה אלא מדעת שניהם מה בין קדושין למאמר שהקדושין גומרין [מאמר] אין גומר.

ב,ג העריות שאמרו אינן כאשתו לכל דבר אין להם כתובה לא פירות לא מזונות לא בלאות ואין זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה אין יורשה ואין מטמא לה אין לו בה קדושין ואין צריכה הימנו גט היא פסולה והולד מ מזר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט הרי הן כאשתו לכל דבר ויש לה כתובה ופירות מזונות ובלאות וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה יורשה ואין מטמא לה יש בה קדושין וצריכה הימנו גט היא פסולה והולד פסול שניות מד "ס [אינו] כאשתו לכל דבר אין [להם] כתובה לא פירות ולא מזונות ולא בלאות ואין זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה יורשה ומטמא לה יש לו בה קדושין וצריכה [ממנו] גט [היא] כשירה [והולד] כשר וכופין אותו להוציא ר ' יהודה אומר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט איסור מצוה שניות מד "ס איסור קד ושה אין [לה] קדושין אמר רשב"א [ומפני] מה אמרו אלמנה לכה"ג יש לה כתובה מפני שהוא כשר והיא פסולה וכל מקום שהוא כשר והיא פסולה קנסו אותו ליתן לה כתובה [מפני] מה אמרו שניות מד "ס

אין [לה] כתובה מפני שהוא כשר והיא כשרה קנסו אותה כתובה כדי שתהא קלה בעיניו להוציאה ר' יוסי אומר [זו] ד"ת וד"ת אין צריכין חיזוק [וזו מד"ס] וד"ס צריכין חיזוק ד"א זו [היא] הרגילה להנשא לו וזו הרגילה את עצמה שתנשא לו.

ב,ד יש חולצות או מתיבמות מתיבמות ולא חולצות חולצות ולא מתיבמות לא חולצות ולא מתיבמות העריות שאמרנו לא חולצות ולא מתיבמות מוסיף עליהן אשת סריס חמה ואשת אח מאם ואשת גר ואשת עבד משוחרר ואיילונית לא חולצות ולא מתיבמות החרשת והשוטה מתיבמות ולא חולצות איסור מצוה ואיסור קדושה חולצות ולא מתיבמות עקרה וזקנה ושאר כל הנשים או חולצו ת או מתיבמות [י"א] או חולצין או מיבמין מיבמין ולא חולצין חולצין ולא מיבמין לא מיבמין ולא חולצין העריות שאמרנו לא מיבמין ולא חולצין מוסיף עליהן סריס חמה ואנדרוגינוס ואח מאם וגר ועבד משוחרר לא חולצין ולא מיבמין החרש והשוטה מיבמין ולא חולצין פצוע דכא וכרות שפכה סריס אדם וזקן חולצין ולא מיבמין ושאר כל אדם או חולצין או מיבמין.

מסכת יבמות פרק ג

ג,א שניות מד"ס אם אמו ואם אביו אשת אבי אביו ואשת אבי אמו [אשת אחי אמו מאביו ואשת אחי אביו מאמו ואשת בן] בנו [ואשת בן] בתו מותר אדם באשת חמיו ובאשת חורגו ואסור בבת חורגו [וחורגו] מותר באשתו [ובבתו] זאת אומרת אני מותרת ובתי אסורה לך.

ג,ב אחותה [שהיא] יבמתה או חולצת או מתיבמת כיצד בתו מאנוסתו נשואה לאחיו ולה אחות מאם ומאיש אחר נשואה לאחיו השני ומת בלא ולד או חולצת או מתיבמת בת בתו נשואה לאחיו ובת אשתו נשואה לאחיו [ובת בת א שתו נשואה לאחיו] ולה אחות מאב [ומאשה אחרת] נשואה לאחיו השני ומת בלא ולד או חולצת או מתיבמת בת בנו נשואה לאחיו ולה אחות מאם ומאיש אחר נשואה לאחיו השני ומת בלא ולד או חולצת או מתיבמת חמותו ואם חמותו ואם חמיו נשואה לאחיו ולה אחות בין מאב בין מאם נשואה לאחיו השני ומת בלא ולד או חולצות או מתיבמת אחותו מאמו אחות אמה מאמה ואחות אשתו מאמה נשואה לאחיו ולה אחות מאב ומאשה אחרת נשואה לאחיו השני ומת בלא ולד או חולצת או מתיבמת אחות אמו מאביה ואחות אשתו מאביה נשואה לאחיו ולה אחות מאם ומאיש אחר נשואה לאחיו השני ומת בלא ולד או חולצת או מתיבמת אשת אחיו מאמו ואשת אחיו שלא היה בעולמו וכלתו נשואה לאחיו ולה אחות בין מן האב ובין מן האם נשואה לאחיו השני ומת בלא ולד או חולצת או מתיבמת.

ג,ג שאלו את ר"א ממזר מהו לירש אמר להם מהו לחלוץ ומהו לחלוץ א"ל מהו לירש אמרו [לו] מהו לסוד את בית ו אמר להם מהו לסוד את קברו [אמרו לו מהו לסוד את קברו] אמר להם מהו לסוד את ביתו אמרו לו מהו לגדל כלבים א"ל מהו לגדל חזירים מהו לגדל חזירים אמר להם מהו לגדל תרנגולים מהו לגדל תרנגולים א"ל מהו לגדל בהמה דקה מהו לגדל בהמה דקה אמר להם מה להציל את הרועה מיד הזאב [מה הוא] להציל את הרועה מיד הזאב א"ל דומה שלא שאלתם אלא על הכבשה ואת הכבשה מהו להציל אמר

להן דומה שלא שאלתם אלא על הרועה פלוני מהו לעוה "ב ופלוני מהו לעוה"ב אמר להם דומה שלא שאלתם אלא על פלוני ופלוני [מהו לעוה"ב] ולא שהיה ר"א מפליגן אלא שלא אמר דבר שלא שמע מימיו.

מסכת יבמות פרק ד

ד,א שני נכרים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע לאיזו קידש וזה אינו יודע לאיזו קידש זה נותן שני גיטין וזה נותן שני גיטין מת אחד מהן השני אסור בשתיהן מתה אחת מהן שניהן אסורין בשניה מתו ולהן אח אחד חולץ את שתיהן שני אחין חולצין את שתיה ן אם קדמו וכנסו יוציאו מי שקידש אחת משתי נכריות ואין ידוע איזו קידש כונס את שתיהן מת ולו אח אחד כונס את שתיהן שני אחין כונסין את שתיהן שני אחים שקדשו שתי אחיות זה [אין] יודע [איזה] קדש וזה [אין] יודע [איזה] קדש זה נותן שני גיטין וזה נותן שני גיטין מת אחד מ הם השני אסור בשתיהן מתה אחת מהן שניהן אסורין בשניה מתו ולהן אח אחד חולץ [לשתיהן] שני אחין [חולצין לשתיהן] ואם קדמו וכנסו יוציאו שני נכרים שקדשו שתי נכריות זה אין יודע לאיזו קידש וזה אינו יודע לאיזו קידש זה נותן שני גיטין וזה נותן שני גיטין מת אחד מהם השני מותר בשתיהן מתה אחת מהן שניהן מותרין בשניה כיצד יעשו אחד נותן גט ואחד כונס מתו לזה אח ולזה אח זה חולץ לזו והלז מיבם וזה חולץ לזו והלז מיבם אם קדמו וכנסו יוציאו מצוה בגדול ליבם ולא [בגדולה] להתיבם אלא מיבם [לאיזו שירצו].

ד,ב בור הקרוב לאמה מתמלא ראשון אם ק דם שני ומלא ה "ז זריז ונשכר קדם זה והעביר אמת המים על גבי בורו של חבירו ה"ז זריז ונשכר.

ד,ג האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית הלך וקדשה לעצמו צא וקח לי [מקח פלוני] והלך ולקח לעצמו מה שעשה עשוי אלא שנהג דרך רמיות [הפודה את השבויה מותר לישא אותה המעיד על השבויה ה"ז לא יכנוס ואם כנס לא יוציא].

ד,ד המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב בפני נחתם לא ישא את אשתו מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו ר' יהודה אומר הרגתיו לא תנשא אשתו הרגנוהו תנשא אשתו אמרו לו מעשה בלסטים אחד שנתפס בקפוטקיא והיה יוצא ליהרג ואמר צאו ואמרו לאשתו של שמעון בר כהנא אני הרגתיו בכניסתו ללוד ובא מעשה לפני חכמים והשיאו את אשתו אמר להם משם ראיה שלא אמר אלא הרגנוהו.

ד,ה [הנטען מאשת איש ונתגרשה ע "י אחר ה"ז לא יכנוס ואם כנס לא יוציא] הנטען מן האשה לא ישא אמה ובתה ואחותה אם כנס לא יוציא [גר] ועובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל אע"פ שחזרו עובד כוכבים ונתגייר עבד ונשתחרר ה "ז לא יכנוס ואם כנס לא יוציא ישראל הבא על השפחה ועל העובדת כוכבים אע "פ שחזרה שפחה ונשתחררה עובדת כוכבים ונתגיירה ה"ז לא יכנוס ואם כנס לא יוציא.

ד,ו חכם שאסר האשה [בנדר] על בעלה ה "ז לא יש אנה א"ר יהודה בד "א בזמן שלא היתה לו אשה או [שהיתה] לו וגרשה מפני [זו] אבל אם [היתה] לו אשה ומתה מותר לישאנה [וכולן שנישאו לאחרים ומתו מותרות לינשא להן וכולן שהיה להם נשים ומתו

מותרין לינשא להן] רבי אליעזר אומר כולם שנישאו לאחיהם ומתו מותרות להתיבם [להן אבל החותם על שדה מקח ועל גט אשה לא חששו להם חכמים].
ד,ז חכם שדן את הדין טימא וטיהר אסר והתיר וכן העדים שהעידו הרי אלו מותרין [ליקח] אבל אמרו חכמים [רחק] מן הכיעור ומן הדומה לכיעור יש זריז ונשכר [יש] זריז ונפסד שפל ונשכר שפל ונפסד שפל לערב שבת [לשבת] למוצאי שבת לערב שביעית [לשביעית] למוצאי שביעית לימי חולי של מועד וכ "מ שיש בו נדנוד עבירה ה "ז שפל ונשכר.

מסכת יבמות פרק ה

ה,א ארבעה אחין שנים [מהן] נשואין שתי אחיות [ומתו הנשואין את האחיות] הרי אלו חולצות ולא מתיבמות ואם קדמו וכנסו יוציאו ר ' אליעזר אומר ב "ש אומרים יקיימו ובה"א יוציאו ר "ש אומר יקיימו אבא שאול אומר קל להם לב "ה בדבר זה היתה אחת חמות לאחד מהן אסור בה ומותר באחותה והשני אסור בשתיהן נמצא האסור מותר והמותר אסור היתה אחת מהן חמות לזה [ושניה] חמות לזה זה אסור בחמותו ומותר בחמות אחיו וזה אסור בחמותו ומותר בחמות אחיו [זה הוא] שאמרו [אסור] לזה מותר לזה [והאסור] לזה [מותר] לזה היתה אחת מהן חמות [שניהם] זה אסור בה ומותר באחותה וזה אסור בה ומותר באחותה היו שתיהן חמות [לאחת] מהן השני מותר בשתיהן זה הכלל כ ל זמן [שראויות] לו אסורות [עליו] משום (ויקרא יח) ואשה אל אחותה אם היו אסורות [עליו] משום איסור ערוה אחרת אסור בה ומותר [בחמותה].
ה,ב ג' אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובת בנה או אשה ובת בתה הרי אלו חולצות ולא מתיבמות ור"ש פוטר את שתיהן מן החליצה ומן היבום.
ה,ג ג' אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד פנוי מת אחד מבעלי אחיות ועמד [פנוי] הזה וכנסה ואח"כ מת אחיו השני אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה. ג' אחים שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד פנוי מת אחד מבעלי אחיות עמד פנוי הזה ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קיים ואח "כ מת עשה בה מאמר ולא הספיק לכונסה עד שמתה אשתו של קיים ואח "כ מת כנסה ומתה אשתו של קיים ואח "כ מת ה"ז פטורה מן החליצה ומן היבום שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית מת אחד מבעלי אחיות עמד נשוי נכרית ולא הס פיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמת . נכרית זו או חולצת או מתיבמת עשה בה מאמר ולא הספיק לכונסה עד שמת נכרית זו חולצת ולא מתיבמת כנסה ואחר כך מת נכרית זו פטורה מן החליצה ומן היבום מת נשוי נכרית עמד אחד מבעלי אחיות ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמת נכרית זו או חולצת או מתיבמת עשה בה מאמר ולא הספיק לכונסה עד שמת נכרית זו חולצת ולא מתיבמת כנסה ואחר כך מת נכרית זו פטורה מן החליצה ומן היבום שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית מת אחד מבעלי אחיות עמד נשוי נכרית ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קיים ואחר כך מת נכרית זו או חולצת או מתיבמת עשה בה מאמר ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קיים

ואחר כך מת נכרית זו חולצת ולא מתיבמת כנסה ומתה אשתו של קיים ואח "כ מת שתיהן פטורות מן החליצה ומן היבום מת נשוי נכרית עמד אחד מבעלי אחיות ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קיים ואחר כך מת שתיהן [או] חולצות או מתיבמות עשה בה מאמר ולא הספיק לכונסה עד שמתה אשתו של קיים ואח "כ מת שתיהן חולצות ולא מתיבמות כנסה ומתה אשתו של קיים ואח "כ מת ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה. איזהו ספק קדושין קדשה בדבר ספק יש בו שוה פרוטה ספק אין בו.

ה,ד שלשה אחין נשואין שלש נשים נכרית ומת אחד מהם ועשה בה שני מאמר ומת [הרי אלו חולצות ולא מתיבמות] זו היא צרת אשת אח מאב שחולצת ולא מתיבמת דברי ר "י ר' אליעזר בר "ש אומר מיבם לאיזו שירצה וחולץ לשניה ובלבד שתקדים ביאה לחליצה כנסה ואח"כ מת ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה.

ה,ה שני אחים נשואין שתי אחיות ומת אחד מהן ואח "כ מתה אשתו של שני הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת אם בא עליה חייב [עליה] משום אשת אח ומשום אחות אשה דברי ר ' מאיר ר' יוסי ור' שמעון אומרים אינו חייב אלא משום אשת אח בלבד.

ה,ו זר ששמש בשבת במקדש ובעל מום ששמש בטומאה חייב משום זרות ומשום שבת [משום בעל מום] ומשום טומאה דברי ר' יוסי ר' שמעון אומר אינו חייב אלא משום זרות ומשום בעל מום בלבד.

ה,ז שנים שקדשו שתי נשים ובשעת כניסתם לחופה החליפו את של זה לזה ואת של זה לזה הרי אלו חייבין שש עשרה חטאות משום אחים ומשום אחיות ומשום נדות ומשום אשת איש אם אינן אחים חייבין י "ב אם אינן אחיות חייבין ח ' אם אינן נדות חייבין ד ' היו הן גדולים והן קטנות הן חייבין ב ' הם גדולות והן קטנים [הן] חייבות ד' אם השיאן אביהן חייבין שמונה היה א ' גדול וא' קטן הנבעלת לקטן חייבת שהיא אשתו של גדול והנבעלת לגדול פטורה שהיא אשתו של קטן.

מסכת יבמות פרק ו

ו,א העושה מאמר ביבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא אין מאמרו מאמר הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכ הונה אין הולד של קיימא מאמרו מאמר הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה . הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא יוציא וחייבין בקרבן אין הולד של קיימא יקיים ספק שהוא בן קיימא ספק שאינו בן קיימא מטילין עליו שני חומרין ספק בן תשעה לראשון [ובן] שבעה לאחרון הולד הראשון כשר לעשות כהן גדול [השני] ממזר בספק [ר"א בן יעקב אומר אין ממזר בספק] העושה מאמר ביבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה עד שיודע שהוא עובר של קיימא שאין הולד פוטר עד שיצא לאויר העולם.

ו,ב שומרת יבם שמתה מותר באמה מה היא למזונות כל זמן שנתחייב הבעל היבמין חייבין לא נתחייב הבעל אין היבמין חייבין . הכונס את יבמתו זכה בנכסי אחיו ר ' יהודה אומר בין כך ובין כך אם יש שם אב הנכסין של אב אם אין שם אב [נכסין] של אחין.

ו,ג ד' חייבין מן התורה וד' שניה להן אביו ובנו אחיו ובן א חיו הרי אלו חייבין עליה אבי אביו ואבי אמו בן בנו ובן בתו הרי אלו שניה להן חומר בגרושה שאין בחלוצה [ובחלוצה] שאין בגרושה גרושה מותרת לחזור למגרש לפיכך חייב על קרובותיה חלוצה אסורה לחזור [לחולץ] לפיכך פטור על קרובותיה.

ו,ד שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה או שק דשה היא את עצמה משום ר ' יהודה בן בתירה אמרו [אומרין] לו המתן עד שיעשה מעשה או עד שתחלץ או עד שתתיבם מת המקדש המיבם חולץ שתיהן מת המיבם המקדש מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה משום ר"א אמרו [מתה] אשתו חולץ ליבמתו מתה יבמתו כונס את אשתו.

ו,ה מי שהיה נשוי ש תי נשים ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת את צרתה היתה אחת מהן אסורה לאחד מן האחים איסור ערוה וחלץ לה לא עשה כלום ולא פטר את צרתה אלא היא או צרתה מתיבמת לשאר אחים היתה איסור מצוה ואיסור קדושה חלץ לה או בא עליה נפטרה צרתה.

ו,ו המחזיר את גרושתו משנשאת הנ ושא את חלוצתו והנושא את קרובת חלוצתו אין לו בה קידושין ואין צריכה הימנו גט היא פסולה והולד פסול דברי ר "ע וחכ"א יש לו בה קדושין וצריכה הימנו גט היא כשרה והולד כשר כופין אותו להוציא.

ו,ז הרי שהיתה רדופה לילך לבית אביה או שהיה לה כעס מבעלה או שהיה בעלה זקן א ו חולה או שהלך בעלה למדינת הים או שהיה בעלה חבוש בבית האסורים המפלת לאחר מיתת בעלה עקרה זקנה איילונית וקטנה שאינה ראויה לילד [צריכות] להמתין ג' חדשים דברי ר"מ ר' יהודה [מתיר] להתארס ולהנשא מיד אמר ר ' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אני שמעתי בכרם ביבנה שכל הנשים לא ינשאו ולא יתארסו עד שיהו להן ג ' חדשים. הגיורת והשבויה והמשוחררת צריכה להמתין ג ' חדשים דברי ר "י ר' יוסי מתיר לינשא מיד וכן היה ר' יוסי אומר כל הנשים יתארסו חוץ מאלמנה ל ' יום מפני האיבול וכולן לא ינשאו עד שיהו להן ג' חדשים היבמה [שחלץ לה יבמה] בתוך ג' חדשים צריכה להמתין ג' חדשים. ג' חדשים שאמרו לאחר מיתת בעלה ולא לאחר חליצת יבמה.

ו,ח המשליש גט לאשתו ואמר [לו] אל תתנהו לה אלא לאחר ג ' חדשים כיון שהגיע גט לידה מותרת לינשא מיד ואינו חושש שמא גט ישן הוא בת כהן שנשאת לישראל ומת בעלה אוכלת בתרומה לערב ואינה חוששת שמא מעוברת היא.

ו,ט יבמה כל שלשה חדשים הראשונים ניזונית משל בעלה לאחר ג ' חדשים אינה ניזונית לא משל בעלה ולא משל [יבמה] אם עמד יבמה בב"ד וברח הרי זו ניזונית מנכסיו מעשה באחד שבא לפני ר ' יוסי אמר לו ר ' מהו לחלוץ בתוך ג ' חדשים קרא עליו מקרא [זה] (דברים כה) ואם לא יחפוץ האיש לקחת וגו ' [ראויה] ליבום ראויה לחליצה בתוך ג ' חדשים הואיל ואין [ראויה] ליבום [לא תהיה] ראויה לחליצה היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהו לה ג ' חדשים וכשם שאין אומרים לו ליבם כך אין אומרים לו לחלוץ [מעשה בחופה] בא' שהלך [בעלה] למדה"י והיה ל ו שומרת יבם ולו אח קטן משום ר "א בר' צדוק אמרו תחלוץ שמא יארע בו דבר ונמצאת זקוקה לקטן וחכ "א כשם שאין אומרים לו ליבם כך אין אומרים לו לחלוץ יפת תואר התורה נתנה לה ל ' יום אבל אמרו

חכמים צריכה להמתין ג' חדשים מפני תיקון הולד ר"ש בן אלעזר היה מביאו מן המקרא שנא' (דברים כא) ירח ימים ואח"כ וגו'.
ו,י הבא על יבמתו לשם נוי לשם נכסים רואין אותו כאילו פגע בערוה וקרוב הולד להיות ממזר היה ר"מ אומר לא יבא אדם על יבמתו עד שתגיע לפרקה וכן צרות וכן עריות לא ינשאו ולא יתארסו עד שיגיעו לפרקן שמא נמצאו אלו איילונית ונמצאו אלו פסולות וחכ"א הרי הן בחזקתן וכשרות מודה ר' עקיבה באלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט שאע"פ שהיא בלא יבא אין הולד ממזר שאין ממזר אלא משאר בשר מודה ר' שמעון התימני בהבא על אשתו נדה שאע"פ שיש בה כרת שאין הולד ממזר שאין ממזר אלא משאר בשר.

מסכת יבמות פרק ז

ז,א העושה מאמר ביבמתו ומת חולצת ולא מתיבמת רבי שמעון אומר או חולצת או מתיבמת שאם מאמרו מאמר תתיבם שהיא אשתו של ראשון. כיצד מצות יבום עושה בה מאמר ואח"כ [כונס] כנסה עד שלא עשה מאמר קנה העושה מאמר ביבמתו קנאה לעצמו ופסלה ע"י אחים באו עליה אחים ועשו בה מאמר נתנו גט וחלצו פוסלים על ידו העושה מאמר ביבמתו נפטרה צרתה הנותן גט ליבמתו נפטרה היא וצרתה חלץ לה נפטרה צרתה וחכ"א יש גט אחר גט ומאמר אחר מאמר מודה ר' גמליאל לחכמים שיש גט אחר מאמר ומאמר אחר גט גט אחר ביאת מאמר [ומאמר] אחר [ביאת] גט כיצד היה ר"ג אומר אין גט אחר גט שתי יבמות [ליבם] אחד [נתן] גט לזו [וחזר ונתן גט] לזו ר"ג אומר חולץ לראשונה ומותר בקרובות שניה וחכ"א אסור בקרובות שתיהן וצריכות שני גיטין וחליצה לאחת מהן וכן [שני] יבמין ויבמה אחת בעל את זו ובעל את זו. בעל את זו ועשה מאמר לזו בעל את זו ונתן גט לזו ב על את זו וחלץ לזו אין אחר חליצה כלום חלץ לזו וחלץ לזו ועשה מאמר בזו חלץ לזו ונתן גט לזו חלץ לזו ובעל את זו אין אחר בעילה כלום אע"פ שאמרו אין אחר בעילה כלום חליצה אחר בעילה פוסלת בכהונה כיצד ג' יבמות ויבם אחד עשה מאמר בזו ובעל את זו וחזר ועשה מאמר בזו רבי נחמיה אומר ראשונה צריכה גט ואין אחר בעילה כלום מק"ו ומה חליצה שפוסלת בכהונה חליצה אחר בעילה אין אחריה כלום בעילה שאין פוסלת בכהונה [בעילה אחר חליצה] אינו דין שלא יהא אחריה כלום וחכ"א צריכות שלשה גיטין וחליצה [אחת] מהן אימתי אמרו אין אחר בעילה כלום בזמן שהיא בתחלה אינה בתחלה הרי היא כמאמר.

מסכת יבמות פרק ח

ח,א בן תשע שנים ויום אחד עמוני ומואבי מצרי ואדומי ועובד כוכבים נתין וממזר שבא על בת כהן ועל בת לוי ועל בת ישראל פסלה מן הכהונה ר' יוסי אומר כל שזרעו כשר

היא כשרה וכל שזרעו פסול היא פסולה רשב "ג אומר כל שא תה מותר לישא בתו אתה מותר לישא אלמנתו וכל שאי אתה מותר לישא בתו אי אתה מותר לישא אלמנתו לויה שנשבית בתה כשרה לכהונה לוים המזוהמין באמן לא חששו להם חכמים לויה שנשבית ושנבעלה בעילת זנות נותנין לה את המעשר בת לוי מן הנתינה ומן הממזרת אין נותנין לה את המעשר כהן הדיוט שנשא [את] איילונית הרי זה מאכילה בתרומה כהן גדול לא ישא אנוסתו ומפותתו אבל נושא הוא את הממאנת כה "ג שמת אחיו חולץ אם יש שם אחין אין חולץ [מפני] מה אמרו כהן גדול שעשה מאמר ביבמתו לא יכנוס שאין מאמר קונה קנין גמור.

ח,ב לא יבטל אדם מפריה ורביה אא "כ יש לו בנים בני בנים הרי הן כבנים מת אחד מהן או שנעשה א' מהן סריס אין רשאי לבטל [האיש אין] רשאי לישב שלא באשה [ואשה] רשאי לישב שלא באיש האיש אין רשאי לשתות עקרין שלא יוליד והאשה רשאה לשתות עקרין שלא תלד.

ח,ג [איש] אין רשאי לי שא עקרה וזקנה איילונית קטנה ושאינה ראויה לילד האשה רשאה להנשא אפי' לסריס ר' יהודה אומר המסרס את הזכרים חייב ואת הנקבות פטור ר ' נתן אומר ב"ש אומרים שני בנים כבניו של משה שנאמר (דברי הימים א כג) ובני משה גרשום ואליעזר בית הלל אומרים זכר ונקבה שנאמר (בראשית ה) זכר ונקבה בראם ר ' נתן אומר ב"ש אומרים זכר ונקבה וב"ה אומרים או זכר או נקבה.

ח,ד נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי לבטל אלא יוציא ויתן כתובה שמא לא זכה ליבנות ממנה ואע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר [שנאמר] (בראשית טז) מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כ נען [לפי דרכנו] למדנו שאין ישיבת חוצה לארץ [עולה] מן המנין.

ח,ה מי שהיה בעלה זקן או חולה או [שהיה בעלה] חבוש בבית האסורים או שהלך [בעלה] למדינת הים אין עולין [להם] מן המנין גרשה תלך ותנשא לאחר שמא לא זכתה ליבנות ממנו ועד כמה מותרת להנשא עד ג ' יתר על כן לא תנשא אלא למי שיש לו אשה ובנים נשאת למי שאין לו אשה ובנים תצא שלא בכתובה מפני שנישואיה נשואי טעות ר"ע אומר כל השופך דמים ה "ז מבטל את הדמות שנא ' (בראשית ט) שופך דם האדם באדם דמו ישפך ר "א בן עזריה אומר כל שאינו עוסק בפריה ורביה ה "ז שופך דמים [ומבטל] את הדמות [שנאמר (שם) כי בצלם אלהים עשה את האדם ואתם פרו ורבו בן עזאי אומר כל מי שאינו עוסק בפ "ו הרי זה שופך דמים ומבטל את הדמות] שנאמר כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתיב ואתם פרו ורבו וגו '. אמר לו ר "א בן עזריה נאין דברים כשהן יוצאין מפי עושיהן יש נאה דורש ואין נאה מ קיים נאה מקיים ואין נאה דורש בן עזאי נאה דורש ואין נאה מקיים אמר לו מה אעשה חשקה נפשי בתורה ויתקיים העולם באחרים.

מסכת יבמות פרק ט

ט,א בת ישראל שנשאת לכהן והכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל עבדי מלוג אוכלין משלה ועבדי צאן ברזל אוכלין משלו אלו הן עבדי מ לוג פחתו או הותירו הרי הן שלה ואלו הן עבדי צאן ברזל אם פחתו או הותירו הרי הן שלו הכניסתן בדמים נוטלתן בדמים ילדים נוטלתן נערים נערים נוטלתן זקנים אלו ואלו פירותיהן לבעל אלו ואלו הבעל חייב במזונותיהן וזה וזה אין יכולין למכור האיש אין יכול למכור מפני שמשועבד ים לאשה ואשה אינה יכולה למכור מפני שפירותיהן לבעל.

ט,ב מת והניחה כמו שהיא עבדי מלוג אינן אוכלין כדרך שאינה אוכלת עבדי צאן ברזל אוכלין מפני שהן בחזקת היורשין עד שעה שינתנו לה הניח לה בנים אלו ואלו אוכלין הניחה מעוברת אלו ואלו אין אוכלין הניח לה בנים והניחה מעוברת עבדי מלוג אוכלין כדרך שהיא אוכלת עבדי צאן ברזל [אין אוכלין] מפני [שחלקו] של עובר [בהן] ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו הבת מאכלת ואין [היורשין מאכילין] ר"ש אומר [כולם] זכרים יאכלו נקבות לא יאכלו שמא יהא עובר זכר ואין [לבת] במקום הבן.

ט,ג בת כהן שנשאת לישראל והכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל מת והניחה כמו שהיא עבדי מלוג אין אוכלין כדרך שאינה אוכלת עבדי צאן ברזל אוכלין מפני שהן בחזקת היורשין עד שעה שינתנו לה.

ט,ד חרש שוטה וקטן שקנו עבדים אין אוכלין בתרומה אבל אם קנו להן ב "ד או שמנו ב"ד להן אפוטרופין או שנפלו להם בירושה ממקום אחר הרי אלו אוכלין בתרומה.

ט,ה כהן שקנה עבד ולישראל אפילו אחד ממאה בו אינו אוכל בתרומה אשת כהן שקנתה עבדים ועבדיה שקנו עבדים הרי אלו אוכלין בתרומה עבד כהן שברח ואשת כהן שמרדה הרי אלו אוכלין בתרומה . לא יצא הרוצח מחוץ לגבול ע יר מקלטו בחזקת שכהן גדול קיים.

ט,ו העובר והיבם והאירוסין והחרש ובן ט ' שנים ויום אחד פוסלין ולא מאכילין אר "ש בזו מדת הדין לוקה שאם יש מעשה לפסול יש מעשה להאכיל אם אין מעשה להאכיל לא יהא מעשה לפסול בתו פקחת הנשואה לאחיו חרש צרתה פטורה מן החליצה ומן היבום מק"ו אם נשואי בתה נשואין נישואי צרתה נשואין אין נישואי בתה נשואין לא יהו של צרתה נשואין.

ט,ז בתו החרשת הנשואה לאחיו פקח צרתה חולצת ולא מתיבמת חרשת שהשיאה אביה הרי היא כפקחת לכל דבר בת ישראל פקחת שנשאת לכהן חרש אין אוכלת בתרומה עיברה לא תאכל ילדה תאכל נתחתך העובר במעיה תאכל בת ישראל חרשת שנשאת לכהן פקח אינה אוכלת בתרומה עיברה לא תאכל ילדה תאכל.

ט,ח בת כהן פקחת שנשאת לישראל שוטה טובלת מחיק בעלה ואוכלת בתרומה לערב עיברה לא תאכל ילדה לא תאכל כל שיש לה זרע מכהן בין זכרים בין נקבות אפילו זרע מזרע הרי זו אוכלת בתרומה.

ט,ט היתה בתה מישראל נשואה לכהן אינה אוכלת בתרומה עד שיהא לה זרע מכהן תחלה כהנת שמת עוברה בתוך מעיה הרי זו אוכלת בתרומה האשה שמקשה לילד מחתכין את העובר במעיה ואפילו בשבת ומוציאין אותו אברים אברים מפני שחייה קודמין לו יצא ראשו אפילו ביום השני אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש.

מסכת יבמות פרק י

י,א בת ישראל פקחת שנתארסה לכהן פקח ולא הספיק לכונסה עד שנתחרש אינה אוכלת בתרומה מת והניחה לפני יבם אפילו חרש אוכלת יפה כח היבם להאכיל מכח הבעל [בת ישראל פקחת שנתארסה לכהן פקח ולא הספיק לכונסה עד שנתחרשה אינ ה אוכלת בתרומה מת והניחה לפני יבם אפילו חרש אוכלת יפה כח היבם להאכיל מכח הבעל] בת ישראל פקחת שנשאת לכהן חרש אין אוכלת מת והניחה לפני יבם פקח אוכלת חרש אינה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה לשם נשואין ותבעל לשם אישות בת ישראל חרש שנשאת לכהן פקח אין אוכלת בתרומה מת והניחה לפני פקח אין אוכלת בת ישראל פקחת שנתארסה לכהן פקח ונכנסה לחופה לשם נשואין ולא הספיק לבועלה עד שנעשה פצוע דכא וכרות שפכה ה "ז אוכלת בתרומה הואיל ובאת לכלל היתר אפילו שעה אחת עודה ארוסה ונעשה פצוע דכא וכרות שפכה ה"ז אינה אוכלת אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט שנכנסה לחופה לשם נשואין ולא הספיק לבועלה עד שמת כשרה לכהונה וכשרה לאכול בתרומה בא עליה פסלה מן הכהונה ופסלה מלאכול בתרומה.

י,ב טומטום אין אוכל בתרומה אשתו ועבדיו אוכלין משוך ומי שנולד כשהוא מהול הרי אלו אוכלין בתרומה. אנדרוגינוס אוכל בתרומה אבל לא בקדשים טומטום אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים אר"א שמעתי באנדרוגינוס שחייבין על משכבו [סקילה כזכר] בד"א בזמן שבא עליו דרך הזכרות לא בא עליו דרך הזכרות פטור.

י,ג איזה הוא פצוע דכא כל שנפצעו הבצים שלו שנימוקו שניקבו ושחיסרו א "ר ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה שמעתי בכרם ביבנה מי שאין לו אלא ביצה אחת זהו סריס חמה א "ר יוסי מעשה באחד בכפר מנדון שעלה לראש [זית] ונפל ונפצעו אחת מביציו ובא ובעל את אשתו ומת ובאו ושאלו את ר ' יוחנן בן נורי אשתו מה היא שת תיבם אמר להן עד שאתם שואלין אותי מה היא שתתיבם שאלוני מהו שתאכל בתרומה שנפסלה מן הכהונה ופסולה מלאכול בתרומה.

י,ד איזהו כרות שפכה כל שנכרת הגיד מן העטרה ולפנים אם נשתייר מן עטרה לפנים אפי' כחוט השערה סמוך לראש ומקיף את כולה כשר ניקב מלמטה פסול מפני שהוא שופך נסתם כשר מפני שהוא מוליד וזהו פסול שחוזר להכשירו מעוך וכתות נתוק וכרות כולם בביצים דברי ר ' יהודה ר"א בן יעקב אומר כולם בגיד ר ' יוסי אומר מעוך וכתות בביצים נתוק וכרות בגיד.

י,ה איזה הוא סריס חמה כל ששהה עשרים שנה ולא הביא שתי שערות אע "פ שהביא לאחר מכאן הרי הוא כסריס לכל [דבר אלו] הן סימניו כל שאין לו זקן ובשרו מחליק רשב"ג אומר משום ר "י בן יאיר כל שאין [מימי רגליו] מעלין רתיחות ויש אומרים כל [שאין מימי רגליו מחמיצים] וי"א כל שש "ז דוחה וי "א כל [שאינו עושה כיפה] אחרים אומרים כל [שטובל בצונן] בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הבל רשב "א אומר כל שקולו לקוי ואין ניכר בין [איש לאשה].

י,ו [איזו] היא איילונית כל [ששהתה] עשרים [שנה] ולא הביאה שתי שערות [אע"פ שהביאה] לאחר מכאן הרי היא כאיילונית לכל דבר אלו הן סימניה כל שאין לה [דדין

ושערה לקוי ומקשה] בשעת [בעילה] רשב"ג אומר כל שאין לה שפולי מעים כנשים רשב"א אומר כל שקולה עבה ואין ניכרת בין אשה [בין איש].

מסכת יבמות פרק יא

יא,א טומטום שקידש קדושיו קדושין נתקדש קדושיו קדושין חולץ וחולצין לאשתו א ם יש שם אחים אין חולץ ואין מיבם אבל מיבמין את אשתו ר ' יוסי בר' יהודה אומר לא חולץ [ולא חולצין] לאשתו [לא ייבם] ולא מייבמין את אשתו שמא יקרע וימצא סריס חמה.

יא,ב סריס חמה ואנדרוגינוס ואח מאם וגר ועבד משוחרר לא חולצין ולא מיבמין כיצד מתו והניחו נשים ולהם אח ים באו אחים ועשו מאמר נתנו גט וחלצו לא עשו כלום בעלו פסלו מן הכהונה וחייבין בקרבן מתו אחים והניחו נשים ולהם אחים באו הם ועשו מאמר נתנו גט או חלצו לא עשו כלום ואם בעלו פסלו מן הכהונה וחייבין בקרבן.

יא,ג פצוע דכא וכרות שפכה וסריס אדם וזקן או חולצין או מיבמי ן כיצד מתו והניחו נשים ולהם אחים באו אחים ועשו מאמר נתנו גט או חלצו מה שעשו עשוי אם בעלו קנו ופטרו את הצרות מתו אחים והניחו נשים ולהם אחים באו הם ועשו מאמר נתנו גט או חלצו מה שעשו עשוי אם בעלו קנו ופטרו את הצרות ואסורים לקיים שנא ' (דברים כג) לא יבא פצוע דכא וגו'.

יא,ד וזה וזה אינו זכאי בירושתה ר"א אומר הראשון זכאי בירושתה.

יא,ה האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך והורוה ב "ד להנשא הלכה ונשאת אלמנה לכה "ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט חייבת קרבן על כל ביאה וביאה דברי ר"א וחכ"א קרבן אחד על הכל מודים חכמים לר "א שאם נשאת לחמשה בני אדם שחייבת קרבן על כל אחד ואחד ר ' שמעון אומר [אם] עשו ב"ד הורתן [בזדון האיש] באשה [נשאת ע"פ עצמה] כשגגת איש באשה.

יא,ו האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים באתה ואמרה מת בעלי נשאת ע "פ עצמה הלכה לה למדינת הים באה ואמרה מת בעלי נשאת על פי עצמה והרי כולן [משמשין] ובאין תצא מכולן ומותרת לראשון ביאתה וחליצתה מאחין של הראשון פוטרת צרותיה מן השני ומן השלישי אין פוטרת צרותיה אם בא עליה שני לשם אישות לאחר מיתת הראשון ביאתה או חליצתה מאחיו של שני פוטרת צרותיה מן הג' מן הד' אין פוטרת צרותיה.

יא,ז האשה שהלך בעלה ובנה למדה"י באו ואמרו לה מת בנך ואח"כ מת בעליך ונתיבמה ואח"כ אמרו [לה] חלוף [היו דברים] לא שהיתה ראויה להתייבם אלא להנשא כל ולדות שילדה הרי אלו ממזרים אמרו לה מת בעלך ואח "כ מת בנך ונשאת ואח"כ אמרו לה חלוף [היו דברים] לא שהיתה ראויה לינשא אלא להתיבם כל ולדות שילדה בחיי יבמה הרי אלו ממזרים דברי ר ' מאיר שאמר [משם] ר' עקיבה וחכ"א אין ממזר ביבמה אמרו לה מת בעלך ונשאת ואח "כ אמרו לה קיים היה ומת הרי זו יוצאת בגט כל ולדות שילדה בחיי בעלה הרי אלו ממזרים לאחר מיתת בעלה כשרים אמרו לה מת בעלך ונתקדשה ואחר כך אמרו לה קיים היה ומת הרי זו יוצאה בגט וחליצה וכל ולדות שילדה בחיי בעלה ממזרים

לאחר מיתת בעלה כשרים אמרו לה מת יבמיך ונשאת ואח "כ אמרו לה קיים היה ומת לא שהיתה ראויה להנשא אלא להתייבם הרי זו יוצאה בגט וכל ולדות שילדה בחיי יבמה ממזרים דברי ר"מ שאמר [משם] ר' עקיבה וחכ"א אין ממזרים [ביבמה].

יא,ח מי שהלכה אשתו למדה"י באו ואמרו לו מתה אשתך ונשא את אחותה ואח "כ אמרו לו קיימת היתה ומתה הרי זה יקיים והולד הראשון ממזר והאחרון אינו ממזר ר ' יוסי אומר כל שפוסל ע "י אחרים פוס ל ע"י עצמו וכל שאין פוסל ע "י אחרים אין פוסל ע "י עצמו אמרו לו מתה אשתך ונשא את אחותה והלכה למדינת הים ואמרו לו מתה אשתך ונשא את אחותה והלכה לה למדינת הים ואמרו לו מתה אשתך ונשא את אחותה והלכה לה למדה"י והרי כולן [משמשות] ובאות הראשונה אשתו [פוטרת צרותיה] והשאר כולן אינן נשיו [ואם בא על השניה לשם אישות לאחר מיתת הראשונה שניה אשתו פוטרת צרותיה והשאר כולן אין נשיו] אמרו לו בתך מתה תחלה ואח "כ מת אחיך עמד ויבם את צרתה ואח"כ אמרו לו חלוף היו הדברים לא שהיתה ראויה להתיבם כל ולדות שילדה הרי אלו ממזרים אמרו לו אחיך מ ת תחלה ואח"כ מתה בתך הלכה צרתה ונשאת לאחר ואח "כ אמרו לו חלוף הדברים לא שהיתה ראויה להנשא אלא להתיבם כל ולדות שילדה בחיי יבמה הרי אלו ממזרים דברי ר' מאיר שאמר [משם] ר"ע וחכ"א אין ממזרים ביבמה.

יא,ט חרש שנחלץ וחרשת שחלצה והחולצת מן השוטה וכן שוטה שחלצה וחול צת מן הקטן תצא היא ושלשה עשר [דבר] בה דברי רבי מאיר שאמר [משם] ר"ע וחכ"א אין ממזרים ביבמה.

יא,י בן תשע שנים יום א ' שבא על יבמתו ומת חולצת ולא מתיבמת שביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול ר ' שמעון אומר או חולצת או מתיבמת שאם ביאתו ביאה תתיבם שהיא אשתו של ראשון אין ביאתו ביאה תתיבם שהיא אשתו של שני.

יא,יא בן ט' שנים ויום אחד שבא על יבמתו פוסל על ידי אחין בדבר אחד והאחין פוסלין על ידו בארבעה דברים הוא פוסל ע "י אחין בביאה והאחין פוסלין על ידו בביאה בגט במאמר ובחליצה וכשם שהוא אין פוסל ע "י אחין במאמר בגט ובחל יצה כך האחין לא יפסלו זה ע"י זה בביאה [ובגט] ובמאמר ובחליצה כיצד ב' אחים בני תשע שנים ויום אחד בא זה ועשה מאמר [ובא זה ועשה מאמר] בא זה ונתן גט בא זה ונתן גט [בא זה] וחלץ בא זה וחלץ לא עשה כלום ר "מ אומר חולצת מן הקטן נפסלה מזה ומזה בא זה ובעל בא זה ובעל נפסלה משניהם ר"ש אומר הראשון יקיים והשני יוציא אם ביאת הראשון ביאה אין ביאת השני ביאה שאין ביאה אחר ביאה ואם ביאת הראשון ביאה אין ביאת השני ביאה.

יא,יב בן ט' שנים ויום אחד שבא על יבמתו וחזר ובא על צרתה פוסל ע "י עצמו ר "ש אומר לא פסל שאם ביאתו על הראשונה ביאה אין ביאתו על השניה ביאה שאין ביאה אחר ביאה אין ביאתו על הראשונה ביאה אין ביאתו על השניה ביאה בד "א בביאת בן ט' שנים ויום א' אבל חש"ו שבעלו קנו ופטרו את הצרות.

יא,יג שוטה וקטן שנשאו נשים ומתו נשיהם פטורות מן החליצה זה הכלל כל ביאה שצריכה דעת אינה ביאה שאין צריכה דעת הרי זו ביאה.

מסכת יבמות פרק יב

יב,א רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפותת אביו שנאמר (ויקרא יח) ערות אשת אביך לא תגלה [וגו'] ולהלן הוא אומר (דברים כב) לא יקח איש את אשת אביו [ולא יגלה כנף אביו] ואומר (דברים כג) ולו תהיה לאשה [וגו'] הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מיבמין היתה הורתן שלא בקדושה ולידתן שלא בקדושה ולא חולצין ולא מיבמין ואין חייבין משום אשת אח היתה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה או חולצין או מיבמין אבל חייבין משום אשת אח היתה הורתן ולידתן בקדושה הרי הם כישראל לכל דבר.

יב,ב חמשה נשים שנתערבו ולדותיהן והגדילו התערובות ונשאו נשים ומתו מקצתן אחין ומקצתן אין אחין האחין חולצין שאין אחין מיבמין מקצתן כהנים ומקצתן אין כהנים הכהנים חולצין ושאינם כהנים מיבמין מקצתן אחין ומקצתן כהנים חולצין ולא מיבמין ספק שהיא אמו ספק שהיא בתו ספק שהיא אחות ו חולצין ולא מיבמין זה הכלל כל הספקות ביבמה חולצין ולא מיבמין.

יב,ג כיצד חולץ אדם לאמו מספק אמו ואשה אחרת להן שני זכרים וחזרו וילדו שני זכרים במחבא [עמדו שנים הראשונים זה לקח אמו של זה וזה לקח אמו] של זה ומת בלא [ולד] זה חולץ לשתיהן [וזה חולץ לשתיהן] נמצא [אדם זה] חולץ לאמו מספק כיצד חולץ אדם לאחותו מספק אמו ואשה אחרת [ולהן] שתי נקבות [חזרו וילדו שתי נקבות] במחבא [ונישאו לשני אחים מאב אבל לא מאם ומתו בלא ולד זה חולץ לשתיהן וזה] חולץ לשתיהן נמצא [אדם זה] חולץ לאחותו מספק כיצד חולץ אדם לבתו מספק אשתו ואשה אחרת [ילדו] שתי נקבות במחבא [ונישאו לב' אחין מאב ולא מאם ומתו בלא ולד חולץ לשתיהן נמצא אדם] זה חולץ לבתו מספק.

יב,ד כהנת שנתערבו [ולדים] בולד שפחתה אין אוכלין במורם מקדשי הקדשים שאין עבדי כהנים אוכלין במורם מקדשי הקדשים אבל אוכלין במורם מקדשי קלים שעבדי כהנים אוכלין מהם שניהם יוצאין לגורן ונוטלין חלק א ' שאין נותנין לעבד אא"כ היה רבו עמו ר' יוסי אומר יכול לומר לו אם ברשות רבי כהן אני תן לי ברשות רבי ואם לאו תן לי ברשות עצמי הגדילו התערובות ושחררו זה את זה אינן אוכלין [במורם] מקדשים קלים שאין הזרים אוכלין מהן ר"י אומר מוכר את התרומה ולוקח בדמיה חולין שכל שאינו אוכל קדשי אחרים אינו אוכל קדשי עצמו.

יב,ה מי שלא שהתה אחר בעלה ג ' חדשים ונשאת וילדה ואין ידוע אם בחזקת הראשון הוא הרי הוא בנו של ראשון ואם בחזקת השני הוא הרי הוא בנו של [שני] ספק בן תשעה לראשון [ובן] שבעה לאחרון הכה את זה וחזר והכה את זה קלל את זה וחזר וקלל את זה הרי זה פטור הכה שניהם כאחד [וחזר וקלל] שניהם כאחד חייב ר' יהודה אומר המכה את אביו ואת אחר כאחת פטור המקלל את אביו ואת אחר כאחת חייב היו לה בנים [מראשון] ובנים מן השני הן לא חולצין ולא מיבמין וכן הוא להן לא חולץ ולא מיבם היו לו אחין מן הראשון ואחין מן השני שלא מאותה האם הוא להן חולץ ומיבם והן לו אלו חולצין ואלו מיבמין.

יב,ו האשה שיצא עליה שם רע ולדות כשרין מפני שהן בחזקת הבעל ר "י אומר שניהן מבית אב אחד נוטלין חלק אחד.

יב,ז מצות חליצה בשלשה [ובלבד שיהו יודעין לקרות] ר' יהודה אומר בחמשה א "ר אלעזר בר' שמעון מעשה וחלצה לפני ר' ישמעאל ביחידי בלילה.

יב,ח חלצה בסנדל שנפחת ומקבל את רוב הרגל במנעל שנפרם וחופה את רוב הרגל בסנדל של שעם בסנדל של סיב [ובמוק] ובקב [של קטע בסמיכת] הרגלים באנפליא של עור והחולצת מן הגדול בין עומד בין יושב בין מוטה [החולצת] מן הסומא חליצתה כשרה [בסנדל שנפחת ואין מקבל את רוב הרגל] במנעל [שנפרם ואין] חופה את רוב הרגל [בסמיכת] הידים של בגד [והחולצת] מן הקטן חליצתה פסולה א"ר יהודה אילו ראה ר"א בסנדל של עץ עכשיו היה אומר עליו הרי הוא כס נדל לכל דבר אמר ר' [שמעון] מצאתי זקן אחד מנציבין נמתי לו בקי [היה לך ר'] יהודה בן בתירה אמר לי הן ועל שולחני היה תדיר אמרתי לו [ראיתו] כשהוא חולץ מימיך גם לי הן נמתי לו במה ראיתו במנעל או בסנדל גם לי וכי חולצין במנעל אמרתי לו א "כ מה ראה ר"מ לומר [שחולצין] במנעל ר' יעקב אומר משמו מודה היה ר' מאיר [שאין חולצין] במנעל.

יב,ט קטנה שחלצה תחלוץ משתגדיל אם לא חלצה חליצתה פסולה דברי ר "א וחכ"א אם לא חלצה חליצתה כשרה נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל או שנשמט רוב הרגל חליצתה פסולה אם רצה לחזור לא יחזור חלצה ולא רקקה ולא קרא ה חליצתה כשירה אם רצה לחזור לא יחזור רקקה ולא קראה ולא חלצה חליצתה פסולה קראה אבל לא רקקה ולא חלצה לא עשה כלום ויכול לחזור.

יב,י חליצה מוטעת כשירה חלץ לה הוא מתכוון והיא אינה מתכוונת היא מתכוונת והוא אין מתכוון חליצתה פסולה חליצה מעושית בב "ד של ישראל כשרה בב"ד של עובדי כוכבים פסולה בעובדי כוכבים היו חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שרבי פלוני אומר לך.

יב,יא חולצין לאשה אע "פ שאין מכירין אותה ממאנין לאשה אע "פ שאין מכירין אותה האשה שאמרה חלצתי תביא ראיה לדבריה מאנתי תביא ראיה לדבריה.

יב,יב בראשונה היו כותבין ש טר חליצה קרבת לקדמנא ושרת סיניה מרגליה דימינא ורקת קדמנא רוק דמתחזיה ואמרת (דברים כה) ככה יעשה וגו' ר' שמעון אומר משום ר' עקיבה חליצה מעכבת ואין רקיקה מעכבת רשב "א אומר הואיל ולא רצה <לה> להקים לאחיו שם בישראל יבא ויטול לו השם תחת השם (שם) ונקרא שמו בישראל וגו'.

יב,יג מצוה בדיינים ולא מצוה בתלמידים ר ' יהודה אומר מצוה על כל העומדין לומר חלוץ הנעל [חלוץ הנעל חלוץ הנעל] א"ר יהודה מעשה והיינו יושבין לפני רבי טרפון ואמר לנו ענו כולכם חלוץ הנעל חלוץ הנעל.

מסכת יבמות פרק יג

יג,א בראשונה היו כותבין שטרי מיאון לא שפיה ליה ולא רעיה ליה ולית היא צביא לאיתנסבא ליה ב"ה אומרים בבית דין ושלא בב "ד ובלבד שיהו שלשה ר' יוסי בר' יהודה ור"א בר' שמעון אומרים אפילו [בפני שנים] כיצד מצות מיאון אומרת אי אפשי בפלוני בעלי אי אפשי בקדושין שקידשני אמא או אחי אפילו היא יושבת באפריון ו הלכה אצל מי שנתקדשה ואמרה בפניו אי אפשי בפלוני בעלי [זה] אין מיאון גדול מזה [ר' יהודה אומר אפילו נכנסה ליטול חפץ מחנוני ואמרה בפניו אי אפשי בפלוני בעלי אין מיאון גדול מזה

יתר על כן א "ר יהודה אפילו אורחין מסובין ואמרה בפניהם אי אפשי בפלוני בעלי אין מיאון גדול מזה] קטנה שקדשה את עצמה והשיאה את עצמה בחיי אביה אין קידושיה קדושין ואין נשואיה נשואין.

יג,ב הממאנת באיש אין לה כתובה נתן לה גט יש לה כתובה ר "א אומר אין מעשה הקטנה כלום אין זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה [ולא בהפרת] נדריה [אין יורשה ואין מטמא לה ואינה] כאשתו לכל דבר אלא שיוצאה הימנו במיאון ר ' יהושע אומר זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה ומטמא לה [והרי] היא כאשתו לכל דבר [ובלבד שתצא] ממנו במיאון א "ר ישמעאל חזרתי על כל מדת חכמים ולא מצאתי אדם שמדתו שוה בקטנות חוץ מר ' אליעזר ורואה אני את דברי ר "א מדברי ר ' יהושע שר' אליעזר השוה את [מדתו] ור' יהושע חלק.

יג,ג הממאנת באיש והחזירה אליו ומת או חולצת או מתיבמת גרשה והחזירה לו או חולצת או מתיבמת ר "א אומר חולצת ולא מתיבמת מפני שנאסרה עליו שעה אחת מודים חכמים לר "א בקטנה שהשיאה אביה וגרשה והח זירה [עליו] ומת שחולצת ולא מתיבמת [הואיל ונאסרה] עליו שעה מפני שגירושיה גירושין גמורים ואין חזרתה חזרה גמורה בד"א בזמן שגרשה קטנה והחזירה קטנה אבל גרשה קטנה והחזירה גדולה או גרשה קטנה והחזירה קטנה וגדלה תחתיו ומת או חולצת או מתיבמת ר "א [אומר] חולצת ולא מתיבמת מפני שנאסרה עליו שעה אחת.

יג,ד זה הכלל גט אחר מיאון אסורה לחזור לו מיאון אחר גט מותרת לחזור לו רשב "ג ור' ישמעאל [בר"י] בן ברוקה [ור' יהושע בן קרחה] אומרים בין כך ובין כך הואיל ויצאתה הימנו בגט אסורה לחזור לו מעשה באחת שנשאת יתומה וגרשה והחזירה אליו ומ יאנה בו ונשאת לאחר ומת ובאו ושאלו את ר ' יהודה בן בבא מהו שתחזור לראשון ואמר להן בין כך ובין כך הואיל ויצאתה הימנו בגט אסורה לחזור לו.

יג,ה רשב"ג אומר אם מיאנה מיאנה אם לאו תמתין עד שתגדיל ותחלוץ ותצא הלזו משום אחות אשה שני אחין נשואין ב ' יתומות קטנה וחרשת מת בעלה של קטנה חרשת יוצאה בגט וקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ מת בעלה של חרשת קטנה יוצאה בגט וחרשת אסורה לעולם ואם בא עליה יוצאה בגט והותרה.

יג,ו מי שהיה נשוי ב ' יתומות קטנות ומת בא יבם על הראשונה וחזר בא על השניה נאסרו שתיהן עליו וכן שתי חרשות קטנה וחרשת בא יבם על הקטנה וחזר ובא על [חרשת] או שבא אחיו על [חרשת] נאסרו שתיהן עליו חרשת יוצאה בגט וקטנה יוצאה בגט וחליצה.

יג,ז פקחת וחרשת בא יבם על פקחת וחזר ובא על חרשת או שבא אחיו על חרשת נאסרו שתיהן עליו חרשת יוצאה בגט פקחת יוצאה בגט וחליצה גדולה וקטנה בא יבם ע ל הגדולה וחזר ובא על הקטנה או שבא אחיו על הקטנה נאסרו שתיהן עליו קטנה יוצאה בגט גדולה יוצאה בגט וחליצה ר' אליעזר אומר בכולן מלמדין את הקטנה שתמאן בו.

יג,ח יבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי בין שאמר בעלתי בין שאמר לא בעלתי כופין אותו שיחלוץ לה אחר שלשים יום מבקשים הימנו שיחלוץ לה היא אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי ה "ז יוצאה בגט הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי אע "פ שחזר ואמר לא בעלתי ה "ז יוצאה בגט ר ' יהודה אומר נדרה שלא תתיבם אפילו בחיי בעלה מבקשים הימנו שיחלוץ לה.

יג,ט כיצד מוציא ברמיזה רמז ונתן לה גיטה פקחת לפקח ולו אח פקח פקחת לחרש ולו אח פקח או חולץ או מיבם פקחת לפקח ולו אח חרש כונס ואינו מוציא לעולם פקחת לחרש ולו אח חרש חרשת לפקח ולו אח פקח חרשת לפקח ולו אח חרש חרשת לחרש ולו אח פקח חרשת לחרש ולו אח חרש כונס אם רצה להוציא יוציא אם רצה לקיים יקיים.

יג,י שני אחים חרשים נשואין שתי אחיות פקחות או שתי אחיות חרשות או ב ' אחיות אחת פקחת ואחת חרשת וכן ב ' אחיות חרשות נשואות לשני אחין פקחין או לשני אחין חרשין או לשני אחין אחד פקח וא ' חרש וכן ב ' אחין אחד פקח וא ' חרש נשואין שתי אחיות אחת פקחת וא ' חרשת פקחת לפק ח וחרשת לחרש אין כאן לא חליצה ולא יבום אלא אשתו עמו [הלזו] תצא משום אחות אשה אם היו נכריות יכנסו אם רצה להוציאה יוציא ואם רצה לקיים יקיים.

מסכת יבמות פרק יד

יד,א האשה שאמרה גרשני בעלי חלץ לי יבמי נתיבמתי ליבמי ומת הרי זו אינה נאמנת כל אלו שאינן נאמנות להעידן [אף היא אינה נאמנת להעידן].

יד,ב עד אומר מת ועד אומר לא מת אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא ר' מנחם בר' יוסי אומר עד אומר מת ועד אומר לא מת ונשאת ובא אחר ואמר לא מת הרי זו לא תצא אבל בתחלה עד אומר מת ועד אומר לא מת אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת אע"פ שנשאת תצא אחת אומרת מת ושתים אומרות לא מת הרי שתי נשים כאיש אחד רבי נחמיה אומר כל מקום שהכשירו [חכמים עדות האשה כאיש אחד הכל הולכין אחר הדיעות] שתי נשים לאשה אחת כשני [עדים] לאיש אחד שנים אומרים מת ומאה אומרים לא מת הרי מאה כשני עדים.

יד,ג קדש אחת מחמש נשים ואין ידוע איזו קדש וכל אחת ואחת אומרת אותי קדש לקח [מקח] מחמשה ואין ידוע מאיזה מהם לקח וכל אחד ואחד אומר ממני לקח [אמר] ר' שמעון בן אלעזר לא נחלקו ר ' טרפון ור' עקיבה על שקידש אחת מחמש נשים ואינו ידוע איזו קדש שמניח דמי כתובה ביניהם ומסתלק ע ל מה נחלקו על שבעל ולא [נחלקו] על שלקח מקח מחמשה ואין ידוע מאיזה מהם לקח שמניח דמי מקח ביניהם ומסתלק על מה נחלקו על שגזל מודה ר' טרפון באומר לשנים גזלתי את אחד מכם מנה ואין ידוע איזהו או אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה ואין ידוע איזה נותן לזה מנה ולזה מנה ש הודה מפי עצמו.

יד,ד האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך והיה לו אח ויבמה ומת ואחר כך בא בעלה אסור בה ומותר בצרתה אסור בה ומותר באשת אחיו.

יד,ה [האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי היא מותרת וצרתה אסורה ר"א אומר הואיל והותרו ליבמין הותרו לכל אדם].

יד,ו שתי נשים לזו עדים ובנים ולזו [אין] עדים ובנים שתיהן מותרות נפל לבור אריות אין מעידין עליו לתוך כבשן האש מעידין עליו [רשב"א אומר יכול הוא ליכוות ולחיות].

יד,ז נפל [לבור שמלא נחשים ועקרבים] מעידין עליו ר' יהודה בן בתירה אומר [חוששין שמא חבר הוא נפל ליורה של שמן ושל יין] מעידין עליו ר' אחא [אומר] של שמן מעידין עליו ושל יין אין מעידין עליו אליעזר בן מהבאי אומר מעידין על השומא מת פלוני אבד פלוני נהרג פלוני אין פלוני בעולם אין ממנו כלום [תנשא אשתו] אין מעידין עליו.

יד,ח נפל למים בין ש יש להם סוף בין שאין להם סוף אשתו אסורה [דברי ר' מאיר וחכ"א מים שיש להם סוף אשתו מותרת מים שאין להם סוף אשתו אסורה] שמא גל טורד אותו ומעלה אותו ליבשה א"ר עקיבה כשהייתי בא בים ראיתי ספינה שטבעה בים והייתי מצטער על תלמיד חכם שבתוכה וכשבאתי למדינות קפוטקיא [ראיתיו יושב ושואל] לפני בהלכה נמתי לו בני היאך עלית מן הים גם לי טרדני גל לחבירו וחבירו לחבירו עד שהגעתי ליבשה אמרתי כמה גדולים דברי חכמים [שהיו אומרים] מים שיש להם סוף אשתו מותרת מים שאין להם סוף אשתו אסורה.

יד,ט א"ר מעשה [בשנים שהיו מכמרים מכמורות] בירדן ונכנס אחד מהם למחילה של דגים ושהה חבירו [עליו] כדי שתצא נפשו ובא [וסח] בתוך ביתו לשחרית זרחה חמה והכיר פתחה של [מערה] ובא ומצא הספד קשור בתוך ביתו אמר ר"מ מעשה באחד שנפל לבור [הגדול] ועלה לאחר שלשה ימים אמרו לו אין מזכירין מעשה ניסים.

יד,י אפילו שמע קול מקוננת שמזכרתו בין המתים אין עדות גדולה מזו שמע ב "ד של ישראל שהיו אומרים פלוני בן פלוני מת או נהרג תנשא אשתו שמע בקונטרסין של מלכים שהיו [אומר] פלוני בן פלוני מת או נהרג לא תנשא אשתו [ומשיאין] ע"פ בת קול מעשה שעמ ד אחד על ראש ההר ואמר איש פלוני בן פלוני נשכו נחש ומת הלכו [ומצאוהו] שתפחו עיניו והשיאו את אשתו ובעובד כוכבים אם היה מתכוון להעיד אין עדותו עדות אבא יודן איש צידון אומר מעשה [בעובד כוכבים וישראל אחד] שהיו מהלכין בדרך [אמר אותו עובד כוכבים הוי וחבל על ישראל אחד שמת כאן וספדתיו וקברתיו ובא מעשה לפני חכמים] והשיאו את אשתו אמר רשב "ג מעשה בקולר של בני אדם שהלכו לאנטוכיא ובחזירתן אמרו נהרג ממנו איש פלוני יהודי ובא מעשה לפני חכמים והשיאו את אשתו ושוב מעשה בששים [בני אדם] שירדו לכרכום ביתר ולא עלה אחד מהם ובא מעשה לפני חכמים והשיאו את נשיהם.

יד,יא אין מעידין עליו עד שיהיו מזכירין שמו ושם אביו שמו ושם עירו אבל אמר אחד יצא מעיר פלוני מפשפשין באותה העיר אם לא יצא משם אלא הוא תנשא אשתו מעשה בשנים שהיו רצים אחר העובד כוכבים ונתלה אחד בזית ופשחו ורדף את העובד כוכבים ואמר לו חבירו יישר כוחך [אריה] א"ל מנין אתה מכיר בי [שאני אריה] כך אני נקרא בעירי יוחנן בן יונתן [אריה] דמכפר [שיחרא לאחר שלשה ימים] חלה ומת [והשיאו] את אשתו.

יד,יב אין בודקין [לעדי] נשים בדרישה ובחקירה [רבי טרפון ור "ע אומרים] בודקין [לעידי נשים בדרישה ובחקירה] מעשה באחד שבא לפני ר' טרפון [להעיד לאשה שתנשא אמר] בני היאך אתה יודע [לאשה זו] עדות אמר לו [רבי עמנו היה בשיירה ונפלו עלינו עובדי כוכבים ונתלה הוא ביחור של תאנה ופשחו והחזיר את העובד כוכבים לאחוריו] אמרתי לו משבחך אני [אריה] אמר לי יפה [אמרת] כוונת לשמי [כך אני נקרא] בעירי יוחנן בן יונתן [אריה דמכפר שחרא] אמר לי לאו רבי יונתן בן יוחנן אריה דמכפר שחרא אלא יוחנן בן יונתן [אריה דמכפר שחרא] בדק ר' טרפון לעדותו שלשה פעמים [ונמצאת]

מכוונת והשיא את [האשה על פיו] מכאן ואילך הנהיגו שיהו בודקים לעידי [נשים] בדרישה [ובחקירה] אמר להם ר"ע לכשתהא פונדקית תהא נאמנת.

מסכת כתובות פרק א

א,א מפני מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לב"ד א"כ תנשא באחד בשבת אלא מפני [שמתקן] צרכיו [כל ימות השבת] התקינו שיהא נושא אותה ברביעי [מן הסכנה ואילך התקינו שיהא נושא בשלישי] ולא מיחו בידם חכמים רצה [לישא] בשני אין שומעין לו אם [מחמת אונס הרי זה מותר מפני מה מפרישין] את החתן מן הכלה לילי שבת תחלה מפני שהוא עושה חבורה מפני מה אמרו אלמנה [ליום החמישי] שאם נושא אותה באחד מכ ל ימות השבת מניחה והולך למלאכתו התקינו שיהא נושא אותה בחמישי שיהא בטל שלשה ימים חמישי וערב שבת ושבת [שלשה ימי בטלה] נמצא שמח עמה ג' ימים.

א,ב גדול הבא על הקטנה וקטן שבא על הגדולה ומוכת עץ כתובתה מאתים משום ר ' יהודה בן אגרא [אומר איזה קטן ואי זו היא קטנה] קטן פחות מבן תשע שנים ויום א ' קטנה פחותה מבת שלש שנים ויום א ' [הנושא ונותן בכהונה והנותן בה תקנה שהתקינו בית דין בת ישראל לכהן בת כהן לישראל נותן ארבע מאות זוז].

א,ג פקח שנשא חרשת או שוטה כתובתן מאתים מפני שרוצה להחזיק להם את הנכסים חרש ושוטה שנשאו פקחות אע"פ שחזר חרש ונתפקח שוטה ונשתפה אין להם כתובה רצו לקיים נותנין כתובה מנה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל אע "פ שחזר העובד כוכבים ונתגייר [עבד] ונשתחרר אין להן כתובה רצו לקיים נותנין כתובה מנה. [ישראל] הבא על השפחה ועל בת עובד כוכבים אע "פ שחזרה [שפחה] ונשתחררה בת עובדי כוכבים ונתגיירה אין להם כתובה רצה לקיים נותן כתובה מנה.

א,ד בוגרת ואיילונית כתובתן מאתים נשאת בחזקת שהיא כשירה ונמצאת איילונית אין לה כתובה רצה לקיים נותן כתובה מנה.

א,ה הבא על החרשת ועל השוטה ועל הבוגרת [ועל מוכת עץ] אין להן טענת בתולין סומא ואיילונית יש להן טענת בתולין סומכוס אמר משום ר ' מאיר סומא אין לה טענת בתולין.

א,ו אמר ר' יהודה ביהודה בראשונה היו מפשפשין את החתן ואת הכלה ג ' ימים קודם לחופה ובגליל לא נהגו כן ביהודה בראשונה היו מיחדים את החתן ואת הכלה שעה אחת קודם לחופה כדי שיהא לבו גס בה ובגליל לא נהגו כן ביהודה בראשונה היו מעמידין שני שושבינן אחד משל בית חתן ואחד משל בית כלה ואע "פ כן לא היו מעמידין אלא לנשואין ובגליל [לא נהגו כן] ביהודה בראשונה היו שושבינן ישנין במקום שחתן וכלה ישנין ובגליל [לא נהגו כן כל שאינו נוהג כמנהג זה] אינו יכול לטעון טענת בתולין.

א,ז [בספר אחר] [כנסה הראשון לשם נשואין אע"פ שלא נסתרה אם יש עדים שנתיחדה עמו כדי בעילה כנסה בחזקת שהיא כשירה ונמצאת איילונית אע "פ שלא נסתרה ויש עדים שלא נתיחדה עמו כדי בעילה] אין השני יכול לטעון טענת בתולין לפיכך אין כתובתה אלא מנה טענת בתולין כל שלשים יום דברי ר ' מאיר [ר' אומר] אם נסתרה מיד לא נסתרה אפילו לאחר שלשים.

א,ח המוציא שם רע ונמצאו עדיו זוממין הוא לוקה ונותן ד ' מאות זוז והזוממין מקדימין לבית הסקילה ואם היתה יתומה הוא לוקה וכתובתה קיימת ונותן ד ' מאות זוז והזוממין מקדימין לבית הסקילה לא אמר לעדים שיעידו אלא [הם] באו מאליהן והעידו הוא אין לוקה ואין נותן ד ' מאות זוז והזוממין מקדימין לבית הסקילה [זינתה כשהיא נערה ומשבגרה הוציא עליה שם רע הוא אין לוקה ואין נותן ד ' מאות זוז והיא וזוממין מקדימין לבית הסקילה].

א,ט היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני כהן הוא רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת [שהוא] עדות שהאשה כשרה לה ר ' יהושע אומר אינה נאמנת אמר להם ר ' יהושע אי אתם מודים בשבויה שנישבית והיא אומרת טהורה אני שאינה נאמנת אמרו לו [לא] אם אמרת בשבויה [שנשבית לבין העובדי כוכבים] שיש לה עדים תאמר בזו שאין לה עדים אמר להם וכי מה עדות גדולה מזו שהרי כריסה בין שיניה אמרו לו [מפני שהעובדי כוכבים חשודין על העריות] אמר להם אין אפוטרופוס לעריות [במה דברים אמורים בעדות שבגופה אבל בולד הכל מודים שהוא שתוקי].

מסכת כתובות פרק ב

ב,א עדים שאמרו מעידין אנחנו בפלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצה עובד כוכבים נתין וממזר עד שלא נחקרה עדותן בב "ד אמרו בדאין אנו הרי אלו נאמנין משנחקרה עדותן בב"ד אמרו בדאין אנו אין נאמנים [זהו] כללו של דבר עדים שהעידו לטמא לטהר לרחק ולקרב לאסור ולהתיר לפטור [ולחייב] עד שלא נחקר עדותן בב "ד אמרו בדאין אנו הרי אלו נאמנין משנחקרה עדותן בב"ד אמרו בדאין אנו אין נאמנין.

ב,ב יפה כח שטר מכח עדים [וכח עדים] מכח שטר יפה כח שטר שהשטר מוציא אשה מבעלה מה שאין כן בעדים יפה כח עדים שהעדים שאמרו מת פלוני תנשא אשתו כתוב בשטר מת פלוני לא תנשא אשתו אם אמרו מה שכתוב בשטר זה שמענו ושכחנו תנשא אשתו כותב אדם עדותו בשטר ומעיד עליה אפילו לאחר מאה [שנה].

ב,ג יפה כח שטר מכח כסף [וכח כסף] מכח שטר שהשטר גובה מנכסים משועבדים מה שאין כן בכסף יפה [כח הכסף] שהכסף פודה את הערכין ואת החרמין ואת ההקדשות ואת מעשר שני מה שאין כן בשטר יפה כח שטר וכסף מכח חזקה [וכח חזקה מכח שטר וכסף יפה כח שטר וכסף] ששטר וכסף קונים עבד עברי מה שאין כן בחזקה יפה כח חזקה שאם מכר עשר שדות כיון שהחזיק באחד מהם [קנה] את כולם אבל לא נתן לו אלא דמי אחת מהן או לא כתב לו אלא על אחת מהן לא קנה אלא אותה שדה בלבד.

ב,ד מאתים לבתולה ומנה לאלמנה נזק [חצי] נזק תשלומי כפל תשלומי ארבעה וחמשה כולן אע"פ שאין כתובין בשטר גובים מנכסים משועבדין.
ב,ה האשה שאמרה אשת איש אני וחזרה ואמרה איני אשת איש נאמנת שהפה שאסר הוא הפה שהתיר אמרה [נשבית] וטהורה אני ויש לי עדים שטהורה אני אין אומרין [נמתין] עד שיבואו עדים ויתירוה אלא מתירין אותה מיד אם משהותרה באו עדים ואמרו נשבית היא הרי זו לא תנשא נשבית וטמאה היא אע "פ שיש לה בנים תצא עד אומר נשבית וטמאה היא ועד אומר נשבית וטהורה היא [אשה אומרת נשבית וטמאה היא ואשה אומרת נשבית וטהורה היא] הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא.
ב,ו שתי נשים שנשבו זאת אומרת אני טמאה וחברתי טהורה נאמנת אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת אני וחברתי טמאות נאמנת על עצמה ואינה נאמנת על חברתה אני וחברתי טהורות נאמנת על חברתה ואינה נאמנת על עצמה.
ב,ז וכן שני אנשים שנשבו זה אומר חברי כהן וזה אומר חברי כהן נותנין להן אבל לחזקה אין נאמנין עד שיהו שלשה כדי שיהיו שנים מעידין על זה ושנים מעידין על זה [ר' יהודה אומר אף אין נותנין להן עד שיהיו שלשה כדי שיהיו שנים מעידין לזה ושנים מעידין לזה] מעלין לכהונה לויה וישראלים ע "פ עד אחד אבל אין [מורידין] אלא ע"פ שנים [ר' יהודה אומר כשם שאין מורידין אלא ע"פ שנים כך אין מעלין אלא ע"פ שנים].
ב,ח אמר רבי אליעזר אימתי בזמן שיש עוררין אבל בזמן שאין עוררין מעלין לכהונה ע"פ אחד איזהו ערער אמרו האיך קפץ פלוני לכהונה שלא נשא כפיו מימיו שלא נטל כפיו מימיו אין זה ערער שהוא בן גרושה או בן חלוצה [עובד כוכבים] נתין וממזר ה"ז ערער [רבה] העלה לכהונה ע"פ ע"א ר' יוסי העלה לכהונה ע"פ עד א'.
ב,ט [נפלה חלזה בעיר אמר ר ' יוסי אין חלזה ראיה] אלא כל שיש לו ערער יבא ויאמר רשב"ג אמר משם ר' שמעון בן הסגן מעלין לכהונה ע "פ עד אחד ולא ע "פ עד אחד [אלא ע"פ] אשה לא כשתבא אשה לבית דין אלא לכשתאמר יתנו לו.

מסכת כתובות פרק ג

ג,א שתי חזקות לכהונה בארץ ישראל נשיאות כפים וחילוק גרנות ובסוריא ועד מקום ששלוחי ר "ח מגיעים נשיאות כפים אבל לא חילוק גרנות ובבל כסוריא [ר' שמעון בן אלעזר אומר אף באלכסנדריא בראשונה מפני שהיה ב "ד שם רבן שמעון בן גמליאל אומר] כשם שהתרומה חזקה לכהונה בחילוק גרנות כך מעשר ראשון חזקה ללויה בחילוק גרנות והחולק בב"ד אין לו חזקה לכהונה.
ג,ב הכל נאמנים להעידה אפילו בנה אפי ' בתה חוץ [ממנה] ומבעלה שאין אדם מעיד על ידי עצמו א "ר זכריה בן הקצב המעון הזה לא זזה ידה מתוך ידי משעה שנכנסו עובדי כוכבים לירושלים ועד שיצאו ואעפ "כ יחד לה בית [בפני עצמה היתה] נזונת מנכסיו [לא נתיחדה עמו אלא ע"פ בניה].
ג,ג נאמן אדם לומר [שאמר] לי אבא משפחה זו טמאה ו משפחה זו טהורה שאכלנו [בקציצה של פלונית] ושאמר לו רבו לפלוני צא וטבול לתרומתך ושהיינו מוליכין

[תרומות ומעשרות לפלוני נאמנין ליתן לו אבל לא להחזיקו לכהונה או שהיו אחרים מוליכים לו נאמנים אבל אם היה] עובד כוכבים ונתגייר עבד ונשתחרר הרי אלו אין נאמנים לומר זכ ור הייתי בפלוני שחייב לפלוני מנה ודרך פלונית עוברת בשדה פלוני מפני שהוא כממון ר' יוחנן בן ברוקה אומר נאמנין.

ג,ד אמר ר' יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן לומר מכאן יצא נחיל זה במה דברים אמורים בזמן שהעידו על מעמדן אבל אם יצאו וחזרו אין נאמנין שלא אמרו אלא מ תוך [הפתוי] ומתוך היראה אחד אנשים ואחד נשים אחד עבדים ואחד קטנים נאמנין לומר מקום זה טמא ומקום זה טהור.

ג,ה ר' יהודה אומר קטנה בת ישראל שנשבית אפי ' היא בת עשר שנים הרי היא בקדושתה וכתובתה [קיימת] הבא על החרשת ועל השוטה ועל [בוגרת] ועל מוכת עץ אין להן קנס סומא ואיילונית יש להן קנס.

ג,ו ר' נחוניא בן הקנה אומר הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה אין להן קנס וכן היה ר ' נחוניא בן הקנה אומר יה"כ הרי הוא כשבת לתשלומין.

ג,ז אחד האונס ואחד המפתה מה בין אונס למפתה אונס נותן את הצער [מפתה] אינו נותן את הצער ר "ש אומר זה וזה אין נותנין הצער [מפני שסופו לכך] אמרו לו אין דומה נבעלת ברצון לנבעלת שלא ברצון.

ג,ח אע"פ שאמרו אונס נותן מיד לכשיוציא אין נותן כלום ר ' יוסי בר' יהודה אומר נותן כתובה מנה אע"פ שאמרו מפתה לכשיוציא נותן אבל בושתה ופגמה נותן מיד מה בין נותן מיד לנותן לאחר זמן נותן מיד אם מתה אביה יורשה נותן לאחר זמן אם מתה בעלה יורשה.

ג,ט א' האונס וא' המוציא שם רע שגרשו כופין אותו להחזיר אם היו כהנים לוקים מ ' א' האונס וא' המפתה בין היא בין אביה יכולין לעכב שנא ' (שמות כב) אם מאן ימאן אביה וגו' ואומר (דברים כב) ולו תהיה לאשה [לו] אתה כופה ואי אתה כופה ליבם.

ג,י קטנה מבת יום אחד ועד שתביא ב ' שערות יש לה מכר ואין לה קנס משתביא שתי שערות ועד שתבגר יש לה קנס ואין לה מכר דברי ר "מ שהיה ר"מ אומר כל מקום שיש קנס אין מכר וכל מקום שיש מכר אין קנס וחכ "א קטנה מבת ג ' שנים ויום אחד ועד שתבגור יש לה קנס.

מסכת כתובות פרק ד

ד,א יפה כח הבעל מכח האב וכח האב מכח הבעל יפה כח הבעל שהבעל אוכל פירות בחייה מה שאין כן באב יפה כח האב שהבעל חייב במזונותיה בפרקונה ובקבורתה מקום שנהגו להספיד מספיד מה שאין כן באב.

ד,ב יפה כח אשה מכח יבמה [וכח] יבמה מכח אשה יפה כח אשה שהאשה אוכלת בתרומה כיון שנכנסה לחופה אע "פ שלא נבעלה משא "כ ביבמה יפה כח יבמה שהבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון אפילו בבית אביה קנה משא"כ באשה.

ד,ג הלך האב [עם שלוחיה או] עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל [היתה] לה חצר בדרך [נכנסה] ולנה בתוכה או שנכנסה לחופה שלא לשם נשואין ומתה אע"פ שכתובתה אצל בעלה אביה יורשה מסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל [היתה] לה חצר בדרך ונכנסה ולנה בתוכה או שנכנסה לחופה לשם נשואין [ומתה] אע"פ שכתובתה אצל אביה בעלה יורשה במה ד "א בכתובתה אבל בתרומה אין אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה.

ד,ד נשבית אין חייב לפדותה בד "א בשבוית מלכות אבל בשבוית [ליסטות] פודה אם רצה לקיים יקיים ואם לאו יוציא ויתן כתובה [מנה] נשבית לאחר מיתת בעלה אין [יבמין] חייבין לפדותה ולא עוד אלא אפילו נשבית בחיי בעלה ולאחר כן מת בעלה אין [יבמין] חייבין לפדותה.

ד,ה היתה ניזונית מנכסיו וצריכה רפואה הרי היא כמזונות רשב "ג אומר רפואה שיש לה קצבה [נתרפא מכתובתה ושאין לה] קצבה הרי היא כמזונות היו שני בצורת ואמר לה טלי גיטיך וכתובתיך צאי ופרנסי את עצמיך הרשות בידו.

ד,ו לא כתב לה בנין דכרין דיהויין לך מינאי אינון ירתון כסף כתובתיך יתיר על חולקיהון דעם אחוהון חייב שהוא תנאי ב"ד כל הארצות כותבין כאנשי ירושלים.

ד,ז נושא אדם א שה ופוסק עמה על מנת שלא לזון על מנת שלא לפרנס ולא עוד אלא שפוסק [עמה] ע"מ שתהא זנתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה מעשה ביהושע בנו של ר "ע שנשא אשה ופסק עמה ע "מ שתהא זנתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה [היו] שני בצורות [עמדו וחלקו] התחילה קובלת עליו לחכמים וכשבא לבית דין אמר להם היא נאמנת עלי יתר מכל אדם אמרה להם ודאי כך התנה עמי אמרו לה חכמים אין כלום אחר הקיצה.

ד,ח מצוה לזון את הבנות ואין צריך לומר את הבנים ר ' יוחנן בן ברוקה אומר חובה לזון את הבנות.

ד,ט [דרש הלל הזקן לשון הדיוט כשהיו בני אלכסנדריא מקדשין נשים אחד בא וחוטפה מן השוק ובא מעשה לפני חכמים בקשו לעשות בניהן ממזרין אמר להם הלל הזקן הוציאו לי כתובת אמותיכן הוציאו לו וכתוב בה משתכנסי לביתי תיהוי לי לאנתו כדת משה וישראל].

ד,י [דרש ר' מאיר] המקבל שדה מחבירו ומשזכה בה הובירה שמין [אותה] כמה היא ראויה לעשות ונותן לו שכך כותב לו אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא.

ד,יא דרש ר' יהושע מביא אדם על אשתו כל קרבנות שהיא חייבת אפי ' אכלה את החלב ואפילו חללה את השבת שכך כותב לה ואחרי דאיתאי ליך עלאי] מן קדמת דנא. שברה לו מקצת כתובתה שברה לו את כולה שכך היא כותבת לו [אחרי דאיתאי ליך עלאי] מן קדמת דנא.

ד,יב [דרש ר' יהושע בן קרחה] המלוה את חבירו לא ימשכנו יותר מחובו שכך כותב לו [תשלמתא מנכסיא דאית לי מנכסיא דקניתי מן קדמת דנא].

ד,יג [דרש ר' יוסי הגלילי מקום שגובין כתובה מלוה גובין אותה מלוה ואין גובין את הכתובה מקום שכופלין את הכתובה] אין גובין אלא מחצה.

ד,יד אבי הבן שנעשה ערב לכתובת כלתו אם יש נכסים לבן גובין משל בן ואם לאו גובין משל אב עשה האב בית או שדה אפותיקי לכתובת כלתו בין כך ובין כך גובין מהן.

ד,טו מי שיצא למדינת הים [ואמרו לו מת בנך] ועמד וכתב כל נכסיו [במתנה] ואח"כ נודע שבנו קיים מתנתו [קיימת] ר' שמעון בן מנסיא אומר אין מתנתו [קיימת] שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה [נותן] היה חולה ומוטל במטה אמרו לו נכסים למי אמר להם דמיתי שיש לי בן עכשיו שאין לי בן נכסי לפלוני ואח "כ נודע שיש לו בן לא אמר כלום היה חולה ומוטל במטה אמרו ל ו נכסיך למי אמר להם דמיתי שאשתי מעוברת עכשיו שאין אשתי מעוברת נכסי לפלוני ואח"כ נודע שאשתו מעוברת לא אמר כלום.

ד,טז גר שמת ובזבזו ישראל את נכסיו ואח "כ נודע שיש לו בנים במדה "י [ושאשתו] מעוברת כולם חייבין להחזיר החזירו הכל ומתו בניו [והפילה] אשתו מחזיק בשני ה זכה בראשונה לא זכה.

ד,יז הבנות בין שנישאו עד שלא בגרו ובין בגרו עד שלא נישאו אבדו מזונותיהן ולא אבדו פרנסתן ר ' שמעון בן אלעזר אומר אף אבדו פרנסתן כיצד עושות שוכרות להן בעלים [וגובין] להן פרנסתן.

ד,יח אחד נכסים שיש להן אחריות וא ' נכסים שאין להן אחריות [נפרעין מהן למזון האשה והבנות דברי ר ' יוסי ר' אלעזר בר' שמעון אומר נכסים שיש להן אחריות בנים מוציאין מידי בנים ובנות מידי בנות ובנות מידי בנים אבל לא בנים מידי בנות נכסים שאין להם אחריות בנים מוציאין מידי בנים ובנות מידי בנות ובנים מידי בנות אבל לא בנות מידי בנים] בין ששעבד האב בחייו בין ששעבדו [יורשין] אחר מיתת אביהן אין נפרעין מהן לענין כתובה אבל לפרנסה גובין מהן.

מסכת כתובות פרק ה

ה,א הבוגרת [בתביעה נותנים] לה שנים עשר חודש אם היתה קטנה בין היא בין אביה יכולין לעכב ר"ט אומר נותנין לה הכל תרומה בד "א מן האירוסין אבל מן הנישואין מודה ר"ט שנותנין לה מחצה חולין ומחצה תרומה במה ד "א בבת כהן לכהן אבל בת ישראל לכהן [הכל מודים שמעלין לה כל מזונותיה מן החולין] ר' יהודה בן בתירה אומר שתי ידות תרומה ואחד חולין ר ' יהודה אומר [מוכרת את התרומה ולוקחת בדמיה חולין] רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מקום שהוזכרו [שם] תרומה נותנין [כפול] חולין. זו משנה ראשונה רבותינו אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה והיבמה עד שתבעל ואם מתה בעלה יורשה אמר ר ' מנחם בן נפח [משם] ר' אליעזר הקפר מעשה בר ' טרפון שקדש ג' מאות נשים להאכילן בתרומה שהיו שני בצורת וכבר שלח יוחנן בן בג בג אצל ר' יהודה בן בתירה לנציבים אמר לו שמעתי עליך שאתה אומר בת ישראל המאורסת לכהן אוכלת בתרומה שלח לו [ואמר לו] מוחזק הייתי בך שאתה בקי בחדרי תורה לדון קל וחומר אי אתה יודע ומה שפחה כנענית שאין ביאתה קונה אותה לאכול בת רומה [כסף] קונה אותה להאכילה בתרומה בת ישראל שהביאה קונה אותה להאכילה בתרומה אינו דין שיהא כסף קונה אותה להאכילה בתרומה אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה [אם] מתה בעלה יורשה.

ה,ב יבמה מה היא למזונות כל זמן שנתחייב הבעל יבמין חייבין לא נתחייב הבעל אין [יבמין] חייבין מעשה ידיה של מי אם [היתה] ניזונת משלהן הרי הן שלהן ואם לאו הרי הן של עצמה בין כך ובין כך של עצמה המקדיש [מעשה] ידי אשתו הרי זה מעלה לה פרנסה מתוכן והשאר הקדש.

ה,ג מלאכות שהאשה עושה לבעלה שבעה גופי [מלאכה] מנו ושאר לא הוצרכו לימנות [כופה לעשות לבנו ולבתה לאחיו ולאחיה ולהטיל לפני בהמתו] מקום שלא נהגו [א' מכל אלו] אינו יכול לכופה ר ' יהודה אומר אף אין כופה לעשות [פשתן מפני שמסריח את הפה] ומשרביט את השפתים נדרה שלא להניק את בנה ב"ש אומרים שומטת [את דדיה] ובית הלל אומרים כופה [אותה] נתגרשה אין כופין אותה להניק אם היה בנה מכירה נותנין לה [שכר] ומניקתו מפני הסכנה. אין האיש כופה את אשתו שתניק את בן חבירו ואין האשה כופה את בעלה שתניק את בן חברתה.

ה,ד המדיר את אשתו מתשמיש המטה ב ש"א שתי שבתות [כלידת] נקבה בה"א שבת אחד [כלידת] זכר וכימי נדתה יתר על כן יוציא ויתן כתובה.

ה,ה הפועלים שתים בשבת [אם היו] עושין מלאכה בעיר אחרת [פעם] אחת בשבת החמרים אחת לשתי שבתות הגמלין אחת לשלשים יום הספנין אחת לששה חדשים.

ה,ו המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרים בשבת ר ' יהודה אומר שבעה טרפעקים זו משנה ראשונה רבותינו התקינו שיהו [מתרין בה] ארבע וחמשה שבתות זו אחר זו פעמים בשבת [יתר על כן אפי ' כתובתה מאה מנה אבדה הכל] אחת ארוסה ואחת נשואה ואחת שומרת יבם אפי' נדה [ואפי'] חולה.

ה,ז המשרה את אשתו ע"י שליש לא יפחות לה מקביים חטין או מארבע קבין שעורים וכולם [במדה האיטלקי אפילו] נדה ואפי' חולה ואפילו שומרת יבם נותן כוס חבית וקדרה [פך] נר ופתילה יין אין לה שאין נשותיהן של עניים שותות יין כר אין לה שאין נשותיהן של עניים ישנות על כר.

ה,ח מותר מזונות [שלו] ומותר בלאות [שלה] העשיר [עולה] עמו העני אין יורדת עמו מעשה בבתו של נקדימון בן גוריון שפסקו לה חכמים חמש מאות דינרי זהב בכל יום לקופת בשמים ולא [היה] אלא שומרת יבם אף היא קללה אותם אמרה להם כך [תתנו] לבנותיכם אמר ר ' אלעזר ב "ר צדוק אראה בנחמה אם לא ראיתיה שמלקטת שעורים [מתחת] טלפי סוסים בעכו קראתי עליה מקרא [הזה] (שיר השירים א) אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו'.

מסכת כתובות פרק ו

ו,א מי שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים ירשו והבנות ניזונות [ומתפרנסים] כיצד הבנים ירשו אין אומרים אילו היה אביהם קיים נותן להם כך וכך אלא רואים את א' כאילו הוא אביהם ונותנים להם כיצד הבנות ניזונות ומתפרנסות אין אומרים אילו היה אביהן קיים היה נותן להן כך וכך אלא רואין שכנגדן היאך מתפרנסות ונותנין להן רבי אומר כל אחת ואחת נוטלת עישור נכסים רבי יהודה אומר אם השיא את בת

הראשונה ינתן לשניה כדרך שנתן לראשונה אמרו לו יש שמשיא את בתו ונוטל מעותיו [שמשיא] את בתו ונותן אחריה מעות וכן היה ר ' יהודה אומר המשיא את בתו סתם לא יפחות לה מחמש סלעים שבראשונה היה לוקח [בה] כל צרכה.

ו,ב פסקה להכניס לו ב ' סלעים נעשו ששה דנרים מה שחתן פוסק [פוסק] פחות חומש חוץ ממאתים לבתולה ומנה לאלמנה פסקה להכניס לו זהב הרי [זהב] ככלים דינרי זהב הרי הן ככספים [אמר רבן שב"ג וכן הוא דבר מקום שנהגו שלא לפרוט דינרי זהב מניחין כמות שהן] והזהב הרי הוא ככלים.

ו,ג הכניסה לו בין שום בין כספים ונתן עיניו לגרשה היא ל א תאמר לו תן שומי והוא לא יאמר לה טלי כספך אלא נוטלת מה שכתב לה בכתובתה.

ו,ד פסקה להכניס לו כספים [סלעים] נעשה ששה דנרים חתן מקבל עליו י ' דנרים למנה לקופת בשמים אמר ר ' יוסי וכן כל מקום שנהגו שלא לפחות מן השום ושלא להוסיף על הכספים אין משנין ממנהג המדינה.

ו,ה פסקה להכניס לו חמש מאות דינר שום וכתב לה אלף דינר בכתובתה אם עשתה קיצתה נוטלת מה שכתוב לה ואם לאו גורע כנגדן [שלשה] דנרין לכל סלע וסלע פסקה להכניס לו חמש מאות [דינר כספים כתב] לה אלף דינר בכתובתה אם עשתה קיצתה נוטלת מה שכתוב לה [אם] לאו גורעת כנגדן חמשה דנרין לכל סלע וסלע הכניסה לו אלף דינר בכתובתה וכתב לה שום מי "ב מנה אם עשתה קיצתה נוטלת מה שכתוב לה ואם לאו לא יפחות לבתולה ממאתים [ומנה לאלמנה].

ו,ו המשיא את בתו ופסק עם חתנו שיעמוד ערום [וילבישנה] אין אומרים יעמוד ערום [וילבישנה] אלא מכסה את הראוי לה וכן המשיאין את היתומה לא יפחתו לה מחמשים [זוז] ואם יש בכיס מפרנסין אותה לפי כבודה.

ו,ז יתומה [שהשיאתה] אמה או אחיה וכתבו לה מאה או חמשים זוז אע "פ שכתב [להן] הבעל דין ודברים אין לי עמהם יכולה היא כשתגדיל להוציא מידם מה שראוי להנתן לה האיש פוסק ע"י בתו ואין האשה פוסקת ע"י בתה.

ו,ח יתום ויתומה שמבקשין להתפרנס מפרנסין את היתומה ואח "כ מפרנסין את היתום מפני [שהיתום יכול לחזור בכל מקום ואין יתומה יכולה לחזור בכל מקום].

ו,ט יתום ויתומה שמבקשין [לישא] משיאין את היתומה [תחלה] ואח"כ משיאין את היתום מפני שבושתה של א שה מרובה [יתר מבושתו של האיש] יתום שמבקש לישא שוכרין לו בית ומציעין לו מטה ואחר כך משיאין לו אשה שנאמר (דברים טו) די מחסורו אשר יחסר לו [אפילו עבד אפילו סוס] לו זו אשה שנאמר להלן (בראשית ב) אעשה לו עזר כנגדו מה לו האמור להלן אשה אף לו האמור כאן אשה.

ו,י המשליש מעות לחתנו ליקח בהן שדה לבתו והיא אומרת [ינתנו לו] מן האירוסין יעשה [שליש] מה שהושלש בידו מן הנשואין הרשות בידה דברי ר ' מאיר ר' יוסי אומר אם היתה קטנה [בין מן האירוסין] בין מן הנשואין [יעשה שליש שלישותו אם היתה גדולה מן האירוסין יעשה שליש שלישותו מן הנשואין הרשות בידה].

ו,יא האומר תנו שקל [מנכסי] לבני בשבת [והן ראוין ליטול] סלע נותנין להם סלע אל תתנו להם אלא שקל אין נותנין אלא שקל אם אמר אם מתי [ירשוני אחרים] בין שאמר תנו בין שאמר אל תתנו אין נותנין להם אלא שקל למזון אשה ובנות בין שאמר תנו בין שאמר א ל תתנו נותנין להן סלע רבן שמעון בן גמליאל אומר רבי מאיר [היה אומר]

האומר תנו שקל מנכסי לבני בשבת והן ראוין ליטול סלע נותנין להם שקל והשאר מתפרנסין מן הצדקה וחכ"א נזונין והולכין עד שיכלו נכסיו והשאר מתפרנסין מן הצדקה.

מסכת כתובות פרק ז

ז,א עד שלשים יום יעמיד פרנס ובכהנת ג' חדשים דברי ר"מ ר' [יהושע] אומר בישראל חדש אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה.

ז,ב הדירה שלא תטעום אחד מכל המינין בין מאכל רע בין מאכל יפה אפי ' לא טעמה אותו המין כל ימיה יוציא ויתן כתובה אמר ר ' יהודה רוצות בנות ישראל שלא לטעום תבשיל ופירות ואל [יצא] יום אחד מתחת בעליהן.

ז,ג הדירה שלא תתקשט באחד מכל המינין אפי' היא ילדה והדירה שלא תלבש בגדי זקנה אפי' היא זקנה והדירה שלא תלבש בגדי ילדה יוציא ויתן כתובה ר ' יוסי אומר בעניות שלא נתן קצבה ובעשירות שלשים יום הדירה שלא להשאיל נפה וכברה רחים ותנור יוציא ויתן כתובה מפני שמשיאה שם רע בשכינותיה וכן היא שנדרה שלא להשאיל נפה וכברה רחים ותנור תצא שלא בכתובה מפני שמשיאתו שם רע בשכונתו.

ז,ד הדירה שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה שלמחר תהא מוטלת ואין כל בריה סופנה היה ר "מ אומר מה ת "ל (קוהלת ז) והחי יתן אל לבו עביד דיעבדין לך לוי דילוון לך ספוד דיספדונך קבור דיקברונך [שנאמר (שם) טוב ללכת אל בית אבל].

ז,ה הדירה שתהא מטעמת תבשילה לכל אדם או שתהא ממלאה ומערה [לאשפות] ושתאמר לכל אדם דברים שבינו לבינה יוציא ויתן כתובה מפני שלא נהג עמה כדת משה וישראל וכן היא יוצאה וראשה פרוע יוצאה ובגדיה פרומים ולבה גס בעבדיה ובשפחותיה ובשכינותיה יוצאה וטווה בשוק רוחצת ומרחצת במרחץ עם כל אדם תצא שלא בכתובה מפני שלא נהגה עמו כדת משה וישראל ר ' יהודה אומר אם היה יודע בה שמדירה ואינה מקיימת אל ישנה וידירה [ר' יהודה אומר] אם היה יודע בה שאינה קוצה לה חלה יוציא ויתקן אחריה איזו היא קולנית כל שמדברת בביתה [ושכיניה] שומעין [את] קולה.

ז,ו כל אלו נשים שעברו על הדת צריכות התראה ויוצאות שלא בכתובה לא התרה בהן יוציא ויתן כתובה כל אלו שאמרו יוציא ויתן כתובה אין צריך לומר מאתים לב תולה ומנה לאלמנה יתר על כן אפילו כתובתה מאה מנה איבדה את הכל ונוטלת בלאיות שמוצאה לפניה.

ז,ז המקדש את האשה ע "מ שאין [לה] נדרים ונמצא עליה נדרים אינה מקודשת הלכה אצל חכם והתיר לה את נדרה הרי זו מקודשת כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה הלכה אצל חכם והתיר לה הרי זה יקיים ע "מ שאין בה מומין אינה מקודשת הלכה אצל רופא וריפאה הרי זו מקודשת כנסה סתם ונמצאו בה מומין תצא שלא בכתובה באלו נדרים אמרו כגון שנדרה שלא [לאכול] בשר ושלא [לשתות] יין ושלא ללבוש בגדי צבעונין.

ז,ח כל המומין הפוסלין ב כהנים פוסלין בנשים יתר עליהן הנשים ריח הפה וריח זיעה ושומא שאין לה שער.
ז,ט האומר לחבירו קדש לי בתך זו ע "מ שאין בה מומין אמר לו בתי זו חולה היא שוטה היא נכפית היא משועממת היא היה בה מום אחד מהן וסנפה בין המומין הרי זה מקח טעות מומין הללו ומום אחר עמהן אין זה מקח טעות מודים חכמים לרבי מאיר במומין שדרכן להוולד עמה שאע"פ שהיא אצל בעלה אביה צריך להביא ראיה כנסה סתם ונמצאו בה מומין ונדרים הרי זה יקיים.
ז,י ר' שמעון בן גמליאל אומר [אם היה חוגר באחת מרגליו או סומא באחת מעיניו מומין גדולין] הן יוציא ויתן כתובה. איזהו מקמץ זה בורסי ויש אומרים זה המקמץ צואה מצרף נחושת זה [המתיך נחושת] ר"י בר יהודה אומר בעל פוליפוס זה ריח הפה.
ז,יא אימתי אמרו יוציא ויתן כתובה בזמן שהוא רוצה והיא אינה רוצה היא רוצה והוא אינו רוצה. אם היו שניהם רוצים יקיימו [מוכה שחין ואע"פ ששניהם רוצים לא יקיימו] אמר רשב"ג מצאני זקן אחד [ממוכי שחין] סמוך לציפורי ואמר לי כ "ד [מיני שחין ואין לך בכולן שהאשה רעה לו אלא בעלי ראתן בלבד].

מסכת כתובות פרק ח

ח,א אמר ר' יהודה אמרו לפני ר"ג הואיל וארוסה אשתו ונשואה אשתו מה זו מכרה בטל אף זו מכרה בטל אמר להם [בחדשים] אנו בושים אלא שאתם מגלגלין [עלינו] את הישנים אמר ר' חנניא בן עקביא לא כך השיבן ר "ג אלא כך [אמר להם] לא אם אמרתם בנשואה [שהוא] זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה תאמרו בארוסה שאין זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה.
ח,ב אמרו לו הרי שנפלו לה נכסים עד שלא נשאת ונשאת מהו אמר להם אף זו לא תמכור [אם] מכרה ונתנה קיים אמרו לו הואיל וזו אשתו וזו אשתו מה זו מכרה בטל אף זו מכרה בטל אמר להם [בחדשים] אנו בושים אלא שאתם מגלגלין [להביא] עלינו את הישנים [ורבותינו] חזרו ונמנו בנכסים שנפלו לה עד שלא נשאת [ונשאת] שאם מכרה ונתנה בטל [ר"ש] חולק בין נכסין לנכסין נכסין הידועין לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה מכרה בטל שע"מ כן נשאה ושאין ידועין לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים.
ח,ג היורד לנכסי אשתו ונתן עיניו לגרשה אם קדם ותלש מן הקרקע כל שהוא ה "ז זריז ונשכר. היורד לנכסי [שבוין ושמע שהן ממשמשין ובאין אם קדם ותלש מן הקרקע כל שהוא ה"ז זריז ונשכר אלו] נכסי שבוין כל שהלך אביו או אחיו או אחד מן [היורשין] למדה"י ושמע בהן שמתו וירד לנחלה אלו הן נכסי נטושין כל שלא [שמע בהן] שמתו וירד לנחלה רשב "ג [אומר] שמעתי שהנטושים כשבוין היורד לנכסי רטושין מוציאין מידו.
ח,ד [וכולן שמין להם בעדית אלו הן רטושין כל שאינו יודע מהיכן הן].
ח,ה הגנב שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן הגזלן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן הירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן

שטף נהר עצים ואבנים וקורות נטל מזה ונתן לזה אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו ואם היו בעלים מרדפין אחריהן או שהיו במקום אחר הרי אלו של בעלים.

ח,ו הכותב נכסיו לבנו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה דברי ר ' יהודה ר' יוסי אומר אינו צריך מפני שזמנו של שטר מוכיח עליו אמר לו ר ' יהודה והלא אין זמנו של שטר מוכיח עליו אלא משעה שנכתב [אף] הכותב נכסיו לבנו וחזר וקנה נכסים אחרים כל שלא היה בכלל מתנה ראשונה הרי הוא של יורשים.

ח,ז מכר הבן או שמת האב אם יש שם נכסים מחוברים בקרקע שמין לו . המקבל שדה מחבירו והיא בית השלחין או בית האילן אם יש שם מחוברים בקרקע שמין לו . המקבל שדה מחבירו והגיע שנת השמיטה אם יש שם מחוברין בקרקע שמין לו וכולן שמין להם [בעדית].

ח,ח היורד לחורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות כשהוא יוצא אומר תן לי עצי ואבני אין שומעין לו וידו על התחתונה כיצד ידו על התחתונה אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו [את] ההוצאה ואם [הוצאה] יתר על השבח נותן לו את השבח.

מסכת כתובות פרק ט

ט,א מי שמת והניח אשתו שומרת יבם אפי' הניח נכסים של מאה מנה אין היורשין יכולין למכור מפני שכל נכסים אחראין לכתובתה כיצד י עשה כונסה ומגרשה ושוברת לו על כתובתה הניח אחיו מעות או שהיה יבמה חייב לבעלה מעות לא יאמר הואיל שאני יורש החזקתי אלא מוציאין מידו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות.

ט,ב [הרוצה להבריח נכסיה מפני בעלה כותבתן בטפוס לאחר] דברי רשב"ג וחכמים אומרים מצחק [הוא] בה [אלא] כותבתן במתנה מהיום עד שעה שארצה.

ט,ג ר' יהודה אומר לעולם הוא אוכל פירי פירות וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות רשב"ג ור' ישמעאל בן ר ' יוחנן בן ברוקה אומרים אם מתה יירשנה שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל.

ט,ד מי שמת והניח נכסי ם ומטלטלין ויצתה עליו כתובת אשה ובעל חוב כל הקודם בהם זכה והוא נקבר מן הצדקה.

ט,ה אלו הן יורשין הבאין ברשותה כל שמכרה להן או שנתנה להן במתנה כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך [אין] היורשין יכולין להשביעה בדברים שנשתמשה בחיי בעלה בד"א בזמן שהלכה מקבר בעלה לבית אביה אבל אם הלכה מקבר בעלה לבית חמיה אפי ' כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך היורשין יכולין להשביעה בדברים שנשתמשה בהם לאחר מיתת בעלה.

ט,ו אין האיש משביע את אשתו עד שיושיבנה חנוונית או עד שיעשנה אפטרופסא האשה כל זמן שתובעת כתובתה אין היורשין יכולין להשביעה בד ברים שנשתמשה בהן לאחר מיתת בעלה דברי ר"ש וחכ"א בין כך ובין כך היורשין משביעין אותה.

ט,ז אריס כל זמן שהוא אריס ויצא מאריסותו הרי הוא כאחד [מבני] אדם שותף כל זמן שהוא שותף יצא משותפתו הרי הוא כאחד מכל אדם אפטרופוס כל זמן שהוא אפטרופוס יצא מאפטרופוסתו הרי הוא כאחד מכל אדם.

ט,ח בן בית שאמרו לא זה שנכנס ויוצא אלא מכניס פירות ומוציא פירות שוכר פועלין ופוטר פועלין לוה ממנו בערב שביעית ומוצאי שביעית [שביעית] נעשה לו שותף או אריס [פוטר] אבל נעשה לו שותף או אריס בערב שביעית ולשביעית ולמוצאי שביעית חזר ולוה הימנו מגלגלין עליו את הכל.

ט,ט הפוחתת כתובה נפרעת שלא בשבועה כיצד היתה כתובתה אלף זוז אמר לה התקבלת כתובתיך והיא אומרת לא התקבלתי ואינה אלא מנה נפרעת שלא בשבועה נכסים משועבדין אין צריך לומר לאחר מיתת בעלה אלא אפי ' בחיי בעלה [נכסי] יתומים אין צריך לומר מן הגדולים אלא אפי' מן הקטנים.

ט,י הוציאה גט ואין עמה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה כתובה ואין עמה גט אין גובה כלום מפני שהיא אומרת אבד גיטי והוא אומר אבד שוברי בראשונה היו אומרים המוציא הכתובה צריכה שתוציא עמה גט [דברי ר"מ וחכ"א] מן הסכנה ואילך התקינו שתהא מקרעתו בב"ד וגובה בו.

ט,יא שתי כתובות וגט ומיתה גובה שתי כתובות גט וכתובה ומיתה אם הגט קדם את המיתה גובה שתי כתובות אם [כתובה] קדמה את הגט אינו גובה אלא כתובה אחת שהמגרש את האשה [והחזירה] על מנת כתובה הראשונה החזירה אם חדש נוטל מה שחדש.

ט,יב קטן שהשיאו אביו כתובתו קיימת מת נוטלת כתובתה מנה אם חדש נוטל מה שחדש וכן גר שנתגיירה אשתו עמו כתובתה קיימת שע"מ כן קיימה ואם חדש נוטל מה שחדש.

מסכת כתובות פרק י

י,א מי שהיה נשוי ב ' נשים ומת הראשונה קודמת לשניה ויורשי הראשונה קודמין ליורשי [שניה] גירש את הראשונה והחזירה אליו וחדש לה כתובה ראשונה של ראשונה קודמת לשניה ויורשיה קודמין לכתובה שניה של ראשונה בד "א בכתובה אבל במזונות שתיהן שוות האשה והבנות שתיהן שוות.

י,ב נשא את הראשונה ומתה [נשא] את השניה ומת הוא והיה שם יתר דינר אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נו טלין כתובת אמן ושאר חולקין ואם אין שם יתר דינר שניה ויורשיה נוטלין כתובת אמן והשאר חולקין בשוה.

י,ג כתב לזון את בת אשתו ואת בן אשתו הרי הן כב "ח וקודמין לכל לא יאמר להן צאו ועשו מלאכה ואני אזון אתכם אלא יושבין ומעלה להן מזונות כתב לזון את בת אשתו ושברה לו לא כל הימנו שזכין לקטן ואין חבין לו.

י,ד האשה שאמרה מת בעלי או ניזונת או נוטלת כתובתה גרשני בעלי ניזונת עד כדי כתובתה מה בין מיתה לגירושין במיתה אין יכולה להכחיש ובגירושין יכולה להכחיש ושתאמר לו גירשתני.

י,ה ג' שהטילו לכיס ונגנבו מהן מביאין השאר לאמצע וחולקים שנים שהטילו לכיס זה ק' וזה ר' ועשו פרקמטיא שכרן לאמצע לקח זה בשלו [ולקח זה] בשלו ונתערבו זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו [יצאו] עליהן ג' שטרות כאחד הראשון נשבע לשני והשני נשבע לשלישי רצה שני שלא להשביע את הראשון [שלישי] יכול למחות בידו לוה מאחד ומכר שדהו לב' וכתב [בעל החוב] לשני דין ודברים אין לי [עמך] אין השני יכול לגבות מן הראשון מפני שהניח לו מקום לגבות ממנו.

י,ו גר שמת ובזבזו ישראל את נכסיו ויצתה עליו כתובת אשה ובע "ח גובין מן האחרון שבהן אין להן גובין משלפניו אין להן גובין משלפני פניו.

מסכת כתובות פרק יא

יא,א אלמנה שתובעת כתובתה והיורשים אומרים לה התקבלת כתובתיך עד שלא נשאת היא צריכה להביא ראיה שלא נתקבלה כתובתה משנשאת צריכים [הם] להביא ראיה שנתקבלה כתובתה מכרה כתובתה משכנה כתובתה עשתה כתובתה אפותיקי אבדה מזונותיה ר"ש אומר אפי' מכרה מקצת אפי' משכנה מקצת אפי' עשתה מקצת [כתובתה] אפותיקי אבדה מזונותיה ואין צריך לומר לאחר מיתת בעלה אלא אפי' בחיי בעלה וכותבת אלו לכתובה מכרתי [אלו] למזונות מכרתי דברי ר ' יהודה ר' יוסי אומר מוכרת סתם [ולכך] כחך יפה.

יא,ב כשם שאלמנה מוכרת שלא בב "ד כך יורשיה הבאין ברשות ה מוכרין שלא בב "ד ר"ש אומר אלמנה מוכרת שלא בב "ד ואין יורשיה הבאין ברשותה מוכרין שלא בב "ד אמר ר"ש מפני מה אמרו אלמנה מוכרת שלא בב "ד ליפות כוחן של יתומים שלא תבזבז את נכסיהם ירדה לשדה העשויה אפותיקי ואכלה והוציאה הוצאות שמין לה מה שאכלה ושמין לזו מה שהוציאה אם שמו לה [בב"ד] מה ששמו שמו.

יא,ג ג' שירדו לשום אחד אומר במנה ושנים אומרים במאתים אחד אומר במאתים ושנים אומרים במנה בטל יחיד במיעוטו אחד אומר במנה ואחד אומר בעשרים וא ' אומר בשלשים שמין אותה במנה ר ' אלעזר בר' צדוק אומר שמין אותו תשעים דינר אחרים אומרים עושין אותו שומא ביניהן ושמין אותו שליש.

יא,ד איזו היא אגרת בקורת שום היתומים ל ' יום ושום ההקדש ס' יום אפי' [מכרו] שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה מכרה קיים [רשב"ג אומר שום הדיינים שפחתו שתות או הותירו שתות מכרן קיים].

יא,ה היא שמכרה שוה מנה ודינר במנה אפי' אומרת אני אחזיר את הדינר ליורשין מכרה בטל רשב"ג אומר מכרה קיים ותחזיר את הדינר ליורשים ובלבד שתשייר מקצת לפיכך אם פחתה או הותירה אין לה [כשער] שמכרה [ר' אליעזר אומר] יתומה יש לה פירות.

יא,ו בן שמת אביו ואמו אומרת יתגדל אצלי [ויורשים] אומרים יתגדל אצלינו אין מניחין אותו להתגדל אצל מי שראו ליורשו מעשה היה באחד ושחטוהו בער"ה.

יא,ז האשה שמת בעלה יושבת בבתים כדרך שישבה בהן בחיי בעלה משתמשת בעבדים ושפחות בכלי כסף בכלי זהב כדרך שנשתמשה בהן בחיי בעלה שכך כותב לה תהא יתבא בביתי ומתזני מנכסי כל יומי מגר ארמלותיך [בביתי].
יא,ח האומר תנו בית ארמלות לבתי בית לפלוני לישב בו ונפל היורשים חייבין לבנותו בית זה בית ארמלות לבתי בית זה לפלוני לישב בו ונפל אין היורשים חייבין לבנותו . האומר תנו בית [אלמנות] לבתי אין נותנין לה אא "כ קבלה עליה לישב בתוכו ויכולין [יורשין] לעכב על ידה שמא תשכירנו לאחר לפיכך אם מתה הן יורשין אותה.
יא,ט המלוה את חבירו על גבי חבילה ואבדה חבילה גובה משאר נכסים [אם] אמר לה ע"מ שאין לך פרעון אלא מזה אינו [גובה] משאר נכסים העושה שדה אפותיקי לכתובת אשה ושטפה נהר גובה משאר נכסים [אם] אמר לה ע "מ שאין לך פר עון אלא מזה אין גובה משאר נכסים.

מסכת כתובות פרק יב

יב,א בראשונה כשהיתה כתובתה אצל אביה היתה קלה בעיניו להוציאה התקין שמעון בן שטח שתהא כתובתה אצל בעלה וכותב לה כל נכסים דאית לי אחראין וערבאין לכתובתיך דא. אין עושין כתובת אשה מן המטלטלין מפני תיקון העו לם אמר ר' יוסי וכי מה תקון העולם יש בזו אלא לפי שאין לה קצבה.
יב,ב מפני מה אמרו הנזקין שמין להם בעידית מפני הגזלנין ומפני החמסנין שיהא כל אחד ואחד אומר מפני מה אני גוזל מפני מה אני חומס שלמחר הרי ב "ד שמין לו שדה יפה שלי וסמכו על המקרא (שמות כב) מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם.
יב,ג מפני מה אמרו ב"ח בבינונית מפני הרמאין שלא יהא כל אחד ואחד נותן עינו [בתוך שדה חבירו יפה בתוך חצר חבירו יפה] ומלוה אותו עליה וקופץ ונוטלה א "כ ישומו [לה] בזבורית שלא לגדור דרך בפני לוין שלא יהא אדם מבקש ללות ואין אדם מלוהו.
יב,ד כתובת אשה בזבורית דברי רבי יהודה שאמר [משם] ר"ש מפני מה אמרו כתובת אשה בזיבורית יתר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה לינשא ועוד [בושתה של אשה מרובה יותר מן האיש א "כ לא תהא לה כתובה אלא] שהאשה יוצאת לרצונה ושלא לרצונה והאיש אין מוציא אלא לרצונו.
יב,ה אין שם אלא עיד ית כולן גובין מן העידית בינונית כולן גובין מן הבינונית זבורית כולן גובין מן הזיבורית עידית ובינונית הניזקין שמין [להן] בעידית בעל חוב וכתובת אשה בבינונית עידית וזיבורית הנזקין שמין להן בעידית [בעל] חוב וכתובת אשה בזיבורית בינונית וזיבורית הנזקין וב "ח בבינונית וכתובת אשה בזיבורית מכרן לאחד או לג' כאחד נכנסו תחת הבעלים הנזקין שמין להם בעידית [ב"ח] בבינונית וכתובת אשה בזיבורית מכרן לג' זה אחר זה אפי' נזקין מזבורית וכתובת אשה וב"ח מן העידית גובין מן האחרון שבהן אין בהן גובין משלפניו אין בהן גובין משלפני פניו.
יב,ו רשב"ג אומר העושה שדהו אפותיקי לכתובת כלתו ידה על העליונה רוצה גובה ממנו רוצה גובה משאר נכסים.

יב,ז אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לעכב על ידה שכך הוא כבודו של בעלה אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא יכולין היורשין לעכב על ידה שכך היא ברכת הבית מרובה.

יב,ח כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם וכל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה עד כ "ה [שנה] שיש בעשרים וחמש [שנה] שתעשה טובה כנגד כתובתה דברי ר"מ שאמר [משם] רשב"ג ר' ישמעאל אומר שלשים שנה וחכ "א כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם וכל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה עד כ "ה שנים [כשם שהיא משכרת כתובתה עד עשרים וחמשה שנים כך] יורשים הבאים ברשותה מוכרים כתובתה כ"ה שנים בעלי חוב גובין לעולם אע"פ שאין משכירין.

יב,ט מי שהלך למדינת הים [ובא] ואשתו תובעת מזונות אם אמר הוציא לה מעשה ידי ה למזונותיה הרשות בידו ואם פסקו לה ב"ד מה שפסקו פסקו.

יב,י אמר ר' יוסי ב"ר יהודה לא נחלקו אדמון וחכמים על מה שפסק לה אביה שהיא יכולה לומר אבא פסק עלי מה אני יכולה לעשות או כנוס או פטור על מה נחלקו על שפסקה היא לעצמה שאדמון אומר יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאבא נותן לי עכשיו שאין אבא נותן לי מה אני יכולה לעשות או כנוס או פטור אר"ג רואה אני את דברי אדמון הפוסק מעות לבתו [קטנה] ופשט את הרגל כופין אותו ליתן שזכין [לקטן ואין חבין לו].

יב,יא ג' ארצות לנשואין יהודה ועבר הירדן והגליל בד"א בזמן שהיה מיהודה וארס אשה מיהודה מגליל וארס אשה מגליל אבל אם היה מיהודה וארס אשה מגליל כופין [אותו] לצאת שע"מ כן נשאה אם אמר פלוני מיהודה נשאתי אשה [מגליל] אין כופין אותה לצאת [ובגליל] כופין אותו לצאת.

יב,יב מוציאין מעיר שרובה עובדי כוכבים לעיר שרובה ישראל ואין מוציאין מעיר שרובה ישראל לעיר שרובה עובדי כוכבים הוא רוצה לבא לא "י והיא אינה רוצה [לבא] כופין אותה לבא היא רוצה והוא אינו רוצה כופין אותו לבא הוא רוצה לצאת מא "י והיא אינה רוצה אין כופין אותה לצאת היא רוצה והוא אינו רוצה כופין [אותה שלא] לצאת.

יב,יג המוציא שטר בבל [גובה] עליו כסף בבל בא "י [גובה] עליו כסף א "י היה כתוב סתם מוציאו בבבל גובה עליו כסף בבל בא"י גובה עליו כסף א"י היה כתוב כסף סתם הרי זה גובה כל זמן שירצה משא"כ בכתובת אשה.

יב,יד נשא אשה בא "י וגרשה בא "י נותן לה כסף א "י בא"י וגרשה בבבל נותן לה כסף א"י בבבל וגרשה בא "י נותן לה כסף א "י רשב"ג אומר כתובת אשה ובעל חוב [במקום] הנישואין ה' סלעים של בן ל ' של עבד נ' של אונס ושל מפתה וק ' של מוציא ש"ר כולם אע"פ שהן בבבל גובה עליהן כסף א "י כסף שדברה בו תורה בכ "מ זה כסף צורי איזה כסף צורי זה כסף ירושלמי.

מסכת נדרים פרק א

א,א האומר ימינה הרי זו שבועה שמאלה הרי זו שבועה בשם ה "ז שבועה לשם ה "ז קרבן.
א,ב כנדבת רשעים לא אמר כלום שאין רשעים מתנדבין כנדבת כשרים ר ' יהודה אומר נדר בנזיר שחסידים הראשונים היו [מתנדבין נזירות שאין המקום מפסיק להביא שגגה על ידיהם היו מתנדבין נזירות בשביל שיביא קרבן] ר"ש [ב"ג] אומר [כנדבת כשרין] לא נדר בנזיר שחסידים הראשונים לא היו מתנדבין נזירות [שאם ירצה להביא עולה יביא שלמים יביא תודה וארבעה מיני לחמים יביא לא היו מתנדבין נזירות] מפני שהן צריכין כפרה שנאמר (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש.
א,ג האומר [איני] נודר הרי זה מותר כבר הייתי נודר ה "ז אסור קרבן אם טועמו אני מותר לא קרבן ולא טועמו [אני] אסור.
א,ד רשב"ג אומר האומר [מוהה ודאמר מוהי] הרי אלו כנוין לשבועה.
א,ה וכן היה רבן שמעון ב "ג אומר שנים שהיו נודרים זה [נגד] זה אמר אחד [מהן] לחבירו ככר זה קרבן אם טועמו אני אמר לו חבירו [אין] קרבן אם טועמו אתה הריני נזיר אם אוכל ככר זו אמר לו חבירו איני נזיר אם [אוכלנו] כל שבטלו דבריו אסור.
א,ו ר' יהודה אומר האומר [ירושלים] לא אמר כלום עד [שיתכוון וידיר כנגד ירושלים] מודים חכמים לר' יהודה באומר קרבן עולה מנחה חטאת [תודה ושלמים שאיני אוכל לך] שמותר שלא [נתכוון לידור אלא לקרבן עצמו].
א,ז ירושלים לירושלים [בירושלים] היכל להיכל [בהיכל] מזבח למזבח [במזבח] אימרא לאימרא [באימרא] דירים לדירים [בדירים] עצים לעצים [בעצים] אישים לאישים [באישים] בזיכין לבזיכין [בבזיכין] כולן [שאני אוכל] לך אסור לא אוכל לך מותר חולין [לחולין בחולין] בין שאוכל לך [ובין] שלא אוכל לך [אסור] לא חולין שאוכל לך אסור [חולין שאוכל לך אסור] לא יאכל לך מותר [לא אוכל לך מותר לא לעולה עולה אוכל לך ר' יעקב אוסר וחכמים מתירין] הרי [הוא] עלי אע"פ שלא הזכיר קרבן ה "ז נדר [קרבן] כבשר אמי כבשר אחותי כערלה [וכלאי] הכרם מותר שלא הקדיש כלום.
א,ח הנודר [מן התורה הרי זה מותר מן הכתוב בתורה אסור מן התורה ומן הכתוב בה] אסור.
א,ט איזו הוא איסור [הכתוב] בתורה האומר הרי עלי שלא לאכול בשר שלא [לשתות יין כיום שראיתי את ירושלים חריבה וכיום שנהרג בו פלוני] אסור.
א,י חומר [בנדרים מבשבועות] שהנדרים נוהגין ברשות ובמצוה משא "כ בשבועות [חומר] בשבועות מבנדרים שהשבועות [נוהגת] בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש משא"כ בנדרים בנדרים כיצד אמר קונם ס וכה [שאיני] עושה לולב [שאיני] נוטל תפילין [שאיני] נותן [אסור] בנדרים [ומותר בשבועות] כיצד אמר קונם שאני ישן שאני מדבר [שאיני] מהלך [אסור] בשבועות [ומותר בנדרים]. קונם פי מדבר עמך ידי עושה עמך רגלי מהלכת עמך אסור בנדרים [ואסור בשבועות].
א,יא סתם נדרים להח מיר מה ראיתה לידור אמר איני יודע [אלא שראיתי] חבריי שהיו נודרין כך אסור מי שנדר ועבר על נדרו אין נשאלין לו עד שינהג איסור כימים שנהג בהן היתר דברי [ר"מ] אמר ר' יוסי במה דברים אמורים [בזמן] שנדרו לזמן מרובה אבל [בזמן שנדרו] לזמן מועט דיו שלשים יום ר ' יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה ר ' אלעזר ב"ר צדוק אומר סתם חרמין בגליל אסורין וביהודה מותרין.

מסכת נדרים פרק ב

ב,א ר' אליעזר בן יעקב אומר הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו והלה נדר שלא יאכל אצלו אע"פ ששניהם נודרין זה [נגד] זה הרי אלו נדרי זירוזין.

ב,ב נדרי הבאי אמר קונם אם לא נמניתי על [פסח] שאליה שלו שוקלת עשרים [ליטרין] אם לא שתיתי יין שלוגו יפה דינר זהב אם לא ראיתי נחש שעוביו כקורת בית הבד כשם שנדרי הבאי מותרות כך שבועות הבאי מותרות.

ב,ג [תולין] להרגין לחרמין למוכסין לתרומה ולכותי ולבית המלך ואין [תולין] להן לישראל.

ב,ד הרי [נטועות האלו] קרבן עד [שיקציצו] טלית זו קרבן עד שתשרף פרה זו קרבן עד שתשחט כיון שנקצצו וכיון שנשרפה וכיון שנשחטה יוצא לחולין.

ב,ה הנודר מישראל אסור בגרים מן הגרים מותר בישראל הנודר מישראל אסור בכהנים ובלוים [מכהנים] ולוים מותר בישראל הנודר מן הכהנים מותר בלוים מן הלוים מותר בכהנים מאוכלי השום ר' יהודה אוסר אף בכותים שישראל נהנין לו לוקח [ביתר] ומוכר [בפחות] ר' יוסי אומר אין שומעין לו.

ב,ו אינו אומר (שופטים יד) כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים עובדי כוכבים מגלי עריות [שופכי] דמים לא נאמר אלא הערלים וכן מצינו שלא [נתחתם] נז"ד [של עובדי כוכבים אלא] [הערלים שנאמר (יחזקאל לב) כולם ערלים וגו'] ר' או' גדולה מילה שכל מצוות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל שנאמר (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים ד"א גדולה מילה שאלמלא היא לא נתקיימו שמים ו ארץ שנאמר (ירמיהו לג) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי.

ב,ז אין בין המודר הנאה מחבירו סתם למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש [המודר] הנאה מחבירו ומת מביא לו ארון ותכריכין חלילין ומקוננות שאין הנאה למתים [מעדות עדות ממון ועדות נפשות] חולה נכנס לבקרו היה לו חולה אינו נכנס ומבקרו [ושואל בשלומו] היה כהן זורק עליו דם חטאתו ודם אשמו מפני דרכי שלום ורוחץ עמו במרחץ וישן עמו במטה [ר' יהודה אומר על הקטנה בימות החמה ועל הגדולה בימות הגשמים] רוחץ עמו באמבטי גדולה ומזיע עמו במרחץ קטנה.

ב,ח המודר הנאה מחבירו בפני שביעית [לא] יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנטיעות בשביעית יורד לתוך שדהו [ואוכל] מן הנטיעות.

ב,ט דבר זה הקדש ואכלה בין הוא בין חבירו ה "ז מעל לפיכך יש [לה] פדיון אם אמר הרי הוא עלי ואכלה מעל בטובת [הנאתו] אכלה אחר ה "ז לא מעל לפיכך אין לה פדיון דברי ר"מ ר"ש אומר זה לא מעל והלה נוטל ואוכל [ר' יוסי אומר שנדרו קודם להפקירו].

ב,י כשם ששניהם אסורים לדור בחצר כך שניהם אסורין לדור במבוי כשם ששניהם אסורין לגדל תרנגולין כך שניהם אסורין לגדל בהמה דקה.

ב,יא היה אחד מהן [ראוי] להדיר אחרים הנאה על חלקו כופין את הרגיל למכור את חלקו רחבה שדרך הרבים מפסקתה הרי הוא של [עולי בבל אין דרך הרבים מפסקתה הרי הוא של] אנשי אותה העיר.
ב,יב המודר הנאה מעירו או מבני עירו ובא אחר וישב [שם] שלשים יום מותר בו מיושבי עירו ובא אחר וישב שם שלשים יום אסור בו המודר הנאה מחבירו בפניו אין נשאלין לו אלא בפניו שלא בפניו נשאלין לו בפניו [ולא] בפניו.

מסכת נדרים פרק ג

ג,א הנודר מן התבשיל אסור בצלי [ובשלקות] ובמבושל ואסור [באימרות] רכות מפני שהחולין אוכלין בהן פתן.
ג,ב הנודר מן היורד לקדירה מותר ביורד לאלפס [ביורד] לאלפס אסור ביורד לקדרה מן הנעשין בקדירה מותר [בנעשין] באלפס מן [הנעשין] באלפס מותר [בנעשין] בקדירה מן היורד לתנור אין אסור אלא [מן הפת בלבד מן הנעשין בתנור] אסור בכל הנעשין בתנור [הנודר מן הקיים מותר בגבינה מן הגבינה מותר בקיים] הנודר מן הרוטב מותר בקיפה מן הקיפה מותר ברוטב ר ' יהודה אומר [אמר קונם בשר שאני טועם] אסור בו [ברוטבו ובקיפה] מן השמן מותר בשמן שומשמין ומקום שמסתפקין בשמן שומשמין [אסור אף בשמן שומשמין].
ג,ג ר' יהודה בן בתירה אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונדר [ממנו] אסור כיוצא בו מן היוצא הימנו אסור בו רשב "א אומר את שדרכו לאכול [ודרך] היוצא [ממנו] לאכול ונדר הימנו [מותר] ביוצא הימנו [מן היוצא הימנו מותר בו את] שאין דרכו לאכול [אבל דרך] היוצא ממנו לאכול [ונדר ממנו לא נתכוון זה אלא ביוצא ממנו].
ג,ד הנודר מן הצמר מותר בפשתן [מן הפשתן] מותר בצמר ר שב"א אומר את שדרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות ונדר הימנו אסור ביוצא ממנו מן היוצא הימנו אסור בו [את שדרכו להתכסות ואין דרך היוצא ממנו להתכסות ונדר הימנו מותר ביוצא הימנו מן היוצא הימנו מותר בו] את שאין דרכו [להתכסות אבל דרך היוצא ממנו להתכסות ונדר ממנו לא] נתכוון זה אלא ביוצא ממנו.
ג,ה הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר [אסור] בראש וברגלים [ובקרבים] ובקנה בעופות ומותר בבשר דגים וחגבים רשב "ג אומר הנודר מן הבשר אסור בכל [מין] בשר ומותר בראש וברגלים [ובקרבים ובקנה] ובעופות [ומותר] בבשר דגים וחגבים <רבן שמעון בן גמליאל אומר הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר ומותר בראש וברגלים ובקנה ובעופות ובדגים ובחגבים > וכן היה ר "ש בן גמליאל אומר קרביין לאו בשר ואכליהון לאו אינש ר "ש בן אלעזר אומר [קונם] דג [שאני] טועם אסור בגדולים ומותר בקטנים דגים שאני טועם אסור בגדולים [ואסור] בקטנים.
ג,ו הנודר מן הירק בשביעית אסור בירקות [שדה] מן הדלועין אין אסור אלא דלעת יוונית בלבד מן הכרוב אסור באספרגיס מן האספרגיס מותר בכרוב מן הכרישין מקום שקורין לקפלוטות כרישין אסור בקפלוטות מן הקפלוטות מותר בכרישין מן הבצלים

אסור בבני בצלין ור ' יוסי מ תיר [מבני] בצלים מותר בבצלים מן העדשים אסור באשישים ור' יוסי מתיר [מן האשישים] מותר בעדשים מן השום אסור במקפה ור ' יוסי מתיר [במקפה] במקפה מותר בשום [ר' יהודה] אומר קונסגריס שאני טועם מותר בחיין ואסור במבושלין חטה שאני טועם מותר לכוס ואסור לאפות חיטין שאני טועם אסור לכוס [ואסור] לאפות.

מסכת נדרים פרק ד

ד,א הנודר מפירות [שנה] אסור בכל פירות [שנה] ומותר [בעגלים ובגדיים] ובטלאים ובחלב ובגוזלות [אם] אמר גידולי שנה [שאני טועם] אסור בכולן הנודר מן הקיץ [אין] אסור אלא מן התאנה בלבד ר ' שמעון בן גמליאל אומר ענבים בכלל [הקיץ] הנודר מן [הפרי] אסור בקשואין ובדלועין ובמלפפנות ומותר בפירות האילן הנודר מן התירוש אסור בכל מיני מתיקה ומותר ביין הנודר מן התבלין אסור בחיין ומותר במבושלין אם אמר הרי הן על פי והרי הן עלי אסור בהן בין חיין בין מבושלין.

ד,ב הנודר מן הפת [אין] אסור אלא [מן הפת] הבא מחמשת [מינין] בלבד הנודר מן הדגן אסור בפול המצרי [לח ומותר ביבש] ומותר באורז ובחליקה ובטרגיס ובטיסני הנודר מן הכסות אסור [בפנדא ופסקא ומותר בסקרטיא באנפילא ובפמליא במכנסיים וכובע].

ד,ג כיצד [היה ר' מאיר אומר] הכל לפי הנודר היה [טעון] צמר [והצר] ואמר קונם צמר עולה עלי [אסור לטעון ומותר ללבוש היה לבוש צמר והצר ואמר קונם צמר עולה עלי אסור ללבוש ומותר לטעון].

ד,ד קונם ככר זה שאני טועם אם אלך למקום פלוני למחר אם אכל הרי הוא לא ילך אם הלך הרי הוא [בלא] יחל דברו אף נדרים שאמרנו מותרין מנין ש לא יהא אדם נודר בהן על מנת לבטלן ת "ל (במדבר ל) לא יחל דברו שלא יעשה דבריו חולין דבר אחר לא יחל דברו [שאפילו חכם] אין מפר נדרו לעצמו.

ד,ה אמר [לה] השאילני [קורדומי] אמר קרדום שאני קנוי קונם נכסים עלי אם יש [לך] קרדום בידוע שאין לו קרדום הנודר [מן] הקיץ בגליל וירד לעמקים אע "פ שהגיע הקיץ בעמקים אסור עד שיגיע הקיץ בגליל.

ד,ו אמר ר' יוסי בראשונה היו אומרים המודר הנאה מחבירו סתם עד הפסח אסור עד שחיטת הפסח משחרב בית המקדש אמרו כל היום כולו אסור זה הכלל כל שזמנו קבוע [אסור עד פני ר ' מאיר אומר אסור עד שיגיע] ר' יוסי אומר אסור עד שיצא עד שיפסקו גשמים עד לילי יום טוב הראשון של [פסח עד שיעקרו סוכות] אסור עד לילי יום טוב אחרון של חג עד אדר הראשון אם היתה [שנה] מעוברת [נותנין לו] עד אדר שני <בספר אחר אסור עד אדר שני>.

ד,ז האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך <אם> [אי] אתה בא ונוטל לבניך כור אחד חטים וב' חבית [של] יין וארעו אונס או משתה או גשמים מותר ואם לאו לעולם אסור עד שיפר [את] נדרו. ע"פ חכם דברי ר "מ וחכ "א אף זה יכול להפר את נדרו שלא ע "פ חכם

[יאמר] לו כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומר לחבירו קונם [שאי אתה נהנה] לי אם [אי] אתה נותן לבני כור [אחד] של חטים וב' חבית של יין.
ד,ח היה מסרב [בחבירו] שיאכל אצלו [בתוך המשתה] ואמר קונם לביתך שאני נכנס בתוך המשתה אסור לאחר המשתה מותר רבי יהודה אומר היה מסרב בחבירו בתוך הרגל שיאכל אצלו ואמר קונם לביתך שאני נכנס בתוך הרגל אסור לאחר הרגל מותר [היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו במשתה ואמר קונם ביתך שאני נכנס תוך המשתה אסור לאחר המשתה מותר אמר] קונם לביתך שאני נכנס וטיפת צונן שאני טועם לך מותר ליכנס ולרחוץ עמו בצונן [ואסור] לאכול ולשתות.

מסכת נדרים פרק ה

ה,א הנודר מן הבית מן העליה וקודם לנדרו נודע שנפלו לו בירושה או [שניתנו] לו במתנה [אמר] אילו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר הרי זה מותר מעשה באחד שהדיר את אשתו שלא לעלות לירושלים ובאת והעבירוה על נדרו ועלתה [ובא ושאל] את ר' יוסי אמר [לו] אילו היית יודע שמבטלת את דבריך שלא בפניך מדירה היית [אמר לו לאו] והתירו ר' יוסי ר' ישמעאל בר' יוסי אומר [אומרים לו] אילו אחד היה מפייסך היית נודר [אם אמר] לאו ה"ז מותר ר ' יהודה בן בתירה אומר [אומרים לו] אילו [היה לך] לבזה היית נודר [אם אמר] לאו ה"ז מותר.
ה,ב ר' נתן אומר יש נדר שמקצתו מותר ומקצתו אסור כיצד נדר מן הכלכלה שהיה בנות [שבע] בתוכה אמר אילו הייתי יודע שבנות [שבע] בתוכה לא הייתי נודר אלא לשאר כלכלה הותר בבנות [שבע ואסור בשאר הכלכלה] נדר מן הבצלים [אמר] אילו הייתי יודע שהכופרי יפה ללב לא הייתי נודר אלא משאר בצלים הותר בכופרי [ואסור בשאר בצלים] עד שבא ר' עקיבה ולימד שהנדר שהותר מקצתו הותר כולו.
ה,ג כיצד אמר קונם [שאני] נהנה לכולכם והותר א ' מהן הותרו כולן שאני נהנה לזה ולזה והותר האמצעי הימנו [למטה] מותר הימנו [למעלה] אסור קונם שאני נהנה לפלוני ושהה כ די דבור וחזר ואמר לפלוני אסור בראשון ומותר בשני כמה הוא כדי דבור כדי שאלת שלום הרב לתלמיד.
ה,ד קונם שאני נהנה לפלוני ועוד לפלוני ופלוני קונם שאני נהנה לו הרי אלו שני נדרים הותר הראשון הותר השני לא הותר הראשון לא הותר השני קונם שאני נהנה לפלוני ולכל מי שנשאלין לו עליו נשאלין [לו] על הראשון וחוזרין ונשאלין [לו] על השני.
ה,ה נתכוון לידור בעולה ונדר בנזיר בקרבן ונדר בשבועה מותר בעולה ונדר בקרבן בחרם ונדר בנזיר בקרבן ונדר בשבועה פותחין לו פתח אחד על כולם אם אמר נדרתי ואיני יודע באיזה משניהם נדרתי פותחין פתח אחד על כולן.
ה,ו הנודר מן העיר נשאל לחכם שבעיר ואינו חושש שמא נשאל ע "פ עצמו מישראל נשאל לחכם שבישראל ואינו חושש שמא נשאל ע "פ עצמו ר ' יהודה בן בתירה אומר פותחין לו פתח לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו אמר לו ר ' ישמעאל זכיתה בה ובכלים

שעליה כשמת מה היו אומרים לפניו בנות ישראל על ר ' ישמעאל בכינה המלבישכם שני עם עדי [גם המעלה עדי זהב על לבושכן].

מסכת נדרים פרק ו

ו,א ר' יוסי בר' יהודה ור' אלעזר בר' שמעון [אומר הפרת נדרים] מעת לעת כיצד היו על אשתו חמשה נדרים או שהיו לו חמש נשים ונדרו כולן ואמר כולן מופרין מופר ליך נדר זה לא הופר אלא נדר זה [לא היפר לה אלא נדר זה] מה ראית שתדורי אי אפשי שתדורי אין זה נדר לא אמר כלום מופר מבוטל זה הרי זה בטל קיים ליך יפה עשית אף אני כמותיך אם לא נדרת [מדירך אני] אין יכול להפר.

ו,ב אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה [רשות] לאב בזמן שלא שמע [או ששמע והפר או ששמע ושתק שמע והפר] ומת בו ביום אבל שמע [ושתק שמע וקיים] ומת ביום של אחריו אין יכול להפר שמע בעלה ולא הפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל זה הוא שאמרו מת [הבעל נתרוקנה רשות לאב שמע אביה ולא הפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב זה הוא שאמרו מת] האב לא נתרוקנה [רשות] לבעל.

ו,ג שמע בעלה והפר לה ולא הספיק אביה לשמוע עד שמת ה "ז אסורה שאין הבעל מיפר אלא בשותפות האב שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת ונתארסה [לאחר יחזור האב ויפר חלקו של בעלה] א"ר נתן [הרי] הן דברי ב"ש ב"ה אומרים אין יכול להפר.

ו,ד נערה המאורסה אביה ובעלה [אחרון] מפירין נדריה שמע האב והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת ונתארסה אפילו לעשרה זהו [שאמרו] אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת ונתארסה יחזור [הבעל] השני ויפר חלקו של [ראשון] א"ר נתן הן הן דברי ב "ש ב"ה אומרים אין יכול להפר במה דברים אמורים בזמן [שגרשה] בו ביום והחזירה בו ביום או גרשה בו ביום ונתארסה לאחר אבל אם בגרה ונשאת או ששהתה שנים עשר חודש אין יכול להפר.

ו,ה שומרת יבם בין יבם אחד בין שני יבמין ר ' אליעזר אומר יפר ר' יהושע אומר לאחד ולא לשנים ר' [יעקב] אומר לא לאחד ולא לשנים א"ר אליעזר ומה אם אשה שאין [לי בה חלק] עד שלא באת לרשותו משבאת לרשותו אינו דין [שנגמרה] לו א"ל ר' עקיבה לא אם אמרת באשה [שאין לו בה חלק] שכשם שאין [לי בה חלק] כך אין לאחרים [בה חלק] תאמר באשה [שאין לו בה חלק עד שלא באת לרשותו ומשבאת לרשותו נגמרה לו שכשם שיש לו בה חלק כך יש לאחרים בה חלק] אמר לו ר' יהושע עקיבה דבריך [בין שני] יבמין מה אתה משיב על יבם אחד אמר לו כשם שלא [חלקת לנו] בין יבם אחד לבין שני יבמין בין שעשה בה מאמר [ובין] שלא ע שה בה מאמר כך בנדרים ובשבועות לא תחלוק אמר לו אבל [אלו] היית בימי ר"א בן ערך והשבות תשובה זו.

ו,ו א"ל ר' אליעזר מקוה [יוכיח] שמעלה את הטמאים מטומאתן ואינו מציל הטהורין מלטמא חזר ר"א ודנו דין אחר ומה [אם] במקום שאין מיפר נדרי עצמו עד שלא [ידור] משנדר מפר [הרי הוא מפר] נדרי עצמו עד שלא ידור מקום שמפר נדרי אשתו [משנדרה]

אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תדור אמרו לו [ומה] למפר נדרי עצמו עד שלא ידור שאם רצה להקים [מקיים] יפר נדרי אשתו עד שלא תדור שאם רצה להקים אינו יכול ד"א (במדבר ל) אישה יקימנו ואישה יפירנו את ש בא לכלל הקם בא לכלל הפר [לא] בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר.

ו,ז שור זה הקדש לכשאקחנו בית זה הקדש לכשאקחנו תנו גט לאשתי לכשאקדשנה לא אמר כלום שור זה מכור לך לכשאקחנו בית זה מכור לך לכשאקחנה לא אמר כלום שור שאירש מאבא מכור לך מה שתעלה מצודתי מכור לך לא אמר כלו ם מה שאירש מאבא היום מה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימין.

מסכת נדרים פרק ז

ז,א כל דבר שיש בו עינוי נפש בין בינו לבינה [או] בינה לבין אחרים יפר דבר שאין בו עינוי נפש בינו לבינה יפר בינה לבין אחרים לא יפר כיצד אמרה קונם שאני עושה לפי אבא לפי אביך לפי אחי לפי אחיך שאני מטילה לבקרך אין יכול להפר מפני [שבינה] לבין אחרים שלא אכחול ושלא אפרכס ושלא אתקשט ושלא אשמש לך מטתי הרי זה יפר מפני [שבינו] לבינה.

ז,ב שלא אציע לך [מפה] ושלא אדיח לך רגליך ושלא אמזוג לך את הכוס אין צריך להפר [כופה] אותה על כרחה רבן גמל יאל אומר יפר משום שנאמר (במדבר ל) לא יחל דברו.

ז,ג נדרה שלא תטעום אחד מכל המינין בין מאכל רע בין מאכל יפה אפילו לא טעמה אותו המין מימיה יפר אמרה קונם פלפלין [שאיני] טועמת גלוסקין [שאיני] טועמת אפילו לא [היה לה] אותו המין מימיה יפר אמרה קונם פירות א "י עלי אם יש לו בהן חלק יפר [אם] לאו יביא [לה] משאר ארצות אמרה קונם פירות הפרכיא [זו] עלי אם יש לו בהן חלק יפר אם לאו יביא [לה] מהפרכיא אחרת אמרה קונם פירות מדינה זו עלי אם יש לו בהן חלק יפר ואם לאו יביא לה ממדינה אחרת.

ז,ד אמרה קונם פירות חנווני זו עלי אם יש שם חנות אחרת לא יפר ואם לאו יפר ר' יוסי אומר אפילו היה שם מאה חנויות הואיל ולא היתה פרנסתו אלא [הימנה] ה"ז יפר מפני [שבינו] לבינה.

ז,ה קונם שאני נהנה לבריות אין יכול להפר [יכולה] ליהנות בלקט בשכחה ובפאה ובמעשר עני.

ז,ו נדרה אשתו והפר לה וסבור נדרה בתו נדרה בתו [והפר לה] וסבור [אשתו] נדרה ה"ז יקיים ואם רצה מפר נדרה אשתו וקיים לה וסבור בתו נדרה נדרה בתו וקיים לה וסבור [אשתו] נדרה ה"ז יפר ואם רצה להקים מקיים.

ז,ז נדרה מן התאנים וענבים הפר לתאנים יחזור ויפר לענבים לענבים יחזור ויפר לתאנים לא הפר לתאנים והפר לענבים אסורה לאכול בתאנים [וענבים] הפר לענבים ולא הפר לתאנים אסורה לאכול בענבים [ותאנים] הפר לתאנים וחשיכה אסורה לאכול תאנים וענבים הפר לענבים וחשיכה אסורה לאכול ענבים [ותאנים] אמרה קונם תאנים שאני

טועמת ועוד ענבים שאני טועמת הרי אלו שני נדרים מפר איזה מהן ש ירצה ומקיים איזה מהן שירצה שנאמר (במדבר ל) אישה יקימנו ואישה יפירנו אישה יקימנו לזו ואישה יפירנו לזו.

ז,ח חומר בהקם שאין בהפר ובהפר שאין בהקם שהשתיקה מקיימת ואין שתיקה מבטלת האיש מקים בלבו ואין האשה [מבטל בלבו] יש בהקם שאין בהפר ויש בהפר שאין בהקם משהקם אין יכול להפר ומשהפר אין יכול להקם.

ז,ט אשת איש שאמרה הריני נזירה לכשאתגרש ר ' ישמעאל אומר לא יפר ר ' עקיבה אומר יפר אלמנה שאמרה הריני נזירה לכשאנשא ר ' ישמעאל אומר יפר ר ' עקיבה אומר לא יפר שר' ישמעאל אומר (במדבר ל) ונדר אלמנה וגרושה [כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה] עד שיהא [איסור נודר בשעה שהיא אלמנה וגרושה] ור' עקיבה אומר אשר אסרה על נפשה יקום עליה עד שיהא איסור [שעה שאסרה על נפשה]. [קונם שאני עושה לפיך שנהנה לאבא ולאביך רבן גמליאל אומר יפר וחכמים אומרים לא יפר נטולה היא מן היהודים משמשתך אני יפר חלקו ומשמשתו] רבי נתן אומר לא יפר וחכ"א יפר.

מסכת נזיר פרק א

א,א בית שמאי אומרים כינויי כנויין אסורין ובית הלל אומרים כנויי כנויין מותרין ב "ש אומרים אין [מעידין] על בת קול וב"ה אומרין [מעידין על בת קול].

א,ב האומר נזירות רשב"ג אומר ה"ז נזיר שתים הריני נזיר [ואחד ה"ז נזיר] שתים ועוד [הרי] שלש [אחת ועוד] ושוב [ה"ז נזיר] ארבע סומכוס אומר הריני נזיר טטרגין ה "ז נזיר ארבע [דינין הרי שלש דריגין הריני שתים] הריני נזיר אם לא אגלה משפחות ה "ז נזיר ואל יגלה משפחות.

א,ג הריני נזיר בשעות יום [בחדשי שנה] ה"ז נזיר שתים עשרה בימות השבת [בשני] שבוע [ובשמיטת] יובל הרי זה נזיר [שבוע] הריני נזיר כימי [החמה] כמנין ימות החמה נזיר שלש מאות וששים וחמש נזירות כמנין ימות החמה כימות הל בנה כמנין ימות הלבנה נזיר שלש מאות [חמשים] וארבע נזירות כמנין ימות הלבנה רבי אומר עד שיאמר [הריני נזיר] נזירות [כימות החמה] כמנין ימות החמה [כימות הלבנה כמנין ימות לבנה].

א,ד ר' יהודה אומר [אמר] הריני נזיר [כהלקטי קיץ וכשבולי שמיטה ה "ז נזיר לעולם] ומגלח אחד לל' יום עד שיאמר לא לכך נתכוונתי הריני נזיר כשער ראשי כעפר הארץ כחול הים ה"ז נזיר לעולם ומגלח א' לשלשים יום ר' אומר אין זה מגלח אחד לשלשים יום שאין זה נזיר עולם הריני נזיר מכאן ועד התהום מן הארץ ועד לרקיע ה "ז נזיר עולם הריני נזיר כל ימי הריני נזיר עולם ה"ז נזיר עולם מאה שנה או מאתים שנה אין זה נזיר עולם.

א,ה כשם שכנויי נזירות כנזירות כך כנויי שמשון כשמשון ר ' יהודה אומר נזיר שמשון מיטמא למתים ששמשון עצמו טימא למתים ר ' שמעון אומר האומר הריני [כשמשון] לא אמר כלום [שלא יצתה] נזירות מפיו עליו.
א,ו נזירות נוהגת בארץ ובחוץ לארץ בין שיש לו שער בין שאין לו שער אע "פ שנאמר (במדבר ו) ולקח את שער ראש נזרו בין שיש לו כפים ובין שאין לו כפים אע "פ שנאמר (שם) ונתן על כפי הנזיר.
א,ז המורט ב"ש אומרים צריך להעביר תער על כל בשרו בה "א אין צריך וכן במצורע וכן בלוים.
א,ח חומר בנזיר שאין במצורע [ובמצורע] שאין בנזיר נזיר אם גלח ביום מלאת סופג את ארבעים משא "כ במצורע מצורע מגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו משא "כ בנזיר חומר בנזירות מבשבועות ובשבועות מבנזירות שיש נזיר בתוך נזיר ואין שבועה בתוך שבועה חומר בשבועות ששגגת שבועות אסורה ושגגת נזירות מותרת.

מסכת נזיר פרק ב

ב,א ב"ש אומרים כנויי כינויין [איסור] כיצד אמר הריני נזיר מן הגרוגרת ומן הדבלה ב"ש או ' נזיר הריני נזיר ע "מ שאהא שותה יין ומיטמא למתים ה "ז נזיר ובטל תנאו [שהתנה] על מה שכתוב בתורה כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל יודע אני שיש נזירין אבל איני יודע שהנזירין אסורין ביין [שאסור לשתות יין] וליטמא למתים ר"ש אומר אין לך פתח גדול מזה.
ב,ב הרי עלי לגלח חצי נזיר ה "ז מגלח נזיר שלם דברי ר "מ ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים הריני נזיר ועלי לגלח נזיר ואם גלח לעצמו לא יצא הרי עלי לגלח חצי נזיר ועלי לגלח נזיר ואם גלח לעצמו לא יצא.
ב,ג אלו קרבנות שהזיר עליהן לא אמר כלום שנא ' (במדבר ו) קרבנו לה' על נזרו ולא נזרו על קרבנו הרי עלי חטאתו ואשמו של פלוני מדעתו יצא שלא מדעתו לא יצא ה "ז חטאתו ואשמו של פלוני והלך הלה והביא [עצמו] ה"ז כחטאת [ואשם] שכיפרו בעליה.
ב,ד הריני נזיר [שיהא] לי בן ונולד לו בן ספק שהוא בן קיימא ספק [שאינו] בן קיימא ר' יהודה פוטר ששגגת נזירות מותרת ר"ש מחייב ששגגת נזירות אסורה [ואמר] אם היה בן קיימא הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה ע "מ שיהא בכרי זה מאה כור והלך ומצאו שנגנב או שאבד ספק היו בו ספק לא היו בו ר "י פוטר [ששגגת נזירות מותרת ור"ש מחייב ששגגת נזירות אסורה ואמר] אם היו כדברי הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה.
ב,ה הריני נזיר לאחר עשרים יום נזיר מעכשיו מאה יום מונה עשרים [וחוזר ומונה] שלשים ומספק מונה שמונים [וחוזר ומונה] שלשים להשלים נזירותו ראשונה.
ב,ו אמר רשב"א לא נחלקו ב"ש וב"ה על שנדר נזיר ל' יום שאם גלח ביום שלשים [לא] יצא על מה נחלקו על שנדר סתם [שב"ש אומרים אם] גילח ביום ל' יצא מי שנזר [וב"ה אומרים אם גלח ליום ל'] לא יצא.

ב,ז שתי נזירות ראשונה נזירות סתם ושניה נזירות ל' מגלח את הראשונה ביום ל' ואחד ואת השניה ביום ששים ואחד ואם גלח את הראשונה יום ל' [מגלח] את השניה ביום ששים לא יצא ראשונה נזירות שלשים ושניה נזירות סתם מגלח את הראשונה ביום ל' ואחד [ואת השניה] ביום ששים ואחד ואם גלח את הראשונה ביום ל' [וגלח את] השניה ביום ששים יצא.

ב,ח מי שאמר הריני נזיר ונטמא ביום שלשים סותר את הכל ר' יהודה אומר משום ר"א לא סתר אלא שבעה הריני נזיר ל' יום ונטמא יום שלשים סותר את הכל הריני נזיר מאה יום ונטמא יום מאה סותר את הכל ר' יהודה אומר [משם] ר"א לא סתר אלא שלשים נטמא ביום מאה ואחד סותר שלשים ר' יהודה אומר [משם] ר"א לא סתר אלא שבעה זה הכלל [שר"י אמר משם] ר"א כל שנטמא ביום שראוי להביא בו קרבן ויש לו לספור סותר ל' יום וכל שנטמא ביום ל' שאין ראוי להביא [בו] קרבן ויש לו לספור לא סתר אלא [שבעת] ימים חוץ מימי טומאתו בלבד.

ב,ט מי שהיה טמא ונזר אסור לגלח ולשתות יין ולטמא למתים ואם גלח ושתה סופג את [ארבעים מזה ושותה] הטמאין לא עלו לו ואין יום ז' עולה לו מן המנין כל אלו [שיאמרו] אין מתחיל לימנות עד שיטהר אין יום ז' עולה לו כל אלו שאמרו מתחיל [מונה] מיד יום ז' עולה לו מן המנין.

ב,י מנה נזירותו ולא הביא קרבנותיו אסור לגלח ולשתות יין ולטמא למתים הביא קרבנותיו ולא גלח אסור לשתות יין ולטמא למתים אם גלח ושתה יין ונטמא למתים ה"ז סופג את הארבעים ר"ש אומר כיון שנזרק עליו א' מן הדמים הותר לנזיר לשתות יין ולטמא למתים.

ב,יא מי שנזר שתי נזי רות מנה ראשונה ולא הביא קרבנותיו ואח"כ נשאל על הראשונה לחכם והתיר לו יצתה נזירות שניה בראשונה מנה שתיהן והביא קרבנות שתיהן כאחת לא עלתה בידו אלא אחת הפריש של זו בפני עצמו ושל זו בפני עצמו והלך והקריב של זו בזו [ושל] זו בזו לא יצא.

מסכת נזיר פרק ג

ג,א אמר ר' ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקה לא נחלקו ב"ש וב"ה על [שהיו] שתי כיתי עדים [מעידות אותו] שהוא נזיר כקטנה שבה על מה נחלקו על [שהיו שני עדים מעידין אותו] שב"ש אומרים נחלקה [עדות] ואין נזירות וב"ה אומרים יש בכלל חמש שתים [יהא נזיר שתים].

ג,ב מי שאמר הריני נזיר ושהה כדי דבור ושמע חבירו ואמר ואני הוא אסור וחבירו מותר כמה הוא כדי דבור כדי שאילת שלום.

ג,ג הריני נזיר ושמע חבירו ואמר פי כפיו ושערי כשערו הרי זה נזיר ידי כידו רגלי כרגלו הרי זה נזיר ידי נזירה ורגלי נזירה [אין נזיר] ראשי נזירה כבידי נזירה ה"ז נזיר זה הכלל דבר שהנשמה תלויה בו נזיר דבר שאין הנשמה תלויה בו אין נזיר.

ג,ד האומר לאשתו הריני נזיר ואת אם אמרה הן שניהם אסורין אם רצה להפר מפר לה מפני שקדם [נדר] להקם [אם] לאו הוא אסור והיא מותרת האומר לאשתו הריני נזיר ואת אם אמרה הן שניהן אסורי ן ואם לאו שניהן מותרין מפני שתלה נדרו בנדרה אמרה לו אשתו הריני נזירה ואת אמר הן אסורין אם רצה להפר אינו יכול מפני שקדם הקם לנדר [אם] לאו היא אסורה והוא מותר אמרה לו אשתו הריני נזירה ואת אם אמר הן שניהן אסורין ואם לאו שניהן מותרין מפני שתלה נדרה בנדרו האומר לחבירו הריני נזיר ואת אם אמר הן שניהן אסורין ואם לאו הוא אסור וחבירו מותר האומר לחבירו הריני נזיר ואת אם אמר הן שניהן אסורין ואם לאו שניהן מותרין מפני שתלה נדרו בנדרו.

ג,ה האשה שנדרה בנזיר ושמעה חברתה ואמרה ואני ואח "כ בא בעלה של [זו] והפר לה היא מותרת וחברתה אסורה ר' שמעון אומר אם אמרה אף אני לא [נתכוונתי] אלא כמותה [שתיהן] מותרות שבועה [לבית שאיני] נכנסת ושגגה ונכנסה מותרת לשעבר ואסורה לעתיד לבא.

ג,ו האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ולא הפר לה ר "מ [ור"י] אומרים הוא נתן [אצבעו] בין שיניה שאם רצה להפר יפר ואם א מר אי אפשי באשה נדרנית יוציא ויתן כתובה ר "י ור"ש אומרים היא נתנה [אצבעה] בין שיניו שאם רצה להפר אינו יכול [אמר] אי אפשי באשה נזירה תצא שלא בכתובה האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה שהפר [לה] בעלה והיתה שותה יין ומיטמאה למתים הרי זו סופגת את אר בעים כשהיה ר' עקיבה מגיע לדבר זה היה אומר ומה [נתכוון] לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה ואכלו צריך כפרה וסליחה המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה שצריך כפרה וסליחה.

ג,ז בד"א בתגלחת [טהורה] אבל בתגלחת [טמאה] יפר שמיפר לעתיד לבא שיכול לומר אי אפשי באשה מגולחת ר' אומר אף בתגלחת [הטהורה] עד שלא גלחה יפר שיכול לומר אי אפשי באשה מגולחת מי שנדר בנזיר והיה שותה יין ומיטמא למתים ואח "כ נשאל לחכם והותר לו אין סופג את ארבעים ר ' יהודה אומר אם אין סופג את ארבעים יספוג מכת מרדות.

ג,ח המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין מפני [שראוין] להביא בכולן שלמים מת מעות סתומין יפלו לנדבה מעות מפורשין דמי חטאת [ילכו] לים המלח לא נהנין ולא מועלין דמי עולה יביאו עולה [ומועל בהן ושלמים יקרבו] שלמים ונאכלין [ביום] אחד [ואין] טעונין לחם [אלו לעולתו וה שאר לשאר מת דמי שלמים יביא בהן שלמים והשאר יפלו לנדבה] אלו [לחטאתו] והשאר לשאר [נזירותו] דמי חטאת [ילכו] לים המלח [לא נהנין ולא מועלין אלו לעולתו ואלו לחטאתו] ואלו לשלמים ונתערבו הרי זה לוקח בהן שלש בהמות בין ממקום אחד בין משלש מקומות ומחלל דמי חטאת על [חטאת] דמי עולה על עולה דמי שלמים על שלמים ונתן לבעלים לא יתנם לבעלים עד שיחללם על כולם.

ג,ט בית שמאי אומרים אין אדם מדיר את [בנו] בנזיר ובית הלל אומרים מדיר את [בנו] בנזיר הדירו כשהוא קטן וגלח או שהביא שתי שערות בטלה הימנו נזירות אביו אימתי אמרו האיש מגלח על נזירות אביו בזמן שנזר [בחיי אביו] אבל נזר [לאחר מיתת אביו אין מגלח על נזירות אביו דר "מ ר' יהודה ר' יוסי ור' ישמעאל] אומרים בין כך ובין כך [אין זה] מגלח על נזירות אביו אימתי אמרו האיש מגלח על נזירות אביו בזמן שהניח אביו

מעות [סתם] לנזירותו ומת אבל הניח מפורשין או בהמה [בין כך ובין כך] אין [זה] מגלח על נזירות אביו.

ג,י מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם ואסר לו ב "ש אומרים מונה משעה ששאל ובית הלל אומרים [מונה] משעה שנדר נשאל לחכם והתיר לו אלו ואלו מודים שאם היתה לו בהמה מופרשת [תרעה] בעדר זו טעות טעה נחום איש המדי כשפתחו בנדר.

ג,יא היו מהלכין בדרך ואחד בא כנגדן אמר אחד הריני נזיר שזה פלוני ואחד אמר הריני נזיר שאינו הוא הריני נזיר שאחד מכם נזיר ואחד אמר הריני נזיר שאין אחד מכם נזיר הריני נזיר ששניכם נזירים ואחד אמר הריני נזיר שכולכם נזירים ב "ש אומרים כולם נזירים וב"ה אומרים אין נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו ויביאו קרבן בשותפות ר "י אומר משום ר' טרפון אין אחד מהם נזיר שלא ניתנה נזירות אלא בהפלאה ר ' יוסי אומר היו ב"ש אומרים הריני נזיר שזה יוסף ונמצא יוסף שזה שמעון ונמצא שמעון שהוא נזיר ראה אנדרוגינוס ואמר הריני נזיר שזה א יש ואחד [אומר] הריני נזיר שאין איש הריני נזיר שזה אשה ואחד אומר הריני נזיר שאין זה אשה הריני נזיר שזה איש ואשה ואחד אמר הריני נזיר שאין זה איש ואשה הריני נזיר שאחד מכם נזיר שאין אחד מכם נזיר ששניכם נזירין שכולכם נזירין הרי כולן נזירין וכולם מונין תשע [נזירות].

מסכת נזיר פרק ד

ד,א נזיר שאכל כל האסורין לו בהתראה אחת אין חייב אלא אחת [מתרין בו ואוכל מתרין בו ושותה] חייב על כל אחת ואחת וכמה שיעורו בכזית כולן מצטרפין בכזית יין וחומץ כיוצא בהן כיצד הוא עושה מביא כוס מלא יין ומביא כזית איגורו ונותן לתוכו ושופע אם שתה כיוצא בהן חייב ואם לאו פטור דברי ר ' עקיבה ר"א בן עזריה [פטר] עד שישתה רביעית יין בין שמזגו ושתאו בין ששתאו חצאים ר "א אומר נזיר שהניח פיו על [פי] חבית של יין [שתאה כולה בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת מתרין בו ושותה] מתרין בו ושותה חייב על כל אחת ואחת ו כן היה ר"א אומר נטל אשכול של ענבים ואכל כולו בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת מתרין בו ואוכל מתרין בו ואוכל חייב על כל אחת ואחת אכל הימנו ענבים לחים ויבשים או שאכל הימנו שני חרצנין וזג או שסחט [ממנו] כזית יין [ושתה] הרי זה חייב על כל אחת ואחת.

ד,ב נזיר שמירט או ששפשף או שתלש [בזוב] אפילו כל שהוא הרי זה חייב אבל אין סותר אלא בתער וברוב ראשו ר ' שמעון בן יהודה [אמר משם] ר' שמעון כשם שב ' שערות [סותרות] בו כך שתי שערות [מעכבות] בו.

ד,ג חומר בתגלחת שהתגלחת אין לה שיעור ועשה בה את המגלח כמתגלח מה שאין כן בשתיהן כיצד לא הותר [מכלל] היוצא מן הגפן נזיר ששתה יין של תרומה [ויין של] מעשר שני שבועה שאשתה יין ושתה הרי זה חייב על כל אחד ואחד כיצד הותר מכלל תגלחת מצורע מוחלט ה "ז מגלח ואצ "ל מצרעתו אלא אפילו ליתן סימן לנתקו אם פשה ואם לא פשה.

ד,ד בין שנטמא הוא בין שטמאוהו אחרים בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון סותר את הכל וחייבין קרבן בין שגלח הוא בין שגלחוהו אחרים בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון סותר את הכל [וחייב] קרבן אימתי אמרו תגלחת [סותרות] שלשים יום בזמן שאין לו לספור הא אם יש לו לספור הרי זה אין סותר גילח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וסותר שלשים יום.

ד,ה הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן [הטמא שבמדינה מפני שהוא נקבר הטמא שבמקדש משלח תחת הדוד של חטאת ושל אשם דברי ר "מ ר' יהודה אומר הטמא כן וכן אין משלח תחת הדוד הטהור כן וכן משלח תחת הדוד] וחכמים אומרים טמא כן וכן וטהור שבגבולין אין משלחין תחת הדוד ואין לך שמשלח תחת הדוד אלא נזיר שגלח בטהרה ובפתח אהל מועד שנאמר (במדבר ו) וגלח הנזיר פתח אהל מועד וגו'.

ד,ו ר"ש השיזורי אומר האיש משלח תחת הדוד ואין האשה משלחת תחת הדוד מפני פרחי כהונה כיצד משלחו נותן עליו רוטב ומשלח [תחת הדוד של שלמים אם] שלח תחת הדוד של חטאת [ושל אשם] יצא אמר [רבי] שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם [נזירות] אלא אחת מעשה [ובא] אלי אחד מן הדרום [וראיתיו] יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו תלתלים [נמתי] לו מה ראית לשחת שער זה נאה גם לי רועה הייתי בעירי והלכתי למלאות מן המעין [מים] ונסתכלתי [בבוביא] שלי ופחז יצרי עלי ובקש להעבירני מן העולם [נמתי לו רשע לא היה לך להתגרות אלא בדבר שאינו שלך בדבר שעתיד לעשות עפר רמה ותולעה הרי עלי לגלחך לשמים המכתי את ראשי ונשקתיו] ואמרתי כמותך ירבו עושי רצון מקום בישראל עליך [נתקיים זה שנאמר] (במדבר ו) איש [או אשה] כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'.

ד,ז [נזיר שנטמא וחזר ונטמא מביא קרבן אחד על הכל נטמא ביום הז ' שלו וחזר ונטמא ביום הח ' שלו מביא קרבן על כל א ' ואחד] דברי ר"א ר"ש אומר קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו הביא אשמו ונט מא אשמו ונטמא חייב קרבן על כל אחד ואחד וחכמים אומרים קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו הביא חטאתו [ונטמאת חייב קרבן על כל אחד ואחד ואין מתחיל למנות עד שיביא חטאתו הביא חטאתו ולא הביא אשמו מתחיל למנות הביא אשמו ולא הביא חטאתו אינו מתחיל למנות] ר' ישמעאל [ב"ר] יוחנן בן ברוקה אומר כשם שחטאתו [מעכבת] כך אשמו [מעכבת].

ד,ח מודה ר"ש שאם גלח על חטאתו שלא לשמה ואח "כ הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו [גלח על העולה ועל השלמים שלא לשמן ואח "כ הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו] הראוי לבא בן שנ ה והביא בן שתים בן שתים והביא בן שנה או שהיה אחד מהן רובע ונרבע מוקצה ונעבד אתנן מחיר שרוע וקלוט תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו ושאר שלמי נזיר שהביאן שלא [כמצותיה] נאכלין ליום [ולילה] ואינן טעונין לא לחם ולא זרוע.

ד,ט מי שנזרק עליו אחד מן הדמים ונטמא ר "א אומר סותר את הכל וחכמים אומרים יביא שאר קרבנו ויטהר מפני שקדש שער בדם מעשה במרים התורמדית שנזרקו עליה אחד מן הדמים ובאו ואמרו לה על בתה [שהיא] מסוכנת והלכה ומצאתה שמתה [ומטמאה] עליה אמרו חכמים תביא שאר קרבנה ותטהר מפני שקדש שער בדם.

ד,י מי שנזר שתי נזירות מנה ראשונה ולא הביא קרבנותיו אסור לגלח ולשתות יין [וליטמא] למתים נטמא עד שלא גלח ר ' אליעזר אומר צריך להביא קרבן טומאה ר ' יוסי אומר אין צריך מפני שיצא מכלל ראשונה ולכלל השניה לא בא.

מסכת נזיר פרק ה

ה,א כל אלו שאמרו אין מתחיל לימנות עד שיטהר אם נטמא אין מ ביא קרבן טומאה כל אלו שאמרו מתחיל ומונה מיד אם נטמא מביא קרבן טומאה.

ה,ב טומאה שנתונה ע "ג כותל אפילו מחצה על מחצה וכן עדר בהמה חיה ועוף [חיין] שהיו מהלכין זאח "ז [אפי'] ראשו של זה [וראשו של זה] בין רגלו של זה אין [נזיר] מגלח עליהן ואין חייבין [עליה] על טומאת מקדש וקדשיו ר' [אלעזר] אומר בראשונה היו זקנים חלוקין מקצתן אומרים רביעית דם ורובע עצמות ומקצתן אומרים חצי קב עצמות וחצי לוג [הדם] ב"ד שאחריהן אמרו רביעית דם ורובע עצמות לתרומות [ולקדשים] חצי קב עצמות וחצי לוג דם לנזיר ולמקדש.

ה,ג אמר רבי אלעזר כשהלכתי לערדסקיא מצאתי [את רבי מאיר ואת רבי יהודה בן בתירה שהיו יושבין ודנין בהלכה רבי יהודה בן בתירא אמר רביעית דם אין נזיר מגלח עליה ואין חייבין עליה על טומאת מקדש וקדשיו אמר לו רבי מאיר לא תהא זו קלה מן השרץ מה שרץ הקל חייבין עליו על ביאת מקדש רביעית דם חמורה אינו דין שיהיו חייבין עליה על ביאת מקדש שתק רבי יהודה בן בתירא לפניו נמתי לו מאיר אל תבזו לי בקי היה לך ביהושע בן ממל אמר לי הן ובעל הלכות היה נמתי לו בלשון הזה אמר לי משום רבי יהושע כל טומאה מן המת שנזיר מגלח עליה חייבין עליה על ביאת המקדש וכל טומאה מן המת שאין נזיר מגלח עליה אין חייבין עליה על ביאת המקדש] ורואה אני את דבריו.

ה,ד שאלו את רבי שמעון הרי שהיה נזיר ומצורע מהו שיגלח תגלחת אחת ותעלה לנדרו ולצרעתו אמר להן אין מגלח אמרו לו למה אמר להם אלא זה מגלח להעביר ש ער וזה מגלח להעביר שער יפה [אתה אומר] אלא נזיר מגלח להעביר שער ומצורע מגלח לגדל שער אמרו לו אף אנו אומרין לא תעלה לו בימי גמרו תעלה לו בימי ספרו אמר להם אילו זה מגלח לאחר ביאת מים וזה מגלח לאחר ביאת מים יפה [את אומר] אלא נזיר מגלח לאחר ביאת מים ומצורע מגלח קודם ביאת מים אמרו לו אף אנו אומרים לא תעלה לו [טהור תעלה לו בטמא] אמר להם אילו מגלחים לאחר דמים יפה אתם אומרים אלא נזיר מגלח לאחר דמים ומצורע מגלח לפני דמים אמרו לו תיקון הדבר לא תעלה לו [בימי גמרו לא תעלה לו בימי ספרו לא תעלה לו בטהור לא תעלה לו בטמא נז יר שנצטרע ומצורע שנזר מגלח תגלחת אחת על שתיהן] <ס"א אבל אם היה נזיר מגלח תגלחת אחת על שתיהן>.

ה,ה שני נזירין שאמר להן אחד ראיתי [את] אחד מכם שנטמא ואיני יודע אי זה מכם סופרין ל' יום [ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה] ואומר אם אני טמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך [אם] אני טהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך [סופרין] ל' יום

ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני טמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי אם אני טהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך וזה קרבן טהרתך [מת אחד מהן] אמר רבי יהושע יבקש אחד מן הש וק שידור כנגדו בנזיר ואומר אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר לאחר שלשים יום [סופרין] שלשים יום ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני טמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך [אם] אני טהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך ספק [סופרין] ל' יום [מביאין] קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני טמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך [אם] אני טהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך וזה קרבן טהרתך שלשים [יום] הראשונים ושלשים [יום] האחרונים אסור לגלח ולשתות יין וליטמא למתים אם גלח ושתה יין ונטמא למתים סופג את הא רבעים הוא עצמו על הראשונים חייב ועל [השניים] פטור.

מסכת נזיר פרק ו

ו,א ספק נזיר טמא ספק נזיר טהור אבל נזיר ודאי <היה> ספק מצורע טמא ספק מצורע טהור אבל מצורע ודאי <היה> אוכל בקדשים אחר [שלשים יום] שותה יין ומטמא למתים לאחר מאה ועשרים יום כיצד אמרו לו נזי ר טמא אתה ואין נזיר טמא מגלח אלא עד שבעה צא ומנה שבעה הזה ושנה גלח והביא קרבן מנה שבעה ובקש לגלח [ואמר] לו נזיר טהור אתה ואין נזיר טהור מגלח אלא עד שלשים צא ומנה עשרים ושלשה להשלים שלשים גילח והביא קרבן מנה שלשים [ובקשו] לגלח אמרו לו נזיר טהור אתה ואין נזי ר טהור מגלח אלא על הדמים כיצד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה עליה ואומר אם טהור אני ה"ז חובה ואם לאו ה"ז נדבה כיצד תעשה לו להחמיר עליו מביא פילי של חרס [חדשה] ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומביא שתי צפרים ושחט את אחת מהן אל כלי חרס על מים חיים [חפר] וקברה בפניו ואסורה בהנאה ומביא חטאת העוף ומתנה עליה ואומר אם טמא אני חטאת מחובתי ועולה נדבה אם טהור אני עולה מחובתי וחטאת ספק [ומגלח] ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שמצורעים מגלחין ומונה שלשים ומביא עולת בהמה אחרת ומתנה עליה ואומר אם טהור הייתי עולה הראשונה חובה וזו נ דבה והחטאת [העוף] ספק מחובתי ואם טהור אני עולה הראשונה נדבה וזו חובה וחטאת עוף ספק ומגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שהמצורעין מגלחין ר "ש אומר למחרת מביא אשמו ולוגו בידו ומעמידן על שערי נקנור ומתנה עליהן [ויאמר] אם מצורע אני ה"ז אשמי ואם לאו ה"ז שלמי נדבה אשם זה נשחט בצפון וטעון מתן בהונות וסמיכה ונסכים [ותנופה] חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ולא הודו לו חכמים לרבי שמעון שמביא קדשים לבית הפסול להביא חטאת בהמה אין יכול שאין חטאת בהמה באה על הספק להביא חטאת העוף אין יכול שהעשיר שהביא קרבן עני לא יצא כיצד עושה יכת וב נכסיו לאחר [ויביא] קרבן עני נמצא עני [מביא] חטאת העוף ומתנה עליהם ואומר אם מצורע אני ה "ז חטאת אם לאו ה "ז ספקו ואוכל בקדשים מיד אבל לשתות יין ולטמא אין יכול שאין ימי נזרו עולין לו בתוך ימי צרעתו כיצד [תעשה] לו כדברי בן זומא סופר שלשים יום ומביא עולת

בהמה ומגלח ומביא חטאת העוף ומתנה עליה ואומר אם טמא אני חטאת מחובתי ועולה נדבה ואם טהור אני עולה מחובתי וחטאת ספק וסופר שלשים יום ומביא קרבנותיו שלמים [ומביא עולה] ומתנה עליה ואומר אם טמא אני עולה הראשונה חובה וזו נדבה והחטאת העוף מחובתי [אם] טהור אני עולה הראש ונה [נדבה] וזו חובה והחטאת העוף ספק ומגלח ואוכל בקדשים לאחר ס ' יום ושותה יין ומטמא למתים מיד במה דברים אמורים בזמן שנזר שלשים אבל נזר שנים עשר חודש אוכל בקדשים לאחר שתי שנים ושותה יין ומטמא למתים לאחר ארבעה שנים.

ו,ב טמא בספק ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושותה יין ומטמא למתים לאחר ששים ושמונה יום טמא בודאי ומוחלט בספק אוכל בקדשים לאחר שלשים ושבעה יום [שותה] יין ומטמא למתים לאחר ע "ד יום טמא בודאי ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושותה יין ומטמא למתים [לאחר] ארבעה וארבעים יום.

ו,ג כל קרבנות [הצבור והיחיד] הציץ מרצה על טומאת הדם ועל טומאת הגוף חוץ מנזיר ועושה פסח שמרצה לטומאת הדם ואינו מרצה על טומאת הגוף [ואין] נטמא טומאת התהום ה"ז מרצה כיצד היה הולך לשחוט את פסחו ואמר לו מת היה עמך בבית שנכנסת לו תחת אבן שישבת [עליה] ונודע לו בין [בשעשה] פסחו [ובין] עד שלא עשה פסחו צריך לעשות פסח שני אבל אמרו לו קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת לו [או] תחת אבן שישבת עליה ונודע לו עד שלא עשה פסחו צריך לעשות פסח שני משעשה פסחו אין צריך לעשות פסח שני וכן נזיר שהלך להביא קרבנותיו ואמרו לו מת היה עמך בבית שנכנסת ל ו או תחת אבן שישבת [עליה] ונודע בין משהביא קרבנותיו [ובין] עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה אבל אמרו לו קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת לו תחת [האבן] שישבת [עליה] ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה משהביא קרבנותיו אין צריך להביא קרבן טומאה.

ו,ד חומר באשתו ובתו שאין בעבדו [ובשפחתו בעבדו] ובשפחתו שאין באשתו ובתו שאשתו ובתו מפר את נדרן ואין [כופן לשתות יין ולטמא למתים אבל עבדו ושפחתו אין מפר את נדרן [אבל כופן] לשתות יין ולטמא למתים ואין שותין אלא בפניו ואין [מטמאין] למתים אלא בפניו ר ' יוסי אומר עבד שאמר לו רבו הוי שותה יין שתי שנים [ומטמא למתים שתי שנים] שותה יין בפניו ושלא בפניו ומטמא למתים בפניו ושלא בפניו למה רבו [כופו] לנזירות אבל לא לנדרים ולא לשבועות.

ו,ה עבד שנזר וגלח ויצא לחירות יצא נזר ולא גלח ויצא לחירות לא יצא נטמא ויצא לחירות מונה משעה שנטמא.

מסכת סוטה פרק א

א,א ר' יוסי בר' יהודה אמר משום ר ' אלעזר מקנא ע "פ עד אחד או ע "פ עצמו ומשקה ע"פ שנים השיבו [על דברי] ר' יוסי בר' יהודה אין [לדבר] סוף אי זו היא עדות הראשונה

זו עדות סתירה [שניה] זו עדות טומאה וכמה היא טומאה כדי ביאה וכמה היא כדי ביאה כדי העראה וכמה היא העראה ר' אליעזר אומר כדי חזרת דקל ר' יהושע אומר כדי מזיגת [הכוס] בן עזאי אומר כדי לשתותו ר' עקיבה אומר [כדי שיקשור] הגרדי נימא חנן בן פינחס אומר כדי [שתשוט אצבע לתוך פה פלימו אומר כד י שתפשוט ידה ותטול ככר מתוך הסל אע"פ] שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנא' (משלי ו) כי בעד אשה זונה עד ככר לחם.

א,ב ר"י אומר בעלה נאמן [עליה] מק"ו ומה נדה [שחייבים] על ביאתה כרת בעלה נאמן עליה סוטה שאין חייבין על ביאתה כרת אינו דין שיהא בעלה נאמן עליה אמרו לו [וכל] שכן הואיל ואין חייבין על ביאתה כרת לא יהא בעלה נאמן עליה ד"א לא אם אמרת בנדה שיש לה היתר [לאחר] איסורה תאמר בסוטה שאין לה היתר אחר איסורה [וכן הוא אומר] (משלי ט) מים גנובים ימתקו וגו' ר' יוסי אומר הכתוב האמינו עליה שנא' (במדבר ה) והביא האיש את אשתו אל הכהן.

א,ג מעלין אותה לשערי מזרח [לשער] נקנור ששם משקים את הסוטות [ומטהרין] את היולדות ומטהרין המצורעים שנא' (מלכים א ח) את אשר יחטא איש לרעהו ואתה תשמע השמים ועשית ושפטת את עבדיך להרשיע רשע לתת דרכו בראשו (במדבר ה) וצבתה בטנה ונפלה ירכה ולהצדיק צדיק לתת לו כצדקתו ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע היא עומדת מבפנים והכהן עומד מבחוץ שנא' (שם) והעמיד הכהן את האשה לפני ה' ואין כהן לפני ה' וכדרך שמאיימין עליה שתחזור בה מאיימין עליה שלא תחזור בה אומרים לה בתי אם ברור לך שאת טהורה עמדי על בורייך ושתי שא ין [המים] הללו דומין אלא לסם יבש שנתון ע"ג בשר חי [ואין מזיקו ולכשמוציאין שם מכה מחלחל ויורד].

א,ד אין משקין שתי סוטות [כאחד] שלא יהא לבה גס בחברתה ר"י אומר לא מן השם הוא זה אלא משום שנא' (במדבר ה) והקריב אותה הכהן [אותה מקריב ואין מקריב] שתים.

א,ה כהנים מטילין ביניהם גורלות כל מי שעלה גורלו [אפילו] כהן גדול יוצא ועומד בצד סוטה ואוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו [אם] נפרמו נפרמו עד שמגלה לבה וסותר [את] שערה רבי יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו ואם היה שערה נאה לא היה [סותרו] מפני פרחי כהונה.

א,ו שלשה צריכ ין שיראו על המים אפר פרה ועפר סוטה ודם צפור [אפר פרה כדי שיראו על פני המים עפר סוטה כדי שיראה על פני המים דם צפור של מצורע כדי שיראה על פני המים] רוק יבמה כדי שיראה לעיני הזקנים.

א,ז רשאין הכהנים ליתן בשירי מנחות יין שמן ודבש ואסורין לחמץ כל המנחות שבתורה טעונה שמן ולבונה חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות שנאמר (במדבר ה) לא יצוק עליו שמן ולא יתן עליו לבונה וגו' ר"ש אומר כל [חטאות] שבתורה אין [טעונות] נסכים חוץ מחטאתו ואשמו של מצורע שלא יהא קרבן חוטא מהודר רבי טרפון אומר כל זכרונות שבתורה [נאמרו] לטובה חוץ מזו שנא' (במדבר ה) מנחת זכרון מזכרת עון ר' עקיבה אומר אף זו לטובה שנא' (שם) ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע.

מסכת סוטה פרק ב

ב,א היה נוטל את מגילתה ונכנס לו לאולם טבלא של זהב היתה קבועה בכותלו של היכל והיא נראית [מבאולם] ממנה רואה [וכתב] לא חסיר ולא יתיר [יוצא] ועומד בצד סוטה קורא ודורש ומדקדק בכל דקדוקי פרשה ומשמיעה בכל לשון ששומעת כדי שתהא יודעת על מה היתה שותה [וכמה] היתה שותה על מה היתה טמאה ובמה היתה טמאה ואומר לה משביע אני עליך ויבא עליך ויבואו עליך זה אלה משביע עליך זו שבועה ר "מ אומר אמן שלא נטמאתי אמן [שאיני עתידה ליטמא] לא שהמים בודקין אותה מיד אלא אפילו תקלקל לאחר עשרים שנה המים מתעררין עליה שנא ' (במדבר ה) מנחת זכרון מזכרת עון נכנס וכותב יוצא ומוחק.

ב,ב עד שלא נמחקה [מגילה] אמרה איני שותה או שאמרה טמאה אני או שבאו עדים שהיא טמאה המים נשפ כין ואין בהן משום קדושה ומגילתה נגנזת תחת צירו של היכל ומנחתה מתפזרת נמחקה המגילה ואמרה אני טמאה המים נשפכין ואין בהן משום קדושה ומגילתה נגנזת תחת צירו של היכל ומנחתה מתפזרת בבית הדשן ואין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת.

ב,ג נמחקה המגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בע "כ ר ' יהודה אומר בצבת של ברזל פותחין פיה של זו ומערערין אותה ומשקין אותה בע "כ אמר לו ר"ע [וכי] למה משקין [את זו] לא לבדקה הרי [היא] בדוקה ומנוולת אלא לעולם יכולה היא שתחזור עד שתקרב מנחתה קרבה מנחתה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה.

ב,ד ר' אלעזר אומר שתי קנאות האמורות בפרשה קנאה קנאה [אחת] שמקנא לבעל ואחת שמקנא למקום ר ' שמעון בן אלעזר אומר [משם] ר' מאיר מה ת "ל (במדבר ה) ואמרה האשה אמן אמן ראויה היתה זו לבא עליה פורעניות גדולות מאלו שהביאה עצמה לידי ספק זה אלא שניקל ניוולה שנאמר (שם) ונקתה נקתה מכל פורעניות [הראויות לבא עליה] ר' יהודה ב"ב אמר [משם] ר"א בן תימא מה ת "ל (שם) ואם לא נטמאה האשה שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוח נקבות י ולדות זכרים מכוערין יולדת נאים שחורים יולדת לבנים קצרים יולדת ארוכים אחד אחד יולדת שנים שנים.

ב,ה תינוק [העולה לחדשיו] הרי זה מכלה עולם על כל ביאה וביאה [שבעלה בא עליה] הרי הוא חייב עליה.

ב,ו נטמאה מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות תפדה ותאכל משק דשה בכלי תעובר צורתה ותצא לבית השרפה . קרבה מנחתה ולא הספיק לקרב הקומץ עד שמת הבעל או שמתה היא שיריים אסורים שעל הספק באת [מתחלה] כיפרה ספיקה והלכה לה קרב הקומץ ואח"כ מתה היא או שמת הבעל שיריים מותרין שעל הספק באתה מתחלה כיפרה ספקה והלכה לה באו לה עדים שהי א טמאה בין כך ובין כך מנחה אסורה נמצאו עדים זוממין בין כך ובין כך מנחתה חולין.

ב,ז כל הנשואות לכהן בין כהנת בין לויה בין ישראלית אין מנחתה נאכלת מפני שיש לו בה שותפות ואין עולה כולה כליל לאישים מפני שיש לו בה שותפות כיצד הוא עושה הקומץ קרב [בעצמו] ושיריים קרבין בעצמן ר "א ברבי שמעון אומר קומץ קרב בעצמו ושיריים מתפזרין.

ב,ח כהן עומד ומקריב ע "ג המזבח משא "כ בכהנת האיש זכאי בבתו בקדושיה בכסף [בשטר] ובביאה וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה משא "כ באשה האיש עובר על מצות עשה שהזמן גרמא משא "כ באשה האיש עובר על בל תקיף ועל בל תשחית ועל בל תטמא למתים משא "כ באשה האיש נידון [בן] סורר ומורה ואין האשה נדונית בן סורר ומורה האיש מעטף ומספר [והאשה מעטפת ואין מספרת] האיש נמכר ונשנה ואין האשה נמכרת ונשנית האיש נמכר עבד עברי ואין האשה נמכרת [עבד עברי] האיש נרצע ואין האשה נרצעת האיש קונה עבד עברי ואין האשה קונה עבד עברי.

מסכת סוטה פרק ג

ג,א היה ר"מ אומר מנין [אתה אומר] שבמדה שאדם מודד מודדין לו שנא ' (ישעיהו כז) בסאסאה בשלחה תריבנה אין לי אלא [שמדד בסאה מנין מדד חצי קב תרקב] רובע וחצי רובע תומן ועוכלא ת "ל (ישעיהו ט) כי כל סאון סואן ברעש הרי כאן מדות הרבה [חשבונות הרבה] אין לי אלא דבר הבא במדה מנין שאפי ' פרוטות קטנות מצטרפות לחשבון גדול ת"ל (קוהלת ו) אחת לאחת למצוא חשבון וכן [אתה מוצא] בסוטה שבמדה שמדדה בה מדדו לה היא עמדה [לפניו כדי שתהא נאה לפניו לפיכך כהן מעמידה לפני הכל להתראות קלונה שנאמר (במדבר ה) והעמיד הכהן את האשה לפני ה' וגו' היא פרסה לו סדין לכך נוטל כהן צעיפה מעל ראשה ומניח תחת רגליו היא קלעה לו שער לפיכך כהן סותרה היא קשטה לו פניה לפיכך פניה מוריקות היא כחלה לו עיניה לפיכך עיניה בולטות היא הראתו באצבעה לפיכך צפרנ יה נושרות היא הראתו את בשרה לפיכך כהן קורע חלוקה ומראה קלונה לרבים היא חגרה לו בפנים לפיכך כהן מביא חבל מצרי וקושר למעלה מדדיה וכל הרוצה לראות בא ורואה היא פתחה] לו ירכה לפיכך ירכה נימסית היא קבלתו על כרסה לפיכך כרסה [נופחת] היא האכילתו [מעדנים] לפיכך מנחת ה מאכל בהמה היא השקתו [יינות בכוסות משובחין] לפיכך כהן משקה אותה מים [מרים] במקידה של חרס היא עשתה בסתר שנא ' (איוב כד) ועין נואף שמרה נשף [לאמר] וגו' ואינה יודעת שיושב בסתרו של עולם [פנים שם עליה] שנא' (שם) וסתר פנים ישים ד"א מלמד שהמקום מוציא סתרה לגלוי שנא' (משלי כז) תכסה שנאה [וגו'].

ג,ב אנשי [מבול] לא נתגאו לפני המקום אלא מתוך הטובה שהשפיע להם שנא ' (איוב כא) בתיהם שלום מפחד [וגו'] שורו עבר ולא יגעיל [וגו'] ישלחו כצאן עוליהם [וגו' ישאו בתוף וגו'] יבלו בטוב ימיהם וגו ' היא גרמה להם [ויאמרו] לאל סור ממנו מה שדי כי נעבדנו [אמרו אין לו עלינו טרחות אלא שתי טיפות של גשמים הרי שלנו] נהרות ומעיינות שאנו מסתפקין בהם בימות החמה ובימות הגשמים [שנא' (בראשית ד) ואד יעלה מן הארץ] אמר להם המקום בטובה [שהטלתי] לכם בה אתם מתגאים לפני בה אני נפרע מכם מהו אומר (שם) ואני הנ ני מביא את המבול מים על הארץ ר ' יוסי בן [דורמסקין אומר אנשי מבול] לא נתגאו לפני המקום אלא [בגלגלי] עין שדומה למים שנא' (שם) [ויראו בני האלהים את בנות האדם אף המקום ברוך הוא לא נפרע מהן אלא בגלגל מים שדומה לעין] שנא' (שם) ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה [וגו'].

ג,ג אנשי [מגדל] לא נתגאו לפני המקום אלא מתוך הטובה שהשפיע להם שנא' (בראשית י) ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים ויהי בנסעם מקדם וגו' ואין ישיבה אלא אכילה ושתיה שנא' (שמות לב) וישב העם לאכול ושתו וגו ' היא גרמה להם [ויאמרו] (בראשית י) הבה נבנה לנו עי ר [ומגדל] וגו' [מהו] אומר (שם) ויפץ ה' אותם וגו' אנשי סדום לא נתגאו לפני המקום אלא מתוך הטובה שהשפיע להם שנא' (איוב כח) ארץ ממנה יצא לחם וגו' מקום ספיר אבניה [וגו'] נתיב לא ידעו עיט [וגו'] אנשי סדום [אמרו] הואיל ומזון יוצא מארצנו וכסף וזהב [יוצא מארצנו] ואבנים טובות ומרגליות [יוצאות] מארצנו אין אנו צריכין שיבאו בני אדם [עלינו אלא לחסרנו נעמוד ונשבית את הרגל מבינותינו] אמר להם הקב"ה כהטיבותי לכם אתם מבקשים לשכח את הרגל מבינותיכם אני אשכח את הרגל מביניכם ואשכח אתכם מן העולם מהו אומר (שם) פרץ נחל וגו' (איוב יב) ישליו אהלים לשודדים וגו' וכן הוא אומר (יחזקאל טז) חי אני נאם ה' אלהים אם עשתה סדום אחותך וגו' הנה זה היה עון סדום אחותך גאון שבעת לחם וגו '. מצרים לא נתגאו לפני המקום ב"ה אלא במים שנא' (שמות א) ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד וגו ' אף המקום ב"ה לא נפר ע מהם אלא במים שנא ' (שמות טו) מרכבות פרעה וחילו ירה בים סיסרא לא נתגאה לפני המקום אלא בלגיונות שאין מקבלין שכר (שופטים ה) באו מלכים נלחמו [וגו'] ולא זזו משם ולא ספנוהו מפני שהוא גולייר.

ג,ד שמשון בעיניו מרד שנאמר (שופטים יד) ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני אף הוא בעיניו לקה שנא ' (שופטים טז) ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו וגו' רבי אומר תחלת קלקלתו היתה בעזה אף עונשו לא היתה אלא בעזה אבשלום בשערו מרד שנא' (שמואל ב יד) וכאבשלום לא היה איש יפה וגו ' ובגלחו את ראשו וגו ' לפיכך לקה בשערו ר' יהודה הנשיא אומר אבשלום נזיר עולם היה [ואחד לי"ב חודש היה מגלח] שנא' (שמואל ב טו) ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל המלך אלכה [נא] ואשלם וגו' כי נדר נדר עבדך וגו' ר' נהוראי אומר אחד לשלשים [יום] היה מגלח שנא' (שמואל ב יד) והיה מקץ ימים לימים [וגו'] ר' יוסי אומר כל ערב שבת היה מגלח שכן דרך מלכים לגלח מע "ש לע "ש [כמה שנאמר בכהנים] (יחזקאל מד) וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו וגו' ושקל את שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך [מה שאין בני טבריה ובני ציפורין מגלחים כן] לפי שבא על עשר פלגשי אביו לפיכך [נתלו] בו עשר לונביות שנאמר (שמואל ב יח) ויסבו עשרה נערים ולפי שגנב [שלשה גניבות] לב אביו ולב ב"ד ולב כל ישראל לפיכך נתקעו בו שלשה שבטים שנא' (שם) ויקח שלשה שבטים בכפו וגו'.

ג,ה סנחריב לא נתגאה לפני המקום אלא ע "י מלאך שנא ' (מלכים ב יט) ביד מלאכיך חרפת וגו' אני קרתי ושתיתי מים [זרים] אף המקום ב"ה לא נפרע מהן אלא ע "י מלאך שנא' (שם) ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה ' ויך במחנה אשור וגו ' וכולם מלכים קשורי כתרים בראשיהם.

ג,ו נבוכדנצר אמר אין באי העולם כדאי לדור ביניהם אלא אעשה לי עב קטנה ואדור בתוכה שנא' (ישעיהו יד) אעלה על במתי עב אמר לו ה מקום ב"ה (שם) ואתה אמרת בלבבך השמים אעלה ממעל לכוכבי אל ארים כסאי וגו ' אני מורידך לבאר שחת [מהו אומר] (שם) אך אל שאול תורד וגו ' אתה אמרת אין באי העולם כדאי לדור (דנייאל ד) ומן אנשא לך טרדין וגו ' בה שעתא מלתא ספת על נבוכדנצר ומן בני אנשא טריד כולא מטא על נבוכדנצר לקצת ירחין תרי עשר.

מסכת סוטה פרק ד

ד,א אין לי אלא מדת פורעניות שבמדה שאדם מודד בה מודדין לו מדת הטוב מנין אמרת מרובה מדת הטוב ממדת [הפורענות] על אחת מחמש מאות במדת [הפורענות כתוב] (שמות לד) עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים במדת ה טוב [כתוב] (שם) ועושה חסד לאלפים הוי אומר מרובה מדת הטוב ממדת [פורענות על אחד] מחמש מאות וכן אתה מוצא באברהם שבמדה שמדד בה מדדו לו אברהם רץ לפני מלאכי השרת שלש ריצות שנא' (בראשית יח) וירא וירץ לקראתם וגו' וימהר אברהם האהלה אל שרה וגו' ואל הבקר רץ אברהם אף המקום ב"ה רץ לפני בניו שלש ריצות שנא' (דברים לג) ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן וגו ' באברהם הוא אומר (בראשית יח) וישתחו אפים אף המקום ב"ה [בישראל] בניו לעתיד לבא שנא' (ישעיהו מט) והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך [וגו'] באברהם הוא אומר (בראשית יח) יוקח נא מעט מים אף המקום ב "ה [בישראל] ונתן לבניו באר במדבר שהיתה שופעת בכל מחנה ישראל שנא' (במדבר כא) באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם מלמד שהולכת פני כל הדרום ומשקה את [כל פני] הישמון שנא' (שם) ונשקפה על פני הישמון באברהם הוא אומר (בראשית יח) והשענו תחת העץ אף המקום נתן לבניו שבעה עננו כבוד במדבר אחד מימינם ואחד משמאלם ואחד לפניהם ואחד לאחריהם ואחד למעלה מראשיהם ואחד לשכינה שביניהם ועמוד ענן שהיה מקדים לפניהם הורג נחשים ועקרבים ושורף סירים וקוצים ואטד [משפיל] להם את הגבוה ומגביה [להם] את השפל ועושה להן ד רך מיושר דרך [סרט] מושך והולך שנא ' (במדבר י) וארון ברית ה ' נוסע לפניהם וגו ' ובו היו משתמשין כל ארבעים שנה שהיו במדבר שנא ' (שם) וענן ה' עליהם יומם וגו ' מה ת"ל (שמות יג) לא ימיש עמוד הענן יומם של יום משלים לשל לילה ושל לילה משלים לשל יום באברהם הוא אומר (בראשית יח) ואקחה פת לחם וסעדו לבכם וגו ' אף המקום ב"ה נתן לבניו מן במדבר שנא ' (במדבר יא) שטו העם ולקטו וגו ' לשד השמן כיוצא מן הדד [שמן] מה דד זה עיקר לתינוק והכל טפל כך היה המן עיקר לישראל והכל טפל [להם] ד"א מה הדד [זה] אפי' תינוק יונק [הימנו] כל היום [אין מזיקו כך נעשה] המן שאפילו ישראל אוכלו כל היום כולו [אין מזיקו כך] נעשה למי שאין נחשב עליו אבל מי שנחשב עליו מתהפך בפיו לכל איזה טעם שירצה שנא ' (תהילים עח) ויתן להם שאלתם ותאותם יביא להם ולא עוד אלא שירד להם מזון שני אלפים שנה ביום אחד באברהם [הוא] אומר (בראשית יח) ואל הבקר רץ אברהם אף המקום ב "ה הגיז לבניו שליו מן הים שנא ' (במדבר יא) ורוח נסע מאת ה ' ויגז שלוים מן הים וגו ' שתי אמות היתה גבוה מן הארץ דברי ר"ע ר"א בנו של ר ' יוסי הגלילי אומר (שם) ויטוש על המחנה כדרך יום כה מה ת"ל שוב וכדרך יום כה מלמד שהיתה עולה מן הארץ ועד הרקיע וחופה את גלגל [חמה] ומה ת"ל (שם) וכאמתים על פני הארץ שתי אמות היתה נטולה מן הארץ [כדי שלא יהא מצטער שוחה ונוטל] באברהם מהו אומר (בראשית יח) והוא עומד עליהם וגו' אף המקום ב"ה הגין [את] בניו במצרים שנא ' (שמות יב) ופסח ה' על הפתח באברהם מהו או מר

(בראשית יח) ואברהם הולך עמם לשלחם אף המקום ב "ה הלוה את בניו ארבעים שנה שנא' (דברים ב) זה ארבעים שנה ה' אלהיך עמך וגו'.

ד,ב יוסף זכה בעצמות אביו אף הוא לא נתעסק בו אלא משה שנא ' (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו מלמד שכל העם היו עסוקין בביזה והוא עוסק במצוה שנא' (משלי י) חכם לב יקח מצות וגו ' [אילו] לא היה משה מתעסק בו לא היו ישראל מתעסקין בו מה ת"ל (יהושוע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל [ממצרים] קברו בשכם אלא כיון שראו ישראל את משה [שהוא] מתעסק בו אמרו הניחו לו כבודו בגדולים [יותר מן הקטנים] ואילו לא היה משה וישראל [מתעסקין בו] לא היו בניו מתעסקין בו מה ת "ל (שם) ויהיו לבני יוסף לנחלה אלא כיון שראו בניו את משה וישראל [שהיו] מתעסקין בו אמרו הניחו לו כבודו במרובין יותר מן המועטין.

ד,ג מנין היה משה יודע היכן יוסף קבור אמרו סרח בת אשר [היתה באותו הדור הלכה ואמרה לו למשה בנילוס נהר] יוסף קבור שעשו לו מצרים שפודין של מתכת וחברום בבעץ [והלך] משה ועמד על נילוס נהר ואמר יוסף יוסף הגיעה [שעה] שהקב"ה גואל את ישראל הרי שכינה מעוכבת לך וישראל מתעכבין לך ועננו כבוד מתעכבין לך אם אתה מגלה א"ע מוטב ואם לאו נקיים אנו משבועה שהשבעת את אבותינו מיד צף ארונו של יוסף לשפת ונטלו משה ובא לו ואל תתמה שהרי הוא אומר (מלכים ב ו) ויהי האחד מפיל הקורה ואת הברזל נפל וגו ' ויאמר איש האלהים אנה נפל ויראהו את המקום ויקצב עץ וישלך שמה ויצף הברזל והלא דברים ק "ו ומה אלישע תלמידו של אלי הו ואליהו תלמידו של משה [כך הציף הברזל] משה רבו של אליהו רבו של אלישע על אחת כמה וכמה יש אומרים בקברות מלכים יוסף [היה] קבור והלך משה ועמד על [קברות המלכים] ואמר יוסף יוסף הגיעה שעה שהקב "ה גואל את ישראל [הרי שכינה מעכבת לך וישראל מעוכבין לך ועננו כבוד מעוכ בין לך] אם אתה מגלה [את] עצמך מוטב ואם לאו נקיים [אנחנו משבועה אשר השבעת את אבותינו מיד הקיץ ארונו של יוסף ונטלו משה ובא לו] והיו שני ארונות מהלכין אחד ארון קודש [וארון] של מת והיו [כל] עוברין ושבין אומרין מה טיבן של שני ארונות הללו [אמרו להם] אחד ארון קודש ואחד של מת אמרו להם וכי אפשר לארון קודש להלוך עם ארונו של מת. א"ל מת שבארון זה קיים מה שכתוב ומונח בארון קודש זה.

ד,ד משה זכה בעצמות אף הוא לא נתעסק בו אלא המקום ב "ה שנא' (דברים לד) ויקבור אותו בגי וגו ' מלמד שהיה מוטל [בגופו] של שכינה כארבעה מילין מחלק ו של ראובן לחלקו של גד שמת בתוך שדה ראובן שנא' (במדבר לב) ובני ראובן בנו וגו' ומנין שנקבר בתוך שדה נחלתו של גד שנא' (דברים לג) ולגד אמר ברוך מרחיב גד וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון ומלאכי השרת סופדין ואומרין לפניו (שם) צדקת ה ' עשה ומשפטיו עם ישראל וכן הוא אומר בסוטה (במדבר ה) ובאו המים המאררים האלה וגו ' ירך מקום שהתחילה בעבירה תחלה משם פורעניות מתחלת לבא עליה ירך [התחילה] בעבירה תחלה ואח"כ בטן לפיכך תלקה [ירך] תחלה ואח"כ בטן שנא' (שם) והשקה את המים וכן אתה מוצא באנשי [מבול] אדם התחיל בעבירה שנא ' (בראשית ו) וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ אף הן לקו תחלה והשאר לא פלטו שנא ' (בראשית ז) וימח את כל היקום וגו' קטני סדום הן התחילו בעבירה תחלה שנא ' (בראשית יט) טרם ישכבו ואנשי העיר וגו' אף הן לקו תחלה והשאר לא פלטו שנא ' (שם) ואת האנשים אשר פתח הבית

וגו' [גדולי] מצרים הן התחילו בעבירה תחלה שנא' (שמות א) ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן וגו' הן לקו תחלה והשאר לא פלטו שנא' (שמות ז) ובכה ובעמך וגו'. מרגלים הן התחילו בעבירה תחלה שנא' (במדבר יג) ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אותה וגו' הן לקו תחלה [והשאר לא פלטו הן לקו תחלה] דכתיב (במדבר יד) וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ והשאר לא פלטו שנא' (שם) אני ה' דברתי אם לא זאת אעשה. שכיני ארץ ישראל התחילו בעבירה תחלה שנא' (ירמיהו יב) כה אמר ה' על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה וגו' אף הן לקו תחלה והשאר לא פלטו שנא' (שם) הנני נותשם וגו' נביאי ירושלים [הן] התחילו בעבירה תחלה שנא' (ירמיהו כג) כי מאת נביאי ירושלים יצאה חנופה לכל הארץ אף הן לקו תחלה והשאר לא פלטו שנא' (ירמיהו כט) ולקח מהם קללה לכל גלות יהודה אשר בבבל וגו'.

ד,ה כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל נמצאת אומר בסוטה שנתנה עיניה [בשאין ראוי] לה מה שבקשה לא ניתן לה ומה שבידה ניטל ממנה וכן אתה מוצא בנחש הקדמוני שהיה ערום מכל הבהמה ומכל חית השדה שנא' (בראשית ג) והנחש היה ערום מכל וגו' בקש להרוג את אדם ולישא את חוה אמר לו המקום אני אמרתי תהא מלך על כל בהמה וחיה [עכשיו שלא רצית] ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה אני אמרתי בקומה זקופה תלך כאדם [עכשיו שלא רצית] (שם) על גחונך תלך אני אמרתי תאכל מאכל אדם ותשתה [משתאו של אדם עכשיו שלא רצית] (שם) ועפר תאכל כל ימי חייך אתה בקשת להרוג את אדם ולישא את חוה עכשיו (שם) ואיבה אשית בינך ובין האשה נמצאת אומר מה שבקש לא ניתן לו ומה שבידו ניטל ממנו וכן אתה מוצא בקין [קרח] ובלעם ודואג ואחיתופל וגחזי [אבשלום] ואדוניה והמן שנתנו עיניהם [בשאין] ראוי להם מה שבקשו לא ניתן להם ומה שבידם [ניטל מהם].

מסכת סוטה פרק ה

ה,א המקנא לארוסתו ולשומרת יבם שלו אם משנכנסה נסתרה או שות ה או לא נוטלת כתובה הרובא שנשא עקרה וזקנה ויש לו אשה ובנים או [שותה או לא נוטלת כתובה] מעוברת עצמו ומינקת עצמו או [שותה או לא נוטלת כתובה].

ה,ב כהנת לויה וישראלית שנישאו לכהן ולוי [נתינה לנתין וממזרת לממזר אשת גר ועבד משוחרר ואיילונית או שותה או לא נוטלת כתובה] רשב"א אומר איילונית לא שותה ולא נוטלת כתובה שנא' (במדבר ה) ונקתה ונזרעה זרע [בראויה להזריע יצאת זו שאין ראויה להזריע] אבל המקנא לארוסתו ולשומרת יבם שלו ועד שלא כנסה נסתרה לא [שותה ולא נוטלת כתובה] הרובא שנשא עקרה וזקנה ואין לו אשה ובנים לא [שותה ולא נוטלת כתובה] מעוברת חבירו ומינקת חבירו לא [שותה ולא נוטלת כתובה] ר' אלעזר אומר יכול הוא להפרישה ולהחזירה לאחר זמן.

ה,ג [עם הכל האשה מיטמאת] חוץ מן הקטן [וממי] שאינו איש ר' יוסי אומר ישקנה שמא נתפקח [חרש] ונשתפה [שוטה] והגדיל הקטן או שהלך בעלה למדה "י או ש היה בעלה חבוש בבית האסורים ישקנה.

ה,ד [המסולסלת] בבנה קטן והערה בה ב "ש [פוסלין] מן הכהונה וב "ה מכשירין. עד אומר נטמאת ועד אומר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת ואשה אומרת לא נטמאת או [שותה או לא נוטלת כתובה] ר' יהודה אומר לא כל הימנו [מעד אחד להפסידה מכתובתה] אלא עד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת שנים אומרים נטמאת [ואחד] אומר לא נטמאת בטל יחיד במיעוטו.

ה,ה היה ר"מ אומר כשם שדעות במאכל כך דעות בנשים יש לך אדם שהזבוב עובר ע "ג כוסו מניחו ואינו טועמו זה חלק רע בנשים שנתן עיניו באשתו לגרשה יש לך אדם שהזבוב שוכן בתוך כוסו [זורקו] ואין שותהו כגון פפוס בן יהודה שנעל דלת בפני אשתו ויצא ויש לך אדם שהזבוב נופל בתוך כוסו [זורקו] ושותהו זו מדת כל אדם [שראה] את אשתו שמדברת עם שכניה ועם קרובותיה ומניחה יש לך אדם שהזבוב נופל לתוך תמחוי שלו [נוטלו] ומוצצו וזורקו ואוכל את מה שבת וכה זו מדת אדם רשע [שראה] את אשתו יוצאת וראשה פרוע יוצאת וצדדיה פרומין [גס בעבדיה לבה גס בשפחותיה יוצאה וטוה בשוק רוחצת] ומשחקת עם כל אדם מצוה לגרשה שנאמר (דברים כד) כי יקח איש אשה ובעלה ויצאה מביתו [וגו'] הכתוב קראו אחר שאינו בן זוגו של ראשון הראשון הוציא ה מפני עבירה [זה] בא ונתקל בה [השני] אם זכה לשמים מוציאה מתחת ידו אם לאו לסוף [שקוברתו] שנאמר (שם) או כי ימות האיש האחרון [וגו'] כדאי האיש הזה למיתה [שאשה זו כנס לתוך ביתו] הנותן עיניו באשתו שתמות ויירשנה או שתמות וישא את אחותה לסוף שקוברתו וכן היא שנתנה ע יניה בבעלה שימות ותנשא לאחר [לסוף] שקוברה.

ה,ו המקדש את האשה מפני שהוא בוש מאחיה מקרוביה לסוף שקוברתו וכן האשה שנתקדשה לו מפני שהיא בושה מאביו מאחיו מקרוביו לסוף [שקברה] היה ר"מ אומר הנושא אשה שאינה הוגנת לו עובר משום חמשה לאוין משום (ויקרא יט) בל תקום [ומשום] בל תטור אל תשנא את אחיך בלבבך ואהבת לרעך כמוך (ויקרא כה) וחי אחיך עמך ולא עוד אלא שמבטל פריה ורביה מן העולם.

ה,ז האומרת לבעלה השמים ביני לבינך יעשה דרך בקשה [ביניהן] שכן מצינו [באמנו שרה שאמרה לו לאבינו אברהם] (בראשית טז) ישפוט ה' ביני ובינך אלא כך אמרה לו (בראשית כא) גרש האמה הזאת ואת בנה מלמד שהיתה [אמנו שרה] רואה את ישמעאל [בונה] במסין וצד חגבין [ומעלה ומקטיר] לעבודת כוכבים אמרה שמא ילמוד יצחק בני כך וילך ויעבוד כך ונמצא שם שמים מתח לל בדבר אמר לה לאחר שזכין לו לאדם חבין לו [אחר] שעשינוה מלכה אחר שעשינוה גבירה והכנסנוה לגדולה זו נטרדנוה מתוך בתינו מה הבריות אומרות עלינו לא נמצא שם שמים מתחלל בדבר אמרה לו הואיל ואתה אומר חילול השם בדבר [זה] יכריע המקום בין דברי לדבריך הכריע המקום בין ד בריה לדבריו שנא' (שם) כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה שאין ת "ל כל ומה ת "ל כל מלמד שהכריע לשניה והכריע לראשונה מה שניה על אודות הגר [אף הראשונה על אודות הגר].

ה,ח דרש ר"ע (ויקרא יא) וכל כלי חרש וגו ' יטמא אינו אומר טמא אלא יטמא לטמא אחרים [וללמד על הככר השני] שמטמא את השלישי כיצד תגור תחלה [וככר שני] הנוגע בככר שלישי אמר ר ' יהושע כך היה דורש יהודה בן פטירי (במדבר לה) ומדותם מחוץ לעיר וגו' ומקרא אחד אומר מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב אי אפשר לומר אלפים

באמה שכבר נאמר אלף אמה ואי אפשר לומר אלף אמה שכבר נאמר אלפי ם באמה ולמה נאמר אלף אמה ולמה נאמר אלפים באמה אלא אלף אמה מגרש ואלפים תחום שבת ר ' אליעזר בנו של ר ' יוסי הגלילי אומר אלפים אמה תחום ערי [לוים] צא מהן אלף אמה מגרש נמצא רביע מגרש והשאר שדות וכרמים.

מסכת סוטה פרק ו

ו,א ר' יהודה אומר [משם] בן פטירי הרי הוא אומר (איוב כז) חי אל הסיר משפטי וגו ' ללמדך שאין אדם נודר בחיי [מלך] אא"כ אוהב את המלך [משם] ר' נתן אומר הרי הוא אומר (איוב יג) גם הוא לי לישועה רבי אומר נאמר ירא אלהים באברהם ונאמר ירא אלהים באיוב מה ירא אלהים האמור באברהם מאהבה [עשה] אף ירא אלהים האמור באיוב מאהבה [עשה] ושאר כל התערומות [האמור בפרשה] לא נאמרה אלא מתוך המורא.

ו,ב דרש ר"ע בשעה שעלו ישראל מן הים בקשו לומר שירה שרתה עליהן רוח הקודש ואמרו שירה כיצד אמרו שירה כגדול [שמקרא] את ההלל בבית הכנסת [ועונין] אחריו על כל ענין משה אמר (שמות טו) אשירה לה' [וישראל אמרו] אשירה לה' משה אמר עזי וזמרת יה [וישראל אמרו] אשירה לה' משה אמר ה ' איש מלחמה וגו ' [וישראל] אמרו אשירה לה ' ר' אליעזר בנו של ר ' יוסי הגלילי אומר כקטן שקורא את ההלל בבית [הסופר] ועונין אחריו על כל דבר ודבר משה אמר אשירה לה ' וישראל אמרו אשירה לה' משה אמר עזי וזמרת יה וישראל אמרו עזי וזמרת יה משה אמר ה ' איש מלחמה וגו ' ר' נחמיה אומר [כבני אדם שקורין] שמע בבית הכנסת שנאמר אז ישיר משה וגו ' שאין ת"ל לאמר [ולמה נאמר] מלמד שהיה משה פותח בדבר [תחלה] וישראל עונין אחריו וגומרין עמו משה אמר אז ישיר וישראל אמ רו אשירה לה ' כי גאה גאה [וגו'] משה אמר עזי וזמרת יה וישראל אמרו זה אלי ואנוהו משה אמר ה ' איש מלחמה וישראל אמרו ה ' שמו ר' יוסי הגלילי אומר כיון שעלו ישראל מן הים וראו את אויביהם פגרים מתים ומוטלין על שפת הים אמרו כולם שירה עולל מוטל בין ברכי אמו כיון [שראו] את השכינה הגביה עולל צוארו ותינוק שמט פיו משדי אמו וענו כולם שירה ואמרו זה אלי ואנוהו ר ' מאיר אומר מנין שאפילו עוברין [במעי אמותן] אמרו שירה שנאמר (תהילים סח) במקהלות ברכו אלהים [ותינוק] שמט דד מפיו ואמר שירה שנא ' (תהילים ח) מפי עוללים ויונקים וגו' באותה שעה הציצו מלאכי השרת [קשרו] קטיגור לפני הקב "ה בשעה שברא אדם הראשון ואמרו לפניו רבש "ע (שם) מה אנוש כי תזכרנו וגו ' ותחסרהו מעט מאלהים וגו ' [תמשילהו במעשה ידיך צונה ואלפים וגו ' צפור שמים וגו '] באותה שעה אמר [להם] הקב"ה למלאכי השרת בואו וראו שירה שבני אומרין ל פני אף הן כיון שראו אמרו שירה מה שירה אמרו (תהילים ח) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ מפי עוללים ויונקים וגו' ה' אדונינו ר' שמעון בן מנסיא אומר לא נאמרה פרשה זו אלא על יצחק בן אברהם לענין עקידה.

ו,ג אמר ר"ש בן יוחאי ארבעה דברים היה ר "ע דורש ודברי נראין מד בריו דרש ר "ע (בראשית כא) ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק אין צחוק האמור כאן אלא עבודת כוכבים שנא ' (שמות לא) וישב העם לאכול ושתו ויקומו לצחק מלמד שהיתה אמנו שרה רואה את ישמעאל בונה במסין וצד חגבים ומעלה ומקטיר לעבודת כוכבים ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אין צחוק האמור כאן אלא גילוי עריות שנא' (בראשית לט) בא אלי העבד וגו ' לצחק בי מלמד שהיתה [אמנו שרה] רואה את ישמעאל מכבש את [הגנות] ומענה את הנשים ר ' ישמעאל אומר אין לשון צחוק אלא שפיכות דמים שנא' (שמואל ב ב) ויאמר אבנר אל יואב יקומו נא הנערים ו ישחקו לפנינו [וגו'] ויקומו ויעברו במספר [וגו'] ויחזיקו איש בראש רעהו וחרבו בצד רעהו ויפלו יחדיו מלמד שהיתה אמנו שרה רואה את ישמעאל נוטל קשת וחצים ומזרק כלפי יצחק שנא ' (משלי כו) כמתלהלה היורה זקים וגו ' כן איש רמה [וגו'] ואני אומר חס ושלום שיהיה בביתו של [אותו] צדיק ההוא כך. אפשר [למי] שנא' עליו (בראשית יח) כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו ' יהא בביתו עבודת כוכבים [וגילו] עריות ושפיכות דמים אלא אין צחוק האמור כאן אלא לענין ירושה שכשנולד אבינו יצחק לאברהם אבינו היו הכל שמחין ואומרין נולד בן לאברהם [נולד בן לאברהם] נוחל את העולם ונוטל שני חלקים והיה ישמעאל מצחק [בדעתו] ואומר אל תהי שוטים [אל תהי שוטים] אני בכור ואני נוטל שני חלקים שמתשובת הדבר אתה למד [שנאמר] (בראשית כא) כי לא יירש בן האמה וגו ' ורואה אני את דברי מדברי ר"ע.

ו,ד דרש ר"ע (במדבר יא) הצאן ובקר ישחט להם [ומצא להם] וכי מספיק להם [אם] את כל דגי הים [וגו'] וכי הוא מספיק להם כגון שנא ' (ויקרא יב) ואם לא תמצא ידה די שה וכי איזה קשה זו או (במדבר כא) שמעו נא המורים הוי אומר זו קשה [יתר] משמעו נא המורים אלא שמחלל שם שמים בסתר מחסכין עליו בגלוי נפרעין ממנו [זה] שבסתר חיסך עליו המקום רשב"א אומר אף [זו] שבסתר לא חיסך עליו המקום שנא' (במדבר יא) עתה תראה היקרך דברי אם לא ואני אומר ח "ו שתעלה על דעתו של צדיק זה שיאמר אין המקום מספיק לנו ולבהמתינו אפשר למי שנאמר בו (במדבר יב) לא כן עבדי משה וגו ' תעלה על דעתו שיאמר אין המקום מספיק לנו ולבהמתינו והלא כשהיו ישראל במצרים [נילוס] נהר [מספיק להם דגים ולמצרים בהמת מצרים מספקת] להם ולמצרים אלא לענין שנא' (במדבר יא) לא יום אחד תאכלון וגו ' עד חדש ימים אמר משה לפני הקב "ה [רבש"ע] כך הגון להם שתתן להם ותמיתם אומרים לאדם טול ככר ורד לשאול אומרים לחמור טול כור שעורין ונחתוך את ראשך [יהיו] אומרים עלי [ולך אין בשרם] מוצאת אמר לו וכי הגון להם שיאמרו אין המקום מספיק לנו ולבהמתינו אלא יאבד הן ואלף כיוצא בהן ולא תהא ידי קצרה לפני אפילו שעה אחת שנאמר (שם) ויאמר ה' אל משה היד ה' תקצר וגו' ר"ג בנו ש ל ר' יהודה הנשיא אומר אי אפשר לעמוד על [תיפלתם] אם תתן להם בשר [בהמה] גסה יאמרו בשר בהמה דקה בקשנו תתן בשר בהמה דקה יאמרו בשר חיה ועוף אנו מבקשים אם תתן בשר חיה ועופות יאמרו בשר דגים וחגבים אנו מבקשים שנאמר (שם) הצאן ובקר ישחט להם השיבתו רוח הקדש (שם) עתה תראה היקרך דברי אם לא ורואה אני את דברי מדברי ר"ע.

ו,ה דרש ר"ע הרי הוא אומר (יחזקאל לג) בן אדם יושבי החרבות האלה וגו' והלא דברים ק"ו ומה אברהם שלא עבד אלא אלוה אחד ירש את הארץ אנו שעובדין אלוהות הרבה אינו דין שנירש את הארץ.

ו,ו ר' נחמיה אומר ומה אברהם של א היה לו אלא בן אחד והקריבו ירש את הארץ אנו [שבנינו ובנותינו מקריבין] לעבודת כוכבים אינו דין שנירש את הארץ ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי אומר ומה אברהם שלא היה לו במי לתלות ירש את הארץ אנו שיש לנו במי לתלות אינו דין שנירש את הארץ [ואני אומר ומה אברהם שלא נצטוה אלא מצוה יחידית ירש את הארץ אנו שנצטוינו על כל מצות אינו דין שנירש את הארץ] תדע שכן תשמע מתשובה שהנביא משיבן אתה למד שנא' (יחזקאל לג) כה אמר ה' על הדם תאכלו וגו' [עמדתם] על חרבכם וגו' [על הדם תאכלו] <ואת הארץ> זה אבר מן החי ועיניכם תשאו אל גלוליכם זו עבוד ת כוכבים ודם תשפכו זו שפיכות דמים עמדתם על חרבכם זו עינוי [דין] וגזל עשיתן תועבה זו משכב זכור ואיש את אשת רעהו טמאתם [זו] גילוי ערוה והלא דברים ק"ו ומה שבע מצות שנצטוו עליהן בני נח לא עשיתן לפני ואתם אומרים נירש את הארץ ורואה אני את דברי מדברי ר' עקיבה.

ו,ז דרש ר"ע הרי הוא אומר (זכריה ח) כה אמר ה' צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי וגו' צום הרביעי [זה י"ז בתמוז] שבו הובקעה העיר ולמה נקרא שמו רביעי שהוא רביעי לחדשים צום החמישי [זו] ט' באב יום שנשרף בו [בה"מ] ולמה נקרא שמו חמישי שהוא [חדש] חמישי צום השביעי זה שלשה בתשרי יום שנהרג בו גדליה בן אחיקם [שהרגו ישמעאל בן נתניה ללמדך שקשה מיתתן של צדיקים לפני המקום כחורבן בה"מ] ולמה נקרא שמו שביעי שהוא [בחדש] שביעי צום העשירי זה עשרה בטבת [יום] שבו סמך מלך בבל את ידו על ירושלים שנאמר (יחזקאל כד) ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי וגו' בן אדם כתב לך [וגו' ואני אומר] צום העשירי זה חמשה בטבת שבו באתה שמועה לבני גולה שנאמר (יחזקאל לג) ויהי בשתי עשרה שנה בעשירי בחמישי לחדש לגלותינו בא אלי הפליט [וגו' שמעו] ועשו יום שמועה כיום שרפה [והלא זה ראוי לכתב ראשונ ה למה נכתב באחרונה להסדיר חדשים כסדרן ורואה אני את דברי מדברי ר"ע שר"ע אומר על ראשון אחרון ועל אחרון ראשון ואני אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון].

מסכת סוטה פרק ז

ז,א שבועות העדות והדיינים [נאמרה] בכל לשון [ששומעים] ואמרו לו אמן הרי אלו חייבין שבועת הדיינין [באיזה צד] הרי מי שנתחייב שבועה לחבירו אומרין לו הוי יודע שכל העולם כלו נזדעזע [ביום שנאמר] (שמות כ) לא תשא את שם ה' אלהיך [וגו' כל] עבירות שבתורה כתוב בהן ונקה [וזו כתוב בה] לא ינקה [כל] עבירות שבתורה נפרעין ממנו וזו ממנו [ומכל העולם ויהא עון העול ם כולו תלוי בו שנאמר (הושע ד) אלה וכחש וגו' על כן תאבל הארץ כל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וזו ממנו ומקרוביו] שנאמר (קוהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואין בשרו אלא קרובו שנאמר (ישעיהו נח)

ומבשרך אל תתעלם [כל] עבירות שבתורה תולין לו לשנים ושלשה דורות וזו לאלתר שנאמר (זכריה ה) הוצאתיה נאם ה' צבאות הוצאתיה מיד ובאה אל בית הגנב זה [משביע לשקר ויודע שאין לו בידו] וגונב דעת הבריות ואל בית הנשבע בשמי לשקר כמשמעו [כל עבירות שבתורה בממונו זה בממונו ובגופו שנאמר] (שם) ולגר בתוך ביתו בא וראה דברים שאין האש [אוכלתן] שבועת שקר [מבלה] אותן.

ז,ב אם אמר איני נשבע פוטרין אותו ואם אמר [נשבע אני] אומרים זה לזה (במדבר טז) סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה.

ז,ג [משביעין] אותו בשבועה האמורה בתורה שנאמר (בראשית כד) ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ אומרין לו הוי יודע שלא על [תנאי שבלבך] אנו משביעין אותך אלא על [תנאי שבלבנו וכן] מצינו כשהשביע [משה] את [בני] ישראל [בערבות מואב] אמר להם [לא על תנאי שבלבבכם אני משביע אתכם אלא על תנאי שבלבבנו שנאמר] (דברים כט) ולא אתכם לבדכם וגו ' כי את אשר ישנו פה [וגו'] אין לי אלא אתכם מנין לדורו ת הבאים אחריכם ולגרים שנתוספו עליכם תלמוד לומר [ולא אתכם לבדכם אלא] (שם) ואת אשר איננו פה עמנו היום [אין] לי אלא מצות [שנצטוו ישראל על הר סיני מנין לרבות מקרא מגילה] ת"ל (אסתר ט) קימו וקבלו וגו' ולא יעבור.

ז,ד ברכת הלל ושמע ותפלה נאמרין בכל לשון רבי אומר אומר אני שאין שמע נאמר אלא בלשון הקדש שנאמר (דברים ו) והיו הדברים האלה וגו'.

ז,ה ברכת כהנים אלו בשעה שהכהנים אומרים על מעלות האולם הכל כשרין לעלות במעלות האולם בין תמימים בין בעלי מומין בין במשמר שלו בין במשמר שאינו שלו חוץ ממי שיש בו מום בפניו בידיו וברג ליו [שלא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו] וכשם שנשיאות כפים במקדש כך נשיאות כפים בגבולין.

ז,ו מעשה בר' יוחנן בן ברוקה ור' אלעזר <בן> חסמא שבאו מיבנה ללוד והקבילו פני ר' יהושע מפקיעין אמר להם ר ' יהושע מה חדוש היה בבית המדרש היום אמרו לו רבי תלמידך אנו ומימיך אנו שותין אמר להם אי אפשר [שלא יהא חדוש בבית המדרש] שבת של מי היתה אמרו לו של ר ' אלעזר בן עזריה אמר להם [היכן] היתה הגדה אמרו לו (דברים לא) הקהל את העם האנשים והנשים והטף אמר להם מה דרש בה אמרו לו כך דרש בה אם אנשים באו ללמוד נשים באו לשמוע טפלין למה [הן באין] כדי ליתן שכר למביאיהן ועוד אחרת דרש (דברים כו) את ה' האמרת היום וה' האמירך היום אמר להם הקב"ה לישראל כשם שעשיתם אותי חטיבה אחת בעולם הזה אף אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם הבא.

ז,ז ועוד דרש (קוהלת י) דברי חכמים כדרבונות וכמסמרות נטועים מה דרבן זה מ כוין את הפרה להביא חיים לעולם אף דברי תורה [אינן אלא חיים לעולם] שנאמר (משלי ג) עץ חיים היא אי מה דרבן זה מיטלטל יכול אף דברי תורה כן ת "ל [וכמסמרות נטועים או אינן חסירין ולא יתירין] ת"ל נטועים מה נטיעה פרה ורבה אף דברי תורה פרין ורבין בעלי אסופות אלו תלמיד י חכמים שנכנסין ויושבין אסופות ואומרים על טמא טמא ועל טהור טהור על טמא במקומו ועל טהור במקומו שמא יאמר אדם בדעתו הואיל וב "ש מטמאין וב "ה מטהרין איש פלוני אוסר איש פלוני מתיר [למה] אני למד תורה מעתה [ת"ל דברים הדברים אלה הדברים כל הדברים נתנו מרועה אחד כלם א ל אחד בראן פרנס אחד נתנן רבון כל המעשים ברוך הוא אמרן אף אתה עשה לבך חדרי חדרים והכניס

בו דברי ב "ש ודברי ב "ה דברי המטמאין ודברי המטהרין] אמר להן אין דור יתום שר ' אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו.

ז,ח בימה של עץ היו עושין לו בעזרה [ויושב] עליה ר' אליעזר בן יעקב אומר בהר הבית שנאמר (נחמיה ח) ויקרא בו לפני הרחוב אשר לפני שער המים מן האור עד מחצית היום וגו' ויעמוד עזרא הסופר על מגדל עץ אשר עשו לו לדבר וגו' ויפתח עזרא הספר לעיני כל העם וגו' ויברך עזרא את ה ' האלהים הגדול ויענו כל העם אמן אמן וגו ' ואומר (דברי הימים ב כג) ותרא והנה המלך עומד על עמודו במבוא והשרים והחצוצרות . אותו היום כהנים [עומדים] בגדרים ובפרצות וחצוצרות של זהב בידיהם [תוקעין] ומריעין ותוקעין כל כהן שאין בידו חצוצרות אומרין דומה זה שאין כהן [הוא] שכר גדול היה לאנשי ירושלים שמשכירין חצוצרות בדינר זהב בו ביום ראה ר ' טרפון חיגר עומד ומתריע בחצוצרות משם אמרו חיגר תוקע במקדש [משם ר ' נתן אמרו נתחייבו ישראל כליה שחנפו] לאגריפס המלך.

ז,ט קורא מתחלה (דברים א) אלה הדברים עד שמע והיה אם שמוע תשמעו עשר תעשר וכי תכלה לעשר רבי אומר לא היה צריך להתחיל מראש הספר אלא שמ ע והיה אם שמוע [תשמעו] עשר תעשר וכי תכלה לעשר ופרשת המלך עד שגומר את כולה ודרשיות נדרשות בה וגו ' עד סוף (דברים כ) כי ה' אלהיכם ההולך עמכם זה השם שנתון בארון שנאמר (במדבר לא) וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פינחס מגיד שפינחס משוח מלחמה וכלי הקדש זה הא רון שנאמר (במדבר ד) ולא יבאו לראות כבלע וגו ' וי"א אלו בגדי כהונה שנאמר (שמות כט) ובגדי הקדש וגו ' ר' יהודה בן לקיש אומר שני ארונות היו אחד שיוצא עמהן למלחמה ואחד ששרוי עמהן במחנה זה שיוצא עמהן למלחמה היה בו ס "ת שנאמר (במדבר י) וארון ברית ה ' נוסע לפניהם וגו ' וזה ששרוי [עמהן] במחנה זה שהיה בו שברי לוחות שנא ' (במדבר יד) וארון ברית ה' ומשה לא משו מן המחנה.

ז,י פעמים יוצא ומדבר עמהם א ' בספר וא' במערכי המלחמה שבספר [מהו] אומר ילך וישמע דברי כהן במערכי מלחמה מה הוא אומר (דברים כ) מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו י לך וישוב לביתו נפל [ביתו] ובנאו ה"ז חוזר ר' יהודה אומר אם חדש בו דבר חוזר ואם לאו אין חוזר ר "א אומר אנשי שרון לא היו חוזרין לבתיהן מפני [שמחדשין] אותן פעם אחת בשבוע.

ז,יא (דברים כ) ומיה איש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישוב לביתו אחד הנוטע את הכרם ואחד חמשה אילני מאכל מחמשת המינין אפילו בחמש עיירות ה "ז חוזר ר' אליעזר בן יעקב אומר אין לי במשמע אלא כרם.

ז,יב (דברים כ) ומי האיש אשר ארש אשה אחד [מארס] ואחד [מייבם] אפילו שומרת יבם לחמשה אחין ואפי' חמשה אחין ששמעו שמת אחיהם במלחמה כולן חוזרין ובאין אין לי אלא בנה ביתו ולא חנכו נטע כרם ולא חללו ארס אשה ולא לקחה בנה בית וחנכו ולא שהה שנים עשר חדש נטע כרם וחללו ולא שהה שנים עשר חדש ארס אשה ולקחה ולא שהה שנים עשר חדש מנין שאין זזין ממקומן ת "ל (דברים כד) כי יקח איש אשה חדשה דבר זה בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו מה זה מיוח ד שארס אשה ולקחה ולא שהה י "ב חדש שאין [זזין ממקומן] אף כולן כן.

ז,יג [כי] למדה תורה דרך ארץ [נתמנתה לאדם פרנס] יקח [לו] בית חזר [נתמנתה] לו יקח לו שדה חזר [נתמנתה] יקח לו אשה שנאמר (דברים כ) מי האיש אשר בנה ומי האיש אשר נטע ומי האיש אשר ארש [אשה] וכן שלמה אמר בחכמתו (משלי כד) הכן בחוץ מלאכתך וגו' הכן בחוץ מלאכתך זה בית ועתדה בשדה זה שדה אחר ובנית ביתך זו אשה. ד"א הכן בחוץ מלאכתך זו מקרא ועתדה בשדה לך [אלו] משנה אחר ובנית ביתך זה מדרש. ד"א הכן בחוץ מלאכתך [זה משנה] ועתדה בשדה לך זה מדרש אחר ובנית ביתך אלו הלכות. ד"א הכן בחוץ מלאכתך זה מדרש ועתדה בשדה לך אלו הלכות אחר ובנית ביתך אלו אגדות. ד"א הכן בחוץ מלאכתך אלו הלכות ועתדה בשדה לך אלו אגדות אחר ובנית ביתך זו תלמוד ר ' אליעזר בנו של ר ' יוסי הגלילי אומר הכן בחוץ מלאכתך [זה תלמוד] ועתדה בשדה לך [זה מעשה הטוב] אחר ובנית ביתך בא דרוש [וטול שכר].

ז,יד (דברים כ) ויספו השוטרים וגו ' הירא ורך הלבב [שמתירא מן העבירה] שבידו שנאמר (תהילים מט) למה אירא בימי רע דברי ר ' יוסי הגלילי ר"ע אומר מי האיש הירא [ודאי] מה ת"ל שוב ורך הלבב שאפי ' גבור שבגבורים וחזק שבחזקים והיה רח מן היה חוזר שנאמר (דברים כ) ולא ימס את לבב אחיו כלבבו ר ' שמעון אומר כל השומע דברי כהן במערכות [המלחמה] ואינו חוזר לסוף שהוא נופל בחרב ומפיל את ישראל בחרב ומגלה אותם מארצם ובאין אחרים ויושבין בארצם שנא ' (שם) ואיש אחר יקחנה יכול דודו ובן דודו נאמר כאן אחר ונ אמר להלן אחר מה אחר האמור להלן עובד כוכבים אף [אחר האמור] כאן עובד כוכבים שמע שמת אחיו במלחמה עד שלא נתן במשא חוזר משנתן במשא אין חוזר.

ז,טו יש יוצאין וחוזרין יוצאין ואין חוזרין ויש שאין יוצאין כל עיקר כל אלו שאמרו יוצאין וחוזרין נותנין [פסי] העיר ומספקין מים ומזון למלחמה ומתקנים את הדרכים ושאר כולן אין חוזרין כל אלו שאמרו אין יוצאין כל עיקר הבונה בית וחנכו ולא שהה שנים עשר חדש נטע כרם וחללו ולא שהה שנים עשר חדש ארס אשה ולקחה ולא שהה שנים עשר חדש הללו אין נ ותנין פסי העיר ואין מספקין מים ומזון למלחמה ואין מתקנים את הדרכים ר ' יהודה היה קורא למלחמת הרשות מלחמת מצוה אבל מלחמת חובה הכל יוצא אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה.

מסכת סוטה פרק ח

ח,א ברכות וקללות אלו שאמרו ישראל בשעה שעברו [ישראל] את הירדן שנאמר (דברים כז) והיה ביום אשר תעברו את הירדן כיצד עברו ישראל את הירדן בכל יום [היה] ארון נוסע אחר שני דגלים והיה נוסע תחלה שנאמר (יהושוע ג) הנה ארון הברית אדון [וגו'] בכל יום [היו] לוים נושאין את הארון והיום נשאוהו כהנים שנאמר (שם) והיה כנוח כפות רגלי הכהנים וגו' ר' יוסי אומר בשלשה מקומות [נשאו כהנים] את הארון [אחת] כשעברו [ישראל] את הירדן ואחת כשסבבו את יריחו ואחת כשהחזירוהו למקומו.

ח,ב וכיון שהוטבלו מקצת רגלי הכהנים [בירדן עמדו מי הירדן] שנאמר (יהושוע ג) ויעמדו המים וגו' [צרתן] שנים עשר מיל על שנים עשר מיל [היה גובהן של מים] דברי

רבי יהודה אמר ר' אלעזר בר"ש וכי איזה קל אדם או מים הוי אומר מים קלין יותר מבני אדם מלמד שהיו מגדשין ועולין למעלה כיפין על גבי כיפין כשלש מאות מיל עד שראו אותם כל מלכי האומות שנאמר (יהושע ה) ויהי כשמוע כל מלכי האמורי אשר בעבר הירדן ימה [וגו'] וכן רחב [אומרת] לשלוחי יהושע (יהושע ב) כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מפניכם וגו' ונשמע וימס לבבנו [וגו'].

ח,ג עודם [בעברם] הירדן אמר להם יהושע על מנת כן אתם נכנסין לארץ שתורישו את יושביה שנאמר (במדבר לג) והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם [ואבדתם] וגו' [ואם לא תורישו והיה כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם] ואם אין אתם מקבלין באין מים ושוטפין אתכם. עודם בירדן אמר להם יהושע (יהושע ד) הרימו לכם איש אבן אחת על שכמו למספר שבטי בני ישראל (שם) והנחתם אותם [וגו'] תחת מצב רגלי הכהנים סימן לבנים שעברו [אבותם בירדן] עודם בירדן אמר להם יהושע (שם) שאו לכם מזה מתוך הירדן ממצב רגלי הכהנים [וגו'] ר' יהודה אומר [ר' חלפתא ואלעזר] בן מתיא וחנניא בן [חכינאי] עמדו על אותן אבנים ושיערו כל אחת ואחת משאו ארבעים סאה מכאן אתה מחשב כמה היה באשכול וכיון שעלה האחרון שבישראל מן הירדן חזרו מי הירדן למקומן שנאמר (שם) וישובו מי הירדן למקומם וילכו כתמול שלשום על כל גדותיו [נמצא] ישראל לצד אחד וארון ונושאיו לצד אחר נשא ארון את נושאיו והעבירן בירדן.

ח,ד נמצאת אומר שלשה מיני אבנים הן אחד [שהעמיד] משה על שפת הירדן בערבות מואב [ואחד] שנתן תחת מצב רגלי הכהנים [ואחד שהעבירו עמהן].

ח,ה ר' יהודה אומר על אבני [המזבח כתבום אמרו לו] האיך למדו [אותם] עובדי כוכבים את התורה אמר [להם] מלמד שנתן [המקום] בלב כל אומה ומלכות והשיאו את הכתב מגבי האבנים בשבעים לשון באותה שעה נתחתם גזר דינן של עובדי כוכבים לבאר שחת ר"ש אומר על הסיד כתבו כיצד כידוהו וסידוהו בסיד וכתבו עליו את כל דברי התורה בע' לשון וכתבו [מלמטה] (דברים כ) למען אשר לא ילמדו אתכם וגו ' אם אתם חוזרין בכם אנו מקבלין אתכם.

ח,ו בא וראה כמה נסים נעשו לישראל באותו היום עברו [מי] הירדן ובאו [אל הר גריזים ואל הר עיבל שבשומרון שבצד שכם שאצל אלוני מורה שנאמר (דברים יא) הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש יותר מששים מיל ולא עמד איש בפניהם וכל שעמד] בפניהם מיד נתרז שנא' (שמות כג) את אימתי אשלח לפניך [וגו'] ואומר (שמות טו) תפול עליהם אימתה ופחד וגו ' עד יעבור עמך ה ' זו ביאה ראשונה עד יעבור עם זו קנית זו ביאה שניה אמור מעתה ראוין היו ישראל ליעשות להם [נסים] כדרך שנעשה על הים אלא [שחטאו] ואח"כ הביאו [את האבנים] ובנו את המזבח והעלו עליו עולות ושלמים וישבו ואכלו ושתו [ונטלו אבנים] ובאו ולנו במקומן שנאמר (יהושע ד) והעברתם אותם עמכם והנחתם אותם במלון יכול [בכל מלון] ת"ל (שם) במלון אשר תלינו בו הלילה [ונאמר] (שם) ואת שתים עשרה האבנים האלה [וגו'] הא למדת שבגלגל העמידום.

ח,ז כיצד אמרו ישראל ברכות וקללות ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל [כהנים ולוים וארון] עומדים למטה באמצע הכהנים מקיפין את הארון והלוים את הכהנים [וישראל מכן וכן] שנאמר (יהושע ח) וכל ישראל וזקניו מה ת"ל חציו אל מול הר גריזים והחציו אל מול הר עיבל מלמד ששלוחי הר גריזים מרובין

משלוחי הר עיבל מפני שמקצת שבטו של לוי למטה ר "א בן יעקב אומר [אי אתה יכול] לומר לוי למטה שכבר נאמר [לוי] למעלה [ואי אתה יכול] לומר לוי למעלה שכבר נאמר [לוי] למטה אמור מעתה זקני כהונה ולויה למטה ושאר למעלה רבי אומר הראוין לשרת עומדין למטה [ושאין ראוין לשרת עומדין למעלה] הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה תועבת ה ' מעשה ידי חרש והיו אלו ואלו עונין ואומרין אמן הפכו פניהם [כלפי] הר עיבל ופתחו בקללה (דברים כז) ארור האיש אשר יעשה וגו' והיו אלו ואלו עונין אמן הפכו פניהם כלפי הר גריזים פתחו בברכות ברוך אשר יקים את דברי התורה כל פי הר עיבל פתחו [בקללות] (שם) ארור האיש אשר לא יקים [וגו'] ארור בכלל ארור בפרט ללמוד וללמד לשמור ולעשות [ארבע על ארבע הרי ח' על ח' הרי שש עשרה על שש עשרה] ושלש [כריתות] עם כל אחת ואחת הרי ארבעים ושמונה [כריתות] וכן בערבות מואב ר ' שמעון מוציא של הר גריזים [ושל הר עיבל ומביא] של אהל מועד ואין לך כל דבר [ודבר שלא נכרתו עליו בארבעים ושמונה כריתות ר"ש בן יהודה איש כפר עכו אמר משם ר "ש אין לך כל דבר ודבר בתורה שלא נכרתו עליו חמש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים כריתות כיוצאי מצרים] א"ר [אם] לדברי ר"ש בן יהודה איש כפר עכו שאמר [משם ר"ש אין כל דבר ודבר בתורה שלא נכרתו עליו שלש עשרה כריתות ויש עם כל אחת ואחת מהן שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים].

מסכת סוטה פרק ט

ט,א נמצא בעבר הירדן היו עורפין שנאמר (דברים כא) כי ימצא חלל וגו ' לרבות עבר הירדן ר' אליעזר אומר בכולן אם [הוא] חלל היו עורפין אמר [לו] ר' יוסי בר' יהודה [אינו אלא חנוק ומושלך בשדה שמא עורפין היו] לכך נאמר חלל א "כ למה נאמר נופל אלא שאפילו הרוג ותלוי באילן לא היו עורפין [נמצא בעליל העיר לא היו עורפין שמצות עיסוק במדידה].

ט,ב כיצד עושין [לו] שלוחי ב"ד יוצאין ונוטלין סימנים וחופרין וקוברין אותו ומציינין [את] מקומו עד שיבואו לב"ד שבלשכת הגזית [וימודו].

ט,ג נמצא סמוך לספר בעיר שיש בה עובדי כוכבים או בעיר שאין בה ב "ד אם היה עיר עובדי כוכבים בינתים או סמוכה לירושלים לא היו מודדין אלא [מניחין] אותה ומוד דין חוצה [לה].

ט,ד מקום גיתה ותפיסתה [הרי זו] אסורה כמה היא תפיסתה ארבעים רבי אומר חמשים אמה.

ט,ה הזקנים אומרים (דברים כא) ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו כהנים אומרים (שם) כפר לעמך ישראל אשר פדיתה ה ' וגו' ורוח הקדש אומרת (שם) ונכפר להם הדם ג' דברים מי שאמר זה לא אמר זה כיוצא בדבר אתה אומר (במדבר יג) באנו אל הארץ אשר שלחתנו אמר יהושע כלב אמר (שם) עלה נעלה וירשנו אותה מרגלים אמרו (שם) אפס כי עז העם היושב בארץ ג ' דברים זה בצד זה מי שאמר זה לא אמר זה כיוצא

בדבר אתה אומר (בראשית לח) [ותאמר] הכר נא למי החותמת וגו' אמרה תמר (שם) צדקה ממני אמר יהודה ורוח הקדש אומרת (שם) ולא יסף עוד לדעתה ג ' זה בצד זה מי שאמר זה לא אמר זה [ומי שאמר זה לא אמר זה] כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל א ד) אוי לנו מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה אמרו כשירין שבהן רשעים שבהן אמרו (שם) אלה הם האלהים המכים [וגו'] [לישנא אחרת] עשר מכות היו לו ושלמו [שלמו] עשר מכותיו [במדבר] גבורים שבהן אמרו (שם) התחזקו והיו לאנשים [פלשתים] ג' דברים זה בצד זה כיוצא בדבר אתה אומר (שופטים ה) בעד החלון נשקפה [וגו'] אמרה אמו של סיסרא (שם) חכמות שרותיה [וגו'] הלא ימצאו יחלקו [וגו'] כן יאבדו כל אויבך [וגו'] אמרה רוח הקדש שלשה דברים זה בצד זה [וגו'] כיוצא בדבר אתה אומר (ירמיהו כו) מיכה המורשתי היה נביא בימי חזקיה מלך יהודה ומה היה מתנבא (שם) ויאמר אל כל עם יהודה לאמר כה אמר ה ' צבאות ציון שדה תחרש וירושלים עיים תהיה והר הבית לבמות יער ההמת המיתוהו חזקיה מלך יהודה וכל יהודה הלא ירא את ה ' ויחל את פני ה' וינחם ה' על הרעה אשר דבר עליהם ואנחנו עושים רעה גדולה על נפשותינו אומרים כשרים שבהם רשעים שבהן אמרו (שם) וגם איש היה מתנבא בשם ה' אוריה בן שמעיהו מקרית היערים ויתנבא על הארץ הזאת ועל העיר הזאת ככל דברי ירמיהו [וישמע המלך יהויקים וכל גבוריו וכל העם את דבריו ויבקש המלך המיתו] וישמע אוריהו וירא ויברח ויבא מצרים וישלח המלך יהויקים אנשים מצרים [אל נתן בן עכבור ואנשים אתו אל מצרים ויוציאו את אוריהו ממצרים] ויביאוהו אל המלך יהו יקים ויכהו בחרב [וישלך את נבלתו אל קברי בני העם] אמרו כשם שאוריהו נתנבא ונהרג כך ירמיהו חייב ליהרג שנאמר (שם) אך יד אחיקם בן שפן היתה את ירמיהו לבלתי תת אותו ביד העם להמיתו כל פרשה זו ערובי דברים מי שאמר זה לא אמר זה כיוצא בדבר אתה אומר (נחום א) משא נינוה ספר חזון נחום האלקושי אל קנא ונוקם ה ' [נוקם] וגו' ה' ארך אפים וגדל כח וגו' נוער בים וגו' כל פרשה זו ערובי דברים מי שאמר זה לא אמר זה כיוצא בדבר אתה אומר (תהילים נח) למנצח אל תשחת לדוד מכתם האומנם אלם צדק וגו ' [אף בלב עולות וגו'] זורו רשעים מרחם וגו' כל הפרשה זו ערובי דברים מי שאמר זה לא אמר זה כיוצא בדבר אתה אומר (שיר השירים ח) תחת התפוח עוררתיך אמרה רוח הקדש (שם) שימני כחותם על לבך וגו ' אמרה כנסת ישראל (שם) כי עזה כמות אהבה אמרו עובדי כוכבים <ג' דברים זה בצד זה [וכו']>.

מסכת סוטה פרק י

י,א בזמן [שהצדיקים] באין לעולם טובה באה לעולם ופורעניות מסתלקת מן העולם וכשנפטרים מן העולם פורעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם בזמן שהרשעים באין לעולם פורעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם [כשמסתלקין] מן העולם טובה באה לעולם [ופורענות] מסתלקת מן העולם ומנין שכשהצדי קים באין לעולם טובה באה לעולם [ופורענות] מסתלקת מן העולם שנאמר (בראשית ה) ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשינו וגו' ומנין [שכשנפטרין] מן העולם פורענות באה לעולם וטובה

מסתלקת מן העולם שנאמר (ישעיהו נז) הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואומר (שם) יבא שלום ינוחו על [וגו'] הולך שלום אל הקבר ואומר (שם) ואתם קרבו הנה בני עוננה זרע מנאף וגו' ומנין [שכשהרשעים] באין לעולם [פורענות] באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם שנאמר (משלי יא) בבא רשע בא גם בוז וגו ' ומנין שכשמסתלקים מן העולם טובה באה לעולם [ופורענות] מסתלקת מן העולם שנאמר (שם) ובאבוד רשעים רנה ואומר (דברים יג) למען ישוב ה ' מחרון אפו וגו ' כל זמן שהרשעים בעולם חרון אף [בעולם] אבדו מן העולם נסתלק חרון אף מן העולם ולא שהצדיקים תולין לעולם בחייהן בלבד אלא אף [במותם] שנאמר (בראשית ז) ויהי לשבעת הימים ומי המבול וגו' ומה טיבן של שבעת הימים הללו אלו שבעת ימי אבלו של מתושלח הצדיק [שעיכב את הפורענות] מלבא לעולם לכך נאמר ויהי לשבעת הימים [ד"א מה טיבן של שבעת הימים הללו מלמד שנתן להם המקום ז ' ימים לאחר גזירה שמא יעשו תשובה ולא עשו לכך נאמר ויהי לשבעת הימים ד "א ויהי לשבעת הימים מה ט יבן של שבעת הימים הללו מלמד ששינה להם המקום סידורו של עולם והיתה חמה יוצאת במערב ושוקעת <במערב> [במזרח] לכך נאמר ויהי לשבעת הימים] ד"א מה טיבן של שבעת הימים הללו מלמד שנתן להם המקום שבעת ימים מאכל ומשתה וישבו ואכלו ושתו והראם מעין העולם כל כך למה כדי [שיראו ויכירו] וידעו מה אבדו.

י,ב כל זמן שהיה אברהם קיים היה שובע שנאמר (בראשית כד) וה' ברך את אברהם בכל משמת אברהם (שם) ויהי רעב בארץ בא יצחק היה שובע שנאמר (בראשית כו) ויזרע יצחק וגו ' כל זמן [שהיה אברהם] קיים היה [בארות] נובעות מים משמת אברהם מה הוא אומר (שם) וכל הבארות אשר חפרו וגו' אמרו הואיל ואין נובעות מים אינם אלא תקלה לנו מפני [גייסות] עמדו וסתמו בא יצחק [והיו בארות] נובעות מים שנאמר (שם) וישב יצחק ויחפור את בארות המים [וגו'] ויחפרו עבדי וגו'.

י,ג כל זמן שהיה יצחק קיים היתה ברכה לזרע שנאמר (בראשית כו) ויזרע יצחק בארץ ההיא וגו ' עד שלא ירד יעקב לארם נהרים לא נתברך ביתו של לבן הארמי שנאמר (בראשית ל) כי מעט אשר היה לך לפני <ויפרוץ לרוב ויברך ה ' אותך לרגלי> ואומר (שם) נחשתי ויברכני ה ' [וגו'] עד שלא ירד יוסף למצרים לא נתברך ביתו של פוטיפר משירד מהו אומר (בראשית לט) ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף עד שלא ירד יעקב למצרים היה רעב שנא ' (בראשית מה) כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ וגו ' משירד מהו אומר (בראשית מו) הא לכם זרע וזרעתם את האדמה א"ר יוסי כיון שמת יעקב אבינו חזר הרעב ליושנו שנא ' (בראשית נ) ועתה אל תיראו אנכי אכל כל אתכם [ואת טפכם וגו ']
נאמר כאן כלכול ונאמר להלן כלכול מה כלכול האמור להלן רעב אף כלכול האמור כאן רעב כל זמן [שהיה יוסף ושבטים] היו ישראל מתנהגין בגדולה וכבוד שנא ' (שמות א) ובני ישראל פרו וישרצו וגו ' משמת מהו אומר וימת יוסף וגו ' ויקם מלך חדש וגו ' ויאמר אל עמו וגו' הבה נתחכמה לו וגו'.

מסכת סוטה פרק יא

יא,א כל זמן שהיתה מרים קיימת היתה באר מספקת את ישראל משמתה מרים [מה] אומר (במדבר כ) ותמת שם מרים וגו' ולא היה מים לעדה שנסתלקה הבאר כל זמן שהיה אהרן קיים עמוד [ענן] מנהיג את ישראל משמת אהרן מהו אומר (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב וגו ' נעשו ידים לאותו רשע ובא ונלחם את ישראל [אמר] איה הלך התייר [שלהם] המכביש [להם] את הארץ.

יא,ב כל זמן שהיה משה קיים [היה] מן יורד להם לישראל משמת משה מהו אומר (יהושוע ה) וישבות המן ממחרת ולא שהמן היה תולה להם בחייו אל א אף במיתתו שמן המן שלקטו ביום שמת משה אכלו הימנו משבעה באדר ועד ששה עשר בניסן שלשים וט ' ימים עד שהקריבו את העומר בגלגל שנא' (שמות טז) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד בואם אל ארץ נושבת שאין ת "ל עד בואם [מה] ת"ל עד בואם [אל קצה ארץ כנען] אלא מלמד שמן ה מן שלקטו ביום שמת בו משה אכלו הימנו משבעה באדר ועד ששה עשר בניסן שלשים וט ' יום עד שהקריבו [עומר] בגלגל לא פסק המן [ולא] רצו לאכול מתבואת ארץ כנען ר ' אליעזר בן עזריה אומר משלו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לעבדו מזוג לי בחמין אמר לו אין כאן חמין אמר ל ו אם לאו מזוג לי [בצונן] להודיעך כמה [היה] יפה [להם] לישראל שאילו ירד מן לישראל לא אכלו מתבואת ארץ כנען . שנה שיצאו בה ישראל ממצרים בט "ז באייר ירד מן לישראל ובשבעה באדר פסק מלירד אותו היום מת משה ובט "ז בניסן כלה מה שבידן שנאמר (שם) ויאכלו מתבואת ארץ כנען ב שנה ההיא ד "א מה ת "ל (שם) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה והלא חסרין ל ' יום אלא שאכלו עוגות מצות שהוציאו בידן ממצרים שהיה יפות להם כמן.

יא,ג ומנין שבשבעה באדר נולד משה שנאמר (דברים לא) ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום שאין ת "ל היום ומה ת "ל היום מל מד שהיום מלאו שנותיו ד "א מה ת"ל היום מלמד שהן מאה ועשרים שנה מכוונות מיום ליום ד "א מה ת"ל היום מלמד שהקב"ה משלים שנותן של צדיקים ברצון ובשמחה שנאמר (שמות כג) את מספר ימיך אמלא ומנין שבשבעה באדר מת משה שנאמר (דברים לד) ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלש ים יום וגו' (יהושוע א) ויהי אחרי מות משה עבד ה ' [וגו'] ועתה קום עבור וגו' ויצו יהושע את שוטרי העם לאמר עברו בקרב המחנה וגו ' ואומר (יהושוע ד) והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון וגו ' צא [ממנו] שלשים ושלשה למפרע ואתה מוצא שבז' באדר מת משה.

יא,ד ר' יוסי בר' יהודה אומר כיון שיצאו ישראל ממצרים נתמנו להן ג ' פרנסים טובים [אלו] הן משה ואהרן ומרים בזכותן נתנו להם שלש מתנות באר ועמוד ענן ומן באר בזכות מרים עמוד [ענן] בזכות אהרן מן בזכות משה מתה מרים בטלה הבאר וחזרה בזכות משה ואהרן מת אהרן בטל עמוד הענן וחזרו שניהם ב זכות משה מת משה בטלו שלשתן ולא חזרו שנאמר (זכריה יא) ואכחיד את שלשת הרועים בירח אחד וגו ' והצרעה לא עברה את הירדן אלא עמדה על שפת הירדן וזרקה בהן מרה.

יא,ה כל זמן שהיו יהושע והזקנים קיימים [לא עמד] שיקרא [בבני] ישראל ולא הזיקו עובדי כוכבים את ישראל שנאמר (שופטים ב) ויעבדו העם את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע משמת יהושע והזקנים מהו אומר (שופטים ג)

ויעבדו [בני ישראל] את כושן רשעתים שמונה שנים למה נקרא שמו רשעתים שעשה שתי רשעות אחת שנשתעבד בהם בישראל ואחת שעבר על השבועה.

יא,ו כל זמן שהיה שמואל קיים היו פלשתים נופלים ביד ישראל שנאמר (שמואל א ז) ותהי יד ה' בפלשתים כל ימי שמואל משמת שמואל מהו אומר (שמות כה) וימת שמואל (שמות כח) <ויאספו> [ויקבצו] פלשתים את מחניהם לצבא להלחם עם ישראל כתוב אחד אומר ושמואל מת וגו' וכתיב וימת שמואל וגו' אלא שמואל מת זו מיתה [ודאי] וימת שמואל לענינו של שאול ר"א אומר הרי הוא אומר (שם) ויאמר לה מה תארו ותאמר איש [זקן] עולה שלא תעלה על דעתך שלא מת שמואל אלא מת הוא ואומר (שמות כח) ויספדו לו כל ישראל ויקברוהו ברמה בעירו וכי אין א נו יודעין שהרמה עירו אלא מלמד שספדו לו כל ישראל [כדרך שספדוהו] ברמה.

יא,ז כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל א י) בלכתך היום מעמדי וגו' בצלצח [היכא] מצינו שנקברה רחל בגבול בנימין בצלצח והלא לא נקברה אלא בבית לחם [חלקו] של יהודה שנאמר (בראשית לה) ותמת רחל ותקבר בד רך אפרת ואין אפרת אלא חלקו של יהודה שנאמר (מיכה ה) ואתה בית לחם אפרתה צעיר להיות באלפי יהודה אלא אמר לו עכשיו שאני מדבר עמך הנם על קברות רחל אתה הולך והן באין ומוצא אתה אותן בגבול בנימן בצלצח כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל א כב) ושאול יושב בגבעה תחת האשל ברמה וחניתו בידו אם בגבעה אין ברמה ואם ברמה אין בגבעה אלא מי מעמיד רגלי של שאול בגבעה בית דינו של שמואל הרמתי כיוצא בדבר אתה אומר (תהילים קכב) עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים אפשר לומר כן אלא מי מעמיד רגלינו במלחמה בתי דינין של דוד שיושבים בשערי ירושלים כיוצא בדבר אתה אומר (זכריה יד) יסוב כל הארץ כערבה מגבע לרמון נגב ירושלים והלא נגב ירושלים מישור היה וגבע ורמון מקום טרשין [וקפקסין] אלא מה גבע ורמון עתידות להיות מישור נגד ירושלים כך כל ארצות עתידות להיות מישור נגד ירושלים.

יא,ח כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל ב כא) ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל [וגו'] המחולתי היכן מצינו שנתנה מיכל לעדריאל המחולתי והלא לא נתנה אלא לפלטי בן ליש אשר מגלים שנאמר (שמואל א כה) ושאול נתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש אלא מקיש נשואי מיכל לנשואי מרב מה נשואי מרב בעבירה אף נשו אי מיכל [לפלטי בן ליש] בעבירה [היה].

יא,ט שאלו תלמידיו את ר' יוסי האיך נשא דוד אחות אשתו אמר להן לאחר מיתת מרב נשאה ר' יהושע בן קרחה אומר שלא היו קדושיו קדושין גמורים שנאמר (שמואל ב ג) תנה את אשתי את מיכל אשר ארשתי לי וגו ' כשם שלא היו קדושיו קדושין גמורים כך לא היו נשואיו נשואין גמורים כתוב אחד אומר (שמואל ב כא) ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל [וגו'] המחולתי וכתוב אחד אומר (שמואל ב ו) ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה כיצד [יתקיימו] שני כתובין הללו אמור מעתה בנים של מרב היו ילדה מרב [וגדלה מיכל אותן ונקרא] על שמה שנאמר (רות ד) ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי ואומר (במדבר ג) ואלה תולדות אהרן ומשה וגו'.

מסכת סוטה פרק יב

יב,א (דברי הימים ב טז) בשנת שלשים ושש למלכות אסא עלה בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה [וגו'] אי אפשר לומר כן והלא אסא קבר את בעשא בשנת עשרים ושש למלכותו מה ת "ל בשנת שלשים ושש נגד ל "ו שנה שנתחתן שלמה במלך מצרים ונגד שלשים ושש שנה שנגזרה גזירה על מלכות בית דוד שתתחלק ובאחרונה עתידה שתחזור להם וכנגד ל "ו שנה שנגזרה גזירה על מלכי ארם שיהיו שוטנין על ישראל ובאחרונה עתידין ליפול ביד בני דוד לכך נאמר בשנת ל"ו שנה למלכות אסא.

יב,ב (מלכים ב א) וימת כדבר ה ' אשר דבר אליהו וימלוך יהורם תחתיו בשנת שתים ליהורם בן יהושפט מלך יהודה אפשר לומר כן והלא יהושפט מלך אחריו ה ' שנים אלא כיון שהלך יהושפט מלך יהודה עם אחאב מלך ישראל לרמות גלעד נגזרה גזירה על יהושפט ליהרג שנאמר (מלכים א כב) ויהי כראות שרי הרכב את יהושפט וגו' ראוי ליהרג באותה שעה אלא מלמד שבשכר זעקה שזעק תלה לו הכתוב שבע שנים והיה [מונין] לבנו.

יב,ג (דברי הימים ב כא) בן שלשים ושתים שנה יהורם במלכו ושמונה שנה מלך בירושלים ובאחזיהו בנו מהו אומר (דברי הימים ב כב) בן ארבעים ושתים שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך בירושלים ובמקום אחר הוא אומר (מלכים ב ח) בן עשרים ושתים שנה אחזיהו במלכו אמר ר' יוסי וכי האיך אפשר לבן שיהא גדול מאביו כ' שנים אלא כיון שהשיא אסא מלך יהודה את בתו של עמרי מל ך ישראל ליהושפט בנו לאשה נגזרה על מלכות דוד שתכלה עם בית אחאב שנאמר (דברי הימים ב כב) ומאלהים היתה תבוסת אחזיהו וגו' ונפלו שניהם בו ביום זה עם זה.

יב,ד כיוצא בו (דברי הימים א ה) כולם נתיחסו בימי יותם מלך יהודה ובימי ירבעם בן יואש מלך ישראל אפשר לומר כן וה לא עזיה קבר את ירבעם ועוד שלשה מלכים אחריו אלא כל אותן עשרים וחמש שנה שהיה עזיה המלך מצורע (דברי הימים ב כו) יותם בנו על בית המלך שופט את עם הארץ.

יב,ה עד שלא נגנז אליהו היתה רוח הקדש מרובה בישראל שנאמר (מלכים ב ב) ויאמר אליהו אל אלישע שב נא פה כי ה ' שלחני [עד] בית אל מהו אומר (שם) ויצאו בני הנביאים אשר בית אל אל אלישע וגו ' מהו אומר (שם) ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו וגו' כי ה' שלחני הירדנה [וגו'] מהו אומר (שם) וחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק <וחנו עמו> [ושניהם עמדו] על הירדן יכול מפני שהן מו עטין ת"ל וחמשים איש [וגו'] יכול מפני שהן קטנים ת "ל ויאמרו אליו הידעת כי היום ה ' לוקח את אדוניך אדונינו לא אמרו אלא אדוניך מלמד שכלם חביריו של אליהו היו והיו שקולין כנגד אליהו ומנין שנסתלקה [מהן] רוח הקדש שנא ' (שם) ויאמרו אליו הנה נא יש את עבדיך <חמשה> [חמשים] אנשים בני חיל וגו' אפשר [לבני אדם] אמש אומרים הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך ועכשיו אומרים ילכו [נא] ויבקשו את אדוניך אלא מלמד שנסתלקה [מהן] רוה"ק (שם) ויפצרו בו עד בוש ויאמר שלחו מה ת "ל עד בוש מלמד שהיה בוש מהם ד"א [עד בוש] מה ת"ל עד בוש כלומר שנתביי ש מהם כדי שלא יאמרו [אינו] רוצה להקביל פני רבו כל זמן שהיה אלישע קיים לא היו גדודי ארם באין בגבול ישראל שנאמר (מלכים ב ו) ולא יספו גדודי ארם לבא בארץ ישראל משמת אלישע [מהו אומר (מלכים ב יג) וימת אלישע] ויקברוהו וגדודי [מואב יבואו] בארץ ישראל.

מסכת סוטה פרק יג

יג,א משנבנה בית ראשון נגנז אוהל מועד ונגנז עמו [קרסיו] קרשיו ובריחיו ועמודיו ואדניו [ואעפ"כ] שלא היו משתמשין אלא בשלחן שעשה משה ומנורה שעשה משה לא היתה צריכה שמן המשחה שקדושה הראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא.

יג,ב משנגנז [ארון] נגנז עמו צנצנת המן וצלוחית של שמן המשחה ומקלו של אהרן שקדיה פרחיה וארגז שהשיבו פלשתים דורון לאלהי ישראל כלם היו בבית [קדש הקדשים ומשנגנז ארון נגנז עמו דבריה ומי גנזו] יאשיה המלך [גנזו] מה ראה כיון שראה שכתוב בתורה (דברים כח) יולך ה' אותך ואת מלכך וגו ' פקד ללוים וגנזוהו שנאמ ר (דברי הימים ב לה) ויאמר ללוים המבינים לכל ישראל [הקדשים לה '] תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה מלך ישראל אין לכם משא בכתף אמר להם גנזו אותו שלא יעלה לבבל כשאר כל הכלים [שתחזירהו למקומן] שנאמר (שם) עתה עבדו את ה ' אלהיכם ואת עמו ישראל מיד גנזו ר "א אומר ארון גלה לבבל שנאמר (שם) לא יותר דבר אמר ה' ואין [דבר] אלא דברות שבו רש "א הרי הוא אומר (דברי הימים ב לו) לתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה ' זהו ארון ר ' יהודה בן לקיש אומר ארון במקומו נגנז שנאמר (מלכים א ה) ויאריכו הבדים ויראו וגו ' ויהיו שם עד היום הזה.

יג,ג משחרב בית המקדש [בטלה מלוכה מבית דוד ובטלו אורים ותומים ופסקו ערי מגרש] שנאמר (עזרא ב) ויאמר התרשתא להם אשר לא יאכלו מקדש הקדשים עד עמוד הכהן לאורים ותומים כאדם שאומר לחבירו עד שיחיו מתים או עד שיבא [אליהו].

יג,ד [משמתו נביאים אחרונים חגי זכריה ומלאכי פסקה רוח הקדש מישראל ואעפ "כ היו משמיעין להם על בת קול מעשה שנכנסו חכמים לעלית בן גוריא ביריחו יצתה בת קול ואמרה להן יש כאן אדם ביניכם שראוי לרוה "ק אלא שאין דורו זכאי לכך נתנו עיניהם בהלל הזקן בשעת מיתתו היו אומרים אי עניו אי חסיד תלמידו של עזרא].

יג,ה [שוב מעשה שנתכנסו חכמים ביבנה ויצאת בת קול ואמרה להן יש כאן אדם שראוי לרוה"ק אלא שאין דורו זכאי לכך נתנו עיניהם בהלל הזקן וכשמת אמרו הא עניו הא חסיד תלמידו של עזרא שוב פעם אחת היו יושבין ביבנה ושמעו בת קול אומר יש כאן אדם שראוי לרוח ה קדש אלא שאין הדור ראוי לכך ונתנו עיניהם בשמואל הקטן בשעת מיתתו מה היו אומרים אי עניו אי חסיד תלמידו של הלל הזקן אף הוא אמר בשעת מיתתו שמעון וישמעאל לקטלא ושאר חברוהי לחרבא ושאר עמא לביזא ועקן רברבן יהויין לאחר דינא בלשון ארמי אמרן אף על ר ' יהודה בן בבא התק ינו שיהיו אומרין עליו הא עניו הא חסיד תלמידו של שמואל הקטן אלא שנטרפה שעה].

יג,ו יוחנן כהן גדול שמע דבר מבית קדש הקדשים נצחין טליא דאזלי לאגחא קרבא באנטוכת וכתבו אותה [שעה] ואותו היום וכוונו ואותה שעה היתה שנצחו שמעון הצדיק שמע דבר מבית קדש הקדשים בטילת ע בידתא דיאמר סנאה [לתתאה] להיכלא ונהרג גסקלנוס ובטלו גזירותיו ובלשון ארמי שמע.

יג,ז כל זמן שהיה שמעון הצדיק קיים [היתה] נר מערבי תדיר משמת הלכו ומצאוהו שכבה מכאן ואילך מוצאין אותה פעמים כבה פעמים [דולק] כל זמן שהיה שמעון הצדיק קיים היתה מערכה תדירה כשמסדרי ן אותה בשחרית היתה מתגברת והולכות כל היום

כולו והיו מקריבין עליה תמידין ומוספין ונסכיהן ולא היו מוסיפין עליה אלא שני גזרי עצים עם תמיד של בין הערבים כדי לקיים מצות [עצים] שנאמר (ויקרא ו) ובער עליה הכהן משמת שמעון הצדיק תשש כחה של מערכה כשמסדרין אותה [משחרית] לא היו נמנעין מלהוסיף עליה עצים כל היום כולו כל זמן שהיה שמעון הצדיק קיים ברכה נכנסת בשתי [הלחם] ובלחם הפנים שתי הלחם מתחלקת בעצרת לכהנים ולחם הפנים ברגל לכל המשמרות [לאנשי משמר] יש מהן שאוכלין ושובעין ויש שאוכלין ומותירין ולא עלה ביד כל אחד ואחד אלא כזית משמת שמעון הצדיק לא היתה ברכה נכנסת לא בשתי הלחם ולא בלחם הפנים הצנועין מושכין ידיהן והגרגרנין חולקין ביניהם ולא עלה ביד כל אחד ואחד אלא כפול. מעשה בכהן אחד מצפורי שנטל חלקו וחלק חבירו ואעפ"כ לא עלה בידו אלא כפול והיו קורין אותו בן [חמסן] עד היום.

יג,ח שנה שמת בה שמעון הצדיק [אמר להם בשנה זו אני] מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם כל ימות הכפורים היה זקן [אחד לובש] בגדים לבנים ומתכסה לבנים נכנס עמי [ויוצא] עמי שנה זו נכנס עמי ולא יצא לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת משמת שמעון הצדיק פסקו מלברך בשם <ס"א> [נמנעו אחיו מלברך בשם].

יג,ט מעוררין אלו הלוים [שאומר] על הדוכן (תהילים מד) עורה למה תישן ה ' [וגו'] אמר להן ר ' יוחנן בן זכאי וכי יש שינה לפניו והלא כבר נאמר (תהילים קכא) הנה לא ינום ולא יישן אלא כל זמן שישראל שרוין בצער ועובדי כוכבים [שרוין בשלוה כביכול] עורה למה תישן נוקפין אלו [שמכין את העגל] בין קרניו כדרך שעושין לעבודת כוכבים אמר להם יוחנן [כהן גדול] עד מתי אתם מאכילין [את המזבח טריפות].

יג,י עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים בחולו של מועד אף הוא גזר על הודאי וביטל את הדמאי לפי ששלח [לכל עיירות ישראל מצאן שאין מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד מעשר ראשון ומעשר שני מקצתן מפרישין ומקצתן אין מפרישין אמר להם יוחנן כהן גדול הואיל ותרומה גדולה עון מיתה ותרומת מעשר טבל עון מיתה יהא אדם קורא שם לתרומה תרומת מעשר ונותנן לכהן ומעשר שני מחללו על המעות והשאר מעשר ומעשר עני] המוציא מחבירו עליו הראיה.

מסכת סוטה פרק יד

יד,א רבי יוחנן בן זכאי אומר משרבו הרצחנים בטלה עגלה ערופה לפי [שאין עגלה ערופה באה אלא על הספק עכשיו רבו ההורגין בגלוי משרבו המנאפין פסקו מי מרים לפי שאין מי מרים באין אלא על הספק עכשיו כבר רבו הרואין בגלוי משרבו בעלי הנאות בא חרון אף לעולם ובטל כבוד תורה משרבו לוחשי לחישות בב "ד נתעותו המעשים ונתקלקלו הדינין ופסקה השכינה מישראל משרבו רואין לפנים בטל (דברים א) לא תכירו פנים במשפט ולא תגורו מפני איש ופרקו מהן עול שמים והמליכו עליהם עול בשר ודם משרבו מטילי מלאי על בעל י בתים רבה השוחד והוטה המשפט והיו] לאחור ולא לפנים ועליהם נאמר כעל בני שמואל (שמואל א ח) לא הלכו בניו בדרכיו [וגו'] וכי לקחו שוחד ומשפט הטו ר ' מאיר אומר חלקם שאלו בפיהם ר ' יהודה אומר מלאי הטילו על בעלי

בתים ר"ע אומר [מתנות] נטלו בזרוע ר' יוסי אומר [קופה של מעשרות לקחו] בזרוע אע"פ שלא קלל עלי את שמואל אלא על תנאי ראה האיך דבקה בו משרבו [מקבל אני] טובתך [ומחזיק אני] טובתך רבו איש הישר בעיניו יעשה [וטרחה כל מלכות כולה ואזלא ונוולה ומשרבו איש הישר בעיניו יעשה שפלים הוגבהו וגבוהים הושפלו וטרחה כל מלכות אזלא ונוולה משרבו צרי עין וטורפי טרף הן הן שופכי דמים רבו אומצי הלב וכל אחד ואחד קופץ ידו מחבירו ועברו על מה שכתוב בתורה (דברים טו) השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו' משרבו מושכי הרוק נתמעטו התלמידים ובטל כבוד התורה משרבו הולכי אחר בצעם רבו (ישעיהו ה) האומרים לרע טוב ולטוב רע משרבו האומרים לרע טוב ולטוב רע נתמלא כל העולם כולו הוי הוי משרבו היהירים התחילו בנות ישראל לינשא ליהירים לפי שבדורינו אין רואין אלא לפנים משרבו נטויות גרון ומסקרות עינים רבו מי מרים אלא שפסקו משרבו זהיהי הלב רבו מחלוקת בישראל והן שופכי דמים משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן הרבו מחלוקת בישראל ונעשית התורה כשתי תורות משרבו מקבלי צדקה מן עובדי כוכבים כביכול שהתחילו] עובדי כוכבים להתמעט וישראל להתרומם <איפכא> ואין נוח בעולם לישראל.

מסכת סוטה פרק טו

טו,א משחרב בית המקדש בטל שמיר ונופת צופים אמר ר' יהודה מה טיבו של שמיר זה [בריה היתה מששת ימי בראשית משנותנים אותו על גבי אבנים על גבי קורות מתפתחות לפניו כלוחי פנקס ולא עוד אלא כשנותנין אותו ע"ג ברזל הוא בוקע ויורד מלפניו ואין כל דבר יכול לעמוד בו כיצד עושין לו כורכין אותו במוכין של צמר ונותנים אותו לתוך מני של עופרת מלא סובין של שעורין ובו בנה שלמה את בית המקדש שנא' (מלכים א ו) ומקבות והגרזן כל כלי ברזל וגו' דברי ר' יהודה ר' נחמיה אומר מגוררת במגרה היה מבחוץ שנאמר (מלכים א ז) כל אלה אבנים יקרות כמדות גזית מג ררות במגרה מבית ומחוץ מה ת"ל מבית ומחוץ בבית לא היו נשמעין אלא מתקנין אותו מבחוץ ומכניסין אותו לפנים] אמר ר' נראין דברי ר' יהודה באבני מקדש ודברי ר' נחמיה באבני ביתו.

טו,ב אמר ר' שמעון בן גמליאל תדע שנתאררו [טללים שבראשונה] כשהיה טל יורד על גבי תבן ועל גב י [הקשין] מלבין שנאמר (שמות טז) והנה על פני המדבר דק מחוספס [ועכשיו] משחיר בראשונה כל עיר שהיו טללין מרובין מחברותיה פירותיה [היו] מרובין עכשיו ממועטין רשב"ג משום ר' יהושע מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד טל לברכה וניטל טעם [פירות] וראשון ראשון עומד ר' יוסי אומר אף ניטל שומן [פירות] ר' שמעון בן אלעזר אומר טהרה נטלה את הטעם ואת הריח מעשרות [נטלו את השמן ואת הדגן] משמת ר' אליעזר בטל כבוד [תורה] משמת ר' יהושע בטלו אנשי עצה ופסקה מחשבה מישראל משמת ר"ע בטלו [זרוע תורה] ופסקו מעיינות [חכמה] משמת ר"א בן עזריה בטלה עטרת [חכמים] שעטרת חכמים עשרם משמת בן עזאי בטלו השקדנין משמת בן זומא בטלו הדרשנין משמת ר' חנינא בן דוסא בטלו אנשי מעשה מישראל משמת אבא יוסי בן [קטנות] איש קטנתא נתקטנה חסידות מישראל [למה] נקרא

שמו איש קטנתא שהוא [קוטנה של חסידות] משמת רבן שמעון בן גמליאל בא גובאי ורבו צרות משמת רבי נכפלו צרות רשב "ג אומר אין לך כל צרה שבאה על הצבור שאין ב "ד מבטלין שמחה כנגדה.

טו,ג משבטלה [סנהדרין בטל שיר מבית המשתאות] וכי מה היתה סנהדרין מועלת להן לישראל אלא לענין שנאמר (ויקרא כ) ואם העלם יעלימו עם הארץ וגו' בראשונה כשהיה אדם חוטא [כשהיתה] סנהדרין קיימת נפרעין ממנו עכשיו ממנו ומקרוביו שנאמר (שם) ושמתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו וגו ' משלו משל למה הדבר דומה לאחד שסרח בעיר ומסרוהו לרוצען ורצעו היה קשה מן [הרוצען מסרוהו לבעל זמורה וחבטו היה קשה מבעל זמורה מסרוהו לקטרין וחבשו היה קשה מקטרין מסרוהו לשלטון והטילו לקמין אף כן ישראל צרות האחרונות] משכחות את הראשונות.

טו,ד בפולמוס של אספסיינוס גזרו על [עטרת] חתנים ואלו הן [עטרות] חתנים של מלח ושל גפרית אבל של ורד ושל הדס התירו בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות [אלו זהורית מזוהבות אבל יוצאה היא בכפה של מלח ושלא ילמד את בניו] יונית התירו להם לבית ר "ג ללמד בניהם יונית מפני שהן קרובין למלכות ושלא לסוד [את] ביתו בסיד בביצת הסיד [אם ערב בו תבן או חול] מותר ר"י אומר ערב בו חול ה "ז טרכסיד ואסור אם ערב בו תבן מותר פולמוס ה אחרון גזרו על חופת חתנים אלו הן חופת חתנים [ואלו של זהב] אבל עושה [הוא] אפיפירות ותולה בה כל מה שירצה ושלא תצא כלה באפיריון בתוך העיר ורבותינו התירו [שתצא באפריון בתוך העיר] אף על פלייטין גזר ר' יהודה בן בבא ולא הודו לו חכמים.

טו,ה א"ר ישמעאל מיום שחרב בה מ"ק דין הוא שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין אלא שאין ב "ד גוזרין על הצבור [דברים שאין יכולין לעמוד בהן] הוא היה אומר הואיל ועוקרין את התורה מבינותינו [נגזר על העולם שיהא שמם שלא לישא אשה ושלא להוליד בנים ושלא להקים שבוע הבן עד שיכלה זרעו של אברהם מאליו אמרו לו מוטב להן לצבור] שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידין משחרב בית [האחרון] רבו פרושין בישראל שלא [היו אוכלין בשר ולא שותין] יין נטפל להם ר ' יהושע אמר להם מפני מה [אין] אתם אוכלים בשר אמרו לו נאכל בשר שבכל יום היה [תמיד קרב לגבי מזבח ועכשיו בטל אמר להם לא נאכל ומפני מה אין אתם שותים יין אמרו לו יין נשתה שבכל יום היה מתנסך ע "ג המזבח ועכשיו בטל אמר להם לא נשתה אמר להם א "כ לחם לא נאכל שממנו היו מביאין שתי הלחם ולחם הפנים מים לא נשתה שמהן היו מנסכין מים בחג תאנים וענבים לא נאכל שמהן מביאין בכורים] בעצרת שתקו אמר להם בני ל התאבל יותר מדאי אי אפשר [ושלא להתאבל כלל אי אפשר] אלא כך אמרו חכמים סד אדם את ביתו בסיד ומשייר דבר מועט זכר לירושלים עושה אדם [עסקי סעודה] ומשייר דבר מועט [זכר לירושלים] עושה אשה כל תכשיטיה ומשיירה דבר מועט זכר לירושלים שנאמר (תהילים קלז) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי וכל המתאבלים עליה בעוה"ז שמחים עמה לעוה "ב שנא' (ישעיהו סו) שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה וגו'.

מסכת גיטין פרק א

א,א המביא גט מסוריא כמביא מחוצה לארץ צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם מעבר הירדן כמביא מארץ ישראל ואין צריך [לומר] בפני נכתב ובפני נחתם.

א,ב המביא גט ממדינת הים [ואינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם אם יכול לקיים בחותמיו כשר ואם לאו פסול הוי אומר לא אמרו צרי ך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם להחמיר אלא להקל עליו].

א,ג המביא גט ממדה"י ולא נכתב [בפניו] ולא נחתם בפניו ה"ז מחזירו למקומו ועושה לו ב"ד ומקיימו בחותמיו ומביאו [ואומר] שליח ב"ד אני בא "י שליח עושה שליח רשב "ג אומר אין [השליח] עושה שליח בגיטין.

א,ד בראשונה היו אומרים ממדינה למדינה חזרו לומר משכונה לשכונה רשב "ג אומר אף מהגמוניא להגמוניא.

א,ה חומר במדה "י שאין בא "י ובא "י שאין במדינת הים שהמביא גט ממדה "י צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אם יש [עוררין עליו] יתקיים בחותמיו המביא גט מא "י אין יכול לומר בפנ"כ ובפנ"ח אם יש עליו עדים יתקיים בחותמיו.

א,ו כיצד אמרו יתקיים בחותמיו עדים שאמרו כתב ידינו הוא זה [כשר] אבל אין אנו מכירין לא את האיש ולא את האשה כשר אין כתב ידינו זה אבל אחרים מעידין בהם שהוא כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר כשר.

א,ז ר' מאיר אומר עכו ותחומיה כא"י לגיטין וחכ "א עכו ותחומיה כח "ל לגיטין מעשה באחד מכפר ססי שהביא לפני ר ' ישמעאל [גט אשה] אמר לו אף אתה צריך [שתאמר] בפנ"כ ובפנ"ח [ולא נזקק] לעדים לאחר שיצא [אמר לפניו ר' אלעי רבי כפר ססי תחומה של א"י קרובה] לצפורי יותר מעכו אמר לו הואיל ויצא [מעשה] בהיתר יצא.

א,ח [ר' יהודה אומר אע "פ ששני עדים כותים כשר] א"ר יהודה מעשה [והביאו לפני רבן] גמליאל בכפר [עותני] גט אשה והיו עדיו כותים והכשירו.

א,ט כל שטרות העולים בערכאות [של עובדי כוכבים] אע"פ שחותמיהן עובדי כוכבים ר"ע מכשיר בכולן וחכמים פוסלין בגיטי נשים ובש חרורי עבדים אמר ר "א בר' יוסי כך אמר [להם ר"ש בן גמליאל לזקנים] בצידן [לא נחלקו ר"ע וחכמים] על [שטרות] העולים בערכאות של עובדי כוכבים [שאף] ע"פ שחותמיהן עובדי כוכבים [שהם] כשרים [על מה נחלקו על] שנעשו בהדיוט שר ' עקיבה מכשיר [בכולן] וחכמים פוסלין [בגיטי נשים ובשחרורי] עבדים רשב"ג אומר אף [גיטי נשים ושחרורי עבדים] כשרים במקום שאין ישראל חותם.

א,י אמר ר' אלעזר אמרנו לר' מאיר מפני מה [זכין לעבדים שלא בפניו] אמר לנו [אינו אלא] חוב הוא שאם היה עבד כהן [נמצא] פוסלו מן התרומה אמרנו לו [והלא אם רצה] שלא לזונו ושלא לפרנסו הרשות בידו אמר לנו [והלא] עבד כהן שברח [ואשתו של] כהן שמרדה [הרי אלו] אוכלין בתרומה אבל אשה אינה כן אלא [חבין לה מזונות ופוסלין אותה מן התרומה].

א,יא האומר תן מנה לפלוני שאני חייב לו [תן מנה זו לפלוני פקדון שיש לו בידי] הולך מנה [זו] לפלוני פקדון שי ש לו בידי [אם רצה לחזור לא יחזור וחייב באחריותו עד שיקבל את שלו הולך מנה זו לפלוני] תן מנה [זו] לפלוני <הולך מנה זו לפלוני > הולך

שטר מתנה [זו] לפלוני תן שטר מתנה לפלוני אם רצה [לחזור יחזור] הלך ומצאו שמת יחזור לנותן אם מת מחזיר ליורשיו התקבל מנה זו לפלוני זכי במתנה זו לפלוני התקבל שטר מתנה זו לפלוני זכי בשטר מתנה זו לפלוני אם רצה לחזור לא יחזור הלך ומצאו שמת [יחזור לנותן לו] ואם לאחר מיתה יחזור [ליורשים שאין זכין למת אחר מיתה] שא מנה [זו] לפלוני טול מנה [זו] לפלוני יהא מנה [זו] לפלוני בידך [ומת אם רצו יורשי ם לכופו אין יכולין] ואין צריך לומר באומר [זכי] לו ובאומר התקבל לו.

מסכת גיטין פרק ב

ב,א המביא גט ממדה"י ונתנו לה ולא אמר לה בפנ"כ ובפנ"ח הרי זה מקבלו הימנה אפילו לאחר שלש שנים ויחזור ויתננו לה ויאמר [לה] בפנ"כ ובפנ"ח.

ב,ב נאמנת אשה שתאמר זהו גט שנתת לי נקרע כשר נתקרע פסול נקרע בו קרע של ב"ד פסול ר"ש בן אלעזר אומר מדבק את הקרעים ונותן לה ואומר לה בפנ"כ ובפנ"ח.

ב,ג אחד אומר בפנ"כ ואחד אומר בפנ "ח פסול שנים אומרים בפנ "כ ואחד אומר בפנ "ח ר' יהודה מכשיר בזה.

ב,ד ר"ש אומר אפילו כתבו היום וחתמו למחר כשר כתבו בעיר זו לא יחתמנו בעיר אחרת ואם חתמו כשר כתבו בארץ וחתמו בח"ל צריך שיאמר בפנ"כ ובפנ"ח כתבו בחו"ל וחתמו בארץ [ישראל] אין צריך שיאמר בפנ"כ ובפנ"ח.

ב,ה כתבו בקליפי אגוזים [ובקליפי] רמונים בדם הקרוש [בחלב] הקרוש על עלי זית על עלי דלעת על עלי חרוב על [כל] דבר שהוא של קיימא כשר על עלי חזרין על עלי כרשין על עלי בצלים על עלי ירקות על כל דבר שאינו של קיימא פסול [זה הכלל כתב דבר שהוא של קיימא על גבי דבר שאינו של קיימא] או [דבר] שאינו של קיימא על [גבי] דבר [שהוא] של קיימא פסול עד שיכתוב בדבר שהוא של קיימא [על] דבר שהוא של קיימא.

ב,ו המקרע על העור כתבנית כתב פסול הרושם על העור כתבנית כתב כשר רבי יוסי הגלילי אומר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים יצא דבר שיש בו רוח חיים ר ' יהודה בן בתירה אומר מה ספר מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע יצ א דבר המחובר [בקרקע] כתב על קרן הצבי וחתכו וחתמו ונתנו לה פסול שנא' (דברים כד) וכתב ונתן מה נתינה בתלוש אף כתיבה בתלוש כתב על קרן [הפרה] ונתן לה [את] הפרה על היד של עבד ונתן לה את העבד זכתה בהן.

ב,ז אמר לה [ה"ז גיטיך והשאר כתובתיך נתקבלה גיטה ונתקבלה כתובתה] הרי זה גיטיך ע"מ [שתחזירי] לי את הנייר ה"ז מגורשת ע"מ שהנייר שלי או שנתנו לה הנייר עצמו או שכתבו על ידה אינה מגורשת.

ב,ח הכל כשרין לקבל [לה] גיטה חוץ מחרש שוטה וקטן הכל נאמנים להביא לה גיטה אפילו בנה אפילו בתה [ואף] חמש נשים שאין נאמנות לומר מת בעלה נ אמנות להביא גיטה חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה ר "ש בן אלעזר אומר [משם] ר"ע אשה עצמה [מביאה גיטה] מק"ו ומה צרתה שאין נאמנת לומר מת בעלה נאמנת להביא גיטה היא שנאמנת לומר מת בעלה אינו דין [שתהא נאמנת] להביא גיטה דיו לבא מן הדין

להיות כנדון מה [צרתה צריכה שתאמר] בפנ"כ ובפנ"ח אף היא [עצמה שהביאה] צריכה שתאמר בפנ"כ ובפנ"ח.

ב,ט גט שכתבו שלא לשמה פסול שנאמר (דברים כד) וכתב לה לשמה שחרור עבד שכתבו שלא לשמו פסול שנאמר (ויקרא יט) או חופשה לא נתן לה ולהלן הוא אומר וכתב לה מה לה האמור להלן לשמה אף לה האמור כאן לשמה.

ב,י מגילת סוטה שכתבה שלא לשמה פסולה שנאמר (במדבר ה) ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת שיהיו כל מעשיה לשמה כתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה אע "פ שכתבוהו וחתמוהו [ונתנוהו] לה פסול עד שיאמר לסופר [כתבו] ולעדים חתומו ולא עוד אלא אפילו כתב בכתב [ידו] לסופר כתוב ולעדים חתומו אע"פ שכתבוהו [וחתמוהו] ונתנו לה פסול עד שישמעו [את] קולו שיאמר [הוא] לסופר כתוב ולעדים חתומו.

ב,יא לוה ממנו אלף דינר בשטר ופרע לו ומבקש ללות ממנו שניה ה "ז לא יחזיר לו שטר הראשון מפני שמריע [כח הלקוחות משכן לו בית משכן לו שדה ופרע לו ומבקש לל ות ממנו שניה ה "ז לא יחזיר לו שטר הראשון מפני שמריע] כח הבאין אחריו א "ר יהודה מעשה בבן קדירה שהיה כותב טפוסי גיטין בערב ובא מעשה לפני חכמים ופסלו את כולן ר' אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים שנאמר (דברים כד) וכתב לה לשמה.

ב,יב גט שאבד ממנו ומצאו לאחר זמן אע"פ שמכיר את [סימניו] פסול שאין סימן לגיטין איזהו [אחר] זמן כדי שילך אחר לאותו מקום אבל נתנו בשידה ובתיבה ובמגדל ונעל בפניו אבד אע"פ שמצאו לאחר זמן [כשר].

ב,יג ועוד שלשה הוסיפו [גררתו חיה או ששטפו נהר או] שנפל עליו מפולת נותנין [עליה] חומרי חיים וחומרי מתי ם בת כהן לישראל ובת ישראל לכהן [אין אוכלין] בתרומה עבד כהן שברח ואשת כהן שמרדה הרי אלו אוכלין בתרומה לא יצא הרוצח חוץ לגבול עיר מקלטו בחזקת שכהן גדול קיים.

ב,יד הולך גט לאשתי ע"מ שתתן לאבא ולאחי מאתים [זוזין] יכול לעשות שליח על מנת שתתן לך מאתים זוז אין י כול לעשות שליח שלא האמין לכל אדם אלא לו אמר לו הולך גט זה לאשתי יכול לעשות שליח את הולך גט זה לאשתי אין יכול לעשות שליח שלא האמין לכל אדם אלא לו.

מסכת גיטין פרק ג

ג,א המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני ומת צריך ליטול רשות מן היורשין אלו הן היורשין רבי אומר כל שירשו ר ' אליעזר בן יעקב אומר המלוה מעות את הכהן ואת הלוי בפני ב"ד ומתו מפריש עליהן ברשות אותו שבט המלוה מעות את העני ומת מפריש עליהם ברשות כל עניים ר' אחא אומר ברשות [עניי ישראל].

ג,ב המלוה מעות את העני והעשיר אין מפרישין שאין מפרישין על האבוד זכ ה עני במה שבידו המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני [מפריש] עליהן כשער הזול [ואין שמיטה משמטתו אם רצה לחזור לא יחזור אם נתיאשו מהן אין מפרישין עליהן] שאין מפרישין על האבוד.

ג,ג האומר הילך מנה ותן לפלוני בן לוי מחלקו אם רצה לחזור לא יחזור [קח מנה זו] מדמי מעשר שיש לך בידי והילך דמיו [הרי זה אינו חושש] לתרומת מעשר כור מעשר יש לך בידי והלך ונתנו לאחר אין לו עליו אלא תרעומת.

ג,ד [הניח] פירות להיות מפריש עליהן [תרומה] ומעשרות מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני מפריש עליהן בחזקת שהן קיימים ואינו חושש שמא הרקיבה [תבואה] ושמא החמיץ [יין] ושמא החלידו [מעות] הלך ומצאן שירקיבו ושהחמיץ ושהחלידו ה"ז חושש לתבואה כדי שתרקב וליין כדי שיחמיץ ולמעות כדי [שיחליד] אבדו ה"ז חושש מעת לעת דברי ר' אליעזר ר' יהודה אומר בשלשה פרקים בודקין את היין.

ג,ה קידם אצל אשתו או ששלח אצלה שליח [אמר] לה גט ששלחתי לך אי אפשי [שתתגרשי] בו [ה"ז] בטל בראשונה היה עושה ב"ד במקום אחר ומבטלו [אם] בטלו מבוטל [מבטלו] דברי רבי רשב"ג אומר אין יכול לבטלו [ולהוסיף על תנאו].

ג,ו אמר לשנים תנו גט לאשתי יכול [לחזור בו ולבטלו] זה שלא בפני זה [דברי רבי] רשב"ג אינו יכול [לבטלו] אלא זה בפני זה [אם אמר לזה בפ"ע ולזה בפ"ע יכול לבטלו אפילו זה שלא בפני זה].

ג,ז עבד שנשבה ופדאוהו לשם עבד ישתעבד ורבו נותן דמיו לשם בן חורין לא ישתעבד ואין רבו נותן דמיו ר' שמעון בן גמליאל אומר בין כך ובין כך ישתעבד ורבו נותן דמיו כשם שמצווין ישראל לפדות בני חורין כך מצווים לפדות [עבדיהן].

ג,ח איזהו נדר שצריך חקירת חכם אמר קונם אם אשתי נהנית לי שגנבה את כיסי שהכתה את בני [נודע] שלא הכתו [ונודע שלא] גנבה ר' אליעזר אומר אף בזה לא יחזיר מפני תיקון העולם בד"א בזמן שנדר ואח"כ גרש אבל גרש ואח"כ נדר מותר נדר לגרש ונמלך מותר נדר בנזיר [בקרבן] ובשבועה מותר.

ג,ט מפני מה אמרו המוציא [את] אשתו משום שם רע לא יחזיר שהמוציא [את] אשתו משום שם רע ונשאת לאחר וילדה ואח"כ נמצאו דברים בדאים אמר אילו הייתי יודע שהדברים בדאין אפילו נתנו לי מאה מנה לא הייתי מגרשה נמצא גט [פסול] והולד ממזר ומפני מה אמרו המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר שהמוציא [את] אשתו משום נדר ונשאת לאחר וילדה ואח"כ נמצא נדר בטל [אמר] אילו הייתי יודע שהנדר בטל אפי' נתנו לי מאה מנה לא הייתי מגרשה נמצא גט פסול והולד ממזר.

ג,י ר' אלעזר בר' יוסי אומר מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות אומרין לה הוי יודעת שהמוציא את אשתו משום שם רע אין יכולה היא שתחזור מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בנדרים אומרים לה הוי יודעת שהמוצ יא את אשתו משום נדר אין יכולה היא שתחזור.

ג,יא המוציא את אשתו משום איילונית ונשאת לאחר והיו לה בנים והיא תובעת כתובתה מן הראשון משום ר' יהודה בן בתירה אמרו אומרים לה שתיקותיך [יפה] מדבוריך ר' אליעזר בר' יוסי אומר משום איילונית נותנים לה כתובתה בחזקת שהיא כשרה.

ג,יב אין מבליעין דנרי זהב במלחמה מפני סכנות נפשות רשב"ג אומר אין מבריחין את השבויין מפני [תקון שבויים] בראשונה היו אומרים המטמא [והמדמע] חזרו לומר אף [המנסך] בשוגג פטור במזיד חייב [מפני תקון העולם].

ג,יג כהנים שפגלו במקדש שוגגין פטורין מזידין חייבי ן מפני תקון העולם שליח ב "ד שהכה ברשות ב"ד והזיק בשוגג פטור במזיד חייב מפני תקון העולם רופא אומן שריפא ברשות ב"ד והזיק בשוגג פטור במזיד חייב מפני תקון העולם המחתך את העובר במעי אשה ברשות ב"ד והזיק בשוגג פטור במזיד חייב מפני תקון העולם.

ג,יד ארץ יהודה אין ב ה משום סקריקין מפני ישוב המדינה בד "א בהרוגין שנהרגו לפני [מלחמה ובשעת מלחמה] אבל הרוגין שנהרגו מן המלחמה ואילך יש בו משום סקריקין גליל לעולם יש בה משום סקריקין.

ג,טו הלוקח מן הסקריקין וחזר ולקח מבעה "ב מקחו קיים מבעה"ב וחזר ולקח מסקריקין מקחו בטל ואם עשה לו בעה"ב אחריות מקחו קיים זו משנה ראשונה ב"ד שאחריהן אמרו הלוקח מן הסקריקין נותן לבעלים רביע [רביע בקרקעות רביע במעות] ויד בעלים על העליונה אם יש בידן ליקח הן קודמין לכל אדם רבי הושיב בית דינו [שם] שאם שהתה בפני סקריקין שנים עשר חדש כל הקודם [ליקח] נותן לבעלים רביע רביע [בקרקעות] רביע במעות יד בעלים על העליונה אם יש בידן ליקח הן קודמין לכל אדם.

ג,טז האריסין והחבורות והאפטרופסין אין בהם משום סקריקין [היורד לשם חוב לשם] אנפרות אין בהם משום סקריקין [אנפרות] עצמה ממתנת לבעלים [כל] שנים עשר חדש.

ג,יז ר' שמעון בן אלעזר אומר [הלוקח] מן האשה [בכתובתה] וחזר ולקח מן האיש מקחו קיים מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אם עשתה לו אשה אחריות בכתובתה מקחה קיים הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין אבל לא בקרקעות רשב "ג אומר לא אמרו פעוטות אלא בהווה עני שנוטל ביד ו ומשליך אחת אחת מה שתחתיו גזל גמור.

ג,יח עיר שיש בה ישראל ועובדי כוכבים הפרנסין גובין מישראל ומעובדי כוכבים מפני דרכי שלום ומפרנסין עניי עובדי כוכבים [ועניי] ישראל מפני דרכי שלום [מספידין] וקוברין מתי עובדי כוכבים מפני דרכי שלום [מנחמין] אבילי עובדי כוכב ים מפני דרכי שלום.

מסכת גיטין פרק ד

ד,א האשה שאמרה התקבל לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי הילך הוליך לה התקבל לה וזכי לה אם רצה לחזור לא יחזור הבא לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי הילך הולך לה ותן לה התקבל לה וזכי לה אם רצה לחזור יחזור דברי רבי רשב "ג אומר הולך לה ותן לה אם רצה לחזור יחזור התקבל לה וזכי לה אם רצה לחזור לא יחזור רבי אומר בכולם לא יחזור עד שיאמר אי [אפשר] שתקבל אלא הולך ותן לה.

ד,ב הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי התקבל לי [גיטי] ואשתך אמרה הבא לי גיטי הולך לה ותן לה התקבל לה וזכי לה אם רצה לחזור יחזור שא לי גיטי טול לי גיטי יהא גיטי לי בידך האומרת תתקבל לי הולך גט אשתך גט בתך גט אחותך והלך ונתנו לה [כשר אמרו לו נכתוב גט לאשתך הולך גט אשתך גט בתך גט אחותך והלך ונתנו לה]

פסול אפילו הן הראשונים הן האחרונים אין אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונ ים אפילו שני אחים ואחד מצטרף עמהן.

ד,ג קטנה שיודעת לשמור את גיטה ה "ז מתגרשת אבל אין עושה שליח עד שתביא שתי שערות איזו היא קטנה שיודעת לשמור את גיטה כל [שנותנין לה גיטה או דבר אחר ומחזירתו] לאחר שעה.

ד,ד האשה שאמרה התקבל לי גיטי במקום פלוני וקבל לה במקום אחר פסול ור "א מכשיר הבא לי גיטי ממקום פלוני והביאו לה ממקום אחר כשר בכולם אין מגורשת עד שיאמר אי אפשי שתקבלנו לה אלא במקום פלוני האומר תרכו את אשתי כותבין ונותנין לה ה"ז גיטך ואמרה תנוהו לפלוני אין מגורשת שיקבלנו לי ה"ז מגורשת.

ד,ה [אמר] לשנים תנו גט לאשת י או לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי [כותבין ונותנין לה] ואם אינם יודעים ילמדו מכירין את האיש ואין מכירין את האשה כותבין ונותנין מכירין את האשה ואין מכירין את האיש כותבין ואין נותנין אמר [כתובו] ולא אמר תנו אע "פ שמכירין את שניהם כותבין ואין נותנין היה צורח וצווח מראש ההר כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו.

ד,ו בריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל כותבין ונותנין לה כל זמן שיש בו נשמה רשב "ג אומר אם מעצמו נפל הרי זה גט אם לאחר זמן נפל כותבין ואין נותנין שאני אומר שמא הרוח דחפתו.

ד,ז אמר לשנים תנ ו גט לאשתי ע "מ שתמתין לי שתי שנים וחזר ואמר לשנים תנו גט לאשתי ע"מ שתתן לי מאתים זוז לא בטלו דבריו האחרונים את הראשונים אלא הרשות בידה רצתה תמתין רצתה תתן אמר לשנים תנו גט לאשתי ע "מ שתמתין לי שתי שנים וחזר ואמר לשנים תנו גט לאשתי ע "מ שתמתין לי שלש שנים בטל ו דבריו האחרונים את הראשונים ואין אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים מצטרפין לתת לה גיטה.

ד,ח ה"ז גיטך ע "מ [שלא תבעל] לפלוני ה "ז גט ואינו חושש שמא תלך ותבעל ע "מ שתבעל ותנשא לאבא ולאחי ה"ז לא תנשא ולא תצא ע"מ שתבעלי לפלוני אם נבעלה ה"ז גט ואם לאו אינו גט.

ד,ט ה"ז גיטך ע "מ שתאכלי בשר חזיר ואם היתה זרה ע "מ שתאכלי תרומה ואם היתה נזירה ע"מ שתשתי יין אם אכלה ושתתה ה"ז גט ואם לאו אינו גט.

ד,י האומר לאשתו הולך גיטך שעה אחת לפני מיתתי וכן האומר לשפחתו הולך גט שחרורך שעה אחת לפני מיתתי הרי אלו לא יאכלו בתרומה שמא ימות לאחר שעה.

ד,יא [אמר לעשרה תנו גט לאשתי אחד מוליך ע "י כולן כולכם הוליכו אחד נותן במעמד כולם] לפיכך אם מת אחד מהן הרי הגט פסול.

מסכת גיטין פרק ה

ה,א היה צלוב ומגוייד ורמז לכתוב גט לאשתו כותבין ונותנין לה כל זמן שיש בו נשמה היה חולה ומשותק אמרו נכתוב ג ט לאשתך הרכין בראשו בודקין אותו שלש פעמים אם

אמר על לאו לאו ועל הן הן דבריו קיימין וכשם שבודקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למקחות ולמתנות ולירושות ולעדות.

ה,ב [זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה אם מתי מחולי זה ה "ז גיטך מהיום דבריו קיימין] זה גיטך מהיום אם מתי מחולי [נפל עליו בית ונשכו נחש אינו גט שלא מת מאותו חולי] אם לא [עמדתי] מחולי זה נפל עליו בית ונשכו נחש ה"ז גט [שלא עמד מאותו חולי].

ה,ג [האומר לאשתו] ה"ז גיטך מהיום ולאחר מיתה רבי אומר גט וחכ"א אינו גט [אם מת חולצת ולא מתיבמת] וכן האומר לשפחתו הילך גט שח רורך מהיום ולאחר מיתה רבי אומר גט וחכ "א שחרור עבדים כגיטי נשים האומר עשו [פלוני עבדי] בן חורין מהיום ולאחר מיתה לא אמר כלום וכופין את היורשין לקיים דברי המת.

ה,ד זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ימים שבינתים זכאי במציאתה במעשה ידיה ובהפרת נדריה דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר [ספק] ר' יוסי אומר [בעילתו תלויה] וחכ"א מגורשת [לכל דבר] ובלבד שימות לא תתיחד [עמו] אפילו בנה הקטן לפי שאינה בושה לשמש כנגדו ראוה שנתיחדה עמו באפילה או [שישבה] עמו במרגלות המטה אפילו הוא ער והיא ישנה הוא ישן והיא ערה אין חוששין שמא נתעסקו בדב ר אחר [ואין חוששין משום ביאה] ואין חוששין משום קדושין ראו שנים שנתיחדה עמו צריכה הימנו גט שני אחד אינה צריכה הימנו גט שני אחד בשחרית ואחד בין הערבים זה היה מעשה ובא ושאל ר' אליעזר בן תדאי לחכמים ואמרו אחד הן ואין צריכה [ממנו] גט שני.

ה,ה ה"ז גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז ומת אם נתנה אין זקוקה ליבם ואם לאו זקוקה רשבג"א תתן לאביו ולאחיו או לאחד מן היורשים ה "ז גיטך ע "מ שתתני לי מאתים זוז ונתקרע [גט או אבד ה "ז גט שהאומר ע "מ כאומר מעכשיו ולא תנשא עד שעה שתתן לכשתתני לי מאתים זוז ונתקרע גט או אבד אם נתנה ה "ז גט אם לאו אינו גט] ה"ז גיטך ע"מ שתתני לי מאתים [זוז] וחזר ואמר [לה] ה"ז גיטך מעכשיו לא אמר כלום כיצד יעשה יטלנו מידה ויחזור ויתננו לה.

ה,ו ה"ז גיטך ע"מ שתשמשי את אבא וע "מ שתניקי את בני שמשתו שעה אחת והניקתו שעה אחת ה "ז גט ע "מ שתניקי את בני עשרים וארבעה חדש דבר י ר"מ ר' יהודה אומר שמונה עשר חדש רשב "ג אומר מונין לתינוק משעת לידתו ע "מ שתשמשי את אבא וע "מ שתניקי את בני [ה"ז מגורשת מיד עד שיאמר לא תשמשי ולא תניקי] דברי ר"מ וחכ"א אם נתקיים התנאי [מגורשת ואם לאו אינה מגורשת] רשב"ג אומר אין תנאי בכתובין שאינו כפול.

ה,ז ע"מ שתשמשי את אבא וע "מ שתניקי את בני ומת [הואיל ולא נתקיים התנאי] אינו גט דר"מ וחכ"א יכולה היא שתאמר לו [הבא] אביך ואשמשני [הבא] בנך ואניקנו ע "מ שתשמשי את אבא ואמר האב אי אפשי שתשמשנו הואיל ולא נתקיים התנאי אינו גט רשב"ג אומר אם בהקפדה אמר אינו גט אם ברצון אמר ה"ז גט.

ה,ח ה"ז גיטך ע "מ שתשמשי את אבא שתי שנים וע "מ שתניקי את בני שתי שנים ונתקרע [גט] או אבד אפילו בתוך שתי שנים ה "ז גט שהאומר ע "מ כאומר מעכשיו דמי לכשתשמשי את אבא שתי שנים לכשתניקי את בני שתי שנים ונתקרע הגט או שאבד בתוך שתי שנים אינו גט לאחר שתי שנים ה"ז גט ע "מ שתשמשי את אבא שתי שנים וע"מ שתניקי את בני שתי שנים ומת יתקיים התנאי אפילו לאחר מיתה.

ה,ט [כפר עותני בגליל אנטיפטרס] ביהודה בינתים מטילין אותו לחומרא מגורשת ואינו מגורשת שאני הולך מיהודה לגליל והגיע [לאנטיפטרס] וחזר בטל התנאי שאני הולך מגליל והגיע לכפר [עותני] וחזר בטל התנאי שאני הולך למדה "י והגיע לעכו וחזר בטל התנאי שאני מפרש [בים] הגדול והגיע למקום שהספינות מפרשות וחזר בטל התנאי.
ה,י ה"ז גיטך כ"ז שאעבור מכנגד פניך שלשים יום היה הולך ובא הולך ובא הואיל ולא נתיחד עמה ה"ז גט ולא תנשא עד שיעבור מכנגד פניה ל' יום.
ה,יא ה"ז גיטך אם לא באתי מכאן ועד י "ב חדש ומת בתוך י "ב חדש לא תנשא ורבותינו התירו לה לינשא ואם נתקרע גט או אבד בתוך י "ב חדש אינו גט לאחר י "ב חדש ה"ז גט ה"ז גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז וחזר ואמר לה הרי הן מחולין לך לא אמר כלום כיצד יעשה יטלם ממנה ויחזור ויתנם לה ויאמר הרי הן מחולין לך.
ה,יב ה"ז גיטך ע "מ שלא תלכי לבית אביך לעולם ע "מ שלא תשתי יין לעולם אינו גט שמא תלך ושמא תשתה ע "מ שלא תלכי לבית אביך מכאן ועד שלשים יום ע "מ שלא תשתי יין מכאן ועד שלשים יום ה"ז גט ואינו חושש שמא תלך ושמא תשתה.
ה,יג ה"ז גיטך ע "מ שלא תעלי באילן זה וע "מ שלא תעלי בכותל זה נקצץ האילן נסתר הכותל ה"ז גט ע"מ שתעלי באילן זה ושתעלי בכותל זה ונקצץ האילן ונפל הכותל אינו גט ע"מ שלא תפריחי באויר וע"מ שלא תעברי את הים הגדול ברגליך ה "ז גט ע"מ שתפריחי באויר וע"מ שתעברי את הים הגדול ברגליך ה "ז אינו גט ר"י בן תימא אומר כזה גט כלל א"ר יהודה בן תימא כל תנאי שאי אפשר לה לעשות והתנה עמה לא נתכוין זה אלא להפליגה בין שאמר בפה ובין שאמר בשטר כללו של דבר כל תנאי המתקיים בפה נתקיים בשטר כל תנאי שאין מתקיים בפה אין מתקיים בשטר.

מסכת גיטין פרק ו

ו,א ר"א אומר אפי' קרוב לה מיל ובא כלב ונטלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת היה הוא מבפנים והיא מבחוץ [וזרקו] לה כיון שיצאה מאסקופה ולחוץ ה "ז מגורשת היה הוא מבחוץ והיא מבפנים וזרקו לה כיון שנכנס מאסקופה ולפנים ה"ז מגורשת.
ו,ב אמר לה כנסי שט "ח זה או שמצאתו [מאחריו] והרי הוא גיטה ואח "כ אמר לה הא גיטך רבי אומר גט ר "ש בן אלעזר אומר אינו גט עד שיאמר לה בשעת מתנה הא גיטך נתנו בידה והיא ישנה ונערה [קוראה והרי הוא גיטה] ואח"כ אמר [לה] הא גיטך רבי אומר גט ר"ש בן אלעזר אומר אינו גט עד שיאמר בשעת מתנה הא גיטך.
ו,ג היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה כיון שהגיע לאויר הגג ה "ז מגורשת הוא מלמעלה והיא מלמטה וזרקו לה כיון שיצא מרשות הגג נמחק או נשרף ה"ז מגורשת.
ו,ד הרי זה גיטך ונטלתו מידו והטילתו לים או לנהר חזר ואמר לה שטר פסול נייר חלק הוא לא כל הימנו לאוסרה.
ו,ה ב"ה אומרים אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן שלא יהא גיטה גדול מבנה.
ו,ו כתב לשם הפרכין לשם הורכינוס או שהיה שם שני מלכים עומדים וכתב לשם אחד מהם כשר לשם אבי אביו כשר לשם אבי משפחה פסול אם היו נקראין על שמו כשר גר

ששינה שמו כשם העובד כוכבים כשר וכן אתה או מר בגיורת גיטין הבאין ממדה "י אע"פ ששמותיהן כשמות הכותים כשרין מפני שישראל שבמדה"י שמותיהן כשמות הכותים.
ו,ז [יש] לו שתי נשים אחת [ביהודה] ואחת [בגליל] ולו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל גירש אשתו שביהודה [בשמו] שבגליל ואשתו שבגליל [בשמו] שביהודה פסול [אם] אמר אני פלוני [מיהודה] עם השם שיש לי בגליל [ונשוי אני אשה מגליל] או שהיה במקום אחר [וכתב למקום לשם] אחד מהם כשר ר "ש אומר אפילו כתב [עמו שמו ביהודה בגליל ושמו שביהודה] כשר.
ו,ח כל עריות שאמרו צרותיהן מותרות הלכו צרות אלו ונישאו ונמצאו אלו איילונית תצא ושל ש עשרה [דבר] בה דברי ר "מ שאמר משום ר "ע וחכ"א אין ממזרים ביבמה הכונס את יבמתו והלכה צרתה ונשאת לאחר ונמצאת זו איילונית תצא [היא] מזה ומזה ושלשה עשר [דבר] בה דברי ר"מ שאמר [משם] ר"ע וחכ"א אין ממזרים ביבמה.
ו,ט הנותן גט לאשתו ולא סיהדו בש "א פסלה מן הכהונה הו ליך אשתו אצל לבלר ונטל גיטה ונתנו לה ולא אמר לה הא גיטך ר ' יוסי אומר אם עסוקין באותו ענין מגורשת ואם לאו אין מגורשת אמר ר "ש בן אלעזר לא נחלקו ב "ש וב"ה על המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי שאין צריכה הימנו גט שני על מה נחלקו על [שבעל].
ו,י גט פשוט שכתוב בו ע "א מקושר שכתוב בו שני עדים עדיו מתוכו תצא [היא] ושלש עשרה דבר בה דברי ר "מ שאמר משום ר"ע וחכ"א אין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם.
ו,יא איזהו גט קרח כל שיש בו שבעה קשרים וששה עדים ששה קשרים וחמשה עדים חמשה קשרים וארבעה עדים ארבעה קשרים ושלשה עדים ש לשה קשרים ושני עדים פחות מכאן אין משלימין עליו אלא קרובין הראוין להעיד במקום אחר.

מסכת גיטין פרק ז

ז,א המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני רבי אליעזר מתירה [לינשא] לכל אדם חוץ מאותו האיש ומודה ר ' אליעזר שאם נשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה שמותרת לינשא זה [שנאסרה עליו] לאחר [מיתתו] של ר' אליעזר נכנסו ארבעה [זקנים] להשיב על דבריו [ר' טרפון ור' יוסי הגלילי] וראב"ע ור"ע.
ז,ב [אמר] ר' טרפון [הלכה] ונשאת לאחיו ומת בלא [ולד] היאך זו מתיבמת לא נמצא מתנה על מה שכתוב בתורה [וכל המתנה על מה שכתוב בת ורה] תנאו בטל הא למדנו דאין זה כריתות [אמר] ר' יוסי הגלילי היכן מצינו [ערוה בתורה שמותרת לאחד ואסורה לאחר אלא המותרת מותרת לכל אדם והאסורה אסורה לכל אדם] הא למדנו שאין זו כריתות.
ז,ג [ר' אלעזר בן עזריה אומר כריתות דבר הכורת בינו לבינה הא למדנו שאין זו כריתות] א"ר יוסי רואה אני את דברי ראב "ע [נענה ר"ש בן אלעזר ואמר הרי שנשאת לאחר וגרשה ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם היאך זה מתיר מה שאסר הראשון הא

למדת שאין זו כריתות ר "ע אומר היה זה שנאסרה עליו כהן ומת המגרש לא נמצאת אלמנה לו וגרושה לכל אחין הכהנים הא למדנו שאין זו כריתות].

ז,ד [ד"א את מי החמירה תורה כלל גרושה או כלל אלמנה חמורה גרושה מאלמנה מה אלמנה קלה נאסרה מן המותר לה גרושה חמורה אינו דין שתאסר מן המותר לה הא למדנו שאין זו כריתות].

ז,ה [ד"א הלכה ונשאת לאחר והיו לו בנים הימנה ומת כשהיא חוזרת לזה שנאסרה עלי ו לא נמצאו בניו של ראשון ממזרים הא למדנו שאין זו כריתות] ר"ש בן אלעזר אומר הלכה ונשאת לאחר וגרשה ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם היאך זה מתיר מה שאסר הראשון הא למדנו שאין זו כריתות.

ז,ו [גט שאין בו זמן] אבא שאול אומר אפילו כתוב בו אני היום גרשתיך כשר כתבו ביום שקרע פלוני שטרותיו כשר גט שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים [כשר משם] ר' אליעזר אמרו מביא [עדיו] לב"ד וא"צ להביא את הגט וגובה מנכסים משועבדים.

ז,ז גט שיש בו מחק או תלוי מגופו פסול שלא מגופו כשר אם החזירו מלמטה אפילו [בגופו] כשר גט שחתמו עליו עדיו א חר שאלת שלום פסול שלא חתמו אלא על שאלת שלום החזיר בו דבר אחד או שני דברים מענינו של גט כשר.

ז,ח כתבו בדף זה וחתמו עדיו בדף שני פסול החזיר בו דבר אחד או שני דברים מענינו של גט כשר.

ז,ט הרחיק את העדים מן הכתב מלא שתי שיטין פסול פחות מכן כשר כמה ירחיק את העדים מן הכתב ויהא כשר כדי שיהו נקרין עמו דברי ר ' ר"ש אומר מלא שיטה אחת ר ' דוסתאי בר' ינאי אומר מלא חתימת ב' עדים.

ז,י גט שחתמו עליו חמשה עדים ונמצאו שלשה הראשונים קרובין או פסולין תתקיים עדות בשאר עדים גט שכתבו בחמשה לשונות וחתמו עליו חמשה עדים בחמשה לשונות פסול נקרע כשר נתקרע פסול נקרע בו קרע של ב "ד פסול נימוק או שהרקיב או שנעשה ככברה כשר נמחק או שנטשטש ובבואה שלו קיימת אם יכול לקרות כשר אם לאו פסול.

ז,יא אני עד חתמתי עד אם היה כתב ידו יוצא ממקום אחר כשר ואם לאו פסול רשב"ג אומר תקנה גדולה התקינו שיהו העדים משימין את שמן בגיטין.

מסכת קידושין פרק א

א,א האשה נקנית בשלש דרכים וקונה א "ע בשתי דרכים נקנית בכסף בשטר בביאה . בכסף כיצד נתן לה כסף או שוה כסף אמר לה הרי את מקודשת לי הרי את מאורסת לי הרי את לי לאינתו ה "ז מקודשת אבל נתנה היא לו כסף או שוה כסף ואמרה לו הריני מאורסת לך הריני מקודשת לך הריני לך לאינתו אינה מקודשת ובשטר כיצד צ "ל בשטר שיש בו ש"פ והלא היא מקודשת בדבר שיש בו ש"פ אלא אפילו כתב על חרס ונתן לה על

נייר ונתן לה ה "ז מקודשת ובביאה כל ביאה שהיא לשם קדושין מקודשת שאינה לשם קדושין אינה מקודשת.

א,ב לא ישא אדם אשה עד שתגדל בת אחותו או עד שימצא את ההגון לו שנא ' (ויקרא יט) ומלאה הארץ זמה זמה היא ר "א אומר זה פנוי [הבא] על הפנויה שלא לשם אישות ר"א אומר מנין שענוש לפני [מקום כבא] על אשה ואמה נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה שנאמר (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא וגו ' ר"א בן יעקב אומר מתוך שבא על נשים הרבה ואין ידוע על [איזו מהן בא והיא שקבלה מאנשים] הרבה ואין ידוע מאיזו מהן קבלה [נמצא זה נושא את בתו וזה נושא את אחותו] נמצא כל העולם מתמלא ממזרין לכך נאמר ומלאה הארץ זמה ר "י בן בתירא אומר הרי הוא אומר (ויקרא כ) ולא תזנה הארץ מזנין הן הפירות זה מזה [הוא] לא כהן ולא לוי ולא ישראל הכריעו חכמים לסייע דברי ר"י בן בתירא שנאמר (ירמיהו ג) שאי עיניך על שפים וראי איפה לא שוגלת וגו' וימנעו רביבים וגו'.

א,ג איזהו גרעון כסף רצה לפדות א "ע בתוך השנים האלו מחשב את המעות ואת השנים ונותן לרבו מפני שיד העבד על העליונה איזו היא חזקת קרקעות נעל וגדר ופרץ כל שהוא הרי זו חזקה איזו היא חזקת עבדים נעל לו סנדלו [והתיר] לו סנדלו [והוליך אחריו כלים למרחץ ה"ז חזקה הגביהו ר"ש אומר] אין [לך] חזקה גדולה מזו.

א,ד וקונה א"ע בראשי אברים וקונה א "ע בכסף ע "י אחרים ובשטר על ידי עצמו מפני שהוא כנותן משמאלו לימינו דברי ר "מ וחכ"א בכסף ע"י עצמו בשטר ע "י אחרים ובלבד שיהא [כסף] של אחרים ואומר לו ע "מ שאין לך רשות אלא לפדות בו רשב"א [אמר] משום ר"מ אף בשטר ע"י אחרים אבל לא ע"י עצמו.

א,ה ספינה נקנית במשיכה ר' נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר איזו היא משיכה בין שמשך בין שהנהיג בין שקרא לה ובאת אחריו ה "ז משיכה איזו היא מסירה כל שמסר לו פרומביא ומוסרה ה "ז מסירה אימתי אמרו מטלטלין נקנין במשיכה ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהם ברשות הלוקח כיון שקבל עליו קנה ברשות המוכר עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים ברשות זה המופקדים אצלו עד שיקבל עליו או עד שישכיר לו את [מקומו].

א,ו החליף עמו קרקעות בקרקעות מטלטלין במטלטלין קרקעות במ טלטלין מטלטלין בקרקעות כיון שזכה [בו] נתחייב זה בחליפיו.

א,ז רשות [גבוה] בכסף כיצד גזבר שנתן מעות הקדש במטלטלין קנה הקדש בכ "מ שהוא [אבל בהדיוט] לא קנה עד שעה שימשוך אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט כיצד שור זה [הקדש] ובית זה הקדש אפילו מכאן ועד סוף העולם קנה [הקדש בכ "מ שהוא אבל בהדיוט] לא קנה עד [שיחזיק].

א,ח איזו היא מצות עשה שהזמן גרמא כגון סוכה ולולב ותפלין איזו היא מ "ע שלא הזמן גרמא כגון אבידה ושילוח הקן [מעקה] וציצית ר "ש פוטר את הנשים מן הציצית מפני שהוא מצות עשה שהזמן גרמא איזו היא מצות הבן על האב מאכיל ומשקה מלביש ומכסה מוציא ומכניס ומרחיץ את פניו ידיו ורגליו אחד האיש ואחד האשה אלא שהאיש סיפק בידו לעשות ואשה אין סיפק בידה לעשות מפני שיש רשות אחרים עליה איזו היא מצות אב על הבן למולו ולפדותו וללמדו תורה וללמדו אומנות ולהשיאו אשה וי "א אף להשיטו בנהר ר' יהודה אומר כל שאין מלמד את בנו אומנות כאילו מלמדו לסטות.

א,ט ר"ג אומר כל שיש בידו אומנות למה הוא דומה לכרם שמוקף גדר ולחריץ שהוא מוקף סייג וכל שאין בידו אומנות למה הוא דומה לכרם שאין מוקף גדר ולחריץ שאין מוקף סייג ר ' יוסי אומר [משם] ר"ג כל שבידו אומנות למה הו א דומה לאשה שיש לה בעל בין שהיא מתקשטת ובין שאינה מתקשטת אין הכל מסתכלין בה ואם [אין] מתקשטת [היא] לא תהא לה מורא <בס"א ונראה> וכל שאין בידו אומנות למה הוא דומה לאשה שאין לה בעל בין מתקשטת בין שאינה מתקשטת הכל מסתכלין בה ואם [אין] מתקשטת [היא לא תהא לה מורא] ר' יוסי בר"א אומר משום ר"ג כל שבידו אומנות למה הוא דומה לכרם גדור שאין בהמה וחיה נכנסין [לתוכו] ואין עוברין ושבין נכנסין [לתוכו] ואין רואין את מה שבתוכו וכל שאין בידו אומנות למה הוא דומה לכרם פרוץ שבהמה וחיה נכנסין [לתוכו] ועוברים ושבים נכנסין [לתוכן] ורואין מה שבתוכו.

א,י ר"א בר"ש אומר כל מצוה שנתחייבו בה ישראל [עד שלא באו לארץ] נוהגת בארץ ובח"ל ושלא נתחייבו בה אלא משבאו לארץ אין נוהגת אלא בארץ חוץ מהשמטת מלוה וגאולת ממכר ושילוח עבד עברי שאע "פ שלא נתחייבו בהן אלא משבאו לארץ נוהגת בארץ ובח"ל.

א,יא העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין [לו] את ימיו ונוחל את הארץ וכל העובר עבירה אחת מריעין לו ומקצרין את ימיו ואינו נוחל את הארץ ע "ז נאמר (קוהלת ט) וחוטא אחד יאבד טובה הרבה בחטא יחידי שחטא זה איבד ממנו טובות הרבה לעולם יהא אדם רואה את עצמו כאילו חציו זכאי וחציו ח ייב עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע עצמו לכף חובה ע "ז נאמר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה [בחטא] יחידי [שעשה זה] איבד ממנו טובות הרבה ר "ש בר"א אומר משום ר"מ לפי שהיחיד נידון אחר רובו והעולם נידון אחר רובו לעולם יהא אדם רואה [את] עצמו חציו זכאי וחציו חייב ואת העולם חציו זכאי וחציו חייב עשה מצוה אחת אשריו שהכריע א "ע ואת העולם לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף חובה וע "ז נאמר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה [בחטא יחידי שחטא זה איבד ממנו ומן העולם טובות הרבה] ר"ש אומר היה אדם צדיק כל ימיו ובאחרונה מרד איבד את הכל שנא' (יחזקאל לג) צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו היה אדם רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה המקום מקבלו שנא' (שם) ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו וגו'. כל העוסק [בשלשתן] במקרא במשנה ובדרך ארץ על זה נאמר (קוהלת ד) והחוט המשולש לא במהרה ינתק.

מסכת קידושין פרק ב

ב,א כשם שאין האיש מקדש לבנו בו ובשלוחו כך אין האשה מקדשת את בתה בה ובשלוחה.

ב,ב [האומר לאשה הרי את מקודשת לי] ע"מ שאני יוסף ונמצא יוסף ושמעון ע "מ שאני בסם ונמצא בסם וברוסי ע "מ שאני בן עיר ונמצא בן עיר ובן כרך ה "ז מקודשת שאיני

אלא יוסף ונמצא יוסף ושמעון שאיני אלא בסם ונמצא בסם ובורסי שאיני אלא בן עיר ונמצא בן עיר ובן כרך אינה מקודשת.

ב,ג התקדשי לי בזו ובזו היתה אוכלת ראשונה אם נשתייר בידו ש "פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת התקדשי בכוס זה ובמה שבתוכו אם יש בו ש "פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ולא זכתה אלא [בו] במה שבתוכו בלבד.

ב,ד ע"מ שאני עני והיה עני והעשיר ע "מ שאני עשיר והיה עשיר והעני ע "מ שאני בסם והיה בסם ונעשה בורסי ע"מ שאני בורסי והיה בורסי ונעשה בסם ע"מ שאני בן עיר והיה בן עיר ונעשה בן כרך ע "מ שיש לי בנים והיו לו בנים [ואח"כ מתו] ע"מ שאין לי בנים ולא היה לו בנים ואח"כ נולדו לו ה"ז מקודשת.

ב,ה שאיני אלא עני והיה עשיר והעני שאיני אלא עשיר והיה עני והעשיר שאיני אלא בסם שאיני אלא בורסי והיה בסם ונעשה בורסי שאיני אלא בן עיר והיה בן כרך ונעשה בן עיר שאיני אלא בן כרך והיה בן עיר ונעשה בן כרך שאין לי בנים והיו לו בנים ואח "כ מתו שיש לי בנים ולא היו לו ואח "כ נולדו אינה מקודשת זה הכלל כל שמתקיים בשעת קדושין אע "פ שבטל לאחר מכן ה "ז מקודשת וכל שאין מתקיים בשעת קדושין אע "פ שמתקיים לאחר מכן אינה מקודשת.

ב,ו התקדשי לי בסלע זו ומשנטלתו מידו אמרה סבור הייתי שאתה כהן ואין אתה אלא לוי שאתה עשיר ואין אתה אלא עני ה "ז מקודשת זה הכלל כיון שנפלו קדושין לתוך ידה בין שהטעה בין שהטעתו היא ה "ז מקודשת ר "ש אומר אם הטעה לשבח ממון ה "ז מקודשת כיצד בדינר זה של כסף ונמצא של זהב רוצה הי א בשל זהב יותר משל כסף עני ונמצא עשיר רוצה היא [בעשיר] יותר מבעני מודה ר"ש שאם הטעה לשבח יוחסין שאינה מקודשת.

ב,ז התקדשי לי בסלע זו בפרה זו בטלית זו כיון שלקחה את הסלע ומשכה את הפרה והחזיקה [בטלית] ה"ז מקודשת.

ב,ח כנסי לי סלע זו ובשעת מתנה אמר הרי את מקו דשת [משנטלתו מידו רוצה מקודשת רוצה אין מקודשת הילך סלע זו שאני חייב לך בשעת מתנה אמר הרי את מקודשת לי רוצה מקודשת רוצה אין מקודשת] אם משנטלתו מידו אע "פ ששניהם רוצין אינה מקודשת.

ב,ט התקדשי לי בסלע שיש לי בידך אינה מקודשת כיצד יעשה [יטלנו הימנו] ויחזור [ויתנו] לה ויאמר לה הרי את מקודשת לי התקדשי לי בסלע זו משנטלתו מידו הטילתו לים או לנהר אינה מקודשת התקדשי לי ואמרה לו תנוהו לפלוני אינה מקודשת נתן לה קידושיה ולא אמר לה הרי את מקודשת לי ר' יהודה אומר אינה מקודשת ר' יוסי אומר אם עסוקין באותו ענין מקודשת.

ב,י התקדשי לי במנה זה ונמצא מנה חסר דינר אינה מקודשת היה בו דינר רע יחליף היה מונה ומשליך לתוך ידה ראשון ראשון יכולה היא שתחזור בו עד שעה שיגמור.

ב,יא זה אומר במנה וזה אומר במאתים והלך זה לביתו וזה לביתו ואח "כ תבעו זה את זה [וקדשו] אם האיש תבע את הא שה יעשו דברי האשה ואם האשה תבעה את האיש יעשו דברי האיש וכן המוכר חפץ לחבירו והיה מונה לתוך ידו יכול לחזור בו עד שיגמור זה אומר במנה וזה אומר במאתים והלך זה לביתו וזה לביתו ואח "כ תבעו זא "ז אם הלוקח תבע את המוכר יעשו דברי מוכר ואם המוכר תבע את הלוקח יעשו דברי [לוקח].

מסכת קידושין פרק ג

ג,א האומר לאשה הרי את מקודשת לי בפקדון שיש לי בידך הלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר בידה ש "פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ובמלוה אע "פ שנשתייר בידה ש"פ אינה מקודשת ר"ש בר"א אומר מלוה כפקדון אם נשתייר בידה ש "פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.

ג,ב האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע "מ שאדבר עליך לשלטון ואעשה עמך כפועל ונתן לה ש "פ ה"ז מקודשת מיד עד שיאמר לא דברתי ולא עשיתי דברי ר "מ וחכ"א אם נתקיים התנאי מקודשת ואם לאו אינה מקודשת רשב "ג אומר אין תנאי בכתובים שאינו כפול.

ג,ג ע"מ שאדבר עליך לשלטון אם דבר עמה כדרך המדברים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת [במה שאדבר עליך לשלטון אם דבר עמה בש "פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת].

ג,ד [במה שאעשה עמך כפועל] אם עשה עמה בש"פ מקודשת בפעולה שאעשה עמך אם עשה עמה בש"פ מקודשת ואם לאו אין מקודשת ע "מ שאעשה עמך בפעולה למחר עשה עמה בש"פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.

ג,ה ע"מ שיש לי מאתים זוז ה "ז מקודשת שמא יש לו בסוף העולם ע "מ שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת [ע"מ שיש לי ביד פלוני אע"פ שאמר אין לו בידי מקודשת שמא עשו קנוניא עד שיאמר יש לו בידי אם אמר יש לו בידי מקודשת ואם לאו אינה מקודשת].

ג,ו [ע"מ שאראך מאתים זוז אם הראה על השולחן אינה מקודשת שלא אמר להראותן אלא משלו] ע"מ שיש לי בית כור עפר ה "ז מקודשת שמא יש לו בסוף העולם ע "מ שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקוד שת ע"מ שאראך בית כור עפר אם הראה בבקעה אינה מקודשת שלא אמר להראות אלא משלו.

ג,ז ע"מ שירצה פלוני אע "פ שאמר איני רוצה מקודשת שמא ירצה לאחר שעה עד שיאמר רוצה אני אם אמר רוצה אני מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ע "מ שירצה אבא אע"פ שלא רצה האב ה "ז מקודשת [שמא יתרצה האב לאחר שעה מת האב מקודשת שמא] נתרצה האב שעה אחת לפני מיתתו מת הבן זה היה מעשה ובאו ולמדו את האב שיאמר איני רוצה.

ג,ח כל תנאי שיש בו מעשה בתחילתו תנאו בטל כיצד הריני חולצך ע "מ שירצה אבא אע"פ שלא רצה האב ה "ז מקודשת הריני בועלך ע "מ שירצה אבא אע "פ שלא רצה ה אב מקודשת רשב"א אומר [משם] ר"מ רצה האב מקודשת לא רצה אינה מקודשת שלא היתה בעילה אלא מחמת תנאי הראשון כלל ארשב "א כל תנאי שאפשר לעשות בה ובשלוחה והתנה עמה תנאו קיים וכל שא "א לעשות אלא בגופה והתנה עמה תנאו בטל כיצד הריני מגרשך ע"מ שירצה אבא רצה האב מגורשת [לא רצה האב] אינה מגורשת הריני מקדשך ע"מ שירצה אבא רצה האב מקודשת לא רצה האב אינה מקודשת.

ג,ט ע"מ שאם מתי לא תהא זקוקה ליבם ה"ז מקודשת ובטל תנאו שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ע"מ שאין ליך עלי שאר כסות ועונה ה"ז מקודשת ותנאו קיים זה הכלל כל המתנה על מ"ש בתורה בדבר שהוא של ממון תנאו קיים בדבר שאינו של ממון תנאו בטל.
ג,י ע"מ שאני עשיר אין אומרים כעשיר שבעשירים אלא כל שבני עירו [נוהגין כן] ע"מ שאני ת"ח אין אומרים כשמעון בן עזאי ולא כשמעון בן זומא אלא כל שבני עירו [נוהגין כן] בדינר זה של כסף ונמצא של זהב אינה מקודשת כיצד יעשה [יטלו] הימנה ויחזור [ויתננו] לה ויאמר הרי את מקודשת לי.

מסכת קידושין פרק ד

ד,א הנותן רשות לשלשה לקדש לו אשה ר ' נתן אומר בית שמאי אומרים יכולין שנים להעשות עדים ואחד שליח ב"ה אומרים שלשתן שלוחין ואין יכולין להעיד.
ד,ב האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית ממקום פלוני הלך וקדש [ממקום] אחר אינה מקודשת הרי היא במקום פלוני והלך וקדשה במקום אחר ה "ז מקודשת ר"א אומר בכולן ה"ז מקודשת עד שיאמר אי אפשי שתקדשנה [לי] אלא במקום פלוני.
ד,ג האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית ה לך וקדשה לעצמו מקודשת לשני מעכשיו [לאחר] שלשים יום ובא אחר וקדשה [לאחר] שלשים [יום] מקודשת לשני כיצד יעשו אחד נותן גט ואחד כונס אם היו שני אחים נפסלה מזה ומזה.
ד,ד המקדש בטעות ובפחות מש "פ וכן קטן שקדש אע "פ ששלח סבלונות לאחר [מכן] אינה מקודשת שמחמת קדושין הראשונים שלח ואם בעל קנה ר ' שמעון בן יהודה אומר [משם] ר"ש אע"פ שבעל לא קנה שלא היתה בעילה אלא מחמת קדושין הראשונים.
ד,ה המקדש בגזילה ובפקדון או שחטף ממנה סלע וקדשה בו ה "ז מקודשת אמר לה התקדשי לי בסלע שיש בידך אינה מקודשת כיצד יעשה יטלנו [הימנה] ויחזור [ויתננו] לה ויאמר הרי את מקודשת לי.
ד,ו המקדש בבשר מעשר אפילו לאחר שחיטה אינה מקודשת בעצמיו בגידיו בקרניו בטפליו בדמו בחלבו ובעורו ובגיזתו ה "ז מקודשת המקדש בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים אינה מקודשת בהקדש במזיד קידש מפני שמעל בשוגג לא [מעל] דברי ר"מ ר' יהודה אומר אם יש לו בהן טובת הנאה ש"פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת א"ר נראין דברי ר' יהודה בהקדש ודברי ר"מ במעשר שני.
ד,ז המקדש ביין נסך ובעבודת כוכבים [בעיר] הנדחת ויושביה בעורות לבובין באשירה ופירותיה בבימוס ומה [שעליו] במרקוליס ומה שעליו ובכל דבר שחל עליו איסור עבודת כוכבים כולם אע "פ שמכרן וקדש בדמיהן אינה מקודשת במי חטאת ובאפר חטאת מקודשת ר' יהודה אומר אם יש לו בהן טובת הנאה ש"פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.
ד,ח האומר לאשה הרי את מקודש ת לי לאחר שאתגייר [לאחר] שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך לאחר שתמות אחותך או לאחר שיחלוץ ליך יבמיך בכולם אע"פ שנתקיים התנאי אינה מקודשת.

ד,ט קדשתי את בתי ואיני יודע למי קדשתיה בא אחד ואמר אני קדשתיה נאמן לכונסה אם משכנסה בא אחד ואמר א ני קדשתיה לא כל הימנו לאסרה קדשתי את בתי הקטנות בכלל [ולא הגדולות בכלל נתקדשה בתי אין הקטנות בכלל] גרשתי את בתי הקטנות בכלל ואין הגדולות בכלל נתגרשה בתי אין הקטנות בכלל נשבית ופדיתיה או שנבעלה לאחד מן הפסולין לא כל הימנו לאוסרה קדשתי את בתי והיה לו עשר בנו ת כולן אסורות מן הספק אם אמר גדולה לא נתקדשה אלא גדולה ואם אמר קטנה לא נתקדשה אלא קטנה.

ד,י ב' אחים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע לאיזו קדש וזה אינו יודע לאיזו קדש שניהם אסורין מן הספק אם היו עסוקין בגדולה לגדול ובקטנה לקטן אומר אני גדולה לא נתקדשה אלא לגדול וקטנה לא נתקדשה אלא לקטן.

ד,יא קדשתיך והיא אומרת לא נתקדשה אלא בתי הוא אסור בקרובות גדולה והגדולה מותרת בקרוביו ומותר בקרובות קטנה וקטנה אסורה בקרוביו קדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשת אלא אותי אסור בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו ומותר בקרובות גדולה וגדולה אסורה בקרוביו.

ד,יב כהנת ולויה וישראלית שנשאו לגר הולד גר לעבד משוחרר הולד עבד משוחרר כותי ועבד שבאו על בת ישראל והולידה בן הולד ממזר ר "ש בן יהודה [אמר משם] ר"ש אין ממזר אלא מן האשה שאיסורה איסור ערוה וחייבין עליה כרת.

מסכת קידושין פרק ה

ה,א גירי וחרורי ממזרי ונתיני שתוקי ואסופי וכל האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה דברי ר"מ ר' יהודה אומר ד' קהלות הן קהל כהנים קהל לוים קהל ישראל קהל גרים והשאר מותרים לבא זה בזה וחכ"א שלש קהלות הן קהל כהנים קהל לוים קהל ישראל ר ' אליעזר אומר כל האסורין בקהל ו דאן בודאן מותר ודאן בספקן ספיקן בודאן וספיקן בספיקן אסור.

ה,ב אלו הן הספיקות שתוקי ואסופי וכותי וכן היה ר ' אליעזר אומר ממזר לא ישא את [הממזרת וכותי] לא ישא את [הכותית] וכן שתוקי ואסופי כיוצא בהן.

ה,ג גר ועבד משוחרר [מותר] בממזרת והולד ממזר דברי ר ' יוסי ר' יהודה אומר גר לא ישא [את הממזרת] גר ועבד משוחרר וחלל מותרין בכהנת איזו היא עיסה כל שאין בה לא [משם נתינה] ולא [משם] ממזרת ולא [משם] עבדי מלכים אמר רבי מאיר שמעתי כל שאין בה אחד מכל אלו כשרה לכהונה רשב "א אומר [משם] רבי מאיר וכן היה רבי שמעון בן מנסיא אומר כדבריו מפני מה אמרו עיסה פסולה לכהונה מפני שספק חללים שנטמעו בה מכירין ישראל נתינין וממזרין שביניהן ואין מכירין חללים שביניהן.

ה,ד בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר ופסולה מן הכהונה עיסה פסולה [לכהונה] נשאת לישראל בתה כשרה לכהונה גיורת וחללה פסולה לכהונה נשאת לישראל בתה כשרה לכהונה שבויה פסולה לכהונה נשאת

לישראל בתה כשרה לכהונה שפחה פסולה לכהונה נשאת לישראל בתה כשרה לכהונה נמצאו ישראל מקוה לכהנים ושפחה מקוה לכל הפסולין.

ה,ה נתינין וממזרין טהורין לעתיד לבא דברי ר ' יוסי ר"מ אומר אין טהורין אמר לו ר ' יוסי והלא כבר נאמר (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם אמר לו ר "מ (שם) מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם א "ר יוסי מה ת "ל אטהר אתכם אפילו מן הנתינות ומן הממזרות.

ה,ו מצרי שנשא מצרית אדומי שנשא אדומית ראשון ושני אסור ושלישי מות ר א "ר יהודה בנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי ר ' עקיבה ואמר אני גר מצרי ונשאתי [אני] אשה גיורת מצרית והריני הולך להשיא אשה לבני בת גיורת מצרי כדי [שיהא] בן בני כשר לבא בקהל שנא ' (דברים כג) דור שלישי יבא להם בקהל ה ' אמר לו ר "ע בנימין טעית הלכה משעלה סנחריב ובלבל את כל האומות לא עמונים [ומואבים] במקומן [ולא מצרי ואדומי במקומן] אלא עמוני נושא מצרית ומצרי נושא עמונית ואחד מכל אלו נושא אחת מכל משפחות האדמה ואחד מכל משפחות האדמה נושא אחת מכל אלו הכל הולך אחר הולד.

ה,ז לויה וישראלית מוסיפין עליהם עוד אחת הרי שתים עשרה בדק את האם אין צריך לבדוק את הבנים בדק את הבנים א "צ לבדוק את האם בדק את הגדולים אין צריך לבדוק את הקטנים בדק את הקטנים אין צריך לבדוק את הגדולים בד "א באשה אחת אבל בשתי נשים בדק את האם צריך לבדוק את הבנים את הבנים צריך לבדוק את האם בדק את הגדולים צריך לבדוק את הקטנים את הקטנים צריך לבדוק את הגדולים.

ה,ח האומר בני זה ממזר אין נאמן בני זה בן גרושה או בן חלוצה על הקטן נאמן על הגדול אין נאמן דברי ר ' יהודה וחכ"א אפילו שניהם אומרים על העובר שבמעיה ממזר אין נאמנים.

ה,ט מי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובא הוא ו אשתו ובניו ואמר אשה שיצתה עמי למדה"י הרי היא זו ואלו בניה אין צריך להביא ראיה לא על האשה ולא על הבנים מתה ואלו בניה [מביא] ראיה על הבנים ואין צריך להביא ראיה על האשה נאמנת אשה שתאמר אלו בני אשה שנשאתי במדה "י הרי היא זו ואלו בניה צריך להביא ראיה על האשה ואין צריך להביא ראיה על הבנים ומביא ראיה על הגדולים ואינו מביא ראיה על הקטנים.

ה,י מתיחדת אשה אחת עם שני אנשים אפילו שניהם כותים אפילו שניהם עבדים אפילו א' כותי וא' עבד חוץ מן הקטן שאינה בושה לשמש כנגדו אחותו [חמותו] ושאר כל עריות שבתורה לא יתיחד עמהן אלא ע "פ שנים אבל היא לא תתיחד אפילו עם מאה עובדי כוכבים ר' אלעזר אומר אף מי שיש לו אשה ובנים ואין שרוין אצלו לא ילמד סופרים ר ' יהודה אומר רווק לא ירעה בהמה דקה ולא ישנו שני רווקים בטלית אחת וחכמים מתירין אמרו לו לא נחשדו ישראל על כך.

ה,יא היה ר' מאיר אומר יש אי ש ואשה שמולידין חמש אומות כיצד עובד כוכבים שיש לו עבד ושפחה ולהם שני בנים נתגייר אחד מהם נמצא אחד גר ואחד עובד כוכבים נתגייר רבן וגיירן לעבדים והולידו בן הולד עבד נשתחרר אחד מהן והולידו בן הולד ממזר נשתחררה שפחה ובא עליה אותו עבד והולידו בן הולד משוחרר נשת חררו שניהם והולידו בן הולד עבד משוחרר יש שמוכר את אביו ליתן לאמו כתובה כיצד מי שיש לו

עבד ושפחה והולידו בן שיחרר שפחתו ונשאה וכתב כל נכסיו לבנה זה הוא שמוכר אביו ליתן לאמו כתובה.

ה,יב כל שעסקו עם הנשים לא יתיחד עם הנשים כגון [הסדידין והסריקות והגרדין והרוכלין והחייטין והספלין והכובסין והנקורות] ר' [מאיר] אומר אין לך אומנות [שעברה מן העולם אלא אוי לו לאדם] שרואה את הוריו באומנות פגומה ר' אומר לעולם [ישתדל אדם וילמד את בנו] אומנות נקייה וקלה [ויתפלל] לפני מי שהעושר שלו שאין לך אומנות שאין בה עניות ועשירות להודיעך שאין עושר ועוני מן האומנות.

ה,יג [אמר] רשב"א [הראית מימיך] ארי סבל צבי קייץ שועל חנוני זאב מוכר קדרות ובהמה חיה ועוף שיש להם אומנות והם מתפרנסין שלא בצער והן לא נבראו אלא לשמשני ואני לשמש את קוני והלא דברים ק"ו [ומה הם] אלו שלא נבראו אלא לשמשני הרי הן מתפרנסין שלא בצער אני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי פרנסתי.

ה,יד ר' נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה שאוכלין [שכר עמלה] בעולם הזה והקרן קיימת להם לעולם הבא לפי שכל אומנות שבעולם אין עומדין לאדם אלא בנערותו בזמן שכחו עליו אבל אם בא לידי חולי או לידי זקנה או לידי מדת היסורין אין עושה מלאכה לסוף שמת ברעב אבל תורה משמרתו לאדם מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו בנערותו מהו אומר (ישעיהו מ) וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ו גו' [בזקנותו מהו אומר (תהילים צב) עוד ינובון בשיבה וגו'] וכן אתה מוצא באברהם אבינו שברכו המקום בזקנותו יתר מנערותו שנא' (בראשית כד) ואברהם זקן בא בימים (שם) וה' ברך את אברהם בכל רמ"א שלא היתה לו בת [ר' אומר משם] ר' יהודה שהיתה לו בת ר' אלעזר המודעי אומר זו אצטגנינות שהיתה [בידו] של אברהם אבינו שהכל היו באין לפניו ר"ש בן יוחאי אומר זו מרגלית טובה שהיתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל [הרואה אותה מיד נתרפא] משמת אברהם אבינו נטלה המקום ותלאה בגלגל חמה [מדה שניה] שלא מרד עשו בימיו [מדה שלישית] שעשה ישמעאל תשובה בימיו אחרים אומרים בת היה לאברהם ובכל שמה וברכו המקום בזקנותו יתר מנערותו וכל כך למה מפני שעשה את התורה עד שלא באת שנא' (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חוקותי ותורותי תורתי לא נאמר אלא ותורותי מלמד שנתגלו לו טעמי תורה ודקדוקיה.

תוספתא

סדר נזיקין

מסכת בבא קמא פרק א

א,א כל שחייבתי בשמירתו חייבתי בנזקו זה השור והבור הכשרתי במקצת נזקו כהכשר כל נזקו זה הבור חייבתי בתשלומי נזקו מלמד שהבעלים מטפלין בנבילה נכסין שאין בהן מעילה פרט לשור של ישראל שנגח לשור של הקדש ושור של הקדש שנגח לשור של ישראל נכסין שהן של בני ברית פרט לשור של ישראל שנגח לשור של כנעני נכסין המיוחדין פרט לנכסי הפקר חוץ מרשות המיוחדת למזיק פרט לשהזיק שור ברשותו ורשות הניזק והמזיק וכשהזיק חב המזיק כגון חצר השותפין והבקעה נכסין המיוחדין שהן חוץ מרשות המיוחדת למזיק ורשות הניזק והמזיק . והשומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שהזיק שור ברשותו מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק אחד נזקי אדם ואחד נזקי בהמה שמין להם מן העידית שנאמר (שמות כב) מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם.

א,ב שום כסף אין אומרים תצא פרה בטלית ולא טלית בפרה אלא שמין אותן כספים שוה כסף מלמד שאין ב "ד שמין אלא מדבר שיש בו אחריות תפס הניזק במטלטלין שמין לו מהן בפני ב "ד ואפילו מן היתומים והוא שתפס מחיים בפני ב "ד מלמד שאין חייב עד שיעמוד בדין ולא בב"ד הדיוטות על פי עדים מלמד שכל דבר שהוא קנס אין משלם על פי עצמו בני חורין ובני ברית יצאו עובדי כוכבים ועבדים ופסולי עדות נשים בכלל הנזק אע"פ שלא דבר הכתוב אלא באיש סופנו לרבות את האשה הניזק והמזיק בתשלומין לשלם חצי נזק.

א,ג חמשה תמין וחמשה מועדין אף הצבוע ר ' אלעזר אומר אף הנחש במה דברים אמורים בזמן שבאו מן המדבר אבל אם היו מרו ם מועד משלם נזק שלם תם משלם חצי נזק והנחש בין כך ובין כך מועד לשלם הבהמה אינה מועדת לא ליגח ולא ליגוף ולא לישוך ולא לרבוץ ולא לבעוט על כולן משלמת חצי נזק בין ברשות הרבים ונתזו צרורות מתחת רגליה ונפל על הכלי ושברתו משלמת חצי נזק היתה מהלכת כדרכה ברשות הרבים ודרסה על הכלי ושברתו וניתז הימנו חרס ושבר כלי אחר על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק.

א,ד בהמה שנכנסה מאיליה לרשות היחיד והזיקה בידה וברגלה ובקרנה ובעול שעליה ובמשוי שעל גבה ובעגלה כשהיא מושכת משלמת נזק שלם והמזיק בכרמלית משלם נזק שלם בהמה שהיתה מהלכת כדרכה ברשות הרבים נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנת מצד הרחבה ומתוך החנות משלמת מה שנהנית כיצד משלמת מה שנהנית אומדין כמה אדם רוצה להאכיל את בהמתו מה שאכלה היא אינו להאכילה לפיכך אם אכלה חטין הראויות לה הרי זו פטורה שינתה ואכלה משלמת מה שהזיקה כיצ ד שינתה ואכלה היתה

קופתו מופשלת לאחוריו ברשות הרבים פשטה פרה פיה לתוכה ואכלה משלמת מה שהזיקה משאוי שנתן על פתח החנות חציו בפנים וחציו בחוץ פשטה פרה פיה לתוכו ואכלה ה"ז פטורה.

א,ה בהמה שאכלה אוכלין שאין ראויין לה טרפה את הבהמה ואכלה את הבשר חמור שאכל כרשינין פרה שאכלה שעורין חזיר שאכל חתיכת של בשר כלב שליקלק את השמן משלמין נזק שלם . בהמה מועדת לילך לשבר למעך את האדם ואת הפירות ואת הכלים בין שהזיקה ברגלה בדרך הילוכה ובגופה בדרך הילוכה חמור במשאו שעליו בדרך הילוכו סומכוס אומר חזיר שהיה נובר והזיק בחוטמו משלם נזק שלם.

א,ו ארבעה כללים היה רבי שמעון בן אלעזר אומר בניזקין כל מקום שיש רשות לניזק ולא למזיק חייב בנזק שלם למזיק ולא לניזק פטור מן הכל לזה ולזה כגון חצר השותפין והבקעה על השן ועל הרגל פטור על נגיחה ועל נגיפה על נשיכה ועל רביצה ועל בעיטה מועד משלם נ "ש ותם משלם חצי נזק כל מקום שאין רשות לא לזה ולא לזה כגון חצר שאינה של שניהם על השן ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל נגיפה על נשיכה ועל רביצה ועל בעיטה מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים רבי טרפון היה אומר על הכל משלם נ "ש וחכמים אומ רים על השן ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל נגיפה על נשיכה ועל רביצה ועל בעיטה מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק.

א,ז שור המזיק ברשות הניזק כיצד נגח נגף נשך רבץ בעט רבי מאיר אומר משלם נ "ש וחכ"א על השן ועל הרגל משלם נ "ש על נגיחה ועל נגיפה על נשיכה ועל ר ביצה ועל בעיטה מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק.

מסכת בבא קמא פרק ב

ב,א תרנגולין שהידסו את העיסה ואת הפירות או שניקרו משלמין חצי נזק הידסו עפר על גבי עיסה ועל גבי פירות משלמין נזק שלם היו מחטטין בחבלי של דלי נפל ונשבר משלם נזק שלם נפל ונשבר ושבר כלי אחר על הראשון משלמין נזק שלם ועל האחרון משלמין חצי נזק תרנגולין שירדו לגינה ושברו את החליפין וקיטמו את הירק משלמין נזק שלם סומכוס אומר על הקיטום נזק שלם ועל השבור חצי נזק תרנגול שהיה פורח ממקום למקום והזיק בגופו משלם נזק שלם ברוח שבכנפיו חצי נזק סומכוס אומר נזק שלם הכלב והגדי שנפלו הרי אלו פטורין קפצו והזיקו הרי אלו חייבין אבל אדם שקפץ בין מלמעלה בין מלמטה והזיק ה "ז חייב נפל על גבי חבירו והזיק התחתון בעליון והעליון בתחתון התחתון פטור ואם אמר לו קבלני שניהן אחראין זה לזה.

ב,ב איזהו תם ואיזהו מועד מועד שהעידו בו שלשה פעמים ותם שהיו התינוקות ממשמשין בו בין קרניו . נעשה תם בן יומו ונעשה מועד בן יומו . צהבין הבקר שלשה פעמים זה אחר זה אפילו ביום אחד הרי זה תם . רדף שלש רדיפות זו אחר זו אפילו ביום אחד הרי זה מועד דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מועד שהעידו בו ג ' ימים זה אחר זה ותם שהחזיר בו ג' ימים זה אחר זה.

ב,ג לעולם אין נעשה שור מועד עד שיעדוהו בפני בעלים ובפני ב "ד בפני בית דין ולא בפני בעלים אין נעשה שור המועד עד שיעידוהו בפני בעלים ובפני ב "ד העידוהו בפני שנים יום הראשון בפני שנים יום השני בפני שנים יום השלישי הרי אלו שלש עדיות והן עדות אחת נמצאת כת הראשונה זוממת הרי יום אחד פטור מלשלם שנייה זוממת ב ' ימים פטור מלשלם שלישית זוממת הרי שלשתן זוממין הוא פטור והן חייבין ועל זה נאמר (דברים יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו.

ב,ד נשברו כדו וצלוחותיו ברשות הרבים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב ר ' יהודה פוטר שאין שמירתן עליו מודה רבי יהודה לחכמים במניח אבנו וצלוחיתו ברשות הרבים ובא אחר והוזק בהן שהוא חייב מפני ששמירתו עליו ומודים חכמים לרבי יהודה במניח קנקנים בראש הגג לנגבן ונפלו ונשברו ובא אחר והוזק בהן שהוא פטור מפני שאין שמירתן עליו.

ב,ה הניח אבנו ומשאו ברה"ר אמרו לו פנה אותן אמר להם אי איפשי בהן כל הקודם בהן זכה ואם בא אחר והוזק בהן הרי זה חייב נפלה כותלו לרשות הרבים אמרו לו פנה אותן ואמר אי אפשי בהן כל הקודם בהן זכה בהן ואם בא אחר ו הוזק בהן ה "ז חייב המפריח גדרו בקוצין ובצרורות לרה "ר ובא אחר והוזק בהן ה "ז פטור נפלו ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב בנאן כדרכו פטור עד שיתנו לו זמן נתנו לו ונפלו בתוך זמן פטור לאחר זמן הרי זה חייב וכמה הוא זמן אין פחות משלשים יום.

ב,ו המצניע קוצים וזכוכית בתוך כותלו של חברו ובא בעל הכותל וסתרו ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב חסידים הראשונים היו מוציאין אותו לתוך שדות עצמן ומעמיקין להן ג ' טפחים כדי שלא תעלם המחרישה היה בקופה של תבן ובא חבילה של קוצים ברה "ר ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב רבי יהודה פוטר שלא נתנו ע רי ישראל אלא לכך כגון אלו הפותחין ביביהן והגורפין מערותיהן ברשות הרבים בימות החמה שאין להן רשות בימות הגשמים אע "פ שיש להן רשות ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב המוציא תבנו וקשו לרשות הרבים לזבלים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב וכל הקודם בהן זכה החופר את הגלל לזכות בה ברה"ר ובא אחר והוזק בה הרי זה חייב ואסורה משום גזל רבן שמעון בן גמליאל אומר כל המקלקלין ברשות הרבים מותרין משום גזל.

ב,ז קדרין שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל בא חברו ונתקל בו ונפל הראשון משלם לשני והשני לשלישי ואם מחמת הראשון נפלו כולם הרא שון משלם על ידי כולן וחייבין על נזקי אדם ופטורין על נזקי כלים לפיכך אם הזהירו זה את זה הרי אלו פטורין חמרין שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל בא חבירו ונתקל בו ונפל ובא חברו ונתקל בו ונפל אפי ' מאה כולן פטורין הראשון משלם לשני והשני לשלישי ואם מחמת הראשון נפלו כולם הראשון משלם על ידי כולם שחייב על נזקי אדם ופטור על נזקי בהמה לפיכך אם הזיקו זה את זה כולן פטורין שור שדחף את חברו וחברו את חברו הראשון משלם לשני והשני לשלישי ואם מחמת הראשון נפלו הראשון משלם על ידי כולם ואפי' הן מאה כולן פטורין.

ב,ח חמשה שיש בו על גבי ספסל ונשבר כולן חייבין לשלם ואם מחמת האחרון נשבר האחרון משלם על ידי כולם חמורין שרגליו של אחד מהן רעות אין רשאין לעבור עליו נפל רשאין לעבור עליו היה אחד מהן טעון ואחד מהן רכוב מעבירין את טעון מפני הרכוב אחד טעון ואחד ריקן מעבירן את הריקן מפני הטע ון אחד רכוב ואחד ריקן מעבירין את

הריקן מפני הרכוב היו שניהם טעונין שניהן רכובין שניהן ריקנין עושין פשרה ביניהן וכן שתי ספינות שהיו באות זו כנגד זו אחת פרוקה ואחת טעונה מעבירין את הפרוקה מפני הטעונה שתיהן פרוקות ושתיהן טעונות עושות פשרה ביניהן.

ב,ט שנים שהיו מהלכין ברשות הרבים אחד רץ ואחד מהלך שניהן רצין שניהן מהלכין שניהם ממשמשין והזיקו זה את זה שניהן פטורין שלזה רשות להלך ולזה רשות להלך איסי הבבלי אומר הרץ חייב מפני ששינה ומודה איסי הבבלי שאם היה ערב שבת עם חשיכה פטור.

ב,י מסקלין דרך רשות הרבים דברי רבי יהושע ר' עקיבה אומר כשם שאין לו רשות לקלקל כך לא יסקל אם סקל יוציא לים או לנהר או למקומות הטרשים והמסקל נוטל אבן מן האמצע ונותן לצדדים ואם בא אחר והוזק בהן ה"ז חייב אע"פ שאמרו הרי הוא כמסקל מלפני בהמה ונותן לפני אדם מלפני הרואים ונותן לפני הסומין שדרך בהמה להלך באמצע ובני אדם מצדדין דרך הרואין להלך באמצע והסומין מן הצדדים המסקל נוטל מתוך שדהו ונותן לרה"ר ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב אע"פ שאמרו הרי הוא כמסקל מתוך שאינו שלו ונותן לתוך שלו מעשה באחד שהיה מסקל מתוך שדהו ונותן לרשות הרבים היה חסיד אחד רודפו אמר לו מפני מה אתה מסקל מתוך שאינו שלך ונותן לתוך שלך שחק עליו לאחר זמן נצטרך אותו האיש ומכר את שדהו והיה מהלך באותו מקום ונתקל אמר לא לחנם אמר לי אותו חסיד הרי את מסקל מתוך שאינו שלך ונותן לתוך שלך.

מסכת בבא קמא פרק ג

ג,א שור שהזיק שהיה מועד בקרנו ותם בשנ ו וחבל בזה ובזה תם משלם חצי נזק מגופו מועד משלם נזק שלם מן העלייה אין שם עלייה תם משלם חצי נזק מגופו מועד יוציא ויבקש לעלייה כלל אמרו בנזקין הרג את שורו וקרע את כסותו וקוצץ נטיעותו לא יאמר טול את הנבילה ותן לי את הפרה טול את הקרעים ותן לי את הטלית טול את ה קצצין ותן לי את הנטיעות אלא שמין אותן כמה הן יפין עד שלא הוזקו וכמה הן יפין משהוזקו לפיכך הן משלמין רבי עקיבה אומר אף התם שחבל באדם משלם במותר נזק שלם שנאמר (שמות כא) כמשפט הזה יעשה לו יכול ישלם מן העלייה תלמוד לומר יעשה מגופו הוא משלם ואין משלם מן העלייה.

ג,ב שור שוה מנה שנגח שור שוה מאתיים ואין הנבילה יפה כלום נוטל את שורו מת או הכחיש אין לו אלא שור. שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתיים והנבילה יפה חמשים זוז זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל החצי החי וחצי המת שנאמר (שמות כא) ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון דברי רבי יהודה אמר לו ר ' מאיר לא בזה דברה תורה אלא בזמן שאין הנבילה יפה כלום הא מה תלמוד לומר וגם את המת יחצון יחצו דמי מיתה ביניהם.

ג,ג יש חייב על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו ופטור על נזקי עצמו ועל נזקי שורו כיצד חייב על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו הזיק ברשות היחיד חייב שורו וחמורו

חייבים הזיק במתכוין חייב שורו וחמורו חייבים הדליק גדישו של חבירו ביום הכפורים חייב שורו וחמורו חייבין כיצד פטור מלשלם על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו הזיק ברה"ר בדרך הלוכו פטור שורו וחמורו פטורין המית ב לא מתכוין פטור שורו וחמורו פטורין חבל בהקדש בגר ועבד משוחרר פטור שורו וחמורו פטורין ופטור על נזקי עבדו ואמתו.

ג,ד כיצד משלם במותר חצי נזק שור שוה מנה שנגח שור שוה מאתים הכחישו חמשים זוז חזר האחרון הכחישו שלשה של זהב האחרון משלם לראשון חצי דינר זהב שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים וחבל בו חמשים זוז חזר האחרון והכחישו השביח הניזק היה יפה ד ' מאות זוז שאלמלא לא הזיקו היה יפה שמנה מאות זוז עד שלא עמד בב "ד השביח המזיק אם עד שלא עמד בדין השביח אין לו אלא כשעת נזקו הכחיש אין לו אלא כשעת עמידתו בב "ד השביח המזיק אם עד שלא עמד בב "ד השביח אין לו אלא כשעת נזקו הכחיש אין לו אלא כשעת עמידתו בב"ד אם משעמד בב"ד השביח אין לו אלא כשעת עמידתו בב"ד הרג שורו של חבירו הוקרה בהמתו או שהוזלה הדליק גדיש של חבירו והוקרה תבואה או שהוזלה בין משעמד בב "ד ובין עד שלא עמד בבית דין אין לו א לא כשעת נזקו.

ג,ה שור שהיה רודף חבירו והפך הנרדף וחבל בו או שחבלו בו אחרים הרי אלו פטורין הוזק הרודף בנרדף פטור נרדף ברודף חייב שור שעלה על גבי חבירו ובא בעל התחתון ושמטו או ששמט את עצמו ונפל ומת פטור דחאו ונפל ומת חייב.

ג,ו שור שהיה רועה ויצא שור אחר אחריו נמצא הרועה זה שמת אפי' זה מנוגח וזה מועד לנגיחה זה מנושך וזה מועד לנשיכה פטור רבי אחא אומר גמל שהיה אוחר בין הגמלים ונמצא שם גמל מת חייב בידוע שזה המיתו יצאו שני שוורים אחרים ספק שהן המיתוהו ספק ממקום אחר מת הרי אלו פטורין אם בידוע שהן המיתוהו הרי אלו משלמין בקטן ולא בגדול בתם ולא במועד שני שוורים שהיו רועים ויצאו שני שוורים אחריהם נמצאו הרועים הללו מתים ספק שהם המיתום ספק ממקום אחר מתו הרי אלו פטורין ואם בידוע שהם המיתום הרי אלו משלמין בקטן ולא בגדול בתם ולא במועד ואם בידוע שהשחורין המיתו את הלבנים והי ו שם אחד גדול ואחד קטן אחד תם ואחד מועד הרי אלו משלמין לגדול ולקטן לגדול מן הקטן ולקטן מן הגדול לגדול מן התם ולקטן מן המועד . היו הניזקין של שנים והמזיקין של אחד ספק שהן המיתום ספק ממקום אחר מתו הרי אלו פטורין ואם בידוע שהן המיתום הרי אלו משלמין בקטן ולא ב גדול בתם ולא במועד ואם בידוע שהשחורים המיתו את הלבנים והיו שם אחד גדול וא ' קטן אחד תם וא ' מועד הרי אלו משלמין לגדול ולקטן לגדול מן הקטן ולקטן מן הגדול לגדול מן התם ולקטן מן המועד והניזוקין משמנין ביניהם זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו היו המזיקין של שנים והניזוקין של אחד ספק שהן המיתום ספק ממקום אחר מתו הרי אלו פטורין ואם בידוע שהן המיתום הרי אלו משלמין בקטן ולא בגדול בתם ולא במועד ואם בידוע שהשנים המיתו את השנים אחד והיו שנים אחד גדול וא ' קטן אחד תם ואחד מועד הרי אלו משלמין לגדול ולקטן לגדול מן הגדול ולקט ן מן הקטן לגדול מן התם לתם מן המועד והמזיקין משמנין ביניהם זה נותן לפי שלו וזה נותן לפי שלו היו המזיקין של שנים והנזקים של שנים אע "פ שידוע שהשחורים המיתו את הלבנים הרי אלו פטורים שזה אומר שלך המית וזה אומר לו שלך המית ואם בידוע שהשנים המיתו את השנים בזמן

שכולן באין לב"ד פטורין אין כולן באין לב"ד חייבין שנים שזרקו שני אבנים ושברו שתי חביות אחת של יין ואחת של שמן זה אומר את של יין וזה אומר את של שמן משלמין את של יין אחת מלאה ואחת רקנית זה אומר את הרקנית וזה אומר את [המלאה] משלמין את הרקנית שברו את החביות זה אומר אתה שברתה וזה אומר אתה שברתה שניהן פטורין.

מסכת בבא קמא פרק ד

ד,א שור שחציו של ישראל וחציו של הקדש שהזיק של ישראל מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק של הקדש בין תם ובין מועד פטור הוזק מאחד של ישראל חייב ושל הקדש פטור שור של הקדש הבעלים חייבין באחריותן הבעלים נוטלין את נזקו ונותנין את נזקו שור שחציו של ישראל וחציו של כנעני שהזיק את של ישראל מועד משלם נ"ש ותם משלם ח"נ ושל כנעני בין תם ובין מועד משלם נ"ש שור של כנעני שהזיק שור של אחר חבירו אע"פ שקבלו עליהם לדון בדיני ישראל משלמין נ"ש שאין תם ומועד בנזקי הכנעני.

ד,ב שור של ישראל שנגח שור של כותי ושל כותי שנגח שור של ישראל מועד משלם נזק שלם מן העלייה ותם משלם חצי נזק רבי מאיר אומר שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור ושל כנעני שנגח שור של ישראל בין תם ובין מועד משלם נזק שלם מן העלייה.

ד,ג יפה כח הדיוט מכח גבוה וכח גבוה מכח הדיוט יפה כח הדיוט נזקין להדיוט ואין נזקין לגבוה ריבית ואונאה להדיוט ואין ריבית ואונאה לגבוה תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה להדיוט ואין תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה לגבוה נשבע להדיוט משלם קרן וחומש לגבוה אין משלם אלא קרן. יפה כח גבוה מעילה לגבוה ואין מעילה להדיוט אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט קרן וחומש לגבוה ואין קרן וחומש להדיוט הקונה מן הגבוה בכסף מן ההדיוט בכסף בשטר ובחזקה.

ד,ד שור חרש שוטה וקטן שנגח שור של פקח פטור ר"ע ור' יעקב אומרים משלם חצי נזק. שור שנתחרשו בעל יו או שנשתטו בעליו או שהלכו בעליו למדינת הים יהודה בן נקוסיא אומר סומכוס אומר לעולם הוא בתמותו עד שיעדוהו בפני בעלים רבי יוסי אומר מעמידין עליו אפטרופין העידוהו בפני אפטרופין נתפקח החרש ונשתפה השוטה והגדיל הקטן או שבאו בעליו ממדינת הים יהודה בן נקוסיא אומר סומכוס אומר לעולם הוא בתמותו ראשונה עד שיעדוהו בפני בעלים שנייה ר' יוסי אומר הרי הוא בחזקתו.

ד,ה זה הכלל כל שהועד בו והועד בדבר שהועד בו בשעה שהועד עליו משלם נ"ש מן העלייה וכל שלא הועד בו ולא הועד בבעליו בדבר שלא הועד בו בשעה שלא הועד עליו משלם ח"נ מגופו רבי יהודה אומר מועד לשבתות ואינו מועד לימות החול אימתי הוא תם עד שיחזור בו שלשה ימי שבתות זה אחר זה.

ד,ו יש כאן חייב בכופר וחייב במיתה חייב במיתה פטור מן הכופר חייב בכופר ופטור מן המיתה פטור מן הכופר ופטור מן המיתה שור מועד שהמית חייב בכופר וחייב במיתה שור תם שהמית ושור חרש שוטה וקטן שהמית המית גר ועבד משוחרר חייב במיתה

ופטור מן הכופר שור שהיה מתחכך בכותל ונפל על האדם נתכוון להרוג את הבהמה הרג את הבהמה לכנעני והרג בן ישראל לנפלים והרג בן קיימא חייב בכופר ופטור מן המיתה ולענין הניזקין רבי יהודה מחייב ורבי שמעון פוטר שנאמר (שמות כא) כי יגח שור עד שיתכוון ליגח ואם היה תם פטור מן הכופר ופטור מן המיתה המית כותי בן שמנה פטור מן הכופר ופטור מן המיתה רבי יהודה אומר שור המדבר ושור הקדש ושור גר שמת ואין לו יורשין פטור שנאמר (שם) והועד בבעליו ולא ישמרנו אין בעלים לאל ו יתר על כן אמר ר' יהודה המית כשהוא של הדיוט ולא הספיק לעמוד בדין עד שהקדישו בעליו המית כשהוא של גר ולא הספיק לעמוד בדין עד שמת הגר פטור שנאמר ולא ישמרנו בעליו והמית את ששוות המיתתו לשעת עמידתו בב "ד חייב את שלא שוות המיתתו לשעת עמידתו בבית דין פטור כיצד הוא משלם שמין את הניזק כמה הוא יפה לפי כך הוא משלם דברי רבי יהודה ר ' יוחנן בן ברוקה אומר שמין את הבעלים כמה הן יפים לפי כך הן משלמין.

ד,ז כל שחייב בבן חורין חייב בעבדים בין בכופר בין במיתה וכל שפטור בבן חורין פטור בעבדים בין בכופר בין במיתה כל שפטור בבן חורין פטור בעבדים המית עבד עברי נותן כל כופר ועבד של שני שותפין נותן לשניהם חציו עבד וחציו בן חורין נותן לפי חשבון חצי כופר ליורשין וחציו שלשים סלע לבעלים.

ד,ח הממית על פי עד אחד והרובע והנרבע על פי עד אח ד פסול לגבי מזבח ופטור מן המיתה ומותר בהנאה הממית על פי שנים והרובע והנרבע על פי שנים פסול לגבי מזבח ואסור בהנאה וחייב במיתה המית בין משלו בין משל חבירו בין לפני הקדישו ובין לאחר הקדישו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון פסול לגבי מזבח רובע ונרבע בין משלו ובין משל חבירו בין לפני הקדישו בין לאחר הקדישו בין בשוגג בין במזיד פסול לגבי מזבח באונס כשר ברצון פסול יש בנוגח שאין ברובע וברובע שאין בנוגח נוגח משלם את הכופר לאחר מיתה מה שאין כן ברובע ויש ברובע שהרובע עשה בו אונס כרצון שאין מתכוין כמתכוין מה שאין כן בנוגח.

מסכת בבא קמא פרק ה

ה,א שור תם שהזיק עד שלא עמד בדין והקדישו בעליו מוקדש שחטו ומכרו ונתנו במתנה מה שעשה עשוי משעמד בדין הקדישו בעליו אין מוקדש שחטו ומכרו ונתנו במתנה לא עשה כלום מפני שמשלם מגופו שור מועד שהזיק בין <מועד> עד שלא עמד בדין בין משעמד בדין והקדישו בעליו מוקדש שחטו ומכרו ונתנו במתנה מה שעשה עשוי מפני שמשלם מן העלייה.

ה,ב שור תם שהזיק ואח"כ המית המית ואח"כ הזיק פטור שור מועד שהזיק ואח"כ המית חייב המית ואח "כ הזיק עד שלא נגמר דינו חייב משנגמר דינו פטור שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר הזי ק שור ברשותו מועד משלם נזק שלם תם משלם חצי נזק שאלו בחזקת תם ונמצא מועד הבעלים משלמין חצי נזק והשואל פטור הועד בו בפני שואל ואח"כ מכרו הבעלים משלם חצי נזק והשואל משלם חצי נזק המית ברשותו ואח "כ מסרו

לבעלים עד שלא נגמר דינו מסרו לבעלים פטור משנגמר דינו מסרו לבעלים חייב ר "ע אומר אף משנגמר דינו עד שלא נסקל מסרו לבעלים פטור.

ה,ג פרה שהמיתה ואח"כ ילדה עד שלא נגמר דינה ילדה ולדותיה מותרין משנגמר דינה ילדה ולדותיה אסורין נתערבו באחרים ואחרים באחרים כולן אסורין בהנאה מה יעשו להן כונסין אותן לכיפה עד שעה שימותו ר "א בר' שמעון אומר כולן נסקלין הגוזל שור מחבירו והמית ברשותו ואח"כ מסרו בעדים לבעלים בין משנגמר דינו ובין עד שלא נגמר דינו חייב.

ה,ד הלוקח שור מחבירו בחזקת שהוא תם ונמצא מועד והועד בו בפני ב ' באמת שהוא חייב לו מפני שמקח טעות שור שפסק את המוסרה ויצא והזיק תם פ טור ומועד חייב דברי ר"מ רבי יהודה אומר תם חייב ומועד פטור רבי אליעזר בן יעקב אומר זה וזה פטורין שנא' (שמות כא) ולא ישמרנו בעליו שמור הוא זה ר ' אליעזר אומר אין לו שמירה לשור אלא סכין.

ה,ה כנוס שורך ואני אשמרנו הזיק פטור הוזק חייב כנוס שורך ושמרו הוזק פטור הזיק משלם נזק שלם דברי רבי מאיר וחכמים אומרים על השן ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל נגיפה על נשיכה על רביצה ועל בעיטה מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק.

ה,ו הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשותו ובא שור ממקום אחר שלא ברשותו נגח נגף נשך רבץ בעט רבי מאיר אומר משלם נזק שלם וחכמים אומרים על השן ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל נגיפה על נשיכה ועל רביצה ועל בעיטה מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק הכניס קדירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר שלא ברשות ושברן פטור ואם הוזק בהן בעל קדרות חייב הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר שלא ברשות ואכלן פטור ואם הוזק בהן בעל הפירות חייב נפל לבור והבאיש את מימיו חייב בכופר דברי רבי טרפון רבי עקיבה פוטר מן הכופר היה בו עבד או אמה נותן שלשים סלעים דברי רבי טרפון ורבי עקיבה פוטר משלשים סלעים.

ה,ז יש נותן את הכופר ואין נסקל נסקל ואין נותן את הכופר . החופר בור ברשותו ונפל עליו שור והרגו נותן את הכופר ואין נסקל נכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות נגחו שורו של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית ומת נסקל ואין משלם את הכופר.

ה,ח שור שנגח את הפרה ונמצא עוב רה בצדה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה ואם משנגחה ילדה סומכוס אומר משלם חצי כופר לפרה ורביע לולד וכן פרה שנגחה את השור ונמצא ולדה בצדה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה ואם משנגחה ילדה סומכוס אומר משלם חצי נזק מן הפרה ורביע מן הולד.

מסכת בבא קמא פרק ו

ו,א שור שדחף את חבירו ונפל לבור ומת בעל השור חייב ובעל הבור פטור ר ' נתן אומר במועד זה נותן מחצה וזה נותן מחצה בתם בעל הבור משלם שלשה חלקים ובעל השור רביע.

ו,ב החופר בור ברשותו ונפל עליו שור והרגו חייב בכופר ואם הוזק השור בעל [הבור] פטור החופר בור ברשות הרבים ונ פל עליו שור והרגו פטור מן הכופר ואם הוזק השור בעל הבור חייב חפר בור ברשותו ופתח לרשות הרבים אפילו הוא של רבים חייב עד שימסור לרבים איזה הוא בור שאמרה תורה חפר ברשות היחיד ופתח לרשות היחיד יש לו רשות לחפור ויש לו רשות לפתוח . ברה"ר ופתח לרה"ר אין לו רשות לח פור ואין לו רשות לפתוח ברשות היחיד ופתח לרשות הרבים יש לו רשות לחפור ואין לו רשות לפתוח אבל יש לרבים רשות ליכנס לשם ברשות הרבים ופתח לרשות היחיד אפילו הוא של רבים פטור רבי יוסי בר יהודה מחייב עד שיעשה לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים או עד שירחיק מן הכותל ארבעה טפחים שיהלך אדם או עד שימסור לרבים חפר ופתח ומסר לרבים פטור וכן היה נחוניא פותח וחופר שיחים עושה חופר ופותח ומוסר לרבים וכשבא דבר לפני חכמים אמרו עשה זה כהלכה חפר כראוי וכסה כראוי עשה לה חוליא גבוהה עשרה טפחים מסרו לחולה ולזקן שיש בהן דעת פטור חפר שלא כראוי וכסה שלא כראוי עשה לה חוליא פחותה מעשרה טפחים מסרו לחרש שוטה וקטן שאין בהן דעת חייב.

ו,ג חפר ט' טפחים ובא אחר וחפר טפח האחרון חייב ר ' יהודה אומר אחר האחרון למיתה אחר הראשון להיזק חפר עשרה ובא אחר וסיידו וכיידו האחרון חייב . אחד חפר עשרה ואחד חפר עשרים וא ' חפר מאה וא' חפר מאתים כולן חייבין . בור של שנים אחד מכסה ואחד מגלה המגלה חייב כסהו ונתגלה כשהוא עומד ורואהו ולא כסהו הרי זה חייב כסהו והלך לו ואע"פ שנתגלה לאחר מכן פטור חפר ה ' טפחים ובא אחר וחפר ה ' האחרון חייב כמה שעורו להזיק כל שהוא ולמיתה עשרה טפחים סו מכוס אומר לעומק שלשה טפחים לארכו ולרחבו ארבעה ר ' אלעזר אומר כמלואו של נופל נפל לפניו מקול הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה פטור בבור ובשיח בין מלפניו ובין מלאחריו חייב.

ו,ד נפל לתוכו חרש שוטה וקטן שור סומא המהלך בלילה חייב בן או בת עבד או אמה פטור נפל לתוכו שור וכליו ונתקרעו חייב על הבהמה ופטור על הכלים שנאמר (שמות כא) ומכרו את השור החי וגו ' יצאו כלים שאין להם אונאה יצא אדם שאין הימנו אונאה במותו למה זה דומה למניח אבנו וצלוחיתו ברשות הרבים ובא אחד והוזק בהן חייב על נזקי אדם ופטור על נזקי צלוחית אם הושם את הצ לוחית ונשברה אף הוא חייב על צלוחיתו בור שבאמצע הדרך הרי זה של עולי בבל עד שתודע לך שהיא של אנשי אותה העיר שברחבה ושבכרמלית הרי היא של אנשי אותה העיר עד שתודע לך שהיא של עולי בבל שבאמצע השדה הרי היא של בעל השדה עד שתודע לך שהיא של אנשי אותה העיר הנהרות והמעיינות שמושכין הרי הן של כל אדם.

ו,ה המבעית את חבירו פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים צוח באזנו וחרשו פטור אחזו באזנו וחרשו חייב המבעית בהמת חבירו פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים הלעיטה חלדות הרדופני וסם המות וצואת תרנגולים פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים ה עושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת של חבירו פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים שליח ב"ד שהכה ברשות ב"ד והזיק פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים.

ו,ו רופא אומן שריפא ברשות ב"ד והזיק פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים המחתך את העובר במעי אמו ברשות ב"ד והזיק פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים.
ו,ז אחד שור וחמור ואחד שאר בהמה חיה ועוף לנזקין מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק אחד שור וחמור ואחד שאר בהמה חיה ועוף להרבעה ולכלאים ר "ע אומר כל אחד ואחד יתרבה במקומו ר ' יוסי אומר משום רבי ישמעאל בדברות הראשונות הוא אומר (שמות כ) אתה ובנך ובתך ושורך וחמורך וכל בהמתך שור וחמור בכלל היו ולמה יצאו להקיש עליהן מה שור וחמור האמורים לענין שבת עשה שאר בהמה חיה ועוף כשור וחמור אף שור וחמור האמורים לענין כל דבר שאר בהמה חיה ועוף כשור וחמור.
ו,ח נעל כראוי קשר כראוי עשה לה מחיצה גבוהה עשרה טפח ים מסרה לחולה ולזקן שיש בהן דעת פטור נעל שלא כראוי עשה לה מחיצה פחותה מעשרה טפחים מסרה לחרש שוטה וקטן שאין בהן דעת איזה הוא שלא כראוי כל שאין יכול לעמוד ברוח מצויה רועה שמסר צאנו לרועה אחר ראשון חייב ושני פטור המוסר צאנו לרועה אפי ' חגר אפי' חולה אפילו לפני ו כשלש מאות צאן פטור מסרו לחרש שוטה וקטן חייב לעבד ולאשה פטור ומשלמין לאחר זמן כיצד עושין להם ב "ד כותבין עליהן שטרי חוב נתגרשה אשה ונשתחרר העבד חייבין לשלם.
ו,ט החותך יבלת של חבירו ועומד לחתכה לא יאמר לו תן לי מה שחבלת בי אלא נותן כל בשתו הקוצץ נטיעותיו ש ל חבירו ועתיד לקצוץ לא יאמר לו תן לי מה שחבלת בי אלא נותן לו כל נזקו.
ו,י אין שמין בית קב מפני שמשביחו ולא בית כור מפני שפוגם אלא שמין בית סאה פחותה באותה שדה כמה היתה יפה כמה היא יפה רבי שמעון בן יהודה אמר משום רבי שמעון במה דברים אמורים בזמן יחורי תאנים או שקטפה לולבי גפנים אבל אם אכלה פגים או בוסר רואין אותן כאלו הן פירות גמורין רבי יהודה אומר משום רבי עקיבה אכלה פירות נטועות שמין להם נטועות נטיעות עצמן שמין <לו> להן בית סאה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי עקיבה תבואה שהביאה שליש הרי היא כנטיעות.
ו,יא ניבה וניבתו הרוח אם יש בשלו כדי ללבות הרי זה חייב ואם לאו הרי זה פטור ר "ש אומר (שמות כב) שלם ישלם המבעיר את הבערה הכל לפי הדליקה המדליק בתוך שלו כמה תעבור הדליקה רבי אלעזר בן עזריה אומר עשר אמה דרך רשות הרבים בשעת הרוח שלשים אמה ר ' יהודה אומר שלשים אמה וב שעת הרוח חמשים אמה רבי עקיבה אומר חמשים אמה ובשעת הרוח שלש מאות אמה מעשה בערב שקפץ האור ביתר משלש מאות אמה והזיק מעשה שעברה הדליקה את הירדן שהיתה קשה במה דברים אמורים בזמן שקפצה אבל אם היתה מסכסכת והולכת או שהיו עצים מצויין לה אפילו עד מיל הרי זה חייב עברה נהר או גדר או שלולית שהן רחבין שמנה אמות פטור.
ו,יב המדליק את הגדיש והיו בו כלים רבי יהודה אומר ישלם כל מה שהיה בתוכו וחכמים אומרים אין משלם אלא גדיש של חטים או גדיש של שעורין רואין את מקום הכלים כאילו מלא תבואה ומודה רבי יהודה לחכמים במשאיל מקום לחבירו להגדיש והטמין כלים שאין משלם אלא גדיש גדיש של חטים וגדיש של שעורין ורואין את מקום הכלים כאילו מלא תבואה השאילו לגדוש בו חטין וגדש שעורין שעורין וגדש חטין אין משלם אלא שעורין היה גדיש חטין ומחופה בשעורין שעורין ומחופה בחטים אין משלם אלא שעורין.

ו,יג היה אדם ישן בתוכו ודלק אפילו שוגג פטור מפני שנדון בנפשו נכנס לחנות של נגר שלא ברשות ויצאת לו בקעת וטפחה לו בפניו פטור ואם נכנס ברשות בעל החנות חייב נכנס לחנותו של נפח שלא ברשותו ויצאו ניצוצות והזיקוהו פטור ואם נכנס ברשות בעל החנות חייב פועל שנכנס לחצר בעל הבית ש לא ברשות אע "פ שיש לו רשות ליכנס ולהגבות את שכרו נגחו שורו של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית פטור ואם אמר לו היכנס בעל הבית חייב גמל שטעון פשתן ועובר ברשות הרבים ונכנס בפשתנו לתוך החנות ודלקה בנרו של חנוני והדליק את הבירה מן האגף ולחוץ חנוני חייב רבי יהודה אומר אם היתה לפניו אצטווה והדליק פטור וחכמים אומרים אע "פ שהיתה לפניו אצטווה והדליק חייב וכן היה רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור מפני שהניח ברשות וחכמים אומרים בין זה ובין זה חייב כגון אלו מסככין על פתחי חניותיהן ברשות הרבים בחג אע"פ שיש להן רשות ובא אחר והוזק בהן ה"ז חייב.

ו,יד חומר בשור שאין בבור ובבור שאין בשור שהשור חייב בכופר וחייב בשלשים של עבד נגמר דינו אסור בהנאה ודרכו לילך ולהזיק מה שאין כן בבור חומר בבור שהבור מועד לעולם מה שאין כן בשור חומר בשור שאין באש ובאש שאין בשור שהשור חייב בכופרין וחייב בשלשים של עבד ונגמר דינו אסור בהנאה ואם מסרו לחרש שוטה וקטן חייב מה שאין כן באש חומר באש שהאש מועדת לעולם מה שאין כן בשור חומר בבור שאין באש ובאש שאין בבור חומר בבור שהבור מסרו לחרש שוטה וקטן חייב מה שאין כן באש חומר באש שהאש דרכה לילך ולהזיק ומועדת לאכול דבר הראוי לה ודבר שאין ראוי לה מה שאין כן בבור.

מסכת בבא קמא פרק ז

ז,א הגנב משלם תשלומי כפל ואם טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה הגזלנים בין כך ובין כך אין משלמין אלא קרן שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי וכי מה ראתה תורה להחמיר בגנב יותר מבגזלן אמר להם גזלן השוה עבד לקונו וגנב חלק כבוד לעבד יותר על כבוד קונו כביכול עשה גנב את [עין] העליונה שאינה רואה ואת האוזן שאינה שומעת שנאמר (ישעיהו כט) הוי המעמיקים מה ' לסתיר וגו' (תהילים צד) ויאמרו לא יראה וגו' (יחזקאל ט) כי אמרו אין ה' רואה אותנו עזב ה ' את הארץ ר "מ אומר משלו משל משם רבן גמליאל למה "ד לשנים שעשו משתה בעיר אחת אחד קרא את בני העיר ואת המלך לא קרא ואחד לא קרא לא המלך ולא את בני העיר איזה מהן עונשו מרובה זה שקרא את בני העיר ואת המלך לא קרא עונשו מרובה יתר מן השני אמר רב י עקיבה מפני מה אמרו טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שנשתרש בחטא.

ז,ב חמשה דברים היה רבן יוחנן בן זכאי אומר כמין חומר מפני מה גלו ישראל לבבל יתר מכל הארצות כולן מפני שבית אברהם אביהם היה משם משלו משל למה הדבר דומה לאשה שקלקלה על בעלה להיכן משלחה לבית אביה בלוחות הראשונות הוא אומר (שמות לב) והלוחות מעשה אלהים המה וגו ' ובשניות מעשה משה (שם) והמכתב מכתב אלהים משלו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שקדש את האשה הוא מביא את הלבלר ואת

הקולמוס ואת הדיו ואת השטר ואת העדים קלקלה היא מביאה את הכלרייה שיתן לה המלך כתב הכר יד שלו הרי הוא אומר (ויקרא ד) אשר נשיא יחטא אשרי הדור שהנשיא שלו מביא חטאת על שגגתו (שמות כא) ורצע אדוניו את אזנו במרצע וכי מה נשתנה אוזן יתר לרצוע מכל איבריו לפי ששמעה מהר סיני (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים עבדים עבדי הם ופרק ממנו עול שמים והמליך על יו עול ב "ו לפיכך אמר הכתוב תבוא אוזן ותרצע שלא שמרה את מה ששמעה ד "א הוא לא רצה להשתעבד לקוניו יבא וישתעבד לבנותיו ואומר (דברים כז) מזבח אבנים לא תניף עליהן ברזל וכי מה ראה הכתוב לפסול את הברזל יתר מכל מיני מתכות מפני שהחרב נעשה ממנו והחרב סימן פורענות והמזבח סימן כפרה מעבירים דבר שסימן פורענות מדבר שסימן כפרה והלא דברים קל וחומר ומה אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות על שמטילות כפרה בין ישראל לאביהם שבשמים אמר הכתוב לא תניף עליהן ברזל בני תורה שהן כפרה לעולם על אחת כמה וכמה שלא ליגע בהן אחד מכל המזי קין כולן הרי הוא אומר (שם) אבנים שלימות תבנה את מזבח ה' אלהיך אבנים שמטילות שלום והלא דברים ק "ו ומה אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות על שמטילות שלום בין ישראל לאביהן שבשמים אמר המקום יהיו שלימים לפני בני תורה שהן שלום בעולם על אחת כמה וכמה שיהיו שלימים לפני המקום.

ז,ג שבעה גנבין הן הראשון שבכולן גונב דעת הבריות והמסרב בחבירו לאורחו ואין בלבו לקרותו והמרבה לו בתקרובות ויודע בו שאינו מקבל והמפתח לו חביות שמכורות לחנוני והמעול במדות והמשקר במשקלות והמערב הנורה בתלתן ואת החומץ בשמן אע"פ שאמרו אין השמן מקבל דלים לפיכך מושחין בו את המלכים ולא עוד אלא שמעלין עליו שאילו היה יכול לגנוב דעת העליונה היה גונב שכל הגונב דעת הבריות נקרא גנב שנא ' (שמואל ב טו) ויגנב אבשלום את לב אנשי ישראל מי גדול גונב או נגנב הוי אומר נגנב שיודע שנגנב ושותק וכן מצינו כשהיו ישראל עומדין לפני הר סיני בקשו לגנוב דעת העליונה שנאמר (שמות כד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע כביכול נגנב הוא להם תלמוד לומר (דברים ה) מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי וגו ' א"ת שאין הכל גלוי לפניו והלא כבר נאמר (תהילים עח) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נ כון עמו ולא נאמנו בבריתו אעפ"כ (שם) והוא רחום יכפר עון וגו' ואומר (משלי כו) כסף סיגים מצופה על חרש שפתים חלקים ולב רע . רבי מאיר אומר בוא וראה כמה חביבה מלאכה לפני מי שאמר והיה העולם שור מפני שבטלו ממלאכתו משלם חמשה שה מפני שאין לו מלאכה משלם ארבעה רבן יוח נן בן זכאי אומר בוא וראה כמה חס המקום על כבוד הבריות שור מפני שמהלך ברגליו משלם חמשה שה מפני שטוענו משלם ארבעה למעלה מהן גנב את האסורין בהנייה שפטור מלשלם . את השטרות ואת הקרקעות ואת ההקדשות אין משלם אלא קרן את הבהמה ואת העופות ואת הכסות ואת הפירות ואת הכל ים משלם תשלומי כפל אע"פ שאסור בהנאה יש לו היתר לאחר זמן . הגונב את השור טבחו ומכרו משלם חמשה שה משלם ארבעה שנא ' (שמות כא) חמשה בקר ישלם תחת השור למעלה מהן הגונב את בן חורין שנידון עליו בנפשו רבי שמעון אומר הרי הוא אומר (משלי כט) חולק עם גנב שונא נפשו וגו' משלו משל למה הדבר דומה לאחד שטוען ויצא מבית חבירו מצאו אחד ואמר לו מה זה פלוני אמר לו טול חלקך ואל תגיד לאחר זמן מצאו בעל גניבה אמר לו משביע אני עליך אם לא ראית אדם שטען כלים ויצא מתוך ביתי אמר לו שבועה שאיני

יודע מה אתה סח על זה נאמר חולק עם גנב שונא נפשו אלה ישמע ולא יגיד אבל המתגנב מאחר חבר והולך ושונה פרקו אע "פ שנקרא גנב זוכה לעצמו שנא ' (משלי ו) לא יבוזו לגנב כי יגנוב וגו'. סוף שמתמנה פרנס על הצבור ומזכה את הרבים וזוכה לעצמו ומשלם על מה שבידו שנאמר (שם) ונמצא ישלם וגו ' ואין שבעתים אלא דברי תורה שנאמר (תהילים יב) אמרות ה' אמרות טהורות וגו'.

ז,ד גנב ונתן לאחר וטבח גנב ונתן לאחר ומכר גנב ונתן לאחר והחליף גנב והקדיש גנב ונתן במתנה גנב ונתן בהקפה גנב ופרע את חובו גנב ושלח סבלונות לבית חמיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הגונב את הקיטעת ואת החיגרת ואת הסומא הגונב של שותפין משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה . השותפין שגנבו משלמין תשלומי כפל ופטורים מתשלומי שלשה.

ז,ה הגונב טרפה ומכרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה כלאים ומכרו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר וחכ "א אין משלם אלא תשלומי כפל בלבד . רבי אליעזר אומר הכלא ים מן הרחל ומן הגדי משלם תשלומי ארבעה וחמשה . מן הכוי משלם תשלומי כפל ופטור מתשלומי שלשה. הגונב פרה מעוברת וטבחה משלם תשלומי ארבעה וחמשה מעוברת וילדה ואח "כ טבח את עוברה משלם תשלומי כפל ופטור מתשלומי שלשה <הגונב פרה מעוברת וילדה ואח "כ טבחה שמינה והכחישה מש לם תשלומי כפל ופטור מתשלומי ג '> הגונב פרה מעוברת וילדה ואח "כ טבחה שמינה והכחישה משלם תשלומי כפל כשעת הגניבה ותשלומי ד ' וה' כשעת טביחה ומכירה כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל כשעת גניבה ותשלומי ד ' וה' כשעת טביחה ומכירה . הגונב פרה וטבחה ומכרה שור הנסקל וטבחו ע גלה ערופה וטבחה והטובח לעבודה זרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עד שתהא זביחה מותרת באכילה ר' נחוניא בן הקנה אומר יום הכפורים הרי הוא כשבת לתשלומין.

ז,ו מכרה חוץ מרגלה חוץ מקרנה וחוץ מגיזתה משלם תשלומי ארבעה וחמשה רבי שמעון בן אלעזר אומר חוץ מידה וחוץ מרגלה משלם תשלומי כפל חוץ מקרנה וחוץ מגיזתה משלם תשלומי ארבעה וחמשה ר ' אומר חוץ מדבר שהנשמה תלויה בו משלם תשלומי ארבעה וחמשה חוץ מדבר שאין הנשמה תלויה בו משלם תשלומי כפל ואין משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

ז,ז גנב ברשות וטבח ומכר אם הגביה ונת ן לפדיון בנו הרי זה חייב ואם לאו פטור נתן לפדיון בנו לבעל חובו ולאשה בכתובתה לא עשה כלום הגביה ונתנו לפדיון בנו ולבעל חובו ולאשה בכתובתה מה שעשה עשוי. היה עומד ברשות הרבים וטבח ומכר אין משלם אלא קרן.

ז,ח הגונב תרומה ומעשר שני משלם תשלומי כפל את השטרות וא ת הקרקעות ואת ההקדשות אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים אין משלם אלא קרן רבי יוסי הגלילי אומר קדשים קלים כהדיוט ושאר כל הקדשים אין משלם אלא קרן . בן עזאי אומר בכור כהדיוט ושאר כל הקדשים אין משלם אלא קרן . אבא יוסי בן דוסאי אמר משם רבי יוסי בן הגלילי שלמים כהדיוט ושאר כל הקדשים אין משלם אלא קרן.

ז,ט שנים מעידין בו שגנב ושנים מעידין בו שטבח ומכר נמצאו זוממין על טביחה ומכירה הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה נמצאו זוממין על הגניבה הוא פטור והן משלמין תשלומי כפל נמצאו זוממין על זה ועל זה חייבין ועל זה נא מר (דברים יט)

ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו . שנים מעידין בו שגנב והן מעידין בו שטבח ומכר נמצאו זוממין על הטביחה הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה אמר רבי יוסי בד"א בזמן שהן שתי עדיות אבל אינם אלא עדות אחת עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה נמצאו זוממים על טביחה ומכירה הוא פטור והן משלמין תשלומי כפל נמצאו זוממין על זה ועל זה חייבין על זה ועל זה נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו . תן לי שורי ואמר אין לי אלא מעות תן לי מעות ואמר אין לי אלא בהמה תן לי ג ' ד' שורים ואמר אין לי אלא אחד אם היה יפה כדמי כולן שמין לו.

מסכת בבא קמא פרק ח

ח,א הגונב נפש מאחיו מבני ישראל אחד גונב איש ואשה וגר ועבד משוחרר אחד איש ואשה וגר ועבד משוחרר שגנבו הרי אלו חייבין . מכר בין לאביו בין לאחיו בין לאחד מן הקרובים חייב גנבו ולא מכרו או שמכרו ועומד בשוק פטור הגונב את העבדים פטור שנים מעידין בו שגנב ושנים מעידין בו שמכר נמצאו זוממין על גניבה פטור והן פטורין נמצאו זוממין על מכירה הוא פטור והן פטורין על זה ועל זה נאמר (דברים יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו.

ח,ב היכן שורי שגנבת אמר לו אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה אביך מכרו לי אבי ך נתנו לי במתנה והעדים מעידין בו שגנב וטבח ומכר משלם תשלומי ד ' וה'. הודה עד שלא באו עדים אין משלם אלא קרן משבאו עדים משלם תשלומי ד ' וה'. היכן שורי שגנבת ואמר לו תועה מצאתיו וטבחתיו והעדים מעידים בו שגנב וטבח מאליו בא אצלי וטבחתיו והעדים מעידין בו שגנב וט בח ומכר בשוק היה עומד וטבחתיו והעדים מעידין בו שגנב וטבח ומכר משלם תשלומי ד ' וה' הודה בין משבאו עדים ובין עד שלא באו עדים אין משלם אלא קרן. היכן שור שהפקדתי אצלך ואמר לו איני יודע מה אתה סח או שאמר לו שאבד והעדים מעידים בו שאכלו אין משלם אלא קרן הודה בין משבאו עדים ובין עד שלא באו עדים אין משלם אלא קרן . היכן שורי שגנבת ואמר לו אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה אביך מכר לי אביך נתנו לי במתנה משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין בו שגנב וטבחו ומכרו משלם תשלומי ד ' וה' הודה לאחר שבועה או עד שלא באו עדים משלם קרן וחומש ואשם. משבאו עדים משלם תשלומי ד' וה' ואשם.

ח,ג היכן שורי שגנבת ואמר תועה מצאתיו וטבחתיו משביעך ואמר אמן והעדים מעידים שגנב מאליו בא אצלי וטבחתיו בשוק היה עומד וטבחתיו משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים בו שגנב משלם תשלומי כפל ואשם הודה לאחר שבועה אם עד שלא באו עדים הודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם . היכן שורי שהפקדתי אצלך אמר איני יודע מה אתה סח או שאמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים בו שאכלו אין משלם אלא קרן הודה לאחר שבועה בין משבאו עדים ובין עד שלא באו עדים משלם קרן וחומש ואשם אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים בו שגנבו משלם תשלומי כפל הודה לאחר שבועה עד שלא באו עדים משלם קרן וחומש ואשם אם משבאו עדים משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו

מתוך כפלו דברי רבי יעקב וחכמים אומרים כל המשלם את הקרן משלם חומ ש ואשם וכל שאין משלם את הקרן אין משלם חומש ואשם ואין משלם תשלומי כפל ותשלומי ד ' וה' מוסיף חומש ואשם זה אינו בא מכח בעלים אלא מכח שבועה.

ח,ד אין פורשין נשבין ליונין אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים ריס במה דברים אמורים במדבר אבל בישוב אפי ' מאה מיל הרי זה אסור אין מגדלין תרנגולין בירושלים מפני הקדשים ואם יש להן גנה או אשפה הרי זה מותר אע "פ שאמרו אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל מגדלין בכור בעל מום ל' יום ואם היה תם אפי' י' שנים ה"ז מותר ומה אני מקיים (דברים כב) לא תראה את שור אחיך או שיו נדחים וגו ' במדברות שביהודה במדברות שבספר נימאייק מפני מה אמרו אין מגדלין בהמה דקה בא "י מפני שמביאין בהמה דקה מחו "ל ואין מביאין בהמה גסה מחו "ל לארץ אע "פ שאמרו אין מגדלין בהמה דקה בא "י אבל מגדלין אותה קודם לרגל שלשים יום קודם למשתה בנו שלשים יום ולא שתהא יוצאה ורועה בשוק אלא שתהא קשורה לכרעי המטה שאלו את ר"ג מהו לגדל בהמה דקה בא "י אמר להן מקיימין את העגונה שלשים יום והטבח לוקח ומוכר ובלבד שלא ישייר את האחרונה שבהן יתר משלשים יום כל האשכלות שעמדו להן לישראל משמת משה ועד שעמד יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים א"א ליתן בהן דופי משמת יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים ועד שמת יהודה בן בבא שהיו כל מעשיו לשם שמים אלא שגדל בהמה דקה כך היה פעם אחת חלה נכנס רופא אצלו א "ל אין לך רפואה אלא בחלב רותח לקח לו עז וקשרה בכרעי המטה והיה יונק ממנה חלב רותח שהיה גונח פעם אחת בקשו חכמים ליכנס אצלו אמרו היאך נכנס אצלו שלסטים עמו בבית וכשמת דקדקו חכמים במעשיו ולא מצאו בו עון אלא זה בלבד אף הוא אמר בשעת מיתה יודע אני שאין בידי עון אלא זה בלבד שעברתי על דברי חבירי אמר רבי ישמעאל שזורי מבעלי בתים היו בית אבא ומפני מה חר ב מפני שדנו דיני ממונות באחד ושגדלו בהמה דקה אעפ "כ חורש היה לנו סמוך לעיר ושדה מפסקת בינו לעיר שבהמה נכנסת ויוצא דרך עליה רועה שעשה תשובה אין מחייבין אותו למכור כולן כאחד אלא מוכר והולך על יד על יד נפלו לו חזירים וכלבים בירושה אין מחייבין אותו למכור אותן כ ולן כאחד אלא מוכר והולך על יד על יד נדר ליקח לו בית וליקח לו שדה אין מחייבין אותו ליקח לו מיד אלא עד שימצא את ההגון לו . מעשה באשה אחת שהיצר לה בנה ואמרה קונם כל מי שישלח אלי איני מחזרתו וידעו בה שני בני אדם שאינן הגונין קפצו עליה ובא מעשה לפני חכמים ואמרו לא נתכוונה זו אלא עד שתמצא את ההגון לה.

ח,ה כשם שאין מגדלין בהמה דקה כך אין מגדלין חיה דקה ר ' שמעון בן אלעזר אומר מגדלין כלבים כופרים וחולדות הסניאין וחתולין והקופות דברים המנקין את הבית אע "פ שאמרו אין מגדלין כלבים ביישוב אבל מגדלין בעיירות הסמוכות לספר בימים קושרים אותן בשלשלאות של ברזל ומתירין אותן בלילות ר ' אליעזר אומר המגדל כלבים כמגדל חזירין.

ח,ו צד אדם יוני שובך מתוך שלו אימתי בזמן שהושיבן כתקנתן לא הושיבן כתקנתן אסור בהן ומותר בגדוליהן אבל צדין חיה ועוף מכל מקום ואין נמנעין בראשונה שהיו שבטים כתקנן אמרו אין אדם פורש חרמו ומעמיד ספינתו בתוך של חבריו אבל צדין בחכים ובמכמורים בכל מקום ואין נמנעין ובלבד שלא יפרוש את הקלע ויעמיד את

הספינה. אין השבטים צדין דגים מימה של טבריה מפני שהוא של נפתלי ולא עוד אלא שנותנין לו מלא חבל של חרם לדרומו של ים שנאמר (דברים לג) ים ודרום ירשה דברי ר' יוסי הגלילי רבי עקיבה אומר ים זה ימה של סוכני דרום זה ימה של טבריא ירשה זה ים הגדול ר' שמעון בן אלעזר אומר תלושין שבמדבר הרי הן של כל השבטים ומחוברין הרי הן של אותו השבט וכן היה ר "ש בן אלעזר אומר אין לך כל שבט ושבט שלא היה נוטל בהר ובשפלה ובנגב וכן לפניהם החתי והאמורי והכנעני והפריזי והחוי והיבוסי ירדן שבארץ ישראל שנאמר (יהושוע יג) הירדן וגבול ואומר (במדבר לד) ומעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה ירדן שבירחו דברי ר "י ר"ש בן יוחאי אומר הרי הוא אומר (במדבר לה) כי אתם עוברים את הירדן ארצה כנען כיון שאתם עוברים את הירדן הרי אתם בארץ כנען רבי אלעזר ברבי יוסי אומר תחומי ארץ ישראל שבכתובין נידונין כארץ ישראל.

מסכת בבא קמא פרק ט

ט,א השור והבור והמבעה וההבער שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר נזק צער ורפוי ושבת ובשת חבל בו חמשה נותן לו חמשה אינו אלא ארבעה נותן לו ארבעה אינו אלא ג' נותן לו ג' אינו אלא שנים נותן לו שנים אינו אלא אחד נותן לו אחד בנזק כיצד הכהו וקטע ידו וקטע רגלו אין רואין אותו כאילו עושה סלע ביום וכאילו עושה <סלע> מנה ביום אלא רואין אותן כאילו חגר שומר קישואין וא "ת לקתה מדת הדין מדת הדין לא לקתה שכבר נותן לו דמי ידו ודמי רגלו אבל הכהו וצמתה ידו הכהו וצמתה רגלו רואין אותו כאילו עושה סלע ביום נותן לו סלע ביום מנה נותנין לו מנה ביום ונותנין לו כל נזקו ובכלן שמין ונותנין לו מיד לפיכך אם מתנונה והולך אפי ' ה' שנים אין לו אלא מה שאמדוהו הבר יא נותן לו מה שאמדוהו עד כמה נותן לו עד כדי שיבריא בן עזאי אומר נותן לו זכה מזון עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה חייב לרפאותו וחייב ליתן לו דמי שבתו שלא מחמת המכה או שעבר על דברי הרופא פטור ר "י אומר אפי ' עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה חייב לרפאותו ו פטור מליתן שבתו וחכ "א כל שחייב לרפאותו חייב ליתן לו שבתו וכל שפטור מלרפאותו פטור מליתן לו שבתו.

ט,ב המכה את חברו ואמדוהו למיתה אומדין אותו לחיים לחיים אין אומדין אותו למיתה אמדוהו למיתה חייב מיתה ופטור מן הממון אמדוהו לממון חייב ממון ופטור מן המיתה אמדוהו למיתה והיקל ממה שהיו אומדים אותו לממון שנייה מאימתי נותן לו משעה שהכהו אמדוהו לחיים ומת משלם נזק צער ריפוי ושבת ובשת ליורשין אמדוהו למיתה והיקל ממה שהיה הכביד ואח "כ מת אומדים אותו אם מחמת מכה ראשונה מת הרי זה חייב ואם לאו הרי זה פטור ר ' נחמיה אומר אפילו מ ת מחמת מכה ראשונה פטור ועוד זו דרש ר' נחמיה (שמות כא) אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה וכי עלתה על לב שיהא זה מהלך בשוק וזה נהרג על ידו אלא אפי' מת מחמת מכה ראשונה פטור.

ט,ג החובל בבנו ובתו גדולים חייב בכל בעבדו ושפחתו העברים של אחרים מוציאין מידו ושל בתו נותנין לה מיד ושל בנו עושה לו בהן סגולה מיד בבניו ובנותיו קטנים של עצמו פטור מן הכל החובל בבתו קטנה נזקה שלה והשאר הרי זה פטור חבלו בה אחרים

נזקה שלה והשאר עושה לה בהן סגולה ואם מתה אביה יורשה . החובל בבנו גדול חייב בכל בעבדו ושפחתו הכנענים חייב בכ ל ופטור מן השבת מפני ששבתו שלו חבל יתר מן הראוי להן הרי זה חייב האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו וכולן שהכו ושהזיקו הרי אלו פטורין חבלו יתר מן הראוי להן הרי אלו חייבין שליח ב "ד שהכה ברשות ב "ד והזיק פטור אבל חבל יתר מן הראוי לו הרי זה חייב רופא אומן שרי פא ברשות ב"ד והזיק פטור חבל יתר מן הראוי לו הרי זה חייב.

ט,ד המבייש את חבירו ערום ה "ז חייב ואינו דומה מביישו ערום למביישו לבוש ביישו במרחץ ה "ז חייב ואינו דומה מביישו במרחץ למביישו בשוק ואינו דומה המתבייש מן היקר למתבייש מן הפגום ואינו דומה גדול המתבייש לק טן המתבייש החובל בחרש שוטה וקטן חייב בארבעה דברים ופטור מן הבושת מפני שאין להן בושת רבי אומר חרש יש לו בושת קטן אין לו בושת . החובל שוטה פעמים יש לו בושת ופעמים אין לו בושת סומא רבי יהודה אומר אין לו בושת וחכמים אומרים יש לו בושת.

ט,ה החובל באשתו בין שחבל בה הוא בין שחבלו בה אחרים מוציאין מידו וילקח בהן קרקעות והוא אוכל פירות ר ' יהודה בן בתירה אומר בושת שבסתר לה שני חלקים ולו אחד בושת שבגלוי לו שני חלקים ולה אחד שלו נותנין לו מיד ושלה ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות החובל בחייבי גליות ב "ד חייב בכל בחייבי מיתות ב "ד עד שלא נגמר דינו חייב משנגמר דינו פטור . היוצא ליהרג וחבל באחרים חייב חבלו בו אחרים פטורין ר' שמעון בן אלעזר אומר אף הוא שחבל באחרים פטור שאין מחזירין אותו לאמידת ב "ד מעתה הרודף אחר חבירו להרגו ונהפך הנרדף וחבל בו או שחבלו בו א חרים פטורין שנא' (במדבר לה) ולא תקחו כופר לנפש רוצח הרגו והרג את בהמתו כאחד וקטע את ידו כאחד הרגו וסימא את עינו כאחד פטור שנא ' (שמות כא) ולא יהיה אסון ענוש יענש הא אם יש אסון אין נענש אבל הרג את בהמתו ואח "כ הרגו קיטע את ידו ואח "כ הרגו סימא את עינו ואח"כ הרגו חייב שנא' (שמות כב) דמים לו שלם ישלם . זה הכלל כל שחלה עליו מיתה ותשלומין כאחד פטור מיתה ואח"כ תשלומין תשלומין ואח"כ מיתה הרי זה חייב.

ט,ו החובל באביו ואמו ועשה בהן חבורה אפי ' שוגג פטור מפני שנדון בנפשו הרובע והנרבע אפי' שוגג פטור מפני שנדון בגופו . הדליק גדיש של חבירו ביום הכפורים אפי ' שוגג פטור מפני שנדון בנפשו. הגונב כיסו של חבירו והוציאו בשבת הרי זה חייב שכבר נתחייב בגניבת הכיס עד שלא תבא שבת אם היה מגרר בו ויוצא פטור העושה מום במוקדשין אין משלם אלא חצי נזק.

ט,ז הכה את האשה ויצאו ילדיה משלם נזק צע ר רפוי שבת ובשת לאשה וולדות לבעל שנא' (שמות כא) ונגפו אשה הרה מה תלמוד לומר הרה ולדות לבעל הריון. נתגרשה מזה ונשאת לזה נתגרשה מזה ונשאת לזה נתגרשה מזה ונשאת ולדות לבעל הריון היתה מעוברת מגר ועבד משוחרר ולדות של גר ועבד משוחרר לפיכך אם מת הרי זה זכה.

ט,ח החובל בעבדו ושפחתו העברים בינו לבינן הרי אלו נשבעין ונוטלין . החובל בעבדו ושפחתו הכנענים בינו לבינן פטור מפני שהוא קנס המכה את עבדו מכרו לאחר ומת פטור שנאמר (שמות כא) והכהו ומת תחת ידו עד שתהא מכתו ומיתתו ברשותו עבד שחבל בעצמו יוצא לחירות ונותן לרבו האשה שחבלה בבעלה אין מפסדת כתובתה כלום וכשם שאי אפשר לה למכור כתובתה והיא תחתיו כך אין מפסדת כתובתה והיא תחתיו.

ט,ט עבד שאמר לרבו הפלת את שיני וסמית את עיני תן לי דמי עיני הרב אומר סמיתי את עיניך והפלתי את שינך טול דמי שינך עבד נשבע ונוטל המוכר את עבדו בין מת כוין לו ובין שאין מתכוין לו יצא בן חורין היה רשב "ג אומר במתכוין יוצא בן חורין ובשאין מתכוין לא יצא בן חורין . רבו רופא ואמר לו רפא את עיני זו וסימאה שיני זו ועקרה שיחק בו ויצא בן חורין רשב"ג אומר לא יצא בן חורין וכולן אם אמר לאחר לעשות לו כן לא יצא בן חורי ן. הכהו נגד עינו ואינו רואה נגד אזנו ואינו שומע לא יצא בן חורין שנאמר והכהו עד שיעשה בו מעשה על עינו ואינו רואה על אזנו ואינו שומע יצא בן חורין. הכהו על מוחו וירדו מים וחפו את עיניו ויצאו בנות מלך וסימא את עיניו יצא בן חורין. הכהו על עינו וכהתה על שינו ונדדה אם היה משתמש בהן לא יצא בן חורין ואם לאו יצא בן חורין. היתה עינו כהה וסימאה שינו נדודה ועקרה אם היה יכול לישתמש בהן לשעבר יצא בן חורין אם לאו לא יצא בן חורין.

ט,י החובל בחבירו ומת יתנו היורשין מת הנחבל יתן ליורשיו . הנחבל בין שיש שם טענה ובין שאין שם טענה הרי זה נשבע ונוטל רבי יהודה היה קורא אותה הכחכח וכל זמן שהן חוככין זה את זה הרי אלו נשבעין ונוטלין . היה נשוך מקום שאין יכול לישוך את עצמו נוטל שלא בשבועה לאחר זמן זה אומר חבלת וזה אומר לא חבלתי הרי זו כאחת מכל הטענות.

ט,יא החובל בחבירו אע "פ שלא ב קש החובל מן הנחבל הנחבל צריך שיבקש עליו רחמים שנא' (בראשית כ) ויתפלל אברהם אל האלהים וכן אתה מוצא בריעי איוב שנא ' (איוב מב) ועתה קחו לכם שבעה פרים ושבעה אילים מה הוא אומר (שם) וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו וגו ' ר' יהודה אומר משם ר"ג הרי הוא אומר (דברים יג) ונתן לך רחמים ורחמך והרבך וגו ' זה סימן יהא בידך כל זמן שאתה רחמן הרחמן מרחם עליך. הכהו באחר ידו בנייר ובפנקס בעורות שאין עבודין בטמוס של שטרות שבידו נותן ד' מאות זוז ולא מפני שמכה של צער אלא מפני שמכה של בזיון שנא ' (תהילים ג) קומה ה' הושיעני אלהי כי הכית את כל אויבי וגו ' (מיכה ד) בשבט על הלחי וגו ' (ישעיהו נ) גוי נתתי למכים וגו' וכשם שחייב על נזקי חבירו כן הוא חייב על נזקי עצמו הרק וטש בפניו כנגד חבירו ותלש בשערו מקרע את כסותו משבר את כליו מפזר את מעותיו בחמתו פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים שנא ' (בראשית ט) ואך את דמכם לנפשותיכם מיד נפשותיכם אדרוש רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי חלפאי בן אגרא שאמר משם ר ' יוחנן בן נורי מתלש בשערו מקרע את כסותו משבר את כליו מפזר את מעותיו בחמתו יהא בעיניך כעובד ע"ז שאילו אמר לו יצרו לך ועבוד עבודת כוכבים היה עובד שכך ה יא עבודתו של יצר הרע. האומר סמא את עיני שהזקתני קטע את ידי שהזקתני פטור אנסוהו עובדי כוכבים ונטלו ממונו בפניו פטור נטל ונתן להן ה"ז חייב.

מסכת בבא קמא פרק י

י,א הגוזל את הפרה ועברה אצלו ושינתה ושילשה אפי ' ארבעה וחמשה פעמים וכן הגוזל את הרחל ונטענה אצלו וגזזה אפי' ארבעה וחמשה פעמים עז וחלבה אפי ' ד' וה' פעמים

משלם כשעת הגזלה רבי שמעון אומר רואין אותן כאילו הן שומות אצל אחרים גזל צמר ולבנו טווי ולבנו פשתן ונקהו אבנים ושיפן משלם כשעת הגזלה רבי שמעון בן אלעזר אומר כל דבר שהשביח הגזלן יד הגוזל על העליונה רצה משלם כשעת הגזילה רצה אומר לו הרי שלך לפניך.

י,ב גזל עבדים והזקינו אילנות והזקינו פירות והרקיבו בית ונתנגע מטבע ונפסל יין ונתגלה יין ונתנסך תרומה ונטמאת חמץ ועבר עליו הפסח בהמה ונעבדה בה עברה אומר לו הרי שלך לפניך . עבדים והזקינו ומכרן אילנות והזקינו וקצצן פירות והרקיבו ומכרן בית ונתנגע ונתצו מטבע ונישוף יין ונתגלה ושפכו יין ונתנסך ושפכו תרומה ונטמאת ושרפה חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו בהמה ונעבדה בה עבירה ונסקלה משלם כשעת הגזילה זה הכלל כל גזילה שהיא בעינה ולא שינה אותה מברייתה אומר לו הרי שלך לפניך ואם שינה אותה מברייתה משלם כשעת הגזילה והגנב לעולם משלם כשעת הגניבה הגוזל את המריש ובנאו בבירה בית שמאי אומרים יקעקע את הבירה ויטול את המריש ובית הלל אומרים מחשב כל מה שהיה שוה ונותן לבעליו מפני תקנות השבין.

י,ג היורד לחורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות וכשהוא יוצא אמר תן לי עצי ואבני אין שומעין לו רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים הרשות בידו ובית הלל אומרים אין שומעין לו . היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות שמין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות שמין לו וידו על העליונה כיצד ידו על העליונה אם השבח יתר על הוצאה נותן לו את השבח ואם הוצאה יתרה על השבח נותן לו את ההוצאה.

י,ד נגר שקבע מסמר בשידה בתיבה ובמגדל ונשבר חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר נתן לחרש לעשות לו כסא ועשה לו ספסל ספסל ועשה לו כסא יד הבעלים על העליונה דברי רבי יהודה ר "מ אומר נותן לו דמי עציו מודה ר "מ ל ר' יהודה שאם נותן לחרש לעשות לו כסא נאה ועשה לו כעור ספסל נאה ועשה לו כעור שיד הבעלים על העליונה . והמוליך חטין לטחון ולא לתתן ועשאן מורסן וסובין קמח לנחתום ועשאו פת נפולין בשר לטבח והקדיחו חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר רשב "ג אומר נותן לו דמי בושתו ובושת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה אומן פטור הדיוט חייב ונושא שכר בין זה ובין זה חייב. המראה דינר לשולחני ונמצא רע חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר.

י,ה הגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפי ' למדי לא יתן לו לבנו ולא לשלוחו אבל נותן הוא לשליח ב "ד ואם מת מחזיר ליורשיו ר ' שמעון בן אלעזר אומר בשליח ב"ד שעשה נגזל ולא שליח ב "ד שעשה גוזל לפיכך אם שלח הלה ונטלה הרי זה זכה אמר רבי אלעזר ברבי צדוק בד "א בזמן שהיתה הקרן מרובה על הוצאה אבל אם היתה הוצאה מרובה על הקרן הרי זה משלם קרן וחומש בב"ד ומביא אשם על השבועה.

י,ו פרוטה בקרן מעכב חצי פרוטה אין מעכב חומש כולו אין מעכב מי שזקף החומש הרי הוא כחומש לכל דבר. הגוזל את חבירו ונשבע לו הרי זה משלם קרן וחומש ומביא אשם מת הנגזל משלם הגוזל ליורשי הנגזל קרן וחומש ומביא אשם מת הגוזל יורשי הגוזל משלמין לנגזל קרן ופטורין מן החומש ומן האשם . מתו הגוזל והנגזל יורשי הגוזל משלמין ליורשי הנגזל קרן ופטורין מן החומש ומן האשם.

י,ז ראה גזילתו של חבירו בתוך ביתו ואבדתו של חבירו בתוך ביתו ואמר איני יודע ונעלמו ממנו בשעה שנשבע פטור שנאמר (ויקרא ה) ונשבע על שקר וגו '. אמר לבניו

גזילה זו של פלוני היא אבידה זו של פלוני היא בזמן שנשבעין על דעת אביהן חייבין על דעת עצמן פטורין.

י,ח הגוזל את הרבים חייב להחזיר לרבים חומר גזל הרבים מגזל היחיד שהגוזל את היחיד יכול לפייסו ולהחזיר לו גזילו הגוזל את הרבים אין יכול לפייסן ולהחזיר להן גזילן. הגוזל את הנכרי חייב להחזיר לנכרי חמור גזל הנכרי מגזל ישראל מפני חילול השם. הגוזל את הנכרי ונשבע לו ומת אינו מתכפר לו מפני חילול השם.

י,ט דרש רבי יוסי הגלילי בגוזל את הגר והיה עולה לירושלים ומעותיו ואשמו בידו ומצאו וזקפו עליו במלוה הביא את אשמו ואח"כ מת הגר יצא לא הספיק להביא את אשמו עד שמת הגר הרי זה צריך להביא אשם והמעות זכה בהן וחכמים אומרים לא עשה כלום עד שיתנם לו ויחזור ליטלם ממנו . דרש ר' עקיבה כשבא מזפרן בגזל את הגר ונשבע לו והיה עולה לירושלים ומעותיו ואשמו בידו ומת בדרך הכסף ינתן לבניו ואשם ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה שנא ' (במדבר ה) מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו מי שצריך כפרה יצא זה שאין צריך כפרה נתן את הכסף לאנשי משמר ומת אין היורשין יכולין להוציא מידם שנא' (שם) איש אשר יתן לכהן לו יהיה נתן הכסף ליהויריב ואשם לידעיה יחזיר הכסף אחר האשם דברי רבי יהודה וחכ"א אשם אחר הכסף אמר רבי אם כדברי רבי יהודה יקריבו בני יהויריב את האשם לא נתכפר לו אלא אם כן קיים אשם יחזיר הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר לו עבר משמרו של יהויריב יחזיר האשם מבני יהויריב אצל בני ידעיה ויקר יבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לו הביא אשמו ולא הביא גזלו לא יהא ממרס בדמו עד שיביא גזילו אלא תעובר צורתו ויצא לבית השריפה הביא אשמו ולא הביא מעילתו לא יהא ממרס בדמו עד שיביא מעילתו אלא תעובר צורתו ויצא לבית השריפה . מצורע שהביא חטאתו קודם לאשמו לא יהא ממרס בדמו עד שיביא אשמו אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה.

י,י גזל והחליף גזל והקדיש גזל ונתן במתנה גזל ונתן בהקפה גזל ופרע את חובו גזל ושלח סבלונות לבית חמיו הרי זה חייב והמקבל ממנו הרי זה פטור . הגוזל ומאכיל לבנו ובתו הקטנים לעבדו ושפחתו הכנענים פטורין מלשלם הניח להן אביהן דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם לבנו ובתו הגדולים לעבדו ושפחתו העברים חייבין לשלם ואם אמרו גדולים אין אנו יודעים מה חשבון עשה עמכם אבא פטורין מלשלם.

י,יא אין פורטין לא מתיבת המוכסין ולא מכיס של גביין ואין נוטלים מהן צדקה אבל פורט הוא לו דינר ומחזיר לו את השאר נתחלפו לו כלים בבית האומן אינו רשאי להשתמש בהן וילך הלה ויבקש את כליו . בבית האבל ובבית המשתה רשאי להשתמש בהם וילך הלה מיד ויבקש את כליו.

י,יב גנב שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה אם נתיי אשו הבעלים הרי אלו שלהם אם היו הבעלים מרדפין אחריהן או שהיו במקום אחר הרי אלו של בעלים.

י,יג שפך זה את יינו והציל דבשו של חבירו נותן לו שכרו דמי השב אבדה ואם אמר לו ע"מ שאטול דמי שלי מתוך שלך חייב ליתן לו . פרק זה את עציו והציל פשתנו נותן לו שכרו דמי השב אבדו ואם אמר ע"מ שאטול דמי שלי מתוך שלך חייב ליתן לו רבי יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא זה שופך את יינו ומציל דבשו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דבשו של חבירו ושיהא זה מפרק עצו ומציל פשתנו של חבירו ונוטל דמי עצו

מתוך פשתנו של חבירו . מאימתי זוכה אדם בנחיל של דבורים משתכנס לקרפיפו הרי שירד נחילו לתוך גנתו של חבירו ושל בעל הגינה מניחו להכנס שלא לשבר את ירקו הרי זה יורד על כורחו ומציל נחילו ואם הזיק משלם מה שהזיק רבי ישמעאל בר ' יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא זה קוצץ את הסוכה ומציל נחילו ונוטל דמים שע"מ כן הנחיל לישראל את הארץ. שנים שהיו באין במדבר ביד זה חבית של מים וביד זה חבית של דבש נסדקה חבית של מים תנאי ב "ד הוא שיהיה זה שופך את דבשו ומציל מימיו של חבירו וכשיגיע ליישוב נותן לו דמי דבשו שהמים מחיה במדבר ואין הדבש מחיה במדבר. פועל ועני שעלו באילן ושברו את הסוכה אם עלו במקום שדרך בני אדם רגילין לעלות בו פטורין ואם לאו חייבין. הגוזל את השדה ונטלה אנס יאמר לו הרי שלך לפניך.

י,יד הגוזל את חבירו או שלוה הימנו או שהפקיד לו ביישוב לא יחזיר לו במדבר אבל מחזיר לו בשיירה. והאבדה חוזרת לבעלים בכל מקום . מי שבא בדרך והיה בידו מעות וראה אנס בא כנגדו ואמר לו בא טול את אלו שאני חייב לך אם קיבל עליו פטור ואם לאו חייב. משכן לו בית משכן לו שדה וראה דליקה ממשמשת ובאה בתוך שלו אמר לו בוא והציל את שאני חייב לך אם קיבל עליו פטור ואם לאו חייב.

י,טו הגונב טלה מן הד יר והחזירו ואחר כך נגנב כל הדיר כולו אם הודיעו בו לבעלים פטור ואם לאו חייב . הגונב חבית מן המרתף והחזירה למרתף ואח "כ נגנב כל המרתף כולו אם הודיעו בו לבעלים פטור ואם לאו חייב הטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה אינו משלם אלא רביעית הגביהה ונטל ממנה רביעית ונשברה או שהחמיצה משלם את הכל הגונב סלע מן הכיס והחזירה לכיס ואח "כ נגנב כל הכיס כולו אם הודיע בה לבעלים פטור ואם לאו חייב אמר רבי יהודה בד "א בזמן שהחזירה לצרורתה אבל נטלה מן הכיס והחזירה לצרור מצרור והחזירה לכיס הרי זה חייב. הגונב כיסו של חבירו והחזירו לו כשהוא ישן וניער והרי כיס בידו אם מכיר את שלו פטור ואם לאו חייב . הגונב סלע מחבירו בלא יודע והבליעה לו בחשבון יצא . לא תגנבו ע"מ למיקט לא תגנבו על מנת לשלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה'.

י,טז בן בג בג אומר לא יגנוב אדם את שלו מבית אחרים שמא יראה כגנב וכן היה בן בג בג אומר לא יגנוב אדם את שלו מבית הגנב שמא אף הוא יראה כגנב אלא משבר את שניו ומוציא את טליתו מידו. גנבים שנכנסו במחתרת ועשו תשובה כולן חייבין להחזיר עשה אחד מהן תשובה אין חייב לשלם אלא על חלקו בלבד . אם היה מוציא ונותן לפניהם חייב לשלם על הכל. טול דמי פרתך טול דמי טליתך אין שומעין לו באמת נגנבו או אבדו נותן לו דמיהן.

מסכת בבא קמא פרק יא

יא,א אין מקבלין פקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדים ולא מן הקטנים קבלו מן האשה יחזיר לאשה מתה יחזיר לבעלה קבל מן העבד יחזיר לעבד מת יחזיר לרבו קבל מן הקטן עושה לו בהן סגולה מת יחזיר לאביו וכולן אם אמרו בשעת מיתה ינתן לפלוני שהן שלו יעשה מפורש כפירושו הבן שנושא ונותן משל אביו וכן העבד שנושא ונותן משל רבו הרי

הן של אב הרי הן של רבו אם אמרו בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו יעשה מפורש כפירושו.

יא,ב האומר תנו מאתים דינר לבי ת הכנסת תנו ספר תורה לבית הכנסת ינתנו לבית הכנסת הרגיל בו ואם היו שנים והיה רגיל בשתיהן ינתנו לשתיהן האומר תנו מאתים דינר לעניים ינתנו לעניי אותה העיר ר ' אחא אומר לעניי כל ישראל האומר תנו שדה פלונית לעניים לקט שכחה ופאה לעניי אותה העיר לעניי עיר פלונית לקט שכחה ופאה לעניי עיר אחרת הבן שהיה אוכל משל אביו ובן שהיה אוכל משל רבו קוצץ ונותן פרוסה לבנו ולבתו ולעבדו של אוהבו ואינו חושש משום גזלו של בעל הבית שכך נהגו.

יא,ג לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה ואין לוקחין פירות יינות שמנים וסלתות לא מן הנשים לא מן העבדים ולא מן הקטנים אבא שאול אומר לוקחין מן האשה בחמשה דינרין כדי שתקח בהן כפה לראשה גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה אבל לא דבר מרובה.

יא,ד אין לוקחין לא שמן במועט ולא זיתים במועטין אבל לוקחין מהן שמן במדה וזיתים במדה רבן שמעון בן גמליאל אומר לוקחין מן הנש ים זיתים בגליל העליון שפעמים שאדם בוש להיות יושב על פתח חנותו ונותן לאשתו ומוכרה . הבן שמוכר בשוק וכן העבד שמוכר בשוק מותר ליקח מהן וכולן שאמרו להטמין אסור . שומר פירות יושב ומוכר וסלו לפניו יושב ושוקל ותורטני לפניו מותר ליקח מהן וכולן שאמרו להטמין אסור אי ן לוקחין מן הרועין לא עזין ולא גיזין ולא תלושין של צמר אבל לוקחין מהן תפורים שהתפורים שלהן ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר אבל לא ביישוב . בכל מקום לוקחין מהן ד' וה' צאן ד' וה' גיזין אבל לא שתי צאן ולא שתי גיזין רבי יהודה אומר לוקחין מהן בייתיות ואין לוקחין מ הן מדבריות כללו של דבר כל שגונב הרועה ואין בעל הבית יודע בו אסור ליקח ממנו וכל שאי אפשר לו אלא אם כן בעל הבית יודע בו מותר ליקח אותו . אין שוכרין בהמה מן הרועין ולא כלים מן בעלי אומניות אין שואלין בהמה מן הרועין ולא כלים מן בעלי אומניות הן עצמן מותרין להשת מש בהן וכלים הנמכרים לשם חדשים אסור להשתמש בהן.

יא,ה אין לוקחין מן הגרדי לא קוצין ולא עירין ולא סנקאנין ולא שירי פקעיות אבל לוקחין ממנו בגד מנומר שתי טווי וארוג אין לוקחין מן הצבע לא אותות ולא דוגמאות ולא תלושין של צמר אבל לוקחין הימנו צמר צבוע טווי שתי וערב אין לוקחין מן הסורק מפני שאינן שלו מקום שנהגו להיות שלו הרי אלו שלו בכל מקום לוקחין ממנו כר מלא מוכין וכסת מלאה מספחות ולוקחין מן הכובס מוכין מפני שהן שלו ולא יסרק את הבגד לשתיו אלא לערבו. ולא יהא נותן בבגד יתר מג ' חוטין ושני חוטין העליונין הרי אלו שלו אם היה שחור על גבי לבן נוטל את הכל והן שלו ישעיה איש טיראה היה נוהג בחסידות ונוטל את הכל אם עתיד להשוותו אפילו מותר משויהו לארכו ואין משויהו לרחבו מה שחרש מוציא במעצד והנפסק במגרה הרי אלו של ב על הבית מתחת המקדח ומתחת הרהיטני ונגרר במגירה הרי אלו שלו . הנותן עורות לעבד. הקצוצין והתלושין הרי אלו של בעל הבית והיוצא עם שטף המים הרי אלו שלו . החייט ששייר מן החוט פחות ממלא מחט ומטלית פחותה משלש על שלש והנותן עורות לעבדן כולן אצל בעל הבית הרי אלו של בעל הבית. מסתתי אבנים מפסקי גפנים מנקפי הגין מנכשי זרעים בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן אסורים משום גזל אין בעל הבית מקפיד עליהן מותרין משום גזל השוכר

את הפועל לנקף עמו בהגין ולזמר עמו במזמרות מקום שנהגו להיות שלו הרי אלו שלו של בעה"ב הרי אלו של בעל הבית ואין משנין ממנהג המדינה.

מסכת בבא מציעא פרק א

א,א שנים אוחזין בטלית זה נוטל עד מקום שתפוס וזה נוטל עד מקום שתפוס במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם תופסין בה אבל אם היתה בידו של אחד מהן המוציא מחבירו עליו הראיה זה אומר כ ולה שלי וזה אומר שליש שלי האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות מה ' חלקים והאומר שליש שלי ישבע שאין לו בה פחות משתות כללו של דבר אין נשבע אלא על חצי טוענו בלבד.

א,ב שנים שהיו מושכין את הגמל ומנהיגין את החמור או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג כמדה הזאת רבי יהודה אומר המושך את הגמל והמנהיג את החמור הרי זה זכה.

א,ג האומר יזכה לי ביתי במציאה שתפול לתוכו היום לא אמר כלום יצא לו שם מציאה דבריו קיימין.

א,ד מצא שטרי חוב שאין בהם אחריות נכסים בזמן שלוה מודה יחזיר למלוה אם לא לא יחזיר לא לזה ולא לזה דר "מ שהיה ר"מ אומר שטר שיש בו אחריות נכסים גובה מנכסים משועבדין ושאין בו אחריות נכסים גובה מנכסים בני חורין וחכמים אומרים זה וזה לא יחזיר מפני שזה וזה גובה מנכסים משועבדין.

א,ה מצא גט אשה בזמן שהאיש מודה יחזיר לאשה אם לאו לא יחזיר לא לזה ולא זה גט שחרור בזמן שהרב מודה יחזיר לע בד ואם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה אונקילוסיא בזמן שהלוה מודה יחזיר למלוה ואם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה דיתקאות ופתיקאות ומתנות בזמן שהנותן מודה יחזיר למקבל ואם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה . שטרי מקח וממכר שטרי אריסות וקבלנות בהמה הרי זה לא יחזיר לא לזה ולא לזה.

א,ו גזרי דין ופרוזבלין הרי זה יחזיר לפי שכתובין על שמו בין שמצאן בשוק ובין שמצאן בין שטרותיו של אביו כללו של דבר אם יש עמהן סמפונות יעשה מה שבסמפונות . הודאת בעל דין כמאה עדים אימתי בזמן שטענו והודה אבל אם הודה מפי עצמו יכול לחזור בו שהפה שאסר הו א הפה שהתיר הודאת בעל דין כמאה עדים והשליש נאמן משניהן זה אומר כך וזה אומר כך והשליש אומר כך השליש נאמן אימתי בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו אין השלישות יוצא מת "י הרי הוא כאחד מכל אדם נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי את מקחי אימתי בזמן שהמקח יוצא מת "י אין המקח יו צא מת"י הרי הוא כאחד מכל האדם נאמן הדיין לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי אימתי בזמן שהדין לפניו אבל אין הדין לפניו הרי הוא כאחד מכל האדם.

א,ז וסמפון שיש עליו עדים מתקיים בחותמיו ושאין עליו עדים ויוצא מתחת ידי שליש אחר חיתום שטרות כשר איזהו אחר חיתום שטרות איך אני פלוני בן פלוני מקבל אני עלי כל מה שכתוב בשטר זה והעדים למטה כשר.

א,ח איזו היא אגוד של שטר ג ' קשורין זה בזה איזהו תכריך של שטר כל שחוט או משיחה או דבר אחר כרוך עליו מבחוץ איזו חפיסה זו חמת קטנה . שנים שהיו תפוסים בשטר זה אומר שלי הוא ואבד ממני וזה אומר בידי הוא ופרעתיו לך יתקיים שטר בחותמיו דברי רבי ורשב"ג אומר יחלוקו.

א,ט שנים שנתעצמו זה בזה ואמר אחד מהן לחבירו אם לא באתי מכן ועד יום פלוני יהא לך בידי כך וכך הגיע זמן ולא בא יתקיים התנאי דברי ר ' יוסי א"ר יהודה היאך זוכה בדבר שלא בא לתוך ידו אלא ינתחנו משכן לו בית משכן לו שדה ואמר לו אם לא נתתי לך מכן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום הגיע הזמן ולא נתן יתקיים התנאי דברי ר ' יוסי אמר רבי יהודה היאך זכה זה בדבר שאינו שלו אלא ינתחנו מודה רבי יוסי בשנים שהיו עוררין על הבית ועל השדה ואמר אחד מהן אם לא באתי מכאן ו עד יום פלוני אין לי בידך כלום הגיע זמן ולא בא באמת אמרו שאבד את זכותו הנותן ערבון לחבירו על הבית ועל השדה ואמר לו אם לא נתתי לך מכן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום והלה כותב לו אם אחזור בך הריני כופל לך עירבונך והגיע זמן ולא נתן יתקיים התנאי דברי ר ' יוסי א"ר יהודה היאך זוכה זה בדבר שאינו שלו אלא נותן לו ערבון שלו אמר רשב "ג במה דברים אמורים בזמן שאמר לו ערבוני יקון אבל לקח הימנו בית או שדה בק ' מנה אפילו לא נתן לו מהן אלא ג' מנה הרי השדה קנויה לו ומחזיר לו את השאר אפילו לאחר ג ' שנים הנותן ערבון לחברו על הבית ו על השדה כל המשנה וכל החוזר בו ידו על התחתונה חזר בו המוכר יד הלוקח על העליונה רצה ליטול רביע בקרקע נוטל רביע במעות נוטל והשאר גובה מן העדיות חזר בו לוקח יד מוכר על העליונה רצה ליתן רביע בקרקע נותן רביע במעות נותן והשאר גובה מן הזיבורית.

א,י המפקיד שטרות א צל חבירו אע "פ שאינן כתובין בשמו הרי זה יחזיר את שלו מת ינתן ליורשיו ואם אמר בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו יעשו מפורש כפירושו . המלוה את חבירו על המשכון ואמר לו אם לא נתתי לך מכן עד יום פלוני אין לי בידך כלום הגיע זמן ולא נתן הגיעו משכון בין רע בין יפה . לוה הימנו אלף דינר בשטר ופרע לו מהן שמנה מאות זוז הרי זה מקרע לו שטרו הראשון וכותב לו שטר של מאתים זוז דברי ר"מ וחכמים אומרים השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי ממך שמנה מאות זוז מפני שמריע כחו בשני דברים שאינו כופה את לבו לפרען לו ושאין יכול לגבות מנכסים משועבדין. שנים שלוו בשטר אחד ופרע אחד מהן את שלו השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי את שלך.

מסכת בבא מציעא פרק ב

ב,א מודה רשב"א בכלי אנפוריא שמשתמשין בהן וחייב ואלו הן כלי אנפוריא בדי מחטין וצנוריון ומחרוזות של קרדומות וכן היה ר "ש בן אלעזר אומר כל אלו שאמרו הרי אלו שלו אימתי בזמן שמצאן אחד אחד אבל אם מצאן שנים שנים חייב להכריז וכן היה רשב"א אומר המציל מפי הארי ומפי הזאב ומפי הדוב ומשלוליתו של ים ומשלוליתו של נהר המוצא באסרטיא ובפלטיא גדולה [הרי אלו] שלו מפני שהבעלין מתייאשין מהן.

ב,ב מצא חתיכות של בשר ומחרוזות של דגים וחביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים אין חייב להכריז כתוב בחרש ונתון על פי חבית בנייר ונתון על פי עגול חייב להכריז . מצא כריכות ברשות היחיד חייב להכריז ברשות הרבים אין חייב להכריז האלומות בין ברשות היחי ד בין ברשות הרבים חייב להכריז מצא פירות צבורין חייב להכריז מפוזרין אין חייב להכריז מקצתן צבורין ומקצתן מפוזרין חייב להכריז מצא מעות עשויות מגדלות חייב להכריז מפוזרות אין חייב להכריז מקצתן מגדלין ומקצתן אין מגדלין חייב להכריז וכמה הוא מגדל ג ' מטבעות זה על ג בי זה. מצא כלי ולפניו פירות כיס ולפניו מעות חייב להכריז מקצתן בכלי ומקצתן בארץ מקצתן בכיס ומקצתן בארץ חייב להכריז מצא דבר שיש בו סימן בצד דבר שאין בו סימן חייב להכריז אם בא בעל סימן ונטל את שלו זכה זה בדבר שאין בו סימן.

ב,ג המוצא סלע ואמר לו חבירו סלע זו חדשה היא נירונית היא של מלך פלוני היא לא אמר כלום שאין סימן למטבע ולא עוד אלא אפילו שמו כתוב עליה לא אמר כלום אלא הרי היא של מוצאה מצא באשפה חייב להכריז שדרך האשפה להטלטל.

ב,ד מצא בגל או בכותל ישן הרי אלו שלו שיכול לומר של אמוריין הן מצא בחור או בכותל חד ש מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים של בעל הבית אם היה מפולש כולו לחוץ אף מה שחציו ולפנים שלו אם היה מפולש כולו לפנים אף מה שחציו ולפנים שלו אם היה מפולש כולו לפנים אף מה שחציו ולחוץ של בעל הבית מצא בין פצים לפצים מן האגוף ולחוץ שלו מן האגוף ולפנים של בעל הבית.

ב,ה מצא בבית אם שרו בו אורחין לפניו הרי אלו שלו ואם לאו הרי אלו של בעל הבית מצא בה בחנות עד מקום שדרך בני אדם רגילין ליכנס הרי אלו שלו יתר על כן הרי אלו של בעל הבית הלוקח בהמה מחבירו ומצא עליה דבר שיש בו שוה פרוטה חייב להכריז המוצא שוה פרוטה חייב להכריז פחות משוה פרוטה אין חייב להכריז שנאמר שלמה מה שלמה מיוחדת דבר שיש בו שוה פרוטה חייב להכריז כך כל דבר שיש בו שוה פרוטה חייב להכריז פחות משוה פרוטה אין חייב להכריז.

ב,ו בראשונה כל הבא ונותן סימניה היה נוטלה משרבו הרמאין התקינו שיהא זה נותן סימניה ומביא ראיה שאינו רמאי בראשונה היו מכריזין עליה ג ' רגלים ואחר הרגל האחרון ז' ימים ומשחרב בית המקדש התקינו שיהו מכריזין עליה ל' יום ומן הסכנה ואילך התקינו שיהא מודיע לשכניו ולקרוביו ולמיודעיו ולאנשי עירו ודיו.

ב,ז המוצא מציאה אם יש בה כדי להחזיר לבעלים בשוה פרוטה ולג בות שכרה ממנה מטפל ממנה ואם לאו מניחה במקומו איזו היא אבידה מצא קרדום באסרטיא וטלית באסרטיא ופרה רועה בין הזרעים הרי זו אבדה טלית מונחת בצד הגדר וחבית מונחת בין הגדר וחמור רועה בין עשבים אין זה אבדה מצאן ג' ימים זה אחר זה הרי זו אבדה.

ב,ח כל דבר שעושה ואו כל כגון פרה וחמור יעשה ויאכל לא יעשה בה יותר ממה שהן אוכלין כל דבר שאין עושה ואוכל כגון אווזין ותרנגולין מיטפל בהן ג ' ימים בעגלין ובסייחין ל' יום יתר על כן מוכרן בב"ד מצא ספרים קורא בהן אחד לל' יום לא יקרא בהן את הפרשה וישנה ולא יקרא בהן את הפרשה ויתרגם ול א יקראו ג' בכרך א' ולא יפתח בספר יותר מג' דפין סומכוס אומר בחדשים א' לג' יום בישנים אחד לשנים עשר חדש כלי כסף משתמש בהן בצונן אבל לא בחמין מפני שמשחירן כלי נחשת משתמש בהן בחמין אבל לא באור מפני שהוא משחקן מגריפות וקרדומות משתמש בהן בדבר הרך אבל לא

בדבר הקשה מגריפה גורף בה את הטיט מדיחה ומניחה במקומה קרדומות מבקיע בו את העצים ובלבד שלא יבקע בו לא צנון ולא זית וכשם שאתה אומר באבדה כך אתה אומר בפקדון.

ב,ט המפקיד כסות אצל חבירו מנערה אחת לל ' יום שוטחה לצרכה אבל לא לכבודו אם היתה מרובה נוטל שכרו ממנה המוצא בהמת חבירו חייב ליטפל בה עד מתי חייב ליטפל בה עד שיכניסה לרשותו הכניסה למקום שיראנה לא יטפל בה נגנבה או אבדה חייב באחריותה לעולם חייב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו הכניסה לגינתו או לחורבתו ואבדה או נגנבה פטור.

ב,י מצא חמור טעון חמץ או דברים האסורים אין מחייבין אותו ליגע בהן זה הכלל כל העושה בתוך שלו הרי זה נזקק לו וכל שאינו עושה בתוך שלו אין נזקק לו אם היה חמורו נפלן פורק עמו אפילו מאה פעמים רשאי להקל את הפרסה ולגבות שכרו הימנו אין מחייבין אותו להיות עומד ומחזיר מ פרק ומטעין שנאמר (שמות כג) כי תפגע וכי תראה יכול שנים ושלשה מיל ת "ל כי תפגע יכול אפילו בתוך ד ' אמות ת"ל כי תראה שיערו חכמים אחד מז' ומחצה במיל וזה הוא ריס.

ב,יא אוהב לטעון ושונא לפרוק מצוה לפרוק עם השונא שלא לשכור את לבו שונא שאמרו שונא שבישראל לא שונא שב עובדי כוכבים ראה חמורו של עובד כוכבים חייב ליטפל בו כדרך שמטפל בשל ישראל אם היה טעון יין נסך אין רשאי ליגע בו ראה מים שהן שוטפין והולכין חייב לגדרן זה הכלל כל דבר שיש בו משום חסרון כיס יש בו משום השב אבדה.

ב,יב מצוה מן התורה לפרוק אבל לא לטעון ר "ש אומר אף לטעון שנאמר עמו עמו על גבי החמור דברי ר"ש וחכ"א עמו אתה בשכר וכשם שמצוה על בהמת עצמו כך מצוה על בהמת חבירו. חבירו שטעה תופסו בידו ומפסגו בשדות וכרמים עד שמגיע לעיר או לדרך וכשם שמצוה ע"י חברו כך מצוה ע "י עצמו. הוא עצמו שטעה מפסג בשדות וכרמים עד שמגיע לדרך או לעיר שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

ב,יג אבדת רבו ואבדת אביו אבדת רבו קודמת לאבדת אביו ואם היה אביו שקול כרבו אבדת אביו קודמת לאבידת רבו ואיזהו רבו שלמדו תורה ולא שלמדו אומנות ואי זה זה רבו שלמדו ופתח לו תחלה היה ר "מ אומר רבו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא ר' יהודה אומר כל שרוב תלמודו ממנו ר ' יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו אבדת אביו ואבדת אמו אבדת אביו קודמת לאבדת אמו אימתי בזמן שהיא תחתיו אבל אינה תחתיו שניהם שוין אבדת האיש ואבדת האשה אבדת האיש קודמת לאבדת האשה והעובדי כוכבים והרועים בהמה דקה ו מגדליה לא מעלין ולא מורידין המומרים לעבודת כוכבים והמסורת מורידין ולא מעלין.

מסכת בבא מציעא פרק ג

ג,א אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר ולא השואל רשאי להשכיר ולא השוכר רשאי להשאיל ולא זה שמפקידין אצלו רשאי להפקידן אצל אחר אלא א "כ

נתן לו בעל הב ית רשות השואל פרה מחבירו ונגנבה וקדם השואל ושלם ואח "כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשואל ותשלומי ד ' וה' לשני. השוכר פרה מחבירו ונגנבה או אבדה ואומר הריני משלם ואיני נשבע שלם ואח "כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל ד ' וה' לשני המפקיד פרה אצל חבירו ונגנבה או אבדה ואמר הלה הריני משלם לך בלא שבועה ואח"כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לראשון ותשלומי ד' וה' לשני.

ג,ב המוכר פרה לחבירו ונגנבה זה אומר ברשותך נגנבה וזה אומר ברשותך נגנבה יחלוקו נמצא גנב זה אומר ברשותו נגנבה וזה אומר ברשותו נגנבה יחלוקו האומר מנה אני חייב ואיני יודע אם לפלוני ואם לפלוני נותן לזה מנה ולזה מנה שהודה מפי עצמו אמר לב' גזלתי את א' מכם מנה ואת אחד מכם מאתים ואיני יודע איזה מכם נותן לזה מאתים ולזה מאתים ואם לאו היה לו לשתוק זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר לא יתן להם עד שיעשו ביניהן פשרה שנים שהפקידו אצל א ' זה מנה וזה מאתים בשעת התביעה זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו אמר ר ' יוסי א"כ מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו וכן שני כלים א' גדול וא' קטן.

ג,ג המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר רשב "ג אומר באבודין ימכור בפני ב "ד מפני שהוא כמשיב אבדה לבעלים . המפקיד פירות אצל חבירו והרקיבו יין והחמיץ שמן והבאיש אפילו הן אבודין לא יגע בהן דברי ר ' מאיר וחכמים אומרים עושה אותן דמים בב "ד. מוכרן לאחרים ואין מוכרן לעצמו כיוצא בו גבאי צדקה שלא מצאו עניים לחלק להן את הפת מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן גבאי צדקה פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן .

ג,ד המפקיד פירות אצל חבירו הרי זה יוציא לו חסרונות במה דברים אמורים בזמ ן שעירבם עם פירותיו אבל אם היו מונחין בפני עצמן יאמר לו הרי שלך לפניך א ' מערב וא' קורא שם מעשר שני במתיקה מגירה ושאר מיני קטניות ולא נתנו להן חכמים שיעור אמר בן עזאי הוחזק כחו של ר "ע שנתן שיעור לאלו ולא נתן שיעור לאלו אמר ריב "נ מה איכפת להן לעכברין אוכלין בין מהרבה בין מקימעא אין יוציא לו חסרונות אלא לכור בלבד אמר ר ' יהודה במה דברים אמורים בזמן שמדד לו מתוך ביתו אבל מדד לו מתוך גרנו אין יוציא לו חסרונות מפני שהן מותירות א "ל לא מפני שהן מתפזרות אלא מפני שהן אובדות וכן היה ר ' יהודה אומר לא אמרו שמרים ודבר אחר אלא בשמן בלבד שפעמים שאדם לוקח מחבירו שמן מזוקק בלא פקטין.

ג,ה שאל ר' יוסי לחכמים הרי שהפריש עשר כורין למאה ומדד את המעשר ופחת מהן מה הוא אמרו לו כשם שפחת מעשר כך פחתו חולין ואע "פ שלא פחתו חולין מותר מדד את החולין והותירו מהו אמרו לו כשם שהותירו החולין כ ך הותירו המעשר ואע "פ שלא הותיר מעשר מותר יש לו חולין ומעשר שני ומבקש למוכרן איזה מהן מוכר תחלה אמרו לו מוכר את החולין ואח"כ מוכר מעשר שני.

ג,ו השולח יד בפקדון בית שמאי אומרין ילקה בחסר וביתר כיצד הפקיד לו משתים ועמדו מארבע ועמדו משתים נותן לו משתים.

ג,ז הזהב קונה את הכסף כיצד נתן לו דינר זהב בכ "ה כסף ה"ז קנה כל מקום שהוא אבל אם נתן לו כ "ה כסף בדינר זהב הרי זה לא קנה עד שעה שימשוך . הנחשת קונה את הכסף כיצד נתן לו ל ' דינר בדינר כסף הרי זה קנה כל מקום שהוא אבל אם נתן לו דינר

של כסף בשלשים איסר הרי זה ל א קנה עד שימשוך . אסימון קונה את המטבע כללו של דבר כל שנקנה קונה . טלית קונה דינרי זהב ר "ש אומר אף כשאמרו טלית קונה דינרי זהב בכל מקום כך הלכה אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדבורו והנושא ונותן בדברים אין לו עליו אונאה אבל אמרו חכמים כל המבטל את דבריו אין רוח חכמים נוחה הימנו.

ג,ח אונאה ד' כסף מכ"ד כסף לסלע לשתות למקח עד מתי מותר להחזיר עד כדי שיראה לתגר או לבקי הורה ר"ט וכו' עד א' הלוקח וא' המוכר וכו'.

ג,ט מי שהוטל עליו ידו על העליונה כיצד מכר לו חלוק שוה ה ' בשש ידו של לוקח על העליונה רצה אומר לו תן לי סלע רצה אומר לו הילך חלוקך ותן לי מעותי אבל אם מכר לו שוה שש בחמש יד המוכר על העליונה רצה אומר לו תן לי סלעי רצה אומר לו הילך מעותיך ותן לי חלוקי ור ' אומר לעולם יד המוכר על העליונה וכשם שהמוכר יכול לחזור בו כך לוקח יכול לחזור בו רש"א המוכר יכול לחזור בו הלוקח אין יכול לחזור בו שכבר קבל הלה את מעותיו.

ג,י סלע כמה תהא חסרה ולא יהא בה אונאה סלע ארבעה אסרות ודינר איסר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר סלע ארבע פונדיונות ודינר פונדיון ור "ש אומר סלע ח' פונדיונות ודינר ב' פונדיונין יתר על כן אמר ר' יהודה היה מוציאה בשוייה הסלע עד שקל והדינר עד רובע פחות מכן אפילו איסר אין להוציאה לא ימכרנה לא לתגר ולא להרג ולא לחרם מפני שמרמה בה את אחרים אבל נוקבה ותולה בצואר וכשם שאתה אומר בחולין כך אתה אומר במעשר שני ובלבד שלא יתכוין להטיל סלע על השני . האונאה שמנה כסף בד "א בדינרין ובסלעיהן אבל בדינרי זהב ובמטבעות של נחושת היה מוציאן בשויהן.

ג,יא עד מתי מותר להחזיר בכרכין עד כדי שיראה לשולחני ובכפרים עד ערבי שבתות שכן דרך השוק להיות עומד בעיירות מערב שבת לערב שבת האונאה ד ' כסף והטענה שתי כסף בד"א בזמן שמכר לו סתם אבל אם קצץ עמו אין כלום אחר הקציצה.

ג,יב הנושא ונותן באמונה והאומר לחבירו ע "מ שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה לא יהא מוכר לו את היפה בשוויה ולא את הרעה באמונה אלא [או] שתיהן בשווייהן או שתיהן באמונה מחשב עמו שכר חמור שכר החמר שכר הפונדק ולא יהא מחשב עמו שכרו מפני שנוטל שכרו ממנו.

ג,יג ר' יהודה אומר ס"ת בהמה ומרגלית אין להן אונאה ס "ת מפני שאין לו דמים בהמה ומרגלית מפני שרוצה לזווגן אמרו לו והלא כל דבר רוצה לזווגו ר "י בן בתירא אומר הסוס והטיטוס והסייף במלחמה אין להן אונאה כשם שאונאה במקח כך אונאה בדברים ועוד מרובה אונאת דברים מאונאת ממון באונאת ממון אומר (ויקרא כה) אל תונו איש את אחיו ובאונאת דברים הוא אומר (שם) ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך ויראת ממי שפוקד על אלו.

ג,יד היו חמרין מבקשין יין ושמן לא יאמר להן לכו אצל פלוני והוא לא מכר יין ושמן מעולם היו חלאין באין עליו ויסורין באין עליו וקובר את בניו לא יאמר לו כדרך שאמרו חבריו לאיוב (איוב ד) והלא יראתך כסלתך וגו' זכור אתה אין כתיב כאן אלא זכור נא וגו' ר' יהודה אומר אף לא יתלה את עיניו ויאמר לו בכמה חפץ זה והוא אין רוצה ליקח . ראה גר שבא ללמוד תורה לא יאמר ראו מי שבא ללמוד פה שאכל נבלות וטרפות שקצין ורמשין וכן הוא אומר (שמואל א י) ויען איש משם ויאמר ומאביהם וכי יש אב לתורה

ולא כבר נאמר (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו כי תדע ואומר (משלי יט) בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת.
ג,טו אין מערבין פירות בפי רות ואפילו חדשים בחדשים וישנים בישנים ואצ "ל חדשים בישנים וישנים בחדשים אפילו סאה בדינר וסאה בדינר וטריסית לא יערבם וימכרם סאה בדינר. אין מערבין יין חדש בחדש וישן בישן ואצ "ל חדש בישן וישן בחדש ולא קשה ברך ור' יהודה מתיר קשה ברך מפני שהוא משביחו וכן היה רבי יהודה אומר מין א ' המשביח את חברו מותר שני מינין המשביחין את אחד אסור . אין מערבין שמרי יין ביין אבל נותנים לו שמריו כיצד היה שופה יין לחמרין נותן לו שמרי אותו יין אבל לא שמרי יין אחר. אף כשאמרו נותן לו שמריו נותן לו של היום היום ושל מחר למחר אבל לא של היום למחר ולא של מחר להבא. לא יערבם חנווני וימכרם בחנותו אא"כ הודיע לא ירביץ חנוני בתוך חנותו יין ושמן מפני שגונב דעת הבריות מקום שנהגו להטיל מים למחצה לשליש ולרביע יטילו ואין משנין ממנהג המדינה מערבין חומטין בתבואה קב בכור ואינו חושש ובעלי בתים מטילין כל צ רכן חנוני צורר ומניח ע "פ המגורה אין משרבטין ומסרטין את הבהמה ואין נופחין בקרבים ואין מטיל בשר לתוך המים.

מסכת בבא מציעא פרק ד

ד,א המוכר פירות לחבירו בחזקת שיש לו ונמצא שאין לו לא כל הימנו לאבד זכותו של זה מרבין על השכר ואין מרבין על המכר שנאמר (שמות כב) אם כסף תלוה את עמי וגו ' כנושה מה מלוה מיוחדת לו מה שאת נותן לו את נוטל ממנו יצאו אלו שמה שאת נותן לו יותר את נוטל הימנו רשב"ג אומר אף מרבין על המכר בהקדש כיצד משכיר אדם מעותיו לשלחני להתנאות בהן ולהתלמד בהן ולהתעטר בהן נגנבו או אבדו חייב באחריותן ניטלו מלפניו באונס הרי היא כנושא שכר נשתלשו עליהם אסור משום רבית אם עשה כן בהקדש הרי זה מעל. שנה האמורה בבתי ערי חומה הרי זו רבית אלא שהתירתו תורה . חייב לו מעות וכתב לו שדהו מכר בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר הלוקח אסור רבי יהודה אומר בין זה ובין זה מותר א "ר יהודה כך היה בייתוס בן זונין עושה ע "פ רבי אלעזר בן עזריה אמרו לו משם ראיה אלא שהמוכר אוכל פירות היה.
ד,ב יש דברים שהן רבית ואינן רבית לוקח אדם הלואתו של חבירו בפחות ושטרותיו בפחות יש דברים שאינן רבית אבל אסורין מפני ערמות רבית כיצד א "ל הלויני מנה א"ל אין לי מנה טול לך כ' סאה של חטין אע"פ שחזר ולקח ממנו כ"ד אינן רבית אבל אסורין משום ערמות רבית.
ד,ג המוכר שדה לחברו ואמר לו ע "מ שאהא בה אריס ועל מנת שאהא בה שותף ועל מנת שהמעשרות שלי כשתמכרנה מכרה לי בדמים הללו אימתי שארצה אני בא נותן לו דמיה ונוטלה מותר.
ד,ד היה חייב לו מעות והשכיר לו בית מדינר לחדש והיה יפה סלע בחדש אסור . השכיר ממנו בדינר בחדש אם היה יפה סלע בחדש מותר משכן לו בית משכן לו שדה ואמר כשתמכרם מכרם לי בדמים הללו אסור אם אמר לו בשויהן מותר.

ד,ה היה מוליך חבילה ממקום למקום ואמר לו תנה לי ואני נותנה לו כ דרך שאתה נותנה לי ממקום פלוני בזמן שבאחריות הנותן מותר והמקבל אסור היה מוליך פירות ממקום היוקר למקום הזול ואמר לו תנם לי ואני אעמידנו לך במקום היוקר בשער הזול מפירות שיש לי אם יש לו באותו מקום מותר ואם לאו אסור אבל חמרין מקבלין מבעה "ב ומעמידים במקום היוקר כשער הזול ואין חוששין היו חמרין ופועלין עומדין עליו בשוק ואמר לשלחני תן לי בדינר מעות ואפרנסם ואני נותן לך יפה דינר וטריסית ממעות שיש לי בכיס אם יש לו בכיס מותר ואם לאו אסור.

ד,ו מה שאירש מאבא מכור לך ומה שתעלה מצודתי מכור לך לא אמר כלום מה שאירש מאבא היום ומה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימין.

ד,ז המושיב את חבירו בחנות למחצית שכר הרי זה נותן לו שכרו כפועל בטל דברי ר ' מאיר ר"י אומר אפילו אכל פתו בציר ואפי ' אכל עמו שתי גרוגרות זה הוא שכרו ר "ש אומר נותן לו שכרו משלם אינו דומה העושה מלאכה ליושב ובטל ואינו דומה היושב בחמה ליושב בצל אבל אם אמר לו בשליש אתה שותף לי והשליש עשוי עליך הדבר בבטלה מותר. המושיב את חבירו בחנות למחצית שכר אם היה אומן לא יעסוק באומנתו לפי שאין עיניו על החנות בשעה שעוסק באומנתו ואם היה שותף עמו בחנות מותר המושיב את חבי רו בחנות למחצית שכר לא יהא לוקח ומוכר דברים אחרים ואם לקח ומכר השכר לאמצע.

ד,ח הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר הרי זה מחשב עמו שכר בטלה ואי זה שכר בטלה בשעה שלוקח ובשעה שמוכר א ' לוקח וב' מוכרין מחשב עמו שכר מכירה אחד מוכר וב' לוקחין מחשב עמו שכר לקיחה אחד לוקח ואחד מוכר שנים לוקחין ושנים מוכרין אף על פי שמעדיפין זה על זה אין בכך כלום אבל אם אמר לו שכר בית משלי ושכר בטלה משלך בשליש אתה משותף לי והשליש עשוי עליך בבטלה מותר . הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר לא יאמר לו הרי הן עשויות עלי ך למחצה לשליש ולרביע אלא מחשב עמו שכר בטלה היו פירותיו מופקדין אצלו ואמר לו הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע הרי זה מחשב עמו שכר בית שכר בטלה מעכשיו אם אמר לו יצא שכר כתף בשכר עלייה מותר.

ד,ט הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר ואמר לו קרוב ל הפסד ורחוק לשכר מותר משום רבית וזו היא מדת צדיקים קרוב לשכר ורחוק להפסד אסור משום רבית וזו היא מדת רשעים קרוב זה וזה ורחוק זה וזה מותר משום רבית וכך כל אדם נוהגין. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר ואמר לו הילך מנה ואין אני יכול לעמוד על הפרוטרו ט אסור ראה פירות שהוקרו ואמר הילך מנה ויכולני לעמוד על הפרוטרוט מותר.

ד,י הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר ורצה אחד מהן ליישנן חבירו מעכב עליהן על ידו רבי יהודה אומר אם היתה ערב שביעית מותר שמתחלה לא לקחו אלא ע"מ כן וכן היה רבי יהודה אומר בג ' פרקים מוכרין את הזרע בפני הזרע ובשעת הזרע ובפרס הפסח ובג ' פרקים מוכרין את היין בפרס הפסח ובפרס העצרת ובפרס החג ובודקין אותו בג' פרקים והשמן מוכרין אותו מן העצרת ועד החג.

ד,יא הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר לא יהא לוקח בשלו חטין ובשל חבירו שעור ים אלא או בכולן חטים או בכולן שעורים כדי שיהו מעות שניהן שוות

בחבילה. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן חטין ולקח בהן שעורין שעורין ולקח בהן חטין ידו על התחתונה אם פחתו פחתו לו ואם הוסיפו הוסיפו לאמצע הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר רשאי הלוקח ליקח ב הן כל מה שירצה ובלבד שלא יקח בהן לא כסות ולא עצים. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר רשאי הלוקח ליקח באותו המין וכשהוא מוכר אין מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר ובאחרונה אמר לו לא לקחתי אין לו עליו אל א תרעומת ואם יש עדים שלקח ומכר מוציאין ממנו על כרחו.

ד,יב היה חייב לו מעות ובא ליטול ממנו פירות בגורן אמר לו צא ועשה לי בשער השוק ואני נותן לו מכאן ועד שנים עשר חדש הרי זו רבית שלא באיסרו שבא ואמר לו הלויני כור אחד של חטין ואני נותן לך כשער שאתה מוכר בו מ ותר. משכרת אשה לחברתה תרנגולת לישב על הביצים בשני אפרוחין בשנה ואינה חוששת האשה שאמרה לחברתה תרנגולת משלי וביצים משליכי ואנו חולקים את האפרוחין רבי יהודה מתיר ור"ש אוסר.

מסכת בבא מציעא פרק ה

ה,א קבל ממנו מאה צאן במאה של זהב למחצה לשליש ולרביע ואני נוטל סלע מכל אחד ואחד באחרונה למחצה לשליש ולרביע מחצה למזונות ומחצה לבטלה ואני נוטל מכל אחד ואחד באחרונה מותר קבל ממנו מאה עגל במאה של זהב למחצה לשליש ולרביע מחצה למזונות ומחצה לבטלה ואני נוטל דינר זהב מתוך חלקך באחרונה מותר.

ה,ב אין שמין בכורות תמימים לישראל אבל שמין להן בכורות בעלי מומין ושמין בכורות תמימים לכהנים ואצ"ל בעלי מומין.

ה,ג אין שמין לא את העזים ולא את הרחלים ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל רבי יוסי ברבי יהודה אומר שמין את העזים מפני שהן חולבות ואת הרחלים מפני שהן גוזזות ואת התרנגולת מפני שעושה ואוכל ת. השמה תרנגולת מחברתה מיטפלת באפרוחים כל זמן שצריכין לאמן. מיטפל אדם בבהמה טמאה י "ב חדש ובאדם כ "ד חדש מקום שנהגו לעלות שכר כתף למעות מעלין לבהמה מעלין ואין משנין ממנהג המדינה רבי שמעון בן גמליאל אומר שמין עגל עם אמו וסייח עם אמו ואע "פ שמעלה שכר כתף למעו ת ואין חושש משום רבית.

ה,ד השם בהמה מחבירו עד מתי חייב ליטפל בה סומכוס אומר בבהמה דקה ל' יום ובגסה נ' יום רבי יוסי אומר בדקה ג ' חדשים מפני שטיפולה מרובה יתר על כן בכולם אם היה חלקו של בעה"ב שם עליו אין משנין ממנהג המדינה. השם בהמה טמאה מחבירו עד מתי חייב ליטפל בוולדות סומכוס אומר באתונות י "ח חדש ובגדרות כ "ד חדש ואם עמד עליו בתוך הזמן חבירו מעכב על ידו אבל אינו דומה טיפולה של שנה ראשונה לטיפולה של שנה שניה. השם בהמה מחבירו אין פחות מי "ב חדש עשה בה כל ימות החמה ומבקש למוכרה בימות הגשמים יכול לעכב על ידו עד שיאכילנה כל ימות הגשמים האכילה כל ימות הגשמים ומבקש למוכרה בימות החמה יכול לעכב על ידו עד שיעשה בה כל ימות החמה.

ה,ה השם בהמה מחבירו מתה בכוסיא משלם כולה ושלא בכוסיא משלם פלגא שכך הוא כותב לו אם תמות בכוסיא אשלם כולה דלא בכוסיא אשלם פלגא . שמה במנה והשביחה והרי יפה מאתים זוז מתה בכוסיא משלם ששה של זהב שלא בכוסיא משלם חמשים זוז . שמה במנה והכחישה והרי יפה חמשים זוז מתה בכוסיא משלם שלשה של זהב שלא בכוסיא משלם נ' זוז.

ה,ו רשב"ג אומר מפרין על שדהו כיצד קבל ממנו שדה בעשרה כורין חטין ואמר לו תן לי מאתים דינר ו אפרנסה ואני נותן לך י "ב כור בשנה מותר אבל אין מפרין על ספינתו ועל חנותו ועל כל דבר שאינו עושה ואוכל מקבל אדם צאן ברזל מאשתו והולדות והגזין שלו ואם מתו חייב באחריותן.

ה,ז איזה הוא צאן ברזל היו לפניו מאה צאן ואמר לו הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע במא ה של זהב והולדות והגזין שלך ואם מתו אתה חייב באחריותן ואתה מעלה לסלע מכל אחד ואחד מותר . מקבלין צאן ברזל מן העובד כוכבים ושדה צאן ברזל אפילו מישראל לוה אדם מאשתו ובניו ברבית אלא שמחנכן ברבית.

ה,ח אין ישראל רשאי ללוות שקל ולהלוות בסלע אבל עובד כוכבים רשאי ללוות בשקל ולהלוות בסלע. ישראל שלוה מעות מן העובד כוכבים ומבקש להחזירן לו מצאו חבירו ואמר לו תנם לי ואני נותן לך כדרך שאתה נותן לו אסור ואם העמידו אצל העובד כוכבים מותר ועובד כוכבים שלוה מעות מישראל ומבקש להחזירן לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני נותנ ם לך כדרך שאתה נותנם לו מותר ואם העמידו אצל ישראל אסור ישראל שאמר לעובד כוכבים הילך שכרך וצא והלוה מעותי ברבית אסור ועובד כוכבים שאמר לישראל הילך שכרך והלוה מעותי ברבית מותר אבל אסור מפני מראית העין מעות של ישראל מופקדות אצל העובד כוכבים מותר להלוותן ברבית ושל עובד כוכבים המופקדות אצל ישראל אסור להלוותן ברבית זה הכלל כל שבאחריות ישראל אסור כל שבאחריות עובד כוכבים מותר ישראל שנעשה לו לעובד כוכבים אפוטרופוס או סנטר מותר ללוות הימנו ברבית ועובד כוכבים שנעשה אפוטרופוס לישראל או סנטר אסור ללוות הימנו ברבית ישראל הלוה מן העובד כוכבים ועובד כוכבים הלוה מישראל ישראל אחר נעשה לו ערב ואינו חושש.

ה,ט ישראל שלוה מעות מן העובד כוכבים ועובד כוכבים שלוה מעות מישראל ונתגייר בין שזקפן עליו עד שלא נתגייר ובין שזקפן עליו משנתגייר גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית דברי ר ' מאיר ר "י אומר עובד כוכבים שלוה מעות מישראל ונתגייר בין שזקפן עליו במלוה עד שלא נתגייר ובין שזקפן עליו במלוה משנתגייר גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית וישראל הלוה מעות מעובד כוכבים ונתגייר וזקפו עליו במלוה עד שלא נתגייר גובה את הקרן וג ובה את הרבית משנתגייר גובה את הקרן ואין גובה את הרבית . המלוה את חבירו ברבית ובא לפני ב "ד קונסים אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית דברי ר' מאיר שהיה ר"מ אומר שטר שיש בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית וחכמים אומרים גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. המוצא שטר רבית יקרענו בא לבית דין יקרעוהו ר' שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה. המלוה את חבירו ברבית והלך הלוה וירש עליו שטרי רביות ואמר לו צאי שלי בשלך מותר אם באו לבית החשבון אסור. המלוה את חבירו ברבית ועשה תשובה חייב להחזיר מת והניח לפני

בניו לא יחזירו בניו על זה נאמר יכין וצדיק ילבש וגו ' אבל הניח להן אביהן פרה שדה וטלית וכל דבר שיש בה אחריות חייבין להחזיר.

מסכת בבא מציעא פרק ו

ו,א אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער אפי ' ישנות הולכות מארבע אין פוסקין על החדשות מארבע עד שיצא הש ער לחדש ולישן יצא שער לאחרים אע "פ שאין לו מותר לקוץ הימנו במה דברים אמורים בזמן שמוצא ליקח באותו השער אבל אם היו לקוטות והולכות מארבע והוא אינו מוצא ליקח אלא מג' הרי זה אינו פוסק עד שיצא השער ללוקח ולמוכר ופוסק עמו על הגדיש של תבואה ועל העביט של ענבים ועל המעטים של זיתים אע"פ שלא יצא השער אבל אחרים לא יקיצו על גביו ופוסק עמו על הזבל באשפות כל ימות השנה אע"פ שאין לזה יש לזה.

ו,ב אין פוסקים על הביצים של יוצר אלא עד שיעשו אמר רבי יוסי במה דברים אמורים באלו העושים בעפר לבן אבל באלו העושים בעפר שחור כגון כפר חנ ניא וחברותיה כפר שיחין וחברותיה מותר לקוץ שאע "פ שאין לזה יש לזה . אין פוסקין על החלב ועל הגזין אלא עד שיעשו התחיל לחלב מותר לקוץ התחיל לגוז מותר לקוץ . אין פוסקין לא על האפרוחין ולא על הפרגיות ולא על הדגים בטבריא ולא חבילי קש אבל פוסקין על הביצים ועל הצפרי ם ועל הדגים שבשאר כל מקומות ועל חבילי עצים זה הכלל כל שיש לו גורן קוצץ עמו כשער גורן וכל שאין לו גורן קוצץ עמו כל שעה שירצה.

ו,ג היו לפניו מאה צאן ואמר לו הרי גיזיהן של אלו עשויות עליך במאה של זהב מותר מליטרא כך וכך אסור אם יש לו מותר לגוז וליתן לו היו לפ ניו מאה כור אמר לו קמה זו עשויה עליך במאה של זהב מותר בכור כך וכך אסור ואם יש לו מותר לקצור וליתן לו . אומר אדם לחבירו הילך מאתים זוז על מה ששדך עושה ובלבד שלא יאמר לו מארבע בסלע מסאתים בסלע מלוה אדם את אריסיו מארבע בסלע מסאתים בסלע במה דברים אמורים בזמן ש לא ירד לתוך שדהו אבל אם ירד לתוך שדהו הרי הוא ככל אדם פוסק אדם עם אריסיו לזרע להוצאה הרי זה אסור ולא עוד אלא אפילו זרע והוסיף בסאתים לא יוציאם לאמצע לתוך שדהו עד שיעשה עליו דמים פסק הימנו חטין ונתן לו שעורין שעורין ונתן לו חטין אסור לא יאמר לו הילך מנה וצא קח לך מן השוק אלא לוקח ונותן לו. אומר אדם לחבירו הלויני חבית אחת של יין עד שיבא בני או עד שאפתח את הדות היתה לו חבית בתוך הדות ונפתח הדות ונפלה ונשברה אע "פ שחייב באחריותה מותר והלל אוסר למה זה דומה לנותן מעות לחבירו ליתן לו פירות בגורן ונגנבו או אבדו חיי ב באחריותן אם פחתו או הותירו חייב להעמיד לו.

ו,ד לקח הימנו לגין וחצי לגין רביעית ושמינית רשאי שיאמר לו תן לי מיד בפחות ואינו חושש משום רבית . כיוצא בו הלוקח מקח מחבירו ע "מ ליתן לו מכאן ועד י "ב חדש רשאי שיאמר לו תן לי מיד בפחות ואינו חושש משום רבית המוכר י ין ושמן לחבירו כל ימות השנה חייב להעמיד לו כדרך שהעמיד בקוטלזין ולא יהא מוכר את החבית בג ' שערים ואם היה מסבב והותיר מוכר את השאר באיזה מהן שירצה איגרי ממון היה

בירושלים ולא היו מכוונין על השערים אלא על המדות כשהיתה חבית נמכרה בירושלים בג' שערים פיה שוליה ואמצעה.
ו,ה אומר אדם לחבירו ילך חמורי עמך היום ושלך עמי למחר תחרוש פרתי עמך היום ושלך עמי למחר אבל לא יאמר לו חמורי עמך היום למזרח ושלך עמי למחר במערב תחרוש פרתי עמך היום במזרח ושלך עמי למחר במערב ואם היה שכר שוה ה "ז מותר. ר"י אומר כל ימי הגריד אחד וכל ימי הרביעה אחד האומר לפועל הילך מנה זה ויהא בידך שתעשה עמי בפעולה בגורן מדינר ליום והיה יפה סלע ביום מותר הנותן מעות לחבירו ליתן לו פירות בגורן חייב להעמיד לו בשער בינוני ואיזה שער בינוני היו הולכות משמונה ותשעה ומעשרה נותנן לו מתשעה בשער הזול נותנן לו בשער הזול בשער היוקר נותנן לו בשער היוקר ר "י אומר לעולם נותנן לו כשער הזול לא יאמר לו תן לי כשער הזול אלא אומר לו תן לי מעותי שלוקח אני בהן כשער הזול במה דברים אמורים בזמן שמוצא ליקח בכל מעות שנתן לו אבל אינו מוצא ליקח אלא כור אחד בסלע נותן לו כור אחד בסלע והשאר נותן לו כשער בינוני.
ו,ו ר' נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פוטרין בלבלר ופטרו את המלוה מללקות מפני שהוא בקום עשה. אמר ר' יוסי בוא וראה כמה סמויות עיניהם של מלוי רבית אדם קורא לחבירו עובד כוכבים ומגלה עריות ושופך דמים מבקש שיפול עמו לחיים והלה מביא את הלבלר ואת הקולמוס ואת הדיו ואת השטר ואת העדים ואומר בואו וכתבו עליו שאין לו חלק במי שפוקד על הרבית וכותב ומעלה בערכאים וכפר במי שאמר והיה העולם הא למדת שמלוי ברבית כופרין בעיקר רשב"א אומר יתר על מה שמרויחין הן מתחייבין שהן עושין את התורה פלסטר ואת משה טיפש ואומר ין אילו היה משה יודע שכך אנו מרויחין לא היה כותבו ר "ע אמר קשה רבית שאף שאלת שלום רבית כיצד והוא שלא שאל בשלומו מימיו עד שלוה הימנו הקדים לו שאלת שלום הוי אף שאלת שלום רבית רבי שמעיה אומר כל שיש לו מעות ואין מלוה אותן ברבית עליו הכתוב אומר (תהילים טו) כספו לא נתן בנשך עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת שמלוי רבית מתמוטטין והולכים מן העולם מיטמוט זה איני יודע מה הוא כענין שנאמר (משלי כד) הצל לקוחים למות וגו'.

מסכת בבא מציעא פרק ז

ז,א השוכר את הפועלים בין שהטעו את בעל הבית ובין שבעה"ב הטעה אותן אין להם זה על זה אלא תרעומות במה דברים אמורים בזמן שלא הלכו אבל שכר החמורין והלכו ולא מצאו שכר את הפועלים והלכו ומצאו את השדה כשהיא לחה נותן להם שכרם משלם שאינו דומה העושה מלאכה ליושב בטל ואינו דומה הבא טעון לבא ריקן במה דברים אמורים בזמן שלא התחילו אבל אם התח ילו הרי אלו שמין להם כיצד קבלו הימנו קמה לקצור בשתי סלעים קצר חצייה והניח חציה טלית לארוג בשתי סלעים ארג חציה והניח חציה הרי אלו שמין לו אם היה מה שעשה יפה ו ' דינרין נותן לו סלע או יגמור מלאכתו ואם היה יפה סלע נותן לו סלע ר ' דוסא אומר שמין על מה שעתיד להיע שות אם היה מה שעתיד להיעשות יפה ה ' דינרין נותנין לו שקל או יגמור מלאכתו ואם היה יפה שקל

נותנין לו שקל בד "א בדבר שאינו אבוד אבל דבר האבוד שוכר עליהן או מטען כיצד אומר לו סלע פסקתי לך הריני נותן לך שתים הלך ושוכר ממקום אחר בא ונוטל מזה ונותן לזה במה דברים אמ ורים בזמן שפוסק עליו במקום שאינו מוצא לשכור אבל ראה חמרין ממשמשין ובאין ואמר לו צא ושכור לך א' מאלו אין לו עליו אלא תרעומת.

ז,ב השוכר את הספינה ופרקה עליו באמצע הנמל אין לו עליו אלא תרעומת . השוכר את הפועל ומת לו מת או שאחזתו חמה הרי אלו שמין לו כיצד שמין לו אם היה שכיר חדש נותנים לו לפי שכירותו קבלן נותנים לו לפי קבלנותו . השוכר את הפועל להביא שליחות ממקום למקום והלך ולא הביא נותן לו שכרו משלם . השוכר את הפועל להביא קנים ודקרנים לכרם והלך ולא הביא נותן לו שכרו משלם . השוכר את הפועל להביא ענבים ותפוחים ודר מסקנות לחולה והלך ומצאו שמת או שהבריא לא יאמר לו טול מה שהבאת בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם.

ז,ג השוכר את הפועל לחרוש לא יאמר לו בא ונכש לנכש לא יאמר לו בא וחרוש לחרוש בשדה זו לא יאמר לו בא וחרוש בשדה אחרת לנכש בשדה זו לא יאמר לו בא ונכש בשדה אחרת שכרו לנכש וגמר את שדהו לא יאמר לו בא ועדר שתי גפנים שכרו לעדר וגמר את שדהו לא יאמר בא ונכש את שתי גפנים גמר בחרישו היום לא יאמר לו בא וחרוש בשדה אחרת שיאמר לו פרנס לי מלאכה מתוך שלך או תן לי שכרי במה שעשיתי גמר ניכוש בחצות היום לא יאמר לו בא ונכש בשדה אחרת שיאמר לו פרנס לי מלאכה [מתוך] שלך או תן לי שכרי במה שעשיתי וכן הוא שגמר חרישו בחצי היום לא יאמר לו הריני חורש בשדה פלוני גמר את נכושו בחצי היום לא יאמר לו הריני מנכש עמך בשדה פלוני ואם התנה עליה מתחלה ע "מ כן הרי זה מותר . רשאי בעה"ב לשנותו למלאכה קלה אבל לא למלאכה חמורה הא כיצד שכרו לנכש בשדהו וגמר את שדהו אומר לו מדעתו בא ועדר שתי גפנים שכרו לעדר וגמר את שדהו אומר לו על כרחו בא ונכש שתי גפנים.

ז,ד השוכר את הפועלים לעשות בתוך שלו וטעו ועשו בתוך של חברו הוא נותן להם שכרן משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שההנו אותו הראם בתוך שלו והלכו ועשו בתוך של חבירו הוא אין נותן להם כלום והן הולכין ונוטלים מבעל הבית מה שההנו אותו.

ז,ה השוכר את החמור והבריקה או נשתטתה אינו חייב להעמיד לו חמור מתה או שנטלתה אנגריא חייב להעמיד לו חמור רשב "א אומר אם בדרך הליכתה נטלה אינו חייב להעמיד לו חמור אם שלא כדרך הליכתה נטלה חייב להעמיד לו חמור וכן היה רשב "א אומר האומר לחבירו שכור לי חמורך וארכב עליה מכאן ועד מקום פלוני והבריקה או נשתטתה חייב להעמיד לו חמור . השוכר את הפועל ונזדמנה לו אנגריא לא יאמר הרי זה לפניך אלא נותן שכרו במה שעשה . המשכיר בהמ ה לחבירו לא ישנה לו את הבהמה השכיר לו חמור לא ישיבנו על הפרד פרד לא ישיבנו על הסוס סוס לא ישיבנו בקרון.

ז,ו השוכר את החמור להביא לתך חטין והביא ט "ז שעורין פטור אם הוסיף על משאו חייב וכמה יוסיף על משאו ויהא חייב סומכוס אומר משום רבי מאיר קב לכתף ג ' סאין לעגלה וספינה לפי מה שהיא . השוכר את החמור להרכיב איש לא ירכיב אשה אשה מרכיב איש להרכיב אשה מרכיב אשה עליה בין מעוברת בין מיניקה . השוכר את החמור לרכוב עליה בעל הבית נותן כסותו ומזונותיו וכל כלי תשמישו יתר על כן חמר מעכב על ידו. חמר נותן שעורים ותבן ומזונותי ו עד שמגיע ללינה יתר על כן בעל הבית מעכב על

ידו. השוכר את החמור וטענו דברים האסורים נטלם ממנו חרמין או מוכסין חייב ואם הודיעו שהוא מוכס כדרך המוכסין פטור.
ז,ז שיירא שהיתה במדבר ונפל עליה גייס וטרפה מחשבין לפי ממון ואין מחשבין לפי נפשות ואם שלחו תייר לפני הם אף מחשבין לפי נפשות ואין משנין ממנהג הולכי שיירא . ספינה שהיתה באה בים ועמד עליה נחשול והקילו ממשאה מחשבין לפי משאוי ואין מחשבין לפי נפשות ואין הספנין משנין ממנהג הולכי שיירא . המשכיר לחבירו ספינה או קרון מחשבין לפי משאוי ולפי נפשות ואין מחשבין לפי ממון.
ז,ח גרדי שהניח נר בצד הבגד ודלק חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר נפלה עליו מפולת עד שלא נגמר מלאכתו חייב משנגמרה מלאכתו אם הודיע לבעליו פטור ואם לאו חייב. גמרו ונגנב או אבד אם הודיע בו לבעליו פטור ואם לאו חייב.
ז,ט אמר לו חלוק אמרתי לך והוא אומר טלית אמר ת לי על בעל הבית להביא ראיה רבי יהודה אומר אם היה עושה אצל בעל הבית יקבל בעה "ב את שלו אצל אומן ובעל הבית נכנס ויוצא עליו יקבל בעל הבית את שלו אצל אומן ואין בעל הבית נכנס ויוצא עליו אומן צריך להביא ראיה אמר לו סלע אמרתי לך והוא אומר שתים אמרת לי כל זמן שאצל אומן בעל הבית צריך להביא ראיה אצל בעל הבית ובתוך זמנו אומן צריך להביא ראיה אחר זמנו גרדי נשבע ונוטל.
ז,י הנותן כליו לאומן לעשות לו ונגמרה מלאכתו ונגנב או שאבד עד שלא נתקבל שכרו הרי הוא כנושא שכר משנתקבל שכרו הרי הוא כשומר חנם אימתי בזמן שתבעו ואומר לו בא וטול את שלך לא תבעו ולא אמר לו בא וטול את שלך אע "פ שמתקבל שכרו הרי הוא כנושא שכר. האומר לחבירו השאילני ואשאילך שמור לי ואשמור לך הרי הוא כשומר חנם ואינו עליו כנושא שכר אבא שאול אומר מותר אדם להשכיר משכונו של עני בפחות ושל עשיר אין רשאי ליגע בו.

מסכת בבא מציעא פרק ח

ח,א השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה לשמור לו את התינוק אין נותן לו שכרו של שבת לפיכך אין אחריותן עליו בשבת ואם היה שכיר שבת שכיר חודש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכרו של שבת לפיכך אחריותן עליו בשבת ואם היה שכיר שבת לא יאמר לו תן לי שכרי של שבת אלא אומר לו תן לי שכרי של י' ימים.
ח,ב אין הפועל רשאי לעשות מלאכתו בלילה ולהשכיר את עצמו ביום לחרוש בפרתו ערבית ולהשכירה שחרית לא יהא מרעיב ומסגיף את עצמו ומאכיל מזונותיו מפני גזל מלאכתו של בעה "ב. רשאין פועלין לאכול פיתן בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה ורשא י בעה"ב להשקותן יין כדי שלא יאכלו ענבים הרבה רשאי בעה "ב להרעיב ולסגף את פרתו כדי שתאכל הרבה בשעה שדשה ורשאי השוכר להאכילה פקיעין עמיר כדי שלא תאכל הרבה בשעה שדשה.
ח,ג חמור וגמל אוכלין ממשאוי שעל גבן בדרך הליכתן ובלבד שלא יטול בידו ויאכילם היה משמר ארבעה וחמשה מקשאות לא יהא ממלא כריסו מאחת מהן אלא אוכל מכל אחת

ואחת לפי חשבון ר ' יוסי בר יהודה אמר מה דייש מיוחד דבר שעושה בידיו וברגליו ובגופו יצא עושה בידיו אבל לא ברגליו ברגליו אבל לא בגופו מה דייש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו יצא הלש והמקטף והאופה שנגמרה מלאכתו מה דייש מיוחד דבר שגדוליו מן הארץ יצא החולב והמחבץ והמגבן דבר שאין גדוליו מן הארץ מה דייש מיוחד דבר התלוש מן הקרקע יצא המנכש בשום ובבצלים דבר המחובר בקרקע מה דייש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשרות יצא הבודל בתמרים ובגרוגרות דבר שנגמרה מלאכתו למעשרות כל שאינו כיוצא בו בא לעונת המעשרות איסור אחר גרם לו. שכרו סתם פודה ומאכיל מעשר ומאכיל ואם קצץ עמו הרי זה אינו אוכל כל שהוא כיוצא בו אינו בא לעונת המעשרות היתר אחר גרם לו שכרו סתם הרי זה אינו אוכל ואם קצץ עמו הרי זה אוכל.

ח,ד אוכל פועל עד שלא יתחיל במלאכה אשכ ול אפילו בדינר וקישות אפילו בדינר וכותבת אפילו בטריסית משום ר "א חסמא אמרו לא יאכל פועל יתר על שכרו וחכמים מתירין.

ח,ה האוכל מן התורה לא יקלף בתאנים ולא ימצוץ בענבים העושה בכל גופו אוכל בכל שעה שירצה ר ' יהודה אומר אינו אוכל אלא בשעה שפורק ובשעה שטוען מפני גזל מלאכתו של בעה"ב.

ח,ו המרכס בתבואה אינו משום בל תחסום אבל מפני מראית העין מביא קרצטלין ותולה בפיה. ישראל הדש בפרתו של עובד כוכבים עובר משום בל תחסום ועובד כוכבים הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום . דש תרומה ומעשר עובר משום בל תחסום כיצד הוא ע ושה מביא קפיפות ותולה בצוארי בהמה ונותן לו לתוכה חולין מאותו המין. החוסם את הפרה לא יפחות לה מששת קבין החוסם את הפרה והמזווג את הפרה פטור אין לך שהוא חייב אלא הנהוג והמנהיג בלבד . אימת אמרו שומר חנם נשבע ויוצא בזמן ששמר כדרך השומרין נעל כראוי נתנו במקטורי ן לאחוריו בפונדתו ופיה למעלה בשידה ובמגדל ונעל בפניו ואבד הרי זה נשבע ויוצא אם יש עדים שעשה כן פטור מן השבועה נעל שלא כראוי קשר שלא כראוי נתנו במקטורין והפשילו לפניו בפונדתו ופיה למטה נתנו בפרפונדתו או שנתנו בראש גגו ונגנב או שאבד חייב נתנו במקום שנתן את שלו אם ראוי לשמירה פטור ואם לאו חייב . איזהו שוכר שכר ממנו בהמה שכר ממנו כלים איזה הוא נושא שכר שכרו לשמור לו את הבהמה שכרו לשמור לו את הכלים והלכה למקום גדודי חיה וליסטים טרפתה חיה או שנטלוה ליסטים הרי זה אונס הוליכה למקום גדודי חיה וליסטים טרפתה חיה או שנ טלוה ליסטים אין זה אונס מתה כדרכה הרי זה אונס סגפה ומתה אין אונס עלתה לראשי הצוקין ונפלה הרי זה אונס העלה לראשי הצוקין ונפלה אינו אונס. אלו הן אונסין ששומר שכר פטור בהן כגון שהוא אומר (איוב א) ותפל שבא ותקחם וגו ' זאב אחד אינו אונס שני זאבים אונס ר ' יהודה אומר בשעת משלחת זאבים אף זאב אחד אונס . גנב אחד אין אונס ב ' גנבים אונס ר' יהודה אומר אם היה מזויין אף גנב אחד אונס . רועה שהיה סומא ובא זאב וטרף ארי ודרס פטור הניח מקלו ותרמילו עליה חייב . רועה שהניח צאנו ונכנס לעיר ובאו ליסטים ונטלום רואין אותו כאילו הוא שם אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור.

ח,ז מתנה שומר חנם להיות כשואל והשואל להיות כשומר חנם והשואל להיות כנושא שכר והשוכר כנושא שכר והשוכר להיות כשואל . השואל את הפרה ובא והעמידה על אבוס בעליה ונגנבה או אבדה אם הודיע בה לבעלים פטור ואם לאו חייב.

ח,ח השואל את הפרה ושאל בעלה עמה השוכר את הפרה ושכר בעלה עמה שאלה ושאל בעלה שכרה ושכר בעלה שאלה ושכר בעלה שכרה ושאל בעלה ומתה או נשברה אע "פ שהבעלים עומדין וחורשין במקום אחר נפלה ומתה פטור שנאמר (שמות כב) אם בעליו עמו לא ישלם שאלה ואח "כ שאל בעליה שכרה ואח "כ שכר בעליה ש אלה ואח"כ שכר בעליה שכרה ואח"כ שאל בעליה ומתה או נשברה אע "פ שהבעלים עומדין וחורשים על גבה ונפלה ומתה חייב שנאמר (שם) בעליו אין עמו שלם ישלם . הרי היא מושאלת לך היום שתשמור לי חברתה למחר הרי חברתה מושאלת לך היום שתשמרנה לי למחר מושאלת לך עד חצות שתשמרנה לי מחצות ולמעלה הרי היא מושאלת לך עד חצות שתשמור לי חברתה מחצות ולמעלה הרי חברתה מושאלת לך עד חצות שתשמרנה לי מחצות הרי היא מושאלת לך מחצות ולמעלה שתשמור לי חברתה עד חצות הרי הן כשומרי חנם ואינו אלא כנושא שכר בין ששאלה היום ושכרה למחר בין ששכרה היום ושאלה למחר או שהיו שתים אחת שאולה ואחת שכורה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו זה אומר שאולה וזה אומר שכורה הרי זה נשבע ונוטל ואינו משלם שכל הנשבעים שבתורה נשבעים ואין משלמין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים המוציא מחבירו עליו הראיה. המוכר פרה לחבירו ונמצאת מעוברת וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק זכה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ה"ז נשבע ואינו משלם שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר לעולם הולד בחזקת המוכר וחכמים אומרים המוציא מחביר ו עליו הראיה. וכן המוכר שפחה לחבירו ונמצאת מעוברת וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק זכה <זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק זכה> זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי הרי זה נשבע ואינו משלם שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא מ שלמין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין נשבעין לא על העבדים ולא על השטרות ולא על הקרקעות.

ח,ט שיירא שהיתה באה במדבר ונפל עליה גייס ועמד אחד מהן והציל מה שהציל הציל לאמצע ואם התנה עמהן בב "ד מה שהציל הציל לעצמו חמרין שהיו מהלכין בדרך ונפלו עליהם ליסטים ועמד א ' מהן והציל מה שהציל הציל לאמצע ואם נתנו לו רשות מה שהציל הציל לעצמו השותפין שמחלו להם המוכסים מה שמחלו מחלו לאמצע ואם אמרו בשביל פלוני מחלנו מה שמחלו מחלו לו . הגבאין והמוכסין תשובתן קשה ומחזירין למכירין והשאר עושין בהן צרכי רבים.

ח,י השוכר חנות מחבירו א ין פחות מי "ב חדש א "ר יהודה בד "א שחל י "ב שלו להיות למוצאי החג אבל אם חל י "ב חדש להיות למוצאי הפסח נותנין לו ג ' רגלים עד שיגבה כל הקיפו רשב "ג אומר של נחתומין ושל צבעים ג ' שנים מפני שעסקן מרובה כשאמרו שלשים יום וכשאמרו י "ב חדש לא שידור בו ל ' יום ולא שידור בו י"ב חדש אלא שיודיענו קודם שלשים יום שיודיענו קודם י "ב חדש וכשם שאין השוכר רשאי לפנות עד שעה שיודיענו כך אין המשכיר רשאי לפנות עד שעה שיודיע . גת כל שעת הגת בד כל שעת הבד וצירה אין פחות מי "ב חדש א "ר נחמיה בד "א באלו העושין בעפר שחור אבל באלו העושין בעפר לבן כונס את גורנו ומסתלק.

ח,יא השואל פונדק מחבירו ללינה אין פחות מיום אחד לשביתה אין פחות משני ימים לנישואין אין פחות משלשים יום . השואל מחבירו חלוק לילך בו לבית האבל כדי שילך

ויחזור לבית המשתה כל היום לבית האבל ולבית המשתה שלו אין פחות מז ' ימים ר' שמעון אומר אין פחות מן שתי שבתות מפני שבית חמיו באין אצלו שבת שניה וכן היה רשב"ג אומר האומר לחברו השאילני חלוקך ואלך ואבקר את אבא שהוא חולה והלך ומצאו שמת קורע ומשלם את נזקה שאלו הימנו סתם אין רשאי ליגע בו.

ח,יב השוכר בית מחבירו ממחה בידו על מקום התנור ואין ממחה בי דו על מקום הכירה שכר הימנו חצר אין ממחה בידו לא על מקום התנור ולא על מקום הכירה אלא מעמיד את התנור במקום הראוי לו ואת הכירה במקום הראוי לה . הזבל היוצא מן החצר מה שהוא קולט באויר הרי הוא שלו שברפת ושבחצר הרי הן של בעל חצר.

ח,יג המשכיר בית לחברו ונתנגע אומ ר לו הרי שלך לפניך הקדישו הדר בו מעלה שכר להקדש השוכר בית מחברו מעמיד בו רחיים של חמור אבל לא רחיים של יד ולא מרתף מפני שמכחישין את הכתלים ולא יגדל בו את התרנגולים מפני שהן מחטטין את הכתלים ולא יעשה בתוכו מכתשת קבועה מפני שמזיע את הכתלים ולא יעשה רפת בקר ו לא אוצר של תבואה.

ח,יד המשכיר בית לחבירו בשנים עשר זהובין לשנה הרי זה מחלקן כל ימות השנה עד אדר נתעברה שנה זה אומר עד אדר ראשון וזה אומר עד אדר שני חולקין ביניהן. עד סוף אדר זה אומר עד סוף אדר ראשון וזה אומר עד סוף אדר שני חולקין ביניהן המשכיר בית לחבירו ונפל חייב להעמיד לו בית היה מקורה בארזים לא יקרנו בשקמים בשקמים לא יקרנו בארזים היו בו חלונות אינו רשאי שלא לפתוח בו חלונות לא היו בו חלונות אינו רשאי לפתוח בו חלונות אימתי בזמן ששכרו לזמן מרובה אבל שכרו ממנו לזמן מועט אומר לו הרי שלך לפניך.

מסכת בבא מציעא פרק ט

ט,א השוכר את השדה מחבירו והיה בה תבואה לקצור ענבים לבצור זיתים למסוק הרי אלו שמין אותה ושמין לו . תבואה קצורה ענבים בצורות זיתים מסוקין אין שמין לו הניחה ויצא והיה בה תבואה לקצור ענבים לבצור זיתים למסוק הרי אלו שמין לו כיצד שמין לו אם היה שכיר נותנין לו לפי שכירותו קבלן לפי קבלנותו.

ט,ב החוכר שדה בית השלחין מחברו אין פחות מי "ב חדש שדה בית הבעל כונס את גרנו ומסתלק שדה בית השלחין אני שוכר ממך שדה בית האילן אני שוכר ממך יבש המעיין נקצץ האילן חייב להעמיד לו מעיין אחר וחייב להעמיד לו אילן אחר שדה בית השלחין זה אני שוכר ממך שדה בית האילן זה אני שוכר ממך יבש המעיין נקצץ האילן מנכה לו מן חכורו. השוכר שדה מחבירו והיו בו אילנות מקום שנהגו להשכיר אילנות עם השדות הרי הן של שוכר. בפני עצמן הרי הן של משכיר.

ט,ג הלוקח שדה קיצה מחברו והיו בה ת פוחין ורמונים רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שלא היה בכלל הקיץ הרי הוא של מוכר עשה בדרך אחר עד שלא כלה הקיץ הרי הוא של לוקח משיכלה הקיץ הרי הוא של מוכר . השוכר שדה ירק מחבירו והיה בו שורה של ירק אחר הרי הוא של לוקח ואם היה מוקצה בפני עצמו הרי הוא של מוכר . החוכר שדה

מחברו לא יהא נרה שנה וזורעה שנה אלא נר חציה וזורע חציה כדי שיהא לו מאין לגבות. השוכר שדה מחבירו והיה נרה שנה וזורעה שנה אחת לא יאמר לו לגורן תן לי חכירי של שתי שנים אלא נותן לו של שנה שנה בפני עצמה . השם קמתו של חברו בעשרת כורין חטין ועשתה בפחות א ו ביותר נותן לו שומו ר ' יהודה אומר עשתה בפחות נותן לו שומו ביתר נותן לו כל מה שהשדה עושה ר ' יוסי אומר עולה ויורד עמו וכשם שהלקיחה בכסף בשטר ובחזקה כך שכירה בכסף בשטר ובחזקה.

ט,ד המקבל שדה מחבירו מקום שנהגו ליתן פול בשעורין נותן פול בשעורין שעורים כפליים ב חטים נותן כפליים בחטים וכל דבר שמתקבל לאוצר . ר"י אומר עדשים וכרשינין הרי הן כחטין וכל דבר שמתקבל לאוצר מקום שנהגו להושיב שומר למחצה לשליש ולרביע יושיבו ואין משנין ממנהג המדינה.

ט,ה המקבל שדה מחבירו משזכה בה הובירה שמין אותה כמה ראויה היא לעשות ונותן לו ואין שמין אותה כנגד שדות שבצדה שמא זו נירה וזו אינה נירה זו מוזבלת וזו אינה מוזבלת זו מטייבה וזו אינה מטייבה אלא שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותן לו שכותב לו אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא. המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב ליטפל בה שכך הוא כותב לו אנא אניר ואזרע ואדוש ואקצור ואוקים כריא ואת תיתי ותיסב פלגא בעיבורא ובתבנא ואנא בעמלי ובנפקת ידי פלגא . וכשם ששדה הזרע אם יש בה כדי להעמיד כרי מיטפל בה כך שדה בית האילן אם יש בה כדי להעמיד יציאותיו מיטפל בה ואם לאו אין מיטפל בה . המקבל שדה מחבירו קוצר ומעמר ודש וזורה . הביילין והחפורות הסנטר והאנקולמוס באים ונוטלים מן האמצע הבייר והבלן הספר וההפן בזמן שבאין מכח בעל הבית נוטלין מכח בעל הבית מכח אריס נוטלים מכח אריס ואין משנין ממנהג המדינה.

ט,ו המקבל שדה מחבירו ומת לא יאמר לבניו תנו לי מה שא כל אביכם וכן הן לא יאמרו לו תן לנו מה שעשה אבינו אלא שמין לו . המקבל שדה מחבירו זרעה שנה ראשונה ולא צמחה כופין אותו לזרעה שניה שניה ולא צמחה אין כופין אותו לזרעה שלישית.

ט,ז המוכר זרעוני גנה לחבירו זרעים שאינן נאכלין זרען ולא צמחו חייב באחריותן זרעים הנאכלים זרען ולא צמחו אין חייבין באחריותן ואם התנה עליו מתחלה לזרע חייב באחריותן מה נותן לו דמי הזרע ויש אומרים כל יציאותיו המקבל שדה ביראות לבית סאה יתר על כן מגלגלין עליו את הכל.

ט,ח המקבל שדה מחבירו ליטע מקום שנהגו להיות נוטע על ד ' ד' ועל ה' ה' ועל ו' ו' ועל ז' ז' ואין משנה ממנהג המדינה. המקבל שדה מחבירו ליטע עד מתי חייב ליטפל בנטיעות עד כדי שיחולו רבי שמעון בן גמליאל אומר בתאנים משיעכבו המחרישה . המקבל כרם מחבירו חייב ליטפל בו עד שיעשנה יין זיתים עד שיעשם צבור פשתן עד שיעשנו קורצין חולק ונותן לו זה מכניס חלקו לעיר וזה מכניס חלקו לעיר . המקבל שדה תאנים מחבירו מקום שנהגו לעשותן קציעות עושה אותן קציעות גרוגרות עושה אותן גרוגרות דבילה עושה אותן דבילה ואין משנין ממנהג המדינה . המקבל שדה ירק מחבירו מקום שנהגו למכור בשוק מוכר בשוק בשדה מוכר בשדה ואין משנין ממנהג המדינה. החוכר שדה מחבירו אפי' לא חכרו הימנו אלא לזיתים לא יאמר לו אין לך בה אלא זיתים בלבד אלא כל הפירות שעושה הרי אלו שלו.

ט,ט החוכר שדה מחבירו לזרע אין לו באילן בין שיאמר לו אחכור שדה זו אזרע שדה זו אעשה שדה זו אבל אם אמר לו חכור שדה זו זרע שדה זו עשה שדה זו כל הפירות שעושה הרי אלו שלו . החוכר שדה ניר מחבירו והיה נרה שנה אחת וזורעה שנה אחת עמד עליו בשעת הניר ואמר לו תן לי חכירות של שתי שנים אין שומעין לו אלא ימתין עד שתגיע גורן. החוכר שדה מחבירו לא יהא נרה שנה אחר שנה חכרה הימנו לזמן מרובה נרה שנה אחר שנה וזורעה שנה אחר שנה. החוכר שדה מחבירו לא יהא נר חציה וזורעה חציה ולא זורעה שני מינין. החוכר ממנו שתי שדות נר אחת וזורע שני מינין. החוכר ניר מחבירו נר חציה וזורע חציה וזורעה מינין הרבה . החוכר שדה תבואה מחבירו לא יאמר לו איני בא עד שתכלה ואינו רשאי לז ורעה פעמים. החוכר שדה אילן מחבירו לא יאמר לו איני בא עד שיכלו פירות מתוכה ואינו רשאי לאכלה פעמים.

ט,י המקבל שדה מחבירו נרה ולא זרעה נותן לו חכורו אף על פי כן שמין לו שאינו דומה מניחה נרה למניחה שלף. החוכר שדה מחבירו לשחת וגזזה כל הפירות שעושה הרי אלו שלו חכרה לזרע וגזזה לשחת לא יאמר הריני ממתין עד שיכלה אותו המין מתוכה אלא כל הפירות העושה הרי אלו שלו.

ט,יא המקבל שדה מחבירו שנים מועטות אין לו בקורות שקמה לפיכך הזמורות והקנים שלו קבלה ממנו ז ' שנים מקום שנהגו לזרעה פשתן אפילו ה ' שנים זורעה שנה שניה פשתן ויש לו בקורות שקמה. המקבל שדה מחבירו לזרעה שעורין לא יזרענה תלתן תלתן לא יעשנה מקשה מקשה יזרענה תלתן תלתן יזרענה שעורין חטים לא יזרענה פשתן פשתן יזרענה חטים. המקבל שדה מחבירו לזרעה חטין לא יזרענה שעורין שעורין לא יזרענה פשתן פשתן יזרענה שעורין שעורין יזרענה חטין.

ט,יב השוכר שדה מחבירו ועמד השוכר והשכירה לאחר רשאי בעל הבית שיאמר לו אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך עמד בעל הבית והשכירה לאחר רשאי השוכר שיאמר לו אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך עמד בעל הבית ומכרה מחשבין עם בעל הבית וכדרך שהערים השני נהנה כך משלם ל ראשון עמד בעל הבית והקדישה אינה מקודשת עד שתחזור לרשותו וכל מה שנהנה הימנה הרי הוא הקדש עמד השוכר והקדישה הרי זו מקודשת עד שתצא מרשותו ומעלה שכר לבעלים ומעלה שכר להקדש.

מסכת בבא מציעא פרק י

י,א המלוה את חבירו סתם אין פחות מל' יום ובמדינה שהיא נוהגת פחות מכן או יתר על כן אין משנין ממנהג המדינה שכיר שעות ביום גובה כל היום שכיר שעות בלילה גובה כל הלילה וכל היום שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה כל היום יצא בלילה גובה כל הלילה ועל כולן אינו עובר עליהן אלא לילה הראשון בלבד . הכובש שכר שכיר עובר משום ה' לאוין משום (ויקרא יט) בל תעשוק (שם) ובל תגזול (שם) ובל תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר (דברים כד) ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא. אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים עובר משום שמות הללו ר ' יוסי אומר שכר אדם עובר משום שמות הללו שכר בהמה ושכר כלים עובר משום בל

תעשוק גר תושב עובר משום בל תעשוק ומשום ביומו תתן שכרו . המחהו אצל חנוני ואצל שולחני הן עוברין עליו והוא אין עובר עליהן ואם התנה עמו מתחלה על מנת כן אף הם אין עוברין עליו והוא אין עובר עליהן ואם אמר לאחר לשכור לו זה אינו עובר עלי ו.

י,ב השכיר נשבע בזמנו ונוטל עבר זמנו אין נשבע ונוטל אם יש עדים שתבעו בתוך זמנו ואפילו לאחר זמנו הרי זה נשבע ונוטל אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בזמן שאמר לו נתתי לך שכרך והוא אומר לא נתת לי אבל אם אמר לא נשכרתי והוא אומר לא שכרתיך סלע אמרתי לך והוא אומ ר שתים אמרת לי המוציא מחבירו עליו הראיה . הנותן כליו לאומן לעשות וגמרה מלאכתו אפילו הוא אצלו ג ' ימים אינו עובר עליו החזירו לו בחצות היום כיון ששקעה החמה עובר עליו.

י,ג המלוה את חבירו אינו רשאי למשכנו ואם משכנו צריך לחזור לו ועובר על כל שם ושם שיש בו . שליח ב "ד הבא למשכן הוא עומד מבחוץ והלה מוציא לו את המשכן שנאמר (דברים כד) בחוץ תעמוד וגו' משכנו בשני כלים אחד שצריך לו ואחד שאין צריך לו זה שצריך לו נוטלו ומחזירו וזה שאין צריך לו נוטלו ואין מחזירו ואם מחזירו עד עולם למה הוא נוטלו רבי אומר אומר אני שמא תבוא ש מיטה ותשמטנו או שמא ימות הלה ונמצאו מטלטלין ביד היורשין . אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין רשאי למשכן שנאמר (דברים כד) לא תחבול בגד אלמנה אחת ענייה ואחת עשירה דברי ר "י ר"ש אומר ענייה אין רשאי למשכן עשירה נוטל ואין מחזיר שלא יהא הולך ובא אצלה שלא להשיאה שם רע. חבל בו זוג של מספרים צמד של פרות חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו שנאמר (שם) לא יחבול רחים ורכב מה רחים ורכב מיוחדים שני כלים המשמשין מלאכה אחת וחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו אף כל שהן שני כלים המשמשין מלאכה אחת חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו היו ל ו ה' ריחיים אין רשאי למשכן אפי ' אחת מהן אם אין עושה מלאכה אלא באחת מהן אין חייב אלא על אותה בלבד.

מסכת בבא מציעא פרק יא

יא,א הבית והעלייה של שנים שנפלו שניהן חולקין בעצים ובאבנים ובעפר במה דברים אמורים בזמן שהיו שוין אבל אם אחד מהן גדול ואחד קטן זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו ורואין את העליונות כאילו הן ראויות להשבר.

יא,ב הבית והעלייה של שנים ורצו שניהם שלא לבנות התחתון נוטל שני חלקין והעליון שליש. הבית והעלייה של שנים והרי בעל העלייה מב קש לעשות דיוטא אחרת ואין בעה"ב מניחו מקום שנהגו לעשות שני דיוטות עושה שלש עושה ואין משנין ממנהג המדינה. הבית והעלייה של שנים נפחתה מעזיבה רבי יוסי אומר מנחם בני אומר התחתון נותן את התקרה והעליון נותן את המעזיבה כגון חנויות הפתוחות לסטיו שהתחתון נותן את התקרה והעליון נותן את המעזיבה.

יא,ג היתה חורבתו בצד גינתו של חבירו ועמד וגדרה מגלגלין עליו יציאותיו של כותל כדרך שהוא בונה היתה סמוכה לחצרו של חבירו אע "פ שלא נתן את הקורה לאותו הרוח נותנין לו יציאותיו של כותל בשעה שהוא בונה.

יא,ד היתה למעלה מחצרו של חבירו לא יאמר לו הריני מיסד עמך מכנגד חצרי למעלה אלא מיסד עמו מלמטה ועולה . היתה למעלה מגגו של חבירו אין זקוק לו מביא אדם אבניו ומפרקן על פתח ביתו ברשות הרבים להעלותן לראש הדימוס ואם לשהותן הרי זה אסור ואם בא אחר והוזק בהן הרי זה חייב.

יא,ה מסרן החצב לגמל הגמל חייב גמל לסתת הסתת חייב סתת לסבל הסבל חייב העלן לראש הדימוס ונפלו כולן חייבין מסרן גמל לסתת והוזק בהן בין באבן ובין בסיתת הסתת חייב סתת לסבל והוזק בסתת הסתת חייב באבן הסבל חייב ישבה על גבי דימוס או שהיה מפקפק בה ונפלה אדריכל חייב . מביא אדם עפר וצוברו על פ תח ביתו לרשות הרבים לשרותו לטיט ואם לשהותו הרי זה אסור ואם בא אחר והוזק בו הרי זה חייב ולא יהא מגביל בצד זה ובונה בצד זה אלא מגביל במקום שהוא בונה נפל הכותל מחמת הזועות ומחמת הרוח ומחמת הגשמים אם בנאו כדרכו פטור אם לאו חייב נתנו לו זמן נפל בתוך זמן פטור לא חר זמן חייב וכמה הוא זמן אין פחות מל ' יום. מוציא אדם זבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים להוציאו לזבלים ואם לשהותו הרי זה אסור ואם בא אחד והוזק בו הרי זה חייב ר "י אומר בשעת הוצאת זבלים מוציא זבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים כדי שישוף ברגלי אדם וברגלי ב המה ל' יום שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

יא,ו לזה חצר סמוכה לכאן ולזה חצר סמוכה לכאן זה סומך לחצרו וזה סומך לחצרו ר "י אומר לא הורשו אלא ל ' יום הוזק בתוך ל ' יום פטור לאחר ל ' יום חייב רבי שמעון אומר לא הורשו אלא שלשה ימים הוזק בתוך שלשה ימים חייב ו כן היה ר"י אומר כבית תשעה חצאי קבין לזה וכבית תשעה חצאי קבין לזה כדי שיהא איכר אומן חורש ושונה כללו של דבר כל ששם הראשון קרוי עליו אין רשאי לחלקו.

יא,ז אין חולקין את האבולים עד שיהא בה כדי שיעור לזה וכדי שיעור לזה אמר אחד מהן לחבירו טול את הפחות ותן לי שי עור שומעין לו רבי שמעון בן גמליאל אומר אין שומעין לו מפני כבוד אבותיו ושאר כל הדברים ששם הראשון קרוי עליהן הרשות בידו פתחים שבחצר גדולים של אחד וקטנים של אחד גדולים אין להם אלא ד ' אמות וקטנים נותנין להן ד' אמות לכל אחד ואחד. אחד נוטל פתח הגדול ואחד נוטל ש ני פתחים קטנים זה שנוטל פתח גדול אין לו אלא ד ' אמות וזה שנוטל שני פתחים קטנים נותנין לו ד ' אמות לכל אחד היה שם אחד רחב מעשר אמות נוטל ד ' אמות בחצר פחות מכן משלימין לו את המדה כנגדו נותנין לו מכניס ומוציא ד' אמות בחצר.

יא,ח זבל שבחצר מתחלק לפי פתחים ואכסני א לכל אדם הפתח פתוח למרפסת אין לו ד ' אמות מרפסת עצמו יש לו ד ' אמות. ה' פתחים פתוחין למרפסת אין למרפסת בחצר אלא ד' אמות בלבד. מי שיש לו אכסדרה לפנים מביתו בזמן שמגופפת נותנין לו מכניס ומוציא ד' אמות בחצר אינה מגופפת הרי היא כשאר כל החצר סולם הצורי יש לו ד ' אמות ולמצרי אין לו ד ' אמות אם היה קבוע במסמר יש לו ד ' אמות היציע והדות והעלייה אין להן ד' אמות חולית הבאר יש לה ד ' אמות באר הקרוב לאמה מתמלא ראשון ואם קדם השני ומילא הרי זה זריז ונשכר בנה בית לפנים מגנתו אין לו בחצר אלא ד ' אמות בלבד חלק ביתו לפנים מביתו וגינה לפנים מביתו וגינה לפנים מגנתו אין לו בחצר אלא ארבע אמות בלבד ולא יפתחם לחצר השותפין אבל פותחן לתוך שלש.

יא,ט מי שיש לו פתח במבוי אין בני מבוי כופין אותו לעשות הימנו דלת למבוי שיכול לומר רצוני שאכנס בחבילתי על פתחי כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חייט ולא בורסי ולא אחד מן כל בעלי אומניות לשכנו אין יכולין לכופו ר ' שמעון בן גמליאל אומר אף לשכנו יכולין לכופו . מי שיש לו בית בחצר אחרת בני חצר אחרת משעבדין אותו לעשות עמהן דלת נגר ומנעול לחצר שאר כל הדברים אין משעבדין אותו אם היה שרוי עמהן באות ה חצר משעבדין אותו לחפור עמהן בורות שיחין ומערות ולתקן את המקואות ואמת המים ושאר כל הדברים אין משעבדין אותו ואם היה שרוי עמהן באותה העיר משעבדין אותו על הכל כופין בני חצר זה את זה לעשות לחי וקורה למבוי.

יא,י כופין בני בקעה זה את זה לעשות ביניהן חריץ ובן חריץ ה ' חצרות הפתוחות למבוי אחד ונתקלקל כולן משמשות עם החיצונה והחיצונה משמשת לעצמה והשאר משמשות עם השניה והשניה משמשת לעצמה הפנימית שבכולן משמשת לעצמה ומשמשת עם כולן רצו בני הפנימית לפתוח להן פתח ממקום אחר י כולין לעכב על ידן היה סתום ונמלך לפתחו מעכב על ידו דברי ר ' שמעון בן אלעזר ה' חצרות הפתוחות לחנות כולן משמשות במבוי ה ' דיוטאות משתמשות בבת אחת ונתקלקל כולן משתמשות עם הראשונה והראשונה משמשת לעצמה והשאר משמשות עם השניה והשניה משמשת לעצמה שלישית שבכולן משמשת לעצמה ומשתמשת בכולן . העשוי לכביסה אין ממחין בידו לגשמים לגשמים אין ממחין בידו לכביסה.

יא,יא ה' גנות משתמשות באמה אחת ונתקלקלה כולן מתקנות עם העליונה והעליונה מתקנת לעצמה והשאר מתקנות עם השניה והשניה מתקנת לעצמה התחתונה שבכולן מתקנת לעצמה ומתקנת עם כולן . כופין בני חצר זה את זה לעשות לחצר גג גבוה עשרה טפחים בחזקת שנתן שומעין לו שלא לסמוך את הקורה לפיכך בחזקת שלא נתן אין שומעין לו לסמוך את הקורה רבי יוסי אומר היה שם אחד מעכב הופך את החזית אצלו לפיכך אם נפל הכותל העצים והאבנים שלו.

יא,יב כופין בני העיר זה א ת זה לבנות להן בית הכנסת לקנות להן ספר תורה ונביאים ורשאין בני העיר להתנות על השערים ועל המדות ועל שכר הפועלים רשאין לעשות קיצתן רשאין בני העיר לומר כל מי שיראה אצל פלוני יהא נותן כך וכך כל מי שיראה אצל מלכות יהא נותן כך וכך כל מי שרצה או שתרעה פרתו בין הז רעים יהא נותן כך וכך וכל מי שתרעה בהמה פלונית יהא נותן כך וכך רשאין לעשות קיצתן ורשאין הצמרין והצבעין לומר כל מקח שיבא לעיר נהא כולנו שותפין בו רשאין הנחתומין לעשות רגועה ביניהן רשאין החמרין לומר כל מי שימות לו חמור לעמוד לו חמור אחר מתה בכוסיא אין צריכין להעמיד לו חמור דלא בכוסיא צריכין להעמיד לו חמור ואם אמר תנו לי ואני לוקח לעצמי אין שומעין לו אלא לוקחין ונותנין לו רשאין הספנין לומר כל מי שתאבד ספינתו נעמיד לו ספינה אחרת אבדה בכוסיא אין צריכין להעמיד לו דלא בכוסיא צריכין להעמיד לו ואם פירש למקום שאין בני אדם פורשין אין צריכין להעמיד לו.

יא,יג מי שהיה בלן לרבים ספר לרבים נחתום לרבים שולחן לרבים ואין שם אחר אלא הוא והגיע שעת הרגל ומבקש לילך לתוך ביתו יכולין לעכב על ידיו עד שיעמיד אחר תחתיו ואם התנה עמהם בב "ד או שעיברו עליו את הדרך הרשות בידו . הנוטע אילן לרבים מלקט ואוכל מלקט ומכניס לתוך ביתו ולא יהא מלקט ועושה גרוגרות מלקט ועושה דבלה שמתחלה לא נטעו אלא על מנת כן ולעוברי דרכים מלקט ואוכל ואסור

להכניס לתוך ביתו. החופר בור לרבים ממלא ושותה ממלא ומכניס לתוך ביתו ולא יהא ממלא ומשקה ומוכר בשוק . הצמרין והצבעין ממלאין לשתות ואין ממלאין לסחורה . הביר והבלן והספר ממלאין לשתות ואין ממלאין להשתמש אבל מכבשין בהן את הכבשים מדיחין בהן את הירק לעוברי דרכים ממלא ושותה ואסור להכניס לתוך ביתו היו פועלים עושין בצידו לא יהיה ממלא ומשקה אותן אלא הולך כל א' וא' ושותה ועושה.
יא,יד העושה מערות לרבים מרחיץ פניו ידיו ורגליו בהן היו ידיו ורגליו מלוכלכות בטיט ובצואה אסור ובבור ובשיח בין כך ובין כך אסור הנכנס למרחץ מחמין לו את הצונן ומצנן לו את החמין חופף את ראשו בנתר ובמימי רגלים אע "פ שעשה תקלה לבאים אחריו שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ. מעין של בני העיר הן והן ואחרים הן קודמים לאחרים אחרים ובהמתן חיי אחרים קודמים לבהמתן רבי יוסי אומר בהמתן קודמת לחיי אחרים בהמתן ובהמת אחרים בהמתן קודמת לבהמות אחרים אחרים וכביסתן חיי אחרים קודמין לכביסתן ורבי יוסי אומר כביסתן קודמת לחיי אחרים כבי סתן וכביסת אחרים כביסתן קודמת לכביסת אחרים בהמת אחרים וכביסתן בהמת אחרים קודמת לכביסתן בית השלחין שלהם ובהמת אחרים בית השלחין שלהם קודמת לבהמת אחרים וכולן עולין לחשבון באחרונה.

מסכת בבא בתרא פרק א

א,א לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חבירו אא"כ הרחיק מכותלו של חבירו ג"ט וסד בסיד רבי יהודה אומר בסלע הבא בידו זה חופר בארו מכאן וזה חופר בארו מכאן זה מרחיק ג' טפחים וסד בסיד וזה מרחיק ג "ט וסד בסיד. מרחיקין את הנברכת ואת הבקיע ואת ירקות מכותלו של חבירו ג"ט וסד בסיד מרחיקין את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד ואת הסלעים ואת החול מכותלו של חבירו ג"ט וסד בסיד.
א,ב מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל ג "ט מרחיקין את הרחיים של יד שלש מן השכב שהן ארבע מן הרכב ושל חמור שלשה מן האסטרוביל שהוא ארבעה מן הקלת רבי יהודה אומר תוקע יתד בארץ וסומך עליו את הקורה ובלבד שלא יתקע לתוך של חבירו . מרחיקין את התנור ג ' טפחים מן הכליא שהן ארבעה מן הכפה ובכירה טפח לא יטיל אדם מי רגלים בכותלו של חבירו אא "כ הרחיק ג"ט ומאבנים טפח ובצונמא מותר.
א,ג באמת ביין התירו אבל לא ברפת בקר ואע "פ שממעיטו אינו אלא משביחו ואם קדמו חנות ורפת את האוצר אין יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן לא מקול הפטיש ולא מקול הרחיים ולא מפני ריח רע ולא מקול תינוקות.
א,ד לשכנו אין יכולין לכופו רבן שמעון בן גמליאל אומר לשכנו יכולין לכופו . יש לו חנות ברשות הרבים ומבקש לפותחה לחצר השותפין יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהן את הדרך יש לו בית בחצר השותפין ומבקש לחלקו ולהקרות בו את התינוקות

יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהם את הדרך יש לו גג ברשות הרבים ומבקש לבנות על גבו עלייה לפותחה לחצר השותפין יכולין לעכב על י דיו מפני שמרבה עליהן את הדרך כיצד הוא עושה עושה לו לולו ופותחה לתוך ביתו.

א,ה מרחיקין את הכותל מן החלונות ארבע אמות למעלה . מן הצדדין כדי שלא יהא רואה. מלמטה כדי שלא יציף. מכנגדן כדי שלא יאפיל. מרחיקין את הסולם מן השובך ארבע אמות כדי שיהא זוקף את הסולם ואת הכותל מן המזחילה ארבע אמות כדי שיהא לו מקום לסוד.

א,ו מרחיקין את השובך מן העיר חמשים אמה . הלוקח שובך מחבירו ונפל אפילו הוא בית רובע הרי זה בונה את מקומו ניפול הנמצא מן שתי שובכות רחוק מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן הרי הוא של מוצאו רבי עקיבה אומר לכל רוח הוא עושה ומרחיק חמשים אמה חוץ ממערבה מפני שאינה תדירה.

א,ז מרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרשין מן הבצלים ואת החרדל מן הדבורים רבי יוסי מתיר בחרדל שאומר לו כדרך שעשית בתוך שלך אף אני עושה בתוך שלי וכן היה רבי יוסי אומר מרחיקין את הדבורים מן העיר חמ שים אמה כדי שלא ינטשו את בני אדם רבי נתן אומר מגדל דבורים כמגדל כלבים רבי נתן אומר מרחיקין את הכבשונות מן העיר חמשים אמה ואת האילן מן העיר עשרים וחמש אמה וכשם שמרחיקין מן העיר כך מרחיקין מבורות ושיחין ומערות וכשם שמרחיקין מכולן כך מרחיקין מן הקברות . קבר שהקיפתו העיר בין מארבע רוחות בין משלש רוחות בין משתי רוחות זו כנגד זו רחוק יתר מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן אין מפנין אותו פחות מכן מפנין אותו כל הקברות מתפנין חוץ מקבר המלך ומקבר הנביא רבי עקיבה אומר אף קבר המלך וקבר הנביא מתפנין אמרו לו והלא קבר בית ד וד וקבר חולדה הנביאה היו בירושלים ולא נגע בהן אדם מעולם אמר להם משם ראיה מחילה היתה להן והיתה מוציאה טומאה לנחל קדרון.

א,ח מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה ובחרוב ובשקמה חמשים אמה בין מלמעלה בין מן הצד רש"א כשם שמרחיקין מלמעלה כך מרחיקין מלמטה רבי יוסי מתיר שלא ניתנו שדות אלא לנטיעה. לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אא"כ הרחיק הימנו ד' אמות ואם רוצה עושה מחיצה גבוהה או גדר. אחד גפנים ואחד כל האילן מרחיק ארבע אמות ונוטע כדי שיהא בקר עובר בכליו . היו שרשיו יוצאים לתוך של חבירו מעמיק שלשה טפחים כדי של א תעכב המחרישה. אילן העולה בין מן הגזע ובין מן השרשין הרי אלו של בעל הבית בית השלחין ובית האילן כנגד המשקולת אבא שאול אומר כל אילן סרק כנגד המשקולת מפני שהצל רע לבית השלחין.

מסכת בבא בתרא פרק ב

ב,א כל שאינו עושה פירות תדיר כגון שדה בית השלחין בית הבעל חזקתה שלש שנים ואינה מיום ליום אמר רבי יהודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא בא באספמיא אבל אם היה עמו במדינה כיון שאכלה שנה אחת ה "ז חזקה. הלוקח מחמת הלוקח אע "פ

שהלוקח הראשון אומר גזולה היא בידי לא כל הימנו לאבד זכותו של זה . האוכל שדה מחמת אונו ונמצאת אונו שהיא פסולה הרי זה אינה חזקה. האוכל שדה בחזקת שהיא שלו והוציא עליו שטר שמכרה לו ושנתנה לו במתנה יתקיים שטר בחותמיו ואם אמר כתבתי שטר ונטלתי מעות שטר פיספיס הוא בידך הכל הולך אחר חזקה . האוכל שדה שש שנים וערער עליו שלש שנים הראשונות ובאחרונה אמר לו אתה מכר ת לי ואתה נתת לי במתנה אם מחמת טענה הראשונה אינה חזקה שכל טענה שמקצתה בטלה בטלה כולה.

ב,ב אימתי אמרו אריס ישבע שלא בטענה כל זמן שאריס יצא מאריסותו הרי הוא ככל אדם. שותף כל זמן ששותף יצא משותפותו הרי הוא כאחד מכל אדם אפוטרופוס כל זמן שאפוטרופוס יצא מאפוטר ופסותו הרי הוא כאחד מכל אדם . הבן שחלק והאשה שנתגרשה הרי הן כאחד מכל אדם מקבלי פקדונות והרועים והשכיר אין להם חזקה האומנין אין להן חזקה כיצד רואה כליו אצל כובס ועבדו אצל אומן אמר לו תן לי את שלי אמר לו אתה מכרתם לי ואתה נתתם לי במתנה אינה חזקה אתה אמרת לי למוכרם אתה אמרת ליתנם במתנה הרי זו חזקה.

ב,ג חזקה שלש שנים החזיק האב שנה אחת והבן שתי שנים האב שתי שנים והבן שנה אחת הרי זו חזקה. האב שנה והבן שנה והלוקח שנה הרי זו חזקה החזיק בפני האב שנה אחת ובפני הבן שתי שנים הרי זו חזקה בפני האב שתי שנים ובפני הבן שנ ה אחת הרי זו חזקה בפני האב שנה ובפני הבן שנה ובפני הלוקח שנה הרי זו חזקה.

ב,ד החזיק האדם בפני שנים שנה הראשונה בפני שנים שנה השניה בפני שנים שנה השלישית הרי אלו שלש עדיות והן עדות אחת נמצאת כת הראשונה זוממת הרי בידו שתי שנים שניה הרי בידו שנה אחת שלישית א ין בידו כלום היו הן הראשונים והן האחרונים נמצאו זוממין בראשונה אין בידו כלום שניה הרי בידו שנה אחת שלישית הרי בידו שתי שנים א"ר יוסי בא רבי יוחנן בן נורי אצל רבי חלפתא אמר לו הרי שהחזיק בפני שנים שנה ראשונה ובפני שנים שנה שניה ובפני שנים שנה שלישית מהו אמר לו הרי זו חזקה אמר לו אף אני אומר כן אלא שעקיבה אומר אין חזקה רבי יהודה אומר הרי הוא אומר (מלכים א ד) ולשלמה שנים עשר נציבים על כל ישראל וכלכלו וגו ' ואומר (שם) ונציב אחד אשר בארץ הוי אומר זה חודש העבור רבי נחמיה אומר זה אפוטרופוס שממונה ע "י כולן שאין שבחו של מלך להיות שנים עשר משמשין אותו אלא שנים עשר משמשין את האחד והאחד משמש את המלך.

ב,ה המחזיק בנכסי הגר נעל וגדר ופרץ כל שהוא הרי זו חזקה נעל אחד וגדר אחד הרי זו חזקה נעלו שנים וגדרו שנים הרי זו חזקה היו לו עשר שדות כיון שהחזיק באחת החזיק בכולן עשרה עבדים אע"פ שהחזיק באחד לא החזיק בכולן כלים ועבדים זכה בכלים לא זכה בעבדים בעבדים לא זכה בכלים כלים וקרקעות זכה בקרקעות לא זכה בכלים בכלים לא זכה בקרקעות עבדים וקרקעות זכה בעבדים לא זכה בקרקעות בקרקעות לא זכה בעבדים הלך בה בין לארכה ובין לרחבה הרי זה קנה הלכו בו שנים זה קנה מקום הילוכו וזה קנה מקום הילוכו דברי ר "א וחכמים אומרים שניהם לא קנו עד שעה שיחזיקו לקח ממנו עשר שדות כיון שהחזיק באחת מהן החזיק בכולן שכר ממנו עשר שדות כיון שהחזיק באחת מהן החזיק בכולן לקח מקצתן ושכר מקצתן והחזיק בין בלקיחה בין בשכירה הרי זו חזקה. נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה כיצד אמר לו חצר וכל מה שבתוכה אני מוכר לך כיון שכתב שטר וקבל

מעות והחזיק באחת מהן החזיק בכולן מקום עמידת תנור וכירים בחצר אין להם חזקה קורה על גביהן כל שהוא הרי זו חזקה תרנגולין בח צר אין להן חזקה עשה להן גג גבוה י ' טפחים הרי זו חזקה צנור אין לו חזקה מקום קילוחו יש לו חזקה פתח בחצר אע "פ שסתמו אין לו חזקה פרץ פצימיו יש לו חזקה איזו היא חלון הצורי כל שראשו של אדם יכול ליכנס לתוכה דברי רבי מאיר ובלבד שיהא לה מלבן או צורת פתח וכן היה רבי מאיר אומר לא יפתח אדם פתח על גבי פתחו של חבירו וחלון על גבי חלון של חבירו פתח ע"ג חלונו של חבירו וחלון על גבי פתחו של חבירו וחכמים מתירין ובלבד שירחיק ד' אמות אבא שאול אומר לא יפתח אדם חנות כנגד חצרו של חבירו כדי שלא יהא יושב בחנותו ורואה מה בחצרו של חביר ו אלא זה פותח לרשות הרבים וזה פותח לרשות הרבים.

ב,ו כשם שבני חצר יכולין למחות זה על ידי זה בחצר של שותפין כך בני מבוי יכולין למחות זה את זה במבוי השותפין כיצד בנה מרחץ בצד מרחצו של חבירו חנות בתוך חנותו של חבירו אין יכול למחות בידו ולומר לו אתה הבאת את הת קלה שאומר לו כדרך שעשית בתוך שלך אף אני עושה בתוך שלי היו מימיו עוברים דרך גגו של חבירו ועמד והפסיקן יכול לעכב על ידו עד שיודיע באיזה מקום הוא מוליכן היתה דרך הרבים או נהר עוברת בתוך [שדהו] ועמד וגדרו והעבירו בתוך שדה חבירו אין יכול למחות בידו ולומר לו אתה הבאת עלי את התקלה שאומר לו כדרך שעשיתי בתוך שלי כך עשה בתוך שלך רבי יהודה אומר הרבים שבררו דרך לעצמן מה שבררו בררו . יש לו באר בחצרו של חבירו והרי בעל חצר מבקש לחפור לו באר אחרת יכול לעכב על ידיו ולא יעשנו בית הגלגל לרבים בית טבילה לרבים ולא יהא ממלא ומשק ה ממלא ומוכר אלא ממלא ומשקה בשוק ממלא ומוכר בשוק לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות ונפלו הרי זה בונה את מקומן אין מפייחין אין מסיידין אין מכיירין לקח בית מופח מסויד ומכויר הרי הן בחזקתן סד אדם כל ביתו בסיד ומשייר דבר מועט זכר לירושלים עושה אדם כל עסקי סעודה ומש ייר דבר מועט זכר לירושלים עושה אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט זכר לירושלים שנאמר (תהילים קלז) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי וגו ' כל המתאבלין עליה בעולם הזה שמחים עמה לעולם הבא שנאמר (ישעיהו סו) שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה.

מסכת בבא בתרא פרק ג

ג,א המוכר את הבית מכר את הדלת ואת הנגר ואת המנעול ואת המכתשת החקוקה אבל לא מכר את התנור ולא את הכירים ולא את הרחיים ולא את המכתשת הקבועה ר "א אומר כל המחובר בקרקע ה "ז מכור ואם אמר לו הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך הרי כולן מכורין ואע"פ שאומר לו הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך לא מכר לו את הבאר ולא את השידה ולא את הדותות והיציעים ולא את המערות שבתוכו א "כ למה כתב עומקא ורומא שאם רצה להגביה מגביה להשפיל משפיל כל שאינו מכור בבית מכור בחצר. המוכר את החצר מכר את הבית המוכר את הבית לא מכר את החצר אלא אוירה של חצר.

ג,ב המוכר את החצר מכר בתים הפנימים ובתים החיצונים אבל לא מכר את הוילאות ולא את הוילסאות ולא את המרחצאות שלפנים הימנו ואם היו עשויין לתשמיש החצר הרי כולן מכורין אצטבלן העשוי לתשמיש חצר מכור לרבים אין מכור חנויות הפתוחות לפנים מכורות עמה לחוץ אין מכורות עמה לפנים ולחוץ הרי אלו מכורות עמה.

ג,ג המוכר את בית הבד מכר את היצירים ואת היקבים את המפרכות ואת הרחיים התחתונה אבל לא מכר את השקין ולא את המרצופין ולא את הרחיים העליונה ואם אמר לו הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך הרי כולן מכורין ואף על פי שאמר לו הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך לא מכר לא את הבור ולא את השיח ולא את היציעין ולא את הדותות ולא את המערות שבתוכו ואם אמר לו הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך הרי כולן מכורין.

ג,ד המוכר את המרחץ מכר בתים הפנימים ובתים החיצונים בית היורות בית הקמין ובית האולייארין אבל לא מכר לא את היורות ולא את הקמין ולא את המגדלים שבתוכו ואם אמר לו הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך הרי כולן מכורין ואף על פי שאמר לו הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך לא מכר את הבריכו ת המסתפקין מהן מים בין בימות החמה בין בימות הגשמים ואף לא בית כנסת העצים ואם אמר לו מרחץ וכל משמשיה אני מוכר לך הרי כולן מכורין.

ג,ה המוכר את השדה לא מכר את הגת ולא את השומירה אע "פ שהן כרם אבא שאול אומר אף לא מחיצת הקנים שהיא בית רובע מכר לו כל האילנות חו ץ מחרוב המורכב וסדן שקמה וכל שאינו מכור בשדה מכור בעיר המוכר העיר רבי יהודה אומר סנטר מכור אינקולמוס אין מכור ואם א"ל היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך הרי כולן מכורין ואע "פ שאמר לו היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך לא מכר את שיריה ולא את בנותיה ולא את החורשין המוקצין בפני עצמן ולא את הביברין של חיה ושל עופות ושל דגים.

ג,ו המוכר את הכרם מכר את הקנים ואת הדוקרנין ואת זמורות שקמה שבתוכו אבל לא מכר לא את העצים ולא את האבנים סוירות בין לנירו ובין לגדרו ולא את זבלים ולא את קורות שקמה שבתוכו אבא שאול אומר כל העושה לתשמי ש הכרם הרי זה מכור מכר לו כל האילנות חוץ מחצי חרוב מורכב שבמקום פלוני ומחצי סדן שקמה שבמקום פלוני ושאר כל החרובין אינן מכורין ושאר כל הסדנין אינן מכורין.

ג,ז האחין שחלקו את שלהן במקום אחד אפילו הוא ביהודה והן בגליל הוא בגליל והן ביהודה או שהיו במקום אחד כיון שזכה את אחד מהן זכה בכולן אם היה עמו במדינה כיון שקבל עליו הרי זה זכה רבי יוסי אומר אם עתידין להטיל גורלות עד שיטילו גורלות רבי יהודה אומר אף המקדיש את השדה לא הקדיש אלא חרוב מורכב וסדן שקמה מפני שהן יונקין משדה הקדש.

מסכת בבא בתרא פרק ד

ד,א המוכר את הספינה מכר את האסכלא ואת בית המים שבתוכה אבל לא מכר לא את היציעין ולא את הישוין ולא את האיזקפה ולא את הביצית סומכוס אומר מכר את הדוגית

מכר את העול מכר את הפרות לא מכר את העול מכר את הצמד לא מכר את הבקר מכר את הבקר לא מכר את הצמד רבי יהודה אומר הכל לפי הדמים.

ד,ב כיצד חמור וכליו אני מוכר לך מכר את המרדעת ואת האוכף ואת השליף ואת הקלקי ואת החבוק אבל לא מכר לא את הזוג ולא את הקרקש ולא את פרומביא ולא את חסיקא ולא את כומני ולא את הסק ר "ש אומר היה עליו שליף מלא גיפצו נותנו לו ואם אמר חמור וכל מה שעליו אני מוכר לך הרי כולן מכורין.

ד,ג המוכר שפחה לחבירו מכר כלים שעליה אפילו הן מאה אבל לא מכר לא את השירים ולא את הנזמים ולא את הטבעות ולא את הקטלאות שבצוארה ואם אמר לו שפחה וכל מה שעליה אני מוכר לך אף על פי שיש עליה כלים שהן מאה מנה הרי כולן מכורין שפחה מעוברת אני מוכר לך פרה מעוברת אני מוכר לך מכר את הולד שפחה מיניקה אני מוכר לך פרה מיניקה אני מוכר לך לא מכר את הולד . המוכר שפחה לחבירו על מנת שיש בה מומין א"ל שפחה זו חולה היא שוטה היא נכפית היא שעמומית היא והיה בה מום אחר וסנפו בין המומין ה"ז מקח טעות אמר לו אותו המום ומום אחר עמו אין זה מקח טעות.

ד,ד המוכר פרה לחבירו על מנת שיש בה מומין וא "ל נגחנית היא נגפנית היא נשכנית היא רבצנית היא בעטנית היא והיה בה מום אחר וסנפו עם המומין הרי זה מקח טעות ואם אמר לו אותו המום ומום אחר עמו אין זה מקח טעות . המוכר עבד לחבירו ונמצא גנב או קביוסטוס הגיעו. לסטים או שהיה מוכתב למלכות הרי זה מקח טעות ספר של צבאים ונמצא גויל או שיש בו טעות בין דף לדף הרי אין זה מכור. מכר שובך מכר את יונין מכר את יונין מכר את שובך מכר כוורת מכר דבורין מכר דבורין מכר כוורת.

ד,ה חלות דבש אין רשאי לסרס את כולן כאחד אלא מניח שתי חלות החיצונות והשאר עולות ואם אין שם אלא הן אין רשאי ליגע בהן זיתים לקוץ אין רשאי לשרש את כולן כאחד אלא מניח שתי גרופיות בעיקרן ונוטל את השאר בארזין משרש ונוטל בזמורות ובקנים נוטל את ההוצין.

ד,ו המוכר את הראש בבהמה דקה לא מכר את הלחי ואם היה טבח כהן הרי זה מכור . המוכר את הראש בבהמה גסה לא מכר את הרגלים מקום שנהגו למכור הרי אלו מכורות.

ד,ז הקונה אילן אחד בתוך של חבירו הרי זה לא קנה קרקע כל שתחתיו וחוצה לו כמלוא האורה וסלו זה וזה אינו רשאי לזורע ה קנה שנים קנה קרקע קנה אילן שביניהן כל שמחליפין חוץ ממלוא האורה וסלו ובעל השדה רשאי לגדע נקצץ האילן או שיבש הקרקע של בעל האילן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים לא קנה לא את הקרקע ולא את האילן עד שקנה ג ' קנה שלשה קנה קרקע קנה אילן שביניהן נקצץ האילן או שיבש הקרקע של בעל האילן וכמה יהיו קרובין זה לזה כדי שיהא בקר עובר בכליו וכמה יהיו רחוקין זה מזה ממטע עשרה לבית סאה פחות מכן או יתר על כן או שקנאן זה אחר זה או שקנאן שלשה כאחד לא קנה לא את הקרקע ולא את האילן שביניהן.

ד,ח המקדיש שלשה אילנות ממטע עשרה לבית סאה הקדיש את הקרקע ואת האילן שביניהן וכשהוא פודה פודה בית זרע חומר שעורין בחמשים שקל כסף פחות מכן או יתר על כן או שהקדישן זה אחר זה או שהקדיש שלשתן כאחד לא הקדיש לא את הקרקע ולא את האילן שביניהן ולא עוד אלא אפילו חזר והקדיש את השדה כשהוא פודה פודה את האילן בפני עצמו ואת השדה בפני עצמה.

ד,ט שנים שנטעו את הכרם זה מרחיק שתי אמות ונוטע וזה מרחיק שתי אמות ונוטע נקצץ הכרם או שיבש הקרקע של בעל הכרם שנים שנטעו את השדה ועמד אחד מהן וקצץ את שלו מרחיק ד' אמות ונוטע נקצץ הכרם או שיבש הקרקע של בעל הכרם עמד א' מהן וקצץ את שלו מר חיק ד' אמות וזורע נקצץ הכרם או שיבש הקרקע של בעל השדה . שנים שחלקו אחד נוטל את הכרם ואחד נוטל שדה לבן נותנין לו ארבע אמות בצד השדה לבן שע"מ כן קבל עליו בעל הכרם. נקצץ הכרם או שיבש הקרקע של בעל הכרם.
ד,י המוכר כרם לחבירו בצד שדה לבן וכן המקבל מחבירו חצי ש דה ליטע נותנין לו ארבע אמות בצד שדה לבן שעל מנת כן קבל עליו בעל הכרם נקצץ הכרם או שיבש הקרקע של בעל הכרם.

מסכת בבא בתרא פרק ה

ה,א ארבע מדות במוכרין בד "א במדה שאינה של שניהם אבל אם היה <בידו> [מדה] של אחד מהן ראשון ראשון קנה בד "א ברה"ר או בחצר שאינה של שניהם ברשות הלוקח כיון שקבל עליו ה "ז קנה. ברשות המוכר עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים . ברשות המופקדין אצלו עד שיקבל עליו או עד שישכיר את מקומו אימתי אמרו מטלטלין נקנין במשיכה ברה"ר או בחצר שאינה של שניהן ברשות הלוקח כיון שקבל עליו הרי זה קנה. ברשות ה מוכר עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים . ברשות זה שמופקד אצלו עד שיקבל עליו או עד שישכיר לו את מקומו.
ה,ב עד שלא נתמלאת המדה נשברה מדה נשברה למוכר משנתמלאת מדה נשברה ללוקח רבי יהודה אומר אם היה סרסור ביניהן נשברה חבית נשברה לסרסור מודים חכמים לרבי יהודה בזמן שהצלוחית ביד התינוק וחנוני מערה לתוכה שמן ונפלה ונשברה שחייב על השמן ופטור על הצלוחית ואם הטה צלוחית ושברה חייב אף על הצלוחית ורבי יהודה פוטר שע"מ כן שלח בנו אצל חנוני ע"מ שיאבד את האיסר וישבר את הצלוחית.
ה,ג מקום שנהגו להשפיע משפיע לו כל צרכו עד של א נתמלאו אחורי מדה ושולי מדה להכריע מכריע לו כל צרכו רבי נתן אומר טפח מלא החוט המאזנים ובטורטני טפח שהן שני טפחים בלח דברי רבי רבי נתן אומר כל המשקלות שאמרו כשיעור לטמאן כך שיעור להכריען מקום שנהגו שלא להשפיע ושלא להכריע נותן לו גירומין אחד לעשרה בלח ואחד לעשרים ביבש המוכר בפקטני כל השיפועין הרי הן של מוכר המוכר בקטלזין בשוק משקין שבאחורי מניקות הרי הן של לוקח ולא יהא מערה מן החבית אלא קונח מן האגן ושמן שקרש אין מפשירין אותו . אין חנוני רשאי לא להרתיע את המדה ולא להקפיצה ולא לנטותה ולא להושיבה על צדה ולא יע שה קני מאזנים ארוך מצד אחד וקצר מצד אחד ולא יעשה את המחוק עבה מצד אחד וצר מצד אחד ולא יהא מערב מים ביין מי בלקייא בשמן מי מעיין בדבש סולת בדבש וחומץ בשמן חומץ במור חול בפול עלי גפנים בפילון חלב המור בקטף סיקרא בציור וכסבורא בפלפלין . חנוני מקנח מדותיו של ש מן פעם אחת בשבת ושל יין משעשה שיליא ולא יהא נותן מדותיו ומשקלותיו במלח מפני שהן חסרין שנאמר (דברים כה) כי תועבת ה' וגו' כל עושה אלה.

ה,ד רבי שמעון אומר משם רבי עקיבה הרי הוא אומר (ויקרא יט) מאזני צדק וגו' אדם מוכר לחבירו לגין וחצי רביעית ושמינית וכשהוא בא עמו לחשבון לא יאמר לו מלא לי את המדה הזאת מחול לי את הקרטוב הזה שאין האמנת המדות תלויה בבריות והמקום הוחל שמו עליהן. ולא יעשה משקלותיו של עץ של אבר ושל קיספורן ושל מתכת אלא של זכוכית היה מבקש עשר ליטרין לא יאמר לו שקול לי כל אחת ואחת בפני עצמה מפני הכריעות אלא שקול לי כולן כאחת היה מבקש ממנו שלשה רבעי ליטרא שוקל לו ליטרא ונוטל ממנה רביע ליטרא היה מבקש ממנו חצי ליטרא שוקל לו ליטרא ונוטל ממנו חצי ליטרא רביע ליטרא שוקל לו רביע ליטרא היה מבקש ממנו תרקב מודד לו בסאה ונוטל ממנו תרקב היה מבקש ממנו ד' קבין מודד לו בסאה ונוטל ממנו מארבעת קבין היה מבקש ממנו קבים נותן לו קבים לא יעשה אדם מדה חסרה או מדה יתירה בתוך ביתו מפני שמרמה בו את אחרים. בכ"מ הן עושין תרקב וחצי תרקב קב וחצי קב רובע תומן וחצי תומן ועוכלא הין וחצי הין ושלישית הין ורביעית הין ולוג וחצי לוג ורביעית ושמינית וחצי שמינית ואחד משמונה בשמינית וזה הוא קורטוב . פרוטית שאמרו אחד משמונה פרוטות לאיסר איסר אחד מעשרים וארבעה לדינר שש מעה כסף דינר . מעה כסף שני פונדיון. פונדיון שני איסרים איסר שני מסמסין מסמס שני קונטריסין קונטריס שתי פרוטות רבן שמעון בן גמליאל אומר פרוטה שאמרו אחת מו ' פרוטות לאיסר שלש הדרסין מעה שני הינצין הדריס ב ' שמינית הינץ ושתי פרוטות שמין אין משתכרין לא בביצים ולא בפירות פעמים דברי רבי יהודה וחכמים מתירין.

מסכת בבא בתרא פרק ו

ו,א המוכר זרעוני גנה לחבירו זרעים הנאכלין זרע ולא צמח רבי יהודה אומר נותן לו דמי הזרע ולא דמי הוצאה אמרו לו הרבה מבקשים אותם לדברים אחרים.

ו,ב המוכר פירות לחבירו ה"ז מקבל עליו רובע טינופת פיגים לסאה שעורים מקבל עליו רובע קטנית קישואין מקבל עליו עשר מארות למ אה קנקנין מקבל עליו עשר נאות פינוסות פינוסות מגופרות למאה יתר על כן בכולן מחזיר לו את השאר ונוטל ממנו דמים. הלוקח קנקנין מחבירו ונמצאו פינוסות ונשתברו חייב להעמיד לו דמי קנקנין אבל לא דמי יין המוכר יין לחבירו סתם חייב באחריותו עד הפסח . מבוסם חייב באחריותו עד עצרת. נתיישן חייב באחריותו עד החג . המוכר מרתף לחבירו סתם בזה אמרו מקבל עליו עשר קוססות למאה.

ו,ג חבית של יין אני מוכר לך נותן לו יין יפה חבית של יין זו אני מוכר לך נותן לו יין המתקבל בחנות חבית זו אני מוכר לך אפילו חומץ הגיעו מאה חביות של יין אני מ וכר לך נותן לו יין יפה כרוב יין הנמכר באותו מקום מאה חביות של יין אלו אני מוכר לך נותן לו יין יפה כרוב יין הנמכר באותו חנות מאה חביות אלו אני מוכר לך אפילו חומץ הגיעו רבי שמעון בן אלעזר אומר המוכר יין לחבירו ונמצא קוסס הגיעו נסכו על גבי המזבח יצא עשאו תרומה ותרומת מעשר יצא שתה ממנו נזיר הרי זה לוקה את הארבעים.

ו,ד גשמים היורדין בין הגתות אם מכת מדינה היא אין צריך להודיעו ואם אין מכת מדינה היא צריך להודיעו לקח הימנו לגין וחצי לגין רביעית ושמינית לא ישקה מהן לחמריו לפועליו ולא כל מי שיש לו עליו טענת מזונות א לא א"כ הודיעו היה הולך לבית האבל ולבית המשתה היה בידו לגין של יין המתקשקש לא ימלאנו מים מפני שטוענו טענת חנם ואם היה חבר עיר ה "ז מותר. היה רבי מאיר אומר לא יסרב אדם בחבירו שיאכל אצלו ויודע בו שאינו אוכל ולא ירבה לו בתקרובת ויודע בו שאינו מקבל ולא יפתח לו חביות מכורות לחנוני מפני שטוענו טענת חנם ואם הודיעו מתחלה או שהיה מבקש לבור לו את היפה ה "ז מותר. לא ישלח אדם לחבירו חבית של יין ויתן על פיה שמן מפני הסכנה.

ו,ה הלוקח כלים לשלח לבית חמיו ואמר אם נתקבלו ממנו הריני נותן לך דמיהן ואם לאו הריני נותן כך וכך ניטלו הימנו בהליכה חייב לשלם בחזירה הרי הוא כנושא שכר סומכוס אומר המוכר חלק לחבירו בבאר אין פחות מרובע בחבית אין פחות משמנה בקדרה אין פחות משנים עשר בטיפוח אין פחות מששה עשר . פרדסי אני מוכר לך אע "פ שאין בו אילנות הגיעו שלא אמר לו אלא שמו . כרמי אני מוכר לך אע"פ שאין בו גפנים הגיעו שלא אמר לו אלא שמו . בית כור אני מוכר לך בין שהוא כבית עשרים סאה ובין שהוא כבית ארבעים סאה הגיעו שלא אמר לו אלא שמו . בית כור המוקף גדר אני מוכר לך בין שהוא כבית עשרים סאה ובין שהוא כבית ארבעים סאה אין לו אלא עד מקום הגדר.

ו,ו אין מוציאין לאכילת פירות מנכסין המשועבדין מפני תקון העולם כיצד גזל הימנו שדה ואכלה והרי היא יוצאה לפניו גובה את הקרן מנכסים משועבדים ולאכילת פירות אינו גובה אלא מנכסים בני חורין ואין מוציאין לשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מפני תקון העולם כיצד לקח הימנו שדה וה שביחה והרי היא יוצאה לפניו גובה מנכסים המשועבדים ושבח קרקעות אינו גובה אלא מנכסים בני חורין בד"א בזמן שקדם מקחו של זה לשבחו של זה אבל אם קדם שבחו של זה למקחו של זה זה וזה אינו גובה אלא מנכסים בני חורין זה אומר שבחי קדם וזה אומר מקחי קדם המוציא מחבירו עליו הראיה.

ו,ז אלו ואלו שהיו אומרים גובהה של מערה ד ' אמות כוכין של בנין שבעה טפחים וטפח לכיפה. עושה חצר ע "פ מערה שש על שש מלא מטה אחת מכאן ואחת מכאן ופותח לתוכה שתי מערות רבי שמעון אומר ארבע מארבע רוחותיה רבי יהודה אומר בסלע הבא בידים פותח את שתיהן מרוח אחת אמרו לו אי אפשר לבן.

ו,ח קנטינר אני מוכר לך הרי זה מעמיד לו שתים עשרה על שתים עשרה בין שאמר לו בית כור עפר אני מוכר לך ובין שאמר לו כבית כור עפר אני מוכר לך הרי זה מקבל עליו חריץ ובן חריץ ומחיצת גדר שבינו לבין חבירו . בית כור עפר אני מוכר לך הן חסר והן יתיר אפילו פחת רובע לסאה או הותיר רובע לסאה שהן שבעת קבין ומחצה לכור הגיעו פחות מכן או יתיר על כן מחזירין זה לזה מהו מחזיר לו מעות כדרך שלקח המעות ואם רצה מחזיר לו קרקע בית כור עפר אני מוכר לך בסימניו במצריו אפילו פחת שתות או הותיר שתות שום הדיינין הגיעו פחו ת מכן או יתר על כן מחזירין זה לזה מהו מחזיר לו מעות כדרך שלקח הימנו ואם רצה מחזיר לו קרקע.

ו,ט האומר לחבירו חצי שדי ובית לתך אני מוכר לך משמנין ביניהן ונוטל חצי שדה ובית לתך אמר לזה חצי שדי ובית לתך אני מוכר לך ולזה אמר חצי שדי ובית לתך אני מוכר לך משמנין ביניהן זה נוטל חצי שדהו וזה נוטל חצי שדהו לזה אמר בצפון ולזה אמר

בדרום משמנין ביניהן זה נוטל בצפון וזה נוטל בדרום בית לתך כלפי צפון אני מוכר לך נותן לו בית לתך כלפי צפון. בית זרע יד מעמיד לו בית זרע יד.

מסכת בבא בתרא פרק ז

ז,א כל שהוא לפנים מחבירו הוא קודם את חבירו ונחלה משמשת והולכת ועולה אפילו עד ראובן האחין זה את זה והאחיות זו את זו האחין את האחיות והאחיות את האחין נוחלין ומנחילין ממזר מוריש את קרוביו עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל אפילו חזר העובד כוכבים ונתגייר עבד ונשתחרר נכסיו כנכסי הגר וכנכסי עבד משוחרר כל הקודם בהן זכה נאמנת חיה לומר זה יצא ראשון אימתי בזמן שאין שם ערעור אבל יש שם ערעור ה "ז אינה נאמנת רבי אלעזר אומר אם הוחזקה על אומדה נאמנת ואם לאו אינה נאמנת. היו מוחזקין בו שהוא בכור ובשעת מיתה אמר איני בכור אינו נאמן מוחזקין בו שאינו בכור ו בשעת מיתה אמר בכור הוא אינו נאמן . היו מוחזקין בו שהוא בכור ובשעת מיתה אמר בכור הוא נאמן . היו מוחזקין שהוא בנו ובשעת מיתתו אמר בני הוא נאמן. היו מוחזקין בו שהוא בנו ובשעת מיתתו אמר אינו בני אינו נאמן . שאין בנו ובשעת מיתתו אמר בני הוא נאמן. היו מוחזקין בו שהוא בנו ובשעת מיתתו אמר אחי הוא אינו נאמן. היו מוחזקין בו שהוא עבדו ובשעת מיתתו אמר בני הוא נאמן . היה עומד בין המוכסין אמר בני הוא וחזר ואמר עבדי הוא נאמן עבדי הוא וחזר ואמר בני הוא אין נאמן.

ז,ב אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת א ביהם רבי אומר אומר אני שהבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו לאחר מיתת אביהם שאף שלו השביח כשלהן כיצד היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים ופרה רועה באפר הבכור נוטל פי שנים ואין נוטל פי שנים בזרוע והלחיים והקיבה רבי אומר כל דבר שלא פלפלו בו יתומים לאחר מיתת אב יהן הבכור נוטל פי שנים וחכמים אומרים אין נוטל פי שנים אלא בכל אשר ימצא לו אבל בנה בנין נטע נטיעות הכל שוין שנוטל פי שנים כיצד נוטל פי שנים ירש שטרי חוב נוטל פי שנים יצאו עליו שטרי חוב נותן פי שנים ואם אמר א "א שלא ליטול ושלא ליתן הרשות בידו. כיצד אינו נוטל בראוי כבמוחזק מת אביו בחיי אביו נוטל פי שנים מנכסי אביו ואין נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו ואם היה אביו בכור אף נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו.

ז,ג בנות צלפחד נטלו שלשה חלקין בנחלה חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים רבי אליעזר בן יעקב אומר אף חלק אחי אביהן לפי שלא נ יתנה הארץ אלא ליוצאי מצרים ולא נתחלקה אלא לעומדים בערבות מואב ירש השבט את שבטו וחזר השבט וירש את הראוי לו כיצד שני אחין שהיו מיוצאי מצרים לאחד יש לו תשעה בנים ולאחד יש לו בן אחד ולפניהן בית חמשת כורין תשעה נטלו בית לתך ואחד נוטל בית לתך החזירום לאבותיהם חזרו אבות והורישו את הבנים תשעה נטלו מחצה ואחד נטל מחצה ר "ש בן אלעזר אומר אף נתחלקה הארץ ליוצאי מצרים כיצד היה מן היוצאין ממצרים העומדים בערבות מואב הוא נוטל שני חלקים כיוצאי מצרים ולא מן העומדים בערבות מואב מהעומדים בערבות מואב ולא מיוצאי מצרים נוטל חלק א ' המתאוננים והמרגלים ועדתו של קרח לא נטלו

בארץ חלק אבל הבנים ירשו בזכות אבות אבותיהם ובזכות אבות וכן היה ר "ש בן אלעזר אומר יהושע וכלב נטלו שלשה חלקין בנחלה שהן מיוצאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב ושנטלו חלקן של מרגלים נטלו יהושע וכלב חלק המתאוננים ועדתו של קרח נפל לאמצע והבנים נחלו לעצמן וכשם שהבן קודם את הבת בנכסי האב כך קודם הבן בנכסי האם רבי אלעזר ברבי יוסי אמר משם רבי זכריה בן הקצב וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר איכוס אומר משום רבי שמעון אחד הבן ואחד הבת שוין בנכסי האם.

ז,ד האומר יחלוקו בני נכסי והי ה שם בכור אם זכו בנכסים בחיי האב אין נוטל פי שנים ואם לאו נוטל פי שנים האומר תנו מאתים דינר לפלוני בני בכור כראוי לו נוטלן ונוטל פי שנים. בבכורתו ידו על העליונה רוצה נוטלן ורוצה נוטל פי שנים . האומר תנו שדה פלונית לפלונית אשתי כראוי לה נוטלת ונוטלת כתובתה . בכתובתה ידה על העליונה רוצה נוטלת רוצה נוטלת כתובתה . האומר תנו מאתים דינר לפלוני בעל חובי בחובו כראוי לו נוטלו ונוטל עוד מאתים דינר בחובו . בחובו אין לו אלא בחובו היתה לו שדה עשויה אפותיקי לאשה בכתובתה ולבעל חוב בחובו ואמר תנו שדה פלונית לפלונית אשתי בכתובתה ולפלוני בעל חובי בחובו נתקבלו שלהן וידן על העליונה.

ז,ה האומר תנו חלק יירש עם הבנים . בבכורה אין נוטל פי שנים. האומר יורישני פלוני לא אמר כלום תנו נכסי לפלוני דבריו קיימין כתב ירושה מלמטה ומתנה מלמעלה ירושה מלמעלה ומתנה מלמטה ירושה מכאן ומכאן מתנה באמצע הואיל והזכיר שם מתנה דבריו קיימין. רבי יוחנן בן ברוקא אומר אם אמר על מי שראוי לו ליורשו דבריו קיימין על מי שאינו ראוי לו ליורשו אין דבריו קיימין כיצד אמר על בת הבן בין הבנים ועל בן הבת בין הבנות דבריו קיימין על הבת בין הבנים ועל האח בין הבנות לא אמר כלום.

מסכת בבא בתרא פרק ח

ח,א הכותב נכסיו לאחר והיה כהן והיו בהן עבדים אף על פי שאמר הלה אי אפשי בהן הרי אלו אוכלין בתרומה רבן שמעון בן גמליאל אומר כהן שאמר הלה אי אפשי בהן זכו בהן היורשין. הכותב נכסיו לעשרה בין שזכה אחד מהן ובין שזכו כולן זכו כולן כ תב והעלה להם בערכים זכתה להן הערכים . המוציא עשרה עבדים בני חורין בין שיצא אחד מהן ובין שיצאו כולן יצאו כולן . כתב והעלה להן בערכים זכתה להן הערכים . האומר תנו שדה לפלוני ואם מת פלוני לפלוני ואם מת ינתנו לשני השני אוכל פירות ינתנו לשלישי מת השני עד שלא מת הראשון אוכל פירותיו ואם מת ינתנו לשלישי מת השלישי עד שלא ימות השני השני אוכל פירות ואם מת יחזרו ליורשי הנותן הראשון מוכר קרקע ואוכל פירות רבן שמעון בן גמליאל אומר אין לראשון אלא אכילת פירות בלבד.

ח,ב שנים שהיו באין ממדינת הים אע "פ שמשאן ומתנן ומאכלן ומשקן כאחד ומת אחד מהן אין חבירו יורשו ואם היה נוהג בו משום אחוה חבירו יורשו משיצא הוא ובנו למדינת הים ובא ועמו אחד ואמר זה אחי שניתן לי במדינת הים ולו חמשה אחין ולפניהן בית חמשת כורין הן אין נותנין לו כלום והוא נותן להן שתות בחלקו מת הוא נוטל מה שנתן

והשאר מבי אין לאמצע וחולקין משיצאו הוא ואביו למדינת הים ומת הבן או שמת האב לעולם נכסיו בחזקת זקן.

ח,ג הכותב דייתיקי והיה מתיירא מן היורשין נכנסין אצלו כמבקרין אותו שומעים דבריו מבפנים ויוצאין וכותבין מבחוץ בריא שכתב דייתיקי שכיב מרע שכתב נכסיו מתנה אע "פ שזיכה לאחר מתנה לא עשה כלום אבל הכותב נכסיו בשם חבירו וזיכה לאחר מיתה דבריו קיימין. הכותב דייתיקי יכול לחזור בו מתנה אין יכול לחזור בו איזה הוא דייתיקי דא תהא לי לעמוד ולהיות אם מתי ינתנו נכסי לפלוני איזו היא מתנה מן היום ינתנו לפלוני. הכותב דייתיקי עד שלא זכה בין הוא ובין אחר יכול לחזור בו משזכה בין הוא ובין אחר אין יכול לחזור בו. אפוטרופין עד שלא החזיקו בנכסי יתומין יכולין לחזור בהן משהחזיקו בנכסי יתומים אין יכולין לחזור בהן אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים ישבע שמינוהו ב"ד [לא] ישבע אבא שאול אומר אף שמינהו בית דין יש בע מפני שהוא כנושא שכר.

ח,ד אפוטרופין תורמין ומעשרין על נכסי יתומין מוכרין בתים שדות וכרמים בהמה עבדים ושפחות להאכיל יתומים לעשות להם סוכה לולב וציצית וכל מצות האמורות בתורה ולקנות להם ספר תורה ונביאים דבר הקצוב מן התורה אבל אין פודין עליהן שבויין ואין פו סקין עליהן צדקה בבית הכנסת לעניים דבר שאינו קצוב מן התורה . אינן רשאין להוציא עבדיהם בני חורין אבל מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן בני חורין רבי אומר אומר אני שנותן דמיו ופודה את עצמו . אין מוכרין ברחוק ליקח בקרוב ברע ליקח ביפה אין דנין לחוב ולזכות להכניס ולהוציא ליתומים אלא א "כ נטלו רשות מב"ד וצריכין אפוטרופין לחשב עם היתומים באחרונה דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר אין ליתומין אלא מה שהניחו להם אפוטרופין . מוכרין עבדים ליקח בהן קרקעות אבל לא קרקעות ליקח בהן עבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף לא עבד ים ליקח בהן קרקעות. אין ב"ד עושין אפוטרופין נשים ועבדים לכתחלה ואם מינה אותן אביהן בחייו עושין אותן אפוטרופין. כתב בשטר מעות וכלים יש לי ביד פלוני רשאין העדים לחתום אבל אינו גובה עד שיביא ראיה רבי אומר אומר אני שלא יחתמו עד שיטלו רשות מב "ד וכשהוא גובה אי נו צריך שיביא ראיה . הניח בנים גדולים וקטנים והיו גדולים נזונים ובאין בשתיקה לא יאמרו קטנים הרי אנו נזונים כדרך שניזנתם אתם . נשאו גדולים בחיי אביהן לא יאמרו קטנים הרי אנו נושאים כדרך שנשאתם אתם ולא עוד אלא אפילו הניח להם עבדים ושפחות כלי כסף וכלי זהב הרי אלו של עצמן. הניח בנות גדולות וקטנות והיו גדולות נזונות ובאות בשתיקה לא יאמרו קטנות הרי אנו נזונות כדרך שניזנתם אתם. נישאו גדולות בחיי אביהן לא יאמרו קטנות הרי אנו נושאות כדרך שנשאתם אתם ולא עוד אלא אפילו הניח להן אביהן עבדים ושפחות כלי כסף וכלי זהב הרי אלו של עצמן.

מסכת בבא בתרא פרק ט

ט,א רבי נתן אומר נחום המדי היה מדייני גזירות אמר הכותב נכסיו בשם חבירו אין כופין אותו לחזור ואם התנה עמו ע "מ כן כופין אותו לחזור . המוכר שדה חבירו במעמד חבירו לא עשה כלום כתב וקיים מאחריו דבריו קיימין.

ט,ב הבן הנושא ונותן בשל אביו אף על פי שהשטרות ואונות יוצאין על שמו הרי הן של אביו ואם אמר מה שירשתי משל בית אבי אבא הן יעשה כמפורש בפירושו . האשה שנשאה ונתנה בשל בעלה אע"פ שהשטרות ואונות יוצאין על שמה הרי הן של בעלה ואם אמרה מה שירשתי משל בית אבי אבא הן או משל בית אבי אימא הן יעשה כמפורש בפירושה.

ט,ג שתי נשים שילדו זכרים במחבא וחזרו וילדו שני זכרים במחבא שניהן הולכין אצל הראשון ונוטלין חלק כזכר אצל השני ונוטלין חלק כזכר זכר ונקבה שניהם הולכין אצל הראשון ונוטלין חלק כזכר אצל השני ונוטלין חלק כנקבה . האומר אם תלד אשתי זכר תטול מנה ילדה זכר נוטלת מנה אם נקבה מאתים ילדה נקבה נוטלת מאתים אם זכר מנה ואם נקבה מאתים ילדה זכר ונקבה הזכר נוטל ששה של זהב ונקבה נוטלת חמשים זוז . האומר המבשרני אם ילדה אשתי זכר יטול מאתים אם נקבה יטול מנה ילדה זכר נוטל מאתים ילדה נקבה נוטל מנה ילדה זכר ונקבה אין לו אלא מנה.

ט,ד האומר תנו מאתים דינר לפלוני ושלש מאות לפלוני וחמש מאות לפלוני אין אומרין כל הקודם בשטר זכה אלא כולם חולקין בשוה יצאת עליהן כתובת אשה ובעל חוב כולן נותנין בשוה אבל אם אמר תנו מאתים דינר לפלוני ואחר כך שלש מאות לפלוני ואח "כ חמש מאות לפלוני אומרים כל הקודם בשטר זכה יצאת עליהן כתובת אשה ובע "ח גובין מן האחרון אין בהן גובין משלפניו אין בהן גובין משלפני פניו . האומר מאתים דינר יש לי ביד פלוני ושלש מאות ביד פלוני וחמש מאות ביד פלוני ופלוני יטול מאתים דינר יצאת עליהן כתובת אשה ובעל חוב גובה ואע"פ שלא נתכנסו כולן אבל אם אמר ואח "כ יטול פלוני מאתים דינר אם נתכנסו כולן נוטל אם לאו אין נוטל אלא לפי חשבון . האומר תנו מאתים דינר לפלוני ושלש מאות דינר לפלוני ופלוני ופלוני יירש נכסי יצאת עליהן כתובת אשה ובעל חוב גובין מזה שירש שאר נכסים . האומר תנו מאתים דינר לבני עירי אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר לעניי עירי דנין בדייני אותה העיר ומביאין ראיה מאנשי אותה העיר . האומר תנו נכסי לפלוני ופלוני עבדי לא זכו בנכסים ולא קנו עצמן בני חורין חצי נכסי לפלוני עבדי וחצי נכסי לפלוני עבדי זכו <עצמן> בנכסים וקנו עצמן בני חורין. האומר כל נכסי נתונין לפלוני עבדי והשאר לשני זכה שני בראשון ר "ש אומר כל נכסי נתונין לפלוני עבדי חוץ מאחד מריבוא שבהן לא אמר כלום חוץ מעיר פלונית ושדה פלונית אע "פ שאין שם אלא אותה שדה ואותה העיר זכה עבד זה בנכסים וקנה עצמו בן חורין כשנאמרו דברים לפני רבי יוסי אמר (משלי כד) שפתים ישק משיב דברים נכוחים.

ט,ה האומר נתתי שדה פלונית לפלוני נתתיה לו נתונה לו תהא שלו והרי היא שלו הרי היא שלו. יטול פלוני נכסי ויקנה פלוני ויחלוק פלוני בנכסי ויזכה פלוני בנכסי הרי זו במתנה תנתן לו רבי אומר זכה וחכמים אומרים לא זכה וכופין את היורשין לקיים דברי המת. האומר עשיתי פלוני עבדי בן חורין עשיתיו בן חורין עושה אני אותו בן חורין הרי הוא בן חורין הרי בן חורין . יעשוהו בן חורין רבי אומר זכה וחכמים אומרים לא זכה

וכופין את היורשין לקיים דברי המת רבן שמעון בן גמליאל אומר הכותב דיוסתמין בלע "ז הרי זו כמתנה.

מסכת בבא בתרא פרק י

י,א האומר נתתי שדה פלונית לפלוני והוא אומר לא נתן לי כלום לא אמר כלום שמא זכה לו על ידי אחר ואם אמר כתבתי שטר ונטלתי מעות ונתתי לו והוא אומר לא נטל תי הודאת בעל דין כמאה עדים . האומר עשיתי פלוני עבדי בן חורין והוא אומר לא עשאני לא אמר כלום שמא זיכה לו ע "י אחר ואם אמר כתבתי שטר ונתתי לו והוא אומר לא נטלתי הודאת בעל דין כמאה עדים.

י,ב האשה שהיתה יורשת ועמדה והשביחה את הנכסים והביאתם לידי הריבוי לא תאמר תנו לי מה שהשבחתי את הנכסים ולא עוד אלא אם יש שם נכסים שיש להן אחריות גובה כתובתה ואם לאו אין גובה כתובתה אלא לפי חשבון האחין שהניח להן אביהן נכסים ולאחד מהן יש לו בנים ועמדו בניו של זה והשביחו את הנכסים והביאום לבית הריבוי לא יאמר לו תנו לי מה שהשביחו בני את הנכסים וכן הן לא יאמרו לו תן לנו מה שאכלו בניך אלא מה שאכלו אכלו מן האמצע ומה שהשביחו השביחו לאמצע . האחים שהניח להן אביהן נכסים ועמדו והשביחו השביחו לאמצע ולא עוד אלא אפילו הניח להן אביהן ספל או קרדום והשביחו מה שהשביחו לאמצע . האחין שנטל אחד מהן מאת ים זוז והלך ללמד תורה או ללמד אומנות לא יאמר אילו הייתי כאן הייתי נזון מן האמצע אלא אומרים לו אילו היית כאן היית נזון מן האמצע עכשיו שנזונת נזונות משל עצמך האחין שנעשה אחד מהן גבאי או אפולמוטוס אם מחמת נכסים נפל נפל לאמצע ואם מחמת עצמו נפל נפל לעצמו חלה ונ תרפא נתרפא משל עצמו אמר רבן שמעון בן גמליאל בד "א ברפואה שיש לה קצבה אבל רפואה שאין לה קצבה נתרפא מן האמצע . נשאו נשים והכניסו להם שדות זה נוטל את שהוא שלו וזה נוטל את שהוא שלו ואם היתה הוצאה מן האמצע מביאין לאמצע וחולקין הכניסו להן כלים זה נוטל את שהוא מכי ר וזה נוטל את שהוא מכיר והשאר מביאין לאמצע וחולקין עשו כלים לנשיהם ולבניהם הרי הן של עצמן עשו כלים לעצמן מביאין לאמצע וחולקין.

י,ג שלח האב שושבינות כשהיא חוזרת בעיניה נשתלחה לאב שושבינות כשהיא נגבית נגבית מן האמצע השושבינות אין בה משום רבית . חמשה ד ברים נאמרו בשושבינות אין בה משום רבית וחוזרת בעיניה ונגבית מן האמצע ואין השביעית משמטתה ואין הבכור נוטל בה פי שנים . עשה עמו שושבינות בפומבי ומבקש שיעשה עמו בצנעא יכול לומר לו כדרך שעשית עמי בפומבי אף אני אעשה עמך בפומבי עשה עמו בבתולה ומבקש שיעשה עמו באלמ נה יכול לומר לו כדרך שעשית עמי בבתולה כך אני עושה עמך בבתולה עשה עמו שושבינות באשה אחת ומבקש שיעשה עמו בשתי נשים יכול לומר לו לכשתשא אשה אחרת אביא לך בשניה.

י,ד השולח סבלונות לבית חמיו ואכל שם שבועי בנים או דברים אחרים מה שאכלו אכלו והסבלונות קיימות במקומ ן. השולח סבלונות לבית חמיו דברים שדרכן להשתמש בהן

בבית חמיה אין צריכה להחזיר בידה ושאין דרכן להשתמש בהן בבית חמיה צריכה להחזיר בידה מתה דברים שדרכן להשתמש בהן בחייה אין האב צריך להחזיר ושאין דרכן להשתמש בהן בחייה האב צריך להחזיר.

י,ה בריא שכתב נכסיו מתנה אע"פ שלא שייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת שכיב מרע מוציא מיד. מיד מי הוא מוציא מידן והן אין מוציאין מידו דברי רבי יעקב רבי נתן אומר אם היה שכיב מרע הן צריכין להביא ראיה שהיה בריא ואם היה בריא צריך הוא להביא ראיה שהיה שכיב מרע.

י,ו המסוכן שחלק נכסיו על פיו בין בחול בין בשבת דברי המת יעשו אבל בריא עד שיקנה בכסף ובשטר ובחזקה רבי אליעזר אומר נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף בשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה . אמר רבי אליעזר מעשה במדוני אחד שהיה בירושלים והיו לו מטלטלין הרבה והיה מבקש ליתנם במתנה אמרו אי אתה יכול מפני שאין לך קרקע עמד וקנה סלע אחת סמוך לירושלים אמר צפונו של זה ועמו מאה חביות של יין נתונות לפלוני דרומו של זה ועמו מאה חביות של יין נתונות לפלוני וקיימו את דבריו במה דברים אמורים בחול אבל בשבת לא יעשה ואם עשה עשוי רבי יהושע אומר בחול אמ רו קל וחומר בשבת דברי רבי מאיר רבי יהודה ורבי אלעזר אומר בד"א בחול אבל בשבת לא יעשה ואם עשה עשוי רבי יהושע אומר בשבת אמרו קל וחומר בחול.

י,ז נפל הבית עליו ועל אמו הואיל אלו ואלו באין מכח ירושה אלו ואלו מודים שיחלוקו א"ר עקיבה מודה אני בזה כדברי בית הלל שהנכסים בחזקתן.

מסכת בבא בתרא פרק יא

יא,א פשוט שכתב עדיו מאחוריו מקושר שכתב עדיו מתוכו שניהן פסולין רבי חנניא בן גמליאל אומר מקושר שכתב עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט השיב רבי על רבי חנניא בן גמליאל והלא זמנו של שטר מוכיח עליו אם פשוט הוא ואם אינו פשוט אי זה הוא מקושר כתב שם המלוה ושם הלוה מקום הלוקח מקום המוכר מקום השדה מקום המעות מקום הזמן קושרו מלמעלה והעדים מלמטה כשר.

יא,ב גופו של שטר ביום פלוני בשבת פלוני בחודש פלוני בשנה פלונית ובמלכות פלונית. לא כתב בו שם היום ידו על התחתונה כל אותה שבת . לא כתב בו שם שבת ידו על התחתונה כל אותו חודש. לא כתב בו שם חודש ידו על התחתונה כל אותה שנה . לא היה כתוב בו שם שנה ידו על התחתונה כל אותה מלכות . היה כתוב בו דהב נותן לו דינר של זהב דהב דינרין נותן לו שני דינרין של זהב בדינרין דהב נותן לו כשני דינרין דהב . בדינרין ודהב נותן לו שני דינרין של כסף כדינר של זהב היה כתוב כסף נותן לו דינר של כסף כסף דינרין נותן לו שני דינרין של כסף . בדינרים כסף נותן לו כשני דינרין של זהב כסף. דינרין וכסף נותן לו שני דינרין של זהב ודינר כסף . דהב דאת חייב לי אין פחות מדינר של זה ב. כסף דאת חייב לי אין פחות מדינר של כסף . דהב דינרין דאינון דיחמי והשאר מחוק אין פחות מדינר זהב דריאבון נותן לו כל מה שדריאבון שהוא שוה . כיוצא

בו הנושא ונותן עם חבירו בשוק ואמר לו זהב דאת חייב לי אין פחות מדינר של זהב דריאבון נותן לו כל מה שדריאבון שוה.

יא,ג המוציא שטר בבבל גובה עליו כסף בבל שטר בארץ ישראל גובה עליו כסף ארץ ישראל היה כתוב בו כסף סתם והוציאו בבבל גובה עליו כסף בבל בארץ ישראל גובה עליו כסף ארץ ישראל היה כתוב כסף סתם ה "ז גובה כל <מקום> שירצה מה שאין כן בכתובת אשה. בין שכתוב בו לוה פלוני מ ן פלוני ובין שכתוב בו אני פלוני לויתי מן פלוני והעדים למטה כשר לעולם התחתון ילמד מן העליון במקושר באות אחת ולא בשתי אותיות בין חנן לחנני ובין ענן לענני על אות אחת מקיימין אותו על שתי אותיות אין מקיימין אותו ואיזהו קיומו אני פלוני לויתי מן פלוני . ופלוני ופ לוני לוה הימנו קושרו למעלה והעדים למטה כשר.

יא,ד כותבין גט לאיש שלא מדעת אשה אבל אין כותבין אלא מדעת האיש כותבין שובר לאשה שלא מדעת האיש אבל אין כותבין אלא מדעת האשה כותבין שחרור לרב שלא מדעת העבד אבל אין כותבין שלא מדעת הרב אונקלסיא שלא מדעת המלוה אבל אי ן כותבין אלא מדעת הלוה . דייתיקאות אפותיקאות ומתנות שלא מדעת הנותן אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל שטרי מקח וממכר שטרי ארסיות וקבלת בהמה שלא מדעת נותן אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל גזרידין ופרוסבולין שלא מדעת שניהן רבי אומר אומר אני שאין כותבין פרוסבול אלא מ דעת הלוה. משנין את השטר מעברית ליוונית ומיוונית לעברית ועושין לו קיום בית דין נמחק או שהרקיב נימוק או שנטשטש מביאו לב"ד ועושין לו קיום ב "ד נקרע או שאבד מביא עדיו לב "ד ועושין לו קיום ב "ד איזהו קיום ב"ד במותב פלוני בן פלוני הוציא פלוני לפנינו שטרו קרוע ובדק נו עדותן של עדים ונמצאת מתכוונת גובה וא"צ להביא ראיה ואם לאו צריך להביא ראיה.

יא,ה שטר שיש בו מחק או תלוי מגופו פסול שלא מגופו כשר ואם החזירו למטה אפילו מגופו כשר. שטר שחתמו עדיו לאחר שאלת שלום פסול שלא חתמו אלא על שאלת שלום החזיר בו דבר אחד או שני דברים מענינו של שטר כשר כתבו בדף זה וחתמו עדיו בדף השני פסול.

יא,ו הרחיק את העדים מן הכתב מלא שני שיטין פסול פחות מכאן כשר וכמה יהיו עדיו רחוקין מן הכתב ויהא כשר כדי שיהו נקרין עמו דברי רבי רבי שמעון בן אלעזר אומר מלא שיטה אחת רבי דוסתאי בר ינאי אמר מלא חתימת שני עדים. שטר שחתמו עליו חמשה עדים ונמצאו שלשה הראשונים קרובין או פסולין תתקיים עדות בשאר עדים כתבו בחמשה לשונות וחתמו עליו חמשה עדים בחמשה לשונות כשר נקרע כשר נתקרע פסול נקרע בו קרע של ב "ד פסול מחוק או שהרקיב או שנעשה ככברה כשר נימוק או שנטשטש ובבואה שלו קיימת אם יכול לקרות כשר אם לאו פסול האחין שהניח להן אביהן מרחץ אחד עני ואחד עשיר לא יאמר עני לעשיר הריני לוקח כנגדן מן השוק ומרחץ אלא אומר לו אם יש לך בוא והרחץ והוצאה לאמצע עשאם אביהן לשכר השכר לאמצע אחד מרחץ ואחד הגת ואחד בית הבד.

יא,ז האומר עשו טבי עב די בן חורין והיו שם שני טבין אין דורשין לשון הדיוט לומר לזה היה אוהב ולזה לא היה אוהב אלא שניהן יוצאין בני חורין ונוטלין משניהן דמי אחד מהן. האומר תנו מאתים דינר ליוסף בן שמעון והיו שם שני יוסף בן שמעון אין דורשין לשון הדיוט לומר לזה היה אוהב ולזה לא היה אוהב אלא שניהם חולקין בשוה יצאת

עליהן כתובת אשה ובעל חוב שניהן נותנין בשוה הוציא אחד מהן שטר על חבירו שחייב לו לא יאמר לו שלי הוא שאבד ממני אלא כל שהשטר בידו גובה . נמצא לאחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין וכשהוא גובה אינו גובה אלא מדעת הלוה. האומר לבנו שטר בין שטרותי פרוע ואין ידוע איזה הוא השטרות כולן פרועין וכשהוא גובה אינו גובה אלא מדעת הלוה.

יא,ח המלוה את חבירו ע"י ערב לא יפרע מן הערב ואם אמר ע"מ שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב . המלוה את חבירו ע"י שני ערבין לא יפרע מאחד מהן ואם אמר ע"מ שאפרע מאחד מהן יפרע מאחד מהן שטר היוצא מיד ערב ה"ז אינו גובה ואם כתב בו בע"ח כבר התקבלתי הימנו ה"ז גובה.

מסכת סנהדרין פרק א

א,א דיני ממו נות בשלשה רבי אומר בחמשה כדי שיגמר הדין בג ' דברי ר"מ וחכ"א ביחיד סמיכה בשלשה וסמיכת זקנים בג ' רבי יהודה אומר בחמשה מטלטלין של הקדש נטע רבעי ומעשר שני שאין דמיו ידועין נפדין על פי שלשה ג ' לקוחות ולא ע"פ ג' שאינן לקוחות מום שבגלוי הרי זה ישחט ע"פ בני הכנסת ד ברי ר' מאיר ר' יוסי אומר אפילו רגלו קטועה ועינו סומא לא ישחט אלא ע"פ מומחה.

א,ב וחכמים אומרים המוציא שם רע בזמן שטוענו טענת נפשות בעשרים ושלשה טענת ממון בשלשה.

א,ג וכשם שהדין בשלשה כך פשרה בשלשה נגמר הדין אין רשאי לבצע ר"א בנו של רבי יוסי הגלילי אומר כל המבצע הרי זה חוטא המברך את המבצע הרי זה מנאץ לפני המקום על זה נאמר (תהילים י) ובוצע ברך נאץ ה ' אלא יקוב הדין את ההר שכן משה אמר יקוב הדין את ההר אבל אהרן היה עושה שלום בין אדם לחבירו שנאמר (מלאכי ג) בשלום ובמישור הלך אתי וגו' ר"א בן יעקב אומר מה ת"ל ובוצע ברך נאץ ה' משלו משל למה הדבר דומה לאחד שגנב סאה של חטים טחנן אפאן והפריש מהן חלה והאכיל לבניו היאך זה מברך אינו מברך אלא מנאץ ועל זה נאמר ובוצע ברך נאץ ה ' ר"מ אומר ובוצע ברך אלו אחי יוסף שהיו אומרים (בראשית לו) מה בצע וגו ' ר' יהושע בן קרחה אומר מצוה לבצע שנא ' (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם והלא כל מקום שיש משפט אמת אין שלום וכל מקום שיש שלום אין משפט אמת אלא איזהו משפט שיש שלום הוי אומר זה ביצוע וכן הוא אומר (שמואל ב ח) ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו והלא כ"מ שיש משפט אין צד קה וכל מקום שיש צדקה אין משפט אלא איזהו משפט שיש בו צדקה הוי אומר זה ביצוע דן את הדין זיכה את הזכאי וחייב את החייב אם חייב את העני מוציא ונותן לו משלו נמצא עושה צדקה עם זה ודן את זה רבי אומר דן את הדין וזיכה את הזכאי וחייב את החייב נמצא עושה צדקה עם החייב שמוציא גזילה מתחת ידו ודין עם הזכאי שמחזיר לו את שלו ר"ש בן מנסיא אומר פעמים יבצע אדם פעמים אל

יבצע כיצד שנים שבאו אצל אחד לדין עד שלא שמע דבריהן או מששמע דבריהן ואין יודע להיכן הדין הוא נוטה אתה רשאי שיאמר להן צאו ובצעו אבל מששמע דבריהם ויודע להיכן הדין הוא נוטה אין רשאי שיאמר להן צאו ובצעו כגון שהוא אומר (משלי יז) פוטר מים ראשית מדון וגו ' עד שלא נתגלה אתה רשאי לנטשו משנתגלה הדין אי אתה רשאי לנטשו ר' יהושע בן לקיש אומר שנים שבאו אצל אחד לדין אחד חזק ואחד רך עד שלא שמע דבריהן ואם מששמע דבריהן ואין יודע להיכן הדין הוא נוטה רשאי שיאמר להן איני נזקק לכם שמא נתחייב החזק ונמצא חזק אויבו מששמע דבריהן ויודע להיכן הדין הוא נוטה אין רשאי שיאמר להם איני נזקק לכם וכן הוא אומר (דברים א) לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא.

א,ד אמר ר' יהושע בן קרחה מנין שאם היה יושב ל פני דיין ויודע אתה זכות לעני וחובה לעשיר אין אתה רשאי לשתוק ת "ל לא תגורו מפני איש אל תכניס דבריך מפני איש הדיינים יהיו יודעין את מי דנין ולפני מי הן דנין ועם מי הן דנין ומי הוא דן עמהן ויהיו עדים יודעין את מי הם מעידין ולפני מי הן מעידין ועם מי הן מעידין ו מי הוא מעיד עמהם שנאמר (דברים יט) ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה ' ואומר (תהילים פב) אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט וכן יהושפט אומר (דברי הימים ב יט) ויאמר אל השופטים ראו מה אתם עושים כי לא לאדם תשפטו כי <אם> לה' ושמא יאמר הדיין מה לי בצער הזה והל א כבר נאמר (שם) ועמכם דבר המשפט אין לך אלא מה שעיניך רואות רשב"ג אומר כשם שהדיין דן בשלשה כך פשרה בשלשה יפה כח פשרה מכח הדין כיצד שנים שדנו יכולין לחזור בהן ושנים שפישרו אין יכולין לחזור בהן.

מסכת סנהדרין פרק ב

ב,א קידוש עבור שנה בג ' דברי ר "מ וחכמים אומ רים עבור שנה בשלשה מתחילין בחמשה נושאין ונותנין וגומרים בשבעה כיצד אחד אומר לישב עמם ושנים אומרים שלא לישב בטל היחיד במיעוטו שנים אומרים לישב ואחד אומר שלא לישב מוסיפין שנים ונושאין ונותנין בחמשה שנים אומרים צריכה וג ' אומרים אינה צריכה בטלו שנים במיעוטם ג' אומרים צריכה ושנים אומרים אינה צריכה מוסיפים שנים וגומרים בשבעה שאין מנין פחות מז' האב אומר לעבר ובנו אומר שלא לעבר שניהן נמנין שנים האב ובנו אומרים לעבר האב ובנו אומרים שלא לעבר שניהן נמנין אחד אמר ר ' יוסי פעם אחת הלכתי אני ואלעזר לעבר שנה נמתי לו לאלעזר בני אני ואתה נמנין אחד.

ב,ב על ג' סימנין מעברין את השנה על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה על שנים מעברין ועל אחד אין מעברין ואם עברוה הרי זו מעוברת אם היה <היה> אביב אחד משני סימנין היו שמחין רבן שמעון בן גמליאל אומר אף על התקופה על ג ' ארצות מעברין את השנה על יהודה ועל עבר הירדן ועל הגליל על שתים מעברין ועל אחת אין מעברין ואם עברו הרי זו מעוברת ואם היתה ארץ יהודה אחת משתי ארצות היו שמחין מפני אביב שבאה הימנה אין מעברין את השנה לא מפני הגדיים ולא מפני הטלאים לא מפני הגוזלות שלא הגיעו וכולן סעד לשנה ואם ע ברוה הרי זו מעוברת רבי ינאי אומר משם רשב "ג

שהיה אומר בגוזליא רכיכין הן ובאמריא דעדקין ושפר באנפאי ואוסיפית על שתא דא תלתין יומין מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו עומדין ע "ג מעלות בהר הבית ויוחנן סופר הלך לפניהם ואמרו כתוב לאחנא בני גלילא עילאה ובני גלילא תתאי שלמכון יסגא מהודעין אנחנא לכון דמטא זמן בעורא לאפוקיא מעשריא ממעטניא זיתיא ולאחנא בני דרומא עילאה ובני דרומא תתאה שלמכון יסגא מהודעין אנחנא לכון דימטן זמן לאפוקי מעשריא מעומרי שובילא ולאחנא בני גלותא דבבל ובני גלותא דמדי ושאר כל בני גלותא דישראל שלמכון יסג א מהודעין אנחנא לכון דגוזליא רכיכין ואמריא דעדקין וזימניה דאביבא לא מטא ושפר באנפאי ובאנפי חבראי ואוספנא על שתא דא תלתין יומין.

ב,ג אין מעברין את השנה אלא עד רובו של חדש וכמה רובו ששה עשר יום ר' יוסי אומר ב' ידות בחדש כ' יום ר' יהודה אומר מחשבין את השנה כמה היתה צריכה אם היתה חסרה <ששה> ששה עשר יום לפני הפסח מעברין אותה לפני החג אין מעברין אותה ר "ש אומר אפילו חסרה ששה עשר יום לפני החג מעברין אותה . אין מעברין את השנה לפני ר "ה ואם עברוה אינה מעוברת אבל מפני הדוחק מעברין אותה אחר ר "ה מיד ומכאן ואילך אין מעברין אלא אדר.

ב,ד אין מעברין את השנה לא פחות חדש ולא יותר חדש ואם עברוה אינה מעוברת אין מעברין את השנה משנה לחברתה ואם עברוה אינה מעוברת אין מעברין שנה אחר שנה ר"ש אומר מעברין שנה אחר שנה אר "ש מעשה בר' עקיבה שהיה חבוש בבית האסורים ועבר ג' שנים זו אחר זו אמר ו לו משם ראיה מפני שבית דין יושבין ומחשבין אחת אחת בזמנה.

ב,ה אין מעברין את השנה לא שביעית ולא מוצאי שביעית אימתי רגילין לעבר בערב שביעית אין מעברין את השנה מפני רעבון ר "מ אומר הרי הוא אומר (מלכים ב ד) ואיש בא מבעל שלישה וגו ' בצקלונו והלא אין לך מקום שמתב כר בא"י קודם לבעל שלישה ואעפ"כ לא בכר אלא מאותו המין שהביא לאיש האלהים יכול שהביאו קודם לעומר ת "ל (שם) ויאמר תנו אל העם ויאכלו מלמד שלא הביאו אלא לאחר העומר והלא אותה שנה ראויה לעבר מפני מה לא עברה אלישע מפני שהיתה שנת רעבון וכל העם רצין לגרנות.

ב,ו אין מ עברין את השנה מפני הטומאה רבי יהודה אומר מעברין את השנה מפני הטומאה אמר רבי יהודה מעשה בחזקיה המלך שעיבר את השנה מפני הטומאה שנאמר (דברי הימים ב ל) כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבולון לא הטהרו וגו ' ר"ש אומר אם לעבר אותה מפני הטומאה כבר מעוברת היא א לא עבר ניסן בניסן ואין מעברין אלא אדר ר "ש בן יהודה אומר משום ר "ש אף מפני שהעשו את הצבור לעשות פסח שני אין מעברין את השנה אא "כ היתה צריכה מעברין אותו מפני הצרכים ומפני הדרכים מפני התנורין ומפני הגליות שלא יצאו ממקומם אבל אין מעברין אותה לא מפני הצנה ולא מפנ י השלגים ולא מפני הגליות שעלו ועדיין לא הגיעו וכולן סעד לשנה ואם עברוה הרי זו מעוברת אין מעברין את השנה אלא ביהודה ואם עברוה בגליל הרי זו מעוברת העיד חנינא איש אונו לפני ר "ג שאין מעברין את השנה אלא ביהודה ואם עברוה בגליל שהיא מעוברת ומעברין את השנה כל אדר שבראשונה היו אומרים אין מעברין אלא עד הפורים עד שבאו ר' יהושע ור' פפייס והעידו שכל אדר ואדר כשר לעבר רשב "ג ור' אלעזר בן ר' צדוק אומרים אין מעברין את השנה ואין עושין כל צרכי צבור אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב הצבור עליהם.

ב,ז אין מעברים את השנה בלילה ואם עיבר ה אינה מעוברת אין מקדשין את החדש בלילה ואם קדשוהו אינו מקודש.
ב,ח אין מלך יושב בסנהדרין ולא מלך ולא כהן גדול יושבין בעיבור.

מסכת סנהדרין פרק ג

ג,א שור שהמית אחד שור שהמית ושאר בהמה וחיה ועופות שהמיתו מיתתן בעשרים ושלשה ר"א אומר שור שהמית מיתתו בעשרים ו שלשה ושאר בהמה חיה ועוף שהמיתו כל הקודם להרגן זכה לשמים שנאמר (ויקרא כ) והרגת את האשה ואת הבהמה ואומר (שם) ואת הבהמה תהרוגו שור הנסקל בעשרים ושלשה שנאמר (שמות כא) השור יסקל וגם בעליו יומת כמיתת הבעלים כך מיתת השור מה מיתת הבעלים בסקילה ובדחייה ובעשרים ושלשה אף מיתתו בסקילה ובדחייה ועשרים ושלשה מה בין שור לאדם שהשור פותחין את דינו ביום וגומרין אף בלילה פותחין וגומרין בו ביום בין לזכות בין לחובה מטין ע"פ עד אחד בין לזכות בין לחובה הכל מלמדין זכות וחובה המלמד זכות יכול לחזור וללמד חובה מה שאין כן באדם.
ג,ב אין שורפין את הפרה ואין עורפין את העגלה ואין עושין זקן ממרא ע "פ ב"ד ואין מביאין פר העלם דבר של צבור אין מעמידין לא מלך ולא כהן גדול אלא בב "ד של שבעים ואחד כיצד הן עושין ב "ד מהלכין ושתי תודות אחריהן הפנימית נאכלת החיצונה נשרפת וכל שלא בכל אלו הנכנס שם אין חיי בין עליה שתי תודות שאמרו בלחמן אבל לא בבשרן אבא שאול אומר שתי בצעין היו בירושלים התחתונה והעליונה התחתונה נתקדשה בכל אלו והעליונה לא קדשו כשעלו מן הגולה שלא במלך ושלא באורים ובתומים התחתונה שהיתה קדושתה גמורה ע "ה אוכלין בה קדשים קלים ומעשר שני וחברים קדשים קלים אבל לא מעשר שני העליונה שלא היתה קדושתה גמורה ע "ה אוכלין בה קדשים קלים אבל לא מעשר שני וחברים לא קדשים קלים ולא מעשר שני ומפני מה לא קדשוה מפני שתורפה של ירושלים משם ונוחה ליכבש משם.
ג,ג ר' יוסי אומר ג ' דברים משם שלשה זקנים רבי עקיבה אומר יכול יהא א דם מעלה בכורות מחו "ל לארץ ת "ל (דברים יד) ואכלת לפני ה ' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות ממקום שאתה מביא מעשר דגן אתה מביא בכורות מחוצה לארץ שאי אתה מביא מעשר דגנך אי אתה מביא בכורות שמעון בן זומא אומר יכול כשם שנתנה תורה מחיצה בין קדשי קדשים לקדשים קל ים כך נתנה תורה מחיצה בין הבכור למעשר שני ודין הוא הבכור טעון הבאת מקום ומעשר שני טעון הבאת מקום מה בכור אין נאכל אלא לפנים מן החומה אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא לפנים מן החומה מה לבכור שמיעטו מקום אכילתו שכן מיעט זמן אכילתו תאמר במעשר שני שריבה זמן אכילתו הואיל וריבה זמן אכילתו נרבה מקום אכילתו ת "ל ואכלת לפני ה ' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות מה בכורות אין נאכלין אלא לפנים מן החומה אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא לפנים מן החומה ר ' ישמעאל אומר יכול יהא אדם מעלה מעשר שני לירושלים בזמן הזה ואוכלו ודין הוא ה בכור טעון הבאת מקום אף מעשר שני טעון הבאת

מקום מה בכור אין נאכל אלא בפני הבית אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא בפני הבית ולא אם אמרת בבכור שיש הימנו דמים ואימורין לגבי מזבח תאמר במעשר שני שאין הימנו דמים ואימורין לגבי מזבח ביכורים יוכיחו שאין מהן דמים ואימורים לגבי מזבח ואין נאכלין אלא בפני הבית ולא אם אמרת בביכורים שהן טעונין הנחה לפני המזבח תאמר במעשר שני שאין טעונין הנחה לפני המזבח ת "ל ואכלת לפני ה ' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות מה בכור אין נאכל אלא בפני הבית אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא בפני הבית אחרי ם אומרים יכול בכור שעבר זמנה משנה לחברתה יהא פסול כפסולי מוקדשים ת "ל (דברים טו) ואכלת לפני ה ' אלהיך [וגו'] מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך אם ללמד על הבכור שיהא נאכל לפנים מן החומה א "צ והלא כבר נאמר (שם) לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה ואם ללמד על מעשר שני שיהא נאכל לפנים מן החומה א "צ והלא כבר נאמר (דברים יב) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר א "כ למה נאמר מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות מקיש בכור למעשר שני מה מעשר נאכל משנה לחברתה אף הבכור נאכל משנה לחברתה.

ג,ד מנין לקטנה שיהא של כ"ג ת"ל (במדבר לה) ושפטו העדה והצילו העדה עשרה מזכין ועשרה מחייבין ג ' מנין (שמות כג) לא תהיה אחרי רבים לרעות מכלל שאי אתה הווה עמהן לרעה אתה הווה עמהן לטובה יכול לא תהיה עמהן לרעה כל עיקר ת "ל (שם) אחרי רבים להטות אף לרעה אמור מעתה הואיל ואמרה תורה הרוג ע "פ עדים הרוג ע "פ מטין מה עדים שנים אף מטין שנים אין ב "ד שקול מוסיפים עליהן עוד אחד הרי כ "ג רבי אומר ממשמע שנאמר לא תהיה אחרי רבים לרעות שומע אני שאומר הוי עמהן לטובה אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות לא כהטיתך לטובה הטיתך לרעה הטיתך לטובה ע "פ <עד> אחד ולרעה ע "פ שנים אין ב "ד שקול מוסיפין עליה ן עוד אחד הרי זה עשרים ושלשה ר ' יוסי הגלילי אומר (שם) לא תענה על ריב לנטות עשה לך ב "ד נטוי ד"א לא תענה על ריב הוסיף עליהן הכתוב עוד אחד ד "א לנטות אחרי רבים להטות שלא תאמר בשעת הדין דיו לעבד שיהא כרבו אמור מה שבדעתך.

ג,ה ר"י אומר סנהדרין של שבעים ומשה עמהן מן המניין אמרו לו אין ב "ד שקול וכן היה ר"י אומר כל עיר שיש בה כדי ג ' שורות של עשרים עשרים ושלשה ושוטרי הדיינין והנדון והעדים והזוממין וזוממי זוממיהן ראוין לעשות סנהדרין ר ' נחמיה אומר מאתים ושלשים והלכה כדבריו ר "מ אומר מאתים ושבעה <ושבעה> סנהדרין נוהגת באר ץ ובחו"ל שנא' (במדבר לה) והיו לכם לחקת משפט לדורותיכם בארץ ובחו "ל אם כן למה נאמר (דברים טז) שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אלא בא "י עושין אותן בכל עיר ועיר בחו"ל עושין אותן פלכים פלכים ר ' שמעון בן גמליאל אומר (שם) לשבטיך ושפטו מצוה על השבט שיהא דן את שבטו רבי דוסתאי בן ר ' יהודה אומר חייבי מיתות שברחו מן הארץ לח"ל ממיתין אותן מיד ושברחו מחו "ל לארץ אין ממיתין אותן מיד אלא נידונין בתחלה.

מסכת סנהדרין פרק ד

ד,א כהן גדול שהרג את הנפש מזיד נהרג ושוגג גולה עבר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה ושאר כל המצות הרי הוא כהדיוט לכל דבר ולא חולץ ולא חולצין לאשתו ולא מיבם אבל מיבמין לאשתו עומד בשורה להתנחם הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו וכל העם אומרין לו אנו כפרתך והוא אומר להן תתברכו מן השמים עומד בשורה לנחם את אחרים הסגן וכהן שעבר מגדולתו מימינו ואבל משמאלו ואין רואין אות ו ערום ולא כשהוא מסתפר ולא בבית המרחץ שנאמר (ויקרא כא) והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שיהיו אחיו הכהנים נוהגין בו גדולה ואם רצה שירחצו אחרים עמו הרשות בידו ר"י אומר אם רצה לנהוג בזיון בעצמו אין שומעין לו שנאמר (שם) וקדשתו על כרחו אמרו לו לר' יהודה אינו אומר (שם) ומן המקדש לא יצא אלא בשעת עבודה בלבד והולך להברות את אחרים ואחרים באין להברותו.

ד,ב מלך ישראל אין עומד בשורה להתנחם ואין עומד בשורה לנחם את אבלים ואינו הולך להברות את אחרים אבל אחרים באין אצלו להברותו שנא ' (שמואל ב ג) ויבא כל העם להברות את דוד לחם בעוד היום ועובר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה ושאר כל המצות והרי הוא כהדיוט לכל דבר לא חולץ ולא חולצין לאשתו ולא מיבם ולא מיבמין לאשתו ר' יהודה אומר רצה לחלוץ הרשות בידו אמרו לו נמצאת פוגם כבודו של מלך ואין נושאין אלמנותו שנאמר (שמואל ב כ) ותהיינה צרורות עד יום מותן אלמנות חיות ובורר לו נשים מ"מ שירצה כהנות לויות וישראלית ואין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשין בכתרו ובשרביטו ולא באחד מכל משמשיו מת כולן נשרפין עליו שנאמר (ירמיהו לד) בשלום תמות ובמשרפות אבותיך וגו ' וכשם ששורפים על המלכים כך ש ורפים על הנשיאים אבל לא על ההדיוטות מה הן שורפין עליהן מטתו וכל כלי תשמישו כל העם עומדין והוא יושב ולא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד וכל העם שותקין והוא מדבר הוא קורא אותן אחי ועמי שנאמר (דברי הימים א כח) שמעוני אחי ועמי והן קורין אותו אדונינו ור בינו שנאמר (מלכים א א) אבל אדונינו המלך דוד המליך את שלמה.

ד,ג לא ירבה לו נשים כאיזבל אבל כאביגיל מותר דברי ר ' יהודה (מלכים א א) לא ירבה לו סוסים סוסים בטלים אפי ' אחד שנאמר (שם) למען הרבות סוס ר ' יהודה אומר הרי הוא אומר (מלכים א ה) ויהי לשלמה ארבעים אלף א רוות סוסים למרכבתו ויפה עשה שנאמר (מלכים א ד) יהודה וישראל רבים כחול <הים> אשר על הים לרוב כשהוא אומר (מלכים א ה) ושנים עשר אלף פרשים שהשאר בטלנין היו והדיוט מותר בכולן ר ' יוסי אומר כל האמור בפרשת המלך המלך מותר בה ר ' יהודה אומר לא נאמרה פרשה זו אלא בשביל לאיים עליהם שנא' (דברים יז) שום תשים עליך מלך וכן היה ר ' יהודה אומר ג' מצות נצטוו ישראל בביאתן לארץ למנות עליהן מלך ולבנות בית הבחירה ולהכרית זרע עמלק אם כן למה נענשו בימי שמואל אלא לפי שהקדימו על ידן ר ' יהודה אומר לא נאמרה פרשה [זו] אלא מפני תרעומת שנאמר (דברים יז) ואמרת אשימה עלי מלך ר "א בר' יוסי אומר זקנים שאלו כהלכה שנא ' (שמואל א ח) תנה לנו מלך לשפטנו [אבל] עמי הארץ חזרו וקלקלו שנאמר (שם) והיינו גם אנחנו וגו ' הרוגי בית דין נכסיהן ליורשיהן הרוגי המלך נכסיהן למלך דברי ר ' יהודה וחכמים אומרים הרוגי המלך נכס יהן ליורשיהן אמר להם רבי יהודה הרי הוא אומר (מלכים א כא) הנה הוא בכרם נבות אשר ירד שם לרשתו אמרו לו מפני שבן אחי אביו היה וראוי לו ליורשו אמר להם וכי לא היה לו בנים

אמרו לו והלא אותו ואת בניו הרג שנאמר (מלכים ב ט) אם לא [את] דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי אמש נאם ה' ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם ה'.

ד,ד וכותב לו ספר תורה ללמוד לשמו שלא יהא נאות בשל אבותיו אלא בשלו שנאמר (דברים יז) וכתב לו שתהא כתובה לשמו ואין רשות להדיוט לקרות בה שנאמר (שם) וקרא בו הוא ולא הדיוט ומניחין אותו בב"ד של כהנים ובב"ד של לוים ובב"ד של ישראל המשיאין לכהונה יוצא למלחמה היא עמו נכנס היא עמו יושב בב"ד היא אצלו נכנס לבית המים ממתנת לו על הפתח וכן דוד אומר (תהילים טז) שויתי ה' לנגדי תמיד וגו' ר' יהודה אומר ספר תורה מימינו ותפלין משמאלו.

ד,ה רבי יוסי אומר ראוי היה עזרא שתינתן תורה על ידו אלמלא קדמו משה נאמרה במשה עליה נאמרה בעזרא עליה נאמרה במשה עליה (שמות יט) ומשה עלה אל האלהים נאמרה בעזרא עליה (עזרא ז) הוא עזרא עלה מבבל מה עליה האמורה במשה למד תורה לישראל שנאמר (דברים ד) ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם אף העליה האמורה בעזרא לימד תורה לישראל שנ אמר (עזרא ז) כי עזרא הכין לבבו לדרוש את תורת ה' ולעשות וללמד בישראל חוק ומשפט ואף הוא נתון על ידו כתב ולשון שנאמר (עזרא ד) וכתב הנשתוון כתוב ארמית ומתורגם ארמית מה תרגומו ארמית אף כתוב ארמית ואומר (דנייאל ה) ולא כהלין כתבא למקרא וגו' מלמד שבאותו היום ניתן ואומר (דברים יז) וכתב לו את משנה התורה הזאת תורה העתידה לשתנות למה נקרא שמו אשורי על שום שעלה עמהן מאשור רבי אומר בכתב אשורי נתנה תורה לישראל וכשחטאו נהפכה להן לשון וכששבו בימי עזרא חזרה להן אשורית שנא' (זכריה ט) שובו לבצרון וגו' ר"ש בן אלעזר אומר משם ר"א בן פרטא שאמר משם ר"א המודעי בכתב זה ניתנה תורה לישראל שנאמר (שמות כז) ווי העמודים ווין שהן דומים לעמודים ואומר (אסתר ח) ואל היהודים ככתבם וכלשונם מה לשונם בלשון הזה אף כתבם בלשון הזה למה נקרא שמו אשורי ע"ש שהוא מאושר בכתבו א"כ למה נאמר (דברים יז) וכתב לו את משנה התורה הזאת מלמד ששתי תורות כותב לו אחת שנכנסת ויוצאה עמו ואחת שמונחת לו בתוך הבית זו שנכנסת ויוצאה עמו לא תכנס עמו לא למרחץ ולא לבית המים שנאמר (שם) והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו וגו' במקום הראוי לקרות בו והלא דברים ק"ו ומה אם מלך ישראל שלא עסק אלא בצרכי צבור נאמר בו והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו שאר בני אדם על אחת כמה וכמה וכיוצא בו (דברים לד) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו וגו' וכן הוא אומר (שמות לג) ויהושע בן נון נער וכן הוא אומר (יהושוע א) לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ו לילה והרי דברים ק"ו ומה יהושע בן נון שעסק בכיבוש הארץ ועומד לחלקה לישראל נאמר בו לא ימוש וגו' שאר בני אדם עאכו"כ.

ד,ו אין מעמידין מלך ישראל בחו"ל אין מעמידין מלך בא"י אא"כ היה נשוי לכהונה ואין מושחין מלכים אלא ע"ג מעין שנאמר (מלכים א א) ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אדוניכם והרכבתם וגו' ואין מושחין מלכים אלא מפני המחלוקת מפני מה משחו את שלמה מפני אדוניה ואת יהוא מפני יהורם ואת יואש מפני עתליה ואת יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול הימנו שתי שנים מלך טעון משיחה בן מלך אין טעון משיחה כהן גדול בן כהן גדול א פילו עד עשרה דורות טעון משיחה אין מושחין מלכים אלא מן הקרן שאול ויהוא נמשחו מן הפך מפני שמלכותן עתידה להשבר דוד ושלמה נמשחו מן הקרן מפני שמלכותן מלכות עולמים.

מסכת סנהדרין פרק ה

ה,א זה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של זה דברי ר ' מאיר וחכמים אומרים לא כל הימנו לפסול את הדיין המומחה לרבים אמר לו נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך נאמנין עלי שלשה רועי בקר יכול לחזור בו עד שישמע מפי הדיין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין יכול לחזור בו היה חייב לחבירו שבועה ואמר דור לי בחיי ראשך בקיטא במקטיור דנקיט יכול לחזור בו עד שיקבל עליו שבועה בפני הדיין דברי רבי מאיר וחכ "א אין יכול לחזור בו רבי יהודה אומר אמר להן אין יחידי דן אמרו לו אין לנו אלא דעתך וקבלו עליהן אין יכול לחזור בו וכן היה רבי יהודה אומר מי שנתחייב שבועה לחבירו בב "ד ואמר לו דור בחיי ראשך וקבל עליו אין י כול לחזור בו ומעשה באחד שנתחייב שבועה לחבירו בב"ד ונדר לו בחיי הקייץ וקבל עליו.

ה,ב משחק בקוביא זו משחק בפסיפסין אחד המשחק בפסיפסין ואחד המשחק בקליפי אגוזים ובקליפי רמונים לעולם אין יכול לחזור בו עד שישבר את פסיפסין ויחזור בו חזרה גמורה המלוה ברבית אין יכ ול לחזור בו עד שיקרע שטרותיו ויחזור בו חזרה גמורה מפריחי יונים זה הממרה את היונין אחד ממרה את היונין ואחד ממרה שאר בהמה חיה ועוף לעולם אין יכול לחזור בו עד שישבור את פיגמיו ויחזור בו חזרה גמורה סוחרי שביעית זה היושב ובטל בשאר שני שבוע כיון שהגיע שנת השמטה התחיל מפשיט ידיו ורגליו ונושא ונותן בפירות עבירה לעולם אין יכול לחזור בו עד שתגיע שמטה אחרת וידבק ויחזור בו חזרה גמורה רבי נחמיה אומר חזרת ממון ולא חזרת דברים כיצד אמר מאתים דינר אלו כנסתי מפירות עבירה חלקו אותן לעניים ר "מ היה קורא אותן אוספי שביעית רבי יהודה היה קורא אותן סוחרי שביעית אר "ש מקיים אני דבר שניהן הא כיצד עד שלא רבו האונסין היו קורין אוספי שביעית ומשרבו האונסין היו קורין אותן סוחרי שביעית ובכולן היה רבי יהודה אומר בזמן שיש להן אומנות אחרות הרי אלו פסולין חזרו בהן הרי כשרים וחכמים אומרים אף בזמן שיש להן אומנות הרי אלו פסולין בד"א בקדוש החדש ובעיבור שנה בדיני ממונות ובדיני נפשות אבל עדות שהאשה כשרה לה הן כשרין לה.

ה,ג גיסו לבדו רבי יהודה אומר חורגו לבדו אין דנין לא זה את זה ולא זה עם זה ולא זה על זה ולא זה בפני זה ואין מעידים לא זה את זה ולא זה ע ם זה ולא זה על זה ולא זה בפני זה היה יודע עליו עדות עד שלא נעשה חתנו מתה בתו . עד שלא נעשה סוחר שביעית ומשנעשה סוחר שביעית חזר בו חרש ונתפקח סומא ונתפתח שוטה ונשתפה נכרי ונתגייר פסול עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו ומשנעשה חתנו מתה בתו עד שלא נעשה סוחר שביעית נעשה סוחר שביעית ומשנעשה סוחר שביעית חזר בו פקח ונתחרש חזר ונתפקח פיתח ונסתמא וחזר ונתפתח שפוי ונשתטה וחזר ונשתפה כשר זה הכלל כל שתחלתו וסופו כשר כשר תחלתו פסול וסופו כשר פסול היה יודע לו עדות בשטר ונעשה חתנו הוא אין יכול לקיים כתב ידו אבל אחרים מקיימין לו כתב ידו.

ה,ד לקח הימנו בית או שדה בק ' מנה והיה יודע לו עדות בהן ה "ז אינו מעיד שאין מעיד ע"י עצמו.
ה,ה הוסיפו עליהן הרועין והגזלנין החמסנין וכל החשודין על הממון עדותן פסולה לעולם.
ה,ו אין עדותן של העדים מתקיימת אא "כ ראו זה את זה ר ' יהושע בן קרחה אומר אפ י' זה שלא כנגד זה לעולם אין עדותן מתקיימת של עדים אא "כ היו שניהן כאחד ר "ש אומר שומעין דבריו של זה היום וכשיבוא שני למחר שומעין דבריו.

מסכת סנהדרין פרק ו

ו,א העדים שאמרו מעידים אנו באיש פלוני שהרג שורו של פלוני וקיצץ נטיעותיו של פלוני והלה אומר איני יודע חייב אתה אמרת להרגו אתה אמרת לקצצו הכל הולך אחר הטענה הרגת את שורו וקצצת את נטיעותיו של פלוני והלה אומר לאו שהוא כמתמיה או הן שהוא כמתמיה יש לאו שהוא כהן ויש הן שהוא כלאו.
ו,ב אין דנין אלא מעומד ואין מעידין אלא מעומד ואין נשאלין לנדרין אלא מעומד ואין מעלין לכהונה ולויה ולישראל אלא מעומד ולא יהא מאריך פניו כנגד אחד ולא יהא מעמיד אחד ולא מושיב אחד שנאמר (ויקרא יט) בצדק תשפוט עמיתך אמר ר ' יהודה מקובל אני שאם רצו להושיב שניהם כאחד מושיבין ואין בכך כלום ואיזה הוא האסור שלא יהא אחד עומד ואחד יושב משום ר ' ישמעאל אמרו אומרין לו לבוש כדרך שהוא לבוש או הלבישהו כדרך שאתה לבוש.
ו,ג כיצד הן דנין הדיינין יושבין ובעלי הדין עומדין לפניהם וכל התובע את חבירו הוא פותח ראשון אם יש עדים מכניסים אותן ומאיימין עליהן ומוציאים אותן לחוץ ומשיירין את הגדול שבהם ושומעין את דבריו ומו ציאין אותו לחוץ ואח "כ מכניסין את השני ושומעין את דבריו ומוציאין אותו לחוץ ואח"כ מכניסין את שניהן כאחד ואומרים דבריהם זה בפני זה אם אמרו זכאי זכאי ואם אמרו חייב חייב אחד דיני ממונות אחד דיני נפשות.
ו,ד דיני ממונות בשלשה שנים מזכין או מחייבין וא ' אומר איני יודע יוסיפו הדיינין יפה כח האומר חייב מכח האומר איני יודע עד כמה מוסיפין אין פחות משנים יוסיפו הדיינין אם אמרו זכאי זכאי אם אמרו חייב חייב אחד אומר זכאי ואחד אומר איני יודע יוסיפו הדיינין שעד עכשיו ב "ד שקול אחד אומר זכאי ואחד אומר חייב ואחד אומר איני יודע יוסיפו הדיינין שעד עכשיו לא הוסיפו אלא אחד.
ו,ה לעולם מוסיפין הדיינין עד שיגמר הדין לעולם אין העדים יכולין לחזור בהן עד שיגמר הדין לעולם מביא עדיותיו לב "ד עד שיגמר הדין או עד שיתנו לו זמן נתנו לו זמן הביא בתוך זמן מקבלין הימנו לאחר זמן אין מקבלין הימנו דב רי רבי מאיר וחכמים אומרים אפילו הביא לאחר שלש שנים מקבלין הימנו וסותרין דבריו של זה.
ו,ו יש לך עדים אחרים ואמר אין לי אלא אלו יש לך ראיות אחרות ואמר אין לי אלא אלו ואחר זמן מצא עדים אחרים ומצא ראיות אחרות הרי זה אין מקבלין הימנו עד שיביא ראיה שלא היה יודע בהן לעולם אין העדים יכולין לחזור בהן עד שתחקר עדותן לב "ד

נחקרה עדותן לב"ד אין יכולין לחזור בהן וזהו כללו של דבר עדים שהעידו לטמא ולטהר לרחק ולקרב לאסור ולהתיר לפטור ולחייב <לפטור ולחייב> עד שלא נחקרה עדותן ואמרו מבודין אנו הרי אלו נאמנים משנחקרה עדותן ואמ רו מבודין אנו אין נאמנין לעולם אין העדים נעשים זוממין עד שיגמר הדין לא לוקין ולא משלמין ולא נהרגין עד שיגמר הדין לעולם אין אחד מן העדים נעשה זומם עד שיהיו שניהם זוממין ואין לוקה עד שיהיו שניהם לוקין ואין נהרג עד שיהיו שניהם נהרגים ולא משלם עד שיהיו שניהם מ שלמין אמר ר' יהודה בן טבאי אראה בנחמה אם לא הרגתי עד זומם בשביל לעקור מלבן של בייתוסין שהיו אומרים עד שיהרג הנדון אמר לו שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא שפכת דם נקי שהרי אמרה תורה (דברים יז) על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת בעדים ב' ובזוממין ב' מה עדים שנים אף זוממין ב' באותה שעה קבל עליו יהודה בן טבאי שלא יהיה מורה הלכה אלא ע"פ שמעון בן שטח.

מסכת סנהדרין פרק ז

ז,א אמר רבן שמעון בן גמליאל בראשונה לא היו חותמים על כתובת נשים כשרות אלא כהנים או לוים או ישראלים המשיאין לכהונה א "ר יוסי בראשונה לא היה מחלו קת בישראל ב"ד של שבעים וא' שהיו בלשכת הגזית ושאר בתי דינין של עשרים ושלשה היו בעיירות של ישראל ושני בתי דינין של ג ' היו בירושלים אחד בהר הבית ואחד בחיל נצרך אחד מהן הלכה הולך אצל ב "ד שבעירו אין ב "ד בעירו הולך לב "ד הסמוך לעירו אם שמעו אמרו להם ואם לאו הוא ו המופלא שבהן באין לב "ד שבהר הבית אם שמעו אמרו להם ואם לאו הוא והמופלא שבהן באין לבית דין שבחיל אם שמעו אמרו להם ואם לאו אלו ואלו באין לבית דין הגדול שבלשכת הגזית אע "פ שהוא שבעים ואחד אין פחות מעשרים ושלשה נצרך אחד מהן לצאת רואה אם יש שם עשרים ושלשה יוצא ואם לאו אינו יוצא עד שיהו שם עשרים ושלשה ושם היו יושבין מתמיד של שחר ועד תמיד של בין הערבים בשבתות וימים טובים לא היו נכנסין אלא לבית המדרש שבהר הבית נשאלה שאלה אם שמעו אמרו להם אם לאו עומדין למנין אם רבו מטמאין טימאו רבי מטהרין טיהרו ומשם הלכה רווחת בישראל מ שרבו תלמידי שמאי והלל שלא שימשו כל צרכן הרבו מחלוקות בישראל ונעשו שתי תורות ומשם שולחין ובודקין כל מי שהוא חכם ועניו ושפל וירא חטא ופרקו טוב ורוח הבריות נוחה עליו עושין אותו דיין בעירו משנעשה דיין בעירו מעלין ומושיבין אותו בהר הבית משם מעלין ומושיבין אותו בחיל משם מעלין ומושיבין בלשכת הגזית ושם יושבין ובודקין את יחסי כהונה ואת יחסי לויה כהן שנמצא בו פסול לובש שחורין ומתעטף שחורין ושלא נמצא בו פסול לובש לבנים ומשמש עם אחיו הכהנים מביא עשירית האיפה משלו ועבודה בידו ואע "פ שאין המשמר שלו אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט שעבדו עד שלא הביאו העשירית האיפה עבודתו כשרה.

ז,ב אין דנין שני דינין ביום אחד אפילו נואף ונואפת אלא דנין את הראשון ואח "כ דנין את השני אין נמנין על שני דברים כאחד ואין נשאלין על שתי שאלות כאחד אלא נמנין על הראשון ואח "כ נמנין על השני ונשאלים על הראשון ואח"כ נשאלין על השניה אין

דנין אלא במקום גדול ואין נמנין אלא במקום שמועה אחד אומר משום שמועה וכולם אומרים לא שמענו על זה מנין עומד אחד אוסר ואחד מתיר אחד מטמא ואחד מטהר וכולן אומרים לא שמענו מנין עומד אחד אומר משום שנים ושנים אומרים משום אחד יפה כח אחד האומר משום שנים מכח שנים האומרים משום אחד עשרה אומרים משום אחד כולן אחד ובטהרות ובטמאות האב ובנו הרב ותלמידו שניהם נמנין שנים בקידוש החדש ובעיבור שנה בדיני ממונות ובדיני נפשות אב ובנו הרב ותלמידו שניהן נמנין אחד ולא יהא יושב בצדו ואפילו הוא שותק אלא עומד והולך לו בקידוש החדש ובעיבור שנה בדיני ממונות מתחילין מן הגדול מפני מה בדיני נפשות מתחילין מן הצד שלא יהא סמוך על דברי רבו.

ז,ג בדיני נפשות פותחין לזכות ואין פותחין לחובה חוץ מן המסית ור ' יהושע בן קרחה אומר אף המדיח חייבי גליות ב "ד מחזירין אותם לזכות שנא ' (במדבר לה) ולא תקחו כופר לנפש רוצח ואומר (דברים יט) וזה דבר הרוצח רוצח רוצח לגזרה שוה חייבי מלקיות ב"ד מחזירין אותו לזכות שנא ' (דברים כה) והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע וגו' ואומר (שם) והיה אם בן הכות הרשע רשע רשע לג "ש הסריס ומי שלא ראה לו בנים כשר לדון דינ י ממונות ואין כשר לדון דיני נפשות רבי יהודה מוסיף אף אכזרי והרחמן אין מוסיפין על הדין בתחלה ר' יהודה אומר מוסיפין על הדין.

ז,ד בתחלה היו שנים אחד אוסר ואחד מתיר אחד מטמא ואחד מטהר האוסר והמטמא עליו להביא ראיה וכל המחמיר עליו להביא ראיה ויש אומרים אף המיקל אין נזקקין לדין אלא במקום שיש מכריעין ואין מושיבין את האדם אלא כמדותיו נסתלק הדין אין רשאי להשיב כיצד אין מוסיפין על הדין בתחלה נגמר דברו אין רשאי להשיב נתן לו חבירו רשות רשאי להשיב נסתלק העיקר נעשה טפלה עיקר לא ישיב את חבירו יתיר משלש תשובות כדי שלא תטרף דעתו אחד דן כנגד שנים ושנים דנין כנגד אחד שנים דנין כנגד שלשה ושלשה דנין כנגד שנים אבל לא שלשה כנגד שלשה ולא מהן ולמעלה כדי שלא נעשה ב"ד מעורב.

ז,ה בדיני ממונות אומרין נזדקק הדין בדיני נפשות אין אומרין נזדקק הדין והגדול שבדיינים אומר נזדקק הדין אין שואלין מעומד ואין משיבין מעומד לא מגבוה ולא מרחוק ולא מאחורי הזקנים אין שואלין אלא בענין ואין משיבין אלא במדע ולא ישאל השואל בענין יתיר משלש הלכות אחד שואל ואחד אומר שלא לשאול נזקקין לשואל והשואל מעשה צריך שיאמר מעשה אני שואל והשואל כענין והשואל שלא כענין משיבין את השואל כענין והשואל שלא כענין צריך שיאמר שלא כענין שאלתי דברי ר "מ וחכ"א א"צ שכל התורה ענין אחד . ענין ושאינו ענין נזקקין לענין מעשה ושאינו מעשה נזקקין למעשה הלכה ומדרש נזקקין להלכה מדרש ואגדה נזקקין למדרש מדרש ו ק"ו נזקקין לק"ו ק"ו וגזירה שוה נזקקין לק "ו חכם ותלמיד נזקקין לחכם תלמיד ועם הארץ נזקקין לתלמיד היו שניהם חכמים ושניהם תלמידים ושניהם עמי הארץ שתי הלכות ושתי שאלות ושתי תשובות ושני מעשים הרשות ביד התורגמן מעתה כשהנשיא נכנס כל העם עומדים והן ישבו עד שאמר להם שבו כשאב ב "ד נכנס עושים לו שתי שורות מכאן ומכאן עד שנכנס וישב במקומו חכם שנכנס אחד עומד ואחד יושב עד שנכנס וישב במקומו בני חכמים ותלמידי חכמים בזמן שהרבים צריכים להם מקפצן אפילו על ראשי העם ואע "פ שאמרו אין שבח לתלמיד שיכנס באחרונה יצא לצורך נכנס ויושב במק ומו בני חכמים

תלמידי חכמים בזמן שיש בהם דעת לשמוע הופכין את פניהם כלפי אביהם אין בהם דעת לשמוע הופכין את פניהם כלפי העם ר' אלעזר בר' צדוק אומר בבית המשתה עושים אותן סניפין חכם שנכנס אין שואלין אותו עד שתתישב דעתו נכנס ומצאם כשהם עוסקים בהלכה לא יהא קופץ לתוך דבריהם עד שיודע באיזה ענין הן עוסקים ואם עשה כן על זה נאמר שבעה דברים בגולם. שבע מדות דרש הלל לפני זקני בתירה ק"ו וגזרה שוה ובנין אב וכתוב אחד ובנין אב ושני כתובים וכלל ופרט וכלל וכיוצא בו ממקום אחר דבר הלמד מענינו אלו שבע מדות שדרש הלל הזקן לפני זקני בתירה.

מסכת סנהדרין פרק ח

ח,א כל סנהדרין שיש בה שנים יודעים לדבר וכולם ראוין לשמוע ראוים לעשות סנהדרין ג' בינונית ארבעה חכמה סנהדרין היתה כחצי גורן עגולה כדי שיהו רואין זה את זה הנשיא יושב באמצע וזקנים יושבים מימינו ושמאלו אמר ר' אלעזר בר' צדוק כשהיה רבן גמליאל יושב בב"ד ביבנה אבא יושב בימינו וזקנים משמאלו מפני מה אחד יושב מימינו של זקן מפני כבודו של זקן שלש שורות של תלמידי חכמים יושבים לפניהם גדולים בראשונה ושניים בשניה ושלישים בשלישית מכאן ואילך לא היה שם סדר אלא כל הקודם את חברו לתוך ארבע אמות זכה שוטרי הדיינים והנדון והעדים זוממיהם וזוממי זוממיהם עומדין משורה החיצונה ולעם ולא היו צריכים לידע איזהו נדון מפני שמעמידים אותו שני לעד הראשון.

ח,ב כיצד אומר שמא תאמר ראינוהו שרץ אחר חברו וסייף בידו נכנס מפניו לחנות נכנס אחריו לחנות ונכנסנו אחריו ומצאנהו הרוג וסייף ביד הרוצח ומטונף דם שמא תאמרו אם לאו מי הרגו אמר שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חברו וסייף בידו נכנס מפניו לחורבה ונכנס אחריו ונכנסתי אחריו ומצאתיהו הרוג והסייף ביד הרוצח והטיף דם נמתי לו רשע מי הרגו לזה אראה בנחמה אם לא או אני או אתה הרגנוהו אבל מה אעשה לך דאין דינך מסור בידי שהרי אמרה תורה (דברים יט) על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יומת המת אלא יודע מחשבות הוא יפרע מאותו האיש לא זז משם עד שנשכו נחש ומת.

ח,ג אדם נברא יחידי בעולם ולמה נברא יחידי בעולם שלא יהו צדיקים אומרים אנו בני ו של צדיק ושלא יהו רשעים אומרים אנו בניו של רשע ד"א למה נברא יחידי שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו ומה עכשיו שנברא יחידי מתגרות זו בזו אילו נברא שנים על אחת כמה וכמה ד"א למה נברא יחידי מפני הגזלנין והחמסנין ומה עכשיו שנברא יחידי גזלנין וחמסנין אילו נברא שנים על אחת כמה וכמה דבר אחר למה נברא יחידי להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שבחותם אחד ברא את כל העולם כולו ומחותם אחד יצאו חותמות הרבה שנאמר (איוב לח) תתהפך כחומר חותם וגו' מפני מה אין פרצופותיהן דומות זו לזו מפני הרמאים שלא יהא כל אחד ואחד קופץ בתוך שדה חבירו ובא על אשת איש שנאמר (שם) וימנע מרשעים אורם וגו' רבי מאיר אומר שינה מקום מראה פנים דעת וקול מראה פנים ודעת מפני החמסנין והגזלנין קול מפני הערוה.

ח,ד אדם נברא בע"ש ולמה נברא באחרונה שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד משלו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שבנה פלטרין וחצבה והתקין סעודה ואח "כ זימן האורחים וכה "א (משלי ט) חכמת נשים בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה חכמת נשים בנתה ביתה זהו מלך מלכי המלכים הקב "ה שבנה כל העולם כולו בחכמה חצבה עמודיה שבעה אלו ז ' ימי בראשית טבחה טבחה מסכה יינה אלו ימים ונהרות ומדברות ושאר כל צרכי עולם ואח"כ שלחה נערותיה תקרא זה אדם וחוה.

מסכת סנהדרין פרק ט

ט,א רבי שמעון בן אלעזר אומר מסיעין את העד ממקומו בשביל שתטרף דעתו עליו ר' יוסי אומר לא היו צריכין לומר באיזה שבוע באיזו שנה באיזה חדש בכמה בחדש אלא באיזה יום באיזה חדש באיזו שעה באיזה מקום מכירין אתם אותו התריתם בו במה הרגו בסייף הרגו במקל הרגו על שוקיו הכהו או על צפר נפשו הכהו להיכן היו פניו הפוכות בשעה שהרגו. אחד אומר בשנים בחדש ואחד אומר בשלשה בחדש עדותן קיימת שאין הכל בקיאין בעיבור . אחד אומר בשתי שעות ואחד אומר בשלש שעות עדותן קיימת שאין הכל בקיאין בשעות אחד אומר בשלש שעות וא ' אומר בחמש עדותן בטלה ורבי יהודה אומר קיימת אחד אומר בחמש ואחד אומר בשבע עדותן בטלה שהכל יו דעין שבחמש חמה במזרח ובשבע חמה במערב.

ט,ב נמצא עדותן של עדים מכוונת הגדול שבדיינים פותח בזכות וחברו מסייעו מצאו לו זכות פטרוהו אם לאו מעבירין אותו ולמחר מזדווגין זוגות וממעטים במאכל ולא היו שותין יין ונושאין ונותנין בפרשת הענין כל הלילה ואם היה רוצח נושאי ן ונותנין בפרשת רוצח ואם היה מגלה עריות נושאין ונותנין בפרשת מגלה עריות ולמחר משכימין ובאין לב"ד החזנין קורין כל אחד ואחד בשמו פלוני ופלוני . מזכה הייתי ועכשיו מזכה אני מקבלין אותו מחייב הייתי ועכשיו מזכה אני מקבלין אותו מזכה הייתי ועכשיו מחייב אני אותו אין מקבלין אותו מחייב הייתי ועכשיו מחייב אני אומרים לו למוד דבריך כבתחלה טעה אחד בדבריו מן המזכין סופרי הדיינין מזכירין אותו מן המחייבין אין סופרי הדיינין מזכירין אותו אלא אומרין לו למוד דבריך כבתחלה אם מצאו לו זכות פטרוהו אם לאו עומדין למנין שלשים וששה מזכים ושלשים וחמשה מחייבין זכאי שלשים וששה מחייבים ושלשים וחמשה מזכים דנין אלו כנגד אלו עד שיאמר אחד מן המחייבין רואה אני את דברי המזכין אמר אחד מן התלמידים יש לי ללמד עליו זכות מקבלין אותו בסבר פנים יפות ומעלין ומושיבין אותו עמהן אם יש ממש בדבריו פטרוהו ולא ה יה יורד משם עולמית ואם לאו לא ירד משם כל היום שלא תהא עלייתו ירידה הוא שאמר יש לי ללמד על עצמי זכות שומעין לו חובה משתקין אותו בנזיפה העד אין מלמד עליו לא זכות ולא חובה ר ' יוסי ברבי יהודה אומר מלמד זכות ואין מלמד חובה י "ב מזכין ואחד עשר מחייבין זכאי שנים עשר מחייבין ואחד עשר מזכין יוסיפו הדיינים עד שיכריע אחד לזכות וב' לחובה ורבי יוסי אומר יחזרו וימנו בתחלה פעם ראשונה שניה ושלישית בין שיש

ממש בדבריו בין שאין ממש בדבריו מכאן ואילך אם יש ממש בדבריו שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו.

ט,ג הרוגי ב"ד יש להם חלק לעולם הבא מפני שמתודין על עונותיהן רחוק מבית הסקילה עשר אמות ואומרין לו התודה ומעשה באחד שיצא ליסקל אמרו לו התודה אמר תהא מיתתי כפרה על כל עונותי ואם עשיתי כך אל ימחול לי ויהיה ב "ד של ישראל נקי וכשבא דבר אצל חכמים זלגו דמעות אמרו להם להחזירו אי אפשר שכבר נגז רה גזירה אלא הרי דמיו תלוין בעדיו וכה "א (דברי הימים א ב) ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל ודרדע כולם חמשה וכי אין יודעים שכולם חמשה אלא מלמד שאף עכן הוא עמהם לעוה "ב. רחוק מבית הסקילה ד ' אמות מפשיטין את בגדיו האיש מכסים אותו פרק מלפניו והאשה פרק מלפניה ופרק מאחריה מפני שהאשה כולה ערוה דברי רבי יהודה שאמר משם רבי אליעזר וחכמים אומרים האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה בית הסקילה היה גבוה שתי קומות והוא קומה אחת הרי שלש קומות ר ' שמעון בן אלעזר אומר אבן היתה שם ויש בה משאוי ב ' נוטל ונותנה על לבו כדי לקיים בו מצות סקילה וכשתולין אחד קושר ואחד מתיר כדי לקיים בו מצות תליה היה רבי מאיר אומר מה ת "ל (דברים כא) כי קללת אלהים תלוי משלו משל למה "ד לב' אחים דומים זה לזה א ' שר על כל העולם וא ' יצא לסטים לאחר זמן נתפס זה שיצא לסטים היו צולבין אותו על הצלוב והיה כל עובר ושב אומר דומה שהשר צלוב לכך נאמר כי קללת אלהים תלוי סייף שנהרג בו סודר שנחנק בו אבן שנסקל בה ועץ שנתלה עליו כולן טעונין קבורה ולא היו קוברין אותו עמו נתאכל הבשר שלוחי ב"ד מלקטין את העצמות וקוברים אותו בארזין אפי ' מלך שבמלכים לא היו קוברין אותו בקברי אבותיו אלא בקברי ב"ד שני קברות היו מתוקנין לב "ד אחד לנסקלין ולנשרפין ואחד לנחנקים ולנהרגים וכן דוד אומר (תהילים כו) אל תאסף עם חטאים נפשי וגו' ארבע מיתות נמסרו לבית דין סקילה שריפה הרג וחנק הרשות לא נתן לה אלא סייף בלבד אמר רבי אלעזר ברבי צדוק תינוק הייתי והייתי רוכ ב על כתפו של אבא וראיתי בת כהן שזינתה בירושלים והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה אמרו לו תינוק היה ואין עדות לתינוק רבי יהודה אומר הרי אומר (ויקרא יט) ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה שבמיתות כיצד עושין לו מניח ראשו על הסדן וקוצץ בקופיץ אמרו לו אין מיתה מנוולת מ זו אמר להם ודאי אין מיתה מנוולת מזו אלא משום שנאמר (ויקרא יח) ובחקותיהם לא תלכו.

מסכת סנהדרין פרק י

י,א רבי יהודה אומר הבא על האם אינו חייב אלא משום האם בלבד וכן היה רבי יהודה אומר הבא על אשת אב אינו חייב אלא משום אשת אב בלבד הבא על האם אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט או שהיתה אנוסתו ומפותתו של אביו או שהיתה אחת מכל העריות של אביו חייב הבא על אשת אב אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט חייב אנוסתו ומפותתו של אביו פטור או שהיתה אחת מכל עריות של אביו פטור הבא על אחותו חייב עליה משום אחותו ומשום בת אשת אב רבי יוסי בר ' יהודה אומר

אינו חייב אלא משום אחותו בלבד וכן הבא על כלתו הבא על הזכור בן תשע שנים ויום אחד והבא על הבהמה כדרכה ושלא כדרכה האשה המביאה את הבהמה כדרכה ושלא כדרכה.

י,ב והעובד עבודה זרה אחד העובד ואחד המזבח ואחד המקטיר ואחד המנסך ואחד המשתחוה והמקבלו עליו לאלוה ואומר לו אלי אתה הצילני כולן בסקילה העושה עבודה זרה המחתיך והמעמיד הסך המקנח המגריד עובר בלא תעשה אבל אינן חייבים קרבן אלא על דבר שיש בו מעשה כגון המזבח והמקטיר והמנסך והמשתחוה אבל המגפף והמנשק המכבד המרביץ המלביש והמנעיל והמעטיף הרי אלו באזהרה ר ' יהודה אומר הרי הוא אומר (מלכים א יט) והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו מקיש נשיקה לכריעה מה כריעה חייבין עליה אף נשיקה חייבין עליה ובמה היא מיתתן בידי שמים.

י,ג הנותן מזרעו למולך אינו חייב עד שימס ור למולך ויעביר באש מסר למולך ולא העביר באש העביר באש ולא מסר אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש ואינו חייב עד שיעביר כדרכו העביר ברגליו פטור ואינו חייב אלא על יוצאי יריכו המעביר את אביו ואת אמו ואת אחיו ואת אחותו פטור המעביר עצמו פטור ור "א ברבי שמעון מח ייב אחד מולך ואחד שאר עבודה זרה חייב ור "א ברבי שמעון אומר אינו חייב אלא משם מולך בלבד בעל אוב זה פיתום המדבר מבין פרקיו ומבין אצילי ידיו ידעוני זה השם עצם של ידעוני בפיו הרי אלו בסקילה והנשאל בהן באזהרה דורש אל המתים זה המעלה בזכורו אחד המעלה בזכורו ואחד הנשאל בגלגלת מה בין מעלה בזכורו לנשאל בגלגלת שהמעלה בזכורו אינו עולה כדרכו ואינו עולה בשבת והנשאל בגלגלת עולה כדרכו ועולה בשבת.

י,ד הבא על נערה מאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה נערה ארוסה בבית בעלה בוגרת ארוסה בבית אביה נשואה בין ב בית אביה בין בבית בעלה הבא עליה הרי זה בחנק באו עליה עשרה ועדיין היא בתולה כולם בסקילה ואם אינה בתולה הראשון בסקילה וכולם בחנק המקבלת את בעלה בבית אביה ואע "פ בתולה הבא עליה הרי זה בחנק נערה ארוסה שזינתה סוקלין אותה על פתח בית אביה אין לה פתח בית אביה סוקלי ן אותה במקום שזינתה ואם היתה עיר של נכרים סוקלין אותה על פתח ב "ד כיוצא בו העובד ע "ז סוקלין אותו במקום שעבד ואם היתה עיר של נכרים סוקלין אותו על פתח ב"ד.

י,ה כל חייבי מיתות שבתורה אין מכמינין עליהם חוץ מן המסית כיצד עושין לו כונסין לו שני ת"ח לבית הפנימי ו הוא יושב בבית החיצון ומדליקין לו את הנר כדי שיהיו רואין אותו ושומעים את קולו וכן עשו לאיש אחד בלוד נמנו עליו שני תלמידי חכמים והביאוהו לב"ד וסקלוהו פותחין את דינו ביום וגומרין אף בלילה פותחין וגומרין בו ביום בין לזכות בין לחובה מטין על פי עד אחד בין לזכות בין לחובה הכל מלמדין זכות וחובה המלמד זכות יכול לחזור וללמוד חובה הסריס ומי שלא ראה לו בנים יושבין בדינו ורבי יהודה מוסיף את האכזרי.

מסכת סנהדרין פרק יא

יא,א ושאר חייבי מיתות ב"ד אין ממיתין אותם אלא על פי עדים והתראה עד שיודיעוהו שחייב מיתה בב "ד ר' יוסי ברבי יהודה אומר עד שיודיעוהו באיזה מיתה הוא מת בין שהתרו בו כל עדיו ובין שהתרו בו מקצת עדיו חייב ורבי יוסי פוטר עד שהתרו בו כל עדיו שנא' (דברים יז) על פי שנים עדים או שלשה עדים עד שיהיו פי שני עדים מתרין בו כאחד מודים חכמים לר' יוסי שאם התרה בו <את> הראשון והלך לו הב' והלך לו שהוא פטור מתרין בו ושותקים מתרין בו ומרכין בראשו אע"פ שאמר יודע אני פטור עד שיאמר יודע אני וע"מ כך אני עושה כיצד ראוהו שמחלל את השבת ואומרים לו הוי יודע שהשבת מחלליה מות יומת אע "פ שאמר יודע אני פטור עד שיאמר יודע אני וע "מ כך אני עושה כיצד שהורג את הנפש ואומר הוי יודע שהוא בן ברית ונאמר (בראשית ט) שופך דם האדם באדם דמו ישפך וגו' אע"פ שאמר יודע אני פטור עד שיאמר יודע אני וע "מ כן אני עושה רבי יוסי אומר הוא שיתודה בעצמו פטור שנא ' (דברים יט) לענות בו סרה שיחזרו בו אחרים ולא שיתודה הוא בעצמו.

יא,ב רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון המדיח הרי זה בחנק אמר רבי עקיבה שלש מאות הלכות היה ר' אליעזר שונה במכשפה ולא למדתי ממנו אלא שני דברים שנים מלקטין קשואין אחד לוקט פטור ואחד לוקט חייב העושה מעשה חייב האוחז את העינים פטור בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות למה נכתב אלא לומר דרוש וקבל שכר רבי שמעון בן אלעזר אומר בדין הוא הבת ולא הבן אלא גזירת המלך היה . בן סורר ומורה אפילו העלה על שולחנו כשלמה בשעתו אין נעשה בן סורר ומורה עד שיתן לתוך פיו כשעור או עד שיאכל בחברה שהוא כיוצא בו.

יא,ג בן סורר ומורה מתרין בו בפני ג' שנא' (דברים כא) ותפשו בו וגו' ואמרו אל זקני עירו מצוה בזקני עירו בננו זה זה האיש לקה בפניכם דבר אחר בננו זה פרט לשברח ובא משהגדיל בננו זה פרט לשמת אחד מן הדיינין דבר אחר בננו זה מלמד שאחד מן הראשונים מצטרף עם האחרונים לחייבו מיתה בן סורר ומורה וזקן ממרא על פי בית דין והמסית והמדיח ונביא השקר ועדים זוממין אין ממיתין אותן מיד אלא מעלין אותן לבית דין הגדול שבירושלים ומשמרין אותן עד הרגל וממיתים אותן ברגל שנאמר (דברים יז) וכל העם ישמעו ויראו וגו ' דברי ר' עקיבה אמר לו ר ' יהודה וכי נאמר וכל העם יראו וייראו והלא לא נאמר אלא וכל העם ישמעו וייראו למה מענין דינו של זה אלא ממיתין אותו מיד וכותבין ושולחין לכל המקומות איש פב "פ נגמר דינו בבית דינו של פלוני ופלוני ופלוני עדיו וכך וכך עשה וכך וכך עשו לו.

יא,ד ר' שמעון בן יהודה אומר משם ר"ש הנוי והכח והעושר והחכמה והשיבה והתפארת ובנים לצדיקים נאים להם ונאה לעולם שנאמר (משלי טז) עטרת תפארת שיבה וגו' ואומר (משלי יז) עטרת זקנים בני בנים וגו ' ואומר (משלי כ) עטרת בחורים כחם והדר זקנים שיבה ואומר (ישעיהו כד) ונגד זקניו כבוד רבי שמעון בן מנסיא אומר אלו ז ' מדות שמנו חכמים בצדיקים כולן נתקיימו ברבי ובבניו.

יא,ה הבא במחתרת אם בא להרוג מצילין אותו בנפשו ליטול ממון אין מצילין אותו בנפשו ספק בא להרוג וספק בא ליטול ממון אין מצילין שנאמר (שמות כב) אם זרחה השמש עליו דמים לו וכי עליו בלבד חמה זורחת והלא על כל העולם כולו היא זורחת אלא מה זריחת השמש שהוא שלום לעולם אף זה כל זמן שאתה יודע שיש שלום הימנו בין ביום בין בלילה אין מצילין אותו בנפשו וכל זמן שאין אתה יודע שאין שלום הימנו בין

ביום ובין בלילה מצילין אותו בנפשו יותר על כן אמר רבי אליעזר בן יעקב היו שם כדי יין וכדי שמן וש ברן בשעה שהוא חתר חייב . הרודף אחר חבירו מצילין אותו בנפשו כיצד מצילין אותו בנפשו קוטע אחד מאבריו אם אין יכול לעמוד בו מקדים והורגו הרודף אחר הזכור בין בבית ובין בשדה מצילין אותו בנפשו אחר נערה המאורסה בין בבית ובין בשדה מצילין אותה בנפשו אחד נערה מאורסה ו אחד כל עריות שבתורה מצילין אותן בנפשו אבל אם היתה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט אין מצילין אותה בנפשו ושנעבד בה עבירה אין מצילין אותה בנפשו ואם יש להן מושיעין אין מצילין אותן בנפשו ר' יהודה אומר אם אמרה הניחו לו מצילין אותה בנפשו ומפני מה מצילין אותן בנפשו שאם היו מוחין בידם באים על עסקי נפשותם ר "א בר צדוק אומר העובד ע "ז מצילין אותו בנפשו.

מסכת סנהדרין פרק יב

יב,א ואלו הן הנשרפין הבא על אשה ובתה ובת כהן עם זיקת הבעל בא על אמה ואח "כ בא על בתה בא על בתה ואח "כ בא על אמה חייב לפי שלא למדנו לבתו מאנ וסתו שתהא בשריפה שנא' (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא במי שיש לו בה ליקוחין מדבר הכתוב ת"ל (ויקרא כא) ובת איש כהן מכל מקום נערה מאורסה ובת איש כהן שזנתה בסקילה ורבי שמעון אומר בשריפה זנתה עם חמיה בסקילה ורבי שמעון אומר בשריפה.

יב,ב שמעון התי מני אומר מה האגרוף הידוע לעדה ולעדים אף אבן תהא ידועה לעדה ולעדים פרט לשאבד האבן אמר לו ר "ע אין לי אלא שאבד האבן ומנין אפי ' היתה תלויה אף היא או מקל בב "ד ויודעין הדיינין שעל שוקו הכהו ועל ציפר נפשו הכהו הרי שדחאו מראש הבירה ונפל ומת הבא בירה לב "ד ואם תאמר יבאו ב"ד ויראו את הבירה שנפלה אומר אני יחזרו הבעלים ויבנו אותה אלא מה עדים נאמנים על כך אף בדיני נפשות הכל תלוי בעדים נתערבה באחרות משערין את הקלה שבהן אם יש בה כדי להמית הרי זה חייב ואם לאו פטור נפלה לאור ונשרפה או למים ונמחית פטור נתכוין להכות זה והכה את זה רבי יהודה מחייב ורבי שמעון פוטר ומודה רבי יהודה שאם נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם לעובדי כוכבים והרג את ישראל לנפלים והרג את בן קיימא שהן פטור.

יב,ג חייבי מיתות חמורות שנתערבו בחייבי מיתות קלות ממיתין אותן בקלה שבהן רבי יוסי אומר קלה שבמיתות בחנק וכן היה ר' יהודה אומר נידון בזיקה הראשונה שבאה אליו כיצד הבא על חמותו והיא אשת איש היתה חמותו ואחר כך נעשית אשת איש נדון בשריפה אשת איש ואחר כך נעשית חמותו נדון בחנק עבר עבירה שיש בה ב ' מיתות ממיתים אותו בחמורה שבהן כל חייבי מיתות שבתורה שאי אתה יכול להמי תו במיתה האמורה בהן המיתו בכל המיתות בין קלות בין חמורות שנאמר (דברים יז) ובערת הרע מקרבך.

יב,ד מתרין בו ושותק מתרין בו והרכין בראשו מתרין בו פעם ראשונה ושניה ובשלישית כונסין אותו לכיפה אבא שאול אומר אף בשלישית מתרין בו וברביעית כונסין אותו

לכיפה ונותנין לו לחם צר ומים לחץ כיוצא בו חייבי מלקות שלקו ושנו מלקין אותן פעם ראשונה ושניה ובשלישית כונסין אותן לכיפה אבא שאול אומר אף בשלישית מלקין אותן וברביעית כונסין אותן לכיפה ומאכילין אותן שעורים עד שכריסן נבקעת.
יב,ה הוסיפו הפורק עול והמפר ברית והמגלה פנים בתור ה וההוגה את השם באותיותיו שאין לו חלק לעולם הבא רבי עקיבה אומר המנענע קולו בשיר השירים בבית המשתה ועושה אותו כמין זמר אין לו חלק לעולם הבא אבא שאול אומר משם ר "ע הלוחש על המכה ואמר (שמות טו) כל המחלה כו ' ורוקק אין לו חלק לעולם הבא ארבעה מלכים ירבעם אחאב אחז מנשה אין להם חלק לעולם הבא ר ' אליעזר אומר מנשה יש לו חלק לעולם הבא שנאמר (דברי הימים ב לג) ותפלתו והעתר לו וכל חטאים ומעילות והמקומות אשר בנה בהם במות והעמיד האשרה והפסילים לפני הכנעו הנם כתובים על דברי חוזה מלמד שנעתר לו והביאו לחיי העולם הבא.

מסכת סנהדרין פרק יג

יג,א תנא בני רשעי ישראל אין <לו> [להם] חלק לעולם הבא ולא חיין לעולם הבא שנאמר (מלאכי ג) כי הנה היום בא בוער כתנור וגו ' דברי רבן גמליאל רבי יהושע אומר באין הן לעוה "ב ולהלן הוא אומר (תהילים קטז) שומר פתאים ה ' וגו' ולהלן הוא אומר (דנייאל ד) גודו אילנא וקציצו ענפוהי ברם עיקר שרשוהי בארעא שבוקו אמר רבן גמליאל מה אני מקיים (מלאכי ג) אשר לא יעזוב להם שורש וענף אמר לו שאין המקום מניח המצות ושירי מצות להם ולאבותיהם בעולם דבר אחר שורש זו נשמה וענף זה הגוף ובני רשעי עובדי כוכבים ל א חיין ולא נדונין ר "א אומר כל רשעי עובדי כוכבים אין להם חלק לעוה "ב שנאמר (תהילים ט) ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים ישובו רשעים לשאולה אלו רשעי ישראל כל גוים שכחי אלהים אלו רשעי עובדי כוכבים אמר לו ר' יהושע אילו אמר הכתוב ישובו רשעים לשאולה כל גוים ו שתק היה אומר כדבריך אלו רשעי ישראל ורשעי עובדי כוכבים עכשיו שאמר הכתוב שכחי אלהים הא יש צדיקים בעובדי כוכבים שיש להם חלק לעולם הבא בית שמאי אומרים שלשה כתות הן אחת לחיי העולם הבא ואחת לחרפות לדראון עולם אחת לחיי עולם אלו צדיקים גמורים אחת לחרפות לדראון עול ם אלו רשעים גמורים שקולים שבהן יורדים לגיהנם ומצפצפים ועולים ומתרפאים שנאמר (זכריה יג) והבאתי את השלישית באש וגו' ועליהם אמרה חנה (שמואל א ב) ה' ממית ומחיה ובית הלל אומרים (שמות לד) ורב חסד מטה כלפי חסד ועליהם הוא אומר (תהילים קטז) אהבתי כי ישמע ועליהם נאמ ר כל הפרשה כולה פושעי ישראל בגופן ופושעי עובדי כוכבים בגופן יורדין לגיהנם ונדונין בה י "ב חדש לאחר י "ב חדש נפשן כלה וגופן נשרף וגיהנם פולטתן ונעשין אפר והרוח זורה אותן ומפזרתן ונעשית אפר תחת רגלי הצדיקים שנאמר (מלאכי ג) ועסותם רשעים כי יהיו אפר [וגו'] אבל המסורות והאפיקורסין והכופרין בתורה ופורשים מדרכי צבור ושאין מודים בתחיית המתים וכל מי שחטא והחטיא את הרבים כגון ירבעם ואחאב ושנתנו חיתתם בארץ חיים ושפשטו ידיהם בזבול גיהנם ונעלת בפניהם ונדונין בה לדורי דורות שנאמר (ישעיהו סו)

ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו ' שאול כלה והם אינם כלים שנאמר (תהילים מט) וצורם לבלות שאול ומי גרם להם שפשטו ידיהם בזבול שנאמר (שם) מזבול לו ואין זבול אלא בית המקדש שנאמר (מלכים א ח) בנה בניתי בית זבול לך . דור המבול אין להם חלק לעולם הבא ואין חיין לעולם הבא שנא ' (בראשית ט) וימח את כל היקום וגו' השמים בעולם הזה וימחו מן הארץ לעולם הבא רבי יהודה בן בתירא אומר (בראשית ו) ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לא ידון ולא רוחי בהן לעולם דבר אחר ויאמר ה ' לא ידון אמר המקום איני מחזיר רוחי לנדנה ר ' מנחם ברבי יוסי אומר לא ידון אמר המקום איני דנן בשעה שאני משלם שכר לצדיקים אבל רוחן של רשעים קשה להם יותר מן הכל שנאמר (ישעיהו לג) רוחכם אש תאכלכם דור המגדל אין להם חלק לעולם הבא ואינן חיין לעולם הבא שנאמר (בראשית יא) ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ בעולם הזה ויחדלו לבנות לעולם הבא אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא ואי נן חיין לעוה "ב שנאמר (בראשית יג) ואנשי סדום רעים וחטאים וגו ' בעולם הזה לה' מאד לעולם הבא דבר אחר רעים איש על חבירו וחטאים בגילוי עריות לה ' בע"ז מאד בשפיכות דמים מרגלים אין להם חלק לעולם הבא ואין באים לארץ שנאמר (במדבר יד) וכל מנאצי לא יראוה קרח ועדתו אין ל הם חלק לעולם הבא ואין חיין לעוה "ב שנאמר (במדבר טז) ותכס עליהם הארץ וגו' בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי רבי עקיבה ר ' יהודה בן בתירא אומר באין הן ועליהן הוא אומר (תהילים קיט) תעיתי כשה אובד וגו ' נאמר כאן אבדה ונאמר להלן אבדה מה אבדה האמור להלן אבד ה מתבקשת אף אבדה האמורה כאן אבדה מתבקשת דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא שנאמר (במדבר יד) במדבר הזה יתמו בעולם הזה ושם ימותו לעה "ב ואומר (תהילים צה) אשר נשבעתי באפי וגו ' דברי רבי עקיבה רבי אליעזר אומר באין הן ועליהם הוא אומר (תהילים נ) אספו לי חסידי וגו' מה תלמוד לומר באפי באפי נשבעתי וחוזר אני בי רבי יהושע בן קרחה אומר לא נאמרו דברים אלו אלא כלפי דורות אספו לי <כל> חסידי על שום שעשו לי גמילות חסד כורתי בריתי על שום שנכרתו על ידי עלי זבח על שום שעילו אותי ונזבחו על ידי רבי שמעון בן ננס אומר באין הן ועליהן הו א אומר (ישעיהו נא) ופדויי ה' ישובון וגו' עשרת השבטים אין להם חלק לעולם הבא ואינן חיין לעולם הבא שנאמר (דברים כט) ויתשם ה' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול בעולם הזה וישליכם אל ארץ אחרת לעולם הבא רבי שמעון בן ננס משם רבי יהודה איש כפר איכוס כיום הזה אם מעשיהם כיום הזה אינן באין אם לאו באין הן ורבותינו אמרו אלו ואלו יש להם חלק לעולם הבא שנאמר (ישעיהו כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור וגו ' אשור אלו עשרת השבטים והנדחים בארץ מצרים אלו דור המדבר אלו ואלו והשתחוו לה ' בהר הקדש בירושלים.

מסכת סנהדרין פרק יד

יד,א עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות ולא נכתבה אלא לומר דרוש וטול שכר ר"ש בר רבי אלעזר אומר אין עושין ג ' עיירות הנדחות בא"י אבל עושין אחת או ב ' ר"ש

אומר אף שתים לא יעשו אלא אחת ביהודה ואחת בגליל ובסמוך לספר אפי ' אחת לא יעשו כדי שלא יפוצו נכרים ויחריבו את א "י כשהוא קול וביזתן והעיר מותרת כשהן בסייף וביזתן והעיר מותרת אם שהו שלשים יום הן בסייף וביזתן והעיר אסורה לא שהו שלשים יום הן בסייף וביזתן והעיר מותרת לעולם מדיח בסקילה וביזתן והעיר אסורה הדיחוה נשים ולא אנשים קטנים ולא גדולים יכול תהא עיר הנדחת ת"ל (דברים יג) את יושבי עירם אחר יושבי עירם מהלך הדבר ואין הדבר מהלך אחר כל אלו יכול אפילו נתכנסו לתוכה גרים ועבדים משוחררין תהא נעשית עיר הנדחת תלמוד לומר (שם) את יושבי עירם אחר יושבי עירם הדבר מהלך ואין הדבר מהלך אחר כל אלו קטני בני אנשי עיר הנדחת שהודחו עמה אין נהרגין רבי אליעזר אומר נהרגין אמר ליה רבי עקיבה מה אני מקיים (דברים יח) ונתן לך רחמים ורחמך והרבך אם לרחם על הגדולים הרי כבר נאמר (דברים טז) הכה תכה אם לרחם על בהמתן הרי כבר נאמר (שם) ואת בהמתה לפי חרב מה אני מקיים ונתן לך רחמים אלו קטני ם שבתוכה רבי אליעזר אומר אף גדולים אין נהרגין אלא על פי עדים והתראה מה אני מקיים ונתן לך רחמים וגו ' שמא יאמרו ב"ד הרי אנו עושין עיר הנדחת ולמחר יהו אחיהן וקרוביהם קושרים שנאה בלבם עלינו אלא כך אמר המקום הרי אני ממלא אותן רחמים ומטיל אני אהבתי בלבם כלומר שא ין בלבנו עליכם דין אמת דנתם ולא מתאבלין אלא אוננין שאין אנינות אלא בלב נכסים של צדיקים שבתוכה אובדין ושבחוצה לה פליטין ושל רשעים בין מתוכה ובין מחוצה לה אובדין רבי אליעזר אומר מוכיח בדבר לוט שלא היה בסדום אלא מפני נכסיו אף הוא יצא וידיו על ראשו שנאמר (בראשית יט) מהר המלט שמה דייך שתמלט את נפשך אמר רבי שמעון מפני מה אמרו נכסי צדיקים שבתוכה אובדין מפני שגרמו לצדיקים לדור בין הרשעים והרי דברים קל וחומר ומה אם נכסים שאינם לא רואין ולא שומעין ולא מדברים על שגרמו לצדיקים לדור בין הרשעים אמר הכתוב ישרפו המטה את חב ירו מדרך חיים לדרך מות אעכ"ו שיהא בשריפה.

יד,ב קדשי מזבח ימותו וקדשי בדק הבית יפדו ר ' שמעון אומר בהמתה פרט לבכורות ולמעשר שללה פרט לכסף הקדשות ולכסף מעשר שני מחובר לקרקע בין כך ובין כך מותר שנאמר תקבוץ פרט למחוברין בעיר אחרת בין כך ובין כך אסור ההורג את ה אדם והשורף את הכסות והמעקר את הבהמה רבי מאיר אומר את שדרכו לשפוך ישפך את שדרכו לשרוף ישרף לעקור יעקר אין ממיתין אותן ולא דוקרין לא בחצים ולא ברמחים ולא בראשו של חרב אלא בפיה שנאמר (דברים יג) לפי חרב והיתה תל עולם לא תבנה עוד לא תעשה אפי ' גנות ופרדסים והיתה תל עולם שכבר היתה בימי יהושע ר ' יוסי ור' יהושע בן קרחה אומרים הרי הוא אומר (יהושע ו) ארור האיש [לפני ה'] אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו וכי אין אנו יודעין שיריחו שמה אלא שלא יבנה אותה ויקרא את שמה כעיר אחרת שלא יבנה עיר אחרת ויקרא את שמה יריחו בבכור ו ייסדנה וכן הוא אומר (מלכים א טז) בימיו בנה חיאל בית האלי את יריחו והלא חיאל משל יהושפט ויריחו משל בנימין ולמה נתלה באחאב מלמד שתולין חובה בחייב כיוצא בו (שופטים יח) ויהונתן בן גרשום בן מנשה וכי בן מנשה היה והלא בן משה היה ולמה נתלה דבר במנשה מלמד שתולין חובה בחייב (מלכים א טז) באבירם בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה באבירם בכורו לא היה לו ממה שילמד שגוב רשע היה לו ממה שילמוד הן בקשו לרבות את ממונם מנין שנשתלחה בהן מארה והיו מתמעטין והולכין

תלמוד לומר (שם) כדבר ה' אשר דבר ביד יהושע בן נון רבי שמעון בן אל עזר אומר לא אותה בנה אלא אחרת בנה ומשנבנתה הותרה לישב בה וכן הוא אומר (מלכים ב ב) ויגשו בני הנביאים אשר בירחו אל אלישע שמא יאמרו ב "ד הרי אנו עושין עיר הנדחת ומחריבין את ארץ ישראל אלא כשם ששמחה לפני המקום בקיומן של צדיקים כך שמחה לפני המקום באבודם של רשעים שנא' (משלי יא) באבוד רשעים רנה עיר הנדחת ויושביה שיריה ופירותיה בימוס ומה שעליה מרקוליס ומה שעליו וכל דבר שחל עליו איסור ע"ז כולן אסורין בהנאה.

יד,ג זקן ממרא שהורה ועשה הורה ולא עשה פטור הורה על מנת לעשות אף על פי שלא עשה חייב.

יד,ד המנבא לעקור דבר מדבר י תורה חייב רבי שמעון אומר אם נתנבא לקיים מקצת ולבטל מקצת פטור ובע"ז קיימה היום ובטלה למחר חייב המתנבא מה שלא שמע כצדקיה בן כנענה ושלא נאמר לו כחנניה בן עזור שהיה שומע דברים מפי ירמיהו הנביא שהיה מתנבא בשוק העליון וחוזר ומתנבא בשוק התחתון הכובש את נבואתו כ יונה בן אמתי והמוותר על דברי נביא כחבירו של מיכה ונביא שעובר על דברי עצמו כעידו והמשנה את נבואתו זר וטבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ופרועי ראש ושתויי יין ששמשו כולן במיתה ובמה היא מיתתן בידי שמים וכל הזוממין והבועלין מקדימין לאותה המיתה אם לסקילה סקילה אם לשריפה שריפה בד "א שהוא כיוצא בהן באותה מיתה כיוצא בהן בסקילה הוא והן בסקילה כיוצא בהן בשריפה הוא והן בשריפה כיוצא בהן בחנק הוא בשריפה והן בחנק.

מסכת מכות פרק א

א,א עד זומם אין נמכר בזממו ר"ע אומר אף אין משלם ע "פ עצמו מפני שהוא קנס וכל דבר שהוא קנס אין משלם ע "פ עצמו העדים שאמרו מעידים אנו באיש פלוני שלוה מפלוני אלף זוז ביום פלוני במקום פלוני ובאו אחרים ואמרו להן היאך אתם מעידים שהרי המלוה או הלוה היה עמנו אותו היום במקום פלוני אין אלו זוממי ן אבל עדותן בטלה אבל אמרו להם היאך אתם מעידין שהרי אתם הייתם עמנו היום במקום פלוני הרי אלו זוממין ומשלמין על פיהם.

א,ב היו חותמים על השטר בא ' בניסן בשמיטה ובאו אחרים ואמרו להם היאך אתם חתומין על השטר זה שהרי אתם הייתם עמנו היום במקום פלוני עדותן כשרה והשט ר כשר שאני אומר שמא איחר זמנו של שטר וכתבו שטר שזמנו בשבת או בעשרה בתשרי ר' יהודה מכשיר ור' יוסי פוסל א"ל ר' יהודה מעשה שבא לפניך והכשרת א"ל ר' יוסי אני לא הכשרתי ואם הכשרתי הכשרתי.

א,ג העדים שאמרו מעידין אנו באיש פלוני שסימא את עין עבדו ואח "כ הפיל את שינ ו שכן הרב אומר ואח "כ נמצאו זוממין משלמין לעבד הפיל את שינו ואח "כ סימא את עינו

שכן העבדים אומרים ונמצאו זוממין משלמין לרב סימא שתיהן כאחת והפיל שינו כאחת ובאו אחרים ואמרו לא כי אלא שתיהן זו אחר זו ונמצאו זוממין משלמין לעבד סימא שתיהן זו אחר זו והפיל שתיהן ז ו אחר זו ובאו אחרים ואמרו לא כי אלא שתיהן כא ' ונמצאו זוממין משלמין דמי עבד הסומא לרב סימא את עין עבדו והרי הוא תחתיו ומשמשו ונמצאו זוממין משלמין דמי עבד הסומא לרב.

א,ד העדים שאמרו מעידין אנו באיש פלוני שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה שכן האשה אמרה ונמצאו זוממין משלמין דמי כתובתה לאיש גירש את אשתו ונתן לה כתובתה שכן האיש אומר ונמצאו זוממין משלמין דמי כתובה לאשה גירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה והרי היא תחתיו ומשמשתו ונמצאו זוממין אין אומרין ישלמו לה כתובתה אלא טובת הנאת כתובה וכי מה היא טובת הנאת כתובה אין או מרין כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו שאם תמות בחיי בעלה בעלה יורשה לאחר מיתת בעלה יורשת כתובתה ואין יורשין אותה לפיכך הן משלמים.

א,ה העדים שאמרו מעידים אנו באיש פלוני שגנב חלבו של חבירו ולא אכלו גנב נבלתו של חבירו ולא אכלה ונמצאו זוממין לוקין ומשלמין שעל מנת כן העידוהו ע "מ שילקה וישלם גנב חלבו של חבירו ואכלו גנב נבלתו של חבירו ואכלה הרי זה לוקה וחייב בתשלומין שבעסקי ממון הוא אומר (שמות כ) לא תענה ברעך עד שקר ושבעסקי מכות הוא אומר (דברים יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות דברי ר "מ וחכ"א (דברים כה) כדי רשעתו מת אי נו משלם לוקה אינו משלם מודים חכמים לר "מ שאם העידוהו שהוא בן גרושה או בן חלוצה נתין וממזר שהם לוקין את הארבעים.

א,ו מאימתי זוממין חייבין לשלם משתתפרש עדותן בב "ד נמצא חייב לו מן הדין לפיכך הוא משלם שנים נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטלה ומנין אפילו מאה ת "ל עדים. מעידים [אנו] באיש פלוני שהרג את הנפש ובאו אחרים והזימום הנדון פטור כת הראשונה חייבת ובאו אחרים והזימום הנדון חייב כת הראשונה פטורה וכת השניה חייבת כת אחת נכנסת וכת אחת יוצאה אפי' הם מאה כולן פטורין ר' יהודה אומר איצטניסית היא זו ואין נהרגת אלא כת הראשונה בלבד א "ר יוסי בד "א בדיני נפשות אבל בדיני ממונות תתקיים עדות בשאר [עדים] ור' אומר אף בדיני ממונות כן והוא לא שיש להן קרוב או פסול תתקיים עדות בשאר עדים ור ' דוסתאי בן יהודה אומר עדים זוממין שבאו אחרים והזימום זוממיהן פטורים עד זומם פסול מכל עדיות שב תורה דברי ר' יהודה אמר ר' יוסי בד"א בזמן שהוזם לעדות נפשות אבל לא הוזם אלא לעדות ממון אין פסול אלא לאותו העדות בלבד.

מסכת מכות פרק ב

ב,א שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן וכשבאו לארץ הפרישו עוד ג ' ואעפ"כ לא היו אלו ואלו קולטות עד שכבשו וחלקו משכבשו וחלקו נת חייבה הארץ במעשר ובשביעית והיו אלו ואלו קולטות.

ב,ב ג' ערים הפריש יהושע בארץ כנען והיו מכוונות כנגד ג ' שבעבר הירדן כשתי שורות שבכרם חברון ביהודה כנגד בצר במדבר שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד קדש בגליל כנגד גולן בבשן ואע "פ שהפריש שכם בהר אפרים לא היתה קולטת הפריש קרית יערים תחתיה עד שכיבשו את שכם ואע "פ שהפרישו קדש בגליל לא היתה קולטת הפריש כמלא תחתיה עד שכבשו את קדש . ושלשת שיהיו משולשות שיהא מחברון לדרום כמחברון לשכם ומחברון לשכם כמשכם לקדש נפלה אחת מהן בונים אותה במקומה ומנין אף במקום אחר ת"ל שש ערים באותו השבט ומנין אף בשבט אחר ת"ל תהיינה שיהו מכוונות וקולטות כראשונות ר"א בן יעקב אומר כותבין מקלט מקלט על פרשת דרכים כדי שיהא רואה וגולה לערי מקלט . מוסרין לו שני ת "ח שמא יהרג בדרך וידברו אליו אל תנהוג באיש הזה מנהג שופכי דמים כי בשגגה בא מעשה לידו ר "מ אומר הו א מדבר ע"י עצמו שנא' (דברים יט) [וזה] דבר הרוצח. אמרו לו הרבה שליחות עושה ר "ש אומר משוח מלחמה אין מחזיר את הרוצח אפי ' הוא נזיר אין הוא יוצא משם לעולם אלא מגלח כל שערו ומשלח תחת הדוד ר "א בן יעקב אומר מה ת "ל (במדבר לה) שמה שמה ג"פ שם תהא דירתו שם תהא מיתתו שם תהא קבורתו ובונים לו בית ויושב בתוכו שנא ' וישב בה ולא בתחומה מצאו גואל הדם בתחומה של עיר הרי הוא כאחד מכל האדם וחייב על מכתו ועל קללתו וחייב על נזקו בין איש ובין אשה וההורגו במזיד נהרג בשוגג גולה לערי מקלט ר' יוסי אומר לעולם אין נהרגים עד שיעמוד לפני הד יינין שנאמר (שם) ולא ימות הרוצח עד עמדו וגו ' ר"ע אומר ראוהו בית דין שהרג הרי זה אינו גולה ראוהו ב "ד גדול שהרג אין ממיתים אותו מיד אלא מושיבין דיינים אחרים ומעידים בפניהם שנאמר ולא ימות הרוצח עד עמדו וגו' אומר ברוצח שיצא חוץ לתחום מחוץ לגבול עיר מקלטו הכתוב מדבר שנא' (שם) ורצח גואל הדם את הרוצח אין לו דם ככל אדם . רוצח שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר להם רוצח אני לא יאמר את הדבר וישנה שנאמר וזה דבר הרוצח אין לך אלא דבר הראשון. ההורג באותה העיר גולה משכונה לשכונה ובן לוי גולה מעיר לעיר רבי אומר אומר אני שתהא מחצית העיר לו כעיר שלימה.

ב,ג עיירות הללו אין בונין אותן אלא במקום שיש בו מים אין להם מים כורין להם מים אין בונין אותן אלא במקום שיש שוק אין להן שוק עושין להם שוק אין בונין אותן אלא במקום שיש אוכלוסין נתמעטו אוכלוסין מביאין אחרים ומושיבין תחתיהם נתמעטו דיוריהן מוסיף עליהן כהנים לוים וישראלים עושין אותן בדין ויצירה דברי ר ' נחמיה וחכמים מתירין. אין מפשילין בתוכם חבלים ואין עושין בתוכם כלי זכוכית שלא להרגיל רגל גואל הדם לשם . ג' ערים הפריש משה בעבר הירדן ומשבאו לארץ הפרישו עוד ג ' אחרות ולעתיד לבא מפרישין עוד שלש על שלש שלש הרי תשע ר ' נהוראי אומר ג' על ג' הרי שש עוד שלש הרי שתים עשרה האלה הרי ט"ו.

מסכת מכות פרק ג

ג,א האוכל מן הפסח כזית נא כזית שלוק כזית מבושל חייב הוציא ממנו כזית מבית לבית ומחבורה לחבורה בשעת אכילה הרי זה חייב שנא ' (שמות יב) לא תו ציא מן הבית אם

בשלו עובר עליו משום פסול קדש המפטם את הקטורת במתכונתה הרי זה חייב בין שפיטמה כולה בין שפיטמה חציה אבל אם היה מתעסק להתלמד בה או למוסרה לרבים אם חיסר אחת מכל סמניה אינו חייב אלא משום מועל בלבד המפטם שמן המשחה הרי זה חייב והסך ממנו פטור אינו ח ייב אלא משום מועל [בלבד] הלכה הסך שמן המשחה שעשה משה במדבר הרי זה חייב כרת סכו בראשו בגופו באחד מכל אבריו אע "פ שלא שפשף הרי זה חייב וכמה יסוך ויהא חייב כרת א ' הסך וא' הניסך במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם מזידין אבל אם היו שניהם שוגגין פטורין אחד שוגג ואח ד מזיד שוגג פטור מזיד חייב.

ג,ב האוכל את הטבל אפילו אין מחוסר אלא תרומה גדולה בלבד מעשר ראשון ומעשר שני ואפילו מעשר עני הרי זה חייב.

ג,ג ר"י אומר כהן שהיתה בידו תאנה של טבל בשנת מעשר שני בירושלים בשנת מעשר עני בגבולין אומר תרומה בעוקצה ואכלה מעשר ראשון בדרומה ואכלה מעשר שני בצפונה ואכלה פטור ואם היה זר חייב על כל אחת ואחת שאילו מתחלה אכלה לא היה חייב אלא אחת זר שאכל בשר בכור אפילו לאחר זריקת דמיו הרי זה לוקה את הארבעים מעשר שני והבכורים מצטרפין חוץ לחומ ה לספוג עליהן את הארבעים דברי ר "מ וחכמים אומרים אין מצטרפין.

ג,ד המבשל בשר בחלב הרי זה חייב כמה יבשלו ויהא חייב כחצי זית בשר וכחצי זית חלב כדי שיהו זה וזה כזית וכשם שחייבין על בישולו כך חייבים על אכילתו כמה יתבשל ויהא חייב כדי שיהא נאכל משום בישול . האוכל מגיד הנשה כזית הרי זה חייב אכל כולו ואין בו כזית חייב ר ' יהודה פוטר עד שיהא בו כזית אכל ב ' גידים מב' בהמות סופג פ' ור' יהודה אומר אינו סופג אלא מ'.

ג,ה השוחט אותו ואת בנו על הראשון פטור ועל השני חייב הבא על אחותו על אחות אביו על אחות אמו על אחות אשתו על אשת אחיו על אשת אחי אביו ועל הנדה הרי זה חייב כשם שהוא לוקה כך היא לוקה ועובר על כל שם ושם שיש שם ואם היתה לכ "ג אלמנה וגרושה וחללה זונה חייב על כל אחת ואחת אלמנה מחמשה וגרושה מחמשה לא יהא חייב אלא על אחת.

ג,ו האוכל אבר מן החי מן הבהמה מן החיה מן העופות טה ורים כל שהן וטמאים עד שיהא בו כזית אבל בהמה טהורה וחיה טהורה ועוף טהור בחייהן מצטרפין במיתתן אין מצטרפין וטמאים בין בחייהם בין במיתתם הרי אלו מצטרפים בהמה טמאה וחיה טמאה ועופות טמאין בחייהן מצטרפים במיתתן אין מצטרפין.

ג,ז המלביש את חבירו כלאים והמטמא את ה נזיר אע"פ שהמלביש מזיד והמטמא מזיד חייב היו שניהם שוגגים פטור המקיף פאת ראשו של חבירו שניהן חייבין במה דברים אמורים שהיו שניהם מזידים אבל אם היו שניהם שוגגים פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור מזיד חייב עליו שתים אחד בראש הצד מכאן ואחד בראש הצד מכאן אינו חייב עד שיקיפנו בתער המקיף את האשה ואת הקטן פטור המשחית פאת זקנו של [חבירו] שניהם חייבין במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהן מזידין אבל אם היו שניהם שוגגין פטור אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב וחייב עליו שנים מכאן ושנים מכאן ואחד מלמטה ר' אלעזר אומר אם נטלו כולו כאחד אינו חייב אלא אחת מגביה ונוטל חייב

על כל אחת ואחת ואינו חייב עד שיטלנו בתער נוטלו ברהיטני ובמספריים פטור ר' שמעון בן גמליאל אומר משום ר' אלעזר לקטו במלקט הרי זה חייב.

ג,ח הקורח קרחה בראשו של חבירו שניהם חייבין במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם מזידין אבל אם היו שניהן שוגגין פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב הקורח קרחה על ה' מתים חייב על כל מת ומת ר' יוסי אומר אינו חייב אלא אחת ה' קרחות על מת אחד חייב על כל קרחה וקרחה ואינו חייב עד שיקרח על מת וכמה יקרח ויהא חייב כדי שיראה משם ק רחה. השורט שריטה בבשרו של חבירו שניהן חייבין במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהן מזידין אבל אם היו שוגגין פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב השורט שריטה על ה' מתים חייב על כל מת ומת ר' יוסי אומר אינו חייב אלא אחת חמשה שריטות על מת אחד חייב על כל שריטה ושריטה ואינו חייב עד שישרוט על מת וכמה ישרוט ויהא חייב כדי שיראה משם שריטה.

ג,ט הכותב כתובת קעקע בבשר של חבירו שניהן חייבין במה דברים אמורים בזמן ששניהן מזידין אבל אם היו שוגגין פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב ואינו חייב עד שיקעקע בדיו בכחול לעבודת כוכבים קולפו באיזמל פטור הרושם על עבדו שלא יברח פטור המתגודד על המתים ביד פטור ובכלי חייב על עבודת כוכבים בין ביד בין בכלי חייב.

ג,י כהן גדול שפרע או שפרם או שנטמא לאחד מכל הקרובים הרי זה חייב זה הכלל כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה לוקין עליה את הארבעים וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין לוקין עליה את הארבעים אבל בכהן הדיוט שנטמא לשאר מתים או שנכנס לבית הקברות הרי זה חייב נכנס לשדה שאבד בה קבר בתוכה אינו חייב עד שיהלך את כולה נכנס לבית הפרס או לארץ העמים או שיצא לחוץ לארץ מכין אותו מכת מרדות. מכת תורה ארבעים חסר אחת אומדין אותו אם יש לו ללקות לוקה ואם לאו אינו לוקה. מכת מרדות אינו כן אלא מכין אותו עד שיקבל עליו או עד שתצא נפשו.

מסכת מכות פרק ד

ד,א החוסם את הפרה והמזווג את הכלאים פטור אין לך שהוא חייב אלא הנוהג והמנהיג בלבד רבי אלעזר אומר נזיר שהניח פיו על פי חבית של יין ושתאה כולה בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת מתרין בו ושותה חייב על כל אחת ואחת וכן היה ר "א אומר נוטל אשכול של ענבים אכלו כולו בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת מתרין בו ואוכל מתרין בו ואוכל חייב על כל אחת ואחת אכל ממנו ענב ים לחין ויבשים אכל ממנו שני חרצנים וזגין או שסחט ממנו כזית יין ושתה חייב על כל אחת ואחת.

ד,ב המעלה כזית משתי הלחם לעבודה או בחוץ הרי זה חייב שנא ' (ויקרא ב) קרבן ראשית תקריבו וגו ' אחד המזבח ואחד הכבש ולכך המעלה מבשר החטאת מבשר אשם מבשר קדשי קדשים מבשר קדשי ם קלים ממותר העומר משתי הלחם ומלחם הפנים משירי מנחות משאור ומדבש עובר בלא תעשה שנאמר (שם) כי כל שאור וכל דבש לא

תקטירו רבי יוסי אומר חטאת עולה שלמים אינו חייב אלא אחת אבל אמר חטאת עולה ושלמים חייב על כל אחת ואחת.

ד,ג המקדיש בעל מום למזבח עובר משם חמשה לאו ין משם בל תשחט בל תקדיש בל תזרוק דמו בל תקטיר חלבו בל תקטיר מקצתו שנא ' (ויקרא כב) תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו ר' יוסי בר"י אומר אף משום בל תקבל דמו הקדישו ולא שחטו אינו חייב אלא אחת הקדישו ושחטו וזרק את דמו חייב על כל אחת ואחת המקדיש רובע ונרבע ומוקצה ונעבד אתנן ומחיר עובר משום [כל] שמות הללו והרי הן כבעלי מומין שקדם הקדשן את מומן ואין יוצא לחולין אלא על מום קבוע בלבד.

ד,ד הממיר במוקדשים והנודר במקדש והעובד במקדש או ששחטן חוץ לזמנן או ששחטן חוץ למקומן עובר בלא תעשה יש תולש ב ' שערות ועובר משם ארבעה דב רים משם נזיר משם מצורע משם י "ט ומשם המקיף . החובר את האדם ואת הבהמה את החיה ואת העופות בין גדולים ובין קטנים בין זכרים ובין נקבות אחד חובר מרובה ואחד חובר מועט עובר בלא תעשה שנא ' (דברים יח) וחובר חבר אחד חובר את הנחש ואחד חובר את העקרב המסרס את האדם ואת הב המה ואת החיה ואת העוף בין גדולים בין קטנים בין זכרים ובין נקבות הרי זה חייב ר' יהודה אומר מסרס את הזכרים חייב ואת הנקבות פטור.

ד,ה העושה עבודת כוכבים המחתך המעמיד הסך המקנח והמגריד עובר בלא תעשה הנותץ אבן אחת מן ההיכל ומן האולם ומן המזבח עובר בלא תעשה שנא ' (דברים יב) ונתצתם את מזבחותם וגו' לא תעשון כן לה' אלהיכם ר' ישמעאל אומר המוחק אות אחת מן השם עובר בלא תעשה שנאמר ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה ' המאחר במוקדשין הממיר במוקדשים והמשייר חמץ בפסח והמקיים כלאים עובר בלא תעשה אבל אין לוקה עליהן את הארבעים לפי שאין בהם מעשה זה הכלל כל שיש בו מעשה לוקה וכל שאין בו מעשה אינו לוקה חוץ מן הממיר והנשבע והמקלל את חבירו בשם.

ד,ו הנוטל אם על הבנים רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי כל עוברי לא תעשה שעברו על מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אם קיימו את מצות לא ת עשה שבה פטורין ואם לאו חייבין עבר עבירה שיש בה ב' לאוין אין אומדין אותו אומד אחד על שניהם אלא לוקה מלקות ומתרפא וחוזר ולוקה אמדוהו שאין יכול לקבל אלא ארבעים אין מוסיפין לו אפילו אחד אבל גורעין ממנו אם אמדוהו שאין יכול לקבל אלא כ ' אין מוסיפין אפילו א ' אבל גורעין ממנו ב' אמדוהו שאין יכול לקבל אלא שלש אפילו עומד ומפריץ אין מוסיף לו אפילו אחד לפיכך אם הוסיף לו חזן רצועה אחת ומת גולה על ידו.

ד,ז אין אומדין אותו יותר ממ ' דברי ר' יהודה א"ר יוסי במה דברים אמורים בעדות ובהתראה א' אבל בב' עדיות ובשתי התראות אומדין א ותו אפילו בנ' ואפילו במאה לפיכך אם קלקל אחת מהן מלקין אותו אמדוהו שאם לוקה יקלקל הן מלקין אותו שאם יצא מב"ד וקלקל הם מלקין אותו קלקל עד שלא לקה מלקין אותו שנאמר הכה תכה ונקלה אם משלקה קלקל אין מלקין אותו ובמה היא קלקלתן אחד האיש ואחד האשה ברעי דברי רבי יוסי ר' יהודה אומר האיש ברעי והאשה במים וחכ "א אחד האיש ואחד האשה בין ברעי בין במים.

ד,ח מכות בג' אחד מכה ואחד מונה ואחד קורא לא יהו מתחלפין עליו . רצועה לא היתה ארוכה אלא קצרה שלא תגיע לצפור נפשו וימות אלו הן הלוקין כל עוברי לא תעשה

שעברו על מצות לא תעשה שיש בה קום עשה ואף על פי שחייבין מיתה בידי שמים כרת בידי שמים מלקין אותו מיתת בית דין אין מלקין שנאמר כדי רשעתו מת אינו לוקה משלם אינו לוקה.

מסכת שבועות פרק א

א,א אין בה ידיעה בתחלה בין שיש בה ידיעה בתחלה בין שיש בה יד יעה בסוף שעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין דברי ר "מ ר' יהודה ור"ש חולקין בשעיר על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף וטהור שאכל טמא שעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין דברי ר' יהודה ר"ש אומר שעירי רגלים מכפרין אבל לא שעירי ר "ח ומודה ר"ש בשעיר שלא קרב ברגל שיקרב בר"ח לא קרב בר"ח יקרב ביוה"כ לא קרב ביוה"כ יקרב לרגל הבא שמתחלה לא הוקדשו קרבנות הצבור אלא ע "מ שיקרב על מזבח החיצון. היה ר"ש אומר ל"ב שעירים קריבין לצבור בכל שנה ושנה שלשים ואחד בחוץ ונאכלין ואחד בפנים ואינו נאכל ושעיר המשתלח . שנים עשר בי "ב חדשי ה שנה שבעה בפסח ושמונה בחג ב' ביוה"כ א' בר"ה ושנים בעצרת אחד בגלל לחם הפנים ואחד בגלל היום. ואם כפר הראשון על מה שני מכפר על הטומאה שאירעה בין זה לזה ואמרינן כך ישראל צריכין להביא שני שעירין בכל יום אלא שחס הקב"ה על נכסין של ישראל.

א,ב היה ר "ש אומר קשה טומ את מקדש וקדשיו מכל עבירות שבתורה שכל עבירות שבתורה מתכפרות בשעיר אחת וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בל "ב שעירין כל עבירות שבתורה <מתוכו> מתכפרות פעם אחת בשנה וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בכל חדש וחדש שנאמר (יחזקאל ה) לכן חי אני נאום ה ' אלהים אם לא יען את מקדשי טמאת וגו' קשין הן שקוצין ותועבות שעשית וטומאת מקדש וקדשיו קשה מכולן.

א,ג מעשה בשני אחים כהנים שהיו שוין ורצין ועולין בכבש וקדם אחד מהם את חבירו לתוך ארבע אמות נטל אחד מהן את הסכין ותקע בלבו בא ר ' צדוק ועמד על מעלות האולם בהר הבית ואמר שמעוני אחינו בית ישראל הרי הוא אומר (דברים כא) כי ימצא חלל באדמה וגו ' אנו מהיכן נמוד מן ההיכל או מן העזרות געו כל ישראל בבכיה אחריו ואח"כ בא אביו של תינוק אמר להם אני כפרתכם מפרפר הוא בני וסכין לא נטמא מלמד שטומאת סכין היתה קשה עליהן משפיכות דמים וכן הוא אומר (מלכים ב כא) וגם דם נקי שפך מנשה מכאן אמרו בעון שפיכות דמים שכינה נעלית ובית המקדש מיטמא.

א,ד כל המטמאין שבתורה בין שנטמאו טומאה קלה ובין שנטמאו טומאה חמורה חייבין על טומאת מקדש וקדשיו שנאמר (ויקרא ה) בכל דבר טמא לרבות כל המטמאין שבתורה או נפש למה נאמר לפי ששלש מצות אמורות בפרשה ב' מפורשות ואחת סתומה תלמוד סתומה מן המפורשה מה מפורשה שבע אף סתומה שבע אפילו אמר לעדים בואו והעידוני שלא נטמאתי ואמרו לו שבועה שאין אנו יודעין לך עדות יכול יהו חייבין ת "ל או נפש דהסיען הכתוב מכלל הטומאות ובא לו לכלל שבועות . או נפש לרבות כל הנפשות א ף

נפש נשיא ומשיח ר' ירמיה אומר דבר למד מעניינו שנא' (ויקרא ה) ואם לא תגיע ידו די שה ואומר ואם לא תשיג ידו לשתי וגו' במי שבא לכלל עוני הכתוב מדבר יצא נשיא ומשיח שאין באין לכלל עוני שקדושתן עולמית. בכל [דבר] טמא מה ת"ל בכל דבר ר"ע אומר להביא את הנגע שאין טומאה יורדת להן אלא בדבר שר"ע לא היה דורש כלל ופרט והיה דורש רבויין ומעוטין שכך למד מנחום איש גם זו ר' נתן אומר להביא את הכלים שאין טומאה יורדת להן אלא במחשבה אמר ליה מה ראו כלים למחשבה שר"ש לא היה דורש רבויין ומעוטין והיה דורש כלל ופרט וכלל או נפש אשר תגע בכל דבר טמא כלל או בנבלת חיה טמאה וגו' פרט או כי יגע בטומאת אדם וגו' כלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט כשהוא אומר לכל טומאתו אשר יטמא בה חזר וכלל אם כלל הראשון אמרינן לאו אלא כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט לומר לך מה הפרט מפורש טמאות המפורשות מן התורה יצא עדר גמלין ועדר רחילין ומכונות חיה ועוף ששכנו טמאות דאין מפורש מן התורה ר' נתן אומר טומאת גאיות ולא טומאת קדושה יצא השורף את הפרה ופרים המשלח את השעיר שהן טומאות קדושות. אין לי אלא בהמה חיה ועוף טהורין בהמה חיה ועוף טמאין מנין ת"ל או בנבלת שרץ טמא אמר ר' יאשיה וכי יש בשרץ טמא וטהור אלא כשם שחלקתה בין שרץ טמא לטהור כך בין בהמה וחיה לא תחלוק בין טמאין לטהורין אין לי אלא בכולן בכזית מנין ת"ל בנבלת חיה טמאה מה ת"ל טמאה להביא את כזית. א"ר שמעון מה ראו לומר בבהמה חיה בכזית טמא ובשרץ בכעדשה אלא בהמה וחיה תחלת ברייתן כזית. שרץ תחלת ברייתן כעדשה.

א,ה נטמא ונעלמה ממנו טומאה זכר את המקדש ונעלם ממנו זה וזה והשתחוה או ששהה כדי השתחויה או שנדבק עם חבירו כדי השתחויה או שנכנס לתוספת העזרה ושהה כדי השתחויה חייב על כל אחת ואחת דברי ר' ישמעאל שהיה ר' ישמעאל אומר ונעלם ממנו ונעלם ממנו שתי פעמים לחייב על העלם דבר טומאה ועל העלם מקדש ר' אליעזר ור"ע אומרים אינו חייב אלא על העלם טומאה בלבד.

מסכת שבועות פרק ב

ב,א שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין אסורים פגול ונותר וטומאה שבועה שלא אשתה ושתה משקין אסורין יין של ערלה ושל כלאי הכרם חייב ור"ש פוטר שבועה שאוכל אוכלין אסורין פגול נותר וטומאה. שבועה שלא אשתה ושתה משקין אסורין יין של ערלה ושל כלאי הכרם פטור ור"ש מחייב מודה ר"ש באומר קונם אשתי נהנית לי אם אוכל ואם אשתה ואכל אוכלין אסורין משקין אסורין שאשתו מותרת לו.

ב,ב שבועה שלא אוכל וחזר ואמר שבועה שאוכל על האחרונה לוקה מיד ועל הראשונה אם אכל חייב אם לא אכל פטור. שבועה שאוכל וחזר ואמר שבועה שלא אוכל על האחרונה לוקה מיד על הראשונה אם אכל פטור אם לא אכל חייב. שבועה שלא אוכל ושלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת שלא אמר אלא לזרז את הראשונות. שבועה שאוכל שאוכל ולא אכל אינו חייב אלא אחת שלא אמר את האחרונות אלא לזרז את

הראשונות. שבועה שלא אכלתי שבועה שלא אכלתי חייב על כל אחת ואחת זה חומר לשעבר מלעתיד לבא.

ב,ג המשביע את העובד כוכבים את הנשים את הקטנים את הקרובין את הפסולין פטור שנאמר (ויקרא ה) והוא עד בעד שראוי להוציא ממון רבי אליעזר אומר המשביע בעד אחד פטור שאינו ראוי להוציא ממון . עדות ממון מתקיימת בראיה שלא בידיעה ובידיעה שלא בראיה איזו היא ראיה שאין בה ידיעה תן לי מאתים זוז שיש לי בידך אין לך בידי לא מניתי לך במעמד פלוני ופלוני יאמרו ואני אתן זו ראיה שאין בה ידיעה ואיזו היא ידיעה שאין בה ראיה תן לי מאתים זוז שיש לי בידך אין לך בידי לא הודיתה לי במעמד פלוני ופלוני יאמרו ואני נותן זו היא ידיעה שאין בה ראיה.

ב,ד חייבין על זדון העדות עם זדון השבועה ועל זדון העדות עם שגגת השבועה ועל שגגת העדות שהוא פטור . ואיזהו זדון העדות עם זדון השבועה שהוא חייב היה יודע לו עדות והיה יודע שכל הנשבע מביא קרבן זו היא זדון העדות עם זדון השבועה שהוא חייב. ואיזהו זדון העדות עם שגגת השבועה שהוא חייב היה יודע לו עדות ולא היה יודע שכל הנשבע מביא קרבן זהו זדון עדות עם שגגת שבועה שהוא חייב ואיזו היא שגגת העדות שהוא פטור לא היה יודע לו עדות או שהיה יודע ונעלם ממנו בשעה שנשבע פטור שנאמר ונשבע על שקר.

ב,ה חייבין על זדון פקדון עם זדון השבועה ועל זדון הפקדון עם שגגת השבועה ועל שגגת הפקדון שהוא פטור איזה הוא זדון הפקדון עם זדון השבועה שהוא חייב היה יודע שיש בידו פקדון והיה יודע שכל הנשבע מביא קרבן זה הוא זדון פקדון עם זדון השבועה שהוא חייב. ואיזה הוא זדון הפקדון עם שגגת השבועה שהוא חייב היה יודע שיש בידו פקדון ולא היה יודע שכל הנשבע מביא קרבן זה הוא זדון הפקדון עם שגגת שבועה שהוא חייב ואיזו היא שגגת שבועה שהוא פטור לא היה יודע שיש בידו פקדון או שהיה יודע ונעלם ממנו בשעה שנשבע פטור שנאמר ונשבע על שקר היה מחזר אחר עדים אמרו מפני מה אתה בא אחרינו שבועה שאין אנו י ודעין לך עדות פטורין עד שיטענו אבל בפקדון אינו כן מפני מה אתה בא אחרינו שבועה שאין לך בידי ה "ז פטור. זהו חומר בשבועת הפקדון משבועת העדות אמר לעדים בואו והעידוני שיש לי ביד פלוני מאתים זוז מעסקי שכר שכיר וממזון האשה והבנות שבועה שלא נעידך הרי אלו פטורין עד שיאמרו לו שבועה שאין אנו יודעין לך עדות וכן בפקדון אמר לו תן לי מאתים זוז שיש לי בידך מעסקי שכר שכיר ומזון האשה והבנות שבועה שלא אתן לך פטור עד שיאמר לו שבועה שאין לך בידי. אמר לעדים בואו והעידוני שאמר פלוני ליתן לי ר ' זוז ולא נתן לי. כסות שאמר להלבישני ולא הלבישני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות הרי אלו פטורין שאומר לו אמר לי ליתן לך וא"א ליתן לך. אמר להלבישך וא"א להלבישך וכן בפקדון אמר ליתן מאתים זוז ולא נתת לי. כסות שאמר הלבישני ולא הלבשתני שבועה שאין לך בידי פטור שאומר לו אמר ליתן לך. וא"א ליתן לך אמר להלבישך וא"א להלבישך.

ב,ו המשביע בפני עובד כוכבים בפני לסטים בפני מוכסין פטור שנאמר אם תחטא ולא יגיד הוא חוטא אם לא יגיד ואל יהא חוטא כשיגיד בואו והעידוני לאבא שיש לו ביד פלוני מאתים זוז מעסקי שכר שכיר וממזון האשה והבנות שבועה שאין אנו יודעין לך עדות ה רי אלו פטורין עד שישמעו מפי התובע. מת אביו ירשו בנו נכנס תחתיו הרי הוא כמוהו.

ב,ז האומר יכך אל יכך ייטיב לך כן ייטיב לך יריע לך אל ירע לך כן ירע לך זו היא אלה האמורה בתורה ר' יהודה אומר ייטיב פטורין וחכמים מחייבין באומר ייטיב לך אם תבואו ותעידוני ירע לך אם תבואו ותעידוני אל ירע לך אם תבואו ותעידוני.
ב,ח אנסתה ופתיתה את בתי והוא אומר לא אנסתי ולא פתיתי משביעך אני ואמר אמן חייב ור"ש פוטר שאין משלם קנס ע "פ עצמו זה הכלל כל שהוא קנס ומשלם ע "פ עצמו משביעך ואמר אמן פטור וכל שאינו קנס ואינו משלם ע "פ עצמו משביעך אני ואמר אמן חייב האומר נשבע אני בתורה ובשמים פטור.

מסכת שבועות פרק ג

ג,א המשביע את חבירו על דבר שיש בו שוה פרוטה וכפר ה "ז משלם קרן וחומש ואשם. המשביע את העדים על דבר שיש בו שוה פרוטה וכפרו הרי אלו חייבין קרבן ופטורין מן הממון שנאמר ונשא עונו קרבן ר' יהודה בן בתירה אומר נאמר כאן ונשא עונו ונאמר להלן עונו ישא מה עונו ישא האמור להלן נטילת נשמה אף עונו ישא האמור כאן נטילת נשמה ונשא עונו מלמד שבכלל נשיאת עון קרבן.
ג,ב ר' יהושע אומר ד' אין חייבין לשלם מן הדין ואין השמים מוחלין להם עד שישלמו . היודע עדות לחב ירו ואינו מעיד אינו חייב לשלם מן הדין ואין השמים מוחלין לו עד שישלם. השוכר עדי שקר וגבה אינו חייב לשלם מן הדין ואין השמים מוחלין לו. הכובש קמה לפני האור והפורץ גדר לפני בהמה אין חייבין לו מן הדין ואין השמים מוחלין להן עד שישלם.
ג,ג אין לי אלא עדות ממון עדות נפשות והרציחות והנאפות והעובד כוכבים מנין ת "ל (דברים יט) נפש בנפש יכול יהו חייבין קרבן ופטורין מן הממון ת "ל (ויקרא ה) מאלה יש מאלה חייב ויש מאלה פטור דבר שהוא של ממון חייב דבר שאינו של ממון פטור אמר בן זומא לפני ר ' ישמעאל משמע מי יביא עדות ממון יהא מב יא עדות נפשות אמר לו ר ' ישמעאל בן זומא סתרתיה בני הרי הוא אומר (שם) אם לא יגיד ונשא תלה הכתוב נשיאות עון במגידין יצא עדי נפשות בין מגידין בין שאינן מגידין שאין השמים מוחלין להן . רבי אלעזר בן מתיא אומר אין אדם מתחייב אא "כ חטא שנא' (שם) נפש כי תחטא ושמעה וכן היה ר' אלעזר בן מתיא אומר מתחייב לראות הרואה עושי מצוה זכה לראות.
ג,ד שמע מפי אחרים מפי עצמו מנין ת "ל כי תחטא לרבות את השומע מפי עצמו כשומע מפי אחרים דברי ר"ש ר' יהודה בן בתירא אומר אינו צריך ק "ו הוא ומה אם נדרים שאין חייבין עליהן מפי אחר חייב עליהן מפי עצמו שבועה שחייב עליהן מפי אחרים אינו דין שהוא חייב עליהן מפי עצמן . אמר ר' אליעזר נמטי לפני ר ' יהודה בן בתירא וכי יש עונשין מן הדין רבי אומר ממשמע שנאמר ושמעה בין מפי עצמו ובין מפי אחרים הא מה ת"ל כי תחטא מגיד שנקרא ע"ש סופו.
ג,ה חנניא בן חכינאי אומר (ויקרא ה) וכחש בעמיתו אין אדם כופר בעמיתו עד שכופר בעיקר פעם אחת שבת ר' ראובן בטבריה מצאו פלוספוס אמר לו איזה הוא שנוי שבעולם אמר לו זה הכופר במי שבראו . איזהו (שמות כ) כבד את אביך לא תרצח לא תנאף לא

תגנוב לא תענה לא תחמוד דהא אין אדם כופר בדבר עד שכופר בעיק ר ואין אדם הולך לדבר עבירה אלא אם כפר במי שצוהו לה עליה . (ויקרא ה) קול אלה ר ' יהודה אומר אלה זו קללה. קול השבועה ר"ש אומר אלה זו שבועה אלו הכנויין שבתורה אוסרכם אני כובליכם אני בצדיק בתמים בישר הרי זה חייב . (שם) והוא עד לא עד מפי עד ולא מפי בת קול ולא מ קול הברה והוא עד בב ' עדים הכתוב מדבר אתה אומר בב ' עדים הכתוב מדבר או אינו אלא בעד אחד ת "ל (דברים יט) לא יקום עד אחד באיש שאין ת "ל אחד אלא כ"מ שתפס הכתוב עד סתם הרי הוא בכלל שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד.

ג,ו והוא עד הכשר לעדות (ויקרא ה) ושמעה להוציא את החרש . או ראה להוציא את הסומא או ידע להוציא את השוטה אם לא יגיד ונשא את עונו להוציא את האלם . אלו דברים הראשונים ר "ע אומר (דברים יג) ודרשת וחקרת וכי יש דורשין לחרשין ויש חוקרין לשוטים ת "ל (ויקרא כד) משפט אחד יהיה לכם לכם כדיני ממונות כך בדיני נפשות מה דיני נפש ות בדרישה וחקירה אף דיני ממונות בדרישה ובחקירה אי מה דיני נפשות לעדיו יכול אף דיני ממונות כן ת "ל (שמות כא) עין ישלם אי מה דיני נפשות פטר את השוגג יכול אף דיני ממונות פטר ת "ל עין ישלם אי מה דיני נפשות פרט משזרק והרג יכול אף דיני ממונות כן ת "ל אבן יד ישלם אי מה דיני נפשות בכ"ג יכול אף דיני ממונות כן ת"ל (שמות כב) ונקרב בעל הבית אל האלהים ריבה לו הכתוב דיין אחד עד האלהים יבא דבר שניהם ריבה לו הכתוב שני דיינין אשר ירשיעון אלהים ריבה הכתוב ג ' דיינין מכאן אמרו דיני ממונות בג ' ור' יוסי אומר בחמשה כדי שיגמור הדין ב ג' יכול אין לי בג ' אלא דיני ממונות הקלין מנין לרבות החמורים וחומר בחמורים ת "ל עין וגו ' כויה תחת כויה וגו'.

מסכת שבועות פרק ד

ד,א חומר בשבועת העדות שאין בשבועת הפקדון וחומר בשבועת הפקדון שאין בשבועת העדות שבועת העדות נוהגת בעבדים ובשטרות ובקרקעות כיצד אמ ר לעדים בואו והעידוני שיש לי ביד פלוני עבדים ושטרות וקרקעות ואמרו לו שבועה שאין יודעים לך עדות הרי אלו חייבין משא "כ בשבועת הפקדון . חומר בשבועת הפקדון שבועת הפקדון נוהגת באנשים ובנשים וברחוקין ובקרובין בכשרים ובפסולים א "ל תן לי פקדון שיש לי בידך אמר לו מה אתה בא אחרי שבועה שאין לך בידי הרי הוא חייב ומשלם קרן וחומש ואשם ומביא אשם בשתי סלעים מה שאין כן בשבועת העדים . חומר בשבועת העדות שאין בשבועת בטוי ובשבועת הבטוי שאין בשבועת העדות שבועת העדות נוהגת בדבר מצוה וחייבין על זדונה קרבן משא "כ בשבועת הבטוי שבועת בט וי נוהגת בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש וחייבין על זדונה מכות מה שאין כן בשבועת העדות.

ד,ב חומר בשבועת הפקדון שאין בשבועת בטוי וחומר בשבועת בטוי שאין בשבועת הפקדון ששבועת הפקדון נוהגת ברשות ובמצות ומשלם קרן וחומש ומביא אשם בשתי סלעים משא"כ בשבועת בטוי חומר בשבועת בטוי ששבועת בטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש ושאין בו ממש וחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד משא "כ

בשבועת הפקדון חומר בשבועת שוא שאין בשבועת בטוי בשבועת בטוי מה שאין בשבועת שוא שבועת בטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש וחייבין ע ל שגגתו קרבן עולה ויורד משא"כ בשבועת שוא שבועת שוא נוהגת ברשות ובמצוה וחייבין על כל אחד ואחד משא"כ בשבועת בטוי.

מסכת שבועות פרק ה

ה,א שבועת הדיינין הטענה שתי כסף ופרוטה וההודאה פרוטה מן הטענה ואם אין הודיה ממין הטענה פטור כיצד שתי כסף יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור שתי כסף ופרוטה יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב מעה ופרוטה פטור שתי כסף יש לי בידך בין שכפר כולן בין שכפר מקצתן פטור מנה לי בידך אין לך בידי אלא חסר שתי כסף הרי זה ישבע חסר מעה כסף א"צ לישבע.

ה,ב היה טוענו מנה ולא היה חייב לו אלא חמשים לא יאמר לו הריני כופר בו בב "ד וכשאצא לחוץ הריני מודה לו שלא אזקק לו לשבועה ת"ל (שמות כג) לא תשא שמע שוא אל תשמע לדיין דבר שהוא של שוא היה טוענו מנה ע"פ עד אחד וכפר בו לא יאמר לאחר בא אני ואתה ונעידני ונוציא גזילה מתחת ידו ת"ל (שם) אל תשת ידך עם רשע וגו'.

ה,ג היה טוענו מנה במעמד ב"ד וכפר בו ובאו שנים והעידוהו שחייב לו חמשים זוז ה "ז משלם ופטור מן השבועה ואם היה עד אחד מעידו ה "ז נשבע על הכל. אמר ר' יוסי ק"ו ומה אם במקום שאין פיו מצטרף עם פי אחד למיתה הרי הוא נשבע ע "פ עצמו. מקום שפיו מצטרף עם פי אחד למ יתה אינו דין שישלם על פי עצמו מה לנשבע ע "פ עצמו שכן משלם ע"פ עצמו ישבע ע "פ אחד שכן אינו משלם ע "פ עד אחד ת "ל (דברים יט) לעון [לעון] אין קם אבל קם לשבועתו. מנה לי בידך היה לך בידי ונתתיו לך או שיש לך בידי במנה כסות ובמנה פירות פטור או שאמר לו אין לך בידי אל א חמשים זוז שיש לי בידך בחמשין זוז ובחמשין זוז פירות פטור אבל אם אמר לו נתתיו לך מהן נ ' זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו. מנה לאבא בידך היה לו בידי ונתתיו לו או שיש לו בידי במנה כסות במנה פירות פטור או שאמר לו אין לו בידי אלא חמשים זוז ויש לי בידו חמשים זוז כלים ובחמשים זוז פירות פטור אבל אם אמר לו נתתי לו מהן חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו.

ה,ד דינר זהב יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף וטריסית ופונדיון ופרוטה פטור דינר זהב לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף וטריסית ופונדיון ופרוטה חייב. טענו חטין והודה בשעורין פטור ור"ג מחייב טענו פירות כסות וכלים והודה באחד מהן חייב.

ה,ה ואלו שמשביעין אותו ואין משביעין להן חרש שוטה וקטן והקדש ועובד כוכבים . כיצד אמר לו גזבר מנה להקדש בידך אין לך בידי אלא חמשים זוז פטור אבל המקדיש נכסיו ויצתה עליה ן כתובת אשה ובעל חוב הרי אלו נשבעין ונוטלין ר ' אליעזר בן יעקב אומר פעמים אדם נשבע על טענת קטן כיצד אמר לו קטן מנה לאבא בידך אין לו אלא חמשים זוז פטור אבל אם אמר לו נתתי לו מהן חמשים חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו.

ה,ו עשרה דלוסקמין מלאים שטרות יש לי בידך אין לך בידי אלא דלוסקמית אחד כמות שהוא ועשרה עבדים ועליהן עשר כסות כמות שהן [אין לך בידי אלא עבד אחד כמות שהוא] עשר בתין מלאין פירות לי בידך אמר ליה אין לי אלא בית אחד כמות שהוא פטור עשר דלוסקמין מלאין שטרות לי בידך אמר אין לך בידי אלא דלוסקמית אחד ובתוכו שטר אחד. עשר עבדים ועליהן עשר כסות לי בידך א "ל אין לך [בידי] אלא עבד אחד ועליו אזור קטנה. עשרה בתים מלאין פירות לי בידך אין לך בידי אלא בית א ' ובתוכו כור אחד חטים חייב . עשר מנורות לי בידך אין לך בידי אלא מנורה אחת של עשר ליטרין. עשר כסות לי בידך אין לך בידי אלא אזור קטנה. פירות לי בידך אין לך בידי אלא כור אחת של חטים חייב מפני שטענו במדה . עשר מנורות של מאה ליטרין לי בידך איני יודע הרי הן לפניך . עשר כסות לי בידך איני יודע הרי הן לפניך . עשר כורין של חטין לי בידך איני יודע הרי הן לפניך פטור מפני שלא הודה לו במדה.

ה,ז בית מלא פירות לי בידך וכיס מלא מעות לי בידך אין לך בידי אלא חציין ושלישן חייב מפני שבית מדה וחציו ושליש מדה כיס מדה. וחציו ושליש מדה.

מסכת שבועות פרק ו

ו,א כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין שנא ' (שמות כב) ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבל הבעלים שבועה הלזה פטור מלשלם . השכיר נשבע בזמנו ונוטל עבר זמנו אינו נשבע ונוטל ואם יש עדים שתבעו בתוך זמנו אפי ' לאחר שנים עשר חדש ה "ז נשבע ונוטל בד"א בזמן שאמר לו נתתי שכרך והוא אומר לא נתת לי אבל אם אמר לו שכרתני והוא אומר לא סלע אמרתי לך והוא אומר שתים אמרתי לך המוציא מחבירו עליו הראיה.

ו,ב הנחבל כיצד היו מעידין אותו שנכנס לתוך ידו שלם ויצא חבול אמר חבלת בי והוא אומר לא חבלתי בך ה "ז נשבע ונוטל ר "י היה קורא אותו הנחכין כל זמן שהן חוككין זה את זה הרי אלו נשבעין ונוטלין . היה נשוך מקום שאינו יכול לישך עצמ ו נוטל שלא בשבועה לאחר זמן זה אומר חבלת בי והוא אומר לא חבלתי בך הרי הוא כשאר כל הטענות.

ו,ג שכנגדו חשוד על השבועה כיצד זה נשבע ונוטל . היו שניהם חשודין פטורין שנא ' (שמות כב) שבועת ה' תהיה בין שניהם בזמן שאחד מהן חשוד לא בזמן ששניהן חשודין . בין שניהם יוצ א מבין שניהם אם הנשבע נשבע על שקר סוף שהשבועה חלה עליו ואם המשביע משביע על שקר סוף שהשבועה חלה עליו שנא ' (זכריה ה) ולנה בתוך ביתו וכלתו בוא וראה דברים שאין האש אוכלתן שבועת שקר אוכלתן.

ו,ד חנוני על פנקסו שלא במוקף אמר לא שיאמר לו כתבת בזו מחוק בזו אלא אומ ר תן לבני סאתים חטים ולפועלי בסלע מעות והוא אומר נתתי והן אומרין לא נטלנו הוא נשבע ונוטל והן נשבעין ונוטלין רבי אומר אומר אני שאין הפועלין נשבעין אלא במעמד חנוני.

ו,ה אמר לחנוני תן לי בדינר פירות ונתן לו אמר לו תן לי את הדינר והוא אומר נתתיו לך ונתתו באונכלא ישבע בעל הבית או יביא ראיה שנתן לו את הדינר . נתן לו את הדינר אמר לו תן לי את הפירות אמר לו נתתים לך והולכתים לתוך ביתך ישבע חנוני או יביא

ראיה שנתן אמר ר"י בד"א בזמן שהיתה קופה מונחת בינתים אבל אם היתה יוצאה מתחת יד אחד מהן המוציא מחבירו עליו הראיה.

ו,ו הפוגם שטר חובו לא יפרע אלא בשבועה כיצד הוציא עליו שטר של מאתים והוא אומר התקבלתי מהן מנה לא יפרע אלא בשבועה ואם אמר מתחלה לא היה אלא מנה נוטל שלא בשבועה יורש שפגמו אביו שטר חובו נוטל שלא בשבועה בזה יפה כח הבן מכח האב שהבן גובה שלא בשבועה והאב אינו גובה אלא בשבועה ובזה יפה כח האב מכח יורש נתחייב האב שבועה בב"ד פטור שאין היורשין יכולין לגבות.

ו,ז אמר לשומר חנם ולשואל ולנושא שכר היכן שורי אמר לו איני יודע משביעך אני ואמר אמן ולאחר מכאן הודה שאכלו חייב אמר לשומר חנם היכן שורי אמר לו איני יודע משביעך אני וא מר אמן ולאחר זמן הודה שנגנב או שאבד פטור משא "כ בשואל. אמר נגנב או שאבד משביעך אני ואמר אמן ולאחר זמן הודה שאכלו חייב משא"כ בשואל.

ו,ח אמר לשואל היכן שורי אמר לו איני יודע משביעך אני ואמר אמן לאחר זמן הודה שנגנב או שאבד חייב מה שאין כן בשומר חנם . נגנב או שאבד משביעך אני ואמר אמן לאחר מכן הודה שאכלו פטור משא "כ בשומר חנם. אמר לשואל היכן שורי אמר לו איני יודע משביעך אני ואמר אמן ולאחר מכן הודה שנגנב או שאבד חייב משא "כ בנושא שכר והשוכר נגנב או שאבד משביעך אני ואמר אמן לאחר מכן הודה שמת או נשבה פטור משא"כ בנושא שכר והשוכר.

ו,ט אמר לנושא שכר והשוכר היכן שורי ואמר איני יודע משביעך אני ואמר אמן ולאחר מכן הודה שמת או נשבה פטור משא "כ בשואל. מת או נשבר או נשבה ולאחר מכן הודה שנגנב או שאבד חייב משא "כ בשואל. אמר לנושא שכר והשוכר היכן שורי אמר איני יודע משביעך אני ו אמר אמן ולאחר מכאן הודה שנגנב או שאבד חייב משא "כ בשומר חנם. נגנב או שאבד משביעך אני ואמר אמן לאחר מכאן הודה שאכל פטור משא "כ בשומר חנם. נמצא חייב בשואל פטור בשומר חנם . חייב בשומר חנם פטור בשואל . חייב בשואל פטור בנושא שכר והשוכר . פטור בשואל חייב בנושא ש כר והשוכר. זה הכלל כל המשנה מפטור לפטור מחובה לחובה מפטור לחובה [פטור] ומחובה לפטור חייב. ומסורתא שנים משא"כ בשואל. והשואל. שנים משא"כ בשומר חנם. ושומר חנם שלשה נושאין ונותנין שנים מה שאין כן בשואל אחד נושא שנים מה שאין כן בשומר חנם. מסורתא חייב. פטור חייב. חייב פטור. חייב. חייב פטור.

מסכת עדויות פרק א

א,א כשנכנסו חכמים לכרם ביבנה אמרו עתידה שעה שיהא אדם מבקש דבר מדברי תורה ואינו מוצא מדברי סופרים ואינו מוצא שנאמר (עמוס ח) <לכן> הנה ימים באים נאם ה' וגו' ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו דבר ה' זו נבואה דבר ה' זה הקץ דבר ה' שלא יהא דבר מד"ת דומה לחברו אמרו נתחיל מהלל ומשמאי שמאי אומר מקב חלה הלל

אומר מקבים וחכ "א לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא קב ומחצה חייב בחלה שנאמר (במדבר טו) ראשית עריסותיכם כדי עיסתכם וכמה עי סתכם כדי עיסת מדבר וכמה עיסת מדבר עומר שנאמר (שמות טז) והעומר עשירית האיפה הוא שיערו חכמים שבעה רבעים ועוד מדברית שהן חמשה רבעי צפורית שהן קב ומחצה ירושלמית.

א,ב הלל אומר מלא הין מים שאובין של שנים עשר לוג פוסלין את המקוה שמאי אומר מלא הין מים שאובין של ש נים וששה לוג פוסלין את המקוה וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא שלשה לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה . מעשה שבאו שני גרדיים משער האשפות שבירושלים והעידו בשם שמעיה ואבטליון ששלשת לוגין מים פוסלים המקוה וקיימו את דבריהם ולמה הוזכרו שם מקומם ושם אומנ יהן והלא אין לך אומנות ירודה אלא גרדי אין לך מקום ירוד משער האשפות אלא מה אבות העולם לא עמדו על דבריהן במקום שמועה על אחת כמה וכמה שלא יהא אדם עומד על דבריו במקום שמועה. לעולם הלכה כדברי המרובין לא הוזכרו דברי היחיד בין המרובין אלא שמא הוצרך להן שעה ויסמכ ו עליהן וחכמים אומרים לא הוזכרו דברי יחיד בין המרובין אלא מתוך שזה אומר טהור וזה אומר טמא כדברי ר ' אליעזר יאמרו לו כדברי ר ' אליעזר שמעת.

א,ג נשאל לחכם וטמא לו לא ישאל לחכם אחר היו שנים אחד אוסר ואחד מתיר אחד מטמא ואחד מטהר אם יש חכם אחר נשאלין לו ואם לאו הולכין אחר המחמיר ר "י בן קרחה אומר דבר מדברי תורה הולכין אחר המחמיר. מדברי סופרים הולכין אחר המיקל.

א,ד האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים והיה שלום בינו לבינה שלום בעולם באתה ואמרה מת בעלי תנשא שלום בעולם ואמרה מת בעלי בין בוכה בין שאינה בוכה בין בגדיה קרו עים בין שאין בגדיה קרועים נאמנת ר ' יהודה אומר לעולם אינה נאמנת אלא א"כ באתה בוכה ובגדיה קרועים אמרו לו א "כ זו שהיתה פקחת תנשא שלא היתה פקחת לא תנשא ב"ה אומרים לא שמענו אלא בבאה מן הקציר בלבד אמרו להן ב "ש והלא כל ימות השנה קציר יצא קציר שעורין בא קציר חטים יצא קציר חטים בא בציר יצא בציר נמצא כל ימות השנה קציר . אמרו להן ב "ה מצאנו שאין אחין נכנסים לנחלה על פיה אמרו להן ב"ש והלא מספר כתובתה נלמד שכתב לה לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליך בכתובתיך וצאי חזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש.

א,ה ששה דברים ר "ע מטמא וחכמים מטהר ין השרץ והצפרדע ברשות הרבים וכן כזית מן המת וכזית מן הנבלה עצם מן המת ועצם מן הנבלה גוש מארץ טהור גוש מארץ הפרס גוש מארץ טהור גוש מארץ העמים שני שבילין אחד טמא ואחד טהור ר "ע מטמא וחכמים מטהרין.

א,ו השדרה והגולגולת משני מתים רביעית דם משני מתים רובע עצמות משני מתים אבר מן המת מב' מתים אבר מן החי מב' אנשים ר"ע מטמא וחכמים מטהרין.

א,ז שלשה דברים אמרו לפני ר' ישמעאל ולא אמר בהן אסור והיתר ופירשן ר' יהושע בן מתיא המפיס מורסא בשבת אם לקולפה ולעשות לה פה כדרך שהרופאין עושין חייב אם להוציא ממנה לחה פטור. השום והבוסר והמלילות שריסקן מבעוד יום ר ' ישמעאל אומר יגמור משתחשך ור"ע אומר לא יגמור אבל כהנים נהגו כר' ישמעאל.

א,ח שלשה דברים אמרו לפני ר"ע שנים משם ר' אליעזר ואחד משם ר' יהושע ולא אמר בהן לא איסר ולא היתר ולא כשר ולא פסול לא טומאה ולא טהרה . שנים משם ר '

אליעזר אשה מה היא לצאת בעיר של זהב ולא אמר בה לא איסור ולא היתר ר "א מתיר וחכמים אוסרין. מפריחי יונים מה הן לעדות לא אמר בהו לא כשר ולא פסול ור ' אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין אחד משם רבי יהושע השרץ בפי החולדה והחולדה מהלכת על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ר ' אליעזר מטהר ור ' יהושע מטמא וחכמים אומרים ודאי טמא וספק טהור.

א,ט תנור שתחלתו ארבעה ושיריו ארבעה שבראשונה היו אומרים שלשה הרי לי סנדל של עץ ושל סיידין שטמא מדרס על שירי תנור ר "ע מטמא ואשה חולצת בו ויוצאין בו בשבת ולא הודו לו.

א,י חמשה דברים היה ר "ע דורש כמין אגדה בחמשה דברים אדם זוכה לבן וחכמים אומרים עד הפרק זכה לו מיכן ואילך הוא זוכה לעצמו אמר ר "ע היכן מצינו שהיו חיגרין עד הפרק וכשהגיע הפרק נתפשטו ושהיו חרשין עד הפרק וכשהגיע הפרק נתפקחו ושהיו סומין עד הפרק כשהגיע הפרק נתפתחו והיאך זוכה לו עד אותה השעה אמרו לו כי מצינו שהיו פשוטים עד הפרק וכשהגיע הפרק נתחגרו ושהיו פקחין עד הפרק וכשהגיע הפרק נתחרשו ושהיו פתוחים עד הפרק וכשהגיע הפרק נסתמו הא אין זוכה לו אלא עד אותה השעה בלבד.

א,יא מספר הדורות לפניו הקץ אע "פ שהימים והשעות כחוט השערה לפני המקום אינו מונה אל א דורות שנא ' (ישעיהו מא) קורא הדורות מראש ואע "פ שנא' (בראשית טו) ועבדום וענו אותם ונאמר (שם) ודור רביעי ישובו הנה וגו '. הרי הוא אומר (שמות כג) את מספר ימיך אלו שני דורות ושאר כל אדם זכה משלימים שנותיו לא זכה פוחתין לו משנותיו דברי ר"ע וחכ"א זכה מוסיפין לו על שנותיו לא זכה פוחתין מהן אמרו לו לר "ע הרי הוא אומר (מלכים ב כ) והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה אמר להן משלו הוסיפו לו אמר להן ר"ע הרי הוא אומר (מלכים ב יג) הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ועדיין לא היה מנשה בעולם אמרו לו וכי נאמר הנה בן נולד לבית דוד בן חזקיה והלא לא נאמר אלא הנה נולד בן לבית דוד בין מחזקיה בן מיכל בית דוד.

א,יב ה' רחלות גוזזות מנה מנה ופרס שהן שבעים וחמש סלעים חייבות בראשית הגז דברי ר' דוסא וחכ"א ה' רחלות גזוזות כל שהן. ר' נתן אומר ר' דוסא אומר כביצה אוכלין כמוה ובקליפתה וחכ "א חוץ מקליפ תה. האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני אוכלת בתרומה ואם יש עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני [אינה] אוכלת.

א,יג ארבעה ספקות ר' יהושע מטמא וחכמים מטהרין הטהור עומד והטמא עובר טומאה ברה"י וטהרה ברה"ר טהורה טומאה ברשות היחיד וטומאה ברה "ר ספק נגע ספק לא נגע ספק האהיל ספק לא האהיל ספק הסיט ספק לא הסיט ר' יהושע מטמא וחכמים מטהרין.

מסכת עדויות פרק ב

ב,א ארבעה דברים ר' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין מסרק של צרצור ר ' אליעזר אומר אין מטמא באויר וחכמים אומרים מטמא באויר . דף של נחתום שקבעו במסמר או שחיברו במריש או בקורה ר ' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין . מנעל שעל האימים ר '

אליעזר מטמא וחכמים מטהרין . חתכו חוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא ר ' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין והיה נקרא תנורו של עכנאי שעליו רבו מחלוקת בישראל.

ב,ב כ"ד דברים מקולי ב "ש וחומרי ב "ה ב"ש אומרים אין אדם מדיר את אש תו ב"ה אומרים אין אדם מדיר את בנו בנזיר ביצה שנולדה ביו "ט אחרים אומרים משום ר ' אליעזר תאכל היא ואמה . הסך שמן טהור ונטמא ירד וטבל ב "ש אומרים אע"פ ששוחה ויורד טהור בית הלל אומרים כדי סיכת אבר קטן טמא פחות מכן טהור אמר ר "א בר' צדוק כשהייתי אצל ר ' יוחנן בן הח ירוני ראיתיו שאוכל פתו חריבה שהיו שני בצורת באתי ואמרתי לאבא אמר לי הולך לו זיתים הולכתי לו זיתים נטלן והסתכל בהן וראה שהן לחים אמר לי איני אוכל זיתים באתי ואמרתי לאבא אמר לי לך אמור לו מנוקבת היתה חבית כדברי ב "ה אלא שסתמוה שמרים להודיעך שהוא אוכל בטהרה שא ע"פ שמתלמידי ב"ש היה לא היה נוהג אלא כדברי ב"ה.

ב,ג לעולם הלכה כדברי ב "ה והרוצה לעשות להחמיר על עצמו ולנהוג כחומרי ב "ה וכחומרי ב"ש על זה נאמר (קוהלת ה) והכסיל בחשך הולך התופס קולי ב "ש וקולי ב"ה ה"ז רשע אלא או כדברי ב "ה כקוליהן וכחומריהן או כדברי ב "ש כקוליהן וכחומריהן. ב"ה אומרים אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן שלא יהא גט גדול מבנה . כתב לשם הפרכין לשם ארכיות או שהיו שני מלכים עומדין וכתב על שם אחד מהן כשר כתב לשם אבי אביו כשר לשם משפחה פסול ואם היה נקרא על שמו כשר.

ב,ד אמר ר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב "ה וב"ש על המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי שאינה צריכה ממנו גט שני על מה נחלקו על המדיר את אשתו מתשמיש המטה ב "ש אומרים שתי שבתות כלידת נקבה וב"ה אומרים שבת אחת כלידת זכר או כימי נדתה יתר על כן יוציא ויתן כתובה . כלכלה ב"ש פוטרין וב "ה מחייבין ר ' יהודה אומר הלל עצמו היה אוסר. הלוקח כלכלה לשלוח לחבירו לא יאכל עד שיעשר ר ' יהודה אומר הלל עצמו היה אוסר.

ב,ה א"ר ישמעאל בר ' יוחנן בן ברוקה לא נחלקו ב "ש וב"ה על שהיו שתי כתי עדים מעידות אותו שיהא נזיר בטהרה שבהן על מה נחלקו על שהיו שני עדים מעידין אותו שב"ש אומר נחלקו על שהיו כ אן נזירות ב"ה אומרים יש בכלל חמש שתים שיהא נזיר שתים.

ב,ו ר' יהודה אומר חמשה דברים מקולי ב "ש ומחומרי ב "ה דם הנבלות ב "ש מטהרין וב"ה מטמאין א"ר יוסי ברבי יהודה אף כשטמאו ב"ה לא טמאו אלא בדם שיש בו רביעית שאם יקרש ויהא בו כזית ומודים בביצת טריפה שהיא אסורה מ פני שגדוליה אסור על מה נחלקו על ביצת נבלה שב "ש אומרים אם שכיוצא בה נמכרת בשוק מותרת ואם לאו אסורה ר "א בן יעקב אומר דבר אחר מקולי ב "ש ומחומרי ב "ה ב"ש אומרים מתנות מכשירות ומפגלות בחטאת ומתנה אחת בכל הזבחים ב "ה אומרים אחד חטאת ואחד כל הזבחים מתנה אחת מכשרת ומפגלת.

ב,ז ר"ש אומר שלשה דברים מקולי ב "ש ומחומרי ב "ה קהלת אינה מטמאה את הידים דברי ב"ש ב"ה אומרים מטמאה את הידים . מי חטאת שעשו מצותן ב "ש <אומרים> מטהרין ב"ש מטמאין. המקשה כמה תשפה ותהא זבה ר ' אליעזר אומר מעת לעת והלכה כדבריו ר"ש בן יהודה אמר משום ר"ש ב"ש אומרים עד ג' ימים בה"א מעת לעת.

ב,ח ר' אליעזר אומר שני דברים מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה דם היולדת שלא טבלה מטמא לח ואינו מטמא יבש דברי ב "ש ב"ה אומרים מטמא לח ויבש . ארבעה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו הנשואין את האחיות הרי אלו חולצין ולא מיבמין ואם קדמו וכנסו יוציאו ר' אליעזר אמר משום ב"ש יקיימו וב"ה אומרים יוציאו אבא שאול אומר קל היה להם לב"ה בדבר הזה.

ב,ט התולש מבכור תם והניחו בחלון אע "פ שנולד בו מום לאחר מכאן ושחטו ה "ז יקבר בכור בעל מום שתלש ממנו ואח "כ מת עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין אמר ר ' יהודה מודה עקביא בזה שאסור על מה נחלקו על שנטמא ותלש ממנו ואח "כ שחטו שעקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרים אמר ר ' יוסי מודה <אבא> רבי חלפתא בזה שמותר אבל ביחוד אמרו חכמים יניחה בחלון שמא יש תקוה שאם מת יהא אסור ואם שחטו יהא מותר על מה נחלקו על שנטמא ותלש ממנו ואח"כ מת שעקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרים.

ב,י כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר ' אליעזר מטמא השיבו את ר ' אליעזר שלש תשובות לא אם אמרת בבית שיש בה רובע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו רובע רקב ד"א מי תלוי במי אבר תלוי בבשר או בשר תלוי באבר הבשר תלוי באבר איפשר שהבשר מטמא במגע ובמשא ובאהל ואבר יהא טהור. אמר ר"ש תמה אני אם טימא ר' אליעזר לא טימא אלא בזמן שיש באבר בשר כראוי כדי שיהא זה וזה מטמאין במגע ובמשא ובאהל עצם הפורש כשעורה ר ' נחוניא מטמא והשיבו רבי נחוניא שלש תשובות לא אם אמרת במת שיש בו רובע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו רובע רקב דבר אחר מי תלוי במי אבר תלוי בעצם או עצם תלוי באבר הוי אומר עצם תלוי באבר אפשר שהעצם מטמא במגע ובמשא ואבר יהא טהור אמר ר "ש תמה אני אם טימא ר' נחוניא לא טמא אלא בזמן שיש באבר עצם כשעורה כדי שיהא זה וזה מטמאין במגע ובמשא השיב ר ' יהושע על דברי שניהן ומה אם החי שיש בו רמ "ח עצם ובשר הפורשים ממנו טהורים אבר מן החי שאין בו אינו דין שיהא עצם ובשר הפורשין ממנו טהור . השיב רבי על דברי ר ' יהושע לא אם אמרת בפורש מן החי שכן פורש מדבר טהור תאמר באבר מן החי שכן פורש מדבר טמא.

מסכת עדויות פרק ג

ג,א העיד ר' צדוק על ציר חגבין טמאין שהוא טהור ומותר לאוכלי תרומה העיד ר ' יהושע ור' פפיס על דף של נחתומים שחברו במריש או בקורה ושקבע במסמר שהוא טמא שר' אליעזר מטהר ואם לא קבעו כל צרכו הכל מודים שהוא טמא . הן העידו שמעברין את השנה כל אדר שבראשונה היו אומרים עד הפורים עד שבא ר' יהושע ור' פפיס והעידו שכל אדר כשר לעיבור העיד מנחם בן פובגי שהוא צבע. על מוסף יורה של שולקי זיתים שהוא טמא ועל שצובעים שהיה טהור שבראשונה היו אומרים חילוף היו הדברים וכשהושיבו בישיבה היו הכל תמהין עליו אמר להם כך מכך אני ראש אכל הבאים אחרי.

ג,ב העיד רבי יהושע בן בתירה על דם הנבלות שהוא טהור אר "ש בן בתירה נוחרין היו ערודיות בסתרטיא של מלך והיו עולי רגלים משקעין את ארכובותיהן ולא חשו להם משום טומאה.

ג,ג העיד ר' יהודה הכהן על בת ישראל שנשאת לכהן כיון שנשאת לחופה אע "פ שלא נבעלה שר' אליעזר אומר תבעל וכן היה ר ' אליעזר אומר תבעל. לא ישא כהן אשה עד שתגדיל. ב"ד שאחריהם אומרים נאמנת עיסה לטמא ולטהר לאסור ולהתיר לרחק ולקרב אבל באלמנת עיסה לא נגעו . אמר ר"ש בן עזאי אמר להן רבי מעשה שנמצאו עצמות בירושלים בדירת עצים ובקשו חכמים לטמא את ירושלים כול ה אמר להם ר ' יהושע בושה וכלימה הוא לנו שנטמא את בתינו איה מתי מבול איה הרוגי נבוכדנצר איה ההרוגים שנהרגו מן המלחמה ועד עכשיו אלא אמרו ודאי טמא ספק טהור . אמר ר ' יהושע שמעתי ששוחטין אע "פ שאין נסכין ואוכלין קדשי קדשים אע "פ שאין קלעין קדשים קלין ומעשר שני אע "פ שאין חומה שקדושה הראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא.

ג,ד משפחת בית צריפה היתה בעבר הירדן וריחקה בן ציון בזרוע ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע ולא רצו חכמים לגלותם אבל מוסרין אותן לבניהן ולתלמידיהן פעם אחת בשבוע כגון אלו אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב רבי אומר לקרב אבל לא לרחק רבי יהודה אומר חלוף הדברים רבי חנניה בן עדו אומר הרי הוא אומר (ויקרא כז) ויצא בן אשה ישראלית וגו' והלא דברים ק"ו מה משה רבינו לא רצה לגלות את הממזרין עד שנתגלו מעצמן אליהו תלמידו של משה על אחת כמה וכמה שלא יגלה עד שיתגלו מעצמן. מי שיש לו תלמידים קורין אותו רבי נשתכחו תלמידיו קורין אותו רבן נשתכחו אלו ואלו קורין אותו בשמו.

מסכת עבודה זרה פרק א

א,א נחום המדי אומר יום אחד בגליות לפני אידיהן אסור במה דברים אמורים באידיהן הקבועים אבל באידיהן שאינן קבועין אינו אסור אלא אותו היום בלבד אע "פ שאמרו ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהם בד "א בדבר המתקיים אבל דבר שאינו מתקיים מותר אף דבר המתקיים לקח או שמכר ה "ז מותר ר ' יהושע בן קרחה אומר כל מלוה בשטר אין נפרעין ממנו ושאין בשטר נפרעין ממנו מפני שהוא כמציל מידם.

א,ב לא ישא אדם ויתן עם העובד כוכבים ביום אידו ולא יקל עמו את ראשו ולא ישאל בשלומו במקום שמתחשב מצאו לפי דרכו שואל בשלומו בכובד ראש . שואלין בשלום העובדי כוכבים באידיהן מפני דרכי שלום . אומנין ישראל שהיו עושין אצל העובד כוכבים בביתו של ישראל מותר בביתו של עובד כוכבים אסור ר ' שמעון בן אלעזר אומר אם היה שכיר היום בין בביתו של ישראל בין בביתו של עובד כוכבים אסור אם היה שכיר קבולת בביתו של ישראל מותר בביתו של עובד כוכ בים אסור במחובר לקרקע בין

כך ובין כך אסור בעיר אחרת בין כך ובין כך מותר ואע "פ שגמר את כליו לפני אידו לא יוליכנו לו ביום אידו מפני ששמח ביתו. עיר אחת עושה ועיר אחת אינו עושה אומה אחת עושה ואומה אחת אינה עושה משפחה אחת עושה ומשפחה אחת אינה עושה העושין אסורין ושאין עושין מותרין קלנדא אע "פ שהכל עושין אין אסור אלא לפולחין בלבד . סטרוניא יום שאחז בו את המלכות . קראטוסם יום גנוסיא של מלכי עובדי כוכבים יום של כל מלך ומלך הרי הוא כרבים יחיד אפילו יום המשתה שלו ויום שנעשה בו שלטון ר ' מאיר אומר אף יום שעמד בו מחליו אסור.

א,ג יריד שבתוך הכרך אין הולכין <אותו> לא לאותו הכרך ולא לעיירות הסמוכות לו מפני שהוא כנראה הולך לו ליריד דברי ר "מ וחכמים אומרים אין אסור אלא הכרך בלבד יריד שבתוך הכרך אסור חוץ לכרך מותר ושחוץ לכרך חוץ לכרך אסור תוך הכרך מותר וחנויות המוכללת לו מכל מק ום הרי אלו אסורות . עובר אדם בשיירה ממקום למקום ונכנס לכרך שהיריד בתוכו ואינו חושש מפני שהוא נראה כהולך ליריד . יריד שנתנה מלכות ושנתנה מדינה ושנתנו גדולי מדינה מותר אין אסור אלא יריד של עבודת כוכבים בלבד. הולכין ליריד של עובדי כוכבים ומתרפאין בהן רפוי ממ ון אבל לא רפוי נפשות <ואין> לוקחין מהן בתים שדות וכרמים בהמה עבדים ושפחות מפני שהוא כמציל מידם וכותב ומעלה בערכים כהן מטמא להעיד עליהן בחוצה לארץ כשם שמטמא בחוצה לארץ כך מטמא בבית הקברות מטמא לתלמוד תורה מטמא לישא אשה ר' יהודה אומר אם יש לו ממי שילמד הרי ז ה לא יטמא ואם לאו ה "ז יטמא ר ' יוסי אומר אע "פ שיש לו ממי ילמד יטמא שלא מכל אדם זוכה אדם ללמוד אלא ממי שזכה לו אמרו על יוסף הכהן שהיה מטמא ויוצא אצל ר ' יוסי לציידן. לא יצא כהן לחוצה לארץ ואפילו לישא אשה אא "כ הבטיחוהו. תגרין שהקדימו זמנו של יריד או שאיחרו ז מנו של יריד מותר אין אסור אלא זמנו של יריד בלבד. ארבע אבקות הן אבק רבית אבק שביעית אבק עבודת כוכבים אבק לשון הרע. אבק של רבית לא ישא אדם ויתן בהלואתו של חברו מפני אבק רבית . אבק שביעית לא ישא אדם ויתן עם העובד כוכבים בפירות <עבודת כוכבים> מפני אבק שביעית. אבק עבודת כוכבים לא ישא אדם ויתן עם העובד כוכבים ביום אידו מפני אבק עבודת כוכבים. אבק לשון הרע לא ישא אדם ויתן בטובתו של חברו מפני אבק לשון הרע. ישראל הולכין ליריד מותר לשאת ולתת עמהן ובחזירה אסור מפני שנהגו בעבודת כוכבים והעובד כוכבים בין בהליכה בין בחזרה מותר. עובדי כוכבים ההולכין לתרפות אסור לתת ולשאת עמהן ובחזירה מותר מפני שהוא כעבודת כוכבים שהניחוה עובדיה וישראל בין בהליכה בין בחזרה אסור. לא יטייל ישראל עם שיירה בתרפות אפילו לצאת אפילו מקדים אפילו מחשיך אפילו מתיירא מפני עובדי כוכבים מפני ליסטים מפני רוח רעה שנא' (דברים ו) לא תלכו אחרי אלהים אחרים . ר' אלעזר בנו של ר ' יוסי הגלילי אומר אם ראית צדיק שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותו הדרך הקדים על ידך שלשה ימים או אחר על ידך שלשה ימים כדי שתצא עמו מפני שמלאכי השרת מלוין אותו שנא ' (תהילים צא) כי מלאכיו יצוה לך וגו ' ואם ראית רשע שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותו הדרך הקדים על ידך שלשה ימים או אחר ע "י ג' ימים כדי שלא תצא עמו בדרך מפני שמלאכי שטן מלוין אותו שנאמר (תהילים קט) הפקד עליו רשע ושטן יעמוד על ימינו. רבי שמעון בן אלעזר אומר אם יאמרו לך ילדים בנה בית המקדש אל תשמע להן ואם יאמרו לך זקנים סתור בהמ "ק שמע להן מפני שבנין ילדים סתירה וסתירת זקנים

בנין וראיה לדבר רחבעם בן שלמה . שאלו את ר' יהושע מהו שילמד אדם את בנו ספר יוני אמר להן ילמד בשעה שאינה לא יום ולא לילה שנאמר (יהושוע א) והגית בו יומם ולילה.

א,ד מכולם היה מוכר להם חבילה וכמה היא חבילה ר ' יהודה בן בתירה אומר בלבונה אין פחות מג' מנין מוכר לתגר או מוכר לבעל הבית אם היה תגר חשוד אסור למכור לו מוכר לו חזירין ואינו חושש שמא מוכר לעבודת כוכבים מוכר לו יין ואינו חושש שמא מנסכו לעבודת כוכבים ואם פירש לו אפיל ו מים ומלח אסור למכור לו מוכר לו תרנגול לבן בין התרנגולין אמר ר ' יהודה בד"א בזמן שאמר לו מכור לי תרנגול סתם אבל אם פירש לו מפני שהוא חולה או למשתה בנו ה"ז מותר.

מסכת עבודה זרה פרק ב

ב,א לוקחין מהן בהמה לנסיון ומחזירין להן כל אותו היום וכשם שלוקחים מהן ב המה לנסיון ומחזירין להן כל אותו היום כך לוקחין מהן עבדים ושפחות לנסיון ומחזירין להן כל אותו היום כל זמן שאתה רשאי להחזיר לישראל אתה רשאי להחזיר לעובדי כוכבים אי אתה רשאי להחזיר לישראל אי אתה רשאי להחזיר לעובדי כוכבים מוכר ישראל בהמתו לעובד כוכבים על מנת לש חוט ישראל עומד על גביו והעובד כוכבים שוחט . לוקחין מהן בהמה לקרבן ואינו חושש משום רובע משום נרבע משום מוקצה משום נעבד וכשם שאין מוכרין להן בהמה גסה כך אין מוכרין להן חיה גסה ואף במקום שמוכרים להן בהמה דקה אין מוכרין להן חיה דקה רשב "א אומר מוכרין להן כלבים שגורין חולדות סנאין חתולות וקופות דברים המנקין את הבית וכשם שאין מוכרין להם כך אין מחליפין להם לא רעים ביפין ולא יפין ברעים לא שבורין בשלמים ולא שלמים בשבורין ר ' יהודה מתיר בשבורה מפני שאינה יכולה להתרפאות אמרו לו והרי הוא מרביעה והיא יולדת רבי יוסי בן בתי רה מתיר בסוס שאינו עושה מלאכה בשבת שחייבין עליה חטאת וחכמים אוסרין משום שני דברים משם כלי זיין ומשם בהמה גסה אין מוכרין להם לא כלי זיין ולא זיין ואין משחיזין להם את הזיין ואין מוכרין להם לא סדין ולא כבלין ולא קולרין ולא שלשלאות של ברזל.

ב,ב אחד העובד כוכב ים ואחד הכותי מוסרין להם שדות גזוזות תבואה קצורה ואילנות קצוצין ר' יהודה אומר שחת לגוז על מנת שתיגוז תבואה לקצור על מנת שתקצר אילנות לקוץ על מנת לקוצצן . העולה לסרטיאות של עובדי כוכבים אסור משום עבודת כוכבים דברי ר' מאיר וחכמים אומרים בזמן שמזבלין אסור משו ם עבודת כוכבים ואם אינם מזבלין אסור משום מושב לצים . ההולך לצטריונין ורואה את הנחשים ואת החברים מוליון סגילאדין סגילאדה אסור משום מושב לצים שנאמר (תהילים א) ובמושב לצים לא ישב אלה מדות שמביאין את האדם לידי בטול תלמוד תורה. העולה לתרטיאות של עובדי כוכבים אם צווח מפני צורך מותר ואם מתחשב ה"ז אסור. היושב באסטרין הרי זה שופך דמים ר' נתן מתיר משום שני דברים מפני שצוח ומציל את הנפשות ומעיד על האשה

שתנשא. הולכין לצטריונין מפני שצווח ומציל את הנפשות ולכרקמים מפני יישוב מדינה ואם מתחשב הרי זה אסור.

ב,ג אין משכירין להם בתים שדות וכרמים ואין נותנין להן אריסיות וקבולת בהמה [אחד העובד כוכבים ואחד הכותי] במה דברים אמורים בארץ ישראל ובסוריא משכירין בתים אבל לא שדות כאן וכאן לא ישכיר אדם שדהו לעובד כוכבים דברי ר "מ רבי יוסי אומר אף בא"י משכירין בתים ובסוריא מוכרין בתים ו משכירין שדות ובחוצה לארץ מוכרין אלו ואלו. כאן וכאן לא ישכיר ישראל את ביתו לעובד כוכבים שבידוע שמכניס לתוכו עבודת כוכבים אבל משכירין להם אוריאות אוצרות ופונדקיות אע "פ שבידוע שמכניס לתוכו עבודת כוכבים משכיר ישראל ביתו לכותי ואינו חושש שמכניס בתוכו עבודת כוכבים רבן שמעון בן גמליאל אומר בכל מקום לא ישכיר ישראל מרחץ לעובד כוכבים מפני שנקראת על שם ישראל ורוחצין בו בשבת ר ' שמעון בן אלעזר אומר בכ "מ לא ישכיר ישראל שדהו לעובד כוכבים מפני שנקראת על שם ישראל ועושין בה ביו"ט.

מסכת עבודה זרה פרק ג

ג,א מעמידין בהמה בפ ונדקיות של כותים אפי ' זכרים אצל נקבות ונקבות אצל זכרים ואין צריך לומר זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות ומוסרים בהמה לרועה שלהן ומוסרין לו תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות ולהתיחד עמו בת ישראל מילדת ומניקה בנה של כותית וכותית מילדת ומניקה בנה של בת ישראל . אין מעמידין בהמה בפונדקאות עובדי כוכבים אפי ' זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות שהזכר מביא זכר והנקבה מביאה נקבה ואין צריך לומר זכרים אצל נקבות ונקבות אצל זכרים. ואין מוסרין בהמה לרועה שלהן ולא תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות ולהתיחד עמו . בת ישראל לא תניק בנה ש ל עובדת כוכבים מפני שמגדלתו לעבודת כוכבים אבל עובדת כוכבים מניקה את בנה של ישראל ברשותה בת ישראל לא תילד את העובדת כוכבים מפני שמילדת לעבודת כוכבים ועובדת כוכבים לא תילד את בת ישראל מפני שחשודין על הנפשות דברי ר"מ וחכמים אומרים עובדת כוכבים מילדת את בת ישר אל בזמן שאחרים עומדים על גבה בינה לבינה אסור מפני שחשודין על הנפשות מתרפאין מהן רפוי ממון אבל לא רפוי נפשות לא תחתוך עובדת כוכבים את העובר במעיה של אשה בת ישראל ולא תשקנה כוס עקרין שחשודין על הנפשות. לא יתייחד ישראל עם העובד כוכבים לא במרחץ ולא בבית המים נדבק ישראל עם העובד כוכבים בדרך נותנו לימין ואין נותנו לשמאלו ר ' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה אומר בסייף מימינו ובמקל משמאלו שניהן עולין למעלה ויורדין בירידה ישראל עולה למעלה ועובד כוכבים למטה לא ישוח שמא ירוץ את גלגלתו וירחיב לו דרך. שאלו להיכן אתה הולך מ פליגו כדרך שאמר יעקב לעשו (בראשית לג) עד אשר אבא אל אדני שעירה והלך לו לסוכות. ישראל המסתפר מן העובד כוכבים רואה במראה מן הכותי אין רואה במראה התירו לבית רבן גמליאל להיות רואין במראה מפני שהן זקוקין למלכות. ישראל המספר את העובד כוכבים כיון שהגיע לבלוריתו שומט את ידו.

ג,ב לוקחין מן העובדי כוכבים ספרים ותפלין ומזוזות ובלבד שהיו כתובין עליהן כתקנן מעשה בעובד כוכבים אחד שהיה כותב ספרים בצידן ובא מעשה לפני חכמים ואמרו מותר ליקח ממנו מוכרין לעם הארץ ספרים תפלין ומזוזות ואין לוקחין תפלין אלא מן המומחה ואם לקח ממי שאינו מומחה ומצא בידו שתי כריכות של תפלין בודק ממנו תפלה אחת של יד או של ראש בצבת הראשון וכן בשני וכן בשלישי וכן ברביעי.

ג,ג לוקחין מעם הארץ עבדים ושפחות בין גדולים בין קטנים ומוכרין לעם הארץ עבדים ושפחות בין קטנים בין גדולים ולוקחין מהן בנות קטנות אבל לא גדולות דברי ר ' מאיר וחכמים אומרים גדולות ומקבלות עליהן אין נותנין להן בנות לא קטנות ולא גדולות דברי רבי וחכמים אומרים נותן לו גדולה ופוסק עמו על מנת שלא תעשה טהרות על גביו ומעשה ברבן גמליאל הזקן שהשיא את בת בתו לשמעון בן נתנאל הכהן ופסק עמו על מנת שלא תעשה עמו טהרות על גביו רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו צריך שאין כופין את החבר שיעשה טהרות על גבי עם הארץ ואיזה הוא עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטהרה דברי ר"מ וחכמים אומרים כל שאינו מעשר.

ג,ד הלוקח עבדים ערלים מן העובד כוכבים ומלן ולא הטבילן וכן בני השפחות שלא טבלו בין מולין בין ערלין הרי אלו עובדי כוכבים מדרסן טמא ויינם בגדולים אסור בקטנים מותר ואיזהו גדול כל שהוזכר ומכיר עבודת כוכבים ומשמשיה ואיזהו קטן כל שאינו מכיר עבודת כוכבים ומשמשיה רבי יוסי אומר חזקת עבד ישראל אפילו ערלים הרי אלו כנענים עד שיודע בהן ש הן בני שפחות שלא טבלו חזקת עבדי כותים מולין הרי אלו כותים ערלים הרי אלו עובדי כוכבים עד שיודע שהן בני שפחות כנעניות חזקת עבדי עובד כוכבים אפילו מולין הרי אלו עובדי כוכבים.

ג,ה לעולם מלין את העובד כוכבים לשם גר ועובד כוכבים לא ימול את ישראל מפני שחשודין על הנפשות דברי ר "מ וחכ "א עובד כוכבים מל את ישראל בזמן שאחרים עומדין על גביו בינו לבינו אסור מפני שחשודין על הנפשות . ישראל מל את הכותי וכותי לא ימול את ישראל מפני שהן מלין לשם הר גריזים דברי ר ' יהודה אמר לו ר ' יוסי היכן מצינו מילה בתורה שאינה לשם ברית אלא ימ ול לשם הר גריזים עד שתצא נפשו ומוכרין להם ונותנין להם מתנת חנם במה דברים אמורין בזמן שאינו מכירו או שהיה עובר ממקום למקום אבל אם היה שכנו או אוהבו הרי זה מותר שאינו אלא כמוכרו לו . כתוב אומר לא תכרות להם ברית ולא תחנם אם ללמד על הברית הרי ברית אמור אלא למה נאמר לא תחנם מלמד שאין נותנין להם מתנת חנם.

מסכת עבודה זרה פרק ד

ד,א המוכר עבדו לעובד כוכבים הרי זה יצא בן חורין וצריך גט שחרור מרבו הראשון ר ' שמעון בן גמליאל אומר במה דברים אמורים בזמן שלא כתב לו אונו אבל כתב לו אונו זה הוא גט שחרורו בין שמכרו לו בין שנתנו לו במתנה יצא בן חורין שמא יצא לרשות שאינה רשות להן עליו אם עשה עליו העובד כוכבים נימוסות יצא בן חורין ואם לאו לא יצא בן חורין נטלו בחובו או שנפל לו בסיקריקון יצא בן חורין ירש עבדים מן העובד

כוכבים עד שלא באו לרשותו מותר למוכרן לעובד כוכבים משבאו לרשו תו אסור למוכרן וכן אתה אומר ביין נסך עד שלא בא לרשותו דמיו מותרין משבא לרשותו דמיו אסורין . ישראל ועובד כוכבים שלקחו מקח בשותפות וחזר ולקחו מקח אחר בשותפות לא יאמר לו טול אתה דברים שבמקום פלוני במקח ראשון ואני דברים שבמקום פלוני במקח שני אבל אומר לו טול את ה דברים שבמקום פלוני ואני דברים שבמקום פלוני במקח ראשון טול אתה דברים ואני דברים שבמקום פלוני במקח שני.

ד,ב המוכר עבדו בחוצה לארץ יצא בן חורין וצריך גט שחרור מרבו שני רשב "ג אומר פעמים יוצא פעמים אינו יוצא כיצד אמר לו אני פלוני בן פלוני מוכר אני עבדי פלוני לפלוני אנטיוכי יצא בן חורין לפלוני אנטיוכי השרוי בלוד לא יצא בן חורין ירשו עבדים בחוצה לארץ עד שלא באו לארץ מותר למכרן לחוצה לארץ משבאו לארץ אסור למכרן לחוצה לארץ. עבד שברח בחוצה לארץ אין רבו רשאי למוכרו יצא עבד עם רבו לסוריא לפיכך אם מכרו שם הרי זה מכור עבד שיצא עם רבו ע "מ לחזור כופין אותו לחזור ע "מ שלא לחזור כופין אותו שלא לחזור בא מחו "ל ע"מ לחזור אין כופין אותו לחזור שלא לחזור כופין אותו שלא לחזור.

ד,ג המוכר עבדו ליריד של עובדי כוכבים דמיו אסורין ויוליך לים המלח וכופין את רבו שיפדנו אפילו מאה בדמיו וי וציאנו לחירות נמצאת אומר הנושא ונותן ביריד של עובדי כוכבים בהמה תיעקר כסות וכלים ירקבו ומעות וכלי מתכות יוליך הנאה לים המלח . פירות את שדרכו לישפך ישפך לישרף ישרף ליקבר יקבר ר ' יוסי אומר עבודת כוכבים שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף היא נעשית זבל שנא מר (דברים יג) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם וגו ' אמר להן ר ' יוסי הרי הוא אומר (דברים ט) ואת חטאתכם אשר עשיתם וגו ' אמרו לו משם ראיה (שמות לד) ויזר על פני המים וישק את בני ישראל מלמד שבדקן כדרך שבודקין את הסוטות אמר להן רבי יוסי הרי הוא אומר (שמואל ב ה) ויעזבו את עצביהם אמר להן רבי יוסי הרי הוא אומר (מלכים א טו) וגם מעכה אם אסא המלך ויסירה מגבירה אשר עשתה מפלצת וגו ' אמרו לו משם ראיה (שם) ויכרת אסא את מפלצתה וגו ' אמר להן ר ' יוסי הרי הוא אומר (מלכים ב יח) וכתת נחש הנחושת וגו' אמרו לו וכי עבודת כוכבים היה והלא משה עשאו מלמד שטעו ישראל אחריו עד שבא חזקיה ובנו.

מסכת עבודה זרה פרק ה

ה,א אין אוצרין בארץ ישראל דברים שיש בהן חיי נפש כגון שמנים יינות וסלתות ופירות אבל דברים שאין בהן חיי נפש כגון כמון ותבלין הרי זה מותר ואוצרן שלש שנים ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית ב מה דברים אמורים בלוקח מן השוק אבל בכונס בתוך ביתו אפילו עשר שנים מותר לאלתר ובשנת בצורת אפילו חרובין לא יאציר מפני שמטיל מארה בשערים אין משתכרין בתבואה אבל משתכר ביין ובשמן וקטניות אמרו על ר' אלעזר בן עזריה שהיה משתכר ביין ובשמן כל ימיו אין מוציאין מסוריא דברים שיש בהן חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות רבי אומר אומר אני שמוציאין יין לסוריא מפני

שממעט את התפלה וכשם שאין מוציאין לסוריא כך אין מוציאין להפרכיא ר ' יהודה מתיר מהפרכיא להפרכיא.

ה,ב ישרה אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עובדי כוכבים ולא בחו "ל אפי' בעיר שכולה ישראל מלמד שישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה . והקבור בארץ ישראל כאילו הוא קבור תחת המזבח . לא יצא אדם לחוצה לארץ אא "כ היו חטין סאתים בסלע אמר רבי שמעון במה דברים אמורין בזמן שאינו מוצא ליקח אבל בזמן שמוצא ליקח אפילו סאה בסלע לא יצא וכן היה ר "ש אומר אלימלך מגדולי הדור ומפרנסי צבור היה ועל שיצא לחוצה לארץ מת הוא ובניו ברעב והיו כל ישראל קיימין על אדמתן שנאמר (רות א) ותהום כל העיר עליהן מלמד שכל העיר קיימת ומת הוא ובניו ברעב. הרי הוא אומר (בראשית כח) ושבתי בשלום אל בית אבי שאין ת "ל והיה ה' לי לאלהים ואומר (ויקרא כה) לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים כל זמן שאתם בארץ כנען הריני לכם אלוה אין אתם בארץ כנען איני לכם לאלוה וכן הוא אומר (יהושוע ד) כארבעים אלף חלוצי הצבא ואומר (יהושוע ב) כי נתן בידי את יושבי הארץ וגו ' וכי עלתה על דעתך שישראל מ כבשים את הארץ לפני המקום אלא כל זמן שהם עליה כולה נכבשה אינן עליה כולה אינה נכבשת וכן דוד אמר (שמואל א כו) כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' וגו' וכי תעלה על דעתך שדוד המלך עובד עבודת כוכבים אלא שהיה דוד דורש ואומר כל המניח את ארץ ישראל בשעת שלום ויוצא כאילו עובד עבודת כוכבים דכתיב (ירמיהו לב) ונטעתים בארץ הזאת באמת אינן עליה אין נטועין לפני באמת לא בכל לבי ולא בכל נפשי . ר' שמעון בן אלעזר אומר ישראל שבחוצה לארץ עובדי עבודת כוכבים בטהרה הן כיצד עובד כוכבים שעשה משתה לבנו והלך וזימן את כל היהודים שבעירו אע"פ שהן אוכלין משלהן ושותין משלהן ושמש שלהן עומד ע "ג עובדי עבודת כוכבים הן שנא' (שמות לד) וקרא לך ואכלת מזבחו.

ה,ג אלו הן עורות לבובין כל הקרוע כנגד לבן ועשה כמין ארובה אבל אם היה משוך הרי זה מותר הכבשין ושלקות של עובדי כוכבים שדרכן לתת בהן יין וחומץ וחרס הדרינ י אסור בהנאה דברי ר "מ וחכמים אומרים אין איסורן איסור הנאה זיתים השלחים הנמכרים על פתחי מרחצאות אסורים באכילה ומותרין בהנאה ר ' יוסי אוסרן אף בהנאה מפני שמזלפין עליהן חומץ כדי שיהו חולצין את גרעיניהן.

ה,ד הדרורין והקרבות של עובדי כוכבים ויין ישראל בהן אסור בשתייה ומותר בהנאה העיד שמעון בן גודיא לפני בנו של רבן גמליאל משם רבן גמליאל הזקן שמותר בשתיה ולא הודה לו . נודות העובדי כוכבים רבן שמעון בן גמליאל אומר משם ר ' יהושע בן קפוסיי אין עושין שטיחין לבהמה נודות העובדי כוכבים גרורין מותרין חדשים זפותין אסורין עובדי כוכבים עובדים ורוכבים וישראל עומד על גביו כונס לתוכו יין ואינו חושש קנקנין של עובדי כוכבים חדשות מותרות וישנות אסורות שכנסו בה עובדי כוכבים מים מותר ישראל להכניס לתוכו יין ושכנסו בה עובדי כוכבים יין ישראל ממלא אותה מים ג ' ימים מעל "ע ומכניס לתוכו יין ואי נו חושש ושכנס בה עובד כוכבים יין וישראל ציר ומורייס מותר ישראל אחר להכניס לתוכה יין.

ה,ה לוקחין מן העובדי כוכבים תבואות קטנית וגרוגרות ושום ובצלים מ "מ ואינו חושש משום טומאה האוג בכל מקום טהור האורז בכל מקום טהור . נאמן הצייד לומר זה עוף טמא וזה עוף טהור נ אמן עם הארץ לומר כבשין אלו טמאין וכבשין אלו טהורין ולא

רבצתי עליהן את המשקין אבל אין נאמן לומר דגים אלו צדתים בטהרה ולא נערתי עליהן את המכמורת הקפריסין המוטליא והחמין שלהן מותרין . ביצה צלויה שלהן אסורה ר ' יהודה ובית דינו התירו שמן של עובדי כוכבים במנין פת שאפאה עובד כוכבים שלא במעמד ישראל הרי זו אסורה פת שאפאה ישראל אע "פ שהעובד כוכבים לשה וגבינה שהעמידה ישראל אע "פ שהעובד כוכבים עבדה הרי זו מותרת ישראל יושב בסוף עדרו והעובד כוכבים חולב ומביא לו ואינו חושש.

ה,ו איזו היא טרית שאינה טרופה כל שהשדרה והראש נכרי ן איזהו ציר שיש בו דגה כל שכלבית אחת או שתי כלביות משוטטות בתוכו חתיכה שיש בה סימן בין בכולן בין במקצתן אפי' באחד <טמאה> ה"ז מותרת מעשה שהביאו גרבין של חתיכות ממין אחד בעכו ולא נמצא סימן אלא באחד מהן ובא מעשה לפני חכמים והתירו את כולן מורייס אומן הרי זה מו תר רבי שמעון בן גמליאל אומר אף חילק אומן הרי זה מותר יין מבושל ואלונתית הרי אלו אסורים מפני שתחלתן יין אלונתית כברייתה הרי זו מותרת יין תפוחין מן הפתיק ומן האוצר מן הספינה הרי זה מותר ואם היה נמכר בקטלזון מותרת יין תפוחים מן השוק הרי זה אסור מפני שמזדייף . חגבין והקופרין מן הפתיק מן האוצר ומן הספינה הרי אלו מותרין והמוכר בסלילא לפני חנוני אסורין מפני שמרביצין עליהן יין כדי שיהיו יפין למראית העין. מלח סלקונטית שחורה מותרת לבנה אסורה דברי ר ' מאיר ר' יהודה אומר שחורה אסורה לבנה מותרת ר ' יהודה בן גמליאל אומר מ שום ר' חנינא בן גמליאל זו וזו הרי זו אסורה.

ה,ז אין לוקחין גבינת בית היניאקי אלא מן המומחה ושלוקה נלקחת מכל מקום אין לוקחין קורט של חלתית אלא מן המומחה והעלה נלקח מכל מקום אין לוקחין יין מסוריא אלא מן המומחה ולא מורייס אלא מן המומחה ולא חתיכה שאין בה סימן אלא מן המומחה ולא מלח סלקונטית אלא מן המומחה ולא גבינת בית היניאקי אלא מן המומחה ולא קורט של חלתית אלא מן המומחה וכולן נאכלין אצל מי שאינו מומחה ואינו חושש.

מסכת עבודה זרה פרק ו

ו,א וחכמים אומרים אין איסור אלא שיש בידו מקל או צפור או כדור סייף עטרה וטב עת צלם ונחש ועל מכובדין כגון השירים והנזמים קטליות טבעות הרי אלו אסורות ועל המבוזין כגון היורות מחמי חמין הסיגנין והקומקמין והספלין והסדנין והמטבע הרי אלו מותרין מצא טבעת ועליה צורת חמה צורת לבנה צורת דרקון יוליך לים המלח ר ' יהודה אומר אף דמות וסרפס . טבעת שיש עליה עבודת כוכבים בזמן שהיא בולטת אסורה בהנאה אם אינה בולטת מותרת בין כך ובין כך אסור לחתום בה ושאין עליה עבודת כוכבים מותרת בהנאה ומותר לחתום טבעת שיש עליה חותם מותר לחתום בה ר ' יהודה אומר אם היה חותמה שוקע אסור לחתום בה מפני שנעשה בולט ומותר ליתנה ב ידו ושחותמה בולט מותר לחתום בה ואסור ליתנה בידו טבעת שיש עליה פרצוף מותר לחתום בה ר' חנינא בן גמליאל אומר של בית אבא היו חותמין בפרצופות ר ' אלעזר בר צדוק אומר כל הפרצופות היו בירושלים חוץ מפרצוף האדם . העשוי כמין דרקון אסור

והדרקון תלוי בו נוטלו ומשליכו וה שאר הרי זה מותר איזה הוא מין דרקון שאסור ר ' שמעון בן אלעזר אומר כל שהציצין יוצא מצוארו אבל אם היה חלק הרי זה מותר.

ו,ב הלוקח גרוטאיות מן העובד כוכבים ומוצא בהן עבודת כוכבים נוטלה ומשליכה והשאר הרי זה מותר . עבודת כוכבים עד שלא באת לרשותו אומר לעובד כוכבים ומבטלה שהעובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים בין שלו בין של חבירו בין עובדה בין שאינה עובדה בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון ישראל שעשה עבודת כוכבים אסורה אע"פ שלא עבדה לפיכך אין יכול לבטלה . עובד כוכבים שעשה עבודת כוכבים מותרת עד שתעבד לפיכך יכול לבטלה רבי אומר משם ר ' יעקב אם עשאה לישראל מתחלה אין יכול לבטלה . עובד כוכבים שמכר עבודת כוכבים לעובדיה אסורה שלא לעובדיה מותרת לוה עליה נפלה עליה מפולת שטפה נהר או שנטלוה ליסטין או שהניחוה בעליה כגון מלחמתו של יהושע אם עתידין הבעלים לחזור עליה אסורה ואם לאו מותר ת בימסיות שהעמידו עובדי כוכבים בשעת הגזירה אע "פ שעברה הגזירה הרי אלו אסורות וכל עבודת כוכבים שביטלוה עובד כוכבים יכול תהא אסורה ת "ל (דברים ז) פסילי אלהיהם תשרפון באש את שנוהג בו משום אלוה אסור ואת שאינו נוהג בו משום אלוה מותר ושל ישראל בין שנהג בו לשם אלוה בין שלא נהג בו לשם אלוה אסור כיצד מבטלה רבי מאיר אומר עד שיכה בקורנס ויחבל ר ' שמעון אומר אפילו רואה סטרה ונפלה הרי זו בטילה וחכמים אומרים עובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים שלו ושל ישראל וישראל אין מבטל עבודת כוכבים של עובד כוכבים [ר'] שמעון בן מנסיא אומר עבוד ת כוכבים של ישראל אין לה בטילה עולמית בימוס שנפגם רובו הרי זה מותר מזבח שנפגם רובו אסור עד שינתץ.

ו,ג מוקצה שלו אסור ושל חברו מותר לפני הקדישו אסור לאחר הקדישו מותר מאימתי נקרא מוקצה משנעשה בו מעשה איזהו נעבד כל שעובדין אותו בין בשגגה בין במזיד איזה הוא מוקצה מקצה לעבודת כוכבים אבל אמר שור זה לעבודת כוכבים לא אמר כלום לפי שאין הקדש לעבודת כוכבים.

מסכת עבודה זרה פרק ז

ז,א פרה שפטמה בכרשיני עבודת כוכבים ורדי גנה שזבלה בזבל עבודת כוכבים ובור גינה שנטעה בעצי אשרה ובור קלא אילן שרשם בעצי אשרה ישרף אחרים אומר ים מטילין אותה לחומר עד שיחזרו מראיו לכמות שהיה חלילין של עבודת כוכבים אסור לספוד בהן ואם היה מעלין שכר למדינה אף על פי שהן עשויין לצורך עבודת כוכבים מותר לספוד בהן חנויות של עבודת כוכבים מותר לשכור מהן גבאין של עבודת כוכבים אסור ליתן להן אם היו מעלין שכר למדינה אע "פ שהן עשויין לצורך עבודת כוכבים מותר ליתן להן המיחד ביתו לעבודת כוכבים כולו מטמא בביאה והעובר לתוכה כעובר בבית עבודת כוכבים אם היתה דרך הרבים מפסקתה אינו טמא אלא אותו דרך בלבד.

ז,ב הסומך ביתו לבית עבודת כוכבים כולו מטמא בביאה סמכו לו הן אין כולו מטמא בביאה אלא אותו כותל נידון מחצה למחצה נפל אסור לבנותו בנאו חזר לתחלתו בנאוהו

הן אין כולו מטמא בביאה אלא אותו הכותל נידון מחצה למחצה המוכר ביתו לעבודת כוכבים דמיו אסורין ויוליך הנאה לים המלח אבל עובד כוכבים שאנסו את אחד ונטלו את ביתו והעמידו בו עבודת כ וכבים דמיו מותרין וכותב ומעלה בערכאין . המכניס ראשו ורובו לבית עבודת כוכבים טמא כלי חרס שהכניס אחוריו לעבודת כוכבים טמא הספסלין והקתדריות שהכניס רובו לבית עבודת כוכבים טמאין.

ז,ג כל מקומות שנקראו לשבח עבודת כוכבים מכנין אותן לגנאי את שקוראין עין כוס קורין אותו עין קוץ גריא קורין אותו גליא מי שנפזרו מעותיו לפני עבודת כוכבים לא יהא שוחה לפניו ומלקט מפני שנראה כשוחה לעבודת כוכבים אבל הופך לאחוריו וממקום שאינו נראה מותר . מעין מים היוצא מבית עבודת כוכבים לא יהא שוחה לפניו ושותה מפני שנראה כשוחה לפני עבודת כוכב ים אבל הופך לאחוריו ושותה ובמקום שאינו נראה ושותה מותר . פרצופות המטילין מים לכרכין לא יניח פיו ע "פ פרצוף מפני שנראה כנושק לעבודת כוכבים אבל מקבל בידו ושותה יתר על כן אמרו לא יניח פיו ע "פ הסילון וישתה מפני סכנת נפשות . שאלו פילוסופין את הזקנים ברומי אם אין רצונו בעבודת כוכבים מפני מה אינו מבטלה אמרו להן אילו לדבר שאין העולם צורך בהן היו עובדין היה מבטלו הרי הן עובדין לחמה וללבנה לכוכבים ולמזלות יאבד עולמו מפני השוטים אלא הנח לעולם שינהג כמנהגו ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין . גנב זרעים לזרוע לא סופן לצמח בא על אשת איש אין סופו לילד אלא הנח לעולם שינהג כמנהגו ושוטים שקלקלו יבואו ויתנו את הדין.

ז,ד העובדי כוכבים העובדין את ההרים ואת הגבעות אע "פ שהן מותרין עובדיהן בסקילה. אדם הנעבד אף ע "פ שהוא מותר עובדיו בסקילה . איזהו אשרה כל שהעובדי כוכבים עובדין ומשמרי ן אותה ואין טועמין מפירותיה ר "ש בן אלעזר אומר ג ' אשרות בארץ ישראל חרוש שבכפר פטם ושבכפר פגשה שקמה שבראני ושבכרמל . אשרה זורעין תחתיה ירקות בימות הגשמים אבל לא בימות החמה החיזרין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים רשב "א אומר אף לא זרעין ולא ירקין בימות הגשמים מ פני שהעלין נושרין והיה להן לזבל.

ז,ה הנכנס תחתיו כנכנס לבית עבודת כוכבים אם היתה דרך הרבים מפסקת הרי זה מותרת ישראל שפסל את האשרה בין לצרכו בין שלא לצרכו אסור ועובד כוכבים שפסל את האשרה לצרכה היא אסורה והוא מותר לצרכו בין זה ובין זה אסור . לא יעלה אדם לראש הבימוס אפי' לנוולו לטנפו משום שנאמר (דברים יג) ולא ידבק בידך מאומה. לא יאמר אדם לחבירו המתן לי בצד עבודת כוכבים פלונית ואני אמתין לך בצד עבודת כוכבים פלונית שנאמר (שמות כג) ושם אלהים אחרים לא תזכירו וגו'.

ז,ו עבודת כוכבים וכל מה שעליה הרי זו אסורה מצא עליה יינות שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב על גבי המזבח אסור . כלים המשתמשות בהן בגופה אסורין שלא בגופה מותרין אף כלים המשתמשות בהן ובגופה גנבום כומרים ומכרום הרי אלו מותרין כתוב אחד אומר (דברים ז) לא תחמוד כסף וכתוב אחד אומר כסף וזהב אשר עמהן כיצד יתקיימו שני כתובים הללו בין שגופן לבוש בהן בין שאין גופן לבוש בהן אסורין . עמהן את שגופה לבוש בהן אסורין את שאין גופה לבוש בהן מותרין . אף כלים שגופה לבוש בהן גנבום כומרים ומכרום הרי אלו מותרין מרקוליס וכל מה שעליו הרי זה אסור מצא עליו יינות שמנים וסלתות וכל ד בר שכיוצא בו קרב ע "ג המזבח אסור מעות וכלים הרי

אלו מותרין אחרים אומרים מעות וכלים שע "ג אבן העליונה הרי אלו אסורין אבנים שנשרו מן המרקוליס אם היו נראות עמו אסורות ואם לאו מותרות . רבי ישמעאל אומר ג' תפוסות לו אסורות ושאינן תפוסות לו מותרות . ישראל שהביא אבנ ים מן המרקוליס הרי אלו אסורות מפני שנאסרו לעבודת כוכבים עובד כוכבים שהביא אבנים מן המרקוליס הרי אלו מותרות מפני שהיא כעבודת כוכבים שהניחה בעליה ומרקוליס שנעקר ממקומו מותר בהנאה . בזורק אבן במרקוליס מהו אומר (משלי כו) כצרור אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד כשם שזורק אבן במרקוליס מכבדו ואין יודע כבוד כך כל המכבד רשע מכבדו ואין יודע כבוד דבר אחר כצרור אבן כשם שזורק אבן במרקוליס עובד עבודת כוכבים כך כל המכבד רשע הרי זה כעובד עבודת כוכבים דבר אחר כצרור אבן כשם שזורק אבן במרקוליס מתחייב בנפשו כך המשתמש ביצרו מתחייב בנפשו ר' שמעון בן אלעזר אומר בשונה לתלמיד רשע מהו אומר כצרור אבן במרגמה כשם שזורק אבן במרקוליס עובד עבודת כוכבים כך השונה לתלמיד רשע כעובד עבודת כוכבים.

מסכת עבודה זרה פרק ח

ח,א בראשונה היו אומרין אין בוצרין עם העובד כוכבים ואין דורכין עם ישראל העושה בטומאה אבל דורכין עם העובד כוכבים חזרו לומר אין דורכין עם העובד כוכבים ואין בוצרין עם ישראל העושה בטומאה אבל בוצרין עם העובד כוכבים ומוליכין עמו חביות חדשות אבל לא ישנות דברי ר ' מאיר וחכמים אומרים אחד חדשות ואחד ישנות מסייעין אותו עד שנתעלם משניהן נתעלם משני הן נעשה יי"נ. בראשונה היו אומרים אין מסייעין את הנחתום העושה בטומאה ואין מוליכין עמו גריצות לתנור חזרו לומר מסייעין את הנחתום העושה בטומאה ומוליכין עמו גריצות לתנור ובסוריא מסייעין את הנחתום העושה בטומאה ומוליכין עמו גריצות לתנור.

ח,ב ישראל העושה עם העוב ד כוכבים בגת הרי זה מעלה את הלחם לגבי תפוח ומוריד את הלחם מגבי תפוח אע "פ שהיין צף על ידיו מותר שאין דרכן לנסך כן והעובד כוכבים העושה עם ישראל בגת הרי זה מעלה הלחם לגבי תפוח ומוריד את הלחם מגבי תפוח אע"פ שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין דרכן מנסכים כך השוקל ע נבים בכף מאזנים אע"פ שהיין צף ע "ג ידיו מותר שאין דרכן מנסכין כך הדורס ענבים בחבית אף על פי שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין דרכם מנסכין כך נפל לבאר ונגע בו טיפה כל שהוא אסר ירדו לשלות חרצנין וזגין מן הבאר זה היה מעשה ובאו ושאלו את חכמים ואמרו ימכרו כולן לעוב ד כוכבים עובד כוכבים שהיה מעלה ענבים בסלין ובדרדורין לגת אע "פ שניפצן לגת והיין מנתז על גבי ענבים מותר שאין דרכן מנסכין כן . הלוקח עבט של ענבים מן העובד כוכבים ומצא תחתיו גממיות מותר בצידו גממיות אסור אדם שפשט ידו לחבית כמדומה שהיא של שמן ונמצאת של יין זה ה יה מעשה ובאו ושאלו את חכמים ואמרו ימכרו כולם לעובדי כוכבים אגרדמן שטעם מן הכוס והחזירו לחבית אסור קדח במניקת ונפלה ממנה טיפה כל שהיא אסורה מפני שטיפה של יין אסורה ואוסרת כל שהיא.

ח,ג ישראל שהכניס יינו לרשות עובד כוכבים אם יש עליו מפתח או חותם מותר ואם לאו אסור לוה מן העובד כוכבים אע "פ שיש עליו מפתח או חותם אסור עד שיושיב שומר. ישראל שטיהר יינו של עובד כוכבים ונתנו ברשותו אע "פ שיש עליו מפתח או חותם אסור אם היה אוצר פתוח לרשות הרבים מותר בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור עד שיושיב שומר . ישראל שטיהר יינו של עובד כוכבים ונתנו ברשותו והלה כתב לו התקבלתי ממך מעות מותר אבל אם ירצה ישראל אין מניחו עד שיתן את מעותיו זה היה מעשה בבית שאן ואמרו אין זו אלא ערמה . ישראל שטיהר יינו של עובד כוכבים ונתנו ברשות עובד כוכבים אחר זה היה מעשה ושאלו את ר "ש בן אלעזר ואמר רשות עובד כוכבים אחת. ישראל שטהר יינו של עובד כוכבים ונתנו בשתי חצרות או בשתי עיירות אע"פ שיוצא ונכנס מחצר זו לחצר זו ומעיר זו לעיר זו מותר מפני שהוא בחזקת משתמר אם היתה חזקה לו במקום אחר אסור . פרוזא שישראל ועובד כוכבים כונסין לתוכו יין אע"פ שחביות פתוחות והעובד כוכבים יושב ומשמרן מותר מפני שבחזקת המשתמר.

ח,ד השוכר את הפועל לעשות חצי היום באיסור וחצי היום בהיתר ונתן כולן בכרך אחד כולן אסורות אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ראשונות אסורות ושניות מותרות . השוכר את הפועל לעשות עמו מלאכה ולעתותי ערב אמר לו הולך לי את הלגי ן הזה במקום פלוני אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות כן שכרו מותר . השוכר את החמור לרכוב עליה ואמר לו תנה לי את הלגין הזה עליה אע "פ שאין ישראל רשאי לעשות כן שכרו מותר . אומר אדם לחברו ולפועלו צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה ואינו חושש משם מעשרות ומשם שביעית ו משם יין נסך אבל אם אמר לו צא ואכול ככר ואני נותן דמיה צא ושתה רביעית ואני נותן את דמיה הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית ומשום יין נסך הנותן צמר לצבע עובד כוכבים לצבוע לו אינו חושש שמא צבעו בחומץ של יין נסך אם באו לבית חשבון אסור.

ח,ה המניח יינו בפונדק ונכנס לכרך אע "פ ששהה לזמן מרובה מותר ואם הודיעו או שנעל עליו בפונדקו אסור . המניח יינו בספינה ונכנס לכרך אע "פ ששהה לזמן מרובה מותר ואם הודיעו או שהפליגה ספינתו בים אסור ר ' שמעון בן אלעזר אומר היה שם לגין מלא וקשור לכרעי המטה ואין העובד כוכבים יודע בו מותר אמר לו רבי יהודה והלא פשתם ניכר בין מלמעלה בין מלמטה אלא כדי שיפתח ויגוף וינגב . המשלח חבית של יין ביד בתו ושל ציר ושל חומץ ושל מורייס ושל שמן ושל דבש ביד העובד כוכבים אם היה מכיר חותמו ושמו מותר ואם לאו אסור יינו אצל העובד כוכבים מהסתם אסור משם יין נסך א בל הציר והמורייס והדבש אם ראה אותו שמנסכין אסורין ואם לאו מותרין . ישראל החשוד שותין במרתפו ואין שותין מלגינו ואם היה חשוד על השתייה אף ממרתפו אסור.

ח,ו עובד כוכבים שהיה חייב מעות לישראל אע "פ שמכר יין נסך והביא לו עבודת כוכבים והביא לו מותר אבל אם אמר לו המתן עד שאמכור יין נסך ואביא לך עבודת כוכבים ואביא לך אסור המוכר יינו לעובד כוכבים ופסק עמו אע "פ שעתיד למחות את המחצלאות ואת המדות מותר וחנוני בין כך ובין כך אסור מפני שראשון ראשון זקוף עליו עובד כוכבים ששלח לגינה אצל ישראל ומקצת עכבת יין לתוכו הרי זה ממלא לו הלגין ונועל ונוטל ממנו דמי כולן ואינו חושש.

מסכת עבודה זרה פרק ט

ט,א המערה מכלי לכלי קילוח משכנגד שפתח של חבית ולמטה ה "ז אסור הגת והמחץ והמשפך של עובדי כוכבים ר ' מתיר וחכמים אוסרין ומודה רבי בקנקנים שהן אסורות מפני מה אלו אסורות ואלו מותרות אלו עשויות למוכנס ואלו עשויות שלא למוכנס של עץ ושל אבן צריך לנגב אם היו זפותין צריך לקלף.

ט,ב הלוקח כלי תשמיש מן העובד כוכבים דברים שלא נשתמש בהן מטבילן והן טהורין דברים שנשתמש בהן כגון כוסות וצלוחית ידיהן בצונן . כגון היורות והמחמין והטוגנין וקמקומוסין ידיהן ברותחין כגון הסכינין והשפודין והאסכלאות מלבנן באור והן טהורין וכולן שנשתמש בהן עד שלא יגעיל וטבל ולבן הרי זה מותר.

ט,ג מי שהיו גיתיו ובדיו טמאין ומבקש לטהרן הדפים והלולבים והעדשות מנגבן והן טהורין. העקלין של נצרים ושל בצבוץ צריך לגנב של חשיפה ושל גמי צריך ליישן וכמה מישנן שנים עשר חדש רשב"ג אומר מגת לגת ומבד לבד רבי יוסי אומר הרוצה לטהרן או חולטן מיד בחמין או מולגן במי זיתים רשבג "א משם ר' יוסי נותנן בנהר שמימיו מהלכין מלא עינו הצינור שמימיו מקלחין כשם שמנגב לטהרה כך מנגב ליין נסך.

ט,ד על שבע מצות נצטוו בני נח על הדינין ועל עבודת כוכבים ועל גלוי עריות ועל שפיכות דמים ועל הגזל ועל אבר מן החי על הדינין כיצד כשם שישראל מצווין להושיב בתי דינין בעיירות שלהן כך בני נח מצווין להושיב בתי די נין בעיר שלהם . על עבודת כוכבים ועל ברכת השם כיצד עובד כוכבים שעבד עבודת כוכבים וברך את השם לא נתנה מיתה לבני נח אלא בסייף בלבד . על גילוי עריות כיצד כל ערוה שב "ד של ישראל ממיתין עליה בני נח מוזהרים עליה וכל ערוה שב "ד של ישראל מוזהרים עליה בני נח מומתין על יה דברי ר "מ וחכמים אומרים הרבה עריות שאין ב "ד ממיתין עליה בני נח מוזהרים עליה בא על עריות ישראל נדון בדייני ישראל בא על עריות העובדי כוכבים נדון בדיני העובדי כוכבים ואין לי אלא נערה מאורסה בלבד . ועל שפיכות דמים כיצד עובד כוכבים בעובד כוכבים עובד כוכבים בי שראל חייב ישראל בעובד כוכבים פטור . על הגזילה כיצד גנב גזל יפת תואר וכן כיוצא בו עובד כוכבים בעובד כוכבים עובד כוכבים בישראל אסור ישראל בעובד כוכבים מותר על אבר מן החי כיצד אבר המדולדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה בשר המדולדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה אסור לבני נח ואין צריך לומר לישראל ואם יש בו להעלות ארוכה מותר לישראל ואין צריך לומר לבני נח. נטל צפור שאין בה כזית ואכלה רבי פוטר ורבי אלעזר בר ' שמעון מחייב ומה על אבר מן החי ממנו חייב כולו לא יהא חייב חנקה ואכלה פטור רבי חנניא בן גמליאל אומר אף על דם מן החי רבי חידקא אומר אף על הסירוס ר "ש אומר אף על הכשפים רבי יוסי אומר כל האמור בפרשה בני נח מוזהרין עליה שנאמר (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו ' וחובר חבר כי תועבת ה ' איפשר שכתוב עונש עד שלא יזהיר אלא מזהיר ואח"כ עונש מלמד שהזהיר ואח"כ עונשן רבי אלעזר אומר על הכלאים מותר לבני נח לזרוע וללבוש כלאים אסור להרביע ולהרכיב אילנות.

מסכת הוריות פרק א

א,א הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו או שהיה אחד מן התלמידים וותיקים יושב לפניהם וראוי להוראה כשמעון בן עזאי והלך ועשה על פיה ן הרי זה חייב מפני שלא תלה בבית דין.

א,ב הורו ב"ד ועשו כל הקהל או רובן על פיהן בזמן שהוראתו הוראת ב "ד פטורין והעושין על פיהם מביאין פר . ואין הורייתן הוריית ב "ד מביאין פר העושין על פיו מביאין כשבה או שעירה. הורו ב"ד ועשו שנים או שלשה שבטים או רובן על פיה ם בזמן שהוראתן הוריית ב "ד פטורין והעושין על פיהן מביאין פר אין הורייתן הוריות ב "ד חייבין ועושין על פיהן מביאין כשבה או שעירה . עשו על הוריית עצמן פטורים הוריות כהן משיח חייבין הורו ב "ד ואחד מהן אינו שם פטורין רבי אמר אומר אני עד שיהא מופלא שבהן.

א,ג חומר בהורייה שאין בדיני נפשות בדיני נפשות שאין בהורייה שבהורייה עד שהורו כולן כאחד ובדיני נפשות הולכין אחר הרוב . שבהורייה עד שהורו ב "ד שבלשכת הגזית ובדיני נפשות נותנין בכל מקום. יחיד שהורה עצמו על פיו הרי זה חייב שנאמר (במדבר טו) והנפש אשר תעשה ביד רמה.

א,ד האוכל שקצים זה מומר כיצד מומר אוכל נבלות וטרפות שקצים ורמשים האוכל בשר חזיר והשותה יין נסך או המחלל את השבת והמנסך ר ' יוסי בר' יהודה אומר אף הלובש כלאים רשב"א אומר אף העושה דבר שאין היצר תאב לו.

א,ה הורו ב"ד שהוא מוצאי שבת ואח"כ זרחה חמה אין זה הורייה אלא טעות. הורו ב"ד לעקור את כל הגוף אמרו אין דם בתורה אין חלב בתורה אין פגול בתורה הרי אלו פטורין הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת הרי אלו חייבין כיצד אמרו יש דם אבל אין חייבין אלא על דם הקרב לשלמים. יש חלב בתורה אבל אין חייבין אלא על חלב הקרב לשלמים . יש פיגול בתורה אבל אין חייבין אלא על פיגול שבשלמים הרי אלו חייבין שנאמר דבר נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר מה דבר האמור להלן מקצתו ולא כולו אף דבר האמור כאן מקצתו ולא כולו אתה אומר דבר מקצתו ולא כולו או אינו אלא כולו ת "ל (דברים יז) בין דם לדם ולא כל דם בין דין לדין ולא כל דין בין נגע לנגע ולא כל נגע הא אין צורך לומר בלשון הראשון אלא בלשון האחרון נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר מה דבר האמור להלן מקצתו ולא כולו אף דבר האמור כאן מקצתו ולא כולו רשב "א אומר משום ר "מ חטאו ששה והן רובן או שבעה אע"פ שאינו רובן הרי חייבין.

א,ו הורו ב"ד של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט על פיהן אותו השבט חייב ושאר השבטים פטורין ר "י ב "ר יהודה אומר הוראת ב "ד עם כל שבט ושבט כהוראת ב "ד לצבור שאין ב"ד ומשיח חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה והעלם דבר בב "ד ושגגת המעשה בקהל . עשו על הוריית עצמן פטורין על הו ריית כהן משיח חייבין אין חייבין אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וכהן משיח ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת . משיח בעבודת כוכבים חייב על שגגת המעשה דברי ר ' מאיר וחכמים אומרים הרי הוא כשאר כל מצות העלם דבר עם שגגת המעשה מביא אשם תלוי.

א,ז אין חייבין על עשה ועל ל "ת שבמקדש ואין מביאין אשם תלוי על עשה ועל ל "ת שבמקדש ומביא אשם תלוי על עשה ועל ל "ת שבנדה אמר ר' שמעון מפני מה חייבין על מצות עשה שבנדה מפני שיש בה ל"ת ועוד ר' יהודה היה אומר בהן כלל כשהיחיד באשם תלוי נשיא כיוצא בו ומשיח וב"ד פטורין וכשהוא באשם ודאי נשיא ומשיח כיוצא בו וב"ד פטורין.

א,ח שמיעת הקול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו ב "ד פטורין יחיד נשיא ומשיח חייב אלא שאין הנשיא חייב על שמיעת הקול ולא על טומאת מקדש וקדשיו . שהן בעולה ויורד. נשיא כיוצא בו ומשיח וב "ד פטורין. כשהוא בקבועה יחיד ונשיא ומשיח מביאין שעירה וב"ד פר ושעיר [פר] לעולה ושעיר לחטאת.

מסכת הוריות פרק ב

ב,א אלו דברים שבין כהן גדול לכהן הדיוט פר הבא על כל המצות ופר יום הכפורים ועשירית האיפה לא פורע ולא פורם אבל פורם מלמטה וההדיוט מלמעלה אין מטמא לקרובין ומצווה על הבת ולה ומוזהר על האלמנה ומחזיר את הרוצח ומקריב אונן ואינו אוכל מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש וכל עבודת יום הכפורים אינה כשרה אלא בו ופטור על טומאת מקדש וקדשיו וכולן נוהגין במרובה בגדים שעבר חוץ מפר הבא על כל המצות כולן אינן נוהגין במשוח מלחמה חוץ מחמשה דברים שפירש הכתוב בפרשה לא פורע ולא פורם ואין מטמא לקרוביו ומצווה על הבתולה ומוזהר באלמנה ומחזיר את הרוצח דברי ר' יהודה וחכמים אומרים אין מחזיר את הרוצח.

ב,ב איזהו נשיא ישראל ולא נשיא שבט נשיא ישראל ונשיא בית דוד זה מביא לעצמו וזה מביא לעצמו.

ב,ג איזהו משיח משוח בשמן המשחה אין בין משוח בשמן המשחה למרובה בבגדים אלא שהמרובה בבגדים צריך להביא פר דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אינו צריך להביא פר.

ב,ד פר משיח ופר העדה פר משיח קודם לפר העדה בכל מעשיו הואיל ופר משיח מכפר והעדה מתכפרת מוטב שיקדים המכפר למתכפר שנא ' (ויקרא טז) וכפר בעדו ובעד ביתו וגו'. פר הבא על כל המצות קודם לפר ושעיר של עבודת כוכבים ופר ושעיר של עבודת כוכבים קודם לשעיר של נשיא ושעיר של נשיא קודם לשעיר של יחיד ושעיר של יחיד קודם לכבשה של יחיד שתי הלחם קודמות לכבשים העומר קודם לכבש הקרב עמו זה הכלל הבא בגין היום קודם לבא בגין הלחם.

ב,ה הוא ואביו ורבו עומדין בשבי הוא קודם לרבו ורבו קודם לאביו ואמו קודמת לכל אדם איזהו רבו רבו שלמדו תורה לא שלמדו אומנות ואיזה זה שפתח לו תחלה ר ' מאיר אומר רבו שלמדו חכמה לא רבו שלמדו תורה ר ' יהודה אומר כל שרוב תלמודו ממנו ר ' יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו.

ב,ו האיש קודם לאשה להחיותו להשיב אבדה ואשה קודמת לאיש לכסות ולהוציא מבית השבי בזמן ששניהן עומדין בקלקלה האיש קודם מעשה שהלך ר ' יהושע לרומי אמרו לו יש כאן תינוק אחד ירושלמי יפה עינים וטוב רואי עומד לקלון הלך ר ' יהושע לבדקו כיון

שהגיע לפתח קרא את המקרא הזה (ישעיהו מב) מי נתן למשסה יעקב וישראל לבוזזים נענה אותו תינוק ואמר (שם) הלא ה' זו חטאנו לו וגו' באותה שעה א"ר יהושע מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ שאיני זז מכאן עד שאני פודה אותו בממון הרבה פדאו בממון הרבה ושגרו לארץ ישראל ועליו נאמר (איכה ד) בני ציון היקרים המסולאים בפז וגו'.

ב,ז מנין שכל השונה פרק אחד לחברו מעלה עליו הכתוב כאילו הוא יצרו ורקמו והביאו לעולם שנא' (ירמיהו טז) אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה כאותו הפה שזרק נשמה באדם הראשון כך כל המכניס בריה אחת תחת כנפי השכינה מעלין עליו כאילו יצרו ורקמו והביאו לעולם. יקרה התורה שנאמר (משלי ג) יקרה היא מפנינים ואומר (משלי כ) יש זהב ורב פנינים וכלי יקר שפתי דעת.

ב,ח חכם קודם למלך ישראל מת חכם אין לנו כיוצא בו מת מלך ישראל כל ישראל ראוים למלכות. המלך קודם לכהן גדול שנא' (מלכים א א) ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אדוניכם והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי וגו' כה"ג קודם לנביא שנאמר (שם) ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא הקדים צדוק לנתן ואומר (זכריה ג) שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ור יעך היושבים לפניך וגו' יכול בני אדם הדיוטות היו ת"ל כי אנשי מופת המה אין מופת אלא נביא שנאמר (דברים יג) ונתן אליך אות או מופת.

ב,ט משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים מרובה בגדים קודם למשוח מלחמה משוח מלחמה קודם לסגן סגן קודם לראש משמר ראש משמר קודם לראש בי ת אב ראש בית אב קודם למרכל מרכל קודם לגזבר גזבר קודם לכהן הדיוט כהן הדיוט קודם ללוי לוי קודם לישראל ישראל לממזר ממזר לנתין נתין לגר גר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכולן שוין אבל אם היה ממזר ת "ח וכה"ג ע"ה ממזר ת"ח קודם לכה"ג ע"ה שנאמר (משלי ג) יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה רשב"א אומר בדין הוא שיקדים עבד משוחרר לגר מפני שזה גדל בקדושה וזה שלא בקדושה אלא מפני שזה היה בכלל ארור וזה לא היה בכלל ארור.

ב,י מפני מה הכל קופצין לישא את הגיורת ואין הכל קופצין לישא את המשוחררת מפני שהגיורת היתה בחזקת משומרת ושפחה מ שוחררת היתה בחזקת מופקרת ר "א בר "צ אומר מפני שמצוין לקללה בפי כל הבריות. מפני מה הכל נשאלין על העבד מפני שעסקו רע עם הבריות.

ב,יא (תהילים קלה) בית ישראל ברכו את ה' [בית אהרן ברכו את ה'] בית הלוי ברכו את ה' יראי ה' ברכו את ה' נמצאו ישראל מברכין אחת בית אהר ן שתים בית הלוי שלש ישראל יראי ה' מברכין ארבע.

תוספתא

סדר קודשים

מסכת זבחים פרק א

א,א רבי יהושע אומר כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן ר ' אליעזר אומר אף האשם הפסח בזמנ ו וחטאת והאשם בכל זמן . רבי אליעזר אומר חטאת באה על חטאת ואשם בא על אשמה מה חטאת פסולה שלא לשמה אף אשם פסול שלא לשמו אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בחטאת שדמה ניתן למעלה לפיכך אם שחטה שלא לשמה פסולה תאמר באשם שדמו ניתן למטה ואם שחטו שלא לשמו כשר אף אשם שדמו ש נתן למטה אם שחטו שלא לשמו יהא פסול אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בפסח שיש לו זמן קבוע ואם שחטו שלא לשמו פסול תאמר באשם שאין לו זמן קבוע ואם שחטו שלא לשמו כשר ואמר לו ר ' אליעזר חטאת תוכיח שאין לה זמן קבוע ואם שחטה שלא לשמה היא פסולה אף אשם שאין לו זמן קבוע אם שחטו שלא לשמו יהא פסול אמר לו ר ' יהושע נחזור חלילה חזר ר ' אליעזר ואמר אף חטאת היא ואשם היא מה חטאת פסולה שלא לשמה אף אשם פסול שלא לשמו אמר לו רבי יהושע בחטאת הוא אומר ושחט אותה לחטאת שתהא שחיטתה לשם חטאת בפסח הוא אומר (שמות יב) זבח פסח הוא לה ' שתהא זביחה לשם פסח אבל אשם אינו אומר אשם הוא אלא בשעת הקטר חלבים הוא עצמו אע"פ שלא הקטיר חלבו כשר.

א,ב אשם בן שנה שהביאו בן שתים ובן שתים שהביאו בן שנה או ששחטו מחוסר זמן בבעלים תעובר צורתו ויצא לבית השרפה עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע ששחטו בני שנים עשר חדש ויו ם אחד או ששחטן מחוסר זמן בבעלים ועולין על גבי מזבח [וטעונין] נסכים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה . זה הוא כללו של דבר כל שאינו פוסל בעולת נדבה אינו פוסל בעולה וכל הפוסל בחטאת פוסל באשם חוץ מן האשם ששחטו שלא לשמו.

א,ג כבשים ששחטן לשם כבשים ונמצאו אילים עלו ל צבור לשם אילים . אילי צבור ששחטן לשם אילים ונמצאו כבשים עלו לציבור לשם כבשים והשאר יעלו על גבי המזבח וטעונין נסכין.

א,ד שחטו לשמו ומלקו שלא לשמו כשר שכבר הוכשר בשחיטה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת חוץ למקומו וחוץ לזמנו פסול ואין בו כרת ורבי שמעון מכשיר בהילוך וכן בחוץ לזמנו וחוץ למקומו . אמר ר"ש מצאני יוסי בן רבי בצידן ואמר לי הילוך שהיה רבי מאיר פוסל בו מה היא . אמרתי לו אמר לו זה טעם אמר לי לפי שאי אפשר לעבודה שלא שחטה ושלא קבלה ושלא זרקה אבל אפשר שלא בהילוך שוחטו בצד המזבח ר"א אומר כל הילוך שעבודה צריכה לו פוסל בעבודה וכל הילוך

שאין עבודה צריכה לו אינו פוסל בעבודה איזהו הילוך שעבודה צריכה לו שחטו וקיבל לילך ולזרקו על גבי המזבח ובשעת הילוכו חשב עליו זה הילוך שעבודה צריכה לו אבל שחט וקיבל לילך להניחו במקום אחר ובשעת הילוכו חי שב עליו זה הוא הילוך שאין עבודה צריכה לו.

א,ה וכן היה ר' אליעזר אומר אפילו רגלו אחת על גבי הרצפה פסול רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת על גבי הלבינה רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת על גבי הכלי שאם ינטל הכלי ויכול לעמוד בפני עצמו כשר ואם לאו פסול . קבל בימי נו ובשמאלו כאחד פסול רבי שמעון מכשיר היתה שמאל מסייעת את הימין הכל מודים שהוא כשר . היה ר"ש אומר כל שנאמר בו יד טעון ימין וכל שלא נאמר בו יד אין טעון ימין . כל שנאמר בו אצבע טעון ימין וכל שלא נאמר בו אצבע אין טעון ימין ר' אלעזר בר רבי שמעון אומר כל שנאמר ב ו מתנת יד שינה במתנה פסול בקבלה כשר וכל שנאמר בו קבלת יד שינה בקבלה פסול במתנה כשר . קיבל הכהן קיבל הכשר קיבל בימינו קיבל בכלי הקדש קיבל כשר חזר וקבל פסול קבל בשמאל קבל בכלי חול פסול קבל הכשר וזרק הפסול קבל הפסול וזרק הכשר פסול.

א,ו דרש רבי עקיבה מנין לקב לת הדם שלא תהא אלא בכהן תמים ובכלי שרת ת "ל והקריבו בני אהרן את הדם אליו יכול זו זריקה כשהוא אומר וזרקו זו זריקה אמורה הא אינו אומר כאן והקריבו אלא זו קבלה מקיש קבלה לזריקה מה זריקה בכהן תמים ובכלי שרת אף בקבלה בכהן תמים ובכלי שרת ולהלן הוא אומר ומשחת אותם וכהנו לי מה כהן האמור להלן בכהן תמים וכלי שרת אף כהן האמור כאן כהן תמים וכלי שרת א "ל ר"ט עקיבה עד מתי אתה מגבב ומביא עלינו אקפח את בני אם לא הפרש שמעתי בין קבלה לזריקה ואתה השוותה קבלה לזריקה אמר לו תרשני לומר לפניך מה שלמדתני אמר לו אמור אמר לו קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה זריקה עשה בה מחשבה כמעשה המקבל בחוץ כשר הזורק בחוץ פסול קבלוהו פסולין אין חייבין עליו זרקוהו פסולין חייבין עליו אמר לו העבודה שלא היטיתה ימין ושמאל אני שמעתי ולא היה לי לפרש ואתה דורש ומסכים להלכה הא כל הפורש ממך כפורש מחייו.

א,ז דם פרת ח טאת שוחט בימינו ומקבל בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שינה פסול רבי יהודה אומר בימינו היה שוחט ונותן את הסכין לפניו או לזה שעומד בצידו ומקבלו בימינו ומערה בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שינה פסול . הזיות שבפרה היזן שלא לשמן או שאינן מכוונות או שחיסר אחת מהן שטב ל אחת והזה שתים או שטבל שתים והזה אחת הרי אלו פסולות . הזיות שבמצורע שהיזן שלא לשמן שאינן מכוונות הרי אלו כשרות. דם אשמו של מצורע מקבל בימינו ומערה בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שנה פסול פינה משמאלו לימינו וערה לשמאלו וחזר והזה בימינו פסול לא מפני ששינה פסול אלא שחיסר הלוג טיפה כל שהוא.

א,ח דם כל הנתנין למעלן שנתנן שלא כדרכן או שאינן מכוונות הרי אלו כשרין . דם הנתנין למגען שנתנן שלא כדרכן או שמכוון שלא כנגד היסוד הרי אלו פסולין . דם כל הניתנין למעלן מקצת כלי ונותן ביד ואם נתן בכלי פסול לוג שמן של מצורע נוט ל בימינו ומקבל בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שינה פסול אבל בעוף אינו כן אלא שבעולת העוף ממצה מעצמו ובחטאת העוף מזה וממצה מעצמו כולן שקבלו ביד והיזוה בכלי בכלי והיזוה ביד הרי אלו פסולין . הקטר חלבין ואימורין ועצים שנתנן ע "ג האישים בין ביד

בין בכלי בין בשמאלו בין בימינו הרי אלו כשרין היין שנסכו בקסווה הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שקדשו בכלי שנתן על גבי האישים בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל הרי אלו כשרין . וכולן שניסכו בקסווה ונסכו בהין כשר ביד ובכלי חול פסול א ' ניסוך המים וא ' ניסוך היין שנסכו בין בהין בין בקרקעות בין בקסווה בין במניקות הרי אלו כשרין.

מסכת זבחים פרק ב

ב,א השוחט הפסח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אימוריו בחוץ או כזית מאימוריו בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ פסול ואין בו כרת וכן אתה אומר בערלים וטמ אים כיצד השוחט את הזבח על מנת שיזרקו ערלים וטמאים בחוץ או מקצת דמו בחוץ על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אימוריו בחוץ או כזית מאימוריו בחוץ על מנת שיאכלו ערלים וטמאים את אימוריו בחוץ או כזית מאימוריו בחוץ פסול ואין בו כרת. לזרוק דמו למחר או מקצת דמו למחר לה קטיר את אימוריו למחר או כזית מאימוריו למחר לאכול בשרו למחר או כזית מבשרו למחר פגול וחייבין על אימוריו כרת וכן אתה אומר בערלים ובטמאים כיצד השוחט את הזבח על מנת שיזרקו ערלים וטמאים את דמו למחר או מקצת דמו למחר על מנת שיקטירו ערלין וטמאין את אימוריו למחר או כזית אימוריו למחר על מנת שיאכלו ערלים וטמאים את בשרו למחר או כזית מבשרו למחר פגול וחייבין עליו כרת.

ב,ב השוחט את העולה לזרוק את דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ <השוחט> לאכול בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פסולה ואין בה כרת וכן אתה אומר בערלים ובטמאים. השוחט את ה זבח לאכול כזית מעור האליה חוץ למקומה פסול ואין בה כרת חוץ לזמנה פגול וחייבין עליו כרת רבי אלעזר בן יהודה איש אוכלים אמר משום ר ' יעקב וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכוס אומר משום רבי שמעון אחד עור האליה ואחד עור הראש ועור פרסות בהמה דקה וכל הנאכלין משם עור בבשר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת . כל הזבחים ששחטן שלא לשמן קיבל והילך וזרק חוץ לזמנן או ששחטן חוץ לזמנן קיבל והילך וזרק שלא לשמן פגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו כיצד קרב המתיר כמצותו שחט בשתיקה וקיבל וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו והילך וזרק בשתיקה או ששחט וקיבל והילך וזרק בשתיקה זה הוא שקרב המתיר כמצותו כיצד לא קרב המתיר כמצותו שחט חוץ למקומו וקיבל והילך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו קיבל והילך וזרק חוץ למקומו או ששחט וקיבל הילך וזרק חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר ' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת כיצד קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום שחטו חוץ לזמנו קבל והילך וזרק חוץ למקומו כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן שחט חוץ למקומו וקיבל והלך וזרק חוץ לזמנו. הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן [וקיבל והילך וזרק חוץ לזמנו] פסול

ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו . השוחט את הזבח לאכול בשרו לחוץ להקטיר מאימוריו למחר לאכול בשרו למחר להקטיר מאימוריו לחוץ בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת.

ב,ג כל הזבחים ששחטן חוץ לזמנו או שקבלו פסולין את הדם וזרקוהו בשתיקה או שלן הדם וזרקוהו בשתיקה או שיצא הדם חוץ לקלעים וזרקוהו בשתיקה אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת. השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ וכן בפנים להקטיר כזית מאימוריו בחוץ וכן כזית בפנים פסול ואין בו כרת. לאכול מבשרו כזית היום וכזית למחר להקטיר מאימוריו כזית היום וכזית למחר פגול וחייבין עליו כרת . השוחט את הזבח לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים להקטיר מאימוריו כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים כשר וכן למחר כשר. השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ וכזית למחר להקטיר מאמוריו כזית היום וכזית למחר בין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אף בזה אם הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת . השוחט את הזבח לאכול מבשר ו כחצי זית בחוץ להקטיר מאמוריו כחצי זית בחוץ לאכול מבשרו כחצי זית למחר להקטיר מאמוריו כחצי זית למחר לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ להקטיר מאמוריו כחצי זית למחר כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין זה עם זה אבל אכילה ואכילה הקטרה והקטרה מצטרפות זו עם זו כיצד השוחט את ה זבח לאכול מבשרו כזית בחוץ כזית למחר להקטיר מאמוריו כזית בחוץ כזית למחר פסול ואין בו כרת מפני שאכילה ואכילה הקטרה והקטרה מצטרפות זו עם זו. השוחט את הזבח לאכול מבשרו כחצי זית למחר בשעת זריקה וחשב עוד להקטיר מאמוריו כחצי זית למחר פגול וחייבין עליו כרת מפני ש שחיטה וזריקה מצטרפין זה עם זה לפגל. השוחט את הזבח להקטיר מאמוריו פחות מכזית למחר כשר שאין פחות מכזית מפגל ופוסל בכל מקום.

ב,ד השוחט את הזבח לאכול אמוריו ולהקטיר בשרו לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר הדבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי יהודה פוסל להניח את דמו ואת אמוריו למחר או להוציא לחוץ כשר ור ' יהודה פוסל רבי אלעזר אומר רבי אליעזר פוסל ור ' יהושע מכשיר אמר להן רבי יהודה מה אם הניח את הדם למחר אינו פוסל וחכמים אומרים זה וזה כשר אין לך שפוסל אלא מחשבת אכילה והקטרה וזריקת דמים אמר רבי פעם אחת היינו יושבין לפני רבי אלעזר והיה אסי הבבלי יושב לפניו ואבי עליו א "ל רבי השוחט את הזבח לאכול אמוריו ולהקטיר בשרו מהו אמר לו כשר להניח את דמו ואת אמוריו למחר או להוציאן מהו אמר לו כשר אלא שרבי אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר אמר לו שנה לי את הדבר ושנה לו למנחה בא אצלו אמר לו שנה לי את הדבר ושנה לו למחרת בא אצלו אמר לו רבי שנה לי את הדבר ושנה לו אמר לו מה זה יוסי דומה שלא כוונת שמועתך אמר לו הן רבי. אלא שרבי יהודה שנה לנו פסול וחזרתי על כל חברי ולא מצאתי לו חבר סבור שמא טעות היא בידי עכשיו שאמרת לי דבר משם ר ' אליעזר החזרת לי אבדתי זלגו [עיניו] דמעות אמר אשריכם צדיקים שאתם מחבבים את התורה לקיים מה

שנא' (תהילים קיט) מה אהבתי תורתך וגו ' מפני שיהודה בנו של רבי אלעאי ואלעאי תלמידו של רבי אליעזר לפיכך הוא שונה משנתו של רבי אליעזר.

מסכת זבחים פרק ג

ג,א כל הזבחים ששחטן שלא לשמן הרי אלו כשרין לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת . כל הזבחים ששחטן אחד מן הפסולין הרי אלו כשרים לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת <כיצד> השוחט את הזבח על מנת שיזרקו ערלים וטמאי ם את דמו על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אמוריו ע "מ שיאכלו ערלים וטמאים את בשרו לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת.

ג,ב קיבל הכהן קיבל הכשר קיבל בימינו קיבל בכלי הקדש כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת חישב ליתן את הנתנין למטה למעלה ואת הנתנין למעלה למטה את הנתנין בפנים בחוץ ואת הנתנין בחוץ בפנים כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת. כל הזבחים שקבל דמן אחד מן הפסולין הרי הו א פסול לפיכך אם חשב עליו בין חוץ למקומו בין חוץ לזמנו אין בו משום פגול.

ג,ג הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן הרי הן פסולין לפיכך אם חשב עליהן בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומן אין בו משום פגול . א' הפסח וחטאת וא' כל הזבחים שקבל דמן זר ואונן וטבול יום מחוסר בגדים ומ חוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ערל טמא יושב ועומד על גבי כלי על גבי בהמה על גבי רגלי חברו פסול לפיכך אם חשב עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פגול . קיבל זר קיבל פסול קיבל בשמאל קיבל בכלי חול פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למ קומו אין בו משום פגול נתן את הנתנין בחוץ בפנים ואת הנתנין בפנים בחוץ פסול לפיכך אם חשב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול . זה הכלל אין הזבח נפסל אלא בארבעה דברים בשחיטה ובמתן כלי ובהילוך ובזריקה מוסף עליהן הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן ומוסף עליהן הזבח שהוא נפסל במחשבה בערלים ובטמאים.

ג,ד כל הזבחים ששחטן הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו אע "פ שזה שחט בשתיקה וזרק את הדם פוסל הפסח והחטאת ששחטן הראשון לשמן והשני שלא לשמן אע "פ שזה שחט לשמן וזרק את הדם פסול זה הוא כללו של דבר כל הנפסל במחשבה בין שעל הראשון חישב ובין שעל האחרון חישב פסול אע "פ שיש דם הנפש בכוס אחר פסול . כל הנפסל במעשה בין שעל הראשון חישב ובין שעל האחרון חישב פסול אם יש דם [הנפש] בכוס אחר יחזור ויקבל כשר . קיבל הזר קבל הפסול קבל בשמאלו קבל בכלי חול פסול אם יש דם הנפש בכוס אחר יחזור ויקב ל כשר נתן את הניתן למטן למעלן ואת הניתן למעלן למטן את הניתן בפנים בחוץ ואת הניתן בחוץ בפנים פסול אם יש דם הנפש בכוס אחר יחזור ויקבל כשר.

ג,ה יש מהן מפגלין ולא מתפגלין מתפגלין ולא מפגלין מפגלין ומתפגלין לא מפגלין ולא מתפגלין אלו שהן מפגלין ולא מתפגלין שחיטה קבול והילוך כיצד שחט קיבל והילך ע "מ להקטיר אימורין למחר הרי אלו מפגלין . כיצד אין מתפגלין שחט על מנת לקבל וקבל ע"מ להלך למחר הרי אלו אין מתפגלין . ואלו שהן מתפגלין ולא מפגלין שירי הדם והקטר אימורין ואכילת בשר כיצד שחט לשפוך שירי הדם ע "מ להקטיר אימורין ולאכול מן הבשר למחר הרי אלו מתפגלין כיצד אין מפגלין שפך שירי הדם ע "מ להקטיר אימורין והקטיר אימורין ע "מ לאכול מן הבשר למחר הרי אלו אין מפגלין . זריקה מפגלת ומתפגלת כיצד היא מפגלת שחט קבל והילך ע "מ לזרוק את הדם למחר הרי זו מפגלת כיצד מתפגלת זרק את הדם ע "מ לשפוך שירי הדם להקטיר אימורין לאכול מן הבשר למחר הרי זו מתפגלת. אלו לא מפגלין ולא מתפגלין העצמות והגידים והקרנים והטלפים וצמר שבראשי כבשים ושער שבזקן התישים ביצי תורין ומוראת העוף והנוצה והעור האבר והאלל והשלי ל והשיליא כל אלו אין מפגלין את הזבח לא חוץ לזמנו ולא חוץ למקומו ואין מחשבה פוסלת <בו> [בהן] משום פגול והמעלה <אותו> [אותן] בחוץ פטור.

מסכת זבחים פרק ד

ד,א רבי אליעזר אומר אם אין דם אין בשר אף על פי שאין בשר יש דם רבי יהושע אומר אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם. כיצד נטמא הדם או שנשפך או שיצא חוץ לקלעים הבשר תעובר צורתו ויצא לבית השרפה <ניטל בשר או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים הבשר תעובר צורתו ויצא לבית השריפה > נטמא בשר או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים ר "א אומר יזרוק את הדם ר ' יהושע אומר לא יזרוק אם זרק את הדם בין בשוגג בין במזיד מודה ר ' יהושע שהורצה. רבי יהושע אומר הרי הוא אומר (דברים יב) ועשית עולותיך הבשר והדם אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם אמר לו רבי אליעזר הרי הוא אומר (שם) ודם זבחיך ישפך על מזבח ה ' אלהיך אע"פ שאין הבשר מה אני מקיים הבשר והדם מקיש בש ר לדם מה הדם בזריקה אף הבשר . יכול יהא זורק ודובק ת"ל (ויקרא א) וערך הכהן אותם זורק ועורך לא זורק ודובק.

ד,ב רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר וכזית חלב זורק את הדם עליו. כחצי זית בשר כחצי זית חלב אין זורק את הדם עליו ובעולה אם נשתייר ממנו כחצי זית בשר כחצי זית חלב זורק את הדם עליו מפני שכולה ראויה להקטרה ובמנחה אם [לא] נשתייר מן הזבח כזית בשר וכזית חלב אפילו כל המנחה כולה קיימת אין זורק את דם עליה ובפסח אם יש כזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק . רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה ניטל הבשר והחלבים קיימים זורק את הדם על החלבים ניטל החלב והבשר קיים זורק את הדם על הבשר אבל בפסח אינו כן אע "פ שניטל בשר וחלב קיים אין זורק את הדם על החלב שלא בא מתחלתו אלא לאכילה נטמאו חלבים והבשר קיים אם יש כזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק . שחט בשתיקה ויצא חוץ לקלעים וזרקו בשתיקה הרי זה כמות שהיה מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין

באימורי קדשים קלים ואין חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא נטמא הדם וזרקו בשתיקה אין מועלין בבשר קדשי קדשים אבל מועלין באימורי קדשים קלים וחייבין עליהן משום נותר ומשו ם טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא. שחט בשתיקה ויצא הבשר חוץ לקלעים וזרק את הדם בשתיקה רבי אליעזר אומר הרי זה כמות שהיה מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים ואין חייבין עליהן משום נותר וטמא ר ' עקיבה אומר הרצה הציץ ע ל היוצא אין מועלין בבשר קדשי קדשים אבל מועלין באימורי קדשים קלים וחייבים עליהן משום נותר ומשום טמא. נטמא בשר וזרק את הדם בשתיקה הכל מודים שאין מועלין בבשר קדשי קדשים אבל מועלין באימורי קדשים קלים וחייבין עליהן משום נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמאים ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא.

ד,ג שחט בשתיקה ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו חוץ לזמנו הרי הוא כמות שהיה מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים <וחייבים> [ואין חייבין] עליו משום פגול . נטמא ה דם וזרקו חוץ לזמנו עדיין מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים אבל חייבין עליו משום פיגול שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא. <השוחט> [שחט] בשתיקה ויצא בשר חוץ לקלעים וזרק את הדם חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו ויצא בשר חוץ לק לעים וזרק את הדם בשתיקה או ששחט חוץ לזמנו רבי אליעזר אומר הרי זה כמות שהיה מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין בבשר קדשים קלים ואין חייבין עליהם משום פגול ר "ע אומר הרצה הציץ על היוצא עדיין מועלין בבשר קדשים קלים ואין חייבין עליהם משום פגול . נטמא הבשר וזרק את הדם חוץ לזמנו הכל מודים שעדיין מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים אבל חייבין עליהן משום פגול שהציץ מרצה על הטמאים ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא.

ד,ד ר' אליעזר בן יעקב אומר דבר אחד מקולי בית שמאי ומחומרי ב "ה ב"ש אומרים שתי מתנות מכשירות ומפגלות בחטאת ומתנה אחת בכל הזבחים ב"ה אומרים אחד חטאת ואחד כל הזבחים מתנה אחת מכשרת ומפגלת כיצד נתן אחת בשחיטתה ונשפך הדם בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין . שתים בשתיקה ונשפך הדם הכל מודים שהוא כשר . אחת חוץ לזמנו ונשפך הדם ב "ש אומרים פסול ואין בו כרת בית הלל אומרים פגול וחייבין עליו כרת . שתים חוץ לזמנו ונשפך הדם הכל מודים שפגול . אחת חוץ לזמנו ואחת חוץ למקומו בית שמאי אומרים פגול ואין בו כרת ב "ה אומרים פגול וחייבין עליו כרת. במה דברים אמורים בחטאת אבל בשאר כל הזבחים נתן אחת בשתיקה ונשפך הדם הכל מ ודים שהוא כשר אחת חוץ לזמנו ונשפך הדם הכל מודים שהוא פגול אחת חוץ לזמנו ואחת חוץ למקומו ונשפך הדם פסול ואין בו כרת במה דברים אמורים בזריקה אבל בשחיטה בקבול ובהילוך בין שחישב על הראשונה בין שחישב על האחרונה אפילו על שירי הדם חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת בד"א בדמים הניתנין בחוץ על מזבח החיצון אבל דמים הניתנין בפנים על מזבח הפנימי כגון ארבעים ושמונה של יום הכפורים ואחת עשרה של פר העדה ואחת עשרה של פר כהן משיח בין בשחיטה בין בקבול בין בהלוך בין שהוא חשב על הראשונה בין שחשב על האחר ונה

אפילו על אחת מהן חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי רבי מאיר וחכ"א אין פגול בפנים.

מסכת זבחים פרק ה

ה,א נסכי בהמה חייבין עליהן משום פגול מפני שדם הזבח מתירן דברי ר ' מאיר וחכ"א אין חייבין עליהן משום פגול מפני שאדם מביא ז בחים היום ונסכים לאחר עשרים יום אמר להו רבי מאיר אף אני איני אומר אלא בזמן שקדשו בכלי אמר לו אע "פ שקדשן בכלי יכול לשנותו לזבח אחר . לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום פגול מפני שדם האשם מתירו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין חייבין עליו משום פגול מפני שאדם מביא אשמו היום ולוגו לאחר עשרים יום אמר להן רבי מאיר אף אני לא אמרתי אלא בזמן שקדש בכלי אמר לו אע"פ שקדש בכלי יכול לשנותו לאשם מצורע אחר.

ה,ב רבי שמעון אומר הקטורת והלבונה אינם ראויין לאכילה ואין חייבין עליהם משום פגול ונותר וטמא. היה רבי שמעון אומר יפה כ ח המזבח מכח הכהנים וכח הכהנים מכח המזבח. יפה כח המזבח בקטרת ולבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ובעולת העוף שאין לכהנים בהן כלום . יפה כח הכהנים בשתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות וחטאת שאין למזבח בהן כלום . ויפה כח כהנים מכח ישראל וכח ישראל מכח כהנים. יפה כח הכהנים בקדשי קדשים ובבכור שאין לישראל בהן כלום. יפה כח ישראל במעשר בהמה ובפסח שאין לכהנים בהן כלום.

ה,ג פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים כיון ששחטן וזרק דמן מועלין בהן וחייבין עליהן משום פיגול דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין חייבין עליהן משום פ גול אלא על דבר שהוא כשלמים ודמו ניתן על מזבח החיצון אמר ר' שמעון הלכה זו אמר לי רבי עקיבה אין חייבין משום פיגול אלא על דבר שהוא כשלמים ודמו ניתן על מזבח החיצון . רבי אלעזר אומר משום רבי יוסי פיגל בנעשה מהן בחוץ פיגל . בנעשה מהן בפנים לא פיגל כיצד שחט וקבל על מנת לזרוק את הדם למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים . הזורק את הדם על מנת להקטיר אימורין למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בפנים בדבר הנעשה בחוץ אבל שחט קבל והילך על מנת לשפוך שירי הדם ולהקטיר אימורין למחר פיגל שהמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ.

ה,ד קדשי מקדש קדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהן משום נותר וטמא ואין נהנין ואין מועלין בהן ואין עושין תמורה אבל טעונין נסכים דברי ר "ש אמר רבי יוסי רואה אני בכולן להחמיר במה דברים אמורים בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מודה רבי שמעון שמועלין בהן ודברים שאין חי יבין עליהן משום פגול חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא. א"א לומר בפיגול ובנותר ובטמא מזבח <אחר> [אחד] שאין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא אלא לאחר זריקת דמים.

ה,ה חומר בפיגול שאין בנותר ובטמא ובנותר ובטמא שאין בפגול שהפיגול נוהג במחשבה ונוהג לפני זריקת דמים ואם נתפגל מקצת הזבח נתפגל כולו מה שאין כן בנותר וטמא. חומר בנותר ובטמא שהדברים שאין חייבין עליהן משום פיגול חייב עליו משום

נותר וטמא נותר חייבין עליו משום נותר ומשום טמא מה שאין כן בפיגול . חומר בפגול ובנותר שאין בטמא ובטמא שאין בפגול ובנותר שהפגול והנותר בידיעה אחת והטמא בשתי ידיעות פגול ונותר בקבועה וטמא בעולה ויורד פגול ונותר לא הותרו מכללן והטמא הותר מכללו. חומר בטמא שהטמא נוהג <בבהמה> [בתרומה] ונוהג לאחר זריקת דמים ואם נטמא מקצת האבר נטמא כולו מה שאין כן בפגול ובנותר.

ה,ו חומר בטמא שאין ביוצא וביוצא שאין בטמא שהטמא נוהג בקדשי קדשים ובקדשים קלים ונוהג בקדשי הגבול מה שאין כן ביוצא. חומר ביוצא שהיוצא לא הותר מכללו ואין הציץ מרצה עליו מה שאין כן בטמא . באיזה טמא אמרו בטמא שאכל בשר טהור ובשר טמא אבל טהור שאכל בשר טמא והאוכל מן הקדשים <לאחר> [לפני] זריקת דמן ומן העולה ומן האמורין בין לפני זריקת דמן ובין לאחר זריקת דמן הרי זה לוקה את הארבעים כללו של דבר אין חייבין קרבן אלא על פגול ונותר וטמא.

ה,ז לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח לשם השם לשם אישים לשם ריח לשם ניחוח וחטאת ואשם לשם חטאת אמר ר ' יוסי אף מי שלא היה בלבו לשם אחד בכל אלה כשר שהן תנאי בית דין שאין מחשבה הולכת אלא לאחר העובד . לעולם אין הכל הולך אלא לאחר השוחט שהשוחט מתכוין לשם חטאת והבעלים מתכוונין לשם עולה השוחט מתכוין לשם עולה והבעלים מתכוונין לשם חטאת לעולם אין הכל הולך אלא לאחר השוחט.

מסכת זבחים פרק ו

ו,א איזהו צפון המזבח שכשר לשחיטת קדשי קדשים מקום המזבח הצפוני ועד כותל העזרה הצפוני על פני כל המזבח וישנן שלשים אמה דברי ר ' <מאיר> [יוסי בר יהודה] רבי אלעזר בר"ש מוסיף מכנגד בין האולם ולמזבח ועד כנגד בית החליפות וישנן עשרים ושתים אמה ורבי מוסיף מקום דריסת רגלי <ישראל> [הכהנים] אחד עשר אמה <רוחב מאה ושמונים ושבע אורך>. ומקום דריסת רגלי <הכהנים> [ישראל] אחד עשר [אמה] <רוחב ומאה ושמונים ושבע אורך > מקום הכותל הצפוני ועד כותל העזרה המזרחי . וכשם שהשחיטה בצפון כך קבול הדם בצפון.

ו,ב היה עומד בדרום ופשט ידו לצפון ושחט שחיטתו כשרה [ואם] קבל הדם פסול הכניס ראשו ורובו בצפון ושחט כאילו נכנס כולו פרכסה היוצאת לדרום והחזירה לצפון כשרה. קדשים קלים שחיטתן בפנים וקבול דמן בפנים שחט בפנים וקבל בחוץ בחוץ וקבל בפנים פסול עד שישחוט בפנים ויקבל בפנים היה עומד בחוץ ופשט ידו לפנים ושחט כשרה ואם קבל הדם פסול . הכניס ראשו ורובו לפנים ושחט פסול כאילו לא נכנס <כולו> מן פירכסה ויצאת לחוץ והחזירה לפנים פסולה וכשם שהשחיטה ביום כך קבול הדם ביום שחט ביום וקבל בלילה בלילה וקבל ביום פסול עד שישחוט ביום ויקבל ביום.

ו,ג פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בין ששחטן וזרק דמן נכנס ועמד בין מזבח הזהב למנורה מזבח היה לפנים ממנו טבל והזה שבע פעמים כנגד בית קדשי הקדשים על כל הזייה טבילה נתן על הקרן מכאן ומכאן כשרה מן הקרן ולפנים פסול . שינה מתן קרנות

פסול חיסר מן המתנות אפילו אחת פסול יצא ושופך שירי הדם ליסוד מערבי של מזבח החיצון ושל מזבח החיצון היה שופך ליסוד דרומי רבי שמעון אומר אלו ואלו ליסוד מערבי. אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלים בהן דברי ר' שמעון ור' מאיר וחכ"א אין מעילה בדמים.

ו,ד חטאות הצבור והיחיד כיצד סדר מתן דמים שלהם . היה עולה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית טובל אצבעו המיומנת שבימין נותן גדולה מכאן וגדולה מכאן חוטף ויורד כנגד חודה של קרן עד שהדם שבאצבעו כלה . נתן על הקרן מכאן ומכאן כשר מן הקרן ולפנים פסול שינה מתן קרנות פסול חיסר מן המתנות אפילו אחת פסולה שירי הדם היה שופך ויורד ליסוד דרומי רבי יוסי בר "י ור"א בר"ש אומר במקומו היה עומד ושופך ליסוד דרומי.

ו,ה היסוד היה מקיף פני כל המזבח מן הצפון למערב <אמה על אמה טפח כלפי מזרח> אוכל בדרום אחת ובמזרח אמה ובקרן דרומית מזרחית <דרומה ומזרחה> לא היה לה יסוד אלא חוט של סיקרא היה באמצע המזבח ממנו ולמטה חמש אמות ממנו ולמעלה חמש אמות שכל הניתנין למטן כשרין מחוט הסיקרא ולמטן וכל הנתנין למעלה כשרין מחוט הסיקרא ולמעלה דברי ר "מ וחכ"א בד"א בעולת העוף אבל בחטאת בהמה לא היו נותנין אלא על ק רן. היסוד היה מנוקב כמין שני חוטין דקין שבהן היו דמים יורדין ומתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לזבל ומועלין בהן.

ו,ו עולה ותמורת עולה וזבחי שלמי צבור ואשמות ותודה ואיל נזיר ושלמים והשלמים הבאין מחמת פסח ואחד עשר שבמעשר פסח שעבר זמנו כיצד סדר מתן ד מים שלהן בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה מערבית דרומית נותן מערבה דרומה רבי נחמיה ור "א בן יעקב אומר בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה צפונית מערבית נותן מערבה ר "ש איש המצפה היה משנה בתמיד בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה צפונית מ ערבית נותן מערבה דרומית נותן דרומה נתן על הקרן מכאן ומכאן כשר מן הקרן ולפנים פסולה שינה מתן קרנות כשר חיסר מן המתנות או שלא נתן אלא אחת כשר שירי הדם היה שופכו למטה הבכור והמעשר והפסח שופכן שפיכה אחת כנגד היסוד שפכן שלא כנגד היסוד הרי אלו פסולין.

ו,ז היכן היא אכילתן של כולן חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור וחטאת העוף ואשם תלוי ולוג שמן של מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר כולן קדשי קדשים ונאכלין לפנים מן הקלעים ונאכלין לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות ואין חייבין עליהן משום נותר ואין מחשבה פסול בהן משום פגול עד שיעלה עמוד השחר . אחד תמימים ואחד בעלי מומים למחלוקת.

ו,ח הבכור והמורם מן התודה ואיל הנזיר נאכלין לאנשים ולנשים ולעבדים ולשפחות זה הכלל כל שהוא אוכל בתרומה אוכל באלו וכל שאינו אוכל בתרומה אינו אוכל באלו השלמים והמעשר ואחד עשר שבמעשר נאכלי ן לשני ימים ולילה אחד ליום ולילו וליום של אחריו וכיון שחשיכה חייבין עליה משום נותר ומחשבה פוסלת בהן משום פגול ואין שריפתן אלא ביום ובכל מקום היום הולך אחר הלילה ולאכילת קדשים הלילה הולך אחר היום.

מסכת זבחים פרק ז

ז,א רבי יוסי אומר מזבח כולו צפון שנאמר ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה ' רבי יוסי בר' יהודה אומר מחצי המזבח ולצפון כצפון מחצי המזבח ולחוץ כדרום וכן היה ר' יוסי ברבי יהודה אומר שני פיספסין היו בבית החליפות פתוחין למערב גבוהין מן הארץ ח' אמות שתהא עזרה כשרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים אפילו אחורי בית הכפורת שנאמר ושחטו פתח אהל מועד וגו'.

ז,ב מנחות היו נקמצות בכל מקום בעזרה אפילו בראש של מזבח . אחת חטאת העוף ואחת עולת העוף באות מן החולין ביום וביד הימנית . כיצד מולק בחטאת העוף נותן שני גפיה בין שתי אצבעותיו ושתי רגליה בין שתי אצבעותיו והיה מותח צוארה על גבי אצבעותיו היה מולק בצפורן ממול ערפה ואין מבדיל ומזה מדמה על קיר המזבח וכשם שהשחיטה אחד או רוב אחד כן מליקה אחד או רוב אחד ר "א בר"ש אומר חטאת העוף שמלקה כתקנה והבדיל בה כשרה מלקה בכ"מ בעזרה כשרה מיצה דמה בכל מקום במזבח כשרה היזה ולא מיצה כשרה ובלבד שיתן מדם הנפש למטה כנגד היסוד ואם היתה כשרה נאכלת לכהנים ואם לאו זורקה על גבי הדשן . רבי ישמעאל בר ' יוחנן בן ברוקא אומר חלון היתה שם למערבו של כבש ורבובה היתה נקראת ששם זורקים פסולי חטאת העוף שתעובר צורתה ותצא לבית השריפה.

ז,ג כל העולין למזבח עולין למזרח ויורדין במערב בימין ויורדין בשמאל חוץ מניסוך המים והיין ועולת העוף שעולין במערב ויורדין במערב ויורדין בימין . כשם שמולק בחטאת העוף כך מולק בעולת העוף אלא שבעולת העוף היה מבדיל וממצה מדמה על קיר המזבח מיצה מן הראש פסול מן הגוף כשר מיצה על הכבש <ועל הקרן> ועל היסוד פסול עשאה ממקום שעומד למעלה אמה כשרה ממקום שעומד למטה אמה כשרה ר "ש ורבי יוחנן בן ברוקה אומרים בראשו של מזבח היתה נעשית. אבא יוסי בן דוסתאי אומר קרבן קנין היה זורקן על גבי הדשן . בא לו לגוף היה משס עו ביד אבל לא בסכין בין ששיסע ביד ובין ששיסע בסכין שיסע ולא הבדיל כאילו לא שיסע מלח ולא ספג ספג ולא מלח כשרה. זה הכלל כל שנויין ששינה בה לפני מיצוי דמה פסולה לאחר מיצוי דמה כשרה.

ז,ד חטאת העוף שמלקה להזות דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ לאכול בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פסול ואין בו כרת . עולת העוף שמלקה להזות דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ לאכול בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פיגול וחייבין עליו כרת זה הכלל כל המולק והמזה בחטאת העוף כל המולק והממצה בעולת העוף לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב מתיר כמצותו כיצד קרב המתיר כמצותו מלק בשתיקה חוץ לזמנו או שמלק ומיצה הדם בשתיקה זה הוא שקרב המתיר כמצותו . כיצד לא קרב מתיר כמצותו. מלק חוץ למקומו ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הד ם חוץ למקומו או שמלק ומיצה הדם חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר ' יהודה אומר אם קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום פיגול וחייבין עליו כרת אם קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת כיצד קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום מלק חוץ לזמנו ומיצה

הדם חוץ למקומו. כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן מלק חוץ למקומו ומיצה הדם חוץ לזמנו.

ז,ה חטאת העוף שמלקה שלא לשמה פסול ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו זה הוא כללו של דבר כל הפיגולין שנוהגין <בעולת> [בחטאת] בהמה נו הגין בחטאת העוף וכל הפיגולין שנוהגין בעולת בהמה נוהגין בעולת העוף . עולת העוף שעשאה למעלה כמעשה חטאת לשום חטאת ר "א אומר מועלין בה רבי יהושע אומר אין מועלין בה אמר ר"א ומה חטאת שאין מועלין בה לשמה שינה את שמה מועלין בה עולה שמועלין בה לשמה כששינה את שמה אינ ו דין שימעלו בה . אמר לו ר ' יהושע לא אם אמרת בחטאת ששינה את שמה לשום עולה שכן שינה את שמה לדבר שיש בו מעילה תאמר בעולה ששינה את שמה לשום חטאת שכן שינה את שמה לדבר שאין בו מעילה . א"ל ר"א הרי השוחט קדשי קדשים בצפון לשום שלמים יוכיח שהרי שינה את שמו לדבר שאין בו מעילה ומועלין בהן אל תתמה על זו שאע "פ ששינה את שמה לדבר שאין בו מעילה שימעלו בה . א"ל ר ' יהושע לא אם אמרת בשוחט קדשי קדשים בצפון לשם שלמים שאע"פ ששינה את שמם לא שינה את מקומם תאמרו בזו ששינה את שמה ושינה את מקומה. א"ל ר "א הרי השוחט עולת בהמה בדרום לש ום אשם תוכיח ששינה את שמה ושינה את מקומה ומועלין בה אף אתה אל תתמה עליה שאע "פ ששינה את שמה ושינה את מקומה שימעלו בה אמר לו ר ' יהושע לא אם אמרת בשוחט עולת בהמה בדרום לשום אשם שאע "פ ששינה את שמה ושינה אתמקומה לא שינה את מעשיה ושינה לדבר שמקצתו מעילה תאמר בזו ששינה את שמה ושינה את מקומה שינה את מעשיה ושינה לדבר שאין מקצתו מעילה . חטאת העוף הבאה על הספק מטמא בספק ומטמא אבית הבליעה.

ז,ו הנרבע המוקצה והנעבד אתנן ומחיר טומטום ואנדרוגינוס מטמאין בבית הבליעה רא"א טומטום ואנדרוגינוס אין מטמאין בבית הבליעה שכל מקום ש נאמר זכר מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל מלק הזר ומלק הפסול מטמאין בבית הבליעה הפיגול והנותר אין מטמא בבית הבליעה מפני שלא היה פסולן בקודש זה הכלל כל שהיה פסולן בקדש [אין] מטמאין בבית הבליעה לא היה פסולן בקודש <אין> מטמאין בבית הבליעה.

מסכת זבחים פרק ח

ח,א כל הזבחים שנתערבו הן וולדותיהן ותמורותיהן ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה ובדמי יפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביתו . נתערבו ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ומחיר ובכלאים ובטרפה וביוצא דופן ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן מאותו המין והשאר חולין נתערבו בחולין תמימים יקדישום לשום אותו הזבח . נתערבו בזבחים מת אחד מהן יביא כנגדו ממקום אחר ויתנה עליו . נתערבו הדמים הרי זה לוקח בהן שלש בהמות בין ממקום אחד ובין משלשה מקומות ומחלל דמי חטאת על חטאת ודמי עולה על עולה ודמי שלמים על שלמים ונותנין לבעלים ולא יתנם לבעלים עד שיחללם על כולן.

ח,ב עולה שנתערבה באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן עולה כבר קרב זבחו יביא בדמיו זבח אחר קרבה עולתו יביא בדמה עולה אחרת. חטאת שנתערבה באחת מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן חטאת . כבר קרב זבח יביא בדמיו זבח אחר כבר קרבה חטאתו שניהן ימותו. אשם שנתערב באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן אשם . כבר קרב זבחו יביא בדמו זבח אחר כבר קרב אשמו שניהן יפלו לנדבה. מעות חטאת ומעות אשם שנתערבו אלו באלו לוקח בהן שתי בהמות בין ממקום אחד ובין משני מקומות ומחלל דמי חטאת על חטאת ודמי אשם על אשם. כבר קרבה חטאתו יוליך לים המלח כבר קרב אשמו יפול לנדבה . תודה שנתערב בתמורתו שניהן יקרבו ויניף הלחם עמהן.

ח,ג תודה שנתערבה באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהם זבח ובדמי יפה שבהן תודה . כבר קרבה זבחו יביא בדמיו זבח אחר . כבר קרבה תודה יביא בדמיה תודה אחרת. שלמים שנתערבו באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן שלמים כבר קרבו שלמים יביא בדמיו שלמים אחרים . שלמים שנתערבו בשלמים הבאין מחמת הפסח ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביאו בדמי יפה שבהן שלמים ויאכלו ליום ולילה עד חצות ובדמי יפה שבהן שלמים אחרים ויאכלו לשני ימים ולילה אחת בן עזאי אומר שלמים הבאין מחמת הפסח הרי הן כפסח לכל דבר אלא שהן נאכלין ליום ולילה.

ח,ד בכור שנתערב בפסח שניהן ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור ר "ש אומר זה ישחט לשום מה שהוא וזה ישחט לשום מה שהוא שניהם יאכלו כפסח וכמנין של פסח . מעשר שנתערב בפסח שניהם ירעו עד שיסתאבו וימכרו כמעשר ר "ש אומר זה ישחט לשום מה שהוא וזה ישחט לשום מה שהוא ושניהם יאכלו כפסח וכמנוייו של פסח. הבכור והמעשר ר"ש אומר זה לשום מה שהוא וזה ישחט לשום מה שהוא ושניהם יאכלו כאחד מפני שמתן דמם שוה ולא הודו חכמים לר "ש שמביא קדשים לבית הפסול . בד"א בזמן שנתערבו חיין אבל בזמן שנתע רבו שחוטין יאכלו כחמור שבהן נתערבו בפסולי המוקדשין או בחולין שנשחטו בעזרה תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה.

ח,ה תודה שנתערבה באיל נזיר שניהם יקרבו ויניף הלחם עמהן . אמר רבי יהודה מודים חכמים לרבי אליעזר באברי הזבחים שנתערבו באברי עולה שיקרבו . מודה רבי אליעזר לחכמים שנתערבו ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר ובכלאים ובטרפה ויוצא דופן שתעובר צורתן ויצאו לבית השרפה על מה נחלקו על שנתערבו אברי בעל מום בתמימים שרבי אליעזר אומר יקרבו ורואה אני אברי בעל מום בתמימים כאילו הן עצים וחכמים אומרים תעובר צורתן ויצאו לבית השרפה.

ח,ו דם שנתערב במים רואין אותו כאילו הן יין נתערב ביין רואין אותו כאלו הם מים נתערב בדם הבהמה או בדם החיה רואין אותו כאילו הן יין ובמים אם בטלו מראיו פסול ואם לאו כשר . ר"י אומר משום ר "ג אין דם מבטל דם . אין לך שמכפר אלא דם הנפש בלבד שנאמר (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר אי זה הוא דם הנפש כל זמן שמקלח ודם התמצית כל שאינו מקלח חתך את הראש בבת אחת קיבל מן הראש פסול מן הגוף כשר נתערב בדם פסולין ישפך לאמה או בדם התמצית. אומר לו שלא יתן ואם נתן רואין

אותו כאילו הוא במים אם בטלו מראיו פסול ואם לאו כ שר רבי אליעזר מכשיר בדם התמצית.

ח,ז נתערב ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן במחיר ובכלאים ובטרפה ויוצא דופן בין כוס בכוס ובין בבלול שנתערבו ישפך לאמה כוס אחד במאה כוסות רבי אליעזר אומר אם קרב כוס אחד יקרבו כל הכוסות וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מ הן ישפך לאמה א"ר יהודה לא נחלק רבי אליעזר על דם עולה שנתערב בדם זבחים שיקרבו על שנתערב ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר בין כוס בכוסות ובין בבלול <או שנתערב דם בעל מום בבלול או כוס א' במאה כוסות> ישפך לאמה על מה נחלקו על שנתערב דם בעל מום בתמים שר ' אליעזר אומר יקרבו ורואה אני את דם בעל מום בתמים כאילו הן מים וחכ"א ישפך לאמה.

ח,ח הניתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה ר "א אומר ינתנו למעלה וחכ "א ישפכו לאמה נתן למטה ולא נמלך ר ' אליעזר אומר יתן למעלה וחכ "א ישפך לאמה והתחתונים עלו לו נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה אלו ואלו <לא> עלו לו.

ח,ט חטאת יחיד שנתערבה זו בזו חטאת ציבור שנתערבה זו בזו חטאת יחיד וציבור שנתערבו זו בזו וכן בתודות וכן בעולות וכן בשלמים נותן ארבע מתנות מכל אחת ואחת ואם נתן ארבע מתנות מכולן יצא במה דברים אמורים בזמן שנתערב ו חיין אבל בזמן שנתערבו שחוטין נותן ארבע מתנות מכולן ואם נתן מתנה אחת מכולן יצא רבי אומר רואין את המתנה שאם תחלק ויש בה מתנה לכל אחת ואחת.

ח,י הניתנין במתנה אחת שנתערבה בניתנין במתנה אחת ינתנו במתנה אחת . מתן ארבע במתן ארבע ינתנו במתן ארבע . מתן ארבע במתנ ה אחת רבי אליעזר אומר ינתנו מתן ארבע ר' יהושע אומר ינתנו מתנה אחת אמר רבי אליעזר הרי הוא עובר על בל תגרע אמר רבי יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף אמר רבי אליעזר לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו ומוסיף אתה עליו כשהוא עם אחרים אמר רבי יהושע לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו וגורע אתה הימנו כשהוא עם אחרים אמר לו רבי אליעזר עדיין דבר שקול מי מכריע אמר לו רבי יהושע אני אכריע כשאני עושה בידי נמצאתי עובר על לא תעשה והרי הוא בידי כשאני מניחה כמות שהיא נמצאתי עובר לא תעשה ואינה בידי.

ח,יא הניתנין בפנים שנתערבו בניתנין בחוץ ישפך לאמה נתן בחוץ ולא נמלך יחזור ויתן בפנים והחיצונים עלו לו בחוץ בפנים ולא נמלך אלו ואלו <לא> עלו לו בפנים . בחוץ ולא נמלך אלו ואלו <לא> עלו לו חוץ משנתערבו בחטאת מפני שחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה ר' אליעזר אומר אף האשם שנאמר כחטאת כאשם.

ח,יב חטאת שקבל דמה בשני כוסות נטמא אחד מהן או שנשפך או שיצא חוץ לקלעים או שנתנו למטה הרי חברו כשר ק "ו <לפנימים> [לחיצונים] שאם <יצא> [נכנס] אחד מהן <לחוץ> [לפנים] לא יהא חברו פסול והדין נותן ומה אם במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא פסל הדם שבחוץ את הדם שבפנים . מקום שאין מח שבה פוסלת בפנים אינו דין שלא יפסול הדם שבפנים את הדם בחוץ ת "ל <הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה > נכנס לפנים כשר יצא לחוץ פסול . בשר הקדש שנכנס לפנים כשר והדין נותן שיהא פסול ומה אם במקום שלא פסל דם שבחוץ את הדם שבפנים נפסל בשר היוצא לשם . מקום שפסל דם שבפנים את הדם שבחוץ אינו דין שנפסל בשר שנכנס לשם ת "ל ובשר בשדה טרפה לא תאכלו וגו'.

ח,יג נכנס לפנים חברו פיגול יצא לחוץ חברו כשר קבל הכהן קבל הכשר קיבל בימינו קיבל בכלי קודש . חברו כשר שזה ראוי ליקרב בפנים קבל הזר קבל הפסול קבל בשמאלו קבל בכלי חול. חברו פסול שאין זה ראוי ליקרב בפנים. פירכסה ליקרב בפנים והחזירה כשרה חטאת העוף שפירכסה לפנים והחזירה כשרה.
ח,יד חטאת שקבל דמה בארבעה כוסות אם נתן מכולן על ארבע קרנות כולן נשפכין ליסוד ואם לא נתן אלא מאחד מהן מתן ארבע הוא נשפך ליסוד והן נשפכין לאמה רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אפילו לא נתן אלא מאחד מהן מתן ארבע כולן נשפכין ליסוד זה הוא כללו של דבר כל הנשפך ליסוד דמו טעון כיבוס ומחשבה פוסלת בו משום פגול והמעלה אותו בחוץ חייב. כל הנשפך לאמה אין דמו טעון כיבוס ואין מחשבה פוסלת בו משום פגול והמעלה אותו בחוץ פטור.

מסכת זבחים פרק ט

ט,א אין בין דברי רבן גמליאל לדברי ר ' יהושע אלא הדם והנסכים . הדם כדברי רבן גמליאל זורקו על גבי האישים נסכים נותנו לספלים . הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן ועלו לגבי המזבח הרי אלו לא ירדו . כל הזבחים שעלו לגבי המזבח ונמצאו פסולין הרי אלו לא ירדו . העצמות והגידים והקרנים והטלפיים שעלו לגבי המזבח ונמצאו פסולין הרי אלו לא ירדו.
ט,ב אותו ואת בנו שעלו לגבי מזבח ירדו שאין המזבח מקדש אלא את הראוי לו . הרובע והנרבע המוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטרפה ויוצא דופן שעלו לגבי מזבח ירדו מפני שלא היו פסולן בקד ש זה הכלל שהיה פסולו בקדש הקדש מקבלו לא היה פסולו בקדש אין הקדש מקבלו חוץ מבעל מום שר ' שמעון אומר משם רבי עקיבה בעל מום בעוף כשר ר' חנינא סגן הכהנים אומר דוחה היה אבא את בעלי מומין מליקרב מפני מה אמרו הלן והיוצא והטמא שעלו לא ירדו מפני שהלן כשר בשלמים והיו צא כשר בבמה והטמא כשר בצבור.
ט,ג הקומץ והלבונה מנחת כהנים ומנחת כהן משוח ומנחת נסכים שעלו לגבי מזבח ונמצאו פסולים הרי אלו לא ירדו . אבל קטרת שעלה לגבי המזבח תרד שאין המזבח מקדש אלא את הראוי לו עולה שעלתה לגבי מזבח ונמצאת פסולה יקטירנה על יד העזרה. אברין שלנו בעזרה מעלין אותו כל הלילה . שעל גבי הכבש שבראשו של מזבח מעלין אותם לעולם. כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו ואם עלו ירדו הקומץ שנתנו על גבי האישים שיריו מותרין.
ט,ד אימורין שנתנן על גבי האישים הבשר מותר . הפיגול והנותר והטמא שנתן על גבי האישים חייבין עליהם משום פיגול ונותר וטמא עולה שחוטה שעלתה על המזבח או שעלתה חיה ושחטה הרי מפשיט ומנתח ומוריד את הדם וזורקו למטה מוריד את הקרבים ומדיחן במים וחוזר ומעלה אותן ומוריד את העור לכהנים וחוזר ומקטיר את הכל.
ט,ה זבחים שחוטין שעלו לגבי מזבח ה "ז מפשיט ומנתח ומוריד את הדם וזורקו למטה מוריד את הקרבים ומדיחן במים וחוזר ומעלה אותן ומוריד את העור ואת הבשר לבעלים

חוזר ומקטיר את השאר העלו חיים מורידן ושוחטן למטה אין לך שמקדיש במזבח החיצון אלא את הראוי לו.
ט,ו כלי הלח מקדשין את הלח ומדת היבש מקדשת את היבש אין כלי הלח מקדשין את היבש ולא מדת היבש מקדשת את הלח אין מקדשת אלא במילואן אין מקדשת אלא מתוכן אין מקדש אלא בפנים נקבו נפגמו נסדקו אם עושין מעין מלאכתן שהיו עושין כשהן שלמים מקדשין ואם לאו אין מקדשין.

מסכת זבחים פרק י

י,א כל התדיר מחברו הוא קודם את חברו וכל המקודש מחברו הוא קודם את חברו פר משיח ופר העדה עומדין פר משיח קודם לפר העדה בכל מעשיו הואיל ומשיח מכפר ועדה מתכפרת מוטב שיקדם מכפר למתכפר שנאמר (ויקרא טז) וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל. פר הבא על כל המצות ק ודם לשעירי העדה ושעירי העדה קודמין לשעיר של נשיא ושעיר של נשיא קודם לשעירה של יחיד ושעירה של יחיד קודמת לכבשה של יחיד. תודה קודמת לאיל נזיר מפני שהתודה טעונה ארבעה מיני לחם ואיל נזיר טעון שני מיני לחם. מעשר קודם את העופות אמר רבי שמעון והלא מעשר קדשים קל ים ועופות קדשי קדשים קדמו קדשים קלים לקדשי קדשים אמור מעתה יש במעשר אימורי קדשי קדשים מה שאין כן בעופות.
י,ב חטאת העוף קודמת לעולת העוף בהקרבה . אף בהפרשה לא יאמר זה לעולתי וזה לחטאתי אלא אומר זה לחטאתי וזה לעולתי . חטאת העוף של יולדת קודמת לכבשה . מנחת האיש קודמת למנחת האשה מנחת חטים קודמת למנחת שעורין מנחה קודמת ליין והיין קודמת לשמן שמן קודם למלח ומלח קודמת לעצים ועצים קודמין לכל דבר.
י,ג פרים קודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים אימתי בזמן שבאו כאחד אבל הבא ראשון קרב ראשון הבא אחרון קרב אחרון. לחם הפנים קודם לשתי הלחם כשהוא מחלק בעצרת אומר הילך מצה הילך חמץ הילך מצה הילך חמץ אבא שאול אומר שתי הלחם קודמות ללחם הפנים כשהוא מחלקן בעצרת אומר הילך מצה הילך מצה הילך חמץ הילך מצה מפני ששתי הלחם חביבות שקודמין זה את זה בהקרבה כך קודמין זה את זה באכילה. קדשי קדשים קודמין לקדשים קלים. הנאכלין ליום אחד קודמין לנאכלין לשני ימים. שלמים של אמש קודמין לחטאת ואשם של יום רבי שמעון אומר חטאת ואשם של יום קודמין לשל אמש.
י,ד וכולן רשאין כהנים לשנות באכילתן מנחות ללותתן ולהוציא שמנן ולתת לתוכן תבלי חולין ותבלי תרומה דברי ר ' שמעון רבי מאיר אומר תבלי חולין ולא תבלי תרומה שלא יביאו לידי פסול ולידי מיעוט אכילה . יין כיוצא בו. אין מבשלין חטאת ואשם עם מורם מתודה ואיל נזיר עם הבכור עם המורם משל שלמים מפני שממעט את אכילתן וזמן אכילתן. ולא שלמים של אמש עם חטאת ואשם של יום מפני שממעט את אכילתן ומקום אכילתן וזמן אכילתן. אבל חטאת ואשם מתבשלין זה עם זה . תודה ואיל נזיר מתבשלין זה עם זה הבכור ומורם משלמים מתבשלים זה עם זה מפני שכולן שוות.

י,ה אחד חטאות החיצונות ואחד חטאות הפנימיות לכיבוס שנאמר (ויקרא ו) תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות . חטאת העוף אין דמה טעון כיבוס חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס היתה לה שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס דברי ר ' יעקב ר' שמעון אומר אע"פ שהיתה שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כבוס . נתן על הקרן ועל הכבש ועל היסוד אין זקוק לו נת ן מידו כשהוא מזה על גבי הקיתון גורדו והוא טהור . נתן על העור עד שלא הופשט אין טעון כבוס משהופשט טעון כבוס דברי ר ' יהודה ר' אלעזר אומר אף משהופשט אין טעון כיבוס <דברי ר' יהודה> אלא מקום הדם ודבר הראוי לקבל טומאה וראוי לכיבוס היכן מכבסו בפנים יצא לחוץ נכנס ומכבסו בפנים.

י,ו רבי שמעון אומר קדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה אבל טעונין הדחה משום נותן טעם. כבשים פסולין אין טעונין מריקה ושטיפה רבי יעקב אומר היה להן שעת הכושר ונפסלו <אין> טעונין מריקה ושטיפה רבי שמעון אומר אע "פ שהיתה להן שעת הכושר ופסולין אין טע ונין מריקה ושטיפה אלא הדחה כלי חרש אין טעונין אלא שבירה היכן שוברו בפנים יצא לחוץ נכנס ושוברו בפנים . רבי טרפון אומר בישל בו מתחלת הרגל מבשל בו כל הרגל אחר הרגל <אין> טעון מריקה ושטיפה. אמר רבי נתן לא היה רבי טרפון אומר אלא בקדשים קלים בלבד היכן מורקן ושו טפן בפנים יצא לחוץ מכניסן מורקן ושוטפן בפנים. נטמאו בחוץ מטהרן ומכניסן מורקן ושוטפן בפנים . כיצד מריקתן ושטיפתן במקום אכילתן מריקתן ושטיפתן עד זמן אכילתן מריקתן ושטיפתן . בשל בו קדשי קדשים מורק ושוטף לקדשי קדשים קדשים קלים מורק ושוטף לקדשים קלים קדשי קדשי ם וקדשים קלים מורק ושוטף לחמור שבהן שטף ולא מרק מרק ולא שטף יאכל כחמור שבהן.

י,ז חומר בהזאה שאין במריקה ושטיפה ובמריקה ושטיפה שאין בהזאה . שהזאה נוהגת בחטאות הפנימיות ונוהגת לפני זריקת דמים מה שאין כן במריקה ושטיפה חומר במריקה ושטיפה. שהמריקה ושטיפה נוהג ים בקדשי קדשים ובקדשים קלים ואם נתבשל במקצת כלי כולו טעון מריקה ושטיפה מה שאין כן בהזאה.

מסכת זבחים פרק יא

יא,א אין אונן רשאי להביא זבחים כל שבעה אחד זבחים שהן ראויין לבא נדבה ואחד זבחים שאין ראויין לבא נדבה אפילו יין ואפילו עצים ואפילו לבונה שנאמר שלמי ם רבי שמעון אומר שלמים שהכל שלום בהן מהן למזבח ומהן לכהנים ומהן לבעלים זבחי תודה הרי זה תודה בכל מקום שנא' (תהילים נ) זובח תודה יכבדנני ושם דרך אראנו וגו'.

יא,ב כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר כל אותו היום רבי שמעון אומר גומר את העבודה שבידו ובא לו אבל כהן הדיוט שעמד ומקריב ומת לו מת מניח את העבודה שבידו ויוצא לפיכך אם זרק את הדם או שהקטיר קטרת כל עבודה שעבד הרי אלו פסולות.

יא,ג כל חטאות שדמן נכנס לפנים אין לכהנים בהן כלום אלא הדם ואימורין למזבח ועור ובשר יצאו לבית השרפה היכן שו רפין אותן בבית הדשן הגדול חוץ לירושלים ולצפונה

של ירושלים חוץ לג ' מחנות ולא היו שורפין אותן שלימין אלא מנתחין אותן ע "י עורן כנתחי עולות.

יא,ד אין הכהנים חולקין בשר כנגד בשר ועופות כנגד עופות בשר כנגד עופות עופות כנגד מנחות מנחות כנגד מנחות שנא ' (ויקרא ז) וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו האיש חולק אע "פ בעל מום אין הקטן חולק אע "פ תמים. קטן מאימתי כשר לחלק בקדשי מקדש משיביא שתי שערות אבל אין מקריבין אותו לעבודה עד שנתמלא זקנו רבי אומר אומר אני עד שיהא בן עשרים שנה ומעלה (עזרא ג) לנצח על מלאכת בית ה'. [ד] עולה כולה לגבוה ועורה לכהנים קדשי קדשים הדם ואימוריו למזבח ובשר ועור לכהנים. קדשים קלים הדם ואימורים למזבח ועור ובשר לבעלים . זה הכלל כל שיש לו בבשר יש לו בעורות כל שאין לו בבשר אין לו בעורות חוץ מן העולה שפירש בה הכתוב (ויקרא ז) עור הע ולה אשר הקריב לכהן לו יהיה שחטה חוץ לזמנה חוץ למקומה הואיל ולא זכה מזבח בבשרה לא יזכו הכהנים בעורה עולת הקדש אין עורה לכהנים דברי ר ' יהודה וחכמים אומרים עורה לכהנים ר ' יוסי בר' יהודה מוסיף אף של גרים ושל נשים ועבדים שנא ' (שם) עולת איש פרט לאלו אמרו לו והלא כבר נאמר עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה אם כהן למה נאמר עולת איש אלא עולה שעלתה לאיש עורה לכהנים ושלא עלתה לאיש אין עורה לכהנים.

יא,ה שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שנטמא הדם . הדם יזרק ועור ובשר אסורין ואם נזרק הדם עור ובשר מותרים . שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שנטמא הזבח העור אסור . שחטו והפשיטו ונטמא העור ואח "כ זרק את הדם העור מותר דברי רבי ר ' שמעון אומר העור אסור . שחטו ולא הפשיטו זרק את הדם ואח"כ נטמא הזבח העור אסור ר ' אלעזר בר' שמעון אומר יפשיט העור <עם> הבשר. שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואח "כ נטמא הזבח הכל מודים שהעור מותר . שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם או ששחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם יזרק עור ובשר אסורין ואע"פ שנזרק הדם עור ובשר אסורין.

יא,ו שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הזבח העור אסור . שחטו והפשיטו ויצא הזבח ואח "כ זרק את הדם העור מותר דברי רבי ר ' אלעזר בר' שמעון אומר העור אסור . שחטו ולא הפשיטו וזרק את הדם ואח "כ יצא הזבח העור אסור דברי רבי ר' אלעזר בר"ש אומר יפשיט העור עם הבשר . שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואח "כ יצא ה זבח הכל מודין שהעור מותר שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם או ששחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שלן הדם הדם יזרק עור ובשר אסורין ואע "פ שנזרק הדם עור ובשר אסורין . שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שלן הזבח העור אסור שחטו ולא הפשיטו <ולן הזבח ואח"כ זרק את דמו אסור> דברי רבי ר"א בר"ש אומר יפשיט העור עם הבשר. שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואח "כ לן הזבח הכל מודים שהעור מותר . רבי אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו כשהוא עם הבשר נולד בו פסול בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים הרי הוא כיוצא בו ר "א בר"ש אומר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו כשהוא עם הבשר נזרק עליו הדם הורצה שעה אחת לפיכך אם נולד לו פסול אפילו לאחר זריקת דמים יפשיט העור עם הבשר.

יא,ז בראשונה היו מכניסין עורות קדשים ללשכת בית הפרוה והיו מחלקין אותן בערבין לכל בית אב שבאותו היום והיו גדולי כהונה באים ונוטלין אותם בזרוע התקינו שיהו מחלקין אותן בערבי שבתות לכל משמר ומשמר ועדיין היו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו הבעלים והקדישום לשמים . אבא שאול אומר קורות של שקמה היו ביריחו ובעלי אגרוף נוטלין אותן עמדו והקדישום אמרו לא הקדישו בעלים לשמים אלא קורות שקמה בלבד.

יא,ח פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בזמן שנשרפין כמצותן נשרפין בבית הדשן ומטמאין בגדים ואם אין נשרפין כמצותן נשרפין בבית הבירה ואין מטמאין בגדים ר ' יוסי הגלילי אומר בבית הדשן הגדול היו נשרפין אפילו בתבן אפילו בקש ו אפילו בגבבא ואפילו לא הצית את האש אלא ברובה הרי אלו כשרין.

מסכת זבחים פרק יב

יב,א רבי אומר הפרש בין השוחט בפנים למעלה בחוץ ובין השוחט בחוץ למעלה בחוץ לא שהשוחט בפנים למעלה בחוץ היתה לו שעת הכושר והשוחט בחוץ למעלה בחוץ לא היתה לו שעת הכושר ר ' אלעזר בר "ש אומר הפרש בין השוחט בפנים ומעלה בחוץ לשוחט בחוץ ומעלה בחוץ שהשוחט בפנים ומעלה בחוץ הקדש מקבלו השוחט בחוץ ומעלה בחוץ אין הקדש מקבלו. אי אפשר לשוחט אחר שוחט אבל יש מעלה אחר מעלה. שחטו שנים פטורים העלו שנים חייבין העלה וחזר והעלה חייב על כל העלאה והעלאה דברי ר"ש ר' יוסי אומר אין חייב אלא אחת ואין חייב אלא עד שיבנה את המזבח ויסדר המערכה דברי ר' יוסי ר' שמעון אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב.

יב,ב עולה ועולת העוף וחלבים הקומץ והלבונה מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מא ' מהן כזית בחוץ חייב ר ' אלעזר פוטר עד שיקריב את כולו מודה ר ' אלעזר שאם הקריב בפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים. הקומץ והלבונה שהקריב אחד מהן בחוץ חייב ור "א פוטר עד שיקריב את השני מודה ר' אלעזר שאם הקריב את אחד בפנים ושייר את חבירו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי להזות לפנים.

יב,ג שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את השני מודה רבי אלעזר שאם הקריב את אחד מהן בפנים ושייר את חברו והקריבו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים מודה ר ' אלעזר בקומץ מנחת חוטא ולבונה נדבה שהקריבן בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים.

יב,ד המנסך שלשת לוגין יין בחוץ חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר עד שלא קדשו בכלי פטור משקדשו בכלי חייב המנסך שלשת לוגין מים בחג בחוץ חייב . בשאר ימות השנה פטור ר' אלעזר אומר אף בחג אם נתמלא לשם חג חייב אם לאו פטור . עולה עולת העוף וחלבים הקומץ והלבונה מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב אחת מהן כחצי זית פטור והמנסך פחות משלשת לוגין מים פחות משלשת לוגין יין בחוץ פטור ר' נחמיה אומר שירי הדם חייבין עליהן בחוץ אמר ר ' יעקב והלא שירי מצוה הן היאך

חייבין על שירי מצוה אמר רבי נחמיה הקטר חלבים יוכיחו שהן שירי מצוה וחייבין עליהן בחוץ אמר לו ר ' יעקב אע"פ שהן שירי מצוה תחלת עבודה הן . חטאת העוף הבאה על הספק והקריבה בחוץ חייבין עליה אשם תלוי . אשם תלוי הבא על הספק הקריבו בחוץ חייבין עליו חטאת.

יב,ה עולה שקבל דמה בכוס אחד נתן ב פנים וחזר ונתן בחוץ וחזר ונתן בפנים חייב שכולו ראוי לבא בפנים. קבל דמה בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהן בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור אחד בחוץ וא ' בפנים <אם> כיפר הפנימי וחייב על מה שבחוץ למה הדבר דומה למפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואח "כ נמצאת הראשונה. שחט שתיהן בפנים פטור שתיהן בחוץ חייב אחת בפנים ואחת בחוץ אחת בחוץ ואחת בפנים כיפר בפנים וחייב על מה שבחוץ שחטן והרי דמן מונחין בכוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהן בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור אחד בחוץ ואחד בפנים <אם> כיפר הפנימי וחייב.

יב,ו ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה להקריבן בחוץ פטור שכפרו הבעלים ושעיברה שנתה שאבדה ונמצאת עד שלא כיפרו הבעלים חייב משכיפרו הבעלים פטור. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין שהקריבן בחוץ פטור אותו ואת בנו שהקריבן בחוץ חייב על הראשון ופטור על השני ר ' שמעון אומר השני בלא תעשה. עולה ומחוסר זמן בגופה פטור ובבעלים חייב רבי שמעון אומר בגופה בלא תעשה . חטאת ומחוסר זמן בין בגופה ובין בבעלים פטור ר ' שמעון אומר הרי זה בלא תעשה הקומץ והמקבל דמו בחוץ פטור זה הכלל כל שהוא משם עבודה וראוי ליקרב בפנים חייבין עליו בחוץ וכל שאינו משום עבודה ואין ראוי ליקרב בפנים אין חייבין עליו בחוץ ר ' אלעזר בר' שמעון אומר אף כל שהוא משום עבודה וראוי ליקרב בפנים עשה חזר כיוצא בו בפנים חייב חוץ מן השוחט.

יב,ז כהן שעבד טמא טבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים אין חייב אלא אחת. זר שעבד טמא טבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים אין חייב אלא אחת.

יב,ח ואלו הן שבמיתה האוכל טבל וזר שאכל תרומה וכהן טמא שאכל תרומה טהורה וזר וטבול יום מחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ופרועי ראש ושתויי יין ששמשו כולן במיתה. אבל ערל ואונן ויושב הרי אלו באזהרה בעל מום במיתה דברי רבי וחכ "א בלא תעשה הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכ "א בלא תעשה אלו חייבין עליהן מיתה זרק את הדם לפנים ולפני לפנים המוצה בעוף מקטיר על גבי מזבח והמנסך שלשת לוגין מים ושלשת לוגין יין בחוץ הרי אלו חייבין מיתה . אבל הקומץ והמקבל והמהלך קבל הזר קבל הפסול קבל בשמאלו קבל בכלי חול נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה את הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים או ששחטן חוץ לזמנן וחוץ למקומן הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן הרי אלו בלא תעשה.

מסכת זבחים פרק יג

יג,א עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות מה הן מקריבין בהמה חיה ועוף גדולים וקטנים זכרים ונקבות תמימים ובעלי מומין טהורין אבל לא טמאין הכל קרב עולה וטעונה הפשט וניתוח העובדי כוכבים בזמן הזה מותרים לעשות כן.
יג,ב עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן היו הבמות אסורות ואין כשרה אלא בכהנים. קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מחנות ישראל . הנותן ע"ג מזבח בשעת פירוקה או בשעת שגלה הרוח את היריעה לא עשה כלום . בשעת מסעות קדשים נפסלים וטמאים פורשים כל א חד ואחד חוץ למחיצתו.
יג,ג באו לגלגל הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מקום רבי יהודה ורבי שמעון אומרים בכל הרואה איזה הוא הרואה הרואה ואינו מפסיק . באו לשילה נאסרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל הרואה איז ה הוא הרואה הרואה ואינו מפסיק . באו לנוב וגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים וקדשים קלים בכל מקום <מן הקלעים> רבי יהודה ור' שמעון אומרים בכל הרואה איזה הוא הרואה הרואה ואינו מפסיק . ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים חסר אחת ושבגלגל ארבע עשרה שנה ושבשילה שלש מאות ושבעים חסר אחת ושבנוב ובגבעון חמשים ושבע בבית עולמים ארבע מאות ועשר לבניינו הראשון ארבע מאות ועשרים לבניינו האחרון.
יג,ד ארבע כללות הורה ר ' שמעון בקדשים כל שהקדישן בשעת איסור המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה וחייב בהכרת כל שהקדישו בשעת היתר ושחיטתו בשעת איסור המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה ופטור בהכרת כל שהקדישו בשעת איסור ושחיטתו בשעת היתר חייב בעשה ופטור בל "ת ופטור בהכרת. כל שהקדישו בשעת היתר ושחיטתו בשעת היתר פטור בעשה ופטור בל "ת ופטור בהכרת וקדשים שהקדישו בבמה גדולה יקרבו בבמה קטנה איזה הוא שהקדישו בשעת איסור ושחיטתו בשעת איסור קדשים שהקדישן במשכן יקרבו במשכן בשילה בבית עולמים יקרבו בבית עולמים לפיכך המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בל "ת וחייב בהכרת. איזהו שהקדישו בשעת היתר ושחיטתו בשעת איסור קדשים שהקדישו יקרבו במשכן בגלגל ובאו לשילה יקרבו בשילה . בנוב ובגבעון ובאו לבית <עד שלא הוקם המשכן והוקם המשכן> העולמים יקרבו בבית עולמים לפיכך המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה ופטור בהכרת . איזהו שהקדישו בשעת איסור ושחיטתו בשעת היתר קדשים שהוקדשו במשכן באו לגלגל יקרבו בגל גל. בשילה ובאו לנוב וגבעון יקרבו בנוב וגבעון לפיכך המעלה אותן בחוץ חייב בעשה ופטור בל "ת ופטור בהכרת איזה היא שהקדישו בשעת היתר ושחיטתו בשעת היתר קדשים שהקדישן בגלגל יקרבו בגלגל . בנוב ובגבעון יקרבו בנוב ובגבעון לפיכך המעלה אותן בחוץ פטור ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת.
יג,ה הכל כשרין ליקרב בבמה אף הכל ועבדים <משוחררין> כל שנידר ונידב קרב בבמת יחיד כל שאין נידר ונידב אין קרב בבמת יחיד דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין קרב בבמת יחיד אלא עולה ושלמים בלבד . במת יחיד אין טעון נסכים דברי ר "מ וחכ"א טעונה נסכים ר' יהודה אומר כל שהצבור ויחיד מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל. אין בין אהל מועד שבמדבר לאהל מועד שבגלגל אלא במדבר אין

בו היתר הבמה ושבגלגל יש בו היתר הבמה . במתו שבראש גגו אין יחיד מקריב עליה אלא עולה ושלמים בלבד וחכ "א כל שהצבור מקריבין באהל מו עד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל כאן וכאן אין היחיד מקריב עליה אלא עולה ושלמים בלבד ר ' יהודה אומר אף הצבור לא היו מקריבין באהל מועד שבמדבר אלא <במי> שקבוע לו מן התורה בלבד.

יג,ו וכן היה ר ' שמעון אומר השוחט את הפסח . <על היחיד> והעלהו <בחוץ> בשעת איסור הבמה אסור בשעת היתר הבמה מותר שנא ' (דברים טז) לא תוכל לזבוח את הפסח יכול אף בשאר ימות השנה ת "ל (שם) באחד שעריך בשעה שישראל מתכנסין במקום א ' הוי אומר בשעת הרגל.

יג,ז אלו דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה קרן וכבש ויסוד בבמה גדולה אין קרן וכבש ויסוד בבמה קטנה כ יור וכנו בבמה גדולה אין כיור וכנו בבמה קטנה חזה ושוק לכהנים בבמה גדולה חזה ושוק לבעלים בבמה קטנה עור עולה לכהנים בבמה גדולה עור עולה לבעלים בבמה קטנה חוץ למקומו בבמה גדולה אין חוץ למקומו בבמה קטנה.

יג,ח אלו דברים ששוה במה גדולה לבמה קטנה שחיטה בבמה גדולה שחיטה בבמה קטנה הפשט וניתוח בבמה גדולה הפשט וניתוח בבמה קטנה דם מתיר מכשיר ומפגל בבמה גדולה דם מכשיר בבמה קטנה מום פוסל בבמה גדולה מום פוסל בבמה קטנה חוץ לזמנו בבמה גדולה חוץ לזמנו בבמה קטנה. אי זו היא במה גדולה בשעת היתר הבמה אהל מועד נטוי כדרכו אין הארון נתון שם אי זו היא במה קטנה בשעת היתר הבמה עושה אדם במה על פתח חצרו ועל פתח גינתו מקריב עליה הוא ובנו בתו ועבדו ושפחתו.

יג,ט אי זו היא מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלים שנאמר (דברים יב) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה ואומר (ירמיהו יב) העיט צבוע נחלתי לי ואומר (שם) היתה לי נחלתי כאריה ביער דברי רבי יהודה ר "ש אומר נחלה זו שילה מנוחה זו ירושלים שנאמר (תהילים קלב) כי בחר ה' בציון וגו' זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה.

מסכת מנחות פרק א

א,א רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשרות ועלו לבעלים לשם חובה שאין המנחות דומות לזבחים מחבת לשום מרחשת מעשיה מודיעים עליה לשום מחבת . מרחשת לשום בלולה מעשיה מודיעין עליה לשום מרחשת אבל זבחים אין כאן אלא מעשה אחד לכולן ושחיטה אחת לכולן.

א,ב חומר בשחיטה שאין בקמיצה ובקמיצה ש אין בשחיטה שהשחיטה קבוע לה צפון וקבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקריבים ואוסרת חולין בפנים וקדשים בחוץ וחייבין עליה בחוץ מה שאין כן בקמיצה . חומר בקמיצה שהקמיצה טעון כהן וכלי שרת משא "כ בשחיטה קמיצה בכלי ושחיטה אפילו בקרומית של קנה.

א,ג חומר בשחיטה שאין במל יקה ובמליקה שאין בשחיטה שהשחיטה דוחה את השבת ואת הטומאה ונוהגת בציבור כיחיד וטעונה כלי וטעונה צפון משא "כ במליקה חומר במליקה שהמליקה טעונה כהן כשר משא"כ בשחיטה.

א,ד חומר בקמיצה שאין במליקה ובמליקה שאין בקמיצה שהקמיצה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בצי בור כיחיד וטעונה כלי משא "כ במליקה חומר במליקה שהמליקה קבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקריבים מה שאין כן בקמיצה ר "א אומר אפילו רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת ע "ג לבנה רגלו אחת ע "ג רצפה ורגלו אחת ע"ג כלים אם ינטל הכלי ויוכל לעמוד בפני עצמו כשר ואם לאו פסול.

א,ה טמא מת וטבול יום ומחוסר כפורים אין הציץ מרצה על טומאת הגוף על מה הציץ מרצה על טומאת הדם ועל הקמיצה ועל הנסכים.

א,ו מחוסר בגדים כהן גדול משמש בשמונה כלים וההדיוט בארבעה ואם שמש כ "ג בארבעה והדיוט בשמונה ועבד עבודתו פסולה עבד עבודת זהב בבגדי לבן ועבודת לבן בבגדי זהב ועבד עבודתו פסולה. היו מרושלין ומסולקין או שהיו משוחקין ועבד עבודתו כשרה לבש שתי כתנות ושתי מכנסים ושני אבנטים או שהיו מקורעין או שחסר אחד מהם או שנתן רטיה ע"ג בשרו תחת בגדיו ועבד עבודתו פסולה.

א,ז שלא רחוץ ידים ורגלים כיצד מקדש ידיו ורגליו בכלי שרת בפנים קידש ידיו ורגליו בכלי שרת בחוץ או מכלי חול בפנים או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה כיצד הוא מקדש נותן יד ימינו ע "ג רגל ימינו שמאלו ע "ג רגל שמאלו משפשף ומרחיץ משפשף ומרחיץ ר' יהודה אומר אפילו שתי ידים זו ע "ג זו מקדש אמרו לו א "א לכן. כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם ורגליהם וכן כה "ג שטבל ולא קידש ידיו ורגליו בין עבודה לעבודה ובין בגדים לבגדים ועבד עבודתו כשרה אבל כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם ורגליהם וכן כ"ג שטבל ולא קדש ידיו ורגליו מן הבוקר ועבד עבודתו פסולה . אחד כ"ג ואחד כהן הדיוט ששמשו שחרית ולא רחצו ידיהם ורגליהם הרי אלו חייבים מיתה שנאמר (שמות ל) בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו . היה עומד ומקריב כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים רבי אומר אין הלילה פוסלת בקידוש ידים ורגלים ר "א בר"ש אומר אפילו הוא עוסק בעבודה ג' ימים אין הלילה פוסלת בקידוש ידים ורגלים.

א,ח ישב ע"ג הרצפה פסול שנא' (דברים יח) לעמוד. עמד ע"ג לבינה פסול שנא' (שם) ככל אחיו הלוים.

א,ט קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזיר ויחזור ויקמוץ בימין אמר ר "א בר"ש כך היה ר' יהודה בן בתירא אומר בכל הפסולין ר' יוסי בן יאסין ור' יהודה נחתום אומר בד"א בזמן שלא קדש קומץ בכלי אבל אם קדש קומץ זה בכלי הכל מודים שלא יחזיר ר ' אומר בין כך ובין כך יחזיר שאין הכלי מקדש קומץ בכלי אבל אם קידש קומץ זה בכלי הכל מודים שלא יחזיר ר' אומר בין כך ובין כך יחזיר שאין הכלי מקדש קומץ שלא נקמץ מבריתו.

א,י כיצד סדר מנחות היה מביאן מתוך ביתו בכלי כסף ובכלי זהב נותנה בתוך כלי שרת ומקדשה בתוך כלי שרת ונותן שמנה ולבונתה עליה נכנס ומגישה בקרן מזרחית דרומית לדרומה של קרן מניחה במזבח ודיו ומסלק את לבונתה מצד אחד וקומץ ממקום השמן ונותנו בתוך כלי שרת ומקדשו בתוך כלי שרת ומלקט את הלבונה ונותנה ע "ג ומעלה אותו ע "ג המזבח ומולחו ונותן ע "ג המזבח. האשים והשירים ניתנין לכהנים רשאין

כהנים ליתן בשירי מנחות יין שמן ודבש ואסורין לחמץ . כיצד הוא עושה פושט אצבעותיו על פיסת [ידו]. וכפיתים ממחק ממעלה למטה ריבה שמנה וחיסר שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה ריבה לבונתה כשרה מיעט לבונתה אפילו שני קרטין כשרה דברי ר' יהודה ר"ש אומר הקומץ והלבונה שחיסר אפילו כל שהוא פסולה . קמץ שלא ממקום השמן ושלא ממקום הלבונה או שלא נתן עליה לבונה אפילו כל שהוא פסולה אחד מנחת ישראל ואחד מנחת כהנים אלא שמנחת כהנים כולה כליל לאשים שנאמר (ויקרא ו) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל.

מסכת מנחות פרק ב

ב,א הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה בחוץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית מלבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת. לאכול שיריה למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר להקטיר לבונתה או כזית מלבונתה למחר פגול וחייבין עליו כרת . כל המנחות שקמצן שלא לשמן הוליך והקטיר חוץ לזמנן הוליך והקטיר שלא לשמן פגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו . כיצד קרב המתיר כמצותו קמץ בשתיקה ונתן בכלי והוליך חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה זהו שקרב המתיר כמצותו.

ב,ב כיצד לא קרב המתיר כמצותו קמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר ' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת.

ב,ג כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן קמץ חוץ למקומו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן פסול ואין בו כרת מפ ני שלא קרב המתיר כמצותו.

ב,ד הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ להקטיר קומצה למחר לאכול שיריה למחר להקטיר קומצה בחוץ בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת . ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום חייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת . כל המנחות שקמצן חוץ לזמנן או שקבלו פסולין את הקומץ וקטרוהו בשתיקה אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת.

ב,ה הקומץ את המנחה לאכול שיריה כזית היום וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית בחוץ וכזית בפנים פסול ואין בו כרת. לאכול משיריה כזית היום וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית היום וכזית למחר פגול וחייבין עליו כרת . הקומץ את המנחה לאכול

משיריה כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים ולהקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים כשר וכן למחר כשר.
ב,ו הקומץ את המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית בפנים בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת . ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת. הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ לאכול משיריה כחצי זית למחר ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר לאכול משיריה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר כשר שאין קמיצה והקטרה מצטרפין זה עם זה אבל קמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצטרפין זה עם זה. כיצד קומץ את המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית בחוץ וכזית למחר פסול ואין בו כרת מפני שקמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצטרפין זה עם זה. הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית למחר ובשעת הקטרה חשב עוד להקטיר מקומצה כחצי זית למחר פיגול וחייבין עליו כרת מפ ני שקמיצה והקטרה מצטרפין זה עם זה לפגל . הקומץ את המנחה להקטיר מקומצה כחצי זית למחר שאין פחות מכזית מפגל ופוסל בכל מקום . הקומץ את המנחה לאכול קומצה ולהקטיר שיריה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור ' יהודה פוסל. להניח קומצה ושיריה למחר או להוציאן לחוץ כשר ור"י פוסל ר' אלעזר אומר ר' אליעזר פוסל ור' יהושע מכשיר א"ל ר' יהודה ומה אם הניח את הקומץ למחר אינו פוסל וחכ "א זה וזה כשר אין לך שהוא פסול אלא מחשבת קמיצה והקטרה בלבד.

מסכת מנחות פרק ג

ג,א השוחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למח ר להקטיר שני בזיכין לאכול אחד מן הסדרין למחר פגול וחייבין עליו כרת דר "מ וחכמים אומרים זה פגול וחייבין עליו כרת והשני פסול ואין בו כרת.
ג,ב שני בזיכי לבונה שנטמא אחד מהן יקרב בטומאה וחבירו יקרב בטהרה ר ' יהודה אומר אין קרבן צבור חלוק אלא שניהם יקרבו בטומאה.
ג,ג הקומץ והלבונה שנטמא אחד מהם שניהם יצאו לבית השריפה.
ג,ד היה מקריב שתי הלחם ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.
ג,ה היה מקריב סדרים ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.
ג,ו היה מקריב שני בזיכין ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.
ג,ז היה מקריב מנחת כהנים ומנחת משיח ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק.
ג,ח היה מקריב מנחת פרים וכבשים ונטמאה בידו אומר ומביאין אחרת תחתיה אין שם אלא היא אומרים לו הוי פקח ושתוק.
ג,ט היה מקריב מנחת העומר ונטמאה אומר ומביאין אחרת תחתיה אין שם אלא היא אומרים לו הוי פקח ושתוק דר"א בר"ש רבי אומר בין כך ובין כך א "ל הוי פקח ושתוק שהעומר שקצרוהו שלא כמצותו פסול.

ג,י תודה מעכבת ומפגלת את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את התודה . כבשים מעכבין ומפגלין את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את הכבשים . הזבח מפגל את הנסכים משקדשו בכלי דברי ר"מ ואין נסכים מפגלין את הזבח.

ג,יא קמץ בשתיקה וכשהוא בא להקטרה הקטיר את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה חוץ לזמנה פגול וחייבין עליו כרת דר "מ וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי ר' מאיר אימתי בזמן שיקרב מתיר כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פסולים את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת . הקטיר אחד מהן היום ע"מ להקטיר מחבירו למחר הכל מודין שפגול וחייבין עליו כרת . שני בזיכי לבונה שהקטיר הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר ' מאיר וחכ"א אין כרת עד שיפגל בכל המתי ר. דברי ר"מ אימתי בזמן שקרב השני כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פסולים את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת . הקטיר את אחד מהם ע "מ להקטיר מחבירו למחר הכל מודים שפגול וחייבין עליו כרת . שני כבשי עצרת ששחט הראשון בשתיקה והשני חו ץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר "מ וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דר "מ אימתי בזמן שקרב השני כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או ששחטו פסולים וזרקו את דמו של אחד מהם אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת . שחט את אחד מהם היום ע "מ לאכול מחבירו למחר הכל מודים שכשר שאין הכבש מפגל ופוסל את חבירו בכל מקום.

מסכת מנחות פרק ד

ד,א מנחה שלא נקמצה שנתערבה במנחה שנקמצה אם יכול לקמוץ מזו שלא נקמצה בפני עצמה כשרה ואם לאו פסולה ויקטיר קומצה של ראשונה הקומץ שנתערב בשירים הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר . ר' אלעזר אומר נתערב בשירי מנחה אחרת או במנחה שלא נקמצה הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר ר' אלעזר אומר יקרב. נתערב במנחת כהנים ובמנחת כהן משיח ובמנחת נסכים וכן מנחת כהנים וכן מנחת כהן משיח ומנחת נסכים שנתערבו זו בזו הרי אלו יקרבו . ולא עוד אלא שני כהנים מביאין א ת מנחותיהן בכלי אחד ומקריבין אותן לגבי מזבח מפני שכולן כליל לאשים נתערבה במנחת פרים אילים וכבשים הרי אלו יקרבו . ר' יהודה אומר לא יקרבו מפני שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה והן בולעות זו מזו.

ד,ב חריב שנתערב בבלול ה "ז יקרב ר ' יהודה אומר לא יקרב מפני שבולע מ מנו. א"ר יוסי רואה אני את דברי ר "א שאמר אם אין קומץ אין שירים אע "פ שאין שירים יש קומץ. מדברי ר' יהושע שאמר אם אין קומץ אין שירים אין קומץ נטמא קומץ שנפסל או שיצא חוץ לקלעים השירים תעבור צורתם ויצאו לבית השריפה נטמאו שירים או שנפסלו או שיצאו חוץ לקלעים ר"א אומר יקטיר את קומץ ור' יהושע אומר לא יקטיר ואם הקטיר בין בשוגג בין במזיד מודה ר' יהושע שהורצה.

ד,ג שירים שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין. משקרב הקומץ כשרים.

ד,ד רקיקי מנחת ישראל שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין. משקרב הקומץ כשרים.
ד,ה חלות תודה ורקיקי נזיר שחסרו עד שלא נזרק דם הזבח פסולין משנזרק דם הזבח כשרים.
ד,ו שתי הלחם שחסרו עד שלא נזרק דמן של כבשים פסולין משנזרק דמן של כבשים כשרים.
ד,ז שני סדרים שחסרו עד שלא הוקטרו בזיכין פסולין משהוקטרו בזיכין כשרים . אבל נסכי בהמה שחסרו בין שקרב הזבח ובין עד שלא קרב הזבח כשרים שיבאו נסכים אחרים למלאותן.
ד,ח קמץ בשתיקה ויצא הקומץ חוץ לקלעים וקיטרן בשתיקה הרי זה כמות שהיה מועלין בשירים ואין חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא . נטמא הקומץ וקיטרו בשתיקה אין מועלים בשירים אבל חייבים עליהם משום נותר ומשום טמא. שהציץ מרצה על הטמא ואין הציץ מרצה [לא] על הלן ולא על היוצא . קמץ בשתיקה ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר הקומץ בשתיקה ר"א אומר ה"ז כמות שהיה. מועלין בשירים ואין חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא . ר' עקיבה אומר הורצה הציץ על היוצא ואין בשירים אבל חייבים עליהן משום נותר ומשום טמא. נטמאו השירים והקטיר את הקומץ בשתיקה הכל מודים שאין מועלין בהם אבל חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא . קמץ בשתיקה ויצא קומץ חוץ לקלעים וקיטרו חוץ לזמנו או שקמצו חוץ לזמנו ויצא קומץ חוץ לקלעים וקיטרו בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצא חוץ לקלעים קיטרו חוץ לזמנו מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום פגול. נטמא הקומץ וקיטרו חוץ לזמנו עדיין מועלין בשירים וחייבין עליהן משום פגול שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא . קמץ בשתיקה ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו <ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו >. ר"א אומר הרי זה כמות שהיה . מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום פגול ר"ע אומר הורצה הציץ על היוצא עדיין מועלין בשירים וחייבין עליהן משום פגול . נטמאו השירים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו הכל מודים שעדיין מועלין בשירים וחייבין עליהם משום פגול שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא.
ד,ט שתי הלחם שיצאו חוץ לקלעים ונזרק דמן של כבשים חוץ לזמנו ר"א אומר אין חייבים על לחם זה משום פגול ר"ע אומר חייבין על לחם זה משום פגול וחכ"א הקומץ טעון כלי שרת כיצד קומצו מתוך כלי שרת ונותנו לתוך כלי שרת ומקדשו לתוך כלי שרת. אם לא קדשו בתוך כלי שרת ר"א בר"ש אומר אפילו קומצו מתוך כלי שרת ומלחו ונתנו על גבי האשים כשר.

מסכת מנחות פרק ה

ה,א שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה . מת אחד מהם או שברח או שנעשה טרפה יקח זוג לשני. שחט את אחד מהם לשמו יקח זוג לשני נשחטו שניהן שלא לשמן יביא שנים בתחלה ויניף הלחם עמהם . מהו לזרוק את הדם ביו "ט יזרק ומותר באכילה ובשבת לא יזרק ומותר בהנאה. ואם זרק את הדם בין בשוגג בין במזיד הבשר יאכל ויקטיר אימורים למוצאי שבת.

ה,ב השוחט שתי חטאות לצב ור וא"צ אלא אחת חייב על האחרונה . שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת חייב על האחרונה . חטאת צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אימורין . עולת צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אימורין לערב. חטאת יחיד ועולת יחיד ששחטן בשבת לשמן וזרק דמן לשמן הרי זה חייב ועלו לבעלים לשם חובה.

ה,ג שני כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה שחטן לשמן וזרק דמן לשמן הלחם מקודש שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן אין הלחם מקודש שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם מקודש ואינו מקודש דברי רבי ר "א בר"ש אומר לעולם אין ה לחם מקודש עד שישחטם לשמם ויזרוק דמם לשמם . פעמים שהם מפוגלים והלחם מפוגל הם מפוגלין והלחם כשר הם כשרים והלחם מפוגל הם כשרים והלחם כשר . שחטן לשמן לאכול מהן למחר הם מפוגלים והלחם מפוגל שחטן שלא לשמן לאכול מהן למחר הם מפוגלים והלחם כשר שחטן לשמן לאכול מן הלחם למחר הם כשרים והלחם כשר.

ה,ד החמירה תורה מחשבת זבחים ממעשיהם מעשה זבחים ממחשבתן כיצד מחשבת זבחים ממעשיהן השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אימוריו בחוץ או כזית מאימוריו בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ פסול ואין בו כרת ואם עשה כן אינו פסול לזרוק דמו למחר או מקצת דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או כזית מאימוריו למחר לאכול מבשרו למחר או כזית מבשרו למחר פיגול וחייבין עליו כרת ואם עשה כן אינו פגול . הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה בח וץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית מלבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת ואם עשה כן אינו פסול . לאכול שיריה למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר להקטיר לבונתה למחר או כזית מלבונתה למחר פגול וחייבין עליו כרת ואם עשה כן אינו פגול.

ה,ה כיצד מעשה זבחים ממחשבתן השוחט את הבהמה על מנת שיזרקו ערלים וטמאים את דמו על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אימוריו על מנת שיאכלו ערלים את בשרו כשר ואם עשה כן הרי זה פסול . נתן מלמטה למעלה ואת הניתנין מלמעלה למטה . את הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים כשר ואם עשה כן הרי זה פסול.

ה,ו השוחט את החטאת להכניס מדמה לפנים כשרה חטאת שהכניס מדמה אפילו כל שהוא פסולה. הקומץ את המנחה להקטיר מקומצה פחות מכזית למחר כשר הקומץ שחיסר אפילו כל שהוא פסול.

ה,ז כל המנחות שקמצן שלא לשמן כשרות לפיכך אם חישב עליו חוץ למקומו פסול ואי ן בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת . קמץ כהן קמץ הכשר קמץ בימינו קמץ בכלי הקדש כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת. קמץ הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר וכשר ביד הפסול וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול . ביד הכשר וחישב עליו חוץ למקומו פסול

ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת קמץ בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו וכשר בשמאלו וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול בימינו וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ ל זמנו פגול וחייבין עליו כרת קמץ בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש וכשר . בכלי חול וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול בכלי קדש וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר "א ור"ש וחכ"א קמץ הכשר ונתן לפסול פסלתו מתנתו קמץ בכלי הקדש ונתן לכלי חול פסלתו מתנתו קמץ בימינו ונתן לשמאלו פסלתו מתנתו אבל הקומץ מתוך כלי חול ונותן לתוך כלי שרת עד שלא נתן שמנה ולבונתה וחישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו פסול ואין בו משום פגול משנתן שמנה ולבונתה וחישב עליה חו ץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת . קמץ על שבחוץ ונכנס לפנים יחזור ויקמוץ בפנים וכשר בחוץ וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול בפנים וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת . נתפזר הקומץ על הרצפה יחזור ויאספנו וכשר עד שלא אספו וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול משאספו וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת.

ה,ח מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה לבונה ילקט את הלבונה וכשרה עד שלא ל יקט את הלבונה וחישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול משליקט את הלבונה וחישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת.

ה,ט כל המנחות שהונפו ולא הוגשו הוגשו ולא הונפו יצק ולא בלל בלל ולא פתת פתת ולא מלח מלח ולא פתת כשרה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת לפיכך הקטיר את הקומץ בפני עצמו ואת הלבונה בפני עצמה או שהקטיר קומצה פעמים כשרה לפיכך אם חשב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת זה הכלל אין המ נחות נפסלות אלא בד ' דברים בקמיצה ובהילוך ובמתן כלי ובהקטרה מוסיף עליהן מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן הרי אלו פסולין לפיכך אם חישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול אחד מנחת חוטא ואחד <מנחת> כל המנחות שקמצן זר ואונן וטבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ערל וטמא יושב ועומד על גבי כלים ועל גבי בהמה על גבי רגל חברו פסול חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול . היה קומץ מבורץ וקמץ ועלה בידו צרור גרגר מלח או קורט של לבונה פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול . קמץ הזר קמץ פסול קמץ בשמאלו קמץ בכלי חול פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול ריבה שמנה וחיסר שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול. קמץ שלא ממקום השמן ושלא ממקום הלבונה או שלא נתן עליה לבונה אפילו כל שהוא פסולה לפיכך אם חישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול . מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה שמן פסולה לפיכך אם חישב עליה חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול ואין בו משום פגול נטל בכלי ונתן עליה כשרה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת זה הכלל אין הפיגול נוהג אלא בדבר הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה.

מסכת מנחות פרק ו

ו,א אלו שהן טעונין מלח אברי עולה ואימורי קדשי קדש ים ואימורי קדשים קלים וקומץ ולבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ועולת העוף אבל הדם והיין והעצים והקטורת אין טעונין מלח.

ו,ב בשלשה מקומות היתה מלח ניתנה בלשכת מלח ועל גבי כבש ובראשו של מזבח קרן דרומית מערבית. המלח שבלשכת המלח היו מולחין בה את האברין. שבראשו של מזבח קרן דרומית מערבית היו מולחין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ועולת העוף . מלח שעל גבי הכבש ושעל גבי המזבח לא נהנין ולא מועלין ושעל גבי האברים מועלין בכולם . כיצד מולחין היה נותנין על גבי המלח חוזר והופ כן. ואלו הן שמעלין אותן כל הלילה אברי עולה ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ועולת העוף . אבל הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח הבאין בפני עצמן אין מעלין אותו כל הלילה . זה הכלל כל שקרב מתיריו ביום מעלין אותו כל הלילה כל שלא קרב מתיריו ביום אין מעלין אותו כל הלילה. כיצד הוא עושה נותן ע "ג המזבח עם שקיעת החמה ומתעכלין והולכין כל הלילה.

ו,ג המעלה כזית משתי הלחם בעבודה או בחוץ הרי זה חייב שנאמר (ויקרא ב) קרבן ראשית תקריבו אותם לה' ואל המזבח לא יעלו. אחד המזבח ואחד הכבש לכך.

ו,ד המעלה מבשר חטאת ומבשר אשם מבשר קדשי קדשים ומבשר קדשים קלים מותר . העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות משאור ומדבש עובר בלא תעשה שנאמר (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו.

ו,ה המחמץ את המנחה אחת מן הכשרה ואחת מן הפסולה עובר בלא תעשה שנ אמר (ויקרא ב) כי כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ.

ו,ו רקיקי מנחת ישראל מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן חלות תודה ורקיקי נזיר מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן פר אין מעכב את השעיר והשעיר אין מעכב את הפר. כל הזאות שלפנים כגון ארבעים ושמונה של יום הכפורים ואחת עשרה של פר העדה ואחת עשרה של פר כהן משיח מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן . ז' הזאות שבפרה מעכבות זו את זו. ז' הזאות שבמצורע מעכבות זו את זו צפרים מעכבות זא"ז אבני בית המנוגע ועציו ועפרו מעכבין זו את זו עץ ארז ואזוב ושני תולעת מעכבין זו את זו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעכבין זא"ז שמונה בגדי כה"ג מעכבין זא"ז ארבעה בגדי כהן הדיוט מעכבין זא "ז אבני שוהם ואבני מלואים מעכבין זה את זה כתב שעל גביהן מעכבין זא"ז סמני קטורת וסמני שמן המשחה מעכבין זא "ז ומיעוטן מעכב את רובן שבעה קני מנורה מע כבין זא "ז ושבעה נרותיה מעכבין זא "ז גביעיה כפתוריה ופרחיה מעכבין זא"ז קרן וכבש ויסוד ורובע מעכבין זא "ז. ר' יוסי בר ר' יהודה אומר אף הסובב. מדת המזבח בין ארכו ובין רחבו אינה מעכבת אבל ריבויו מעכב . השולחן והמנורה והמזבחות מעכבין זא "ז ר "ש ב "א אומר כהנים ולו ים וישראלים מעכבין את

הקרבן ברכות כהנים מעכבות זו את זו ברכות כהן גדול מעכבות זו את זו ברכות תעניות מעכבות זו את זו ברכות של ראש השנה מעכבות זו את זו ברכות מעכבות זו את זו תקיעות מעכבות זו את זו ברכות ותקיעות מעכבות זו את זו הלל ושבח ותפלה מעכבות זו את זו תפילין של יד ושל ראש מעכבות זו את זו אם אין לו אלא אחת הרי זה יניח התכלת והלבן אין מעכבין זא "ז מצוה שיקדים לבן לתכלת ואם הקדים תכלת ללבן יצא . נסכי בהמה והסלת מעכבין זא "ז פרים אילים וכבשים מעכבין זא "ז ר' יהודה אומר פרים אין מעכבין זא"ז מפני שמתמעטין בחג אב ל אילים וכבשים מעכבין זא "ז. אין מביאין פרים אילים וכבשים ואח "כ נסכים אלא פרים בנסכיהן אילים בנסכיהן כבשים בנסכיהן ר ' יהודה אומר יחיד שהיה חייב פרים אילים וכבשים ואין לו נסכים יביא פרים בנסכיהן ואל יביא פרים אילים וכבשים בלא נסכים . יחיד שהביא נסכים ולא הי ה צריך להם יתנם לצבור צבור שהביא נסכיו ולא היה צריך להם יתנם ליחיד.

ו,ז הביא נסכיו לעולה ונטמא זבח או שנפסל יתנם לשלמים. הביא נסכיו לשלמים ונטמא זבח או שנפסל יתנם לעולה. ונסכיו שלא קרבו היום יקרבו למחר בד"א שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי יקרבו היום ו אל יקרבו למחר מפני שנפסלים בלינה . העומר אין מעכב את הכבש והכבש אין מעכב את העומר הלחם מעכב את הכבשים כיצד יעשו יניפו ותעובר צורתן ויצאו לבית השרפה דברי ר "ע. אמר ר"ש בן ננס לא כי אלא כבשים מעכבין את הלחם ולא הלחם מעכבתם אמר לו ר "ע עדיין דבר שקול מי מכריע אמר בן ננס אני אכריע וכן מצינו כשהיו ישראל במדבר מ ' שנה קרבו כבשים בלא לחם אף כאן יקרבו כבשים בלא לחם אר"ש הלכה מדרש כדברי בן ננס אבל אין הטעם כדבריו . נמצא אתה אומר כיון שעברו ישראל את הירדן נתחייבו בחלה ובערלה ובחדש. הגיע ט"ז בניסן נתחייבו בעומר ובקרב ע מו. שהו חמשים יום נתחייבו שתי הלחם ובקרב עמהן . לי"ד שנה נתחייבו בנטע רבעי. ר' יוסי ב"ר יהודה ור"א בר"ש אומר לא נתחייבו בנטע רבעי אלא לאחר י"ד שנה כשכבשו ושחילקו נתחייבו במעשרות . התחילו מונים שנה ראשונה ושניה ושלישית ואח "כ נתחייבו בנטע רבעי . לכ"א שנה ע שו שמיטה לששים וד ' שנה עשו יובל מפני מה אני אומר קרבו כבשים בלא לחם מפני שהכבשים מתירין את עצמן ולא הלחם לחם בלא כבשים אין לו מי יתירנו.

מסכת מנחות פרק ז

ז,א קנמון יש בו חצאים שנאמר (שמות ל) וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקדה חמש מאות שקל בשקל הקדש ושמן זית הין שנים עשר לוג . קטרת שלא קרבה חציה בבקר תקרב כולה בערב חובת בין הערבים. כ"ג שלא קרב חצייה בבקר תקרב כולה בין הערבים חובת בין הערבים . שעירי הרגל לא קרבו ברגל יקרבו בראש החדש לא קרבו בראש החודש יקרבו ביה "כ לא קרבו בי ה"כ יקרבו לרגל הבא שמתחלה לא הוקדשו קרבנות צבור אלא ע "מ ליקרב במזבח חיצון מוספי שבת שלא קרבו בשבת זו יקרבו בשבת אחרת חובת שבת הבאה אחרת מוספי ר "ח שלא קרבו בר"ח זה יקרבו בר"ח אחר חובת ר"ח הבא. לא הקריבו כבש בבקר יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטרת בבקר

יקטירו בין הערבים אר "ש אימתי בזמן שהיו ב "ד אנוסין או שוגגים אבל אם היו מזידין שהיתה חנוכת המזבח ולא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטורת בבקר לא יקטירו בין הערבים אר "ש כולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחנכים את מזבח הזהב אלא בקטורת סמים ולא את מזב ח העולה אלא בתמיד של בקר ולא את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת ולא את המנורה אלא בנרות בין הערבים.

ז,ב ר' יוסי אומר כל ז' ימי מלואים היה שולחן בטל בלא לחם לפי שלא נגמרה מלאכתן למוצאי שבת לא סידרו עליו את הלחם אלא בשבת בזמנו הרי הוא אומר (שמות לט) וירא משה את כ ל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה ' וגו' היכן צוהו (שמות כה) ועשו לי מקדש וגו' (שמות מ) ויתן את השלחן באהל מועד וגו' (ויקרא כד) ויערוך עליו ערך לחם לפני ה' כאשר צוה ה ' היכן צוהו (שם) ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה ' וגו' (שמות מ) וישם את המנורה באהל מועד וגו' ויעל הנרות לפני ה' כאשר צוה ה' היכן צוהו על המנורה הטהורה יערוך את הנרות וגו' (ויקרא כד). וישם את מזבח הזהב באהל מועד וגו' ויקטר עליו קטרת סמים כאשר צוה ה ' (שמות מ). היכן צוהו בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה (שמות ל) וישם את מסך הפתח למשכן ואת מזבח הע ולה שם פתח משכן אהל מועד ויעל עליו את העולה ואת המנחה כאשר צוה ה' (שמות מ) היכן צוהו את הכבש האחד תעשה בבקר וגו' (שמות כט).

ז,ג ד"א וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה ויברך אותם משה מה היה ברכה שברכן אמר להם תשרה שכינה על מעשה ידיכם ר "מ אומר כך ברכן ה ' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים (דברים א) אמר להם כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרתה שכינה על מעשה ידיכם כך תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה ותשרה שכינה על מעשה ידיכם והם אומרים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וגו' (תהילים צא).

ז,ד בזמן שישראל ברצון לפני המקום מהו נאמר בהם (במדבר כח) את קרבני לחמי כבנים שמתפרנסים מאביהן . בשעת תוכחות מהו אומר לאישי ריח ניחוחי כל קרבנות שאתם מקריבים אינן אלא לאש וכן הוא אומר (תהילים נ) לא על זבחיך אוכיחך וגו ' לא אקח מביתך פר ממכלאתיך עתודים אם ארעב לא אומר לך וגו ' ידעתי כל עוף הרים ו גו' כי לי כל חיתו יער וגו ' האוכל בשר אבירים וגו' וכי יש רעבון לפניו ואומר אם יש רעבון לפני כבש שאתה מקריב בבקר וכבש בין הערבים הן היו דיי אילו היו דיי בידך אני מוסר מזונותי שאמרתי לך (שם) זבח לאלהים תודה אלא שתהא מודה בי (שם) ותשלם לעליון נדריך.

ז,ה כהן שהקריב מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו לא יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי עשרונו של ראשון אלא מביא עשרון שלם וחוצהו . מחצה זה ומחצה ראשון תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה. כהן שהקריב מחצה שחרית ונטמא חציה שני הרי זה מביא עשרון שלם וחוצהו. מחצה זה ומחצה ראשון תעובר צורתן ויצאו לבית השרפה.

ז,ו לא מינו כהן אחר משל מי היתה קריבה ר "ש אומר משל צבור שנאמר (ויקרא ו) חק עולם מי שהברית כרותה לו ר "י אומר משל יורשיו שנאמר (שם) מבניו יעשה ושלימה היתה קריבה בין בבקר בין בערבים שנא' (שם) כליל תקטר.

ז,ז כל המנחות אין לשין אותן ברותחין מפני שהן חולטין ולא בצונן מפני שהן רוטשין אבל לשין אותן בפושרין ומשמרן שלא יחמיצו ואם החמיץ את שיריה עובר משום ד ' דברים משום בל תלוש ובל תירך ובל תקטוף ובל תאפה . אפיה בכלל היתה ולמה יצאת

להקיש אליה מה אפיה מיוחדת מעשה יחי די וחייבין עליה בעצמה אף אני מרבה את לישתה ועריכתה ואפייתה וכל מעשיה שיש בה לחוב עליו בעצמו . רבוכה לשין אותה ברותחין אין לך טעון רבוכה אלא שלשת מינין בלבד חביתי כהן משיח ורבוכה שבתודה ואיל המילואים.

ז,ח אלו דברים שבין מנחת כ "ג לבין מנחת כהן הדיוט מנחת כ "ג באה תמיד באה תדיר באה רבוכה וקריבה חצאין וטעונה ב' קמצין אחד שחרית ואחד בין הערבים וחובה שלשה לוגין שמן לוג ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערבים בד "א במנחת חובה של כהן גדול אבל במנחת נדבה של כ"ג הרי היא כמנחת נדבה של כהן הדיוט . מנחה שבבמה זר קומץ ומקטיר על גבי האישים דברי ר"מ וחכ"א אין מנחה בבמה.

ז,ט כיצד מחלק את השמן מנחה של עשרון אחד נותנין לה לוג . של ששים עשרון נותנין לה ששים לוג אבל קומץ לבונה קומץ אזכרה קומץ אחד לכולן ר ' נחמיה ור' אלעזר כשם שהקומץ של לבונה ושל אזכרה קומץ אחד לכולן כך מנחה של עשרון א ' ושל ששים עשרון לוג אחד לכולן שנאמר למנחה ולוג שמן לכל המנחה לוג שמן . כיצד מניף שלמי יחיד היה מפריש מהן שתי כליות ויותרת הכבד ואליה מן הכבש חזה ושוק ומוסיף עליהן הזרוע והלחיים ונותנין לידי הבעלים וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכן ה יתה תנופתה. חזה ושוק וזרוע ותרומת הלחם נאכל לכהנים ויותרת הכבד ואליה וחזה ושוק נותנה לכהן אחר ומניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכן היתה תנופתו וחזה ושוק נאכל לכהנים והשאר קרב לאשים.

ז,י כיצד מניף שתי הלחם נותן חלה אחת על גבי כבש זה וחלה אחת על גבי כבש זה כהן מניח ידו תחת ידו של כבש וכהן אחר מניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכך היתה תנופתן . ר' יוסי בן המשולם אומר כבשים ע "ג הלחם שנאמר (ויקרא כג) והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה וגו ' אמרו לו והלא כבר נאמר תנופה לפני ה' על שני כבשים אמר להם מה מצינו עד אין הדבר שקול מי מכריע אמרו לו מה מצינו באיל המלואים הלחם למעלה אף כאן הלחם למעלה . כל המנחות אין באות כשרות אלא בתנור עשאן בכופח וברעפים פסולות ר' יהודה אומר כופח כתנור.

מסכת מנחות פרק ח

ח,א כל המנחות שריבה מדת חלות או שחיסר מדת חלות או שהיתה מדה חסרה מחברתה או יתירה מחברתה הרי אלו פסולות שתי הלחם ולחם הפנים חלות תודה ורקיקי נזיר שריבה מדת חלות או שחיסר מדת חלות או שהיתה מדה יתירה מחברתה או חסרה מחברתה הרי אלו פסולות ושאר כל המנחות בין משל יחיד ובין משל צבור אין להם קצבה ובלבד שיביאו מן המובחר.

ח,ב שתי הלחם ולחם הפנים נאכלות אבל לא נקמצות מנחת כ "ג מנחת כהן משיח ומנחת נסכים לא נאכלות ולא נקמצות ר ' שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצות . הקומץ קרב לעצמו ושירים קרבין לעצמן . ר' אלעזר בר"ש אומר הקומץ קרב בעצמו והשירים מתפזרין על גבי הדשן.

ח,ג כל המנחות נעשות בכלי וטעונות שלשה מתנות שמן יציקה ובלילה ומתן שמן בכלי קודם לעשייתה כיצד הוא עושה נותן שמן בכלי ומטגנו שמן בסולת ובוללה ופותתה ויצק עליה שמן כדרך שיצק על הגריסין . חלות טעונות בלילה ורקיקה משיחה נמצאת אומר כשר בחלות פסול ברקיקין כשר ברקיקין פסול בחלות כיצד בוללין חלות חלות בוללין דברי רבי שנאמר (ויקרא ז) חלות בלולות בשמן וחכ "א סולת שנאמר (ויקרא ב) סולת בלולה בשמן אמר להן עד אין הדבר שקול מי מכריע אמרו לו נאמר כאן חלות ונאמר בתודה חלות מה חלות האמורות בתודה אי אפשר לבוללן בלא סולת אף חלות האמורות כאן א"א לבוללן בלא סולת אמר רבי רואה אני את דבריהם מדברי.

ח,ד כיצד מושחן מושח פני כל הרקיק ר' שמעון אומר מושח את הרקיקין כמין כ"י ושאר השמן נאכל לכהנים . מנחה שהיתה באה מחצה חלות ומחצה רקיקין נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין ר"ש אומר משח את הרקיקין כמין כ "י ושאר השמן נותן לחלות וכן היה ר"ש אומר מותר רקיקי מנחת ישראל פתיתיהן כזיתים כדי שיהיה שולט בהן לקומצן.

ח,ה חצי לוג מים לסוטה וחצי לוג שמן לתודה נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין ר ' שמעון אומר מושח את הרקיקין כמין כ "י ושאר השמן נאכל לכה נים וכן היה ר ' שמעון אומר האומר מאפה מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין בולל ונוטל מן האמצע ואם נתן ממין על חברו יצא.

ח,ו רבי שמעון אומר ג' מינין טעונים שלש מצות שתים בכל אחד ושלישית אין בהן אלו הן זבחי שלמי צבור וזבחי שלמי יחיד ואשם מצורע . זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים ותנופה שחוטין ואין בהם תנופה חיים היכן תנופתן בזבחי שלמי צבור . זבחי שלמי צבור טעונין תנופה חיין ושחוטין ואין בהן סמיכה והיכן סמיכתן באשם מצורע . אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חיין ואין טעון תנופה שחוט והיכן תנופתו בזבחי שלמי צבור.

ח,ז כל המנחו ת טעונות שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה אחרים אומרים שיפה ובעיטה בחטין ר' יוסי אומר בבצק העומר היה בא עשרון משלש סאין כמה עשרון שלש סאין נמצא עשרון שלו קב ומחצה . העומר היה מנפהו בשלש עשרה נפה שתי הלחם בשתים עשרה לחם הפנים באחת עשרה בדקה ובגסה בדקה שתהא קול טת [את הסולת] ובגסה שתהא קולטת את הסובין ר "ש בן אלעזר אומר שלש עשרה נפה היו זו ע "ג זו תחתונה שבכולן עשויה שתהא קולטת את הסולת.

ח,ח העומר ושתי הלחם ולחם הפנים שריבה מדת עשרונן או שחיסר מדת עשרונן שהיתה מדה מרובה מחברתה או חיסרה מחברתה הרי אלו פסולות ריבה מ דת סאין או שחיסר מדת סאין הרי אלו כשרות . תודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן ו ' מדבריות נמצאת ירושלמיות יתירה על מדבריות שתות.

ח,ט איל המלואים היה בא במצה שבתודה חלות רקיקין ורבוכה שמנן כשמן תודה ותנופה כתנופת. איל נזיר היה בא שני ידות כמצה שבתודה חלות ורקיקין אין בו רבוכה שמנו כשמן תודה ותנופתו כתנופת תודה.

ח,י השוחט את התודה לפנים ולחומה אבית פגי לא קדש הלחם אפילו כולם בפנים ואחד מהם בחוץ לא קדש הלחם שחטה ונמצא רובע ונרבע מוקצה ונעבד אתנן ומחיר לא קדש הלחם. זה הכלל כל שפסלה קודם לשחיטה לא קדש הלחם . שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם . שחטה ונמצאת בעלת מום ר"א אומר קדש ר ' יהושע אומר לא קדש דברי ר "מ אמר ר ' יהודה לא נחלקו ר ' אליעזר

ור' יהושע על ששחטה חוץ לזמנה שקדש הלחם ועל ששחטה ונמצאת בעלת מום שלא קדש הלחם על מה נחלקו ע ל ששחטה חוץ למקומה שר ' אליעזר אומר קדש ור ' יהושע אומר לא קדש . א"ל ר ' אליעזר אי אתה מודה ששחטה חוץ לזמנה שקדש הלחם אף ששחטה חוץ למקומה יקדש הלחם א "ל ר' יהושע אי אתה מודה ששחטה ונמצאת בעלת מום שלא קדש הלחם אף ששחטה חוץ למקומה לא יקדש הלחם א "ל ר' אליעזר אתה מקישו לבעל מום ואני מקישו חוץ לזמנו נראה למי דומה אם דומה לבעל מום נלמדו מבעל מום ואם דומה לחוץ לזמנו נלמדו מחוץ לזמנו ר ' אליעזר אומר חוץ לזמנו נפסל במחשבה וחוץ למקומו נפסל במחשבה ואל יוכיח בעל מום שאין נפסל במחשבה אלא במעשה ר' יהושע אומר בעל מום פסול ואין בו כרת וחוץ למקומו פסול ואין בו כרת ואל יוכיח חוץ לזמנו שפיגול וחייבין עליו כרת.

ח,יא תודה טעונה לחם והטועה אינה טעונה לחם איזה הוא טועה המפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות ראשונה תקרב וטעונה לחם וטעו נה נסכים ושניה תקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים.

ח,יב המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש מעות תחתיהם ולא הספיק ליקח בהן תודה עד שנמצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאלו תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והשאר יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכי ם. המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש תודה תחתיהן ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות יביא בהן תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והתודה תקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים. המפריש תודתו ואבדה והפריש מעות תחתיה ולא הספיק ליקח בהן תודה עד שנמצאת תודה. תודה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והמעות יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים . המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה והקריבה ואח "כ נמצאת הראשונה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים . המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולקח בהן תודה והקריבה ואח "כ נ מצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאלו תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים לקח בהן תודה והותיר יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים.

ח,יג עד שלא שחטה ויצא חוץ לחומה יחזור וישחוט עליה וכשרה מששחטה ויצא חוץ לחומה הדם יזרק ולא יצא ידי נדרו תודה מותר ת באכילה והלחם אסור . משנזרק הדם תורמין ממה שבפנים על מה שבחוץ. עד שלא שחטה ונפרס הלחם יביא לחם אחר וישחט עליו וכשרה. מששחטה ונפרס הלחם הדם יזרק ויצא ידי נדרו תודה מותרת באכילה והלחם אסור משנזרק הדם תורמין מן השלם על הפרוס . מששחטה נטמא לחמה הדם יזרק ולא יצא ידי חובת נדרו תודה מותרת באכילה והלחם אסור . משנזרק הדם תורמין מן הטהור על הטמא.

ח,יד תודה חציה מן החולין וחציה מן המעשר יביא לחמה כיוצא בה . חציה מן החולין וחציה מן המעשר. תודה היא ולחמה מן המעשר אבל חובתו אינו מביא אלא מן החולין שנאמר (שמות יג) ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה מה זו אינה באה אלא מן החולין אף כל דבר שבחובה לא יביא אלא מן החולין לא יביא מחטי מעשר שני אלא ממעות מעשר שני הרי עלי תודה והרי עלי שלמים הואיל והן באין חובה לא יביא אלא מן החולין נסכים בכל מקום לא יביא אלא מן החולין מכאן אמרו אי ן מביאין מנחות ונסכים מנחת

בהמה ולחמה של תודה מן הטבל ומן התבואה מעשר ראשון שנטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו מן המדומע ומן החדש ומפירות שביעית ואם הביא הרי אלו פסולין ואצ "ל מן הערלה ומכלאי הכרם.

מסכת מנחות פרק ט

ט,א כל קרבנות צבור והיחיד באין מארץ ומח "ל אפילו מבין העובדי כוכבים חוץ מבכור ומעשר שאין באין אלא מן הארץ ואין באין אלא מישראל . כל המנחות באות מן הארץ ומח"ל מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאין באין אלא מן החדש ומן הארץ וכולן אין באין אלא מן המובחר ש נאמר (דברים יב) וכל מבחר נדריכם איזהו מובחר שלהן מכמש זו לחה אלפא לסולת שניה לה עפריים בבקעה . רבי יוסי אומר אף חיטי ברחיים וכפר אחוס אלוהיו בצד ירושלים ומהן היו מביאין . אין מביאין אלא מן השדות הגיטרות המיוחדות לכן . כיצד הוא עושה נרה שנה ראשונה . ושניה ח ורשה זורעה קודם לפסח ע' יום כדי שתהא סמוכה לחמה והיא עושה סולת מרובה והיתה עושה קנה זרת ושבולת זרתיים היו בוררין אותה ולותתין אותה וטוחנין אותה ומרקידין אותה ומוליכין אותה אצל גזבר והגזבר מכניס ידו לתוכה אם היה אבק עולה מתוכה חוזר ומרקידין שניה ומשם רבי נת ן אמרו ידו סך בשמן ומשקיע לתוכה כדי שיהא אבק עולה מתוכה. סולת שהתליע הרי זו בעל מום למזבח . חיטין שהתליעו או שהרקיבו הרי אלו בעלי מומין למזבח. תקועה אלפא לשמן. אבא שאול אומר שניה לה רגב בעבר הירדן . ר' אלעזר בן יעקב אומר שלישית היה לה גוש חלב בגליל.

ט,ב אין מביאין אלא מן הזיתים המיוחדין לכך ר ' יהודה אומר לא היה טוחנן ברחיים אלא כותשן במכתשת לא היה טוחנן בקורה אלא באבנים . אין נותנין את הלחם לתוך הסל אלא סל לתוך הלחם. בורר מתוך הסל הראשון למנורה השני והשלישי למנחות שמן אנפוקנין פסול שאינו אלא שרף שמן הש רוי והשלוק והמבושל של שמרים ושל ריח רע הרי זה בעל מום למזבח . יין אליסטין והכושי והבורק ושל צמוקים לא יביאן ואם הביא כשר. ר' אומר יין בן שתי שנים ובן ג' שנים שדחה טמא או שנשתנה מראיו לא יביא ואם הביא כשר. אין מביאין לא מן הכדמת ולא מן הדלית אלא מן הרגליו ת המיוחדות לכן. לא היו בוצרים ענבים וכורמין אותן אלא בוצרים אותן ודורכים אותן מיד ולא היו כונסין אותן לא בחצבים גדולים ולא בחביות קטנות אלא בכדידיות בינוניות . לא היו מניחין אותן לא במרתף ולא בראש הגג אלא מניחין אותן כמות שהן ואינו ממלא חבית על פיה אלא שתי ידות בה כדי שיהא ריחה נודף ואינו מביא לא מפיה מפני קמחין ולא משוליה מפני שמרים אלא נוקבה ונוטלה משלישה ומאמצעה . כיצד בודק הגזבר קנה בידו כיון שזרק גיר של שמרים אומר ומעבירין אותה מפניו ומביאין אחרת תחתיה והן אומרים בואו וקחו לכם פסולת המזבח. אין מביאין יין פחות מבן מ' יום ואם הביא מגתו כשר.

ט,ג אילים ממואב עגלים משרון כבשים ממדבר גוזלות מהר המלך ר ' יהודה אומר כבשים שגביהן רחבים.

ט,ד כל העצים כשרים לגבי מזבח חוץ משל זית ושל גפן ר "א מוסיף ה' עצים פסולין אף של שקמה ושל חרוב ושל דקל ושל מים ושל אלון ושל ס תירה מ"מ הרי אלו פסולין אבל באלו רגילין במדבריות של תאנה ושל שמן ושל אגוז.
ט,ה מלח זו מלח סדומית שנאמר (ויקרא ב) ולא תשבית מלח הבא מלח שאינו שובתת ואיזו זו מלח סדומית. ומנין אם לא מצא סדומית יביא אסתרקנית ת"ל מלח מלח ריבה.
ט,ו תכלת אין כשרה אלא מן החלזו ן שלא מן החלזון פסולה . שני התולעת מן התולע שבהרים הביא שלא מן התולעת שבהרים פסולה.
ט,ז שש זה פשתן הביאה מן הנקבות פסולה.
ט,ח מנורה וכלי שרת מצותן להביא ממותר נסכים אין להם יביאו מתרומת הלשכה . מנורה אינה כשרה אלא מן העשת עשאה מן הגרוטאות פסולה ומשאר מיני מתכות כשרה.
ט,ט חצוצרות אין כשרה אלא מן הכסף עשאה מן הגוש כשרה משאר מיני מתכות פסולה ונמצאת אומר פסול במנורה כשר בחצוצרות פסול בחצוצרות כשר במנורה . של בעץ ושל אבר ושל קסטרין ושל מתכות ר ' פוסל ור' יוסי בר רבי יהודה מכשיר של עץ ושל עצם ושל זכוכית הכל מודים שפסולה.
ט,י כלי שרת עד שלא נשתמש בהן [גבוה] רשאי הדיוט לשתמש משנשתמש בהן גבוה אין רשאי הדיוט לשתמש בה כלים שנעשו מתחלתן להדיוט אין עושין אותן כלי שרת כלי שרת שניקבו אין מתיכין אותן ואין מטילין לתוכן אבר ואין משחיזין את פגימתה . סכין שפיגם אין מחזירין א ותה ואין משחיזין את פגימתה. אבא שאול אומר סכין היתה טורפת וצוו עליה וגנזוה.

מסכת מנחות פרק י

י,א רבי מאיר אומר מה ת "ל עשרון עשרון א ' נגדש וא' שאינו נגדש זה שהיה נגדש בו היה מודד לכל המנחות זה שלא היה נגדש בו היה מודד לחביתי כהן משיח וכולן היה שם לא מדת ג' דפר ולא מדת שנים לאיל אלא אפילו ששים פרים וששים אילים עשרון אחד היה מודד לכולן שנאמר למנחה ולוג שמן שמן לכל מנחה ולוג שמן . שבעה מדות של לח היו במקדש רביעית חצי לוג ולוג רביע הין ושליש הין והין . ר"י אומר הין וחצי הין ושלישית הין ורביעית הין לוג וחצי ל וג ורביעית. רביעית מה היתה משמשת בה היה מודד לחביתי כהן משיח . חצי לוג מה היה משמש בו היה מודד שלשת לוגין ומחצה למנורה וחצי לוג לכל נר. לוג בו היה מודד לכל המנחות רביע הין מה היה משמש כל מין צאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות מפני שכולן שוין בנסכים נבללים זה בזה. שליש הין הוא היה אומר עני שבכולן לא היה משמש אלא בנסכי אילים בן שתים ומהן למעלה. חצי הין מה היה משמש כל מין בקר גדולים וקטנים זכרים ונקבות מפני שכולן שוין בנסכים ונבללין זה בזה . ר"ש אומר לא היתה מדת שבעה במקדש הין שאין נותנין מדה אחת לשני פרים מדה אחת לשני אילים מה היה מביא תחתיהם לוג ומחצה. א"ר יהודה וכי היה שם חצי לוג ולוג אמר לו ר "ש אם כן יכול לפרנס כולן ברביעית אלא שאין מדה במקדש משמשת תחת חברתה. רבי אלעזר בר רבי צדוק אומר ארבע מדות של לח היו במקדש

רביעית וחצי לוג ולוג והין היה שם ושנתות היו בהין ע"כ לפר ע"כ לאיל ע"כ לכבש חצי לוג לתודה ורביעית לנזיר.

י,ב אין מקדישין בפנים אלא בחוץ אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים במה דברים אמורים במנחות בסולת ובשמן אבל ביין מערבים נסכי יחיד בנסכי יחיד ונסכי צבור בנסכי צבור של יחיד בשל צבור ושל יום בשל אמש ושל היום בשל מחר במה דברים אמורים שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי אין מערבים של יום בשל מחר מפני שנפסלים בלינה. כל בירוצי מדות הלח בלח קודש וביבש חול מפני מה בלח קודש מפני שנמשחות מבפנים מפני מה ביבש חול מפני שאין נמשחות . כל בירוצי מדות הללו אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה ואם לאו תעובר צורתן ויצא לבית השרפה ואם לאו ימכרו לחייבי זבח אחר יבוא מהן קיץ המזבח מה הן לוקחין בהן עולות ומקיצים בהן את המזבח.

י,ג כל קרבנות צבור אין בהם סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים שהן טעונ ים סמיכה דברי ר ' יהודה ר"ש אומר שעירי עבודת כוכבים אין טעונין סמיכה מה היה מביא תחתיהן שעיר המשתלח אמר לו ר "ש והלא אין סמיכה אלא בבעלים. שעיר המשתלח סומכין עליו אהרן ובניו כאחד אמר לו רבי יהודה אף הן מתכפרין בו. כלל אמר רבי שמעון כל הבא על עברות מצוה ידו עה ודמו נכנס לפנים טעון סמיכה כל שאין בא על עברות מצוה ידועה ואין דמו נכנס לפנים אין טעון סמיכה היורש ואחד עשר שבמעשר הרי אלו ממירין טעונין סמיכה ונסכים דברי ר "מ רבי יהודה אומר היורש אינו ממיר ואחד עשר שבמעשר אינו ממיר מפני שהיא תמורה ואין תמורה עושה תמורה אמר לו ר' יהודה אילו היה תמורה היה קרב אלא זבח היה ונסכים היו בפני עצמן כיצד סומך זבח עומד בצפון ופניו במערב סומך במערב ופניו במערב מניח שתי ידיו על גבי קרניו של זבח ולא היה מניח ידיו על גבי זבח ולא היה מניח ידיו זו על גבי זו ולא היה דבר חוצץ בין ידים לקר נות מתודה עליו עון עבירה על חטאת עון חטאת על אשם עון אשמה על עולה עון לקט שכחה ופאה שאין להם וידוי דברי רבי יוסי הגלילי אמר לו רבי עקיבה על מה עולה מכפרת על דברים שיש בהן עונש הרי זה עונש אמור על לא תעשה שלהן אמורה על מה עולה מכפרת על מצות עשה ועל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה. סמיכה נוהגת בכהנים ולוים וישראלים וגרים ועבדים משוחררין חללין נתינין וממזרין סריס אדם סריס חמה פצוע דכה וכרות שפכה אין נוהגת לא בעובדי כוכבים ולא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים.

י,ד חמשה שהביאו זבח אחד כולן סומכין עליו ולא כולן כאחד סומ כין עליו אלא כל אחד ואחד סומך ומסתלק . סמיכה בג' סמיכת זקנים בשלשה ר "י אומר בה ' לא כולן כאחד סומכין עליו אלא אחד ואחד סומך ומסתלק . איל המילואים אהרן ובניו כאחד כשם שהסמיכה בטהורין כך שחיטה בטהורין תיכף לסמיכה שחיטה במקום שסומכין שוחטין . תנופה נוהגת בכהני ם בלוים וישראלים בגרים ועבדים משוחררים חללים נתינין ממזרין וסריס אדם וסריס חמה פצוע דכה וכרות שפכה אין נוהגת לא בעובדי כוכבים ולא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים חמשה שהביאו זבח אחד א ' מניף ע"י כולן המשלח זבחו ביד אחר כהן מניף על ידו והאשה כהן מניף על ידיה.

י,ה ר' ישמעאל אומר העומר היה בא בשבת משלש סאין ובחול מחמש סאין וחכמים אומרים אחד בשבת ואחד בחול משלש היה . אבא שאול אומר בשבת היה נקצר ביחיד

במגל אחת ובקופה אחת בחול בג' ובשלש קופות ובג' מגלות. וחכ"א אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות עומר היה ב א מבקעת בית מקלה של נחל קדרון מוקדמת היתה וישנה כבת ג ' סאין היתה וחמה זורחת מתוכה ושוקעת לתוכה היה ניר לחציה וזורע חציה שומרי ספיחין בשמיטין ויובלות להביא מהן עומר ושתי הלחם נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ומשם היו מביאין בין מרובה ובין מדבר מועט הן היו דמים . הרוצה להתנדב אין שומעין לו ר' יוסי אומר הרוצה להתנדב ינדב ובלבד שימסרם לצבור.

י,ו יום הנף שחל להיות בשבת דוחה את השבת בקצירת העומר כיצד היו עושין שלוחי ב"ד יוצאין מערב יו "ט נוטלין את הקופות ואת המגלות ומסרנין שם בעומר שלש סאין ומניחין את הקופות ואת המגלות ו באין יו"ט סמוך לחשיכה היו יוצאין ואוכלוס גדול היה יוצא עמהן כיון שחשיכה אמר להן בשבת זו בשבת זו בשבת זו בקופה זו בקופה זו בקופה זו. ר' אלעזר בר' צדוק מוסיף אף במגל זו במגל זו במגל זו שלש פעמים על כל דבר ודבר והן אומרין לו הן הן הן אקצור אומרים לו קצור וכ "כ למה מפני ביתוסין שהיו אומרין אין קצירת העומר במוצאי יו "ט קצרוהו ונתנוהו לקופות והביאו לעזרה היו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי דברי ר ' מאיר וחכמים אומרים אין לשון הוא זה אלא אבוב של נחושת היה מנוקב נקבים כדי שתהא האור יוצא בכולו בעזרה והרוח מנשבת בו ונתנוהו לרחיים של גרוסות להוציא ממנו עשרון שמנופה בשלש עשרה נפה והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשרות ר "ע מחייב בחלה ובמעשרות בא לו לעשרון נתן שמנו ולבונתו יצק ובלל והניף והגיש קמץ והקטיר והשאר נאכל לכהנים משקרב העומר יוצאין ומוצאין את שוקי ירושלים שמלא קמח וקלי שלא ברצון חכמים דר "מ וחכ"א ברצון חכמים הן עושין . משקרב העומר הותר החדש מיד הרחוקין מותרין מחצות היום ולהלן משחרב הבית התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור. אר"י והלא מן התורה הוא אסור שנאמר (ויקרא כג) עד עצם היום הזה מפני מה הרחוקין מותרין מחצות היום ולהלן מפני שיודעין שאין ב "ד מתעצלין בו . העומר היה מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש כיון שקרבו שתי הלחם התחילו מביאין מנחות ונסכים מ"מ אין נמנעין ואין מביאין מנחות בטובלן.

י,ז המקדיש קמה למנחות פטורה מן המעשרות ר "ש בן אלעזר או מר מקטפין לפני העומר ומוכרין לאחר העומר ומביאין מנחות בטובלן . המקדיש קמה למנחות פטורה מן המעשרות. ואע"פ שאמרו אסור בחדש לפני הפסח מותר לרפואה לאכילת עובדי כוכבים לאכילת כלבים לא אסרו אלא ישראל בלבד. ישראל שאכל מן החדש קודם לפסח הרי זה לוקה את הארבעים הי ה מכניס בשלשה עשר ונעקרה בידו שותלה במקום הטינא אבל לא במקום הגריד שמקצת היום ככולו אע "פ שאמרו אסור לקצור בית השלחין שבהרים בית הבעל שבעמקים. קוצרין מפני הנטיעות ומפני האבל ומפני ביטול בה "מ לא יהא קוצר ועושה אותם כריכות אלא קוצר ומניח כדרכו . מותר לעשות ב ו שביל קוצר לשחת עד שלא הביא שליש יתחיל משהביא שליש לא יתחיל ואם התחיל יגמור . עד שלא הביא שליש פטור בלקט שכחה ובפאה משהביא שליש חייב בלקט בשכחה ובפאה רש "א אף משהביא שליש פטור בלקט ושכחה וחייב במעשרות . מצות העומר להביא מן הקמה אין לו יביא מן העומרים אין ל ו יביא מן האוצר ומן הקוצר אין לו יביא מן הלח אין לו יביא מן היבש שתי הלחם מצוה להביא מן החדש אין להן יביאו מן העליה.

מסכת מנחות פרק יא

יא,א אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים ואין דוחות את השבת דברי ר "מ. ר"י אומר כל מעשיהן בפנ ים ר"ש אומר כל מעשיהן בחוץ שהיה ר"ש אומר לעולם אל תמנע לומר אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים כדרך שכשרות בעזרה כך כשרות בבית פאגי . כדרך שנפסלות בעזרה כך נפסלות בבית פאגי ולשכה היתה לה בפני עצמה והיה עושה אותה בתוכה תנור היה לה כמין מזרת מרובע של שתי הלחם היה מחזיק א' ושל לחם הפנים היה מחזיק שתים. ג' דפוסים היו שם הא' לתנור וא' לבצק ואחד שהוא רודה ונותנו לאלפס כדי שלא יקלקלו את הלחם. מנחות יש בהן מעשה כלי בפנים טחנן והרקידן בחוץ לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים ובזר כשרות עד שיביאו לבית הקמיצה.

יא,ב כל המנחות אין דוחות לא את השבת ולא את הטומאה חוץ מחביתי כהן משיח מפני שיש לו זמן קבוע זה הכלל כל שיש לו זמן קבוע מן התורה ואין יכול לעשות מע "ש דוחה את השבת וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול לעשות מערב שבת אין דוחה את השבת.

יא,ג ארבע סניפין של זהב דומה לדקרנין היו שם שבהן היו סומכין את החלה מפני שדומה לספינה כדי שלא תהא רוקדת ר "י אומר לא היו שם סניפין אלא גובה היה לשלחן טפח שנאמר (שמות כה) ועשית לו מסגרת טופח סביב אמרו לו והלא אין מסגרת אלא מן הרגלים.

יא,ד עשרים ושמונה קנים של זהב חלולין מפוצלין מקבלין טומאה היו שם.

יא,ה כל הכלים שהיו במקדש אורכן לארכו של בית חוץ מן הארון שהיה ארכו נתון כנגד רחבו של בית כך היו בדיו נתונין כנגד רחבו וכך היה ניטל.

יא,ו עשרה שולחנות עשה שלמה שנאמר (דברי הימים ב ד) ויעש שולחנות זהב עשר ואעפ"כ לא היו מסדרין אלא על של משה שנאמר (מלכים א ז) ואת השולחן אשר עליו לחם הפנים עשרה מנורות זהב עשה שלמה שנאמר (דברי הימים ב ד) ויעש מנורות זהב עשרה אעפ"כ לא היו מדליקין אלא בשל משה שנאמר (דברי הימים ב יג) את המנורה ואת נרותיה לבער בערב בערב מה מנורה שעשה משה לא היתה צריכה שמן המשחה מפני שקדושה ראשונה קד שה לשעתה וקדשה לעתיד לבא ר "י בר רבי יהודה אומר על כל השולחנות היו מסדירין שנאמר (דברי הימים ב ד) את השולחנות ועליהם לחם הפנים זהב ובכל מנורות היו מדליקין שנאמר (שם) ואת המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור משום ר ' אלעזר בן שמוע אמרו מה ת "ל את ה שולחנות ועליהם לחם הפנים זהב זה שולחן גדול של זהב שהיה לפנים מבהיכל ושולחן שהיה באולם על פתחו של בית שעליו היו נותנין לחם הפנים ישנה.

יא,ז כיצד מכניסין לחם הפנים ע "ש היה פורקה מדפוס ונותנה על גבי השלחן שהיה באולם על פתחו של בית . בשחרית כיון שנזרק דם התמי ד נטלו ב ' כהנים שתי בזיכין ונותנין לתוכן ב ' קומצין של לבונה כל בזיכין שבמקדש לא היו להן שוליים חוץ מאלו שהיו להן שוליים אלו מושכין טפח ואלו מניחין טפח טפחו של זה בתוך טפחו של זה כדי שלא ילין שלחן בלא לחם שנאמר (שמות כה) לפני תמיד ר' יוסי אומר אפילו פירקו ישנה בבקר והכניסו חדשה בין הערבים אפילו בשאר ימות השנה מוציאין אותו חוץ לעזרה אין

בכך כלום ומה ת"ל לפני תמיד כדי שלא ילין שלחן בלא לחם אלו שני כהנים שבידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים ישנה היו נותנין אותה על גבי המזבח עם אברי תמיד כיון שהוקטרו ב' בזיכין נות נין חציה חלה לכל משמר ומשמר והן חולקין ביניהן רבי יהודה אומר זה שהיה מחלק לחם הפנים היה עומד על הרובד שבאולם מפריס ומניח וכל אחד ואחד בא ונוטל חלקו ולבעלי מומין שבכהונה מוציאין להן חלקן לחוץ שאין יכולין ליכנס בין האולם ולמזבח.

יא,ח כיצד מסדרין לחם פנים נותן שש חלות לסדר זה ושש חלות לסדר זה ואם נתן ח ' חלות לסדר זה וד' חלות לסדר זה או שעשה ג ' סדרים של ד' ד' לא עשה כלום עשה שני סדרין של ארבע עשרה רבי אומר רואין את העליונות כאילו אינן והתחתונות כשרות.

יא,ט כיצד מסדרין את הבזיכין נותן בזך אחד על גבי סדר זה ובזך אחד על גבי סדר זה אם נתן בזיכין של לבונה או לבונה של בזיכין או שהיה דבר חוצץ בין הבזיכין ללחם או בין הלחם לשולחן הרי אלו פסולין אבא שאול אומר בתוך ב ' טפחים שבין הסדר לחברו היה נותן מה אני מקיים (ויקרא כד) ונתת על המערכת לבונה זכה שתהא כולה סמוכה למערכה.

יא,י כיצד מסדרין את הקנים אחר שבת היה נכנס מגביה ראשה של חלה ונותן קנה תחתיה ומגביה ראשה של שניה ונותן קנה תחתיה ואזור באמצע ושלשה תחת כל חלה וחלה ושנים תחת העליונה שאין עליה משוי התחתונה נתונה על טיהרו של שלחן . <עד שלא פירקה ונפ רס הלחם הלחם פסול ולא הוקטרו הבזיכין . משפירקה ונפרס הלחם הלחם [פסול] הוקטרו הבזיכין .> הוקטרו ואח"כ נפרס הלחם כשר . נטמא לחמה בין משפירקה ובין עד שלא פירקה הלחם פסול ולא הוקטרו בזיכין סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה וא ין חייבין עליה משום פיגול נותר וטמא סידר את הלחם ואת הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין אחר שבת פסולה וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא סידר את הלחם ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה . אם יש שם לחמה מן המובחר יביאו ואם לאו ימתין לשבת הבאה הלחם מותר באכילה וחייבין עליה משום פיגול נותר וטמא.

מסכת מנחות פרק יב

יב,א המקדיש את העוף ונולד בו מום יש לו פדיון הקדישו בעל מום אין לו פדיון אין לך שטעון פדיון אלא בהמה בלבד . בבכור נאמר לא תפדה במעשר נאמר לא יגאל הרי עלי חלות והביא רקיקין רקיקין והביא חלות מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא . אלו שני עשרונות להביא בכלי א ' והביאם בשני כלים לא קדשם שני כלים . בשני כלים והביאם בכלי א' לא קדשם בכלי א'. בכלי א' הביאם בשני כלים. אמרו לו בכלי א' נדרת ה"ז לא יחזיר ואם החזיר הרי הוא כשתי מנחות שנתערבו. בשני כלים והביאם בכלי א' ואמרו לו בב' כלים נדרת ה"ז לא יחזיר ואם החזיר הרי אלו פסולין.

יב,ב הרי עלי תודה בלא לחם ועולה בלא נכסים כופין אותו ומביא תודה ולחמה עמה ועולה ונסכיה עמה. כהן שאמר הרי עלי מנחה שתיקמץ ותאכל . ישראל אמר הרי עלי

מנחה שתעלה כולה לאישים כופין אותם ומביא מנחה כתיקונה דברי ר"י ור"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין.

יב,ג הרי עלי מן המנחה מן שעורין כופין אותו ומביא מן החטין דברי ר ' יהודה ור"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים . הרי עלי מן החטים כופין אותו ומביא מן הקמ ח דברי ר' יהודה ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין. הרי עלי חצי עשרון כופין אותו ויביא עשרון שלם דברי ר ' יהודה ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין . הרי עלי עשרון א' להביא בב' כלים כופין אותו ויביא ב' עשרונים בב' כלים דר"י ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין. הרי עלי עשרון ומחצה כופין אותו ומביא ב ' עשרונים שלמים שאין מתנדבין כדרך חצאין . הרי עלי ק ' עשרונות להביא בכלי א ' כופין אותו ומביא ששים בכלי א' וארבעים בכלי אחר ואם הביא מחצה בכלי א ' ומחצה בכלי אחר לא יצא בב' כלים מביא מחצה בכלי א ' ומחצה בכלי אחר ואם הביא ס ' בכלי א' ומ' בכלי אחר יצא. אר"ש אמרו לי חברי מפני מה האומר עלי ס ' עשרון מביא בכלי א ' ששים ששים ואחד מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחר ואמרתי להן אמרו אתם אמרו שכן הצבור מביא בי"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים אמרתי להן והלא ששים וא ' מקריבין אמרו לי מיעט יח יד מן הצבור אחד אמרתי להן והלא אלו קריבין בבקר ואלו קריבין בין הערבים. ד"א והלא יש שם מנחת פרים אילים וכבשים ואין מערבין מנחת פרים ואילים וכבשים זה בזה. אמרו לי אם לאו אמור אתה אמרתי להן ת "ל (במדבר כח) סולת מנחה בלולה בשמן מנחה ששולט בה לבוללה אמרו לי בש שים שולט בששים וא ' אינו שולט אמרתי להן כל השיעורים שבתורה קצובין הן במ ' סאה הוא טובל במ' סאה חסר קורטוב אינו יכול לטבול בהן כביצה מטמא טומאת אוכלין חסר אפילו שומשום אין מטמא טומאת אוכלין. שלשה על שלשה טמא מדרס שלשה על שלשה חסר נימא אחת אין מטמא טומאת מדרס. הוי כל השיעורין שבתורה קצובין הן.

יב,ד המתנדב יין כדברי ר"ע נותנין לספלים שמן כדברי ר ' טרפון קרב על גבי האשים . המתנדב יין כדברי ר "ע אינו מביא לא אחד ולא שנים ולא חמשה אלא מביא שלשה כדי שיקרבו עם הכבש. ארבעה כדי שיקרבו עם האשים. ששה כדי שיקרבו עם הפר. שבעה כדי שיקרבו עם האיל ועם הכבש מכאן ואילך אתה יכול לחולקו.

יב,ה פירשתי מנחה ואיני יודע מה פירשתי ה"ז מביא חמש מנחות לה' מינים הרי עלי מין מנחות מביא שתי מנחות ממין א ' שני מיני מנחות מביא שתי מנחות משני מינין הרי עלי מין עשרונות מביא ב ' עשרונות ממין א '. מיני עשרונות מביא ב ' עשרונות משני מינין פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מאיזו מהן פירשתי ה "ז מביא ה' מנחות מה' מינים של ששים עשרונות שהן שלש מאות עשרונות פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע של כמה עשרונות פירשתי ה "ז מביא מנחות של עשרונות מאחד ועד ס ' שהן אלף ושמונה ושלשים עשרונות דברי רבי וחכ"א של ששים עשרון. פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מאיזה מין פירשתי וכמה עשרונות פירשתי ה "ז מביא חמש מנחות מחמשה מינין של ששים ששים עשרון מא ' ועד שהן ט' אלפים ומאה וחמשים עשרונות דברי רבי וחכמים אומרים חמש מנחות מח משת המינין שלשים עשרון שהן שלש מאות עשרונים . הרי עלי לבונה לא יפחות מן הקומץ רבי יהודה אומר משקל עשרה דינרין ר' יוחנן בן ברוקה אומר כהן מקדשה בכלי שרת ומקטירה אחרים אומרים האומר הרי עלי ברזל לא יפחות מכליא עורב שבהיכל.

מסכת מנחות פרק יג

יג,א הרי עלי עו לה מן הבקר יביא עגל . מן הצאן יביא כבש הרי עלי תודה ושלמים מן הבקר יביא עגל מן הצאן יביא כבש . אמר ר"ש אם יאמר לך אדם כדברי ר "ע עגל קבל הימנו איל קבל הימנו כבש קבל הימנו שבכולן היה ר "ע נותן את הטעם עגל שיד הגבוה על העליונה איל לא גדול ולא קטן אלא בינוני כב ש המוציא מחבירו עליו הראיה כשם שהמקדיש סתם ה"ז מביא את הגדול שבהן כך האומר הרי עלי סתם ה "ז מביא את הגדול שבהן. הרי עלי למזבח יביא לבונה שסתם הקדש למזבח לבונה . הפרשתי למזבח ואיני יודע על מה הפרשתי ה "ז מפריש והולך עד שיפריש שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח סלע זו למזבח יביא בה עגל . הפרשתי למזבח ואיני יודע למי הפרשתיה ה "ז מפריש כנגדה והולך עד שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח עגל זה למזבח עגל זה למזבח יביאנו עולה. הפרשתיו למזבח ואיני יודע למי הפרשתיו ירעה עד שיסתאב וימכר ויפריש כנגדו והולך עד שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח.

יג,ב הרי עלי קירון והביא נימוס נימוס והביא קירון מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא. הרי עלי שור במאתים והלך והביא שני שוורים במנה מנה לא יצא . הרי עלי שור במנה והלך והביא שור במאתים <במנה> יצא שבכלל מאתים מנה. רבי אומר לא יצא . שור זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו איל אבל מביא בדמיו שני אילים ורבי אוסר שאינה היא חבילה איל זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו ב ' כבשים ורבי אוסר שאינה היא חבילה כבש זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו איל איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו ב ' כבשים ור' אוסר שאינה היא חבילה כבש זה עולה ונסתאב אם רוצה יביא בדמיו איל איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו עגל עגל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו שור שור מן שייראו עולה וכן שור של עולה שנתערב בשוריו ה "ז מביא את הגדול שבהן עולה והשאר ימכרו לחייבי עולות ודמיו חולין.

יג,ג הרי עלי עולה יקריבנה במקדש ואם הקריבה בבית חוניו לא יצא וחייבין עליה כרת. הריני נזיר יגלח במקדש ואם גלח בבית חוניו לא יצא וחייבין על זבחיו כרת . הכהנים ששמשו בבית חוניו או במקומות אחרים בשעת איסור הבמה אסור . בשעת היתר הבמה מותר שנאמר (מלכים ב כג) אך לא יעלו כהני הבמות על מזבח ה ' בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך אחיהם יכול אם אכלו מצות בתוך אחיהן יהיו אסורין אם לאו יהיו מותרים אמור מעתה כשרין לחלק ופסולין לקרב בבעלי מומין . הרי שהיה טהור בשעת שחיטה ובשעת זריקת דמים ובשעת הקטר חלבים נטמא ה "ז חולק בבשר. ר' נהוראי אומר אפילו טהור בשעת זריקה ובשעת הקטר חלבים נטמא אין חולק בבשר לעולם אין חולק בבשר עד שיהא טהור בשעת שחיטה ובשעת זריקת דמים ובשעת הקטר חלבים . כהן בא ומקריב קדשיו במשמר שאינו שלו עורן ועבודתן שלו ואם היה זקן או חולה נותנין לכל כהן שירצה עו רן ובשרן שלו ואם היה בעל מום נותנן לאנשי משמר עורן

ועבודתן שלו וגזל הגר נותן לכל כהן שירצה ושדה אחוזה ניתנת לאנשי משמר שבראש השנה שהיובל נכנס לתוכה.

יג,ד בראשונה היו מכניסין עורות קדשים ללשכת בית הפרווה והיו מחלקין אותו בערבית לכל בית אב שבאותו היום והיו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע התקינו שיהו מחלקין אותו בערבי שבת לכל משמר ומשמר ועדיין היו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לא היו ימים מועטין עד שחיפו כהנים פני כל האולם בטבלאות של זהב מאה על מאה ועל עובי דינר זהב מה שמחפין עד הרגל וברגל מקפלין אותן ומניחין אותן ע "ג מעלות בהר הבית כדי שיראו העם את מלאכתו שהיא נאה ושלא נטה בה כלום אחר הרגל חוזרין וקובעין אותם במקומם . אבא שאול אומר קורות שקמה היו ביריחו והיו בעלי אגרוף באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לא הקדישו בעלים לשמים אלא קורות שקמה בלבד על אלו ועל כיוצא בהן ועל דומה להן ועל העושין כמעשיהן היה אבא שאול בן בטנית ואבא יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר אוי לי מבית ביתוס אוי לי מאלתן אוי לי מבית קתרוס אוי לי מקלמוסן אוי לי מבית אלחנן אוי לי מבית לחיש תן אוי לי מבית אלישע אוי לי מקולמוסן אוי לי מבית ישמעאל בן פאבי שהם כהנים גדולים ובניהם גזברים וחתניהן אמרכלין ועבדיהן באין וחובטין עלינו במקלות . א"ר יוחנן בן תורתא מפני מה חרבה שילה מפני בזיון קדשים שבתוכה. ירושלים בנין הראשון מפני מה חרבה מפני עבודת כו כבים וגלוי עריות ושפיכות דמים שהיו בתוכה . אבל באחרונה מכירין אנו בהן שהן עמלים בתורה וזהירין במעשרות מפני מה גלו מפני שאוהבין את הממון ושונאין איש את רעהו ללמדך שקשה שנאת איש את רעהו לפני המקום ושקלה הכתוב כנגד עבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכות דמים אבל בב נין האחרון שעתידה לבנות בחיינו ובימינו מה נאמר בו (ישעיהו ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה ' בראש ההרים וגו' והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלהי יעקב וגו' ואומר (ירמיהו לא) כי יש יום קראו נוצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון אל ה' אלהינו.

מסכת חולין פרק א

א,א הכל כשרין לשחוט אפי ' כותי אפי' ישראל ערל ואפי ' ישראל שהמיר דתו לעבודת כוכבים. שחיטת עובד כוכבים הרי זו פסולה ושחיטת הקוף הרי זו פסולה שנא ' (דברים יב) וזבחת ואכלת לא שזבח העובד כוכבים ולא שז בח הקוף ולא שנזבחה מאליה. ישראל ששחט ומירק עובד כוכבים שחיטה על ידיו שחיטתו פסולה שחט בה שנים או רוב שנים שחיטתו כשרה עובד כוכבים ששחט ומירק ישראל שחיטה על ידיו שחיטתו כשרה שחט בה דבר שאינו עושה אותו טרפה וישראל בא וגומרה מותרת באכילה ישראל ועובד כוכבים שהיו אוחזין בסכין ושוחטין אפילו אחד מלמעלה ואחד מלמטה שחיטתן כשרה.

א,ב וכן סומא שיודע לשחוט שחיטתו כשרה . קטן שיודע לשחוט שחיטתו כשרה . לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בספינה בין בראש הגג. בכל שוחטין אפילו בצור אפילו בזכוכית אפילו בקרומית של קנה בכל שוחטין בין בדבר המחובר בקרקע ובין בתלוש מן הקרקע בין שהעביר סכין ע "ג צואר ובין שהעביר צואר על גבי סכין ושחט שחיטתו כשרה.

א,ג המרגיל לעור ושחט שחיטתו כשרה. שן תלושה או צפורן תלושה שוחטין בה. מגל קציר כדרך הליכתה ב "ש פוסלין וב "ה מכשירין אם החליקו שניה הרי זו כסכין. תחב סכין בארץ באטלס ושחט בה שחיטתו פסולה . סכין שיש בה פגימות פגימות הרי זו כמגרה אם יש בין פגימה לחברתה כמלא שנים בצואר שחיטתו כשרה אין בה אלא פגימה אחת אם היתה מסוכסכת ושוחטת כשרה אם חונקת פסולה.

א,ד זרק את הסכין ואת הפגיון ושחט שחיטתו כשרה משום ר' נתן אמרו כדרך הליכתה כשרה ושלא כדרך הליכתה פסולה.

א,ה מצות שחיטה מוליך ומביא הוליך ולא הביא או הביא ולא הוליך כשרה ובלבד שיהא בסכין כדי הולכה והובאה . אם הוליך והביא אע "פ שאין בסכין מלא שנים בצואר שחיטתו כשרה.

א,ו מצות שחיטה מן הטבעת ועד הריאה. מוגרמת פסולה ר' חנניה בן אנטיגנוס מכשיר. שייר בה כחוט השערה סמוך לראש מוקף את כולה כשרה ר ' יוסי ב"ר יהודה אומר אם היה רובה מוקף כלבנה כשרה. כל הצואר כשר לשחיטה.

א,ז שחטה מלמעלה שחיטתו כשרה מלמטה ומן הצדדין שחיטתו פסולה . ומן העורף כשר למליקה מלק מלמעלה מליקתו כשרה מלמטה מן הצדדין מליקתו פסולה . שחיטה בכלי מליקה ביד נמצאת אומר כשר בשחיטה פסול במליקה כשר במליקה פסול בשחיטה. שחיטת העוף בפנים פסולה ומליקה כשרה מליקת העוף בחוץ פסולה ושחיטה כשרה. נמצאת אומר מקום כשר בשחיטה פסול במליקה מ קום כשר במליקה פסול בשחיטה.

א,ח דם חטאת בהמה למעלה ודם כל הזבחים למטה נמצאת אומר כשר בחטאת פסול בכל הזבחים כשר בכל הזבחים פסול בחטאת . כשר במזבח החיצון פסול במזבח פנימי כשר במזבח פנימי פסול במזבח חיצון . כשר באילים פסול בכבשים כשר בכבשים פסול באילים הפלגיס בזה ובזה פסול.

א,ט כשר בפרה פסול בעגלה פסול בפרה כשר בעגלה. עבודה פוסלת בזה ובזה בני יונה משיעלעלו או עד שיצהיבו תורין משיפריחו אפילו הן זקנים נמצאת אומר כשר בתורין פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין.

א,י כהנים משיביאו שתי שערות ואפילו הן זקנים כשרים והמום פוסל בהם. הלוים מבן שלשים שנה ועד בן חמשים שנה כשרים ואין המום פוסל בהם נמצאת אומר כשר בכהנים פסול בלוים כשר בלוים פסול בכהנים בד "א באהל מועד שבמדבר אבל בבית עולמים אין הלוים נפסלין אלא בקול . כשר בכהן גדול פסול בכהן הדיוט כשר בכהן הדיוט פסול בכהן גדול כשר בבגדי זהב פסול בבגדי לבן כשר בבגדי לבן פסול בבגדי זהב.

א,יא מנורה אין כשרה אלא מן העשת עשאה מן הגרוטאות פסולה ומשאר מיני מתכות כשרה חצוצרות אינה כשרה אלא מן הכסף עשאה מן הגרוטאות כשרה משאר מיני מתכות פסולה נמצאת אומר פסול במנורה כשר בחצוצרות פסול בחצוצרות כשר במנורה.

א,יב אויר כלי חרס טמא וגבו טהור אויר כל הכלים טהור וגבו טמא נמצאת אומר טהור בכלי חרס טמא בכל הכלים טמא בכל הכלים טהור בכלי חרס פשוטי כלי עץ טהורין וגולמיהן טמאין פשוטי כלי מתכות טמאין וגולמיהן טהורין נמצאת אומר טהור בכלי עץ טמא בכלי מתכות טהור בכלי מתכות טמא בכלי עץ . והמביא ארונות ותנורין ספלין וכלי חרס מחוצה לארץ עד שלא הוסקו טמאין משום ארץ העמים וטהורין משום כלי חרס . משהוסקו טמאין משום כלי חרס וטהורין משום ארץ העמים נמצאת אומר בשעה שטמאין משום ארץ העמים טהורין משום כלי חרס ומ שעה שטמאין משום כלי חרס טהורין משום ארץ העמים טמא ביבשה טהור ברוטב גרעינן טמאה ברוטב וטהורה ביבשה נמצאת אומר טהור ביבשה טמא ברוטב טהור ברוטב טמא ביבשה. שקדים המרים קטנים חייבין גדולין פטורין ומתוקין גדולים חייבין קטנים פטורין נמצאת אומר חייב בשקדים המרים פטור במתוקין חייב במתוקין פטור במרים.

א,יג כשר בגט פסול בפרוזבול כשר בפרוזבול פסול בגט . כשר באשה פסול ביבמה כשר ביבמה פסול באשה. כשר בגרושה פסול בחלוצה כשר בחלוצה פסול בגרושה.

א,יד בכל מקום שיש תקיעה אין הבדלה וכל מקום שיש הבדלה אין תקיעה ביו "ט שחל להיות ערב שבת תוקעין ולא מבדילין אחר שבת מבדילין ולא תוקעין כיצד תוקע תוקע פשוטה אחת ולא מריע.

מסכת חולין פרק ב

ב,א השוחט שני חצאין בעוף שחיטתו פסולה ואצ "ל שני חצאין בבהמה רבי יהודה פוסל לעולם עד שישחוט את הוושט ושני הווריידין שחט חצי גרגרת בעוף ושהה כדי שח יטה ואח"כ שחט את כולה שחיטתו כשרה . אחד או רוב אחד בעוף אע "פ שהיא לזמן מרובה שחיטתו כשרה היה שוחט וחתך את הראש בבת אחת אם נתכוון לכן שחיטתו פסולה ואם לאו שחיטתו כשרה . שחט את הוושט ואח "כ נשמטה הגרגרת שחיטתו כשרה . נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט שחיטתו פסו לה שחט את הוושט ונמצא הגרגרת שמוטה ספק עד שלא נשחטה ספק משנשחטה זה היה מעשה ובאו ושאלו חכמים ואמרו כל ספק שמוטה פסולה.

ב,ב נגנבה תרנגולתו ובא ומצאה שחוטה נגנבה בהמתו ובא ומצאה שחוטה ר ' חנניה בנו של ר' יוסי הגלילי פוסל ור ' יהודה מכשיר אמר רבי נראין דברי חנ ניה בנו של ר ' יוסי הגלילי בשמצאה בתוך הבית ודברי ר' יהודה בשמצאה באשפה. המוצא תרנגולת שחוטה בשוק וכן מי שנתן תרנגולת לאחד מן השוק לשחוט ואינו יודע מה טיבו הולכין אחר הרוב. נפלה סכין ושחטה או שדרס עליה ושחטה או שטבחה מאליה נבלה ומטמאה במשא היה שוחט והרתית או שעף או שדחה חברו או שדחתו הרוח או שנפלה סכין מידו והגביהה או שנפלה קרן טליתו והגביהה ושהה כדי שחיטה אחרת פסולה ר ' שמעון אומר כדי ביקור בהמה אחרת. שחט את הוושט ושהה כדי שחיטה ואחר כך פסק את הוושט או שהחליד את הסכין תחת הוושט ופסקו או שהחליד את הסכין תח ת הגרגרת ופסקה או שהחליד את הסכין תחת שתיהן ופסקו ר ' ישבב אומר נבלה ומטמאה במשא ר ' עקיבה

אומר טרפה ושחיטתה מטהרתה אמר לו ר' ישבב אי אתה זכור שהיה רבי יהושע שונה כל שנתנבלה בשחיטתה נבלה ומטמאה במשא קודם לשחיטתה טרפה ושחיטתה מטהרתה חזר ר"ע להיות שונה כדברי ר' ישבב. שחט מיעוטו של ווושט ושהה כדי שחיטה ואח "כ שחט את שניהם או שניקב הווושט ואח"כ שחט את שניהם טרפה ושחיטתה מטהרתה.

ב,ג ר"ש אומר משום ר "א השוחט בלילה ובשחר עמד ומצא כתלים מלאים דם כשרה בידוע שזינקה ר' יוסי אומר רבי מאיר היה אומר אם הגיעה בשעת שחיטה כשרה . ר"א ברבי יוסי אומר משמו הרופפת בעיניה והמוציאה רעי בשעת שחיטה כשרה . פשטה ידיה ולא החזירה פסולה שאינה אלא כהוצאת נפש וברגל פשטה ולא החזירה החזירה ולא פשטה כשרה בד"א בדקה אבל בגסה בין ביד ובין ברגל פשטה ולא החזירה החזירה ולא פשטה כשרה בד"א בבהמה אבל בעוף אפילו לא כישכשה אלא בראש גפה ובראש זנבה כשרה.

ב,ד השוחט את הבהמה לזרוק את דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים הרי זה בשר זבחי מתים אם משחטה וזרק את דמה לעבודת כוכבים והקטיר חלבה לעבודת כוכבים זה היה מעשה בקיסרי ובאו ושאלו את חכמים ולא אמרו לא אי סור ולא היתר. השוחט בעזרה בהמה חיה ועופות טמאין אסורין בהנאה ואצ"ל באכילה בהמה חיה ועופות טהורין מותרין בהנאה. השוחט את הטרפה וכן השוחט ונמצאת טרפה ר "מ אוסר בהנאה ור"ש מתיר בהנאה השוחט לרפואה לאכילת עובד כוכבים ולאכילת כלבים אסור בהנאה השוחט ונתנבלה בידו והנוחר והמעקר שחיטת עובד כוכבים מותר בהנאה השוחט בעזרת נשים בהמה חיה ועופות טהורין מותרין באכילה ואצ"ל בהנאה.

ב,ה רמ"א טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם טוב מזה ומזה שלא תדור כל עיקר ר ' יהודה אומר טוב אשר לא תדור משתדור ולא טוב מזה ומזה מביא כבשתו לעזרה וס ומך עליה ושוחט.

ב,ו השוחט לשם חמה לשם לבנה לשם כוכבים לשם מזלות לשם מיכאל שר צבא הגדול ולשום שילשול קטן הרי זה בשר זבחי מתים . אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות ולא לתוך מים עכורין אבל שוחט לתוך אגן של מים ובספינה על גבי כלים ואם אין לו מקום בספינה שוחט לתוך הים ואם אין רוצה לטנף את ביתו שוחט לתוך כלי או לתוך גומא ובשוק לא יעשה כן מפני שעושה את חוקי העובדי כוכבים אם עשה כן צריך בדיקה. בשר שנמצא ביד עובד כוכבים מותר בהנאה ביד המין אסור בהנאה . היוצא מבית המין ה "ז בשר זבחי מתים מפני שאמרו שחיטת המין לע בודת כוכבים ופתן פת עובדי כוכבים ויינם יין נסך ופירותיהן טבלים וספריהן ספרי קוסמין ובניהם ממזרים ואין מוכרין להם ואין לוקחים מהם ואין נושאין מהם ואין נותנין להם אין מלמדין את בניהם אומנות ואין מתרפאין מהן לא רפוי ממון ולא רפוי נפשות. מעשה בר' אליעזר בן דמא בן אחותו של ר' ישמעאל שהכישו נחש ובא יעקב איש כפר סכניא לרפאותו ולא הניחו ר ' ישמעאל א "ל אי אתה רשאי בן דמא . א"ל אני אביא לך ראיה שירפאני ולא הספיק להביא ראיה עד שמת . אמר ר' ישמעאל אשריך בן דמא שיצאת בשלום העולם ולא פרצת גדירן של חכמים שכל הפורץ גדירן ש ל חכמים סוף פורענות בא עליו . שנאמר (קוהלת י) ופורץ גדר ישכנו נחש . מעשה בר "א שנתפס על דברי מינות והעלו אותו לבמה לדון אמר לו אותו הגמון זקן כמותך יעסוק בדברים הללו . אמר לו נאמן דיין עלי כסבור אותו הגמון שלא אר "א אלא לו ולא נתכוין ר "א אלא נגד אביו שבשמים . א"ל

הואיל והאמנתני עליך אף אני כך אמרתי אפשר שהסיבות הללו טועים בדברים הללו דימוס הרי אתה פטור וכשנפטר מן הבמה היה מצטער שנתפס על דברי מינות נכנסו תלמידיו לנחמו ולא קבל נכנס ר "ע ואמר לו רבי אומר לפניך דבר שמא אין אתה מיצר אמר לו אמור אמר לו שמא אחד מן המינין אמר לך דבר של מינות והנאך אמר לו הן א"ל השמים הזכרתני פעם אחת הייתי מהלך באסתרטיא של צפורי מצאתי איש כפר סכניא ואמר דבר של מינות והנאני ונתפשתי על דברי מינות שעברתי על דברי תורה (משלי ה) הרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה כי רבים חללים הפילה וגו' שהיה ר"א אומר לעולם יהא אדם בורח מן הכיעור ומן הדומה לכיעור.

ב,ז השוחט לשם עולה לשם שלמים לשם אשם תלוי לשם פסח לשם תודה שחיטתו פסולה ר"ש מכשיר לפי שאין כיוצא בהן מתנדבין ר "ש אומר השוחט לשם עולה הרי זו אינה עולה אמר ר"ש מה אם אמר הרי עלי עולה שאקריבנה בעבר ה ירדן שמא עולה היא לפיכך השוחט לשום עולה הרי זו אינה עולה השוחט לשום חטאת לשום אשם ודאי לשום בכור ולשום מעשר ולשום תמורה שחיטתו כשרה זה הכלל דבר שנדר ונדב השוחט לשמו פסול ודבר שאין נדר ונדב השוחט לשמו כשר.

מסכת חולין פרק ג

ג,א ואלו טרפות בבהמה נקובת הושט ופסוקת הגרגרת לרחבה הרי זו פסולה ר "ש בן אלעזר אומר אף שנתמזמז מוחה פסולה נשברה שדרה ונחתך רובו של חוט פסולה נימוקה הריאה ואין חוט השדרה קיים פסולה ר' יעקב אומר אפילו ניקב. ניטלה כבד ולא נשתייר בה כדי להעלות ארוכה פסולה כרס הפנימי שניקב או שנקרע רוב החיצו נה ר' יהודה אומר בגדולה טפח ובקטנה ברובה וכמה היא גדולה טפחיים הרי זו גדולה פחות מכן הרי זו קטנה איזו היא כרס הפנימי העיד בן שילא ראש שבעים בצפורי משום ר ' נתן זו סניא דיבי.

ג,ב דרוסת הזאב לבית החלל פסולה דרוסת הנץ לבית החלל פסולה ר ' יהודה אומר דרוסת הזאב בדקה דרוסת ארי בגסה דרוסת הנץ בעוף הדק ודרוסת הגס בעוף הגס . נפלה מן הגג ונתרסקו אבריה או רצצתה חברתה ונתרסקו אבריה אם שהתה מעת לעת ושחטה כשרה אם עמדה מיד בין כך ובין כך כשרה.

ג,ג נשתברו רוב צלעותיה פסולה וכמה הן רוב צלעותיה אחת עשרה צלעות בשדרה מכאן ואחת עשרה צלעות בשדרה מכאן נשתברו בה שנים עשר מן הצדדין פסולה נשתיירו בה אחת עשרה מן הצדדין כשרה נתחתכה ירך שלה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה נשבר העצם וניטל צומת הגידים שלה פסולה ר"ש בן אלעזר מכשיר מפני שיכולה ליכוות ולחיות. חרותה בידי אדם פסולה ר"ש בן אלעזר אומר בידי כל הבריות. הגלודה ר"מ מכשיר וחכמים פוסלין אמר ר "ש בן אלעזר לא נחלק ר "מ על הגלודה שהיא פסולה העיד יהודה בן ישעיה הבסם לפני ר "ע שאמר משום ר "ט על הגלודה שהיא פסולה איזו היא הגלודה כל שהפשיט את העור ולא שייר בה כדי להעלות

ארוכה ואם שייר כדי להעלות ארוכה הכל מודים שהיא כשרה וכמה היא כדי להעלות ארוכה רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי מבית חללה ולא משאר אבריה.

ג,ד יש מן האברין שהן פסולין אבר מדולדל בבהמה אין בו להעלות ארוכה . בשר מדולדל בבהמה אין בו להעלות ארוכה נשבר העצם ויצא לחוץ ואין רוב עור ובשר מקיפין אותו כיצד הוא עושה נוטלו ומשלים והשאר הרי זה מותר . יש מן עוברין שהן פסולין בן ארבעה בדקה ובן שמונה בגסה יצאו לו שני גבין ולו שתי שדראות הואיל ואין כיוצא בו להתקיים בו פסול . ואלו כשרות בבהמה נקובת הגרגרת וסדיקת הגרגרת לארכה הרי זו כשרה נשב רה שדרה ולא נחתך רובה של חוט כשרה נטלה כבד ונשתייר בה כדי להעלות ארוכה כשרה נימוקה הריאה וקרום שלה קיים כשרה ניטלה שלחופית שלה כשרה התליעה כבד שלה כשרה הלכה זו עלו עליה בני אסיא ג ' רגלים ליבנה ברגל שלישי הכשירו להן . רשב"ג אומר הדקין שניקבו והלחה סותמתן כש רה מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות בזמן שנראית מצד אחד כשרה משני צדדין פסולה אם יש במקומה קורט דם בידוע שלפני שחיטה אין במקומה קורט דם בידוע שלאחר שחיטה . הגליד פי המכה בידוע לפני שחיטה ג' ימים לא הגליד פי המכה המוציא מחבירו עליו הראיה.

ג,ה חרותה בידי שמים כש רה איזו היא חרותה כל שצמקה הריאה שלה . יש מן אברין שהן כשרין אבר מדולדל בבהמה יש בו להעלות ארוכה בשר מדולדל בבהמה יש בו להעלות ארוכה נשבר העצם ויצא לחוץ ורוב עור ובשר מקיפין אותו כשר . יש כאן עוברין שהן כשרין בן ה ' בדקה ובן ט ' בגסה יצא לו חמש עינים ולו ג ' רגלים הואיל וכיוצא בו ראוי להתקיים כשר.

ג,ו ואלו טרפות בעוף נקובת הווושט ופסוקת הגרגרת לרחבה הרי זו פסולה הכתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טרפה פסולה נקובת המוח שניקב קרום שלה פסולה נקובת הלב לבית חללו פסולה כיצד בודקין אותה רשב "א אומר משום רבי יהודה בוד קין אותה ביד ואין בודקין במחט אם ניקב העצם פסולה אם לאו כשרה נפלה לאור ונחמרו בני מעיה פסולה באלו בני מעים אמרו בקרקבנין בכבד ובלב . אלו כשרות בעוף נקובת הגרגרת ופסוקת הגרגרת לארכה הרי זו כשרה הכתה חולדה על מקום שאינו עושה טרפה כשרה ניקב הלב שלא לבית חללה כשרה נפלה מן הגג נתרסקו אבריה או רצצתה חברתה ונתרסקו אבריה ושחטה כשרה אם עמדה מיד בין כך ובין כך כשרה ניקב הזפק רבי אומר אפילו ניטל ולא הודו לו חכמים נשתברו גפיה נשתברו רגליה נמרטו כנפיה ר ' יהודה אומר אם ניטלה הנוצה פסולה . אחוזת הדם המעושנת והמצוננת הלעיט ה חלתית תיאה הרדפני סם המות צואת התרנגולים כשרה נשוכת נחש נשוכת כלב שוטה משום טרפה מותרת ואסורה משום סכנת נפשות סימן לטרפה כל שאינה יולדת רשב "ג אומר אם לא היתה מכחשת והולכת בידוע שאינה טרפה אם היתה מכחשת והולכת בידוע שהיא טרפה רבי אומר אם נתקיימת ל' יום בידוע שאינה טרפה לא נתקיימת ל' יום בידוע שהיא טרפה אמרו לו פעמים שמתקיימת שתים וג' שנים.

ג,ז אלו הן סימני בהמה (ויקרא יא) לכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסות מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו כל מעלת גרה אין לה שינים שלמעלה איזה שור שקדמו קרניו לטלפיו זה פרו של אדם הראשון שנא ' (תהילים סד) ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס. אלו הן סימני חיה כל שיש לה קרנים וטלפים ר ' דוסא אומר יש לה קרנים אי אתה צריך לשאול על הטלפים אע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר ותיטב לה ' משור פר

מקרין מפריס רשב "ג אומר כל שיש לו אצבע יתירה בעוף טהור כל העוף הדורס טמא רשב"א אומר כל הקולט באויר ואין קרקבנו נקלף ר "א בר צדוק אומר כל הנותן על גבי משיחה החולק שתים לפניו ושתים לאחריו טמא אחרים אומרים השוכן בין הטמאין ודומה לטמאין טמא השוכן בין הטהורים ודומה לטהורין טהור . אנשי איש כפר תמרתא שביהודה היו אוכלין את הזרזירין מפני שיש להן זפק. אנשי שוק העליון שבירושלים היו אוכלין את סינוניא לבנה מפני שקרקבנה נקלף.

ג,ח ובביצים כל שכודרת ועגולגלת בידוע של עוף טמא וכל שאינה כודרת ועגולגלת בידוע של עוף טהור הוא . לוקחין ביצים מ "מ ואין חוששין שמא של נבלות ושל טר פות הן אין מוכרין ביצים של נבלות של טרפות לעובדי כוכבים אא "כ היו נקופות לקערה לפיכך אמרו אין לוקחין מן העובדי כוכבים ביצים נקופות לקערה.

ג,ט אלו סימני חגבים כל שיש לו ד ' רגלים וד' סנפירים וקרסוליו וכנפיו חופין את רובו ר' יוסי אומר ושמו חגב ולא כנצרין שיש בהן סימנין הללו סומכוס אומר אף המורד ר "א בר"י אומר אין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן כגון החולחזה כשר אלו הן סימני דגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת יש לו קשקשת אי אתה צריך לשאול על סנפיר יש לו סנפיר ואין לו קשקשת טמא אלו הן קשקשין שמלובש בהן וסנפירין ששט בהן וכמ ה קשקשין יהיה בו אפילו אחת תחת לחיו ואחת תחת זנבו ואחת תחת סנפיר שלו ר ' יהודה אומר שני קשקשת אין לו עכשיו אבל עתיד לגדל לאחר זמן כגון הסולתנית ונפיא כשר יש לו עכשיו אבל עתיד להשירם כשעולה מן הים כגון הקוליוס והפילמיס הספיתאים ואנתינוס. ר"י בן דורמסקא אומר לויתן דג טהור הוא שנאמר (איוב מא) גאוה אפיקי מגינים סגור חותם צר אחד באחד יגשו וגו ' תחתיו חדודי חרס וגו ' גאוה אפיקי מגינים אלו קשקשין שלו תחתיו חדודי חרס אלו סנפירין שלו.

מסכת חולין פרק ד

ד,א בהמה המקשה לילד הוציא העובר את ראשו והחזירו ואח "כ שחטה שחטה ואח "כ החזירו אסור חתכו ואח "כ שחטה היא מותרת באכילה והעובר אסור הוציא ראשו ורובו והחזירו הרי הוא כילוד הוציא ידו וחתכה ואח "כ שחטה מה שיצא אסור ושבפנים מותר חומר באברין מה שאין בעוברין ובעוברין שא ין באברין שהעובר הוציא ראשו והחזירו אסור הוציא ידו והחזירה מותר חומר באברין שהמחתך את העובר במעי אמו מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור . בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירה ואח"כ שחטה מותר שחטה ואח "כ החזירה אסור חתכה ואח "כ שחטה מה שיוצא אסור ושב פנים מותר שחטה ואח "כ חתכו מה שיוצא אסור ושבפנים מותר בשר במגע נבלה דברי ר "מ וחכ "א מגע טרפה שחוטה אמר להן ר "מ מי טיהר את העובר הזה מן המגע אמרו לו שחיטת אמו מטהרתו אמר להן אם טיהרתו שחיטתו מן המגע לא תטהרנו לאכילה אמרו לו טרפה טיהרתו מן המגע ולא תטהרנו לאכי לה אמר להן ר "מ לא אם טיהרה שחיטה אותה דבר שגופה תטהר את העובר שאינה גופה אמרו לו מצינו שיפה

כחה להציל מדבר שאינו גופה על דבר שגופה שמחתך את העובר במעי אמו מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה.

ד,ב השוחט את הבהמה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה וחייב במתנות ואסור משום אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד דר "מ וחכמים אומרים אין אסור משום אותו ואת בנו שנאמר אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד את שטעון שחיטה אסור משום אותו ואת בנו ואת שאין טעון שחיטה מותר משום אות ו ואת בנו ופטור מן המתנות שנאמר (דברים יח) מאת זובחי הזבח את שטעון זביחה חייב במתנות ואת שאין טעון זביחה פטור מן המתנות ר"ש שזורי אומר אפילו עומד וחורש ע "ג מענה קורע ומוציא את דמו חותך ואוכל בשר רשב"א אומר משום ר "י הגלילי טמא טומאת אוכלין ומטמא טומאת אוכלי ן וצריך הכשר רבי אומר אין מטמא טומאת אוכלין מפני שהוא חי וחי אין מטמא טומאת אוכלין.

ד,ג בהמה שמתה וקרעה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה וחייב במתנות ופסול לגבי מזבח <מפני שבן פקועה> השוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה וחייב במתנות ואם מת טהור מלטמה במשא מפני ששחיטת אמו מטהרתו השוחט את החטאת ומצא בה בן ד ' חי אפילו לאחר ג ' ואפילו יצא חוץ לקלעים מותר באכילה . המבכרת שהפילה שליא ישליכנה לכלבים ובמוקדשין תקבר מפני שגדולה קדש שליא אין מפגלת את הזבח לא לחוץ לזמנו ולא לחוץ למקומו ואין מחשבה פוסלת בה משום פס ול והמעלה אותו בחוץ פטור.

מסכת חולין פרק ה

ה,א אותו ואת בנו נוהג בכלאים וכוי רא "א הכלאים מן הרחל ומן הגדי נוהגין בו ומן הכוי אין נוהגין בו השוחט אותו ואת בנו חולין בפנים וקדשים בחוץ . השוחט את הטרפה וכן השוחט ונמצאת טרפה ר "מ אוסר משום אותו ואת בנו ור "ש מתיר משום אותו ואת בנו השוחט לרפואה לאכילת עובדי כוכבים לאכילת כלבים אסור משום או "ב. השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר ושחיטת עובד כוכבים מותר משום אותו ואת בנו . חרש שוטה וקטן ששחטו בזמן שאחרים רואין אותן אסור משום אותו ואת בנו אין אחרים רואין אותן מותר מש ום אותו ואת בנו דברי ר "מ וחכמים אומרים בין כך ובין כך לא ישחוט ואם שחט פטור . הלוקח מבעל הבית הוא קודם לבעל הבית שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן . שנים שלקחו פרה איזה שלקח ראשון ישחוט ראשון ואם קדם השני ושחט הרי זה זריז ונשכר . שחטה ואת אמה אפילו עד חמשה דורו ת אינו חייב אלא אחת שחטה ואת בנה ואת בת בתה אפילו עד חמשה דורות חייב על האחרונה שחטה ובא אחר ושחט את בתה שנים האחרונים חייבין והאמצעי פטור שחט את חמשה בניה חייב משום חמשה לאוין. שחט חמשה בניה ואחר כך שחטה סומכוס אומר משום ר "מ חייב משום חמשה לאוין וחכ "א אי ן חייב אלא משום לאו אחד בלבד שחט את בתה ואח "כ שחטה ואחר כך שחט את אמה השוחט את האם חייב ואת הבת פטור שחטה עד שלא חשיכה מותר לשחוט את בתה בלילה משחשיכה אסור לשחוט את בתה כל היום וכל הלילה.

ה,ב בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיע אמה מכרתי לשחוט ובתה מכרתי לשחוט אלו הן עי "ט האחרון של חג והאחרון של פסח וערב עצרת וערב ר "ה וכדברי ר"י הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל מפני שהוא יום טוב א "ר יהודה במה דברים אמורים בזמן שחל יום הכפורים להיות בשני בשבת אבל אם חל להיות באחד מכל ימות השבת אין צריך להודיעו מפני שזה יכול לשחוט היום הזה וזה יכול לשחוט למחר.

מסכת חולין פרק ו

ו,א כסוי הדם נוהג בכלאים ובכוי ר"א אומר כלאים מן הגדי ומן הרחל נוהגין בו מן הכוי אין נוהגין בו ר' יוסי אומר אין שוחטין אותו ביו "ט מפני שספק ואם שחטו אין מכסין את דמו א"ר יוסי ומה אם מילה ש ודאה דוחה את השבת אין ספיקה דוחה את יו "ט כסוי הדם שאין ודאו דוחה את השבת דין הוא שלא יהא ספיקו דוחה את יו "ט אמרו לו שופרות שבגבולין יוכיחו שאין ודאן דוחה את השבת וספקן דוחה את יו "ט הן יוכיחו לכסוי הדם שאע"פ שאין ודאן דוחה את השבת שלא יהא ספיקו דוחה את יו "ט השיב ר"א בנו של ר"א הקפר ומה למילה שאין ספיקה דוחה את יו "ט שאין ודאה דוחה את לילי יו "ט תאמר בכסוי הדם שודאה דוחה את לילי יו "ט הואיל וודאי דוחה את לילי יו "ט דין הוא שיהא ספיקו דוחה את יו"ט א"ר אבא זה אחד מן הדברים שהיה ר' אחייה אומר אין להן תשובה והשיב ר"ח.

ו,ב השוחט לרפואה לאכילת עובדי כוכבים לאכילת כלבים חייב לכסות השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר פטור מלכסות . השוחט בשבת וביום הכפורים אע "פ שמתחייב בנפשו כיון שחשיכה אם היה הדם קיים חייב לכסות . השוחט בספינה כיון שהגיע ליבשה אם היה הדם קיים חייב לכסות אע "פ שאמרו לא ישחוט אדם בספינה אא "כ היה לו עפר מוכן. השוחט וצריך לדם לא ישחוט כדרך ששוחטין אלא כיצד עושה או נוחרו או מולקו. השוחט והקדיש את הדם חייב לכסות מפני שקדמה מצות כסוי להקדש השוחט ובלעתו הארץ פטור מלכסות כיסתו הרוח חייב לכסות השוחט דם שעל הסכין ודם ש על הכנפים חייב לכסות רשב "ג אומר הואיל ונתכסה דם הזבח פטור מלכסות רבי יהודה אומר משום ר"ג השוחט צריך ברכה לעצמו שחט ולא כיסהו וראהו אחר חייב לכסותו . אפילו ביו"ט המכסה את הדם יכסנו ביד ואל יכסנו ברגל שאין עושין את המצוה עראי . במה מכסין ובמה אין מכסין אין מ כסין לא בתבן ולא בקש ולא בגבבא לא בעצם ולא בנוצה ולא בכנפי יונה ולא בנסורת של חרשין ולא בנעורת של פשתן ולא בגדורות ולא בקצוצות ולא בקמחין ולא בסלתות ולא יתן תבן ע"ג הדם ויכסה אבל מכסה בסיד בגפסים ובחרסים שכתשן ועשאן עפר זה הכלל כל שהוא מין עפר בולע ומצמיח [מכסין בו וכל שאינו מצמיח] אין מכסין בו.

מסכת חולין פרק ז

ז,א גיד הנשה נוהג בכלאים ובכוי נוהג בב ' יריכות בירך של ימין ובירך של שמאל ר ' יהודה אומר אין נוהג אלא באחת דעת מכרעת שהיא של ימין זה הכלל כל שיש לו כף ירך גיד הנשה נוהג בו כל שאין בו כף ירך אין גי ד הנשה נוהג בו נוהג בשליל וחלבו אסור דר"מ רבי יהודה אומר אין נוהג בשליל וחלבו מותר דר "א וחכ "א נאמנין עליו ועל החלב. השולח ירך מחותכת לחבירו צריך להפריש ממנה גיד הנשה . שלמה א "צ להפריש ממנה גיד הנשה הלוקח ירך מחותכת מן הטבח א "צ להפריש ממנה גיד הנשה שלמה צריך להפריש ממנה גיד הנשה המוכר ירך מחותכת לעובד כוכבים א "צ להפריש ממנה גיד הנשה ובלבד שלא ימכרנה לו בפני ישראל מפני שחוזר ולוקחה הימנו . ומשום ב' דברים אמרו אין מוכרין בשר של נבלה ושל טרפות לעובד כוכבים מפני שחוזר ומאכילן לישראל . ד"א שאין מאכילין את האדם ב טעות. ומשום ב' דברים אמרו לא יאמר אדם ישראל לעובד כוכבים קח לי בשר משום נבלות ומשום טרפות . דבר אחר משום אונסין.

ז,ב גיד הנשה מחטט אחריו כל מקום שהוא ונוטל השומן שלו הרי זה מותר ר ' יהודה אומר נוטלו מן השוק של ירך . ב' גידים הן החיצון סמוך לבשר אסור וחייב ין עליו הפנימי סמוך לעצם אסור ואין חייבין עליו . האוכל מגיד הנשה כזית הרי זה חייב ר ' יהודה פוטר עד שיאכל משניהם . אכלו ואין בו כזית הרי זה חייב ר ' יהודה פוטר עד שיהא בו כזית. אכל ב' גידים משתי ירכות משתי בהמות סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים.

ז,ג ירך שבישלה בגיד הנשה שלה אם בישלה בנותן טעם הרי זו אסורה כיצד משערין אותה כבשר בלפת נתבשלה עם הגידים הרי זה בנותן טעם ר ' יוחנן בן ברוקה אומר אין בגיד בנותן טעם. חתיכה אסורה שנתערבה בחתיכות אפילו הן אלף כולן אסורות הרוטב בנותן טעם נימוחה הרי זה בנותן טעם.

ז,ד נוהג בטהורה ואין נוהג בטמאה ר' יהודה אומר אף בטמאה מפני שאסורין קודם למתן תורה אמרו לו לרבי יהודה אינו אומר על כן לא יאכלו בני יעקב ראובן ושמעון את גיד הנשה אלא בני ישראל אלו שעומדין לפני הר סיני אלא למה כתבו שם להודיע במה נאסר אבר מן החי נוהג בבהמה טמאה כטהורה מפני שאיסורו נוהג בבני נח כישראל וחייב עליו משום אבר מן החי ומשום בהמה טמאה ד "ר יהודה ור "א וחכ"א אינו חייב אלא משום אבר מן החי בלבד שנא ' (דברים יב) לא תאכל הנפש עם הבשר את שאיסורו משום בל תאכל הנפש עם הבשר חייבין עליו יצאת בהמה טמאה שכו לה אסורה. האוכל אבר מן החי עובר בלא תעשה חלב מן החי חייבן עליו . חלב מן החי חייב משום ב ' לאוין משום חלב ומשום חי דם מן החי חייב משום שני לאוין משום דם ומשום חי אבר מן החי חייב משום נבלה דם מן המוקדשין חייב משום ב ' לאוין משום דם ומשום מוקדשין דברי רבי יהודה וחכמים אומרים אין חייב אלא משום לאו אחד בלבד . אליה מן המוקדשין חייב משום ב' לאוין משום אליה ומשום מוקדשין חלב מן המוקדשין חייב משום שני לאוין משום חלב ומשום מוקדשין ר ' יהודה מחייב ג' משום חלב ומשום מוקדשין ומשום חלב של מוקדשין.

מסכת חולין פרק ח

ח,א בשר בחלב נוהג בארץ ובח "ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשים הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר ומותר בבשר דגים וחגבים העוף לא עולה ולא נאכל א"ר יוסי זה מקולי ב "ש ומחומרי ב "ה ב"ש אומרים עולה ואין נאכל וב "ה אומרים לא עולה ולא נאכל ר"א ברבי צדוק אומר העוף עולה עם הגבינה על השולחן אפיקולוס אומר אין נאכל אחרים אומרים משמו אף נאכל בד "א בשלחן שהוא של מאכל אבל בשלחן שאינו של מאכל נותן אדם חתיכה בצד זה וגבינה בצד זה נותן בקפוף ובמחוק ומפשילן לאחוריו הרי לא אסרו אלא בשולחן שהוא של מאכל רשב "ג אומר אף שלחן של מאכל . שנים שנכנסו לפונדק זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום זה אוכל בחתיכתו וזה אוכל בגבינתו ואין חוששין הרי לא אסרו אלא בזמן שכולו תפיסה אחת.

ח,ב טיפת חלב שנפלה על החתיכה רבי יהודה אומר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה וחכמים אומרים באותו הקדירה אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בזמן שלא ניער ולא כיסה ודברי חכמים בזמן שניער וכיסה חם לתוך חם וצונן לתוך חם אסור חם לתוך צונן מדיחו ואוכלו. כחל של מניקה קורעו ומוציא את חלבו לא קרעו אין עובר עליו הלב קורע ומוציא את דמו אם בשלו קורעו לאחר בישולו.

ח,ג כחל שבישלו בחלבו מותר קיבה שב ישלה חייב. המבשל בשר בחלב הרי זה חייב כמה יבשלה ויהא חייב כחצי זית בשר וכחצי זית חלב כדי שיהו זה בכזית כשם שחייב על בישולו כך חייב על אכילתו כמה יאכל ויהא חייב כדי שיהא נאכל משום בשול המבשל במי חלב פטור בחלב זכר פטור דם שבישל בחלב פטור העצמות והגידים והקר נים והטלפים שבישלן בחלב פטור הפגול והנותר והטמא שבישלן בחלב חייב עליהן משום פגול נותר וטמא בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור ברפואה ובהנאה ר "ש מתיר בהנאה בשר בהמה טהורה בחלב חיה טמאה בשר חיה ועופות טהורין בחלב בהמה טמאה ר"ע פוטר על בישולו שנאמר גדי גדי ג"פ.

ח,ד קיבה של עובד כוכבים של נבלה הרי זו אסורה חזרו לומר מעמידין בקיבת עובד כוכבים ובקיבת נבלה ואין חוששין ר "י אומר כשרה שינקה מן הטרפה קיבתה אסורה וטרפה שינקה מן הכשרה קיבתה מותרת מפני שכנוס במעיה חלב.

ח,ה חומר בחלב מבדם ובדם מבחלב שהחלב נוהג בחי וקרב ע"ג האישים ומועלין בו וחייבין עליו משום פגול ונותר וטמא מה שאין כן בדם חומר בדם שהדם מתיר מכשיר ומפגל מה שאין כן בחלב.

ח,ו ר' יהודה אומר האלל שכינסו ויש בו כזית הרי זה חייב עור פרסות בהמה דקה הרי הוא כבשרה וכולן שעיבדו או שהילך בהן כדי עבודה טהורין משום עור וטמאין משום בשר חוץ מעור האדם מפני שמטמאתו לעולם מכאן אמרו לגיון עובר ממקום למקום המאהיל עליו טמא אין לך לגיון שאין בו קרקפלין וכולן שנמלחו הרי אלו כעבודין ר ' יהודה אומר הלטאה אין לה עור ר "י בן נורי אמר ח ' שרצים יש להן עורות הצדן והורגן והחובל בהן והעו שה בהן חבורה הרי זה חייב וחכמים אומרים אין עור אלא מה שמנו חכמים. המפשיט בבהמה ובחיה ובטמאה ובדקה ובגסה לשטוח כדי אחיזה וכמה הוא כדי אחיזה מלא טפח כפול. המפשיט כשיעור הזה הנוגע במופשט טהור בעור של צואר טמא ר' יוחנן בן נורי אומר הנוגע בעור של צואר טהור שא ינו אלא נותקו ר' דוסתאי בן יהודה אומר משום ר "ש המפשיט בשרצים כולו חבור אחד הוא רבי יהודה אומר עור שיש לו כזית בשר הנוגע בעור שכנגד הבשר מאחריו טמא ביצת השרץ מרוקמת טהורה וכמה

היא ריקומה כדי שיראה שרץ מתוכה ניקבה כל שהוא טמאה וכמה יהא הנקב מלא שערה. האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמאין טומאת אוכלין ר "ש אומר אין מטמאין טומאת אוכלין.

מסכת חולין פרק ט

ט,א הזרוע והלחיים והקיבה נוהגין בכלאים ובכוי ר "א אומר הכלאים מן הרחל ומן הגדי נוהגין בו מן הכוי המוציא מחבירו עליו הראיה . השוחט לרפואה לאכילת עובד כוכבים ולאכילת כלבים חייב במתנות . השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר ושחיטת עובד כוכבים פטור מן המתנות כהן ועובד כוכבים שמכרו בהמתן לישראל לשחוט חייב במתנות נשחטה ברשותן ואח "כ מכרוה לו פטור מן המתנות ישראל שמכר בהמתו לכהן לשחוט פטור מן המתנות נשחטה ברשותו ואחר כך מכרה לו חייב במתנות.

ט,ב כהן פטור והמשתתף עם הכהן פטור . עובד כוכבים פטור המשתתף עם עובד כוכבים פטור המשתתף עם הכהן צריך לרשום עם עובד כוכבים אינו צריך לרשום ופסולי המוקדשין א "צ לרשום א "ל כהן כולה שלך והיד שלי אפילו א ' מק' ביד פטור מן הזרוע כולה שלך והראש שלי אפילו א ' מק' פטור מן הלחי כולה שלך ובני מעים שלי אפילו א' מק' מבני מעים פטור מן הקיבה מקום שנהגו להפשיט את הראש אינו רשאי להפשיט את הלחי למלוג את העגלים אינו רשאי למלוג את הזרוע ואם יש כהן נותנן לכהן ואם לאו מעלה אותן דמים מכר לו יד כמות שהיא ור אש כמות שהוא ובני מעים כמות שהן נותנן לכהן ואין מנכה לו מן הטבח את הדמים לקח הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה מן הטבח את הדמים מתנות אין בהם משום קדושה אפילו מוכרן לעובד כוכבים אפילו נותנן לפני כלבו אין בהן אלא מצות כהונה בלבד . המשלח בשר לחבירו והיו בו מתנות אין חוששין שמא מתנות כהונה הן.

ט,ג אי זה הוא הזרוע נוטלו מבית הפרק וכל הפרק עמו בזרוע של מוקדשין בזרוע של גבולין. איזה הוא לחי נוטלו מבית השחיטה וכל בית השחיטה עמה קיבה כמשמעו חלב שעל הקיבה נותנו לכהן א "ר יהודה נהגו כהנים עין יפה שיהו נותנין אותו לבעלים . זרוע זה זרוע של ימין אתה אומר זה זרוע של ימין או אינו אלא שמאל הרי אתה דן הואיל ושוק מתנה לכהן וזרוע מתנה לכהן מה שוק אינו נוהג אלא בימין אף זרוע לא ינהוג אלא בימין. שוק מארכובה ולמטה דברי רבי יהודה וחכמים אומרים מארכובה ולמעלה איזה הוא חזה כל שרואה את הארץ מלמעלה ועד שמגיע לצואר . מלמטה עד שמגיע לכרס חותכו ונוטלו מבין שתי דפנות מיכן ומיכן ואיזהו אליה חותך ויורד עד שמגיע לעצה נכנס לפנים מן העצה עד שמגיע לפרק חותך ונוטל את כולה ואלו הן אימורין שתי כליות ויותרת הכבד ואליה ואלו הן החלבים החלב המכסה את הקרב זה הוא חלב החופה את הכרס ואת כל החלב אשר על הקרב זה חלב שעל הדקין דר "ע ר' ישמעאל אומר חלב שעל הקיבה וחכמים לא הודו לו שעל הכסלים שבין פקוקרות שהוא מחטט אחריו כל מקום שהוא ונוטל דברי רבי יוסי הגלילי ר ' ישמעאל אומר חלב שעל הקיבה תותב קרום

נקלף ר"ע אומר קרום ונקלף אסורין רבי יהודה אומר קרום שעל הכוליא אסור וחייבים עליו גידים שבכליות ובמוקדשין אסורין ואין חייבין עליהן.

מסכת חולין פרק י

י,א ראשית הגז נוהג בטרפה ואינו נוהג במתה ונוהג בכלאים ובכוי ר"א אומר בכלאים מן הרחל ומן הגדי נוהג בו מן הכוי אין נוהגין בו. כהן ועובד כוכבים שנתנו בהמתן לישראל פטור מראשית הגז זה חומר בלחיים ובקיבה מראשית הגז כל הקדשים שקדם מומן קבוע להקדישן ונפדו חייבין בראשית הגז אבל אם קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן לאחר מכאן נולד להן מום ונפדו פטורין מראשית הגז . הגוזז עזיו פטור מראשית הגז השוטף רחליו חייב בראשית הגז הלוקח מבעל הבית חייב ור ' אלעאי פוטר השותפין חייבין ר"ע פוטר ר' אלעאי אומר אין ראשית אלא שיש אחריה אחרית. גז צאנך ד' תתן לו חמש חמש רחלות גוזזות מנה מנה ופרס שהן ע "ה סלעים חייבות בראשית הגז דברי ר' דוסא וחכמים אומרים חמ ש רחלות גוזזות כל שהן כמה נותן לו משקל ה ' סלעים ביהודה שהן י' סלעים בגליל מלובן ולא צאוי ולא שילבננו ויתננו לו אלא נותן לצמר צאוי כדי שילבננו ויעמוד בידו משקל ה ' סלעים ביהודה שהן י ' סלעים בגליל שנאמר תתן לו שיהא בו כדי מתנה. היו לו שתי צאן גוזז ומניח גוזז ומניח אע"פ שעתיד להוסיף עליהן אין מצטרפות. היו לו חמש גוזז ומניח אפילו שתים וג ' שנים הרי אלו מצטרפות צבען טואן ומכרן אין מצטרפות ר "ש בן יהודה אומר משום ר "ש צבען הרי אלו מצטרפות המפריש גז צאנו ואבד חייב באחריות . ראשית הגז מצותה בתחלה אם נתן בין בתחלה בין באמצע ובין בסוף יצא כמה שיעורה א' מששים כתרומה הלוקח גז צאנו של חברו ולא הפריש הימנו ראשית הגז הלוקח פטור חומר בזרוע ובלחיים ובקיבה מבראשית הגז . אווזין ותרנגולין ויונין הרדסיות שמרדו או שקיננו בפרדס חייבין בשלוח.

י,ב זכר פטור מלשלח קורא זכר ר "א מחייב וחכמים פוטרין עוף טמא פטור מלשלח עוף טהור רובץ על ביצי עוף שאינו מינו פטור מלשלח היתה עומדת ביניהן פטור מלשלח היתה יושבת על גביהן חייב לשלח היתה מעופפת בזמן שכנפיה נוגעות בהן חייב לשלח אין כנפיה נוגעות בהן פטור מלשלח אם אפרוחים הטרפה פטורה מלשלח ביצים פטור מלשלח אפרוחים שפרחו ואין צריכין לאמן פטור מלשלח נטל את האם ולא הספיק ליטול את הבנים עד שמתו או עד שנעשו טרפה פטור מלשלח נטל את האם ואח "כ נטל את הבנים חייב לשלח נטל את הבנים ואח "כ נטל את האם פטור מלשלח . א' נוטל את האם וא' נוטל את הבנים הנוטל את האם חייב המו ציא קן בבורות בשיחין ובמערות מותרות משום גזל וחייבות בשילוח ואם מקושרות אסורות משום גזל ופטורות מן השילוח יוני שובך ויוני עלייה חייבות בשילוח ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום.

י,ג המוצא קן לא יטהר בה את המצורע שנאמר ולקח הנוטל אם מעל הבנים ר "י אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה לא יטול אדם אם מעל הבנים ואפילו לטהר בה את המצורע מפני שנעבדה בה עבירה ר ' יעקב אומר אין לך מצוה בתורה שאין מתן שכרה בצדה

ותחיית המתים כתובה בה שנאמר שלח תשלח את ה אם וגו' עלה זה לראש האילן ונפל ומת או לראש הבנין ונפל ומת היכן טובו של זה אמור מעתה למען ייטב לך בעולם הטוב והארכת ימים בעולם ארוך.

מסכת בכורות פרק א

א,א הלוקח עובר חמורו של עובד כוכבים והמוכר לו אע "פ שאינו רשאי והמ שתתף לו הנותן לו בשותפות והמקבל הימנו והנותן לו בקבלה פטור מן הבכורה שנאמר (במדבר ג) בישראל ולא באחרים וכן אתה אומר בכהנים ובלוים מפני שהכהנים והלוים חייבין בבכור בהמה טהורה יכול יהו חייבין בבכור בהמה טמאה ת "ל (במדבר ח) באדם ובבהמה את שיש לך בו באדם יש לך בו בבהמה את שאין לך בו באדם אין לך בו בבהמה יצאו לוים מבכור בהמה טמאה אבל אין נותנין פדיון הבן ופדיון פטר חמור אלא לכהנים בלבד.

א,ב בכל בהמה טמאה אין לך שחייב בבכורה אלא חמור בלבד. בכל חיה אין לך שאסור משום מחיר אלא כלב בלבד. היה ר"מ אומר כל המקיים מצות פטר חמור מעלין עליו כאילו קיים מצות בהמה טמאה כולה וכל המבטל מצות פטר חמור מעלין עליו כאילו ביטל מצות בהמה טמאה כולה ר "י הגלילי אומר הרי הוא אומר (במדבר יח) אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם. בכור שור עד שיהא היולד והנולד שור. בכור כשב ע ד שיהא היולד והנולד כשב . בכור עז עד שיהא היולד והנולד עז . ואם יש בו מקצת סימנים דומות לאמו חייב בבכורה.

א,ג בהמה טהורה שילדה מין בהמה טמאה מותר באכילה ואם יש בו מקצת סימנין חייב בבכורה. וטמאה שילדה בהמה טהורה אסור באכילה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור.

א,ד דג טמא שבלע דג טהור מותר באכילה וטהור שבלע דג טמא אסור באכילה לפי שאין גידוליו.

א,ה מפני מה אמרו דבש דבורים מותר שאין מוציאות אותו אלא מכניסות אותו . דבש הזיזין אסור שאינו אלא ריר . ר"ש אומר מה ת "ל גמל גמל שתי פעמים לרבות את הגמל הנולד מן ה פרה כנולד מן הגמלה ואם ראשה ורובה דומה לאמו מותר באכילה . וחכמים אומרים היוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה ולא טהורה יולדת מן הטמאה ולא גסה מדקה ולא דקה מגסה ולא אדם מכולן ולא כולן מאדם אע "פ שאמרו בהמה טהורה דקה יולדת לחמ שה חדשים בהמה טהורה גסה לתשעה חדשים בהמה טמאה גסה לשנים עשר חודש הכלב לחמשים יום חתול לחמשים ושנים יום חזיר לששים יום שועל וכל שרצים לששה חדשים הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והפיל והקוף והקפוד לשלש שנים והנחש לשבע שנים . הדולפינין מולידין ומגדלין כאדם. דג טמא משריץ דג טהור מטיל ביצים. קרבי דגים ועובר אין נאכלין אלא מן המומחה העוף נאכל במסורת נאמן צייד לומר עוף זה טהור.

א,ו פרה שילדה מין שה אין פודין בו פטר חמור שכל מקום שנאמר שה תופס כבשים ועזים גדולים וקטנים זכרים ונקבות תמימים ובעלי מומין פודה בו שונה ומשלש ומביאו בנדר ונדבה לחטאתו ולאשמו וחייב בבכורה ובמתנות . רבי אלעזר אומר הכלאים מן הרחל ומן הגדי פודין בו מן החיה אין פודין בו . כשם שאין פודין בשחוטה כך אין פודין בפטר חמור שמת. פטר חמור מצותו לקיימו שלשים יום מכאן ואילך או פודו או עורפו . מכמה לא יפ חות ר' יוסי בר' יהודה אומר לא יפחות משוה שקל . איזה הוא פדיון פטר חמור הנכנס לדיר להתעשר ישראל שהיו לו ספיקות ועמד ופדאן וכן כהן שירש את אביו ואת אמו ישראל או שניתן לו במתנה פטר חמור לפדותו . איזה הוא פדיון פטר חמור הנכנס לדיר להתעשר הרי שיש לו פטר חמור אי ן לו לפדותו. אמר לו כהן תנהו לי ואני פודה אותו הרי זה לא יתננו לו אא "כ יודע שהוא פודה אותו . עורפו בקופץ מאחריו וקוברו ואסור בהנאה לא ימיתנו לא במקל ולא בקנה ולא ינעול דלת בפניו בשביל שימות ואם עשה כן ה "ז יצא. בחייו אסור בגיזה ובעבודה . ור' שמעון מתיר וב כור אדם מותר בכולן. חמורה שלא ביכרה וילדה שני זכרים נותן טלה אחד לכהן זכר ונקבה מפריש טלה והוא לעצמו. חמור וטלה שהיו בכרו וילדו שני זכרים נותן שני טלאים לכהן זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה נותן טלה אחד לכהן שתי נקבות וזכר או שני זכרים וב ' נקבות ואין יודע אין כאן לכהן כלום אלא מפריש טלה אחד ופודה בו כל אחד ואחד לעצמו.

מסכת בכורות פרק ב

ב,א הלוקח עובר פרתו של עובד כוכבים והמוכר לו אע "פ שאינו רשאי והמשתתף לו והנותן לו בשותפות והמקבל הימנו והנותן לו בקבלה פטור מן הבכורה ר "י אומר אף המקבל מן העובד כוכבים אע "פ שאינו רשאי הרי זה מעלה בשויו ונותן חצי דמיו לכהן והנותן לו בקבלה אע "פ שאינו רשאי הרי זה מעלה אותו ואפילו עשרה בשויו ליתן דמיו לכהן וחכמים אומרים הואיל ואצבע העובד כוכבים באמצע פטור מן הבכורה.

ב,ב בהמת המדבר ובהמת הקדש ובהמת הגר שמת ואין לו יורשים פטורה מ ן הבכורה ובהמת ארנונה חייבת בבכורה.

ב,ג כל הקדשים שקדם מומן קבוע להקדישן ונפדו חייבים בבכורה ובמתנות חול ונפדים תמימין ומביאן לכל זבח שירצה לפני פדיונם ומועלין בהן לאחר פדיונם ובין לפני פדיונם ובין לאחר פדיונם אין עושין תמורה. בין לפני פדיונן בין לאחר פד יונן הגוזז והעובד בהן אין לוקה את הארבעים כללו של דבר הרי הן כחולין לכל דבר ואין בהן אלא עילוי מצות בלבד. אבל אם קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ולאחר מכן נולד להן מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות ולדותיהן קדש ואין נפדין תמימין ואין מביאן לכל זבח שירצה ולפני פדיונן מועלין בהן ולאחר פדיונן אין מועלין בהן ובין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן עושין תמורה . ובין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן הגוזז והעובד בהן הרי זה לוקה את הארבעים כללו של דבר הרי הן כקדשים לכל דבר ואין בהן אלא שהותרו בשחיטה בלבד.

ב,ד המקבל צאן ברזל מן העובד כוכבים ולדות פטורין ולדי ולדות חייבין מתו אמהות והעמיד הולדות תחת אמותיהן ולדות פטורין ולדי ולדות חייבין רשב "ג אומר הן וולדותיהן וולדי ולדותיהן פטורין מן הבכורה ומן המתנות אפילו עד סוף העולם.
ב,ה רחל שילדה מין עז ועז שילדה מין רחל פטורה מן הבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב בבכורה. רחלה שלא ביכרה וילדה ב' זכרים ויצאו ראשיהן כאחד. רבי יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן שנאמר (שמות יג) הזכרים לה' וחכמים אומרים אי אפשר אלא אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר היפה שבהן רבי עקיבה אומר הכושל שבהן השני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות ורבי יוסי פוטר. מת א' מהן רבי טרפון אומר יחלוקו רבי עקיבה אומר המע"ה זכר ונקבה ואין ידוע אין כאן לכהן כלום אלא זכר ירעה עד שיסתאב <וימכר> ויאכל במומו לבעלים. שני רחלים שלא בכרו וילדו ב' זכרים נותן שניהן לכהן זכר ונקבה זכר לכהן שני זכרים ונקבה אחד לו ואחד לכהן רבי טרפון אומר היפה שבהן רבי עקיבה אומר הכושל שבהן הכוי ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות ורבי יוסי פוטר אחד מהן ר' טרפון אומר יחלוקו רבי עקיבה אומר המוציא מחברו עליו הראיה. שתי נקבות וזכר או ב' זכרים ושתי נקבות ואין ידוע אין כאן לכהן כלום אלא הזכרים ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במומן לבעלים. אחת ביכרה ואחת שלא ביכרה וילדו שני זכרים א' לו ואחד לכהן רבי טרפון אומר היפה שבהן רבי עקיבה אומר הכושל שבהן השני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות רבי יוסי פוטר שהיה רבי יוסי אומר כל שחליפי ו ביד כהן פטור מן המתנות ור' מאיר מחייב שהיה אומר אם בכור תנהו לי ואם לאו תן לי מתנותיו. מת א' מהן רבי טרפון אומר יחלוקו רבי עקיבה אומר המוציא מחברו עליו הראיה. זכר ונקבה ואין ידוע אין כאן לכהן כלום אלא הזכר ירעה עד שיסתאב ויאכל במומו לבעלים.
ב,ו הלוקח בהמה מן העובד כוכבים ואין ידוע אם ביכרה או לא ביכרה עז בת שנתה ודאי לכהן מכאן ואילך ספק. רחל בת שנתים ודאי לכהן מכאן ואילך ספק. פרה בת שלש ודאי לכהן מכאן ואילך ספק וחמורה כפרה. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר חמורה בת ארבע עד כאן דברי רבי ישמעאל וכשנ אמרו הדברים לפני רבי יהושע אמר צאו ואמרו לו לישמעאל טעית אילו בולד בלבד הייתה פוטר בבהמה יפה הייתה אומר אלא אמרו סימן ולד בבהמה דקה טינוף ובגסה שליא ובאשה שפיר ושליא ואני אומר עז שטינפה בת ששה יולדת בת שנתה רחל שטינפה בת שנתה יולדת בת ששה רבי עקיבה אומר אי נה באה למדה הזאת אלא כל שידוע שביכרה אין כאן לכהן כלום ושלא ביכרה הרי זה לכהן ספק יאכלו במומן לבעלים. רבי אליעזר בן יעקב אומר בהמה גסה ששפעה חררת דם טעונה קבורה ואין מטמא במשא והבא אחריה פטור מן הבכורה.
ב,ז הלוקח בהמה מניקה מן העובד כוכבים הבא אחריה בכור מספק שמרחמת את שאינה יולדת רשב"ג אומר הרי הוא בחזקתו וכן היה רשב "ג אומר הנכנס לתוך עדרו בלילה וראה כעשר כחמש עשרה מבכירות שילדו ולשחרית בא ומצא זכרים תלואים בזקינות ונקבות במבכירות אינו חושש שמא בנה של זו בא אצל זו ושמא בנה של זו בא אצל זו. וכן היה רשב"ג אומר המוסר בהמתו לעובד כוכבים לרעות אע"פ שאינו רשאי ולשחרית בא ומצא זכרים בזקנות ונקבות במבכירות אינו חושש שמא הביא עובד כוכבים את בנה של זו אצל זו ואת בנה של זו אצל זו. התולש צמר מבכור תם והניח בחלון אע"פ שנולד לאחר מכן ושחטו הרי זה יקבר בכור בעל מום שת לש הימנו ואח "כ מת עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין אמר רבי יוסי רבי יהודה מודה עקביא בזה שהוא אסור על

מה נחלקו על שנטמא שתלש הימנו ואח "כ שחטו שעקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין אמר רבי יוסי מודה רבי חלפתא בזה שהוא מותר אבל ביחוד אמרו חכמים יניחנו בחלון שמא יש תקון שאם יהא מת אסור ואם שחטו יהא מותר על מה נחלקו על שנטמא שתלש הימנו ואחר כך מת שעקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין.

מסכת בכורות פרק ג

ג,א עד כמה ישראל חייבים ליטפל בבכור בבהמה דקה ל ' יום ובגסה חמשים יום ר ' יוסי אומר בדקה ג' חדשים מפני שטיפולה מרובה בכור תם בזה "ז רשאי לקיימו שתים ושלש שנים עד שלא הראהו למומחה משהראהו למומחה נולד בו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חודש לאחר י"ב חודש אין רשאי לקיימו ל' יום.

ג,ב כל קדשים שהוקדשו בבטן ויצאו בדופן קדושה חלה עליהן הבכור והמעשר אין קדושה חלה עליהן . כל הקדשים שכתוב בהן שנה שנה כיון שעברה שנתן הרי אלו פסולין. הבכור והמעשר אפילו שתים ושלש שנים הרי אלו כשרין.

ג,ג אחד הבכור והמעשר ואחד כל הקדשים שהקדישם שנה של רגלים ורגלים של שנה עובר עליהן משום בל תאחר.

ג,ד השוחט את הבכור בחזקת בעל מום ונמצא תמים . מומין שבעין אין מבקרין אותן מפני שמשתנין לאחר מיתה ושבגוף מבקרין אותן דר "מ. רבי יהודה אומר אף שבגוף אין מבקרין אלא הרי זה יבקר מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו זה היה מעשה ובא ושאל אלעזר בן פדאי לחכמים ואמרו משלם מחצה בדקה ורביע בגסה.

ג,ה החשוד להיות נוטל שכרו ודן שכרו ומעיד כל הדינין שדן וכל עדיות שהעיד הרי אלו בטלין אבל נותן לדיין שכר דינו ולעד שכר עדותו . אע"פ שאמרו כשר לדיין שיטול שכר ולעד שיטול שכר עדותו החשוד להיות נוטל שכרו להזות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה ואם היה כהן מטמאת ו מתרומתו ומאכילו ומשקו וסכו . ואם היה זקן מרכיבו על החמור ונותן לו שכרו כפועל בטל . אע"פ שאמור כעור הדיין שנוטל שכרו . החשוד על הבכורות אין לוקחין ממנו עורות צבאים ולא עורות שאין עבודין . רבי אליעזר אומר לוקחין הימנו עורות של נקבה שלא בא לכלל קדושה מעולם . ר"ש אומר החשוד להיות מוכר תרומה לשם חולין אין לוקחין הימנו דבר שיש בו זיקת תרומה ומעשרות וחשוד הוא על הטהרות ועל הטמאות שבתורה . החשוד להיות מטמא למתים נאמן הוא ע "י ציון קברות החשוד על השביעית חשוד על המעשרות חשוד על המעשרות אין חשוד על השביעית חשוד על זה ועל זה חשוד על הטהרות ישראל חשוד על הטהרות ואין חשוד לא על המעשרות ולא על השביעית חשוד על עבודת כוכבים חשוד על כל מצות שבתורה ולא למפרע אלא מכאן ולהבא שנא' (במדבר טו) מן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם.

ג,ו כל פסולי מוקדשין נמכרין באטליז ונשחטין באטליז ונמכרים בליטרא חוץ מן הבכור ומן המעשר שהנאתן לבעלים רשב"ג אומר מפייס אדם את עצמו בליטרא בבכור לידע מה הגיעו. רבי יהודה אומר מצא אדם את חברו בירושלים אמר לו אכלת היום אמר לו מן יודע שמהמעשר אכל מה המן אין לו דמים אף מעשר אין לו דמים אמר לו קייץ יודע

שהבכור אכל מה הקייץ נמכר בזול אף הבכור נמכר בזול . בש"א אין נמנין על הבכורות אלא הכהנים בלבד ובה "א אף ישראל . רבי עקיבה מתיר אפילו עובדי כוכבים שנאמר (דברים יב) כצבי וכאיל . בשר בכור בש "א אין מאכילין אותו לנדות ובה "א מאכילין אותו לנדות בכור שאחזו דם אין מקיזין ל ו את הדם במקום שעושה בו מום אבל מקיזין לו את הדם במקום שאין עושה בו מום דברי רבי . רבי יהודה אומר אף נשחט על אותו המום ר"ש אומר אפילו מת אין מקיזין לו את הדם . היה בכור בעטו ועשה בו מום אם נתכוין לכך אסור ואם לאו מותר כל המומין הראוין לבא בידי אדם רועי ישר אל נאמנין רועי כהנים אין נאמנין חזרו לומר נאמן הוא על של חברו ואין נאמן על של עצמו רבי יהושע בן קפוסאי אומר אין שוחטין את הבכור אלא ע "פ שנים רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו בנו ואפילו בתו רבי אומר אפילו עשרה בתוך הבית אין נאמנין שחשוד על הדבר לא דנו ולא מעי דו. אין שמין בכורות תמימין לישראל אבל שמין להן בכורות בעלי מומין. שמין בכורות תמימין לכהנים ואצ "ל בעלי מומין . אין רואין את הבכורות לישראל ואם אמר לו כהן שלחני אצלך או שירש את אבי אמו כהן רואין כהן כשר שהיה רועה צאנו של ישראל לא יאמר לו תן לי את הבכורות הללו אלא אומר לו ארבעה טמאין שבעדרך תנם לי כל הבכורות אדם מתיר חוץ מבכור עצמו . רואה הוא קדשיו ומעשרותיו של עצמו ונשאל הוא על הטמאות ועל הטהרות של עצמו.

ג,ז העושה מום בבעל מום הרי זה לוקה את הארבעים המחמץ את המחומץ הרי זה לוקה את הארבעים מסרס את המסורס הר י זה לוקה את הארבעים מום שבגלוי הרי זה ישחט ע"פ שלשה בני הכנסת דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר אפילו רגלו קטועה ועינו סמויה לא ישחט אלא ע"פ מומחה.

מסכת בכורות פרק ד

ד,א כל המומין פוסלין במוקדשין ופוסלין בבכור . הסדק כל שהוא פוגמת את האוזן בין בידי אדם ובין בידי שמים. איזו היא פגימה כל שנותן אצבעו עליה והיא חוגרת עד כמה תינקב עד כרשינה רבי יוסי ברבי יהודה אומר תייבש עד כעדשה עד כמה רבי יוסי בן המשולם אומר עד כדי שתפרך וקרובין דבריהן להיות שוין.

ד,ב איזה הוא רוק שצף על גבי העין ולא המשוקע בקרקע העין חלזון כמ שמעו נחש כמשמעו עינב כמשמעו היתה בו יבלת וחתכה אם יש בו עצם ישחט ואם לאו לא ישחט . וריר קבוע מ' יום. מים קבועין שמונים יום דר"מ. וחכ"א ריר קבוע שמונים מים קבועין שמונים אכל לח ויבש של בית הבעל ולא לח ויבש של בית השלחין אכל לח ואחר כך יבש עולין לו יבש ואח ר כך אכל לח אין עולין לעולם אין עולין לו עד שיאכל יבש אחר לח ר' חנניא בן אנטיגנוס אומר וריר בודקין אותו ג' פעמים בתוך שמונים יום שמא יהלוך ויחזור רשב"א אומר אם היתה עינו דומעת בידוע שהמים עוברין פסקה מלהיות דומעת בידוע שהמים קבועין נקבו חוטמיו זה לתוך זה מבפנים לא ישחט מבחוץ ישחט.

ד,ג איזו היא תיומת מן התיומת ולפנים או מן התיומת שלפנים רבי יהושע בן קפוסאי אומר אין שוחטין את הבכור אלא על החיצונית . רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר אין

משגיחין על הפנימית כל עיקר. נפגמת סירת אליה במוקדשים הרי זה מום. נפגם הזובן כל שהוא הרי זה ישחט איזהו זובן כיס ולא הזכר. א"ר יוסי בן המשולם מעשה באחד שנטלו זאב וחזר למקומו. נחתכה זנב מן העצם ולא מן הפרק או שהיה ראש הזנב מופצל לב' עצמות או שיש בשר בין חוליא לחוליא כמלא חוליא הרי זה לא ישחט. או אין לה אלא ביצה אחת הרי זה ישחט היו לה שנים אע "פ שאין בשניה אלא כפול הרי זה לא ישחט. א"ר יוסי מעשה בפרה של בית מנחם שהושיבוהו על עכוזו ומיעכוהו בביצים ולא יצאת אלא אחת ונשחטה ונמצאת שניה דבוקה על הכסל ובא מעשה לפני ר' עקיבה והכשיר וכשנאמרו הדברים לפני רבי יוחנן בן נורי אמר האכילכם עקיבה נבלות ניטלו קרנים וטלפים והזכר עמהן הרי זה ישחט.

ד,ד איזה יתיר כל שיש לו שלש עינים וחמש רגלים. החסר שלש רגלים ועין אחת. איזהו פסול כל שהכסלין יוצאים נשתברו רוב צלעותיו או שהיה בו מום מבפנים אינו מום שנאמר (ויקרא כא) עור או פסח מה עור ופסח המיוחדין מום שבגל וי ואין חוזר כו'. אמר רבי יוסי בן המשולם אילא היה מונה מומין ביבנה ואמרן לפני חכמים והודו לו ועוד ג' הוסיף אמרו לו לא שמענו אלא אחת שגלגל עינו עגול כשל אדם ופיו דומה כשל חזיר ושנטל רוב הלשון. ורבי חנניא בן אנטיגנוס אמר רוב המדבר בלשון ב"ד שאחריהן אמרו הרי אלו מומין. שפתו התחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היתה עליונה עודפת על התחתונה כשל חזיר הרי זה מום. פיו בלום ורגליו מוהלמות מחמת עצמו ישחט מחמת הרוח לא ישחט. אזניו מגופפות בחסיסה אחת לא ישחט בשתי חסיסות ישחט. רבי חנניא בן גמליאל אומר זנב הרחל שיש בה שלש חליות לא ישחט. שתים ישחט. זנב העגל שאינה מגעת לערקוב הרי זה ישחט באיזה ערקוב אמרו רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר בערקוב שבאמצע ירך עד קבץ העליון ולא עד קבץ התחתון.

ד,ה יש דברים שהן כמומין ושוחטין עליהן במקדש ואין שוחטין עלי הן בגבולין ואלו הן הגומים הצומח והצומם ונקבה. איזה הוא גומים כל שאין לו קרנים. וצומח כל שאין לו אזנים. צומם שאזניו מגופפות. רבי אלעאי אמר משום רבי ישמעאל אנדרוגינוס בכור הוא ומומו בו ישחט עליו וחכמים אומרים אין קדושה חלה עליו אלא יצא וירעה בעדר ר"ש אומר הרי הוא אומר (דברים טו) כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך שכל מקום שנאמר זכר מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל.

מסכת בכורות פרק ה

ה,א מומין אלו בין קבועין ובין עוברין פסולין באדם יתר עליהן אדם צוארו שמוט ושקוע הזבלגנים והקרחנין ושאין להן שינים בעלי חטוטרות כשרים אבל פסולין מפני מראית העין סריס אדם וסריס חמה פצוע דכא וכרות שפכה השכניה והסגריס. איזה הוא שכניה שגביניו שוכבין. סגריס שגביניו אחד שחור ואחד לבן. איזהו הוא סכי שמש שרואה את החדר ואת העלייה כאחת. לראות אחד רואה שנים הא כיצד ראה את חברו והוא אומר לא רואה. חוטמו בלום וסולד ונוטף. אזניו רצומות ואזניו רצועות ועיניו טרוטות ועיניו

מלודניות ועיניו גדולות או קטנות . גדולות כשל עגל קטנות כשל אווז ובעל בוהקית רוח קצרית באה עליו ובין הנפלים באה עליו נכפה אפילו לזמן מרובה.
ה,ב איזה הו א מרוח אשך זה הקליטים שנכנסה רוח באשכיו דברי רבי עקיבה . רבי ישמעאל אומר זה השחוף . פרסתו חלולה עקומה דומה למגל שוקו נתון באמצע רגלו מכיש מלמעלה ומפסיע מלמטה בעל הקיפין והשיופצד אצבעותיו גרומות אצבעותיו מרוכבות זו על זו או שהיתה אצבע גדולה עקומה פסול היתה בו שומא אם יש בה שיער פסול אין בה שיער כשר. גדולה פסול קטנה כשר וכמה היא גדולה רבן שמעון בן גמליאל עד כאיסר האיטלקי . יתרת אם יש בה עצם פסול אם לאו כשר . יתיר כגון שהוא איטר אצבעות ידיו ואצבעות רגליו שש ושש רבי יהודה מכשיר ורבי פוסל . אמר רבי יהודה מעשה בא לפני רבי טרפון ואמר כמותו ירבו כהנים גדולים בישראל . אמר לו רבי יוסי כך אמר כמותו יתמעטו נתינים ממזרין בישראל . איטר בין בידיו ובין ברגליו פסול השולט בשתי ידיו כאחת רבי פוסל וחכמים מכשירין . הזיויר והליפיז והתימיז והלימיז ולויקן ועקלן ועקשן וקלבן והקישן פסולין באדם וכשרין בבהמה.

מסכת בכורות פרק ו

ו,א הבא אחר הנפלים אע "פ שיצא בן שמונה ובן תשעה שיצא ראשו מת בכור לנחלה ואין בכור לכהן שנאמר (דברים כא) לא יוכל לבכר את בן האהובה וגו ' זה הכלל כל שיצא ראשו ורובו בחיים פוטר את הבא אחריו מן הבכורה אבל לא חמש סלע ים של בן. שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא מת אחד מהן שני בכור לנחלה. ואין בכור לכהן ילדה היא וכהנת היא ולוייה היא והאשה שכבר ילדה שני זכרים בכור לכהן ואין בכור לנחלה מת א ' מהן או שהיה זכר ונקבה אינו בכור לא לנחלה ולא לכהן.
ו,ב יש שנותן על ידי עצמו יש שאביו נותן על ידו יש שהוא ואביו נותן על ידו יש שהוא ואביו נותנין לא הוא ולא אביו נותנין איזה הוא שנותן ע "י עצמו הורתו שלא בקדושה ולידתו שלא בקדושה נותן ע "י עצמו ספק בן ט ' לראשון ובן ז ' לאחרון נותן ע "י עצמו. שתי נשים של שני אנשים שלא בכר ו וילדו שני זכרים במחבא ומת אחד מהן השני נותן ע"י עצמו. איזהו שאביו נותן על ידו שתי נשים של ב ' אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נותן חמש סלעים וזה נותן חמש סלעים לכהן . נתן האב חמש סלעים ומת. האב השני חייב והבנים פטורין . ילדה היא וכהנת היא ולויה היא והאשה שכבר ילדה שני אביו נותן על ידו מת אחד מהן או שהיה זכר ונקבה לא הוא ולא אביו נותנין . איזה הוא שהוא ואביו נותנין שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נותן ה ' סלעים לכהן וזה נותן ה ' סלעים לכהן נתן האב ה ' סלעים ומת האב השני חייב ו הבנים פטורין. מת אחד מן הבנים הבן השני חייב והאבות פטורין נתן האב חמש סלעים ומת אחד מן הבנים הרי כולן פטורין . אחת בכרה ואחת שלא בכרה של שני אנשים וילדו שני זכרים מת אחד מהן תוך שלשים הרי כולן פטורין . שתי נשים של שני אנשים שלא ביכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נותן חמש סלעים לכהן וזה נותן חמש

סלעים לכהן. נתן האב ה' סלעים לכהן ומתו הבנים עד שלא חלקו בנכסי אביהן חייבין משחלקו בנכסי אביהם פטורין. ר' יהודה אומר אף משחלקו בנכסי אביהם אם יש לזה בי' דינרין משל אביהם חייבין ואם לאו פטורין . שתי נשים שלא ביכרו וילד ו ב' זכרים במחבא נותנות עשר סלעים לכהן מת אחד מהן בתוך שלשים יום מוציאות מידו ר ' יהודה אומר אם לכהן אחד נתנו מוציאות מידו אם לב ' כהנים נתנו אין יכולין להוציא מידו שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

ו,ג לפדות את עצמו ולעלות לרגל פודה את עצמו ואחר כך עולה לרגל רבי יהודה אומר עולה לרגל ואח "כ פודה את עצמו שזו מצוה עוברת . ללמוד תורה ולישא אשה לומד ואח"כ נושא אשה רבי יהודה אומר אם אין יכול לישב בלא אשה נושא אשה ואח "כ לומד תורה הוא ללמוד תורה ובנו ללמוד תורה הוא לישא אשה ובנו לישא אשה הוא קודם את בנו. רבי יהודה אומר אם היה בנו זריז ותורה מתקיימת בידו בנו קודמו . מעשה באחד שהרצה את בנו ללמוד תורה הדירו מלעשות מלאכה והתיר לו ר ' יוסי למלאת לו חבית מים ולהדליק לו את הנר.

ו,ד חמש סלעים של בן שלשים של עבד חמשים של אונס ושל מפתה ומאה של מוציא שם רע כולן בשקל הקדש ובמנה צורי ו כולן נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ ממותר שקלים הראויין ופדיון מעשר שני שאין באין אלא מן המטבע . עגל זה לפדיון בני אין בנו פדוי אבל אם אמר עגל זה בה ' סלעים לפדיון בני וטלית זה בה ' סלעים לפדיון בני בנו פדוי . אבל אין פודין לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות ואפילו אמר עבד זה בחמש סלעים לפדיון בני וקרקע זו בחמש סלעים לפדיון בני אין בנו פדוי נתן האב חמש סלעים לחמשה כהנים בנו פדוי נתנן לו זו אחר זו זו אחר זו בנו פדוי נתנן לו חזר ונטלן הימנו בנו פדוי כך היה ר' טרפון עושה נוטלן הימנו וחוזר ונותנו לו.

ו,ה אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהן רבי אומר אומר אני שהבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהם שאף שלא השביחו בשלהן. כיצד היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים רועה באפר בכור נוטל פי שנים בזרוע ובלחיים ובקבה רבי אומר כל דבר שלא פלפלו בו יתומים לאחר מיתת אביהם בכור נוטל פי שנים . ואין נוטל פי שנים אלא בכל אשר ימצא לו אבל בנו בנין ונטעו נטיעה הכל שוין שנוטל פי שנים אם אמר <אי> אפשי בשלא ליטול ושלא ליתן הרשות בידו כיצד אין נוטל בראוי כבמוחזק מת אביו בחיי אביו נוטל פי שנים מנכסי אביו ואין נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו ואם היה בכור נוטל פי שנים אף מנכסי אבי אביו. הבכורה והיורש את אשתו והמיבם את אשת אחיו והמתנה נזק וחצי נזק ותשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כולן אין נוטלות בראוי כבמוחזק אבל נותן להן משדה החוזר ביובל ר' יוחנן בן ברוקה אומר היורש את אשתו בני משפחה נותנין לו מעות ומוציאין מידו שנאמר (במדבר לו) ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר וגו'.

מסכת בכורות פרק ז

ז,א מעשר בהמה נוהג בגדולים ובקטנים בזכרים ובנקבות בתמימים ובעלי מומים ומעשרין אותן משנה לחברתה שנא' (דברים יד) עשר תעשר בשני מעשרות הכתוב מדבר א' מעשר דגן וא' מעשר בהמה דברי ר"ע וחכ"א שנה שנה של שנה אתה מעשר ואי אתה מעשר משנה לחברתה. גדיה שילדה שלש בנות ובנות שלש שלש נכנסות לדיר להתעשר אמר ר' שמעון אני ראיתי גדיה שמתעשרת בת שנתה היתה לו בהמה של שתים ושלש שנים אם מכיר בה של שנה שנה בפני עצמה נכנסת לדיר להתעשר אם לאו אין נכנסת לדיר להתעשר.

ז,ב מעשר בהמה מצטרף מלא רגל רועה ולא מלא רגל בהמה מהלכת כמה רגל בהמה שנים ושלשים מיל . כיצד היו לו חמש בספר חנניא וחמש בספר עותני וחמש בספר בציפורי הרי אלו מצטרפות . חמש בספר חנניא וחמש בציפורי עד שיהיו לו אפילו אחת בציפורי היה לו בעבר הירדן מכאן ומכאן כגון השולמי מנרי ושתי אבטיניות אין מצטרפות זו עם זו ואצ"ל בארץ וחוצה לארץ. נהר היוצא ממערת פמייס ועובר בימה של סופני ובימה של טבריא אע"פ ששמו ירדן אין מתחשב עם הירדן . איזהו ירדן מבית ירחו ולמטה.

ז,ג איזה לקוח כל שמכרו לו וחוזר ולקחו הימנו או שנתנו לו במתנה וחוזר ולקחו הימנו. אבל הלוקח עובר פרתו של חברו אע "פ שילדה אצל בעלים נכנסת לדיר להתעשר . הכל נכנס להתעשר חוץ מן כלאים והטרפה דברי ר ' אלעזר בן יהודה איש ברתותא שאמר משום ר' יהושע אמר ר "ע אני שמ עתי משמו אף יוצא דופן ומחוסר זמן והיתום . אבל איזה הוא כלאים רחל שילדה מן גדי אפילו כמין כבש ועז שילדה מן הכבש אפילו כמין גדי טרפה כמשמעה יוצא דופן כמשמעו . אין פחות משמונת ימים ר "ש אומר מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר.

ז,ד הנרבע והמוקצה והנעבד אתנן ומחיר וטומ טום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר ר "ש בר ' יהודה אומר משם ר "ש טומטום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר שכל מקום שנאמר זכר מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל.

ז,ה איזהו אתנן כל שנתן לה עובר פרתו וחזר ולקחו הימנה איזהו מחיר כל שהחליף לו עובר פרתו וחזר ולקחו הימנו.

ז,ו שלש גרנות למעשר בהמה בפרס הפסח ובפרס עצרת ובפרס החג אין להן קצבה דברי ר"ע ר' יוסי בר ר' יהודה אומר אין פחות מט"ו יום קודם לרגל אר"ש בן עזאי הואיל ואלו אומר בא' באלול ואלו אומר באחד בתשרי האלוליין מתעשרין בעצמן כיצד נולדו לו ה' באב וה' באלול ה' באלול וה' בתשרי וה' באב וה' בתשרי אין מצטרפין ה ' בתשרי וה' באב הרי אלו מצטרפין.

ז,ז כיצד מעשרין מעמיד אמהות מבחוץ והן גועות והבנים יוצאין לקראתן יצאו שמיני ותשיעי כאחד ה"ז משלים עליהם הט' ועשירי ירעו עד שיסתאבו. עשירי ואחד עשר כולן ימותו היה מונה ראשון ראשון מת ראשון ראשון הרי זה משלים עליהן . היה מונה וקראו חברו לדבר עמו ה "ז משלים עליהם היה מונה וחשכה ליל שבת ה "ז משלים עליהם היה מונה והוציא ראשו ורובו מן הדיר וחזר כמנין לכל דבר מנאן רבוצין או עומדין הרי זה משלים עליהן היה מונה וקפץ מן המנויין לשאין מ נויין אם מכירו פטור והן חייבין ואם לאו הרי כולן פטורין נתערב בהן יתום או לקוח הרי כולן פטורין היה לו עשרה ומנה חמשה ומת אחד מן המנויין הרי זה משלים עליהן משאינן מנויין אלו שמנו פטורין והשאר

יצטרפו לגורן הבא . היו לו חמשה עשר לא יאמר הריני מכניס עשרה מהן לד יר אלא מכניס את כולן ומונה מהן עשרה והשאר יתעשרו לשנה הבאה מנאן למפרע עשירי שבכולן מקודש קרא לט ' תשיעי לעשירי עשירי לי "א י"א ט' לחולין עשירי מעשר אחד עשר חולין. קרא לט' עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר אחד עשר תשיעי נאכל במומו עשירי מעשר וי "א קרב שלמים . קרא לט' ט' ולעשירי תשיעי ולי "א עשירי ט ' חולין ועשירי מעשר וי "א קרב שלמים . קרא לט' עשירי לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין ט' נאכל במומו עשירי מעשר אחד עשר קרב שלמים ועושה תמורה קרא לתשיעי תשיעי ולעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר מקודש זה הכלל כל זמן שלא נעקר שם עשירי הימנו אין אחד עשר מקודש עד שישתוק בט ' ויקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי . בהמה שנתערב בה ספק מעשר בזמן הזה ירעו עד שיסתאבו ספק אחד עשר הרי כולן ימותו . מעשר בהמה של יתומין מוכרין אותו מפני השב אבדה לבעלים. מעשר בהמה ששחטו. גידיו וקרניו ועצמיו וטלפיו וחלבו ועורו וגיזתו הרי אלו מותרין.

מסכת ערכין פרק א

א,א רבי מאיר אומר מרובה מדת מעריכין ממדת נערכין שחרש שוטה וקטן נערכין אבל לא מעריכין. ר' יהודה אומר מרובה מדת מעריכין ממדת נערכין טומטום וא נדרוגינוס מעריכין ולא נערכין אף העובד כוכבים יהא מעריך ולא נערך.

א,ב נשים ועבדים נודרין ונידרין נערכין ומעריכין אם יש להן בזמן הזה גובין מהן אם לאו כותבין עליהן וגובין מהן לאחר זמן העובדי כוכבים נודרין ומדירין . הקיטעין ומוכי שחין ואע"פ שאין להן דמין יש ל הן ערכין. הגוסס ובן שמונה לא נידר ולא נערך והיוצא ליהרג לא נידר ולא נערך דברי ר "מ ר' חנניא בן עקביא אומר נערך מפני שדמיו קצובין אבל אין נידר מפני שאין דמיו קצובין . ר' יוסי אומר נודר מעריך ומקדיש ואם הזיק חייב בתשלומין. האשה שיצאה ליהרג הוציא עובר את ידו ממתינין לה עד שתלד שאילו ילדה היו ולדותיה נסקלים האשה שיוצאת ליהרג אמרה תנו שערי לבתי נותנין לה . מתה סתם אין נותנין לה שהמתים אסורין בהנאה.

א,ג ערך עני סלע ערך עשיר כתוב בתורה . היה בידו סלע ונתן הימנו ג ' דינרים ולא הספיק ליתן דינר האחרון עד שהעשיר מגלג לין עליו את הכל שאילו מתחלה נתנו פטור . היו בידו שלשים סלע ונתן מהן עשרים ותשע ולא הספיק ליתן את האחרונה עד שהעשיר מגלגלין עליו את הכל.

א,ד פרים של חג אין פחות משבעה ולא יותר על ארבעה עשר . אין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתיר על שבעה עשר . אין בנגעים פחות מ שבוע אחד ולא יתיר על ג ' שבועות. אין פוחתים מארבעה חדשים המעוברים בשנה לא נראה להוסיף יתיר על שמונה. מעולם לא נראו ששה חדשים המעוברים בשנה זו אחר זו . במקום שאין מכירין

זמנו של חדש נוהגין אחד מעובר . ואחד שאינו מעובר וכן בגליות נוהגין אחד מעובר ואחד שאינו מעובר היו נוהגין תמוז בזמנו והאב מעובר ואח "כ נודע להן שאב בזמנו מניחין אותו ומונין מכאן ואילך אחד מעובר ואחד שאינו מעובר . עצרת פעמים שחל להיות בחמשה ובששה ובשבעה לא פחות ולא יותר . ר' יהודה אומר חל להיות בחמשה סימן רע לעולם בששה סימן בינוני בשבעה סימן יפ ה לעולם. וכן מצינו שהיו ישראל עומדין לפני הר סיני נמשכין לאחוריהם י "ב מיל ובאין לפניהם י "ב מיל על כל דיבור ודיבור כ"ד מיל היה היום ברור והיו ישראל משתלחין מפני האש אמר להן הקב "ה לענני כבוד רבצו טל לפני בני שנאמר (תהילים סח) ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום והקב"ה מרביץ לפניהם טללים וגשמים שנאמר (שם) גשם נדבות תניף אלהים וגו '. אין עצרת חל להיות אלא ביום הנף. אין ר"ה חל להיות אלא ביום הנף וביום עיבורו. אחרים אומרין אין בין עצרת לעצרת ואין בין ר "ה לר"ה אלא ארבעה ימים בלבד ואם היתה שנה מעוברת ה'.

א,ה אין בערכין פחות מל' יום ומוסיפין עד עולם ואין בנזירות פחות מל' יום ומוסיפין על עולם.

א,ו החליל אין דוחה את השבת ר ' יוסי בר' יהודה אומר דוחה. לא היה מכה בב' חלילין אלא בחליל א'. לא היה מחלק אלא בשל קנה מפני שמחלק יפה רשב "ג אומר הדראולים לא היה במקדש מפני שמערבב את הקול ומקלקל את הנעימה אלו הן מכין לפני מזבח עבדי כהונה היו דברי ר "מ ר' יהודה אומר עבדי לויה ר ' יוסי אומר משפחת בית הפגרים בית צפרייא מימאים משיאין לכהונה רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר מכירן הייתי ולוים היו.

מסכת ערכין פרק ב

ב,א אין פוחתין מתשעה כנורות ומוסיפין עד עולם . אין פוחתין משנים עשר לוים העומדים על הדוכן ומוסיפין עד עולם כנגד תשעה כנורות ושני נבלים ובצלצל אחד שנאמר (דברי הימים א כה) הוא ואחיו ובניו שנים עשר <כשר> כשהוא אומר יושע (עזרא ג) מלמד שאף עמהן מן המנין . מעולם לא נראית אשה בעזרה אלא בשעת קרבנה בלבד ולא נראה קטן בעזרה אלא בשעה שהלוים אומרין בשיר . לא היו אומרין בנבל וכנור אלא בפה ר "א בן יעקב אומר צוערי לויה בני יקירי ירושלים היו בעזרת נשים ראשיהן בין רגלי הלוים כדי ליתן תבל בנעימה שנאמר (עזרא ג) ויעמד ישוע בניו [ואחיו] קדמיאל ובניו בני יהודה וגו'.

ב,ב חליל שבמקדש של קנה היה ומימות משה היה פעם אחת צפוהו זהב ולא היה קולו ערב כמות שהיה נטלו צפויו וחזר קולו להיות ערב לכמות שהיה . צלצל שבמקדש של נחושת חיה ומימות משה היה נפגם שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא שתקנוהו ולא היה קולו ערב כמו שהיה . מכתשת שבמקדש של נחושת היתה ומימות משה היתה נפגמה ושלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא ותקנוה ולא היתה מפטמת כראשונה נטלו את פגימתה חזרה לתחלתה.

ב,ג אלו הכלים שנפגמו בבית הראשון ולא עלתה להן ארוכה ועליהן הוא אומר (מלכים א ו) נחשת ממורט ועליהן הוא אומר (עזרא ח) כלי נחשת מוצהב טובה שנים חמודות כזהב מלמד שהיתה יפה כשנים כזהב רבי נתן אומר שני כלים היו שנאמר שנים . רבן שמעון בן גמליאל אומר שילוח היה המוציא מים בכאיסר אמר נרחיבנו כדי שירבו מימיו והרחיבוהו ונתמעטו מימיו וסתמוהו וחזר לתחלתו.

ב,ד רבי יהודה אומר ש בע נימין בכנור היו שנאמר (תהילים טז) שובע שמחות את פניך לימות המשיח שמונה שנאמר (תהילים יב) למנצח על השמינית על נימא ח ' לעתיד לבוא בי' שנאמר (תהילים לג) הודו לה' בכנור בנבל עשור זמרו לו.

ב,ה שדה אחוזה להקל ולהחמיר כיצד אחד המקדיש בפרדסות ספוסטי ובחולית של מחוזא נותן חמשים סלע לבית כור רבי יהודה אומר אף המקדיש בפרדסות ירחו ובחולית של יבנה נותן חמשים סלע לבית כור שדה מקנה נותן שויו שנאמר (ויקרא כז) וחשב לו הכהן את מכסת הערכך אין מכסת אלא שויה דברי רבי יהודה אמר לו ר "א אין כל שויה הוא נותן מה ת "ל וחשב נאמר כא ן וחשב ונאמר להלן וחשב מה וחשב האמור להלן חמשים סלע לבית כור אף וחשב האמור כאן חמשים סלע לבית כור.

ב,ו ראה כמה החמירה תורה בין חומסי חמס לאומרי לשון הרע שאונס ומפתה וחמס חמס נותן ה' סלעים ואינו לוקה המוציא שם רע לוקה ונותן מאה סלע . החמירה תורה דברים מן המעשה נאמר (שמות כא) ומכה אביו ואמו מות יומת ונאמר (שם) ומקלל אביו ואמו מות יומת זה בסקילה וזה בחניקה החמירה תורה דברים מן המעשה ר "א בן פרטא אומר הרי הוא אומר (במדבר יד) וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ וגו '. על מה הוציאו שם רע על עצים ועל אבנים והלא דברים קל וחומר ומה אם אלו שלא הוציאו שם רע אלא על עצים ועל אבנים נענשו ולא עונש מועט אלא עונש מרובה ולא עונש לשעה אלא עונש לדורות המוציא שם רע על חברו כיוצא בו על אחת כמה וכמה.

ב,ז עני ועשיר שהעריכו את עני ועשיר זה נותן לפי משהו וזה נותן לפי משהו . הרי עלי ערך סתם זה מביא את המועט שבערכין וכמה הוא מועט שבערכין ה ' סלעים. האומר ערכן של עשרה עלי אם היה עני נותן ע "י כולן ערך עני. עשיר נותן ע"י כולן ערך עשיר עני והעשיר נותן ע "י כולן ערך עשיר עשיר והעני נותן ע "י כולן ערך עני . ר' יהודה אומר ערך עשיר הואיל ובא לכלל עוש ר שעה אחת. האומר ערך פלוני זה עלי הרי זה נותן סלע דברי רבי מאיר שנאמר (ויקרא כז) וכל ערכך יהיה בשקל הקודש וחכ "א אין נותנין אלא לפי השג יד שנאמר (שם) על פי אשר תשיג יד הנודר יעריכנו . עני שהעריך את עצמו אין אומרים לו לך לוה לך עשה מלאכה והבא ערך עשיר אלא מ וטב שיביא ערך עני עכשיו ואל יביא ערך עשיר אלא לאחר זמן . רבי יהודה אומר היה אביו חולה או מסוכן או שהיתה ספינתו במדינת הים ויביא ערך עשיר אלא מוטב שיביא ערך עני עכשיו ואל יביא ערך עשיר לאחר זמן. ר"א אומר היה חייב קרבן עולה ויורד אין אומרים לו לך לוה לך עשה מלאכה והבא קרבן עשיר אלא מוטב שיביא קרבן עני עכשיו ואל יביא קרבן עשיר לאחר זמן . ר"ש אומר הקטר חלבים כשרין למוצאי שבת אמרה תורה ידחו את השבת בזמן ואל יקרבו למוצאי שבת.

מסכת ערכין פרק ג

ג,א האומר הרי עלי שרביט מלא קומתו מביא מלא קומתו שרביט שאינו נכפף . מעשה באמה של רימטיא שהיתה בתה חולה ואמרה אם תעמוד בתי מחוליה אתן משקלה זהב עמדה מחוליה עלתה לירושלים ושקלתה זהב.

ג,ב משקל ידי עלי נותן עד האציל . משקל רגלי עלי נותן עד הארכובה כיצד הוא עושה מביא חבית מלאה מים מכניס ידו לתוכה עד האציל מכניס רגלו לתוכו ומב יא בשר חמור גידים ועצמות שוקל ונותן לתוכה בשר כנגד בשר ועצמות כנגד עצמות ואף שאין ראיה לדבר זכר לדבר (יחזקאל כג) אשר בשר חמורים בשרם ד "ר יהודה. אמר לו רבי יוסי היאך אפשר לכוין בשר כנגד בשר ועצמות כנגד עצמות אמר לו ר ' יהודה אומדין אותו אמר לו רבי יוסי עד ש אומדין אותו יאמד את היד כמה היא שוקלת ואת הרגל כמה היא שוקלת.

ג,ג חצי ערכי עלי נותן חצי ערכו ר ' יהודה אומר קונסין אותו ונותן ערך כולו חצי דמי עלי נותן חצי דמו ר' יוסי בר ר' יהודה אומר קונסין אותו ונותן דמי כולו.

ג,ד האומר ערכו של פלוני עלי מת הנערך המעריך חייב.

ג,ה חומר בדמים שאין בערכין ובערכין שאין בדמים . שהדמים נוהגין באדם ובבהמה בחיים ובשחוטין בשלמין ובאברים ובאין שלא מן השג יד מה שאין כן בערכין . חומר בערכין שערכין יש להן קצבה מן התורה מה שאין כן בדמים. האומר ערך פלוני עלי ומת חייב דמי בהמה זו עלי ומת חייב. דמי בהמה זו עלי ומתה בהמה הנודר חייב.

ג,ו חומר באדם שאין בבהמה ובבהמה שאין באדם . שהאומר דמי בהמה זו עלי מתה חייב דמי פלוני זה עלי ומת פטור. חומר בערכין שנוהגים באדם ואין נוהגים בבהמה.

ג,ז המקדיש מעשה ידי אשתו הרי זה מעלה לה פרנסה מתוכן והשאר הקדיש . המקדיש מעשה ידי עבדו הרי זה מעלה לו פרנסה מתוכן והשאר הקדיש . המקדיש את עצמו הרי זה עושה ואוכל לא הקדיש אלא דמיו . ראשו של עבד זה הקדש הוא והקדש שותפין בו ראשו של חמור זה הקדש הוא והקדש שותפין בו ראשו של עבד מכור לך משלימין ביניהן. ראשו של חמור זה מכור לך משלימין ביניהן . ראשה של פרה זו מכור לך לא מכר אלא ראשה. ולא עוד אלא אפילו אמר ראשה של פרה זו הקדיש לא הקדיש אלא ראשה שור זה עולה השור עולה ומועלין בו ואין חייבין באחריותו שור זה עלי עולה השור עולה ומועלין בו וחייבין באחריותו . דמי שור זה עולה השור חולין ואין מועלין ואין חייבין באחריותו דמי שור זה עלי עולה השור חולין ואין מועלין בו בית זה הקדש הבית הקדש ומועלין בו ואין חייב באחריותו בית זה עלי הקדש הבית הקדש ומועלין בו וחייבין באחריותו דמי בי ת זה הקדש הבית חולין ואין חייבין באחריותו דמי בית זה עלי הקדש הבית חולין ואין מועלין בו אבל חייבין באחריותו.

ג,ח חייבי נדרים ונדבות והערכין והדמים והקדשות בית דין ממשכנין אותן . ואם מתו היורשין [חייבים] להביא. חייבי חטאות ואשמות והדמים אין ב "ד ממשכנין או תן ואם מתו אין היורשין חייבין להביא והדמים שנישומו הרי הן כערכין עולות הבאות עם חטאות ב"ד ממשכנין אותן ואם מתו היורשין חייבין להביא . הביא חטאתו ולא הביא עולתו ב "ד ממשכנין עליה ואם מתו על היורשין להביא ראיה הביא עולתו ולא הביא חטאתו אין ב "ד ממשכנין עליה ואם מתו אין היורשין חייבין להביא.

ג,ט חייבי עולות והדמין ושלמין וערכין וחרמין וההקדשות נדרים ונדבות וחטאות ואשמות וצדקות ומעשרות ולקט שכחה ופאה ובכור ומעשר בהמה והפסח כיון שעברו

עליהן שלשה רגלים עובר עליהן משום בל תאחר . רבי שמעון אומר שלשה רגלים כסדרן וחג המצות ראשון. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כיון שעבר עליו חג הסכות עובר עליהן משום בל תאחר . ואחד הבכור והמעשר ואחד כל הקדשים שהקדישן שנה של רגלים ורגלים של שנה עובר עליהן משום בל תאחר.

מסכת ערכין פרק ד

ד,א שום היתומין ל' יום ושום הקדש ששים יום ומכריזין בב וקר ובערב בהכנסת פועלין ובהוצאת פועלין אומדין כמה סימניה כמה היתה יפה וכמה הוא רוצה לפדות על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב את חובו כשם שהדיוט קדם את הדיוט הרי זו קדימה לעולם כך הדיוט קדם את הגבוה הרי זו קדימה לעולם . מטלטלין של הקדש ונטע רבעי ומעשר שני דמיו ידועין נפדין ע "פ שלשה לקוחות ולא ע "פ שלשה שאינן לקוחות. מום שבגלוי ה"ז ישחט ע"פ בני הכנסת דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר אפילו רגלו קטועה ועינו סמויה לא ישחטו אלא ע"פ מומחה.

ד,ב המקדיש את הבהמה ומתה יש לה פדיון . המקדיש את המתה אין לה פדיון . הפודה מיד הקדש שלא ביקורת הקדש פדוי שיד הקדש על העליונה פרה זו תחת פרה של הקדש וטלית זו תחת טלית של הקדש הקדש פדוי שיד הקדש על העליונה פרה זו בחמשים סלעים תחת פרה של הקדש טלית זו בחמש סלעים תחת טלית של הקדש ראשונה טעונה חומש ושניה אין טעונה חומש משכו ולא הספיק לפדותו ע ד שעמד במאתים הרי זה נותן מאתים שנאמר (ויקרא כז) ונתן את הכסף וקם לו. אם נתן הכסף הרי לאו שלו ואם לאו אינו שלו. משכו ב"ד ולא הספיק לפדותו עד שעמד במנה הרי זה נותן מאתים שאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט . פדאו במנה ולא הספיק למשכו עד שעמד במאתים מה שפדה פדוי פדאו במאתים ולא הספיק למשכו עד שעמד במנה מה שפדה פדוי שהקדש פדייתו היא משיכתו. רשב"ג ור' יוחנן בן ברוקה אומרים אף מעשר שני פדייתו היא משיכתו.

ד,ג המקדיש את נכסיו ונתן עיניו לגרש את אשתו ר "א אומר ידירנה הנאה וגובה כתובתה מן הקדש ואם רצה להחזיר יחזיר ר ' יהושע אומר אם רצה להחזיר לא יחזיר ובית הלל אומרים אם רצה להחזיר לא יחזיר ר "א אומר כדברי בית שמאי ור ' יהושע אומר כדברי ב "ה. הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה מוסיף את דינר ופודה מיד הקדש אפילו בדינר שאין הקדש יוצא מידי פדיון . רשב"ג אומר אם היה חובו מרובה על הקדשו לא הקדיש כלום אע "פ שאמרו חייבי הקדשות ב "ד ממשכנין אותו ונותנין לו מזון שלשים יום וכסות י "ב חדש. במה דברים אמורים בזמן שב "ד נזקקין להן. נותנין מטה מוצעת סנדליו ותפיליו ר"א אומר אם היה אכר נותנין לו צמדו. ר"א אומר חמר נותנין לו שני חמורים . המקדיש את נכסיו והיו בהן עבדים אין אומרים להאכיל את העבדים ולהלבישם שיביאו דמים הרבה ולא עוד אלא אפילו מרגליות בכפר קטן אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

ד,ד אין מקדישין לפני יובל פחות משתי שנים של תבואה שנאמר (ויקרא כז) וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הא לא הקדישה בי ובל הרי זו מקודשת שנים אין פחות

משתים לא כשם שאין מקדישין פחות משתים כך אין גואלין פחות משתים ת "ל (שם) ונגרע מערכך אפילו שנה. נמצאת אומר יובל ארבעים ותשע שנים ארבעים ותשע סלעים ארבעים ותשע פונדיות אכלה הקדש בעשר ובחמש עשרה שנים נותן סלע ופונדיון לשנה.

ד,ה המקדיש שדה בשנת היובל נותן בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף . בית זרע חומר שעורים אבל לא במדה אחד שדה ואחד שדה אילן וא ' שדה קנים במדה הזאת פחות מכן או יותר על כן נותן לפי חשבון . היו שם בקעים עמוקין י ' טפחים או סלעים גבוהין עשרה טפחים הרי הן אין מקודשי ן ונמדדין עמה פחות מכן נמדדין עמה ומקודשין הבית והבורגנין והמגדל והשובך שבתוכה הרי הן נמדדין עמה כשהן נפדין נפדין כבתי חצרים הקדיש את השדה וחזר והקדיש את האילן כשהוא פודה את האילן בפ "ע ואת השדה כשדה אחוזה.

ד,ו הקדישה וגאלה אין יוצא מידו ביובל גאלה יוצא לא ביו ביובל גאלה אחר או אחד מן הקרובים גאלה מידו אינו יוצא לו ביובל . אין לך קם תחת האב ליעידה ולעבד עברי ולשדה אחוזה אלא הבן בלבד הגיע היובל ולא נגאלה הכהנים נכנסים לתוכה ונותנין לו את דמיה דברי ר' יהודה ר"ש אומר נכנסין ולא נותנין אלא נקראת שדה רטושין עד יו בל שני הגיע יובל שני ולא נגאלה נקראת שדה רטושין רטושין עד יובל ג' לעולם אין הכהנים נכנסים לתוכה עד שיגאלנה אחר בד "א בשדה אחוזה של ישראל אבל בשדה מקנה של ישראל מקדישין בכל שעה שירצו וגואלין בכל שעה שירצו גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל. שדה היוצא מיד הקדש לכהני ם ביובל הרי היא כשדה אחוזה של ישראל הכהנים ולוים בשדה בערי מגרשיהן מקדשין בכל שעה שירצו וגואלין בכל שעה שירצו . גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל שדה היוצא מיד הקדש לכהנים הרי היא כשדה אחוזה של ישראל. הכהנים ולוים בשדה אחוזתן בערי מגרשיהן מקדשין בכל שעה שירצו וג ואלין בכל שעה שירצו גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל.

ד,ז כהן שירש את אבי אמו וכן בן לוי נתין וממזר בשדה אבותיו הרי הוא כשדה אחוזה של ישראל.

ד,ח המקדיש שדהו בשעה שאינו יובל אומרים לו פדה אתה ראשון שהבעלים נותנים חומש וכל אדם אין נותן חומש . מעשה באחד שהקדיש שד הו מפני רעתה אמרו לו פדה אתה ראשון הרי שלי באיסר א "ר יוסי אפילו לא אמר זה אלא כביצה אמר לו הגיעתהו שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף. אמר אחד הרי שלי בעשר סלעים ואחד אומר בעשרים ואחד אומר בשלשים ואחד אומר בארבעים ואחד אומר בחמשים חזר בו של חמשים נוטלין הימנו י ' סלעים ומחזירין את המקח שלפניו חזר בו של מ ' נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו חזר בו של שלשים נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו חזר בו של עשרים נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו חזרו בהן כולם אם נטלו מכולם עשר עשר המקח תפוס לראשון.

ד,ט המקדיש שדה אחוזתו שלא בשעת היובל ביתו ומטלטלין בין בשעת היובל ובין שלא בשעת היובל כופין את הבעלים לפתוח ראשון אמר א ' הרי שלי בעשרים וא ' כופין את הבעלים ליתן עשרים ושש עשרים ושנים כופין את הבעלים ליתן עשרים ושבע בעשרים ושלש כופין את הבעלים ליתן עשרים ושמונה בעשרים וד ' כופין את הבעלים ליתן עשרים ותשעה בעשרים וחמש כופין את הבעלים ליתן שלשים . פחות מכן אין כופין את הבעלים שאין כופין את הבעלים אלא כנגד חומש . רצו הבעלים לגאול הרשות בידן

נותנין שלשים ואחד דינר ב "ש אומרים יש חומש לתוספת ובית הלל אומרים אין חומש לתוספת.

ד,י אין לאדם להקדיש את כל נכסיו אם הקדיש את כולן הרי הן מוקדשין . אין אדם רשאי להחרים את כל נכסיו ואם החרים את כולן הרי הן מוחרמין . ר"א אומר (ויקרא כז) מאדם ולא כל אדם מבהמה ולא כל בהמה משדה אחוזתו ולא כל שדה אחוזתו לפיכך אם הקדיש את כולן הרי הן מוקדשים . ואם החרים את כולן אין מוחרמים . אר"א בן עזריה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים את נכסיו שחס המקום עליו עאכו "כ אדם חייב להיות חס על נכסיו. ר"א בן עזריה אומר הרי הוא אומר (דברים יד) כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך וגו ' אי אפשר ש הבשר מבאיש בקדרה והלא תאכלו הא אינו אומר (שם) ואמרת אוכלה בשר אלא לתיאבון יכול הוא לוקח מן השוק ואוכל תלמוד לומר (שם) וזבחת מבקרך ומצאנך ואכלת יכול יכנס בהן וישחטם כולם ויעלם תלמוד לומר מבקרך ולא כל בקרך מצאנך ולא כל צאנך . וכן היה ר"א בן עזריה אומר מי שיש לו עשרה מנה מתעסק בירק בקדרה בכל יום עשרים מנה מתעסק ירק בקדרה ואלפס חמשים מנה ליטרא בשר מערב שבת לע "ש מאה מנה ליטרא בשר בכל יום אע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנא ' (ישעיהו ז) ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן והיה מרוב עשות חלב יאכל חמאה ממאה לוג חלב יו צא לוג חמאה. רבי ואמר הרי הוא אומר (ויקרא יז) אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל וגו ' והלא סופנו לרבות שירש ושלקח ושנתן לו במתנה הא אינו אומר ואמרת אוכלה בשר אלא בהזמנה הזאת.

ד,יא המקדיש חצי עבדו וחצי שפחתו הוא וכהן שותפין בו חרמי כהנים שהקדישן להקדש המזבח או להקדש בדק הבית לא עשה כלום הקדש המזבח שהקדישו לחרמי כהנים או להקדש בדק הבית לא עשה כלום אבל הקדש בדק הבית שהקדישו לחרמי כהנים או להקדש המזבח מה שעשה עשוי חרמי כהנים אין להם פדיון ואין יוצאין ביובל חרמי ישראל רצו הבעלים לגאול הרשות ביד כהן . חרמי ישראל כיון שבאו ליד כהן הרי הן כחולין לכל דבר סתם חרמים להדיוט ומפורש לגבוה שנאמר (ויקרא כז) כל חרם קדש קדשים הוא לה ' ר' יהודה בן בתירא אומר סתם חרמים לגבוה ומפורש להדיוט שנאמר (שם) כשדה החרם.

ד,יב כהנים ולוים אין מחרימין דברי ר ' יהודה ר"ש אומר כהנים אין מחרימי ן שחרמים שלהם. לוים מחרימים שאין חרמים שלהן אמר רבי נראין דברי ר ' יהודה בקרקעות כי אחוזת עולם הוא להם ודברי ר"ש במטלטלין שאין חרמים שלהן.

ד,יג שלשה חרמין הן (ויקרא כז) אך כל חרם אשר יחרים איש לה ' וגו' אלו חרמי כהנים. כל חרם קדש קדשים הוא לה' אלו חרמי גבוה. כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה אלו חייבי מיתות ב"ד.

מסכת ערכין פרק ה

ה,א המוכר שדהו בשעת היובל אין מותר לגאול פחות מב ' שנים של תבואה שנאמר (ויקרא כה) במספר שני תבואות ימכר לך היתה שנת שביעית או שנים כשני אליהו אינו

עולה לו מן המנין נרה שנה ואכלה שנה והובירה שנה עולה לו מן המנין ר"א אומר פעמים שיוכל לאכול הימנה ג ' תבואות בשתי שנים כיצד הניחה ויצא היה בה תבואה לקצור וזיתים לבצור וענבים למסוק לא יאמר לו הניחה לפני מלאה כמו שהנחתיה לפניך מלאה אלא אוכל שנ ה אחת ומסתלק. הקנים והזמורות ופירות שקמה בתוכה הרי הן כפירות . אילן שנקצץ או שיבש שניהן אסורין בו כיצד יעשה ימכר וילקח בהן קרקע ויאכל פירותיה.

ה,ב מכרה לראשון במנה מכר לראשון ולשני במאתים אין מחשב אלא עם הראשון שנאמר (ויקרא כה) לאשר מכר לו . לראשון במאתי ם ומכר לראשון ולשני במנה אין מחשב אלא עם האחרון שנאמר לאיש אשר בתוכה רצה אביו או אחיו או אחד מן הקרובים של ראשון לגאול הרשות בידו ושל שני אין שומעין לו לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב ברע ויגאל ביפה לא ילוה ויגאל לחצאין ובהקדש מותר בכולן זה חומר בהדיוט מבהקדש אר"ש מפני מה בהדיוט לא דחק הכתוב שאם הגיע היובל ולא נגאל היוצא הוא לבעלים ביובל מפני מה בהקדש דחק עליו הכתוב שאם הגיע ולא נגאלה חלוט הוא שדה להקדש.

ה,ג אין אדם רשאי למכור שדה אחוזתו ולהניחה בפונדתו וליקח בהם בהמה וליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל בהם בה מה דקה אפילו לעשות בהם סחורה אא "כ העני אם מכר ה"ז מכור. אין אדם רשאי למכור את בתו ולהניחה בפונדתו וליקח בהם בהמה וליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל בהן בהמה דקה ואפילו לעשות בהן סחורה אא"כ העני ואם מכר הרי זה מכור . אין אדם רשאי למכור את עצמו ולהניח בפו נדתו וליקח בהם בהמה וליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל בהן בהמה דקה ואפילו לעשות בהן סחורה אא"כ העני ואם מכר ה"ז מכור.

ה,ד א"ר יוסי ברבי חנינא בא וראה כמה קשה אבקת של שביעית כיצד אדם עושה מלאכה מפירות עבירה התחיל מוכר במטלטלין שנא ' (ויקרא כה) וכי תמכרו ממכר לעמיתך לא הרגיש התחיל מוכר שדה אחוזתו שנאמר (שם) כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו לא באת לידו עד שמכר את ביתו שנאמר (שם) ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה לא באת לידו עד שמכר את בתו שנאמר (שמות כא) וכי ימכור איש את בתו לאמה לא באת לידו עד שלוה ברבית שנאמר (ויקרא כה) כי ימוך אחיך ומטה ידו ונאמר (שם) אל תקח מאתו נשך ותרבית לא באת לידו עד שמוכר את עצמו שנא ' (שם) כי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ולא לך אלא לגר שנאמר ונמכר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר ונמכר לגר ולא לגר תושב אלא לעובד כוכבים שנא ' (שם) או לעקר משפחת גר נעש ה כומר לעבודת כוכבים.

ה,ה המקדיש בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל לעולם לא גאלו צמת להקדש המוכר בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד גואל והולך כל י "ב חודש לא גאלו כל י "ב חודש צמת ללוקח מכרה לראשון ועמד הראשון ומכרה לשני הרי זה גואל מיד גואל והולך כל שנים עשר חודש לא גאלו כל שנים עשר חודש צמת לשני.

ה,ו המקדיש בית בבתי חצרים הרי זה גואל מיד גואל והולך לעולם . גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל. המוכר בית בבתי חצרים הרי זה גואל מיד גואל והולך לעולם שאם הגיע יובל ולא גאלה יוצא לבעלים ביובל. בתי חצרים אע"פ שיש להם חומת גג אינו כבתי ערי חומה.

ה,ז עיר שנפלה חומתה כל המצוה הזאת נוהגת בה . בנה בית חוצה לה נידון כבתי חצרים. בתי ערי חומה וחוצה לארץ הכל הולך אחר העיקר ירושלים וערי מקלט ומעשר שני הכל הולך אחר הנוף . הבורגנין והמגדל והשובך שבתוכה הרי הן כבתי ערי חומה . והדיירים והגנות והפרדסות שבתוכה ר "מ אומר הרי הן כבתי ערי חומה וחכ "א הרי הן כשדות בית בנוי בחומה רבי יהודה אומר כאילו הוא בחוץ רש "א כאילו הוא בפנים. בתי בדין שפתחיהם לפנים וחללן לחוץ או שפתחיהן לחוץ וחללן לפנים כש "א אין פודין בהם מעשר שני כאילו הם בפנים א ין אוכלים בהם קדשים קלים כאילו הם בחוץ בית הלל אומרים מכנגד החומה ולפנים כלפנים מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ א"ר יוסי זו משנת ר"ע משנה הראשונה ב "ש אומרים אין פודין בהם מעשר שני כאילו הם בחוץ ואין אוכלים בהם קדשים קלים כאילו הם בפנים ב "ה אומרים בלשכות את שפחתה ל פנים כלפנים את שפחתה לחוץ כלחוץ. א"ר ישמאעל ברבי יוסי וכי אין לנו מוקפות חומה אלא אלו בלבד הרי הוא אומר (דברים ב) ששים עיר כל חבל ארגוב וגו ' כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה וגו' אלא כיון שגלו ישראל לבבל בטלה מהן מצות ערי חומה וכשעלו מן הגולה מצאו אלו שמוקפות חומה מימות יהושע בן נון וקדשום ולא אלו בלבד אלא כל שתבא לך במסורת שמוקפות חומה מימות יהושע בן נון כל המצוה הזאת נוהגת בה ושקדשום מכאן ואילך כל המצוה הזאת נוהגת בה.

ה,ח חומר בבתי ערי חומה שאין בשדה אחוזה ובשדה אחוזה שאין בבתי ערי חומה שבתי ערי חומה אין י וצאין ביובל. אם לא גאלה כל י "ב חודש צמת ללוקח מה שאין כן בשדה אחוזה חומר בשדה אחוזה שהמקדיש שדה אחוזתו שלא בשעת היובל אין מותר לגאול פחות משתי שנים יוצאין ביובל ובגרעון מה שאין כן בבתי ערי חומה.

ה,ט אין עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה מגרש עיר ולא עיר מגרש ר "א אומר בד"א בערי הלוים אבל בערי ישראל עושין שדה מגרש ומגרש שדה מגרש עיר ולא עיר מגרש כדי שלא יחריבו את ערי ישראל לא יסתור אדם את ביתו לעשותו גנה לא יטע אדם את חורבתו גנה מפני שהוא כמחריב את ארץ ישראל ר "ש בן גמליאל אומר נוטע אדם את חורבתו גנה שכך הוא ישובה ר"א בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אלפים אמה תחום ערי הלוים צא מהן אלף אמה מגרש נמצא מגרש והשאר שדות וכרמים.

מסכת תמורה פרק א

א,א הממיר אפילו בשבת הרי זה מומר וסופג את הארבעים כהנים אין ממירים בקדשי ישראל. ישראל אין ממירין בקדשי כהנים שאין אדם עושה תמורה בזבח שאינו שלו בכור אצל ישראל עושה תמורה . אצל הכהנים אין עושה תמורה דר "ע ר"ש בן אלעזר אומר כיון שבאו לידי כהן זה וזה אין עושין בו תמורה זו מה יעשה לה תרעה עד שתסתאב ותיאכל לבעלים במום.

א,ב אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים אין רשאי להמיר בין בחול בין בשבת אין משנין אותן מקדושתן אפילו מקדושה קלה לקדושה חמורה וא "צ לומר מקדושה חמורה לקדושה קלה. אמר על הבכור על השלמים הרי אלו עולה לא אמר כלום ואין צריך לומר לעולה. הרי זה בכור והרי זה שלמים מחרימין אותן ומקדישין אותן הקדש עילוי.

א,ג אלו הם חרמים האומר חרם זה לכהן . אלו הם הקדשות האומר הקדש זה לבדק הבית. מן כמה הוא נותן קדשים שחייב באחריותן כגון חטאת ואשם האומר הרי זו עלי עולה הרי זו עלי שלמים נותן דמי כולן . קדשים שאין חייב באחריותן כגון הבכור והמעשר והאומר הרי אלו עולה הרי אלו שלמים נותן טובת הנאתן וכמה טובת הנאתן אומר כמה אדם רוצה ליתן בעולה שאין צריך לה ליקח בכור ליתנו לבן בתו.

א,ד עושין תמורה באחרים . עושין תמורה זה בזה . עושין תמורה אחד בשנים ושנים באחד אחד במאה ומאה באחד רש "א אין עושין תמורה אלא א ' בא' שנא' (ויקרא כז) בהמה בבהמה <אמרתי> ולא בהמות בבהמה אמרו לו כשם שהבהמה יחידה קרויה בהמה כך בהמות הרבה קרויות בהמה שנא' (יונה ד) ובהמה רבה.

א,ה אמר רגלה של זו עולה אין כולה עולה אלא אותה הרגל בלבד מה יעשה לה תמכר לחייבי עולות חוץ מרגלה ודמיה חולין דברי ר ' מאיר. רבי יהודה ור' יוסי ורבי שמעון אומרים אין כולה עולה . אמר רבי נראין דברי ר ' יהודה בדבר שאין הנשמה תלויה בו ודברי רבי יוסי ורבי שמעון בדבר שהנשמה תלויה בו . רבי יוסי אומר עושין תמורה שלימין באברים עושין תמורה ברובע ונרבע ונרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר וכלאים ובט רפה וביוצא דופן ר ' אליעזר אומר הכלאים והטרפה ויוצא דופן וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין.

א,ו המקדיש בעל מום למזבח עובר בחמשה לאוין בל תקדיש בל תשחט בל תזרוק את הדם ובל תקטיר חלבו ובל תקטיר מקצתו שנאמר (ויקרא כב) תמים יהיה לרצון כל מום וגו' רבי יוסי בר' יהודה אומר אף משום בל תקבל את דמו . הקדישו ולא שחטו אינו חייב אלא אחת הקדישו ושחטו וזרק את דמו חייב על כל אחת ואחת המקדיש רובע ונרבע מוקצה ונעבד אתנן ומחיר שרוע וקלוט עובר משום שמות הללו והרי הן כבעלי מומין שקדם הקדשם את מומם ואין יוצאין לחולין אלא על מום קבוע בלבד. המקדיש תמימים לבדק הבית חייב בעשה ולא תעשה דברי ר ' יהודה וחכמים אומרים אין חייב אלא משם אחד בלבד. המקדיש תמימים לבדק הבית . אין פודין אותו אלא למזבח בלבד . המקדיש בעל מום למזבח. רצה לפדותו להקדש בדק הבית הרשות בידו . הולד אין עושה תמו רה ואין צריך לומר ולד הולד ר ' יהודה אומר הולד עושה תמורה הצבור אין עושה תמורה בהמת צבור אין עושין תמורה השותפין אין עושין תמורה ובהמת השותפין אין עושין תמורה. בהמה שחציה קודש וחציה חול לא עושה ולא נעשית ולא הזבח הבא מחמת תמורה עושה תמורה.

א,ז קרבנות צבור דוחים את השבת ואת הטומאה קרבנות יחיד אינם דוחים לא השבת ולא הטומאה דברי רבי יהודה אמר לו ר' יעקב מצינו בחביתי כהן משיח ופר יום הכפורים והפסח שהן קרבנות יחיד ודוחין את השבת ואת הטומאה . מצינו בפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים וחגיגה שקרבנות צבור ואינ ם דוחין לא את השבת ולא את הטומאה כלל אמר רבי יעקב כל שיש לו זמן קבוע מן התורה ואין יכול ליעשות מע "ש

דוחה את השבת וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול ליעשות מע "ש אין דוחה את השבת.

א,ח אלו דברים שבין קרבנות צבור לקרבנות יחיד שקרבנות צבור תחלת הקדישן מועלין בהן קרבנות יש מהן שמועלין בהן ויש מהן שאין מועלין בהן יש מהן חטאת מן הצאן הבא על לא הודע וכולן קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים ונאכלין לזכרי כהונה ונאכלין ביום ובלילה מה שאין בקרבנות יחיד . קרבנות יחיד עושין תמורה ובאים בשותפות יש מהן חטאת מתה וחטאת נקבה אשם ודאי ואשם תלוי ובאין מן המעשר וטעונין סמיכה מה שאין בקרבנות צבור.

א,ט אלו דברים שבין בהמה לעופות שהבהמה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בצבור כיחיד ויש בה חטאת מתה וחטאת נקבה ואשם ודאי ואשם תלוי ותודה ושלמים ובאה מן המעשר וקרבה בבמה וטעונה סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק וטעונה מתן ארבע ויש מדמה נכנס לפנים ולפני ולפנים מה שאין כן בעופות.

א,י אלו דברים שבין עופות לבהמה שהעופות תחלת הקדישן מועלין בהן ובהמה יש הימנה שמועלין בה ויש הימנה שאין מועלין בה . והוכשרו להביא נקבות כזכרים לעולות ובעלי מומין כנקבות לגבי מזבח ויש מהן חטאת העוף הבא על הספק וכולן קדשי קדשים ונאכלין לפנים מן הקלעים ונאכלים לזכרי כהונה ונאכלים ליום ולילה מה שאין כן בבהמה.

א,יא ואלו דברים שבין מנחות לעופות שהמנחות נוהגות בצבור כיחיד ודוחות את השבת ואת הטומאה וטעונות הגשה ותנופה וטעונות כלי ודברים אחרים הבאין חובה להן מה שאין כן בעופות.

א,יב ואלו דברים שבין עופות למנחות שהעופות באין בשותפות ומתירין מחוסרי כפרה והותר מכלל איסורין בקדש וחייבים עליה בחוץ מה שאין כן במנחות ולד חטאת ותמורת חטאת ש מתו בעליה עושה תמורה ושאבדה ושנמצאת עד שלא כפרו הבעלים עושה תמורה משכפרו בעלים אין עושה תמורה . רבי שמעון אומר אף שכיפרו הבעלים ושעיברה שנתה יהו מיתות ובצבור מצינו בולד חטאת ובתמורת חטאת ובחטאת שמתו בעליה ביחיד דברים אמורין ולא בצבור אף אלו ביחיד דברים אמו רין ולא בצבור. חומר בזבח שאין בתמורה ובתמורה שאין בזבח שהזבח דוחה את השבת ואת שטומאה נוהג בצבור כיחיד ועושה תמורה מה שאין כן בתמורה. חומר בתמורה שהתמורה קדושה חלה עליה בעלת מום קבוע מה שאין כן בזבח רבי יוסי בר יהודה אומר שגגה כזדון.

מסכת תמורה פרק ב

ב,א המפריש נקבה לעולה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה ר "ש אומר אמר על בהמה טמאה ועל בעלת מום הרי אלו עולה לא אמר כלום הרי אלו לעולה אפילו זבל אפילו אבנים ימכרו ויביא בדמיהן עולה המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה.

ב,ב המפריש נקבה לפסח תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה פסח רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון תמכר שלא במום ילדה זכר ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו פסח רבי אליעזר אומר הוא עצמו יקרב פסח . תמורת הפסח ולד תמורת פסח ולדן ולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימ כרו ויביא בדמיהן שלמים . ר"א אומר ולדות עצמן יקרבו שלמים ולד תמורת שלמים ולדן ולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהן שלמים. ר' אלעזר אומר ולדות עצמן יקרבו שלמים.

ב,ג המפריש נקבה לעולתו ולפסחו ולאשמו עושה תמורה רבי שמעון אומר לעולתו עושה תמורה לפסחו ולאשמו אין עושה תמורה אין לך דבר שהוא עושה תמורה אלא דבר הרועה ומסתאב אמר רבי רואה אני דברי ר"ש בפסח שמא הקדיש הפסח ובאו שלמים.

ב,ד המפריש אשמו ואבד והפריש אחר תחתיו ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון והרי שניהם עומדין יביא את איזה מהם שירצה והב' ירעה עד שיסתאב וימכרו ויפלו דמיו לנדבה.

ב,ה המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולא הספיק ליקח בהן אשם עד שנמצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאלו אשם ויקרב והשאר יפול לנדבה . המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולא הספיק ליקח בהן אשם עד שנ מצאו מעות המעות יביא בהן אשם ויקרב ואשם ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה . המפריש אשמו ואבד והפריש מעות תחתיו ולא הספיק ליקח בהן עד שנמצא אשם אשם יקרב והמעות יפלו לנדבה . המפריש אשמו ואבד והפריש אחר תחתיו והקריבו ואח "כ נמצא הראשון ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ר "א אומר יביא בדמיו עולה . המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולקח בהן אשם והקריבו ואח "כ נמצאו מעות הראשונות יפלו לנדבה רבי אומר ילכו לים המלח ר "א אומר יביא בהן עולה והלא אף הנדבה עולה היא מה בין דברי ר' אליעזר לדברי חכמים ר"א אומר עושה תמורה וחכ"א אין עושה תמורה.

ב,ו המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן תמימות ראשונה תקרב ושניה תמות דברי רבי אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב ובעלת מום תשחט . נשחטה בעלת מום עד שלא נזרק דמה של תמימה מותרת משנזרק דמה של תמימה אסורה רבי אלעזר בר ' שמעון אומר אפילו בשר בקדרה הרי זה תקבר המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות יביא את איזה מהן שירצה שניה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה או תמות . המפריש מעותיו לחטאתו ואבדו והפריש חטאת תחתיהן ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו רבי אומר ילכו לים המלח ומודים חכמים לרבי במפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה והקריבה ואח "כ נמצאת הראשונה שתמות . המפריש מעות לחטאתו ואבדו והקריב חטאת ואח "כ נמצאו מעות ילכו לים המלח שרבי אומר אין המעות נופלות לנדבה אא "כ לקח בהן חטאת והותיר וחכמים אומרים אין חטאת מתה ואין המעות ילכו לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו הבעלים.

ב,ז תמורת הבכור והמעשר ולדן ולד ולדן עד סוף העולם הרי אלו כבכור וכמעשר ויאכלו במומן לבעלים מה בין בכור ומעשר לכל הקדשים שכל הקדשים חייב באחריותן ויטפל בהן להביא מחוץ לארץ מה שאין כן בבכור ובמעשר.

מסכת תמורה פרק ג

ג,א האומר מה שבמעי בהמה זו הקדש מותרת בגיזה ואסורה בעבודה מפני שמכחיש את הקדשים שחטה העובר אסור באכילה . מתה העובר אסור בהנאה שור זה הקדש לאחר שלשים יום שחטו ב תוך שלשים יום מותר באכילה מת מותר בהנאה הקדישו לשם שלמים הרי זה מקודש . מעכשיו לאחר שלשים יום ושחטו בתוך שלשים יום אסור באכילה מת אסור בהנאה הקדישו לשם שלמים הרי זה אינו מוקדש.

ג,ב בהמה זו תודה מה שתלד עולה . בהמה זו שלמים מה שתלד חטאת הרי זו ולד תודה ולד שלמים דברי ר"א וחכ"א דבריו קיימים רבי יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת דבריו קיימים אם אמר מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דברים אחרונים כלום מודה ר "מ לחכמים מה שתלד בהמה זו עולה והיא תודה מה שתלד בהמה זו חטאת והיא שלמים דבריו קיימין מודים חכמים לרבי מאיר באומר בהמה זו תחת שני זבחים אלו תחת שני זבחים שאני חייב אין דבריו אחרונים כלום.

ג,ג בהמה זו תמורת עולה ותמורת שלמים הכל תמורת עולה דברי ר "מ וחכ"א דבריו קיימין ר' יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שא ין יכול להוציא ב' שמות כאחת דבריו קיימין . מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום. בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים הכל עולה דברי ר "מ וחכ"א ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים ור ' יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת דבריו קיימין אם אמר מה שקריתי שם לראשון חזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום . בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים הכל עולה דברי ר "מ וחכ"א ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים ור ' יוסי אומר יב דק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחת דבריו קיימין אם אמר מה שקריתי שם לראשון חזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום בהמה זו תחת עולה תחת שלמים הכל תחת עולה דברי ר "מ וחכ"א דבריו קיימים רבי יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאי ן יכול להוציא ב' שמות כאחת דבריו קיימים אם אמר מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום.

ג,ד בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים והמיר בה תמורתה כיוצא בה חציה עולה וחציה שלמים. בהמה זו חציה תחת עולה וחציה תחת חטאת הכל עולה דר "מ וחכ"א תמ ות. חציה תחת חטאת וחציה תחת עולה הכל מודים שתמות.

ג,ה חמשה שהביאו זבח אחד אחד סומך לשום עולה וכולם סמכו לשום שלמים ירעה עד שיסתאב וימכר בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים שחטו תעובר צורתו ויצא לבית השרפה מצאתו שלמים תעלה לגבי מזבח מפני שלא היה ב"ד שלכך כך אמר ר' יוסי בד"א בזמן שמתכוין לכך מתחלתו אבל סמך לשם עולה ונמלך ואמר לשום שלמים ה "ז

בקדושתה ראשונה <הרי מתחלתה אבל סמך לשם עולה ונמלך ואמר לשום שלמים הרי זה בקדושתה ראשונה>.
ג,ו הרי זה תמורת זו חליפת זו הרי תמורה זו מחוללת על זו לא אמר כלום בהקדש בדק הבית זה מחוללת עליו דבריו קיימין תמורה זו חליפה זו לא אמר כלום הרי זה חטאת והרי זו אשם אע "פ שחייב לא אמר כלום . הרי אלו לחטאתי והרי אלו לאשמי אם היה חייב דבריו קיימין ואם לאו לא אמר כלום הרי עלי חטאתו ועולתו של פלוני מדעתו יצא ושלא מדעתו לא יצא הלך הלה והביא לע צמו הרי הן כחטאת ואשם שכפרו הבעלים עולה שנתערבה בזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי היפה שבהן עולה המיר באחת מהן ואין יודע באיזו מהן המיר ה "ז מביא מעות או זבח מתוך ביתו ואומר אם תמורת עולה היא ה "ז שלמים אם תמורת שלמים היא זה הרי זו עולה והרי הן כשני זבחים שנתערבו זה בזה חזר והמיר באחד מהן ואין יודע באיזה מהן המיר הרי זה מביא מעות או זבח מתוך ביתו ואומר אם תמורת תמורה הוא זה חולין הוא זו עולה היא שלמים אם תמורת שלמים היא זו הרי זו עולה והרי הן כזבח וכתמורה שנתערבו זה בזה תודה שנתערבה בתמורתה שמהן יקרבו ויניף הלחם עמהן מת א ' מהן לא יקרב שני חזר והמיר בא ' מהן הרי זה לא יקרב וכן שלמים שנתערבו בבכור שניהם ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור מת א ' מהן לא יקרב שני חזר והמיר באחד מהן הרי זה לא יקרב.

מסכת תמורה פרק ד

ד,א הנרבע בין משלו ובין משל חברו בין לפני הקדשו ובין לאחר הקדשו בין בשוגג ובין במזיד בין באונס ובין ברצון פסול לגבי מזבח . מוקצה שלו אסור ושל חברו מותר . מאימתי נקרא מוקצה משעת מעשה שעבד בין משלו ובין משל חברו בין לפני הקדשו בין לאחר הקדשו בין בשוגג ובין במזיד פסול לגבי מזבח באונס כשר ברצון פסול . איזה נעבד כל שעובדין אותו בין באונס ובין ברצון זהו מוקצה לעבודת כוכבים אבל אמר שור זה לעבודת כוכבים ובית זה לעבודת כוכבים לא אמר כלום שאין הקדש לעבודת כוכבים . איזו מחיר כלב אלו חלופי כלב שנאמר (תהילים מד) תמכר עמך בלא הון וגו '. החליף עמו פרכילי ענבים ועטרות של שבולין יינות שמנים וסלתות כל דבר שהוא כיוצא בו קרב לגבי מזבח אסורה האחין שהיו להן תשע בהמות וכלב חלקו ד ' כנגד ארבע ואחד כנגד כלב שכנגד הכלב אסור שעם הכלב מותר.
ד,ב איזהו אתנן זה שכרו של זונה שנאמר (יחזקאל טז) לכל זונות יתנו וגו' שכר זכר ה"ז אסור האומר לחברו הילך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי רבי אומר אתנן ר ' יוסי בר ר' יהודה אומר אין אתנן שאין אתנן אלא מן עריות שביאתן בעבירה נתן לה חטין לעשות סולת ענבים לעשות יין זיתים לעשות שמן בהמה מעוברת וילדה אצלו הרי אלו אסורין אבל נתן לה מעות לקחה ב הן יינות שמנים וסלתות בהמה ונתעברה אצלו וילדה הרי אלו מותרין וכשם שאסורין באהל מועד שבמדבר כך אסורין באהל מועד שבגלגל וכשרין להקדש בדק הבית. נתן לה זהב רבי יוסי בר ' יהודה אומר אין עושין אותו רקועין אפילו

אחורי בית הכפרת נתן לה ולא בא עליה הרי אלו מותרין ב א עליה אפילו לאחר ג ' שנים הרי אלו אסורין וזהו אתנן רבי אומר מן עריות שביאתן עבירה אבל הנותן לאשתו בנדתה או שנתנה לו היא או שנתן לה שכר פקעתה הרי אלו מותרין אע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (שם) ובתתך אתנן ואתנן לא נתן לך וגו ' נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין והדי ן נותן שיהיו אסורין ומה אם העוף שאין המום פוסל בו אתנן ומחיר חל עליו קדשים שהמום פוסל בהן אינו דין שיהא אתנן ומחיר חל עליהן ת "ל (דברים כג) לכל נדר פרט לדבר הנדור.

ד,ג כל אסורין לגבי מזבח ולדותיהן מותרין רבי אליעזר אוסר ולד טרפה רבי אליעזר אומר לא יקרב לגב י מזבח וחכ "א יקרב ומודה ר ' אליעזר באפרוח שיצא מביצה טרפה שיקרב לגבי מזבח ר ' חנינא בן אנטיגנוס אומר משם רבי אלעזר <בן> חסמא בהמה כשרה שינקה מן הטרפה אסורה לגבי מזבח.

ד,ד כל הקדשים שנעשו טרפה לפני הקדישן ואח"כ מתו יש להן פדיון אחר הקדישן ומתו אין להן פדיון שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים . הבכור והמעשר יש להן פדיון חומר בהקדש מזבח מה שאין בהקדש בדק הבית וחומר בהקדש בדק הבית מה שאין בהקדש מזבח נותנין הימנו להקדש הבית את הראוי לו מאילך ושלא מאילך והקדש בדק הבית אינו אלא מאילך . חומר בהקדש בדק הבית תחלת הקד ישו מועלין בו והקדש המזבח יש הימנו שמועלין בו יש הימנו שאין מועלין בו ולא הותרו לאכילה אלא בפדיון אם מתו בין תמימין ובין בעלי מומין לא יפדו ר"ש אומר יפדו. בהקדש המזבח תמימין לא יפדו ובעלי מומין יפדו אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית שאם מתו או שהפילו או שנטמאו הרי אלו ישרפו . חטאת העוף הבאה על הספק ואשם תלוי וחולין שנשחטו בעזרה ר"ש אומר ישרפו ר' יהודה אומר יקברו כיצד קוברין חטאת העוף היו נותנין אותה על גבי אמת המים והיא מתגלגלת ויורדת לנחל קדרון רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר חלון היתה שם למערבו של כבש אמה על אמה רבובה היתה נקראת ששם נותנין חטאת העוף תעובר צורתה ותצא לבית השרפה . פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים וקדשי קדשים שנטמאו בפנים ומנחות והסולת והיין והשמן הרי אלו ישרפו כיצד שורפין יין ושמן היו נותנין אותן על גבי מדורה כמות שהן . פסולי קדשים קלים ואימורי קדשי קדשים שנטמאו בחוץ והפסח שיצא רובו שורפין אותן לפני הבירה מעצי המערכה.

מסכת כריתות פרק א

א,א המגדף ר"ע מחייב קרבן שנא ' בו כרת ונאמר (במדבר ט) חטאו ישא האיש ההוא. סך שמן המשחה שעשה משה במדבר הרי זה חייב כרת . הפסח והמילה אע "פ שחייבים על זדונן כרת אין בהן קרבן לפי שהן בקום עשה . טמא שאכל את הקדש והבא למקדש טמא אע"פ שחייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת אין בהם אשם תלוי לפי שהן בעולה ויורד. המקלל אביו ואמו והאומ ר לחברו לך ועבוד עבודת כוכבים והמסית והמדיח

ונביאי השקר ועדים זוממין אע "פ שיש בהן מיתת בית דין אין בהן קרבן שאין בהן מעשה. המכה אביו ואמו וגונב נפש מב "י וזקן ממרא ע "פ ב"ד ובן סורר ומורה והרוצח אע"פ שיש בהן מעשה ויש בהן מיתת ב"ד אין בהן קרבן לפי שהן [אינן] בהכרת.

א,ב אלו הן שבמיתה האוכל טבל וזר שאכל תרומה טהורה וכהן טמא שאכל תרומה. וזר וטבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ופרועי ראש ושתויי יין ששימשו כולן במיתה אבל הערל והאונן והיושב הרי אלו באזהרה . בע"מ במיתה דברי רבי וחכמים אומרים בלא תעשה מזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים בלא תעשה . זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בהן מעשה לוקין עליה את הארבעים ושאין בהן מעשה אין לוקין עליה את הארבעים ושאר כל לא תעשה שבתורה הרי אלו באזהרה כעובר על גזירת מלך. המפלת לאחר מלאת והמפלת בן שמונה חי או מת וגר שנתגייר מהול ותינוק שעובר זמנו וחרש שוטה וקטן שהיו מחוסרי כפרה מביאים קרבן ונאכל . ספק הפילה ספק לא הפילה ספק בן קיימא ספק שאין בן קיימא ספק יש בו מצורת אדם ספק אין בו מצורת אדם מביאה קרבן ואין נאכל המפלת בתוך מלאת פטורה מכולם . מודים ב"ש וב"ה ברואה אור שמונים וא ' שדמיה טמאים והמפלת שמונים ואחד תהא חייבת בקרבן מה לי בין יום ולילה ובין דם ללידה אמרו להן בית שמאי לא אם אמרתם ביום שראוי להבאת קרבן תאמרו בלילה שאין ראוי להבאת קרבן . כלפי דמים שאמרתם הפריש בין דם ללידה שהרואה בתוך מלאת דמיה טמאין והמפלת בתוך מלאת דמיה טמאין המפלת בתוך מלאת פטורה מכלום אמרו להן בית הלל הרי המפלת ליום שמונים ואחד שחל להיות בשבת תוכיח שלא יצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן והוא יוכיח המפלת לאור שמונים ואחד של כל ימות השנה שכן יצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן חייבת קרבן אמרו להן ב"ש לא אם אמרתם במפלת ליום שמונים ואחד <של כל ימות השנה> שהוא מצטרף עם היום הבא אחריו שאע "פ שאין ראוי לקרבן יחיד ראוי לקרבן צבור תאמר במפלת לאור שמונים ואחד של כל ימות השנה שאין הלילה ראוי לא לקרבן יחיד ולא לקרבן צבור אמרו להן ב "ה הרי אמרתם הלילה מצטרף עם היום הבא אחריו כשם שחייבת ליום שמונים ואחד כך תהא חייבת לאור שמונים ואחד ואל יוכיח יום שמונים ושנים שיצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן.

א,ג האשה שיש עליה לידה ולידה זיבה וזיבה מביאה קרבן אחד. לידה וזיבה מביאה שני קרבנות לידה ספק ולידה ודאי זיבה ספק וזיבה ודאי מביאה קרבן על ודאי שבהן יצאת לידה ודאי לידה ספק זיבה ודאי זיבה ספק מביאה קרבן אחד ואומרת אם היא ודאי הוא עליו אם לאו הרי הוא על ודאי שבהן דברי רבי יוחנן בן נורי רבי עקיבה אומר מביאה על ודאי שבהן יצאת.

א,ד רבי שמעון אומר נזיר מחוסר כפרה לשתות יין . רבי אליעזר בן יעקב אומר גר מחוסר כפרה לאכול בזבחים.

א,ה כל חייבי קינין שבתורה חציין חטאות וחציין עולות חוץ מקינו של של גר שאע "פ שהן חובה שתיהן היו עולות רצה להביא חובתו מן בהמה יביא הביא עולות בהמה לכפורים יצא. מנחות ונסכין לא יצאו לא אמרו קן אלא להקל עליו. הביא לצערתו יחזור ויביא לכפרתו לנזירותו יחזור ויביא לכפרתו . ד' מביאין על זדון כשגגה כולן באונס פטורין חוץ מן הנזיר.

א,ו חמשה מביאין קרבן עולה ויורד יש בהן דל ועשיר יש בהן דל דלים . מצורע ויולדת דל ועשיר מביא אחד תחת אחד מטמא מקדש דל דלים מביא שנים תחת אחד מכאן אתה מחשב לעשירית האיפה בשוה פרוטה.

א,ז מצורע שנתנגע חזר ונתנגע חזר ונתנגע מביא קרבן א ' על הכל הביא צפריו ונתנגע הביא צפריו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד דברי ר ' אליעזר וחכמים אומרים קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו הביא אשמו ונתנגע הביא אשמו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד רבי שמעון אומר קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו . נזיר שנטמא וחזר ונטמא מביא קרבן אחד על הכל נטמא יום שביעי שלו וחזר ונטמא יום שביעי שלו מביא קרבן אחד על כל אחד ואחד דברי רבי. וחכ"א קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו.

א,ח האשה שילדה ולדות הרבה הפילה בתוך ש מונים נקבה וחזרה והפילה בתוך שמונים נקבה המפלת בתוך שמונים נקבה המפלת תיומין מביאה קרבן אחד על הכל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מביאה לראשון ואין מביאה לשני מביאה לשלישי ואין מביאה לרביעי.

א,ט אלו דברים שבין שפחה חרופה לכל עריות כל עריות שבתורה הרי אלו חי יבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת ועל לא הודעו אשם תלוי מה שאין כן בשפחה חרופה . כל עריות שבתורה עושה אונס כרצון שאין מתכוין כמתכוין מערה כגומר ושנה כדרכה ושלא כדרכה חייבת על כל ביאה וביאה מה שאין כן בשפחה חרופה. כל עריות עשה קטן כגדול לחייב על הגדול ובשפח ה אם היה קטן הרי אלו פטורין כל עריות שניהן לוקין ובשפחה היא לוקה והוא אינו לוקה כל עריות שניהם מביאין קרבן ובשפחה הוא מביא והיא אינה מביאה. כל עריות בחטאת ושפחה באשם כל עריות בנקבה ושפחה בזכר. כל עריות חייב על כל ביאה וביאה בשפחה אחת על ביאות הרבה . כל ע ריות שבתורה ב "ד חייב על הוראתן מה שאין כן בשפחה חרופה . כל עריות כהן משוח שהורה ועשה חייב ובשפחה עשה אע "פ שלא הורה מביא אשם ודאי . רבי ישמעאל אומר בשפחה כנענית הכתוב מדבר נשואה לעבד כנעני אחרים אומרים משמו נשואה לבן חורין רבי עקיבה אומר מן התורה חציה שפחה וחציה בת חורין נשואה לבן חורין.

א,י הבא על אחת מכל עריות האמורה בתורה הוא בהעלם אחד והיא בחמשה העלמות הוא מביא חטאת והיא מביאה חמש חטאות . כל עריות בהעלם אחת והיא בחמשה העלמות היא מביאה חטאת אחת והוא מביא חמש חטאות . כל עריות אחד גדול ואחד קטן הקטן פטור א חד ניער ואחד ישן הישן פטור אחד שוגג ואחד מזיד השוגג בחטאת והמזיד בהכרת.

א,יא חמשה אשמות הן אשם גזילה אשם מעילה אשם שפחה חרופה אשם נזיר ואשם מצורע ר' אליעזר אומר אשם תלוי.

א,יב שתוי יין פוסל בעבודה וחייב במיתה איזהו שתוי יין כל ששתה רביעית יין בן ארבעים יום הימנו למעלה שתה מגיתו יתר מרביעית פטור שתה פחות מרביעית בן ארבע בן חמש שנים חייב בין שמזגו ובין ששתאו חצאין רבי אליעזר אומר שתאו כולו כאחד חייב מזגו ושתאו או שתאו חצאין פטור רבי יהודה אומר על היין במיתה ועל המשכרין באזהרה לפיכך אם אכל דבלה קעילית או ששת ה חלב ודבש הרי זו לוקה ארבעים ועובר בלא תעשה וכשם שאם היה כהן פסול בעבודה חייב בה מיתה כך אם היה חכם או תלמיד חכם אסור ללמד ולהורות רבי יוסי ברבי יהודה אומר אם היה חכם מותר ללמד.

א,יג הבא על אמו חייב משם שני לאוין הבא על אחות אביו חייב משם שני לאוין אמר רבי יוחנן בן נורי יש לי עוד בהן תשע כיצד נשא את האשה וחזר ונשא את בת אחיה חזר ונשא את בת אחותה חזר ובא על הזקנה חייב משום אותו השם וכלתו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ואשת איש והנדה אמרו לו אחרים שקרו לפניך לא אמרו חמותו ואם חמותו ואם חמיו במנין הזה. אמר רבי שמעון וכי מה היה ענין שחיטה אצל אכילה שרבי עקיבה שאל שחיטה והן משיבין אותו אכילה אלא שר ' יהושע שאל אכילה בפני עצמה והשיבוהו אכילה מתוך אכילה אמר לו ר"ע בהמה בשבת אלא שקיפחתני בשעת הדין.

מסכת כריתות פרק ב

ב,א עד אומר חלב אכל ועד אומר שומן אכל עד אומר חלב אכ ל ואשה אומרת שומן אכל אשה אומרת חלב אכל ואשה אומרת שומן אכל מביא אשם תלוי . עד אומר לו חלב אכלת והוא אומר שומן אכלתי פטור . שנים אומרים לו חלב אכלת והוא אומר שומן אכלתי הן נאמנין דברי ר "מ אמר לו ר ' יהודה היאך אתה אומר לזה עמוד והתודה והוא אומר כל עצמי לא ח טאתי מה אם ירצה ויאמר מזיד אני אין נאמן א "ר שמעון אימתי בזמן שהודו לכן מתחלה אבל אם אמר לו חלב אכלת והוא אומר שומן אכלתי משיגיעוהו חזר ואמר מזיד אני אין נאמן.

ב,ב אחד האוכל ואחד ממחה ושותה ואחד הסך אכל וחזר ואכל וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה האחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין. שתה וחזר ושתה וחזר ושתה אם יש מתחלת שתיה ראשונה ועד סוף שתיה אחרונה כדי שתיית רביעית מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין . כשם שאכילתה בכזית ואכילה ושתיה אין מצטרפין האוכל כזית אפילו מחמשת המינין הרי אלו מצ טרפין אכל כחצי זית ונודע לו וחזר ואכל כחצי זית ממין אחר אין מצטרפין.

ב,ג ספק חטא ספק לא חטא מביא אשם תלוי חטא ואין ידוע באיזה חטא חטא מביא חטאת. חטא ונודע לו חטאתו שכחו באיזה חטא חטא הרי זה מביא חטאת ותשחט לשום מה שהוא ותאכל וחזר ומביא חטאת על הידיעה ותשחט לשום מה שהוא ותאכל.

ב,ד המביא חטאת על שני חטאים תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמי חציה לזה ובדמי חציה לזה שתי חטאות על חטא אחת יביא את איזו מהן שירצה שניה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה שתי חטאות על ב ' חטאים זו תשחט לשום מה שהיא וזו תשחט לשום מה שהיא.

ב,ה שנים שהביאו חטאת על שני חטאים תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמי חציה לזה ובדמי חציה לזה שתי חטאות על חטא אחד יביא את איזו מהן שירצה שניה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה . שתי חטאות על שני חטאים זו תשחט לשום מה שהיא וזו תשחט לשום מה שהיא.

ב,ו שנים שנתערבו חטאותיהן חטאת יחיד וחטאת יחיד חטאת צבור וחטאת צבור חטאת יחיד בחטאת צבור אפילו הן משני מינין זו תשחט לשום מה שהיא וזו תשחט לשום מה שהיא.

ב,ז המביא חטאתו ושחטה ספק נזרק הדם ספק לא נזרק הדם יצא אם היה מחוסר כפרה ספק חשיכה ספק לא חשיכה ה "ז מביא חטאת העוף ספק . שנים שחטא אחד מהן ואין ידוע איזה יביאו חטאת בשותפות יתנו עליה ותאכל דברי ר "ש ור' יוסי פוטר מודה רבי יוסי שזה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי ומודה ר ' יוסי בשנים שהיה אחד מהן מחוסר כפרה ואין ידוע איזהו יביאו חטאת בשותפות ויתנו עליה ותאכל.

ב,ח שכח את התורה ועבר עברות הרבה חייב על כל אחת ואחת כיצד היה יודע שיש חלב ואמר אין זה חלב שחייבנו עליו היה יודע שיש דם ואמר אין זה דם שחייבנו עליו חייב על כל אחת ואחת . האוכל כזית חלב כזית פגול כזית נותר וכזית טמא בהעלם א ' מביא חטאת. ספק אכל ספק לא אכל מביא אשם תלוי.

ב,ט הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה מביא חטאת ספק בא ספק לא בא מביא אשם תלוי . אשתו ואחותו בא על אחת מהן ואין ידוע על איזו בא שתי נשיו אחת נדה ואחת שאינה נדה בא על אחת מהן ואין ידוע על איזו בא חלב ונותר לפניו אכל מא ' מהן ואין ידוע מאיזה מהן אכל שבת ויום הכפורים עשה מלאכה באחד מהם ואין ידוע באיזה מהן עשה רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר רבי אליעזר אומר חטאתו אשר חטא זה מכל מקום אמר לו ר' יהושע או הודע אליו חטאתו אשר חטא לכשיודע לו חטאתו א"ר יוסי אע"פ שהיה ר' יהושע פוטר מן החטאת מחייבו היה אשם תלוי ר ' יהודה אומר ר ' אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר ר "ש אומר ר "א מחייב חטאת ור ' יהושע אשם תלוי אמר לו ר ' יהודה ולא בזה חייב ר' יהושע אשם תלוי אלא ספק חטא ספק לא חטא אבל זה שחטא ודאי היאך מביא אשם תלוי אמר לו ר ' שמעון כל עצמו בזה דבר הכתוב ולא ידע ואשם ונשא עונו והביא איל תמים מן הצאן . אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על המתכוין לעשות מלאכה ועשה כיוצא בה . כיצד אשתו ואחותו נתכוון לבא על זו ובא על זו שתי נשיו אחת נדה ואחת שאינה נדה נתכוין לבא על זו ובא על זו . תאנים וענבים לפניו נתכוין ללקט תאנים וליקט ענבים ענבים וליקט תאנים . שחורות וליקט לבנות לבנות וליקט שחורות ר ' אליעזר מחייב חטאת ור ' יהושע פוטרו היה ר ' יהושע אומר אף אשם תלוי ר ' שמעון שזורי אומר לא נחלקו אלא על דבר שמשום שני שמות שרבי אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר.

ב,י יום הכפורים שחל להיות ערב שבת עשה מלאכה בין השמשות ר ' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר. אמר רבי יוסי איני רואה דברי רבי אליעזר בזו שאני אומר כתב שתי אותיות אחת בשבת ואחת ביוה "כ פטור שאין שני ימים מצטרפין למלאכה אחת אמרו לו מכה בפטיש יוכיח אמר להן הגבהה היתה בשבת והורדה ביוה "כ עשה מלאכה בין השמשות של יוה "כ בין מלפניו ובין מאחריו פטור מאשם תלוי שכל היום מכפר . עשה מלאכה בהשמ"ש של שבת בין מלפניו ובין מאחריו ה"ז חייב.

ב,יא יוה"כ שחל להיות בשבת ועשה מלאכה בין מלפניו ובין מאחריו פטור מאשם תלוי שכל היום מכפר עשה מלאכה בחצי היום ר ' ישמעאל מחייב שתי חטאות ורבי עקיבה פוטר. שרבי ישמעאל אומר שבת היא לחייב על שבת בפני עצמה ויום הכפורים בפני עצמו.

ב,יב האוכל כזית דם מן בהמה מן חיה מן עופות טהורין מביא חטאת . ספק אכל ספק לא אכל מביא אשם תלוי ואינו חייב אלא דם שחיטה בלבד . דם נחירה ודם העיקור ודם

הקזה שהנפש יוצאת בו חייבין עליו דם התמצית באזהרה ר ' יהודה אומר בהכרת. דם הטחול ודם הלב דם כליות ודם אברים הר י אלו בלא תעשה. דם מהלכי שתים דם ביצים ודם שרצים אסור ואין חייבין עליו דם דגים ודם חגבים הרי זה מותר.

ב,יג המחה את החלב וגמאו הקפה את הדם ואכלו אם יש בו כזית חייב נתערב עם אחרים אם יש בו כזית הרי זה חייב נתבשל עם אחרים הרי זה בנותן טעם אכל כחצי זית ושתה כחצי זית ממין א' הרי זה חייב.

ב,יד המביא אשם תלוי על ספק מעילה כדברי רבי עקיבה ונודע לו שחטא שממין שמביא על לא הודע מביא על הודע האשה שהביאה חטאת העוף על ספק לידתה ונודע לה שלא ילדה ה"ז חולין תתננה לחברתה ושילדה ודאי תעשנה ודאי שממין שמביאה על לא הודע מביאה על הודע ממליקתה ונודע לה שמיצה דמה כפרה אסור באכילה משמיצה דמה כפרה אסור בהנאה שעל הספק באה מתחלתה כיפרה ספיקה והלכה לה.

מסכת כריתות פרק ג

ג,א חתיכה של חלב קדש וחתיכה של חולין אכל את אחת מהן ואין זו ידוע איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי רבי עק יבה מביא שני אשמות תלויין אכל שניה מביא חטאת ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה הן הן כדברי ר ' שמעון הן הן כדברי רבי יוסי.

ג,ב חתיכה קדש וחתיכה חולין אכל את הראשונה וחזר ואכל את השניה בהעלם א ' מביא חטאת ואשם ודאי בשתי העלמות מביא שתי חטאות ואשם ודאי.

ג,ג חתיכה של פגול וחתיכה של חולין אכל את אחד מהן ואין ידוע איזה מהן אכל מביא אשם תלוי אכל שניה מביא חטאת ואשם אכל את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה יביא חטאת בשותפות ויתנה עליה ותאכל דברי ר ' שמעון ור' יוסי פוטר מודה רבי יוסי שזה מביא אשם תלוי ו זה מביא אשם תלוי. חתיכה של חלב פגול וחתיכה של חולין אכל את אחת מהן ואין ידוע איזה מהן אכל מביא ב ' אשמות תלויין אכל שניה מביא שתי חטאות אכל א' את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה הן הן דברי ר ' שמעון הן הן דברי ר' יוסי.

ג,ד חתיכה של חלב פגול וחתיכה של נותר אכ ל את אחת מהן ואין ידוע איזה מהן אכל מביא שני אשמות תלויין רבי אליעזר אומר מביא חטאת ואשם תלוי אכל שניה מביא שלש חטאות אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל שניה הן הן דברי ר "ש הן הן דברי רבי יוסי.

ג,ה חתיכה של פגול וחתיכה של נותר אכל את אחד מהן ואין ידוע איזו מ הן אכל רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר אכל שניה מביא שתי חטאות.

ג,ו חתיכה של חלב פגול וחתיכה של חלב נותר אכל את אחת מהן ואין ידוע את איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי רבי אליעזר מביא שתי חטאות אכל שניה בהעלם א ' מביא ב' חטאות ואשם ודאי בשני העלמות מביא שלש חטאות ואשם ודאי.

ג,ז חתיכה של חלב פגול קודש וחתיכה של נותר אכל את א ' מהן ואין ידוע את איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי ר "ע מביא חטאת ושני אשמות תלויין וכדברי ר ' אליעזר מביא שלש חטאות אכל שניה בהעלם א ' מביא שלש חטאות ואשם ודאי בשני העלמות מביא ד' חטאות ואשם ודאי.

מסכת כריתות פרק ד

ד,א האוכל חמש חתיכות מזבח אחד בחמשה תמחויין בהעלם אחד אין מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחד . בחמשה העלמות מביא חמש חטאות ועל ספיקן מביא חמשה אשמות תלויין. ר' יוסי בר' יהודה אומר ור' אליעזר בר' שמעון אומר אפילו אכל חמש חתיכות מחמשה זבחים בהעלם אחד אין מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחד . זה הכלל כל המביא על הודעו חטאת מביא על לא הודעו אשם תלוי וכל שאין מביא על הודעו חטאת אין מביא על לא הודעו אשם . אבל אם אכל ה' חתיכות מזבח א' לפני זריקת דמים אפילו בהעלם אחד מביא חטאת על כל אחת ואחת.

ד,ב המביא חטאת ואשם על חטא ונודע לו שלא חטא עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר משנשחט תעובר צורתו ויצא לבית השרפה.

ד,ג שור הנסקל נמצאו עדיו זוממין מותר בהנאה . עגלה ערופה נמצאו עדיה זוממין מותרת בהנאה חייבי עגלה ערופה שעבר עליהן יום הכפורים חייבין להביא לאחר יום הכפורים מצאו את ההורג בין כך ובין כך הורגין אותו שנא' (דברים כא) ולארץ לא יכופר לדם אשר שופך בה כי אם בדם שופכו.

ד,ד רבי אליעזר אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל שעה שירצה היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטי שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום ויום חוץ מאחר יוה"כ יום אחד אמר המעון אילו היו מניחים לי הייתי מביא אלא אומר המתן עד שתכנס לבית הספק וחכמים אומרים אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. אשם גזילה אשם מעילה אשם שפחה חרופה שהביאה פחות משלשה עשר חודש ויום אחד שלא בכסף שקלים פסולין הביאן יתר על שלשה עשר חודש ויום אחד אפילו הן זקנים כשרין . אשם נזיר ואשם מצורע שהביאן יתר על שנים עשר חודש פסולין. הביאן פחות משנים עשר חודש אפילו ליום השמיני כשרין . הביאן בסלע הביאן בשקל הביאן בה' דינרין כשרין.

ד,ה המפריש שתי סלעים לאשם לקח באחת מהן איל לאשם אם היה יפה שתי סלעים יקרב אשמו ושניה תפול לנדבה אם לאו ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו אשם יפה שתי סלעים ושניה תפול לנדבה . לקח בהן שני אילים לאשם אם היה אחד מהן יפה ב ' סלעים יקרב א שמו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה אם לאו שניהם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא מהן אשם היפה שתי סלעים והשאר יפלו לנדבה . לקח בהן שני אילים לחולין אחד יפה שתי סלעים ואחד יפה עשרה זוז היפה שני סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו. אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה ב ' סלעים יקרב

לאשמו והשני למעילתו יביא סלע וחומשה מביתו . לקח איל אחד בסלע ופיטמו והרי הוא יפה שתים כשר יביא סלע מביתו הפריש איל אחד מעדרו בשעת הפרשתו יפה סלע ובשעת הקרבתו יפה שתים כשר בשעת הפרשה יפה שתים ובשעת הקרבתו יפה סלע פסול.

ד,ו המביא אשם תלוי על ספק חלב ועל ספק דם ונודע לו שלא חטא עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר משנשחט תעובר צורתו ויוצא לבית השרפה . הפריש חטאת לחלב והביא לדם לדם והביאה לחלב הרי זה מעל ולא כיפר . הפריש מעות לחטאת החלב והביאן לחטאת דם לחטאת דם והביאן לחטאת חלב בשוגג מעל לפיכך כיפר במזיד לא מעל לפיכך לא כיפר . הפריש עשירית האיפה והעשיר עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות תפדה ותאכל משקדשה בכלי תעובר צורתה ותצא לבית השרפה הפריש מעות לעשירית האיפה והעשיר יוסיף ויקח בה תורין ובני יונה הפריש תורין ובני יונה והעשיר סתומים ימותו שאין פדיון לעוף. מפורשים חטאת תמות ועולה תקרב עולה הפריש מעות תורין ובני יונה והעשיר יוסיף ויקח בהן כשבה ושעירה.

ד,ז ר"ש אומר בכ "מ הקדים בריאת שמים לארץ במקום אחד הוא אומר (בראשית ב) ביום עשות ה ' אלהים ארץ ושמים מלמד ששקולין זה כזה . בכל מקום הקדים אברה ם לאבות במקום א' הוא אומר (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקוב וגו ' מלמד ששקולין זה כזה שלשתן. בכל מקום הקדים משה לאהרן במקום אחד הוא אומר (שמות ה) הוא אהרן ומשה מלמד ששקולין זה כזה . בכל מקום הקדים יהושע לכלב במקום אחד הוא אומר (במדבר יד) בלתי כלב בן יפונה הקנזי ויהושע בן נון מלמד ששניהן שקולין זה כזה.

מסכת מעילה פרק א

א,א רבי יהושע אומר קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלין בהן שחטן בדרום וקבל דמן בצפון בצפון וקבל דמן בדרום שחט ביום וזרק בלילה בלילה וזרק ביום נתן את הנתנין למטה למעלה ואת הנתנין למעלה למטה ואת הנתנין בפנים בחוץ ואת הנתנין בחוץ בפנים או ששחטן חוץ לזמנן וחוץ למקומן מועלין בהן . כלל אמר ר' יהושע כל שהיה לה שעת היתר לכהנים מועלין בה וכל שלא היה לה שעת היתר לכהנים אין מועלין בה פיגל בקדשי קדשים מועלין בו ובקדשים ק לים אין מועלין בו יש נותר שמועלין בו ויש נותר שאין מועלין בו כיצד לן לפני זריקת דמים מועלין בו לאחר זריקת דמים אין מועלין בו אבל טמא שנטמא בין לפני זריקת דמים ובין לאחר זריקת דמים אין מועלין בו מפני שהציץ מרצה עליו.

א,ב בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים ונזרק את הדם עליו ר "א אומר מועלין בו ואין חייבין עליו משום פגול נותר וטמא ר "ע אומר הורצה הציץ על היוצא אין מועלין בו אבל חייבין עליו משום פגול נותר וטמא אר "ש כששבתי בכפר עכו מצאני תלמיד אחד מתלמידי ר"ע ואמר לי בשר שיצא חוץ לקלעים ונזרק את הדם עליו הורצה ו כשבאתי

והרצתי הדברים לפני חברי בגליל אמרו לי והלא פסול הוא האיך מרצה על הפסול ובאתי והרצתי הדברים לפני ר "ע ואמר לי הרי המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואח"כ נמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות מועלים בשתיהן שחטה והרי דמה מונח בכוסות מועלין בשתיהן נזרק דמה של אחת מהן הציל את הבשר חברתה מן המעילה אם הציל את הבשר חברתה מן המעילה אף על פי שפסול דין הוא שיציל את בשרה.

א,ג אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ונזרק את הדם עליהן רבי אליעזר אומר אין מועלין בהן ואין חייבים עליהם משום פגול נותר וטמא ר "ע אומר הורצה הציץ על היוצא מועלין בהן וחייבין עליהם משום פגול נותר וטמא . פרים הנשרפים כיון ששחטן וזרק דמן מועלין בהן וחייבין עליהם משום פגול נותר וטמא דר "מ וחכ"א אין פגול בפנים. כל חטאות המתות הדמים ילכו לים המלח לא נהנין ולא מועלין חטאת שמתה מעצמה ועולה שמתה מעצמ ה אין מועלין בהן . עולת העוף שמצה את דמה יצא מידי מעילה הנוצה והמוראה מועלין בה עד שתצא לבית הדשן.

א,ד המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראוין להביא בכולן שלמים בד"א בזמן שהיו סתומים אבל אם מפורשין מועלין בדמי חטאת ובדמי עולה ואין מועלין בדמי שלמים אם היתה בהמה מועלין בחטאת ובעולה ואין מועלין בשלמים מת היו סתומין יפלו לנדבה אם היו מפורשין דמי חטאת ילכו לים המלח דמי עולה ודמי שלמים יקרבו אם היתה חטאת תמות עולה ושלמים יקרבו.

א,ה אלו לעולתי והשאר לשאר נזירותי ומת דמי עולה יביא עולה ומועלין בה ן והשאר יפלו לנדבה ומועלין בהן . אלו לשלמי והשאר לשאר נזירותי ומת דמי שלמים יביא שלמים ואין מועלין בהן והשאר יפלו לנדבה ומועלין בהן . אלו לחטאת והשאר לשאר נזירותי ומת דמי חטאת ילכו לים המלח ולא נהנין ולא מועלין והשאר רוצה להביא בהן עולה יביא שלמים יביא ומו עלין בכולן ואין מועלין במקצתן היה חייב חטאת העוף ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת העוף לא יביא עולת העוף מועלין בכולן ומועלין במקצתן. מת הדמים ילכו לים המלח מפני שדמי חטאת מעורבין בהן אלו לחטאתו ואלו לעולתו ואלו לשלמים ונתערבו בו הרי זה לוקח בהן ג ' בהמות בין ממקום אחד ובין משלשה מקומות מחלל דמי חטאת על חטאת דמי עולה על עולה דמי שלמים על שלמים מועלין בכולן ומועלין במקצתן.

א,ו הזב והזבה והיולדת והמצורע וכל חייבי קינין שבתורה שהפריש מעות ואמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת העוף יביא עולת העוף מועלין בכולן ומועלין במקצתן מת יפלו לנדבה ומועלין בהן.

א,ז כיס מכיסי הקדש ושור משורי הקדש מועלין בכולן ומועלין במקצתן כיצד היה עושה מביא את הגדול שבהן ואומר אם הקדש הוא הרי הוא הקדש אם לאו הקדש בכ "מ מחולל על זה. העצמות והגידים והט לפים שפרשו מקדשין לפני זריקת דמים מועלין בהן לאחר זריקת דמים אין מועלין בהן . אבל נחלת שפקעה מעל המזבח בין לפני חצות בין לאחר חצות הרי זה לא יחזיר אין נהנין ולא מועלין בהן.

א,ח ר"ש אומר הדם קל בתחלתו חמור בסופו מתערב באמה מתגלגל ויורד לנחל קדרון ונמכרין לגננין ומועלין בהן דר"מ ור"ש וחכ"א אין מעילה בדמים וכן היה רש"א המקדיש דמים לבדק הבית מועלין. ונסכין חומר בתחלתן וקל בסופן ר"א בר' צדוק אומר לול קטן היה בין האולם למזבח למערבו של כבש אחד לששים ושבעים שנה פרחי כהונה יורדין

לשם ומלקטין משם יין קרוש כעיגולי ד בלה מעלין ושורפין אותן בקדושה שנאמר (במדבר כט) בקודש הסך נסך שכר לה ' כשם שנסיכתו בקדושה כך שריפתו בקדושה ואומר (ישעיהו ה) ויבן מגדל בתוכה וגם יקב חצב בו. ויבן מגדל זה היכל יקב חצב בו זה מזבח וגם יקב חצב בו זה השית . כל הראוי למזבח ולא לבדק הבית לבדק הבית ולא למזבח אפילו חלב ואפילו גבינה ואפילו מורייס מועלין בהן הקדיש את הפרה מועלין בהן ולדה וחלבה. חמורה מועלין בה וחלבה ותרנגולת מועלין בה ובביצה.

א,ט ביצת תורין ומוראת העוף וקרבנות לא נהנין ולא מועלין המקדיש תורין לבדק הבית מועלין בביציהן.

א,י אשפה מועלין בה ובזיבלה בור מועלין בו ובמימיו שובך מועלין בו וביוניו הקדישן ריקנין ואח "כ נתמלאו מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן דר "מ ר "א ברבי שמעון אומר אף מועלין במה שבתוכו א "ר יוסי רואה אני בכולן דברי ר "מ חוץ מן השדה ומן האילן מפני שדרכן להתמלאות.

א,יא פועלין שהיו עושין בהקדש לא יאכלו מגרוגרות של הקדש אבל אחרים מתנדבין להן וכן פרה שהיה עושה בהקדש לא תאכל מכרשיני הקדש אבל אחרים מתנדבין לה הקדיש את הפרה ואת הכרשינין ואת העמיר אין אומרים תאכל פרה זו את הכרשינין ואת העמיר אבל אחרים מתנדבין לה . פועל שעשה מלאכה בין במנ ה בין במאתים לא יאמר תנו לי פרה זו במנה וטלית זו בחמשים זוז שאין הקדש מתחלל על מלאכה אלא על המעות בלבד כיצד הן עושין מפרישין שכר האומנין מחללין אותן על מעות האומנין ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותן מתרומת הלשכה הזבל והפרש של מוקדשין הרי אלו אסורין ויפלו דמיהן ללשכה.

א,יב הדר בצלו של שובך ובצלו של מערה לא נהנין ולא מועלין ושבקרקעות מועלין בהם מים שבחבית אין מועלין בהן נותנין לצלוחתה מועלין בהן אבל חבית וצלוחית עצמם מועלין בהן מפני שגופן הקדש הקדיש חורש לקורות מועלין בקורות ומועלין בשפוד ובנמוייה אבל גזברין שלקחו חורש לעצים מועלין בעצים ואין מועלין לא בשפוד ולא בנמוייה.

א,יג המפריש שקלו והוציאו ה "ז מעל המפריש שקלו לחברו הרי זה מעל לקח בו קיני זבין קיני זבות וקיני יולדות המביא חטאתו ואשמו ופסחו מן ההקדש השוקל שקלו מן הקדש כיון שלקח מעל דר"ש וחכ"א לא מעל עד שיזרקו דמים.

א,יד מכאן אמרו אין מביאין מנחות ונסכים ומנחת בהמה ולחמה של תודה מן הטבל ומן התרומה ממעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ממעשר שני והקדש שלא נפדו מן המדומע ומן החדש מפירות שביעית ואם הביא לא מעל וא"צ לומר מערלה וכלאי הכרם.

א,טו כחצי פרוטה מקדשי מזבח וכחצי פרוטה מקדשי בדק הבית מצטרפין זע "ז למעלה. עולה ואימורין מצטרפין זע "ז למעלן בחוץ לחייב עליהן משום פגול נותר וטמא עולה ונסכיה מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ ולחייב עליהן משום פגול נותר וטמא עולה ונסכיה מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ ולחייב עליהן משום פגול נותר וטמא תודה ולחמה מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ ולחייב עליהן משום פגול נותר וטמא כחצי זית בשר וכחצי זית לחם מצטרפין זה עם זה לפגל בלחם אבל לא בבשר פגול בקדשי קדשים מצטרפין זה עם זה נותר בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים אין מצטרפין זה עם זה . כל המשקין מצטרפין זה עם זה לרביעית ולשפיכת שבת השרץ דמו בשרו ואמוריו מצטרפין

לכעדשה כל האיסורין בנזיר מצטרפין זה עם זה לכזית. כחצי זית מן בהמה טהורה בחייה וכחצי זית במיתתה הרי אלו מצטרפין וכחצי זית מן בהמה טמאה בחייה וכחצי זית במיתתה אין מצטרפין. כחצי זית מן בהמה טהורה וכחצי זית מן בהמה טמאה בין בחייהן ובין במיתתן אין מצטרפין.

א,טז כל המתים מצטרפין זה עם זה לכזית. כחצי זית בשר וכחצי זית נצל מצטרפין זע"ז ושאר כל הטומאות שבמת אין מצטרפות זע "ז מפני שלא שוו בשיעורין כחצי זית בשר וכחצי זית חלב מצטרפין זה עם זה ל חייב עליהן משום אוכל ומשום מבשל . אבני בית מנוגע ועציו ועפרו מצטרפין זה עם זה ר ' שמעון אומר הבגד והשק והעור והמפץ מצטרפין זה עם זה מפני ששוה טפח על טפח משם קצוע.

מסכת מעילה פרק ב

ב,א הנהנה והפוגם בשוה פרוטה מן הקדש מועל נהנה ולא פגם פגם ולא נהנה הרי זה לא מעל עד שיהנה ויתכוון ליהנות עד שתהא הנאתו ופגמתו כאחד בדבר שדרכו ליפגם ובשעה שנהנה פגם ובשליח שעשה שליחותו ר ' עקיבה אומר אם נהנה אע "פ שלא פגם מעל מודה רבי עקיבה לחכמים בדברים שאין בהם פגם כגון השירים ונזמים קטלאות וטבעות שאם נהנה אע "פ שלא פגם מעל מודים חכמים לרבי עקיבה בדברים שיש בהן פגם שאם נהנה ולא פגם שלא מעל נטל קרדום של הקדש ובקע בו אם נהנה ופגם בשוה פרוטה מעל אם לאו לא מעל בא חברו ובקע בו כולן מעלו נטלו הראשון ונתנו לשני הראשון מעל והשני לא מעל נטל חמור של הקדש ורכב עליה אם נהנה ופגם בשוה פרוטה מעל ואם לאו לא מעל בא חברו ורכב כולן מעלו נטלו הראשון ונתנו לשני הראשון מעל והשני לא מעל. נטל אבן של הקדש ובנאה בתוך ביתו קורה וקירה בתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה. נטל פרוטה של הקדש ואמר הרי היא שלו לא אמר כלום עד שיוציאנה לחולין נתנו לס פר אע"פ שלא ספר מעל ובעולה נתנו לחברו וחברו לחברו כולן מעלו.

ב,ב אין המועל אחר המועל במוקדשין אלא בהמה רבי נחמיה אומר בהמה וכלי שרת . הנהנה מחטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום כשהיא מתה כיון שנהנה מעל שאין פגם למיתה. נהנה ולא פגם פגם ולא נהנה הרי זה לא מעל עד שיהנה ויפגום ויתכוון ליהנות עד שתהא הנאתו ופגימתו כאחד ובתלוש מן הקרקע ובשליח בשעת שליחותו . הקדיש בשר לאורחין ואמר לו תן להן חתיכה חתיכה והוא אומר טלו שתים שתים והן נטלו שלש שלש כולן מעלו ובעולה לא מעלו אלא אוכלין בלבד.

ב,ג פרוטה של הקדש יש לי בחלון ו הלך הבן והוציאה הבן מעל והאב לא מעל אם אמר לו אביו צא וטול האב מעל והבן לא מעל . נתן לו פרוטה ואמר לו צא וקח לי מקח מן השוק ונזכר בעל הבית שהוא של הקדש ולא נזכר השליח שליח מעל נזכרו שניהן שניהן לא מעלו וחנוני מעל כשיוציא נזכרו שלשתן לא מעל והמקח תפוס להקדש כיצד יעשה יוציא את חברו ידי מעילה נוטל פרוטה או כלי אומר פרוטה של הקדש בכל מקום שהיא

מתחללת על סלע זו ועל קיתון זה ועל טלית זו שהקדש חל על הכל אין חל לא על העבדים ולא על שטרות ולא על קרקעות.

ב,ד נתן לו פרוטה ואמר הבא לי בחציה נרות ובחציה פתילות והלך והבי א לו בכולה נרות בכולה פתילות שניהם לא מעלו. בעל הבית שלא נעשה שליחותו ושליח שלא שינה שליחותו בשוה פרוטה . אבל נתן לו מעה כסף ואמר לו הבא לי בכולה נרות בכולה פתילות והלך והביא לו בחציה נרות ובחציה פתילות שניהם מעלו בעל הבית שנעשה שליחותו בשוה פרוטה . ושליח ששינה שליחותו בשוה פרוטה . אבל אמר לו הבא לי מיוסף והביא לו משמעון משיחין והביא מציפורי השליח מעל נתן לו שתי פרוטות ואמר לו הבא לי אתרוג והלך והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה שניה רמון שניהן מעלו . רבי יהודה אומר בעל הבית לא מעל שאומר אתרוג גדול הייתי מבקש ו הבאת לי קטן רע. נתן לו דינר זהב ואמר לו הבא לי חלוק והלך והביא לו בשליש חלוק ובשליש טלית שניהן מעלו רבי יהודה אומר בעל הבית לא מעל שהוא אומר לו לחלוק גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן רע ומודה רבי יהודה בקטנית ששניהן מעלו שקטנית של סלע כקטנית של פרוטה.

ב,ה המפקיד מעות אצל שולחני אם צרורין לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל אם מותרין ישתמש בהן לפיכך אם הוציא מעל אצל בעל הבית בין כך ובין כך לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל חנוני כבעה"ב דר"מ ר' יהודה אומר כשולחני.

מסכת מעילה פרק ג

ג,א פרוטה של הקדש שנפל לתוך הכיס או שאומר פרוטה מן הכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מביא אשם תלוי ואת השניה מביא אשם ודאי דברי רבי עקיבה וחכמים אומרים אין מביא אשם תלוי ואת השניה כרת ושגגתו חטאת להיכן מעילה זו נופלת הנהנה מחטאת ומאשם הרי זה מוסיף מביא חטאת ואשם אחר כבר קרבה חטאתו ילך לים המלח כבר קרב אשמו יפול לנדבה מקדשי קדשים לפני זריקת דמים מקדשים קלים לאחר זריקת דמים מן העולה ומן האימורין מן קומץ ולבונה ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים יפלו ללשכה . מקרבנות צבור יפלו לנדבה מהקדש מזבח יפלו להקדש המזבח מהקדש בדק הבית יפלו להקדש בדק הבית.

תוספתא

סדר טהרות

מסכת כלים קמא פרק א

ק א,א חומר בשרץ שאין בשכבת זרע ובשכבת זרע שאין בשרץ חומר בשרץ שהשרץ לא חלקת טומאתו וש "ז חלוקה טומאתה . חומר בשכבת זרע ששכבת זרע מטמא בכל שהוא והשרץ אינו מטמא אלא בכעדשה.

ק א,ב חומר בנבלה שאין במי חטאת ובמי חטאת שאין בנבלה שמיעוט מי חטאת טמא ומיעוט נבלה טהור חומר בנבלה שבימי חטאת שלהן טהורין מטומאתן ומטהרין את הטמאים ואין מטמאין בצרופן מה שאין כן בנבלה . מי חטאת שיבשו הרי אלו טהורין . נבלה שיבשה אם יכולה לישרות ולחזור לכמות שהיתה מצטרף הרי זה טמאה.

ק א,ג חומר בטמא מת שאין בבועל נדה ובבועל נדה שאין בטמא מת שטמא מת טעון הזאה שלישי ושביעי מה שאין כן בבועל נדה חומר בבועל נדה שבועל נדה מטמא כר התחתון כעליון מה שאין כן בטמא מת ר ' יוסי אומר זובו של זב ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ורבי עית מן המת למה אמרו רביעית לפי שכל עובר תחלת ברייתו יש בו רביעית דם ודם הנדה כיוצא במרכב חומר בהן שאין במרכב ובמרכב שאין בהן שהן שוה מגען למשאן לטמא אדם ולטמא בגדים מה שאין כן במרכב חומר במרכב שהמרכב מטמא תחת אבן מסמא מה שאין כן בהן.

ק א,ד חומר בכזית מן ה מת שכזית מת פתחו בטפח והמת פתחו בארבעה טפחים . רבי נתן אומר להיות טמא מת לטמא שנים לפסול א'.

ק א,ה בשלשה דברים שוה סוריא לארץ ישראל ובשלשה לחוצה לארץ עפרה מטמא כחוצה לארץ והמביא גט מסוריא כמביא מחוצה לארץ והמוכר עבדו לסוריא כמוכר לחוצה לארץ . שלשה לארץ יש ראל שהקונה שדה בסוריא כקונה בפרוזד שבירושלים וחייבת במעשרות ובשביעית ואם יכול ליכנס לה בטהרה טהורין.

ק א,ו נכנסין לבין האולם ולמזבח שלא רחוץ ידים ורגלים דברי ר "מ וחכ"א אין נכנסין אמר ר "ש הצנוע לפני רבי אליעזר אני נכנסתי לבין האולם ולמזבח שלא רחוץ ידים ורגלים אמר לו מי חביב אתה או כהן גדול היה שותק אמר לו בוש אתה לומר שכלבו של כהן גדול חביב הימך אמר לו רבי אמרת אמר לו אפילו כהן גדול פוצעין את מוחו בגיזרין מה תעשה שלא מצאך בעל הפול ר ' יוסי אומר כשם שהכל פורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה כך פורשין בשעת מתן דמים פר כהן משיח פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים ודמים של יום הכפורים הוי מה מעלה בין האולם ולמזבח ולמזבח ולהיכל אלא שלבין האולם ולמזבח נכנסין לעבודה ושלא לעבודה ולהיכל אין נכנסין אלא לעבודה בלבד.

ק א,ז אבא שאול אומר עליית בית קדשי הקדשים חמורה מב ית קדשי הקדשים שבבית קדשי הקדשים כהן גדול נכנס לשם בכל שנה ושנה לעבודת יום הכפורים ארבע פעמים ביום ואם נכנס חמש חייב מיתה ולעליית בית קדשי קדשים אין נכנסין לה אלא לשנים לידע מה היא צריכה אמרו לו אין זו מעלה נכנסו מצורעים לפנים מן החומה לוקין את הארבעים זבין וזבות נדות ויולדות להר הבית לוקין שמונים טמא נכנס להר הבית ולא טמא מת אמרו אלא אפילו מת עצמו שנא' (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחנה לויה ר' שמעון אומר החיל ועזרת נשים בבית העולמים והטמאים שנכנסו לשם פטורין.

ק א,ח כל העזרה כשרה לאכילת קדשי ק דשים ולשחיטת קדשים קלים והשוחט בתוכה חולין אסורין בהנאה והיא היתה חצר המשכן לפנים מן הקלעים שהיו במדבר . כל הטמאים שנכנסו משער נקנור ולפנים אפילו הן מחוסרי כפרה הרי אלו חייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת ואין צריך לומר טבול יום ושאר כל הטמאין שנכנסו לפנים ממחיצותיהן הרי אלו באזהרה נכנסים לקדש הרי אלו חייבים רבי יהודה אומר על פני הקדש במיתה ושאר כל המת באזהרה.

ק א,ט הכל נכנסים לבנות ולתקן ולהוציא את הטומאה מצוה בכהנים אין כהנים נכנסין לוים אין לוים נכנסים ישראלים. מצוה בטהורים אין טהורין נכנסין טמאין מצוה בתמימין אין תמימין נכנסין בעלי מומין מצוה שיכנסו בתיבות אין שם תיבות נכנסין דרך פתחים וכן הוא אומר (דברי הימים ב כט) ויבאו הכהנים לפנימה בית ה' לטהר ויוציאו את כל הטומאה וגו' ר' יהודה אומר מחילות שתחת היכל חול ובגנו של היכל קדש אין אוכלין שם קדשים ואין שוחטין שם קדשים קלים והטמאין שנכנסו לשם הרי אלו פטורין.

ק א,י וכשם שהיו במדבר שלש מחנות מחנה שכינה מחנה לויה מחנה ישראל כך היו בירושלים מפתח ירושלים ועד פתח הר הבית מחנה ישראל . מפתח הר הבית ועד שערי נקנור מחנה לויה משערי נקנור ולפנים מחנה שכינה והן הן קלעים שבמדבר מטעם מסעות אין בהם משום קדושה ואין חייבין עליהן משם טומאה . <וכמה הוא כדי להעלות ארוכה רואין אותו כאילו ייחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפה קטנה אם יכול לחיות הימנה טמא ואם לאו טהור.>

ק א ,יא רבי מנחם ברבי יוסי אומר עיירות מוקפות חומה מקודשות מארץ יש ראל שמשלחין מתוכן את המצורעין והבית צמות בתוכן לאחר שנים עשר חודש ומסבבין בתוכן המת עד שירצו יצא אין מחזירין אותו וכה "א (דברי הימים ב כו) וישכב עוזיהו עם אבותיו ויקברו אותו [עם אבותיו] בשדה הקבורה אשר למלכים כי אמרו מצורע הוא וימלוך יותם בנו תחתיו ר "ש אומר כשם שאין זבות נדות ויולדות נכנסות להר הבית כך משכבן ומושבן כיוצא בהן.

מסכת כלים קמא פרק ב

ק ב,א כלי נתר ב"ש אומרים מטמאין מתוכן ומאוירן ככלי חרש ומאחוריהן ככלי שטף וב"ה אומרין כלי נתר הרי הן ככלי חרש לכל דבר . ר"ש בן אלעזר אומר בלשון אחרת

ב"ש אומרים מט מאין כחצי כלי ומטמאין ככלי שלם וב "ה אומרים כלי נתר הרי הן ככלי חרש לכל דבר יושבין שלא מסומכין שיעורן בכדי סיכת קטן ועד לוג לוג וכל מטה הימנו. מלוג ועד סאה וכל מטה היעמנו מסאה ועד סאתים בחצי לוג סאתים וכל מטה מהן. מסאתים ועד ג' ועד חמש סאין בלוג חמש וכל מ טה מהן רבי עקיבה אומר מלחמיות ועד חצבים גדולים בלוג מכאן ואילך בלוג נשתקעו דברים ולא נאמרו עכשיו ר' נחמיה ור' אליעזר בן יעקב חצבים גדולים שני לגין הפכין והגלילין והחביונות שביהודה יש להן קרקרנות ואין להן דפנות . הסילונית והקרמיון שעשה בהן בית קבול מים או צ רורות טמאין אלו לגין פרוסה טהורה מגופפת הרי זו טמאה הכסא והספסל וכל מדרס כלי חרס טהורין רבי יוסי אומר אף הספינה ומגופת היוצרין רבי נחמיה אומר חילוף הדברים משפך של מתכת בין של בעלי בתים ובין של דבלין טמא ושל עץ ושל עצם ושל זכוכית של בעלי בתים טהור ושל רוכלין טמא מפני שהוא כשל מדה דברי ר' יהודה בן בתירה ור' עקיבה אומר מפני שהוא מטה על צדו ומריח בו את הלוקח . כסוי כדי יין וכדי שמן וכסוי חביות ונירות שמשתמש בהן עראי ומשליכן טהורין ואם התקינו לתשמיש טמאין . כסוי אלפס בזמן שנקוב ויש לו חדוד טהור אין נקוב ואין חדו ד טמא מפני שמכנסת לתוכו את הירק רבי אלעזר ברבי צדוק אומר מפני שהופכה עליו את הרוקמה זה הכלל כל המשמש כפוי בכלי חרס טהור.

ק ב,ב גסטרא שנסדקה בכבשן כיצד משערין אותה אם היו שבריה שוין ותוכה מאדים בידוע שעד שלא נגמרה מלאכתה נסדקה. בית תבלין של עץ העשוי מגורו ת מגורות ואין ליזבז טמא א' מהן במשקה הוא טמא וחברו טמא ובשרץ כולו טמא נפלו משקין על גבי הרחב שלו ר' יוסי אומר משם ר' יוחנן בן נורי חולקין את עביו המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור נפלו משקים על גבי שפתו החיצונה נדון כאחורים קבעו במסמר חיבור לטומאה ולה זאה תקעו חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה . נוטל ונותן אין חיבור לא לטומאה ולא להזאה.

ק ב,ג מסרק של צרצור ר ' אליעזר אומר אין מטמא באויר וחכ "א מטמא באויר העשוי לכך ולכך כגון הכבכב והאילפס והקדרה מטילין אותו לחומר להכניס ולהוציא טומאה לאחרים ככונס משקה אבל הוא עצמו אין טהור אלא במוציא זיתים בלבד . נבלי יין שיעורן במשקין ור "ש אומר בזרעונין <שעורו במשקין ור "ש אומר בזרעונין > נסטרא שיעורה במשקה והעתיקה ה "ז טהור הפכין הגלילין שמוליכין בהן שמן למרחץ והצרצורין והשקורין עד שלא הוסקו טהורין ומשהוסקו טמאין והסקין והנאין טמאין חרש שפירש מן חבית ומן הקדרה אם מקבל כשיעור טמא אם לאו טהור נקב ועשאו בזפת טהור שכלי חרש שטהור שעה אחת אין לו טומאה לעולם.

מסכת כלים קמא פרק ג

ק ג,א הביא שברי כלי חרס ודיבקן זה לזה ועשאן תנור ועשה להן טפלה בין מבפנים ובין מבחוץ והסיקו אע "פ שאין בכל אחד ואחד כשיעור כולן מיטמאין . מגע ובאויר הקנונים הגדולים שטפלום ביבלות ובאדמה הרי אלו הן חיבור הטבילן הרי זו חוצצת עליו חרש

שטיפלו להיות מבשל הרי זה אינו חיבור היקרין שטפלן להיות זופת בהן הרי אלו חיבור מודים חכמים לרבי מאיר ולר ' שמעון במיחם שטיפלו עד מקו ם שהאור שולט בו שהוא חיבור ועד מקום שאין האור שולט בו שאין חבור הטבילה אין חוצץ עליו . בחדוק קרויה הברויא הרי זה חיבור הטבילה הרי זה אינו חבור . הטבילה אינה חוצצת עליו כשות שלקטן הרי זה אינו חיבור הטבילן צואה שעל הכסא אינה חוצצת עליו האבר והבשר המדולדלין באדם הרי אלו אינן חיבור טבל אין חוצצין עליו.

ק ג,ב הזפת חיבור בכלי מתכות בדבר הראוי לה אבל דבר שאין ראוי לה הרי זה אין חיבור הטבילו הרי זה חוצצת כיצד קיתון הניקב ועשאו בזפת הרי זו אינו חיבור הטבילו הרי זו חוצצת עליו אבל חבית שניקבה ועשאו בבעץ ובקנטרין ובגפ רית ובזפת ובסיד ובגפסית חיבור ושאר כל הדברים אינו חיבור ורבי עקיבה מטמא בשל עץ מפני שהוא מינו.

ק ג,ג עריבה גדולה של חרס אע "פ שבאה במדה טמאה נפחתה במוציא זיתים אע "פ שהוא מטה על צדה ולש בה טהורה שמתחלה לא לכך נעשית.

ק ג,ד המביא ארניות ותנורין וספלים וכלי ח רש מחוצה לארץ לארץ עד שלא הוסקו טמאין משום ארץ העמים וטהורין משום כלי חרש הוסקו טמאין משום כלי חרש וטהורין משום ארץ העמים נמצאת אומר בשעת שהן טמאין משום ארץ העמים טהורים משום כלי חרש ובשעת שהם טמאים משום כלי חרש טהורים משום ארץ העמים הביא עפר ממקום הטומאה ונבלו במקום הטהרה או ממקום הטהרה ונבלו במקום הטומאה טמא נבלו על גבי הסלע אפילו במקום הטהרה טמא. הלובן לבנים בבית הפרס במקום הטומאה טמא במקום הטהרה טהור ר' שמעון אומר אפילו לבינה מבית הפרס ממקום הטומאה טהור שלא אמרו אלא גוש כברייתו. חזקת חרסין הנמצאין בכל מקום טהורין חוץ מן הנמצאין בבית היוצר מפני שרובן מן הגסטראות חרש שפירש מדפנה של חבית ומן דפנה של קדרה ר ' שמעון בן אלעזר אומר משם ר "מ וכן היה ר ' יהודה אומר כדבריו כדרך קבלתה טמאה שלא כדרך קבלתה טהורה ניטלה האוזן ונשבר החידוד ר ' יהודה מטמא וחכמים מטהרין שכל י שטהר שעה אחת אין לו טומאה לעולם.

ק ג,ה חבית שנפחתה ומקבל על דפנה או שנחלקה כמין שתי עריבות ר ' יהודה מטהר וחכמים מטמאין שמתחלה לכך נעשית להיות מוטה על צדה ומוציא מה שבתוכו לצדדין ואם היתה גיסטרא הרי זו טהורה שלא אמרו שירין לשירין אלא שירין לכלים איזו היא גיסטרא כל שנסדקין אזניה ואפילו אחת מהן נסדקה למטה מאזניה אע "פ שאזניה קיימות הרי זו כגיסטרא ואם מתחלה עשאה יד של אזנים נדונת כחבית היתה מוטה על צדה כמין קתדרא הוא הדבר כל המתקבל עמה מים בשעה שהוא מערה משקין לתוכה מטמא במגע ובאויר כל שאין מקבל עמה מים בשעה שמערה משקין לתוכה מטמא במגע ואין מטמא באויר.

ק ג,ו שולי הקרפאות ושולי הקיסום הצידוניים וכלי חרש ששוליו חדים וכדברי ר ' נתן הקוז והקוד הבבלי שנסדקו מלמעלה ומקבלין כשיעור מלמטה אע "פ שאינן יכולין לישב שלא מסומכין טמאין שלכך נעשו מתחלתן שולי כלי עצים וכלי זכוכ ית וכלי עצם קרטיסין שפן ועשאן ומקבלין כל שהן טמאין היה שוות מן השפה הפנימית ולפנים הימנה ולחוץ טהורה כלי חרש מקבלין טומאה משתגמר מלאכתן דברי ר "מ ר ' יהודה אומר

משיצרפו בכבשן צרפן אפילו בגפת טמאה ואינו חושש שמא מיצה משקין ומשם רשות עם הארץ אין חושש להן וחבירתה אפילו בא לאחר שלשה ימים ונוטל.
ק ג,ז גילה חפאין ומצא אבק על גבי כלים הרי זו נוטל אחד כולו ברשות בעם הארץ מקום שמשקעין את הנאות בטיט הלבן והחבור עומד על שיקוע . העמוד שהוא עומד אינו טמא אלא אותו עמוד בלבד חבור עומד מלמעלה ועם הארץ עומד מלמטה ושולה ונותן לו ועם הארץ נאמן לומר לא טמאתי מפני שהוא בחזקת המשתמר.

מסכת כלים קמא פרק ד

ק ד,א תנור של לבנות תחלתו בכל שהוא ושיריו ברובו שר "מ אומר תחלתו ארבעה ושיריו ארבעה תנור מאימתי מקבל טומאה משהוסק כדי לאפות בו סופגנין רבי יוסי אומר רואין את העצים שהוסק בהן כאילו <לא> הוסקו לאחר רדיית הפת רשב "ג אומר משם רבי יוחנן טפילת התנור עד כמה חיבור לתנור עד כדי צורך וכמה הוא צורך בתנור טפח ובכירה ג' אצבעות.
ק ד,ב שלש אבנים שחברן זו לזו ועשאן תנור ועשה להן טפילה בין מבפנים ובין בחוץ מטמאות במגע ובאויר דברי ר ' מאיר רבי יהודה אומר מבפנים מטמאות במגע ובאויר ומבחוץ מטמאות במגע ואין מטמאות באויר חיברן לתנור ולא חיברן זו לזו מטמאות . חיברן זו לזו ולא חיברן לתנור הרי הן כירה חפר בארץ ועשה להן טירה טהורה וטירת כירה טהורה.
ק ד,ג תנור שהסיקו להיות צולה בו טמא. להיות טומן בו אונין של פשתן טהור שאינו עושה מלאכה בגופו . תנור שהסיקו עד שלא נגמרה מלאכתו ר ' יהודה אומר טהור א "ר יהודה זה היה מעשה בתנורי כפר סוגגא והיה רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין מפני מה מוסף תנור של נחתומין טמא מפני שהוא סומך עליו שפוד של צלי ו רבי יהודה אומר מפני שהוא תולה יורד בשפוד ונותנה עליו רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוחנן הסנדלר מוסף תנור טפח מוסף יורה של שולקי זיתים טפחיים ואינו מטמא באויר אלא כנגד המוסף ומאימתי הוא מטמא משיתחיל לשולקו.
ק ד,ד תנור הניתן בו עפר עד חציו מעפר ולמטה מט מא במגע מעפר ולמעלה מטמא באויר דברי ר ' מאיר וחכמים אומרים אין חולקין כלי חרס אלא כולה מטמא באויר רבי יוסי אומר מעפר ולמטה מטמא במגע מעפר ולמעלה מטמא באויר דברי רבי מאיר וחכ "א אין חולקין אלא כולה מטמא במגע ובאויר אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בזמן שנתן בו עפר ואח "כ הסיקו אבל הסיקו ואח "כ נתן בו עפר כולו מטמא במגע ובאויר ומודה ר' יהודה לחכמים בתנור שנתנו על פי הבור או על פי הדות ונתן שם אבן ומירחו בטיט מן הצדדין שהוא טמא וחכ"א בין כך ובין כך טמא.
ק ד,ה תנור שחצצו לשנים והוסק אחד מהן ונטמא הוא טמא וחברו טהור בשרץ כולו טמא והעובי שביניהן כולו טמא הוסקו שניהן ונטמא א ' מהן רבי יוסי אומר משם רבי יוחנן בן נורי חולקין את עביו המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור בד "א

בזמן שחצצו ואח "כ הסיקו אבל הסיקו ואח "כ חצצו מטמא במגע ובאויר נטמא א ' מהן במשקה הרי חברו טהור.

ק ד,ו תנור שנחלק לשנים ואפילו כל שהוא ואפילו מבית האומן טמא לפי שאי אפשר לכוין.

ק ד,ז תנור של סדקין שנתן הסדק כלפי הזוית ומירחו בטיט מן הצדדין רבי נתן מטמא מפני שזוית מחברתו וחכמים מטהרין . דף של תנור שנתנו בזוית להיות אופה בו טהור ואם יש בו רוב תנור טמא. תנור של סדקין שעשה טפילה לכל אחד ואחד ומקום הסדקים מגולה טמא נתן חול לצרורות טהור כפרן טיט על גבי הסדק טמא חרש על גבי סדק טהור מירחו בטיט מלמעלה או שעשה לו מעלה מבחוץ טמא מפני שהטפלה עושה את כולו אחד. נתן עליו טיט חרסית אדמה סיד וגפסית אפילו כל שהוא ואפילו מבית האומן טמא. זפת וגפרית שעוה ושמרים בצק וגללין וכן דבר שאין עושין בו תנורים טהור כללו של דבר כל דבר שאין עושין בו תנורים אין מחבר את הסדקין.

ק ד,ח תנור שבא מחותך מבית האומן עשה לימודין ונתן עליו טהור מירחו בטיט טמא נטמא סילק את הלימודין טהור החזירן ל ו טהור מירחו בטיט מקבל טומאה ואין צריך להסיקו שכבר הוסק משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין ור ' שמעון מטמא מיד תנור של חלונות שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים היא מטמאה במגע ובאויר והשאר מטמאות במגע ואין מטמאות באויר . תנור של חול יות שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים היא מטמא במגע ואין מטמא באויר והשאר טהור. רבן שמעון בן גמליאל אומר הרוצה לעשות לו תנור בטהרה מביא תנור של סדקים ומביא תנור של חרש ומלבישו מבחוץ ונותן חול או צרורות בינתים ואע "פ שעשה טפלה לחיצון טהור . פיטים שקירו לו ועשאו תנור ועשה לו טפלה מבחוץ אע"פ שמקבל טומאה על דפנותיו כשיעור טהור.

ק ד,ט תנור מאימתי טמא משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין ור"ש מטמא מיד. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי שילא הטיחו בטהרה ונטמא מאימתי טהרתו אמר ר ' חלפתא איש כפר חנניא שאלתי את שמעון בן חנניא ששאל את בנו של רבי חנניא בן תרדיון ואמר משיסיענו ממקומו ובתו אומרת משיפשטו את חלוקו כשנאמרו דברים לפני ר ' יהודה בן בבא אמר יפה אמרה בתו מהוא.

ק ד,י תנור של מתכת שעשה לו טפלה ועשה לו מוסף וחלקו לשנים ונטמא א ' מהן באויר הוא טמא וחברו טהור נגע בו השרץ מתוכו הוא מטמא במגע ובאויר וחברו מטמא במגע ובאויר וטפילה טהורין נגע בו השרץ מאחריו כולו מטמא מגע אחד ופוסל אחד נגע בו כזית מן המת מאחריו כולו מטמא מגע שנים ופוסל אחד ואוירו מטמא אוכלין ומשקין וידים מפני שנעשה אב הטומאה ומטמא את גופו דברי רבי רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו אינו מטמא אוכלין ומשקין וידים שאין כלי חרש מטמא מאחוריו . ניקב נפגם נסדק ועשאו בטיט אפילו כל שהוא טמא נפל השרץ לאוירו כולו מטמא במגע ובאויר נפל לתוכו שלא באהל כולו מטמא אוכלין ומשקין וידים בין מתוכו ובין מאח וריו כללו של דבר שהוא טמא משום כלי חרס נדון משום כלי חרס משום כלי מתכות נדון משום כלי מתכות מירחו בטיט בין מבחוץ בין מבפנים טהור ר ' יהודה אומר מבפנים אם להטיחו בפני עצמו טהור ואם לאו טמא בין כך ובין כך טמא משום כלי מתכת . כירה של מתכת שעשה לה מגור ועשו לה פטפוטים טהורה מירח בטיט בין מבפנים ובין מבחוץ טהורה

רבי יהודה אומר מבפנים אם יכול להטיחו לעמוד בפני עצמו טהורה ואם לאו טמאה משום כלי מתכות.

מסכת כלים קמא פרק ה

ק ה,א שלשה מסמרים שלש יתידות שלשה פטפטין שנתן בארץ וחיברן בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה טמאה ורבי יהודה מטהר עד שיחברם זה לזה בטיט ומודה רבי יהודה שאם נתנן על גבי האבן וחיברן לה שהיא טמאה מפני שהאבן מחברתן.
ק ה,ב שלש אבנים שחברן זו לזו ולא חברן בקרקע חברן בקרקע ולא חברן זו לזו טמאות ורבי יהודה מטהר עד שיחברם זו בזו בקרקע וכמה היא חיבורן בטיט כל שהוא.
ק ה,ג שתי אבנים גדולות שתי חליות של עמוד שהתקינן להיות שופת עליהן יורה גדולה או מיחם גדול אינו טמא אלא צורך וכמה הוא צורך מקום שפיתה טפח שתי חביות ב' הלפסין ושתי קדרות כירה ונטמא ביניהן מטמא במגע ובאויר ותוכן טהור והעובי שביניהן חולקין המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור רבי יהודה אומר עליו ועל היין אם ניטל הכותל והיין עומד בפני עצמו טהור ואם לאו טמא.
ק ה,ד כירה שנותנה על גבי הטיף של אבן אינו טמא אלא צורך וכמה הוא צורך רשב"ג אומר משם רבי יהודה צורך שלש אצבעות רבי נתן אומר אם ניטלת כירה והטיף עולה עמה חיבור ואם לאו אינו חיבור רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אם מטה את הטיף וכירה עומדת הרי זה חיבור ואם לאו אין חיבור.
ק ה,ה הקלתות של בעלי בתים שנפחתה הרי זו טהורה וכמה היא שיעורה בפיזור גחלין חצר הבירה רבי שמעון אומר נטמאת הבירה נטמאת החצר נטמאת החצר לא נטמ את הבירה ואם היתה חלקה טהורה רבי יהודה אומר ניטלת כאחד טמאה אם לאו טהורה.
ק ה,ו בית הבד ובית הטבלים ובית הגר הבנויים בבירה תוכן נידון כאחורי כירה בית היוצא מן הבירה עד שלש אצבעות טמא פחות מכן טהור דברי ר"מ ורבי שמעון מטהר. כסאו שעשאו דכין אע"פ שמשתמש בו טהור היה טמא ועשאו דכין טמא עד שיקבענו במסמר דכין של מתכת של בעלי בתים אע"פ שהטיט שוקע בו טהור עשה לו פטפוטים טמא כוורת של תבן של בעלי בתים העשויה ככפיפה אע"פ שהטיט שוקע לתוכה טהורה עשה לה פטפטין טמאה דכין של אולירין אע"פ שעשה לו פטפטין טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע.
ק ה,ז ארבעה פטפוטי כירה שנטלו שנים מהן אלכסון שנים השניים מטמאין במגע ובאויר מפני שהוא שופת עליהן את האילפס ואת הקדרה דברי רבי מאיר ורבי שמעון מטהר שהיה רבי שמעון אומר כל פטפוטי כירה אין מטמאים במגע.

מסכת כלים קמא פרק ו

ק ו,א אין כלי חרש מיטמא אלא באב הטומאה ומשקין . כל שאב הטומאה בשעתו ובא להקל עליו אפילו בביאת מים מטמא אחד לפסול אחד אין מטמא אדם וכלי חרש . כל שאב הטומאה בשעתו לא היקל עליו אלא בביאת מים לטמא אחד ולפסול אחד הרי זה מטמא אדם וכלי חרש כל המטמא אדם מטמא כלי חרש חוץ מן המשקין . כל שכלי חרש מטמא מתוכו מטמא מאחוריו ואין טומאה לכלי חרש אלא מאוירו . ובהיסט ע"ג האבן מסמא אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין וידים.

ק ו,ב כוורת פחותה פקוקה בקש ומשולשלת לאויר תנור ושרץ בתוכה התנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין ורבי אליעזר מטהר אמר רבי אליעזר מקל וחומר אם מצלת היא מיד אהל המת החמור אינו דין שתציל מיד כלי חרש הקל א "ר יוחנן בן נורי נמתי לו לר"א אם הצילו אוהלין מיד אוהלין באהל המת שכן חולקין אוהלין יצילו אוהלין מיד אוהלין באהל השרץ שאין חולקין כלי חרש א "ר יוסי נמתי לו לרבי יוחנן בן נורי תמיה אני אם קבל הימך ר "א תשובה אלא תשובה לדבריהם אם הצילו אוהלין מיד אוהלין באהל המת שכן הוא עושה טפח על טפח בבית טהור יצילו אוהלין בשרץ שכן הוא עושה טפח על טפח בכלי חרש טמא אמר רבי היא תשובת רבי יוסי היא תשובת רבי יוחנן בן נורי. הכל מצילין מיד כלי חרש אפילו כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה חוץ מן האדם כיצד טהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו והכניס ראשו לאויר תנור טמא ומטמא ואין חוששין שמא מחוברים במעין. הסגוס והרדיד שהיו נתונים על פי התנור משוקעין לתוכו שרץ בתוכו התנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכן טמאים אין לך שהוא מצ יל מיד כלי חרס אלא כלים שיש להן תוך כלגון הסל והקופה והחמת.

ק ו,ג הסל והקופה והחמת שהיו נתונין בתנור ופיהן למעלה מן התנור השרץ בתוכן התנור טהור שרץ בתנור אוכלין שבתוכן טהורין ניקבו ועשאן בטיט שרץ בתוכן התנור טמא שאין צמיד פתיל לטומאה שרץ בתוכו אוכלים שבתוכה טמאין.

ק ו,ד חבית שהיא משוקעת בתנור ופיה למעלה מן התנור השרץ בתוכה תנור טהור שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טהורין ניקבה ועשאה טיט שרץ בתוכה תנור טמא שאין צמיד פתיל לטומאה שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טהורין ואם עשאה בזפת התנור טהור שהזפת חיבור לה ושאר כל הכלים שעשאן בזפת אין הזפת חבור להן.

ק ו,ה חבית שהיא נתונה על פי התנור פיה לצד זה ושוליה לצד זה השרץ בתוכה התנור טהור שרץ בתוכה אוכלין שבתוכה טהורין היתה דופנה מעובה לתוכה שרץ בתוכה תנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין . קדירה שהיא מליאה אוכלין ומשקין ומוקפת צמיד פתיל ונתינה בתוך התנור שרץ בתנור אוכלין ומשקין שבקדירה הוי טמאין התנור טמא שאין צמיד פתיל לטומאה כלי שטף שהוא מוקף צמיד פתיל ונתון לתוך התנור הרי זה טמא. שכל שאינו מציל באהל המת אינו מציל באהל השרץ.

ק ו,ו שלשה דברים מצילין באהל המת . הבלועין וצמיד פתיל ואוהלין . יש בבלועין שאין בצמיד פתיל ואוהלין יש בצמיד פתיל ואוהלים שאין בבלועין . הבלועין מצילין על הטהורין מלמטה ואין מצילין על הטמאין מלמטה . הבלועין אין מיטמאין במשא הזב וצמיד פתיל ואוהלין מיטמאין במשא ה זב. החמת והכפישה שנפחתו במוציא רימונין אע"פ שבטלו מתורת הכלים מצילין באהל השרץ.

ק ו,ז השרץ שהיא נתונה בתנור ופיה למעלה מן התנור ועצם כשעורה כרוך בסיב או בנייר ונתון בתוכה היא טהורה והתנור טהור בא הטהור ואחז בו והעלהו מטמא ונטמא החמת חזרה החמת וטמאה את התנור.

ק ו,ח שני תנורים זה על גבי זה וחבית משוקעת ביניהן ופיה בעליון ושוליה בתחתון שרץ בחבית התנור טהור שרץ בתחתון אוכלין ומשקין שבחבית טהורין שרץ בעליון אוכלין ומשקין שבחבית כנגד אוירו של עליון טמאין . תנור ששפתיה שופעות לתוכו ונפלו שם משקין משם ר ' נחמיה אמרו מביא אמה או מחק של מתכת ונותנה עליו הימנו ולפנים טמא הימנו ולחוץ טהור שפתיו שופעות לאחוריו נידון כאחוריים ר ' אחא אומר משום רבי עקיבה עין של תנור שעשאה בעפר או בצרורות אינה מביאה טומאה לתנור אלא בפותח טפח מן הסתומה ולפנים מטמא במגע ובאויר מן הסתומה ולחו ץ מטמא במגע ואין מטמא באויר.

ק ו,ט כור של נפחין שהוא עומד בארץ וחיברו בטיט להיות שופת עליהן את הקדירה טמא ואינו טמא אלא המשמש את הצורך כירה שנתנה על גבי ארובה העליונה אע "פ שהוא שופת עליה את הקדירה טהורה עשה לה פטפוטין טמאה פורנא הרי זו טהורה שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע ר' מאיר אומר משם רבן גמליאל אם יש לה ליזביז טמאה ר' יהודה אומר משם ר "ג אם יש לה ספונאות ר ' יוסי אומר משם ר "ג אם יש לה שפיות וכולן שם אחד הן . גפת שנעשית בטהרה ונפלה לאויר התנור אפילו בשעת הסיקו טהור ושנעשית בטהרה ונטמאת נפלה לאויר התנור בשעת הסיקו טמא שלא בשעת הסיקו טהור ור' שמעון מטהר ר"א בר"ש אומר ב"ש מטמאין וב"ה מטהרין בד"א בחדשה אבל בישנה הכל מודין שהיא טהורה ואי זו היא ישנה לאחר שנים עשר חדש אבא יוסי בן דוסאי ורבי יוסי בן המשולם אומר נגבה לאחר ל' יום לא נגבה אפילו לאחר שנים עשר חדש.

ק ו,י פתילה שהיא מליאה משקין טמאין ונגבו מבחוץ ונפלו לאויר התנור בשעת הסיקו טמא שלא בשעת הסיקו טהור אבל ספוג בין כך ובין כך טמא מפני שהוא עשוי להכניס רבי מאיר מטמא בגמי מפני שאיגראנמין בודקין את היין רבי יוסי מטמא בגמי מפני שהרופא נותנו על גבי המכה שהוא מוצץ את הליחה.

מסכת כלים קמא פרק ז

ק ז,א מחט וטבעת שנמצאו במגופה של חבית בצדה של חבית אם היו טמאין לא טמאו את החבית ואם היו טהורים אין החבית מצלת עליהן באהל המת נמצאו למעלה משפתה של חבית כנגד תוכה של חבית בין שהטיט צף תחתיהן ובין שאין הטיט צף תחתיהן אם היו טמאין לא טמאו את החבית ואם היו טהורין חבית מצלת עליהן באהל המת נמצאו למטה משפתי' כנגד תובה של חבית בזמן שהטיט צף תחתיהן אם היו טמאין טמאו את החבית אם היו טהורין אין החבית מצלת עליהן באהל המת.

ק ז,ב שרץ שנטמא באפרו של תנור למטה מנחושתו של תנור טהור מפני שיש לו במה יתלה מחט או טבעת שנמצאו באפרו של תנור טמא מפני שאין לו במה יתלה ר ' שמעון אומר כעין שני שעורין מן האמצע נכנס ומן הצד אינו נכנס.

ק ז,ג כיצד בודקין כלי חרס לידע אם אינו ככונס משקה היה ממלא עריבה מים ונותן את הקדרה לתוכה ואם לא כנסה בידוע שאינו ככ ונס משקה ר' יהודה אומר בתחלה היה כופף את הקדרה לתוך עריבה ונותן לתוכה מים ואם לא כנסה בידוע שאינו ככונס משקה היה נותנו ע"ג האור והאור מעמידו בידוע שאינו ככונס משקה אין האור מעמידו בידוע שהוא ככונס משקה ר' יוסי אומר אם נותנו ע"ג הרמץ והרמץ מעמידו בידוע שאינו ככונס משקה אין הרמץ מעמידו בידוע שהוא ככונס משקה.

ק ז,ד עצמות והעופות וגולמי כלי מתכות וכלי עץ מצילין צמיד פתיל ור ' יוסי מוסיף אכסי קמטרא ומוקף חקק שבבקע' ושבקורה והמיעך שבחבית אין מצילין צמיד פתיל ואם בהן טפח על טפחים מצילין.

ק ז,ה חבית שכפאה על הפתיל ומירח שפתותיה על הכותל מצלת על מה שבתוכה ועל מה שכנגדה בכותל כפאה ומירח שפתותיה עם הקרקע מציל על מה שבתוכה ועל מה שכנגדה בקרקע ר ' אליעזר אומר כפוי על פיו אינו מציל ומודה ר ' אליעזר בשני פסין ושתי קדרות שכפאן זה על גבי זה ומירחן בטיט מן הצדדין אין מצילין בצ מיד פתיל ואם היה כלי קטן ואין בו טפח על טפח וכפוי על פיו אינו מציל.

ק ז,ו אין מקיפין בקסטרון מפני שהוא פתיל ואינו צמיד ואם עשאו לחיזוק הרי זה מציל כפיתין של מורייס שנפתית עם השפה ושפתותיהן נראין אע "פ שהטיט שוקע לתוכן מלא זרת אינן מצילין שכל מי שאינו מציל באהל המת באהל השרץ . רי"א אין צמיד פתיל מבפנים וחכ"א יש צמיד פתיל מבפנים כיצד חבית שניקבה וסתמוה שמרים רבי יהודה אומר אינה מצלת וחכ "א מצלת נתקלפה והזפת שלה עומד ר ' יהודה אומר אינה מצלת וחכ"א מצלת.

ק ז,ז עין של תנור שעשה לה לימודין מבפנים ר ' יהודה אומר אינ ה מצלת וחכ"א מצלת כפישה שנתן בה טיט עד חציה והשקיע בה את הכלים ר ' יהודה אומר אינה מצלת וחכ "א מצלת כפאה על פי החבית ומירח דופנותיה עם דפנות החבית מצלת על מה שבחבית ועל מה שבינה לחבית ר ' יוסי בר' יהודה אומר על שבחבית אינה מצלת עד שימרח עם השפה. החמת מעור הדג והנייר שהלביש בה את החבית וצירף למטה הרי זה מצלת עור הדג והנייר שהלביש בהן את החבית וצדדן למטה אע "פ שמירח בטיט מן הצדדין אינן מצילין <שכל שאין מציל באהל המת אינו מציל באהל השרץ>.

ק ז,ח קדרה שכפאה על פי חבית ומירח שפתותיה עם דפנות החבית מצלית על מה שבחבית ועל מה שבינה לחבית נתנה כדרכה וטמאה אין כלי טמא חוצץ.

ק ז,ט שני לפסין ושתי קדרות שכפאן זו על גב זו העליון כנוס אע "פ שמירח בטיט מן הצדדין אינן מצילין שכל שאינו מציל באהל המת אינו מציל באהל השרץ . משפך אינו מציל דברי ר "מ וחכ"א מציל בכסוי . ואין טהרה לכלי חרס אלא שבירתו ואפילו חיברו בקרקע ואפילו קבעו במסמר מלאו סיד וגפסית רשב"ג מטהר.

ק ז,י שולי המחצין ושולי הפחתין וקרקרות הכלים ודפנותיהן מאחריהן אין ממלאין בהן ואין מקדשים בהן ואין מזין בהן ואין מצילים בצמיד פתיל ואין מצילין מיד כלי קרדסן שפן ועשאן כלים ממל אין בהן ומקדשין ומצילין בצמיד פתיל ומצילין מיד כלי חרס ומקבלין טומאה מכאן ולהבא דברי ר "מ וחכ"א כל כלי חרס שמאחר שעה אחת אין לו טומאה לעולם. שולי כלי עץ כלי עצם וכלי זכוכית אין ממלאין בהן ואין מקדשין בהן ואין מזין בהן ואין מצילין בצמיד פתיל ואין מצילין מיד כלי חרס. קירדסן שפן ועשאן

כלים ממלאין בהן ומקדשין בהן ומזין מהן ומצילין בצמיד פתיל ומצילין מיד כלי חרס . שברי כלי חרס שמקבלין אפילו כל שהן ממלאין בהן ומקדשין בהן ומזין מהן אין מצילין בצמיד פתיל אבל מצילין מיד כלי חרס . שברי כלי מתכות חזרו לטומאתן הישנה ג ולמי כלי מתכות הרי הן ככלים אלא שהן טהורין.

מסכת כלים מציעא פרק א

מ א,א רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל טומאה אלא לטומאת נפש רבי שמעון אומר אפילו כלי מתכת שהיה טמא טבול יום וטמא מת וחזר להיות טבול יום העושה כלי מן העקל שהוא עשוי להכביד בו את הספינה ומכלי גדול שעשאו לגבות בו את המכס ר ' מאיר מטמא וחכמים מטהרין ר ' יוסי אומר העושה מן הקציצות טמאין ר ' יוחנן בן נורי אומר העושה כלים מן הגרודות טמאין אמר רבי אלעזר בר ' יוסי לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המסמרות שידוע שנעשה מן הכלים שהן טמאים ועל המסמרות שלא ידוע שנעשים מן הכלים שהן טהורין על מה נחלקו על הסתם שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין.

מ א,ב העושה כלים מן הגרוטאות בין משל ארץ ובין משל חוץ לארץ טמאין ר ' יהודה אומר העושה כלים מן הגרוטאות של ח "ל טהורים כלים הטהורין שאנכן בא נך הטמא טהורין העושה כלים מן האנך הטמא טמאין קרדום שעשאו מן הטמא ועשפו מן הטהור טהור עשאו מן הטהור ועשפו מן הטמא טמא הכל הולך אחר עושה מלאכה . עשאו מן הטהור אע"פ שחסומיתו מן הטמא טהור. קיתון שעשאו מן הטמא ושוליו מן הטהור טהור עשאו מן הטהור ושוליו מן הטמא טמא הכל הולך אחר המקבל . כוורת שעשאה מן החלמא ושוליה מן הגללין טהורה עשאה מן הגללין ושוליה מן החלמא הכל הולך אחר השולים דברי רבי נתן אומר עד שיהו שולים מקבלין . החלמא והגללין שטרפן זה בזה ועשה מהן כלים אם רוב מן הטמא טמא ואם רוב מן הטהור טהור מחצה על מחצה רא"א שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו א "ר יוסי בא ר ' יוחנן בן נורי אצל ר' חלפתא אמר לו מה אתה אומר בפיקה של מתכת אמר לו טמאה אמר לו אף אני אומר כן אלא שעקיבה מטהר.

מ א,ג קלוסטרא רבי טרפון מטמא וחכמים מטהרין וברוריא אומרת שומטה מן הפתח זה ותולה בחבירו בשבת כשנאמרו דברים לפני ר ' יהושע אמר יפה אמרה ברוריא. סמפוניא מצופה טהורה עשה בית קיבול כנפים טמאה ואינו טמא אלא המשמש את הצורך . חליל המצופה טהור עשה בו בית קיבול כוסות טמא ואין טמא אלא המשמש את הצורך . והכוסות שלו טמאין ואינן חי בור לו. היתה מצופית של מתכת כלי חיבור למציבות חצוצרת של פרקים הרי זו טמאה . נתפרקה העליונה טמאה והתחתונה טהורה . מסמר שהוא מוציא בו הפתילה ומלקחיים שהוא ממעך בו הפתילה טמאין . מסמר שהוא מעלה ומוריד בו קנה לבסיס טהור ורשב "ג מטהר. עשאו בבעץ ובקסטרון חיבור לטומאה

ולהזאה. תקעו חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה . נוטל ונותן אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה. הרחוש שנפרץ ושניטל עוקצו טהור נשתיירו בו אונקליות מכאן ומכאן טמא קטלא שחליות של אלמוג אחוזות באונקלאות של מתכת הרי אלו טהורות שאין עשויות אלא לחיזוק. נתפרקה. כל אחת ואחת טהורה בפני עצמה ר ' אליעזר אומר צינורא של כוס טהורה בפני עצמה.

מ א,ד כל הפרצופות טמאין ופרצוף הדקה טהור מנעל שלו של מתכת ה "ז טמא טמא מת. כל החותמות טהורין ואינו טמא אלא חותם של מתכת שחותמין בו בלבד . קמיע של מתכת הרי זה טמא טמא מת . נתפרק. התחתון טמא והעליון טהור . עור שכורך בו את הקמיע טמא פשטו טהור מטמא ומטהר אפילו עשרה פעמים . פסלין שהוא כותב עליו את הקמיע טהור ספת הימנו ונעשה חוליא לתכשיט טמאה אפטט שיש בו מתכת הרי זה טמא טמא מת כל תכשיטי בהמה כגון השירים הנזמים והקטלאות והטבעות טהורין ואי ן טמא אלא זוג המשמיע קול לאדם . העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות הספרים ולמטפחות התינוקות טהורין עשה לה הענבילין טמאין ניטלו ענביליהן טהורות . זוג של דלת טהור של בהמה טמא זוג של דלת שעשאו לבהמה טהור ושל בהמה שעשאו לדלת אפילו חיברו בקרקע ואפילו קבעו במסמר טמאה.

מ א,ה חזקת זגין הנמצאין בכ "מ טהורין חוץ מן הנמצאים בכרכין מפני שרובן של דלתות הן אמר לאומן עשה לי שני זגין א ' לדלת וא' לבהמה עשה לי שתי מחצלות אחת לשכיבה ואחת לאוהלין עשה לי ב ' סדינין א' לצורות וא' לאהלין הרי אלו טמאין עד שעה שיפריש ור"ש מטהר עד שעה שיפריש אבל אומן שהוא עושה ומניח זגין לבהמה לדלתות ומחצלות לשכיבה ומחצלות לאהלין סדינין לצורות וסדינין לאהלים אם רוב מן הטמא טמא עד שיפריש לטהרה אם רוב מן הטהור טהור עד שיפריש לטומאה.

מסכת כלים מציעא פרק ב

מ ב,א טבעת שהוא חוגר בה את מתניו ומקשר בה בין כתפו טהורה ואין טמא אלא טבעת של אצבע בלבד. טבעת בין חקוקה ובין שאינה חקוקה טמאה ומצופה טהורה אמר תלמיד א' מתלמידי גליל העליון לפני ר "א שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת שהיוצא בחקוקה חי יב ושאין חקוקה פטור . מחט בין נקובה ובין שאין נקובה טמאה ומצופה טהורה עוד אמר תלמיד א ' מתלמידי גליל העליון לפני ר "א שמעתי שחולקין בין מחט למחט אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת שהיוצא בנקובה חייב ושאין נקובה פטור.

מ ב,ב שלשלת דוסקאות הרי זו טהורה ושל משוחו ת הרי זו טמאה מפני שממתיח בה את אוהלין. ושל קופלאות ושל שאר כל הכלים המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור. שלשלת הסיטונות טמאה מפני שהיא עשויה לכפיתה של בעלי בתים אם התקינה לשמירה טמאה רבי יוסי אומר אחד החוט ואחד השלשלת ואחד המשיחה היו שנים או שקשר חלזון בראשה טמאה.

מ ב,ג קנה מאזנים של סרוקות יש בו אונקיות ואין בו אונקלאות יש בו אונקלאות ואין בו אונקיות טמא פרשו <אונקלאותיו> טהור וכשהוא מחברן חיבור לטומאה ולהזאה . דלוסקת הנעול וכן קלוסטרא הנעולה חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה . טורטיני שיש בה בית קיבול מעות טמאה ואינו טמא אלא המשמש את הצורך הכיפים שלו של מתכת בין מקבלות ובין שאין מקבלות טמאה ושל עץ ושל עצם ושל זכוכית מקבלות טמאות ושאין מקבלות טהורות חיברה לקנה וקנה לטורטני כולו חיבור אחד . פיקטו שיש בה בית קיבול שמן טמאה בית קיבול נר טהורה ואינו מטמא אלא המשמש את הצורך תמירות שלה של מתכת בין מקבלות בין שאין מקבלות טמאות ושל עץ ושל עצם ושל זכוכית מקבלות טמאות ושאין מקבלות טהורות.

מ ב,ד מנורה שיש בה בית קיבול שמן טמאה בית קיבול נר טהורה ואינו טמא אלא המשמש את הצורך ומסמר שהוא תולה בו את המשפכים טהור והמשפכ ים טמאין ואין חיבור לו אקונביאות שבמגדלים שבקנופות והסופין והסטיון שלהם הרי אלו טהורין שאינן עשויות אלא לנוי אונקלי של שידה טמאה ואם היתה באה במדה טהורה אמר רבי יהודה מפני מה של רוכלין שלפניו טמאה מפני שהוא תולה בה ושל אחריו טהורה מפני שהיא עשויה לשמירה . כסוי טני של מתכת של בעלי בתים רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין ושל עץ טהור היה משוקע עד חציו ועד שלישו טמא מפני שהוא ככסוי קביא פחות מכן טהור מפני שהוא ככסוי קמטרא ומפני מה דלת שבמגדל של רופאים טמאה מפני שהוא נותן עליה איספלניאות ותולה בה את המספרים רבי יוסי ברבי יהודה אומר מפני שהוא מעצב עליה את התינוק אמרו לו א"כ תהא טמאה מדרס.

מ ב,ה ואלו הן גולמי כלי מתכות שהן טהורין כל שהוא עתיד לשוף ולגרר ולכרכב לשבץ ולהקיש בקורנס היו מחוסרים כן אוגן ואוזן ויד טהורים מחוסרים כסויין טמאין ואלו הן היתוכים אלו שהחנוני מנער בהן את הקדרה אלו הן הפרכין אלו הקבוע בקירום גולת חנוני שכולה מסמרים אפילו כולם של עץ ואחת של מתכת טמאה ושל בעלי בתים אפילו כולם של מתכת ואחת של עץ שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע ר ' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון מסמר הגרוע טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע אמר רבי נתן לא נחלקו רבן גמליאל וחכמים על תלוי מגרדות של אוליירין שהוא טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע על מה נחלקו על ספות של מתכת של בעלי בתים העשויה כמפה שר "ג מטמא מפני שעבדים מתגרדים בה וחכמים מטהרים אמר ר ' יהודה לא נחלקו ר"ג וחכמים על טבלא שנחלק לשנים וא' מהן גדול כשנים בחברו שהגדול טמא והקטן טהור על מה נחלקו על שאין אחד מהן גדול כשנים בחבירו שהשנים שוין שר "ג מטמא וחכמים מטהרין.

מ ב,ו מסמר שעקמו לו להיות פותח ונועל טמא התקינו לשמירה טהור התקינו למנעול או למחרים טהור נתנו בחרמש שלא ישמט המסיט טמא ורבן ש מעון בן גמליאל מטהר נתנו ברחיים של יד או ברחיים של חמור טמא . צינורות התופסות את הרחיים מלמעלה הרי אלו טהורות שאין עשויות אלא לחיזוק הסדור והסדן של מתכת טמאים משקלות שנשתברו אע "פ שמחזירן ושוקל בהן טהורים ייחד מהן לחצאי ליטרין שלישי ליטרין רביעי ליטרין טמאי ם ואלו הן גולמי כלי עץ שהן טמאים כל שהוא עתיד לשוף לגרד לכרכב ליטול בטונס היו מחוסרים כן אוגן אוזן ויד טמאים . מחוסרים חטיטה טהורים סאה שהוא עתיד לגוד מלמטה טמאה מלמעלה טהורה רשב "ג אומר כלי עץ אין מקבלים

טומאה עד שתיגמר מלאכתה וסאה משיקשר בה את המשיחות כל גולמי כלי עץ טמאים חוץ משל פרשע מפני שהם מחוסרים שליקה ר ' יהודה אומר העושה כלים מגפו של זית טהורים מפני שהן מחוסרים שליקה וממירים את מה שבהם.

מסכת כלים מציעא פרק ג

מ ג,א הכידון והגונין והפגיון והקסדא והמגפים שנחלקו הרי אלו טהורים שריון שנחלקו לארכו טהור לרחבו אם משמש מעין מלאכתו ראשונה טמא ואם לאו טהור . ומאימתי טהרתו משבלה ואינו משמש מעין מלאכתו בלה ונשתייר בו רחבו מלמעלה טמא רחבו מלמטה טהור ספת הימנו ועשה חוליא לתכשיט טמאה.

מ ג,ב מספרת של פרקים הרי זו טמאה בפ "ע וזו טמאה בפ "ע וכשהוא מחברם חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה. מספרת שנחלקה לשנים ר' יהודה מטמא מפני שהוא כתחלה חותך בה את הסכך ועכשיו חותך בה את הסכך וחכמים מטהרים.

מ ג,ג מכתב שניטל הכותב שלו טמא מפני המוחק ניטל המוחק שלו טמא מפני הכותב נחלק לשנים ונשתיירו בכותב לקשרי אצבעותיו [ובמוחק] מלא פס ידו טמא פחות מכן טהור.

מ ג,ד מכחול שניטל הזכר שלו אע "פ שהיה המקבל שלו מלא חלודה טמא ניטל המקבל שלו אם היה הזכר שלו מלא חלודה טהור מפני שהוא סורח את העין.

מ ג,ה זילמסטרון שניטלה כפה טמאה מפני מזלג ניטל מזלג טמאה מפני כפה נחלקה לשנים אם משמשת מעין מלאכתה ראשונ ה טמאה ואם לאו טהורה מרדה ניטל הרודה טמא מפני הצינורת ניטל הצינורת טמא מפני הרודה נחלק לשנים ונשתיירו בחרחור עד ז ' טפחים וברובע עד ד ' טפחים טמא פחות מכן טהור ואם מתחלה עשאו לכן אפילו פחות מכן טמא. ובקרדום אע"פ שניטלה מחסימותו טמאה.

מ ג,ו מגריפה שניטל פיה ונשתייר בה כמלא הסיט על פני כולה טמאה . ניטלה כולה. א"ר נתן בן יוסף בזו בית שמאי מטמאים ובית הלל מטהרין. האיזמל של דיקני טמא בפני עצמו כשהוא מחברו חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה . מחט של מוכסין שניטל עוקצה טמאה מפני חודה נטלה חודה טמאה מפני עוקצה . נחלקה לשנים אם משמשת מעין מלאכתן ראשונה טמאה ואם לאו טהורה . הסייף והסכין שהעלו חלודה טהורים שפן והשחיזן חזרו לטומאתן ראשונה . שפופרת של זהבין ושל זגגין ושל נפחין ושל עושה זכוכית שנחלקה לארכה טהורה לרחבה אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה טמאה אם לאו טהורה. כלבוס של ספרים ושל רופאין ושל עושי [כלי] זכוכית שנחלקה לשנים טהורה ושל נפחים שנחלקה לשנים טמאה מפני שהיא כתחילה חותה בה את הגחלים ועכשיו חותה בה את הגחלים רשב "ג אומר מפני שהוא כתחלה מנקב בה את הגחלים ועכשיו מנקב בה את הגחלים אנגיסטור טמא נחלק לשנים טהור דיופי טמא נ חלק לשנים טהור. המסמרות והסניפין שבו חיבור לטומאה ולהזאה.

מ ג,ז המטריד שנפרץ וניטל עוקצו טהור נחלק לשנים ונשתייר בו טפח טמא אפילו פותחת טהורים נתנן בפתיחת טמאין שבגל ושאפילו הן בכלי טמאין.

מ ג,ח טבעת של מתכת וחותם שלה של אלמוג ר ' נחמיה מטהר שהיה ר ' נחמיה אומר בטבעת הולכין אחר חותם בעול ובסממנין הולכין אחר הרוב הסממנין בסולם ובקולב אחר השלובים בעדשה אחר המסמר רבי שמעון בן אליעזר אומר משום ר ' יוסי בסולם אחר העומדים ובקולב אחר המשלובין ובמשפך אחר הקערה. השרתוע והדוקרן והמעדיר והמלקוט של כובסין שניטלה אחת מ שניהן ועשה של מתכת הרי אלו טמאין על כולן אמר ר' יהושע דבר חדש חדשו הסופרים ואין לי מה אשיב.

מ ג,ט מסרק של פשתן שנטלו שיניו אחת מבינתים טהור ניטלה הימנו שן אחת טהורה רבי שמעון מטמא מפני שהוא כותב בה. ואם התקינה להיות כותב בה. הכל מודים שהיא טמאה. ושל צמר שנחלק בין לארכו ובין לרחבו טמא . שן של זהב מקבלת טומאה ומזין עליה במקומה ויוצאין בה בשבת.

מסכת כלים מציעא פרק ד

מ ד,א כלי מתכות הבאות במדה כגון השידה התיבה והמגדל הבאין במדה טמאין כגון השולחן והטבלא והדולפקי של מתכת טמאים ושיעורן בטפח כלל אמרו כלי מתכ ת המחוסר השפה טמא המחוסר לטישה טהור דברי ר ' עקיבה וחכמים אומרים כלי מתכות שנתרועעו אם משמשין מעין מלאכתן ראשונה טמאין ואם לאו טהורין . כיצד דלי כדי למלאות בו לשתות. המיחם כדי להחם בו לשתות. והקיתון כדי לשמש בו את האורחין. ספל כדי להדיח בו <את> אחת מרגליו. נקבו קומקמין כדי לקבל חמין מיחם כדי לקבל סלעים הלבס כדי לקבל קיתונות . קיתונות כדי לקבל בו פרוטות . מדות היין והשמן שיעורן במשקין ורבי אליעזר אומר בפרוטות נר שיעורו במשקין ור ' אליעזר אומר בפרוטות.

מ ד,ב מקל שעשה בראשו [מסמר] להיות תופם בו במקום הדייש טהור ואם בשביל שלא תהא הארץ אוכלתו טמא. עשה בראשו להיות מכה בו טמא . לנוי טהור. ר"א בר צדוק אומר דוד אחד טמא ושני דודין טהור . פרגל שעשה בראשו מסמר להיות מכה בו טמא לנוי טהור.

מ ד,ג מסרק שיש בו דרבן ה "ז טמא <טמא מת>. חולץ של נגר שהוא מוציא בו את המספרים טמא מיניקת שעשאה לתחת הדלת אע "פ שמשתמש בה טהורה . היתה טמאה ועשאה לתחת הדלת טמאה עד שתטהר . ומאימתי טהרתה בית שמאי אומרים משיחבל וב"ה אומרים משיחבר דברי ר "מ ר' יהודה אומר ב "ש אומרים משיחבל ויחבר וב "ה אומרים משיחבל או משיחבר ר ' יוסי בר' יהודה אומר קנתור ש ל בנאי שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. כל כלי הסתת טמאין והערעין עמהם ר' יהודה אומר חוץ מן הערעין. האמה והמחוק של מתכת טמאין והמצופין טהורים אפרומביא טהורה עשה בה שלשלת טמאה. שלשלת שעשאה אפרומביא טמאה מפני שהוא ככלוניס . ג' דברים בסוס השילין והפגר והכולוניס. הכלונס של סוס טמא בפ "ע. המשיחות והרצועות תפורות [בו] חיבור וקשורות אינן חיבור אנדרטין וחוליות של צורה וכל היוצא משום מטבע הרי אלו טמאין . אנדרטין שעשאה בתוך הבית <אם לאור טמא>. אם לנוי טהור. ואם בשביל שיהא נותן

עליו את הכוס והקערה טמא מפני שהוא כדולפקי. שלשלת נר חבור על המסרק. אין שם מסרק חבור על הטבעת שלשלת דלי גדול ד ' טפחים ושל קטן ושל עולי רגלים עשרה קשר בו חבל או משיחה בין מלמעלה ובין מלמטה אפילו מאה אמה כולו חיבור <אחד>.
מ ד,ד מגירה שעשה שיניה לחור הדלת אע "פ שמשתמש בה טהורה. היתה טמאה ועשה להורה דלת טמאה עד שיקבענה במסמר הפכה בין מלמעלה ובין מלמטה ובין מן הצדדין טהורים. כיסוי קביא ומיחם כסוי טני ובית הדיו טמאין ושאר כל הכסויין טהורין.
מ ד ,ה הטבעות המקבלות את הרצועות הרי אלו טהורות שאינן עשויות אלא לנוי . העשויות להכביד את הרצועות ושהרצועות ת לויות בהן טמאות . ברזל שתחת צואר בהמה ושעל גבי צואר בהמה טמא . מסמר שהוא מחבר בו את הגלגל שלא ישמט טמאה ורבן שמעון בן גמליאל מטהר בזה מודה ר' יהודה לחכמים בכסוי טני של מתכת שעשה בו מראה נשבר ובטל מתשמישו טהור וחכ "א בין כך ובין כך טמא . מראה שנשברה אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה טמאה אם לאו טהורה . נטשטשה אם מראה רוב הפנים טמאה ואם לאו טהורה.
מ ד,ו רבי אליעזר אומר כלי מתכת שנטמא ונשבר והתיכו מזה עליו בו ביום ושונה עליו ברביעי ושנטמא והזה עליו ונשבר והתיכו שונה עליו בו ביום ר ' יהושע אומר אין הזאה פחות משלישי וש ביעי ר' נתן אומר ר ' אליעזר אומר כלי מתכת שנטמא ונשבר והתיכו והזה עליו ונשבר והתיכו ושנה עליו בו ביום ר ' יהושע אומר אין הזאה פחות משלישי ושביעי.
מ ד,ז מפתח של רכובה שנשבר מתוך רכובתו ר"מ מטמא ורבי יהודה מטהר ורבן שמעון בן גמליאל אומר חילוף הדברים . מסננת ש ל חרדל שנחלקה לארכה טהורה . לרחבה. אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה טמאה . ואם לאו טהורה. א"ר אלעזר בר' צדוק לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מסננת של חרדל שנפרצו בה שלשה נקבין מלמטה זה בצד זה שהיא טהורה על מה נחלקו על שנים שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין קיתון שהוא עתיד לטפוח על פיו ולעשותו כצינור <טהור> [טמא] עד שיטפח את פיו.

מסכת כלים מציעא פרק ה

מ ה,א כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה הבאין במדה ר ' מאיר אומר הרי הן ככלים וחכמים אומרין הרי הן כאהלין רבי נחמיה אומר קופות גדולות וסוגין הגדולים שיש להן שוליים והן מחזיקין מ' סאין בלח שהם כוריים ביבש אע "פ שאין מטלטלין במשתייר בהן וכמה הן אמה על אמה על רום שליש ישנן שש מאות ארבעים ושמונה טפח ראיה לדבר ממדת השלחן. ר' יוסי אומר בים שעשה שלמה הוא אומר (דברי הימים ב ד) מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל במקום אחר הוא אומר (מלכים א ז) אלפים בת יכיל א"א לומר אלפים שכבר נאמר שלשת אלפים ואי אפשר לומר שלשת אלפים שכבר נאמר אלפים אמור מעתה אלפים בלח שלשת אלפים ביבש. החזיונות שבטרקלין בעלי בתים האוכלים עליהם שאע"פ שחולקים כצפורן טמאין מפני שהן כטבלא ומעשה בבעל הבית אחד שה יו

לו נצרים בתוך והיו שואלין אותן לבית האבל ולבית המשתה ובא מעשה לפני חכמים וטמאום.

מ ה,ב מפני מה ארונות של נחתומין טמאות מפני שהן מיוחדין לכלי . של בעלי בתים טהורות עד שיחזירם לכלי ר ' שמעון אומר מפני מה סוור של נחתומין הפרוס טמא מפני שהוא קורץ ומוליך עליו מקרצות לתנור ושל בעלי בתים אם התקינו להיות קורץ ומוליך עליו מקרצות לתנור טמא.

מ ה,ג סרוד של צפירה אם יש לו גפים טהור ר "ש בן אלעזר אומר אע "פ שאין לו גפים טמא ומפמה של סלתין טמא מפני שהוא מחזירו לכלי ושל בעלי בתים טהור עד שיחזירו לכלי ר"ש בן יהודה אומר משום ר ' שמעון אף של סלתין טהור עד שיחזירו לכלי ר ' יהודה אומר של גדלת טמא מושב מפני שעודיהו כלי הבנות יושבות בתוכו וגודלות.

מ ה,ד כל התלויין הנקובין חבור ור ' יוחנן בן נורי אמר אף הרוקי מוסף עליהן תלוי זיני וספטני מפני שהן מסייעין בשעת מלא כה תלוי בית הלגינין ובית הכוסות התפור טמא קשור וענוב טהור רבי שמעון בן אלעזר אומר משום ר ' מאיר כל התלויין טמאים לא טיהרו אלא תלוי נפה וכברה של בעל הבית אלא בזמן שהוא שני ראשין מצד אחד . כל הבורית טהורה בורית מחרישה טמאה וכל החתיכות טמאות וחתיכה אלתות טהורה.

מ ה,ה כל הנבלין טהורין ונבלי שרץ טמאין.

מ ה,ו כל המשקין טמאין ומשקה בית מטבחיא טהורין ואלו הן משקה בית מטבחיא הדם והמים. נטמאו בפנים אע"פ שיצאו לחוץ טהורים נטמאו בחוץ ונכנסו בפנים טמאים.

מ ה,ז ספר עזרה שיצא לחוץ מטמא את הידים ולא ספר עזרה בלבד אמרו א לא אפילו נביאים וחומשים. וספר אחר שנכנס לשם מטמא את הידים . מטפחות בני לוי טהורות כיוצא בו בעל הבית שעשה מטפחות לחפות בהן כתלים ועמודין טהורים מלבני לוי טהורין כיוצא בו בעל הבית שעשה מלבן להיות נותנו ממטה למטה ומאבוס לאבוס טהור ייחדו למטה אחת ר "מ ור ' יהודה מטמאין ר ' יוסי ור "ש מטהרין שאינו עושה מלאכה בגופו.

מ ה,ח רבי יהודה אומר מרכוף של זמר טהור שלא נעשה [אלא] לשמש עם הקרקע עשה בראשו מסמר להיות תופס בו ממקום הדייש טהור ור ' יוסי בר ' יהודה אומר מצודת העכברים שיש בה בית קבול טמאה הקוד והקערה האונפולה ותמחוי ש נחלקו אע "פ שמקבלין על דופנותיהן כאלפסין טהורין . המטה והכסא והספסל והקתדרא והעריסה שנתפרקו טהורין. מטה שנתפרקה כל אבר ואבר טמא בפני עצמו מודים חכמים לר' מאיר שאין חבלים חיבור למטה עד שיסרוג בה ג' בתים לכל רוח.

מ ה,ט עריסה מאימתי מקבלת טומאה משתגמר מלאכתה ואם עתיד לעשות לה עגלה טהורה בית הלגינין ובית הכוסות של תמרה שחיסם וקינב מבחוץ שאע "פ שלא קינב מבפנים טמא שכן מקיימין הקנינין הקטנים והקלתות משיחסם ויקניב הקנונין הגדולים והסאין הגדולים משיעשה שני דורין לרוחב שלהן חוץ מזה שעל גבי הארוני נפה וכברה וכף של מא זנים משיעשה דיר לרוחב שלהן חוץ מזה שעל גבי האריג . הקופה משיעשה שתי צבירות לרוחב שלה חוץ מזה שעל גבי האריג. הערק משיעשה בה צבירה אחת חוץ מזה שעל גבי האריג . הסלין של גמלים התירן טהורים קשרן טמאין ומטמאין ומטהרין אפילו עשרה פעמים ביום סלי נצרין שלא קנבן ומ שתמש בהן עראי טמאין היה עתיד

לחסם ולקלב אע "פ שהוא משתמש בהן עראי ומשליכן טהורים ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין.
מ ה,י חומר בכלי פפיר מכלי נצרין שאין מקבלין טומאה אלא משתגמר מלאכתן וכלי פפיר כיון שעשה חור אחד על גבי הרחב שלהן טמאין.

מסכת כלים מציעא פרק ו

מ ו,א כלי עור מאימתי מקבלין טומאה הסנדל משיקמע והמנעל משיגוב מעל האימום ואם עתיד לכרכב עד שיכרכב ולשרטט עד שישרטט איסקורטיא משישטרטף וקורטבליא משירטט עור העריסה שהוא עתיד לעשות לו טיבור טהור עד שיעשה לו טיבור רבי יהודה אומר בכר אין פחות מחמשה וב כסת אין פחות משלשה. כלי עצם מאימתי מקבלין טומאה משתגמר מלאכתה מחוסרים כסויין טמאין שופר טהור חתכו לקרן טמא הקרן שהוא משתמש בה ומשליכה טהורה חשב עליה מקבלת טומאה מכאן ולהבא חותל של תמרה שהוא עתיד לאכול התמרה ולזורקו טהור חשב להכניס ולהוציא בו מן הבית ומן השדה טמא.
מ ו,ב כל הכלים הנארגים במחט כגון הכיס ואנפיליא אין מקבלין טומאה עד שתגמר מלאכתן ר' יהודה אומר בכיס עד כדי לקבל פרוטה ואנפיליא כדי לקבל את הבקעת . כל הכלים הנארגין ע "ג מחט כגון גרגותני ומצודה כיון שעשה בהן בית קיבול מלאכתן טמאין. הסל והפוחלץ של ג מלים ופיפיראות שעשאן מתחלתן מקבלי רמונין טמאים ר ' שמעון אומר פיפיארת שאינה יכולה לינטל בגפיים ולצאת בפתח טהורה . חמת חדשה אע"פ שמקבל רמונין טהורה תפרה ונקרעה שיעורה ברמונים ר ' אליעזר אומר בפקעיות של שתי מארבע במנה שהוא ארבעים בסלע המסחיט של דלת הרי זה טמא מפני שהוא נותן עליו עד שלא יכלה הראשון. נתפרק התחתון טמא העליון טהור ושיעורו בטפח.
מ ו,ג ר' יהודה אומר בהן ג' מדות משום ר' עקיבה העשוי לשמש את האדם כגון הסולם. את הכלים כגון הקולב מנורה ואנחותא טהורין . העשוי לשמש את האדם ואת משמשי אדם כגון השלחן והטבלא והדולפקי טמאין. בית הלגינין ובית הכוסות של עץ שנפחת אחת מהן טהור ואין חיבור לו נפחת השני טהור ואין חיבור לו נפחתו שלשתן כולן טהורין. ד' סלין שבמרחץ שנפחת אחת מהן טהור ואין חבור להן נפחת השני טהור . וחיבור לו נפחתו שנים מצד אחד הרחב שביניהן כולו טהור נפח תו שנים זה כנגד זה הרחב שביניהן חולקים אותו המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור . נפחתו שנים אלכסון הרחב שביניהן כולו טמא משפלת שאמצעיתה גבוהה וזויותיה יורדות ונפחתה מצד אחד טמאה מפני שהיא מקבלת בצד השני נפחתה מצד השני טהורה ושאר כל הכלים שאין יכולים לק בל זיתים כגון השפופרת והקנונין שיעורן ברובן דברי ר "מ ר' אלעזר בר"ש אומר בתבלין נפרצו שיעורן בתבלין נפגמו שיעורן כמה שהן א"ר יהודה לא הוזכרו רמוני באדן וחצרי גבע של בית הכותים אלא שמתעשרין בודאי בכל מקום.
מ ו,ד ר' יהודה אומר מביא גדולה שבגדולה או קטנה שבקט נות ומביא כוס מלא מים ומביא אוכלין שאינן בולעין ונותנן לתוכו עד שיחזרו המים לכמות שהיו וחוזרן וחולקן

אמר לו רבי יוסי אף את נתתה שיעור לשיעורין וכי מי מודיעני איזו גדולה איזו קטנה אלא הכל לפי דעתו של רואה . בכוש הבינוני <בשפוד הבינוני> במרדה הבינוני בעובי המרדע עובי ב ' אצבעות והקיפו טפח . אצבע מד ' אצבעות בטפח טפח משה טפחים באמה זרת אמורה בתורה חצי אמה של ששה טפחים אמה בינונית זה אמה של חמשה טפחים.

מ ו,ה ר"מ אומר כל המדות שאמרו חכמים בכרם כגון חרבן הכרם ומחול הכרם ופיסקי עריס ומותר אפיפירות כולן באמה של ה ' טפחים חוץ ממזבח הזהב והקרן והסובב והיסוד שהן באמה של ה ' טפחים שנאמר (יחזקאל מג) ואלה מדות המזבח באמה שיהו למזבח שתי מדות יכול יהו כולן באמה של חמשה טפחים תלמוד לומר (שם) באמות אמה אמה וטפח באמה שהיא יתירה על חברתה טפח.

מסכת כלים מציעא פרק ז

מ ז,א מלא תרווד רקב שאמרו ישנו מעיקר אצבעותיו ולמעלה דר "מ וחכ"א מלא חפניו <גוש מארץ טהרה> גוש מבית הפרס וגוש מארץ <טהרה וגוש מארץ> העמים שיעורן כפיקה גדולה של סקאין [שהוא כחותם המרצופין] וישנו בצד העליון של מגופת החבית הלחמיות ר' טרפון אומר עפר בית הפרס כדי לחפות בו עצם כשעורה. האגרוף שאמרו ר' טרפון פושט ראשי אצבעותיו ומראה רבי עקיבה קופץ ראשי אצבעותיו ומראה רבי יהודה מניח אצבעו על גודלו כופל חוזר ומוריד רבי יוסי אומר ישנו כראש כרים גדול של צפורי אחרים אמרו משמו טפח ושליש טפח וכך היו משערין עד שלא יבא בן בטיח . מידות יין ושמן שיעורן כפיקה גדולה שלהן ואי זו היא פיקה גדולה שלהן הנכנס דרך פיהם בד "א מלמטה אבל מן הצד הרי אלו טמאים מפני שהן מקבלים מן הנקב ולמטה . תחלתן אין מקבלים טומאה עד שיפח ויגם נגממו שיעורן במה שהן . ר' שמעון אומר מדות שיעורן במשקין.

מ ז,ב העושה כלים מן הגדל בים טמאין חיבר להן מן הגדל בארץ כדרך חבורן לטומאה אפילו כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה דבר שכליו מקבל טומאה טמא ודבר שאין כליו מקבל טומאה טהור ר ' יהודה אומר כלים ראויים לטומאה וטיהרום לכשתמצא להן שלא יהו טמאין העושה כלים מעצמות העופות טהורין חיבר להן מן הגדל בארץ אפילו חוט ואפילו משיחה דבר המקבל טומאה טמא א "ר יוחנן בן נורי מפני מה שנה כנף העוז מכל הכנפים [להחמיר] אלא שכל הכנפים המקבלות טמאות ושאין מקבלות טהורות . ביצת תרנגולת המצופה טהורה לפי שאינה אלא במעמד ר ' שמעון בן אלעזר אומר משום ר "מ אף ביצת תרנג ולת מצופה מקבלת כל שהוא טמאה ולא הוזכרו כנף העוז וביצת הנעמית אלא בהווה.

מ ז,ג העושה כלים מדבר שהוא מעמיד טמא מדבר שאינו של מעמיד טהור . הלפת ואתרוג ודלעת יבישה שחקקום תינוקות למוד בהן את העפר או שהתקינן לכף טהורין . הרימון והאלון והאגוז שחקקום תינוקות או שהתקינן לכף מאזנים טמאות מכתש של פחמי שיש בו בית קבלת אבר טהור כדרכו מלמעלה טמא . שפופרת שחתכה ונתן בה

המזוזה ואח"כ נתנה בכותל אפילו שלא כדרך קבלתה טהורה נתנה בכותל ואח "כ נתן בה את המזוזה כדרך קבלתה טמאה שלא כדרך קבלתה טהורה קבעה אפילו כדרך קבלתה טהורה.

מ ז,ד קנה מאזנים והמחוק שיש בהן בית קבול מתכות והאסל שיש בו בית קבול מעות וקנה עני שיש בו בית קבול מים ומקל שיש בה בית קבול מזוזה ומרגליות כולו אינו טמא אלא המשמש את הצורך ועל כולן אמר רבן יוחנן בן זכאי אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר אם אומר עכשיו מלמד א ני את הרמאין לרמות אם לא אומר עכשיו אני מונע את התלמיד ומטמא את הטהרות דבר אחר שלא יהו הרמאין אומרין אין חכמים בקיאין במעשיהן. מפני מה תחתית של צורפי זהבים טמאה מפני שמכניס לתוכה גרוטאות ושל נפחין הרי זו טהורה ואם התקינה להיות מכניס לתוכה גרוטאות ושל נפחי ן הרי זו טהורה ואם התקינה להיות מכניס לתוכה גרוטאות <הכל מודין> שהיא טמאה. משחזת שיש בה בית קבול שמן ופנקס שיש בה בית קבול שעוה כולן אין טמא אלא המשמש את הצורך . מחצלת מאימתי מקבלת טומאה משיחסם ויקנב ר ' יהודה אומר משיקשר ראשי המעדנין שלא היו דבלולין יוצאי ן הימנה כל שלצורך המעדנין טמאה כל שלא לצורך המעדנין טהורה. שפופרת [הקנה] מאימתי מקבלת טומאה משיחסם ויקנב ר ' יהודה אומר משיוציא את הזכר מתוכה הקרן מאימתי מקבלת טומאה משתגמר מלאכתה רבן שמעון בן גמליאל אומר משיוציא את הזכר מתוכה . הקרויה. מאימתי מקבלת טומאה משתגמר מלאכתה רבן שמעון בן גמליאל אומר משיוציא את בני מעיין מתוכה וכולן שמצאן חתוכין ומנוקבין טמאין מצא גולמיהן טהורין בידוע שאינן כלים.

מסכת כלים מציעא פרק ח

מ ח,א שידה שהמגורות שלה מבפנים נמדדות עמה ומבחוץ אין נמדדות עמה אבל מודד את החלל ור' יהודה אומר מודד את מקומו מבפנים אמר ר "ש <שזורי> לא נחלקו ב"ש וב"ה על עובי הרגלים ועל עובי הליזבזין שאין נמדדין עמה על מה נחלקו על הבינים שב"ש אומרים אין נמדדין ובה"א נמדדין מוכני שומט ומודד. מעקה שבמגדל והכסת שבו בזמן שהן קבועין נמדדין עמה ושאין קבועין אין נמדדין עמה. הדפין של קיטליזקי הרי אלו טהורין הגשושין של קיטליזקי אע "פ שמופקדין ומונחין בד ' זויות הבית טמאין ד ' רגלים שבד' זויותיה ושאר הרגלים שלה טהורות. חמור שתחת המלבן והספסלים שתחת הרגלים טהורים. כפותים שתחת הרגלים אע "פ שחקוקים ומקבלין טהורים ואין בהן משום קבול מלבן של מטה ושל עריסה נקליטי המטה ולווחין של סקבים וכרעים של שלחן ויד של סכין בזמן שהן קבועין חבור לטומאה ולהזאה . ניטלין ונתנין אינן חבור לא לטומאה ולא להזאה מלבן של עריסה שהוא מלובש בפיקות ויש לו רגלים טמא מסורג בחבלין ואין לו רגלים ר "מ ורבי יהודה מטמאין רבי יוסי ור "ש מטהרין שאינו עושה מלאכה בגופו.

מ ח,ב בראשונה היו אומרים מטה שגדד בה שתי לשונות לוכסן או ב ' כרעים אלכסון או שגדד בה טפח על טפח אלכסון טהורה רבותינו אומרים גודד מלמטה ועולה עד שימעטנה

פחות מטפח. מטה שעשה שתי לשונות שלה מלווחין מרוח אחת טמאה עשה ארבעתן מלווחין או שנטלו שנים אלכסון טהורה נטלה קצרה וב ' כרעיים טמאה מפני שהיא כשירי המטה מטה וישן עליה ואם מתחלה עשאה לכן טהורה מפני שהוא כאדוניא . ארוכה ושתי כרעים ר ' נחמיה מטמא מפני שנ ותנה בצד המטה או בצד האבוס וישן עליה וחכמים מטהרין. מטה שפירש ממנה אבר אחד ונתנו בזויות והחליפו וכן בשני וכן בשלישי וכן ברביעי וכן בחמישי וכן בששי וכן בשביעי עדיין טמאה מדרס ואם החליף את השמיני טהורה מן המדרס אבל טמאה מגע מדרס חוזר לאחרון ונתנו בזויות והח ליפו וכן בשני וכן בשלישי וכן ברביעי וכן בחמישי וכן בששי וכן בשביעי עדיין טמאה מגע מדרס ואם החליף את השמיני טהורה בד "א בזמן שהתחיל מן האחרון אבל אם התחיל מן הראשון אע"פ שלא החליף את השמיני טהורה.

מ ח,ג מטה מטמאת חבילה ומטהרת חבילה ד "ר אליעזר וחכ "א מטמאת אב רין ומטהרת אברין כיצד כרע שפירש עם הארוכה ועם הקצרה רבי אליעזר אומר הרי זו חבור ואם הטבולה הרי זה חוצצת וחכ "א אינה חיבור ואם הטבילוה הרי זו חוצצת ד "ר שמעון רבי אומר רבי אליעזר אומר אין מטה חבילה אלא כשהיא שלמה מטה שנחלקה לשמונה מטות טמאה מפני שמחזירה קבוע במסמר טהורה.

מסכת כלים מציעא פרק ט

מ ט,א כליבה של חייטין טמאה טמא מת פירש הימנה אבר אחד טמאה ושני אברים טהורה. עריסה של בנות הרי זו טמאה טמא מת היתה משמשת שכיבה הרי זו טמאה מדרס. שמוכרים עליה את הכלים הרי זו טמאה טמא מת . היתה משמשת ישיבה ושכיבה הרי זו טמאה מדרס. מטה שנפחתו מעיין שלה ואין חבלים מחוברין לה ונשתייר בה כדי ישיבה ושכיבה הרי זו טמאה מדרס היו דבלולין יוצאין ממנה הרי אלו טמאין מפני שהוא מחזירן החבל היוצא מן המטה עד ה ' טפחים טהור מחמשה ועד עשרה טמא מעשרה ולמעלה טהור עשרה וכל מטה הימנו . הזה ע ל החבל בתוך י ' טפחים טהורה וכשהוא מטביל את המטה צריך להטביל את החבל עשרה טפחים טהורה וכשהוא מטביל את המטה צריך להטביל את החבל י' טפחים כרע שהיא טמאה מדרס וחברה על המטה טהורה הכרע וכן במזרן וכן בשן של מעדר.

מ ט,ב החבל שהוא מסרג את המטה אפי' מאה אמה כולן חבור אחד קשר בו חבל אחר מן הקשר ולפנים חבור מן הקשר ולחוץ אין חבור הכניסו לתוך ג ' בתים [אפי' ק' אמה] כולו חבור אחד. החבל הקשור בחרס אפילו ק ' אמה כולו חבור אחד . קשר בו חבל אחר מן הקשר ולפנים חבור מן הקשר ולחוץ אינו חבור א "ר אליעזר בן יעקב בד "א דרך עלייה אבל דרך ירידה אפילו קשור בקשור כולו חבור אחד . החוט שהטילו למחט אפילו קשור משני צדדין הרי זה אינו חבור הכניסו לבגד החוט חבור לבגד ואין המחט חבור לחוט . המשיחות והרצועות שבמשיחות הספרים ושבמטפחות התינוקות תפורות חבור קשורות אינן חבור ושבאזני כלי חרס אפי ' תפורות אינן חבור [שאין חבור] לכלי חרס. שירים שבכרעי מטה אוצין חבור רפין אינן חבור ושבאזני הזב אפי' אוצין אינן חבור.

מ ט,ג זה חומר מדרס מבזב מזרן שהוא מכרך בו את המטה והכניסו לבית שהמת בתוכו אע"פ שאין באהל אלא כל שהוא המטה טמאה חבלין הנוגעין במת דרס עליו הזב ב תוך י' טפחים הוא טמא ומטה טהורה . מזרן שהוא מכרך בו את המטה ונגע בהן המת טמאין טומאת שבעה נגע בהן השרץ טמאין טומאת ערב פרשו טמאין טומאת ערב נגעו בהן משקים פסולין פרשו פסולין . זה הכלל כל טומאה ששוה מטה למזרן כגון טומאת המת והזבה בתוך עשרה טפחים חבור לטומאה יתר על כן אינו חבור ר ' אלעזר בר ר ' צדוק אומר משום רשב"ג עד שבעה טפחים.

מסכת כלים מציעא פרק י

מ י,א תיבה שהיא מלאה כלים וקבע לו כסוי טמאה היתה ריקנית וקבע לה כסוי טהורה למה זה דומה לכדים ריקנית שהיא מלאה רוח שהיא טהורה . תיבה שהיא טמא מת וקבע לה מדרס טה ורה מכלל טומאה ומקבלת טומאה מכאן ולהבא תיבה שחציה פתוח וחציה נעול טמאה מדרס טמא מת נפחתה מלמעלה טמאה מפני שהיא מקבלת מלמטה נפחתה מלמטה ר"מ מטמא וחכמים מטהרין מפני שבטל העיקר בטל הטפלה חמת שנפחתה הרי זה טמאה שבתחלה משמשת ישיבה ושכיבה עם מלאכתה ועכשיו משמשת ישיבה ושכיבה דר"מ וחכ"א מפני שבטל העיקר בטל הטפלה מודים חכמים לר "מ <ולר"ש> בכר וכסת של עור שנקרעו שאע "פ שאינן מקבלין את מה שבתוכן שהן טמאין ואין צריך לומר בכרים ובשק לא שהן טמאין משום קבול אלא משום אריג רבי יוסי אומר תיבת הבלנין שהיא גבוהה י ' טפחים ויש לה לזביז טמאה שמתחלה לכך נעשית להיות עולה ויושב בראשה.

מ י,ב תיבה שמוכרין עליה שמן במרחץ טמא מת <וטמא מדרס> הביא נסר וקבעו מלזבז ללזביז להיות יושב עליה טמאה ואינו טמא אלא המשמש את הצורך . ארבעה לווחין שבארבע זויותיה אם היו רחבות טפח טמאות . טבלא העליונה שמרצ ים עליה את המעות אע"פ שיש לה לזבז טהורה הביא טבלא אחרת וקבע לה לזביז להיות יושב עליה טמאה ואינו טמא אלא המשמש את הצורך. סריד של חייטין יש לו גפים טמא אין לו גפים טהור הביא נסר וקבע מלזביז לליזביז להיות יושב עליו טמא [מדרס] ואינו טמא אלא המשמש את הצורך. שולחנות שבכרכין שאוכלין עליהן אע "פ שקבען במסמר טמאין הביא כסא וקבע לו מלזביז ללזביז להיות יושב עליו טמא ואין טמא אלא המשמש את הצורך . הכוסות שבבמה הרי אלו טהורין שלא נעשו אלא לשמש עם הקרקע והבדדין טהור שאינו אלא ישיבת של צער.

מסכת כלים מציעא פרק יא

מ יא,א עריבה שהיא פחותה שני לוגין הרי היא כקערה ושעורה בזיתים ומשני לוגין עד ט' קבין אפילו זבין וזבות נדות ויולדות יושבות ושוכבות בתוכה טהורה . נסדקה ואינה מעמדת את <הרגלים אלא> המים כדי להדיח בה אחת מרגלים הרי היא כטמא מת ומקבלת טמאה מדרס דברי ר ' יוסי בר' יהודה רבי אומר כשיחשב עליה ר ' יוסי אומר [נטמאת ונטהרת] אפי' עשרה פעמים ביום כיצד בגשמים ונתפחה טהורה בקנים טמאה ומטהרת אפילו פעמים ביום נפחתה במיני זתים טהורה מכלל טמאה . חשב עליה רבי מטמא וחכ"א עד שיעשה בה מעשה יתר על כן שנסדקה אפי ' זבין וזבות נדות ויולדות יושבות ושוכבות טהורה נפחתה במוציא רמונים טהורה מכלל הטומאה . חשב עליה ר"ע מטמא וחכמים מטהרין עד שיקצע א"ר יוסי מעשה שהביאו מכפר עריס לפני רשב"ג יותר מששים עריבות והיה משערן גדולה לסאה סאה וקטנה לשני לוגין וקרובים דברים של סאה סאה מחזקת ט' קבין.

מ יא,ב עריבה הפיסינות שמשני לוג ועד ט' קבין ב"ש אומרים מדרס וב"ה אומרים טמא מת והחבית ב "ש אומרים מלאה ועומדת וב "ה אומרים מלאה וצרורה רבי יוסי ברבי יהודה אומר חילוף הן דברים . יד הקרדום חבור לטומאה בין בשעת מלאכה ובין שלא בשעת מלאכה ואם לא קבעו כל צרכו הרי זה אינו חבור . מקל שנתנו בקרדום לבקע בו לשעה בשעת מלאכה חבור שלא בשעת מלאכה אינו חבור . מסמר שנתנו בדיוסטר להיות מסיך עליו חבור לטומאה בין בשעת מלאכה ובין שלא בשעת מלאכה קבעו בכלונס בשעת מלאכה חבור שלא בשעת מלאכה אין חבור . עשה בו כסא אין טמא אלא הצורך וכמה הוא הצורך מקום ישיבה טפח . כסא שנתנו בבנין ובנה עליו כדרך ישיבתו טמא שלא כדרך ישיבתו טהור קבעו אפילו שלא כדרך ישיבתו טהור נתנו למעלה אפילו שלא כדרך ישיבתו טמא קבעו כדרך ישיבתו טהור נתנו למעלה אפילו שלא כדרך ישיבתו טמא קבעו כדרך ישיבתו טמא שלא כדרך ישיבתו טהור.

מ יא,ג ארוכה של מטה שעשה לקורות היא טמאה ומטה טמאה קבעו היא טהורה ומטה טמאה שתי ארוכות של מטה שעשאן לקורות הן טמאות ומטה טמאה קבעו הן טהורות ומטה טהורה . מפץ שעשאו לקורות אף על פי שמשתמש בו טהור היה טמא ועשאו לקורות טמא עד שיקבענו במסמר במה דברים אמורים מלמטה אבל מלמעלה קבעו ולא נתן עליו מעזיבה נתן עליו מעזיבה ולא קבעו טמא קבעו ונתן עליו מעזיבה טהור . מאימתי טהרתו ב"ש אומרים משיחבל ובה"א משיחבר דברי ר"מ רבי יהודה אומר משיחבל ויחבר וב"ה אומרים משיחבל או משיחבר.

מ יא,ד סדין שהוא טמא טמא מת ועשאו וילון הרי הוא כט מא מת [ואין] מקבל טומאת מדרס דברי ר' יוסי בר' יהודה. ור"א בר"ש אומר טהור מכלל טמא ומקבל טומאה מכאן ולהבא ומאימתי טהור משבלה ואין משמש מעין מלאכתו בלה ונשתייר בו רובו מלמעלה טמא רובו מלמטה טהור ואם היה גדול וקיצע לפתח קטן מקבל טומאה מכאן ולהבא . סדין שהוא טמא טמא מת ועשאו קלע לספינה הרי הוא כטמא מת ואין מקבל טומאת מדרס דברי ר' יוסי בר' יהודה ור' אלעזר בר"ש אומרים טהור מכלל טומאה ומקבל טומאה מכאן ולהבא ומאימתי טהרתו משבלה ואינו משמש מעין מלאכתו . בלה ונשתייר רובו מלמעלה טמא רובו מלמטה טהור ואם היה גדול וקיצע ו ועשאו קלע לספינה קטנה מקבל טומאה מכאן ולהבא.

מ יא,ה הסדינין והסגוסין שנתנן בארץ להיות מהלך עליהן קבעו במסמר טמא עשאן לחפות בהן זיזין ועמודים כתלים וחלונות מטמאין טומאת אוהלין ואם היתה מחצלת הרי זו טהורה אין לך היוצא מן העץ מטמא טומאת אוהלין אלא פשתן בלב ד. מחצלת שעשאה לאוהלין וחשב עליה לשכיבה טהורה עשאה לשכיבה וחשב עליה לאהלין עד שלא קשר ראשי המעדנין טהורה משקשר ראשי המעדנין טמאה דר "מ ר' יהודה אומר מטמאת ומטהרת אפי' י' פעמים ביום כיצד התירה וקשרה טמאה מטמאת ומטהרת אפי ' י' פעמים ביום. נחלקה לאורכה טהורה לרחבה ונשתיירו בה שלשה מעדנין שהן ו ' טפחים בין מעדן למעדן טפח מכאן וטפח מכאן טמאה פחות מכן טהורה ואם מתחלה עשאה לכך אפי ' פחות מכן טמאה ר' נתן אומר שירי מחצלת שבעה טפחים ושירי המפץ ששה טפחים.

מסכת כלים בתרא פרק א

ב א,א הנוגע בעמודין שבצדדין מכאן ומכאן ובמכבש שעל גבי הקנים אע "פ שחקוק ומקבל טהור ואינו טמא אלא הנוגע בברזל לבד . נדה שמשכה את החבל ודרסה על הקנה העולה ויורד הבגד טמא מעשה באשה אחת שהיתה אורגת בגד בטהרה ובאת לפני ר ' ישמעאל והיה בודקה אמרה לו רבי יודעת אני של א נטמא הבגד אלא שלא היה בלבי לשומרו. מתוך בדיקות שהיה בודקה ר ' ישמעאל אמרה לו רבי יודעת אני שנכנסה נדה ומשכה עמי בחבל א "ר ישמעאל כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא נתכוון לשומרו טמא . שוב מעשה באשה אחת שהיתה אורגת מפה בטהרה ובאתה לפני ר ' ישמעאל והיה בוד קה אמרה לו רבי יודעת אני שלא נטמאת המפה אלא שלא היה בלבי לשומרה. מתוך בדיקות שהיה רבי ישמעאל בודקה אמרה לו רבי יודעת אני שנפסקה נימה וקשרתיה בפי א "ר ישמעאל כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים אם לא נתכוון לשומרו טמא.

ב א,ב חולדה שגררה את העירה שהוא עתיד לה חזירה והכניסתו לבית שהמת בתוכו אע"פ שאין באהל אלא כל שהוא הבגד טמא טמא מת . דרס עליה הזב בתוך י ' טפחים הבגד טמא מדרס. שתי כל זמן שהוא עתיד לארוג חבור לאריג . גמר מלארוג אינו טמא אלא עד מקום שהוא עתיד לפצוע. הנוגע בפסיקות של שתי ושל ערב הרי זה אינו חבור. ר' יוסי אומר הנוגע בפסיקות של שתי עד ג ' אצבעות חבור מפני שחבובים אומן מחלידו לתוכו. הנוגע בצמר שעל גבי האומה ובטווי <שעל גבי הפלך > טהור ובכוש ובעומד טמא. נוגע בשחור שעל גבי השחור טהור אבל אם היה כולו שחור מצד אחד והעבירו ע"ג לבן או כולו לבן מצד אחד והעב ירו על גבי שחור טמא . החרב שפירשה עם יתדות המחרישה הרי זו טמאה מפני שהוא מנקר בה חוליות של באר העיין שבמעצד והעיין שבמחרישה והמסוה שבמעדר בזמן שהן קבועין חבור לטומאה ולהזאה . בזמן שהן בפני עצמן טהורין. המשיחות והרצועות שבמעדר תפורות חבור וקשורות אין חבור . מכבש של נגר בזמן שהוא קבוע חבור לטומאה ולהזאה. ניטל אין חבור לא לטומאה ולא להזאה

רבי יהודה אומר אף הנוגע במלבן של מסר הגדול מכאן ומכאן טהור ואינו טמא אלא מקום החיות יד מכאן ומכאן כלפי הברזל.

ב א,ג השלחן והטבלא והדולפקי שנתקסמו ונשתייר בהן טפח טמאים שלח ן שגררו התחתון טמא והעליון טהור מתפרק מקבל טומאה מכאן ולהבא טבלא שגררה העליונה טמאה והתחתונה טהורה נתפרקה מקבלת טומאה מכאן ולהבא . טבלא שמלאה עצים ותקעה טהורה חיפה בנסרים טמאה. שלחן שחפהו בשיש להיות אוכל עליו אע "פ שעשה לו עץ רחב להיות מקבל בו את השיש טהור שלא עשאו אלא לחזוק להיות מקבל בו את השיש. הספסלין שבפונדקאות אע "פ שנקובין ומכניסין בהם את הרגלים טהורים . קבע במסמר טמאין. הספסלין של מלמדי תינוקות אע "פ שנקובין ומכניסין בהן טהורין קבען במסמר טמאין ספסל שנתפרק טהור . סירגו במשיחות או בחבלים טמא . טרקיש שעשה לו עץ כמין שירתוע להיות אוכל עליו טהור עשה לו עץ רחב לצרכיו טמא . כסא שקבעו בעריבה כדרך ישיבתו טמא שלא כדרך ישיבתו טהור העשוי בה ב "ש מטמאין וב "ה מטהרין דברי ר"מ ר' יהודה אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על העשוי בה שהוא טהור ושמאי היה מטמא על מה נחלקו על שהביא ממקום אחר וקבעו בה שב "ש מטמאין וב"ה מטהרין א"ר יוסי רואה אני את דברי שמאי שאני אומר מלבן אפילו מבית האומן טמא.

ב א,ד ישיבת הקרון התירה טהורה קשרה טמאה ושבאחורי הקרון בין כך ובין כך טהורה שאינה אלא ישיבת הצער . ישיבת הסתת התירה טהורה קשרה טמאה מטמאת ומטהרת אפילו י' פעמים ביום. עור האסלא וחלל שלה הרי אלו נמדדין בטפח הזהב והפרד שלפני המטה הרי אלו טמאין מדרס. דפין שחובטין עליו את השלחין הרי זה טמא טמא מת זה הכלל כל שניטל ואין רגליו נטלות עמו בין של עץ ובין של אבן טהור וכל שניטל ורגליו נטלות עמו של עץ טהור של אבן טמא. מכבש של שכף שהוא מותח עליו את העור ומניח עליו את האבן אע"פ שחקוק ומקבל טהור ואין בו משום כלי קבול.

מסכת כלים בתרא פרק ב

ב ב,א כופת חלקה שאין בה גובה טפח טהור ושיש בה גובה טפח ר "מ ור"ש מטמאין ר' יוסי ור' אלעזר בר' צדוק מטהרין אמר ר "מ מעשה באחד שכיפת שתי כיפין של תמרה להיות יושב עליה ובא מעשה לפני חכמים וטמאוה . א"ר שמעון מעשה באחד שהביא גרופית של זית שהוא משופה כמגדל לפני ר ' עקיבה ואמר על זו הייתי יושב וטמאוה לו ראה תלמידיו תוהין אמר להן מה לכם תוהין כעורה מזה טימא רבי יהושע . א"ר יוסי מעשה בד' זקנים שהיו יושבין אצל רבי אלעזר בן עזריה חרש בצפורי רבי חוצפית ור ' ישבב ורבי חלפתא ורבי יוחנן בן נורי והביאו לפניהם ראש כלונס אחד שהוא נטול ברהיטני ואמר על זה הייתי יושב וטהרתיו לו א"ר אלעזר ברבי צדוק ראשי כלונסאות היו בהר הבית שעליהן אומנין יושבין ושפין את האבנים ולא חשו להן חכמים משום טומאה וכן היה רבי אלעזר ברבי צדוק אומר שני כתפין היו בבית אבא אחד טמא ואחד טהור אמרתי לפני אבא מפני מה זה טמא וזה טהור אמר לי זה שהוא חקוק טמא וזה שאין חקוק טהור ועל יו ישב חגי הנביא . וכולן אם לא נתכוין לחוקקן טהורין מצאן חקוקין וחשב

עליהן מקבלין טומאה מכאן ולהבא . חשב עליהן חרש שוטה וקטן או אדם שאינן שלו טהורין.

ב ב,ב כף שהכהנים גובלין בה וכן חבית של קדרה אם חקוקין ומקבלין כל שהן טמאין ואם לאו טהורין. מעשה בטבחו של אונקלוס הגר שהביא פתו לפני ר "ג והיו שם שמונים וחמשה זקנים יושבין נטלה ר "ג ונסתכל בה ונתנה לחבירו וחבירו לחבירו כשראה שלא אמרו בה דבר נטל רבן גמליאל חוט מסדינו של תלמיד שהוא יושב לפניו ומתחו עליה ונמצאת חקוקה כל שהוא וטמאה לו. אם לא נתכוין לחוקקן טהורים. מצאן חקוקין וחשב עליהן מקבלין טומאה מכאן ולהבא . חשב עליהן חרש שוטה וקטן או אדם שאינן שלו טהורין.

ב ב,ג המקציע למשכב אין פחות משלשה על שלשה ולמושב טפח ולמעמיד כל שהוא . של עץ עד שיחוק או עד שיעשה רגלים . הכדור והאימן והקמיע והתפילין וכסת עגולה שנקרעו אם מקבלין את מה שבתוכן טמאין רבי יהושע בן קרחה אומר משום רבי אליעזר <בן עזריה> מטבילן כל שהן.

ב ב,ד האוכף טמא מושב והתפוס שלו טמא מרכב ושאר כל תפיות שבצדדין אם היו רחבות טפח טמאות ר "ש אומר שלשה מושב ושלשה מרכב . זריז האשקלוני ומדוכה המדית והתפוס אלו שלשה מרכב. ישיבת הנקה והסוס והאוכף אלו שלשה מושב. המטה הכר והכסת של מת ר "מ אומר אין מטמאין מדרס וחכ "א מטמאין מדרס מפני שהנשים יושבות עליהן ומבכות את מתיהן והכל שוין שהן טמאין טומאת מת . שלשה מטות הן העשויה לשכיבה טמאה מדרס שמוכרים עליה כלים טמאה טמא מת ושל מלבני בני לוי טהורה מכלום. שלש עריסות הן העשויה לשכיבה טמאה מדרס ושל בנות טמאה טמא מת ושל יד סיירין ושל ציורות טהורה מכלום . שלש סבכות הן של זקנה טמאה מדרס ושל ילדה טמאה טמא מת נקרעה ואינה מקבלת רוב השער טהורה מכלום . שלשה סנדלין הן של אדם טמא מדרס של מתכת ושל בהמה טמאה טמא מת ושל שעם ושל צפירה טהורה מכלום. רבי יוסי אומר כל הפרגלינין טהורים . וחכמים אומרים שלשה פרגלינין הן של צדי חיה טמא מדרס ושל צדי עופות טמא טמא מת ושל קייצין טהור מכלום ר ' אלעזר בר' צדוק אומר כף של מאזנים טמא טמא מת וטלאו על שולי המיחם מבפני ם בין נקוב ובין שאינו נקוב טמא מבחוץ נקוב טמא ושאין נקוב טהור . טלאו על צדו מבפנים נקוב טמא שאינו נקוב טהור. מבחוץ בין נקוב ובין שאינו נקוב טהור.

מסכת כלים בתרא פרק ג

ב ג,א כר שהפכו נעשה אחוריו תוכו ותוכו אחוריו קופה שהפכה נעשה אחוריה תוכה ותוכה אחוריה רבי מאיר אומר כל שיש לה תפארות יש לה אחוריים ותוך אין לה תפארות אין לה אחוריים ותוך רבי יהודה אומר כל שיש לו פנים פניו תוכו . המזנין שנפלו משקין על מקצתו כולו טמא דברי ר "מ רבי יהודה אומר נפלו על תוכו כולו טמא על אחוריו אין טמא אלא אחוריו. נפלו על גבי הרחב שלו מנגבו והוא טהור. טרכש חלק וטבלא חלקה שנפלו משקין על מקצתו כולו טמא דברי ר "מ רבי יהודה אומר נפלו על

תוכו כולו טמא על אחוריו אינו טמא אלא אחוריו בלבד נפלו על גבי הרחב שלו מנגבו והוא טהור. שולחן שנפלו משקין על מקצתו כולו טמא נפלו על אחוריו אינו טמא אל א אחוריו נפלו על גבי הרגל שלו מנגבו והיא טהורה . אמר רבי יהודה אני אומר הלכה מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהיות נותנין רגלו של שולחן משקין טמאין אמרו מפני רגל מנגבה והיא טהורה.

ב ג,ב המרדע שנפלו משקין על מקצתו כולו טמא <נפלו לאחוריו אין טמא אלא אחוריו> דברי ר"מ וחכ"א נפלו על החרחור אינו טמא אלא שבעה . ועל הדרבן אין טמא אלא ארבעה זומא ליסטרון שנפלו משקין לתוכה טמאה כולה נפלו על אחוריה אינו טמאה אלא אחוריה. תוכה והמזלג והיד טהורין . נפלו על גבי המזלג חולקין את היד המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור . נפלו על גבי היד מנגבה והיא טהורה . קופה שנפלו משקין לתוכה כולה טמאה נפלו על אחוריה אחוריה טמאין תוכה והאוזן טהורין . נפלו על גבי האוזן מנגבה והיא טהורה אלא שנהגו כהנים שלא יהו מקיימים את הגביים טמאין מפני התקלה. הרובע וחצי הרובע חקק את הרובע ועתיד לחוק את חצי הרובע עד שיחוק את חצי הרובע נטמאו אחורי הרובע במשקין אחורי חצי הרובע טמאין וכשהוא מטביל את הרובע צריך להטביל את חצי הרובע היה עליו דבר חוצץ והטבילו לא עשה כלום.

ב ג,ג הרובע שמלאוהו עצים ותקעו רבן שמעון בן גמליאל ורבי מטמאין עד שיקבענו במסמר א"ר עקיבה לא הוזכרו בית הצביטה אלא לכסות שלא יהיה שותה וראשון ראשון מטמא. משקין טמאין שהיו נתונין אבית צביטתו של כוס ונגע בהן ככר טהור נטמא הככר. משקין טהורין שהיו נתונין אבית צביטתו של כוס ונגע בהן ככר טמא נטמאו המשקין. משקין טמאין שהיו נתונין על גבי הארץ ונגע בו שאחוריו טהורין בית צביעתו נטמאו אחורי הכוס . משקין טהורין שהיו נתונין על גבי הארץ ונגע בהן כוס שאחוריו טמאים בבית צביטתו נטמאו המשקין רבי מאיר אומר לידים הטמאות כיצד אפשר לומר בנגוב שאין הידים מטמאות הנגוב . אי אפשר לומר במלא משקין שעד שלא יגע בהן נטמאו המשקין אמור מעתה היו ידיו טמאות ואחורי הכוס היו טהורין ומשקה טופח באחורי הכוס אוחזו בבית צביטתו ואינו חושש שמא נטמאו המשקין שבאחורי הכוס מחמת ידיו ויחזרו ויטמאו את הכוס.

ב ג,ד ר' יוסי אומר בידים טהורות כיצד היו ידיו טהורות ועליהן משקה טופח ואחורי הכוס טמאין אוחזו בבית צביעתו ואינו חושש שמא נטמאו משקין שע "ג ידיו מחמת הכוס ויחזרו ויטמאו את ידיו ר' טרפון אומר עריבה גדולה של עץ יש לה בית הצביעה זה הכלל נטילתו באחת צביעתו באחת . נטילתו בשתים צביעתו בשתים מקום אחיזתו שם צביעתו ר' יהודה אומר כלי שיש לה אוזן ואוז ן ויד ואין לו בית הצביעה . כלי הקדש אין להם אחוריים ותוך ובית הצביעה ואין מטבילין כלים בתוך כלים לקדש א "ר יוסי זה לשון כפול כל שיש לו אחוריים ותוך יש לו בית הצביעה וכל שאין לו אחוריים ותוך אין לו בית הצביעה. אחד קדשי המקדש ואחד קדשי הגבול לכך. כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מידי טומאתן אלא בשינוי מעשה . ר' יהודה אומר אין שינוי מעשה אלא לקלקול.

מסכת כלים בתרא פרק ד

ב ד,א תפלה אימתי מקבלת טומאה משתגמר מלאכתה קיצעה אע"פ שהוא עתיד ליתן בה את הרצועה טמאה ומאימתי טהרתה של יד משיתיר משלש רוחות ושל ראש משיתיר שלש רוחות בין קציעה לחברתה . כיס בתוך כיס שנטמא אחד מהם במשקה הוא טמא וחברו טהור בד "א בזמן שהיו שניהן שוין אבל אם היה חיצון על הפנימי נטמא פנימי נטמא חיצון. נטמא חיצון לא נטמא פנימי בד "א במשקה אבל בשרץ שניהן שוין . אמר רבי נתן לא נחלקו ר ' אליעזר וחכמים על צרור המעות שהוא טהור על מה נחלקו על צרור המרגליות שר' אליעזר מטמא וחכמים מטהרין. צרור המרגליות בזמן שבתוכו טמא פשוטו טהור. מיטמא ומיטהר אפילו עשרה פעמים ביום . עור שעשאו להיות נותנו על לבו בשעת הקציר מפני השרב אם יש בו חמשה על חמשה טמא וא ם לאו טהור. לעקבו ולפרסתו אם חופה רוב הרגל טמא ואם לאו טהור.

ב ד,ב סנדל של קש רבי עקיבה מטמא והאשה חולצת בו ויוצאין בו בשבת ולא הודו לו סנדל שנתפסקו אזניו ונתפסקו תרסיותיו או שפירש ממנו רוב של כף אחת טהור . נפסקה אחת מאזנו או אחת מתרסיותיו או שפירשה ממנו מלא כף טמא רבי יהודה אומר הפנימית טמא החיצונה טהור . סנדל שנפחת ומקבל את רוב הרגל מנעל שנפרם וחופה את רוב הרגל ונתפסקו רצועותיו או שניטלו האצטלות שלו טמא נפחת ואינו מקבל את רוב הרגל נפרם ואינו חופה את רוב הרגל ונתפסקו אזניו טהור מנעל שעל האימום ר ' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין אר"ש שהרי לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על מנעל שהוא טהור על מה נחלקו על שנטל מן האימום שר ' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין מפני שהאשה ננעלת בו ומחזירתו לאימום.

ב ד,ג עור החמור ועור החמר ועור הכתן ועור הרופא ועור הלב של קטן ועור שהבנות טוות עליה אם יש בו חמשה על חמשה טמא ואם לאו טהור עור השטיח ועור המקבלים ועור הכר ועור הכסת אע "פ שאין בו חמשה על חמשה טמא רשב "ג אומר אם יש בו חמשה טמא ואם לאו טהור שאין העור פחות מחמשה על חמשה . עור שעשאו לתכריך אפילו כל שהוא טמא אמר רבי אלעזר ברבי יוסי לא נחלקו ב "ש וב"ה על עובי ארגמן ותכריך ארגמן שהן טמאים על מה נחלקו על עובי כסות ותכריך כסות שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין. תכריך ארגמן בזמן שתוכו טמא פשוטו טהור מיטמא ומיטהר אפילו עשרה פעמים ביום . עובי הצמר ואוירטין הבאין ממדינת הים אע "פ שהן באין במדה טמאין.

ב ד,ד השידה והתיבה והמגדל של עצם ושל גמי רבי מטמא ור ' יוסי בר' יהודה מטהר. ר"ש בן מנסיא אומר אצבע שהוא עתיד לקצעה וליטול זנבה טהורה וכולן שהן מחוסרין לשלוח למתח ולנגב טהורין . מחוסרין סבכה טמאין . מחצלת בין בית הגנב ובין בית הגזלן מחשבה טמאה מפני שהבעלים מתי אשין ממנה. חיפוי בית הלגינין ובית הכוסות אע"פ שיש בו חמשה על חמשה טהור שאינו אלא חפוי ומשום חבורי כלים טמא . עור שבפני החמור אע "פ שיש בו ה ' על ה' טהור שאינו אלא חפוי . הכסת שלו טהורה היתה תפורה לאוכף טמאה . ומקבלת כל שהוא טמאה . העושה פסיקה לשפיר ללבב ולצ ייר בהמה טהורה לתחת כריסו של חמור טמאה שירי פסיקיא ארבעה טפחים כדי ליתן תחת כריסו של חמור. העושה פסיקיא כל שהוא טהורה לחזק בה ומרצופין להלך בה ממקום

למקום טמאה. כל הגדילות בבהמה טהורים ובאדם כולן טהורין חוץ משל שק ושל בגד הקלע שבית קבול שלה של משוחות רבי דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים אומרים שלש טמאה ושתים טהורה. נפסקה אמצעית טמאה והחיצונה טהורה. נשתייר בה טפח טמאה. נפסק בית הפקוע שלה טמאה. כל החוצלות בין של שעם ובין של שק ובין של צפור רבי דוסא אומר טמא טמא מת וחכמים אומרים מדרס.

מסכת כלים בתרא פרק ה

ב ה,א חלוק של בד מאימתי מקבל טומאה משתגמר מלאכתה ואיזו היא גמר מלאכתה משיפתח את פיה . הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו . ומאימתי טהרתו משבלה ואינו משמש מעין מלאכתו בלה ונשתייר בו רובו מלמעלה טמא . רובו מלמטה טהור . ואם נקרע מבית פיו טהור. חלוק של נייר מאימתי מקבל טומאה משתגמר מלאכתו איזוהי גמר מלאכתו משיפתח את פיו . הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו ומאימתי טהרתו משבלה ואינו משמש מעין מלאכתו . בלה ונשתייר בו רובו מלמעלה טמא . רובו מלמטה טהור . ואם נקרע מבית פיו טהור. העושה חלוק מן הלבד אם יש בו שלשה על שלשה טמא ו אם לאו טהור שחלוק של לבד שבלה אם משמש מעין מלאכתו ראשונה טמא ואם לאו טהור <העושה חלוק מן הלבד אם יש בו שלשה על שלשה העושה לתכריך אפי ' כל שהוא טמא>. העושה מעטפת מן הלבד אינה מקבלת טומאה עד שתגמר מלאכתה . בלתה אם יש בה שלשה טמאה ואם לאו טהורה.

ב ה,ב כף של נייר שהתקינה לחגור בה את מתניו טמאה . כף של סיב שהתקינה לחגור בה את מתניו טהורה . שתי כפין של סיב שתפרן זו בזו והתקינם לחגור בהן את מתניו טמאות. א"ר יוסי שאל יונתן בן חרסא איש גינוסר לפני זקנים ביבנה שני כיפין של סיב שתפרן זו בזו והתקינם לחגור בהן את מתני ו מה הן . אמרו לו טמאות . ניקורי רוטב באביהן מה הן. אמרו לו אפי' כל הדקל כולו אסור. מותר אפיפירות מהו לקדש אמרו לו עד מקום שהחדש יכול להלך כל אותה שנה . העושה חגור מצדו של בגד ומצדו של סדין ב"ש מטמאין וב "ה מטהרין עד שימול . מאמצעיתו של בגד ומאמצעיתו של ס דין ומל מרוח אחת ב"ש מטמאין וב"ה מטהרין עד שימול מצדו השני . ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש לא נחלקו ב "ש וב"ה על העושה חגור מאמצעיתו של בגד ומאמצעיתו של סדין שב "ש מטמאין וב "ה מטהרין עד שעה שימול . רשב"ג אומר חגור שבלו צדדיו ואמצעיתו קיימת טמא משום שירי חג ור. שפה שפירשה מן הבגד והתקינה לחגור בה מתניו טמאה מפני שהיא כנגלין.

ב ה,ג טלית שהתחיל בה לקרוע עד שלא נקרע רובה הנוגע אפי ' במופרש מכאן ומכאן חיבור. משנקרע רובה הנוגע אפי ' במחובר אינו חיבור . אלו הן העבין ואלו הן הדקין . כגון הבורצין . והברתצים והפמליאו ת והחמילות והלבדים והסגוסין אלו הן העבים . השירשין והסריקים והכלך והפיליון של ראש אין בהן משום שלשה על שלשה אבל יש בהן שלש על שלש. העושה חלוק מן המשמרת אם יש בה שלשה על שלשה טמא אם לאו טהור. משמרת של יין שבלתה אם משמשת מעין מלאכתה טמאה ואם לאו טהורה ר '

אלעזר בר "ש אומר של שק ושל בגד שיעורה בשמרים . של שעם ושל צפירה ושל חבלים שיעורן ברמונים.
ב ה,ד משפך של גתות אע"פ שהוא עשוי ככברה טמא . חוט שפירש מן הבגד אפי ' מאה אמה כולו חיבור אחד . וזה שהוא תופר בו כל שהוא צורך התפירה חיבור וכל שאינו צורך התפירה אינו חיב ור. חלוק של יוצאת החוץ שהוא עשוי כשבכה עשה לו שלש אצבעות בין מלמעלה ובין מלמטה ובין מן הצדדין טמא ר ' אליעזר בן יעקב אומר העושה בגד מן החרם ומן המצודה וכפלו ותפרו ואין בשרו נראה מתוכו טמא . שביס של סבכה טמא בפני עצמו מפני שהוא מתקנו לשבכה אחרת וכמה יהיה שי עורו כדי שיהא מקיף מאוזן לאוזן . הסטין והצפויין והחוליות שבו טהורין . ומשום חיבורי שביס טמאין והרצועות שבו תפורות חיבור קשורות אינן חיבור אחרים אומרים שבכה של זקנה שנקרע נתנתה על הכסא ובשרה נוגע בכסא טהורה ואם לאו טמאה . שירי פסיקיא כדי לחגור על מתניה של קטנה. שירי הקרפן ואוזמיאות כדי לכרוך על אצבע קטנה.

מסכת כלים בתרא פרק ו

ב ו,א המשנה בכלי עור מן הפשוט לפשוט טמא . מן הפשוט לקבול מן הקבול לפשוט מן הקבול לקבול טהור . ובגד הכל טמא אמר ר ' יהודה חבריי היו אומרים השק והעור והמפץ שטלאן זה על זה לא ביטלו זה א ת זה. השק והעור והמפץ שנקרעו אם נותנן על הכסא ובשרו נוגע בכסא טמא ואם לאו טהור. השק והעור והמפץ שזרקן לאשפה טמאין. מטלית שטלאה על הקופה צריכה מחשבה אחר פרישתה . טלית של עני שבלתה אם היו רוב שפתותיה קיימות אע "פ שאין בה שלש על שלש טמאה . אין רוב שפתותיה ק יימות אם יש בה שלש על שלש טמאה ואם לאו טהורה . רשב"ג אומר אם יש בה שלש על שלש טמאה ואם לאו טהורה היו דבדולין יוצאין הימנה כל שכנגד השפה חיבור וכל שאינו כנגד השפה אינו חיבור.
ב ו,ב החמת שפחתה הכהן להיות רודה בה ככר תרומה טהורה . עור שעשאו לשלחן להיות אוכל עליו טמא ושיעורו בטפח. בית יד וחפת של חלון הרי אלו נמדדין כפולין זה הכלל הבא כפול נמדד כפול הבא פשוט נמדד פשוט א "ר יוסי שאם היו שנים זה על גבי זה שלא בטלו זה את זה . שלש על שלש בתוך הבית הרי זו טמאה שכל הבית מן המוצנע. מצאה אחר הדלת או בכסותה או פונדיון צרור בה או מחט תחוב בה או שהיתה פקוקה בסל ובקופה טהורה ולעולם אינה טמאה עד שיצביענה לבגד ר "ש אומר לדבר שהוא מקבל טומאה טמאה ולדבר שאין מקבל טומאה טהורה.
ב ו,ג שלש על שלש שהיתה כולה של תיאמות טמאה ר' יוסי ברבי יהודה אומר אם היתה כולה של תאומות טמאה אם יש בה אימרא טהורה . פחות משלשה על שלשה שהתקינו לפוק בו את המרחץ ולנער בו את הקדרה ולקנח בו את הרחיים מן המוכן טמא ומן שאינו מוכן טהור דברי ר ' אליעזר ר' יהושע אומר בין שהוא מן המוכן ובין שאינו מן המוכן טהור דברי ר"מ ר' יהודה אומר ר' אליעזר אומר בין שהוא מן המוכן ובין שאינו מן המוכן

טמא ר' יהושע אומר בין מן המוכן ובין שאינו מן המוכן טהור ר "ע אומר מן המוכן טמא ומן שאינו מוכן טהור.
ב ו,ד שלש על שלש שעשאה לאספלנית מלוגמא ורטיה טהורה . שלשה על שלשה שעשאו לאספלנית מלוגמא ורטיה טמאה רשב "ג אומר אספלנית טמאה מלוגמא ורטיה טמאה וכן היה רשב "ג אומר העושה אספלנית מן הסממנין טהורה ומן העשבים טמאה מפני שהיא מנערת ובעור איספלנית טהורה מלוגמא ורטיה טמאה ר ' יוסי ור"ש אומרים נראין דברי רבן גמליאל במטפחות ספרים ובדבריו אנו מודים ר ' יהודה אומר אף של קבתית כיוצא בהן ר"א בר' צדוק אומר אלו לגמן של ספר טהור והתיק שלו טמא והעמוד שבו חיבור לטומאה ולהזאה.
ב ו,ה כפה של זקנה שהוא טמא מדרס ונתנו לספר ר ' מאיר מטהר ור' יוסי מטמא. כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מידי טומאתן אלא בשנוי מעשה ר ' יהודה אומר שנוי מעשה אינו אלא לקלקול.

מסכת כלים בתרא פרק ז

ב ז,א נימי פסיקיא ומקטורן כל שהן. נימי של אפוקרסין עשר ואם יש להן סכך כל שהן רשב"ג אומר סכך עולה למדת שלשה ואינו עולה למדת שלש על שלש היה רחב אם נותנו על הכסא ובשרו נוגע בכסא טהור ואם לאו טמא . נימי הב רסין והברדסין והפמליאות והחמילות והלבדין והסגוסין והכרים והכסתות ג ' אצבעות. חוט המשקולת שנים עשר ושל חרשים שמנה עשר ואם לאו עובי כלינוס . חוט של בנאין ושל סיידין חמשים אמה רשב "ג אומר אף של משוחות חמשים אמה . חוט המאזנים של שוקלי מתכות טפחיים מפני שהוא תופס בשתי ידיו ומגביה.
ב ז,ב יד הסכין טפח ושירי הכוס טפח ושירי השפוד טפח ושירי המזרה טפחיים ויד הקרדום מאחוריו ג ' אצבעות ור' יוסי אומר טפח מאחוריו טהור כולו . יד הכילוף ובין הכולף ששה יד הפחות ובין הפחות חמשה יד בן חולף חמשה ושל חולף עשרה . יד מגריפה של בעלי בתים ב "ש אומרים שבעה וב "ה אומרים שמנה . של סיידין ב "ש אומרים תשעה וב "ה אומרים עשרה . יותר מכאן אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה . בד"א בזמן שאין עתיד לגוד אבל בזמן שעתיד לגוד חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה דברי ר"מ ר' יהודה ור' יוסי אומרים אף לא לטומאה . אמר ר' יוסי אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד אני אומר להם אי אתם מודים לי בחוט של בנאים ושל סיידין חמשים אמה שאם רוצה לקיים יותר מכאן שהוא טהור . והם אמרו לי אי אתה מודה בנימי הסדין והסודרין והטרסי והפליון של ראש ששה אצבעות . ושל אפקרסות עשר שאם רוצה לקיים יותר מכן שהוא טמא . ורואה אני את דברי מדבריהן שאני משיבן מדבר שהוא חיבור לטומאה ולהזאה על דבר שהוא חיבור לטומאה ולהזאה והן משיבין אותי מדבר שהוא חיבור לטומאה ולהזאה על דבר שמודים שאינו חיבור להזאה . כל אלו שאמרו שירי ידות ידותיהן מלפניהם . את שדרכו לאחוז בי דו אחת כגון יד הקרדום טפח ואת שדרכו לאחוז בשתי ידיו כגון יד המגרפה טפחיים.

ב ז,ג כלי זכוכית מדברי סופרים פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאין . השידה והתיבה והמגדל של זכוכית הבאין במדה טהורין ושאר כל כלי זכוכית אע "פ שבאין במדה טמאים. וזה חומר בכלי זכוכית מכלי ע ץ. כלי זכוכית אין מקבלין טומאה עד שתגמר מלאכתן ורשב"ג אומר משינטלו מן הספות תמחוי שעשאו אספקלריא אע"פ שמשתמש בו טהור. היה טמא ועשאו אספקלריא טמא עד שיקבענו במסמר. תרווד של מתכת בין שיש לו יד ובין שאין לו יד בין מקבל כל שהוא ובין שאין מקבל כל שהוא טמא . ושל עץ ושל עצם ושל זכוכית מקבל כל שהוא טמא שאין מקבל כל שהוא אלא ממגמג ושופך ר "ע מטמא ור' יוחנן בן נורי מטהר.

ב ז,ד כוס של אבן שניקב והטיף לתוכו אבר ר ' יוסי אומר משום ר ' יוחנן בן נורי טמא משום כלי מתכת רשב"ג אומר יהודה בן שמוע היה מטמא משום ר "מ. קיתון של זכוכית שניטלו שוליו אם יכול לישב כדרכו רבי מטמא וחכמים מטהרין ואם מתחלה עשאו של שולים הכל מודים שהוא טמא . הכוס והצלוחית שניקבו בין מלמעלה ובין מלמטה טהורין. תמחוי וקערה שנקבו מלמעלה טמאין מלמטה טהורין . נסדקו אם יכולין לקבל את החמין כצונן טמאין ואם לאו טהורין. ר"א בר' צדוק אומר הכוסות הצידונים החתוכין טהורין מפני שסורחין את הפה וחכמים מטמאין. צלוחית של שמן ושל יין שניטל פיה אם ניטלת ביד אחת טמאה ואם בשתי ידיו טהורה . פנס של זכוכית שיש בו בית קיבול שמן טמא. בית קיבול נר טהור. ואינו טמא אלא המשמש את הצ ורך. המטה והכסא והספסל והקתדרא ועריסה של זכוכית וכל מדרס כלי זכוכית טהורין . האולר והקולמס והמטוטלת והמשקלות והעמידין והכן והכנה של זכוכית טהורין.

מסכת אוהלות פרק א

א,א אחד הנוגע אהילות אחד המאהיל ואחד המסיט כולן מ ונין במת אין לך שמטמא במשא המת אלא אדם בלבד. האוכלין והמשקין והכלים אין מטמאין במשא המת אמר ר ' יוסי כדרך זו אתה יכול לומר כל המטמא במת טמא שבעה טמא בזב טומאת ערב . כל המטמא במת טומאת ערב טהור בזב מכלום. באיזה צד אדם באדם שנים ואחד בזב כלים בכלים שלשה במת ושנים בזב כלים אדם וכלים ארבעה במת ושלשה בזב בד "א בתרומה ובקדשים אבל אין הנזיר מגלח אלא על המת בלבד ואין חייבים על טומאת מקדש וקדשיו אלא על המת בלבד . אמר ר"ע יש לי חמשה השפוד התחוב באהל הכנוס בו אמרו לו האהל והשפוד שם אחד הן.

א,ב העובד כוכבים והבהמה ובן שמנה וכלי האוכלים חרס והמשקין הנוגעין במת כלים הנוגעין בהן טהור וכשם שאבר מן המת ואבר מן החי שחסר עצם באדם טהור כך בנבלות ובשרצים טהור. אבר שאין עליו בשר כראוי באדם טמא בנבלות ובשרצים טהור . המוח בין באדם ובין בבהמה ובין בחיה ובין בעופות ובין בנבלות ובין בטרפות ובין בשקצים

ובין ברמשין טמא וחייבין עליו משם פיגול נותר וטמא ומטמא כזית במשא וכעדשה במגע. כללו של דבר מוח הרי הוא כבשר לכל דבר.
א,ג תשעה בראש והלחי עמהן חמשה בארכובה שנים מכאן ושנים מכאן והפיקה באמצע. כל שיש בו גידים ועצמות הרי זה אבר ושאין בו ג ידים ועצמות אינו אבר והיתר עולה מן המנין חסר שאין בו אלא מאתים ויתיר שיש בו מאתים ושמנים כולן מצטרפים קכ"ה החי ואין בו ממנין ואין בו רובע עצמות.

מסכת אוהלות פרק ב

ב,א ישראל ששחט בהמה טמאה לעובד כוכבים שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין מפרכסת מטמא טומאת אוכ לין אבל לא טומאת נבלות אבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסורה לבני נח ואפי ' מתה הבהמה נחרה מטמא טומאת אוכלין. שחט בה דבר שנעשת טרפה אין בה טומאה של כלום ועובד כוכבים ששחט בהמה טהורה לישראל ושחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכס ת מטמאה טומאת אוכלים אבל לא טומאת נבלות ואבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסורה לבני נח ואפי' מתה בהמה. נחרה אינה מטמא טומאת אוכלין שחט בה אחד או רוב אחד אין בה טומאה של כלום . שחט בה דבר שאין עושה טרפה וישראל בא וגמרה מותרת באכיל ה. שחט בה ישראל שנים או רוב שנים אחד עובד כוכבים ואחד ישראל חותך ממנה בשר וממתין לה עד שתמות ומותר באכילה.
ב,ב מלא תרווד רקב שאמרו ישנו מעיקר אצבעותיו ולמעלה דברי ר "מ וחכ "א מלא חפניו ואיזהו מת שיש לו רקב הנקבר ערום בארון של אבן על גבי הרצפה ועל גבי הטבלא של שיש אבל הנקבר בכסותו ובארון של עץ על גבי עפר אין לו רקב ונוטלה עפר מתחתיו וזהו עפר קברות מלא תרווד ועוד . תבוסה שנמצאת בקבר ואין ידועה מה טיבה זהו עפר קברות מלא תרווד ועוד פירש ר "א ברבי צדוק בורר את הצרורות ואת הקיסמין והודאין נוטל את הודאין ומניח את הספק וזהו עפר קברות מלא תרווד ועוד.
ב,ג שדרה שגידר רוב חליות שלה אע "פ ששלדה קיימת טהורה בזמן שהיא בתוך הקבר אפי' משוברת ואפי' מכותתת טמאה מפני שהקבר מצרפה.
ב,ד הגולגולת שהיה בה נקב אחד ארוך או שהיו בה נקבים הרבה מצטרפין למלא מקדח אמר רבי יוסי בן המשולם מע שה בעין בול אחד שנחתכה גולגלתו וטלה עליה הרופא מטלת של קרוייה וחיה אמר לו ר ' שמעון בן אלעזר משם ראיה אע "פ שחיה כל ימות השנה משירדו גשמים נכנסה עליו צנה ומת.
ב,ה כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר "א מטמא השיבו את ר' אליעזר שלש תשובות לא אם אמרת במת שיש בו רוב רו בע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו רובע הקב . דבר אחר מי תלוי במי אבר תלוי בבשר או בשר תלוי באבר הבשר תלוי באבר אפשר שהבשר מטמא במגע ובמשא ובאהל והאבר יהיה טהור אמר ר "ש תמה אני אם טימא ר ' אליעזר לא טימא אלא בזמן שיש באבר בשר כראוי שיהא זה וזה מטמא במגע ובמשא ובאהל.

ב,ו עצם כשעורה הפורש מן החי ר' נחוניא מטמא השיבו את ר' נחוניא שלש תשובות לא אם אמרת במת שיש בו רובע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו רוב רובע רקב דבר אחר מי תלוי במי אבר תלוי בעצם או עצם תלוי באבר העצם תלוי באבר אפשר שהעצם מטמא במגע ובמשא והאבר יהא טהו ר אמר ר "ש תמה אני אם טימא ר ' נחוניא לא טימא אלא בזמן שיש באבר עצם כשעורה שיהא זה וזה מטמא במגע ובמשא השיב ר ' יהושע על דברי שניהן ומה החי שיש בו רמ "ח אברים עצם ובשר הפורשין ממנו טהורין אבר שאין רמ"ח אינו דין שיהא העצם ובשר הפורשין ממנו טהורים השיב רבי על דב רי ר' יהושע לא אם אמרת בפורשין מן החי שכן פרשו מדבר טהור תאמר בפורשין מן האבר שכן פרשו מדבר טמא.

מסכת אוהלות פרק ג

ג,א אמר ר' יהודה לא נחלקו ר "ע וחכמים על רביעית דם שפרשה משני מתים שהיא טהורה על מה נחלקו על רביעית דם שפרשה משתי רביעיות משני מתים שר "ע מטמא וחכמים מטהרין ר "ש בן יהודה אומר משום ר "ש לא נחלקו ר "ע וחכמים על רביעית דם שפרשה משתי רביעיות משני מתים שהיא טמאה על מה נחלקו על רביעית דם שפירשה משני מתים שר"ע מטמא וחכמים מטהרין.

ג,ב אבא שאול אומר רביעית תחלת דמו של קטן . דם הקטן שיצא כולו ואין בו רביעית ר"ע אומר כל שהוא. וחכמים אומרים רביעית שר "ע אומר טומאה בדם וטומאה בעצמות מה עצמות אע"פ שאין בהן רובע טמאין אף דם אע "פ שאין בו רביעית טמא . השיבו את ר"ע שלש תשובות לא אם אמרת בעצמו ת שרובו טמא בלא רובע תאמר בדם שאינו טמא אלא רביעית . דבר אחר לא אם אמרת בעצמות שמיעט עצמות טמא ועצם כשעורה הפורש מהן טמא תאמר בדם שאינו טמא אלא רביעית . דבר אחר לא אם אמרת בעצמות שבידוע שכולן לפניך תאמר בדם שאנו אומרים שאם נשתיירה הימנה טפה כל שהוא טהור אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בזמן שיצא כולו אמרו לו אי אפשר לכן.

ג,ג רובע עצמות מרוב הגויה בגודל ועצמות אע "פ שאין בהן רובע טמאין רובע עצמות מרוב הגויה בבנין ועצמות רוב הגויה בבנין אע"פ שאין בהן רובע טמאין. ר' יהודה אומר לשון אחר ב "ש רובע עצמות מן הגויה מרוב הבנין או מרוב המנין רוב בנינו ורוב מנינו של מת אע "פ שאין בהם רובע טמאין ואיזהו בנינו השוקים והירכים והצלעות והשדרה ואיזהו מנינו אצבע ידים ורגלים בלבד שיהא בו עשרים וחמשה . אמר ר' יהושע יכול אני לעשות דברי ב "ש וב "ה אחד משוקים ומירכים נמצא רוב בנינו בגודל ו חצי רוב בנינו וחצי רוב מנינו אינן מצטרפין כחצי זית בשר וכחצי זית נצל מצטרפין זה עם זה ושאר כל הטמאות שבמת אין מצטרפות זו עם זו מפני שלא שוו בשעוריהם.

ג,ד הגולל והדופק מטמאין במגע ובאהל ואין מטמאים במשא ר ' אליעזר אומר מטמאין במשא מק"ו מה אם מטמאין במגע הקל לא יטמאו חבור אמר לו ר "ע אם מטמאין במגע המרובה יטמאו במשא מועט אמר לו ר ' אליעזר מה זה עקיבה והלא טומאת האהל מועטת בשניהן והרי הן מטמאין בה ואי מטמאין באהל המועט לא יטמאו במשאה מרובה נסתלק

ר"ע וקפץ ר' יהושע אמר לו מרובה טומאת אהל מטומאת המשא שהמאהיל על גבי המת בסוכה טמא ומסיטו טהור והעושה סוכתו על פתחו של קבר המאהיל עליה טמא והמסיטה טהור. אמר ר"ש זה הוא הנדון אם סוכה שיש לה פתח הרי היא חוצצת על גבה אם סוכה שאין לה פתח זה הוא גולל עצמו . אלא כך צריך להשיבו מרובה טומאת האהל מטומאת משא שכל מטמאין באהל ואין לך שהוא מטמא במשא אלא אדם בלבד . מעשה בבית דגן ביהודה באחד שמת ערב פסח והלכו לקברו ונכנסו האנשים וקשרו את החבל בגולל משכו האנשים מבחוץ ונכנסו הנשים לקברו והלכו האנשים ועשו פסחיהן לערב.

ג,ה שתי אבנים גדולות של ארבע ארבע טפחים שעשאן גולל לקבר המאהיל על גבי שתיהן טמא ניטלה אחת מהן המאהיל על גבי שניה טהור מפני שיש לטומאה זו דרך שתצא.

מסכת אוהלות פרק ד

ד,א רבי יוסי אומר מלא תרווד רקב מטמא במגע ובמשא ובאהל . ר"ש אומר שלש טומאות פורשות מן המת שתים בכל אחת והשלישית אין בהן אלו הן גולל ודופק ועצם כשעורה מלא תרווד רקב גולל ודופק מטמאין במגע ובאויר ואין מטמאין במשא והיכן הוא משאן עצם כשעורה. עצם כשעורה מטמא במגע ובאויר ואין מטמא באהל והיכא הוא אהל מלא תרווד רקב. מלא תרווד רקב מטמא במשא ובאהל ואין מטמא במגע וכן היה ר ' יוסי אומר כזית מן המת שחלקו אפי' לעשרה מטמא במשא ובאהל ואין מטמא במגע.

ד,ב אמר ר' יהודה ששה דברים היה ר "ע מטמא וחזר בו . מעשה שהביאו קופות של עצמות מכפר טביא והניחום באויר ביהכ "נ בלוד ונכנס תיאודריס הרופא וכל הרופאין עמו ואמרו אין כאן שדרה ממת אחד ולא גולגולת ממת אחד אמרו הואיל ויש כן מטמאים ויש כן מטה רין נעמוד למנין התחילו מר "ע וטיהר אמרו לו הואיל ואתה שהיתה מטמא טהרת יהו טהורין אמר ר "ש ועד יום מיתתו של ר "ע היה מטמא ואם משמת חזר בו איני יודע.

ד,ג חלב המת שהיה שלם וחתכו טמא היה מפורד וחתכו טהור שאין חיבורי אדם חיבור . אתרוג שנפרץ ותחבו בכוש או בקיסם אי נו חיבור שאין חיבורי אדם חיבור . קולית המת שעשאו יד לסכין ה "ז אינו חיבור אדם חיבור כזית מן המת שנחלק לשנים טמא ואינו חושש שמא חיסר . אתרוג שנחלק לשנים טהור ואינו חושש שמא חסר . רביעית דם שנחלקה לשנים טהורה ואינו חושש שמא חסרה . מנחה שבללוה חמשה כהנים כשרה ואינו חושש שמא חסרה. פינה מכלי לכלי כשרה. רשב"ג אומר אם הפליג הרי זו פסולה בכזית מן המת ובכזית נצל מלא תרווד רקב משני מתים מצטרפין זה עם זה מלא תרווד רקב בשעות שיש בו עפר כל שהוא טמא ור' יהושע מטהר מפני שבטל.

ד,ד רביעית דם שנבלעה בכסות כיצד משערין אותה מביא מים במדה ומכבסה בהן ומביא מים אחרים ונותן לתוכה רביעית דם אם היה מראן שוה הרי זו טמאה אם לאו הרי זו טהורה. ר' יוסי אומר זקנים הראשונים אומרים מקטפרס ולפנים הבית טמא מקטפרס ולחוץ הבית טהור חזרו לומר קטפרס בין מבפנים בין מבחוץ הבית טהור . המת מבחוץ

ושערו מבפנים אע"פ שאין באהל אלא כל שהוא הבית והמאהיל עליו טמא . העצם שיש עליו כשני חצאי זיתים אחד תחוב בידי אדם ואחד תחוב בידי שמים הכניס את התחוב בידי אדם לפנים הבית טהור מפני שאין חבירו מצטרף עמו. הכניס את התחוב בידי שמים לפנים הבית טמא שהרי חבירו מצטרף עמ ו שני עצמות ועליהם כשני חצאי זיתים והכניס ראשיהן לפנים יהודה בן נקוסא אומר משום ר' יעקב אפי' שניהן תחובין בידי שמים הבית טהור שאין שני עצמות מצטרפין לכשני חצאי זיתים איבד כזית מן המת בתוך הבית ובקשו ולא מצאו הבית טהור לכשימצא הבית מטמא למפרע.

ד,ה כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה דמים במת הרי אלו טמאין.

ד,ו ואיזו היא תבוסה ר "א בן יהודה אומר הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו ספק בחייו יצא ספק במותו יצא ספק בחייו ובמותו זה הוא דם תבוסה וחכ "א ספיקו ברה"י טמא ברה "ר טהור אלא איזהו דם תבוסה הרוג שיצא הימנו רביעית דם בחייו ובמותו ועדיין לא פסק ספק רובו בחייו ומיעוטו במותו וספק רובו במותו ומיעוטו בחייו והוא דם תבוסה. ר' יהודה אומר הרוג שהיה מוטל במטה ודמו מנטף לגומא טמא מפני שטיפה של מיתה מעורבת וחכ "א מפ ני שראשון ראשון נפסק . ר"ש אומר צלוב שדמו שותת ונמצאת תחתיו רביעית דם טהור אבל מת שדמו מנטף ונמצא תחתיו רביעית דם טמא ור' יהודה מטהר שאני אומר טיפה האחרונה של מיתה עמדה לה ע"ג העץ. כשתמצא אומר שלשה רביעיות הן כיצד לקה מכת מות ומפרפר ויצא הימנו רביעית דם ו עקרוהו בחזקת שהוא חי והוליכוהו למקום אחר ויצא הימנו רביעית דם ראשונה דם חיים ושניה דם המיתה ושלישית דם תבוסה . ומה בין דם המיתה לדם התבוסה אלא שדם המיתה הנזיר מגלח עליו וחייבין עליו על טומאת מקדש וקדשיו ודם התבוסה אין הנזיר מגלח עליו ואין חייבין על טומאת מקדש וקדשיו.

ד,ז אמר ר "א בראשונה היו זקנים חלוקין מקצתן אומרים רביעית דם ורובע עצמות ומקצתן אומרים חצי קב עצמות וחצי לוג דם בית דין שאחריהן אמרו רביעית דם ורובע עצמות לתרומות ולקדשים חצי קב עצמות וחצי לוג דם לנזיר ולמקדש . אמר ר "א כשהלכתי לאדסקיס מצאתי את ר"מ ואת רבי יהודה בן פתירוש שהיו יושבין ודנין בהלכה יהודה בן פתירוש אומר רביעית דם אין הנזיר מגלח עליה ואין חייבין עליה על טומאת מקדש וקדשיו. אמר לו ר"מ תהא זו קלה מן השרץ מה שרץ הקל נזיר מגלח עליו חייבין על טומאת מקדש וקדשיו רביעית דם חמורה אין דין שיהא נזיר מגלח עליה וחייבין עליה על טומאת מקדש וקדשיו שתק יהודה בן פתירוש נמתי לו ר "מ אל תבוז לי בקי היה לך מיהושע בן ממל נם לי הן ובעל מלאכות היה נמתי לי בלשון הזה אמר לי משם ר ' יהושע כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה חייבין על טומאת מקדש וקדשיו וכל מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין חייבין עליה על טומאת מקדש וקדשיו.

מסכת אוהלות פרק ה

ה,א רבי ישמעאל בר ' יוסי אומר משם ר ' נתן אהל שהוא פחות מארבעה טפחים פתחו במלואו וגגו טהור . ר"ש בן אלעזר אומר משם ר "מ מת שהוא יתיר מארבעה טפחים

פתחו במלואו. ר' יוסי אומר השדרה והגו לגולת כמת אחרים אומרים משם ר ' נתן כל הטמאות הפורשות מן המת כמת ופתחו ארבעה טפחים.

ה,ב ביב שהיא קמור תחת הביב יש בו ארבעה טפחים ויש ביציאתו ארבעה טפחים ונפל בתוכו הבית טהור נפל בבית מה שבתוכו טהור יש בו ארבעה טפחים ואין ביציאתו ארבעה טפחים נפל בתוכו הבית ט מא נפל בבית מה שבתוכו טהור אין בו ארבעה טפחים ואין ביציאתו ארבעה טפחים נפל בתוכו הבית טמא נפל בבית מה שבתוכו טמא . רחב מבפנים וצר מבחוץ טומאה ברחב הבית טמא בצר נידון מחצה על מחצה טמאה בין ברחב בין בצר הבית טמאה בבית. כלים שברחב טהורין ושבצר טמאין מודה ר' יהודה בשקיפין ובסלעין שאע"פ שאינן כאהל אבל חשובין כאהל.

ה,ג מגדל שהוא עומד בין בבית ובין באויר טומאה בתוכו כלים שבעוביו טהורין. טומאה שבעוביו כלים שבתוכו טהורין ור ' יוסי אומר מחצה על מחצה . היה עומד בתוך הבית וטומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טה ור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס. כלים שבינו לבין הארץ ושבינו לבין הכותל ושבינו לבין הקורות אם יש שם פותח טפח טמאין ואם לאו טהורין טומאה שם הבית טמא שבכותל מאחריו ושבמעזיבה מעל גביו נדונין מחצה על מחצה.

ה,ד טומאה תחת רגלו או על גב רגלו והיא רוצצת טומא ה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת למה זה דומה לעמוד שהוא עומד בתוך הבית וטומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת . היה מוטל על מתניו ומוגף וטומאה תחתיו כנגד עוביו או על גב דלתות והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. כלים שברסטקאות מכאן ומכאן טהורין.

ה,ה היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ טומאה בתוכו הבית טהור טומאה מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס אמר ר ' יוסי כן הלכה . אימתי יפה כח להציל מכח צמיד פתיל או מכח אוהלים אם מציל הוא מכח צמיד פתיל בגולל ק "ו ע"י אוהלים.

ה,ו היתה מוכני שלו משוכה לאחריו שלש אצבעות וטומאה שם כנגד הקורות הבית טמא שאני רואה את הקורות כאילו הן יורדות וסותמות דבר אחר אין טומאה נכנסת לאהל ואינה יוצאה הימנו אלא בפותח טפח כלים שכנגד הזוית רבי מטמא וחכמים מטהרין אמר רבי רואה אני דבריהם מדברי בד "א בפרוצה אבל במגופפת הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביה.

ה,ז אמר ר' יוסי בא ר' יוחנן בן נורי אצל ר' חלפתא אמר לו מה אתה בעין של תנור אמר לו טמאה אמר לו אף אני אומר כן אלא שעקיבה מטהר . עין של תנור שיש בה גובה טפח ואין בה רחב טפח ואין בה גובה טפח טהורה נתן נסר על גבה בקעה טמאה את הנסר נטמא וטמא את התנור.

ה,ח ארובה שבין בית לעליה וקדרה נתונה עליה ונקובה בכונס משקה ר "ע אומר מצלת וחכ"א אינה מצלת נפתחה במיני זיתים מצלת על פחות מטפח.

ה,ט כנס לתוכה מי חטאת ואפר חטאת מצלת על החטאת ואינה מצלת על התרומה שתמצא אומר טהור מציל לעצמו כיצד הי ו שם כלים טהורין לחטאת וטמאים לתרומה נמצא טהור מציל לעצמו.

ה,י לגין שהוא מלא משקין טהורין ופינן ללגין אחר אם יש בו משקין טמא . האשה שלשה בעריבה וידיה עסוקות בבצק אחר כל זמן שמגבהת זו ומנחת זו מגבהת זו ומנחת זו האשה ועריבה טמאין טומאת שבעה ובצק טהור משכה י דיה הימנו והחזירתו נטמאת וטימאה את הבצק אמר ר ' יהושע בושנו מדבריכם ב "ש אפשר אשה ועריבה טמאין טומאת שבעה והבצק טהור לגין טמאין טומאת שבעה ומשקין טהורין אחר שעמד אמר לפניו תלמיד אחד מתלמידי ב "ש רבי אומר לפניך טעם שב "ש אומרים בו אמר לו אמור כליו של ע "ה מהו טמ א או טהור אמר לו טמא וכי יש טמא מציל א "כ יציל זה על כליו אמור כליו של ע"ה חיבור. ד"א וכי אומר לך ע"ה על כליו שהוא טמא כשיטהרנו אוכלים ומשקין בתוכו עצמו טהרנו אבל כשטהרתה את הכלי טהרתה לך ולא חזר ר ' יהושע להיות שונה כדברי התלמיד אמר ר' יהושע נמתי לכם עצמות בית שמאי.

מסכת אוהלות פרק ו

ו,א ר' יהודה אומר משם ר' יהושע כשם שהכלים מצילין עם אוהלין שיש להן דפנות כך מצילין עם אוהלים שאין להן דפנות אחד כלי עץ ואחד כלי חרס טהורין . בד"א בכלי שיש בו טפח על טפח אבל בכלי שאין בו טפח על טפח אינו מציל . בד"א בזמן שהוא אפוץ מבחוץ מצד אחד ומבפנים משני צדדים אבל אם היה אפוץ כחצי טפח מכאן וכחצי טפח מכאן ה"ז אינו מציל.

ו,ב קדרה שהיא נתונה בצד דופנו של אוהל מבחוץ טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה טהור מפני שהיא מצלת עם דופנו של אוהל בתוכה או על גבה הכל טמא.

ו,ג היתה כפושה טומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת . היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה טהור מפני שהיא נידונית כשפועי אוהלין בתוכה או על גבה כנגדו עד הרקיע טמ א. היתה נתונה על גבי שתי יתדות מבחוץ משוכה הימנו בפותח טפח אינה מצלת בפחות מטפח ר "ע אומר מצלת וחכ"א אינה מצלת: כותל שמקצתו משמש לבית ומקצתו משמש לגינה היתה נתונה בצד המשמש לבית מצלת בית המשמש לגינה אינה מצלת.

ו,ד קורה שהיא נתונה מכותל לכותל וקדרה בה אם אין בין פיה לקורה פותח טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לקורה פותח טפח אינה מצלת . היתה אפוצה בארץ ובקורה אם אין בין פיה לקורה פותח טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לקורה פותח טפח אינה מצלת . היה פיה למעלה מודבק לקורה הרי זו מצלת משוכה הימנו בפותח טפח אינה מצלת פחות מטפח ר"ע אומר מצלת וחכ"א אינה מצלת. אבא שאול אומר בזו מחלוקת היה ראש אחד נתון על כותלו של בית וראשה אחד נתון על כותלו של גנה היתה בצד המשמש לבית מצלת בצד המשמש לגינה אינה מצלת אבא שאול אומר אף בזו היא מחלוקת.

מסכת אוהלות פרק ז

ז,א ארבעה שהיו נושאין את הנדבך ואין במוטות כעובי המרדע טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין ר ' אליעזר מטהר. וכן היה ר ' אליעזר אומר כזית מן המת בפי העורב האהיל על גבי הנדבך אדם וכלים שתחתיו טהורין האהיל על תנור וכירים החדשים טהורין. נתון על ארבעה כלים אפי' כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה ואין בהן פותח טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין . טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין יש בהן פותח טפח ר' אליעזר מטהר ואם יש בהן טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה שעל גביו כלים שתחתיו טמאין נתון על ארבע כוסיות הנתונ ות על ארבע אבנים ואין בהן גובה טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין . טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין ור ' אליעזר מטהר. אם יש בהן גובה טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה על גביו כלים שתחתיו טהורין ואם ראשי כוסיות נראין בין כך ובין כך טהורין.

ז,ב נסר שראשו אחד נתון על גבי האבן וראשו אחד נתון על גבי הספסל רואין את הנסר שאם ינטל הספסל ויכול לעמוד בפני עצמו מציל ואם לאו אינו מציל רבי יוסי ברבי יהודה אומר רואין את הנסר שאם יורד ויושב ויש תחתיו רביע טפח על טפח ועל רום טפח הרי זה מציל מפני שהוא נידון כשיפוע י אוהלין . ר' יהודה אומר משם ר ' אליעזר אע "פ שהדלת נפתחה הבית טהור לפי שלא נטמא המפתח.

ז,ג בית שחצצו בקנקנין טהורות ופיהן כלפי הטהורה מצילות כלפי הטמאה אין מצילות ר"ש בן יהודה אומר משם ר "ש כלפי הטומאות מצילות עד שיהא בפיהן פותח טפח . טחן בטיט בין מבפנים ובין מבחוץ אם יכול הטחן לעמוד בפני עצמו מציל ואם לאו אין מציל.

ז,ד כותל שנסדק בין שתי ובין ערב ועשוי כמין משפך רחב מבפנים וצר מבחוץ טומאה ברחב הבית טמא ובצר נדון מחצה על מחצה רחב מבחוץ וצר מבפנים טומאה ברחב הבית טהור ובצר נידון מחצה על מחצה . נסדק כמין שתי ומפולש לכאן ולכאן רחב מלמעלה וצר מלמטה וטומאה בין ברחב ובין בצר הבית טמא. נסדק כמין ערב ומפולש לכאן ולכאן רחב מצד אחד וצר מצד אחד טומאה ברחב הבית טמא ובצר נדון מחצה על מחצה . וכמה יהא הסדק הזה רבי אומר מלא אגרופו של בן בטי . כותל שחציו סלע וחציו בנין נדון מחצה על מחצה ניטל הימנו מבפנים והוסיף עליו נמצאת טומאה מחצי כותל ולחוץ הבית טמא ניטל הימנו מבחוץ והוסיף עליו מבפנים ונמצאת טומאה מחצי כותל ולחוץ הבית טהור.

ז,ה היה אחד סלע ואחד בנין של בנין נדון מחצה על מחצה ושל סלע נדון כקליפת השום ר' יוסי אומר טומאה מח צי הכותל ולחוץ מחצי מעזיבה ולמעלה הבית טהור . העומד מלמעלה כנגד הטומאה טהור שאין הטומאה מעברת את הקורות ואע "פ שאין הקורות לאותה הרוח. טומאה שהיא נתונה על גבי הכותל בין מחציו ולפנים בין מחציו ולחוץ הבית טהור ר"מ ור"ש אומרים מחציו ולחוץ טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

ז,ו כותל שבין שני בתים וטומאה בתוכו הבית הקרוב לטומאה טמא והקרוב לטהרה טהור מחצה על מחצה שניהן טמאין . ר' אליעזר אומר שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו.

ז,ז מעזיבה שהיא לאויר וטומאה בתוכה מחציה ולמטה הבית טמא והעומ ד מלמעלה כנגד הטומאה טהור מחציה ולמעלה והעומד מלמעלה כנגד הטומאה טמא מחצה על מחצה הבית טמא והעומד מלמטה כנגד הטומאה ר"מ מטמא ור"ש מטהר. ר' יהודה אומר כל המעזיבה

תשמיש לבית וכן היה ר ' יהודה אומר כל מעזיבה תשמיש לעלייה . מודים חכמים לר ' יהודה בשתי מערות זו על גב זו וטומאה בתחתונה תחתונה וקרקע טמאה עליונה וקרקע טהורה. טומאה בעליונה קרקע ועליונה טמאה קרקע ותחתונה טהורה טומאה ביניהן עליונה טמאה ותחתונה טהורה וגגו של עליונה טהורה וכן היה ר ' יהודה אומר כותל שבין שני כוכין או בין שתי מערות עד ששה טפחים נידון מחצה על מחצה יותר על כן נידון כקליפת השום.

ז,ח קדרה שהיא נתונה בצד דפנה של מערה אינה מצלת בצד שקיפה של מערה הרי זו מצלת. היתה נתונה בחלון שבין שני בתים וטומאה באחת מהן . הרי זו טהורה מפני שהוא ניצלת עם דופני של שני . היתה טומאה שביניהן ויש במקומה טפח על טפח ברום טפח אם אין בין פיה לשקוף פותח טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לשקוף פותח טפח אינה מצלת.

ז,ט קלל של חטאת שהוא נתון בחלון ויש במקומו טפח על טפח ברום טפח אם אין בין פיו לשקוף פותח טפח ה "ז מציל ואם לאו אין מציל דברי ר ' אליעזר ור ' יהושע אומר לעולם אינו מציל עד שיהא לפנים הימנו חלל בפותח טפח.

ז,י עמוד שהוא עומד בתוך הבית וטומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואם יש במקום הטומאה טפח על רום טפח הרי הוא כקבר סתום ומטמא כל סביביו כלים שתחת הפרח טהורין ור' יוחנן בן נורי מטמא.

ז,יא תיבה שעשאה פרד סטקין אע "פ שמשתמש בה טהורה היתה טמאה ועשאה פרדסטקין טמאה עד שיקבענה במסמר . פרסטקין שהוא פתוח לבית מוגף וטומאה בתוכו והבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור מפני שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס. טומאה בקרקע או בכותל שלפנים הימנו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורד ת ורואין את הפרסטקין כאילו הוא אטום מחצה על מחצה להביא את הטומאה לבית שלשה פרסטקין זה בצד זה או זה אחר זה או זה על גבי זה וטומאה תחתיהן ביניהן או על גביהן טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ורואין את הפרסטקין כאילו הן אטומין ונדונים מחצה על מחצה להביא את הטומאה לבית. ר' יהודה אומר משם ר' יהושע סמך להן סוכות טהורות לאכול בהן פסחים.

מסכת אוהלות פרק ח

ח,א כזית מן המת על הרדד או על גביו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת טומאה בתוכו הנוגע בו מתוכו טמא טומאת שבעה מאחריו טמא טומאת ערב טומאה מאחריו הנוגע בו מאחריו טמא טומאת שבעה ומתוכו טמא טומאת ערב והנכנס לתוכו טהור . כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחריו הנוגע בו בין מתוכו ובין מאחריו טמא טומאת ערב והאהל עצמו טמא טומאת שבעה. אמר ר' נתן אם מציל הוא ע"י אחרים ק"ו עצמו.

ח,ב אהל שהיה נטוי על גבי ארבעה שפודין של מתכת ר ' יעקב אומר אינו מציל מפני שדבר טמא מעמידו ור ' יוסי אומר מציל . נטוי על גבי קנים דוקרנין ר ' יוסי אומר מציל ור"ש אומר אינו מציל עד שיהא נטוי כנטיית האהל.

ח,ג סדין שתפרו ונתנו על גבי עריסה אם אין בינו לארץ פותח טפח ה"ז מציל בד"א בזמן שאם תנטל עריסה וסדין עומד אבל אם תנטל עריסה וסדין נופל אע "פ שתפרו ואע "פ שאינו מסולק מן הארץ אלא כל שהוא ה "ז אינו מציל ואם היתה מחצלת אהל אע "פ שלא תפרה ולא חשב עליה ואין בינה לארץ פותח טפח הרי זו מצלת . ואם יש בינה לארץ פותח טפח אינה מצלת.

ח,ד המת בבית ולו פתחים הרבה כולן נעולין כולן ט מאין נפתח אחד מהן אע "פ שלא חישב עליו טיהר את כולן היו בו חלונות הרבה וכולן מגופות כולן טהורות נפתחו כולן טמאות ולא הצילו על פתחים . פתח קטן בתוך פתח גדול המאהיל על גבי שניהן טמא חישב להוציאו בקטן טיהר הקטן את הגדול היו שניהן מתאימין המאהיל על גבי שניהם טמא חישב להוציאו באחד מהן הרי חבורו טהור . היה לו פתח אחד לצפון ופתח אחד לדרום וחישב להוציאו בצפונו אח "כ באו אחיו או קרוביו ואמרו אין מוציאין אותו אלא בדרומו טיהר דרומי את הצפוני ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין.

ח,ה בתים הפתוחין לאכסדרה והמת באחד מהן אם היה דרכו של מת לצאת בחצר בית שער והבתים טהורין אם לאו בית שער טמא והבתים טהורים החדר שלפנים מן הבית מוגף ונכנסה טומאה לפנימי דרך החלון החיצון טהור מפני שטומאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה. ר' יהודה אומר הפותח בתחלה ב "ש אומרים כשיפתח ארבעה טפחים וב "ה אומרים כשיתחיל הפותח סתום ב"ש אומרים כשיתחיל וב"ה אומרים כשיחשוב.

ח,ו אין לנפלין פתיחת הקבר עד שעגלו ראש כפיקה של שתי דברי ר "מ ר' יהודה אומר כפיקה של ערב ר "א בר' צדוק אומר משיעשו קפופיס. אמר ר' יוסי אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד אני אומר להן שדרך הטומאה דרכ ה לצאת ואין דרכה ליכנס והם אמרו לי אין לו ולד טומאה עד שיצא לאויר העולם.

מסכת אוהלות פרק ט

ט,א ר' אליעזר אומר נזיר והמת תחת כריסו של גמל ואין הנזיר מגלח עליהן ואין חייבים עליהן על טומאת מקדש וקדשיו.

ט,ב טומאה שהיא נתונה בכותל אפילו מחצה על מחצה וכן עדר בהמה חיה ועוף וכן החיים שהיו מהלכין זה אחר זה אפי ' ראשו של זה בין רגליו של זה וראשו של זה בין רגליו של זה אין הנזיר מגלח עליהן ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו.

ט,ג נדחק ברחיים שהעובד כוכבים בתוכה ושהנדה בתוכה בגדיו טמאין מדרס. איזו היא הרחיים כל שאין עוקרין אותם ודוחפים אותם ממקומה לענין טמא מת בגדיו טהורים עד שיהו בגדיו נוגעים בפותח טפח.

ט,ד ואלו הן סככות אילן המיסך על הארץ ר ' יהודה אומר רואין את התחתונות כאילו הן עולות למעלה ואת העליונות כאילו הן יורדות למטה ואם נוגעות זו בזו בפותח טפח מביאות וחוצצות אלו הן הפרעות פרע היוצא מן הגדר היו נתונות על גבי הגדר רואין אותן כאילו אבנים כבושות עליהן . התריפו רואין אותן כאילו הן שפודין של מתכת ואם היו מובדלות זו מזו אם יכולות לקבל את המעזיבה רכה דברי ר "מ ו חכ"א מעזיבה

הבינונית ר' יהודה אומר אם מכניס את החוט לצד הזה ויצא לצד אחר ונוגע אע "פ שאין מכוין ה"ז מפסיק.
ט,ה ר' יוסי אומר חבילי המטה וסריגי חלונות חוצצים את הבית ואת העליה עד שתעבור הטומאה לצד השני היו נתונין על גבי המת באויר המאהיל כנגד הנקב טמא ושלא כנ גד הנקב טהור מפני שהטומאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה ר ' יהודה אומר אם יכולין לקבל מעזיבה הבינונית אין חוצצין היו נתונין בתוך הבית הרי אלו חוצצין שאני רואה את הקורות כאילו הן יורדות וסותמות. ר' יוסי אומר תיבה שהיא מליאה כלים וזרקה על גבי כזית מן המת טמאין שאילו היתה נתונה על גבי המת באויר טהורין.
ט,ו נסר שצף על פני המים טומאה בצד כלים שבצד הזה טהורין רבי יעקב אומר רואין את הנסר שאם ירד וישב ויש תחתיו רבוע טפח על טפח על רום טפח טומאה בצד זה כלים שבצד השני טהורים . שלשה בתים זה לפנים מזה כחצי זית בפנימי או באמצע י וכחצי זית בחיצון החיצון טמא הפנימי והאמצעי טהורין כחצי זית בפנימי או כחצי זית באמצעי הפנימי טהור והחיצון והאמצעי טמאין . אמר ר' יהודה אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד אני אומר להן מודה ר ' אליעזר לר' יהושע בשתי חביות שפתוחות לתוך הבית טמא על מה נחלקו על שני חדרים של בית שר' אליעזר מטמא ור' יהושע מטהר והם אמרו לי מודה ר ' יהושע לר' אליעזר בשני חדרים הפתוחין לתוך הבית שהבית טהור על מה נחלקו על שתי חביות שר' אליעזר מטמא ור' יהושע מטהר.

מסכת אוהלות פרק י

י,א כוורת שבתוך הבית וכפישה נתונה על פיה רבי יהודה או מר מצלת וחכ "א אינה מצלת שר' יהודה אומר כשם שהנסר מצלת כך כפישה מצלת היתה מוטה על צדה בפותי טפח הכל מודים שאינה מצלת.
י,ב עמוד של קדירות שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות שוליה של זו על פיה של זו ושוליה של זו על פיה של זו אם אין פי העליונה לקורות פותי טפח ובין שולי העליונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת דרכה ליכנס . אם יש בין פי העליונה לקורות פותי טפח ובין שולי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור . היתה אחת טמאה ונתונה באמ צע ויש במקומה טפח על טפח על רום טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא אין במקומה טפח על טפח על רום טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה טהור.
י,ג פיטוס שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות אם אין בין פיו לקורות פותי טפח ובין שוליו לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס . אם יש בין פיו לקורות פותי טפח ובין שוליו לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא . היה פיו צר ואין בין הוגנו לקורות פותי טפח ה "ז מציל ואם לאו אינו מציל עד שיהא מהוגנו פותי טפח. היה שוליו חדין ואין בין שוליו לארץ פותי טפח ה "ז מציל ואם לאו אינו מציל עד

שיהא בשוליו פותי טפח. היתה כוורת פחותה פקוקה בקש אפי' גבוהה מן הארץ אמה הרי זו מצלת.

י,ד כוורת שהיא עומדת בתוך הפתח סותמת את כל הפתח אם אין בין פיה לשקוף פותי טפח ואין שוליה לארץ פותי טפח טומאה בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכה טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס . אם יש בין פיה לשקוף פותי טפח וטומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא אם אין בין דופנותיה לפצימין פותי טפח ובין שוליה לארץ פותי טפח טומאה בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכה טהור.

י,ה שתי כוורות שהן עומדות בתוך הפתח וסותמות את כל הפתח אם אין שוליה של זו על גבי של זו אם אין בין העליונה לשקוף פותי טפח ובין פי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טה ור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס אם יש בין פי העליונה לשקוף פותי טפח ובין פי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא הכלים שביניהן טהורים אם יש בין דופנותיהן לפצימין פותי טפח וביניהן לארץ פותי טפח טומאה בתוכם הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור נטמאת אחת מהן היא טמאה והבית וחבירתה טהורין וכן פיה של זו על גב שוליה של זו וכן שוליה של זו על גב שוליה של זו ואיזו היא מחולחלת כל שיש לה טפח מארבע רוחותיה ומשלשה רוחותיה ומשני רוחות זו כנגד זו . איזו היא אפוסה כל שאין לה טפח מרוח אחת . מודה ר "א ור "ש בטומאה תחת הפקוק טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

י,ו היתה יושבת על שוליה באויר טומאה בתוכה מטמא הנוגע בה מכל מקום טמא דברי ר"מ וחכ"א אינו טמא אלא כנגד כסויה בלבד . היתה כפויה על פיה הנוגע בה מכל מקום טמא.

י,ז ארון שהוא חקוק בסלע ומכוסה הנוגע בה מכל מקום טהור ואינו טמא אלא פיו שאינו טמא אלא כנגד חללו בלבד . היתה בנויה בכותלה של נפש אם היתה נראית כל שהיא לתוך הנפש הנכנס לתוכה טמא ואם לאו אינו טמא אלא כנגד כסויה בלבד . בנה נפש על גבה הרי היא כקבר סתום ומטמאה מכל סביביה . העשויה כמין דלסקיא הנו גע בה מכל מקום טהור הנוגע בשוה שלה ר ' אליעזר מטמא ור ' יהושע אומר מטפח ולמעלה טמא מטפח ולמטה טהור שאין מעלין עולת מן הארץ טפח.

י,ח חבית שהיא יושבת על שוליה באויר וכזית מן המת נתון תחת קורקורתיה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת והחבית טמאה . כזית מן המת מקצתו נתונה תחת דופנה ומקצתו נתון תחת קורקורתה כל שכנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טמאה וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טהור . ואם יש בדופנה פותי טפח הכל שני חצאי זיתים אחד נתון תחת דופנה ואחד נתון תחת קורקורתה כל שכנגד הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה טמא וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טהור . היה זה שנתון תחת דופנה משוך כנגד קורקורתה כאילו כולו כנגד קורקורתה וזה שנתון תחת קורקורתה משוך תחת דופנה כאילו כולו תחת דופנה . היתה כפויה על פיה ויש בדופנה פותי טפח ואין בהוגנה פותי טפח יש בהוגנה פותי טפח ואין בדופנה פותי טפח כל שכנגד הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה טמא וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה טהור. ואם יש בדופנה והוגנה פותי טפח הכל טמא . היתה מלאה אוכלין ומשקין

ומוקפת צמיד ונתונה על גבי באויר כלים שלמעלה ממנה ושלמטה הימנה טמאין והאוכל ין והמשקין שבתוכה טהורין היתה מוטה על צדה באויר הרי ככוורת לכל דבר.

מסכת אוהלות פרק יא

יא,א קדרה שהיא נתונה בצד האסקופה שאם תעלה ושפתיה משוכות מן השקוף כל שהוא טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

יא,ב היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור. בבית אינו טמא אלא הבית שאם תעלה ודופנה בשקוף בפותי טפח כל שהוא וטומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

יא,ג היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה הבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אהל . בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור . בבית אינו טמא אלא הבית שאם תעלה ודופנה נוגעת בשקוף בפותי טפח טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

יא,ד היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית טמ א תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה הכל טמא שאם תעלה ושפתיה אוכלות בשקוף כל שהוא . טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח אם יש בדופנה פותי טפח וטומאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא אין בדופנה פותי טפח טומאה ת חתיה תחתיה טמא וגבה והבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אהל בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אהל בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור. בבית היא טמאה בלבד.

יא,ה היתה נתונה תחת ארובה שאם תעלה ושפתיה נוגעות בתקרה כל שהוא טומאה תחתיה ו היא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת . היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא שאם תעלה עולה ויושבת בארובה ואופצת את כל. ארובה וטומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה ו הבית טמא תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה כנגדו עד לרקיע טמא שאם תעלה עולה והולכת בארובה אין בינה לארובה פותי טפח וטומאה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

יא,ו היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה והבית טהור מפני שניצלת עם דופנו של אהל בתוכה או על גבה הכל טמא שאם תעלה עולה והולכת בארובה ויש בינה לארובה פותח טפח וטומאה תחתיה רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

יא,ז היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה והבית טהורין מפני שנידונית כשיפועי אוהלים . בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור בבית אין טמא אלא הבית.

יא,ח ארובה שהיא לאויר ואין בה פותח טפח וכזית מן המת נתון תחתיה ונתן דבר שהוא מקבל טומאה אם יש שם פותי טפח הכל טמא ואם לאו אינו טמא אלא כנגד הזוית כזית מן המת בלבד.

יא,ט ארובה שהיא לאויר ואין בה פותי טפח וכזית מן המת נתון תחתיה הבית טמא והמאהיל טמא דברי ר"מ ר' יהודה אומר המאהיל טהור. ר"ש אומר אם טומאה קדמה את רגלו הבית טמא והמאהיל טמא ואם לאו הבית טמא והמאהיל טהור מקצת הטומאה בבית ומקצת כנגד ארובה הבית טמא והמאהיל טמא דברי ר "מ. ר' יהודה ור "ש אומרים המאהיל טהור . ר' יוסי אומר אם אין בטומאה ליחלק כגון כזית מן המת השדרה והגולגולת הבית טמא ואם לאו הבית טהור והמאהיל טמא.

יא,י שני חצאי זיתים נתון בתוך הבית ואחד נתון כנגד ארובה המאהיל טהור היה זה שהוא נתון בתוך הבית משוך כנגד ארובה כאילו כולו כנגד ארובה.

יא,יא כזית מן המת בפי העורב והאהיל על גבי ארובה שאין בה פותי טפח הבית טמא ר ' יוסי מטהר עד שיהא בטומאה משך פותי טפח.

יא,יב קלל של חטאת שהוא נתון בארובה אם משולשל טמא ואם אינו משולשל טהור . בד"א בארובה שאין בה פותח טפח אבל בארובה שיש בה פותח טפח בין משולשל ובין שאינו משולשל טמא . בד"א בשל חרס אבל בשל אבן בין שיש בארובה פותי טפח בין משולשל ובין שאינו משולשל טהור.

יא,יג שבין הבית לעליה ואין בה פותח טפח טומאה בבית כלים שבעליה טהורין טומאה בעליה כלים שבבית טהורין שאני רואה את הקורות כאילו הן יורדות וסותמות דבר אחר אין טומאה נכנסת לאהל ואין יוצאה הימנו אלא בפותח טפח . כלים שכנגד הבית רבי מטמא וחכמים מטהרין אמר רבי רואה אני את דבריהם מדברי.

יא,יד ארובות זו על גב זו ויש בהן פותח טפח ונתון דבר שהוא מקבל טומאה אם יש שם פותח טפח הכל טמא ואם לאו אין טמא אלא כנגד התחתונה בל בד מרחיבות מלמעלה ומצירות מלמטה מן הצד ומלטה טמא מן הצד ומלעלה טהור . מרחיבות מלמטה ומצירות מלמעלה אינו טמא אלא כנגד הצר בלבד.

מסכת אוהלות פרק יב

יב,א וכמה יהיה הסדק הזה ב"ה אומר כל שהוא מלא חוט המשקולת ור ' יוסי אומר משם ב"ה פותח טפח. אמר רבי תמיה אני אם אמר ר' יוסי בפותח טפח לא אמר אלא בכזית מן המת בלבד טומאה מבפנים וכלים מבחוץ אע "פ שאין בסדק אלא כל שהוא מלא חוט המשקלות ה"ז מפסיק.

יב,ב סאה כפויה על פי חבית כפויה שני כפיתין זה על גבי זה ואבן על גבי הכיפת מביאות את הטומאה . סאה יושבת כדרכה וחבית יושבת כ דרכה נוד תפוח כדרכה מלא תבן כסת מלאה מוכין כסות מלאה מטפחות שתי אבנים זו על גבי זו וכופת על גבי האבן אין מביאות את הטומאה.

יב,ג כלב שאכל בשר המת ונכנס לבית הבית טהור שכל הבלועין באדם ובבהמה בחיה ובעופות טהורין. הקיאן הבית טמא. מת אם שהה במעיו עד שהוא חי שלשה ימים מעת לעת ובעופות ובדגים מיד ר ' יהודה בן בתירא אומר בדגים מיד ובעופות מעת לעת ר "א אומר משם ר' יהודה בן בתירא זה וזה מעת לעת.

יב,ד הדות שבבית והמערה בתוכו והפרח שלה יוצא וכפיפה נתונה עליו בד "א בשל מתכת אבל בשל עץ ה "ז חוצץ. ר"א בר' יוסי אומר בד "א בשל עץ אבל בשל מתכת נטמא ואין כלי טמא חוצץ.

יב,ה נסר שהוא נתון על פי הדות וטומאה תחתיו או על גבי כלים שכנגד העודף מכאן ומכאן טמאין היתה כפישה ויש לה ליזבז טפח וטומאה תחתי ' הכלים שכנגד העודף מכאן ומכאן טמאים. אם היתה חלוקה הרי היא כנסר. כלים שכנגד העודף מכאן ומכאן טמאין.

יב,ו כותלי הבית וכותלי הדות שהיו שוין זה לזה וטומאה בין בבית ובין בדות כלים שבכותלי הבית ושבכותלי הדות נידונים מחצה למחצה ואם כותלי הבית רחבין משל דות וטומאה בתוך הבית כלים שבכותלי הדות טמאים ושבכותלי הבית נידונין מחצה על מחצה אם היו כותלי הדות רחבין משל בית וטומאה בבית כלים שבכותלי הדות טהורין שבכותלי הבית נידונין מחצה על מחצה.

מסכת אוהלות פרק יג

יג,א נסר שהוא נתון על פי תנור ישן וטומאה תחתיו או על גביו הכל טמא והתנור טמא ור' יוחנן בן נורי מטהר בתנור היה ראשו אחד נתון על פי תנור חדש ו ראשו אחד נתון על פי תנור ישן או שהיו שנים ישנים אחד מכאן ואחד מכאן וחדש באמצע ר ' יוחנן בן נורי מטהר בחבור. נסר שהוא נתון על פי תנור ומוקף צמיד פתיל וטומאה תחתיו או על גביו הכל טמא וכנגד אוירו של תנור טהור. טומאה עד אוירו של תנור כנגדו עד לרקיע טמא.

יג,ב סרידה שהיא נתונה על פי תנור ויצאה כל שהוא ויש לה ליזביז טפח טומאה תחתיה כלים שעל גבה טהורין . טומאה על גבה כלים שתחתיה טהורין . ואם היתה חלוקה הרי היא כנסר וצריכה פותח טפח . ומודה ר' אליעזר באבטי שעשאו מתחלה שהוא מביא את הטומאה.

יג,ג סנדל של עריסה שפחת מ מעזיבה שיעורו בפותח טפח . נפתח הבית מאליו שיעורו מלא האגרוף. היה הטיט צף תחתיו כל שהוא ומחצי מעזיבה ולמעלה בין שיש בו כשיעור בין שאין בו כשיעור הבית טהור . מחצי מעזיבה ולמטה אם יש בו כשיעור הבית טמא ואם לאו מונין בו כדרך שמונין במת.

יג,ד מלבן שהוא מלביש בפיקות תינוק טמא טומאת שבעה . מסורג בחבלים תינוק טמא טומאה הדף של קנים שהוא מסורג בחבלים ועשוי בטיט ככר לושה במי פירות נתונה על גביו הרי זו מביאה וחוצצת. ר' יוחנן בן נורי אומר כל העגולין טהורין אין מביאין טומאה חוץ מעיגולי דבלה מפני שהן יושבין תחתיהן בפקועות.

יג,ה גמל שהוא עומד באויר טומאה תחתיו כלים שעל גביו טהורין טומאה על גביו כלים שתחתיו טהורין . היה רבוץ טומאה תחתיו כנגדו עד התהום טמא ועל גביו כנגדו עד

לרקיע טמא . טומאה תחת רגליו או על גבי רגלו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. נתן נסר על גבה טומאה בצד זה כלים שבצד השני טמאין.
יג,ו קורות הבית והעליה שהיו עליונות מכוונות כנגד התחתונות טומאה תחתיהן טמא ביניהן ביניהן טמא ועל גביהן טהור . על גביהן כנגדו עד לרקיע טמא ותחתיהן טהור . בד"א בזמן שיש בהן פותח טפח אין בהן פותח טפח טומאה בוקעת ועולה בו קעת ויורדת. היו עליונות נראות סותמות כבין התחתונות טומאה תחתיהן וביניהן טמא . וביניהן ביניהן ותחתיהן טמא על גביהן טהור . על גביהן כנגדו עד הרקיע טמא ותחתיהן וביניהן טהור בד"א בזמן שיש בהן פותח טפח וביניהן פותח טפח אין ביניהן פותח טפח וטומאה תחתיהן תחתיהן טמא ביניהן ועל גביהן טהור . ביניהן או על גביהן אפי ' כנגדו על לרקיע טמא ותחתיהן טהור בד"א בזמן שיש בהן פותח טפח ואין בהן פותח טפח טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.
יג,ז סאה שהיא מוטה על צדה באויר אינה מביאה טומאה תחת כולה עד שיהא בהיקף ארבעה טפחים ומחצה אם ה יתה גבוהה חצי טפח עד שיהא בהיקף שלשה טפחים . עמוד שהיה מוטל באויר אינו מביא טומאה תחת דופנו עד שיהא בהיקפו עשרים וארבעה טפחים ר' יוסי אומר עשרים וחמשה שהיה ר ' יוסי אומר אין לך עשרים וחמשה שאין הארץ אוכלת בהן טפח . וכן הוא אומר (ירמיהו נב) מנים תשעים וששה ר ואה ואומר (שם) כל הרמונים מאה על השבכה סביב אי אפשר לומר מאה שבכה שהרי נאמר תשעים וששה ואי אפשר לומר תשעים וששה שכבר נאמר מאה אמור מעתה ארבעה בלועין בכותל ותשעים וששה נראין מבחוץ וחצר שלא נידון כשיפולי אוהלין.
יג,ח כזית מן המת מודבק באסקופה ר ' אליעזר מטמא את הבית ור' יהושע מטהר. היה נתון תחת אסקופה נדון מחצה על מחצה לטמא את הבית דברי ר ' יעקב אמר ר "ש לא נחלק ר' אליעזר ור' יהושע על הנתון תחת האסקופה שהבית טהור על מה נחלקו על המודבק באסקופה שר ' אליעזר מטמא את הבית ור ' יהושע מטהר מודבק בשקוף הבית טמא ור' יהושע מטהר עד שיהיה בטומאה משך פותח טפח.
יג,ט שני חזיזין זה על גב זה וטומאה בכותל שביניהן אם היתה נראית כל שהוא לתוך אחד מהן הוא טמא וחברו טהור ואם לאו נדון מחצה על מחצה.
יג,י קוברי המת שהיו עוברין ברה "ר מצטרף אהלו עם אהל המת החלון לטמא את הבית דברי ר' אליעזר. ור' יהושע אומר אין מעלין את הנמוך לצרף אהל עם אהל.

מסכת אוהלות פרק יד

יד,א פתח שעשאו למאור שיעורו מלא המקדח הגיפו למאור שיעורו בפותח טפח שתי חלונות זו לפנים מזו החיצונה העשויה למאור שיעורה מלא המקדח.
יד,ב ניטלה פקק איספקלריא שיעורה מלא האגרוף . ואלו הן שירי המאור חלון שהיה סותמו ולא היה לה טיט לגומרה או שקראו או שחשיכה לילי שבת ואלו הן שירי המאור רום אצבעים עם רוחב הגודל.

יד,ג חלון שבין שני בתים שיעורה בפותח טפח סתר את החיצון אע "פ שלא חשב עליה שיעורה מלא המקדח נתן התקרה באמצע חלון התחתון ואלו הן סר יגות אלו של אוצרות אלו של איקלטאות רשב "ג אומר חלונות שבכרכים שיעורן בפותח טפח שלא נעשה אלא לחיזוק מכניסין עליהן את הרוח.

יד,ד ר' יהודה אומר בהן שלש מדות משם ר "ע אומר העושה לצוות ולשמירה ולזון את עיניו כל שהן להכנסת כלים ולהוצאת כלים לתשמיש ולנר שיעורו בפותח טפח . לקנח ולא לצבתו ב"ש אומרים במילואו וב"ה אומרים בפותח טפח.

יד,ה ר' יהודה אומר פחות מכזית בשר ממעט על יד רובע עצמות . פחות מעצם כשעורה ממעט על ידי כזית בשר וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ אין ממעטין ור' יהודה אומר ממעטין. זה הכלל אמר רבי כל טומאה שאינה מן המת או שהיא מן המת ואינה מצטרפת עם אותה הטומאה הרי זה ממעטת.

יד,ו עשבים שתלשן והניחן בחלון או שעלו מאליהן והעוף ששכן בחלון והמטלית שהיא פחותה משלש על שלש והאבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה ובעופות והעובד כוכבים והבהמה ובן שמונה וכלי חרס והאוכלין והמשקין וספר תורה והמלח הרי אלו ממעטין אבל השלג והברד והכפור והגליד והמים אין ממעטין.

יד,ז זיז שעל גבי שירי המאור שיעורו ברום אצבעיים על רוחב גודל . ושעל גבי מלא מקדח כל שהוא ר ' יוסי אומר במ לואו וזיז שעל גבי הפתח שיעורו בכל שהוא סתמו שיעורו בפותח טפח פתחו שיעורו בכל שהוא.

יד,ח שני זיזין זה על גבי זה והפתח תחתיהן כל שהוא והעליון אפילו לתוך שלשה נדבכות שהם שנים עשר טפחים שיעורו בפותח טפח סתר את התחתון או שהעדיף עליו שיעורו כל שהוא.

יד,ט שני פתחים זה על גבי זה והזיז למעלה מהן לעליון כל שהוא ולתחתון אפילו בתוך שלשה נדבכות שהן שנים עשר טפחים שיעורו בפותח טפח סתם את העליון או שהיה עודף על התחתון טפח מכאן וטפח מכאן שיעורו בכל שהוא . אימתי אמרינן כל שהוא היוצא אבל לגבלית עד שיהא בו פותח טפח ואיזו הי א גבלית כל שמניקה מכאן ומכאן ומשייר מן האמצע . ר' יוסי בר ' יהודה אומר העטרות והפתויין והציורין מביאין את הטומאה רבי אומר החמירו בקנה יותר מן הזיז שהקנה מיטלטל והזיז אינו מיטלטל.

יד,י זיז שהוא יוצא מן הכותל ויש בו פותח טפח טומאה תחתיהן וכלים בכותל ועליהן כקליפת השום טהורין טומאה בכותל וכלים תחתי' ועליהן כקליפת השום טהורין.

מסכת אוהלות פרק טו

טו,א טבלאות של שיש חלקות ונתונות זו על גבי זו טומאה תחת אחת מהן ואפי ' גבוהות מן הארץ אמה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת . טבלאות נוגעות זו בזו ושולחנות נוגעות זה בזה מונין בהם כדרך שמונין במת.

טו,ב טבלא בצד רגלו של שולחן וטומאה תחת טבלא הנוגע בין בטבלא ובין בשולחן טמא טומאת שבעה . טומאה תחת השולחן הנוגע בשולחן טמא טומאת שבעה ובטבלא

טמא טומאת ערב . האוהל כנגד הרבוע טמא שלא כנגד הרבוע טהור ר ' מנחם בר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין מפני שהן נדונין כקרן טבלא . כלים שכנגד הרבוע טמאין שלא כנגד הרבוע טהורין ר ' מנחם בר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין מפני שהן נדונין כקרן הטבלא.

טו,ג חביות שהן מוטות באויר הוגנה של זו בצד אויר הוגנה של זו והוגנה של זו על גבי דופנה של זו גבוהו ת מן הארץ טפח ובהוגנין פותח טפח טומאה תחתיהן ועל גביהן טמא . על גביהן על גביהן ותחתיהן טמא ותוכיהן טהור . גבוהות מן הארץ טפח ואין בהוגניהן פותח טפח וטומאה תחת אחת מהן תחתיה ועל גבה טמא . על גבה על גבה טמא ותחתיה טמא ותוכה טהור בד"א בטהורות אבל אם היו טמאות וגבוהות מן הארץ טפח טומאה תחת אחת מהן תחת כולן טמא.

טו,ד בית שחצצו בנסרין או ביריעות מן הצדדין או מן הקורות וטומאה כלים שבחצץ מאחריו ויש במעזיבה מעל גביו נדונין מחצה על מחצה אם יש שם ארבעה בטל הכותל . רבי אומר האומר טפח הוא אומר ארבעה האומר ארבעה אינו או מר טפח. חצצו מארצו וטומאה בחצץ כלים שבבית טמאין . טומאה בבית כלים שבחצץ טהורין אם יש בחצץ במקומן טפח על טפח על רום טפח טהור ואם לאו טמאין ושבקרקע טמאין טומאה בקרקע כלים שבחצץ טהורין ושבבית טמאין.

טו,ה בית שהוא מלא תבן ויש בינו לבין הקורות פותח טפח וטומאה מבפנים כל שכנגד יציאת הטומאה במלואו של פתח טמא ובאכסדרה אינו אלא כנגד הטומאה מן הקורות ולחוץ ור' יוסי אומר תבן שאינו עתיד לפנותו הרי הוא כעפר ועפר שהוא עתיד לפנותו הרי הוא כתבן.

טו,ו גל צרורות וכן כרי של תבואה וטומאה בתוכו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואם יש במקום הטומאה טפח על טפח על רום טפח הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביו. ואיזה הוא חצר הקבר זו הגת שהמערות פתוחות לתוכו אם יש בה כשיעור הנכנס לתוכה טמא בד "א בזמן שאינה פתוחה לאויר אבל בזמן שפתוחה לאויר אפי ' אינו מדובק בשקוף אפי' כל שהוא טהור ובלבד שלא יגע בשקוף.

טו,ז גל של צרורות שעשאו גולל לקבר הנוגע בו עד ארבעה טפחים טמא דברי ר ' יהודה בזמן שאינו עתיד לגור ודברי חכמים בזמן שהוא עתיד לגור.

טו,ח חבית שהיא מלאה משקין ומוקפת צמיד פתיל ועשאה גולל לקבר אמר ר "א בר"ש בזו ב"ש מטמאין וב "ה מטהרין. אמרו ב"ש לב"ה וכי מה עלול לקבל טומאת אדם או משקין אמרו להן משקין אמרו להן וכי מה אדם שאינו עלול לקבל טומאה כיון שנוגע בו נטמא משקין שבתוכה אינו דין שיהיו טמאין . אמרו להן ב "ה אי אתם מודים בטהור שבלע טבעת ונכנס לאהל המת שאע "פ שטמא טומאת שבעה הטבעת טהורה אמרו להן ב"ש לא אם אמרתם בטבעת שאינה מטמא במשא הזב תאמרו במשקין שמטמאין במשא הזב. אמר להן ב "ה אנו דנין טומאת שבעה מטומאת שבעה ואתם דנין טומאת שבעה מטומאת ערב מוטב לדון טומאת שבעה מטומאת שבעה מלדון טומאת שבעה מטומאת ערב ד"א אדם הנוגע במת מטמא כלים וכלים הנוגעין במת מטמאין אדם אדם הנוגע במת מטמא כלי חרס ואין כלי חרס הנוגעין במת מטמאין אדם והלא דברים ק "ו ומה אם אדם שהוא מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את הנוגע בו מציל על מה שבתוכו כלי חרס שאינו מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את ה נוגע בו אינו דין שיציל על מה שבתוכו.

אמר ר"ש לא היו זקוקין לדחק לכך ממקום שאדם מיטמא משם משקין מטמאין ממקום שהמשקין מצילין משם אדם ניצל היכן אדם מטמא בגלוי אף משקין בגלוי היכן משקין מצילין בפנים אף אדם שנתנו בפכוים והקיפו צמיד פתיל ועשאו גולל לקבר טהור.
טו,ט כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע אמר ר ' טרפון אקפח את בני שהלכה זו מקופחת איני יודע רוזיו של דבר מה הוא אלא ששמע השומע וטעה . ומעשה באחד שהיה עובר ומרדע על כתפו והאהיל צידו אחד על הקבר וטמאוהו משום שהאהיל על המת והשומע שמע וטעה . אמר ר' יהודה מעשה באחד שחרש וניער את המחרישה ונמצאת גולגולת של מת דבוקה במחרישה וטמאוהו משום שהאהיל על המת והשומע שמע וטעה. אמר ר' יהודה מעשה באחד שחרש וניער את המחרישה ונמצאת גולגולת שלמה דבוקה במחרישה וטמאוהו משום שהסיט את המת והשומע שמע וטעה.
טו,י המרדע שנתנו על גבי בהמה וראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי אדם ראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי כלים טהורין ולא אמרו אלא אדם הנושא בלבד.

מסכת אוהלות פרק טז

טז,א התלולית הקרובות בין עיר לעיר ובין לדרך אחד חדשות ואחד ישנות טמאין מפני שהנשים קוברות שם את נפליהן ומוכי שחין את אבריהן הרחוקות חדשות טהורות ישנות טמאות שאני אומר שמא היה שם דרך או עיר ואיזו היא תלולית זו תלולית של עפר שעל גבי בקוע המאהיל על מקצתה טמא ואין צריך לומר כנגד כלה עפרה טמאה משום עפר תלולות התל ממנה עפר וסמכו לה אין בו משום עפ ר תלולות התלולות שהיתה טמאה וטהורה הרי זו טהורה ואינו חושש שמא נטמאת.
טז,ב אחד המוציא שלשה מתים ואחד המוציא שלשה כוכין ואחד המוציא כוך בקוע ומהרה ואחד מצא עשרה ואין ביניהן מארבע אמות ועד שמונה יש להם תפיסה ואין להן שכונה קברות דברי ר "ש וחכ"א רואה את האמצע יים כאילו אינן והחיצונים מצטרפין מארבע אמות ועד שמנה. מצא ראשו בצד מרגלותיו אין לו תפיסה ואין לו שכונת קברות ראשו של זה בצד מרגלותיו של זה וראשו של זה בצד מרגלותיו של זה יש להן תפיסה ואין להן שכונת קברות . והחסר אין לו תפיסה ואין לו שכונת קברות ואי זהו חס ר כל שניטל מן החי וימות . מצא שנים בתחלה ואחד ידוע יש להן תפיסה ואין להן שכונת קברות. מעשה בר' ישבב שבדק ומצא שנים בתחלה ואחד היה ידוע עשה להן תפישה עשה להן שכונת קברות כשבא אצל ר"ע אמר כל שיגעת לריק אף אתה היית צריך לבדוק כל קברי ארץ ישראל הידועין ולא אמרו המוצא שלש כתחלה.
טז,ג מצא אחד בצד רה "ר מכאן ושנים בצד רה "ר מכאן בודק מכאן ומכאן ומניח את רה"ר שנים בצד גדר מכאן ושנים בצד גדר מכאן בודק את מקום הגדר שכן דרך הבונה להיות בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה ואיזו היא בתולה כל שאין בה רשישים ואין עפר תחתיו בדק ו הגיע למים הרי זו בתולה בדק ומצא שם חרס הרי זו כבתולה . הבודק

ב"ש אומרים בודק שתים ומניח אמה וב "ה אומרים בודק אמה ומניח אמה דברי ר ' יעקב וחכ"א ב"ש אומרים בודק שתים ומניח אמה וב"ה אומרים בודק אמה ומניח שתים.
טז,ד המוציא את העפר ממקום הטומאה אוכל בדמעו ר ' יהודה אומר צובר עפרה <אמה> של זו על גבי עפרה של זו ורבותינו אמרו עפרה טהורה . הבודק אוכל בדמעו מפקח אין אוכל בדמעו שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי בודק מהו שיאכל אמר להן אינו אוכל אמרו לו למדתנו שיאכל אמר להם יפה אמרתם מעשה שעשו ידי וראו עיני ושכחתי מה ששמעו אזני על אחת כמה וכמה ולא שהיה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים שהיה ר' יהושע אומר השונה ואינו עמל כזורע ולא קוצר והלמד תורה ושוכח דומה לאשה שיולדת וקוברת ר"ע אומר זמר בית דירה זמר.
טז,ה נמצאת אומר שלש קברות הן קבר הנמצא מפנין אותו פנוהו מקומו טמא וא סור בהנאה. קבר המזיק את הרבים מפנין אותו פנוהו מקומו טמא ואסור בהנאה . קבר הידוע אין מפנין אותו פנוהו מקומו טהור ומותר בהנאה . שדה שאבד בה קבר טהור הנכנס לתוכה טמא בדק ומצא בה קבר הנכנס לתוכה טהור שאני אומר הקבר שאבד הוא הקבר הנמצא בדק ומצא בתוכה שלש קברו ת הנכנס לתוכה טהור ואין חוששין שמא שכונת קברות הן. המפנה קברו לרה "ר והלך לשם אדם מפנה עצם והכל טהור . מי שנפחת קברו בתוך שדהו אומרים לו מלקט עצם עצם והכל טהור מעשה ביהודה והלל אחיו בניו של ר "ג שהיו מהלכים בתחום עוני מצאו אדם אחד שנפחת קברו בתוך שדהו אמר ל ו לקט עצם עצם והכל טהור.
טז,ו והנקבר שלא ברשות אין לו שכונת קברות ואין לו תפיסת קברות . רשב"ג אומר הנפלים אינן קונין את הקבר ואין לו תפיסה והנקבר שלא ברשות יש לו תפיסה. ר' יהודה אומר בור שמטילין בו נפלים טהור א "ר יהודה מעשה של מציק אחד ברמון שהפילה נפל לבור ובא כהן אחד והציץ לידע מה הפילה ובא מעשה לפני וטהרוהו מפני שחולדה וברדליס מצויין שם וגוררין שם.
טז,ז קבר שסתם פתחו אינו מטמא בכל סביביו פרץ את פצימיו וחזר וסתמו מטמא את סביביו נפרצה בו פרצה אחת של ארבעה טפחים בין מלמעלה בין מלמטה אינו טמא אלא כנגד הפרצה בלבד. היה לו פתח אחד לצפון ופתח לו פתח אחר לדרום טיהר דרומי את הצפוני.

מסכת אוהלות פרק יז

יז,א החורש את הקבר הרי זה עושה מאה אמה לכל רוח . החורש על גבי הקבר וכן החורש על גבי הארון אפילו משוקע ברבידין ובאבנים ואפילו על גבי חורין שתי קומות הרי זה עושה בית הפרס החורש מגופות של מת אינו עושה בית הפרס אין לך שעושה בית הפרס אלא החורש את הקבר בלבד ור ' אליעזר בן יעקב אומר אף התלולית. אמר ר' יוסי בד"א במוריד אבל במעלה אינו עושה בית הפרס.

יז,ב שלשה כרשינין שאמרו הנתונין כדרכן במקום יבש אבל לא במקום הטינה והחורש משדה קשקשין ומשדה מדרון הרי זה עושה בית הפרס הבונה טהור והזורע על גביו טהור. ר"מ אומר החורש מלא הטמיא ה"ז עושה בית הפרס.

יז,ג השותפים והאריסין והאפוטרופין אין עושין בית הפרס. החורש מתוך שלו או מתוך של חבירו שלו עושה בית הפרס ושל חבירו אין עושה בית הפרס אבל עולה הוא במדת הפרס.

יז,ד חזקה שבארץ ישראל טהורים חוץ מן המצויונות בלבד. שדה שמוחזקין בה שהיא בית הפרס אפי' היא בת ארבעת כורין אפי' משוכה היא ממקום הטומאה ואפילו טהורה מקיפתה מארבעת רוחותיה הרי היא מחזקת כמדת הפרס.

יז,ה שתי שדות של בית הפרס זו על גבי זו ושטפו גשמים שלשה טפחים בין התחתונה לעליונה שתיהן טמאות ר' יוסי אומר אע"פ שאין פתחה של עלייה מכוון כנגד של בית עלייה טהורה.

יז,ו בית הפרס שטהרוהו ה"ז טהור וצריך לעמוד על גביו שני תלמידי חכמים. אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים על עפר שהוא בא מבית הפרס הבא בירק שהוא טהור עד שיהא במקום אחד כחותם המרצופין על מה נחלקו על עפר הבא מארץ העמים בירק שר' אליעזר אומר מצטרף וחכ"א אין מצטרף עד שיהא במקום כחותם האיגרות.

יז,ז המביא ארונות ותנורים וספלין וכלי חרש מחוצה לארץ לארץ עד שלא הוסקו טמאין משום ארץ העמים וטהורין משום כלי חרס ומשהוסקו טמאין משום כלי חרס וטהורין משום ארץ העמים. נמצאת אומר בשעה שהן טמאין משום ארץ העמים טהורין משום כלי חרס ובשעה שטמאין משום כלי חרס טהורין משום ארץ העמים.

יז,ח הביא עפר ממקום הטומאה וגבלו במקום הטהרה או ממקום הטהרה וגבלו במקום הטומאה טמא. גבלו על גבי סלע אפי' במקום הטהרה טהור הלובן לבנים בית הפרס במקום הטומאה טמא ובמקום הטהרה טהור. ר"ש אומר אפילו הלבנה מבית הפרס ממקום הטומאה טהור שלא אמרו גוש אלא כברייתו עפר בית הפרס שטחין בו גגות ותנוריו טהור מפני שבטל.

יז,ט בית הפרס שעשה בו אשפה גבוהה עשרה טפחים ויכול להסיטו טהור עקרה ממקומה טמא רשב"ג מטהר. בית הפרס שריצפו ברבידים ובאבנים שאין יכול להסיטן טהור עקרו ממקומן טמא רשב"ג מטהר. ר' אליעזר בן יעקב אומר בית הפרס שגבשו בגבושים שאין יכול להסיטן טמא. ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש עזקו אין לך בדיקה גדולה מזו הילך בית הפרס למטה משלש אצבעות והוציא משם עפר טהור.

יז,י הילך בית הפרס זה לא יהלך בבית הפרס אחר ואם הילך טהור. בצר בית הפרס זה לא יבצר בית הפרס אחר ואם בצר טמא אלו דברי ב"ה.

יז,יא השורף את הקדש ואת התרומה שורפן במקומ ן ר' יהודה אומר שורפן בח"ל. וכן היה ר' יהודה אומר שדה שחפר בה קבר אין נטעת כל נטע ואין נזרעת כל זרע וחופרין בתוכו לירק ואין מקיימין בתוכה מלין וטובלין ואין נוטעין בתוכה מקשאות ומדלעות כדי שלא להרגיל רגל אדם לשם.

יז,יב שדה שאבד קבר בתוכה והיא שדה כוכין שד ה כוכין היא שדה שאבד קבר בתוכה ואיזו היא שדה כוכין כל שחופר בארץ ומבליע את הכוכין לצדדין. מצא שדה מצויינת ואין ידוע מה טיבה אם יש בה אילן בידוע שנחרש קבר בתוכה אין בה אילן בידוע שאבד

קבר בתוכה. אמר ר' יהודה בד"א בזמן שיש זקן אחד או ת "ח אחד שאין כל אדם בק יאין בכך. ר' יוסי אומר חזקת עצמות המכוסין הרי הן של אדם עד שיודע שהן של בהמה . מגולין הרי הן של בהמה עד שיודע שהן של אדם מודין ב "ש לב"ה אין בודקין לתרומה אלא תשרף.

מסכת אוהלות פרק יח

יח,א חומר בארץ העמים שאין בבית הפרס ובבית הפרס שאין בארץ העמים שארץ העמים בתולה שלה טמאה ומטמאה בביאה ואין לך טהרה מטומאתה מה שאין כן בבית הפרס. חומר בבית הפרס שאפי ' טהרה מקפתו מארבע רוחותיו הרי הוא בחזקת בית הפרס. ארץ העמים אם יכול ליכנס לה בטהרה טהורה וכמה תהא סמוכה ויהא יכול ליכנס לה בטהרה רשב"ג אומר אפי' תלם אחד הרי זה מפסיק אמר ר"ש יכול אני להאכיל את הכהנים טהרות בבורסקי שבצדן ושבעירות שבלבנות מפני שסמוכין לים או לנהר אמרו לו הרי פסלין מפסיק . חזקת דרכים של עולי בבל אע "פ שמובלעות בארץ העמים טהורות רשב "ג אומר עד מקום שאדם פונה מימינו ומשמאלו ואין בוש . עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון סיסית וחברותיה אשקלון וחברותיה אע "פ שפטורות מן המעשר ומן השביעית אין בהם משום ארץ העמים.

יח,ב הנכנס לארץ העמים בשידה ובמגדל טהור בקרון בעגלה ובספינה ובאכסרא טמא . המכניס ראשו ורובו לארץ העמים טמא כלי חרס שהכניס אוירו לארץ העמים טמא . הספסלין והקתדראות שהכניס רובן לארץ העמים טמאין.

יח,ג הכל עושין מדור העמים אפי' עבד ואפי' שפחה ואפי' סריס ואפי' קטן בן תשע שנים ויום אחד . עובד כוכבים הנשאוי עובדת כוכבים ועובד כוכבים הנשאוי עובדת כוכבים עובד כוכבים שעבדיו סריס וכותי שעבדיו עובדי כוכבים כותיים עושים מדור העמים. על מדור העמים תולין ר ' יוסי בר' יהודה אומר אף שורפין וכמה ישהה בתוכו ויהא צריך בדיקה אבא יודן איש צידן משום ר ' אליעזר ארבעים יום אע "פ שאין עמו אשה והלכה כדבריו. היה זה נכנס וזה יוצא ולא שהה שם ארבעים יום טהור ואם שהה שם ארבעים יום טמא מ ת. השומר אם שהה שם ארבעים יום טמא בזמן שנכנס ויוצא אע "פ ששהה שם ארבעים יום טהור מפני שהוא בחזקת המשתמר . הכל נאמנין עליו לשמרו ואפי' עבד ואפי' אשה ואפי' סריס אפי' קטן בן תשע שנים ויום אחד.

יח,ד ביבין היוצאין מארץ העמים לארץ ישראל עושה להן סריגות שנים וממ עטן עד פחות מטפח.

יח,ה כיצד בודקין מדור העמים ישראל נכנס תחלה ואח "כ כהן אע"פ מצאו רצוף בשיש או בפשפש טמא.

יח,ו חנות אין בה משום מדור העמים אע "פ שחרב ה "ז טמא ואין מדור העמים ובית הפרס בחו"ל האונריאות והאוצרות והמרחץ ובית שער ובית המים ואויר החצר המרגנין והבורגין והסוכות והמשוכות והצרופין והאוהלין אין בהם משום מדור העמים . הקסטראות והלגיונות רבי מטמא וחכמים מטהרין . בית החיצון ובית היינות ר ' יהודה

מטמא ור' יוסי מטהר. בית שער ואויר החצר בזמן שהן מעורבין במדור העמים טמאין משום מדור העמים אם אין מעורבין במדור העמים אין בהן משום מדור העמים. והאסטונות אע"פ שמעורבות במדור העמים אין בהן משום מדור העמים.

יח,ז ואיזהו מזרח קיסרי מכנגד טטרפלון שלה ועד כנגד בית הגת שלה. העיד יהודה הנחתום על ספונו המזרחי שהוא טהור ושאר כולה טמאה משום ארץ העמים.

יח,ח ההולך מעכו לכזיב מימינו הדרך טהורה משם ארץ העמים וחייבת במעשר ובשביעית עד שתיודע שהיא פטורה משמאל למערב הדרך טמאה משם ארץ העמים ופטורה מן המעשרות ומן השביעית עד שתיודע שהיא חייבת עד כזיב ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משם אביו עד לכלאבי.

יח,ט בראשונה היו אומרים מקבר גדול ועד נגב ועד תרעין היו טמאין ונמנו עליהן חכמים וטיהרום. העיד ר' יהודה בן יעקב מבית גובריא ויעקב בר' יצחק מבית גופנין על קיסרי שהחזיקו בה מעולם והתירוה שלא במניין. א"ר חנין אותה שנה שביעית היתה והלכו עובדי כוכבים לקרקסיאות שלהן והניחו שוק מלא פירות ובאו ישראל וב זזום בחזירתן אמרו בואו נלך אצל חכמים שמא התירו להן חזירים. א"ר זריקא בחמשה באדר השני נמנו עליה עשרים וארבעה זקנים והתירוה שהיו הכל נכנסים לתוכה.

יח,י מעשה ברבי ור' ישמעאל בר' יוסי ור' אלעזר הקפר ששבתו בחנות של עובד כוכבים בלוד והיה ר' פינחס בן יאיר יושב לפניהן אמרו לו אשקלון מה אתם בה אמר להן מוכרים חטין בבסילקאות שלהן וטופלין את פסחיהן לערב אמרו לו מהו שנהג בה מארץ העמים אמר להן כשישהה מ' יום אמרו לו א"כ בואו ונמנה עליה לפוטרה מן המעשרות ולא נמנה עמהם ר' ישמעאל בר' יוסי כשיצא אמר רבי מפני מה לא נמנית עמנו א"ל על טומאה אחת שטמאתי טיהרתי ולא מעשרות מתירא אני מבית דין הגדול שמא יריצו את ראשי.

מסכת נגעים פרק א

א,א אמר רבי יוסי שאל יהושע בנו של רבי עקיבה את רבי עקיבה אמר לו מפני מה אמרו מראות נגעים שנים שהן ארבעה אמר לו ואלא מה יאמרו א"ל יאמרו מקרום ביצה ולמעלה טמא. אמר לו ללמד שמצטרפין זה עם זה. אמר לו יאמרו מקרום ביצה ולמעלה טמא ומצטרפין זה עם זה. א"ל ללמדך שאם אינו בקי בהן ובשמותיהן לא יראה את הנגעים. ראב"י אומר משם רבי חנניא בן חכינאי שאמר משום ר"ע מנין אתה אומר כהן שהוא בקי בנגעים ולא בנתקים ובנתקים ולא בקרחות באדם ולא בנגעי בגדים ולא בבתים במראה ראשון ולא במראה שני במראה שני ולא במראה שלישי לא יראה את הנגעים עד שיהא בקי בהן ובשמותיהן ת"ל (ויקרא יד) זאת התורה לכל נגע הצרעת ולנתק ולצרעת הבגד ולבית ולשאת ולספחת ולבהרת ולהורות א"ר נתן לא שיהא ר"ע אומר של סיד דיהא הימנו אלא של שאת דוהא הימנו. שאי אפשר לפסיון שיטמא בתחלה. אבל אפשר

לפסיון שיטמא בן יומו . כיצד צד בהרת ובה סימני טומאה החליטו והלכו להן סימני טומאה ובא לו אצל הכהן ופטרו ואחר כך נולד לו פסיון זה הוא פסיון שהוא מטמא בן יומו.

א,ב ארבע מראות שעור ובשר נטמא בהן . ובהן השחין והמכוה והקרחת והגבחת מטמאין בהן. הפסיון מטמא אע "פ שאינו מאותו מראה אלא ממראה אחד ובלבד שיהא מארבע מראות. המחיה מטמא בכל מראה אפילו לבנה בשחור ושחו רה בלבן. ושער לבן מטמא בכל מראה לבן ואפילו במראה סיבות ששער לבן והנתקין מטמא בכל אפילו לבנים בשחור ושחורים בלבן. ומטמאין בשיעור צהוב דק שמראיו כתבנית הזהב.

א,ג הבגדים והעורות מטמאין בירקרק שבירוקין ובאדמדם שבאדומים . ואיזה הוא הירקרק שבירוקין. ר"א אומר כשעוה וכקורמן. סומכוס אומר ככנף טואס וכחוץ של דקלי. ואיזה הוא אדמדם שבאדומים כזהורית יפה שבים והפסיון שלהם כיוצא בהן ואין בהם מראה פתיך מראה גבוה שבהן כמראה צל בחמה . מראה עמוק שבהן כמראה חמה בצל.

א,ד ר' ישמעאל אומר מראות נגעים ששה עשר . ר' חנניא סגן ה כהנים אומר מראות נגעים שנים עשר . ר' דוסא בן הרכינס אומר מראות נגעים שנים וששה . עקביא בן מהללאל אומר מראות נגעים שבעים ושנים.

א,ה מי שנסמית אחת מעיניו אינו רשאי לדין שנאמר (ויקרא יג) לכל מראה עיני ואומר (דברים כא) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע מקיש ריבים לנגעים מה נגעים לכל מראה עיני הכהן אף ריבים לכל מראה עיני הכהן . בית האפל וחלונותיו מגופות מפתחין לאותן חלונות ורואין את נגעו. סדין המקומט מפשטין את קומטיו ורואין את נגעיו. נראית הנגע בחדרין או בסדקין אין נזקק לו . סילקו הרי הוא כקמוט שנפשט . וכבית הסתרי ם שנתגלה. כאורגת בעומדין לשתי דברי רבי מאיר . רבי יהודה אומר כטווה לשמאלית . אמר רבי נראין דברי ר ' מאיר בימין ודברי רבי יהודה בשמאל . כשם שנראה לנגעו כך נראה לתגלחתו שנאמר (ויקרא יד) והתגלח ונאמר (שם) גבות עיניו מה גבות עיניו במראה ולא בבית הסתרים אף כל שערו שנראה פרט לבית הסתרים.

א,ו כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו דברי רבי מאיר וחכ "א אף לא נגעי ביתו בגדיו וקרוביו כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו . רבי יהודה אומר אף לא נדרי אשתו וחכמים אומרים צריך שיאמר בינו לבינה והלא נדרים הן אלא שבינה לבין אחרים. ורואה הוא קדשיו ומעשרותיו של עצמו ונשאל הוא על הטהרות ועל הטומאות של עצמו.

א,ז אין דנין שני דינין כאחד ואפילו נואף ונואפת אלא דנין את הראשון ואחר כך דנין את השני. ואין נמנין על שני דברים כאחד . ואין שואלין ב ' דינים כאחד אלא נמנין על הראשון ואח"כ נמנין על השני נשאלין על הראשונה ואח"כ נשאלין על השניה.

א,ח אין משקין שתי סוטות כאחד שלא יהא לבה גס בחברתה ורבי יהודה אומר לא מן השם הוא זה אלא משום שנא ' (במדבר ו) והקריב אותה הכהן אחת הוא מקריב ואין מקריב שתים.

א,ט אין שורפין שתי פרות בבת אחת משנעשית אפר מביא אחרת ושורף על גבה ואינו חושש. ואין עורפין שתי עגלות כאחת ורבי אליעזר אומר אם היתה מדה מכוונת בין שתיהן שתיהן מביאות שתי עגלות . ואין עושין ג ' עיירות הנדחות בארץ ישראל שלא

להחריב את ערי ישראל אבל עושין אחת או שתים. אנשי עיר הנדחת אין דנין שנים מהם כאחד אלא דנין את הראשון ואחר כך דנין את השני.

א,י לעולם אין הכהן רשאי לטמאו עד שיהיו עיניו בו ובעור הבשר שחוצה לו עודה מסגירו או פוטרו נולד בו נגע אחר הרי זה נזקק לו ואם משהסגירו נולד לו נגע אחר אין נזקק לו לטומאה ו לטהרה אלא עד סוף שבוע . הלך נגעו אפילו לאחר שלש שנים הרי הוא בטומאתו עד שיאמר לו כהן טהור הוא.

א,יא נאמן הכהן לומר נגע זה פשה נגע זה לא פשה . אם בהרת קדמה את שער לבן ואם שער לבן קדם את הבהרת . ונאמן הוא על נגעי כהן שראהו בתחלה נזקק לו בסוף שבוע ראשון.

א,יב ראהו בסוף ראשון נזקק לו בסוף שבוע שני . נזקק לו בסוף שבוע שני נזקק לו בסוף שבוע שלישי. מת או שחלה. כהן אחר נזקק לו ולא יאמר לו לך ושוב אלא נזקק לו מיד. כהן שטימא את הטהור וטיהר את הטמא ונזקק לו בסוף שבוע אע "פ שטימא את הטמא וטיהר את הטהור לא עשה כלום . לענין טומאה הוא אומר טמא הוא וטמאו הכהן . לענין טהרה הוא אומר טהור הוא וטהרו הכהן . וזה אחד מן הדברים שעליהן עלה הלל מבבל.

מסכת נגעים פרק ב

ב,א יש בשער לבן שאינו בשער צהוב ויש בשער צהוב שאין בשער לבן שער לבן לא הציל שער אחר מידו מה שאין כן בשער צהוב . יש בשער צהוב יפה כחו במקומו ליטמא בכל מראה מה שאין כן בשער. היו בו שתי שערות ושופעות חוצה לו טמא. היו חוצה לו ושופעות לתוכו טהור. אמר ר' מאיר שלא יהא בני אדם מרומין שבגולש הם נידונין אלא אם הידהא שער לבן טמא ואין הלבן טהור . שאלו תלמידיו את רבי יוסי בה רת ובה שער שחור חוששני שמא מיעט את מקום הבגדים מכגריס . אמרו לו לא אם אמרת בשער לבן שהוא סימן טומאה תאמר בשער שחור שאין סימן טומאה . אמר להן הרי שיש בו עשר שערות לבנות כלום הן סימני טומאה אלא שתים חוששנו למותר שמא מיעט את מקום הבהרת מכגריס אמרו לו לא אם אמ רת בשער לבן שהוא מין טומאה תאמר בשער שחור שאינו מין טומאה אמר להם אף שער שחור סוף שבהרת הופכתו שהוא מין הטומאה.

ב,ב בהרת וחוט יוצא הימנה שתי בהרות וחוט יוצא מזו לזו אם יש בו רוחב שתי שערות זוקקין ליטמא בשער לבן ובפסיון אבל למחיה אינו מצרפן עד שיהא רוחב כג ריס. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כשם שאינו מצרפן ליטמא במחיה עד שיהא בו רוחב כגריס כך אין נזקקין ליטמא בשער לבן ובפסיון עד שיהא בו רוחב כגריס.

ב,ג שתי בהרות וחוט של מחיה ביניהן נפרץ מכאן מקום שערה אחת ומכאן מקום שערה אחת טמא משום פסיון וטמא משום מחיה . בהרת שטהרה מתוך החלט מחיה ושער לבן מתוך פסיון מתוך הסגר אינו משמשת את הסגור אבל עלו לו ליטמא בשער לבן והפסיון הבא אחר הנגע. בהרת אחד הפטור כנסה ופשתה או פשתה וכנסה . נשתנית מן השלג לסיד ומן הסיד לשלג הרי זו כמו שהיה . בהרת כגריס ופשתה כחצי גריס והלך מן האום

כחצי גריס. ר"ע אומר תראה בתחלה וחכמים מטהרין בהרת כגריס ופשתה כגריס ועוד והלך מן האום כחצי גריס ר"ע מטמא וחכ"א תראה כתחלה.

ב,ד בהרת כחצי גריס ובה שתי שערות נולדה בהרת כחצי גריס ובה שתי שערות הרי זה להחליט טעה ואין ידוע אלו שהפכו ואלו שקדמו טהור . ואם משהחליטו טעה ואין ידוע אלו שהפכו ואלו שקדמו טמא . נשרו בו שתים טמא ושלש טהור . רבי אלעזר ברבי שמעון אומר ספק בהרת קדמה את השער לבן ספק שער לבן קדמה את הבהרת הואיל וספק נגעים להקל טהור . בהרת ובה מחיה פחותה מכעדשה . רבי מאיר אומר יסגיר וחכמים אומרים אין נזקקין לו. רבתה בהרת יסגיר ונתמעטה טהורה רבתה מחיה טהורה ונתמעטה טהורה. רבתה מחיה טמאה נתמעטה ר "מ מטמא שהנגע פושה לתוכה וחכמים מטהרין שאין הנגע פושה לתוכה. בהרת כגריס ומחיה כעדשה מקפתה וחוץ למחיה בהרת ונתמעטה מחיה זו ונעשתה בהרת . רבן גמליאל אומר אם מבפנים נת מעט הפנימית להחליט והחיצונה להסגיר מבחוץ הפנימית להסגיר והחיצונה טהור . ר"ע אומר בין כך ובין כך הפנימית להסגיר והחיצונה טהורה. אם משום הפסיון אין חוששין לפנימית שאין הנגע פושה לתוך הנגע אם משום הפסיון אין חוששין לחיצונה שהבהרת בתוכה . אמר רבי שמעון אימתי דברי ר' עקיבה בזמן שהיה כעדשה מכוונת יתירה מכעדשה ונתמעט מותר זה ונעשה הבהרת אם מבפנים נתמעט שניהן להחליט הפנימית משום שפשת והחיצונה משום מחייתה מבחוץ הפנימית להסגיר אמר רבי יוסי אלו דברי ר ' חנניא בן גמליאל. אבל אמורני בשתיהן שהחיצונה טהורה שאני רואה את ה בהרת כאילו השחין במקום מחיה.

ב,ה כ"ד ראשי אברים באדם ואין מטמאין משום מחיה ואם מקומן יושב כגריס הרי אלו מטמאין כגריס. ר' אליעזר אומר המסמרת והיבלת והתלתלין אינן מטמאין משום מחיה . ואם היה מקומן יושב כגריס הרי אלו מיטמאים כגריס . ר' יוסי ברבי יהודה אומר ה יתה בהרת סמוכה לראש לעין ולאוזן ולחוטם ולפה טהור שנאמר (ויקרא יג) וראה הכהן את הנגע בעור הבשר שיהא כל חוצה לו בעור הבשר וראויה לפסיון . כגריס על ראש חוטמו שופע אילך אילך כגריס על כגריס על ראש אצבע שופע אילך ואילך טהור שנאמר וראהו כולו כאחת.

ב,ו בהרת בכולו ובראשו בשר חי . בהרת ברגלו ובכלו בשר חי או שהיתה בו בהרת מלמעלה למטה כמין פסיקיא של בשר חוגרתו באמצע טהור שנאמר (ויקרא יג) ומחית בשר חי בשאת עד שתהא מחיה מבוצרת בתוך השאת האדום שבסופה נדון כבית הסתרים והקמט שנפשט הרי הוא כעור הבשר לכל דבר.

ב,ז בהרת בעובד כוכבים עד שלא נתגייר ואחר כך נתגייר . בראש עד שלא העלה שער והעלה שער ומשהעלה שער נקרם בזקן עד שלא העלה שער והעלה שער ומשהעלה שער ניתק. בעור הבשר עד שלא העלה שחין ונעשה שחין ומשנעשה שחין נעשה מכוה בעור ובבשר עד שלא נעשה שחין ומשנעשה שחין צורבה טהור . רבי אליעזר בן יעקב אומר הואיל ותחלתו טמא וסופו טמא טמא. וחכמים אומרים תראה בתחלה.

ב,ח היתה בהרת עד שלא נתגייר ומשנתגייר ונסמכה לה בהרת אחרת ראשונה אינה זוקקת לטמא בשער לבן ובפסיון ואינו מעכבת את הפריחה . כחצי גריס עד שלא נתגייר וכחצי גריס משנתגייר טהור.

מסכת נגעים פרק ג

ג,א התולש סימני טומאה מתוך נגעו בין שתלש כולו ובין שתלש מקצתו בין עד שלא בא אצל הכהן ובין משבא אצל הכהן בין מתוך החלט ובין מתוך הסגר ובין מתוך הפטור הרי זה לוקה את הארבעים.

ג,ב הקורע נגע מן הבגד והקולף נגע מן הבית ה "ז לוקה את הארבעים שנא' (דברים כד) השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות . אבל נושא הוא במוט על כתפו ובסיב ברגלו ואם הלכה לה הלכה.

ג,ג היו בו שתי שערות תלש אחת ונשר אחת טהור . היו שלש תלש אחת ונשרו שתים טהור שתים ונשרה אחת טמא. נתמעטה בהרתו מכגריס בין כך ובין כך טהור פתח בכולו בין כך ובין כך טהור.

ג,ד היתה בו מום כעדשה כווה חציה והלך חציה טהור היתה יתירה כעדשה כווה מותר והלך כעדשה טהור. כעדשה והלך מותר טמא. נתמעטה בהרתו מכגריס בין כך ובין כך טהור. פרחה בכולו בין כך ובין כך טמא. א"ר יוסי בד"א בזמן שנעשה במותר זה בהרת ואם נעשה מותר זה שחין טהורה שאפילו בהרת כסלע ונסמך לה שחין טהורה . התחילתו מביא להן ראיות מפני מה עד שלא בא אצל הכהן טהור לא מפני שלא ראה הכהן סימני טומאה שבו אף תוך הסגרו והוא טהור עד שיראה הכהן סימני טומאה שבו אמרו לו יפה אמרת.

ג,ה קצצה מתכוין ר"א אומר משיולד לו נגע אחר ויטמא וחכמים אומרים אין לזה טהרה עולמית. אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על שקצצה וקצץ עמה בשר חי שאין לזה טהרה עולמית ועל שקצצה ושייר הימנה כל שהוא שאם פרחה בכולו הרי הוא טהור על מה נחלקו על שקצצה מת שרבי אליעזר אומר אין לו טהרה עד שילדו ל ו נגע אחר ויטהר הימנה וחכ"א פרחה במקצתו טמא פרחה בכולו טהור.

ג,ו מצורע מוסגר ימול ופטור מן הקרבן מוחלט ימול וחייב בקרבן . היתה בו בהרת כגריס מל הימנה כחצי גריס ובסוף שבוע נעשה כסלע ויראה כתחלה.

ג,ז בהרת כגריס ובה מחיה כעדשה פרחה בכולו והניחה המחיה במקומה טמא. חזרו בו ראשי אברים טמא עד שתתמעט בהרת מכגריס. וכמה היא חזרת ראשי אברים רבי מאיר אומר כל שהוא ורבי יוסי אומר כעדשה . אמר רבי מאיר וכי משום מחיה הן מטמאין והלא אין המחיה מטמא בראשי אברין אלא גזרת מלך היא אפילו בכל שהוא אמר רבי יוסי וכי משום ראשי אברי ן מטמאין והלא אם חזרה אמצעיתו טמא אלא כאן נאמר בשר חי ולהלן נאמר בשר חי מה בשר חי האמור להלן כעדשה אף בשר חי האמור כאן כעדשה.

ג,ח שער לבן החוזר אחר פריחת החלוט מחיה שער לבן והפסיון או אחר פריחת הסגר טהור רבי יהושע מטמא אמר ר ' יהושע שער לבן סימן טומאה והמח יה סימן טומאה מה מחיה חוזרת ומטמא אף שער לבן חוזר ומטמא . אמר לו רבי עקיבה מה מחיה חוזרת ומטמאה שכן היא מטמאה הפוכה ושלא הפוכה ונאמר בשער לבן שאין מטמא אלא הפוך ועוד שנאמר בשר בשר חי החוזר טמא ואין שער לבן חוזר טמא.

ג,ט פרחה בכולו אבל לא בכחצי עדשה סמוך ל ראשו לזקן השחין והמכוה הקרח והמירק חזר הראש והזקן שנקרחו והשחין והמכוה והקרח נעשה צורבה וחיו ונתמלא מקומן בהרת רבי יעקב אומר הואיל ונסמכה טהרה לטהרה טהור וחכמים אומרים יראה כתחלה.
ג,י שתי בהרות אחת טמאה ואחת טהורה פרחה מאליו לעור הבשר ולא מעור הבשר לתוכן טהור ור' נחמיה אומר כתחלה. פרחה מטמא לטהורה טהור ואם מטמאה לטמאה טמא. הבא בכולו לבן ובו מחיה עגולה או ארוכה הרי זה יסגיר . חזרו בו ראשי אברין הרי אלו כמות שהיו. וחכמים אומרים פרחו במקצתו טמא פרחה בכולו ובמחיה טהור.
ג,יא שתי בהרות אחת מסוגרת ואחת מוחלטת אחת מסוגרת ואחת להסגיר ואחת להסגיר ואחת להחליט אחת מוסגרת אחת מוחלטת אחת מסוגרת ואחת טהורה טעה ואינו יודע אי זו ראשונה ואי זו שניה טהור . אחת בהרת ואחת מוחלטת ואחת להחליט אחת להסגיר ואחת מוחלטת ואחת מסוגרת אחת מוחלטת ואחת טהורה טעה ואינו יודע אי זו ראשונה ואי זו שניה טמא.
ג,יב השחין והמכוה שניהן סימן אחד ושניהן טומאה אחת למה נחלקו שאין מצטרפין נעשה מכוה בטלה מכוה את השחין וכחצי גריס מן המכוה אין מצטרפים זה עם זה . שחין נעשה מכוה בטלה מכוה את השחין ומכוה שנעשית שחין בטל שחין את המכוה . הרי הן לפניך ואין יד וע אם השחין אם המכוה קדמה טהור . השחין והמכוה והנתקין השחין והמכוה והקרחת והגבחת והשחין ועור הבשר אין זה עם זה אין פושין מזה לזה הסגירו בשחין ובסוף שבוע נעשה עור הבשר בעור הבשר ובסוף שבוע נעשה שחין יראה כתחלה.

מסכת נגעים פרק ד

ד,א רבי עקיבה אומר שער צהו ב הארוך טהור אלא שהוא מציל מיד שער צהוב דק והפסיון אחר הנתק ואיזה הוא סימנין ר' אליעזר בר' שמעון אומר הטמא בשער לבן טהור בשער צהוב טהור בשער לבן היו בו שתי שערות צומחות הרי אלו מצילות מכונסות ומפוזרות מבוצרות ושאינן מבוצרות אבל משיורת אינה מצלת אלא אם כן ה יתה מבוצרת. היו בו שתי שערות אחת צומחת ואחת מבוצרות הרי אלו מצילות ומפוזרות היו בו שתי שערות אחת צהובה ואחת צומחת נולד זוג לצהובה טמא לצומחת ולמשויירת טהור ואם מגלח את הנתק אפילו נזיר הרי זה מגלח תגלחתו בכל אדם ותגלחתו בכל דבר. הסגירו ולא גלחו הרי זה מוסגר.
ד,ב נתק וחוט יוצא הימנו שני נתקין וחוט יוצא מזה לזה אם יש בו רוחב שערות זוקקין ליטמא בשער צהוב דק והפסיון להציל בצימוח אבל במשויר אינו מציל עד שיהא בו רוחב כגריס. רבי אליעזר בר ' שמעון אומר כשם שאינו מציל במשוייר עד שיהא בו רוחב כגריס כך אין זוקקין לט מא בשער צהוב דק והפסיון להציל בצימוח עד שיהא בו רוחב כגריס.
ד,ג נתק בתוך נתק מסגיר את הפנימי ופוטר את החיצון יהודה בן נקוסא אומר משם רבי שמעון כל נתק שהחליט שער צהוב דק והפסיון והלכו להן עלולין לשמש טומאה עולמית

נתק כחצי גריס בראשו ובזקנו יסגיר עמד בו שבו ע אחד נותן לו שבוע שני עמד בו שני שבועות אחר יפטור . נולד בו שער צהוב דק והפסיון טמא . נולד לו שער שחור או שנכנס שער שחור מן הצד טהור . הלך שער שחור מן הנתק והניח שער צהוב במקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל מיד שער צהוב דק והפסיון הבאין אחר הנתק.

ד,ד נתק כגריס בראשו ובזקנו בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני ונולד לו שער צהוב דק והפסיון טמא ונולד לו שער שחור או שנכנס שחור מן הצד טהור . הלך שער שחור והניח שער צהוב במקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל מיד שער צהוב דק והפסיון הבאין אחר הנתק.

ד,ה נתק כגריס בראשו ובזקנו בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני כנס שער שחור מן הצד טהור. חזר נתק טמא משום פסיון . נתק כגריס בראשו ובזקנו יסגיר נתק ראשו וזקנו כולו כאחד בין מתוך החליט בין מתוך הסגיר ובין מתוך הפטור פטור משם פרח אחר הפטור טמא משום פסיון . הבא כולו נתק בראשו ובזקנו יסגיר. עמד בו שבוע אחד נותן לו שבוע שני. עמד בו שני שבועות יפטור. אחר הפטור נולד לו שער צהוב דק טמא נולד לו שער שחור בין מן האמצע ובין מן הצד טהור הלך שער שחור והניח שער צהוב במקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל מיד שער צהוב הבא אחר הנתק הבא כולו נתק יסגיר בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני נולד לו שער צהוב דק טמא נולד לו שער שחור בין מן האמצע ובין מן הצד טהור הלך שער שחור והניח שער צהוב במקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל מיד שער צהוב דק.

ד,ו הבא אחר הנתק הבא כולו נתק יסגיר בסוף שבוע ראשון וב סוף שבוע שני נולד לו שער שחור מן הצד טהור חזק הנתק טמא משום פסיון הבא כולו נתק בראשו ובזקנו יסגיר. שתי שערות צומחות אחת בראש ואחת בזקן שתי שערות צהובות אחת בראש ואחת בזקן אין מצטרפות.

ד,ז הקרחת והגבחת שתיהן סימן אחת ושתיהן טומאה אחת ולמה נחלקו שאין מצטרפ ות זו עם זו ואי זו היא קרחת ואי זו היא גבחת מן הקדקוד ושופע לאחוריו זו היא קרחת מן הקדקוד ושופע לפניו זו היא גבחת המולישות שבראש ושבזקן.

ד,ח זקן האשה זקן הסריס שלא העלו שיער הרי הן כעור הבשר לכל דבר משהעלו שער הרי הן כזקן לכל דבר.

ד,ט הקרחת והגבחת והנתקין והגבחת והשחין והמכוה אין מצטרפין זה עם זה ואין פושין מזה לזה. נמצאת אומר הראש מטמא בחמשה מיני נגעים עד שלא העלה שער טמא משום עור הבשר העלה שער ונקרח טמא משום קרחה נתק טמא משום נתקין נעשה שחין טמא משם שחין נעשה מכוה טמא משום מכוה ואיזהו הראש ואיזהו הזקן מן הפרק של לחי ולמעלה זה הוא הראש . מן הפרק של לחי ולמטה זה הוא זקן . מלפניו מותח את החוט מאוזן לאוזן כל שמן החוט ולמעלה זה הוא הראש מן החוט למטה זה הוא זקן מאחריו מקיפא של פירקא ולמעלה זה הוא הראש מקיפא של פירקא ולמטה אע "פ שהוא מגדל השער הרי הוא כעור הבשר לכל דבר. מלפניו. מחוליה של גרגרת ולמעלה זה הוא זקן. מחוליה של גרגרת ולמטה אע "פ שהוא מגדל את השער הרי הוא כעור הבשר לכל דבר . אלו סימני הראש והזקן ליטמא בנגעין וליטמא בנתקין וליטמא בשחין ובמכוה ובקרחת ובגבחת ומשום תער לא יעבר ראשו אבל על הזקן אין חייב א לא על שיבולת של זקן בלבד.

מסכת נגעים פרק ה

ה,א הלבדין והעורות והאוהלין הרי אלו מטמאין בנגעים צמר הגמלים צמר הרחלים שטרפן זה בזה ר' שמעון בן יהודה אומר הואיל וספק נגעים להקל מחצה על מחצה טהור.

ה,ב כל הבגדים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים אין מטמאין בנגעים והעורות והשתי והערב כיוצא בהן דברי ר ' מאיר ר' יהודה אומר כל הבגדים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים אין מטמאין בנגעים . וכל הבתים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים מטמאין בנגעים . ר' שמעון אומר בהם שלש מדות משום ר "ע כל הבגדים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים מטמאין בנגעין . והעורות בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים אין מטמאין.

ה,ג בגד ששתיו צבוע וערבו לבן ערבו צבוע ושתיו לבן הכל הולך אחר הערב ובכרים ובכסתות אחר השתי וזה וזה הולכין אחר הנראין . בגד ששתיו סריקון וערבו צמר ערבו סריקון ושתיו צמר אין מטמאין בנגעין.

ה,ד הסגירו כבחצי גריס אדמדם ולסוף שבוע בא ומצאו בכגריס ירקרק וכגריס אדמדם משהסגירו בכגריס ירקרק וכגריס אדמדם ובסוף שבוע בא ומצאו בכחצי גריס ירקרק וכחצי גריס אדמדם נותן לו שבוע שני ורבי יהודה אומר יראה כתחלה . הסגירו בכגריס ירקרק וכגריס אדמדם ובסוף שבוע בא ומצאו כסלע ירקרק וכסלע אדמדם הרי זה ישרף רבי יהודה אומר יראה כתחלה.

ה,ה הבא כולו נגע יסגיר עמד בו שבוע אחד נותן לו שבוע שני עמד בו שבועות לפטור אחר יפטור עמד בו שני שבועות או שנכנס ועשה בסוף שבוע הרי זה ישרוף את כולו נגע ובסוף שבוע פרחה הרי זה שורף כתחלה למראה שני ר ' ישמעאל אומר יכבוס ויסגיר בסוף שבוע שני למראה שני קורעו וצריך לו מטלית ר ' נחמיה אומר אין צריך מטלית חזר לכהיון טהור. חזר לנגע בין מראיו ובין שאינו מראיו יראה כתחליו.

ה,ו הטולה מן הטהור במוסגר ונראה נגע בבגד מציל על המטלית . פשה מן הבגד למטלית זה וזה ישרפו נראה במטלית הראיה משרף את הבגד ומטלית תשמש עצמה בסימנין.

ה,ז הטולה מן המוסגר בטהור ונראה בבגד שורף את המטלית . פשה מן הבגד למטלית זה וזה ישרפו . נראה במטלית בגד הראשון ישרף והמטלית תשמש את עצמה בסימנין וטעונין שריפה באחרונה.

ה,ח שני בגדים המסוגרין שנפל מטלית וטלא על זה מטלית מזה וטלא על זה ונראה נגע באחד מהן הוא ומטליתו ישרף נראה באחד מן המטלית כולן ישרופו.

ה,ט קיטי שיש בה פיספסין צ בועין ולבנים פוסק מזה לזה ור ' נחמיה אומר לעולם אין בנגעים עד שיהא בלבן שלה שלש על שלש תליצין שבפקעת מצטרפין זה עם זה ופושין מזה לזה.

ה,י שני דפי חלוק מצטרפין זה עם זה ופושין מזה לזה א "ר נחמיה בד "א בזמן שהן על גבי קורה אבל פצען תפרן ועשאן אחד אין מצטרפין ז ה עם זה ואין פושין מזה לזה

והמסכת הפרוסה הרי זה מצטרפת ר ' שמעון אומר אם היתה מקופלת ומונחת או שהיתה רצופה בכרים מצטרפת ואם לאו אין מצטרפת.

ה,יא שתי כל זמן שהוא עתיד לארוג גמר מלארוג אינו מטמא אלא שהוא עתיד לפצע.

ה,יב בגד שנראה בו נגע ועשאו שתי וראה מתחלה נראה נגע בנימין הסדין טהור פשה מן הנימין לנימין הסדין טמא בסדין טהורות וכשהוא שורף את הבגד שורף את הנימין עמו.

ה,יג וזהו כללו של דבר כל המטמא במת מטמא בנגעים וחומר בטומאת מת מטומאת נגעים שהכל מטמאה במת ואין מטמא בנגעים חבורין לטומאת מת ואין חבורין לטומאת נגעים. חומר בנגעים שהנגעים נוגעים בעצים ובאבנים ובעפר ובשתי ובערב מה שאין כן בטומאת המת.

ה,יד בגד שנראה בו נגע בראשו אחד ובסוף השבוע נראה בתוך השני טמא משום פסיון ובעורות פושה מצד זה לצד זה רבי ישמעאל בנו של ר ' יוחנן בן ברוקא אומר המת ותורמל שנראה בהן נ גע מושיבן כדרכן ורואה את נגען . רבי אלעזר בן יעקב אומר הכורסין והברתסין והפימלאוש והחמולות והלבדין והסנסין והכרים והכסתות אין מטמא בנגעים עד שיראו בארוג ובמוכין . בגד המוסגר שצבעו או שמכרו לנכרי טהור רבי אלעזר ברבי שמעון אומר הרי הוא כהסגירו . בגד המוסגר ש קצצו עשאו מטלית שהן פחות משלש על שלש והיה בהן אחת שיש בה שלש על שלש ונראה נגע בזו שהיא שלש טמא בלבד ור"א בר' שמעון אומר כלם ישרופו.

מסכת נגעים פרק ו

ו,א בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות למה נכתב אלא לומר דרוש וקבל שכר . ר"א בר"ש אומר מקום היה בתחום עזה והיו קורין אותו חורבתא סגירתא . ר"ש בן יהודה אומר איש כפר עכו מקום היה בגליל והיו מציינין אותו שהיו אומרים אבנים מנוגעות היה בו וירושלים אינה מטמאה בנגעים אמר רבי יהודה אני לא שמעתי אלא בבית המקדש בלבד.

ו,ב אין מודדין הימנה ולחלל עגלה ערופה ואינה נעשית עי ר הנדחת. רבי נתן אומר אף אין בה משום בן סורר ומורה שנא ' (דברים כג) והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו פרט לידוע שהוא של ישראל אין מלינין בה את המת ואין צוברין בתוכה עצמות אדם ואין משכירין בתוכה בתים ואין נותנין בתוכה מקום לגר תושב ואין מקיימין בה קברות חוץ מקברי בית דוד וקבר חולדה הנביאה שהיו שם מימי הנביאים הראשונים . ואינה נטעת ונזרעת ונחרשת ואין מקיימין בה אילנות חוץ מגנת ורדין שהיה שם מימות הנביאים הראשונים. ואין מקיימין בה אשפתות משום טומאה ואין מוציאין הימנה זיזין וגזוזטראות לרשות הרבים מפני אהל הטומאה.

ו,ג בית הכנסת ובית האשה ובית השותפין הרי אלו מטמאין בנגעים . בית העגיל העשוי כשובך אין מטמאין בנגעים דוגין נורגים ופנטניז אין מטמאין בנגעים בית שהוא בנוי על ארבע קורות אין מטמאין בנגעים על ארבעה עמודים מטמאים בנגעים . בית שהוא בנוי מלמטה סלע ולמ עלה בנין מלמטה אבנים ומלמעלה לבנים מטמאין בנגעים . בית שבים

אין מטמאין בנגעים בית מצדו אחד עובד כוכבים וצדו אחד ישראל צדו אחד בארץ וצדו אחת בחוצה לארץ אין מטמאין בנגעים. הבית שבספינה אין מטמאין בנגעים.

ו,ד עצים כדי ליתן תחת השקוף רבי יהודה אומר כדי לעשות סנדל לאחורי השקוף. עפר כדי ליתן בין פצים לחבירו ובין אבן לחברתה וכמה הוא שיעור אבנים משוי שנים דברי רבי שמעון בן אלעזר.

ו,ה היציע והאבוס והמגירה אין מטמאין בנגעים ואין מצטרפין עם הנגעים ואין הנגע פושה לתוכו וכשהוא נותץ את הבית אין אותו העצים והאבנים והע פר מטמאין בנגעים ומצטרפין עם הנגעים והנגע פושה לתוכן וכשהן נותצין את הבית נותצין עמו.

ו,ו כיצד ראיית הנגע ספק יש בו כשני גריסין ספק אין בו ספק ירקרק שבירוקין ואדמדם שבאדומים היה בא אצל כהן ואמר לו בני צא ופשפש בעצמך וחוזר בך שאין הנגעים באין אלא על לשון ה רע ואין הצרעת באה אלא על גסי הרוח ואין המקום דן את האדם אלא בדתן הרי הן באין על ביתו חזר בו טעון חליצה ואם לאו טעון נתיצה . הרי הן באין על בגדיו וחזר בו טעון קריעה ואם לא טעון שריפה הרי הן באין על גופו וחוזר בו חוזר ואם לאו (ויקרא יג) בדד ישב מחוץ למחנה מושבו. ר"ש בן אלעזר אומר משום רבי מאיר אף על גסות הרוח נגעין באין שכן מצינו בעזיהו.

ו,ז היה קולף את העפר שבין אבן לחברתה ונראה לתוך הבית . רבי יוסי ברבי יהודה אומר מקרקע הבית היה נוטל את העפר שלש אצבעות שנאמר (ויקרא טו) ואת הבית יקציע מבית סביב רבי יוסי בר בי יהודה אומר משום רבי אליעזר הכיהה בשני והולך לו קלפו וטעון צפורין. בית שנראה נגע במזרחו חצצו ונראה במערבו נדון כבית אחד. חצצו ונראה במזרחו חזר ונראה במערבו נדון כשני בתים . נראה נגע בין נסר לכותל ובין יריעה לקורות אין נזקק לו. סלקו הרי הוא כקמוט שנפשט וכבית סתרים שנתגלה.

ו,ח חומר בחליצה מבנתיצה ובנתיצה מבחליצה בחליצה אבן שבזוית בזמן שהוא חולץ חולץ את כולה בזמן שהוא נותץ [נותץ] שלו ומניח את של חבירו . בנתיצה נותץ את האבנים שיש בהן נגע ואת האבנים שאין בהן נגע ובחליצה אינו חולץ אלא אבנים שיש בהן נגע הא מ פני שיש בחליצה שאין בנתיצה ויש בנתיצה שאינה בחליצה צריך לומר בחליצה נותץ וצריך לומר בנתיצה. אלו ואלו מטמאין במגע ובמשא ואין מטמאות על גבי אבן מסמא ומשתלחות חוץ לכל עיר למקום טמא ואע "פ שאין שם מקום טמא מקומן טמא. בית המוסגר שנשרו ממנו אבנים שחורות שני בתי ם מוסגרין שנטל אבן מזה ובנה בזה ונראה נגע באחת מהן היא טמאה בלבד ורבי אלעזר בר' שמעון אומר אבנים כמטלית.

מסכת נגעים פרק ז

ז,א הבא כולו נגע יסגיר עמד בו שבוע אחד נותן לו שבוע שני עמד בו שני שבועות או שנכנס ופשה בתוך שבוע הרי זו חולץ את כולו נגע בסוף שבוע פרחה בכולו הרי זה חולץ בכולן אין מחייבים אותו לבנות אחר תחתיו ולא עוד אלא אפילו נראה בו נגע ברוח אחת הרי חולץ אותה הרוח ואין מחייבים אותו לבנות אחרת תחתיה אם בנאו ואח "כ נראה נגע יראה כתחלה אין הבית ניתץ אלא החוזר אחר חליצה בלבד.

ז,ב בית הנתוץ מציל על העצים ועל האבנים ועל העפר שהביא לו משבנאו אינו מציל לא על העצים ולא על האבנים ולא על העפר שבנאו עמו רבי יהודה אומר מלבן הבנוי על גביו נותץ עמו אבניו עציו ועפריו מטמאין ר ' אלעזר אומר במשהן . שריפתן מטמאים מביאה ור"ש מטהר.

ז,ג המאהיל ידיו על האבן המנוגעת בין מ למעלה ובין מלמטה טהור ורבי שמעון מטמא . ככר תרומה לכרוך בסיב או בנייר ונתון על גבי אבן המנוגעת בין מלמעלה בין מלמטה טהור ור"ש מטמא. המכניס ידו לבית המנוגע ונגע בו מבפנים רבי מטמא ורבי אלעזר בר"ש מטהר עד שיכניסה ראשו לתוכו . וכן היה רבי יהושע בן קרחה מטהר משום רבי אלעזר בן עזריה.

ז,ד בית המוסגר מטמא מתוכו והמוחלט מאחוריו ומתוכו וזה וזה מטהר בביאה ואבנים שיש בהן נגע מטמאות מאחוריהן.

ז,ה בית שהוא מיסך על גבי בית המנוגע וכן אילן שהוא מיסך על גבי בית המנוגע נכנס לחיצון טהור ור ' אליעזר אומר כזית ממנו מטמא בביא ה כולו אין הוא מטמא בביאה . הטמא עובר תחת האילן והטהור עובר תחת האילן טהור טמא עובר תחת האילן וטהור עובר אם עמד טמא אבן מנוגעת טהור חזרו אבנים מנוגעות תחת האילן טהור והותצו טמא שנאמר (ויקרא יג) מושבו טמא.

ז,ו טלית טמאה שיש בה שלש על שלש ואין כזית והכניס רובה לבית טהורה טמאתו ורבי נחמיה מטהר עד שיכניס את כולה וטהורה שהכניס ממנה שלש על שלש לבית טמא נטמאה רבי נחמיה מטהר עד שיכניס את רובה וטמאה שהכניס ממנה אפילו כזית לבית טהור טמאתו.

ז,ז המכניס ראשו ורובו לבית ה מנוגע טמאה. כלי חרס שהכניס אוירו לבית המנוגע טמא. הספסלין והקתדראות שהכניס רובן לבית המנוגע טמאים.

ז,ח מי שנכנס לבית המנוגע כליו מקופלין ומונחים על כתפיו וסנדליו וטבעותיו בקומצו הוא והן טמאין מיד שאם מלובש בהן טהור עד שישהא בכדי אכילת פרס . היה עומד בפנים ופשט ידו לחוץ ונתן לו חבירו סנדלו וטבעותיו בקומצו הוא והן טמאים מיד שאם מלובש בהן טהור עד שישהא בכדי אכילת פרס . היה עומד בחוץ וסנדליו ברגליו וטבעתו באצבעו ופשטן לפנים ר ' יהודה מטמא וחכמים אומרים עד שישהא בכדי אכילת פרס . אמר לו לר ' יהודה בזמן שאין כל ג ופו טמא לא טמא את מה שעליו כדי שישהא כדי אכילת פרס אמר לו רבי יהודה מצינו שיפה כח הטמא להציל מכח הטהור להציל.

ז,ט ישראל מקבלין טומאה ומצילין בגדים בבית המנוגע . והבהמה והעובדי כוכבים אין מקבלין טומאה ואין מצילין בגדים בבית המנוגע.

ז,י וכמה הוא פרס חצי ככ ר משלש לקב ושלשה שעורין היה רבי שמעון אומר בה שתי ידות מזון שתי סעודות שאמרו חכמים בערוב רביעי נקרא חצי פרס לפסול את הגויה חציו נקרא פרס לאכול בבית המנוגע מסב ואוכלה בלפתן בבינונית של כל אדם.

ז,יא מצורע שנכנס לבית כל הכלים ששם הרי אלו טמאין מיד אמר רבי יה ודה בד"א בזמן שנכנס ברשות לא נכנס ברשות כל הכלים ששם טהורים עד שישהה כדי הדלקת הנר. נכנס לבית הכנסת עושין לו מחיצה נכנס ראשון ויוצא אחרון . כלים התלוין בכותל למעלה מעשרה טפחים טהורין דברי רבי מאיר ר ' שמעון אומר למעלה אמות רבי יוסי

ברבי יהודה אומר כלים הטמונין בקרקע הבית למטה משלש אצבעות טהורין . רבי יהודה אומר השידה ותיבה ומגדל שבבית המנוגע אע"פ שהן מגולין כלים שבתוכן טהורים.
ז,יב כל המציל בצמיד פתיל שבאהל המת מציל בצמיד שבבית המנוגע . כל המציל מכוסה באהל המת מציל בצמיד פתיל בבית המנוגע . כל המציל מכוסה ב אהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע ובית המנוגע כאהל המת דברי רבי מאיר . רבי יוסי אומר כל המציל בצמיד פתיל באהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע וכל המציל מכוסה באהל המת אפילו מגולה בבית המנוגע טהורה. רבי שמעון אומר כל המציל בצמיד פתיל באהל המת מציל בצמיד פתיל בבית המנוגע וכל המציל מכוסה באהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע.
ז,יג חומר באדם שאין בבגדים ובבגדים שאין באדם שאדם סימן טומאה לטמא מתחלה לטמא במחיה לטמא בארבע מראות זו על גבי זו וחייב בקרבן וטעון צפורין מה שאין כן בבגדים.
ז,יד חומר בבגדים שהעומד שני שבועות בבגדים והפסיון והדחוק בבגדים טמאין והפורח בבגדים טמאין ומשתלח לכל עיר ואדם אין משתלח אלא חוץ לעיירות המוקפות חומה ואין להן טהרה מטומאתן. הלוקח בגד מן הנכרי יראה כתחלה מה שאין כן באדם.
ז,טו חומר באדם שאין בבתים ובבתים שאין באדם שבאדם סימן טומאה לטמא כתחלה ולטמא בארבע מראות זו על גבי זו ומטמא שהעומד שלשה שבועות בבתים טמא והפסיון והדחוק בבתים טמא והפורח בבתים טמא ומשתלח חוץ לכל עיר ואדם אין משתלח חוץ לעיירות המוקפות חומה ואין להן טהרה מטומאתן . הלוקח בית מן הנכרי יראה כתחלה מה שאין כן באדם.
ז,טז חומר בבגדים שאין בבתים ובבתים שאין בבגדים שהעומד שני שבועות בבגדים טמא והפושה בבגדים ישרף מיד ומטמא בבגדים מטמא בשתי וערב מה שאין כן בבתים . חומר בבתים שבבתים נזקקה להן שלשה שבועות ומטמא צבועין וטעונין צפורין מה שאין כן בבגדים.

מסכת נגעים פרק ח

ח,א אין מצורע מטהר מצורע אחר אבל נשאל הוא על הטומאה ועל הטהרה של עצמו והכל כשרין לטהר את המצורע ואפילו טמא מת וכשם שמצוה לטהרן כך מצוה לטמאן . וכהן שטמא מצוה לטהר שנאמר (ויקרא יד) לטהרו או לטמאו בארץ ובחוצה לארץ.
ח,ב אזוב הכשר לחטאת כשר למצורע הזה בו לחטאת כשר למצורע ר ' אליעזר אומר עץ ארז ואזוב ושני תולעת האמור בתורה שלא נעשתה בהן מלאכה.
ח,ג אמר רבי יהודה שבתי היתה והלכתי אצל רבי טרפון בביתו אמר לי יהודה בני תן לי סנדלי ונתתי לו הימנה מקל אמר לי בני בזו טהרתי שלשה מצורעים ולמדתי בה שבע הלכות שהן של אברית וראשה טרוף ארכה אמה ועביה אמה ברבוע כרע המטה חלוק לאחד ושנים לארבעה מזין שנים ומשלשה ומטהרין בפני הבית ושלא בפני הבית ומטהרין בגבולין.

ח,ד היה מביא שתי צפרים דרור ואלו הן הדרות בעיר ר "ש אומר אלו הן הקובלאות שחט את אחת מהן אל כלי חרס על מים חיים חפר וקברה לפניו אסור בהנאה טבל והזה שבע פעמים על אחת ידו של מצורע ויש אומרים על מצחו ואם הזה עליו מכל מקום יצא וכן היה מזה על השקוף של הבית מבחוץ ואם היה עליו דם מכל מקום יצא שלחה וחזרה אפילו שש וחמש פעמים מותרת באכילה וכשרה לטהר זו במצורע אחר.

ח,ה ר' יוסי הגלילי אומר ריסי עיניו אין צריך ל גלח גלח ושייר שתי שערות בתגלחתו הראשונה וחזר וגלחן בתגלחתו שניה לא עלתה אלא תגלחת ראשונה בלבד.

ח,ו תגלחת של מצוה טבילתו והזאתו מעכבים ושאר כל מעשיו אין מעכבין בו שחיטת צפרים והזאתו ותגלחתו ביום ושאר כל מעשיו בין ביום ובין בלילה אלו באנשים ושאר כל מעשיו בין בכהנים ובין בלוים.

ח,ז מצורע מותר בתשמיש המטה במי גמרו ואסור בימי ספרו רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף בימי ספרו אסור ק "ו בימי גמרו. אמר רבי חייא אמרתי לפני רבי שלא היה לו יותם לעוזיה אלא בימי חלוטו אמר לו אף אני כך אמרתי.

ח,ח שתי צפרים של מצורע שמתה אחת מהן או שברחה או שנעשת טרפה יקח זוג לשניה. שחט אחת מהן ונמצאת שניה של דרור או שנמצאת טרפה יקח זוג לשניה ושתיהם מותרות ויביא שתים בתחלה . שחטה ומתה חברתה או שנעשת טרפה שתיהן אסורות ויביא שתים בתחלה . שחטה בלא עץ ארז ואזוב ושני תולעת רבי יעקב אומר הואיל ונשח טה שלא כתקנה מותרת רבי שמעון אומר הואיל ונשחטה שלא כמצותה אסורה בהנאה.

ח,ט מצורע טובל בלשכת המצורעים ובא ועומד בשער נקנור ר ' יהודה אומר לא היה צריך טבילה שכבר טבל מבערב . אמרו לו לא מן השם הוא זה אלא כל הנכנס לעזרה דרך שער נקנור היה טובל באותה לשכת ומביא אשמו ולוגו בידו ומעמידו בשער נקנור והכהן עומד מבפנים ומצורע מבחוץ ומצורע מניח ידו תחת ידו של כבש והכהן מניח ידו על מצורע ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וסומך שתי ידיו עליו ונכנס ושוחט בצפון.

ח,י כל הסמיכות שבמקדש תכף לסמיכה שחיטה חוץ מזו שהיתה בשערי נקנור כל הסמיכות שבמקדש היו לצפונו של מזבח חוץ מזו שהיתה בשערי נקנור שלא יכול ליכנס בעזרה עד שיזרוק עליו מדם חטאתו ואשמו.

ח,יא בין שהקדים חטאתו לעולתו ועולתו לחטאתו מה שעשוי עשוי הקדים עולתו לאשמו יעלו לגבי המזבח וטעונין נסכים אלא שלא עלו לבעלים לשום חובה הקדים חטא תו לאשמו תעובר צורתו ויצא לבית השרפה.

מסכת נגעים פרק ט

ט,א אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות ועלה לגבי המזבח טעון נסכים ויעלה לגבי המזבח אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה וצריך להביא אשם אחר להכשירו.

ט,ב שחטו חוץ לזמנו וחוץ למקומו תעובר צורתו ויצא לבית השרפה . היו שני כהנים מקבלין את דמו אחד בכלי ואחד ביד זה שקבל בכלי מקבל תחלה וזה שקבל ביד מקבל אחריו ואם שינה כשר . זה שקבל בכלי מקבל תחלה וזה שקבל ביד מקבל אחריו ומקבל בימין וזה שקבל ביד מקבל בשמאל ואם שינה פסול . זה שקבל בכלי בא וזורקו על גבי המזבח וזה שקבל ביד בא לו אצל מצורע אם שינה פסול נשפך של יד לא יתן משל כלי ושל כלי לא יתן משל יד . אם יש דם הנפש בכוס אחד יחזור ויקבל כשר . הקדים מתן בהונות זו לזו יחזור ויתן ע "ג בהונות כסדרן שיירי הדם שביד היה שופכן לאמה היה מערה מן הלוג ויוצא אצל מצו רע מקום שהוא נותן את הדם שם הוא נותן את השמן שנא ' (ויקרא יד) אל מקום דם האשם ואע "פ שנשתנה הדם נותן על מקומו וכשר ועד מתי מועלין עד שיתן מתנותיו ר "ש אומר עד שיזה הזאותיו הקדים מתן שמן לדם ימלאנו ויחזור ויתן מן השמן אחר מתן הדם הקדים מתן בהונות לשבע נשפך הלו ג יביא לוג אחר ויתחיל כתחלה ע "ג בהונות אחר מתן שבע הקדים מתן בהונות זו לזו יחזור ויתן על גבי בהונות כסדרן.

ט,ג שירי השמן שבלוג נאכל לזכרי כהונה ושביר נותנו על ראש המיטהר וכפר חסר הלוג עד שלא יצוק ימלאנו משיצק יביא אחר כתחלה דברי ר ' יעקב ר "ש אומר אף משיצק ימלאנו ואם משהזה חזר הלוג הכל מודים שיביא אחר בתחלה . נתן מקצת המתנות בפנים ונשפך הלוג יביא אחר ויתחיל כתחלה בפנים ר ' אלעזר ור' שמעון אומרים ממקום שפסק.

ט,ד גמר את המתנות בפנים ונתן מקצת מתנות ע "ג בהונות ונשפך יביא אחר ויתחיל כתחלה ע"ג בהונות ור"א ור"ש אומרים ממקום שפסק וכולן אינן נאכלין חוץ מן האחרון שהוא נאכל ור"א בר"ש אומר כולן היו נאכלין.

ט,ה מצורע שנתנגע וחזר ונתנגע מביא קרבן אחד על הכל הביא צפרו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד דברי ר "א וחכ "א קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו הביא אשמו ונתנגע הביא אשמו ו נתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד ר "ש אומר קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו הביא חטאתו ונתנגע הביא חטאתו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד.

ט,ו מצורע שהביא קרבנו עני העשיר יגמור בעני עשיר והעני יגמור בעשיר הכל הולך אחר חטאת דברי ר "ש ר ' יהודה אומר אחרי אשם אבל יו לדת שהביאה קרבנה עניה והעשירה תגמור בעשירה שלא ממין שהיא מביאה חטאתה היא מביאה עולתה.

ט,ז שני מצורעים שנתערבו אילותיהן זה נותן שלו לזה וזה נותן שלו לזה נתערבו פרידותיהן זה נותן שלו לזה וזה נותן שלו לזה נתערבו לוגיהן זה נותן שלו לזה וזה נותן שלו לזה ואם הי זה משניהן על אחד מהן יוצא נתערבו אשמותיהן זה ישחוט לשום מה שהוא וזה ישחוט לשום מה שהוא ומזה ומיזה על שניהן נתערבו חטאותיהן זה תישחט לשום מה שהוא וזה תישחט לשום מה שהוא מתה אחת מן החטאות יביאו חטאת בשותפות ויתנה עליה ותיאכל.

ט,ח מת אחד מן המצורעין שתיהן ימותו ויביאו שתים כתחלה נזרק דם של אחת מהן ומת אחד מן המצורעין זה שאלו אנשי אלכסנדריא את ר ' יהושע ואמר להן להביא חטאת בהמה אינו יכול שאין חטאת בהמה באה <אלא> על הספק וחטאת העוף אינו יכול שעשיר שהביא קרבן עני לא יצא הא כיצד הוא עושה יכתוב נכסיו לאחר ויביא קרב ן עני ונמצא העני מביא חטאת העוף אמר להן ר' יהושע עכשיו שאלתם דבר של חכמה.

מסכת פרה פרק א

א,א פר בן עשרים וארבעה חודש ויום אחד הרי זה פר שלם ור ' אליעזר אומר נותנים לו שלשים יום אחר עשרים וארבעה חודש שכל מקום שנאמר פר בן בקר בן שתי שנים פר סתם בן שלש שנים ועד בן חמש שנים ר ' יוסי הגלילי אומר פרים בני שתים שנאמר (במדבר ח) ופר שני בן בקר תקח לחטאת. אמרו לו אינו אומר שני אלא שני לראשון מה הראשון לא נאכל אף שני לא נאכל. אמר ר' שמעון חטאת למה הוא דומה לפרקליט שנכנס לרצות רצה פרקליט ונכנס הדורון.

א,ב רבי אומר מה ת "ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת אם ללמד שהם שנים הרי כבר נאמר ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה יכול תקדים חטאת לעולה בכל מעשה ת "ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת אי פר שני בן בקר תקח לחטאת יכול תקדים עולה לחטאת בכל מעשה ת "ל (במדבר ח) ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה לה ' הא כיצד דם חטאת קודם את דם העולה מפני שהוא מרצה אברי עולה קודמין את אימורי חטאת מפני שהן כליל לאישים . ר"ש אומר מה ת "ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת אם ללמד ש הן שנים הרי כבר נאמר ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה לה' א"כ למה נאמר ופר שני בן בקר תקח לחטאת יכול נאכלה חטאת הלוים ת "ל שני שני לעולה מה עולה לא נאכלת אף חטאת לא נאכלת כיוצא בו אמר רבי יוסי (עזרא ח) הבאים משבי הגולה הקריבו עולות לאלהי ישראל פרים שנים עשר על כל ישראל אילים תשעים ותשעה כבשים שבעים ושבעה וצפירי חטאת שנים עשר הכל עולה לה ' אפשר שחטאת עולה אלא מה עולה לא נאכלת אף חטאת לא נאכלת וכן היה ר' יהודה אומר על עבודת כוכבים הביאום.

א,ג ר"ש אומר כל מקום שנאמר בתורה עגל סתם בן שנה ועגל וכבש בני שנה בן בקר בן שתי שנים שנאמר (ויקרא ט) קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעולה תמימים תמימים לשנים ותמימים מכל מום ר ' יוסי אומר שלש כפרות מן פרים ושלש מן אילים ושלש מן שעירים ושלש מן פרים ופר הבא על כל המצות ופר יום הכפורים ועגלה ערופה שלש מן אילים אשם ודאי ואשם תלוי וכבשה של יחיד שלש מן שעירים שעירי הרגלים שעיר של יום הכפורים ושעיר של נשיא.

א,ד כבשים בני שנה האמור בתורה שלש מאות וששים וחמשה כנגד ימות החמה דברי רבי וחכמים אומרים מאחד בניסן לאחד בניסן מתשעה באב לתשעה באב אם נתעברה שנה נתעברה לו.

א,ה שנה האמורה בבתי ערי חומ ה ושתים שבשדה אחוזה ושש שבעבד עברי ושאר כל השנים של בן ושל בת כולן מיום ליום ועולת חובה ליחיד כשרות מיום שלשים והלאה ואף ביום שלשים ואם הקריבן ביום השמיני כשרות רבי אליעזר אומר הפסח אינו כשר מיום שלשים והלאה זה הכלל שאמר רבי אליעזר כל שנאמר בו בן שנה כשר מ יום

שנכנס והלאה ואם הקריבן מיום השמיני כשר . בכור שנולד בו מום שוחטו ואוכלו ואפילו בן יומו.

מסכת פרה פרק ב

ב,א רבי אליעזר אומר אינה נקחת מן העובדי כוכבים אמרו לו מעשה ולקחוה מבין העובדי כוכבים בצידן ודומא שמו רבי יהודה אומר משמרין אותה שלא לעבוד בה כל עבודה. אמרו לו אם כן אין לדבר סוף הרי היא בחזקתה כשרה רבי מאיר אומר פרה שגלגלי עיניה שחורין אם אין פרה אחרת כיוצא בה פסולה . ניטלו קרני' וטלפיים והזכר עמהן פסולה יוצא דופן פסולה ור' שמעון מכשיר אתנן ומחיר פסולה ורבי אליעזר מכשיר שנאמר (דברים כב) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלהיך אין זו באה לבית.
ב,ב כל עבודות שחייבין עליהן במוקדשין פסולה בפרה . נכנסה לרבקה ודשה עם אמה ועול פוסל לעבודה שלא לעבודה נפדית על כל פסול מתה תפדה שחטה תפדה מצא אחרת נאה הימנה תפדה שחטה על גבי מערכתה אינה נפדית עולמית אם מתרומ ת הלשכה היתה באה דמיה נופלין לתרומת הלשכה.
ב,ג חומר בפרה שאין במוקדשין ובמוקדשים שאין בעגלה שהעגלה שנים פוסלת בה ועבודה פוסלת בה מה שאין כן במוקדשין.
ב,ד חומר במוקדשין שהמוקדשין אינן נפדין אלא על מום קבוע ואין יוצאין לגוז ולעבוד והגוזז והעובד בהן הרי הוא לוקה את הארבעים מה שאין כן בעגלה . חומר בפרה שאין בעגלה ובעגלה שאין בפרה שהפרה אינה כשרה אלא אדומה ומומין פוסלים בה ושעשה עמה מלאכה פסולה מה שאין כן בעגלה חומר בעגלה שהעגלה שנים פוסלת [בה] מה שאין כן בפרה.
ב,ה היו בה שתי שערות שחורות או לבנות בתוך גומא א חת פסולה בתוך שתי גומות כשרה רבי יהודה אומר אפילו השחי' רבי יוסי בן המשולם אומר המספר את העליון ואינו חושש משום גוזז.

מסכת פרה פרק ג

ג,א מה בין כהן השורף את הפרה לכהן של יוה "כ כהן של יום הכפורים הפרשתו בקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו . כהן השורף את הפרה ה פרשתו בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו חוץ מן המסייעין אותו מפני שהוא מזה.
ג,ב חצרות היו בנויות בירושלים ע "ג הסלע ותחתיהן חלל מפני קבר התהום ומביאין נשים מעוברות ויולדות שם ומגדלות שם בניהם עד שיהיו בני שמונה <עשרה> שנה ומביאין שורים ועל גביהן דלתות ותינו קות יושבין על גביהן ר ' יהודה אומר שוורים שכריסן רחבה כדי שלא יצאו רגלי התינוקות ומטמאים בקבר התהום והכל שוין

שהתינוקות צריכין טבילה אמר לפניו ר ' יעקב כוסות היו תלויין בקרני שורים כיון ששורים שחו לשתות מתמלאין אמר להם אל תתנו מקום לרדוף אחריכם.

ג,ג באו לשער היוצא מעזרת נשים לחיל וקלולי ' של אבן היו קבועין בכותל מעלות של עזרת נשים וכסוייהן של אבן נראין בחיל ובתוכן אפר מכל פרה ופרה שהיו שורפים שנאמר (במדבר יט) והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת הוא מכה את הזכר ונרתע לאחוריו ואפרו נשפך נוטל ומקדש ומזה שמשפך. מעשים אלו עשו כשעלו מן הגולה דברי ר ' יהודה. ר"ש אומר אפרן ירדה עמהן לבבל ועלה אמרו לו והלא נטמא בארץ העמים אמרו להם לא גזרו טומאה בארץ העמים אלא לאחר שעלו מן הגולה.

ג,ד רבי ישמעאל אומר הורה בן פאבה אחת בטבול יום ואחת במעריבי שמש זו שנעשית בטבול יום היום היו דנין עמו על זה אמר לו מעשר נאכל בטבול יום ותרומה נאכלת במעריבי של שמש מעשר שנאכל בטבול יום היו דנין לאכול שכן הוסיפו לו קדושה . קדשי קדשים נאכל ליום אחד וקדשים קלים לשני ימים הוסיפו להם קדושה אמר לו אם מקיימין אנו אותה מוציאין אנו שם רע ע ל הראשונות שהיו אומרים טמאות היו גזרו עליה ושפכה וחזר ועשה אחרת בטבול יום.

ג,ה כבש היו עושין מהר הבית להר המשחה כיפין ע "ג כיפין וכיפה כנגד האוטם מפני קבר התהום ר"א אומר לא היה שם כבש אלא עמודים של שיש היו וכלונסאות של ארז על גביהן והפרה לא היתה צריכה לצאת בכבש ומטמאין היו את הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרים במעורבי השמש נעשית ומעשה אחד שהעריב שמשו ובא לשרוף את הפרה וידע בו רבן יוחנן בן זכאי ובא וסמך שתי ידיו עליו ואמר לו אישי כהן גדול מה נאה אתה להיות כהן גדול טבול יום אחד ירד וטבל ועלה אחרי שעלה צרם לו באזנו אמר לו בן זכאי לכשאפנה לך אמר לו כשתפנה. לא שהה שלשה ימים עד שנתנוהו בקבר בא אביו לפני ריב"ז אמר לו לא נפנה ממקום גיתה ומערכתה ובעשרה חלילין מפני קבר התהום.

ג,ו כפתוה בחבל של מגג ונתנוה על גבי המערכה ויש אומרים במוכני היתה עולה . ר"א בן יעקב אומר כבש עושין לה שהיתה בה וראשה בדרום ופניה במערב . כיצד היה עושה שוחט בימינו ומקבלו בשמאלו ומזה באצבעו הימנית ואם שינה פסול ר ' יהודה אומר בימינו היה שוחט ונותן את הסכין או לזה שעומד בצדו ומקבל בימינו ונותן בשמאלו ומזה באצבעו הימנית ואם שינה פסול נת ן בידו כשהוא מזה בין חוץ לגיתה ובין חוץ למערכה ר"א בן יעקב אומר חוץ לגיתה פסול חוץ למערכתה לא יחזיר ואם החזיר כשר . ואם הוציא הדם שבידו והחזירו כשר.

ג,ז פקע מעורה ומשערה ומבשרה חוץ לגיתה יחזיר ואם לא החזיר פסול . חוץ ממערכתה הרי זה מרבה עליו ושורפו במקומו ר"א אומר כזית מעכבת פחות מכזית אין מעכבת. פקע מקרנה ומטלפה ומפרשה א "צ להחזיר שאין זבח שאין מעכב בחיה אין מעכב בשריפתה ר"א בר צדוק הוסיף אשליך אשליך אשליך והם אמרו לו הן ג "פ על כל דבר ודבר . בין שקרעה ביד בין שקרעה בסכין ובין שנקרעה מאליה ובין שהשליך שלשתן זה אחר זה <זה אחר זה> כשרה.

ג,ח נתנן עד שלא הוצת האור ברובה או משנעשית אפר פסולה . נטל עצם או שחור וקדש בו הרי זה לא עשה כלום אם יש עליו אבק כל שהוא אם מגופה כותשו ומקדש בו וכשר. וחולקין אותו לשלשה חלקים אחד ניתן בחיל ואחד ניתן בהר המשחה ואחד

מתחלק לכל המשמרות זה שמתחלק לכל המשמרות היו ישראל מזין הימנו . זה שניתן בהר המשחה היו כהנים מקדשין בו . זה שניתן בחיל היו משמרין שנאמר (במדבר יט) והיתה לעדת בני ישראל למשמרת.

מסכת פרה פרק ד

ד,א פרה אינה נפסלת בלינה ואפילו שחטה ושרפה למחר הרי זו כשרה . הזה בלילה הזאתו פסולה. ואפילו כולן ביום ואחת בלילה הזאתו פסולה . הזה בכלי הזאתו פסולה ואפילו כולן ביד ואחת בכלי הזאתו פסולה. הזה בשמאל הזאתו פסולה ואפילו כולו בימין ואחת בשמאל הזאתו פסולה. הזו שבעה כהנים כאחת הזאתן פסולה . זה אחר זה הזאתן כשרה. הזאות שבפרה שהזו שלא לשמן או שאינה מכוונת או שחסר אחת מהן או שטבל אחת והזה שתים שתים והזה אחת הרי אלו פסולות.

ד,ב שמנה מתוך שבעה אם הכהן שעשה מלאכה פסולה ואם כהן אחר כשרה שרפה אינה מחוסר כפרה ר' יוסי הבבלי אומר מחוסר כפרה פסולה . שרפה שלא רחוץ ידים ורגלים פסולה ור "א בר "ש מכשיר שנאמר (שמות ל) בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו. הא אין קדוש ידים ורגלים אלא לפנים.

ד,ג ר' יוסי הגלילי אומר עולות שהקריבו אבותינו על הר סיני לא היה בהם הפשט ונתוח אלא ממתן תורה ואילך . שריפת פרה והזאותיה בכה "ג כל מעשיה בכהן הדיוט שנאמר (במדבר יט) ונתתם אותה אל אלעזר הכהן אלעזר שהוא סגן ושאר כל הפרות בכהן הדיוט דר"מ ר' יוסי ברבי ור ' שמעון ור' אליעזר בן יעקב אומרים אותה באלעזר שהוא סגן ושאר כל הפרות אפי' בכהן גדול.

ד,ד מצותה בארבעה בגדי לבן של כהן הדיוט . עשאה בבגדי זהב ובבגדי חול פסולה . שאלו ת למידיו את רבי יוחנן בן זכאי פרה במה נעשית אמר להם בבגדי זהב אמרו לו למדתנו בבגדי לבן אמר להם יפה אמרתם אם מעשה שעשו ידי וראו עיני שכחתי ששמעו אזני על אחת כמה וכמה. ולא שלא היה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים . ויש אומרים הלל הזקן שאלו לא שלא היה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים. שהיה ר' יהושע אומר השונה ואינו עמל כאיש שזורע ואינו קוצר . הלומד תורה ומשכחה דומה לאשה שיולדת וקוברת ר"ע אומר זמר בה תדירא זמר.

ד,ה אין שורפין שתי פרות בבת אחת. משנעשית אפר מביא אחרת ושורף על גבה ואינו חושש. שרפה בשני חצ אין זו אחר זו א "ר אומר אני בזו שהיא כשרה . פרה שאירע בה פסול לפני פסולה מטמאה בגדים לאחר פסולה אינה מטמאה בגדים ר ' שמעון אומר בין לפני פסולה בין לאחר פסולה אין מטמאה בגדים מפני שהיא נדונית על שם סופה . אמר ר' שמעון מצאתי חנינא בן גמליאל ואמר לי פרה שאירע ב ה פסול מהו אמרתי לו לפני פסולה מטמא בגדים אחר פסולה אינו מטמא בגדים אמר לי והלא משמך אמרו לו לר ' אלעזר בין לפני פסולה בין לאחר פסולה מטמא בגדים מפני שהיא נדונת על שם סופה אמרתי לו לא אמרתי בין אמרתי בין לא אמרתי נראין דברי.

ד,ו לעולם מרבין לה עצים אמר ר ' יהודה אף כשהיו מרבים לא היו מרבים אלא חבילי אזוב שאפרן מרובה ויפה. כל מעשה פרה ביום חוץ מאסיפת האפר והמלוי והקידוש . כל מעשיה בכהנים חוץ מאסיפת האפר והמלוי והקידוש . <לעולם אין ממלאין > ואין מקדשין ואין מזין ממנה עד שתעשה אפר . כל מעשיה מלאכה פוסלת בהן חוץ מאסיפת אפרה והזאת מימיה.

ד,ז שש מעלות בחטאת בכל מקום . מזין מי חטאת ואפר חטאת בכל מקום . עם הארץ שאמר טהור אני לחטאת מקבלין אותו . כלים הללו טהורין לחטאת מקבלין הימנו . טבל להזאות ולא הזה אוכל בתרומה לערב רבי אומר בידו מי חטאת ואפר חטאת עושין על גביו טהרות ועל גבי בגדיו ועל גבי סנדליו.

ד,ח עם הארץ שהביא כלים לחטאתו חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו הביא לתרומתו אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו . של תרומה אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. חבר שאמר לעם הארץ הביא כלים לחטאתו חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. הביא לתרומתו אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו . הביא לחטאתו ולתרומתו של חטאת חבר לוקח ממנו בין לו ובין לאחר ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין. ושל תרומה אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו . עם הארץ שאמר כלים הללו הבאתי לחטאתי ונמלכתי עליהן לתרומתי הו איל ונתיחדו ברשות עם הארץ שעה אחת הרי אלו טמאין.

מסכת פרה פרק ה

ה,א המביא כלי חרס לחטאת טובל ולן על הכבשן לן עד שלא טבל רבי מטמא ר ' יוסי בר' יהודה אומר לן ואח"כ טבל אם לא היה בחזקת המשתמר טמא . לתרומה פותח כבשן ונוטל. מצאו פתוח או שנפתח אחד מהן ר "ש אומר מן הסדר השני רבי יוסי אומר מן הסדר השלישי ר"ש בן יהודה אומר משום ר "ש בית שמאי אומרים מסדר השלישי וב "ה אומרים מן הסדר השני וזו משנה הראשונה . רבותינו אומרים פותח ונוטל ואינו נמנע והחבר בא אפילו לאחר ג ' ימים ונוטל אגולה האפיס ונמצא אבק על גבי כלים הרי זה נוטל אחד כולן ברשות עם הארץ.

ה,ב מקום ששם משקעין את הזאת בטיט הלבן וחבר עומד על שיקועו העומד שעומד עליו אינו טמא אלא אותו עמוד בלבד . החבר עומד למעלה ועם הארץ למטה שולה ונותן לו. נאמן עם הארץ לומר לא טמאתי מפני שהוא בחזקת המשתמר.

ה,ג מילא דלי לשתות חשב ע ליו עד שלא הגיע למים יערה צריך לנגב . אם משהגיע למים חשב עליו מערה ואינו צריך לנגב . רבן שמעון בן גמליאל אומר א "צ לערות. שלשל [דלי] למלאות ונפסק החבל מידו אם עד שלא הגיע למים חשב עליו יערה וצריך לנגב רבן שמעון בן גמליאל אומר א"צ לערות.

ה,ד שפופרת שחתכה ל חטאת ר "א אומר יטמא וא "צ להטביל ר ' יהושע אומר יטמא ויטביל. כנס לתוכה מי חטאת ואפר חטאת אם עד שלא יטבילנה טמא ור "ש מטהר וחכמים מטמאין.

ה,ה הכל מערין לקדש חוץ מן החרש שוטה וקטן <ר' יהודה מכשיר בקטן> רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר חרש שוטה וקטן שקד שו ואחרים רואין אותן קדושין כשר. טומטום קדושו פסול מפני שהוא ספק ערל והערל פסול לקדש אנדרוגינוס קדושו כשר ורבי יהודה פוסל מפני שהוא ספק אשה אשה פסולה לקדש.

ה,ו של כלי עץ כלי עצם וכלי זכוכית אין מקדשין הנעמית כשרה לקדש בה . בין החוקק באמת המים בין בית הקב לה אע"פ שתלשוה המים וחברוהו אין ממלאין בה ואין מקדשין בה ואין מזין ממנה ואינה צריכה צמיד פתיל ואין פוסלת את המקוה . תלשה וחברה וחשב עליה אחר תלישתה ממלאין בה ומקדשין בה ומזין הימנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקוה.

ה,ז מעיין היורד למכתשת ומבקש לקדש בה מפס יק ומנגב וחוזר וממשיך אמת המים ומקדש. שוקעת שנממיות סובבות אותה אם היו מעורבות כשפופרת הנוד קדוש אחד לכולן ואם לאו צריכה קדוש לכל אחד ואחד . ר' יהודה אומר משום ר"א עשה לה עטרה של טיט כדי שילכו מים לשם בין שניטלת עמה ובין שאין ניטלת עמה כשרה . השוקת של טיט אם נטלת עמה כשרה ואם לאו פסולה.

ה,ח שתי אבנים שהקיפן זו לזו ועשאן שוקת וכן שתי עריבות וכן השוקת שנחלקה א "ר יוסי בזו הלכה קפצתי לפני ר"ע ואמרתי לפניו שתיהן אינן מקודשות שהמים שבסדק אינן אוגדין ככלי <ואם נגע בספוג שהמים חוצה לו פסולה . ואם לא נפל [אלא] לתוך מקודשין נוטלן וסוחטן והמים כשרין>.

מסכת פרה פרק ו

ו,א ההולך לקדש [ה"ז] נוטל מפתח ופותח וקרדום וחופר וסולם ומוליך ממקום למקום כשר מפני שעשה עמו מלאכה . קרסם עלי זית אם בשביל שיכניס בשפופרת כשר אם בשביל שתחזיק אפר הרבה פסול זקפה בארץ או שנתנה לעומדין בצדו אם יש שם שומרים כשר אם אין שם שומרים פסול . נטל את האפר וראהו שהוא מרובה והחזירו כשר. נתן את האפר וראהו שהוא מרובה נטל הימנו והולך לקדש למקום . נשבה הרוח את האפר ונתנו על גבי המים מנגב ומקדש בו כש ר. נתנה לקדש ר"מ ור"ש אומרים מנגב ומקדש וחכמים אומרים כל שנגע במים אין מקדשין.

ו,ב זילף בידו וברגלו ובחרסין של שוקת כשר מפני שנתמלאו בכלי נתן את האפר ואח"כ נתן את המים פסול ור"ש מכשיר מודה ר"ש שאם נתן את האפר ואח"כ נתן את המים וראה שהוא מרובה והוסיף עליו מים אחרים צריך קדוש שאין מי חטאת עושין אלא מתן אפר.

ו,ג היה עומד ומקדש והרתיח או שעף או שדחאו חבירו או שדחתו הרוח ובא אחר וקדש הרי זה פסול שנא' (במדבר יט) ולקחו לטמא עד שיהא מתכוין למלוי לקדוש ולהזאה . מלא לעצמו באחת ידו וקדש לעצמו באחת ידו ועשה מלאכה בא חת ידו. מלא וקדש קידש ומלא לעצמו בשתי ידיו כאחת כולן פסולין מלא לאחר באחת [ידו] ועשה מלאכה באחת [ידו] קדש לאחד באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו מלא וקדש קדש ומלא לאחר בשתי

ידיו כאחת אם לו כשר אם לאחר פסול . אימתי בזמן שיש שם שומרים אין שם שומרים קדוש לאחרים כ קדוש לעצמו מילא לעצמו בשתי ידיו כאחת בקדוש אחד פסול . בשני קדושין כשר. קדש לעצמו בשתי ידיו כאחת בקדוש אחד כשר ובשני קדושין פסול . מלא וקדש קדש ומלא בשתי ידיו כאחת שניהן פסולין מלא לאחר בשתי ידיו כאחת בקדוש אחד כשר בשני קדושין פסול קדש לאחר בשתי ידיו כאחת בין בקדוש אחד בין בשני קדושים כשר. מלא וקדש קדש ומלא בשתי ידיו כאחת הקדוש כשר והמלוי פסול . זה הכלל כל מלאכה שיש בה מלוי בין לו ובין לאחר פסול ושאין בה מלוי <מלאכה> שלו פסול ושל אחר כשר.

ו,ד כל דבר שבידו ועשה מלאכה בין שיש שם שומרין ובין שאין שם שומרין פ סול. כל דבר שבידו ולא עשה מלאכה אם יש שומרין פסול מלא לו ולאחר בשתי ידיו כאחת כולן פסולין. קדש לו ולאחר בשתי ידיו כאחת שלו פסול ושל אחר כשר . מלא וקדש לאחר בשתי ידיו כאחת שלו פסול ושל אחר כשר . קדש לו ומלא לו לאחר בשתי ידיו כאחת שניהן פסולין . מלא לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה הראשון פסול והשני כשר . קדש לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה הראשון כשר והשני פסול . מלא וקדש לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה שניהן פסולין קידש ומילא לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה שניהם כשרים . מילא לאחר בשתי ידיו זה אחר זה קידש לאחר בשתי ידיו זה אחר זה מילא וקידש קידש ומילא לאחר בשתי ידיו זה אחר זה כולן כשרים . מילא לו ולאחר בשתי ידיו [זה אחר זה] שלו פסול ושל חבירו כשר קידש לו ולאחר בשתי ידיו זה אח "ז שלו כשר ושל חברו פסול . מילא לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה שניהן פסולין. קידש לו ומילא לאחר בשתי ידיו זה אחר זה שניהן כשרין.

ו,ה מלא לי ומלא לך קדש לי וקדש לך כולן כשרים . מלאם לי וקדשם לי אמלאם לך ואקדשם [לך] כולן פסולין. מלא לי ואמלא לך קדש לי ואקדש לך הראשון והאחרון פסול והאמצעי כשר מלא לי ואמלא לך קדש לי ואקדש לך הראשון והאחרון כשר והאמצעי פסול. ואם יש שומרין כולן כשרים.

מסכת פרה פרק ז

ז,א יחיד שמלא חמש חביות לקדש קדוש אחד היה מוציא כל אחת ואחת ושופך אע "פ שהגיף אחריו כשר מפני שהוא עוסק עם הקדוש ואם משהוציא את האחרונה והגיף את הדלת אחריו פסול מפני שעשה עמו מלאכה ואם יש שם שומרים לא פסל אלא מה שבידו בלבד. לקדשם חמשה קדושין היה מוציא כל אחד ושופך אם יש שם שומרים זו שהגיף את הדלת עמה כשרה זו שלא הגיף הדלת עמה פסולה.

ז,ב היתה חביתו מונחת לפניו ואמר לו חבירו תן לי ונתן לו שניהן פסולין ואם אמר לו טול לך. שלו פסול ושל חברו כשר. היו לפניו שתי חביות ואמר לו לחברו תן לי ונתן לו שלו פסול ושל אחר כשר. ואם אמר לו טול לך שניהן כשרין.

ז,ג הממלא לו ולחטאת ממלא את שלו תחלה וקושרו באיסל ואח "כ ממלא את של חטאת. היה מבקש לשתות ואי אפשר לו אא "כ היו שניהן באיסל בין שמלא את שלו

תחלה ואח"כ מלא את של חטאת בין שמילא את של חטאת תחלה ואח "כ מילא את שלו נותן שלו לאחריו ושל חטאת לפניו ואם נתן של חטאת לאחריו פסול.

ז,ד המוליך את החבל לבעלים כדרכו כשר ושלא כדרכו פסול הלכה זו עלו עליה בני אסייא שלשה רגלים ליבנה ברגל השלישי הכשירו להן הוראת שעה אחת . אמר ר' יוסי לא לזה הורו אלא למעלה את החבל וחזר וכי באחרונה הורו לו שהוא כשר לשעבר ופסול לעתיד לבא.

ז,ה מי שהיה הוא ומימיו באהל המת ומימיו מוקפין צמיד פתיל כשהוא טהור כך מימיו טהורין הוא מבפנים ומימיו מבחוץ כשם שהוא ט מא כך מימיו טמאין. הוא מבחוץ ומימיו מבפנים כשם שהוא טהור כך מימיו טהורין . א"ר שמעון ולזה אמר לו שמור עצמך שיהו מימיך טהורין.

ז,ו מי שהיו מימיו על כתפיו ומיאנה בפניו וחלצה בפניו והרצה סלע לאחר והראה דרך לאחר אם עמד פסול אם לא עמד כשר . א"ר יהודה זה הכלל דבר שהוא משום מלאכה בין שעמד ובין שלא עמד פסול. דבר שאינו משום מלאכה עמד פסול לא עמד כשר.

ז,ז ר' אליעזר אומר המוסר את מימיו לטמא ועשו בעלים מלאכה פסולין ר ' יהודה אומר משמו עשה טמא מלאכה כשרין מפני שהן ברשות הבעלים עשו הבעלים מלאכה פסולין מפני שהן ברשות הטמא.

ז,ח רבי יוסי אומר הפורץ על מנת לגדור והתנה עמו אע "פ שגדר כשר וכן היה ר ' יוסי אומר האוכל על מנת לקצץ והתנה עמו אע"פ שקצץ כשר.

ז,ט השורף את הפרה ופרים והמשלח את השעיר מטמאין בגדים . פרה ופרים ושעיר המשתלח עצמן אין מטמאין בגדים אבל מטמאין אוכלין ומשקין דברי ר "מ וחכמים אומרים פרה ופרים הנשרפים מטמאין אוכלין ומשקין שעיר המשתלח אין מטמאין אוכלין ומשקין. ר"ש אומר פרה מטמאה אוכלין ומשקין שהיתה לה שעת הכושר . פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים אין מטמאין אוכלין ומשקין שלא היתה להם שעת הכושר ר ' יהודה אומר פרה כיון ששחטה מטמאה במשא כאפרה.

מסכת פרה פרק ח

ח,א יש כאן שהוא אומר מטמאך ואתה טמאתני כיצד שמלאה משקין טהורין לגסטרא טמא. טמא כפויה על פיה צפו משקין מן התחתונה נטמא באויר העליונה וחזרו וטמאו את התחתונה הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני.

ח,ב זב שישב על גבי אבן מסמא אוכלין ומשקין שתחתיו טהורין. משכב ומושב שתחתיו טמאים ה"ז אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני.

ח,ג ר' יהודה אומר יש כאן שהוא אומר מטמאי מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני קערה שהיא מלאה משקין טהורין ואחוריה טמאין ונתונה ע "ג טבלא וככר התרומה כרוך ע "ג הטבלא וצפו משקין מתוכה ונגעו מאחוריה נטמאו וטמאו הטבלא וחזרה הטבלא וטמאה את הככר הרי זה אומר מטמאי לא טמאוני ואתה טמאתני . יש כאן שהוא אומר טמאני

וטמאתיו. טבול יום שהיה בידו קמח של תרומה ומשקין של חולין טהורין ובללן זה טמא הרי זה אומר טמאני וטמאתיו.
ח,ד קדרה שהיא מלאה משקין טהורין ותורמוסין טמאין פחותין מכביצה נתונין בתוכה . נפחתו ונעשו כביצה טמאין. ה"ז אומר טמאני וטמאתיו. טהור שנפל על ראשו ועל רובו ג' לוגין מים שאובין אפילו הוא טהור והן טהורין טמאוהו ונטמאו . הרי זה אומר טמאני וטמאתיו.
ח,ה ויש כאן שהוא אומר טמאני וטהרתיו. כיצד מטלית שטלאה על הקופה מטמאה אחד ופוסלת אחד. הפרישה מן הקופה הקופה מטמאה אחד ופוסלת אחת ומטלית טהורה. הרי זה אומר טמאני וטהרתיו.
ח,ו ויש כאן שהוא אמר טהרני וטמאתיו. כיצד מקוה שיש בה מ' סאה מכוונת ירד וטבל בתוכה הוא טהור ומקוה טמא. ה"ז אומר טהרני וטמאתיו.
ח,ז ויש כאן שהוא אומר טהרני וטהרתיו . כיצד תיבה שהיא טמאה טמא מת והביא מסמר שהיה טמא וקבעו בה טהורה התיבה וטהורה המסמר הרי זה אומר טהרני וטהרתיו. שלשה מקואות בזה עשרים ובזה עשרים ובזה עשרים סאה מים שאובין ושאובין מן הצד ירדו שלשה וטבלו בהן ונתערבו . המקואות טהורין והטובלין טהורין הרי זה אומר טהרני וטהרתיו.

מסכת פרה פרק ט

ט,א כל הנהרות פסולין לקדש בהם מי חטאת . ומודה ר' יהודה במעיין היוצא משני מקומות וחוזר ומתערב במקום אחד כשר וכן היה ר' יהודה אומר ממלא אדם חבית ממעיין זה וחבית ממעיין זה ונותנן בשוקת אחת ומקדש . וכן היה ר' יהודה אומר ממלא אדם צלוחית מחבית זו וצלוחית מחית זו ונותן בשוקת אחת ומקדש . וכן היה ר' יהודה אומר יורדת הצלמין אסורה מפני שכזבה בשעת פולמוס אמרו לו כל ימי בראשית כזבו בשעת פולמוס. שילוח היתה מהלכת בו. אבל מעיין שהיה יוצא בשנה זו מצד זו ושנה זו מצד זו או שהיה רבה מימות הגשמים ומתמעט בימות החמה כשר.
ט,ב הכל שוין בבאר שירד לתוכה שטף של מימי גשמים שהוא צריך להמתין לכמות שהיו. מעיין שיצא בתחלה צריך לברר דברי ר' יהודה וחכ"א א"צ. היתה מונחת חבית לפניו וירד לתוכה שטף של מימי גשמים פסולה . <ירד לתוכה טל פסול> ירד לתוכה טל בלילה רא"א יניחנה בחמה והטל עולה וחכ"א אין הטל עולה אלא מן הפירות בלבד.
ט,ג מי חטאת שנפלו לתוכן מי מעיין ומי מקוה ומי פירת אם רוב מי חטאת מטמאין במשא אם רוב מי פירות אין מטמאין במשא מחצה על מחצה מטמאין במשא. בין כך ובין כך פסול להזות מהן . אמר רבי אם כדבי ר' אליעזר הזאה כל שהוא כשרה חציה מן הכשר וחציה מן הפסול הזאה מטהרת בכל שהוא.
ט,ד נפל לתוכן עכשוב השואבו מובאי דג וצפרדע ונתבקעו ונשתנו מראיהן פסולין לא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן כשרין. רבי יהודה אומר אע"פ שלא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן פסולין מפי שהן מוריד . והכל מודים בחגב שהוא פסול מפני שהוא מוריד והכל

מודים בבקיעינה שאינה פוסלת. רבי יוסי ור"ש אומרים נראין דברי ר"ג בנחש וכדבריו אנו מורים אמר ר' יוסי והלא אין דברי ר"א אלא להקל שר' אליעזר אומר כשרה ורבי יהושע אומר כששותה מפני שהוא משקה פיו ואם גרגר כשר.

ט,ה מי חטאת שנשתנו מראיהן מחמת עצמן כשרין מחמת עשן או שנפל לתוכן סטים קוץ ופואה פסולין זה הכלל כל הפוסל בשנוי מראה פוסל במעיין בצלוחית. אפר חטאת שנשתנו מראיהן מחמת עצמן ומחמת עשן כשר נשתנו מחמת אבק או שנפל לתוכן סיד וגפסית פסול. מי חטאת שהגלידו וחזרו ונמוחו כשרים. המחן באור פסולין ובחמה כשרין ר"א בר צדוק אומר דבר שמטבילין בו לשבת כשר ודב שאין מטבלילין בו לשבת לחטאת פסול. המים הנמשכים והנגררין פסולין.

ט,ו לא יטול אדם מי חטאת ואפר חטאת והוא רוכב ע"ג חבירו או ע"ג בהמה מקום שאין רגליו נוגעות בארץ. אבל מעבירן הוא בגשר אחד הירדן ואחר כל הנהת חנניא. בן עקביא אומר לא אמרו אלא בירדן לבד.

מסכת פרה פרק י

י,א מי חטאת ואפר חטאת המוקדשין בין טמאין ובין טהורין מטמאין את הטהור לתרומה במגע ובמשא ר' יוחנן בן נורי אמר מי חטאת שנטמאו הרי הן כאפר מקלה. אפר פסול שנתנו ע"ג המים בין שראויין לקדש ובין שאין ראויין לקדש מטמאין את ידי הטהור לתרומה במגע ובמשא ר' יוחנן בן נורי אומר אפר חטאת שנטמא הרי הוא כאפר מקלה.

י,ב כל הראוי ליטמא טמא מת אפילו טמא מדף וכל שאינו מדף בתרומה אינו מדף לחטאת ולא חדשו טומאה בחטאת. ר"א בן שמעיה איש כפר עותני שהיה בידו לגין מלא מי חטאת והגיף את הדלת שמפתח טמא טמא מת תלויה בה ובא ושאל את רבן יוחנן בן זכאי ואמר לו שמעיה צא והזה את מימיך. ור' יהושע אומר אפילו טהור יש לו מדף. ומעשה ברבי ישמעאל שהיה מהלך אחר ר' יהושע אמר לו הטהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור לתרומה מהו טמא או טהור אמר לו למה אמר לו שמא היתה טומאה ישנה או שמא ישכח ויסיט את הדבר טמא השיאו לדבר אחר א"ל <ר'> ישמעאל אחי היאך אתה קורא כי טובים דודך אמר לו טובים דודיך מיין אמר לו אין הדבר כן שהרי חבירו מלמד עליו לריח שמניך טובים וחכ"א הטמא מדף והטהור אינו מדף. שאמר טמא טמא מת ולא מדף רבי אומר טהור לחטאת שהסיט את רוקו ואת מימי רגליו של טהור לתרומה טמא הסיט את דמו הרי זה טהור הסיט את השרץ ואת הנבלה ואת שכבת זרע ר' אליעזר מטהר ור' יהושע מטמא.

י,ג קלל של חטאת שנתנו על גבי השרץ ר' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין במד"א בזמן שאם ינטל השרץ והקלל עומד ואפילו מת ונבילה נוגעין בו מאחריו טמא נתנו על גבי משכב [ומושב] ועל גבי חרס הטמא טמא. נתנו ע"ג אוכלין ומשקים ועל גבי ס"ת ר' יוסי מטהר ור"מ מטמא העבירו על תנור ועל גבי נבלה ועל גבי השרץ ר' עקיבה מטמא. מודה ר' עקיבה שאם עברה ליה הזאה על גבי משכב ומושב ועל גבי כלי חרס הטמא שהיא טהורה חוץ מכזית מן המת ומן המאהילין שהן טמאין מלמעלה כלמטה.

י,ד קלל של חטאת וקלל של תרומה שנגעו זה בזה שניהן טה ורין בשתי ידות שניהן טמאין ר' יהושע אומר של חטאת טמא. קלל ולגין של תרומה שנגעו זה בזה שניהן בשתי ידות שבהן טהורין ר' יהושע אומר של חטאת טמא במד "א בשל אבן אבל בשל חרס הכל מודים בשל חטאת שהוא טהור.
י,ה לגין חטאת ולגין של תרומה שנגעו זה בזה שניהן טהורין בשת י ידיו שניהן טמאין בשתי ניירות שבהן טמאין ר ' יהושע אומר של חטאת טמא זה הכלל שרבי עקיבה אומר כל המטמא מי חטאת במגע מטמא במשא וכל שאינו מטמא במגע אינו מטמא במשא.

מסכת פרה פרק יא

יא,א אזוב המוכשר וכלים הטהורים לחטאת נצולין בצמיד פתיל כל ספק טהור לתרומה טהור לחטאת חוץ מן הידים מפני שהן ספק הגוף ספק הקפצין טהור לתרומה טמא לחטאת מפני שספק הפסול. הרפפות טהורות לקדש לתרומה ולחטאת ור"א אומר טמאות לחטאת וטהורות לקדש ולתרומה . אף אני כך אמרתי אבל חברי גזרו עלי שאהיה מודה בהם בטהרה.
יא,ב של תרומה שנפלה לתוך מי חטא ת נטלה ואכלה אע "פ שיש בה כביצה בין טמאה ובין טהורה. א"כ אין טהורה לחטאת שאני אומר נטמא המזה במים וחזר המזה וטמא את המים. נטמא האזוב וחזר האזוב וטמא את המים . אר"מ במד"א שתחבה בכוש או בקיסם אבל נטל בידו נטמא וטמא את מי חטאת ר ' יוסי ור"ש אומרים אין הטהור ל תרומה מטמא את מי חטאת ואת אפר חטאת ואת המזה מי חטאת.
יא,ג כל הטעון ביאת מים בין מדברי תורה בין מדברי סופרים קודם לביאתו במים מטמא את מי חטאת ואת אפר חטאת ואת המזה מי חטאת במגע ובמשא ר ' אליעזר אומר משום ר' טרפון נוטל טמא כלים הטהורים לחטאת באיסל. על כתיפו ואינו חושש.
יא,ד אזוב של אשרה ושל עבודת כוכבים ושל עיר הנדחת פסול ושל טהורה לא יזה ואם הזה כשר. אין מזין ביונקות ולא בתמרות ונכנס למקדש פטור בתמרות ונכנס למקדש חייב דברי ר "מ וחכ"א בתמרות ונכנס למקדש פטור ביונקות ונכנס למקדש חייב אלו הן היונקות גבעולין שלא תמרות שלא חצצו כל עיקר דברי ר "מ וחכ"א תמרות גבעולין שלא גמרו ויונקות חצצו כל עיקר . לא נחלקו על הלכה אלא על הלשון <שר' אליעזר אומר שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש >. הנלקט לחטאת כנלקט לאוכלין דברי ר"מ ר' יהודה <ור' יוסי> ור"ש אומרים כנלקט לעצים.

מסכת פרה פרק יב

יב,א אזוב אימתי כשר להזות משישיר את ניצו הזה בו עד שלא השיר את ניצו רבי פוסל ור' אלעזר בר"ש מכשיר מודה ר' יוסי באזוב שתחלתו שנים ושיריו אחד שהוא פסול.

יב,ב גרדומי אזוב כשרין וגרדומי ציצית כשרין ירד וטבל ועלה אם יש עליו ש טף של מימי גשמים והזה הזאתו פסולה ואם יש עליו משקה טופח הזאת כשרה ר ' יהודה אומר [אם] יש עליו משקה מרגליו והזה הזאתו פסולה . אזוב שהטביל עצו עם גבעוליו אע "פ שמזה והמים שופעים מן העץ לגבעול כשר כדרכו ואינו חושש שמא מן העץ יצא . אזוב שהטביל מקצתו ר ' יהודה מכשיר שר' יהודה אומר מטביל מקצתו וחוזר ומקיף עליו עד שיטבול את כולו. הטביל את כולו לא יזה ממנו הזאה שניה אלא עד שינגב.

יב,ג צלוחית שפיה צר מזין הימנה הזאה שניה אבל לא הזאה ראשונה מפני שהמים נסחטין דברי ר ' יהודה. שלשה דברים אמר רשב "ג משום ר "ש בן כהנא מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהזות באזוב הנטבל ובצלוחית שפיה צר ופוצעין אגוזים של תרומה בידים מסואבות ולא חשו להן משום טומאה.

יב,ד האומר לחבירו הזה עלי ואזה עליך ר ' עקיבה מטמא וחכמים מטהרין . המשמר מי חטאת אפילו עד עשרה ימים הרי הן בחזקתן ואין צריך טבילה.

יב,ה הכל כשרין להזות חוץ מחרש שוטה וקטן ור ' יהודה מכשיר בקטן ר ' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר חרש שוטה וקטן שהזו ואחרים רואין אותן הזאתן כשרה .

יב,ו נתכוון להזות לפניו והזה לאחריו הזאתו כשרה . מזין על האדם ועל חבריו בין ערבין ישן ועל הכלים בין מתוכן ובין מאחריהם חוץ ממוסף יורה של שולקי זיתים שהוא מטמא את ההזאה באויר כנגד המוסף שמזין עליו מאחוריו . טבל את האזוב לשם דבר שהוא ראוי להזאה מים הנוטפין טמאין וכשרות להזות ואם יש באזוב ישנה . לשם דבר שהוא ראוי להזאה והזה על דבר שאין ראוי להזאה על העובד כוכבים ועל ה בהמה ועל עריבה של אבן המים הנוטפין טהורים ופסולים להזות ואם יש באזוב לא ישנה . לשם דבר שאינו ראוי להזאה הואיל ותחלת טבילתו פסולה כך הזאתו פסולה . וכך היה ר "ג אומר אומרין לו למזה פרוש מאחריך שמא תטמא אמרו לו והלא מחליקין היו בפני חלון של רבים דורסין ולא נמנעין מפני שאמרו מי חטאת שעשו מצותן אין מטמאין . וכמה יהא במים ויהא בהן כדי הזאה כדי שיטביל ראשי גבעולין כזה חוץ מזה שהאזוב בולע ר ' יהודה אומר רואין כאילו הן על האזוב של נחשת שאינו בולע.

יב,ז טהור לחטאת שנטמאו ידיו נטמא גופו מטמא את חבירו וחבירו את חבירו וא ת אחורי לגין. לגין של חטאת שנטמא אוירו נטמא תוכו מטמא את חבירו וחבירו את חבירו ואת המזה שאין אומרין בחטאת זה ראשון וזה אחרון אלא אפילו מלא כולו תחלה שאין מונין למי חטאת . עיסות שנעשות על גב חטאת ונגע השרץ באחת מהן אפילו הן מאה כולן תחלה שאין מונין לחטאת.

יב,ח כוש הארבלי חבור לטומאה ולהזאה של פשתן ושל פקיע הרי זה לא יזה ואם הזה מוזה. כל ידות הכלים הקדוחות חבור ר ' יוחנן בן נורי אומר אף הרוק וצואה שעל הכסא חבור להזאה ואין חבור לטומאה ויש חבור לטומאה ואין חבור להזאה . הקומקומוס חבור לטומאה ולהזאה. כסוי המיחם המחובר בשלשלת ב"ש אומרים כולן חבור אחד הוא וב"ה אומרים הזה על המיחם הזה על הכסוי הזה על הכסוי לא הזה על המיחם . אמר רבי יוסי דברי ב"ש ב"ה אומרים כולו חבור אחד.

יב,ט טבל את האזוב בלילה לא שהמים פסולין אלא שצריך להטביל שנים . הזה בלילה הזאתו פסולה והמים טמאין משום מי חטאת.

מסכת טהרות פרק א

א,א אמר ר "ש מפני מה אמרו אוכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה מפני שאפשר לשלישי לעשות שני ואפשר לשני לעשות ראשון ומפני מה אמרו אין השרץ והנבלה והמת מצטרפים זה עם זה לפי שא "א לשרץ לעשות נבלה ולא נבלה יכולה לעשות מת.

א,ב מקרצת שהיתה שלישית והשיך לה כולן שלישית בקדש פרשו של שלישית כולן טהורות ואיזו הוא הנשוך התולש ממנו כל שהוא אבל אם היו ממעכין זה את זה כגון הדבלה והתמרים והגרו גרות והצימוקין הרי אלו אינן חיבור ומפני מה אמרו בזיתים חיבור שמתחלה לא נתנן אלא על מנת שינקו זה מזה.

א,ג אחד טבול יום מטומאה חמורה ואחד טבול יום מטומאה קלה ואפילו טבול יום מן הזב ומן והזבה ואפילו ביום השביעי שלו ה "ז לא עשה כלום ואם עשה ה "ז תלוי [אחד טבול יום] ואחד טהור שידיו טמאות מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה ור "א בר"ש אומר אין ידים [תחלה] לטבול יום <אבא שאול אומר טבול יום תחלה לקדש ר "מ אומר טבול יום מטמא בקדש ופוסל בתרומה וחכ "א כשם שהוא פוסל משקה תרומה ואוכלי תרומה כך פוסל משקה הקדש ואוכלי הקדש>.

א,ד השרץ מטמא שלשה ופוסל אחד בקדש ומטמא שנים ופוסל אחד בתרומה . מטמא אחד ופוסל אחד בחולין . משקין מטמאין שנים ופוסל אחד בקדש מטמאין אחד ופוסלין אחד בתרומה ופסלין את החולין . הידים מטמאות אחד בקדש ופוסלות את התרומה ואין ידים לחולין . ר"ש בן אלעזר אומר משום ר "מ הידים תחלה לחולין ושניות לתרומה . באיזה קדש אמרו בקדשי המקדש המקודשין כגון חלות תודה ורקיקי נזיר שלא נשחט עליהן את הזבח והמנחות שלא קדשו בכלי אינן לא בקדש ולא בחולין אלא <הרי> הן כתרומה. והשרץ מטמא שנים ופוסל אחד בהם.

א,ה החלה והבכורים ותשלומי תרומה וח ומשיה הרי הן כתרומה . הטבל והמדומע וגידולי תרומה ומעשר שני הרי הן כחולין . ככרות הקדש בתוך גומותיהן והמים המקודשין נטמאת אחת מהן בשרץ כולן תחלה בתרומה מטמא שנים ופוסל אחד . בחולין מטמא אחד ופוסל אחד אין לך משקה <הקדש> הנוגע בשלישי טמא אלא קדש בלבד ר"א בר' צדוק אומר האוכל אוכל שני לא יעשה שני מפני שהוא <עושה> שני והשני מטמא את המשקין ליעשות תחלה אבל שני שנגע במשקין בית הבד טמאין.

מסכת טהרות פרק ב

ב,א אמר לו ר' יהושע לר' אליעזר. <ס"א אמר לו ר ' אליעזר לר' יהושע> היכן מצינו טומאה בתורה שהיא עושה טומאה אחרת כיוצא בה שאתה אומר יעשה ראשון ראשון

אמר לו אף אתה אומר יעשה שני אמר לו מצינו שהשני מטמא את המשקין לעשות תחלה והמשקין מטמאין את האוכלין לעשות שני אבל לא מצינו ראשון שהוא עושה ראשון בכל מקום.

ב,ב השחלים והגריסין בזמן שמגיס בהן את הקדרה מטמאין טומאת אוכלין נ תנן לקערה והיוצא מהן משקין משקין היוצאין מהן מטמאין טומאת המשקין . השמן לא אוכל ולא משקה כיצד אמרו שמן תחלה לעולם שאם נמחה ולא נשתייר הימנו אלא [כפול] משקין היוצאין הימנו מטמאים טומאת משקים . נמצאת אומר ג' מדות במשקין הרוטב והגריסין והחלב בזמן שהמשקה טופח הרי אלו תחלה קרשו אין צריכין מחשבה לאוכלין . דבש הזב מכוורת דבורים מטמא טומאת משקין חישב עליו לאוכלין מטמא טומאת אוכלין שמן לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין <ולא> למשקין בטלה דעתו.

ב,ג הדם שקרש לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין מטמא טומאת אוכלין ולמשקי ן בטלה דעתו. דבש תמרים לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין מטמא טומאת אוכלין ולמשקה בטלה דעתו ושאר כל מי פירות לא אוכלין ולא משקין . חישב עליהן בין לאוכלין ובין למשקין בטלה דעתו נטמא מקצתו נטמאו המשקין נטמא מקצתו לא נטמא כולו טהור מקצתו טהור כולו . מי חטאת שהגדילו משקין טופח טהורים נמוחו חזרו לטומאתו הישנה מקוה שאוב שהגליד טהור משום מים שאובין נמוחו כשר להקוות עליו.

ב,ד החושב על החלב שבכחל טהור ושבקיבה טמא העור והשליא אינן מטמאין טומאת אוכלין העור ששלקו והשליא שחישב עליה מטמאין טומאת אוכלין.

מסכת טהרות פרק ג

ג,א הגפן והזגין שנעשו בטהרה ויצאו מהן משקין טהורין ושנעשו בטומאה ויצאו מהן משקין טמאין ור ' יהושע מטהר. אמר להן רבי שמעון מה לי כשנעשו בטומאה ומה לי כשהן בטהרה אמרו לו כשנעשו בטומאה משקין ביצין מתחת הקורה וכשהוא מגביה את הרואה חוזרין ונבלעין בגת אמר להן אף כשנעשו בטהרה בא הזב ודרס עליהן משקין הביצין מתחת <של> הזב וכשהוא מגביה את רגלו חוזרין ונבלעין בגת אמרו לו אינו דומה משקה היוצא לרצון למשקה היוצא שלא לרצון אמר להם זה וזה לא נקרא עליהן שם טומאה לעולם.

ג,ב ענבים המבוקעות מן העבט נפלו לאויר התנור טהור טמא זיתים המבוקעין מן המעטן ונפלו לאויר תנור טהור טהור . וזה וזה אם יש עליהן משקה טופח תנור טמא . לפסין טמאין שנפלו לאויר התנור בין שלמות ובין שבורות אפי ' בשעת היסקן טמא שלא בשעת היסקן טהור. ושנשתמש בהן בטהרה ונטמאו ונפלו לאויר התנור בשעת היסקן טמא שלא בשעת היסקן טהור ושבורות אפי' בשעת היסקן טהור שאין לו משקין במה שיטמא.

ג,ג כל הטומאות כשעת מציאתן וכן כל מקום מציאתן אבד מעט שוהה ובא ומצאה מלאה חלודה הרי היא בחזקת שוהה עד שיאמר ברי לי שהעלית חלודה וכן בשרץ וכן במטלית . הניח טומאה בזוית זו ובא ומצאה בזוית אחרת נטמאת זוית ראשונה עד שיאמר ברי לי שנעקרה מכאן. נטמאה הזוית שניה עד שיאמר ברי לי שלא באת לכאן איבד כזית מן

המת בתוך הבית בקשו ולא מצאו הבית [טהור] לכשימצא הבית טמא למפרע . האשה גובבת גבבא בחצר ונמצא שרץ בתוך גבבא טהורה על גבי גבבא טמאה היתה כוברת חטין בכברה ונמצא שרץ בתוך כברה טהורה על גבי כברה טמאה.

ג,ד תינוק שהיה תופס בידו של אביו או שהיה רכוב על גבי כתפו של אביו ספקו טמא מפני שאביו נשאל עליו . חרש שוטה וקטן ספיקן טהור מפני שאין בהן דעת לשאל אמר ר"ש בזו מדת הדין לוקה.

ג,ה ארבעה ספיקות אמרו חכמים בת ינוק הניחתו אמו ובאה ומצאתו כמו שהוא טהור . א"ר יהודה בד "א בזמן שהניחתו מלוכלך אבל נקי טמא מפני שהנשים מגפפות אותו ומנשקות אותו א "ל כדבריך אפילו הניחתו מלוכלך טמא מפני רגלי אדם ומפני רגלי בהמה. התחיל יוצא ונכנס בגדיו טהורים ואין עושין על גביו טהרות ולא נמ נעו ישראל מכאן. יש בו דעת לשאול ספיקו ברה "י טמא ברה "ר טהור. היה יודע לשמור את גופו אוכלין על גבי גופו טהרות . לשמור את ידיו אוכלים על גבי ידיו טהרות . וכיצד בודקין אותו מטבילים ונותנין לו חולין לשם תרומה . אם היה יודע לשמור את גופו אוכלין על גבי גופו. לשמור את ידיו אוכלין ע"ג ידיו טהרות.

ג,ו הסומא והישן והמהלך בלילה ספיקן טהור מפני שיש בהן דעת לשאול . חמור שהיה עומד במקום טהרה ואפשר לו לעבור במקום טומאה כלים שע"ג טהורין.

ג,ז תינוק שנמצא עומד בצד כופת [של] בצק בצד חבית של משקין ר "מ מטהר וחכמים מטמאין שדרך תינוק לטפח ר' יוסי אומר אם יכול לפשוט ידיו וליגע טמא ואם לאו טהור. יתר על כן א"ר יוסי נמצא רחוק מן העיסה אע "פ שבצק בידו טהור שאני אומר אחר נטל ונתן לו ואם אמר בריא לי שלא בא אדם טמא . ר' אלעאי אמר משום ר ' אליעזר בן יוסי בכלב ה"ז טהור שהוא אומר בכל שעה משקין מצויין ואין בכל שעה אוכלין מצויין.

ג,ח כל הכתלים וכל הנגררין ספיקן טמא מפני שהן כמונחים וכל הנזרקין ספיקן טהור חוץ מכזית מן המת . וכל המאהילין שהן מטמאין מלמעלה כלמטה ואם היתה טהורה נזרקה על גבי כזית מן הבית טהורה.

מסכת טהרות פרק ד

ד,א היה נעטף בטליתו וטמאות וטהרות למעלה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואם א"א לו לכוין ספיקו טמא ר ' דוסא אומר אומרין לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות רשב"ג אומר עתים שהוא שונה כיצד היה השרץ תלוי בין הקורות אם אפשר לו לעבור שלא יגע ספק נגע ספק לא נגע ספיקו ט הור ואם א "א לכן ספיקו טמא ר ' דוסא אומר אומרין לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות.

ד,ב היה השרץ תלוי בין הקירות שף בו ונפל על בגדיו או על ככר תרומה טהורה אם מצאו מת לפניו טמא ואם ראהו חי בין הקורות אע"פ שמצאו מת בפניו טהור נח על כתיפו ה"ז טמא.

ד,ג ככר שהוא נתון ע"ג הדף ומדרס נתון תחתיו וא"א לו ליטול אא"כ נוגע במדרס ובאו ומצאו במדרס אחר טהור שאני אומר אחר נטלו ונתנו באותו מקום ואם אמרו ברי לי שלא בא אדם לכאן טמא.

ד,ד שרץ בפי החולדה ומהלכת על גבי ככרות של תרומה נגע ספק חי ספק מת רבי מטמא שחזקת שרצים מתים בפי חולדה וחכמים מטהרין בד"א בזמן שנטלתו והלכה לה אבל אם מצאו מת בפיה טמא. אם ראוהו חי בפיה אע"פ שנמצא מת בפיה טהור. ר"ש בן אלעזר אומר שרץ בפי נחש מהלך על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור שכן דרך נחש להיות מגביה את צוארו ומהלך . השרץ בפי התר נגול ונבלה בפי הכלב עוברים בחצר אין מטמאים למפרע שאני אומר ממקום אחר הביאום היו מנקרים בהן על הארץ מטמא למפרע.

ד,ה הלך במבוי ועשה עיסה ואח"כ נמצא שרץ ואמר אילו היה כן הייתי רואה אותו ר"ג מטהר ורבי מטמא עד שיאמר ברי לי שלא היה אדם כאן . הרי שטבל ועלה ואח"כ נמצא עליו דבר חוצץ אע"פ שהוא מתעסק באותו המין אחר שטבל הרי זה טמא עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן.

ד,ו קבר הנמצא מטמא למפרע בא אחד ואמר ברי לי שלא היה קודם לעשרים שנה אין טמא אלא משעת מציאה ואילך . גרעינה של גפת טמאה שנמצאת בתוך ככר על גבי תבשיל רותח אע"פ שאין עליה משקה טופח טומאתה נמצאת ע"ג ככר בתוך תבשיל צונן אע"פ שיש עליה משקה טופח טהורה . זה הכלל כל שתמצא ברותח אע"פ שאין עליה משקה טופח טמא. גרעינה שבתוך הבית הולכין אחר הרוב. פשתן שטמאתו נדה המסיטו טהור ואם היה לח המסיטו טמא מפני משקה פיה ר' יהודה אומר אף הסיטוהו טמא מפני פיהו אמרו לו כיון שנתנוהו במים ורבו עליה טהור.

מסכת טהרות פרק ה

ה,א דם טמא שנתערב בדם טהור אין דם מבטל דם דברי ר"י וחכ"א רואים אותו כאילו הוא יין במים אם בטל מראיו טהור ואם לאו טמא רוק טמא שנתערב ברוק טהור אין רוק מבטל רוק דברי ר' יהודה וחכ"א רואין אותו כאילו הוא מים אם בטל מראיו טהור ואם לאו טמא נפל למים עכור טמא נמחה אם בטל טעמיו ומראיו טהור אם לאו טמא.

ה,ב מי רגלים שנתערבו ביין אין רואין אותן כאילו הן מים נתערבו במים רואין אותן כאילו הן מים . נתערבו במי רגלים אחרים רואין א ותן כאילו הן יין במים אם בטל מראיהן טהורין אם לאו טמאין . מי רגלים של עובד כוכבים הולכין אחר הרוב ר' יהודה אומר רביעית בסאתים טמא יתיר לכן טהור לוקחין ושואלין ממי רגלים מכל מקום ואין חוששין שמא של נדות הן שלא נחשדו בנות ישראל מכנסות מימי רגליהן בשעה שהן נדות.

ה,ג חרסן של זב <ושל> וזבה ראשון ושני טמא שלישי טהור בד"א בזמן שנתן לתוכן מים אבל <בזמן> לא נתן לתוכן מים אפי' <עד> עשירי טמא ר' אליעזר בן יעקב אומר שלישי אע"פ שלא נתן לתוכו מים טהור. זב שהניח פיו על פי הכוס ונמלך שלא לשתותו

המסיטו טהור שתה ממנו כל שה וא המסיטו טמא מפני משקה פיו ר "ש אומר רבו משקים שבפיו. נשך מן הפת ומן הבצל המסיטן טהור מן הקישות ומן המלפפון המסיטן טמא מפני משקה פיו ר"ש אומר רבו משקין שבו על משקין שבפיהו . קליפי פולין וקליפי תורמסין שפסקן עובד כוכבים המסיטו טמא שבשוקים הולכין אחר הרוב ר ' יהודה בן בתירא אומר גל גבי ודאן מגען ברה"י שורפין.

ה,ד שני רוקין אחד טמא ואחד טהור ונגע באחד מהן או שנשאו על גבי החרס ר ' יהודה אומר כיון שנתלש עליו נעשה עליו רה "י אחד רה "י ואחד רה "ר היו נגובים או שהסיטן בקיסם ברה"י תולים ברה"ר טהור ריה "ג אומר ברה "י שורפין. <היה רוק יחידי> ספק נגע ספק לא נגע ספק הסיט ספק לא הסיט ברה "י תולין ברה "ר טהור ור ' יוסי אומר ברה"י שורפין. וכשם שטיהרו ספק טומאה צפה על <פני> המים בין בכלים ובין בקרקע כיצד עריבה שהיא טמאה טמא מת וככר תרומה כרוך בסיב או בנייר כרוך לתוכה וירדו גשמים ו נתמלאת ונותר הרי הוא צף על פני המים ספק נגע בצדי עריבה ספק לא נגע ספיקו טהור מפני שספק צפה. ר"ש אומר בכלים טמא ובקרקע טהור חוץ מכזית מן המת כל המאהילין שמטמאין מלמעלה ומלמטה ר ' יהודה אומר ספק ירידתו טמא מפני שהמים ניסוטין ואפשר לו ליגע. ספק עלייתו טהור מפני שהמים רודפין אותו לצדדין.

ה,ה ואיזהו הוא ספק שרצים שטהרו חכמים זה ספק הנזרקין ר ' דוסתאי בר' ינאי אומר משום ר' יוסי הלך במבוי ועשה עיסה ואח "כ נמצא שם שרץ זה הוא ספק שרצים והאוכל תרומה תלויה טהור. כל שספיקו טהור ספק תולדתו טהור כל שספיקו טמא ספק תולדתו טמא. וכשם שהאוכל אוכל ראשון ואוכל שני והשותה משקים טמאים והבא ראשו ורובו במים שאובין וטהור שנפלו על ראשו <ועל> ורובו ג' לוגין מים שאובים ספיקו לטמא אחרים טהור כך המשקין הנוגעין בו כנוגעין בשרץ . וכשם שהראשון עושה שני ושני עושה שלישי כך ספק ראשון עושה ספק שני וספק שני עושה ספק שלישי ספק משקין לטמא טמא ולטהר טהור דברי ר "מ וכן היה ר "א אומר כדבריו ור ' יהודה אומר לכל הוא טמא ר' יוסי ור"ש אומרים ספק משקין לאוכלים טמא ולכלים טהור.

ה,ו מקל שהיא מלאה משקים טמאין וזרקה לבין הככרות טהורין ספק נגע ספק לא זה הוא ספק משקין שנחלקו עליו חכמים אלא אי זהו ספק משקין שנחלקו עליו חכמים שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה ועשה עיסה באחת מהן ספק מהטמאה עשה ספק מהטהורה עשה זהו ספק משקין לאוכלין טמא לכלים טמא הלך במבוי ועשה עיסה ואח "כ נמצא שם שרץ ספק נגע ספק לא נגע <ספק> לאוכלין ומשקין טמא לכלים טהור טבול יום שפשט ידו לאויר החבית ספק נגע ספק לא נגע ספק אוכלים ומשקים טמא וכלים טהור.

ה,ז שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה ונשתברו ובאו להן לטהרות ספק טמאה ספק טהורה ספק אוכלין ומשקין טמא וכלים טהור <מגע> חבית שיש בה משקין טהורים עד חציה ונפלו מ שקין לאוירה ספק טמאין ספק טהורין המשקין טהורין שאין מטמאה מחמת החביות נפלו על גבי המשקין משקין טמאין וחבית טהורה . אפה פת בתנור ונפלו משקים לאוירו ספק טמאין ספק טהורים הפת טהורה שאינה מיטמאה אלא מחמת התנור . נפלו על גבי הפת הפת טמאה והתנור טהור.

ה,ח המרביץ את ביתו במים טמאים והיו שם טהרות ספק ניתזו ספק לא ניתזו ספיקן טהור א"א לו שלא לכן ספיקו טמא ר ' דוסא אומר אומרין לו שישנה אמרו לו אין שונין

בטהרות רשב"ג אומר עתים שהוא שונה . המכבס את כסותו והסוחט את שערו והרודה את פשתנו והיו שם טהרות ספק ניתזו ספק לא נית זו ספיקו טהור א"א לו שלא לכן ספיקן טמא ור' דוסא אומר אומרים לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות רשב "ג אומר עתים שהוא שונה. זילף משקין טהורין וטמאין בתוך הבית ואח"כ נמצאו משקין ע"ג ככר [של] תרומה ונטלה לשאול הרי זו טהורה המתין לה עד שנגבה הרי זו טמאה.

מסכת טהרות פרק ו

ו,א הנבילות ושחוטות בעיר הולכין אחר הרוב רשב "ג אומר אפי ' נבלה אחת נמכרת בעיר כל הנמצא בעיר הרי הוא של נבלה מפני שהנבלות מצויות . דמים טהורים וטמאים בתוך הבית הולכין אחר הרוב . מעשה שנמצאו דמים על גבי ככרות של תרומה ובא מעשה לפני חכמים וטיהרם שאינם אלא דם השרצים החיים.

ו,ב תשעה שרצים וצפרדע אחד ברה"ר ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טהור פירש אחד מהן לרה"י ספיקו טמא לרה"ר ספיקו טהור ובנמצא הולכין אחר הרוב . תשעה צפרדעים ושרץ אחד ברה"י ונגע באחד מהן ואין יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא פירש אחד מהן לרה"י ספיקו טמא לרה"ר ספיקו טהור ובנמצא הלך אחר הרוב . ככר טמא שנתערב בט ' ככרות טהורין ואכלו חמשה חמשה ראשונים ואח "כ אכלו חמשה חמשה אחרונים ונטמא אחד מהן ואינו יודע איזה מהם הראשונים טמאין שאין להן במה יתלו והאחרונים טהורין זה הכלל אדם באדם ט הרות בטהרות אדם בטהרות וטהרות באדם הרי אלו מוכיחות נאכלו ראשונות נטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות טהורות משנעשו שניות שניות תלויות.

ו,ג ב' שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך באחד מהן ועשה טהרות בשני ועשה ישרפו בראשון ולא עשה בשני ועשה ישרפו בראשון ובשני ועשה א לו ואלו מונחות ראשונות טהורות ושניות ישרפו.

ו,ד שני שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך באחד מהן ועשה טהרות ובא חבירו והלך בשני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו מוכיחות. נאכלו ראשונות או נטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות טהורות משנעשו שניות שניהם תלויות . עשו שניהן טהרה אחת הרי זו טמאה. עשו שניהן שתי טהרות זה בא ונשאל בפני עצמו אומרים לו טהור <וזה בא ונשאל בפני עצמו אומרים לו טהור> וזה שנשאלו שניהן כאחד אומרים להם טמאין דברי ר' יהודה. ר' יוסי אומר אם אמרו שנים היינו ובשני שבילים הלכנו ושתי טהרות עשינו אומרים להם טמאין שאפי' טומאה אחת שנתערבה במאה טהרות כולן טמאות.

ו,ה שני שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך באחד טהור והלך באחד ונכנס למקדש פטור בשני חייב בראשון ולא נכנס בשני ונכנס חייב . בראשון ונכנס והזה ושנה וטבל בשני ונכנס חייב ר"ש פוטר בזה ור"ש פוטר בכולן משם ר"ש מעשה במסוכן <אחד> שהיו מוליכים אותו מגינוסר לחמתן והיו הכתות מתחלפות עליו ובאחרונה נמצא מת בידן ובא מעשה לפני חכמים ולא טימאו אלא כת אחרונה בלבד.

ו,ו נגע באחד בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ולשחר בא ומצאו מת ר "מ מטהר שספק רה"ר טהור וחכמים מטמאים שכל הטומאות כשע ת מציאתן. ומודים חכמים לר "מ שאם ראהו חי מבערב אע"פ שהוא בא שחרית ומצאו מת טהור מפני שזה ספק רה "ר. ישב על גבי אבן ברה "ר ולשחר [עמד] ומצא עליה שרץ או רוק ר "מ מטהר מפני שספק רה "ר טהור וחכמים מטמאים שכל הטומאות כשעת מציאתן ומודים חכמים לר "מ שאם ראוה נקיה אע"פ שהוא בא שחרית ומצא עליה שרץ או רוק שהוא טהור מפני שזה ספק רה"ר.

ו,ז שוטה אחת בעיר כל הרוקין שבעיר טמאין דברי ר "מ ר' יהודה אומר אם היתה רגילה ליכנס במבוי אחד אותו מבוי בחזקת טומאה וכל המבואות בחזקת טהרה ור "ש אומר כל המבואות בחזקת טומאה חוץ מן חצר המשתמרת ור"א בר"ש אומר אף חצר המשתמרת בחזקת טומאה עד שיאמר ברי לי שלא באתה לכאן.

ו,ח הנדחק ברחיים שהעובד כוכבים בתוכה ושהנדה בתוכה בגדיו טמאין מדרס ואי זו הוא הרחיים כל שעוקרין אותה ודוחפין אותה ממקומה. רקק ודרס על רוקו שורפין את התרומה על בגדיו הולכין אחר הרוב. מי שדרסה אשה על בגדיו בגדיו טמאין מדרס ר ' דוסתאי בר יהודה אומר אם רקקה ושפה את רוקה בשעה שהיא רקקה בגדיו טמאים מדרס שכן דרך בנות ישראל שפות את רוקן בשעה שהן נדות לא שפה את רוקה בגדיו טהורין. שנים אומרים לו נטמאת והוא אומר לא נטמאתי ואין אומרים לו עסוק בטהרות אלא לעצמו.

ו,ט מביא אדם קרבן ע "י בנו ובתו הגדולים וע "י עבדו ושפחתו העברים ומכחישן נאמן ע"י עצמו. כיצד אמרו לו נדרת ואמר תנאי היה בלבי שומעין לו נדרת ואמר להן לא נדרתי ומשהגיע אמר תנאי היה בלבי אין שומעין לו. אשתך נדרה והוא אומר להן לא נדרה ומשהגיע אמר בלבי היה להפר לה אין שומעין לו. נאמן לומר בני זה בן ט ' שנים ויום אחד בתי זו בת ט' שנים ויום אחד חייב עליהן להביא קרבן למכות ולעונשין ה"ז אינו נאמן.

ו,י היו חמוריו ופועליו טעונין טהרות ועוברין לפניו אף שהפליגו יתר ממיל הרי אלו טהורין מפני שהוא בחזקת המשתמר. ואם אמר להם צאו ואני אבא אחריכם כיון שנכסו מעיניו הרי אלו טמאים. שנים אומרים נטמא ושנים אומרים לא נטמא ברה "י טמא ברה"ר טהור. שאלו את בן זומא מפני מה ספק רה "י טמא. אמר להם סוטה מה היא לבעלה ודאי או ספק אמרו לו ספק. אמר להן מצינו שהיא אסורה לבעלה מכאן אתה דן לשרץ מה כאן רה "י אף להלן רה "י ומה כאן יש בו דעת לשאול אף להלן דבר שיש בו דעת לשאול <מכאן אמרו דבר שיש בו דעת לשאול ברה "י ספיקו טמא ברה "ר ספיקו טהור> ומפני מה ספק רה "ר טהור אמר להם מפני שהצבור עושין את הפסח בטומאה בזמן שרובן טמא ין ואם טומאה ודאית הותרה לצבור ק "ו לספק ר "ש בן גמליאל אומר מפני מה ספק רשות היחיד טמא וספק רשות הרבים טהור מפני שאפשר לשאול ליחיד וא"א לשאול לרבים.

מסכת טהרות פרק ז

ז,א המסוכן הנתון לחנות ונכנס לסטיו טהור . הוציאוהו מסטיו והחזירוהו לחנות שניה טמא ור "ש מ טהר שהיה ר "ש אומר רה "ר מפסקת למפרע שאינו יכול לומר מת היה ברה"י וחיה ברה"ר.

ז,ב יש דברים ברה"ר ועשאם כרה"י קופה ברה"ר גבוהה י' טפחים וטומאה בתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור הכניס ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא . <אם> היתה כפושה וככר של תרומה כר וך בסיב או בנייר ונתון בתוכה ספק נגע ספק לא נגע טהור. הכניס ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא . חמור ברה"ר גבוה י' טפחים וטומאה <נתונה> על גביו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא סלע ברה "ר גבוה י' טפחים וטומאה <נתונה> על גביו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור עלה לראשו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא.

ז,ג היה זה רכוב על חמורו וזה רכוב על חמורו אחד טמא ואחד טהור ספק נגעו זה בזה ספק לא נגעו ר ' יעקב מטמא ור ' יוסי מטהר בנו של זה מורכב על כתפו ובנו של זה מורכב על כתפו אחד טמא ואחד טהור ספק נגעו זה בזה ספק לא נגעו ר ' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר היתה חבילה על כתפו והרוק מודבק בכותל למעלה מי ' טפחים ספק הסיט ספק לא הסיט ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר. כלים שטוחים ברה"ר למעלה מי' טפחים והטמא עובר ספק הסיט ספק לא הסיט ר ' יעקב מטמא ור ' יוסי מטהר שהיה ר ' יעקב אומר כל שהוא ברה"ר למעלה מי' טפחים הרי הוא כרה "י ור' יוסי אומר כל שדרך הלוכו ברה "ר טהור.

ז,ד נכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה פלונית אמרו לפני ר ' אליעזר הרי היא של יחידי פי ' ר' מרינוס משמו כל שיש לה שם בפני עצמה . ואלו הן ימות החמה משתעקר תבואה מתוכה . ואלו הן ימות הגשמים משת רד רביעה שניה . היו שם שדות בורות אם היה עומד בצד הזה ורואה את הנכנסים <ואת> והיוצאין בצד הלז רה"י לשבת ורה"ר לטומאה ואם לאו רה"י לכאן ולכאן. השבילין המפולשין לבורות לשיחין ולמערות ולגתות ולגרנות רה"י לשבת ורה"ר לטומאה ר' אליעזר אומר בזמן שהן מפולשין רה "ר לכך ולכך ואם אינן מפולשין רה "י לכך ולכך ורה "ר לטומאה. מבואות היורדין לים או לנהר אע"פ שגדודיו מכאן ומכאן ורבים מטפסים ועולין בהן רה"י לשבת ורה"ר לטומאה.

ז,ה גנות העיר שדרך הרבים מהלכת עליהן רה "י לשבת ורה "ר לטומאה. דמוסיאות ומרחצאות רה"י לשבת ורה"ר לטומאה. ינה המשתמרת רה"י אם אינה משתמרת רה"ר. בסילקי שפותחין אותה בימים ונועלין אותה בלילות כל זמן שהיא פתוחה רה "ר נעולה רה"י נמצאת אומר ביום טהורה ובלילה טמאה . בסילקי שפתחיה מכוונין זה כנגד זה וכן סטיו שהוא גדור מכאן ומכאן וריוח בין העמודים ר ' יהודה אומר אם עומד בצד זה ורואה <את> הנכנסין <ואת> והיוצאין בצד אחד רה "י לשבת ורה "ר לטומאה ואם לאו רה "י לכאן ולכאן.

ז,ו בסילקי ששביל פתחיה מכוונין זה כנגד זה האמצעי שלה רה "י לשבת ורה"ר לטומאה והצדדין רה "י לכאן ולכאן דברי ר "מ וחכ "א אחד הצדדין ואחד האמצע רה "י לשבת ורה"ר לטומאה. ומודה ר"מ לחכמים בבסילקי שאין שני פתחיה מכוונין זה כנגד זה כגון חצר בית גדי וחמתה שאחד האמצע ואחד הצדדין רה "י לשבת ורה "ר לטומאה ומודים חכמים לר "מ בחצר של יחיד שדרך הרבים מפסקתה כגון חצר בית גדי רה "י לטומאה והצדדין רה"י לכאן ולכאן.

מסכת טהרות פרק ח

ח,א ר"ש אומר המוסר מפתח לע "ה הבית טמא מסר לו החיצון ולא מסר לו הפנימי החיצון טמא והפנימי אינו טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט [את] ידו וליגע היו שם יציעין גבוהין י ' טפחים והרויין גביהן י ' טפחים אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט [את] ידו וליגע. היה החיצון של אחד והפנימי של אחד אע "פ שהטהרות נתונות בצד פתחו של פנימי הרי אלו טהורות. הנכנס שלא ברשות אפי' עומד בצד הטהרות טהורות וכן בעובד כוכבים אינו חושש משום יין נסך.

ח,ב חבר שהיה ישן <בתוך> בביתו של ע"ה וכליו מקופלין ומונחין תחת ראשו סנ דליו וחביתו לפניו הרי אלו טהורין מפני שהן בחזקת המשתמר . חבר שאמר לע "ה צא וישן בתוך הבית כל הבית ברשותו. צא ואישן על מטה פלונית אינו טמא אלא אותה מטה ועד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו וליגע מאותה המטה . אמר לו שמור לי פרה זו שלא תיכנס לתוך הבית שמור לי פרה זו שלא תשבר את הכלים הרי אלו טהורין שלא מסר לו אלא שמירת הפרה בלבד . אבל אם אמר לו שמור לי הבית הזה שלא תכנוס בו הפרה . שמור לי כלים הללו שלא תשברם הפרה הרי אלו טמאין. רבי אומר אומנין שדרכן ללקט צרורות וחרסין בתוך הבית כל הבית ברשותן.

ח,ג אשתו של ע"ה טוחנת עם אשתו של חבר בזמן שהיא טמאה אבל בזמן שהיא טהורה לא תטחן ר "ש אומר בזמן שהיא טמאה לא תטחן שאע "פ שאינה אוכלת נותנת לאחרות ואוכלות.

ח,ד הגבאין שנכנסו לתוך הבית אם אמרו נכנסנו הרי אלו נאמנין שהפה שאסר הוא הפה שהתיר אם היו אחרים מעידין עליהם שנכנסו אע "פ שאמרו לא נגענו אין נאמנין ובזמן שהמשכון בידם אע"פ שאחרים מעידין בהן שלא נכנסו ואמרו לא נגענו אין נאמנין כשם שהמשכון מעידן ואם היה עובד כוכבים עמהן אע "פ שהמשכון בידן ואע "פ שהעובד כוכבים מעיד בהן שנכנסו ואמרו לא נגענו הרי אלו נאמנין מפני שאימת עובד כוכבים עליהן.

ח,ה הגנבים שנכנסו לתוך הבית כל הבית כולו טמא דר "מ וחכ"א אינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט [את] ידיהן וליגע מקום גניבה. מודה ר"מ בחרדין והדויין שאין בהן מקום רגלי הגנבין שאינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט ידיהן וליגע.

ח,ו המניח ע"ה בתוך ביתו ל שומרו והלה ממלאו כפות בזמן שרואה את הנכנסין ואת היוצאין אינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לטמא א "ר יהודה מודה ר "א בן עזריה לחכמים בחלונות של אוליארין שהם נפתחין זו לתוך זו אם היו כולן נשמטין מהן שהן טמאין וחכ"א בין כך ובין כך טמאין. המניח כליו בחלונות של אוליארין נעל וחתם אע"פ שבא ומצאו מפתח פתוח וחותם מקולקל טהור . חותם שאמרו אפי ' טיט אפי ' קיסם המדחם כליו בחלונו של אוליארין טהורין מפני שהעובד כוכבים נשאל עליהן ר "י בר' יהודה אומר אפי' נימא אחת יוצאת מהן טמאין שהמדרס מביא טומאה לעצמו בכל שהוא.

ח,ז הלוקח כלים מאומני ע"ה והמוסר כלים לאומני ע "ה טמאין מדרס וטמאי טמא מת הניח כליו בפני ע "ה וא"ל שמור לי את אלו טמאין מדרס וטמאות טמא מת . הניחן על כתיפו טמאין מדרס וטמא מת א "ר דוסתאי בר ' ינאי לא נחלקו ב "ש וב"ה על המוסר ליחיד שהן טמאין ועל המניח בפני רבים שהן טהורים על מה נחלקו על המוסר לרבים ועל המניח ליחיד שב"ש מטמאין וב"ה מטהרין. מעשה באחד ששכח כלים בביהכ "נ ובא מעשה לפני חכמים וטיהרו שאינה רה"י גמורה.

ח,ח הניח כליו [בבית] המרחץ ובא ומצאן כל שהן הרי אלו טהורין ומלמדין אותו שלא יעשה כן <בטהרות>. הניח גיתו ובורו ונכנס לעיר אע"פ שבא ומצא ע"ה בצידן טהורין וכן בעובד כוכבים אינו חושש משום יי "נ. ע"ה שבא להזות אין מזין עליו ועל כליו אלא לאחר ג' ימים אבל חבר שבא להזות מזין עליו ועל כליו מיד א "ר יהודה בד "א שהיה בחזקת חולין אבל היה בחזקת אוכלי תרומה מזין עליו מיד ועל כליו משיש תמר.

ח,ט היה לבוש חלוק ועטוף בטלית ואמר בלבי על החלוק ולא בלבי על הטלית החלוק טהור והטלית טמאה. היה סל על כתיפו והמגריפה בתוכה אמר בלבי על הסל ולא בלבי על המגריפה הסל טהור והמגריפה טמאה.

ח,י היה משתמש מן החבית בחזקת של חולין ואח "כ נמצאת של תרומה הרי זו טהורה ואסורה באכילה מפני שספק טבול יום אמרו לו על התלויה טהורה היא . הרי זו טהורה ואם אמר הריני מניחה עד שאשאל עליה <הרי זו> טמאה.

ח,יא משקין טמאין וטהורין בתוך הבית הולכין אחר הרוב . ומעשה באשה אחת שסיננה משקין טמאין וטהורין בתוך חבית תרומה ובא מעשה לפני חכמים ולא טימאו מפני שהסיחה דעתה ממנה. <אר"א בן פילא מפני מה ר "ע מטמא מפני שהנשים גרגרניות הן אשה מגלה את הקדירה לידע מה חבירתה מבשלת.>

מסכת טהרות פרק ט

ט,א חבר וע"ה <שהיו> שרויין בחצר ושכחו כלים בחצר הראוי ליטמא מדרס טמא מדרס וליטמא טמא מת טמא מת לזה סוכה בפני פתחו ולזה סוכה בפני פתחו לזה מחיצה בפני פתחו ולזה מחיצה בפני פתחו זה מניח כליו בתוך סוכתו וזה מניח כליו בתוך סוכתו זה מניח כליו ע"ג מחיצתו וזה מניח כליו ע"ג מחיצתו <הכל> טהורין. ור"ש אומר אע"פ שאין שם לא סוכה ולא מחיצה טהורין שזה מניח לפני פתחו וזה מניח לפני פתחו לזה סוכה בפני פתחו של חבירו ולזה סוכה בפני פתחו של חבירו זה מניח כליו בתוך סוכתו לפני פתחו של חבירו וזה מניח כליו על גבי מחיצתו לפני פתחו של חבירו הרי אלו טמאין שלזה רשות ליכנס ולזה רשות ליכנס.

ט,ב חבר שהיה אוכלין ומשקין ע "ג מעיין וירד לשתות טהורין שאין אחרים ממשמשין בהן אבל חבר שהיה מוכר אוכלין ומשקין על פתח חנותו הניחן ונכנס הרי אלו טמאים מפני שאחרים ממשמשים בהן.

ט,ג נאמנים עמי הארץ על טבילת מדף . חבר שמת והניח פירות הולכים אחר רוב המכונס חולין חולין ואם רוב מכונס תרומה תרומה . הניח טהרות הרי אלו טהורות הניח

כלים הרי אלו טמאין שאני אומר היזו ולא שנו או שנו ולא טבלו או שמא לא היזו כל עיקר. חבר שמת והניח פירות אפי' אותן היום כנסן הרי אלו בחזקת מתוקנין.

ט,ד ע"ה שקבל עליו והיו לו טהרות ואמר ברי לי שלא נטמאו בזמן שהן עשויות ע"ג אחרים אסורות לו ואסורות לכל אדם . ע"ג עצמו מותרות לו ואסורות לכל אדם <אם אסורות לכל אדם> ר"ע אומר אם מותר לו מותר לכל אדם אסור לו אסור לכל אדם עובד כוכבים שנתגייר והיה לו יי "נ ואומר ברי לי שלא נטמא בזמן שלא נעשה על גבי אחרים אסור לו אסור לכל אדם ר "ע אומר אם מותר לו מותר לכל אדם ואם אסור לו אסור לכל אדם.

ט,ה המאבד והמוצא ברה "י ועבר עליהן לילה טמא מדרס וטמא [מת] ברה"ר ועבר עליהן לילה טמאים מדרס וטהורין מטמא מת ר "ש מטהר שהיה ר "ש אומר אבד מחט ומצא מחט טהור שאני אומר מחט שאבד הוא מחט שמצא . ומודים חכמים לר "ש במניח ובשוכח ברה"ר שעבר עליהן לילה שהן טהורים ובמניח ושכח ברה "י ועבר עליהן לילה טמאין מדרס וטהורין טמא מת המאבד והמוצא בתוך הבית ה "ז טהור מפני שהן בחזקת המשתמר <שכל הבית מן המוצנע>.

ט,ו כלים שטוחין ברה "י למעלה מי ' טפחים טהורין דברי ר "ש ר ' יהודה אומר אפי ' למעלה מק' אמות טמאים. גגו של חבר בצד גגו של ע "ה חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות רשב"ג אומר גגו של חבר למעלה מגגו של ע "ה חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות ובלבד שאין ע"ה יכול לפשוט את ידו וליגע.

ט,ז נפל דליו בתוך בארו של ע "ה <הרי זה> טמא וטהור בעלייתו ר "א אומר משקה סרוח הרי טהור אמרו לו אין משקה יוצא ידי הפרה ואף לא ידי עופות . חטין היוצאין עם גללי הבקר ושעורין היוצאין עם גללי הבהמה אע "פ שחשב עליהן לאוכלין אין מטמאין טומאת אוכלין. כינסן לאוכלין [אין] מטמאין טומאת אוכלין. גללין אע"פ שכנסן למשקין בטלה דעתו. גוזל שנפל לתוך הבור של גת חישב עליו לאשפה טמא לכלב טהור דברי ר"ע ור' יוחנן בן נורי מטמא זה היה מעשה ונמנו עליו ה' זקנים וטמאוה.

ט,ח עריבה שהיא טמאה טמא מת אין לשין בה קמח של חולין ואין עורכין בה בצק של תרומה אלא אם רצה מביא קמח של חולין ונותן לתוכה ועו רך בתוכה לעורך בתוכה בצק של תרומה ובלבד שלא יהא בצק נוגע בעריבה רשב "א אומר בשם ר "מ המזחילה שהיא שותתת ויורדת משקין ובא טמא והפסיקן העליונים טמאין מפני שהן גרורין ע "ג ידיו התחתונים טמאין . <מקל שהיא מלאה משקין טופח טמאין ור ' יהודה אומר משם ר ' יהושע כיון שהשיקה למקוה טהורה.>

מסכת טהרות פרק י

י,א רבן גמליאל אומר משתגמר מלאכתן והלכה כדבריו . הגומר את זיתיו בן יומן חזרנו לדברי ב"ש ולדברי ב"ה ר' יעקב אומר מוחל משקה הוא ומפני מה טיהרו מוחל היוצא מן הזיתים עד שלא תגמר מלאכתו מפני שאינו <אדם> רוצה בקיומו. ור"ש אומר מוחל מי

פירות הוא ומפני מה אמרו מוחל היוצא מעיקת בית טמא לפי שא "א לו לצאת ידי צחצוחי שמן. המוחל היוצא מן השמן טמא מן המעטן טהור כנסו ועשאו עיקל טמא.

י,ב העוטן זיתיו <בין> בשני הבדין כיון שנגמר אחד מהן הוכשר לקבל טומאה . המוסק זיתיו בגליל העליון ועתיד לזרוק לגליל התחתון אין מקבלין טומאה עד שיורידם לגליל התחתון אם עד שלא מסקן חשב עליהן טהורין . משמסקן חשב עליהן הוכשרו לקבל טומאה עודהו הגומר את זיתיו ועתיד למוכרן טהורין ליפותן בעלין טמאים.

י,ג הלוקח מעטן [של] זיתים מן העובד כוכבים אם יש מסיק על פי האדמה יעשו בטהרה מן העובד כוכבים נאמן לומר גמרתיו . היתה לו אום של זיתים ומבקש לעשותם בטהרה אע"פ שהוא עתיד להוסיף קב אחד או שני קבין הרי אלו טהורין ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין.

י,ד העוטן זיתיו ברשות ע"ה ונעל וחתם אינו חושש שמא יש שם מפתח אחר וחותם אחר ואע"פ שבא ומצא מפתח פתוח וחותם מקולקל טהור חותם שאמרו אפי ' טיט ואפי' קיסם. היו שם חורין וסדקין אינו חושש שמא מושיט את הקנה ומסיטן היו שם חלונות של ד ' טפחים נדונין כפתחים.

י,ה העוטן זיתיו בתוך ביתו עושה להן מחיצה מן הארץ ועד הקורות ובלבד [שלא יהו] ניסוטין מחמת המחיצה רשב "ג אומר אם היתה גבוה י "ט אע "פ שאינה מגעת לקורות טהורה והעוטן בית הבד כעוטן בתוך ביתו.

י,ו הגומר את זיתיו ושייר קופה אחת יתננה לעיני הכהן ויוליך את המפתח מיד דברי ר "מ ור' יהודה אומר כל אותו היום ור "ש אומר מעת לעת יתר על כן אמר ר "ש אפי' גמר את זיתיו ערב שבת שש שעות יוליך לו את המפתח מיד ולמוצאי שבת בשש שעות ר "ש בן יהודה אומר משם ר"ש לא נחלקו ב"ש וב"ה על המניח זיתים בכיפש שימר ע"ה וטומאות שאין מוכשרים על מה נחלקו על שהניחן ליכתש שב "ש אומר אין מוכשרין וב "ה אומר מוכשרין.

י,ז הזית שפצעו בידי ם טמאות הוכשר סופתו במלח ולא הוכשר שמן ר ' יהודה אומר הוכשר היתה לו אום [של] זיתים ועתיד להופכו כיון שתקע בה [את] היתד אע"פ שיש בה גושין הרבה הרי אלו אינן חיבור . משהפכם נעשו אום רבי אומר אינו חבור ור ' יוסי בר' יהודה אומר חבור.

י,ח גרגרין שנשרו במים נעשו אום רבי אומר אינו חבור ור' יוסי בר' יהודה אומר חבור. אם עד שלא נגמרה מלאכתן חישב עליהן ורצה ליטול מהן בד אחד או ב ' בדין ב "ש אומרים קוצה בטומאה ומחפה בטהרה ומוליך לבית הבד וב "ה אומר מחפה בטומאה ובלבד שלא יעקור את כל האום אלא מקום שנהגו להניח כדי בד מניח כדי בד בידידה מניח כדי בידידה חתכו מניח כדי חתכו ובלבד שלא יעקור את האום ואם עקר את כל האום הרי אלו טמאין . ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משם אביו אע "פ שעקר את כל האום הרי אלו טהורים ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין והעוטן בבית הבד כאילו עוטן בתוך ביתו.

מסכת טהרות פרק יא

יא,א היה קוצץ מן המעטן ומעלה לראש הגג ונמצא שרץ בגג המעטן טהור נמצא במעטן טמא הגג דברי רבי וחכ "א נמצא בגג אינו טמא אלא גג . במעטן אינו טמא אלא מעטן . נמצא בגוש ובגג בתוך ג ' המעטן טמא אחר ג ' המעטן טהור. הקורץ מקרצת טמאה דברי רבי וחכ "א נמצא בעיסה אינו טמא אלא עיסה במקרצת אין טמא אלא מקרצת נמצא בתוכה של מקרצת הכל טמא.

יא,ב המערה מכלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון העליון טהור . בעליון התחתון טמא דברי רבי וחכ"א נמצא שרץ בעליון אינו טמא אלא עליון בתחתון אינו טמא אלא תחתון נמצא ע"ג פירורין ונגע בכביצה טמא. פרורין שע"ג פרורין אע"פ שנגע בכביצה אינו טמא אלא מקום מגעו כיצד הוא עושה ר "א בן יעקב אומר משום ר ' חנינא בן חכינאי עודהו השרץ שם תוחב בו הקוסמים.

יא,ג ענבים עד מתי מטמאים טומאת אוכלין משיהלכו בהן שתי וערב הילך בהן שתי וערב ונשתיירו מהן גרוגרות שלימין מטמאין טומאת אוכלין זיתים עד מתי מטמאין טומאת אוכלין עד שיטחנו ור "ש אומר משיסחט . טחנן ונשתיירו מהן גרגרין שלימין מטמאין טומאת אוכלין ואלו הן פריכי זיתים וענבים היוצאין מתחת הקורה או מתחת הגפן ומן הזינין כנסן לאוכלין מטמאין טומאת אוכלין והחרצנין והזגין אע "פ שכונסן לאוכלין בכל זה דעתו.

יא,ד השוקל ענבים בכף מאזנים אע "פ שהיין צף ע "ג ידיו טהור וכן בעובד כוכבים אינו חושש משום יי"נ.

יא,ה הבונה כרמו לשוק אם לא מצא להן שוק מחזירן לגת זיתים לשוק לא מצא להן שוק מחזירן לבד אע"פ שמוליכן בסלין טמאין ובקופות טמאות טהור ין <טהרי> זיתים וענבים שכנס לרשות הגת ולרשות הבד הוכשרו לקבל טומאה.

יא,ו הלוקח משטיח של אדמה מישראל יעשה בטומאה מן העובד כוכבים יעשה בטהרה משטיח של עלין בין מישראל ובין מן העובד כוכבים יעשה בטומאה ור ' יוסי בר' יהודה אומר משטיח של עלין כמשטיח של אדמה מישרא ל יעשה בטומאה ומעובד כוכבים יעשה בטהרה.

יא,ז הלוקח משטיח של אדמה מישראל לעשותו צמוקין ה "ז עושה זיתים בטהרה . האוכל מן הסלים ומן המשטיח של אדמה אכל והותיר כסאה כסאתים אע "פ שניפצה לגת והיין מגיתו ע "ג ענבים טהור וכן בעובד כוכבים אין חושש משום יי "נ. נפל ממנו גרגר יחידי אם יש לו חותם טהור אין לו חותם טמא בד "א בזמן שנגע במקום חותם טהור ר ' יוסי בן כיפר א "ר אלעזר בד "א בזמן שנגע במקום לא נגע במקום המשקה טהור ר ' יוסי אומר נפלה הימנו כארבע כחמש ביצים ודרכן כולו בבת אחת משקה היוצאין מהן טהור כיון שדרס עליהן משקין טהר ה שאין לו משקין במה יטמא מי שהיה עומד ומדבר ע "פ הבור ונתזה צינורה מפיו ספק הגיע לבור ספק לא הגיע של שמן ספיקו טמא של יין ספיקו טהור מפני שהבל הבור קולטת.

יא,ח הזולף את הבור כל אחת ואחת ונמצא השרץ בראשונה כולן טמאות באחרונה היא טמאה וכולן טהורות באמצעית הי מנה ולמטה טמא הימנה ולמעלה טהור בד "א בזמן שבדק ולא כסה או כסה ולא בדק היה בודקן וכסה ונמצא שרץ באחת מהן היא טמאה בלבד.

יא,ט השרץ שנמצא צף על שפת הבור של גת לתרומה ספיקו טמא לפועלים ספיקו טהור מפני שספק טומאה צפה . גת העליונה רה "ר והתחתונה רה "י. אימתי בזמ ן שהרבים נכנסין בזו ויוצאין בזו אלא פתח אחד או פירצה אחת זו וזו רה"י.
יא,י מי שהיו גיתיו ובדיו טמאין ומבקש לטהרן הלולבין והעדשות מנגבן והן טהורין . העקלין של נצרין ושל בצבוץ צריך לנגבן של שיפה ושל גמי צריך ליישן כמה הוא מיישנן י"ב חדש רשב"ג אומר מגת לגת ו מבד לבד ר' יוסי אומר [אם] רצה לטהרן מיד חולטן ברותחים או מולגן במי זיתים . רשב"ג אומר משום ר ' יוסי נותנן בנהר שמימיו מהלכין מלא עונה או תחת הצנור שמימיו מקלחין וכשם שהוא מנגב לטהרות כך מנגב ליין נסך.

מסכת מקואות פרק א

א,א אמר רבי נחמיה מפני מה אמרו אם לא הדיח טהור שאין המים שבו עלולין לקבל טומאה עד שיתלשו הגביהן רבו הטהורין על הטמאין . מפני מה אמרו אם הדיח טמא הוכשרו המים שבידו ונטמאו וטמאו את הככר . ר"ש אומר בין שהדיח בין שלא הדיח טמא שאני אומר שטיפת המים טמאין נוגעות בככר.
א,ב גבא שנפל לתוכו יין דבש וחלב הולכין אחר הרוב . נפל לתוכו שמן אע"פ שהקפהו ה"ז טמא לפי שא "א לו לצאת ידי צחצוחי שמן . יין של תרומה שנפל על גבי פירות ידיחום והן מותרים . נפל על גבי היין מותר על גבי הוצא יקפנו כדי שיבטל טעם שמן שבו.
א,ג חזקת טיט וגממיות שבפתחי חנויות שברה "ר בשעת הגשמים הכל טהור . פסקו הגשמים הרי הן שפיכות ושבשקין הולכין אחר הרוב . מי שפיכות ומי גשמים שנתערבו בין בכלי בין בקרקע ר ' יהודה ור "ש אומרים בכלים טמאין ובקרקע טהורין . פסקו הגשמים הקרובין לעיר ולדרך טמאין והרחוקין טהורין עד שיהלכו רוב בני אדם . בד"א בגבא שאפשר לו לשתות ולא יהא מקום פרסות רגליו ניכרות . אבל גבא שא "א לו לשתות עד שתהא מקום רגליו ניכרין ומצא שם מקום פרסת רגלי אדם מקום פרסת רגלי בהמה גסה טמא מקום פרסת רגלי בהמה דקה טהור.
א,ד גבא שאין בו ארבעים סאה ונפל לתוכו פחות משלשה לוגין מים שאובין טמאין פסולין לחלה ולתרומה וליטול מהן לידים וכשרין להקוות עליהן . ירדו גשמים רבו ושטפו כדברי ב"ש [וכדברי] ב"ה <אומרים> רבו אע"פ שלא שטפו וכדר"ש שטפו אע"פ שלא רבו כשרין לחלה ולתרומה וליטול מהן לידים וכשרים להקוות עליהן . כיצד רבו אע"פ שלא [שטפו] כדברי ב"ה מקוה שהוא מחזיק ארבעים סאה ובתוכו י "ט סאה ונפלו לתוכו פחות משלשת לוגין מים שאובין טמאין כיון שנפלו לתוכו עשרים ואח ד סאה של מימי גשמים. טהורין מפני שרבו. כיצד שטפו אע"פ שלא רבו כדברי ר "ש מקוה שהוא

מחזיק כ' ובתוכו י"ט סאה ונפלו לתוכו פחות משלשה לוגין מים שאובין טמאין כיון שנפלו לתוכו סאה אחת של מימי גשמים טהורין מפני ששטפו וכמה שנפלו וכל שהן.

א,ה נפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין פסולין לחלה ולתרומה וליטול מהן לידים ופסולין להקוות עליהן <עד שיצא מלואו>. ירדו גשמים רבו ושטפו כדברי ב"ש וכדברי ב"ה רבו אע"פ שלא שטפו. וכדברי ר"ש שטפו אע"פ שלא רבו כשרין לחלה ולתרומה וליטול מהן לידים ופסולין להקוות עליהן עד שיצא הימנו מלואו ועוד. ואיזו הוא מלואו ועוד מקוה שהוא מחזיק כ' סאה ובתוכו י"ט סאה ונפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין ירדו גשמים ונתמלאו לעולם הוא פסול עד שיצא ממנו מלואו ועוד ועוד דבר מועט ממעט ג' לוגין. מקוה שיש בו מ' סאה חסר קורטוב ונפלו לתוכו ג' לוגין מים שאובין טמאין פסולין לחלה ולתרומה וליטול מהן לידים ופסולין להקוות עליהן מג' לוגין אפי' כולן טמאין כיון שנפל לתוכו קורטוב אחד של מימי גשמים טהורין. כשם שטהורין לטבילה כך טהורין לכל דבר.

א,ו למעלה מהן מי תמצית שלא פסקו שמטבילין בהן את המים ואין מטבילין בהן אדם וכלים. זה הכלל כל מקום שאדם טובל ידות וכלים טובלין. אין אדם טובל אין ידים וכלים טובלין [בו]. ואלו הן מי תמציין כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין פסקו הגשמים וההרים בוצצין הרי הן כמי תמצית. פסקו מלהיות בוצצין הרי אלו כמי גבאין.

א,ז החופר בצד הים בצד הנהר במקום הביצין הרי הן כמי תמציות. החופר בצד המעיין כל זמן שהן באין מחמת המעיין אע"פ שפוסקין וחוזרים ומושכין הרי הן כמעיין פסקו מלהיות מושכין הרי הן כמי תמציות. מעיין שמימיו מועטים וריבה עליו והרחיבו מטהר באשבורן ואינו מטהר בזוחלין אלא עד מקום שיכו ל להלך מתחלתו. מקוה שנמדד ונמצא חסר כל הטהרות שנעשו על גביו בין שמקוה זה ברה"י בין שמקוה זה ברה"ר טמאות למפרע ר"ש אומר ברה"י תולין וברה"ר טהור.

א,ח אמר ר"ש מעשה במגורה [אחת] של דיסקוס ביבנה שנמדדה ונמצאת חסרה והיה ר' טרפון מטהר ור"ע מטמא הואיל ומקוה זה ב חזקת טהרה היה לעולם הוא בטהרתו עד שיוודע שנטמא אמר ר"ע הואיל ומקוה זה בחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיוודע לך שטהור. אמר ר"ט למה זה דומה למי שהיה עומד ומקריב על גבי מזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה שעבודתו כשרה. אמר ר"ע למה זה דומה למי שהיה עומד ומקריב על גבי המזבח ונודע שהוא בעל מום שעבודתו פסולה. אמר <לו> ר"ט אתה מקישו לבעל מום ואני מקישו לבן גרושה ולבן חלוצה נראה למי דומה אם דומה לבעל מום נלמדו מבעל מום אם דומה לבן גרושה נלמדו מבן גרושה או מבן חלוצה. ר"ע אומר מקוה פסולו בעצמו ובעל מום פסולו בג ופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים. מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בב"ד. נמנו עליו וטמאוהו אמר לו ר"ט עקיבה כל הפורש ממך כפורש מן החיים.

מסכת מקואות פרק ב

ב,א מקוה שהניחו ריקן ובא ומצאו מלא כשר מפ ני שזה ספק מים שאובים למקוה וחזקת המקואות כשרות. צינור המקלח למקוה והמכתשת נתונה בצדו ספק מן הצינור למקוה וספק מן המכתשת למקוה פסול מפני שהפסול מוכיח ואם יש בו רוב מקוה כשר מפני שזה ספק מים שאובין למקוה.

ב,ב שני מקואות שאין בהם ארבעים סאה ונפלו שלשת לוגי ן לתוך אחד מהן וידוע לאיזה מהן נפלו ואח"כ נפלו שנים ואינו יודע לאיזה מהן נפלו הריני יכול לתלות ולומר למקום שנפלו ראשונים שם נפלו שניים . נפלו שלשת לוגין לתוך אחד מהן ואינו יודע לאיזה נפלו אינו יכול לתלות ולומר למקום שנפלו שניים שם נפלו ראשונים . יש בו ארבע ים סאה ולאחד אין בו הריני אומר לתוך ארבעים נפלו אחד שאוב ואחד כשר הריני אומר לתוך של שאוב נפלו.

ב,ג שני מקואות שאין בהן ארבעים סאה ונפלו שלשת לוגין לתוך אחד מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלו ואח "כ ירדו גשמים ונתמלאו ר ' יוסי אומר אומרין לו שלא יטבול בא ' מהן ואם טבל באחד מהן ועשה טהרות טהורות מפני שזה מים שאובין למקוה למה זה דומה למי שנטמאת אחת מידיו ואין ידוע אי זו היא אמר לו שלא יעשה טהרות באחת מהן ואם עשה טהרות טהורות מפני שזה ספק ידים.

ב,ד שני מקואות באחד יש בו ארבעים סאה ובאחד אין בו טבל באחד מהן מטומאה חמורה ועשה טהרות תלויות . בשני ועשה טהרות בראשון ולא עשה בשני ועשה טהורות. בראשון ועשה בשני ועשה אלו ואלו מונחות ראשונות תלויות והשניות טהורות. בד"א בטומאה חמורה אבל בטומאה קלה אלו ואלו טהורות . טבל באחד מהן מטומאה קלה ועשה טהרות טהורות נטמא באמצע טומאה קלה וטבל בשני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו מוכיחות. טבלו ראשונות ונטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות שניות טהורות. משנעשו שניות שניות תלויות טבל באחד מהן מטומאה חמורה ועשה טהרות <טהרות> תלויות. נטמא באמצע טומאה קלה טבל בשני ועשה טהרות נגעו אלו באלו ראשונות ת לויות ושניות ישרפו . טבל באחד מהן מטומאה קלה ועשה טהרות טהורות . נטמא באמצע טומאה חמורה וטבל טהרות תלויות ואם נגעו אלו באלו שניות תלויות ראשונות ישרפו.

ב,ה שני מקוואות של ארבעים ארבעים אחד שאוב ואחד כשר וטבל באחד מהן מטומאה חמורה ועשה טהרות תלויות בשני וע שה טהרות בראשון ולא עשה בשני ועשה טהורות בראשון ועשה בשני ועשה אלו ואלו מונחות ראשונות תלויות ושניות טהורות במה דברים אמורים בטומאה חמורה אבל בטומאה קלה אלו ואלו תלויות.

ב,ו חזרו שנים וטבלו בשניהם אחד טמא טומאה חמורה ואחד טמא טומאה קלה הטבול מטומאה חמורה טמא ומטומאה קלה טהור . אחד טמא טומאה חמורה וא ' מיקר. הטבול מטומאה חמורה טמאו המיקר טהור אחד טמא טומאה קלה ואחד מיקר שניהן תלויין . למה זה דומה לשבילין אחד טמא ואחד טהור והלכו שנים בשניהן ועשה טהרות באחד יש בו דעת לשאול ובאחד אין בו ברה "י שניהן תלויין וברה "ר את שיש בו דעת לשאול ספיקו טמא ושאין בו דעת לשאול ספיקו טהור.

ב,ז שני מקואות של עשרים עשרים סאה אחד שאוב ואחד טמא אחד כשר וטבל באחד מהן ועשה טהרות טהורות בשני ועשה ישרפו . בראשון ולא עשה בשני ועשה ישרפו . בראשון ועשה בשני אלו ואלו מונחות הראשון טהורות ש ניות ישרפו . שתי נשים

שנתעסקו בצפור הראויה להוציא דם כסלע ולאחר זמן נמצא על גבי זו כסלע ועל גבי זו כסלע <כצפור הראויה להוציא כסלע ולאחר זמן נמצא על גבי זו כסלע > שתיהן מקולקלות.

מסכת מקואות פרק ג

ג,א גיסטרא שהיא בקרקע ובור של גת וירדו גשמים ונתמלאו הרי א לו פסולים מפני שהן גרורין על גבי כלי ר"א מכשיר שאין המים שאובין פוסלין המקוה עד שיפלו לתוכו.
ג,ב היה בראשונה שלשת לוגין וירד וטבל במקוה ויש בו ארבעים סאה כשר סחטו לתוכן פסול הטביל בו את הסגוס וזבו הימנו שלשה לוגין במקוה כשר עקרו מתוכו פסול ור "ש מתיר עד שיתכוין לתלוש ר' יהושע אומר בין כך ובין כך ישבר ר ' יוסי אומר זולף בידיו וברגליו שלשת לוגין למקוה פסול הולכין עד הקרקע כשר.
ג,ג לגיון העובר ממקום למקום וכן בהמה העוברת ממקום למקום זילפו בידיהם וברגליהם שלשה לוגין למקוה כשר ולא עוד אלא א "כ עשו מקוה כתחלה . איזהו טיט הנמדד עם המים ר' יוחנן בן ברוקה אומר הנמדד בלוג ר ' יוסי אומר היוצא במשפך ואלו הן קנה המדה זה הסלול . בטיט שבצדדין עולה למדת ארבעים סאה ואין מטבילין שלש גממיות שבנחל העליונה והתחתונה של כ ' סאה והאמצעית של מ ' סאה של מימי רגלים נכנסת לתוכן ויוצא מהן ר ' יהודה אומר ר "מ היה אומר מטבילין בעליונה ואני אומר בתחתונה וחכ"א בין כך ובין כך אין מטבילין אלא באמצעית שיש בה מ' סאה.
ג,ד שתי בריכות של מ' מ' סאה זו על גב זו שלשת לגין לעליונה וניפסקו ובאו לתחתונה כשרין שאני אומר שלמו מ' סאה עד שלא ירדו שלשת לוגין . שני מקואות של כ' כ' סאה זה בתוך זה ונפלו שלשת לוגין בתוך אחד מהן וניפסקו ובאו לחבירו כשר ור ' יוסי אומר אם ניטלה מחיצה פסול אבל רואה אני את דברי ר ' יהושע <שאמר> במקוה שאין בו מ' סאה ונפלו שלשה לוגין וחלקו לשנים שזה כשר להקוות עליו וזה כשר להקוות עליו.
ג,ה שני מקואות של כ ' כ' סאה אחד שאוב ואחד כשר ירדו שנים והשיקום וטבלו בהן אפי' אדומים והלבינום או לבינים והאדימום מקוואות כמו שהיו . ג' במקוה בעל קרי והחולה שנפלו עליו תשעת קבין מים וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלשה לוגין מים שאובין אבא שאול בן חוני אומר מכל י אחד משנים ומשלשה מצטרפין ומארבעה אין מצטרפין. בא במים שאובין חוץ מראשו ר"א מטמא וחכ"א אפי' לא בא אלא ראשו ורובו טמא. בא ראשו אבל לא רובו רובו אבל לא ראשו או שבא ראשו ורובו <בין> מלמעלה או מן הצד טהורין עד שיבא ראשו ורובו כדרכו . מקצתן שאובין ומקצתן אינן שאובין או שנפל לתוכו יין ודבש וחלב טהור עד שיהו כולן שאובין ואפי ' הוא טהור והן טהורין נטמאו וטמאוהו הרי זה אומר טימאני וטימאתיו.
ג,ו טהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג ' לוגין מים שאובין טמא . נפלו על ראשו אבל לא על רובו על רובו אבל לא על ראשו או שנפלו על ראש ו ועל רובו בין מלמעלה בין מן הצד טהור עד שיפלו על ראשו ועל רובו כדרכו מקצתן שאובין ומקצתן אינן שאובין שנפל לתוכן יין דבש וחלב טהור עד שיהו כולן שאובין ואפי' הוא טהור והן טהורין נטמאו

וטימאוה הרי זה טמאני וטמאתיו . ר' ישמעאל אומר בטהורין טהור מק "ו ומה <אם> במקום שעשה שאר משקים כמים לפסול את הגוף בשותה רביעית לא עשה שאר משקין כמים לפסול את המקוה בג' לוגין אינו דין שעשה את הטהורין כטמאין . השיב אבא יוסף החורני מקוה יוכיח שלא עשה בו שאר משקין כמים ועשה בו <את> הטהורין כטמאין השיב רבי על דברי אבא יוסף החורני לא אם אמרת במקוה שלא עשה בו את הצפורן תאמר בגוף שכן עשה בו את הצפורן.

מסכת מקואות פרק ד

ד,א טבלא שנתנה על גבי הצינור להדיח וכן כלים שנתנן תחת הצינור להדיח ראשונים ראשונים הוכשרו לקבל טומאה . שלמו מ' סאה הרי אלו כשרין . צינור שחקקו ואח "כ קבעו פוסל את המקוה.

ד,ב מים הנוזלין מאליהן ומן הים ומן הנהר והעולין באנטיליא פוסלין את המקוה רשב "ג אומר העולה בכבולין אינן פוסלין את המקוה לפי שאינן נתלשין . ר"א בן יעקב אומר גג שיש בראשו אחד ועשרים סאה של מימי גשמים ממלא בכתף ונותן לתוכה י "ט סאה ופותקן ומערבן ופוחתו נתערבו בחצר.

ד,ג היה מ' סאה ונפתחה ובאו לתוך הבית כשרין ואין מטבילין בהם שאין מטבילין באויר. היה ראשו אחד מגיע לארץ מטבילין בו שאין מטבילין באויר גל הנתלש מן הים ומן הנהר אין מטבילין בו שאין מטבילין באויר היה שני ראשון נוגעים בארץ מטבילין בהן ואין מטבילין בקופא.

ד,ד קסטלין המחליק מים לכרכין אם היה נקוב כשפופרת הנוד אין פוסל את המקוה ואם לאו פוסל את המקוה הלכה זו עלו עליה בני אסיא שלש רגלים <ביבנה> ולרגל השלישי הכשירוהו אפי' נקוב כמחט. אמר ר"א בר' יוסי הלכה זו הוריתי ברומי לטהרה וכשבאתי אצל חבירי אמרו לי יפה ה ורית בד"א מן הצד אינו פוסל את המקוה ואם היה מקבל כל שהוא מן הנקב ולמטה פוסל את המקוה . פקקו בסיד ובבנין אינו פוסל את המקוה בסיד ובגפסיס פוסל את המקוה על גבי הארץ ועל גבי סיד וגפסיס או שמירח <בטיט> מן הצדדין אינו פוסל את המקוה.

ד,ה מעיין היוצא לתלמי ומן הת למי לבריכה. ראשונים ראשונים הרי אלו פסולין מפני שהן נשאבין כיצד עושה ניקבו מעיין בקנה כל שהוא ונמצא מים מועטין מטהרין את המרובין. מזחילין על גבי מת דברי ר ' יהודה. מים צפוי על גבי כל שהוא מטבילין בהן על רום כקליפת השום ועל רוחב כשפופרת הנוד.

ד,ו מעיין <שהוא> שמשוך כנדל וריבה עליו מים שאובין והרחיבו מטהר באשבורן ואין מטהר בזוחלין אלא עד מקום שיהא יכול [להלך] מתחלתו ואיזהו חרדלית מי גשמים הבאין במדרון רואין אותן אם יש מתחלתן ועד סופן צרוף ארבעים סאה מטבילין בהן ואם לאו אין מטבילים בהן דברי ב "ש ב"ה אומרים א ין מטבילין בהן עד שיהא לפניו עוגל ארבעים סאה. ומעשה בכובסים שהיו בירושלים שהיו נודרין את הכלים וטובלין בהן והכל מודים שכלים שגדר בהן לא הוטבלו.

מסכת מקואות פרק ה

ה,א [גממיות] על פי המקוה וכן פרסות רגלי בהמה אם הם מעורבין כשפופרת הנוד מטבילין בהם. ואם לאו אין מטבילין בהם ור' יהודה אומר הרי הן בחזקת המערה הנחירין שבמקוה מטבילין בהן ובלבד שיהיו מעורבין כשפופרת הנוד . עריבה שהיא מלאה כלים והשיקה למקוה צריכה כשפופרת הנוד ומעיין כל שהוא ר ' יהודה אומר משום ב"ש בכלי גדול ד' טפחים ובקטן ברובן. קומקום שהוא מלא כלים והשיקן במקוה אע"פ שפיו צר כל שהוא כלים שבתוכו טהורין הטהו על צדו עד שיהא בפיו כשפופרת הנוד.

ה,ב מעיין היוצא מן התנור והטביל בו צנון ודלעת או שהיו המים צפין על גבן במלואן הרי אלו טהורין. שתי אצבעות שאמרו בבינוניות של כל אדם ולא אמר בעבט.

ה,ג כזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ ספק יש בהן כשיעור ספק אין בו ספיקו טמא שכל דבר שעיקרו מן התורה ושיעורו מדברי סופרים ספיקו טמא.

ה,ד מטהרין את המקואות העליון מן התחתון והרחוק מן הקרוב כיצד מביא סילון של עץ ושל עצם או של <כלי> זכוכית ומניח ידיו בתחתון עד שתתמלא מים ומ ושכן ומשיקן אפי' בשערה ודיו. ואם נכפף הסילון כל שהוא פסול . בד"א [בזמן] שהיו זה על גבי זה אבל אם היו זה בצד זה מביא סילון של רכובה מכאן וסילון של רכובה מכאן וסילון אחד באמצע ומשיק ויורד וטובל . כותל שבין ב ' מקואות שנסדק לעליון מצטרף ובשתי אין מצטרף ר' יוסי בר' יהודה אומר חלוף הדברים . נפרצו זה לתוך זה רשב "ג אומר טפח מלא רוחב הפירצה.

ה,ה המת במרחץ החמין טמא . המת בחמין המרחץ טמא הנוגע באבק טמא וטהור בעלייתו ר"ש אומר הנוגע באבק טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע.

ה,ו המטהרת שבמרחץ התחתונה מלאה שאובין ועליונה מלאה ובלבד שיהא כנגד הנקב ועולה למדת מ' סאה. עגולי שלג המשוקעין במקוה הרי אלו מעלין ור ' יהודה אומר אינן מעלין. ומודה ר' יהודה שהוא מביא טיט ורוק בעריבה ומשיק ויורד וטובל.

ה,ז מי כבשים ומי שלקות ומי זיתים מטבילין בהן ובלבד שאין בהן עקב שמן והתמד עד שלא החמיץ אין מטבילין בו.

ה,ח מקוה שאין בו מ ' סאה ונתן לתוכה יין ונשתנו מראיו אינו נפסל בג ' לוגין ולא עוד אלא אפי' חזרו מראיו לכמות שהיו כשר . היו בו מ' סאה ונפל לתוכו יין ונשתנו מראה חציו הטובל בין במקום המים בין במקום היין כאילו לא נפלו היה שאוב והשיקו השיק במקום היין והזה לא טהר. השיק במקום המים מקום המים טהור מקום היין לא טהור.

ה,ט חבית שנשברה בים הגדול ומראה אותו מקום כמראה אותו היין הטובל באותו מקום כאילו לא טבל ולא עוד אלא אפי ' נפל לשם ככר תרומה טמא . מקוה שיש בו מ ' סאה מכוונות וירדו שנים וטבלו זה אחר זה הראשון טהור והשני טמא. כיצד הוא עושה עודהו הראשון במים אחד ממלא בכתף ונותן לתוכו וטהור ר ' יהודה אומר עודהו רגלו של ראשון אחר יורד וטובל וטהור.

ה,י הטביל בו יורה גדולה הרי זו טמאה מפני שהמים מקלחין כיצד הוא מורידה לתוך פיה והופכה ומטבילה ומעלה דרך שולי ה. הקופץ לתוך המקוה הרי זה מגונה . הטובל פעמים במקוה הרי זה מגונה זה אומר לחבירו כבוש ידך עלי במקוה הרי זה מגונה ר ' יהודה אומר כבוש ידך עליו עד שתצא נפשו.

מסכת מקואות פרק ו

ו,א ארץ הכותים טהורה מקוותיה ומדוריה ושביליה טהורות . ארץ העמים טמאה מקוותיה ומדוריה ושביליה טמאין. מקוואות העמים שבחוצה לארץ כשרים לבעלי קריין ופסולין לכל הטמאין ושבארץ ישראל שחוץ מן המפתח לכל הטמאין וא "צ לומר לבעלי קריין ושלפנים מן המפתח פסולין לבעלי קריין וא "צ לומר לכל הטמאין דברי ר "מ ר' יהודה אומר כשרין לבעלי קריין מפני שבעל קרי טובל במ' סאה בכל מקום. ושחוץ מן המפתח כשרין אף לנדות. אמר רשב"ג הלכה אין לי. אלא מעשה במערה שהיתה בגינתו של מוסק אחד בדמיו שהיו כהנים כובשין את הגדר ויורדין וטובלין לתוכה . <א"ר יהודה> מעשה במקוה שבין אושא לשפרעם <ושל שפרעם היה> והיה ר' דוסא מושיב בו <עליו> ב' תלמידי חכמים כדי שיקוו בו המים מ ' סאה. שוב מעשה ברום בתענת שקוות יתר מאלפים כור ובאו ושאלו את ר ' חנניא בן תרדיון ופסל שאני אומר נכנסו עובדי כוכבים וזלפוה בלילה וחזרו ומילאו אותו בקילון . ומעשה בר "ג ואונקלוס הגר שהיו באשקלון וטבל ר "ג במרחץ ואונקלו ס בים. אמר ר' יהושע בן קופסאי עמהן הייתי ולא טבל ר"ג אלא בים.

ו,ב מרחץ שבלניה עובדי כוכבים בזמן שמטהרת שלה פתוחה לרה "י טמאה לרה "ר טהורה. מרחץ שבלניה עובדי כוכבים וישראל נכנס שחרית ומשיקה אע "פ שזה נכנס וזה יוצא טהורה. נעלה או שנתיחדה ברשותו טמאה נמצאת א ומר בימים טהורה ובלילות טמאה.

ו,ג המהרהר בלבו ועמד ומצא בשרו חם טמא . חם ולא הרהר הרהר ולא חם טהור ר ' יוסי אומר בזקן ובחולה טהור בילד ובבריא טמא.

ו,ד הפולטת שכבת זרע ביום השלישי טהורה דברי ר "א בן עזריה. ר"ש אומר פעמים שהן ד' עונות פעמים שהן ה' פעמים שהן ו' ר"ע אומר לעולם חמש ואם יצאת מקצת עונה ראשונה משלימין לה מקצת עונה ששית . ש"ז של ישראל בכל מקום ה "ז טמאה ושל עובד כוכבים בכל מקום טהור חוץ ממימי רגלים שבו כל אלו שאמרו טהורין לחולין ולטמאין ולטהורין ולתרומה חוץ מהפולטת ש "ז שהיא טמאה לחולין ר ' יוסי בר' יהודה אומר הפולטת ש "ז טהורה לחולין ושאמרו חוצצין ושאמרו אין חוצצין לא מטמאה ולא מיטמאין חוץ מקרום שעל גבי מזבח ואגוד שע "ג המזבח והקשקשים שעל גבי השבר . והשירים והנזמים וקטבלאות והטבעות חוצץ וחוצצין רפין אין חוצצין ר "ש אומר <שהרי אומר> בבית הסתרים באשה חוצץ ופיגיע אינו חוצץ.

ו,ה סם יבש שע "ג מכה והכחול שעל גבי עין הרי אלו אינן חוצצין והדם והדבש והדיו והחלב ושרף התות ושרף התאנה ושרף המשקה ושרף החרוב יבשין חוצצין לחין אינן

חוצצין ושאר כל השרפין בין לחין בין יבשין חוצצין מפני שהן שרף לכולם פירות . והכחול שחוץ <מן> לעין הרי אלו חוצצין. צואה שתחת הצפורן שלא כנגד הבשר והטיט והבצק שתחת הצפורן אפי ' כנגד הבשר הרי אלו חוצצין כתות של גדול שאינו מקפיד עליהן והאבר והבשר המדולדלין באדם הרי אלו אינן חוצצין . ר' יוחנן בן יוסף אומר צפורן שפירשה רובה ה "ז אינה חוצצת כל החוצצין בכלים חוצצין בנדה ובגר בשעת טבילה ובחולין אינם חוצצין.

מסכת מקואות פרק ז

ז,א טבעת שנתונה בלבינה של טיט טופח והטבילה טהורה ואם היה טיט יון וחבריו שאובין ונתון כאילו לא טבלה. לגין שהוא מלא מים שאובין ונתון על פיו טיט טופח אם היה המים שוקעין בטיט והטבילן טהור ואם היה הטיט יון וחבריו כאילו לא טבל ור ' יוסי מטמא בשל מרקא מפני ששפין בו מירקי כלים . אלו הן יתידות הדרכים אלו שמהלכין עליהם בימות הגשמים והן מתמעכין. על הבגדים מצד אחד אינו חוצץ משני צדדין חוצץ דברי ר"מ ר' יהודה אומר משום ר' ישמעאל אף מצד אחד ר' יוסי אומר משום ר' ישמעאל ברכין אף מצד אחד גדולה מצד אחד והקטנה עד שתהא משני צדדין.

ז,ב הזפת שבכוס ושבצלוחית מתוכן חוצצות ומאחוריהן אינה חוצצות בד "א מבית האומן אבל מבית בעה "ב בין מתוכן בין מאחוריהן הרי זה חוצצת . בתמחוי ובקערה בין מתוכן בין מאחוריהן בין מבי ת האומן בין מבית בעה "ב הרי אלו חוצצין . המור והקימוץ בין בכוס בין בצלוחית בין בקערה ובין בתמחוי בין מתוכן בין מאחוריהן בין מבית האומן בין מבית בעה "ב הרי אלו חוצצין על הסנדל מתוכו למעלה חוצץ ולמטה אינו חוצץ ועל הספסל מלמעלה ומן הצדדין חוצץ ומלמטה אינו חוצץ . לכלוך הצואה שבכסא ושבקתדראות והמכובשים בין מתוכן בין מאחוריהן בין מלמטן ובין מן הצדדין הרי אלו חוצצין. על מטת של בעה "ב ר"ע אומר על הגשיש החיצון חוצץ על הפנימי אינו חוצץ על המטפחת של מפסלי אילנות ר "ע אומר אף על חלוקן . ר"ש אומר אף על שמנים כיוצא בהן . לחלוחית של שמרים שבכוס שבצלוחיות והמוך שבשיר ושבזוג והטיט והבצק שע"י הקרדום ושע"י המגריפה הרי אלו אינן חוצצין הגדילו הרי אלו חוצצין.

ז,ג כל ידות הכלים שהכניסן כדרכן הרי אלו אין חוצצין נתן זפת ושעוה בין במקום הניצוק הרי אלו אינן חוצצין . הכניסן שלא כדרכן הרי אלו חוצצין. נתן הזפת והשעוה בין במקום הנקב בין במקום הניצוק הרי אלו חוצצין . כל ידות הכלים שנשתברו כגון יד המגל ויד הסכין אם משמשין מעין מלאכתן ראשונה אין חוצצין ואם לאו חוצצין.

ז,ד מגל שנשברה ידה מסטה ולפנים אינה חוצצת מפני שהוא כבית הסתרים מסטה ולחוץ אם משמשת מעין מלאכתה אינה חוצצת . סירפה בגמי או במשהו הרי זו חוצצת סירפה בשרף הרי זו אינה חוצצת.

ז,ה כלי שצרה מכאן ומכאן ורחב מן האמצע כגון עריבה וחצי עריבה אין להן טהרה עולמית עד שיטה על צידן . צלוחית שאוגנה מעוך לתוכה וכתפותיה גבוהים וכן לגין שאוגנו מעוך לתוכו וכתפותיו גבוהין אין להן טהרה עולמית עד שיטנו . צלוחית ששפתה

שפעת לאחוריה מורידה דרך פיה והופכה ומטבילה ומעלה אותה דרך שוליה דברי ר "ע ר' יוחנן בן נורי אומר מטביל כדרכו ואינו חושש מפני שהיא כבית הסתרים צלוחית שאוגנה חוזרת לתוכה ר ' יהודה אומר משום ר ' יוחנן בן נורי מטביל כדרכו ואינו חושש מפני שהוא כבית הסתרים.

מסכת מקואות פרק ח

ח,א כפה ידיו ורגליו וישב לו באמת המים אם נכנסו המים דרך כולו טהור ואם לאו טמא היו רגליו מלאים אבק וירד וטבל במקוה שיש בו ארבעים סאה טהור שפשף או שנפל בחמין טמא. קומקום שהוא מלא בחמין והטבילו טמא שפשפו או שהטבילו בחמין טהור . הסלין של גת או של בד חיצון צריך לחטט ודפנים צריך לנער . קשרי פונדא ופסיקיא וקשרי מנעל וסנדל קושר ומפתחי חלוק של אשה הרי אלו חוצצין . קשרי נימי פונדא ופסיקיא וקשרי רצועות ומנעל וסנדל והקשר שבאפרקיסין שבכתף וסדין שקשרו את מומן הרי אלו חוצצין נתקשרו מאליהן אינן חוצצין . קשרי עני שמקפיד עליהן ושל בעה"ב הרי אלו חוצצין . של בעה "ב שאין מקפיד עליהן או של עני הרי אלו אינן חוצצין. ר' יהודה אומר צריך להטביל את כולן מפני חתך וכן היה ר ' יהודה אומר משום ר"ט צריך להטביל את כל הטבעת. כלי שהוא מלא יין והטבילו אם בטל מראיו טהור ואם לאו טמא. א"ר יוסי שמעתי שאפי' כלי מחזיק ואין בו אלא רביעית כאילו לא טבל.

ח,ב כל האוכלים מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי פרס בתוך כדי אכילת פרס . אכל וחזר ואכל וחזר ואכל אם יש מתחלת ראשונה ועד אכיל ה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין ואין מחייבין אותו להיות אוכל פחות מכשיעור ויורד וטובל. ואוכל כשיעור ויורד וטובל . אכל פחות מכשיעור וירד וטבל באמצע טמא . התירו למעוברת שתהא טועמת דבר מועט מפני סכנת נפשות וכמה היא פרס שתי ביצים חסר קימעא דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר שתי ביצים שוחקות שיעור רבי שתי ביצים ועוד.

ח,ג כל המשקין מצטרפין לפסול את הגויה בשותה רביעית מתוך כדי אכילת פרס שתה וחזר ושתה אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין . ואין מחייבין אותו להיות שותה פחות מכשיעור ויורד וטובל אלא שותה כשיעור ויורד וטובל . שתה פחות מכשיעור וירד וטבל באמצע טמא התירו למגע טמא מת שהיא את בנה וטהורה.

ח,ד בלע כזית מן המת ונכנס לבית הבית טהור שכל הבלועין באדם ובהמה ובחיה ובעופות טהורין. מסרה או שיצא מלמטה טהור . שתה מים טמאים והקיאן טמאין מפני שנטמאו בו ביציאתן . טבל או שנסרחו או שיצא מלמטה טהורין . שתה שאר המשקין אע"פ שטבל והקיאן טמאין לפי שאינן טהורין בגוף . נסרחו או שיצאו מלמטה טהורין . פרה ששתת מים טמאין והקיאתן טמאין מפנ י שאין טהורין בגוף נסרחו או שיצאו מלמטן טהורין. נכנס לו חץ ביריכו רבי אומר אינו חוצץ וחכ "א הרי זה חוצץ בד "א בשל מתכת אבל בשל עץ הרי זה חוצץ ואם קרם עליו העור למעלה הכל מודים שאינו חוצץ שכל

הבלועין באדם ובהמה בחיה ובעופות טהורין . נכנסו צרורות וקסמים בסדקי רגליו מלמטה ר"ע אומר אינו חוצץ מפני שהיא כבית הסתרים.
ח,ה אספלנית מלוגמא ורטייה שעל בית הסתרים רבי אומר חוצץ ור ' יוסי בר' יהודה אומר אינו חוצץ . העושה קילקי בראשו רבי אומר חוצץ ר ' יוסי בר' יהודה אומר אינו חוצץ. היתה בו שערה אחת חוץ למכה וראשו מודבק למכה או שהיו שתי שערות וראשן מודבק בסוף או בצואה הרי אלו חוצצות היו לו שתי שערות בריסי עיניו ומלמטה ונקבו והוציץ בריסי עיניו מלמעלה זה היה מעשה ונמנו עליו ה' זקנים וטמאוהו.
ח,ו פרה ששתת מעת לעת ושחטה בתוך מעת לעת זה היה מעשה והיה ר ' יוסי הגלילי מטהר ור"ע מטמא סייע ר"ט את ר' יוסי הגלילי. סייע ר"ש בן ננס את ר ' טרפון סילק ר"ע את ר' יוסי הגלילי אחר זמן מצא לו תשובה אמר לו מה אני לחזור אמר לו לא לכל אדם אלא שאתה יוסי הגלילי . אמר לו הרי הוא אומר (במדבר יט) והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת היא כשהם שמורים ל מי נדה ולא כששתתן פרה <זו היה מעשה> ונמנו שנים ושלשים זקנים בלוד וטהרוהו <באותה שעה> קרא ר"ט המקרא הזה (דנייאל ח) ראיתי את האיל מנגח ימה וצפונה ונגבה וכל חיות לא יעמדו לפניו ואין מציל מידו ועשה כרצונו והגדיל [זה] ר"ע <אומר> (שם) ואני הייתי מבין והנה צפיר ה עזים בא מן המערב על פני כל הארץ ואין נוגע בארץ והצפיר קרן חזות בין עיניו זה ר ' יוסי הגלילי ותשובתו (שם) ויבא עד האיל בעל הקרנים אשר ראיתי עומד לפני האובל וירץ אליו בחמת כחו וראיתיו מגיע אצל האיל ויתמרמר אליו ויך את האיל וישבר את שתי קרניו זה עקיבה ושמעון ב ן ננס (שם) ולא היה כח באיל לעמוד לפניו זה עקיבה (שם) וישליכהו ארצה וירמסהו זה יוסי הגלילי (שם) ולא היה מציל לאיל מידו אלו שנים ושלשים זקנים שנמנו בלוד וטהרוהו.

מסכת נידה פרק א

א,א כיצד מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפק ידה בדקה עצמה באחד בשבת ומצאת טהורה וישבה לה יום שני ויום שלישי ולא בדקה וברביעי בדקה ומצאת טמאה הרי זו אינה מטמאה מעת לעת אלא מפקידה לפקידה . וכיצד מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת בדקה עצמה שחרית מצאת טהורה וישבה שתי שעות ושלש <שלש> ולא בדקה ולרביעי בדק ה ומצאה טמאה הרי זו אינה מטמאה מפקידה לפקידה . ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת.
א,ב טומטום ואנדרוגינוס שראו דיין שעתן . גיורת שראתה דיה שעתה דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה . והרואה מאונס דיה שעתה ואיזהו מאונס כיחה וראתה קפצה וראתה הכתה בעלה וראתה נשאה משא כבד וראתה זה הוא אונס וכיצד דיה שעתה ישבה על גבי מטה על כסא ועל ספסל ונתעסקה בטהרות ושמשה את ביתה ופרשה וראתה היא טהורה והטהרות טהורות.

א,ג רבי אליעזר אומר ארבע נשים דיין שעתן בתולה מעוברת מניקה וזקנה אמר רבי יהושע אני לא שמעתי אלא בתולה . אמר לו רבי אליעזר אין אומרים למי שלא ראה את החדש יבא ויעיד אלא למי שראה . אתה לא שמעת ואנחנו שמענו . אתה שמעת אחת ואנחנו שמענו ארבע כל ימיו של ר "א היו העם נוהגין כדבריו אחר שמת ר "א החזיר רבי יהושע את הדברים ליושנן והלכה כרבי אליעזר.

א,ד ואיזו היא בתולה כל שלא ראתה דם מימיה ואע "פ שנישאת והיו לה בנים אני קורא אותה בתולה עד שתראה ראייה ראשונה הוי לא אמרו בתולה לבתולה אלא בתולה לדמים. איזו היא מעוברת סומכוס אמר משום ר "מ משיודע עוברה שלשה חדשים שנאמר (בראשית לח) ויהי כמשלש חדשים. היתה בחזקת מעוברת וראתה והפילה לאחר כך דבר שאינו ולד דיה שעתה ואע "פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (ישעיהו כו) הרינו חלנו כמו ילדנו רוח.

א,ה תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה ראייה ראשונה ושניה דיה שעתה שלישית מטמאה מעת לעת הפסיקה ב ' שעות וראתה דיה שעתה או שה גיע זמנה לראות וראתה ראייה ראשונה ושניה מטמאה מעת לעת והשלישית דיה שעתה . הפסיקה ג' שעות וראתה מטמאה מעת לעת. ואימתי ראויה לראות משתביא שתי שערות. אמר רבי אליעזר מעשה בריבה אחת בהיתלו שהגיע זמנה לראות הפסיקה ג ' עונות ובא מעשה לפני חכמים ואמרו דיה שעתה אמרו לו הוראת שעה היתה.

א,ו רבי יוסי ור"ש אומרים מעוברת ומניקה אין דיה שעתה עד שעברו עליה שלש עונות וימי עוברה מצטרפין לתוך ימי מניקתה . זקנה שהפסיקה ג ' עונות וראתה דיה שעתה הפסיקה ג' עונות וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה . לא שכוונה <שעת ווסתה> אלא שפיחתה או שהותירה והפסיקה שלשתן וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה אלא שקבעה לה עונה.

א,ז ארבע נשים שאמרו דיין שעתן <כיצד> ראתה כתם ואח "כ ראתה דם דיה שעתה. הפסיקה ג' עונות בין ראייה לראייה ולא ראתה ואח "כ ראתה דיה שעתה. הפסיקה שלש עונות בתוך ימי טהרתה ואח"כ ראתה דיה שעתה.

מסכת נידה פרק ב

ב,א מניקה שמת לה בנה בתוך עשרים וארבעה חודש מטמאה מעת לעת לפיכך אם מניקתו והולכת אפי ' חמש שנים דיה שעתה דברי ר "מ ר' יוסי ור "ש אומרים אין דיה שעתה אלא עשרים וארבעה חדש לפיכך אם מניקה והולכת אפילו ארבע וחמש שנים אין לה אלא עשרים וארבעה חדש . מניקה שמת בעלה הרי זו לא תיארס ולא תינשא עד שיהיו לה עשרים וארבעה חודש דברי ר "מ ר' יהודה אומר שמונה עשר חודש ר ' יונתן בן יוסף אומ ר ב"ש אומרים עשרים וארבעה חודש וב "ה אומרים שמונה עשר חודש אמר רשב"ג לדברי האומר עשרים וארבעה חודש מותרת לינשא [בעשרים ואחד חודש] לדברי האומר שמונה עשר חודש מותרת להינשא לחמשה עשר חודש שאין החלב נעכר אלא לאחר ג' חדשים.

ב,ב תינוק יונק והולך עשרים וארבע חודש מכאן ואילך כיונק שקץ דברי ר"א ור' יהושע אומר תינוק יונק והולך אפילו בן ה ' שנים פירש וחזר אחר עשרים וארבעה חודש הרי הוא כיונק שקץ.

ב,ג חייבת אשה בטיפול בנה כל עשרים וארבעה חודש אחד בנה ואחד שניתן לה בת להניק. האשה שניתן לה בת להניק לא תעשה עמו מלאכה ולא תניק עמו תינוק אחר . תינוק המכיר את אמו אין נותנין אותו למניקת אחרת מפני סכנת נפשות יונק תינוק מעובדת כוכבים ומבהמה טמאה ומכולן הוא יונק ואפילו בשבת . היה גדול אסור אבא שאול אומר יונקין היינו מבהמה טהורה בי"ט.

ב,ד שלש נשים משמשות במוך קטנה מעוברת ומניקה ק טנה שמא תתעבר ותמות אי זו היא קטנה מבת אחת עשרה שנה ויום א ' ועד בת שתים עשרה שנה ויום אחד פחות מכן ויתר על כן משמשת כדרכה ואינו חושש מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל מניקה שמא תהרוג את בנה שהיה ר "מ אומר דש מבפנים וזורה מבחוץ וחכ "א משמש כדרכו ומן השמים משמרים על ידו שנאמר (תהילים קטז) שומר פתאים ה'.

ב,ה לא ישא אדם מעוברת חברו ומינקת חברו משום שנאמר (משלי כג) אל תסיג גבול עולם ובשדה יתומים אל תבא.

ב,ו כל היד המרבה בנשים לבדוק הרי משובחות ובאנשים תקצץ ר "ט אומר על טיבורו יקצץ אמר לו הרי כריסו נתפחת אמר להם אף אני ל א נתכוונתי אלא לכך . משלו משל למה הדבר דומה לנותן אצבע בעין כל זמן שהוא דוחק הרבה מוציא דמעה. בד"א בשכבת זרע אבל לזיבה כל היד המרבה לבדוק הרי זו משובחת.

ב,ז שוטה מטבילין אותו ומאכילין אותו לתרומה לערב ומשמרין אותו שלא יישן ואם ישן ועמד טמא מיד ר' אליעזר בר' צדוק אומר עושין לו כיס של עור ומלבישים אותו ובודקין אותו לתוכו ואם נמצא בתוכו שכבת זרע טמא ואם לאו טהור אמרו לו נמצאת מבריח מן הספק ומביאו לידי ודאי מפני שבא לידי חימום אמר להם לא מדבריכם טמא הוא אמרו אם נמצאת שכבת זרע טמא ואם לאו טהור ואנו אומרים יצאת ממנו טפה כל שהוא ונבלעה לה בכיס.

מסכת נידה פרק ג

ג,א כל הנשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן מטמא למפרע חוץ מן הקטנה שאין ראיה של ראות שאין לה כתמים דברי ר "מ וחכ"א כל הנשים שאמרו כתמן כראייתן . וקטנה ראייה יש לה כתמים . כל אשה שיש לה וסת כתמה מטמא למפרע שא ם תראה בשעת וסתה מטמא מעת לעת . רבי אומר החמירו בכתם יתר מן הראיה שהכתם מטמא למפרע והראיה אינה מטמאה אלא מעת לעת. ראתה כתם ואח"כ ראתה דם הרי זו חוששת משום זוב דברי ר"מ וחכ"א אין חוששת משום זוב. הרואה כתם אם יש בו שלש כופין לג' ימים ה"ז חוששת דברי ר "מ. יהודה בן אגרא אומר משום ר ' יוסי בין כך ובין כך הרי זו חוששת. אמר רבי נראין דברי ר ' יהודה בן אגרא בזמן שלא בדקה ודברי ר ' יוסי בזמן

שבדקה רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בין כך ובין כך אינה חוששת תלתה כתמה באחרות דין הוא שתתלה כתמה בעצמה.

ג,ב פעמים שהכתמים מביאין את האשה לידי זיבה כיצד לבשה חמשה חלוקין לח וראת עליהן שלש טיפין לג ' ימים או שראת כתם ואח "כ ראת שני ימים טמאין הרי זו חוששת משום וסת.

ג,ג משלו משל למה הדבר דומה לעד שהיו נתונין בצד השקוף כיון שיצא השמש ונכנס העד מיד זהו וסת. אחר זמן שאמרו אחר זמן לקינוח ולא אחר זמן לבדיקה. אחר זמן כדי שתרד מן המטה ותדיח את פניה . פירשו רבי אליעזר בר צדוק כדי שתושיט ידיה ותטול העד מתחת הכר או מתחת הדלוסקוס . תוך זמן הזה טמאין ספק ופטורין מן הקרבן וחייבין אשם תלוי. אחר הזמן הזה ר' יהודה בנו של רבי יוחנן בן זכאי אומר בועל ה נכנס ומקטיר בהיכל. מעוברת ומניקה בועלה טהור וכל אשה שיש לה וסת ושאר כל הנשים מטמאות במגע וטהורות לבעלה . בד"א בזמן שהניקה טהורה אבל הניקה טמאה עד שתאמר טהורה אני לו.

ג,ד דם הנמצא בפרוזדור שורפין עליו את התרומה וחייבין על טומאת מקדש וקדשיו . והיוצא מן החדר אם ידוע שדם מכה טהור ואם לאו ספק דם החדר ספק דם המכה טהור . ר"א בר"ש אומר משום ר"מ דם היוצא מן החדר אע"פ שבידוע שדם המכה טמא ורבותינו אומרים דם המכה טהור נמצאת אומר ג ' ספיקות באשה. בבשרה ספק טהור ספק טמא טמא. בבגדיה ספק טהור ספק טמא טהור. למגעות ולהסטות הולכין אחר הרוב.

ג,ה שחור כחרת עמוק מכאן טמא ראוה מכאן ואפילו בכותל טהור . לא מתחלת ברייתו הוא משחיר שלא שנעקר המשחיר למה זה דומה לדם המכשיר משנעקר הוא משחיר . קרן כרכום כברור שיש בו בעליון ולא בתחתון כלח ולא כיבש כרואה בצל ולא כרואה בחמה. כמימי אדמה כיצד מביא אדמה מבקעת בית כרם ומצא עליה מים דברי ר "מ ר' יהודה אומר מבקעת סכני ר ' יוסי אומר מבקעת יוטבת ר "ש בן אלעזר אומר משום ר "מ אף של בקעת גנוסר וכיוצא בהן. ומשערין אותן עכורים ואין משערין אותן צלולים צללו <לא> יחזיר ויעכרם שניים שאין שעור למים ולעפר כ מו בשני חלקים מים ואחד יין מן השרוני הדומה לכרמלי חדש ולא ישן.

מסכת נידה פרק ד

ד,א המפלת חתיכה סומכוס אומר משום ר "מ וכן היה ר "ש בן אלעזר אומר כדבריו קורעין אותה אם יש בהן דם ה "ז נדה ואם לאו אינה נדה. המפלת מין קליפה מין שעורה מין עפר מין יבחושין רשב "ג אומר ממעכתו ברוק על הצפורן אם נמוח הרי זו נדה ואם לאו אינה נדה. א"ר אלעזר בר' צדוק ב' דברים הוליך אבא מטבעין ליבנה מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין קליפות אדומות ובאו ושאלו את ר ' צדוק והלך ר ' צדוק ושאל לחכמים ושלחו חכמים וקראו לרופאים ואמרו יש לה מבפנים לפיכ ך מפלת כמין קליפות אדומות. שוב מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין שערות אדומות ובאו ושאלו את ר '

צדוק והלך ר' צדוק ושאל לחכמים ושלחו חכמים לרופאים ואמרו שומא יש במעיה לפיכך היא מפלת כמין שערות אדומות.

ד,ב המפלת כמין בהמה חיה ועוף טמאה דברי ר "מ וחכ"א עד שיהא בו מצורת אדם. א"ר חנינא בן גמליאל נראין דברי ר"מ בבהמה מפני שגלגלי עינו של בהמה דומין לגלגלי עיניו של אדם וחכמים אומרים כעוף שאין בו מצורת אדם . מעשה באשה אחת בצידן שהפילה דמות עורב ג ' פעמים ובא מעשה לפני חכמים ואמרו כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד.

ד,ג צורת פנים שאמרו אחד מכל צורת פנים חוץ מאתים וסנדל שאמרו דומה לסנדל דג שבים ר"ש בן גמליאל אומר דומה ללשון של שור רבותינו אמרו עד שיהא בו מצורת אדם. ולא אמרו סנדל והלא אין סנדל שאין עמו ולד אלא שמא תפיל עמו זכר ותהא מקולקלת לנקבה או שמא תפיל <עמו> שנים אחד לפני שקיעת החמה נמצאת מונה תחלת נדה לראשון ותחלת לנדה אחרון . שליא שאמרו תחלתה כחוט הערב וראשה כתורמוס וחלולה כחצוצרת ואין שליא פחותה מטפח . רשב"ג אומר דומה לקורקבן של תרנגול . ולמה אמרו שליא והלא אין שליא שאין עמה ולד.

ד,ד הטיבור חיבור באדם עד טפח ליטמא ולטמ א אבל בבהמה חיבור עור היוצא מעור פניו של אדם בין חיי בין מת ה "ז טהור ומותר בהנאה . ואיזו שפיר מרוקם אבא שאול אומר תחלת ברייתו בראשו שתי עיניו כשתי טיפין של זבוב . שני חוטמיו כשני טיפין של זבוב. פיו מתוח כשערה וגוייתו כעדשה ואם היתה נקבה גויתה כשערה לארכה . פיו פתוח ידים ורגלים אין בו. ועליו מפורש בקבלה (איוב י) הלא כחלב תתיכני וגו'.

ד,ה אין משערין במים מפני שהמים עזין ומבערין אותו ואין משערין אותו אלא בשמן מפני שהשמן רך ומזכך ואין רואין אותו אלא בחמה . המפלת שפיר שאינו מרוקם ר ' יהושע אומר ולד וחכ "א אינו ולד ור' שמעון בר' יוסי אומר משם אביו קורעין אותו אם יש בו דם הרי זה נדה והבשר ה"ז ולד.

ד,ו השליא בבית הבית טמא דברי ר "מ. רבי יוסי ור ' יהודה ור' שמעון אומרים הבית טהור. אמרו לר"מ אי אתה מודה שאם הוציאה בספל בבית החיצון שהוא טהור אמר להם מפני שבטל בחיצון. אמרו לו כשם שבטל בחיצון כך בפנימי אינו. יצא מחותך או מסורס אינו ולד עד שיצא רובו רבי יוסי אומר עד שיצא כדרכו יצא כדרכו עד שיצא ראשו רבי יוסי אומר רוב ראשו ואי זו רוב ראשו זו פדחתו.

ד,ז המפלת ברית גוף שאינו חתוך וברית ראש שאינו חתוך אינו ולד יד חתוכה הרי זה ולד. יד אטומה ורגל אטומה אינו ולד גוף אטום ולד . איזהו גוף אטום כדי שניטל מן החי ויחיה הרי זה ולד מן החי וימות אינו ולד.

ד,ח המפלת ואינו ידוע מהו תשב לזכר ולנקבה ולנדה ולמה אמרו לנדה שאם תראה ג ' וד' תחזור ותראה יום מ' ואחד נמצאת מונה תחלת נדה לראש ון ותחלת נדה לאחרון ולמה אמרו שאם תראה יום שבעים וד ' ותראה יום שמונים ואחד נמצאת מונה תחלת נדה לראשון ותחלת נדה לאחרון א "ר ישמעאל מעשה בקלופטרא מלכת אלכסנדרית שהביאה שפחותיה שנתחייבו מיתה למלך וקרעתן ונמצא הזכר נגמר לארבעים ואחד ונקבה לשמונים ואחד אמרו לו אין מביאין ראיה מכאן ומהיכן מביאין ראיה מי שנכנסה אצל בעלה או ממי שבא בעלה ממדינת הים.

מסכת נידה פרק ה

ה,א בנות כותים נדות מעריסתן והכותים מטמאים משכב תחתון כעליון מפני שהן בועלי נדות שהן יושבות על כל דם . יום שהיא טהורה בו סופרת בתוך שבעה . בנות הצדוקין בזמן שנוהגות ללכת בדרכי אבותיהן הרי הן ככותיות . פירשו לדרכי ישראל הרי הן כישראליות. מעשה בצדוקי אחד שסח עם כהן גדול ונתזה צינורה מפיו ונפלה על בגדיו ובאו ושאלו ואמרו לו כהן גדול אע"פ שאנו נשי צדוקות כולן נשאלות לחכמים. רבי יוסי אומר אנו בקיאין ב צדוקות יותר מן הכל שכולן נשאלות לחכם חוץ מן אחת שהיתה בהן ומתה.

ה,ב בנות ישראל שלא הגיעו לפרקן הרי זה בחזקת טהרה ואין הנשים בודקות אותן ומשהגיעו לפרקן הרי הן בחזקת טמאות והנשים בודקות אותן . ר' יהודה אומר אף משהגיעו אין הנשים בודקות אותן שמא יקלקלו בידיהן אלא זבות ובמקנחות מבחוץ והן נבדקות מאליהן.

ה,ג דם עובדת כוכבים ודם טהרה של מצורעת בש "א כדם מגפתה דם יולדת שלא טבלה מטמא לח ואין מטמא יבש <דברי ר"מ> ר' יהודה [אומר] מטמא לח ויבש ר ' אליעזר אומר מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה <ב"ש אומרים מטמא לח ואין מטמא יבש וב "ה אומרים מטמא לח ויבש >. אמרו ב"ש לב"ה אי אתם מודים <בנדה> שאם הגיעה זמנה לטבול ולא טבלה שהיא טמאה אמרו להן ב "ה לב"ש לא אמרתם בנדה שאם תטבול היום ותראה למחר שהיא טהורה אמרו להן ב "ה יולדות בזוב תוכיח אמרו להן ב "ש הוא הדין והוא התשובה. יולדת בזוב זיבתה עולין לה מתוך ימי לידתה.

ה,ד המקשה כמה תשפה ותהא זבה ר ' אליעזר אומר מעת לעת והלכה כדבריו . ר"ש בן יהודה אומר משום ר "ש ב"ש אומרים ג ' ימים וב"ה אומרים מעת לעת . המקשה לפני לידתה הרי זו נדה בתוך אחד עשר קישתה שנים ושפתה אחד קישתה אחד ושפת שנים קשתה אחד ושפת אחד ילד ה בזוב שפת שנים וקשת אחד שיפת אחד וקישת שנים קישת אחד ושיפת אחד ושיפת אחד לא ילדה בזוב . זה הכלל שופי סמוך ללידה ילדה בזוב קישת סמוך ללידה לא ילדה בזוב קישת שנים ושיפת אחד אע "פ שחזרה וקישת לאחר מכן ילדה בזוב . כמה יהא בן קישוי ויהא תלוי בולד אפילו מ ' יום דברי ר"מ ר' יהודה אומר משום ר' טרפון דיה חדשה כיצד שנים מן השמיני ומן התשיעי לא ילדה בזוב . ג' מן השמיני ומן התשיעי ילדה בזוב . ר' יוסי ור"ש אומרים ארבעה עשר כיולדת נקבה לפיכך אם קשתה שבעה עשר שלשה הראשונים ראויין לזיבה וילדה בזוב.

ה,ה יש מקשה עשרים וחמשה ואינה זבה כיצד שנים בלא עת ושבעה נדה ארבעה עשר כיולדת הנקבה. אבל אי אפשר שתקשה עשרים וששה יום במקום שאינו ולד ילדה בזוב. יש רואה מאה זבה ואינו זבה שנים בלא עת ושבעה נדה ושנים לאחר נדה ושמונים של נקבה ושבעה נדה ושנים שלאחר נדה רמ "א מאה וחמשים שנים בלא עת ושבעה נדה ושנים שלאחר נדה ושמונים של נקבה ושבעה נדה ושנים לאחר נדה וחמשים תלוים בולד אמרו לו כדבריך יכולה היא שתקשה כל ימיה ולא תהא זבה בהן . קישת ג' ימים זה אחר זה אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומתה והרי זו בחזקת מעוברת. קישת ואח"כ הפילה דבר שאינו ולד ילדה בזוב המקשה ויצא דרך דופנה ילדה בזוב ר "ש אומר לא ילדה בזוב דם היוצא משם טמא ר"ש מטמא.

ה,ו הפולטת שכבת זרע מבפנים טמאה ר "ש אומר דיה כבועלה מה בועלה אינו מטמא מבפנים כבחוץ אף היא לא תטמא בפנים כבחוץ . תינוקת בת יום אחד לנדה מעשה בעין בול והטבילוה קודם לאמה בת שלש שנים דברי ר "מ. וחכ"א בת שלש שנים ויום אחד בתוך הזמן של בדיקות הבן והבת אע "פ שאמרו אין אנו יודעים לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו נדריהם נדר הקדישן הקדש מעשה ברבי חנינא בן חנינא שהדירו אביו בנזיר והביאו אביו לפני ר "ג והיה רבן גמליאל בודקו אם בא לכלל הסי מנין ר' יוסי בר' יהודה אומר שמא בא לעונת נדרים אמר רבי מפני מה אתה מצטער אם ברשות אבא אני הרי רשות אבא עלי והריני נזיר אם ברשות עצמי אני הריני נזיר מעכשיו . עמד ונשקו על ראשו אמר מובטח אני בשם השמים שאין זה נפטר מן העולם עד שיורה הוראות בישראל ולא נפטר מן העולם עד שהורה הוראות בישראל . א"ר אלעזר ברבי צדוק אני ראיתי שהיה מורה הוראות בישראל.

ה,ז מעשה בתינוק אחד שהקדיש קרדומו לשמים והביאו אביו לפני רבי עקיבה והיה רבי עקיבה בודקו אמר לו בני למי הקדשת שמא לחמה ולבנה ולכוכבים ולמזלות שהן יפין אמר לו לא הקדשתי אל א למי שהברזל שלו א "ר עקיבה בדוק זה ומתוקן . שוב מעשה בתינוק אחד שהיו באין בספינה ועמד עליהן נחשול והיו זועקין לאלהיהם כענין שנאמר (יונה א) ויראו המלחים ויזעקו איש אל אלהיו אמר להן אותו התינוק עד מתי אתם נשטין זעקו למי שברא הים ובא מעשה לפני חכמים ואמרו בדוק זה ומתוקן.

מסכת נידה פרק ו

ו,א בן תשע שנים ויום אחד עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין וממזר שבא על בת כהן לוי וישראל פוסלין מן הכהונה ר ' יוסי אומר כל שזרעו כשר כשרין וכל שזרעו פסול פסולין ר"ש בן גמליאל אומר כל שאתה רשאי לישא בתו אתה רשאי לישא אלמנותו וכל שאין רשאי לישא בתו אי אתה רשאי לישא אלמנתו.

ו,ב בן תשע ויום אחד שהביא שתי שערות שומא מבן תשע שנים ויום אחד עד בן שתים עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות שומא ר ' יוסי בר"י אומר סימן . בן שתים עשרה שנה ויום אחד עד בן שלש עשרה ויום א ' שהביא שתי שערות הרי הוא כאיש לכל דבר בן ארבע עשרה שנה ובן חמש עשרה שהביא שתי שערות הרי הוא כבן תשע ויום אחד לכל דבר בן כ ' שנה שלא הביא שתי שערות אע "פ שהביא אחר מכאן הרי הוא כסריס לכל דבר בת כ ' שנה שלא הביאה שתי שערו ת אע"פ שהביאה לאחר מכאן הרי היא כאילונית רבי יוסי בן כיפר אומר שנת עשרים שנכנסו ממנו שלשים יום מונין אותה שנה שלמה הורה רבי בלוד על תינוקת בת שמונה עשרה שנכנסו הימנה ל ' יום שתהא כתינוקת בת שמונה עשרה ויום אחד לכל דבר.

ו,ג ואלו הן סימני בוגרת ר ' אלעזר ברבי צדוק אומר משיקשקשו הדדין ר ' יוחנן בן ברוקא אומר משיכסף ראש החוטם ר ' יוסי אומר משיקיף עטרה ר "ש אומר משתתפשט הכף וכן היה רש"א כשם שאמרו ג' סימנין מלמעלה כך אמרו ג' מלמטה פנה מלמעלה לא

הביאה סימנין מלמטה. בוחל מלמעלה הביאה סימנין מלמטה . צמל מלמעלה פשטה את הכף מלמטה.

ו,ד עד מתי תינוקת ממאנת עד שתביא שתי שערות דברי ר "מ ר' יהודה אומר עד שירבה השחור על הלבן ר' יוסי אומר עד שתקיף עטרה <רבי שמעון אומר עד שיתפשט את הכף בן שלקית אומר עד שתכלכל >. אמר ר "ש מצאתי חנניה בן חכינאי בציידן אמר לי כשתלך אצל ר ' יעקב אמור ל ו עד מתי תינוקת ממאנת אם יאמר לך עד שתביא שתי שערות אמור לו והלא במעמד כלכם העיד בן שלקית ביבנה עד שתכלכל כשבאתי והרצתי דברים לפני ר "ע אמר לי כלכל איני יודע בן שלקית איני מכיר אלא עד שתביא ב ' שערות.

ו,ה שתי שערות שאמרו אפי' אחת ביד ואחת ברגל אחת בשוק ואחת בירך ואפילו שנים בין קשרי אצבעותיו הרי אלו מצטרפין. כל הנבדקות אינן נבדקות אלא בנשים וכן היה ר' אליעזר מוסר לאמו ר ' יהודה אומר לפני הפרק ולאחר הפרק נשים בודקות אותן תוך הפרק אין הנשים בודקות אותן שאין משיאין ספיקות על פי הנשים ר "ש אומר אף תוך הפרק נאמנת האשה להחמיר אבל לא להקל נאמנת האשה לומר קטנה היא שלא תחלוץ וגדולה היא שלא תמאן אבל אין נאמנת לומר קטנה היא שתמאן וגדולה היא שתחלוץ.

ו,ו אמר רבי אלעזר ברבי צדוק כשהיו ב "ד בודקין ביבנה כיון שמוצאין בעליון אין משגיחין בתחתון ר"ש אומר בנות כרכים התחתון בא תחלה מפני המרחצאות בנות כפרים העליון בא תחלה מפני שטוחנות ברחים ונושאות כדין על גיסיהן.

ו,ז כל המטמא באהל המת מטמא טומאת שבעה יש מטמא טומאת ז ' ואין מטמא באהל. כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים. כל הנוטל צדקה נוטל מעשר עני ויש נוטל מעשר עני ואינו נוטל צדקה.

ו,ח דם הנדה ובשר המת כל אלו שהרקיבו הרי אלו טהורין משום רבי נתן אמרו פת שעפשה אינו מטמא טומאת אוכלין <ושרין אותה במקומה> וכמה הוא שרייתן בפושרים <וכמה שרייתה> יהודה בן נקום אומר עד שיהו פושרין מעת לעת . א"ר יהודה מפני מה אמרו בשרץ עד שעת הכיבוד שאם לא בדק מטמא למפרע ומפני מה אמרו כתם עד שעת הכיבוס שכן דרך בודקות כתמיהן בשעת שמתכבסות ואם לא בדקה מטמא למפרע ר' אחא אומר תכבס אם דיהה מטמא למפרע אם אינו דיהה אינו מטמא למפרע רבי אומר אינו דומה כתם שלפני כיבוס ככתם שלאחר כיבוס . שלפני ה כיבוס מגליד שלאחר הכיבוס מקדיר.

ו,ט קורדום שנגנב בתוך הבית מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את המקום הזה רשב "ג מטהר שאנו אומרים שמא השאילו לאחר ושכחה שמא הניחו בזוית ונגנב אחרים אומרים משום רבי נתן כל הכתמים הנמצאים במרחצאות של נשים טמאין בית המרחץ של כותים מטמא באהל מפני שקוברין שם את הנפלים רבי יהודה מטהר מפני שחולדה וברדלס גוררין אותם מיד.

ו,י נאמן הכותי לומר קבר שנשרש ממנו אינו קבר שאינו מעיד אלא על גופו של קבר ואילן המאהיל על גבי קבר אינו קבר שאינו מעיד על גופו של קבר.

ו,יא תולה בכל דבר שיש לה לתלות . מעשה ותלה ר"מ בקילור ורבי תלה בשרף של שקמה. ספק עברה בשוק של טבחים ספק לא עברה הרי זו אינה תולה . עברה ספק נתנו עליה ספק לא נתנו עליה הרי זו תולה נתעסקה באדום אינה תולה . בשחור במועט אינה

תולה במרובה תולה. בנכרית ר"מ אומר עד שתהא נכרית ראויה לראות רבן שמעון בן גמליאל אומר קלה תולה בחמורה . כיצד שומרת יום כנגד יום וביום השני <רב אמר> סופרת שבעה לפיכך זו מתוקנת וזו מקולקלת רבי אומר אינה תולה לפיכך שתיהם מקולקלות הכל שוין שהיא תולה בשומרת יום הראשון וביושבת על דם טוהר ובתולה שדמיה טהורים.

ו,יב נמצא על חמיה בנה יושב בצדה הרי זו טמאה מפני שמתהפך ולא על בנה בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדברו חכמים בהווה . נמצא על פסיקיא שלה הרי זו טמאה שבשעה שמתרת מתחתה נוגעת בתורפה . ואם היתה מכה על צוארה ונמצא על כתיפה הרי זו תולה על ירכה הרי זו תולה ואין חוששין שמא יד הוליכה לשם נמצ א על ידה טמאה מפני שהידים עסקניות . היו עליה שני כתמים אחד מלמעלה ואחד מלמטה אע "פ שהתחתון גדול והעליון קטן תולה את התחתון עד כגריס שאני אומר ממקום שבא העליון בא התחתון.

מסכת נידה פרק ז

ז,א נמצא על בית יד אונקלי שלה אם מגיע כנגד תורפה טמאה ואם לאו טהורה אמר ר' אליעזר בר ' יוסי הלכה זו הוריתי ברומי לטומאה וכשבאתי אצל חברי אמרו לי יפה הורית.

ז,ב לבשה חמשה חלוקין הבדוקין לה ונמצא על הפנימי ולה לתלות הרי זו תולה על החיצון ואין לה לתלות אינה תולה . קצרה שלבשה חלוקה של קצרה נמצא בצד בית תורפה של ארוכה שתיהן טמא ות כנגד בית תורפה של קצרה קצרה טמאה וארוכה טהורה.

ז,ג שתים שהיו טוחנות בריחים <של יד> נמצא על הרגל הפנימי שתיהן טמאות . על הרגל החיצונה היא טמאה וחבירתה טהורה. נמצא ביניהן זה היה מעשה ונמצא על שפתו של אפטי ועל עלי זית שמסקת בהן את התנור ובא מעשה לפני חכמ ים וטמאום רבי נחמיה אומר [על דבר] שאינו מקבל טומאה טהור רבן שמעון בן גמליאל אומר אם הרגה מאכולת תולה ואם לאו אינה תולה. אמר רבן שמעון בן גמליאל אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד לדברי אין סוף ולדבריהם אין סוף . לדברי אין סוף אלא אשה טהורה אין לך מטה שאין עליה מאכולת. לדבריהם אין סוף אין לך אשה שהיא טמאה ואין לך סדין שאין עליה טיפי דמים . אבל רואה אני את דברי ר ' חנינא בן גמליאל מדברי ומדבריהם שהיה אומר תולה במאכולת עד כגריס של פול אע "פ שלא הרגה <תולה בבנה ובבעלה> וכדבריהם אנו מורים.

ז,ד כתם הארוך מצטרף <אותו>. טפי טפין אין מצטרפין <אותו> ר' אלעזר בר צדוק אומר העד שהוא נתון על גבי הכר ונמצא עליו דם אם עגול טהור מפני שהוא דם מאכולת ואם משוך טמא מפני שהוא דם הקנוח.

ז,ה האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה דברי ר"מ ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טהורה . איש ואשה שעשו צרכיהם בתוך הספל ונמצא דם על הספל ר"מ ור' יוסי אומרים תולה ור"ש אומר אינו תולה.
ז,ו דם היוצא על הרעי טהור . דם המנטף בין לפני המים בין לאחר המים טמא . כתם הנפל בתוכו טהור. למגעות ולהיסטות הולכין אחר הרוב.

מסכת נידה פרק ח

ח,א הרי שהיתה נישאת והיתה רואה דם בשעת תשמיש משמשת פעם ראשונה שניה ושלישית מכאן ואילך אינה משמשת אלא תתגרש ותינשא לאחר . נישאת לאחר והיתה רואה דם בשעת תשמיש משמשת פעם ראשונה שניה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש אלא תתגרש ותינשא לאחר . עד כמה מותרת לינשא עד שלש יתר מכאן לא תינשא עד שתבדוק את עצמה <בשפופרת> כיצד בודקין אותה מביאין שפופרת ונותן לתוכה מכחול ומביא מוך ונותן בראש המכחול נמצא על ראשו הרי זו טמאה מפני שהוא דם המקור . ועל הצדדין הרי זו טהורה מפני שהוא דם הקנוח. אם יש לה וסת הרי זו חוששת לוסתה. אם יש לה הרי זו תולה בה. ואם היתה דם נדתה משונה מדם מכתה הרי זו אינה תולה.
ח,ב נאמנת אשה לומר יש בי מכה מן המקור ואין בי מכה מן המקור דברי רבי ר "ש בן אלעזר אומר משום ר "מ דם היוצא מן המקור אע "פ שבידוע שהוא דם המכה טמא . ורבותינו אמרו דם המ קור טהור. היתה בודקת בימין והיא טמאה . בשמאל והיא טהורה לא תבדוק אלא בשמאל . בחצר והיא טהורה . בטרקלין והיא טמאה . לא תבדוק אלא בחצר. בעצמה והיא טמאה. בחברתה והיא טהורה לא תבדוק אלא בחברתה.
ח,ג כל עוברות אחת ומיניקות אחת אין תולות זו בזו עוברה ומניקה ו זקנה אין תולות זו בזו אמר ר "מ מעשה בשקמה שבכפר סבא שהם מחזיקין בו טומאה בדקוהו ולא מצאו תחתיו כלום פעם אחת בא הרוח ופרכתו משרשיו ונמצאת גולגולת שלמה דבוקה בשרשיו. אמר רבי יוסי מעשה במערת של שיחין שהיו מחזיקין בו טומאה בדקוהו והיתה חלקה כצפורן פעם אחת נכנס ו פועלין לתוכה מפני גשמים וכשהיו מהרסים בקרדומות בדקו ומצאו שם מכתשת מלאה עצמות אמר ר ' שאול מעשה בסלע בית חורין שהיו מחזיקין בו טומאה ואינן יכולין לבדקן מפני שהיה מדרון אמר להם זקן אחד הביאו לי סדין הביאו לו סדין ושראו במים ופרשו על גבו ונמצא מקום צדדיו ומ קום אמצע נגוב בדקו ומצאו שם בור גדול מתים.
ח,ד ואיזהו רוק כל שלא טעם כלום מבערב <ואילו כל אותו היום > ישן כל היום אינו עושה רוק תפל . ניעור כל הלילה עד הבקר עושה רוק תפל מגריסין מעיסת גריסין של עור עוקת נחש מי רגלים.
ח,ה מי רגלים שהחמיצו וכמה היא חימוצן ג ' ימים. נתר זו נתר אלכסנדרית בורית וקמוליא ואשלג מכל מקום. מדיח ואינו צריך לנגבו העבירן שלא כסדרן ראשונים עלו לו ושניים לא עלו לו.

ח,ו העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר . ושנה ועבר הטהרות טהורות. ששה סמנין ולא עבר סאפון ועבר [הטהרות] תלויות שאילו לא העבירו עליו סאפון מתחלה היה עובר.
ח,ז דם הנדה ודאי מעביר עליו שבעה סמנין ונוטל . השק והעור אין מעבירין עליהן שבעה סמנין . הבגד הצבוע מיטמא בכתמים ורבי יונתן בן יוסי אומר אינו מטמא בכתמים. בגד שאבד כתם מעביר עליו שבעה סמנין ר "ש בן אלעזר אומר בודקו ששעת אבדה בו שכבת זרע אם היה חדש בודקו במחט ושחקין בודקו בחמה.

מסכת נידה פרק ט

ט,א היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסת כל הטהרות שעשתה בתחלת הוסת ובאמצע הוסת ובסוף הוסת טמאות. באמצע הוסת. כל הטהרות שעשתה בתחלת הוסת טהורות . באמצע הוסת ובסוף הוסת טמאות . ובסוף הוסת כל טהרות שעשאה בתחלת ובאמצע הוסת טהורות ובסוף הוסת טמאות ר' יוסי אומר [אף] ימים ושעות וסתות הן.
ט,ב כיצד היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים משש שעות לשש שעות הגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש כל היום דברי ר ' יהודה ור' יוסי מתיר עד שש שעות. עברה ו' שעות ולא ראתה אסור לשמש כל היום דברי ר ' יהודה ורבי יוסי מתיר משש שעות ולמעלה ואין מחייבין אותה שתהא ידה בעינה כל היום אלא בודקין פעמים לוסתה.
ט,ג היתה למודה להיות רואה עשרים וא ' עשרים ושתים עשרים וג ' הרי זו וסתה סירגה לה ארבעה ימים אינו וסת . היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינה לשבעה עשר זה וזה אסורין שינה לט"ז ט"ו ושבעה עשר טמא וששה עשר טהור. שינתה לשמונה עשר טהור שלשתן ואינו טמא אלא שמונה עשר . היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושינה יום עשרים זה וזה אסורין מותר לשמש מיום כ ' ועד יום ל' ואם ראתה יום עשרים מותר לשמש יום שלשים מפני אורח הבא כתיקונו לא ראתה יום עשרים אסור לשמש יום שלשים.
ט,ד הרואה דם מטמאה מעת לעת מה היא מטמאה אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל ומקולקלת ואינה מטמאה את בועלה ור "ע אמר אף מטמאה את בועלה ואינה רואה ומונה שבעה לראייתה אלא משעת ראייתה.
ט,ה הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל ומקולקלת ומטמאה את בועלה ואינה מונה לראייתה אלא משעת שראתה זו וזו תולין ולא שורפין.
ט,ו תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת ב "ש אומרים נותנין לה ארבעה לילות מסורגין ואפילו בד ' חדשים ובה "א זמן שהיא נוגפת בד "א בזמן שלא הפסיקה אבל הפסיקה וראת שלא בשעת תשמיש הרי זו טמאה נדה ונותנין לה עד שעת מראה דמים וראתה הרי זו טמאה נדה ושהגיע זמנה לראות . הפסיקה וראתה שלא מחמת תשמיש הרי זו טמאה נדה ונותנין לה לילה הראשונה בלבד . שעונת מראה דמים וראתה הרי זו טמאה

נדה בזמן שהיו ב "ה אומרים כל הלילה רשב "ג אומר נותנין לה עונה שלמה חצי היום ולילה.
ט,ז וכולן שהיו שופעות דם בודקין אותו בשפופרת חוץ מן הבתולה שדמיה טהורין מפני שדם בתולים טהור ובכולן היה ר "מ אומר כדברי ב"ש שאר הראיות כולן לפי הדמים בו היה ר"מ אומר דמים משונין זה מזה . דם הנדה [אדום] דם הבתולים דיהה . דם הנדה זוהם דם בתולים אינו זוהם דם הנדה מן המקור דם הבתולים מן הצדדין.
ט,ח ראתה כתם ואח "כ ראתה דם הרי זו תולה כתמה בראייתה בתוך מעת לעת דברי ר"ש בן אלעזר רבי יוסי אמר רבי רואה אני את דברי ר"ש בן אלעזר בדקה <עצמה ואת> חלוקה והשאילתו לחברתה ואחר כך נמצא עליה דם היא טהורה וחברתה תולה בה . אמר לו ר' שמעון לרבי יהודה אף את אלו היתה אומר תהא ידה בעיניה כל היום מה היתה אומרת מה לי הפסיקה טהרה מן המנחה ולמעלה מה לי הפסיקה טהרה מיום הראשון אמר לו רבי אליעזר לר ' יהושע אפשר ראתה יום הראשון ויום השביעי טהורין והאמצעיים טמאין אמר לו אף אתה מודה למונה מסורגין שהוא יושב על גבי סכך ורואה קרי בתוך ימי ספירתו שהן מונין מסורגין רבי יוסי ור "ש אומרים נראין דברי ר "א מד ברי רבי יהושע ודברי ר"ע משניהן אבל הלכה כדברי ר"א.
ט,ט הזב והזב הנדה והיולדת ומצורע שניהן מטמאין במשא ואין מטמאין אלא ברובן ר"ש אומר אין שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהם על טומאת מקדש וקדשיו שאין טומאה אלא מדברי סופרים . וכן היה ר "ש אומר עובד כוכב ים שמת שהוא טהור מלטמא במשא לפי שאין טומאתו אלא מדברי סופרים.
ט,י ומודה ר' יהודה ביושבת על המשבר ומתה ויצאה הימנה רביעית דם שהיא מטמאה משום כתם. א"ר יוסי לפיכך אין מטמאה באהל.
ט,יא בראשונה היו מטבילין על גב כל הנשים נדות חזרו להיות מטבילין ע "ג כל אחת ואחת מפני כבוד הנשים . בראשונה היו מוציאין מוגמר לפני חולי מעיים וחזרו להיות מוציאין לפני כל אחת ואחת מפני כבוד המתים . בראשונה היו מוציאין עשירים בדרגש ועניים בכליבה חזרו להיות מוציאין בין בדרגש בין בכליבה מפני כבוד העניים . בראשונה היו מוליכין לבית האבל ענ יים בכלי זכוכית הצבועה עשירים בכלי זכוכית הלבנה חזרו להיות מוציאין בין בצבועה בין בלבנה מפני כבוד עניים . בראשונה כל מי שיש לו מת היו יציאותיו קשות עליו יותר ממתו התחילו הכל מניחין מתיהן ובורחין הנהיג ר"ג קלות ראש בעצמו וחזר הכל לנהוג כר "ג. בראשונה היו אומרים בשר התאוה [טהור] חזרו וגזרו עליו שיהא מטמא את הידים חזרו וגזרו עליו שיהא מטמא במגע חזרו וגזרו הנבילה עצמה מטמא במשא חזרו ואמרו כל הגת שנעשית ע "ג בשר התאוה טמאה לקודש וכן הורה לתרומה חזרו ואמרו חיה ולא עוף ר"א בן יהודה איש אוכלין אמר אפילו נעשית ע"ג עוף אחד ועל גב תרנגול אחד טמאה לקדש וטהורה לתרומה.
ט,יב בזו שהיה ב"ה קורין אותו גרגרן ר ' יהודה היה קורא אותו בועל נדה . אמרו להם ב"ש לב "ה אי אתם מודים ברואה בתוך אחד עשר שטבלה לערב ושמשה את ביתה שמטמאה משכב ומושב וחייבין בקרבן אף הרואה יום אחד תהא חייבת בקר בן אמרו להן בית הלל אם אמרתם ברואה ביום שלאחריו שכן יום שלאחריו מצטרף עמו בזיבה תאמרו ברואה יום אחד עשר שאין יום שלאחריו מצטרף עמו בזיבה . אמרו להן ב "ש א"כ לא

תטמא משכב ומושב אמרו להן בית הלל אתרבינה מטומאת משכב ומושב החמור נמעטו מהבאת קרבן הקל.

מסכת מכשירין פרק א

א,א המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין ונפלו על תלושין שבו ועל מחוברין שתחתיו ב"ש אומרים בכי יותן וב"ה אומרים על התלושין בכי יותן ועל המחוברין אינם בכי יותן. א"ר יוסי בר ' יהודה לא נחלקו ב "ש וב "ה על המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין ונפלו על התלושין שבו ועל מחוברין שתחתיו שאינו בכי יותן ועל שעקרן משנגבו שאינן בכי יותן על מה נחלקו על המרעיד את האילן להשיר ממנו אוכלין ונפלו מבד לבד ומסוכה לחבירתה באותו אילן שב"ש אומרים בכי יותן וב"ה אומרים אינן בכי יותן.

א,ב אמרו ב "ה לב "ש הכל מודין במעלה מעודד ונתנו על גב הנהר שאע "פ שהמים יורדים מצד העליון לתחתון שאינן בכי יותן אמרו להן ב "ש אי אתם מודין במעלה שני שקין מעודדים ונתנן זה על גב זה שהמים יורדין מן העליון לתחתון ש התחתון בכי יותן ר' יוסי אומר אחד שק ואחד שני שקין ב "ש אומרים בכי יותן וב"ה אומרים אינן בכי יותן ר' יהודה אומר ר' אליעזר אומר זה וזה בכי יותן ר ' יהושע אומר זה וזה אינן בכי יותן ור "ע אומר התחתון בכי יותן והעליון אינו בכי יותן.

א,ג הממחק את הגג ואת הכרישה אע "פ שהמים יורדים מצד העליון לתחתון אינן בכי יותן נתלשו הרי זה בכי יותן. ר' יוסי אומר זב וטמא שהיו מהלכין בדרך וירדו גשמים על שערו ועל כסותו אע "פ שהמים נתלשין מצד העליון לתחתון הרי אלו טהורים שאין נחשבים אלא לאחר שיצאו מכולו . יצאו מכולו הרי אלו מוכשרין וטה ורין שאין נחשבין אלא לאחר יציאתן.

א,ד המסדר קנקנים בכיפה ששאבו יותר מלוג אינו בכי יותן ולענין מי חטאת אין חוששין שמא שאבו. אחרים אומרים משום ר' נחניה אם היו מחוסנות אינן שאובות.

א,ה מי פירות שנפלו לתוכן טיפת מים כל שהן טמאים דברי ר "מ וחכ"א הולכין אחר הרוב ר' אליעזר בן יעקב אומר אפי ' קירצוד שנפל לתוכו טיפת מים כל שהוא טמא נפל לתוכו דבש וחלב הולכין אחר הרוב.

א,ו הטורף את גגו והמכבס את כסותו אימתי יודע אם רבו גשמים אם לאו בתחלה הוא מנטף טיפין דקות ועכשיו הוא מנטף טיפין עבות ר ' יהודה אומר בתחלה היה מנ טף טיפין מתוכו ועכשיו טורד טיפה אחר טיפה.

א,ז מצא בה בשר הולכין אחר רוב הטבחין . מחרוזות הולכין אחר רוב אוכלי בשר מצא בה תינוק מושלך מחצה על מחצה מטילין עליו שני חומרין ר ' יהודה אומר אם היתה שם עובדת כוכבים אחת או שפחה אחת היא חשודה להשליך.

מסכת מכשירין פרק ב

ב,א <משקין> חבית שהיא מליאה פירות ונתונה בתוך המשקין א "ר יוסי בד "א בשל חרס אבל בשאר כל הכלים אינן שואבין . וכלי אבן הרכין הרי הוא ככלי חרש סדין ששלחו על גבי סילון של יוצר להטיח בו את חטיו אם מחמת המים בכי יותן אם מחמת הסדין אינו בכי יותן המרבץ את ב יתו במים טמאין ונתן בו שבלין וטננו אם יש עליהן משקה טופח ה"ז בכי יותן ואם לאו אינו בכי יותן ר"ש אומר אע"פ שיש עליו משקה טופח אינו בכי יותן מודים חכמים לר "ש במרבץ את גרנו שהוא בכי יותן ובמשקין להבא פסול אם בשביל שיטח עליהן ה"ז בכי יותן ואם בשביל שילך למלאכתו אינו בכי יותן.

ב,ב בהמה שירדה מאליה משים העולין בפיה ובמעיה בכי יותן בידה וברגלה אינן בכי יותן ר' יהודה אומר המים העולין ברגלי האדם לעולם טמאין ר "ש בן אלעזר אומר מים העולין ברגלי בהמה טמאה לעולם טמאין . הממלא בחבית המים העולין באחריה ובחבל המכונן על צוארה ובחבל של צורכה אינן בכי יותן מי חטאת אינו חושש שמא לא נתמלא בכלי. עריבה שירד דלף לתוכה הניתזין והצפין בכי יותן נטלן לשופכן ב "ש אומרים בכי יותן וב"ה אומרים אינן בכי יותן בד "א בטהורה אבל בטמאה הכל מודין שהוא בכי יותן דברי ר"מ ר' יוסי אומר אחת טמאה ואחת ט הורה ב"ש אומרים הרי הן בכי יותן וב "ה אומרים אינן בכי יותן . הנוגע בנבלה בתוך המקוה טמא וטהור בעלייתו הנוגע במשכב ומושב בית המקוה טמא וטהור בעלייתו . זב שדרס על גבי משכב ומושב בתוך המקוה טמא וטהור בעלייתו פירות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלן ידיו טמאות והפירות טהורין ואם חישב שיודחו ידיו ידיו טהורות והפירות בכי יותן.

ב,ג הממלא בקילון פירש ר "ע אם נגבו מיד טהורין ואם לא נגבו אפי ' עד ל' יום טמאין סתמן ג' ימים. עצים שבלעו משקין טמאין וירדו להן גשמים ורבו טמאין אבא יוסי בן דסאי ור' יוסי בן המשולם אומרים רבו טהורין יסיקם אפי ' בידים טמאות הוציאן שירדו עליהן גשמים ורבו טהורין לא יסיקן אלא בידים טהורות. ר"ש אומר אם היו לחין והסיקן ורבו [עליהן] משקין היוצאין מהן על כוס שבלעו טהורין מק "ו ומה אם מי גשמים שהן עלולין לקבל טומאה הרי הן מטהרין ברוב. מי פירות שאינן עלולין לקבל טומאה אינו דין שיטהרו ברוב. אמרו לו לא אם אמרת בגשמים שמטהרין את הטמאין תאמר במי פירות שאין מטהרין את הטמאין.

ב,ד הטובל בים או בנהר אע"פ שהפליג יותר ממיל ה"ז בכי יותן. עבר בנהר אחר דחאו חבירו או שירדו עליו גשמים ורבו טיהרו שניים את הראשונים. התרנגולה והמדוכה שהיו בהם מים טמאין והטבילן ראשונים טהרו מלטמא והשניים הוכשרו לקבל טומאה . העושה צפור במים הניתזין ואת שבה אינן בכי יותן דברי ר "מ ר' יהודה אומר זה וזה צפור במים הניתזין ואת שבה אינן בכי יותן דברי ר "מ ר' יהודה אומר זה וזה בכי יותן <ר' יוסי אומר הניתזין אינן בכי יותן ואת שבו ה"ז בכי יותן>. והעושה אמה בפירות אינן בכי יותן.

ב,ה המודד את הבור בין לעומקו בין לרחבו אינו בכי יותן אמר לו ר "ט מה לי כשמדדו לעומקו מה לי כשמדדו לרחבו א "ל כשמדדו לעומקו רוצה למשקה שברושם טהור א "ל אי אתה מודה ש הממלא בחבית והמים העולין בה אחריה בחבל שהוא מכונן על צוארה ובחבל של צורכה שהן בכי יותן שאין המים נופלין לתוכה עד שיגעו לאחוריה אף כאן

א"א למשקה שברושם עד שיהיה למטה מן הרושם חזר ר ' טרפון להיות שונה כדברי ר"ע.
ב,ו שלשל [את] החבל לבור לידע אם יש בו מים [הרי זה] בכי יותן ידיו ורגליו אינן בכי יותן. שלשל את המטלית להעלות בה דלי או קיתון וכלכלה להושיב עליה תרנגולת אינן בכי יותן ואם ניער הרי זה בכי יותן הוציא מסמר לגשמים לכבותו אינן בכי יותן ואם בשביל לצרפו הרי זה בכי יותן המניח את האוד בגשמים לכבותו אינו בכי יו תן ואם בשביל פחם הרי זה בכי יותן.

מסכת מכשירין פרק ג

ג,א המעלה אגודות בשביל שימתינו להיות אוגד בהן ה "ז בכי יותן ר ' יהודה אומר אינו בכי יותן. המעלה לגג ללותתם בטל ובגשמים ה "ז בכי יותן. העלן מפני הכנימה וירדו עליהן [טל] וגשמים אם צמח בכי יותן ור ' יהודה אומר א"א שלא לצמח אלא עודהו טל וגשמים עליהן אם חישב עליהן ה "ז בכי יותן אם לאו אינן בכי יותן חרש שוטה וקטן שהעלו פירותיהם לגג ללותתן בטל ובגשמים ה"ז בכי יותן העלן מפני הכנימה וירד עליהן טל וגשמים אע"פ שחשבו אינן בכי יותן שיש להן מעשה ואין להן מחשבה.
ג,ב ר' חלפתא בן קוינא אומר שום בעל בכי טמא מפני שמרביצין עליו במים ואח "כ קולעין אותו אמרו חכמים א"כ יהא טמא לחלפתא בן קוינא וטהור לכל ישראל. יהושע בן פרחיה אומר חטים הבאות מאלכסנדריא טמאו מפני אנטליא שלהן אמרו חכמים א "כ יהא טמאות ליהושע בן פרחיה וטהורות לכל ישראל.
ג,ג א"ר יוסי בראשונה היו הככרות של קשואין ושל דלועין שבצפורי טמאות מפני שמקנחין אותן בספוג בשעה שעוקרין אותן קבלו עליהן אנשי צפורי שלא יהו עושין כן . בראשונה היה גריס של פול ושל טופח של צפורי טמא מפני ששורין אותן במים בשעה שגורסין אותן. הפירות מ"מ הרי הן בחזקת טהרה אחד עובד כוכבים ואחד הכותי ואחד ישראל. אע"פ שאמרו אין אדם רשאי לטמא פירותיו התירו לבעה "ב שהוא מטמא דבר מועט ונותן לתוך כפישה.
ג,ד כל האגדות של כפרים הבאין מבית השוקין טמאין ולא מקום איגד אמרו אלא כולם מפני שהיא מתרפרפת וחוזר ואוגדה דברי ר "מ רשב "ג אומר לדברי ר "מ האילמות טהורות.
ג,ה האוג בכל מקום הרי הוא בחזקת טומאה הקשואין והדלועין התלויין בגמי על פתחי חנויות הרי אלו טמאים. ירק הנמכר עם טרכסימון לפני חנוני הרי זה טמא מפני שמזלפים עליו מים בשעה שמוכרים אותו ואתרוגי קיסרי הרי אלו בחזקת.
ג,ו ביצי חנוני שמוכר בהן לח ויבש הרי אלו טמאים דברי ר "מ ור' יהודה מטהר אמר ר"ש בן אלעזר לא שהיה שמעון בן אלעזר מטמא לח ויבש אלא שתינוק מטמאן במשקה שבצלוחית. כל הביצים בחזקת טהרה וביצת הבלן בחזקת טומאה <כיצד צדין דגים בחזקת טהרה בין שצדן בחרס ובית הבלן בחזקת טומאה>.

ג,ז כיצד צדין דגים בחזקת טהרה בין שצדן בחרס ובין שצדן בכפיפה ובין שצדן במצודה ניער את המצודה עליהם הרי אלו בחזקת טהרה ולעולם הן בחזקת טומאה עד שיתכוין לצוד בטהרה ואין ע"ה נאמן לומר לא נערתי את המצודה עליהן.
ג,ח דם השחין ובעביות ותמצית בשר ומי פירות והמלח שנמתחו מטמאין ולא מכשירין מי רגלי בהמה לא מכשירין א "ר יוסי בר יהודה קבלן בכלי הרי הן מכשירין א "ר יוסי אמר לי אינומים אחיו של יהושע הברסי השוחט את העורב להתלמד בו דמו מוכשר ור ' אליעזר אומר כל דם השחיטה לעולם מוכ שר דם המת מטמא בכל שהוא דברי ר "מ ור' יוסי אומר ברביעית אמר רבי נראין דברי ר "מ בטומאה קלה לטמא אחד ולפסול אחד ודברי ר' יוסי בטומאה חמורה לטמא שנים ולפסול אחד.
ג,ט כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה דמים הרי אלו טמאין אמר ר ' יהושע בן קבוסאי כל ימי הייתי ק ורא מקרא הזה (במדבר יט) והזה הטהור על הטמא ולא מצאתיו אלא ביצה של יבנה בלבד ומאוירה של יבנה למדתי טהור אחד מזה על מאה טמאין.

מסכת זבים פרק א

א,א הרואה ראיה אחת של זוב ב "ש אומרים כשומרת יום כנגד יום וב "ה אומרים כבעל קרי אלו ואלו מודים שטובל ואוכל את פסחו לערב אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים שהוא טובל ואוכל את פסחו לערב אמרו להן ב "ש אי אתם מודים שאם יראה למחר שהוא טמא הרי הוא כשומרת יום כנגד יום שאם תראה למחר שהיא טמאה . המסיט את הראייה ב"ש אומרים תלוי ב "ה אומרים טהור משכב ו ומושבו ב "ש אומרים תלוי ובה "א טהור. ראה שתי ראיות המסיט את שתיהן טמא כדברי ב "ש וב"ה אומרים המסיט את הראשונה טהור ואת השניה טמא . משכבות ומושבות שבין ראשונה לשניה ב "ש מטמאין וב "ה מטהרין ראה אחת מרובה כשתים המסיט את כולה טמא דברי ב "ש וב"ה אומרים אין טמא אל א המסיט טפה אחרונה בלבד . אמר ר"ע לא נחלקו ב "ש וב"ה על הרואה שתים או אחת מרובה כשתים ובשני הפסיק ובשלישי ראה אחת שאין זה זב גמור על מה נחלקו על שראה אחת בראשון ובשני הפסיק ובשלישי ראה שתים ב "ש אומרים זב גמור ובה "א מטמא משכב ומושב וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן.
א,ב כשהיה ר"ע מסדר הלכות לתלמידים אמר כל מי ששמע טעם על חבירו יבא ויאמר אמר לפניו ר"ש משום ר"א בר יהודה איש ברתותא לא נחלקו ב "ש וב"ה על שראה אחת בראשון ובשני הפסיק ובשלישי ראה שתים שאין זה זב גמור על מה נחלקו על הרואה שתים או אחת מרובה כשתים ובש ני הפסיק ובשלישי ראה אחת אמר לו [לא] כל הקופץ משתבח אלא הנותן את הטעם . אמר לפניו ר "ש כך אמרו ב "ה לב"ש מה לי כשראה שתים בתחלה ואחת בסוף אמרו להן כשראה אחת בתחלה ושתים בסוף ביטל יום הטהור את הראייה ויש בידו שתי ראיות כשראה שתים בתחלה ואחת בסוף הואיל ונזקק ל ספירת שבעה בטל הראייה את יום הטהור ויש בידו ג' ראיות חזר ר"ע להיות שונה כדברי ר"ש.

ר"א בר' ינאי אומר משום ר "א חסמא לפני רבי לא נחלקו ב "ש וב"ה על שראה אחת בראשון ואחת בשני ובג ' הפסיק וברביעי ראה אחת ועל שראה אחת בראשונה ובשני הפסיק ובשלישי וברביעי ראה שתים שאין זה זב גמור על מה נחלקו על הרואה שתים או אחת מרובה כשתים ובשני הפסיק ובשלישי וברביעי ראה אחת אמר תלמיד אחד מתלמידי ר' ישמעאל לפני ר"ע משום ר' ישמעאל לא נחלקו ב"ש וב"ה על הרואה קרי בשני שהוא סותר את שלפניו ועל הרואה ברביעי שאין סותר אלא יומו על מה נחלק ו על הרואה בשלישי.

א,ג כל קרי מטמא בכהנים סותר בזב . זב מותר בתשמיש המטה בימי גמרו ולא סותר אלא יומו כיצד ראה לאור שמיני מונה בתחלה ומביא קרבן אחד ראה יום שמיני מונה בתחלה ומביא שתי קרבנות.

א,ד כמה הוא כדי טבילה וסיפוג כדי שיראה ויטבול ויעלה ויסתפג . וכמה שיעורה של ראייה מרובה כמגדיון לשלה שהן כדי שתי טבילות ושתי ספוגין ר "ש אומר כדי הקפת הבית מבפנים. משלו משל למה הדבר דומה לחבל של מאה אמה כיצד ראה בתחלת מאה ובסוף חמשים ובסוף מאה או בתחלת מאה ובסוף מאה אין זה זב גמור היה מפסיק ורואה כל שכן הוא טומאתו זה ה כלל כל זמן שהיא מרובה כ "ש הוא טומאתו. כיצד ראה שלש ראיות אם אין בין ראשונה לשלישית כדי טבילה וסיפוג אין בידו אלא אחת ראה אחת מרובה כשתים אם יש מתחלתה ועד סופה כדי טבילה וסיפוג יש בידו שתי ראיות ואם לאו אין בידו אלא אחת ור ' יוסי אומר אין בידו אלא אחת . ומודה ר' יוסי שאם ראה אחת בין השמשות אע"פ שאין בה כדי טבילה וספוג יש בידו שתי ראיות מפני ששני ימים חולקים אותה וכן היה ר' יוסי אומר ראה אחת בין השמשות ספק לטומאה ופטור מן הקרבן שתים בין השמשות ספק לטומאה <וספק> ולקרבן אחת ודאי ושתים בין השמשות <ושתים> ושתים ודאי ודאי לטומאה וספק לקרבן שתים ואחת בין השמשות או שתים בין השמשות ואחת ודאי [ודאי] לטומאה ודאי לקרבן.

מסכת זבים פרק ב

ב,א העובדי כוכבים והגר תושב אינן מטמאין בזיבה ואע "פ שאינן מטמאין בזיבה טמאין כזבין לכל דבריהם . ושורפין עליהן את התרומה ואין חייבין על יהן על טומאת מקדש וקדשיו. טומטום ואנדרוגינוס שראו בין לובן בין אודם אין שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו ראו לובן או אודם כאחד שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו . הנוגע בלובן ואודם ונכנס למקדש פטור. הוא עצמו שנגע בלובן ואודם ונכנס למקדש פטור . היה מונה ללובן וראה אודם לאודם וראה לובן הרי זה אינו סותר.

ב,ב ומה בין זוב לשכבת זרע זוב בא מבשר המת . שכבת זרע מבשר החי . זוב דוהה כלובן ביצה המוזרת ושכבת זרע קשורה כלובן ביצה שאינה מוזרת ש "ז אדומה והאשה תולה בה.

ב,ג זב תולין אותו במאכל ובכל מאכל ר "א בן פינחס אומר בשם ר ' יהודה בן בתירא החלב והגבינין ובשר שמן ויין ישן וגריסין של פול וביצים ומורייס מרגילין לדבר זיבה . תינוק תולין לו בחמשה דברים במאכל ובמשתה במשא ובקפיצה בחולי שלו ושל אמו ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש כשם שתולין שכבת זרע מעת לעת כך למראה ולהרהור מעת לעת. אבל למאכל ולמשתה למשא ולקפיצה תולין לו כ"ז שהוא מצטער.
ב,ד עובד כוכבים שראה קרי ונתגייר מיד מטמא בזיבה בד "א בזמן שנתגייר מהול אבל מל ואח"כ ראה תולין לו כ"ז שהוא מצטער בין עובד כוכבים ובין ישראל.
ב,ה המוצא מת מושכב לרחבה של דרך לנזיר ולעושה פסח טהור ולתרומה טמא בד "א שאין שם מקום לעבור אבל יש שם מקום לעבור אף לתרומה טהור בד "א במהלך ברגליו אבל בטעון וברכוב טמא שמהלך ברגליו אפשר לו שלא ליגע ושלא יאהיל ושלא יסיט וא"א לו שלא ליגע ושלא להאהיל ושלא יסיט טמא ובמרפק טהור. בד"א בטומאת התהום אבל בטומאה ידוע טמא. אי זו היא טומאת התהום שלא הכיר בה אחד בסוף העולם אבל הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה טומאת התהום . מצאו טמון בתבן או בעפר או בצרורות הרי זו טומאת התהום. אבל הנקבר במים ובאפלה ובנקיקי הסלעים אין זה קב ר התהום אין קבר התהום אלא של מת בלבד.

מסכת זבים פרק ג

ג,א חומר בזב שאין בזבה ובה שאין בזב שהזב טעון ביאת מים חיים והזבה אינה טעונה ביאת מים חיים. זב מטמא בזיבת בן יומו וזבה לעשרת ימים . זב אם ראה שלש ראיות לג' ימים מטמא בהן זבה פעמים שהיא רואה שלשה ראי ות לשלשה ימים ואינה מטמאה בהן. זב אין הימים שלו עומדין לפניו משא "כ בזבה. זב נזקק לספירת שבעה בשתי ראיות משא"כ בזבה. זב אין מינו סותרו משא "כ בזבה. חומר בזבה שהזבה מטמאה משכב ומושב בראייה כל שהוא מטמאה את בועלה ומטמאה מעת לעת ומטמאה מבפנים כבחוץ ומטמאה באונסין ומטמאה באודם משא"כ בזב.
ג,ב חומר בזב שאין בטמא מת ובטמא מת מה שאין בזב שהזב עושה משכב ומושב מתחתיו לטמא אדם ולטמא בגדים ועל גביו מדף לטמא אוכלין ומשקין זובו ורוקו ומימי רגליו מטמאין טומאה חמורה ומטמאין אוכלין ומשקין וכלי שטף במגע וכלי חרס בהיסט וחייב בקרבן וטעון ביאת מים חיים משא "כ בטמא מת. חומר בטמא מת שטמא מת טעון הזאה שלישי [ושביעי] משא"כ בזב.
ג,ג חומר בזב מה שאין במצורע ובמצורע שאין בזב . זב טעון ביאת מים חיים משא "כ במצורע. חומר במצורע שהמצורע מטמא בביאה וטעון הזאה משא "כ בזב. חומר בזבה שאין במצורע ובמצורע שאין בזבה . שזבה מטמאה את בועלה משא "כ במצורע. חומר במצורעת שהמצורעת מטמאה בביאה וטעונה הזאת מים חיים משא"כ בזבה.

מסכת זבים פרק ד

ד,א טמא המכה את הטהור וטהור שמכה את הטמא בגדי טהור טמאים דברי ר"מ וחכמים אומרים טהור המכה את הטמא בגדי טהור טהורין. טמא המכה את הטהור שאם ימשך הטהור הרי הטמא נופל. בגדי הטהור טמאין ר"ש אומר תקפו טמא רתקו טהור ר' יהודה אומר טטרקי ששני ראשיה נוגעים בה ואמצעי תה רופפת והטמא והטהור יושבים עליה בגדי טהור טהורין וחכמים אומרין עד שיהא זה מגיף וזה פותח ועד שיהא הטהור מעלה את הטמא ורבי שמעון מטהר. ומודה רבי שמעון בשנים שהיו טוחנין ברחיים של יד או <ברחיים> של חמור או טוענין בזמן שמשאן כבד בגדי טהור טהורין.

ד,ב ציציתו של טמא על גבי טהור טהור. ציציתו של טהור על גבי טמא אם עמד טמא טהור ואם עמד טהור טמא. ציציתו של טמא על גבי ציצית של טהור אם עמד טהור טמא ציציתו של טהור על גבי ציציתו של טמא בין שעמד טמא בין שעמד טהור טהור.

ד,ג שלשה דברים ר' אליעזר חסמא מטמא ור' יהושע וחכמים מטהרין. נדה שישבה עם הטהורה במטה כפה שבראשה ר' אליעזר חסמא מטמא ר' יהושע וחכמים מטהרין. נוטלת עריבה מלאה בגדים בזמן שמשאה כבד רבי אליעזר חסמא מטמא ר' יהושע וחכמים מטהרין.

ד,ד זב שהיה מוטל על ה' כסיות לרחבן כולן טהורין שאין אחד מהן נושא את רובו ואם היה אמצעי גבוה טמא מפני שרובו נישא עליו ומודה ר"ש שאם ישב על גבי גשיש של מטה וארבע טליות תחת שתי רגליו של גשיש טמאות ובבהמה תחת ב' ידים ורגל אחת תחת שתי ידים ויד.

ד,ה זב שהקיפו על אילן שכחו רע ונפלו ממנו משקין נסוכות ועליהן משקה טופח טמאין. הקיש על גבי תנור ונפל הימנו ככר תרומה טהור ואם היה חרס מודבק בו טמא על השידה ועל התיבה ועל המגדל אע"פ שאין ב אין במדה טמאים ור' נחמיה ור"ש מטהרין באילן ואם היו הניסוטין טמאין. זה הכלל כל שהוא מכח הסטה טמאה ומכח רעדה טהור. רבי יהודה אומר על קורות בית הבד בזמן פרוטה טהורה ר' יוסי אומר אף על קורות הבלנים בזמן שהיא מפקפקת ואינה נשמטת.

ד,ו הזב בכף מאזנים ומשכב ומוש ב בכף שניה אם הזב כורע מטמאין שנים ופוסל אחד אם היו הן מכריעין את הזב מטמאין א' ופוסל א'. הזב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין כנגדו ואע"פ שאין גבוהין מן הארץ אלא כל שהוא נותנין עליהן חומרי נישא וחומרי נושא.

ד,ז ישב על גבי קתדרא כלים שבעקל טמאין על המכבש של כוב ש בזמן שהוא טעון באבנים כלים שתחתיו טהורין בזמן שהוא חוזר בכלים כלים שתחתיו טהורין <ורבי נחמיה מטמא>.

מסכת זבים פרק ה

ה,א החמירה התורה באוכלין ומשקין ומדף שעל הזבין אוכלין ומשקין ומדף שתחת הזב. במשכב ומושב שתחת הזב. מאדם שתחת הזב. באדם בין מתחת בין מ על הזב ממשכב ומושב שעל הזב.

ה,ב רוב הטמא על הטהור על מקצתו בין בזב בין במשכב טמא . מקצת טמא על הטהור על מקצתו בין בזב בין במשכב טמא . מקצת טהור על הטמא ועל מקצתו בזב טמא ובמשכב טהור ר"ש אומר מקצת טהור על הטמא אף בזב טהור.

ה,ג ואלו הן חיבורין השינים והצפרנים והשער שלהן ואלו הן מקצתם ראשי אצבעות ידים ורגלים כיחו וניעו ורירו ומי האף שלו הרי הן כרוקו . דמעת עינו ודם מגפתו והחלב באשה והדם היוצא מפיו ומפי האמה שלו מטמאין טומאת משקה . זובו ורוקו ומימי רגליו מטמאין טומאה חמורה זיעה ו ליחה סרוחה והרעי טהורין <כלים> שכבת זרעו רבי אליעזר אומר מטמא במשא ור ' יהושע אומר אינו מטמא במשא שא "א לשכבת זרע בלא מימי רגלים.

ה,ד כלים הנוגעין בזב ובזבה בנדה ויולדת ובמצורע במשכב ובמושב מטמאין שנים ופוסלין אחד הנוגע נושא ומסיט ומשום הנושא אין להן . בזובו של זב וברוקו ובשכבת זרעו ובמימי רגליו ובדם הנדה מטמאין שנים ופוסלין אחד והנוגע משום הנושא נושא ומסיט אין בהן אין לך דבר שאין בו רוח חיים מטמא בהיסט אלא דבר שיש בו רוח חיים .

ה,ה הנוגע בצמר נבלה ובנימי מרכב ובמי חטאת שאין בהן כדי הזייה מטמא שנים ופוסל אחד שא"א לנוגע שלא יסיט פירש מטמא אחד ופוסל אחד בבועל נדה ובעבודת כוכבים מטמא אחד ופוסל א' עבודת כוכבים כשרין ומשמשיה כשרין ר"ע אומר כנדה. ומשמשיה כנדה שנא' (ישעיהו ל) תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף עבודת כוכבים מטמא במשא. המכניס ראשו ורובו לבית עבודת כוכבים טמא. כלי חרס שהכניס אוירו לבית עבודת כוכבים טמא הספסלין והקתדראות שהכניס רובן לבית עבודת כוכבים טמא יין שראה שהעובד כוכבים מנסכו אם יש בו כזית מטמא טומאה חמורה ואם לאו אין מטמאין אלא טומאת משקין בלבד.

ה,ו האוכל מנבלת עוף טהור מן העצמות ומ ן הגידים מן השלל של ביצים מן הדם ובשר מן החי טהור . מן האשכול של ביצים ומן הקורקבן ובני מעיים והמחה את הלב וגמאו טמא. כרכה בחזרת ובלעה טמא . בסיב ובלעה טהור . הקיאה והיא בבית הבליעה מטמא אחד ופוסל אחד. הקיאה וחזר ובלעה והיא בבית הבליעה מטמא אחד ופוסל אחד . בלעה ואין בה כזית טהור מכלום. נטל צפור ואכלה אם יש בה כזית טמא ואם לאו טהור . נבלת הבהמה בפניו בתוך פיו טמא ואבית הבליעה טהור . נבלת העוף בפניו ובתוך פיו טהור . ואבית הבליעה טמא נמצאת אומר במקום שזו מטמאה זו מטהרת ובמקום שזו מטהרת זו מטמאה. נבלת העוף כבחצי פרס לפסול את הגויה וזו אחד משלשה עשר דבר שיש בה נבלת העוף הטהור כזית והיא אבית הבליעה כביצה לטמא טומאת אוכלין דברי ר ' יהושע ר' אליעזר אומר זה וזה כזית ור' חנינא אומר זה וזה כביצה.

ה,ז האוכל אבר מן החי מן הבהמה ומן החיה ומן העופות הטהורין כל שהוא . ומן הטמאים עד שיהו בו כזית. האוכל אבר מן החי ומן העוף טמא הרי זו לוקה שמונים דברי ר' יהודה ור' אליעזר וחכמים אומרים אינו לוקה אלא ארבעים.

מסכת טבול יום פרק א

א,א המכניס חלות בין להפרישן בין שאין להפרישן נשכן נפסלות במנין. מוסיף עליהן האורז וגריס של טפיח בזמן שאינן קלופין ר "ש אומר אף פולין הגמלונין כיוצא בהן טהורין באב הטומאה וא "צ לומר בטבול יום דברי ר "מ וחכ"א טהורין בטבול יום וטמאין בכל הטומאות. מוסיף עליהן האורז וגריס של טפיח בזמן שהן קלופין התבלין והשנוניות חבור בטבול יום וא "צ לומר בכל הטומאות . רשב"ג היה אומר בד "א בכרות של בעל הבית אבל בכרות של נחתום אינו טמא אלא הקצה והשום והשנונית בלבד.

א,ב אחד משקה שנטמא באב הטומאה ואחד משקה שנטמא בולד הטומאה הרי הוא תחלה לעולם. מטמא חבירו וחבירו [את] חבירו אפי' הן חוץ ממש קה טבול יום שהן פוסלין ואינן מטמאין.

א,ג חומר בידים מטבול יום שהידים תחלה לחטאת מטמאות אחד ופוסלות אחד בקדש ומטמאות התרומה ומטמאות את המשקין לעשותן תחלה באלו הימים וכל שאינו חיבור בטבול יום חיבור בידים . חומר באוכלין שאין במשקין ובמשקין מה שאין באוכלין . שהאוכלין יש להן ידות ואין צריכה מחשבה לאוכלין ומטמאין את המשקין לעשותן תחלה והמשקין מטמאין את האוכלים לעשותן שנים לספקן לטמא את אחרים ואין להן טהרה מטומאתן משא "כ משקין. חומר במשקין שהמשקין לעולם ומטמא כל שהוא ויש מהן שנעשו באב הטומאה לטמא אדם ומטמא בגדים ולטמא אוכלין ומשקין וכלי מאחוריו וכלי חרס מאוירו משא "כ באוכלין. חומר במים מה שאין במשקין ובמשקין מה שאין במים שהמים נעשין אב הטומאה לטמא אדם ולטמא בגדים ופוסלין את המקוה בשלשת לוגין ואת הגוף בשלשת לוגין משא "כ במשקין שהמשקין אין להן טהרה מטומאתן ואין טהורי ן בגוף ופוסלין את המקוה בשינוי מראה משא"כ במים.

א,ד אחורי כלים שנטמאו במשקין ר ' אליעזר אומר מטמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין והלכה כדבריו ר ' יהושע אומר מטמאין את המשקין ופוסלין את האוכלין וק "ו ומה אם טבול יום שאינו מטמא משקה חולין פוסל אוכלי תרומה אחורי כלים שהן מטמאים משקה חולין דין הוא שיפסלו אוכלי תרומה שמעון אחי עזריה אומר חולין ומה אם טבול יום שהוא פוסל אוכלי תרומה אינו מטמא משקה חולין אחורי כלים שאינן פוסלין אוכלי תרומה דין הוא שאינן מטמאין משקה חולין א "ר יוסי הלכה היאך נחלקו עליה אבות הראשוני ם ורבו <עליה> דברי תורה מדברי סופרים ודברי סופרים מדברי סופרים.

מסכת טבול יום פרק ב

ב,א עיסה שקראה שם חלתה בצפונה וכן קישות שקרא שם תרומה בצפונה הרי חיבור . ניטלה חלתה מתוכה וחזר לתוכה הרי זו אינו חיבור . המקפה והחמיטה של חולין והשמן של תרומה צף על גביה ן נגע טבול יום בשמן לא פסל אלא השמן וכן השמן שהוא צף על גבי היין ר ' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אומר ב "ש אומרים חבור וב "ה אומרים אינו חבור. טבול יום שהיה תורם את הבור ונפלה הימנו חבית של תרומה ושקעה בבור <של

יין> מן השפה ולפנים חבור מן השפה ולחוץ אינו חבור ואם היה פיטום אפי' כלי שיש בו מאה כור כולו חבור <אחד>.

ב,ב חבית שנבקע בין משוליה בין מצדיה ונגע בה טבול יום טמאה ר ' יהודה אומר מפיה ומשוליה חבור. מפיה המשקה משוך ידו. משוליה מפני שהמשקה ברור ע "ג ידיו א' מן הצדדין יעלה בא ' ומאה. בעבוע שבחבית שניקב ומכוו ן מבפנים לבחוץ ר ' יהודה אומר בכולן מן הצדדין יעלה באחד ומאה. מעשה שביעבע יין בעליו ובאו ושאלו את ר ' יהודה ואמר יעלה בא' מהן.

ב,ג אוכל שנפרץ ומעורה במקצת אם יש לו יד אוחזין אותו ביד. עלה אוחזין אותו בעלה יש לו זה וזה אוחז באיזו מהן שירצה אין לו לא זה ולא זה ר "מ אומר בגדול ר ' יהודה אומר בקטן ר ' נחמיה אומר בטהור וחכ "א בטמא. בד"א בטבול יום אבל בשאר כל הטומאות הרי זו חיבור רבי אומר אחד טבול יום ואחד שאר כל הטומאות היה נמשך עמו חבור ואם לאו אינו חבור.

ב,ד עיסה שנדמעה או שנתחמצה בשאור של תרומה נתחייבת בחלה ואינה נפסלת בטבול יום דברי ר "מ ור' יהודה ור' יוסי ור"ש פוסלין א "ר מנחם בר יוסי אמרתי לפני אבא אי אתה מודה במקפה ובחמיטה של חולין והשום והשמן של תרומה צף על גביהן שאם נגע טבול יום במקצתו לא פסל אלא מקום מגעו וא"ל זה מין אחד וזה שני מינין.

ב,ה ירק של תרומה וביצה טרופה נתונה על גביו ונגע טבול יום בביצה כל הסדר העליון חבור דברי ר' יוסי ור"ש ור' יהודה אומר אינו חיבור אלא הקלח שכנגד ידו. על זו העיד ר' ישמעאל לפני חכמים בכרם ביבנה שאינו חבור אלא הקלח שכנג ד ידו. אמר ר' יוסי לא על זו העיד אלא על העשוי כמו כובע שהוא חבור.

ב,ו חוט של ביצה שקרם על דפנה של לפס ונגע בה טבול יום מן השפה ולפנים חבור מן השפה ולחוץ אינו חיבור ר ' יוסי אומר אף מן השפה ולפנים כל שנקלף עמו חבור וכל שאינו אינו חבור. ביצה שנקפה בתוך הקערה ה"ז חבור התחיל לטרפן אינו חיבור טרפן במשקים ה"ה חיבור ביעין שנקפן בתוך הטפיח הרי אלו אינן חבור התחיל לטרף אינו חבור טרפן במשקין חבור טרפן במימי עצמן הוכשרו הרי הן כעגול של דבלה שנפלו על מקצתו ה"ז קוצה הימנו עד שלש אצבעות על רוחב מלא הקצות דברי ר ' יהודה וחכ"א אינו נוטל <הימנו> אלא מקום משקה בלבד. אמר רבי נראין דברי ר ' יהודה בדבילה שמינה שלא גרסה וחכ"א בדבילה שמינה שגרסה.

ב,ז משקה טבול יום בטהור דברי רבי. ר' יהודה אומר בטמא. האשה שהיא טבולת יום לשה לה עיסה וקוצה הימנה חלה ומפרשת ומנחת בכפישה או באנחותא ומקפת וקורא לה שם מפני שהיא שלישי והשלישי טהור בחולין ועל כולן אמר ר' יהושע דבר חדש שחידשו סופרים ואין לי מה אשיב.

ב,ח התורם את הבור ונתנה אשר לא תתגלה והגיע לבור ולשפכה ה "ז שלם. היה תורם את הבור ונסדקה חבית או נשפכה אם ירד הימנה כדי דימוע אינו שלם ואם לאו ה"ז שלם. היה תורם ד ' ה' חביות כאחת אע "פ שלא ירד מכל אחד ואחד כדי דימוע הרי זה שלם מפני שהוא מתנה על כל אחת ואחת בד "א בתרומת ראשית יין ושל שמן שאין תרומת ראשית ניטלת אלא מן המוקף אבל בתרומת מעשר ובשאר כל הרי זה שלם. היה תורם תרומה ותרומת מעשר כאחד אף תרומת מעשר אינו שלם ר ' יוסי אומר בכולן אם היה הדיוט ולא התנה תנאי בית דין הוא.

מסכת ידיים פרק א

א,א מי רביעית נותנין לאחד ואף לשנים מחצי לוג לשלשה ולארבעה . ומלוג לחמשה ולעשרה ולמאה. מוסיפים על הראשונים ואין מוסיפ ים על השניים דברי ר "מ ר' יוסי אומר מי רביעית נותנין לאחד אבל לא לשנים . ומחצי לוג לשלשה ולארבעה ומלוג לחמשה ועשרה ולמאה. מוסיפין על השניים ואין מוסיפין על הראשונים כיצד נטל את הראשונים ושפשף וחזר ונטל את השניים ואין בהן כדי שיגיע לפרק הרי זה מוסיף עליהן א' הנוטל בידו אחת ואחד הנוטל בשתי ידיו ואחד ידו של גדול ואחד ידו של קטן צריך ליטול מי רביעית . רשב"ג אומר שתי ידיו שניים נדון כשני אנשים כיצד שנים שנטלו לשתי ידיהן מי רביעית לא יחזור השני ויטול ידיו משירי רביעית.

א,ב הנוטל את ידיו צריך לשפשף את ידיו שפשפה בחברתה טמאה בראש או בכותל חזר ונגע בהן טמאה הנוטל ידיו משטיפה אחת צריך ליטול מי רביעית לידו אחת אפי ' נטל משירי רביעית כשר. כל החוצצין בגוף חוצצין בידים בקדוש ידים בבית המקדש. הנוטל ידיו צריך ליטול מי רביעית וקדוש ידים ורגלים במקדש אין לך שיעור.

א,ג מגופה שהתקינה לכלי נוטלין ממנו לידים החמת והכפישה אע "פ שפחותין נוטלין מהן לידים. השק והקופה אע"פ שאין מקבלין נוטלין בהן לידים השידה והתיבה והמגדל בזמן שהן מקבלים אע"פ שאין עשוים לאהלין אין נוטלין מהן לידים.

א,ד אין הכהנים מקדשין במקדש אלא בכלי ואין משקין את הסוטות ואין מטהרין את המצורעים אלא בכלי שולי כלי עץ כלי עצמות כלי זכוכית אין נוטלין מהן לידים קורדמן שפן ועשאן כלים אין בהם קבלת רביעית נוטלין מהן לידים . שברי כלי חרס שיש בהן כדי קבלת רביעית נוטלין מהן לידים.

א,ה החוקק באמת המים ועשה בה בית קבלה אע "פ שתלשוה מים וחברוה אין ממלאין בה ואין מקדשין בה ואין מזין הימנה ואינה צריכה צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקוה תלשה וחברה וחישב עליה אחר תלישתה ממלאין בה ומקדשין בה ומזין <מים> הימנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקוה.

א,ו המים שנפסלו משתיית הבהמה ר "ש בן אלעזר אומר בקרקע מטבילים ואין נוטלין מהן את הידים . המים שהנחתום מטביל בהן גלוסקאות אע "פ [שלא] נשתנו מראיהן פסולים וכשהוא נוטל ונותנו ע"ג ככרו אם נשתנו מראיהן פסולים ואם לאו כשרים . מים שלפני הנפח אע"פ שלא נשתנו מראיהן אין נוטלין מהן לידים מפני שבידוע שנעשתה מהן מלאכה. מים שלפני הספר אם נשתנו מראיהן פסולין ואם לאו כשרין.

א,ז הכל כשרים ליתן לידים אפי ' טמא מת אפי ' בועל נדה. כל שאינו מטמא את המים במשא כשר ליתן לידים. הנוטל לידים הנוטל מתכוין והנותן מתכוין הנותן מתכוין והנוטל אין מתכוין ידיו טהורות ור' יוסי אומר ידיו טמאות.

א,ח הפקיעו את המוליר ונוטל הימנו לידים או שנטל מן הסילון שיש בו כדי קבלת רביעית ידיו טהורות ור' יוסי אומר ידיו טמאות. ומודה ר' יוסי שאם הניח ידיו בין ברכיו או בין אציליו ונטל שידיו טהורות.
א,ט היו לפניו שתי כוסות באחת נעשתה בו מלאכה ובאחת לא נעש תה בו מלאכה נטל מאחד מהן לשתי ידיו ועשה טהרות תלויות. מן השני ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה טהרות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ועשה טהרות מן השני ועשה אלו ואלו טהורות. אלו ואלו מונחות נטל אחד מהן בידו אחת ועשה טהרות תלויות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה מן השני ועשה טהרות מן הראשון ועשה מן השני ועשה אלו ואלו מונחות אלו ואלו טהורות. היו לפניו שתי כוסות אחד טמא ואחד טהור ונטל באחד מהן בידו אחת ועשה טהרות תלויות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה מן השני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו מוכיחות. נאכלות ראשונות נטמאו או שנאבדו עד שלא נעשו שניות שניות טהורות משנעשו שניות שניות תלויות את השני ועשה טהורות את השני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו תלויות. היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שתי ככרות אחד טמא ואחד טהור ונגעו שתי ידיו בככר אחד בין בבת אחת בין בזה א חר זה או שנגעה ידו אחת בשני ככרים זה אחר זה הידים והככרים תלויות נגעה ידו אחת בשני ככרים כאחת הידים כמות שהיו והככרים ישרפו.

מסכת ידיים פרק ב

ב,א הכהנים מקדשים במקדש בידים עד הפרק וברגל עד הסובך הנוטל ידיו לא יאמר הראשונים הריני נוטל את הטמאים ואם עשה כ ך צריך לנגב את ידיו <אבל> המטביל את ידיו א"צ לנגבם <את ידיו>. הנוטל את ידיו צריך להגביה את ידיו שלא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את ידיו <אבל המטביל ידיו אינו צריך להגביה את ידיו>. הנוטל את ידיו אם נתכוון ידיו טהורות רשב"ג אומר נטל את הראשונים ואח"כ נמצא על ידיו יבחוש וכל שברייתו מן המים ידיו טהורות. הנוטל ידיו אם הלכו המים עד הפרק ידיו טהורות ואם לאו ידיו טמאות ספק לא הלכו ידיו טהורות ור' יוסי אומר ידיו טמאות.
ב,ב נטל את הראשונים זו לעצמה וזו לעצמה ונמלך ונטל את השניים לשתי ידיו כאחת טמאו זו את זו. נטל את השניים ואת הראשונים לשתי ידיו ונמלך ונטל את השניים זו לעצמה וזו לעצמה אם נתכוין ידיו טהורות ואם לאו טמאות נטל את אחת מידיו הרי זה נוטל את השניים ואינו חושש. נטל את הראשונים חוץ לפרק ונטל את השניים על גביהן ונפל ככר תרומה מן הפרק ולפנים טמא מן הפר ק ולחוץ טהור נטל את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק ונפל ככר תרומה מן הפרק לפנים טמא מן הפרק ולחוץ טהור. נטל את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק ונפל ככר תרומה טמא והדין נותן שיהא טהור ומה אם הראשונים שאינן מטהרים את המים שע "ג היד מטהרין את המים שע "ג הארץ. שניים שמטהרין את המים שע"ג היד דין הוא שיטהרו את המים שע"ג הארץ.
ב,ג נוטלין ארבעה או חמשה זה בצד זה ואינן חוששין משום ד ' דברים משום שמא נטמאו ומשום שמא נעשתה בהן מלאכה ומשום שמא לא נטלו מן הכלי ומשום שמא לא

ניטלו מן הרביעית. אבל הנוטל והנותן לחבירו בחפניו ידיו טמאות שמא תחלה לא נטל מן הכלי משתי ידיהן זה משמינית וזה משמינית אע "פ שמתערבין בקילוח ידיהן טמאות שמתחלה לא נטלו מן הרביעית.

ב,ד אלו פוסלין לידים אוכל ראשון והמדף והמשקין ר "ש בן יהודה אומר משום ר "ש הנוגע ברצועה טהור עד שיצא בקציצה ר' יוסי אומר משום ר"ש הנוגע בקציצה טהור עד שיגע ברצועה. ספר שבלה אם יכול ללקט הימנו שמונים וחמשה אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים . מגילה שכתוב בה שמונים וחמשה אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים . חבר בה יריעות אחרות היא מטמאה את הידים והשאר אינה מטמאה את ה ידים ר' יהודה אומר הגליון שבתחלת הספר וכדי הקיף כולן מטמאין את הידים ב"ה ושמע על תינוק להתלמד בו אע"פ שאינו רשאי לעשות מטמא את הידים.

ב,ה המשיחות והרצועות שתפרן בספר אע "פ שאינו רשאי לקיימן מטמאות . תיק הספרים ומטפחות ותיבה של ספר בזמן שהן טהורות מטמאות את הידים הברכות אע "פ שיש בהן מאותיות ומענינות הרבה שבתורה אינן מטמאות את הידים . הגליונים ספרי מינין אינן מטמאות הידים. ספרי בן סירא וכל הספרים שנכתבו מכאן ואילך אינן מטמאין את הידים.

ב,ו ר"ש בן מנסיא אומר שיר השירים מטמאה את הידים מפני שנאמרה ברוח הקדש. וקהלת אינה מטמאה את הידים שאינה אלא מחכמתו של שלמה . אמרו לו וכי לא כתב אלא זו בלבד הרי הוא אומר (מלכים א ה) וידבר שלשת אלפים משל ואומר (משלי ל) אל תוסף על דבריו.

ב,ז עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית וכל הארצות כשאר שני שבוע אם מעשר עני מעשר עני ואם מעשר שני מעשר שני א "ר יוסי בן דורמסקית אני הייתי עם זקנים הראשונים כשבאו מיבנה ללוד ומצאתי את ר ' אליעזר שהיה יושב בחנות של נחתומין בלוד אמר לי מה חדוש היה לכם בבהמ "ד היום. אמרתי לו תלמידיך אנו ומימיך אנו שותין אמר לי א "א בלא חידוש אמרתי את ההלכות ואת התשובות ואת המומין וכשהגיע לזה זלגו עיניו דמעות אמר (תהילים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם ואומר (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. צא אמור להן אל תחושו למנייניכם כך מקובלני מרבן יוחנן בן זכאי שקיבל מן הזוגות והזוגות מן הנ ביאים ממשה הלכה <למשה> מסיני שעמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית.

ב,ח בו ביום עמד יהודה גר עמוני לפניהם בבית המדרש אמר להן מה אני לבוא בקהל אמר לו רבן גמליאל אסור אתה אמר לו ר ' יהושע וכי עמוני ומואבי במקומן הן כבר עלה סנחריב וערבב את כל האומות שנאמר (ישעיהו י) ואסיר גבולות עמים ועתידותיהם שוסתי אמר לו ר "ג והלא כבר נאמר (ירמיהו מט) ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון נאום ה' כבראשונה ביהודה אמר עדיין לא שבו אמר לו הכתוב אומר (עמוס ט) ושבתי את שבות עמי ישראל כבר כדרך שאלו לא שבו כך הם לא שבו . אמר להן יהודה גר עמ וני מה אעשה <אני> אמרו לו כבר שמעת מפי זקן הרי אתה מותר [לבוא] בקהל. א"ל ר"ג אף מצרי כיוצא בזה אמר למצרים נתן להם הכתוב קצבה שנאמר (יחזקאל כט) מקץ ארבעים שנה אקבץ את מצרים מן העמים אשר נפוצו שמה <וישבו על אדמתם>.

ב,ט אמר להן רבי יוחנן בן זכאי כתבי הקדש ח יבתם מטמאתן שלא יעשה אותן שטיחים לבהמה. אמרו בייתוסים קובלין עליכם פרושין מה <אם> בת בני הבא מכח בני שבא

מכחו הרי יורשתני בתי הבאה מכחי אינו דין שתרשני <אמר להן לא אם אמרתם בבת הבן שכן חולקין עם האחים תאמרו בבת שאינה חולקת עם האחים >. אומר טיבלני שחרית קובלני עליכם פרושים שאתם מזכירים את הגוף שיש בו טומאה.

מסכת עוקצין פרק א

א,א העוקץ ענב מטמא ומיטמא <ומצא> עלי שום ועלי בצלים והקפלוטות לחין מיטמאין ומטמאין <ומצטרפין יבשין מטמאין ומיטמאין > ואין מצטרפים. שורשי השבת מיטמאין ומטמאין ומצטרפין דברי ר"מ ר' יהודה אומר הנוגע בעמוד טמא בסיב ובשער טהור.
א,ב ר' אליעזר אומר הסיג של אשכול של רצפות מפני שהוא שומר את האוכל שרשי כל הנעקרין לא מיטמאין ולא מטמאין ולא מצטרפים ר ' יהודה אומר סלעים של שבלים כנגד האוכל טמא שלא כנגד האוכל טהור מפני שהן נשפכין . אגד את הכריכה בין לפנים מכשיעור בין יתר מכשיעור אינו טמא אלא <עד> כשיעור בלבד . והמקטף מלילות להכניסן לתוך ביתן שיעורן טפח . מכבדת של תרומה ששייר בהן אחת טמאה וכו היד חיבור לה והשרביטין אינן חיבור זה לזה.
א,ג יד הפרכין שהיה ית רת טפח מכאן וטפח מכאן מכבדת של תמרה שהיא יתרה מד ' טפחים וקנה של שבלים שהוא יתר משלשה טפחים ושאר כל הנקצרים לא מיטמאין ולא מטמאין ולא מצטרפין ר ' יוסי אומר אם ליקטן לתלותן חופתו על פתח חנותו הרי אלו טמאין. תבואה שנפססה בגורן לא טמאה ולא מטמאה ולא מצטרפת ר ' יוסי אומר מצטרפת מפני שהותכה בעתר וכן היה ר ' יוסי אומר עוקצי האובשים והתפוחים והאתרוגים שלקטן לתלותן בחופתו על פתח חנותו אלו הן טמאין וכן היה ר ' יוסי אומר שרשי חלפות התרדין טמאין מפני שהן נמכרין עמהן וכן היה ר ' יוסי אומר עוקץ דלעת טמא מפני שנשלק עמה. ר"ש אומר עוקץ מרחפות טמא מפני שנאכל עמה ור "א בר' יוסי אומר עוקץ הקפרם שלשה טפחים.
א,ד קליפה של שום שנפל משקין על אחד מהן הוא טמא וחבירו טהור שאין חיבור אדם חיבור. אתרוג שנפרץ ותחבו בכוש או בקיסם ה "ז אינו חיבור חיבורי אדם חיבור עיסה שלש במי פירות הרי זו טהורה שאין לך שהוא מחבר את האוכלין אלא שבעה משקין בלבד. אמרו לו לר' יהודה לא יד ולא שומר היה לא מטמאה ולא מיטמאה ולא מצטרפת עמהן. עוקץ הרימון טמא ר' אליעזר אומר הנוגע בעמוד טמא בשיער ובמסרק טמא.

מסכת עוקצין פרק ב

ב,א רוטב שנאכל חציו וחציו קיים כנגד האוכל מ צטרף שלא כנגד האוכל אין מצטרף ביבשה כנגד האוכל טמא שלא כנגד האוכל טהור דברי ר "מ וחכ"א ביבשה הכל טהור .

ברוטב כנגד האוכל מצטרף שלא כנגד האוכל אין מצטרף עלי סיאה אזוב וקורנית כנגד האוכל מצטרף ואיזהו כנגד האוכלין רבי אומר עד חלל עצם שיש עמו שיתיבש וכן מוח שבקולית כנגד האוכל מצטרף ואיזה הוא כנגד האוכל אם יש שם חלל עד חלל אם אין שם חלל אינו טמא אלא חיסום העליון בלבד . ר' יהודה אומר קולית שיש עליה כזית בשר גורר את כולה לטומאה . ור' ישמעאל אומר רואין את הבשר שעליה שאם ימתח ויש בו כדי להקיפו בחוט עוכבו כנגדו מצטרף.

ב,ב העצמות והגידין הקרנים והטלפים מצטרפין לטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות שכל נעשין הן ידות לטמא טומאת נבלות . הרוטב שנתנו על גבי חתיכות להקפותן וכן גריסין שנתנן ע"ג פרוסות <ללותתן> הנוגע בין ברוטב בין בחתיכות בין במקפה בין בפרוסות הרי אלו חיבור התמ רים והגרוגרות ששלקן ונעשו אום חבור . רבי אומר אם ללותתן חיבור אם להוציא את מימיהן אינן חבור . הרואה תפוחה משתערה כמין שהיא תפוחה צריך למערה האגוז והשקד והתמרה והמתקרקשים משערין כמות שהן.

ב,ג המחתך לבשל כיון שקרצו אינו חבור . לכבוש ולשלוק ולהניח על השלחן ח בור עד שיתחיל לפרק . קליפי פולין וקליפי תורמוסין זרקן אין מטמאין טומאת אוכלין כנסן לאוכלין מטמאין טומאת אוכלין קליפי מלפון אע "פ שאין בהן מטמאין טומאת אוכלין גרעיני זיתים וגרעיני תמרים אע "פ ששלקן לאוכלין אינן מטמאין טומאת אוכלין וגרעיני הריחים אע "פ שכנסן לא וכלין אין מטמאין טומאת אוכלין . שלקן לאוכלין אין מטמא טומאת אוכלין. החרצנין והזגין אע"פ שכנסן למשקה בטלה דעתו ירקות שיבשו באיביהן כגון כרוב ודלעת שיבשו באיביהן אין מטמאין טומאת אוכלין . לקטן ויבשן מטמאין טומאת אוכלין.

ב,ד אילן נכסשח ובו פירות הרי הן כתלו שין יבש ובו פירות הרי הן כמחוברין . שנימוק חציה וחציה קיים ה "ז אינו חיבור . נמוק האמצעי והצדדין קיימין אין הצדדין חיבור זה את זה. רמון שנמוק חציו וחציו קיים ה "ז אינו חיבור. נמוק האמצעי והצדדין קיימין אין הצדדין חיבור זה לזה . התחיל לפרק באגוזין [ולפקל] בבצלים אע"פ שיש לפניו ק ' כור ה"ז אינו חיבור ובן עזאי אומר טהרו שלשתן.

ב,ה מלפון שחתכו ונתנו על השלחן חיבור עד שיתחיל לפרק . התחיל לפרק חתיכה וכל העולה עמה חיבור והשאר אינה חיבור . פיקה התחתונה חיבור לעצמה ואינו הוא חיבור לחתיכת. היו ב' או ג' והתחיל בא' מהן זה שהתחיל בו חיבור והשאר אינו חיבור ובן עזאי אומר טהרו שלשתן וחכ "א אפי ' אמר חציו אני אוכל שחרית וחציו אני אוכל בין הערבים. זה שהתחיל בו חיבור והשאר אינו חיבור . האגוזין והשקדין אע "פ שריסס חיבור עד שיגיע לפרק.

ב,ו מצא שלוקה וביצה טורמיטה אע"פ שריסס חיבור עד שיגיע לקלף. ביצה שנתבשלה בקליפתה כולה חיבור שער שבראשי כבשים ושער שבזקן תישים אע "פ שפשפשן באור עד שיתחיל לתלש . כנפי חגבים וקשקשי דגים אע "פ שהעביר סכין עליהן חיבור עד שיתחיל לקלף.

ב,ז עציץ נקוב שנתנו על גבי שתי יתידות אפי ' גבוה מן הארץ אמה אינו מכשי ר את הזרעים בד"א מלמטה אבל מן הצד הרי זה מכשיר את הזרעים אם יש על גב הנקב עפר כל שהוא אינו מכשיר את הזרעים.

ב,ח טבלא שיש לה לבזבזין והטה על צדה מכשרת <את הזרעים> היה משקה בעציץ שאינו נקוב ונפלו משקין על גבי הקישות ונטמאת הגדולה ויצאת חוץ לעציץ טהורה.

מסכת עוקצין פרק ג

ג,א דגים טהורין וחגבים טהורין בכל מקום דגים טמאין וחגבים טמאין בכפרין צריכים הכשר ואין צריכים מחשבה חלב מתה בכל מקום צריכה הכשר ואין צריכה מחשבה מפני שהיא מגופה. חלב שחוטה בכפרים צריכה מחשבה והכשר. אמר ר"ע שונה חלב שחוטה בכפרים <שהוא> צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר מפני שהוכשר בשחיטה . אמרתי לו למדתני בעולשין שקלטן והרי הן של בהמה ואח "כ חישב עליהן לאדם שאין צריכין הכשר שני אם יש עליהן משקה טופח הוכשרו חזר ר "ע להיות שונה <כן> כדברי ר' יהודה.

ג,ב חלב בהמה טמאה <ה"ז> טמא. חלב חיה בין טמאה בין טהורה הרי היא כגופה . חלב נבלה <וחלב> וטרפה ה"ז מותר בהנאה שנאמר (ויקרא ז) וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה. החותך בשר מאבר מן החי ואח "כ חשב עליו ואח "כ חתכו אינו צריך הכשר.

ג,ג א"ר יוסי מפני מה אמרו נבלת העוף טהור אינה צריכה הכשר מפני שהיא מטמאה טומאה חמורה וכל המטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר.

ג,ד ואלו הן פריצי זיתים וענבים היוצאין מתחת הקדרה מנגפת הזוגין כנסן לאוכלין מטמא טומאת אוכלין החרצנין והזגין שכנסן לאוכלין בטלה דעתו . מודה ר' יוחנן בן נורי בעגין ובשר ששלקן עד שלא באו לעונת המעשרות שהן מטמאין טומאת אוכלין . ומפני הסופות מטמאין טומאת אוכלין מפני הקרוסטמלין והפרישין והעוזרדין בעונתן למעשרות אין מטמאין טומאת אוכלין פחות מכאן <או> ששלקן מטמאין טומאת אוכלין . ר' נחמיה אומר זיתים ובשר שסחטן עד שלא באו לעונת המעשרות משקה היוצא מהן טהור שאינ ו אלא שרף.

ג,ה לולבי הזרדין והחרובין עד שלא המתיקו אין מטמאין טומאת אוכלין משהמתיקו מטמאין טומאת אוכלין אבל הלוף והחרדל והתורמוסים ושאר כל הנכבשים בין שהמתיקן בין עד שלא המתיקן מטמאין טומאת אוכלין.

ג,ו קור ניקח בכסף מעשר ואינו מטמא טומאת אוכלין . כפניות נקחות בכסף מעשר ומטמאין טומאת אוכלין ר ' יוחנן בן נורי אומר בכולן ר ' יהודה אומר קור הרי הוא כעץ לכל דבר שהוא ניקח בכסף מעשר ומטמא טומאת אוכלין כפניות הרי הן כפרי לכל דבריהן אלא שהן פטורות מן המעשר.

ג,ז ערלה וכלאי הכרם ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפרי מצורע ופט ר חמור ובשר בחלב כולן הן מטמאין טומאת אוכלין ר "ש אומר כולן אין מטמאין טומאת אוכלין וכן היה ר "ש אומר יש נותר <שהוא> שמטמא טומאת אוכלין ויש נותר שאינו מטמא טומאת אוכלין כיצד לפני זריקת דמים אין מטמא טומאת אוכלין לאחר זריקת דמים מטמא טומאת אוכלין. פיגול מקדש י קדשים ומקדשים קלים אינו מטמא טומאת אוכלין . כרשינין

מטמאין טומאת אוכלין דברי ר ' יהודה ור"ש אומר אין מטמאין טומאת אוכלין אמר לו ר ' יהודה יש לך דבר שהוא חייב במעשרות ואינו מטמא טומאת אוכלין אמר לו ר "ש יש לך דבר שאין מטמא טומאת אוכלין וחייב במעשרות אמר לו ר' יהודה אף אתה כפרת בהלכה.

ג,ח תלתן הכל מודין שהוא מטמא טומאת אוכלין ביקי אינו מטמא טומאת אוכלין [קור ששלק מטמא טומאת אוכלין]. התמרים והגרוגרות שנתנן בקדירה לתבלין מטמא טומאת אוכלין עד שיפסלו לכלב <ר' יהודה אומר > חגבים שנתנן בקדרה והחבילו מטמאין טומאת אוכלין עד שיפסלו מלאכול לאדם.

ג,ט אמר רבי יהודה לא נחלקו ר ' אליעזר וחכמים על חלות דבש שאינן מקבלות טומאה באיביהן. ומימיהם של כהנים לא נמנעו בוזקין יין בטומאה ורודין אותן בטהרה על מה נחלקו על השבת ועל השביעית שר "א אומר הרי היא כקרקע וחכ "א הרי הוא ככלי. ואם היה מחובר בטיט הכל מודין שהוא כקרקע לכל דבר . היה נתון על גבי שתי יתידות הכל מודין שהוא ככלי לכל דבר.